UNGVÁRI LÁSZLÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1965 JAN 2

☐ ÚJ SZOBROKKAL gazdagodik Székesfehérvár. Felállítják Ungvári László alkotásait: *Ybl Miklós* mellszobrát, Gádor Magda *Ülő nő*, és Árvai Ferenc *Korsót tartó nő* című szoborportréját, valamint *Anonymus* és *Kálti Márk* szobrait.

1021

ügyi tárcat a [illegible]
kel küszöbönálló nehéz tár-
gyalások idejére.

UNGVÁRI Mihály

1993. febr. 17 GYULAI HÍRLAP

A múlt üzenete örök üzenet

Pénteken este ismét nagy sikerű kulturális rendezvény színhelye volt a Püski Könyvesház. Szépszámú érdeklődő közönség előtt megnyílt *Ungvári Mihály* festőművész Barangolásaim című kiállítása.

Hodosi Hella és *Hodosi József* zenés irodalmi műsora után (akik zenei aláfestéssel Villon, Ady Endre, Szilágyi Domokos és Reményik Sándor verseiből adtak összeállítást) a képek alkotója, Ungvári Mihály és egykori tanítómestere, *Koszta Rozália* lépett a közönség elé. A rendhagyó kiállításmegnyitó a két festőművész nyilvános párbeszédére épült.

Gyula neves festőművésznőjéhez a hetvenes évek elején beállított egy fekete hajú suhanc, és bejelentette, festőművész szeretne lenni. Ez a kötegyáni fiatal gyermek, a Püski Könyvesházban most megtekinthető képek megálmodója és megvalósítója, a mára sajátos művésszé emelkedett Ungvári Mihály.

Ungvári Mihály a városunkban Koszta Rozália vezetésével működött képzőművészeti szakkörön kapta meg az első építő jellegű biztatást és korrekciót. A tehetség mellett, a kitartás és szorgalom jellemezte. Ám a szakkör nemcsak festői pályáját igyekezett mederbe terelni, hanem életében is jelentős változást hozott: a mellette festegető fekete hajú lányban feleségre talált.

A Gyulán szerzett ismereteket Ungvári Mihály Hódmezővásárhelyen tovább gyarapította. Festőművész pályája „hajnalán" grafikái konkrétabbak, kifinomultabbak voltak. Aztán fokozatosan rájött: valamit megjeleníteni egy tájon színekkel ér el nagy hatást. Most kiállított képei között festmények és grafikák egyaránt szerepelnek.

Ungvári Mihályt Koszta Rozália mutatta be

Fotó: Kerekes István

„Próbáljunk mégis megmaradni / Ebben a gyilkos, vad dúlásban / Mikor mindenek vesznek, tűnnek / Tarts meg tegnapnak, tanúságnak / Tarts meg csodának, avagy bűnnek / Mikor mindenek futnak, hullnak... / Tarts meg engem ismerős múltnak." – hangzanak Ady Endre sorai Ungvári Mihály: Múló idő Transsylvania című festményhármasa alól. S ez a három kép (amely Magyarvalkó, Köpec, Nagyhalmány évszázados emlékeit őrzi) valóban azt tárja elénk, amit a festőművész mondani szeretne: becsüljük meg őseink örökségét. (Nem véletlen tehát, hogy ez a festményhármas az erdélyi falurombolás emlékére készült.)

Ungvári Mihály most kiállított képeinek többségéről a hazai és az országhatáron túli magyarság kulturális ereklyéi néznek vissza ránk. Az elénk táruló látvány több a valóság egyszerű visszatükröződésénél, hisz a festőművész nem csupán formák és méretek, hanem a hangulat, s a személyes élmény megformálója is.

(embé)

egy helyen

úgynevezett helyi fogyasztást lehet csinálni. Aki az ápoltsága mellett fitt is akar lenni, erre is van lehetőség! Kondicionálóterem várja az ilyen óhajjal rendelkezőket. A havi bérlet ára 500, egyszeri alkalom 50 forintba kerül. A szalon lépést tart az idővel: gyógymasszázs is szerepel a „repertoárjukon". Még választhatunk is: talp- vagy testmasszázst kérünk. A hatékonyság növelése érdekében gyógynövényeket használnak. A manikűr-pedikűr „részlegnél" teljes kéz- és lábápolásra van lehetőség. Itt is, mint az egész szalonban, a legújabb és a legjobb anyagokkal dolgoznak. A fodrászat modern és sikeres frizuráit a manapság oly divatos olasz készítményekkel garantálják. Mindazoknak, akik a „szépségtortúra" alatt, után megéheznének, megszomjaznának, egy büfé nyújt felüdülést. Az igen ízléses, hangulatos hely hétfőtől szombatig reggel 7-től este 7-ig várja a szépségszalon szolgáltatásait igénybevevőket. A cég szlogenje: tetőtől talpig mindent egy helyen – kedvező árfekvésben.

F. L. T.

lék, múzeum, árszínház

Önkormányzati mozaik

A város vezetői megbeszélést folytattak a Debreceni Orvostudományi Egyetem és a nyíregyházi főiskola képviselőivel a gyulai főiskolai szak indításáról. A DOTE képviselői bejelentették, hogy az egészségügyi főiskola indításához a Népjóléti Minisztérium megadta az engedélyt. A szak indításának gazdasági és személyi feltételei biztosítottak. A főiskola és a város megállapodást köt az épületek tartós használatba adásáról és az épületek további közös használatáról. A főiskola szeretné a második ütem megépítését is elkezdeni, mivel a későbbiekben egy újabb szakkal szeretnék bővíteni az oktatást. Ezért a város önkormányzatával együtt címzett támogatás elnyerésére pályázatot kíván benyújtani a kormányhoz. Erről a képviselő-testület márciusi ülésén dönt.

❑ ❑ ❑

Két olasz vállalkozói csoport is járt az utóbbi időben városunkban. Üzleti ajánlataik egyelőre szellemi munka elvégzésére irányulóak.

❑ ❑ ❑

A közelmúltban *Simon Clark* glasgow-i üzletember egy angol alapítvány megbízásából járt Békés megyében. Az alapítvány kapcsolatban áll a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal. Clark úr Gyulán is eltöltött egy fél napot, információkat gyűjtött, felmérte, milyenek a befektetési lehetőségek. Simon Clark márciusban ismét a város vendége lesz.

❑ ❑ ❑

Újjáalakult a Magyar Köztársasági Kamara Békés megyei tagozata. Az országos küldöttgyűlésre február 26-án kerül sor, melyen megyei küldöttként és az országos elnökségben javasolt tagként *dr. Lúczi József*, városunk jegyzője is részt vesz.

❑ ❑ ❑

Dr. Albel Andor képviselő és *Gellén Vencel*, a polgármesteri hivatal munkatársa részvételével értekezletre került sor az úgynevezett Csaba Expo rendezvényről február 11-én. Ezt követően a békéscsabai repülőtér fejlesztésével kapcsolatos megbeszélés folyt, amelyen Gyula város jegyzője is részt vett. A vonatkozó kormányhatározat alapján az érdekelt minisztériumokkal egyeztetve, az önkormányzatok támogatásával a területileg illetékes önkormányzat – Békéscsaba megyei jogú város – kezdeményezheti a repülőtér fejlesztését. A repülőtér önkormányzati tulajdonba adására egyelőre csak piaci érdekeltségi alapon kerülhet sor. Ugyanakkor felmerült a jelenleg még kiváló szakembergárdával rendelkező repülőtér likviditási gondja is. Mintegy 6 millió forint azonnali támogatásra lenne szükség, hogy a szakemberek ne széledjenek szét. A résztvevő önkormányzatok képviselői a jelzett források biztosítására csak abban az esetben látnak lehetőséget, ha ez gazdasági társasággá történő szervezéssel egyidejűleg és ennek kapcsán vagyoni értékként kerül biztosításra. A téma további egyeztetést igényel.

❑ ❑ ❑

A tavaly elhunyt *Mogyoróssy István* kőfaragó hagyatékából örököse, *Mogyoróssy Sándor* a következő alkotásokat ajánlotta fel adományként a városnak: Albrecht Dürer mellszobra; Petőfi Sándor domborműve (bronz); Mogyoróssy János feleségének portréja; fekete, gránit borítású, egy méter átmérőjű virágtartó; cserkész mellszobor. Ezen kívül a városnak megvásárlásra ajánlotta föl a következő

UNGVÁRI MIHÁLY

Kelet - Magyarország
1998. július. 16.

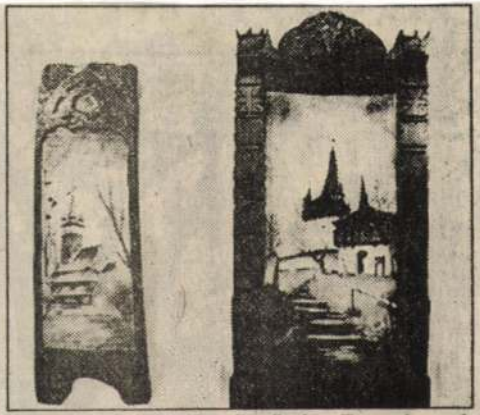

Ungvári Mihály festőművész Templomok a Latorcától az Oltig című kiállítása augusztus 2-ig tekinthető meg a nyírbátori református templom sekrestyéjében

[illegible] hogy [illegible] nyert teret, vált egyre általánosabbá az egyéni véleményt is hordozó, személyes hitelű, szubjektív hang a formálódó reformellenzék politikai gyakorlatában. Hadd példázza ezt legalább két megnyilatkozás. – A Kölcsey kiszorítása és Wesselényi perbefogása után a reformtábor irányadó politikusává emelkedett Deák Ferenc például személyes erkölcsi ítéletének deklarálásával igyekezett útját állni a kormányzat szokásos lélekvásárló üzelmeinek az országgyűlés feloszlatása előtti egyik utolsó felszólalásában. Miután a főrendek visszautasították az alsótábla azon határozatát, amely a polgári parlamentarizmus összeférhetetlenségi elvét deklarálva megtiltotta, hogy az országgyűlés által választott bizottságok tagjai kormányhivatalt, többnyire megvesztegetés számba menő zsíros szinekúrát vállaljanak, kijelentette: „ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy az országos küldöttségek azon tagját, a ki a kormány kinevezésétől függő hivatalt vállal, országos deputatusnak többé el nem ismerem."[10]

Arra, hogy a személyes meggyőződést közvetítő szubjektív hangnak milyen szerepe lehetett az új eszmék terjesztésében, jól következtethetünk az akkor mégcsak a reformmozgalom fegyverhordozójának szerepét betöltő Kossuthnak a cenzúra által eltiltott *a Magyar főrendek 1833-ban* című tervezett könyve elkészült, de csak 1966-ban publikussá vált nevezetes „előbeszédének" szövegéből. A pályakezdő Kossuth többek között így fogalmazott: „Örömest megvallom én, hogy a fennálló törvényeket könnyelműen s minden oldali megfontolás és a legnagyobb szükség nélkül változtatni tilos. De megvallom azt is, komoly ajkam mosolyogni indul, valahányszor törvényhozó teremünkben valamelly indítványnak ellenére azon okot hallom felhozatni: jó, helyes, de Werbőczynek ez s ez [a] törvénye mást rendel, következőleg el nem fogadhatom. Mellyik Isten ütötte fel Werbőczynek régi könyvére az örökkévaló igazság azon díszjelét, melly csak az örök természet örök könyvét illetheti?" S ezt a szubjektív indítást követi a jogegyenlősítést célzó érdekegyesítő politika érvrendszerének megalapozása hozzácsatolva a liberalizmus így magyarított krédóját: „A szabadság oly mérhetetlen kincs, mely azáltal, hogy véle többen osztoznak sem fogy, sem gyengül, sőt nő, sőt erősö-

UNGVÁRI MIHÁLY - festő

Kelet-Magyarország

Kelet SZÍNES OLDAL 1998. 07. 13.

Templomképek. A nyírbátori zenei fesztivál nyitóünnepségét megelőzően a jelentős eseményhez méltó színvonalú képzőművészeti tárlatot adtak át a közönségnek szombaton délután. A NYÍRERDŐ RT. az idén első alkalommal invitálta meg teremtő együttlétre — a lónyai vadász vendégházba — azokat a művészeket, akik számára ihletforrást jelent a természet, a benne élő ember sorsa. Ungvári Mihály, akinek Templomok a Latorcától az Oltig című kiállítása a bátori református templom sekrestyéjében tekinthető meg (augusztus 2-ig), szintén részt vett a fent említett alkotótelepen. Most közszemlére tett, kitűnő szakmai felkészültségről tanúskodó kompozíciói a templomépítészet különös hangulatú, historikus mélységeket megmutató világába viszik el a szemlélőt

Elek Emil felvétele

Gyászhírek

S JÁNOS

gsége után elhunyt. Temetése
z az Északi temető új ravatalo-

Gyászoló család.

3/1K*

Köszönetet mondunk minden kedves rokonnak, ismerősnek, akik drága édesanyánk,

ÖZV. IVÁN SÁNDORNÉ

temetésén megjelentek, síjára virágot, koszorút helyeztek.

Gyászoló család.

286811/1K

„Értünk
Tőlünk. T
lékezünk.'

Szomorú s

(volt máté

286815/1K

tudatjuk, hogy

DESI REZSŐ

százados

stvér, vő, rokon és jó barát 1998.
nyt. Végső búcsúztatása 1998.
nyíregyházi Északi temető régi
ettel megőrizzük.

A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

ÖZV. NÉMETH SÁNDORNÉ
sz. Rácz Mária

kótaji lakos türelemmel viselt, hosszan tartó súlyos betegségben, 59 éves korában elhunyt.

Temetése július 13-án 12 órakor lesz a kótaji temető ravatalozójából református szertartás szerint.

Gyászoló gyermekei.

volt Ész
július 9-é
órakor b
Északi te

286884/1K

Ungváry László

szobrász

— **Drugeth-szobrot állítanak Ungváron.** Ungvárról jelentik: A város januári kisgyűlésén Megay László polgármester bejelentette, hogy az Ungváron felállítandó Drugeth-szobor költségeiből a kormány 4000 pengőt magára vállalt, a megmaradt összeget a város 1942. évi költségvetéséből fedezik. Elhatározták, hogy a szobor elkészítésével Ungváry László szobrászművészt bízzák meg. A szobrot valószínűleg a Drugeth-téren állítják fel.

Ujmagyarság

1942. január 23.

azdaságtudományi Egyetem Tanácsa, valamint
mély fájdalommal tudatja, hogy

ÁT ISTVÁN

yi Karon az agrárpolitika nyug. ny. r. tanára, tb. egyetemi ánja, jogtudományi doktor, m. kir. titkos tanácsos, a Magyar s tagja, a Magyar Kálvin Szövetség elnöke, a Szerzői Jogi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ungvári László
FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1964 DEC. 31

Öt új szobor Fehérváron

Öt új szoborral gazdagodik Székesfehérvár 1965-ben a városi tanács tervei szerint. A szobrok egy része a parkokban és tereken kap helyet, más része az új lakóépületek környékének díszítésére szolgál majd.

A város egyik legfiatalabb lakótelepén, az Ybl lakótelepen *Ybl Miklós* mellszobrát állítják fel. A szobor *Ungvári László* alkotása. Ugyancsak az Ybl lakótelepi parkban kerül talpazatára *Gádor Magda Ülő nő* című szobor-portréja is.

Árvai Ferenc szobrászművész *Korsót tartó nő* című szobrát a Béke téri lakótelep közelében, a Lövölde utcai tisztiszálló épülete előtt helyezik el.

A Bartók téri kultúrpalota, a megyei könyvtár és a Csók képtár épülete is új nevezetességgel gyarapodik: az épület homlokzatán *Anonymus* és *Kálti Márk* több méter magas szobrát állítják fel.

Franciaország területén a havazás zavarokat okozott a vasúti és az országúti közlekedésben.

Észak-Olaszországban Milánót, Torinót és Velencét hótakaró borítja, az olasz Rivierán eső esett, Rómát viharos jégeső sújtotta.

A nyugat-németországi Hessen és Észak-Rajna-Vesztfália tartományokban a hőmérséklet minusz 20 fokig süllyedt. Észak-Svédországban a hőmérséklet minusz 25 fokra süllyedt.

Jugoszláviában szintén hóvihar volt, Montenegróban a hófúvás megállásra kényszerített öt autóbuszt, az utasoknak maguknak kellet utat ásniok a hóban, hogy egy hegyi kunyhóhoz jussanak, ahol bevárták a segítséget. Boszniában két vonat rekedt meg a hóban.

Bolíviában a La Paztól 240 kilométernyire délre fekvő Oruro városra hétfőn nagy eső zúdult, a víz több mint 20 házat megrongált. Az elemi csapás 16 halálos és 50 sebesült áldozatot követelt, többen e

Ungváry László

Tükör, 1938. VI. évf. 11. sz. 827.l.
Dutka Mária : Temetö müvészete.

mng MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
HUNGARIAN NATIONAL GALLERY
H-1250 Budapest, Pf.: 31.

Ungvári - Rosenberg Miklós

UNGUÁRI Rosenberg Miklós festő

OMIKE 1909-1944 299
301

UNGVÁRI-ROSENBERG Miklós festő (1911-

Balla 1994 57.

ból fakadó kényszerito erő rejlik".
aktivitását irná körül. Gyüjtő-
j kapukat tár fel" - miközben
k - mindig a megsejtett történel-
en.
müvészettörténész, kezdettől fog-
rámában. Ő is a müvész büvkörébe
itett minden uj vásárlást. Tudása
ások iránt olyannyira elmélyült,
müvész - akkoriban igen vitatott -
égét is.
ll ejtenünk a gyüjtő házaspár és
oecsengéséről. Mikor Ludwig leir-
t, többször lelkesedik munkatempó-
bbek között és nem utolsósorban

Ungvári Rosenberg Miklós

Szerepelt a Szinyei Társaság Tavaszi

Szalonján.

Est 1939. IV. 2.

MDK

Ungvári Rosenberg Miklós,festőm.

Réti István: A Tav.Szalon Ernstnél. Az Est,

1939. ápr. 2. 12.l.

Ungvári-Rosenberg

Miklós

l.

Tavaszi Szalon

XIV.

Ungvári R. Miklós

Fonó asszonyok.

V. Országos képzőm.kiall. 1959.Kassa.Kat.17.l.

MDK

Ungvári R. Miklós, festöm.

343. Fonó asszonyok.

M.Kir. Vall. és Közokt. min. V.Nemzeti Képzöm.Kiáll.
Képes Tárgym. Kassa.1939. 17.l.

MDK

Ungváry-Rosenberg

d.m: Fiatalok tav.szalonja. Magyarország,1939.
ápr. 1. 8.l.

MDK

Ungvári-Rosenberg Miklós: Ruszin bölcső.olf.
Ruszin gyermekek, olf.
Fonó asszonyok, olf.
Verecke, olf.
Ruszin fiu, olf.
Öregasszony, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének
Kiállitása, Ungvár, 1939. dec. 1940. jan.

MDK

Ungvári-Rosenberg Miklós

Zöld szoba, of.

Kályha mellett, of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Ungvári-Rosenberg Miklós, festőm.

Parkban.	Olf.
Tükör előtt.	"
Immádkozó.	"

OMZ sMuz.-OMIKE.Képzőmüv.csop.V.kiáll.
1943.szept.24.-okt.17. Kat.

MDK

Ungvári-Rosenberg Miklós, festöm.

Varrónö, Pesztell.
Gerda beteg. Olf.

Budai Izr. Nöegyl. -OMIKE képzöm.csop. téli kiáll.
1944. febr.21.-márc.19. Kat.

MDK

Ungvári-Rosenberg Miklós: Gerda beteg, olf.
Varrónő, pasztell

OMIKE Téli kiáll.A Budai Izr. Nőegylet helyiségeiben 1944. febr. 21 - márc. 19.

Ungvári-Rosenberg

Miklós

báró

Szépművészet

1941. 71 l.

UNGVÁRI MIHÁLY BÉKÉS MEGYEI NAP

Vadászati kiállítás nyílt Csorváson

1996. X. 18

Szilágyi Menyhért, Csorvás polgármestere nyitotta meg tegnap azt a vadászati, halászati, környezetvédelmi témájú kiállítást a helyi művelődési ház galériájában, amelyen 38 festőművész 54 műalkotása szerepel. Az *Ungvári Mihály* kétegyházi festőművész szervezte kiállításon olyan művészek és művészjelöltek munkái szerepeltek, akik évenként részt vesznek Ungvári kétegyházi alkotótáboraban. A vándorkiállítást Bükfürdő, Sopron és Szabadkígyós után október 17-éig Csorváson tekinthetik meg az érdeklődők. A művészetpártoló csorvási önkormányzat különdíjjal jutalmazta Varga István kecskeméti festőművész gyűjteményes alkotásait. **O. F.**

A megnyitón a helyi citerazenekar is közreműködött

KISS ZOLTÁN FELVÉTELE

Folytatódik

KÉS MEGYEI NAP

napos nyereményjátéka

novemberre is előfizet
a BÉKÉS MEGYEI NAP-ra,
nberig mindennap nyerhet.
ményakció legfőbb támogatója:
Baromfi Békéscsaba Feldolgozó Kft.,
lattal, hagyományos termékskálával és a megszokott jó
kekkel várja továbbra is vásárlóit és viszonteladóit.

Naponta öt darab ezerforintos vásárlási utalvány,
mely a kft. termékeire váltható.

EREMÉNYESŐ TOVÁBB TART!

Kedves Olvasóink, akik – a befizetés időpontjától
ovemberre is előfizetnek vagy előfizettek lapunkra,
lapra, részt vesznek az októbertől is tovább folytatódó

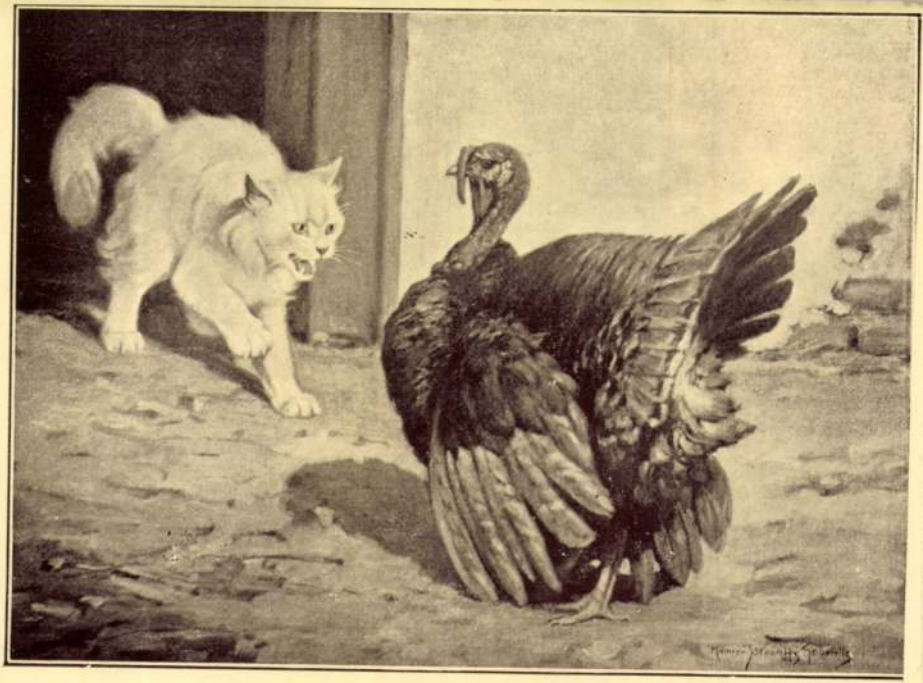

Harcrakészen, Rainer Istvánffy Gabriella olajfestménye
(Mücsarnok, Derü a művészetben)

Ungvary Sándor

Reggeli napsütés, Edvi Illés Aladár olajfestménye
(Műcsarnok, Derü a művészetben)

Hiúzvadászat.

Repülőbomba csap le Madrid külvárosába.

Unghvary Sándor

Római kocsiverseny.

A Testnevelési Főis aulájának új falfes

ESTERHÁZY PÁL HERCEG ADOMÁNYA, SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ ALKOTÁSA. (Cikk

Meghváry Sándor

Unghváry Sándor.

* **Egyházművészeti kiállitás Esztergomban.** Ama jelentős kulturmunkának, melyet a szövetség magyar festők, szobrászok, épitészek és iparmüvészek társasága végez, jelentős állomása a Társaság esztergomi egyházmüvészeti kiállitása, melynek fővédnökségét *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás vállalta. A templom müvészetének csaknem valamennyi ága képviselve van a kiállitás gazdag anyagában. A festők közül kiemelkedők: Unghváry Sándor, Rakosányi Dezső, Éder Gyula, Kacziány Aladár, Kampis János, Edvi Illés Ödön, Hende Vince, Laszkovszky György, a szobrászatot Horvay János, Damkó József, Orbán Antal és Tóth Gyula, az iparmüvészetet Tarján Oszkár képviselik. A kiállitást *Lepold* Antal pápai prelátus 11-én, vasárnap nyitja meg.

Magyarság, 1928. Nov. 10.

13

Unghváry Sándor.

unk
ér-
aré-
y ez
etük
aló-
kö-
ne-
yte-
yar
ma-
tkos
vvel
pen
ogy
asz-
a.

• **(Holnap nyilik meg Esztergomban az egyházművészeti kiállitás.)** A Szövetség, magyar festők, szobrászok, iparművészek társasága *Esztergomban* egyházművészeti kiállitást rendez, amely holnap nyilik meg. A kiállitás fővédője *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás. A kiállitás gazdag anyagában a templom művészetének csaknem minden ága képviselve lesz. A kiállitáson szerepel *Unghváry* Sándor, *Eder* Gyula, *Rakosányi* Dezső, *Kacziány* Aladár, *Kampis* János, *Edvi-Illés* Ödön, *Hende* Vince, *Laszkovszky* György, *Horvay* János, *Orbán Antal*, *Damkó* József, *Tóth* Gyula és *Tarján* Oszkár. A kiállitást *Lepold* Antal pápai prelátus nyitja meg.

ÜN
928
XI
11

Uj Nemzedék, 1928. Nov. 11.

13

Ungváry Sándor

A testnevelési főiskola aulaavatása. A m. kir. testnevelési főiskola a dr. herceg *Esterházy Pál* adományából *Wälder Gyula* műegyetemi tanár szaktanácsai alapján *Ungváry Sándor* festőművész által művészileg kiképzett auláját dr. *Hóman Bálint* közoktatásügyi miniszter jelenlétében november 26-án déli 12 órakor avatja fel

P.H. 936 XI/20

PH 1936. XI. 20.

Unghváry Sándor

Új Magyarság 1936. XI. 22.

Unghváry Sándor új falfestményei a Testnevelési Főiskolán

Esterházy Pál herceg újabb mecénási megnyilatkozásának örvendhet a magyar művészeti élet. A Győri-úti Testnevelési Főiskola főépületének *auláját* a herceg áldozatkészségéből pompás falfestmény-sorozattal díszítették. A tervezés és kivitelezés munkáját *Unghváry* Sándor festőművészre bízták, akinek hasonló feladatokban való rátermettségét a gyöngyösi nagytemplom és ferencrendi zárda, az egri kultúrpalota, a városmajori kápolna, a budai helyőrségi templom s az esküttéri színház faliképei eléggé bizonyították. De a Testnevelési Főiskola díszterme a maga ablak- és ajtóbevágásokkal tagolt nagy falfelületeivel a gyakorlat emberére sem csekély feladatot rótt.

A képek száraz olaj tehnikával készülnek, — tehát nem al frescó-k — ami amellett, hogy gyakorlati célokat szolgál (tisztíthatóság), a maga tört színeivel, gobelinszerűségével érdekesen közelíti meg a klasszikus freskó-eljárás művészi hatását. A képek témaköre igen változatos és részben a testnevelés történelmi multjából vannak merítve, részben allegorikus kompoziciók. Az ajtóval két részre tagolt hosszú fal egyik felén *görög olympiai futóversenyt* látunk atléták aktjaival és a verseny izgalmaira reagáló lepelruhás nézőközönséggel; a másikon *római kocsiversenyt az arénában,* pompás szerszámú lovakkal, színes kosztümös alakokkal. A két kompozíció közül az utóbbi maradéktalanul adja a művész képességeit, de a falfestés lényegét, törvényszerűségét is. *Unghváry* — Székely Bertalan tanítványa — naturalisztikus alapfelfogása itt szerencsésen harmonizál a figurák sziluettjének vázafestményekre emlékeztető stilizáltságával és lokális színeivel, síkszerű komponálással hangsúlyozza a falfestés alkalmazkodó, díszítő szerepét. E görög-római világgal szemben levő falon az ablakok közötti kisebb falsíkokat az *ősmagyarok életéből* vett jelenetekkel töltötte ki a művész. Hiúzvadászat, fürdő lovasok, pákász, dárdavetést tanuló gyermek — csupa plein air téma, melyeknek üde színei ötletesen enyhítik e falrész árnyékosságát és feledtetik a stílusbeli kettősséget. Ezek a képek az aula legfrissebben ható élményei. A terem egyik végén kissé talán megszokott allegorikus csoportot látunk: az *egészség* géniuszát atlétaalakok társaságában, a másik végén (amelynek oltára elzárható oltárfülkére nyílik), *a vágtató hódolatot* jobbra kerecsetes lovagok, balra fölsőbbrendűek tisztelő alakjával. Az a fal különösen kellemes, dekorativ hatású színek nyelvén tolmácsolja az alkotó művész finom, eszményi elgondolását. Két *cimertartó lovag* egészíti még ki *Unghváry* Sándor közel egy éven át készült képsorozatát, amelyet a különböző sportágak és szervezetek címereivel díszített, növényi ornamentikás bordűr-keretez.

Az így újjászületett aulát november 26-án avatják fel ünnepies keretek között.

Pipics Zoltán.

Új Magyarság 1936 XI/22

ennikai keresztülvitelére nézve tartal
megállapodásokat.

Hausvater hőröndö
novembertől
CSAK V, Mária V. téria-u.

— Az amerikai főiskolai hallgatók há
dó ünnepi vacsorája. A Budapesten tan

hossza 36 méter, két Pagasus-rendszerü

Angers b
és hires kate

Páris, november 21.

Angers városában szombaton délután tűz ütött ki, amely óriási tűzkatasztrófává fajult és *az óváros egy részét teljesen elpusztította.* A tűz eddig még ismeretlen okból egy áruházban tört ki, ahonnan a lángok a szomszédos óváros ócska házaira is átcsaptak. Félórán belül már húsz ház égett,

Turn-Severin és
megépitik a szerb

Belgrád, november 21.

A szerb-román Duna-híd megépítésének évtizedek óta húzódó terve a megvalósulás stádiumába lépett. A belgrádi minisztertanács szombati ülésén ünnepélyes külsőségek között aláírták az új Duna-híd megépítéséről szóló román-jugoszláv egyezményt. Román részről *Franasovici* közlekedési miniszter írta alá a megállapodást, aki külön erre a célra jött Belgrádba és akit a minisztertanács ülésére

Ungváry Sándor
festőművész

Ungváry Sándor: Calixtus pápa elrendeli a déli harangszót

Magyarország
1934 I. 14

a feltett szándék, vagy az ecsetben maradt. A mű alkotója érzi azt legjobban és önmagának még akkor is bevallja, ha

Istók János: Tavasz (Műcsarnok.)

Csak megértésből származhat igazi művészet és jó műbírálat.

A bírálat, mely megnemértésen alapszik, a közönség félrevezetését vonja maga után.

Nem azt állítjuk, hogy a kívülállók szempontjai teljesen figyelmen kívül hagyandók, végre is nekik is lehetnek helyes meglátásaik, nem csak az alkotóknak, mindamellett azonban nem lehet oly mértékben döntő fontosságú, mint azt a mai kritikánál látjuk.

Ma a kritika még szabad terület és sokszor a legkevésbé hozzáértő vadevezősök csapkodnak a legjobban, hogy bátor és szókimondó evezőcsapásaikkal a mű sorsát elgáncsolják, vagy révbe segítsék.

SZÁSZ ISTVÁN

SZEMEK

Csodálkozó, könnyensirók
Gyermekszemek,

Fennkeresők, napbanézők,
Ifjú szemek.

Harmatosak, bánatosak,
Anyaszemek.

Messzenézők, messzelátók,
Férfi szemek.

Homályosak, törtfényűek,
Öreg szemek.

Lecsukódó fel nem nyilók,
Halott szemek.

baracsi Kiss Júlia

A Műcsarnok téli kiállítása

Beszámolót kellene írnunk a kiállításról és programmunkhoz híven kritikát, hogy rávilágítsunk a kiállítás nívójára és megállapítsuk, történt-e előre egy lépés. Ezt azonban kivételesen helyszüke miatt most nem tehetjük meg, de mégis megállapíthatjuk, hogy a kiállítás stagnál. Ezt olyan értelemben mondjuk, hogy ha nem is produkált kimagasló műveket, megtartotta az eddigi nívót és tiszteletben tartja az elért eredményeket.

Az általános átlagból mégis ki kell emelnünk egynéhány alkotást, melyek mintegy kicsendülnek az általános összhangból. Ilyen Burghard Rezső „Páholy" című alkotása, mely a vörösbe foglalt női alak világító ereje és a háttérben letompított alak tónuskülönbsége által valami idegenszerű, de nagyon kellemes akkordot üt meg. Széles meglátása pedig a legnemesebb festői kvalitásokat mutatja. Mihalovits Miklós kompozi-

VASZARY JÁNOS (Ernst), MOLNÁR C. PÁL (Fränkl) és TURMAYER SÁNDOR (Műterem k. f. t.) kollektiv kiállításáról lapzárta miatt csak a következő számunkban közlünk ismertetést.

Szerk.

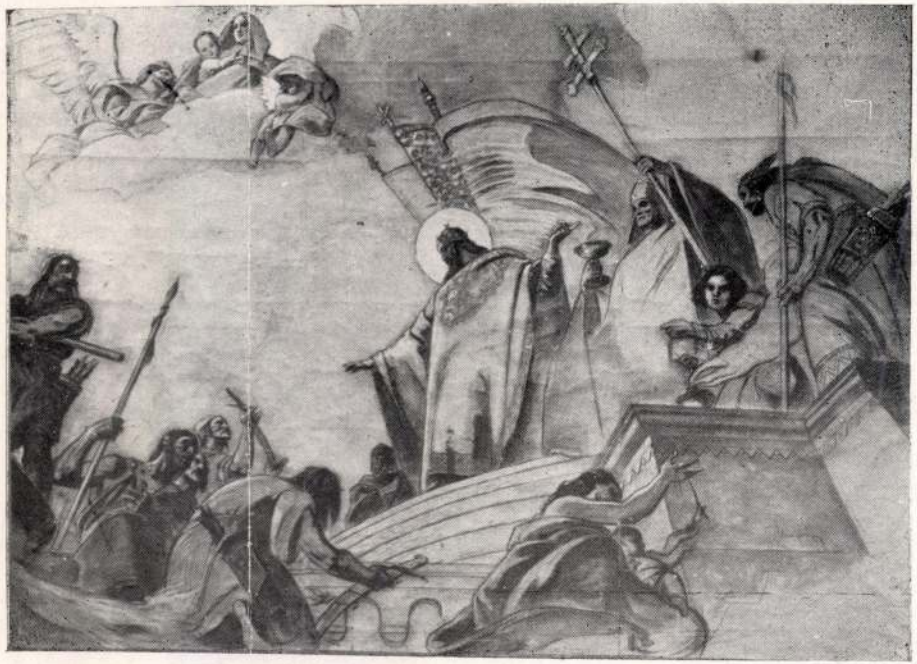

Ungváry Sándor: Szent István előtt meghódolnak a pogányok. A debreceni róm. kath. templom freskó-kartonja. (Műcsarnok.)

Művész Kurír 1937. 1. sz.

Unghváry Sándor

Szinház Zene, film Művészet

Téli tárlat a Műcsarnokban

Patinás főnemesi címer égisze alatt jött létre a Műcsarnok ezidei téli kiállítása. *Esterházy* Pál hercegnek a képzőművészeti társulat hetvenöt éves jubileumára alapított évi 3000 pengős emlékdíja most elsőizben hívta versenyre a magyar képzőművészeket. Valamikor, a békeévekben talán nem keltett volna hasonló feltünést egy ilyen új díjalapítvány, amikor volt bőven belőlük. Amikor az Andrássy-, Károlyi-, Forster-, Ipolyi-, Ráth-, Rökk-, Lotz-, Munkácsy-díj, a műbarátok díja s a társulati díj évente és egyenkint 1—2—3—4000 koronákat dobott a frissen zajló művészi élet vérkeringésébe. Azóta e díjak nemes alapítói régesrégen ősi sírboltokban álmodnak a feltámadásról s ha utódaik vannak is — *követőik* sajnos kihaltak. A művészet adminisztrátorai tudják s maguk a művészek is hálásan emlegetik, hogy a háború utáni időkben az Esterházy hercegi hitbizomány fiatal gazdája úgyszólván az egyetlen volt, aki a magyar festők és szobrászok munkássága iránt nemcsak állandó tárlatlátogató minőségében mutatott őszinte érdeklődést, hanem programszerűleg az élő magyar művészet termékeinek gyüjtését tűzte ki feladatául. Főrangú uraink közül rajta kívül más neve ritkán szokta disziteni a kiállítási termek falainak művásárt jelző tábláit, még kevésbé szerepel alapító okmányok alatt. Az új Esterházy-emlékdíj példaadó jelentősége abban áll, hogy hosszú idő után ez hozta ismét mozgásba a magyar művészi élet már-már eliszaposodó vizeit és mutatott konkrét irányt azzal a farizeusi „műpártolással" szemben, amely nem kíméli a tömjént és szóvirágot, amikor a magyar fajnak zsenikben való gazdagságáról kell szónokolni, de a kisujját sem mozdítja értük, mikor áldozatot kellene hozni megmentésükért.

*

Beszámolónknak nem célja a pályázat esélyeinek mérlegelése. A kiállítás minden műve pályázik, az esélyt tehát minden kép és szobor magában hordja, amit a kritika tiszteletben kell hogy tartson. Mindenesetre számos kiváló munka viseli magán a pályázatra való komoly felkészülés jeleit. *Kompozicióval* aránylag kevéssel találkozunk. A szoborcsarnokban két jeles freskófestőnk nagyobb lélekzetű munkáit látjuk. A folyosó falán szerénykedik *Unghváry Sándornak* a debreceni katolikus templom számára készitett Szent István és Boldog Margit freskókartonja. Barokk mennyezetképek szellemére hangolt, nagy elmélyedéssel és szerkesztő tudással készült művei a kitünő művésznek. Ugyanitt vannak *Haranghy* Jenőnek a debreceni református templom falain kivitelezett zsoltárillusztrációi. Tartalomban áhitat, formában finom, dekorativ elgondolás. *Mihalovits* Miklós „Krisztus levétele a keresztről" című nagyobb kompozíciója a Benczur-iskola nemes hagyományain épült fel, mely ha felfogásban talán színpadias is, szerkezetben korrekt. *Szánthó* Mária „Gáztámadás" című hármas aktkompozíciójának tragikus témája — elismerve a kép sok részletszépségét — több erőt követelne. *Juszkó* Béla „Hadak útja" című műve a maga látomásszerűségében megragadó erejű munka és méltó a kiérlelésre. *Udvary* Pálnak három vallásos tárgyú kompozíciója arról győz meg, hogy alkotójuknak a művészi ötletgazdagság nagy adománya mellett küzdenie kell a felszínesség ellen. *Merész* Gyula piaci jelenete egyike a művész legjobban átgondolt munkáinak. *Czene* Bélától, *Garay* Ákostól, *Krusnyák* Károlytól és *Raksányi* Dezsőtől látunk még sikerült kompozíciókat.

Egyéb *figurális munkák* sorában nagy örömmel látjuk Karlovszky kitünő fiatal növendéke, *Domián* Árpád két muzeális színvonalú vásznát („Bársonyruhás kislány", „Mult és Jövő"), *Burghardt* Rezső erőteljes páholyjelenetét és *Komáromi-Kacz* Endre „Látogatóban" című megszokottan finom, valőrgazdag munkáját. Mellettük *Kampis*, *Heintz*, *Pólya* Iván, *Istokovics*, *Györffy*, *Sárkány* és *Andrik* Valéria képviselik jobban ezt a műfajt. Egyéni felfogású *aktokat* látunk *Czencz* Jánostól, *Gál* Jánostól és *Kövér* Gyulától, egy finom kastélybelsőt *Vidovszky* Bélától és *csendéleteket Romek* Árpádtól, *Benczur* Idától, *Basch* Andortól és *Aradi Edvi* Illéstől. A *portrék* nivóját *Zombory-Moldován* Béla Glattfelder-arcképén, *Szabó* Béla Leó női portréján, *Kövesdy* Géza Folkusházy-portréján kívül *Heya*, *Prohászka*, *Huber*, *Kacziány*, *Gulyás* János és *Gecse*, valamint *Bánovszky*, *Füstös* egy-egy sikerültebb műve márkázza. De közöttük látjuk *Kukán* Géza ultolsó arcképét is *Wolff* Károlyról. A *tájképfestést Benkhard* Ágost, *Háry* Gyula és *Boldizsár* István egész sorozatokkal, *Bosznay* István intim hangulatokkal, *Mérő* István tenerifei emlékeivel, *Sárdy* Brutus finom rajzos munkáival, *Szlányi* Lajos friss impresszióival képviseli. Kiemelkedőbb tájképeket látunk *Viski*, *Barkász*, *Tihanyi*, *Farkas*, *Horváth*, *Szabó* Dezső, *Sárközy*, *Kassa*, *Kún* és *Förstner* ecsetjétől is. A *grafikai részben Biczó* András és *Gulyás* Sándor finom akvarelekkel, *Komjáti* Gyula rézkarcokkal és *Pfannl* Egon ceruzarajzokkal szerepel.

*

Két külön terem a *Magyar Akvarel- és Pasztelfestők Egyesületének* kiállitását foglalja magában. Az akvareltehnikában kifejezhető különleges művészi finomságok olyan skálájával találkozunk itt, amely a legjobb angol mesterekkel hozza egy szintbe a mieinket. Mennyi súlytalan megérzés, újszerű bravur és egyéni báj van *Hessky*, *Dióssy*, *Hende*, *Halápy*, *Nagy* Sándor, *Berón*, *Gallé* munkáiban! Mennyi elragadó humor s ezt a humort nyomon követni tudó ceruzabravur *Jaschik* Álmos János vitéz-illusztrációiban! S a „naturalisták" régi gárdája is: *Edvi* Illés, *Nádler*, *Major*, *Takách*, *Dietrich*, *Baranski* s az újabb generációból a zsenialis *Horváth* József, azután *Halasi Horváth* s a hölgyek: *Kaczné*, *Páris* Erzsi, *Boemm* Ritta és *Undi* Mária — tárgyilagos látásuk mellett mennyi egyéni beleérzést tudtak adni munkáikon. A szimpatikus egyesület újabb beszámolója mindenesetre komoly erőssége a téli tárlatnak.

*

Idők jele, hogy a kiállítás *szobrászati része* elég vékony rétű. A nagyobb megbízások lassan elmaradnak s a szobrászok a nagy önköltséggel járó, saját kedvtelésükre való komponálásra nem igen vállalkozhatnak. Ezért dominál a portré, a kisplasztika és az érem. *Vastagh* György a Várban felállítandó Hadik generális lovasszobrának kis mintáján mutatja be biztos anatómiai tudását és józan naturalizmusát. Rajta kívül még *Sashegyi* Gyula és *Marjanovics* György állitottak ki közösen egy nagyobb kompoziciót, amely egy gyermekét magasba tartó anya alakjában kívánja szemléltetni az Istenáldást. *Sóváry* János életteljes, stílusban összefogott női aktot állitott ki. *A portrék* sorában *Erdey* Dezsö fejlődő tehetségét három pompás fejen kívül a kormányzó sikerült mellszobra mutatja. *Kisfaludi-Stróbl* Zsiga átérzett Balogh Elemér-arcmásával, *Istók* János pedig „Tavasz" című női mellszobrával tűnik ki. Vitéz *Székely* Károly katonaportréján, *Lux* Elek Toperczer Ákosán, *Vastagh* László Gömbös Gyuláján kívül *Bory*, *Hiesz*, *Siklódy* és *Szamosi* arcmásai emelkednek ki. *Antal* Károly Szent Ference, *Varga* Ferenc zsákhordója, *Matéka* Sándor szépen komponált magasdombormüve, *Homokay* József dekoratív Judítja, *Cserhalmi* Jenő, *Martinelli* Jenő és *Markup* Béla kisplasztikája, *Berán*, *Szánthó*, *Pinczés* és *Lőrincz* érmei nyujtanak itt még sok értékes művészi leleményt és finomságot.

Pipics Zoltán dr.

ársadalmi téren, sok olyan munkát vállalha
melytől a MASz már szervezeténél fogva
eleve el van zárva, noha atlétikánk jobb j
vője nem kis mértékben függ attól, hogy eze
munkák darabban vagy pláne megkezde
lenül ne maradjanak, — de bizonyos az i
hogy *elsősorban az atlétaszövetség kissé hiányos hivatástudásának és föltünően csökkent alkotóképességének pótlására számít a magyar sporttársadalom a MABOE részéről.*

Nem akarom hosszan üzni-füzni a szót, de kötelességemnek tartom a nyilvánosság előtt kijelenteni, hogy *az atlétabarátok egyesületének csak akkor lesz létjogosultsága, ha nem fél bátor bírálattal kísérni a MASz működését, ha tud életrevaló gondolatokat adni a MASz-nak s különösen, ha mindezt olyan erőszakosan nyilkorgó, bizony-bizony megöregedett gépezetét is új szárnyalásra kényszeríti.*

Ennek a reményében köszönöm Szerkesztő

MacClure—Blattner együttes ellen, amelyben a magyar pár fölényesen győzött. Szombati eredmények: Aarons USA (világbajnoknő)—Ferenczy Ida 21:18, 21:17, Bellák—MacClure 21:13, 21:16, Barna—Blattner 19:21, 21:14, 21:16, Aarons, Purves—K. Mednyánszky, Sipos 21:9, 18:21, 22:20, Sós—Zberenboom 18:21, 21:17, 21:16, Barna, Szabados—MacClure, Blattner 21:16, 21:16, Gál Magda—Purves 21:16, 16:21, 21:16, Sós—Blattner 19:21, 21:13, 21:16.

() **Székesfehérvár készül sportcsarnokának felavatására.** Székesfehérvárról jelentik: A város és sportszervezetei erősen készülnek az új sportcsarnok felavatására. Az avatást, amelyre január 31-én délelőtt 11 órakor kerül sor, Hóman Bálint miniszter, a város országgyűlési képviselője végzi. Délután sportbemutatót tartanak, amelyen résztvesz a MOTESz válogatott gárdája, Pelle István dr. olimpiai bajnokkal az élen, továbbá Elek Ilona, Kabos Endre, Rajczy-Rasztovich Imre dr., Keresztes Lajos, Kárpáti Károly, Lőrinc Márton, Zombori Ödön, Harangi László olimpiai bajnok, Szigeti Lajos európabajnok, valamint a testnevelési főiskola női és férfi tornászcsapata is. Szombaton az amerikai pingpongcsapatot látják vendégül. Az USA pingpongozók a magyar válogatottal mérkőznek.

() **Vízipólómérkőzések a Zsoldos-kupáért.** Szombaton este a BBTE 12:1 (4:0) arányban verte a Pesterzsébeti TC-t a nemzeti sportuszodában.

() **A Gömbös-vándordíjat, amely a nemrég elhúnyt miniszterelnök emlékét őrzi, a csapatbajnokságra írja ki az ökölvívószövetség** és végleges megnyerését három egymást követő vagy öt sorrendtől független győzelemhez kötik.

() **Mi lesz vasárnap?** *Hósport:* A MAFC jubiláris siversenye a Svábhegyen, délelőtt ½9 órától. — *Vívás:* Az UTE II. osztályú epéversenye a BEAC vivótermében délelőtt 9 és délután 5 órakor. — *Pingpong:* Amerika—Magyarország válogatott mérkőzés a Lloyd-teremben délután 5 órakor. — *Torna:* Válogatóverseny a Nemzeti tornacsarnokban délután 5 órakor. — *Úszás:* Székesfővárosi kupamérkőzések, MAC—UTE, III. ker.—FTC, MTK—BEAC a fedettuszodában este 7 órától.

() **Az olimpia főrendezője tart előadást az Uránlában az olimpiáról.** Jelentettük az Uj Magyarság olvasóinak, hogy Diem Károly dr., a berlini olimpia német rendezőbizottságának vezértitkára, az országos testnevelési tanács meghívására előadást tart Budapesten az olimpiáról. Diem Károly dr., aki szervezőmunkájával világszerte a legnagyobb elismerést vívta ki a berlini olimpián, pénteken délben a nemzet Lufthansa repülőgépével érkezett meg a mátyásföldi repülőtérre. Az OTT képviseletében Garam Jenő dr. fogadta a német sport kimagasló egyéniségét. Diem Károly dr. vasárnap délelőtt 11 órakor az Uránia-szinházban tartja meg előadását. A testnevelési tanács a fővárosi sporttársadalom vezető köreiből hívott össze előkelő és előreláthatólag nagyszámú közönséget. Az előadás, amelyet vetített képek és hetvenperces filmbemutató kisér, pontosan kezdődik. Megjelenik az OTT egész vezérkara, Kelemen Kornél dr. elnökkel az élen, de a társadalmi és a sportélet nagyon sok más kiválósága is.

() **Mussolini és a sport.** Párisból jelentik: Az Intransigeant munkatársa beszélt Mussoliniv el, aki napok óta az északolaszországi Terminillo-hegyen üdül. Az ujságíró álmélkodva nézte a Duce hallatlan munkabirását és megtudta a beszélgetésből, hogy Mussolini naponta öt-hat órát sizik, de így is jut ideje,

Gáthy, Farkas, Barcza, Szamosi, Háray, Helmeci, Blázsy, Pálfalvy, FTC: Csák, Sennyey, Fenesy, Gergely I., Gergely II., Goszleth. A szövetség az FTC kiváló kanadai vendégjátékosát, Stapleford-ot szeretné megnyerni a válogatott csapat edzéseinek vezetésére.

A MAFC sifutóversenye

A MAFC negyvenéves fennállásának emlékére *sifutóversenyt* rendezett szombaton délután a Svábhegyen. Eredmények: 1. *Belloni MAC 1:8;58*, 2. Kiss MAFC 1:9;17.2, 3. Berczely MAC 1:9;53. Az ifjúsági versenyben: 1. Katona UTE 56;59.2, Tassonyi Csaba BBTE 57;22, 3. Schneider BBTE 59;24.

A versennyel egyidejüleg bonyolitották le *az MFSE bajnoki sifutóversenyét*, amely a következő eredménnyel végződött: *bajnok: Tasnády BEAC 1:25;35*, 2. Rögönyi Tibor KEAC (Szeged) 1:26;39, 3. Ormándlaky Antal MAFC 1:27;8.2. *Az ötös főiskolai csapatfutóversenyt a képzőművészeti főiskola A-csapata nyerte*, 2. BEAC, 3. a képzőművészeti főiskola B-csapata. A MAFC csapata léctörés miatt nem ért célba.

Vasárnap délelőtt ½11 órai kezdettel tartják az ugróversenyt, délután 3 órakor pedig a lesiklóversenyt.

A szombati versennyel kapcsolatban tiszti verseny is volt, amelyben Kiss György Lajos HTVK győzött Tomor HTVK előtt.

A BKE ga-pai győzelme

Garmischpartenkirchen, január 23.

A nemzetközi télisporthét szombaton reggel kezdődött meg remek napsütéses időben. Kitünő állapotban volt a lesiklópálya s a verseny mintaszerű rendezésben folyt le. Nagy meglepetést keltett, hogy *Birger Ruud olimpiai idejét — 4;47.3 — öten is megjavitották.* Különösen a németek szerepeltek kitünően. A lesiklóverseny részletes eredménye: 1. *Wörndle* német 4;16.2, 2. Lantschner német 4;29.7, 3. Walch osztrák 4;40.2, 4. R. Cranz német 4;41.1, 5. Kemser német 4;43.9, 6. Pfnür 4;51.7... A magyar *Csik* ideje 6;1.2 volt, amely nem volt elég a helyezéshez. A hölgyversenyben: 1. Christl *Cranz* német, 4;38.2, 2. Grasegger 4;51.3, 3. Von Stumm 6;5. A lesiklóverseny eredménye alapján 35-en kerültek a műlesiklóba.

A korongtorna első mérkőzésében 2500 néző előtt 3:1 (1:0, 0:1, 2:0) arányban verte a BKE csapata a Riessersee együttesét. A közönség soraiban ott volt *Tschammer-Osten* birodalmi sportvezér és von *Schurah*, a Hitlerjugend vezetője is.

A műkorcsolyázóbemutatók során különösen *Botond* Györgyi, *Terták* Elemér, a német Maria *Meyerhans* s az olasz *Cattaneo* testvérpár aratott nagy sikert.

LŐSPORT

A vasárnapi ügetőversenyek

Nagy műsorral, tiz versenyszámmal kedveskedik hűséges közönségének vasárnap az ügetőpálya. Az időjárás kiszámithatatlan szeszélyei a pályák szinte elképesztően ingadozó

CSÍKSZENTMIHÁLYI RÓBERT

MESZLÉNYI ATTILA

NAGY JUDIT

NEMES ISTVÁN

SZEMADÁM GYÖRGY

„A szellem mindenütt jelen van. Néha valamilyen állat, tán egy madár, fák vagy dombok formájában mutatkozik meg... néha egy kőből, vagy akár a vízből is szól hozzánk."

Sánta Őz

Sem az embernek, sem művészetének nem szabad elszakadnia a természettől. Tekintsünk kifelé vagy befelé, a Természet számunkra: látvány és látomás.

A Csepel Galéria

tiszteletettel meghívja Önt és családját az

Unikornis Csoport

bemutatkozó kiállításának megnyitására

2003. ÁPRILIS 3-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN 18 ÓRAKOR.

A kiállítást megnyitja

Dr. Vásárhelyi Tamás

A Magyar Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettese

A kiállítás megtekinthető 2003. április 27.-ig,
hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között.

Csepel Galéria és Helytörténeti Gyűjtemény 1211 Budapest XXI., Szent Imre tér 3.
Tel.: 278-0710

A **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete**
tisztelettel meghívja Önt és barátait
a **Szentendrei Régi Művésztelepi Galériába**

Unikornis csoport

2004. július 6-án, kedden 17 órára

Csíkszentmihályi Róbert • Meszlényi Attila
Nagy Judit • Nemes István • Szemadám György
kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja **Sárosdy Judit** művészettörténész
Kurátor **D. Udvary Ildikó** művészettörténész

Megtekinthető
2004. július 25-ig, hétfő kivételével naponta 12-18 óráig.

Szentendre, Bogdányi utca 51.

UNIPÁN Helga *113*
Temesvár, 1938. április 15.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

UNK JÁNOS

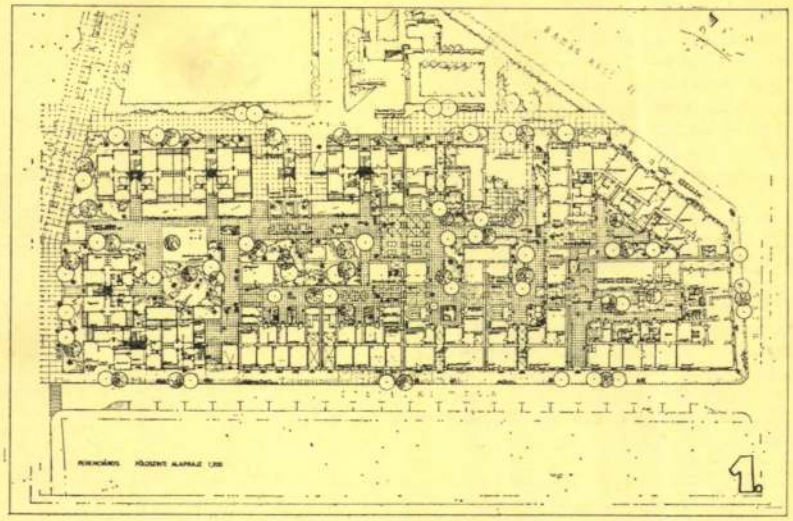

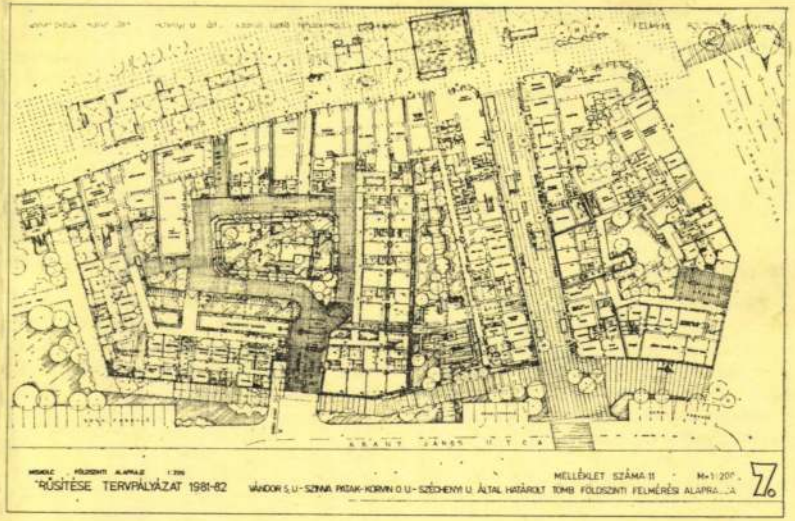

Megvételben részesült 2. sz. pályamű

Szerzői: Unk János
Schön József

Budapesti javaslat

Körültekintő bontási javaslatok révén kialakuló belső udvarrendszere gazdag funkciójú, szövetszerkezetet eredményez, elmélyült javaslatokkal a mikroarchitektúrára. Ennek ellenére a kiemelés nélkül tervezett földszinti lakások hátrányos helyzetűek. A megmaradó régi épületek földszintjein a lakások megszüntetésére tett javaslata helyes. Homlokzatai illeszkednek a kialakult környezethez. Pinceszinti gépkocsi tárolásra utal, de erre alaprajzi megoldást nem ad. Az udvarok kertes kialakítása helyes törekvés. A Hámán K. út felé, különösen a park ottléte miatt, a Telepi u-i megnyitás nem indokolt, hasonlóképpen nem indokolt a Balázs B. úti építési vonal eltérése sem a hagyományostól.

Miskolci javaslat

A tömb nyugati oldalán kialakított hatalmas belső udvar a belváros léptékétől idegen, lakótelepi karakterű. A tömb közepén a keresztszárnyban elhelyezett földszinti lakások helytelen megoldást jelentenek. Nem szerencsés megoldás a déli beépítés nyitvahagyása egy a Munkácsy utcai gyalogos út mellett feleslegesen létrehozott második gyalogút érdekében. A tömb Dél-nyugati Korvin Ottó úti sarkán a sarok csatlakozás kialakítása megoldatlan és zavaró, kísérletet sem tesz az összemetsződő épülettömegek szerves kapcsolódására.

A miskolci tömbre tett javaslatok színvonala lényegesen elmarad a budapesti tömbre tett javaslattól. A pályázók törekedtek a követelményként támasztott minimális bontási arány betartására. Emellett viszont a megmaradó épületek komfort nélküli lakásainak korszerűsítésével — döntően összevonásával — figyelmen kívül hagyta azt az általános elfogadott tényt, hogy az érintett tömbök lakossága elöregedett és elhelyezésük a rekonstrukció után is lehetőleg a tömbön belül kívánatos.

Budapesten az új épülettömböket panelos technológiával tervezi, monolit fogadószinttel.

Ismertetés: *Nagy Károlyné*

Vakosi lakótömbök korszerűsítése
C. tervpályázat, 1982.

V. díjban részesült 3. sz. pályamű

Szerzői: Dévényi Tamás
Magyari Éva
Németh Katalin
Pazár Béla
Sugár Péter
Makó András
Battai Tibor
Balogh Lajos
Wéber László

Budapesti javaslat

Bontással és az új épület elhelyezésével keretes beépítést hoz létre, az egész tömbbön áthúzódó belső udvarral. Ennek gazdag funkcionális részletei lehetővé teszik a szabadban tartózkodást különféle korosztályok számára. A zárt keret megtartja a beépítés hagyomány jellegét. A régi és az új épületek funkcionálisan harmonikusan illeszkednek, a régi épületek alsó szintjén javasolt felhasználási formák (tömb-bölcsőde, öregek és fiatalok klubjai, koncionáló termek, pince-szinti közösségi terem) a tömböt társadalmi kapcsolatok teremtésére alkalmas szövedékké alakítják. Tömeg és légtér arányai kedvezőek. Érdekes javaslat a gépjármű parkolás a 2. szerelőszinten, de a megoldás igen gazdaságtalan és gépészetileg is kedvezőtlen.

Korszerűsítésre tett javaslatai körültekintőek, lakásösszetétele differenciált, megvalósítása ütemezhető. Panelos technológiával javasolt új épületeinek homlokzata ötletszegény.

Miskolci javaslat

A pályamű igyekszik megtartani a kialakult épületrend Széchenyi útra merőleges struktúráját, ezáltal keresztirányú gyalogos sávok gazdag sorozatát keretezi D-ről a tömböt záró építéssel. A tervezett beépítés jól illeszkedik a belváros hagyományosan zárt jellegéhez és a tervben szereplő ötletes és differenciált kereskedelmi program jól támasztja alá a közlekedésmentes belső udvarok rendszerét. Jól egészíti ki e javaslatokat a pinceszint bevonása a kommunális felhasználásba. Parkolási rendszere elfogadható. Lakásai funkcionálisan megfelelőek, a légtér és a tömegarányok kedvezőek. Épületszerkezeti, teherhordó-szerkezeti, gépészeti és organizációs szempontjai a két tömbnél azonosak.

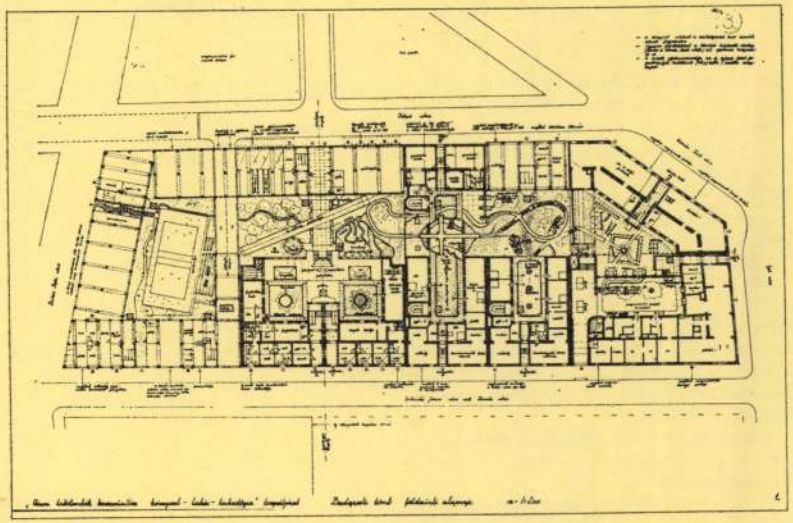

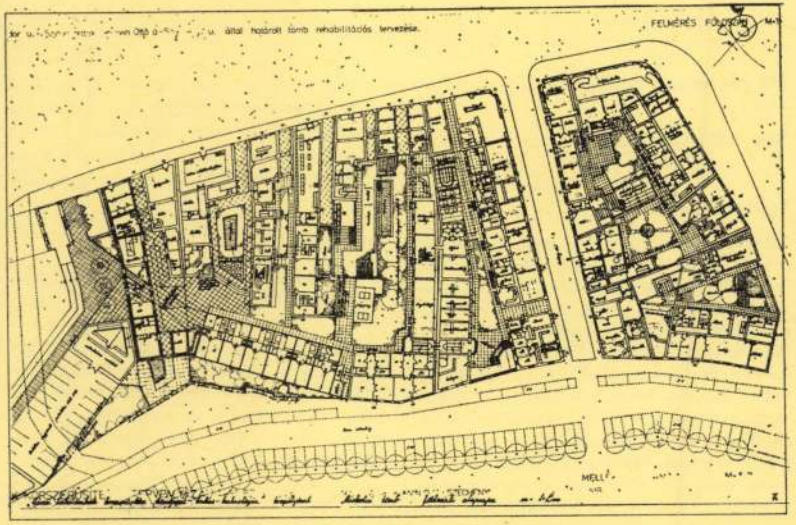

UNREIN *János*, réz- és acélmetsző, Pest 1829. 1847—49. a Marastoni akadémián, azután külföldön tanult. Utóbb Budapesten az államnyomda szolgálatában állott. U. tervezte az első önálló magyar postabélyeget, melynek anyamintáját 1870. acélba metszették és galvanoplasztikai úton sokszorosítottak. E lemezekkel nyomták a bélyegeket 1871 júl.-tól.

E-G II. 557 l

Miniszter Ur !

m !

rszágos Bizottságának az 1934-
ől szóló felhasználási terve-
szerencsém felterjeszteni.
gjegyezni, hogy a költségvetésben

1847
48
1829

Unrein Janos

festo

18 évés. Ág. vall. Pesti Hūl.
1847–49 – ben a Marastoni akadé-
miában ugyneveszett társulati nö-
vendék.

Ney Ferenc. Az első magyar festész-
eti akadémiát gyámolító társulat
évkönyve. I f. 1846–1851.
Pest. 1852.

30.l

A 40-es évek végén és az 50-es években még több kőnyomda keletkezik Pesten és vidéken is. Ilyen a Frank I. M., a Grund Vilmos, később Rohn és Grund, az Engel és Mandello, a Kunossy és Réthy, továbbá a Pollák Testvérek kőnyomdája. (76). Lexikonunkban közreadjuk a rájuk vonatkozó anyagot. Mint kuriózumot említjük meg, hogy Magyarország első postabélyegeit 1871-ben litográfiai uton sokszorosították. Ez a bélyegsorozat azonban csak ideiglenes volt, s néhány hónap mulva a rézmetszetű sorozat követte. Ezeket a dekoratív szempontból kiváló bélyegeket az állami nyomdában Unrein Fülöp rajzolta kőre.

Unrein Fülöp s. 22

Nagyzlits 46. l.

GYEI HATÓSÁGTÓL.

Országos Bizott-
ak

Budapest - VI.
Aréna út 41.

A MAGYAR ÁLLAM POSTAÁLLOMÁSAINAK LEBETŰZÉSEI 1850. MÁJUS 31-IG.

DIE POSTSTEMPEL DES UNGARISCHEN STAATES BIS 31. MAI 1850.

ÍRTA: TÉRFI BÉLA.

II. HORVÁT-SZLAVONORSZÁG

1. Agram (H).
Te: *Zágráb* tjv.

a) Agram 1786—1789

b) AGRAM 1790—1791

c) AGRAM 1818—1828

d) AGRAM 20/12 1830 1828—1839

e) AGRAM FRANCO p. 1834—1836

f) AGRAM 20. OCT. 1840 1840—1850 V. 31.

g) AGRAM RECOMANDIRT

h) AGRAM RECOMANDIRT 1837

i) AGRAM RECOMANDIRT 1841—1850 V. 31

j) AGRAM FRANCO p. 1840—1842

2. Bacsincze (Sze).
Te: *Bacinci*. Szerém m.
3. Bednik (H. Sz. hv.)
Te: *Bijelnik*. Zágráb m.
4. Belovar (H).
Te: *Moravce Belovár*. Zágráb m.
5. Bellovar (H. Sz. hv.)
Te: *Belovár*. Belovár-Körös m.

a) Bellovar 1825—1840

b) BELLOWAR 5. MAR. 1850—1850 V. 31

c) BELLOVAR FRANCIRE 1836—1850 V. 31

6. Beschka (Bhv).
Te: *Beska*. Szerém m.
Bijelnik l. Bednik.

a) BESHKA 16. SEP. 1847—1850 V. 31

7. Bistra (H).
Te: *Bistra*. Zágráb m.
8. Bizovac (Szl).
Bizovac. Verőcze m.
9. Bodegray (H).
Te: *Bodegray*. Pozsega m.
10. Boszilyevo (H).
Te: *Bosiljevo*. Modrus-Fiume m.

A Bélyeggyűjtő 1938.

A MAGYAR POSTAI „TELJESEK"* (Ganzsachen) KIBOCSÁTÁSI SORRENDJE

Irta: BIRÓ MARCEL

III.

1887. évi január 1-én (PRT. 44186/36121.) új, majdnem négyzetformájú boríték került forgalomba, még pedig szürke papírra nyomott, új rajzú (tojásidomú), vörös számú értékjeggyel. (12. ábra.) Ugyanakkor a zárt lev.-lapok színe is megváltozott, még pedig világossárgáról kékesszürkére.

12. ábra.

Az 1888. év második fele speciális magyar dolgok éve. Ekkor bocsáttattak ki ugyanis a távirati levelező-lapok (13. ábra.) és ekkor történt meg az első lépés a hirdetéses levelező-lapok kibocsátására nézve.

13. ábra.

1888. év július hó 1-én ugyanis (PRT. 30—26481.) közhírré tették, hogy azon célból, hogy olyan helyeken is lehessen táviratokat feladni, ahol csak postahivatal van (táviró-hivatal nélkül); új, sárgásbarna színű, zárható táviratlapok helyeztetnek forgalomba. Címoldalukon a forgalomban levő levéljegyek rajzával azonos 35

14. ábra.

krajcáros bélyegrajz lett rányomva, ami a magyar szent korona országaiba és Ausztriába szóló és 10 szóból álló egyszerű távirat díjának felelt meg. (14. ábra.) Az ezen összeget esetleg túl-

lépő díjakat a feladó a táviratlap belső oldalán, az erre kijelölt helyen megfelelő értékű bélyegek felragasztása által tartozott kiegyenlíteni.

A hirdetéses levelező-lapokra vonatkozólag pedig 1888. október 8-án (PRT. 54—43282.) tették közhírré, hogy a Keresk. Minisztérium hajlandó azon célból, hogy az iparosok és kereskedők üzleti hirdetményeiknek minél szélesebb körben leendő terjesztése érdekében a postai levelező-lapokat is felhasználhassák, hirdetményes levelező-lapokat forgalomba hozni. Már előre jelezték, hogy egyszerre legalább is 50.000 darab rendelendő meg (később ezen mennyiség 5000-re szállíttatott le és hogy 1000 darabonkint 10 forint bélyegilleték fizetendő. — Az ilyen hirdetéses levelező-lapok árát a minisztérium darabonkint 1 krajcárban állapította meg. (15. ábra.)

Egy krajcárért kapható!

HIRDETMÉNYES LEVELEZŐ-LAP.

CARTE POSTALE.

(Union postale universelle.)

15. ábra.

1891. évi december 31-én (PRT. 75—83585.) közhírré tették, hogy 1892. évi február 1-étől kezdve új, zárható táviratlapok kerülnek forgalomba. E táviratlapok az eddig forgalomban lévőkkel teljesen azonos nagyságban és alakban, de fehér színű papíron, címoldalukon 31 krajcáros, tojásidomú, kék számjegyű, de barna alapszínű értékjegyrányomással lettek ellátva. Áruk darabonkint 31 krajcár, amelyben egy egyszerű, 10 szónál nem nagyobb távirat díja is benne foglaltatott. A 31 krajcáros frankojegyből 1 krajcár a táviratlapért és 30 krajcár a táviratért járt. Túllépés esetén a többletdíjat a feladó a táviratlap belső oldalán, az erre kijelölt helyen, megfelelő értékű levélbélyegek felragasztásával tartozott leróni.

Ugyanezen év (1892) május hó 24-én (PRT. 30—24561.) kerültek forgalomba az 1888. évi október 8-án jelzett hirdetményes levelezőlapok a rendes lev.-lapokkal teljesen megegyező nagyságban és kivitelben, csakhogy kék nyomással kékesszürke papíron. A gyakorlatban ezek a lev.-lapok azonban egyáltalában nem váltak be, miáltal forgalmuk fokozatosan csökkent, úgy hogy 1898 október 20-án (PRT. 35—60665.) azok további kiadása be lett szüntetve.

1893-ban semmi sem történt. Az 1894-es év is csak nagyon keveset hozott, amennyiben mindössze az 1887. évi január 1-én forgalomba került borítékok lettek új, jobb és erősebb fehér papírra nyomott új borítékokkal kicserélve és pedig 160x125 és 150x95 m/m. méretekben.

Az 1895. év is majdnem teljesen nyomtalanul folyt le. Ebben az évben legfeljebb a lev.-lapok külsejének megváltoztatásáról lehet említést tenni, amennyiben ezeknek nyomása és a karton színe világosabb árnyalatot kapott és a 148x88-as méret 145x83-ra alakult át.

Az 1896. esztendő a milleneum esztendeje volt. Erre való megemlékezésül a posta 1896. évi május 1-én (PRT. 21—20020.) hivatalos 2 és 5 krajcáros értékjeggyel ellátott látképes levelező-lapokat bocsátott ki, amelyek közül a 2 krajcárosak 30 magyar és 2 horvát tárgyú képet tüntettek fel. Az 5 krajcáros levelező-lapok mind a 32 képpel voltak kaphatók.

1897. évi augusztus 17-én jelent meg egy ismét speciálisan magyar postai érték: a rendőrségi postai bejelentő-lap, mely a rendőri nyilvántartás céljait szolgálta. Ezen kártyák címoldala a közönséges levelező-lapok címoldalával teljesen megegyezik, maga az egész kártya azonban háromrétű és úgy van háromszor összehajtva, hogy nagysága a rendes kártyákéval teljesen megegyezik. Az első és harmadik kártyán egy-egy 2 krajcáros értékjegy van belenyomva.

1899. évi január 10-én (PRT. 95946/97. és 23857/58.) jelentek meg a négyrétű szeszipari levelező-lapok is (viola sárgásbarnán), amelyek az 1884. évi miniszteri (közgazdasági) levelező-lapokkal teljesen megegyeznek.

Ezzel lezárult a krajcáros értékű GANZSACHEN-ek sora, mert 1900. évi január 1-ével életbe lépett a kötelező koronaérték számítás és ekkorára (PRT. 48—84096. ad 1899. XII/13.) a posta is koronaértékű értékcikkeket hozott forgalomba.

*

A fenti rendelettel 1900. évi január 1-én a következő értékek kerültek forgalomba: 4 filléres egyszerű és válaszos lev. lapok (barnássárga papíron, barna nyomással), 5 filléres (halványrózsaszín papíron zöld nyomással) és 10 filléres nemzetközi (szürkészöld papír, vörös nyomás) lev.-lapok, 6 filléres (kékesszürke papír, zöld nyomás) és 10 filléres (kékesszürke papír, vörös nyomás) zárt lev.-lapok, 62 filléres (fehér papír, kék és barna nyomás) zárt táviratlapok, 10 filléres (kétféle nagyság, fehér papíron vörös nyomás) levélborítékok és végül új postautalvány-ürlapok. Címszallagok most már nem adattak többé ki. A forint értékű postai értékcikkek forgalmi határideje 1900 március 30-ában nyert megállapítást.

Ugyanezen év június 7-én (PRT. 33. ad V/25—35934.) közhírré tették, hogy a lev.-lapok ezentúl kartonpapírra lesznek nyomva.

1901. évi december 21-én (PRT. 67. ad XII/17—66240.) közhírré tették, hogy 1902. I/1-től kezdve a közönséges lev.-lapot 10, a postautalvány-ürlapot 2 filléres benyomott értékszámmal látják el.

1902. február 15-én (PRT. 6—ad I/1—6586.) közhírré tették, hogy gazdasági tudósításokra és illetékintésekre szóló 4 filléres lev.-lapok helyett 5 filléreseket fognak kiadni. Ugyanezen év május 1-én (PRT. 15. ad IV/23—9423.) elrendelték, hogy a 4 filléres lev.-lapok és 1 filléres postautalvány-ürlapok csak ugyanazon év június 30-ig maradhatnak forgalomban.

Az 1903. és 1904. év semmi ujdonságot sem hozott, míg 1905. április 5-én (PRT. 15. ad III/27—21352.) új postautalvány-ürlapok kibocsátását jelentették be.

Az 1906. év szintén eseménytelenül telt el, míg 1907. évi november 15-én (PRT. 53, ad X/29—83474.) hirdetéses lev.-lapok kibocsátását adták tudtul, melyekből azonban legkevesebb 500 ívet (16.000 darab) lehetett csak egyszerre megrendelni és így ezen lev.-lapok csak a legszűkebb körben kerültek forgalomba.

Az 1908—1912. évek filatéliailag nyomtalanok maradtak. 1913-ban megint több, a GANZSACHEN-ekre vonatkozó hivatalos rendelkezés látott napvilágot. Ezen év február 11-én ugyanis (PRT. 9. ad I/27—701. v.) közhírré tették, hogy egyszerű, válaszos és külföldi, világos-sárga színű (a belföldiek élénk világos-zöld, a külföldiek piros nyomással), az előoldalon kétfelé osztott új lev.-lapokat hoznak forgalomba. A 6 és 10 filléres zárt lev.-lapok is megváltoztak, amennyiben a lyukasztások ezentúl nem metszik egymást. — A levelező-lapoknál és a zárt lev.-lapoknál a MAGYAR KIR. POSTA felirat, minthogy az a benyomott értékjelzéseknél már egyszer előfordul, ezentúl elmarad.

Az 1914. év megint üres. 1915. június 30-án (PRT. 79, ad VII/26—47676.) tudtul adták, hogy az 5 filléres egyszerű és válaszos, valamint a 10 filléres lev.-lapokat az eddigi világossárga karton helyett világos chamois színű kartonra fogják nyomatni és hogy az 5 filléres lev.-lapok nyomása ezentúl világoszöld helyett acélzöld lesz. — Ugyanezen év március 1-én (PRT. 22, ad II/24—6823.) jelent meg a közönséges és zárt lev.-lap hadisegély felülnyomással.

1916. évi június 25-én (PRT. 81, ad VI/20—2798. v.) közhírré tették, hogy új, hasábos, hasábonkint 6 darabot tartalmazó, 8 filléres lev.-lapokat adnak ki, de ezek közforgalom tárgyát nem képezik és ilyeneket az államnyomda csak egyes felek külön megrendelésére készít. *Ezen lapok most annyira ritkák, hogy darabja legalább is egy 3 krajcáros litografia értékének felel meg!!!!!*

Ugyanezen év szeptember 27-én (PRT. 129, ad IX/27—70987.) a 6 és 10 filléres zárt lev.-lapok, az 5 filléres egyszerű és válaszos levelező-lapok, az 5 filléres adóintő és rendőri bejelentő-lapok, az 5 filléres vöröskereszt tudakozó lapok (melyek be sem voltak jelentve!!!), az összes levélborítékok, a 62 filléres zárt táviratlapok és végül az összes hadi felülnyomásos lev.-lapok és zárt lev.-lapok a forgalomból kivonattak. (Ezen rendelet később — PRT. 129—70987—1916. december 31-i terminusra lett átváltoztatva.) A megszüntetett fenti értékjegyek helyett új 10 és 15 filléres zárt lev.-lapok, 8 filléres egyszerű és válaszos levelező-lapok, 8 és 16 filléres rendőrségi bejelentőlapok, 102 filléres zárt távirat-lapok és 15 filléres levélborítékok kerültek forgalomba.

Az 1917. év semmi újat sem hozott, 1918 július 27-én (PRT. 80, ad VIII/26—74384.) a 8 filléres egyszerű és válaszos lev.-lapok és rendőri bejelentő lapok 10 filléresre, a 15 filléres zárt lev.-lapok és borítékok 20 filléresre, a 10 filléres zárt lev.-lapok 15 filléresre és a 102 filléres zárt táviratlapok 122 filléresekre alakultak át.

Az alábbi széljegyzetnek a fenti tanulmány első részének első oldalára kellett volna kerülni. (Megjelent múlt évi decemberi 12. számunkban.) Nyomdatechnikai okból ott kimaradt. Teljesség kedvéért most pótlólag közöljük. **(A szerk.)**

„Magyar szövegű és címerű ugyan az 1867. évi május 1-én kibocsátott hírlapbélyegjegy is, de mert egyrészt ezeket a bélyegeket Bécsben nyomták, másrészt, mert vízjelük az osztrák újságbélyegek ZEITUNGSMARKEN szava volt és végül, mert ezen bélyegek alapjában véve nem postai értékcikkek, hanem csak a posta kezelésére bízott pénzügyi bélyegek voltak, ezen kis sorozat — bár teljes 14 évig volt forgalomban — önálló magyar postai értékcikknek sem postai, sem pedig filateliai szempontból nem tekinthető."

Tapolca fürdő magánbélyegzője

Mult számunkban megjelent közleményben foglalt felhívás folytán dr. *Hollaender György* úr bemutatta gyüjteményének egy értékes darabját. Egy levelezőlapról van szó, melynek képes oldala szines nyomatban Tapolcafürdő egyik részletét ábrázolja. A másik — érdekesebb — oldal tanusága szerint a lapot Tapolcafürdőn írták és adták postára 1909 június 19-én és 1909 június 22-én érkezett rendeltetési helyére: Besztercebányára. A lap ezen oldalán három lebélyegzés látható: 1. A mult számban ismertetett *„Nagy Gyula"*-féle tapolcafürdői magánlebélyegzés „1909. jún. 19." kelettel. 2. Az 5 filléres turulos bélyegen *Hejőcsaba (Borsod m.)* körbélyegzése „1909. jún. 21." kelettel és 3. *Besztercebánya* érkezési bélyegzése „1909. jún. 22." kelettel.

BÉCSI FIGYELŐ

(Levél az osztrák fővárosból)

Irta: SZEKERES MÁRTON

(Utánnyomás, kivonatosan is, tilos.)

Előttem egy kis német szaklap. Berlin-Hallensee a megjelenési helye. „Biologische Praxis" a címe. Címlapjára a kiadóhivatal egy kis pergaminboritékot ragasztott. Benne néhány jókarban lévő, használt európai bélyeg. A nyomda külön keretet nyomott a címlapon a kis pergamintasak számára. Ezzel akart a kiadóhivatal reklámot csinálni lapjának. Ugy vélte, hogy a filatélia iránt többen és jobban érdeklődnek, mint a biológia iránt. Jó lesz egy kis bélyegajándékkal magához édesgetni az olvasók tömegét. Ez az első eset, hogy valaki összekötötte a filatéliát a biológiával. És lám, a kis folyóirat célt ért. Mert az emberek mégis csak kíváncsiak arra, hogy mi köze a bélyegeknek az élettanhoz? Tartalmi kapcsolatot nem találtam. De lényegbelit igen. Egy gyógyárúgyár a filatélia népszerűségét használta föl a maga boldogulásához. Egy cég élni akart. A filatélia segítségével. Ez a gyógycég élettana. Az ő biológiája... Nem nagy eset az ilyen. De bizonyítéka a filatélia szuggesztiv erejének...

*

Az osztrák alkalmi lebélyegzések katalógusának érdemes szerkesztői sokat vitatkoztak Károly király esküvője alkalmából, a schwarzaui kastélyban fölállított postahivatal bélyegzőjéről. Nehezen tudtak határozni, hogy a katalógusba fölvegyék-e, vagy sem. Végül is kihagyták. Ezt azzal indokolták, hogy ahol az udvar megtelepedett, ott mindenkor postahivatal működött és ha az esküvői bélyegzőt szerepeltetnék, akkor mindegyik udvari postahivatal bé-

lyegzőjét föl kellene venni és alkalmi bélyegzőnek kellene tekinteni. Ezt az elvet azonban a katalógus nem mindenben követte. A Trippelsdorf-Scheidl-féle lebélyegzési katalógus 11. oldalán, 33A. szám alatt egy alkalmi postahivatal bélyegzőjére bukkantam. Ez a postahivatal 1899. szeptember 16.-ától szeptember 20.-áig, tehát öt napon át működött. A 28 miliméter átmérőjű bélyegzőt a katalógus „S"-szel

A Bélyeggyűjtő 1938

A MAGYAR ÁLLAM POSTAÁLLOMÁSAINAK LEBETŰZÉSEI 1850. MÁJUS 31-IG.

DIE POSTSTEMPEL DES UNGARISCHEN STAATES BIS 31. MAI 1850.

IRTA: TÉRFI BÉLA.

II. HORVÁT-SZLAVONORSZÁG

II.

11. Bresnicza (H).
Te: *Breznica.* Varasd m.

12. Brood (H. Sz. hv.)
Te: *Brod* Sz./m. Pozsega m.

a) BROOD 1832—1850 V 31.

b) BROOD 29 MAR 1844—1850 V. 31

c)* BROOD IN SLAVONIEN 15. NOV. —1850 V. 31

13. Buccari (H. Sz. hv.)
Te: *Buccari.* Modrus-Fiume m.

14. Cabuna (Szl).
Te: *Cabuna.* Verőcze m.
Carlobago l. Carlopago.

15. Carlopago (H. Sz. hv.)
Te: *Karlopago.* Lika-Krbava m.
Carolostadium l. Karlstadt.

16. Cirkvena (H. Sz. hv.)
Te: *Cirkvena.* Belovár-Körös m.
Crisium l. Krcutz.
Csaba l. Csalma.

17. Csalma (Sze).
Te: *Calma.* Szerém m.

18. Cserevics (Sze).
Te: *Cerevic.* Szerém m.

19. Czirquenitza (H).
Te: *Cirkvenica.* Modrus-Fiume m.

20. Delnice (H).
Te: *Delnice.* Modrus-Fiume m.

21. Diakovár (Szl).
Te: *Diakovár.* Verőcze m.

a) DIA KOVAR 1819—1838

22. Dubicza (H. Sz. hv.)
Te: *Dubica.* Zágráb m.

23. Dugoszello (H).
Te: *Dugoselo.* Zágráb m.
Esseg l. Eszék.

24. Eszék (Szl).
Te: *Eszék* tjv.

a) von Essegg 1781—1786 p. 1834.

b) Von Essegg 1787

c) ESSEGG 1818—1837 p. 1836

d) ESZÉK MAI. 24. 1842—1846

e)* ESZÉK 10. DEZ. 1850—V. 31

f) ESZÉK 4/10 1846—1850 V. 31. k. 1847—1850 V. 31.

Hozzászólások
a magyar póstai „Teljesek“ kibocsátási sorrendjéhez.

Bíró Marcell úrnak folyóiratunkban fenti cím alatt közzétett tanulmányára több hozzászólás érkezett, melyek közül *Vadász Márton* úrnak a „Teljesek” megjelölésére vonatkozó megjegyzését és javaslatát már közöltük is.

Az alábbiakban még további két hozzászólást közlünk, melyek közérdeklődésre tarthatnak számot. Közöljük továbbá *Bíró Marcell* úrnak a hozzászólásokra adott válaszát is.

I.

„Biró Marcell úrnak a Bélyeggyűjtőben közölt és a magyar „Értékjegyes postai nyomtatványok”-ra — bevett germanizmussal szólva, az ú. n. „Teljesek”-re — vonatkozó nagyérdekű tanulmánya kapcsán szíves tudomásra hozom, hogy a mellékelt kizárólag csak magyar nyelvű szöveggel, de magyar címer nélkül, nyomott „Posta-Utalvány” rajza és kiadásának ismertetése nyilvánvalóan kimaradt a folyóirat decemberi számából.

Úgy vélem, hogy az ügy érdekében állna, ha pótlólag, talán 2/a jelzésű ábra címén közölnék ezt is (1. ábra). A lebetűzésből kitűnik, hogy ezt az „Értékjegyes postai nyomtatványt” mindenesetre 1874 január 3-ika előtt rendszeresítették.

1. ábra

Vadász Márton úrnak a *„Bélyeggyüjtő”* folyó évi januári számában közzétett felhívása alapján, mint találó magyar elnevezést, szíves figyelembe ajánlom a már fentebb is említett *„Értékjegyes postai nyomtatványok”* definiciót, mely nézetem szerint mindenesetre szabatosabb megjelölés, mint a szolgai fordításként hangzó „Teljesek” germanizmusa.

Horváth Károly m. kir. alezredes.”

II.

„Nagy örömmel és élvezettel olvasom Bíró Marcell úr kútforrásszerű cikksorozatát a magyar postai „Teljesek”-ről, mert magam is barátja és gyüjtője vagyok ennek az eléggé elhanyagolt területnek. Ugyan nem osztom nézetét, hogy az utalványokat, stb. is ide sorolja, mert szerintem ezeknek a benyomott „ér-

tékjegyei" annak csak az árát, vagy adóját tanusítják és így nem egyenértékűek a postabélyegekkel. Érzésem azt diktálja, hogy ezeket a postai *adminisztrációs* jellegű és rendeltetésű nyomtatványokat (utalvány, szállítólevél, pénzeslevél, távirati lap, stb.) el kell különíteni tisztán a közönség szolgálatára rendelt és a posta által kibocsájtott levelezési kiadványoktól (Lev. lap, zárt lap, boríték.) Elismerem mind a két csoport gyüjtési jogosultságát és szépségét, magam is gyüjtője vagyok mind a két fajtának, de a kettőt mégsem tartom összekeverhetőnek.

Ami az elnevezést illeti, az elmondottak alapján ajánlom a következő megjelöléseket: „*A posta bélyeges kiadványai*", mint összefoglaló elnevezést, — „*A posta levelezési kiadványai*" elnevezést a lev. lap, zárt lap és boríték számára, — továbbá „*A posta bélyeges szolgálati kiadványai*" elnevezést a szállítólevél, pénzutalvány, pénzeslevél, távirati lap, stb. számára.

Ezek az elnevezések ugyan nem rövidek, de félreérthetetlenek és magyarok. A szóhasználat majd meg fogja találni a megfelelő rövidített kifejezési formát. Megjegyzem, hogy a német „Ganzsache" sem szabályos képzés és rövidítése a „*postalisch verausgabte Ganzsachen*" kifejezésnek.

Sajnálattal bár, de vitába kell szállnom afelől is, hogy melyik volt az első magyar bélyeges kiadványunk. Biró Marcell úr szerint az 1871 február 15-én forgalomba került levelezőlap tekintendő elsőnek. Ez a felfogás azonban teljesen téves. Nem kívánok a szerzővel politikai vitába szállni, de az 1867-es ú. n. közösügyes kiadás éppen annyira a magyar posta kiadványa, mint az osztráké. Hogy a bélyegeknél lemondunk erről a „dicsőségről", érthető, mert nincsen rajtuk semmi magyar jellegzetesség. A specialisták azonban nemcsak ezeket, de a jellegzetesen osztrák bélyegeket is magyaroknak tekintik, ha az akkor megszállott magyar területen kerültek forgalomba.

Egészen másképen áll ez a levelező lapoknál. Az ide mellékelt két levelező lap (2. és 3. ábra) ugyan közösügyes bélyeggel

2. ábra

3. ábra

ellátott, de feltűnik rajta a magyar államiság jele: a kis címer a koronával. A régebbi kiadásnak a szövege még német, de az újabb kiadásnak már teljesen magyar szövege van. Ugyanakkor Ausztria számára sasos címerű, német szövegű, a koronatartományok számára pedig kettős szövegű sasos levelező lapok kerültek forgalomba. Az abban az átmeneti időben Magyarország számára készült és itt bemutatott levelező lapok teljesen megnyugtatóan

kidomborítják a magyar állam és a magyar posta önállóságát, tehát annak ellenére, hogy a postaigazgatás átszervezés alatt állott, *magyar kiadványoknak tekintendők*. A tisztán magyar jellegű kiadványok után Biró Marcell úr által annyira kihangsúlyozott *első* magyar levelező lap visszaesést mutat, mert magyar bélyege ellenére az osztrák koronatartományokéhoz hasonlóan, kétnyelvű (magyar és német). Bíró Marcell úr felfogása szerint az első *igazi* magyar levelező lap az 1874-es kiadás, mert ezen már semmi átmeneti, semmi idegen (német) nincsen.

Ezen tárgyilagos gondolatmeneten kívül éppen nemzeti szempontból nem tartom észszerűnek, hogy megtagadjuk az 1869-es levelező lapok magyarságát. Ezek ugyanis a világon elsőnek kiadott levelező lapok és erről a prioritásról lemondani nekünk nem szabad még akkor sem, ha a rendezetlen politikai viszonyok között valóban az osztrák posta adta volna ki a politikailag már független Magyarország számára ezeket. Büszkeségünk azonban még ennél is több, mert hiszen ezek az 1869-es levelező lapok azok, amelyek elsőnek viselik a magyar állami önállóság jelét: a címert és a koronát. Erről a kiadásról lemondanunk sem gyüjtői, sem nemzeti szempontból nem szabad.

Dr. Herman János egy. m. tanár, Budapest."

*

„*Tisztelt Szerkesztőség!* Mielőtt a tárgyra térnék, legelőször is hálás köszönetemet fejezem ki azért az igazán remek, önzetlen segítségükért, hogy közléseimet kitünő illusztrációkkal díszítve, élvezhetőbbekké tették. Kérem szíves további segítségüket és viszonzásul igyekezni fogok több mint 40 évre visszatekintő filatelista multam tapasztalatait és megfigyeléseit az Önök igazán magas színvonalú folyóiratában közreadni.

Ami a hozzám intézett leveleket illeti, legkellemesebb meglepetésemnek kell kifejezést adnom afelett az igazán nem várt nagy érdeklődés felett, mely a magyar „Teljesek"-ről szóló közléseimet kísérte. Az Önök révén hozzám érkezett két hozzászóláson kívül még három, közvetlenül hozzám befutott levélre kívánok most felelni és nagyon hálás lennék, ha soraimat folyóiratukban közzétéve a nagy nyilvánosság előtt egyszerre felelhetnék az egyes uraknak.

Először azonban *Vadász Márton* úrnak a „teljesek" kifezés elleni kifogására reflektálok. Elismerem, hogy ez a kifejezés nem fedi egészen a „Ganzsache" szó fogalmát, de amíg jobbat nem ismerek, mindaddig ezt kell használnom. A „rányomásos" szó egészen mást jelent: „Überdruck"-ot, vagyis ha egy már meglévő postai értékjegyre valami újat „rányomtatnak". Filatelista filológus urak tehát előre, találjanak ki jobb és helyesebb megjelölést!

És most érkezés szerinti sorrendben sorra veszem az egyes hozzászólásokat:

Hogy ezek a 67-es levelezőlapok voltak a világ első levelezőlapjai, magyar voltuk megítélésére döntő befolyást nem gyakorolhat, mert ezeket általában osztrákoknak tartották és tartják, de ismételten hangsúlyozom, hogy ezek gyüjtési jogosultságát nem tagadtam meg, csupán azon nézetemnek adtam kifejezést, hogy ezek nem tekinthetők kizárólagos magyar kiadásoknak. Ha a gyűjtővilág mást határoz, én szívesen deferálok, de addig nézetemet fenntartom.

Ezzel be is fejeztem a hozzám érkezett észrevételek megválaszolását. Végtelenül örülök és boldog megelégedésemre szolgál, hogy cikkem ilyen váratlan érdeklődést keltett és nagyon örvendek, hogy munkámmal sikerült a figyelmet az elhanyagolt magyar „TELJESEK"-re terelnem. Ha nálam avatottabb gyűjtő kronologikus adataim alapján megszerkesztené a magyar teljesek katalógusát, régi vágyunk nyerne kielégítést.

Biró Marcell, Debrecen

A m. kir. posta bélyegértékesítő irodájának új árjegyzéke

február hó 1. érvénnyel megjelent.

A bélyegértékesítő iroda árusítja a forgalomban lévő összes magyar (levél, portó és légiposta) bélyegeket, valamint a készletében lévő és az árjegyzékben felsorolt forgalomból kivont magyar bélyegeket. A bélyegek közvetlenül megvásárolhatók az iroda árusítóhelyeinél: 1. A budapesti 4. számú postahivatalban (IV., Városház-utca 18. 20. számú munkahely). 2. A budai postapalota (I., Krisztina-krt. 12.) 820. sz. szobájában hétköznapokon 8—14 óra között. Írásbeli megrendelések, érdeklődések „A m. kir. posta bélyegértékesítő irodája, Budapest 114" címre küldendők.

Belföldön az árjegyzékben felsorolt bélyegek a feltüntetett árakon kaphatók. Külföldi rendeléseknél az iroda a forgalomban lévő bélyegek névértékének 5%-át kezelési és csomagolási költség címén felszámítja.

A forgalomból kivont bélyegek csak használatlanul kaphatók.

Selejtszállítólevelet az iroda általában évenkint árusít és a vonatkozó igényt évenkint csak egyszer, október hónapban lehet bejelenteni. A bejelentés kizárólag postára adott, bérmentesített levelezőlapon történhetik. A levelezőlapot oly időben kell postára adni, hogy arra október havi postabélyegző lenyomata kerüljön. Egy levelezőlapon csak egy személy jelentkezhetik. A bejelentett igény kielégítése a jelentkezés időpontjától, a kiosztásra kerülő anyag mennyiségétől és az igénylők számától függ. E feltételektől eltérő jelentkezést az iroda nem fogad el. Előjegyzést az iroda nem vezet. Minden egyes kiosztásra újból kell jelentkezni.

Az új árjegyzék megrendelhető a bélyegértékesítő irodánál 20 fillérért.

Az árjegyzékből mint érdekességet említjük meg, hogy az 1930. évi Horthy-bélyegsort 2.50 P-ért, a Szent-Erzsébet-sort 2.60 P-ért, a cserkész-sort 6 P-ért, a Rákóczi-sort 2.60 P-ért, a Pázmány-sort 2.60 P-ért, az 1927-es légiposta-sort 28.04 P-ért, a Zeppelin bélyegeket 10 P-ért és az 1933-as légiposta-sort 19.32 P-ért árusítja a posta.

Die neue Preisliste des kgl. ungarischen Postmarkenverwertungsbüros

in Budapest (gültig vom 1. Febr. 1938) ist erschienen. Bei dem Verwertungsbüro sind die im Verkehr befindlichen Post-, Porto- und Luftpostmarken erhältlich, ausserdem können auch die aus dem Verkehr gezogenen Marken bezogen werden, soweit sie in der Preisliste angeführt und noch vorrätig sind. Die in der Preisliste angeführten Marken sind zu dem angegebenen Preise ohne jeden weiteren Spesenzuschlag bei den Verkaufsschaltern des Verwertungsbüros erhältlich, und zwar: 1. Postamt 4 (Budapest, IV, Városház-utca 18, Schalter Nr. 20), 2. Postpalast (Budapest, I., Krisztina-körút 12, Zimmer Nr. 820). Schriftliche Bestellungen sind an „A m. kir. Posta Bélyegértékesítő Irodája, Budapest 114" zu richten. Das Büro liefert gegen Nachnahme nicht. Bei schriftlichen Bestellungen ist der Gegenwert der bestellten Marken und bei Bestellung von in Verkehr befindlichen Marken noch 5% ihres Nennwertes als Regie- und Verpackungsspesen einzusenden. In der Bestellung muss angegeben werden, ob die bestellten Marken gewöhnlich oder eingeschrieben zugesandt werden sollen. Die Portospesen gehen zu Lasten des Auftraggebers. Die Ungarische Nationalbank bewilligt den Versand von Marken nach dem Auslande nur gegen Einsendung von ausländischen Zahlungsmitteln. Das Verwertungsbüro kann deshalb nur diejenigen Bestellungen ausführen, deren Gegenwert in Banknoten des Heimatslandes des Bestellers oder aber in Dollars, in Schweizer oder französischen Franken oder in englischen Pfunden einläuft, resp. in einer dieser Währungen mittels Schecks durch eine Budapester Bank überwiesen wird. Der Gegenwärt kann auch mittels Postanweisung eingesendet werden. Fremde Valuten werden zu dem am Tage ihres Eintausches gültigen Kurse der Ungarischen Nationalbank verrechnet. Zahlungen in Pengő-Banknoten, in Pengőmünzen oder in Schecks auf Pengő, in ungarischen oder in anderen Briefmarken werden nicht angenommen. Die aus dem Verkehr gezogenen Marken sind nur ungebraucht erhältlich. Ausgemusterte Paketkarten oder deren Abschnitte (Kiloware) werden nach dem Auslande nicht versandt. Die neue Preisliste ist bei dem kön. ungarischen Postmarkenverwertungsbüro (Budapest 114) für 20 Fillér erhältlich.

Uj hirdető és alkalmi betűzők
Neue Werbe- und Gelegenheitsstempel

A pécsi 1. és 2. számú postahivatal: „PÉCSI ÜNNEPI JÁTÉKOK — MISSA SOLEMNIS — 1938 június 4—12-ig — JÖJJÖN PÉCSRE! — UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK!" feliratú henger hirdető bélyegzőt használ.

A kaposvári 1. számú postahivatal f. é. május hó 8-ig bezárólag „LUXUS LÓVÁSÁR — 1938 május 7—8. — KAPOSVÁR" feliratú kézi henger hirdető bélyegzőt használ.

A szegedi 1. és 2. számú postahivatalok f. é. június 12-ig bezárólag **„X. Szegedi Ipari Vásár — 1938 június 4—12."** — **„Jöjjön Szegedre — Utazási kedvezmények"** feliratú hirdető bélyegzőt használ.

Die Postämter Nr. 1. und 2. in Pécs benützen je einen Handroll-Werbestempel, deren Text folgendes bedeutet: **„Festspiele in Pécs — Missa solemnis — 4—12. Junius 1938. — Komt nach Pécs — Fahrtbegünstigungen."**

Das Postamt Nr. 1. in Kaposvár benützt bis 8. Mai einen Handroll-Werbestempel mit folgendem Text: **„Luxus Pferdemarkt — 7—8. Mai 1938. — Kaposvár".**

Die Postämter Nr. 1. und 2. in Szeged benützen bis 12. Juni 1. J. je einen Werbestempel, deren Text folgendes bedeutet: **„X. Gewerbemesse in Szeged — 4—12. Juni 1938. — Kommt nach Szeged — Fahrtbegünstigungen."**

A MAGYAR POSTAI „TELJESEK" (Ganzsachen)KIBOCSÁTÁSI SORRENDJE

Irta: BIRÓ MARCEL

A magyar posta 1867-ben formailag ugyan önálló lett, de a közönség a május 1-én megjelent, Bécsben nyomott, ú. n. „közös" bélyegsorozat, valamint az ugyanazon év szeptember 10-én kibocsátásra került ugyanilyer levelező-lapok iránt oly nagy ellenszenvet tanusított, hogy a postaigazgatóság jónak látta 1870 augusztusában (PRT. 20 044/VIII.) egy teljesen magyar jellegű bélyegsorozatnak 1871 május 1-én leendő kibocsátását előzetesen bejelenteni. — De még mielőtt ez az önálló sorozat megjelent volna, 1871 február 4-én (PRT. 2/1234.) közhírré tették, hogy még ugyanazon hó 15-én új levelezőlapok és postautalványok fognak megjelenni, még pedig teljesen a közvéleménynek megfelelő formában és így *ezen két GANZSACHE tekinthető a legelső önálló magyar postai értékcikknek.***)

Az új levelezőlapok az eddigi formában, de ezentúl már az aranysárga magyar Ferenc József-fejes 2 krajcáros bélyeggel ellátva, kettős szöveggel (magyar és német) bocsáttattak ki, úgy hogy az eddigi kizárólag német nyelvű kártyák megszűntek. (1. ábra.)

1. ábra.

Az utalványokat zöld papírra nyomták, ezek a baloldalt rányomott magyar címeren kívül még egy belenyomott 5 krajcáros, barnavörös bélyeget is kaptak. (2. ábra.) 1871. évi november 18-án (PRT. 20.11006/

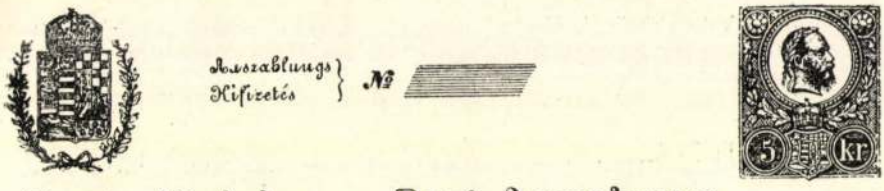

2. ábra.

1354.) az értékjeggyel ellátott utánvételi lapok kibocsátását tették közhírré. Ezen értékcikkeket szintén zöld papírra nyomták és a 10 krajcáros bélyegek fekete nyomatával látták el.

1872. évi január 1-ére (PRT. 26/IV—71—No. 7. ad: 4060/366—19/IV—71.) rendelték el a rézmetszetű bélyegek kiadását és ezzel egyidejüleg jelentek meg első ízben hivatalos borítékok és címszallagok benyomott értékjeggyel. A borítékokat 3 krajcáros (zöld), 5 kraj-

** A Postai Rendeletek Tára (rövidítve PRT) szerint összeállítva. Ahol a rendelet megjelölve nincs, ott az illető értékeket házi-rendeletek alapján bocsátották ki. A megadott szinek, melyek a tényleges állapottal nem mindig egyeznek, a PRT-ban megnevezett hivatalos megállapitások.

A Bélyegnyitó 1937

cáros (piros), 10 krajcáros (kék) és 15 krajcáros (barna) *kőnyomatú* értékjeggyel látták el. Szintén kőnyomatú értékjegyet kaptak a címszallagok is (sárga 2 krajcáros), melyeket öt szallagot tartalmazó ívekben nyomtak.

Az 1872. év folyamán a 3, 10 és 15 krajcáros borítékok értékjegyeit hivatalból 5 krajcáros bélyegekkel ragasztottak át.

Ugyanezen évben jelentek meg az első hivatalos levelezőlapok is, amennyiben a Földmívelésügyi minisztérium rendelése folytán a Kereskedelemügyi Minisztérium 1872. évi február 9-én (PRT. 5—1711/177.) cséplőgép-bejelentési hivatalos levelező-lapokat bocsátott forgalomba.

1874. március hó 1-én jelent meg a legelső magyar vízjeles postai értékcikk és ez ismét GANZSACHE volt! Megjelent ugyanis az eddigi formában az 5 krajcáros boríték, még pedig MAGYAR KIR. POSTA vízjellel, melynek betűi egymásba fonódtak. (3. ábra.) Ez a boríték azonban nagyon rövid életű volt és alig pár hónapi forgalom után egy másik fajtával helyettesítették. 1874. évi szeptember hó 25-én közhírré tették (PRT. 33—8899/936.), hogy ugyanazon évi október hó 1-ével nemcsak új levél- és ujságjegyeket, hanem új borítékokat, levelezőlapokat, utánvétlapokat, postautalványokat helyeznek forgalomba. A bélyegrajz is megváltozott, amennyiben akkor rendszeresítették az oly hosszú életet élt ú. n. „levél" rajzokat. Az ilyen rajzú borítékok az előző borítékok vízjelét megtartották, de most már az 5 krajcároson kívül (világosvörös), 3 krajcáros (zöld) és 10 krajcáros (kék) címleteket is bocsátottak ki. — A levelező-lapok világossárga színűek lettek és kétsoros, vízszíntesen fekvő MAGYAR KIR. POSTA vízjelet kaptak. (4. ábra.) Az értékjegy barna színű lett és rajzában természetesen a borítékokéhoz teljesen hasonló. — Az utalványokat világosvörös „MAGYAR KIR. POSTA" vízjelű papíron (5. ábra.) állították elő és úgy az értékjegy, mint az egyéb

3. ábra.

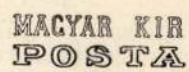

4. ábra.

5. ábra.

nyomat fekete színű. A fiumei forgalomra szánt postai utánvét-lapokat zöld papírra nyomták és úgy a 10 krajcáros értékjegy, mint a magyar-olasz szöveg fekete színű.

Ugyanezen év április 1-től kezdve (PRT. 8—2199/238.) forgalomba helyezték a MAGYAR KIR. POSTA víznyomattal ellátott hivatalos pénzes borítékokat. Ezen rendelet kiegészítéséül 1874. évi december 24-én (PRT. 1—11732/1263—1875. I/1.) nagyobb méretű pénzes borítékok kibocsátását jelentették be.

1875. évi január 28-án (PRT. 4—3010.) közhírré tették, hogy a külföldi forgalomra külön postautalvány-ürlapokat bocsátanak ki, még pedig sárgás papírra nyomva és az eddigi fekete 5 krajcáros értékjegy helyett kék 10 krajcáros értékjeggyel ellátva.

1876. évi április hó 25-én (PRT. 11—7400) közölték, hogy a belföldi forgalomra szánt utalvány- és utánvét-ürlapokat ezentúl kék színben fogják nyomni. Ugyanezen év május 20-án (PRT. 13—9833.) közhírré tették, hogy a levelezőlapok eddigi kétsoros, vízszíntes, dűlt „MAGYAR KIR. POSTA" vízjele egysoros, függélyesen álló és egyenes betűjű „MAGYAR KIR. POSTA" vízjellé alakult át. Ugyanezen év október hó 18-án (PRT. 26—11525) az 1872/3. évi kiadás postai teljeseit — címszalagok kivételével — a forgalomból kivonták.

(Folytatjuk)

7.

Hollandiában, Hágában 1924 szeptember 6—17. között tartott nemzetközi bélyegkiállítás alkalmával három értékből (10, 15 és 35 cent) álló sorozatot adott ki a holland posta, egyenként 60.000 példányban (7. ábra). Ez a három érték az ugyanabban az időben forgalomba kerülő rendes forgalmi sorozatban is megjelent, de más színben. (Michel 138—140).

7. ábra.

8.

Franciaország 1925 május 2—12. között a párisi Pavillon de Marsonban tartott nemzetközi bélyegkiállításra blokkot adott ki négy darab 5 frankos bélyeggel, felül: „Nemzetközi bélyegkiállítás"

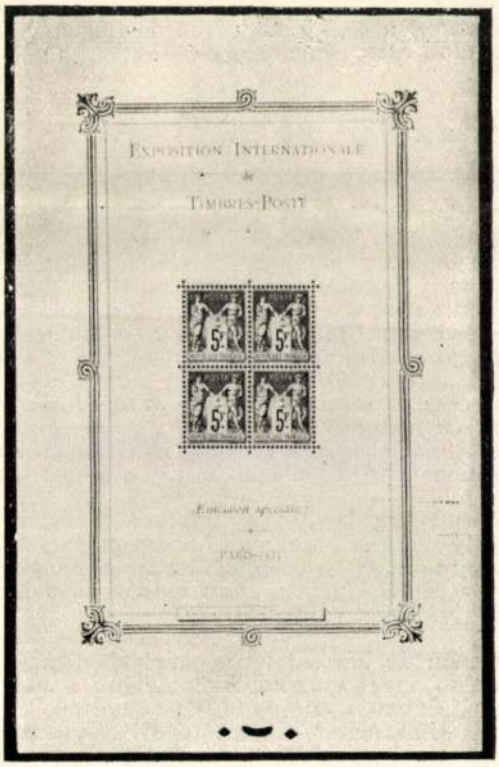

8. ábra.

alul: „külön kiadás, Páris 1925" szöveggel (8. ábra). 50.000 példányban. A bélyegek rajza a békét és a kereskedelmet ábrázoló Mouchon typus, színe piros. (Michel 170). *Folytatjuk.*

A Bélyeggyűjtő 1938.

A MAGYAR POSTAI „TELJESEK"* (Ganzsachen)KIBOCSÁTÁSI SORRENDJE

Irta: BIRÓ MARCEL

1877-ben a levelezőlapok eddigi ívalakú (6. ábra.) feliratai egyenesekké váltak. A vízjel továbbra is változatlan maradt.

6. ábra.

1878-ban viszont a 3 és 5 krajcáros borítékok vízjele alakult át, még pedig szabadon álló, római nagy betűkből álló „MAGYAR KIR. POSTA-ra.

7. ábra. MAGYAR KIR. POSTA.

---

* *Vadász Márton* úrtól (Budapest) a *„teljesek"* megjelöléshez a következő figyelemreméltó hozzászólást kaptuk:

„Mint az egynéhány magyar Ganzsache-gyüjtők egyike, érdeklődéssel látom, hogy legutolsó számukban Biró Marcel úrtól közleménysorozat indult meg a magyar postai „teljesek"-ről.

Régi gyüjtő lévén, nagy mértékben nélkülöztem állandóan a „Ganzsache" magyar kifejezését, melyre a „teljes" szó egyáltalában nem megfelelő. A „postai teljes" a francia „entier postal" fordítása.

A magam részéről most bátor vagyok egy talán elfogadható kifejezést felvetni és pedig a következőt: „postai *rányomásos*", amely nagyjában kifejezi és jellemzi a tárgyat, melynek megnevezésére szolgálna, sőt nézetem szerint jobban, mint a német „Ganzsache" kifejezés.

Talán helyes volna lapjuk nyilvánossága útján ezt a kérdést megvitatni, amely nemcsak szakmai, hanem nyelvészeti kérdés is.

Hiszem, hogy lesznek hozzászólók, habár a „rányomásos" gyüjtők száma kicsiny és nincs kizárva, hogy valami jobb kifejezés bukkan fel, ami igazán kívánatos volna."

*

Vadász Márton úr kérését teljes mértékben magunkévá tesszük annyival is inkább, mert magunk sem tartjuk a „teljesek" megjelölést találónak. Általában szokásos még az „egészek" megjelölés használata is, ami a „Ganzsache" szolgai fordításának felel meg. Amint azonban a „Ganzsache" megjelölés nem találó, úgy nem lehet megfelelő annak fordítása sem. Az ajánlott „rányomásos" kifejezéssel sem tudunk teljesen megbarátkozni, túl közel jár a „felnyomásos"-hoz, ami alatt egészen mást értünk. Ezért olvasóink elé terjesztjük a kérdést, szóljanak hozzá és foglaljanak állást, esetleg ajánljanak valami jobbat. *(A szerk.)*

1879-ben a postautánvét ürlapok kaptak vízjelet, még pedig a MAGYAR KIRÁLYI POSTA szavakat. Egyebekben az utánvétlapok nem változtak.

Ez időben valamennyi postai értékjegy már a „levél" rajzot viselte, kivéve a címszallagokat, amelyek még a fejes rajzokkal voltak forgalomban. 1879 szeptember 8-án megjelent rendelet (PRT. 33—22735) szerint azonban nyomtatványok bérmentesítése céljából 5 darabból álló címszallag-ívek bocsáttattak ki, amelyek most már a 2 krajcáros „levél" típusú bélyegrajzot viselték viola színben.

Az osztrák-magyar és német forgalom számára 1880. évi augusztus 1-én (PRT. 20—16124) válaszos levelező-lapokat bocsátottak ki, még pedig az egyszerű lev.-lapokkal teljesen azonos kivitelben, kivéve természetesen mindkét lapon a kettős minőségre vonatkozó megjegyzéseket, ú. m. 1. „A lap másik fele válaszadásra való." és 2. „Válasz."

Ugyanezen évben alakult meg a nemzetközi postaegyesület, amelynek kötelékébe Magyarország is belépett és ennek folyományaként 1880. október 1-én (PRT. 20—16124) egyrészt egyszerű nemzetközi levelező-lapokat belenyomott 5—5 krajcáros bélyegjeggyel, másrészt kettős (válaszos) nemzetközi levelező-lapokat benyomott 5—5 krajcáros bélyegjeggyel bocsátottak ki. Ezen levelezőlapok külseje és papírja a közönséges, illetve válaszos levelező-lapokéhoz teljesen hasonló, kivéve a vörös színű nyomást, az ívalakú feliratot és a magyar-francia szöveget. (8. ábra.)

8. ábra.

A nemzetközi levelező-lapok forgalma nem tartott sokáig, mert már 1881. évi január hó 1-ével (PRT. 36—36723.) valamennyi levelező-lap és így a nemzetközi forgalomra szántak is, új vízjelet kapott és pedig ferdén álló M. K. POSTA betűket. (9. ábra.) Csupán

9. ábra:

az 5+5 krajcáros lev.-lapok vízjele maradt változatlan, illetve ilyen levelező-lapokat most már egyáltalában ki sem bocsátottak, mert ezekből első kiadásuk alkalmával oly nagy tömeget nyomtak — noha a forgalomban alig-alig fordultak elő — hogy a készlet a filléres értékek kibocsátásáig is elég volt. A fenti számú rendelettel jelentették be a magyar-horvát szövegű egyszerű és kettős levelezőlapokat is, amelyek azonban Magyarországon is érvényesek voltak. (10. ábra.)

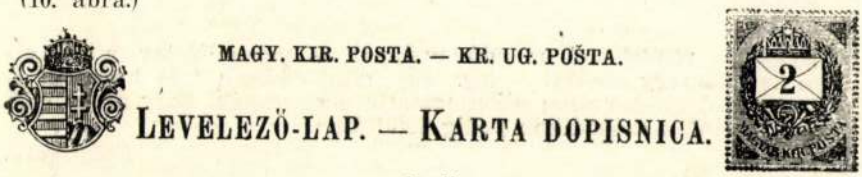

10. ábra.

1882-ben ismét megváltozott a 3 és 5 krajcáros borítékok vízjele és pedig dűlt betűs M. K. POSTA-ra.

Míg az 1883. évben semmi említésre méltó esemény sem történt, addig az 1884. és 1885. évek annál mozgalmasabbak voltak. Ez a két esztendő a levelező-lapok éve volt. 1884 január 30-án (PRT. 7—2662) az adó-levelező-lapok bocsáttattak ki. Ezen lev.-lapok — címoldalukon a rendes levelező-lapokkal teljesen megegyezően — 3 részből állnak, de úgy vannak összehajtva, hogy terjedelmük a rendes levelező-lapokéval teljesen egyenlő. Az értékjegy a második kártyára, illetve részre nyomatott .

1884. évi október 15-én (PRT. 50—35068) belső forgalomra szánt egyszerű és kettős, portómentes lev.-lapok bocsáttattak ki, amelyekből kb. 40 különféle fajta jelent meg.

Szintén az 1884. évben, december 2-án (PRT. 62—43290) bocsáttattak ki a közgazdasági levelező-lapok is. Ezen lev.-lapok, melyek a közönséges kártyák papirosán nyomattak, 4 részből állanak, de úgy vannak összehajtva, hogy terjedelmük a rendes levelező-lapokéval azonos. A címoldalra egy violaszínű 2 krajcáros értékjegy van nyomva.

1885. évi január 21-én (PRT. 3—44696.) az összes levelező-lapok (egyszerű, kettős, horvát, stb.) vízjele teljesen be lett szüntetve és ettől a naptól kezdve — kivéve a már említett 5+5 krajcáros nemzetközi lev.-lapot — a levelező-lapok már vízjel nélkül nyomatnak Ugyanezen rendelettel a portómentes levelező-lapok Horvátországban is bevezettettek.

1886. évi július hó 1-én (PRT. 28—18836.) jelentek meg a zárt levelező-lapok és pedig a helyi forgalom számára 3 krajcáros, a vidéki forgalom számára 5 krajcáros címletekben. Ezen zárt lev.-lapok kétrét hajtott, levelező-lap nagyságú, belülről fehér, kívülről azonban világossárga kartonból készültek. A címlap és értékjegy a 3 krajcárosoknál zöld, az 5 krajcárosoknál piros színben lett nyomtatva. A kártyák szegélye 5 m/m. szélességben lyukasztott és belülről enyvezett. Mindkét fajta zárt levelező-lap, tehát úgy a 3, mint az 5 krajcáros magyar- és magyar-horvát szöveggel jelent meg. Ezeken a GANZSACHEN-eken látható első ízben az új, tojásidomú értékjegy, (11. ábra.) amelyik később a borítékokra is rákerült. —

MAGYAR KIR. POSTA.

ZÁRT-LEVELEZŐ-LAP.

11. ábra.

Ugyanezen rendelettel az adó-lev.-lapok is megváltoztak, amennyiben az értékjegy ezentúl — nem úgy, mint eddig a 2. és 3. részen, — hanem az 1. és 2. részen alkalmaztatik oly formán, hogy az az első kártyán alul, a másodikon pedig felül áll.

Folyt. köv.

UNGARISCHE ARISTOKRATENPORTRÄTS VON HEINRICH FRIEDRICH FÜGER UND IGNAZ UNTERBERGER

von

ENIKŐ BUZÁSI

Eine besondere Eigenart der ungarischen Porträtforschung besteht darin, daß die historischen und kulturgeschichtlichen Angaben oft dem Informationsgehalt der Bilder selbst widersprechen. Versucht man die überlieferten Daten mit den Werken in Einklang zu bringen, stoßt man aber nicht nur dann auf Schwierigkeiten, wenn sich das Bildnis wegen seiner künstlerischen Anspruchslosigkeit und seiner mangelnden Ausdruckskraft der kunsthistorischen Analyse entzieht, sondern zuweilen auch bei hervorragenden Werken. In letzterem Fall kommt es nämlich vor, daß gerade die vorliegenden Kentnisse über die dargestellte Person die Deutung des Porträts erschweren. Die im vorliegenden Aufsatz behandelten zwei Bildnisse sind beide „sprechende Bilder". Beide heben einen speziellen Charakterzug des Porträtierten, seine Vorliebe für die Kunst, hervor. Der Auftraggeber des ersten ließ sich als Amateurschauspieler, der des zweiten als Kunstsammler und Mäzen verewigen. Es fragt sich aber, inwieweit die überlieferten Daten zu ihrer Person die Aussage der Bilder untermauern, wonach Graf János Esterházy als Schauspieler aufgetreten sein, bzw. Graf Ferenc Koháry über eine Bildergalerie verfügt haben soll, die anscheinend denen der Wiener Aristokratie gleichkam. Ferner ob die Bildnisse nur zum Leben, zur weniger bekannten Persönlichkeit und zur Bildung dieser beiden bedeutenden Aristokraten im öffentlichem Dienst weitere Angaben liefern oder ob sie eine allgemeine Modeerscheinung festhalten, die — bereits im Zeichen einer neuen ästhetischen Qualität — Ende des 18. Jahrhunderts auch den Geschmack und die Repräsentationsansprüche der ungarischen Aristokratie in Wien geprägt hat.

Heinrich Friedrich Füger hat nämlich den Kammerherrn und Geheimrat János Esterházy, Obergespan des Komitates Bereg, in einem regelrechten Kostüm-„Rollenbild" dargestellt, das den Grafen als Fiesco in der Titelrolle von Schillers Drama verewigt. (Abb. 1) Das Werk Fügers ist heute verschollen, wir kennen es nur von Gottfried Traunfellners Schabkunstblatt aus dem Jahr 1801.[1] Der kulissenhafte Portikus mit Tympanon im Hintergrund ist wahrscheinlich Traunfellners Ergänzung und erinnert an die Fassade des Schlosses von Csákvár, welches der Graf erbauen ließ.[2] Das Schloß wurde im Jahr 1781 vollendet, doch vom „Theatrum", einem selbstständigen Gebäude, besitzen wir erst seit 1794 Archivbelege.[3] Obwohl aufgrund des Quellenmaterials vieles über die Tätigkeit, das Repertoire und die gastierenden Theatertruppen der damaligen Schloßtheater bekannt ist, weiß man doch aufgrund mangelnder Angaben nichts über den Charakter und das Niveau des Theaterlebens im Schloß Csákvár der Familie Esterházy.[4] In der Fachliteratur gilt es als Amateurtheater, in dem eher zu persönlichen Angelegenheiten, Familienfeiern, im allgemeinen aus gesellschaftlichen Anlässen Theater gespielt wurde, wobei die Familienmitglieder und die eingeladenen Gäste gelegentlich auch als Schauspieler mitwirkten.[5]

In Bezug auf János Esterházy verfügen wir über keine derartigen Angaben.[6] Doch aufgrund des Gesagten und in Kenntnis des Schabblattes haben wir keinen Grund daran zu zweifeln, daß er sich als Privatperson auf diese Weise vergnügte und in dem von ihm erbauten „Theatrum" auf die Bühne trat. Ungewöhnlich für diese Zeit ist aber das repräsentative Bildnis im Theaterkostüm, das Originalbild Fügers, dem wir kein einziges ungarisches Adelsporträt aus der Epoche an die Seite stellen können. Die Vorläufer dieses Bildtyps stammen in erster Linie vom Ende des 17. Jahrhunderts aus dem Hof Leopolds I., wo solche Werke anläßlich von repräsentativen, prachtvollen höfischen Feierlichkeiten als bleibende Erinnerungen an Theaterereignisse angefertigt wurden.[7] Aus demselben Grund war um 1650 ein analoges Beispiel aus derselben Familie entstan-

Acta Hist. Art. Hung. Tomus 34, 1989
Akadémiai Kiadó, Budapest

Abb. 1. H. F. Füger — G. Traunfellner: János Graf Esterházy in Theaterkostüm, 1801 (Schabkunstblatt)

den, ein Bild vom jungen Pál Esterházy, das den späteren Palatin in der Rolle der Judit im einem Jesuitendrama zeigt.[8]

Das Bildnis von János Esterházy könnte von ikonographischem Gesichtspunkt aus sogar ein später Nachkomme dieser Porträtmode sein. Im Gegensatz zu dem erwähnten Vorläufer jedoch handelt es sich hier um mehr als um eine Erinnerung an einen Auftritt. Mit der Wahl eines Schiller-Dramas stellte uns der Maler nicht nur den Helden des Stückes oder den kunstliebenden Adligen in einer Rolle vor. Er berief sich direkt auf das literarische Werk und vor allem auf seine ästhetische Qualität. Der literarische Anspruch trug dazu bei, daß sich die Bildsituation auf ein Niveau erhob, die dem gesellschaftlichen Rang der Esterházys entsprach. Die Theaterrolle, sowie das durch sie vertretene und ausgedrückte kulturell hohe Bedürfnis trifft also das Wesen der repräsentativen Darstellung und vervollkommnet den künstlerischen Rang des Bildes. Dieser kulturelle Anspruch sicherte dem Auftraggeber die repräsentative, gesellschaftlich angemessene Porträtdarstellung.

Diese vom Klassizismus ableitbare künstlerische Haltung und das Programm sind zweifellos Füger und nicht seinem Auftraggeber zuzuschreiben. Trotz allem vertritt das Porträt nicht die ästhetischen Grundsätze des Klassizismus, sondern ist eher das Produkt des historizierenden Geschmacks und den Bestrebungen des Wiener akademischen Klassizismus Fügerscher Prägung. Die literarisch-theatralische Malerei Fügers war sehr dazu geeignet, dem Anspruch auf repräsentative Darstellung und dem Bedürfnis der Auftraggeber gleicherweise zu entsprechen. Esterházys Entscheidung, sich in einer Bühnensituation und im Kostüm porträtieren zu lassen, wurzelte wohl in einer kunstliebenden Umgebung und erlaubt den Schluß auf ein Publikum, das nunmehr nicht nur das literarische Bühnenwerk, sondern auch die Produktion des Schauspielers als Kunstschaffen verstand.[9] Da damals die schauspielerische Leistung bereits in ganz Europa anerkannt war, galt die

Abb. 2. Ignaz Unterberger: Ferenc Graf Koháry, um 1795 Antol (Hontszentantal) Schloß Koháry-Coburg

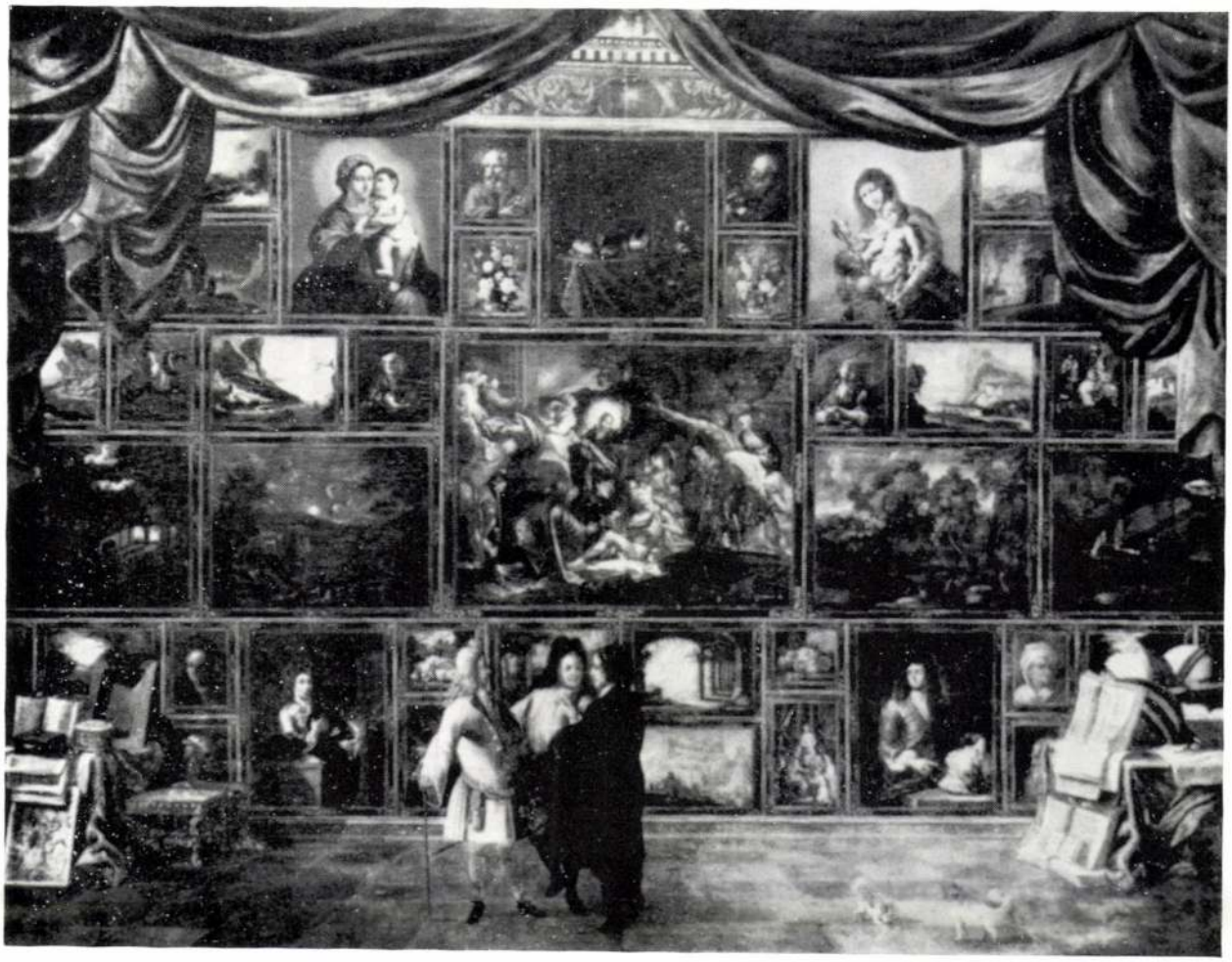

Abb. 3. D. Iortano: Barocke Bildergalerie, 1685, Stift Herzogenburg (Reproduktion)

Darstellung in der Rolle und im Kostüm eines dramatischen Helden als repräsentativer Anlaß. Der Stich zeugt davon, daß Füger diese Aufgabe auf dem verschollenen Bildnis mit einer Grandezza bewältigt hatte, die der Rolle, der Persönlichkeit und der Situation gleich angemessen war.

Auf dem anderen Werk, dem repräsentativen Porträt Ferenc Kohárys in Hontszentantal (Antol) erscheinen mehr traditionelle Elemente.[10] Das Bild zeigt den jungen Grafen gestützt auf eine Minervafigur, als Mäzen der Wissenschaften und der Künste in einem von Säulen gegliederten dunklen Saal einer barocken Bildergalerie. (Abb. 2) Seine pelzverbrämte blaue Kleidung ist reicher als die übliche verzierte Tracht der ungarischen Adligen; sie ist fast herausfordernd. Die perlenbesetzten Tressen, die mit Kameen verzierte Goldkette oder der fein ziselierte Schwertgriff zeugen von außergewöhnlicher aristokratischer Prachtentfaltung, die geistige Noblesse hingegen kommt in der Bildergalerie des Hintergrunds zum Ausdruck.

Koháry schloß 1784 sein Studium am Wiener Theresianum ab,[11] und als erste Stufe seiner amtlichen Karriere trat er 1787 mit 21 Jahren in den Dienst der ungarischen Hofkanzlei. Danach stieg er in ziemlich schneller Reihenfolge zum Hofsekretär, zum Rat bei der ungarischen Statthalterei und 1798 zum Hofrat auf. 1801 wurde er von Franz I. zum Wirklichen Geheimrat ernannt, noch in demselben Jahr zum Vizepräsidenten bei der Hofkammer, später zum Präsidenten derselben. Ab 1810 war er Ungarischer Hof-Vizekanzler, ab 1820 bis zu seinem Tode 1826 Hofkanzler. Unter den höfischen Würden verlieh ihm Franz I. die Titel Königlicher Obermundschenk und Königlicher Oberhofmeister. In Anerkennung seiner hervorragenden Amtstätigkeit erhob ihn der Herrscher 1815 zum Fürst. Er war Ritter des Goldenen Vlieses und Träger des Großkreuzes des St.-Stephan-Ordens.[12] Diese ungewöhnliche Karriere gibt nicht nur einen Anhaltspunkt, sondern auch eine Erklärung zur Person

Abb. 4. Pompeo Batoni: Kyrill Grigojrewitsch Rasumowsky. 1766, Wien, Sammlung Rasumowsky (Reproduktion)

Ferenc Kohárys, der sonst nur als Amtsmann faßbar ist. Die Privatperson bleibt mengels geeigneten Archivmaterials völlig im Dunklen und auch in den Trauerreden werden nur seine Verdienste im öffentlichen Leben gewürdigt.[13] Dieses einseitige Bild über sein Leben und seine Persönlichkeit läßt sich wahrscheinlich nur mehr durch dieses represäntative Mäzenenporträt vervollständigen und nuancieren.

Die als Umgebung von Koháry dargestellte Galerie weist nämlich auf eine nach der Auffassung der Epoche anspruchsvolle Sammlung und bewußte Sammlertätigkeit hin. Zur Entstehungszeit des Gemäldes um 1790 kannte Theodor Frimmel, der die Geschichte der Wiener Kunstsammlungen aufarbeitete, mindestens 15-20 bedeutende Wiener aristokratische Sammlungen,[14] doch die Existenz einer Koháry-Sammlung erwähnt er nicht. Auch aus sonstigen historischen, archivalischen Angaben ist nichts über die Koháry-Bildergalerie bekannt.[15] Die in Hontszentantal erhaltene, historisch gewachsene Familiengalerie ist keine Kunstsammlung im obigen Sinne, und nach dem Inventar von 1792 ist sie das auch im 18. Jahrhundert nicht gewesen.[16] Das Gemälde zeigt ohnehin kein ungarisches Schloßinterieur des 18. Jahrhunderts, sondern einen Gemäldesaal eines Stadtpalastes. Unseres Wissens kaufte Koháry erst 1818 — also viel später als zur Entstehungszeit des Bildnisses — einen Palast in Wien.[17] Auf dem Porträt ist also nicht Kohárys eigene Bildergalerie zu sehen, die es zu dieser Zeit noch gar nicht gegeben hat, und auch nicht die einzige in Frage kommende „öffentliche" Sammlung, die Kaiserliche Galerie, die sich damals in den Sälen des Belvedere befand. Da die Umgebung nur eine Galerieimitation ist und nicht eine präzise Wiedergabe, müssen wir die ikonographische Erklärung, den Sinn anderswo suchen.

Zur Lösung der Frage, warum eine Galeriedarstellung auf dem Bildnis eines Aristokraten erscheint, der in keiner Weise mit Kunstsammlungen in Verbindung gebracht werden kann, vermag uns eine nahe Analogie näherbringen. Ein Porträt des Herzogs Kyrill Grigorjewitsch Rasumowsky, das er anläßlich seiner Italienreise, seiner Grand Tour im Jahr 1766 in Rom, von Pompeo Batoni malen ließ, zeigt im Hintergrund ebenfalls eine Kunstsammlung, u. zw. repräsentative Werke der Skulpturengalerie des Vatikans.[18] (Abb. 4) Diese Meisterwerke ersetzen in diesem Falle jene römischen Veduten-Details, jene antiken Denkmäler die im allgemeinen den Hintergrund der Grand-Tour-Porträts gebildet haben. Rasumowsky war Landesverweser und Feldmarschall der Ukraine bzw. Präsident der zaristischen Akademie der Wissenschaften, aber kein Kunstsammler und auch sonst kein Kunstfreund.[19] Batoni verewigte auf seinem Porträt ebenso wie auf den Bildnissen englischer Aristokraten, die Italien bereisten, die Kunstdenkmäler der Antike als zum Ort passende repräsentative Requisiten. Auf diese Weise sicherte er seinem vornehmen Modell ein elegantes Erscheinen.

Das „Mäzenenporträt" Kohárys ist im wesentlichen aus dieser Betrachtungsweise, der Verbindung von künstlerischem Wert und Repräsentationsbestrebung geboren. Die Wahl des Schauplatzes sowie die Darstellungsart, die den Grafen als Mäzen der Kunst erscheinen lassen, sollte der Forderung der gesellschaftlichen Vornehmheit entsprechen. Auf dem Porträt tritt uns eine der Gesellschaftsschicht entsprechende Verhaltensform entgegen, zu der die Kunst und das Kunstwerk

als eine Protokollpflicht dazu gehörten. Für diese Protokollrolle der Kunst gab es auch in der Praxis Beispiele. Die Galerie als repräsentativer Raum, war damals auch der Ort für Feierlichkeiten, für hohe offizielle Anlässe: So wurde z.B. 1791 Fürst Pál Antal Esterházy im Galeriesaal des Schloßes Eszterháza als Obergespan des Komitats Sopron eingesetzt.[20]

In der Tiefe des dunklen Raumes ist eine Genreszene zu beobachten; Zwei Besucher sind in die Betrachtung der Gemälde vertieft. Außer dem Umstand, daß die Kunstsammlung fiktiv ist, verrät dieses Moment am ehesten, daß der Hintergrund zu einer anderen Gattung, zu den Kabinettstücken, den Galeriebildern gehört, also zu einem überwiegend flämischen Gesellschaftsgenre des 17. Jahrhunderts.[21] Als Vorbild dürfen wir ein Werk von jener Art annehmen, wie das Gemälde des völlig unbekannten Iortano — wahrscheinlich eines Schülers des jüngeren Teniers — eines ist, das in der Auffassung und Komposition mit dem Porträt von Hontszentantal viel Verwandschaft aufweist.[22] (Abb. 3) Der hochgezogene Vorhang verwandelt in beiden Fällen den Hintergrund in eine Bühnenkulisse, in vielem ist auch die Behandlung von Licht und Schatten ähnlich, und im Motiv des unter der Decke herumlaufenden

Abb. 6. Ignaz Unterberger: Georg von Kees, Bozen, Südtiroler Handelskammer (Reproduktion)

Abb. 5. Ignaz Unterberger—Johann Jacobé: W. Ch. Graf von Überacker (Schabkunstblatt)

Frieses sind Detailübereinstimmungen zu beobachten. Während jedoch der Meister aus Flandern die Stücke der Sammlung mit dokumentarischer Genauigkeit dargestellt hat (sein Gemälde — wie die anderen Beispiele dieses Genres — fordert geradezu zur Identifikation der Werke heraus), begnügte sich der Maler des Koháry-Bildnisses im Hintergrund mit der Illusion, mit den Helldunkelspiel von verwischten Flecken. Allein das linke, auch im Maßstab von den übrigen abstechende Bild weist auf eine sehr beachtliche Art konkrete Formen auf. Das Koháry-Porträt von herausragender Qualität ist auch ansonsten ein Bravourstück der Illusion und der Historisierung. Diese Begriffe sind hier in mehrfacher Bedeutung gemeint. Die Illusion beschränkt sich nicht nur auf die fiktiven Situation, sondern erstreckt sich auch auf kleine malerische Details. Außer einem Johannes dem Täufer, der im Stil der römischen und der bologneser Malerei des 17. Jahrhunderts gehalten ist, scheinen die anderen Gemälde ziemlich einheitlich eher zu den nordischen Schulen zu gehören. Weiters zeigen die im Saal aufgehängten Gemälde denselben intensiven malerischen

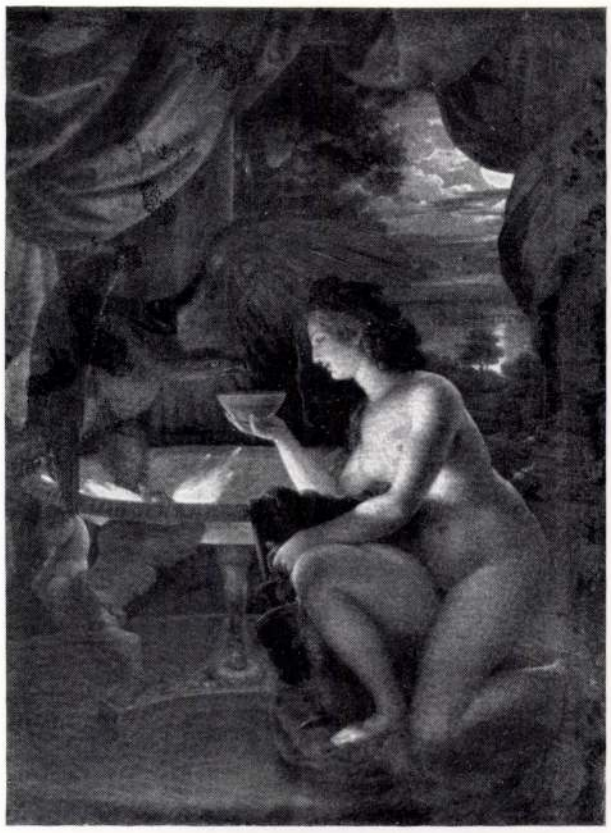

Abb. 7. Ignaz Unterberger: Hebe, 1795, Wien, Österreichisches Barockmuseum

Helldunkelcharakter wie das Bildnis selbst. Wir haben es hier mit einem streng logischen, fast theoretischen Historismus zu tun, bei welchem das Gattungsvorbild des Hintergrundes, der Stil der Gemälde der dargestellten Galerie, ferner die auf holländische Nachtstücke zurückzuführende Lichtbehandlung der gesamten Komposition bewußt von gemeinsamen Wurzeln abgeleitet sind.

Den Maler des Koháry-Porträts darf man mit dem Tiroler Ignaz Unterberger identifizieren, den schon die zeitgenössischen Quellen einen „pittore erudito" nennen, und der „ein gesteigertes, allgemeines Interesse an der bildenden Kunst" an den Tag legte.[23] Er war ein auch theoretisch gut gebildeter, intellektueller Künstler, der die klassische Kunst nicht nur anhand der Werke selbst kannte, sondern auch aus Kunstbüchern, aus denen er eine eigene Bibliothek besaß.[24] Daneben beschäftigte er sich mit naturwissenschaftlichen Fragen, u.a. auch mit Mechanik.[25] Frimmel zählt ihn zu den frühen Wiener Kunstsammlern und schreibt ihm eine bedeutende Kunstsammlung zu.[26] Wir schreiben das Bildnis Koháry aufgrund einer Bemerkung der zeitgenössischen Aufzeichnungen von Denifle und di Pauli über Tiroler Maler Ignaz Unterberger zu.[27] Die anhand dieser Quelle mehrmals zitierte, doch bis heute nicht auf dieses Bild bezogene Angabe befindet sich in einer Liste über Unterbergers bedeutendste Porträts.[28]

Nach der erwähnten Quelle zeigt ein Teil seiner Porträts historisierenden Charakter „mit passenden Nebenwerken".[29] Zwei von diesen kennen wir von Schabkunstblätter von Johann Jacobé: Das Porträt der Baronin von Stettner als Ariadne in antiker Kleidung, gestützt auf eine von zwei Tigern gezogene Biga, mit einem Sternenkreuz in der Hand,[30] sowie das Porträt von Wolfgang Christoph Graf Überacker, ebenfalls in stilisierter antiker Kleidung, einen griechischen Text und die Himmelskugel haltend.[31] (Abb. 5) Das klassizisierende repräsentative Amtsbildnis des Hofrates Franz Georg Kees — in vieler Hinsicht eine gute Analogie zum Bild von Hontszentantal — gehört nicht in die Reihe seiner historisierender Porträts (Abb. 6).[32] Ebenso wenig wurde im Manuscript und in der Liste das Porträt von Ferenc Koháry zu den historisierenden Werken gezählt, weil man unter Historisieren damals vor allem Darstellungen mit antiken Hinweisen verstand.

Abb. 8. Ignaz Unterberger: Ferenc Graf Koháry, um 1795, Antol (Hontszentantal) Schloß Koháry-Coburg

Neben den antiken Kunstdenkmälern wurde die malerische Auffassung und der Stil Unterbergers grundlegend von der Malerei Correggios beeinflußt. Unterberger betrachtete ihn als sein Vorbild, mit dessen Malweise und malerischer Welt er sich in seinen Kopien nach Correggios Werken bis zur Teuschung identifizieren konnte.[33] In solch einer Weise, daß seine Bilder in der Manier Correggios mehrfach für Werke des Renaissance-Meisters gehalten wurden.[34] Diese Aventuren in seiner Malerei liefern nicht nur einen neuen Anhaltspunkt dafür, daß er sich ungezwungen in der Art eines Chamäleons in andere Stilepochen und Malerschulen hinüberwechseln konnte,[35] sondern gleichzeitig auch einen Hinweis darauf, daß wir den Johannes den Täufer in der „Galerie" des Bildes von Honszentantal, in der die Malweise der bolognesischen, und römischen Maler nach Caravaggio nachempfunden wird, als ein neues Beispiel für Unterbergers Invention, für seine historisierende Neigung zu bewerten haben. Die malerische Welt dieses selbständig komponierten Details steht auch dem kleinen Bild „Bethsabe im Bade" in der Prager Nationalgalerie nahe.[36]

Das Koháry-Porträt kann in erster Linie vom Standpunkt der Lichtwirkung am besten mit jener großformatigen Hebe-Komposition verglichen werden, die die Zeitgenossen unter den Werken des Künstlers am meisten geschätzt haben und die ihm an seinem Lebensabend die Ernennung zum Kammermaler eingebracht hat.[37] Der Erfolg jenes Gemäldes hängt damit zusammen, daß der Geschmack der Kunstsammler und die künstlerische Orientierung der Maler der Epoche in erster Linie für die niederländische und holländische Malerei empfänglich waren, denen die malerische Lösung Unterbergers nahestand.[38] Seine „Hebe" aus 1795 wurde vor allem wegen der eigenartigen Lichtwirkung und des damals oft erwähnten Nachtstück-Charakters geschätzt. (Abb. 7) Das Gemälde ist im wesentlichen ein analytisches Studium des Wechsels und Aufeinandertreffens von kalten und warmen Lichtern. Unterberger vermengt in diesem Bild auf eine eklektische Weise seine naturwissenschaftlich-empirische Erfahrungen mit denen der Lichtbehandlung der verschiedensten Malerschulen und Tendenzen. Trotzdem ist das Bild in seinen lichttechnischen Lösungen eher ein Vorreiter als ein Synthetiker. Auf beiden Gemälden benutzte der Maler den bewegten Wechsel von direkten Lichtern und ihren Reflexlichtern sowie den Schatten, und setzte sie als bildschaffendes und stimmungserzeugendes Element ein. Auf dem Porträt gelang es ihm jedoch in einer eleganteren natürlicheren gefälligeren Form. Auf dem letzteren werden die runden plastischen Formen der Minerva-Skulptur ähnlich der Hebe durch die verschiedenen Abstufungen des feinen gelben Lichtes, das eine transparente Wirkung des Alabasters veranschaulicht, erreicht, und damit wird die elegante klassizisierende Figur zum „malerischsten" Detail des Bildes.

Das Porträt Kohárys stammt vermutlich aus der annähernd gleichen Zeit wie die datierte Hebe-Komposition. Deshalb können wir das Bildnis in die Zeit um 1795 datieren. Aus derselben Zeit dürfte auch die Brustbildvariante der Dreiviertelgestalt in rotem Kleid stammen, die ebenfalls im Schloß von Hontszentantal aufbewahrt wird.[39] (Abb. 8) Auf diesem Gemälde gibt Unterberger die Charakteristik des Grafen Koháry als Privatperson. Die Einstellung ist die gleiche, aber ohne die erklärende Umgebung entstand eine mehr bürgernahe Fassung. Die repräsentative Variante und die zur gleichen Zeit entstandene „bürgerliche Umschrift" sind markante Beispiele der beiden Richtungen der bereits deutlich differenzierten Aufgabe der Porträtmalerei am Ende des 18. Jahrhunderts.

ANMERKUNGEN

[1] Schabkunstblatt, 725 × 453 mm Signiert: „H. Füger pinxit, G. Traunfellner sculpt. Viennae 1801" Das Gemälde laut einer Familienmitteilung befand sich vor dem II. Weltkrieg in Schloß Csákvár. *(Staud, G.:* Adelstheater in Ungarn, 18. und 19. Jahrhundert. Wien 1977. 244—246) Wahrscheinlich wird es mit dem Bild identisch gewesen sein, das im Bestandverzeichnis der Bilder im Schloß Esterházys von Pápa zwischen 1900 und 1916 als ein Bild beschrieben ist, das János Esterházy in einer spanischen Kleidung darstellt. *Mithay S.:* Esterházy-portrék Pápán. (Esterházy-Porträts in Pápa) Folia Historica 11. 1983. 43, 49. Eine Brustausschnittvariante der ganzfigurigen Darstellung in Husarenuniform, ebenfalls von Füger wird im Museum Domonkos Kuny in Tata bewahrt. (Inv.-Nr. 55.20. Öl auf Leinwand, 83,5 × 54,5 cm) Letzteres Gemälde, sowie das Schabkunstblatt wurden veröffentlicht in: *Buzási E.:* Régi magyar arcképek — Alte ungarische Bildnisse. Ausstellung, Tata—Szombathely, bzw. Budapest, Ungarische Nationalgalerie, 1988. Kat.-Nr. 34. mit Abb.

[2] Siehe: *Kelényi, Gy.:* Kastélyok, kúriák, villák. (Schlösser, Kurien, Villen) Budapest 1974. Abb. 60.

[3] *Staud, G.:* op. cit. 244—246. Es ist urkundlich gesichert, daß am Theater — den Archivdaten zufolge, die von Kornél Bárdos veröffentlicht wurden, — zwischen 1794 und 1795 noch gearbeitet wurde. *(Bárdos, K.:* A tatai Esterházyak zenéje (Die Musik der Esterházys in Tata). 1727—1846. Budapest 1978. 23.*)* 1798 wollte man zwischen dem Schloß und dem Theater einen Durchgang bauen, *(Ebenda).*

[4] *Staud, G.:* op. cit. 244—246. Kennt im Zusammenhang mit den Vorstellungen in Csákvár keine Angaben.

[5] Siehe *Staud, G.:* op. cit. 35—36. Über den Laiencharakter des Theaters in Csákvár, *ebenda:* 30. Kornél Bárdos erwähnt eine indirekte Angabe, die auf Laienvorstellungen hinweisen könnte: dem Inventar von 1801 zufolge, verfügte das Schloßtheater über eigene Kostüme und Requisiten. *(Bárdos, K.:* op. cit. 23.) M. Horányi veröffentlichte Einzelheiten zu einer Laienvorstellung im Herbst 1797 in Eisenstadt. *(Horányi M.:* Eszterházy vígasságok. (Belustigungen in Eszterháza) Budapest 1959. 173.) An der Vorstellung wirkten einige Gäste des Schlosses teil, so mehrere Mitglieder der gräflichen Familie Weissenwolff, Gräfin Charlotte Hohenfeld, Fürstin Grassalkovich, Gräfin Julia Esterházy.

[6] Über sein Leben: *Eszterházy J.:* Az Eszterházy család és oldalágainak leírása. (Die Beschreibung der Familie Eszterházy und ihrer Seitenlinien) Budapest 1901. I. 162.

[7] Zum Beispiel die Bildnisse von Leopold I. und seiner Gattin von Jan Thomas aus 1667, in den Rollen von Acis und Galatea, des für ihre Hochzeit komponierten Hirtenspiels »La Galatea«. Wien, Kunsthistorisches Museum, Inv. Nr. 9135. bzw. 9136. Kupferplatten, je 33,3×24,2 cm *(Heinz, G.—Schütz, K.:* Porträtgalerie zur Geschichte Österreichs von 1400 bis 1800. Wien 1976. Kat. Nr. 129, 49), weiterhin das Kostümbild von Gundaker Fürst Dietrichstein, ebenfalls von Jan Thomas aus 1667, in einer der Rollen des oben erwähnten Stückes. Wien, Kunsthistorisches Museum, Inv. Nr. 9676. Öl auf Leinwand 60,5×49,5 cm *(Ebenda:* Kat. Nr. 226).

[1] Eisenstadt (Kismarton) Schloß Esterházy. Reproduziert: *Bubics Zs.—Merényi L.:* Herceg Esterházy Pál nádor (Palatin Fürst Pál Esterházy) Budapest 1895. zwischen S. 86 und 87.

[9] Siehe *Kosáry D.:* Művelődés a 18. századi Magyarországon. (Kultur in Ungarn im 18. Jahrhundert) Budapest 1983². 673, 677.

[10] Hontszentantal, (Antol, Tsch.) Schloß Koháry-Coburg, Öl auf Leinwand 145×115 cm Inv. Nr. 103. *Učníková, D.:* Historický portrét na Slovensku. Bratislava 1980. 44. Gkp. 66. Als unbekannt veröffentlicht.

[11] »Schul-Zeugnisse des Fürsten Franz Koháry . . .« Radvány (Radvan, Tsch.) Familienarchiv Koháry, Pars I. Gruppe I. Nr. 172. Die Nummer 60. des Jahrganges 1782 der Wiener Zeitung (S. 2) berichtet am 19. und 20. Juli über seine Prüfungen aus »Metaphysik« und zwischen dem 21 und dem 24 August aus »praktischer Philosophie«.

[12] Seine Amtslaufbahn und seine Würden mit einigen Ausnahmen werden ausführlich dargestellt bei *Wurzbach:* (12) 281. Für die Ernennung zum Wirklichen Geheimrat: Familienarchiv Koháry, Pars I. Gruppe I. Nr. 28. Über sein Gut, bzw. über seine, bei seinem Tode bekleideten Ämter und Würden vgl. den Bericht über seinem Tode: Wiener Zeitung, 1826. Nr. 155. 10. Juli (S. 655).

[13] Veröffentlichten Trauerrede: *Majthényi P.:* Halotti beszéd . . . (Grabrede . . .) Selmecbánya 1827. *Szentmiklóssy L.:* Halotti beszéd . . . (Grabrede . . .) Selmecbánya 1827. *Tóth I.:* Halotti beszéd . . . (Grabrede . . .) Esztergom 1826. *Matolcsy L.:* A státus nagy embere. (Der große Staatsmann) Pest 1826.

[14] *Frimmel, Th.:* Galeriestudien I. Geschichte der Wiener Gemäldesammlungen. Leipzig 1898. 7—8, mit der Aufzählung mehrerer Sammlungen. Über die einzelnen Sammlungen eingehend bei *Frimmel, Th.:* Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen. I—II. München 1913—14.

[15] Über die Sammlung von Ferenc Koháry weiß auch der Wurzbach-Lexikon nichts, ebenso wenig wie der wiener Portheim biographische Zettelkatalog (Wien, Rathaus). Nicht einmal im gut registrierten Koháry-Archiv habe ich Anhaltspunkte dafür gefunden. Die etwaige Bildergalerie von Ferenc Koháry hinterließ auch in der Sammlung der Fürsten Coburg keine Spuren — nach dem Tode von Ferenc Koháry erbten sie nämlich auf weiblicher Linie das Koháry-Vermögen. Die Sammlung Coburg entwickelte sich in den 1860-er Jahren, in erster Linie aus »zeitgenössischen« Stücken des 19. Jahrhunderts. Frimmel — in seinem Lexikon — erwähnt auch nirgends, daß die Familie der Gattin von Koháry, die Grafen Waldstein-Wartenberg eine Galerie besessen hätten.

[16] Archiv der Familie Koháry, Radvány, Pars II. Nr. 5010. »Conscription deren in den Szent-Antaller Castell befindlichen Einrichtungs Sachen« Das am 16. Febr. 1792 abgeschlossene Inventar wurde aus dem Anlaß aufgenommen, daß Ferenc Koháry nach seiner Heirat mit der Gräfin Maria Antonia von Waldstein-Wartenberg den Besitz von Hontszentantal übernommen hatte.

[17] Koháry kaufte am 30. Nov. 1818 vom Grafen Lacy das früher im Besitz der Grafen Daun gewesene Haus mit Garten in der Seilerstraße, Nr. 848 und den Stall auf dem Graben. Das Verkaufsdokument vgl. im Familienarchiv Koháry: Radvány, Pars II. Nr. 7390.

[18] Das Bild ist in Wien in der Sammlung Rasumowsky. Siehe: *Rudolph, S.:* La Pittura del' 700 a Roma. Milano 1983. Abb. 57. Für das Foto des Bildes bin ich Frau Dr. Ingeborg Schemper-Sparholz zu Dank verpflichtet.

[19] Über Rasumowsky ausführlicher: Russki Biografitscheski Slowar. Sankt Petersburg 1910. Bd. 15. Reprint New York 1962. 452—466. Das Bild des Fürsten Rasumowsky hat Koháry sehen können, als der Sohn des Fürsten, Andreas Rasumowsky sich zwischen 1793 und 1799 als Gesandter des Zarenhofes in Wien aufhielt, wo er ein glänzendes Haus führte. Auf dieser Weise könnte sich der, das Innere der Sammlung abbildende Hintergrund, als eine representative Lösung vielleicht direkt aus dem Kenntnis des Bildes auch ergeben.

[20] *Meller S.:* Az Esterházy képtár története. (Die Geschichte der Gemäldegalerie Esterházy] Budapest 1915. XXXVI.

[22] Siehe: *Speth-Holterhoff, S.:* Les peintres flamands de cabinets d'amateurs. Brüssel 1957.

[22] Stift Herzogenburg. Siehe: Prinz Eugen und das barocke Österreich. Ausstellung, Schloßhof, Niederweiden 1986. Kat. Nr. 3. 18.

[23] *Denifle, P.—di Pauli, A. A.:* Nachrichten von den berühmten tirolischen bildenden Künstlern. Manuscript. Innsbruck 1801. Tiroler Landesmuseum Ferdinandeum, Innsbruck, Sign. Dip. 1104. Die neueste biographische Zusammenfassung von Unterberger mit der Aufzählung der Quellen und der früheren Literatur: *Baum, E.:* Katalog des österreichischen Barockmuseums im Unteren Belvedere in Wien, Wien—München 1980. II. 728—729. Über Unterberger liefert neben der ausführlichen Aufzählung seiner Werke informative Feststellungen: Wurzbach (49) 84—88. Weiterhin: *Thieme—Becker:* XXXIII. (1939) 581—582. *Ringler, J.:* Die barocke Tafelmalerei in Tirol. Innsbruck—München 1973. 204—205, sowie Die tirolische Nation, 1790—1820. Ausstellung, Innsbruck, Tiroler Landesmuseum Ferdinandeum, 1984. 370.

[24] Über seine Sammlung (oder über einen Teil der Sammlung) berichtet: *Lugt, F.:* Répertoire des catalogues de ventes publiques intéressant l'art ou la curiosité. La Haye 1953. I. Nr. 6000. demzufolge bei der Versteigerung in Wien am 3. und 7. Januar 1800, 114 Zeichnungen und 2058 Kupferstiche bzw. Bücher mit Kupferstichen registriert wurden. (Versteigerungskatalog: Akademie der Bildenden Künste in Wien, Bibliothek), weiterhin *Baum, E.:* op. cit. 729.

[25] Im Zusammenhang damit kann noch erwähnt werden daß Unterberger ab 1783 Mitglied der wiener Freimaurerloge »Zur gekrönten Hoffnung« war, und als Logenbruder einen Titelblattstich zu einem Gelegenheitsgedicht von Ignaz Born angefertigt hatte. *(Baum, E.:* op. cit. 729, weiterhin *Abafi (Aigner), L.:* Geschichte der Freimaurerei in Österreich—Ungarn. Teschen-Budapest 1890—1899. Band IV. 205, 216, 290.

[26] *Frimmel, Th.:* Galeriestudien I. Geschichte der Wiener Gemäldesammlungen. Leipzig 1898. 8.

[27] *Denifle—di Pauli:* op. cit. 95.

[28] Zitiert: *Wurzbach* (49) 85. *Garas, K.:* Magyarországi festészet a XVIII. században. (Ungarische Malerei im 18. Jahrhundert) Budapest 1955. 257. Die tirolische Nation, zit. Katalog, 370, weiterhin siehe die nächste Anmerkung.

[29] Der Teil des Textes wurde durch die Fachliteratur in der Fassung von Wurzbach übernommen (» . . . Bildnisse, theils in historischer Auffassung, theils mit passenden Nebenwerken . . .«). Die Originalfassung im Manuscript: »Nebenher malte er auch manchmal Porträte, theils historisch mit passenden Nebenwerken, unter welchen sich die der

Grafen Überacker, Kohary, Pelegrini, Brentano, der Frau von Stettner, Frau Weissin, hhrn v. Kees, v. Stettner und des Abtes Eberl ganz besonders ausnehmen.«

[30] Schabkunstblatt, 426×281 mm Signiert: »Ign. Unterberger pinx. — Joann Jacobe fecit«.

[31] Schabkunstblatt, 462×360 mm Signiert: »Ign. Unterberger pinxit — J. Jacobe fecit«.

[32] Bozen, Südtiroler Handelskammer, Inv. Nr. 353. Öl auf Leinwand, 119×88 cm. Signiert. Die mit der Justiz und Gesetzschaffung zusammenhängenden Gebiete gehörten zu von Kees, zum Hofrat Kaiser Josephs II. Auf seinem Bild im Ornat des St. Stephanordens verewigt, auf dem Piedestal der Büste des Kaisers sind Merkur, und die allegorischen Figuren der Gesetzgebung zu sehen. Die tirolische Nation, zit. Katalog, Kat. Nr. 13.6. weiterhin *Ringler, J.:* op. cit. 205.

[33] *Denifle—di Pauli:* op. cit. 427, 545, 632. danach: *Wurzbach:* (49) 84. *Thieme—Becker:* XXXIII. 581. *Ringler, J.:* op. cit. 204. *Baum, E.:* op. cit. 728.

[34] Fürst Esterházy kaufte zwei verschiedene Caritas-Kompositionen von Unterberger als Correggios Werke. (*Wurzbach:* [49] 85). Im Inventar der Sammlung von 1820 kommt eine von diesen bereits als Werk Unterbergers vor. *Meller S.:* op. cit. 217 (480), derzeit im Museum der Bildenden Künste in Budapest. Galerie Alter Meister, Inv. Nr. 463.

[35] Er hatte bereits für seine italienischen Auftraggeber groteske szenen, »Bambocciaten« im niederländischen Stil gemalt. (*Wurzbach:* [49] 85. *Thieme—Becker:* XXXIII. 581.) Möglicherweise war auch jenes Gemälde eines Ritters von dieser Art, das sich gemeinsam mit einem anderen Bild von Unterberger im Besitz der Familie Apponyi befand. Letzteres war: »... ein Bachanal von Kindlen (!) in basrelief mit arabesker Verzierung ..." *Denifle—di Pauli:* op. cit. 94.

[36] Prag, Nationalgalerie, Inv. Nr.: 0 249. Öl auf Holz, 35,6×28,7 cm. *Preiss, P.:* Österreichische Barockmaler aus der Nationalgalerie in Prag. Ausstellung, Wien Österreichisches Barockmuseum 1977—78. 186—187. (mit Abb.)

[37] Wien, Österreichisches Barockmuseum, Inv. Nr. 4134. Öl auf Leinwand 206×154 cm *Denifle—di Pauli:* op. cit. 45, 57, 95, 299, 301, 545. *Baum, E.:* op. cit. 729—730. Eine, auf Holz gemalte Skizze des Bildes wurde eine Zeitlang im Pottendorfer Schloß der Esterházy aufbewahrt. Im Inventar der Esterházy-Galerie von 1820 ist es noch unter der Nummer 642 registriert, wurde aber später verkauft. *Meller S.:* op. cit. 224. Das Bild wurde in Schabkunst Technik verbreitet. Der Name des Stechers auf einem Exemplar des Museums der Stadt Wien (Inv. Nr. 82 114—1096): »Ignatz Unterberger fecit — And. Geiger Sculp.«

[38] Siehe dazu: *Hermann-Fichtenau, E.:* Studien zum Einfluß Hollands auf die österreichischen Malerei des 18. Jahrhunderts. Wien 1983.

[39] Hontszentantal (Antol. Tsch.) Schloß Koháry-Coburg Öl auf Leinwand, 72×58 cm Inv. Nr. 102. *Učniková, D.:* op. cit. 46. Gkp. 68. Als unbekannt.

A magyar *Herend* termékeiből aránylag kevés található sorozatunkban, de van néhány különleges darab, minő például az a díszes váza, amelynek kelyhe egyetlen óriási tulipán alakját adja vissza (58994).

A fajánszok változatos csoportjából kiválik egy *delfti* váza a XVII. század végéről a szokott kék díszítéssel (58911), egy szintén kékkel festett dél-német levesestál a XVIII. századból (59011) s egy másik hasonló edény díszes úrna-alakban, fedelén citrommal, egyszerű fehér mázzal borítva, ugyanazon század végéről (59003). A XIX. századból megemlítünk két áttört peremű tányért *Prága* jelzéssel (59056 és 59057).

Jelentékeny gyüjteményt mutatunk be a *pécsi* Zsolnay-gyár sokféle alakban és kivitelben készült díszedényeiből. E némelykor klasszikus szépségű, ragyogó mázú keramiai készítmények nem veszítettek értékükből az ízlés változásával, sőt mondhatni, hogy az érdeklődés irántuk az idő haladtával egyre fokozódik.

Üvegneműink legérdekesebbjei a biedermeier-korszak cseh termékei közül kerültek ki. Többféle forma és díszítésmód van képviselve s amikor néhány tételt kiemelünk, korántsem merítjük ki az érdekességek sorát. Kedves egy éjjeli szekrényre való világoszöld palack és pohár az 1830-as évekből (59273); nagyobb igényű egy hasonló korú másik készlet, zölddel átvont fehér üvegből kiköszörült foltokkal és — ami érdekességét nagyban növeli — magyar felírással (59041). Egy igen szép pirossal átvont palack mellől már hiányzik a pohár (58935), ezt azonban nem nehéz alkalomadtán találni hozzá. A díszpoharak között van rubinüvegből való köszörült dísszel (58945), sötétzöld színű újbarok festéssel (58912) és egy fehérrel átvont, amelyre a kor izlésének megfelelő kövérkés nimfa heverő alakját festették (59051). Kecses egy fülespohár aranyozott virágokkal és *Emlék* felírással a XIX. század közepéről (59042).

Gazdag anyagot mutatunk be szövetneműekből és szőnyegekből. Nagy számban sorakoznak fel a szebbnél-szebb terítők, amik színt s életet adnak a bútorzatnak. A szőnyegek közt válogatott keleti példányok mellett sok a hazai csomózott munka. Tagadhatatlan, hogy e téren erős haladás mutatkozik; szőnyegeink rajza, színharmóniája egyre javul, s az olcsó árak mellett kiszorítják a nehezen behozható idegen készítményeket. Nem lehet felemlítetlenül hagyni a céllövő- és vadászfegyverek válogatott sorozatát; angol, belga, francia, német és osztrák munkákban válogathat a sportkedvelő. A bútorok csoportja úgy számra, mint minőségre kiváló. Teljes szobaberendezések mellett egyes darabok, köztük valódi régiek is, állnak rendelkezésre. Figyelmet érdemelnek: a Luis XVI. székkészlet (60565), a renaissance-kabinetszekrény (60582), egy táblabíró-kori magyar írószekrény (56965) s ugyancsak hazai készítésű redőnyös fedelű íróasztal (38604), a szép barokk lábasórák (29090 és 60512), sublótok, régibb s az újabb díszes karszékek.

A *Vegyes* cím alatt rendeltetésre, anyagra, kivitelre, minőségre annyira különböző tárgyak kerülnek össze, hogy róluk összefoglaló jellemzést adni merő lehetetlenség. Csak találomra ragadunk ki közülök egyet-mást. Egészen különleges elbírálást érdemel egy *játékdoboz*, eredetileg a puff, sakk és malomjáték céljaira, többféle fából, részben fémberakással. A hozzá tartozott berendezésből már csak 26 fakorong van meg, préselt ábrázolásokkal, amelyek táncoló paraszt-párokat mutatnak H. S. Beham metszetei nyomán. Kétségtelen, hogy az érdekes játékdoboz még a XVI. sz. első felében készült, úgylehet Nürnbergben s mai állapotában is muzeális értékű ritkaság (59948). Hosszú sora vonul fel

a pompás állóóráknak. Legrégibb egy asztalra való toronyalakú óra, aranyozott bronzból; német munka a XVII. századból (59845). A XVIII. század majd minden óraformája képviselve van. A leggyakoribb faszekrényes órákból az egyik hazai; készítője Unsin János Menyhért *Győrben* (59772). Egy másik *győri* mester, Bassrucker Benedek készítette a szerkezetét annak a nagy Louis XVI. ízlésű órának, amelynek aranyozott fatokját Hittrich János faragta *Pesten* (59.941). Aranyozott bronz állványa van Joseph Lichtenstern *bécsi* órás asztali órájának ;valószínű, hogy a vésett díszítés is ugyanezen mester kezét dícséri (59.950). Szép a *„Ferondy, London"* jelzésű kisebb állóóra (59.766) s XVI. Lajos koranak szellemét jellemzi egy nagy óramű, amelynek fából faragott állványán két kínai kuli gyaloghintót emel (59786).

A biedermeier-ízlés alkotása két díszes bécsi óra; egyiken a dísz faragott gólya és Ámor (10228), másikon az ízléses bronzveretek (81473). Egy négy erős alabástrom oszloppal ellátott, régi zenélőszerkezettel bíró hamisítatlan táblabíró-stílusú óra, budai mester, bizonyos Krahl Vinzenz nevével jelezve, valószínűleg erős vetélkedés tárgya lesz a régi boldog világ holmijának kedvelői között.

Ónedények, díszdobozok, kandallókészletek, szobrok, csecsebecsék s más lakásdísznek illő holmik gazdag választéka mellett a különleges gyüjtés tárgyai kinálkoznak: szép, néha furcsa sétabotok (egyik a szabadságharc vértanu-tábornokainak faragott képmásaival — Görgey Artúrnak dedikálva), régi, díszes pipák, legyezők, vaskészítmények, viaszdombormüvek s hasonló művelődéstörténeti kuriózumok. Végül nem szabad megfeledkeznünk az egyre ritkábbá váló régi fegyverekről, a férfiszoba legszebb díszeiről. Köztük a hozzáértők bizonnyal felfedezik a szép XVIII. századi bécsujhelyi céllövőpuskát (59817) s a többé-kevésbé díszes pisztolyokat.

Árverési Közlöny
1938. 3. sk 22.

Urai János utcaház
gyűjtő étvás

		Kikiáltási ár pengőben
59773.	BURNÓTSZELENCE. Teknőc, ezüst verettel. 19. sz. eleje	25.—
59774.	IVÓKÉSZLET. Alpakka, csiszolt üvegpoharakkal	20.—
59775.	ÚTIPOHÁR. Alpakka. 3 darab. Bőrtokban .	4.—
59776.	ZSEB-PIPEREKÉSZLET. Aranyozott bronz, ezüst berakással. (Felszerelés hiányos.) . .	12.—
59777.	VIRÁGVÁZA. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.)	25.—
59780.	KIS ÍRÓMAPPA. Bőr, domborított díszítéssel. Iparművészeti munka	4.—
59781.	LEÁNYKA MELLSZOBRA. Fehér műmárvány	28.—
59782.	SARUHÚZÓ NŐ. Alabástrom-szobor . . .	35.—
59783.	LEGYEZŐ. Teknőc -s strucctoll	10.—
59784.	KIS KORSÓ. Ezüstözött, domborított díszű fém burkolattal, porcellán betéttel. Angol . .	6.—
59785.	KAROS GYERTYATARTÓ. Bronz, alakos díszítéssel. Empire-stílus. Egy pár	150.—
59786.	ÁLLÓ ÓRA. Faragott és aranyozott fa, alakos díszítéssel. XVI. Lajos-korabeli. (Kisebb hibákkal.)	120.—
59787.	VÁZA. Bronz, domború díszítéssel	12.—
59788.	SZEKRÉNYKOFFER	50.—
59789.	ATLÉTA. Bronzszobor, márványtalapzaton. Antik eredeti után	20.—
59790.	ÖKÖLVÍVÓ. Bronz, márvány talapzaton. Antik eredeti után	20.—
59791.	KANDALLÓKÉSZLET. Aranyozott bronz, alakos dísszel. Empire-stílus. (Nagy állóóra és két nagy karosgyertyatartó. (Hibás.) . . .	650.—
59792.	NAGY GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, alakos kivitelben. Empire stílus . .	80.—
59793.	HAMUTARTÓ. Aragonit	6.—
59794.	KÉZITÁSKA. Tehénbőr, teljes pipere felszereléssel. Vászonvédővel. (1 drb hiányzik.) . .	32.—
59795.	SZIVARSZIPKA. Tajték, faragott díszítéssel. Tokban	6.—
59796.	EGYIPTOMI SZOBROCSKA. Bronz . . .	20.—
59799.	VADÁSZTŐR. Gyíkbőrrel bevont markolattal. 19. század	4.—
59803.	FEDELES DOBOZ. Diófa, kőmozaik berakással. Marienbadi emlék	8.—
59804.	ÖV ÉS MENTELÁNC. Sárgaréz, domborított díszítéssel	6.—
59805.	ÁLLÓ-ÓRA. Sárgaréztokban, üvegburával. 400 napig jár. (Hibás, burája repedt.) . . .	28.—

		Kikiáltási ár pengőben
56981.	SZIVARTÁRCA. Sagrenbőr	20.—
56997.	GYERTYATARTÓ. Liliom alakjában. Kovácsoltvas. 2 darab	12.—
57278.	HALÁSZOK. Elefántcsontfaragvány . . .	80.—
57277.	JAPÁN HALÁSZOK. Elefántcsontfaragvány. (Ragasztott.)	180.—
57285.	OVÁLIS ÉTELBORÍTÓ. Berndorfi alpakka .	50.—
57286.	KEREK ÉTELBORÍTÓ. Berndorfi alpakka .	50.—
57415.	ARCKÉP: Máltai lovag. Vízfestmény 1850 körül. Bőrtokban	20.—
57808.	UDVARI BOLOND. Elefántcsontfaragvány. (Hibás.)	80.—
57812.	OLVASÓ NŐ. Bronz, fehér márványtalapzaton. 19. sz. első fele	60.—
57814.	ÜLŐ GÖRÖG NŐ. Bronz, márványtalapzaton. 19. sz.	25.—
57815.	ÜLŐ GÖRÖG. Bronz, márványtalapzaton . .	25.—
57861.	DISKUSDOBÓ. Bronzszobor	22.—
58256.	ELEFÁNTAGYAR. Faragott díszítéssel . .	40.—
58261.	KÍNAI BÖLCS. Elefántcsontfaragvány . .	4.—
59751.	FESZÜLET. Aranyozott fa. Üvegburával. 19. sz.	50.—
59752.	KOVÁSPISZTOLY. Ezüst veretekkel. 18. sz.	10.—
59753.	ERNYŐNYÉL. Faragott elefántcsont . . .	5.—
59754.	NAPERNYŐ. Fekete csipke, faragott elefántcsont nyéllel. 1860 körül	16.—
59755.	ERNYŐNYÉL. Faragott elefántcsont . . .	8.—
59757.	KÉTCSŐVŰ GYUTACSOS PISZTOLY RÉZCSŐVEL. 19. sz. első fele	6.—
59758.	ZSEBPISZTOLY. Gyutacsos. 19. sz. közepe .	4.—
59762.	BURNÓTSZELENCE. Teknőc, fedelén képmás-miniatűr. (Törött.)	30.—
59763.	LEGYEZŐ. Elefántcsont, vésett és áttört díszszel. (Hibás.)	10.—
59764.	LŐPORTARTÓ. Agyar, ezüst veretekkel . .	10.—
59767.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, csiszolt üvegtállal. Egy pár	100.—
59766.	ÁLLÓ ÓRA. Ütőszerkezettel. Készítette: Ferondy. London	30.—
59769.	BONBONTARTÓ FEDŐVEL. Elefántcsont, fedelén elefántcsontra festett női képmásminiatúr	30.—
59771.	OROSZ SZAMOVÁR TÁLCÁVAL. Nikkel, csontfülekkel és nyéllel. (Nyele törött.) . .	25.—
59772.	ÁLLÓ ÓRA. Fényezett diófatokban, ütőszerkezettel. 18. sz. második fele. Készítette: Joh. Melchior Unsin in Raab	50.—

Árverési Közlöny 1938. 3 sk. 12

X. VEGYESEK.

(2418-tól 2759-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
2418.	ÉKSZERTARTÓ. Festett vasládácska. A XVI. század modorában	40.—
2419.	FALI INGAÓRA. Feketére fényezett ökörszemes keretben, ütő és zenélő szerkezettel . .	58.—
2420.	KISGYERMEK KUTYÁVAL. Elefántcsontfaragvány	8.—
2421.	SZAMOVÁR. Sárgaréz. Orosz	28.—
2422.	GYERTYATARTÓ. Ezüstözött réz. (Plated.) 1 pár	5.—
2423.	ÁLLÓ-ÓRA. XVIII. század. (Üvegbura törött.)	45.—
2424.	PIPA. Fából faragva, fémkupakkal	7.50
2425.	ÓRIÁSGYÍK ÉS KOBRA HARCA. Festett réz	5.—
2426.	ÁMOR és PUTTO. Domborm ű, diófából. XVI. Lajos-stílus	5.50
2427.	LEVÉLNEHEZÉK, OROSZLÁN ALAKBAN. Aranyozott bronz, márványra szerelve . . .	6.50
2428.	UDVARI BOLOND. Elefántcsontfaragvány. (Hibás.)	50.—
2429.	TEJSZINKANNA. Alpakka	5.—
2430.	FESZÜLET. Aranyozott fa. Üvegburával. XIX. század	20.—
2431.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—
2432.	PISZTOLY. Gyutacsos. XIX. század közepe .	2.50
2433.	CUKORTARTÓ. Alpakka	6.—
2434.	GYERTYATARTÓ. Ezüstözött réz. (Plated.) 1 pár	8.—
2435.	BONBONTARTÓ FEDŐVEL. Elefántcsont, fedelén elefántcsontra festett női képmás miniatür	19.—
2436.	FALIÓRA. Aranyozott ökörszemes keretben. XIX. század eleje	40.—
2437.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—

		Kikiáltási ár pengőben
2438.	ÁLLÓ ÓRA. Fényezett diófatokban, ütőszerkezettel. XVIII. század második fele. Készítette: Joh. Melchior Unsin in Raab	25.—
2439.	ÁLLÓÓRA. Fényezett topolyafa tokban . .	20.—
2440.	ALACSONY GYERTYATARTÓ. Ezüstözött réz. 1 pár. (Hibás, törött.)	2.—
2441.	CIGARETTASZIPKA. Gazdag ezüst berakással, borostyán szopókával. Balkáni. Tokban . .	4.—
2442.	DÍSZTÁNYÉR KÖZEPE. Ón, Temperia alakjával, peremén a négy elemmel. XVII. sz. (A perem hiányzik, rongált.)	100.—
2443.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—
2444.	LEGYEZŐ. Teknőc és strucctoll	10.—
2445.	GYUTACSOS PISZTOLY. Katonai. 1850 körül	5.—
2446.	GYERTYATARTÓ. Bronz, XIX. század. 1 pár	7.—
2447.	SZEKRÉNYKOFFER	25.—
2448.	PIPEREKÉSZLET. Bőrtokban	24.—
2449.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—
2450.	ÖKÖLVÍVÓ. Bronz, márvány talapzaton. Antik eredeti után	13.—
2451.	VADÁSZKÜRT. Szaru, festett vadászjelenettel, ezüst veretekkel, amelynek hitelesítő bélyege Esztergomi lehet. XIX. század első harmada .	9.—
2452.	GYERTYATARTÓ. Ezüstözött réz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	8.—
2453.	KANDALLÓKÉSZLET. Aranyozott bronz, alakos dísszel. Empire stílus. (Nagy állóóra és két nagy karosgyertyatartó. Hibás.)	370.—
2454.	SZENTELTVÍZTARTÓ. Diógyökérfa . . .	16.—
2455.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—
2456.	PECSÉTNYOMÓFÜGGELÉK. Füsttopázban kiköszörült görögfej. Tűzben aranyozott rézfoglalatban	6.—
2457.	KORSÓ. Ón. XIX. század	32.—
2458.	GYERTYATARTÓ. Réz. XIX. század. 1 pár .	8.—
2459.	FALI DÍSZTÁL. Sárgaréz, domborított dísszel	20.—
2460.	OLTÁRDÍSZ. Ezüstözött és részben aranyozott réz. XVIII. század	13.—
2461.	GYERTYATARTÓ. Ezüsttel átvont vörösréz. (Plated.) XIX. század. 1 pár	15.—
2462.	ASZTALDÍSZ. Aranyozott bronz, alakos díszítéssel, üvegbetétekkel	100.—
2463.	METSZŐKÉS TOKJA. Fa, faragott díszítéssel és héber felírással	11.—

Árverési Közlöny 1938. 6. tk. 7.

X. VEGYESEK

(2291-től 2501-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
2291.	ERNYŐNYÉL. Faragott elefántcsont	10.—
2292.	FALI INGAÓRA. Feketére fényezett ökörszemes keretben, ütő és zenélő szerkezettel . . .	64.—
2293.	ÓNTÁL. 1828	10.—
2294.	NAGY ÓNURNA. Barokk stílusban	22.—
2295.	LEÁNYKA MELLSZOBRA. Fehér műmárvány	22.—
2296.	ÁLLÓÓRA. Berakott díszű faállvánnyal. (Hibás.)	32.—
2297.	ÉKSZER DÍSZMAGYARRUHÁHOZ. Aranyozott réz, álékkövekkel díszítve. Hozzá kard. Tokban	120.—
2298.	FEDELES CUKORTARTÓ. Ezüstözött réz . .	13.—
2299.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, csiszolt üvegtállal. Egy pár	80.—
2300.	FALITÜKÖR. Faragott és aranyozott fakeretben. Barokk stílus	13.—
2301.	LEGYEZŐ. Csont, festett szerelmi jelenettel. 18. század. Tokban	40.—
2302.	VÁZA. Réz, zománccal borítva	12.—
2303.	NAGY TÁL. Ón. 18. század vége	9.—
2304.	HORDÓN ÁLLÓ ZENÉSZ. Faragott elefántcsont	25.—
2305.	HORDÓN ÁLLÓ ZENÉSZ. Faragott elefántcsont	25.—
2306.	SZENTELTVÍZTARTÓ. Diógyökérfa . . .	20.—
2307.	KORSÓ. Ón. 19. század	40.—
2308.	NŐI AKT. Elefántcsontszobrocska	19.—
2309.	OLTÁRDÍSZ. Ezüstözött és részben aranyozott réz. 18. század	16.—
2310.	FÉRFI AKT. Elefántcsontszobrocska . . .	18.—
2311.	METSZŐKÉS TOKJA. Fa, faragott díszítéssel és héber felírással	14.—
2312.	UDVARLÁS. Két elefántcsont szobor . . .	57.—
2313.	TÖMJÉNTARTÓ. Sárgaréz, Orosz, 19. század .	9.—
2314.	NŐI MELLSZOBOR. Fehér márvány . . .	50.—
2315.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, alakos díszítéssel. Csiszolt üvegtállal. Empire . .	60.—
2316.	HÁROMÁGÚ GYERTYATARTÓ. Bronz. Holland, 18. század. (Csekély javítással.) . . .	25.—

		Kikiáltási ár pengőben
2317.	TÜZOK. Festett bronz	25.—
2318.	PIPA. Fából faragva, fém kupakkal	7.50
2319.	KANÁL. Ón, domború díszű nyéllel. 6 darab. Régit utánzó darabok	15.—
2320.	ÁMOR ÉS PUTTO. Dombormű diófából. XVI. Lajos stílus	5.—
2321.	AMPOLNA. Ón. 18. század	45.—
2322.	FALIÓRA. Aranyozott keretben, ütőszerkezettel. 19. század első fele	15.—
2323.	DÍSZSERLEG. Ón. Régies stílus	35.—
2324.	GYERTYATARTÓ, liliom alakjában. Kovácsolt vas. 2 darab	9.—
2325.	UDVARI BOLOND. Elefántcsontfaragvány. (Hibás.)	65.—
2326.	ÍRÓKÉSZLET. Márvány, bronz oroszlánokkal. 6 darab	80.—
2327.	FESZÜLET. Aranyozott fa. Üvegburával. 19. sz.	40.—
2328.	VÁZA. Sárgás márvány	16.—
2329.	BONBONTARTÓ FEDŐVEL. Elefántcsont, fedelén elefántcsontra festett női képmás miniatür	24.—
2330.	ÁLLÓÓRA. Diófatokban, ütőszerkezettel. 18. század. (Hibás.)	48.—
2331.	CIGARETTASZIPKA. Tajték, ezüst díszítéssel, borostyán szopókával. Tokban. (Hibás.) . . .	4.50
2332.	ÁLLÓÓRA. Fényezett diófatokban, ütőszerkezettel. 18. század második fele. Készítette: Joh. Melchior Unsin in Raab	40.—
2333.	POHÁRKA. Szaru, fémperemmel. Angol. (Repedt.)	2.—
2334.	FALIÓRA. Aranyozott ökörszemes keretbe foglalt tájképbe illesztve	28.—
2335.	CIGARETTASZIPKA. Gazdag ezüst berakással, borostyán szopókával. Balkáni. Tokban . . .	6.—
2336.	KÉZITÜKÖR. Aranyozott bronz foglalatban. Rokokó stílus	10.—
2337.	LEGYEZŐ. Teknőc és strucctoll	15.—
2338.	SZEKRÉNYKOFFER	40.—
2339.	LEGYEZŐ. Teknőc	5.—
2340.	ÁLLÓÓRA. Alabástrom oszlopokkal, ütőszerkezettel. 19. század első fele. (Hibás.)	50.—
2341.	ATLÉTA. Bronzszobor, márványtalapzaton. Antik eredeti után	16.—
2342.	ÁLLÓÓRA. Alabástrom oszlopokkal, ütőszerkezettel. 19. század első harmada	40.—
2343.	ÖKÖLVÍVÓ. Bronz, márványtalapzaton. Antik eredeti után	16.—
2344.	FEDELES CUKORTARTÓ. Ezüstözött réz . .	14.—

Árverési Közlöny 1938. 4. rk. 2

viszonyít. Itt csak a történeti forráskutatás pozitív adatai hozhatnak biztos eredményeket. Mert bár a műtörténet, mint elsősorban szemléleti tudomány, ismerve a fejlődés főbb vonalait, tisztán stíluskritikai úton is megállapíthatja nagy vonásokban egy-egy művészegyéniség alkotásainak relatív kronológiai rendjét, mint történettudomány csak az abszolut kronológia pozitív adataira építheti végleges hitelű következtetéseit. Minél több műalkotásnak minél pontosabb idő-

1. kép. Abb. 1.

beli meghatározása adhatja csak a szilárd keretet az egykorú hiteles források alapján meg nem határozható művek besorolásához s a műalkotások így megállapított sorrendje szolgálhat a fejlődéstörténeti vizsgálódások megbízható alapjául.

A Grassalkovich-síremlék keletkezési idejének végleges megállapítását is csak az egykorú, hiteles történeti forrásokból várhatjuk.

A máriabesnyői kapucinus-kolostor «Historia Domus»-a a mecénás Grassalkovich Antal gróf

die Datierung eines Kunstwerkes auf rein stilkritischem Wege oft um Jahrzehnte irren, besonders wenn Werke führender Meister zum Vergleich herangezogen werden. Eine genaue und

2. kép. Abb. 2.

einwandfreie Zeitbestimmung wird hier nur durch die historische Quellenforschung ermöglicht. Diese bietet über die relative Chronologie hinaus, die sich auch rein stilkritisch feststellen lässt, die absolute Chronologie der Kunstwerke, sowohl eines Meisters als einer ganzen Stilepoche: jenen festen Grund, auf welchen die kunstgeschichtliche Synthese aufgebaut werden kann.

So ist die genaue Datierung des Grabmals

halálának első évfordulójáról — meghalt 1771 december 1-én — a következő bejegyzést őrzi:

«Hæc dies anniversariæ pauco tardius celebrata est in Besnyő, quia in Crypta Dominali per Lapicidam Viennensem erectum est Mausoleum celeberrimum (cui in Hungaria par non datur) ex marmore partim rubro, partim nigro, cum 6 statuis, duobus angelis et 5 vasis ex alabastro et aliis ornamentis ex plumbo inaurato . . .» (Historia Domus Conventus Besnyőiensis, Anno 1772. pag. 11.)

A mestert a bejegyzés nem nevezi meg, de a síremlék részletesebb leírása kétségtelenné teszi, hogy csak a ma is ott állóról, Johann Georg Dorfmeister alkotásáról lehet szó. Az egykorú kolostori napló bejegyzéseinek hitelességét pedig éppen nincs okunk kétségbevonni.

E szerint a síremlék 1772 folyamán készült s mai helyén, a templom kriptájában, ugyanazon év utolsó hónapjaiban, tán november végén és december elején állíttatott fel.

Kapossy János.

von Grassalkovich ebenfalls nur aus den zeitgenössischen historischen Quellen zu erwarten.

Im alten Tagebuch des Kapuzinerklosters zu Máriabesnyő, einer frommen Stiftung des Grafen Anton Grassalkovich, ist von der ersten Jahreswende seines Todes — gestorben am 1. Dezember 1771 — Folgendes zu lesen:

(Zitiert im ungarischen Text.)

Den Meisternamen führt die Aufzeichnung nicht an, die ausführliche Beschreibung des Grabmals ermöglicht uns jedoch die genaue Identifizierung. Gegen die Glaubwürdigkeit der zeitgenössischen Tagebuchsstelle sprechen gar keine Gründe.

Demnach ist das Grabmal im Laufe des Jahres 1772. entstanden und an seiner heutigen Stelle in den letzten Monaten desselben Jahres, wohl Ende November und Anfang Dezember errichtet worden.

J. Kapossy.

II.

Ignaz Unterberger egy ismeretlen színvázlata.

A müncheni műkereskedelemben került napfényre 1926 nyarán (1. kép). Kisméretű vászon — 64×23 cm; — feltűnően karcsú arányai és félköríves felső záródása szinte jobban hangsúlyozzák egy nagyobb oltárkép alapjául szánt színvázlat jellegét, mint maga a megfestés módja, az ihletes improvizációkkal szemben kidolgozottabb képszerűsége. Már ez a sajátság is késői barokk mester alkotásának bélyegzi. A kompozició, a képszerkesztés típusa és formai elemei, amelyekben ott élnek Maratta és Solimena hagyományai Paul Troger művészetének kétségtelenül felismerhető, erős hatásával, a bécsi akadémia körébe utalják s oly mestert sejtetnek, aki az önálló utakon járó egyéniség friss ihlete híján nagy rutinnal értékesíti egy hosszú művészi fejlődés eredményeit s a XVIII. század második felének tömeges művészi termelésében biztos kézzel merít az akadémia gazdag, de nem ritkán sémákká merevedett formakincséből. Ugyanily konvencionális a színkezelés is: tört színek, bágyadt tónusok harmóniája, a Madonna ruhájának kékje és rózsa-

II.

Eine unbekannte Farbenskizze von Ignaz Unterberger.

Aufgetaucht im Münchner Kunsthandel im Sommer 1926 (Abb. 1). Leinwand; 64 cm hoch, 23 cm breit. Der Umstand, dass es sich um eine Farbenskizze zu einem grösseren Altarblatt handelt, wird eher durch die auffallend schlanken Proportionen und durch den runden oberen Abschluss betont als durch die bildmässig-ausgearbeitete Darstellungsart, wodurch die Skizze den frischen barocken Improvisationen gegenüber fast als ein fertiges kleines Andachtsbildchen erscheint. Schon dieser Umstand deutet auf einen spätbarocken Meister. Der Bildtypus, sowie die Komposition und die formalen Elemente, in denen die Traditionen Maratta-s und Solimenas mit der auffallend starken Einwirkung Troger-scher Kunst fortleben, weisen auf den Kreis der Wiener Akademie hin, und lassen auf einen Meister schliessen, der in Ermangelung der Gestaltungskraft und Inspiration einer selbständigen Persönlichkeit die Ergebnisse einer langen Kunstentwicklung mit grosser Routine verwertet, und mit sicherer Hand aus dem reichen ja oft konventionellen Formenschatz der Akademie schöpft. Ebenso akademisch-konventionell ist die Farben-

színe, a sárgásfehér lepel a térdelő Szent Antal földszínű csuhájával, a megnyíló ég aranyos sugárzásával s a háttér angyalainak halvány opálszínekbe törő szárnyaival.

A színvázlat mesterét *Ignaz Unterberger* (1748—1801) személyében ismerjük fel. A kivitelezett nagy oltárkép ma is a mester szülővárosában, Cavalese-ben van (2. kép) s onnan került 1922-ben az olasz barokkfestészet firenzei retrospektív kiállítására «La Madonna che offre il Bambino a Sant' Antonio» címmel.[1] Sajnos, egyelőre nincs módunkban az oltárkép közvetlen szemlélete alapján ítélkezni, de e hozzá készült sajátkezű színvázlaton is felismert stílussajátságok nyomán a mestermeghatározást hitelesnek fogadhatjuk el.

Ignaz Unterberger 1776-ban került római tanulmányai után szülővárosából Bécsbe, ahol csakhamar az akadémia tagja s a késői barokk festés keresett mestere lett. Aligha tévedünk, ha a fentebb vázolt körülmények alapján az újabban vétel útján Luganóba vándorolt színvázlat s vele együtt a cavalesei oltárkép keletkezését már a mester bécsi éveire, közelebbről tán az 1770-es évek végére tesszük.[2]

Kapossy János.

[1] V. ö.: Mostra della pittura italiana del sei e settecento, 1922. Catalogo pag. 185. No. 1024.— Reprodukálva: *Margherita Nugent:* Alla mostra della pittura italiana del' 600 a' 700. San Casciano 1925. pag. 327.

[2] Dr. Pigler Andor közlése szerint a budapesti Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteménye Jakob Schmutzernak több rajza között egy nagyméretű lapot is őriz, melyen a bécsi rézmetsző az itt szóbanforgó kompozició három főalakját másolta le, — a ruharedők részletformáinak tanusága szerint nem az olajvázlatról, hanem a jelenleg Cavalese-ben lévő, befejezett képről. (Fekete és fehér kréta, zöldesszürke papíron. 48·1×38·5 cm. Az Esterházy-gyűjteményből, 21. 24. A hátoldalon Szent Antal alakja megismételve.) Ez a nyilván Bécsben készült másolatrajz is a mellett szól, hogy Unterberger képe Bécsben keletkezett.

behandlung: eine Harmonie leicht gebrochener Farben und matter Töne; das Blaue und Rosa der Madonna, das gelblich-weisse Tuch, die erdbraune Kutte des knienden Hl. Antonius, das goldige Strahlen des offenen Himmels und die bleich-gebrochenen Opalfarben der Cherubsflügeln im Hintergrund.

Den Meister der Farbenskizze erkennen wir in der Person des Ignaz Unterberger (1748—1801). Das ausgeführte grosse Altarblatt befindet sich auch heute in Cavalese (Abb. 2.), im Geburtsort des Meisters, von wo es im Jahre 1922 unter dem Titel «La Madonna che offre il Bambino a Sant' Antonio» zur retrospektiven Ausstellung der italienischen Barockmalerei nach Florenz versandt wurde. Einstweilen sind wir nicht imstande unser Urteil auf Grund unmittelbarer Betrachtung des grossen Altarblattes fällen zu können, jedoch die Meisterbestimmung kann nach den Stilmerkmalen, die sich auch an der zweifellos eigenhändigen Farbenskizze erkennen lassen, als gesichert betrachtet werden.

Ignaz Unterberger kam nach seinen römischen Studien aus seinem Heimatsort im Jahre 1776 nach Wien, wo er bald darauf Mitglied der Akademie und ein vielgesuchter Meister spätbarocker Kirchenmalerei geworden ist. Wir werden kaum einen Irrtum begehen, wenn wir auf Grund der oben skizzierten Umstände als Entstehungsdatum für die, neuerdings nach Lugano verkaufte Farbenskizze und somit auch für das Altarblatt zu Cavalese schon die ersten Wiener Jahre des Meisters, wohl das Ende der siebziger Jahre annehmen.[1]

J. Kapossy.

[1] Nach einer Mitteilung Dr. A. Piglers enthält die graphische Sammlung des Museums der schönen Künste in Budapest unter den Zeichnungen Jacob Schmutzers ein Blatt grossen Formats, an dem der Wiener Kupferstecher die drei Hauptfiguren der hier behandelten Komposition kopierte, — und zwar, wie die bis in Einzelheiten gehende Übereinstimmung beweist, nicht nach der Ölskizze, sondern nach dem ausgeführten, in Cavalese befindlichen Altarbild. (Schwarze und weisse Kreide auf grünlichgrauem Papier. 48·1×38·5 cm. aus der Sammlung Esterházy. Auf der Rückseite die Gestalt des Hl. Antonius nochmals wiederholt.) Diese offenbar in Wien gefertigte Kopie ist eine weitere Stütze für die Annahme, dass das Bild Unterbergers in Wien entstanden ist.

Franklin-Társulat nyomdája

HENSZLMANN-LAPOK.

A BUDAPESTI KIR. M. PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNY-EGYETEM MŰVÉSZETTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYÉNEK KÖZLEMÉNYEI.

HENSZLMANN-BLÄTTER.

MITTEILUNGEN DES KUNSTHISTORISCHEN INSTITUTS DER PÁZMÁNY-UNIVERSITÄT IN BUDAPEST.

2. SZ. 1927. No. 2.

I.

A besnyői Grassalkovich-síremlék keletkezése.

Gróf Grassalkovich Antal máriabesnyői síremléke nem ismeretlen a kutatás előtt.[1] Johann Georg Dorfmeister minden életrajzírója megemlékezik róla, sőt az irodalomban általában úgy szerepel, mint a mester egyik főműve. Keletkezési idejének hagyományos dátuma, az 1781-es évszám azonban egyike a művészettörténeti irodalom oly adatainak, amelyek ismeretlen forrásból véve, mint végleges hitelű megállapítások járnak kézről-kézre a nélkül, hogy a kutatás valaha is megkísérelte volna, hogy ellenőrizze vagy kétségbevonja őket. Pedig ez utóbbira a műalkotás stíluskritikai vizsgálata elegendő alapot nyujthat. Johann Georg Dorfmeister nem tartozik ugyan a XVIII. századi osztrák szobrászat vezető mesterei közé, művészetében önállóbb és erőteljesebb egyéniség megnyilatkozását hiába keressük, de még így is feltűnő a síremlék puttóinak szoros formai rokonsága a Donner-műhely hagyományaival, húsz évvel a bécsi Barockmuseum «Memoriale»-ja után, az egyéni alkotóerő teljességének korszakában, ha mégoly gyengébb színezetű is e művészegyéniség. Igaz viszont, hogy a síremlék felépítésében, a díszítés elemeiben s főként az alabastromvázák mintázásában már a Louis XVI. formavilága jelentkezik, ami inkább a későbbi keletkezés mellett szólna.

Stíluskorszakok határán, egy nagy műhely hagyományaiban fogant műalkotás keletkezési idejének meghatározásában a puszta stíluskritikai kormegállapítás gyakran évtizedekkel tévedhet, főként ha a kor vezető mestereinek alkotásaihoz

[1] V. ö.: *E. Tietze-Conrat:* Johann Georg Dorfmeister. Kunstgeschichtliches Jahrbuch der K. K. Zentral-Kommission, Bd. IV. Wien, 1910. S. 228 ff.

I.

Zur Entstehung des Grassalkovich-Grabmals in Besnyő.

Das Grabmal des Grafen Anton Grassalkovich zu Máriabesnyő ist der Forschung nicht unbekannt. Es wird fast in jedem Artikel über Johann Georg Dorfmeister erwähnt, ja es gilt schlechthin als eines seiner Hauptwerke. Sein Entstehungsdatum, das traditionelle 1781., kann aber im Lichte der wissenschaftlichen Forschung kaum mehr aufrechterhalten werden. Es gehört zu jenen Daten der kunstgeschichtlichen Literatur, die aus unbekannter Quelle stammend als ein für allemal beglaubigte Feststellungen fortleben ohne dass die Forschung jemals versucht hätte, selbe zu überprüfen, oder wenigstens ihre Glaubwürdigkeit zu bezweifeln. Hiezu bietet aber schon die stilkritische Untersuchung des Denkmals hinreichenden Grund. Johann Georg Dorfmeister gehört zwar nicht zu den führenden Persönlichkeiten der österreichischen Bildhauerkunst des XVIII. Jahrhunderts, seine Kunst lässt gerade die Merkmale einer selbständigen starken Individualität vermissen, aber die enge formale Verwandtschaft der beiden Puttofiguren mit den Traditionen der Donner-Werkstatt ist auch so noch auffallend, 20 Jahre nach dem «Memorial» des Wiener Barockmuseums, wenn das Datum 1781. richtig wäre, in der Periode der vollen künstlerischen Schaffenskraft, wenn es sich auch um eine schwächere Künstlerpersönlichkeit handelt. Anderseits tritt im Aufbau des Grabmals, sowie im Ornament und in der Formgebung der Alabastervasen schon die Formenwelt des Louis XVI. zutage, die eher für eine spätere Datierung sprechen würde.

An der Grenze zweier Stilperioden kann sich

viszonyít. Itt csak a történeti forráskutatás pozitív adatai hozhatnak biztos eredményeket. Mert bár a műtörténet, mint elsősorban szemléleti tudomány, ismerve a fejlődés főbb vonalait, tisztán stíluskritikai úton is megállapíthatja nagy vonásokban egy-egy művészegyéniség alkotásainak relatív kronológiai rendjét, mint történettudomány csak az abszolut kronológia pozitív adataira építheti végleges hitelű következtetéseit. Minél több műalkotásnak minél pontosabb idő-

1. kép. Abb. 1.

beli meghatározása adhatja csak a szilárd keretet az egykorú hiteles források alapján meg nem határozható művek besorolásához s a műalkotások így megállapított sorrendje szolgálhat a fejlődéstörténeti vizsgálódások megbízható alapjául.

A Grassalkovich-síremlék keletkezési idejének végleges megállapítását is csak az egykorú, hiteles történeti forrásokból várhatjuk.

A máriabesnyői kapucinus-kolostor «Historia Domus»-a a mecénás Grassalkovich Antal gróf

die Datierung eines Kunstwerkes auf rein stilkritischem Wege oft um Jahrzehnte irren, besonders wenn Werke führender Meister zum Vergleich herangezogen werden. Eine genaue und

2. kép. Abb. 2.

einwandfreie Zeitbestimmung wird hier nur durch die historische Quellenforschung ermöglicht. Diese bietet über die relative Chronologie hinaus, die sich auch rein stilkritisch feststellen lässt, die absolute Chronologie der Kunstwerke, sowohl eines Meisters als einer ganzen Stilepoche: jenen festen Grund, auf welchen die kunstgeschichtliche Synthese aufgebaut werden kann.

So ist die genaue Datierung des Grabmals

halálának első évfordulójáról — meghalt 1771 december 1-én — a következő bejegyzést őrzi:

«Hæc dies anniversariæ pauco tardius celebrata est in Besnyő, quia in Crypta Dominali per Lapicidam Viennensem erectum est Mausoleum celeberrimum (cui in Hungaria par non datur) ex marmore partim rubro, partim nigro, cum 6 statuis, duobus angelis et 5 vasis ex alabastro et aliis ornamentis ex plumbo inaurato . . .» (Historia Domus Conventus Besnyőiensis, Anno 1772. pag. 11.)

A mestert a bejegyzés nem nevezi meg, de a síremlék részletesebb leírása kétségtelenné teszi, hogy csak a ma is ott állóról, Johann Georg Dorfmeister alkotásáról lehet szó. Az egykorú kolostori napló bejegyzéseinek hitelességét pedig éppen nincs okunk kétségbevonni.

E szerint a síremlék 1772 folyamán készült s mai helyén, a templom kriptájában, ugyanazon év utolsó hónapjaiban, tán november végén és december elején állíttatott fel.

Kapossy János.

von Grassalkovich ebenfalls nur aus den zeitgenössischen historischen Quellen zu erwarten.

Im alten Tagebuch des Kapuzinerklosters zu Máriabesnyő, einer frommen Stiftung des Grafen Anton Grassalkovich, ist von der ersten Jahreswende seines Todes — gestorben am 1. Dezember 1771 — Folgendes zu lesen:

(Zitiert im ungarischen Text.)

Den Meisternamen führt die Aufzeichnung nicht an, die ausführliche Beschreibung des Grabmals ermöglicht uns jedoch die genaue Identifizierung. Gegen die Glaubwürdigkeit der zeitgenössischen Tagebuchsstelle sprechen gar keine Gründe.

Demnach ist das Grabmal im Laufe des Jahres 1772. entstanden und an seiner heutigen Stelle in den letzten Monaten desselben Jahres, wohl Ende November und Anfang Dezember errichtet worden.

J. Kapossy.

II.

Ignaz Unterberger egy ismeretlen színvázlata.

A müncheni műkereskedelemben került napfényre 1926 nyarán (1. kép). Kisméretű vászon — 64×23 cm; — feltűnően karcsú arányai és félköríves felső záródása szinte jobban hangsúlyozzák egy nagyobb oltárkép alapjául szánt színvázlat jellegét, mint maga a megfestés módja, az ihletes improvizációkkal szemben kidolgozottabb képszerűsége. Már ez a sajátság is késői barokk mester alkotásának bélyegzi. A kompozició, a képszerkesztés típusa és formai elemei, amelyekben ott élnek Maratta és Solimena hagyományai Paul Troger művészetének kétségtelenül felismerhető, erős hatásával, a bécsi akadémia körébe utalják s oly mestert sejtetnek, aki az önálló utakon járó egyéniség friss ihlete híján nagy rutinnal értékesíti egy hosszú művészi fejlődés eredményeit s a XVIII. század második felének tömeges művészi termelésében biztos kézzel merít az akadémia gazdag, de nem ritkán sémákká merevedett formakincséből. Ugyanily konvencionális a színkezelés is: tört színek, bágyadt tónusok harmóniája, a Madonna ruhájának kékje és rózsa-

II.

Eine unbekannte Farbenskizze von Ignaz Unterberger.

Aufgetaucht im Münchner Kunsthandel im Sommer 1926 (Abb. 1). Leinwand; 64 cm hoch, 23 cm breit. Der Umstand, dass es sich um eine Farbenskizze zu einem grösseren Altarblatt handelt, wird eher durch die auffallend schlanken Proportionen und durch den runden oberen Abschluss betont als durch die bildmässig-ausgearbeitete Darstellungsart, wodurch die Skizze den frischen barocken Improvisationen gegenüber fast als ein fertiges kleines Andachtsbildchen erscheint. Schon dieser Umstand deutet auf einen spätbarocken Meister. Der Bildtypus, sowie die Komposition und die formalen Elemente, in denen die Traditionen Maratta-s und Solimenas mit der auffallend starken Einwirkung Troger-scher Kunst fortleben, weisen auf den Kreis der Wiener Akademie hin, und lassen auf einen Meister schliessen, der in Ermangelung der Gestaltungskraft und Inspiration einer selbständigen Persönlichkeit die Ergebnisse einer langen Kunstentwicklung mit grosser Routine verwertet, und mit sicherer Hand aus dem reichen ja oft konventionellen Formenschatz der Akademie schöpft. Ebenso akademisch-konventionell ist die Farben-

színe, a sárgásfehér lepel a térdelő Szent Antal földszínű csuhájával, a megnyíló ég aranyos sugárzásával s a háttér angyalainak halvány opálszínekbe törő szárnyaival.

A színvázlat mesterét *Ignaz Unterberger* (1748—1801) személyében ismerjük fel. A kivitelezett nagy oltárkép ma is a mester szülővárosában, Cavalese-ben van (2. kép) s onnan került 1922-ben az olasz barokkfestészet firenzei retrospektív kiállítására «La Madonna che offre il Bambino a Sant' Antonio» címmel.[1] Sajnos, egyelőre nincs módunkban az oltárkép közvetlen szemlélete alapján ítélkezni, de e hozzá készült sajátkezű színvázlaton is felismert stílussajátságok nyomán a mestermeghatározást hitelesnek fogadhatjuk el.

Ignaz Unterberger 1776-ban került római tanulmányai után szülővárosából Bécsbe, ahol csakhamar az akadémia tagja s a késői barokk festés keresett mestere lett. Aligha tévedünk, ha a fentebb vázolt körülmények alapján az újabban vétel útján Luganóba vándorolt színvázlat s vele együtt a cavalesei oltárkép keletkezését már a mester bécsi éveire, közelebbről tán az 1770-es évek végére tesszük.[2]

Kapossy János.

[1] V. ö.: Mostra della pittura italiana del sei e settecento, 1922. Catalogo pag. 185. No. 1024.— Reprodukálva: *Margherita Nugent:* Alla mostra della pittura italiana del' 600 a' 700. San Casciano 1925. pag. 327.

[2] Dr. Pigler Andor közlése szerint a budapesti Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteménye Jakob Schmutzernak több rajza között egy nagyméretű lapot is őriz, melyen a bécsi rézmetsző az itt szóbanforgó kompozició három főalakját másolta le, — a ruharedők részletformáinak tanusága szerint nem az olajvázlatról, hanem a jelenleg Cavalese-ben lévő, befejezett képről. (Fekete és fehér kréta, zöldesszürke papíron. 48·1×38·5 cm. Az Esterházy-gyűjteményből, 21. 24. A hátoldalon Szent Antal alakja megismételve.) Ez a nyilván Bécsben készült másolatrajz is a mellett szól, hogy Unterberger képe Bécsben keletkezett.

behandlung: eine Harmonie leicht gebrochener Farben und matter Töne; das Blaue und Rosa der Madonna, das gelblich-weisse Tuch, die erdbraune Kutte des knienden Hl. Antonius, das goldige Strahlen des offenen Himmels und die bleich-gebrochenen Opalfarben der Cherubsflügeln im Hintergrund.

Den Meister der Farbenskizze erkennen wir in der Person des Ignaz Unterberger (1748—1801). Das ausgeführte grosse Altarblatt befindet sich auch heute in Cavalese (Abb. 2.), im Geburtsort des Meisters, von wo es im Jahre 1922 unter dem Titel «La Madonna che offre il Bambino a Sant' Antonio» zur retrospektiven Ausstellung der italienischen Barockmalerei nach Florenz versandt wurde. Einstweilen sind wir nicht imstande unser Urteil auf Grund unmittelbarer Betrachtung des grossen Altarblattes fällen zu können, jedoch die Meisterbestimmung kann nach den Stilmerkmalen, die sich auch an der zweifellos eigenhändigen Farbenskizze erkennen lassen, als gesichert betrachtet werden.

Ignaz Unterberger kam nach seinen römischen Studien aus seinem Heimatsort im Jahre 1776 nach Wien, wo er bald darauf Mitglied de Akademie und ein vielgesuchter Meister spätbarocker Kirchenmalerei geworden ist. Wir werden kaum einen Irrtum begehen, wenn wir auf Grund der oben skizzierten Umstände als Entstehungsdatum für die, neuerdings nach Lugano verkaufte Farbenskizze und somit auch für das Altarblatt zu Cavalese schon die ersten Wiener Jahre des Meisters, wohl das Ende der siebziger Jahre annehmen.[1]

J. Kapossy.

[1] Nach einer Mitteilung Dr. A. Piglers enthält die graphische Sammlung des Museums der schönen Künste in Budapest unter den Zeichnungen Jacob Schmutzers ein Blatt grossen Formats, an dem der Wiener Kupferstecher die drei Hauptfiguren der hier behandelten Komposition kopierte, — und zwar, wie die bis in Einzelheiten gehende Übereinstimmung beweist, nicht nach der Ölskizze, sondern nach dem ausgeführten, in Cavalese befindlichen Altarbild. (Schwarze und weisse Kreide auf grünlichgrauem Papier. 48·1×38·5 cm. aus der Sammlung Esterházy. Auf der Rückseite die Gestalt des Hl. Antonius nochmals wiederholt.) Diese offenbar in Wien gefertigte Kopie ist eine weitere Stütze für die Annahme, dass das Bild Unterbergers in Wien entstanden ist.

Franklin-Társulat nyomdája

HENSZLMANN-LAPOK.

A BUDAPESTI KIR. M. PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNY-EGYETEM MŰVÉSZETTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYÉNEK KÖZLEMÉNYEI.

HENSZLMANN-BLÄTTER.

MITTEILUNGEN DES KUNSTHISTORISCHEN INSTITUTS DER PÁZMÁNY-UNIVERSITÄT IN BUDAPEST.

2. SZ. 1927. No. 2.

I.

A besnyői Grassalkovich-síremlék keletkezése.

Gróf Grassalkovich Antal máriabesnyői síremléke nem ismeretlen a kutatás előtt.[1] Johann Georg Dorfmeister minden életrajzírója megemlékezik róla, sőt az irodalomban általában úgy szerepel, mint a mester egyik főműve. Keletkezési idejének hagyományos dátuma, az 1781-es évszám azonban egyike a művészettörténeti irodalom oly adatainak, amelyek ismeretlen forrásból véve, mint végleges hitelű megállapítások járnak kézről-kézre a nélkül, hogy a kutatás valaha is megkísérelte volna, hogy ellenőrizze vagy kétségbevonja őket. Pedig ez utóbbira a műalkotás stíluskritikai vizsgálata elegendő alapot nyujthat. Johann Georg Dorfmeister nem tartozik ugyan a XVIII. századi osztrák szobrászat vezető mesterei közé, művészetében önállóbb és erőteljesebb egyéniség megnyilatkozását hiába keressük, de még így is feltűnő a síremlék puttóinak szoros formai rokonsága a Donner-műhely hagyományaival, húsz évvel a bécsi Barockmuseum «Memoriale»-ja után, az egyéni alkotóerő teljességének korszakában, ha mégoly gyengébb színezetű is e művészegyéniség. Igaz viszont, hogy a síremlék felépítésében, a díszítés elemeiben s főként az alabastromvázák mintázásában már a Louis XVI. formavilága jelentkezik, ami inkább a későbbi keletkezés mellett szólna.

Stíluskorszakok határán, egy nagy műhely hagyományaiban fogant műalkotás keletkezési idejének meghatározásában a puszta stíluskritikai kormegállapítás gyakran évtizedekkel tévedhet, főként ha a kor vezető mestereinek alkotásaihoz

[1] V. ö.: *E. Tietze-Conrat:* Johann Georg Dorfmeister. Kunstgeschichtliches Jahrbuch der K. K. Zentral-Kommission, Bd. IV. Wien, 1910. S. 228 ff.

I.

Zur Entstehung des Grassalkovich-Grabmals in Besnyő.

Das Grabmal des Grafen Anton Grassalkovich zu Máriabesnyő ist der Forschung nicht unbekannt. Es wird fast in jedem Artikel über Johann Georg Dorfmeister erwähnt, ja es gilt schlechthin als eines seiner Hauptwerke. Sein Entstehungsdatum, das traditionelle 1781., kann aber im Lichte der wissenschaftlichen Forschung kaum mehr aufrechterhalten werden. Es gehört zu jenen Daten der kunstgeschichtlichen Literatur, die aus unbekannter Quelle stammend als ein für allemal beglaubigte Feststellungen fortleben ohne dass die Forschung jemals versucht hätte, selbe zu überprüfen, oder wenigstens ihre Glaubwürdigkeit zu bezweifeln. Hiezu bietet aber schon die stilkritische Untersuchung des Denkmals hinreichenden Grund. Johann Georg Dorfmeister gehört zwar nicht zu den führenden Persönlichkeiten der österreichischen Bildhauerkunst des XVIII. Jahrhunderts, seine Kunst lässt gerade die Merkmale einer selbständigen starken Individualität vermissen, aber die enge formale Verwandtschaft der beiden Puttofiguren mit den Traditionen der Donner-Werkstatt ist auch so noch auffallend, 20 Jahre nach dem «Memorial» des Wiener Barockmuseums, wenn das Datum 1781. richtig wäre, in der Periode der vollen künstlerischen Schaffenskraft, wenn es sich auch um eine schwächere Künstlerpersönlichkeit handelt. Anderseits tritt im Aufbau des Grabmals, sowie im Ornament und in der Formgebung der Alabastervasen schon die Formenwelt des Louis XVI. zutage, die eher für eine spätere Datierung sprechen würde.

An der Grenze zweier Stilperioden kann sich

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Unrein János

KISALFÖLD

Győr

1971 MÁJ 29

/1021/

100 éves a magyar bélyeg

A Magyar Posta 1871 májusában bocsátotta ki első önálló bélyegsorozatát. A kiegyezés után, 1867 májusától kezdve működik a független Magyar Posta, s az évforduló emlékére kívánta kiadni bélyegsorozatát. Nyomdai nehézségek okozták a hároméves késést, és az is, hogy az első bélyegek kőnyomással és nem réznyomással készültek. Száz évvel ezelőtt megjelent az első — hat értékből álló — magyar bélyegsorozat. Megjelent a hírlapbélyeg, s a postahivatalokba kerültek az első bélyeges borítékok. A Magyar Posta ezzel demonstrálta igazán önállóságát. A bélyegsort Unrein János, a hírlapbélyeget Kovatsek István tervezte.

A magyarországi bélyegkiadás — Kossuth Lajos kezdeményezésére — nemcsak az 1850. évi június 1-én számunkra is első bélyegét kibocsátó Ausztriát, hanem Svájcot, Victoriát, New-South-Walest, Spanyolországot, Bajorországot, Belgiumot, sőt Franciaországot is megelőzhette volna, ha a Thán Mór által tervezett Magyar Államalmi Posta föliratos, Magyarország koronás címerével és búzakalásszal díszített 1 krajcáros postajegy (bélyeg) megjelenését szabadságharcunk gyászos vége meg nem akadályozza.

A centenáriumot ősszel, „Budapest '71 nemzetközi bélyegkiállítás"-sal ünnepli a MABEOSZ. A kiállításon minden állam részt vesz, így a világ filatelistáinak figyelme Magyarország felé fordul. A száz éve alatt kibocsátott magyar bélyegek száma 2700, ebből 1945. július 31-ig 792 bélyeg jelent meg. A felszabadulás után, 1945. augusztus 1-től 1908 darab szebbnél szebb bélyeget adtunk ki.

Cs—r.

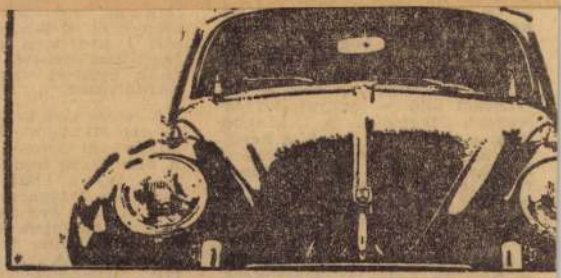

Unterberger, Ignaz

egy szinvázlatáról
Kaposy János
ciikke

Századok 1931. 101. l
(Henszlmann Lapok
ism.)

2·1.6
16
60
30
3·22

Cig. Patak Jenő

Bertrand francia festő "Virginia halála"c.müvét,amelya Képzőmüvészeti Társulat vegyes kiállitásán szerepelt "kellemes modorban festett alkotásnak tartja a cikk szerzője.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Metszet: Kaunitz hcg./Unterbergertöl/

XVIII.száz.

Magy.Hirmondó.Bécs.1794.VI.szak.XII.2.
761-764. l.

Unterberger Mich. Angelo 128

Schoen Anna templ.

70 ES
BUDAPEST
DEC 28 '19

A Széchenyi György által emelt tornyot 1803—1804-ben újjáépítették, Talherr József államépítész tervei szerint. 1823-ban készült a templom széles, empire stílusú főhomlokzata.

A gótikus stílus korából, a XIV. századból, a hazánkban páratlanul álló, de azért még Győrött is kevesektől ismert műemlék maradt fenn: a püspöki palota (az egykori vár) menekülő folyosója, mely a palota pincéjéből az egykori várárokhoz vezetett. Lefelé vezető lépcsős folyosó ez, egy helyen faragott kövekből épült, keresztboltozatos, ablaktalan helyiséggel. E négyszögű tér boltozatbordái, záróköve és szép leveles díszű gyámkövein a gotika jellegzetes formái ismerhetők fel. Bizonyára kincstárul szolgált. A pince további helyiségeiben még egy-két gótikus ajtókeret is megmaradt. A vár tornyos kapuzata, belsejében sorakozó ülőfülkéivel szintén csúcsíves stílusú a XIV. századból, a mellette emelkedő, emeletes várkápolnát (a püspök házi kápolnáját) az egyik támpilléren bevésett évszám szerint 1487-ben, tehát a művészetkedvelő főpap, Dóczy Orbán idejében építették.

A kapu tornyát régebben barokkos sisak födte (olyan mint a székesegyházé), mai teraszos alakját a XIX. században nyerte. Figyelemreméltó a palota szép stucco- és szobordíszes lépcsőháza. Minden fordulónál páros puttókból alkotott fínom, kőből faragott csoport köti le figyelmünket. Ezek ismeretlen bécsi szobrász művei. Alkotójuk 1750 tájáról való, névnélküli vázlatkönyvében (a bécsi Barok-múzeumban, 50. sz. a.) két puttócsoport rajza látható. E szobrok gróf Zichy Ferenc püspök költségén 1745—63 közt l é zülhettek.

A reneszánsz művészet első emlékei már Mátyás király uralkodása alatt, a XV. század második felében keletkeztek hazánkban. Városunkban azonban ebből az időből semmiféle emlék sem maradt fenn. Csak a késő reneszánsz néhány emléke él néhány ház árkádos udvarának alakjában (Megyeház-u. 6. egykor nemes ifjak konviktusa 1684, később rajziskola; a Magyar ispita kettős udvara, a Rákóczi Ferenc-utcában 1666-ból, és még néhány házban), de a további épületek a XVII—XVIII. századi barokstílust képviselik.

A legrégibb évszámmal jelzett házat az Apáca-utcában (9. szám) találjuk. Egyemeletes épület ez, tágas kapuval és jobbra zárt erkéllyel, mellvédjén a következő felirat olvasható: „Joannes Feiervart 1657".

A XVII. század legelső, nagyszabású emléke Győrött a mai bencés — egykor jezsuita — Szent Ignác-templom és kolostor. Belső alakításában úgy a XVII. századi korai barok, valamint a XVIII. századi rokokóba hajló Mária Terézia-stílus minden sajátságát tanulmányozhatjuk. A négyszögű Széchenyi-tér déli oldalát foglalja el. A győri származású Dallos Miklós püspök 1627-ben telepítette le a jezsuitákat. A templom homlokzata aránylag egyszerű. Alapkövét báró Draskovits György püspök tette le 1635-ben. Építésének befejezését jelzi a templom főbejárata fölé illesztett kőlapba vésett 1641-es évszám. Alaprajza a római il Gesù-templom példáját követi: a dongaboltozatos egyhajós középrészhez 3—3, egymástól elkülönített kápolna csatlakozik. E kápolnák stuccodísze és oltárai a XVII. század második felében készültek.

1738-tól kezdve folytatják a templom főhajójának díszítését. A templom legnagyobb jótevője Acsády Ádám, egykori győri kanonok, később veszprémi püspök, volt, aki több mint 30.000 forintot áldozott erre a célra. 1743-ban kezdődik az élénkebb munka. A rend művészi tanácsadója a tiroli származású Michelangelo Unterberger (1695—1758) volt, a főoltárkép és a csodás frisseségű mennyezetképek alkotójának, Troger Pálnak pályatársa. A főoltár festménye Szent Ignác megdicsőülését, a mennyezet freskói a szentélyben a Szent lelkének mennybevitelét (1744), a hajóban az angyali üdvözletet és angyalkoncertet ábrázolják (1747). Az építészeti keretek festője Gaetano Fanti olasz művész volt. A szentélymennyezet boltvállain a négy evangelista élénk mozdulatú alakja látható. Szent Lukács alakjában a művész önmagát örökítette meg, alatta van a művész neve és a befejezés évszáma (1744).

A főoltár Jacob Jäger és Joseph Rössler osztrák mesterek műve. A főhajó baloldalán konzolos, gazdag aranyozású szószék vonja magára a figyelmet. Bíró Márton veszprémi püspök adományából, Godé Lajos pozsonyi szobrász, Donner egyik tanítványa, készítette 1749-ben. Bruckhardt Gáspár, győrszigeti orgonaépítő 1757-ben készítette a könnyed alakítású orgonát. A templom belsejének művészi összhangját a barok faragású szép padsorok egészítik ki.

A csatlakozó rendház egyszerű homlokzatának egyetlen dísze a gróf Széchenyi György győri püspök, majd kalocsai érsek címerével ékes kapuzat 1667-ből. A székház 1651—1667 közt részletekben épült fel. Négyszögű udvara a hangulatos kolostorudvarok egyszerű példája. Az ebédlőterem szép stuccós mennyezete 1654-ben gróf Eszterházy Erzsébet, gróf Héderváry István özvegyének és Héderváry Iván scopi c. püspök, kanonok bőkezűségéből készült. A mennyezet közepén az 1803-ban festett Patrona Hungariae alakja látható, az egyik ovális keretben Xav. Szent Ferenc, a másikban Loyolai Szent Ignác alakja van megörökítve. Az ebédlőhöz csatlakozó, boltozatos tálalóhelyiség mennyezetén a Madonna, a nyár allegoriája, Jézus Jákob kútjánál és az őrangyal domborművű ábrázolását találjuk. A lépcsőház elütő jellegű erőteljes stuccódísze 1697-ben készült Matusek András kanonok adományából. A stuccókereteket olajfestésű bibliai jelenetek élénkítik. Az egykori jezsuita gyógy-

Csányi Károly: A régi Győr
Szépművészet
1943. 149. l.

Unterberger, Michelangelo

festo

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremben
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremben tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Unterberger, Michelangelo

szerepe a győri szent Ignác
templom művészi munkái
Körnb. 1743.

Lvód
s
Jenei Ferenc dr.
A győri szent Ignác
templom. Győr.
1939. 10.l.

a kis Jézussal", „Assisi Szent Ferenc halála", „Nep. Szent János vértanúsága". Az 1784-ben közzétett életrajz és a helyi feljegyzések szerint 1774-ben Bécsben készültek.[16] Hauzinger ezúttal is, mint műveinél oly sokszor, mesteréhez, Trogerhez igazodik, a gyermek Jézust imádó Szent Antal a festményen pontosan ugyanúgy szerepel, mint Troger azonos tárgyú, 1743-ban készült oltárképén a ciszterciták zwettli templomában, s a haldokló Szent Ferenc az angyallal ábrázolás is Troger elgondolásához, a bécsi Albertina egy Troger-rajzához kapcsolódik. Hauzingertől különben eddig egyetlen olaj- vagy rajzvázlatot sem sikerült azonosítani. Nem ismerjük azt a dokumentumokban említett vázlatát sem, amelyet a szegedi oltárképekkel egyidőben, 1774-ben készített a székesfehérvári székesegyház tervezett főoltárára. A „Szent István felajánlja a koronát Máriának" jelenetét ábrázoló vázlatot, az ugyancsak bécsi akadémiai és udvari festő Vinzenz Fischer vázlatával együtt az oltár tervezője, Franz Anton Hillebrandt kamarai építész juttatta el Székesfehérvárra, s a megbízást a kivitelezésre a drágább ajánlat szerzője, V. Fischer kapta.[17] A kor festői gyakorlatának megfelelően minden bizonnyal Hauzinger is számos vázlatot készített a munkák előkészítése során, s ezek az olajfestésű vagy rajz modellők aligha semmisülhettek meg maradéktalanul. Inkább azt kell feltételeznünk, hogy jó néhány közülük még lappang, s elképzelhetően más festő, elsősorban Paul Troger neve alatt szerepel. Ebben az összefüggésben említhetjük az eddig Troger műveként idézett, de a régi leltárakban – s részben az újabb irodalomban is – Hauzingerrel kapcsolatba hozott bécsi tollrajzot: „A 24 vén imádja az urat" (Albertina). A képformátum, az elrendezés, de az előadásmód is cáfolja azt az elgondolást, amely szerint a rajz Troger azonos tárgyú seitenstetteni mennyezetképének lenne a vázlata.[18] Néhány egyező motívum mellett szembetűnő a Troger stílusától eltérő lágyabb, festőibb kidolgozás. A seitenstetteni mennyezetkép hatását tükröző, a trogeri mintaképekhez és típusokhoz igazodó rajz valóban a Troger legjelesebb bécsi tanítványaként méltatott Hauzinger alkotása lehet. Alighanem vele hozhatjuk kapcsolatba a Szépművészeti Múzeum egy eddig ugyancsak Trogernek tulajdonított rajzát is a zenélő angyalok karának vázlatával. A korábbi elképzelés, miszerint a rajz Troger győri kórusfreskójának a vázlata, a teljesen eltérő kompozíció miatt nem tartható fenn: szerepel Dávid király s hiányzik Szent Cecília stb., de a fentebbi példához hasonlóan Trogerétől eltérő a lap oldott, festői előadásmódja is, különösen a halvány mennyezetkivágást mutató baloldali részen s a hátoldal vázlatos figurarajzain.[19] A Trogernek tulajdonított hatalmas rajzanyagból s a Trogerhez kapcsolható műhely- és oktatási rajzok tömegéből feltehetően nehéz meghatározni azokat a lapokat, amelyek közelebbről egy-egy Troger-követő, pl. Hauzinger œuvre-jébe sorolhatók. Különösen a nürnbergi Germanisches Nationalmuseum gyűjteménykötete, az ún, Troger-Klebeband nyújt számos nyitott problémát. Itt esetleges magyar vonatkozása miatt csupán egyetlen rajzot említünk: a Megváltó jelenése előtt az elkárhozottakért könyörgő Mária a kötet egy lapján pontosan ugyanúgy szerepel, mint a felhőkön lebegő Mária (fordított nézetben) a nagyszombati (Trnava) Szent Imre-szeminárium kápolnájának kupolaképén. A feltételesen Josef Winterhalternek és Johann Ignaz Cimbalnak is tulajdonított freskót azonban éppen a Troger-körrel kimutatható szoros stiláris egyezés révén inkább Hauzinger œuvre-jébe sorolhatjuk, s keletkezését arra az időre tehetjük, amikor a festő Nagyszombatban az egyetem díszterminek mennyezetképén dolgozott. A Trogerre emlékeztető, de megnyúltabb, kecsesebb alakok, lazább felépítés Hauzingernek a bécsi Maria Hilf templomában festett freskóira emlékeztetnek. A hetvenes évektől sok más osztrák pályatársához hasonlóan Hauzinger is többnyire inkább táblaképeket, zsánerjeleneteket, portrékat fest. 1779-ben készült a Történelmi Képcsarnokban őrzött kitűnő képmása, Kollár Ádám portréja.[21]

Korábban már foglalkoztam a tiroli származású, bécsi akadémiai festő Michelangelo Unterberger magyarországi munkásságával.[22] A közölteket most néhány további adattal egészíthetem ki. A marosvásárhelyi (Tîrgu Mureş) plébániatemplomban azonosított „Krisztus keresztelése" főoltárkép mellett említhetjük a „Szent László a sziklából vizet fakaszt" mellékoltárképet is, melyet az újabban megkapott fénykép alapján ugyancsak Michelangelo Unterberger műveként határozhatunk meg. Rajzvázlata azonos karéjos záródással, egyező kompozícióval Unterberger vázlatrajzai közt szerepel az innsbrucki Ferdinandeum gyűjteményében.[23] A gondosan kivitelezett, feltehetően a szerződés alapjául szolgáló modell, melyet a téma alapján eddig ismeretlen magyarországi megrendeléssel hoztak kapcsolatba és a kép is, bal profilban mutatja a lovon ülő, palástos, koronás magyar szent királyt, amint kardjával a sziklából vizet fakaszt.

Sikerült azonosítani, úgy gondolom, azt az oltárképet is, amely az 1983-ban közzétett dokumentum tanúsága szerint egykor a kismartoni Esterházy-kastély (Eisenstadt, Burgenland) kápolnájának egyik mellékoltárát díszítette. A Szépművészeti Múzeumban őrzött, korábban Paul Trogernek tulajdonított „Mária neveltetése"-kép Troger œuvre-jéhez csak tágabb értelemben kapcsolódik, s a stílussajátosságok, a típusazonosság alapján sokkal inkább Michelangelo Unterberger életművéhez sorolható.[24] A téma egyezése, a méretek megfelelése, s a sajátos képformátum, mely az 1825-ben az eredeti kismartoni festmények helyébe Erasmus Engerth által festett oltárképeket is jellemzi, egyaránt arra mutat, hogy a 19. században eltávolított Unterberger-képek egyike került hosszabb vándorlás után a Múzeumba. Mint az a közzétett nyugtából kitűnik, Unterberger 1747–49-ben festette Bécsben Esterházy Pál Antal herceg megbízásából a kismartoni kastélykápolna főoltárára a „Szeplőtelen Fogantatás"-t ábrázoló főoltárképet, illetve a „Paduai Szent Antalt a kis Jézussal", valamint a „Szent Annát, Máriát és Joachimot" ábrázoló kisebb oltárképet 150, ill. 50–50 Frt-ért.[25] A Kismartonnal kapcsolatba hozható „Mária neveltetése" kép felépítésében és előadásmódjában egyaránt szoros egyezést mutat Michelangelo Unterberger alkotásaival: alakjai, típusai többek közt a bécsi (Niederösterreichisches Landesmuseum) „Mária Szent Lipóttal"-képre, az oxfordi múzeumban őrzött „12 éves

Jézus a templomban" ábrázolásra, a kroměříži piarista templom „Szent Család" oltárképére, beállítása, széles formakezelése pl. a lembergi (Lwow–Lviv) képtár újabban közzétett „Maria von Siege" képére emlékeztetnek. Michelangelo Unterbergerrel hozhatjuk kapcsolatba a budapesti műkereskedelemben felbukkant „Szent Teréz látomása" vázlatot. Az aléltan hátradőlő Szent Teréz és a föléje hajoló kitárt szárnyú angyal jobbjában a nyíllal hasonlóan szerepel a festő 1756-ban készített képén a wilteni plébániatemplom mellékoltárán. Az eltérő felső kompozíció-rész a Szentháromság jelenésével azonban arra is utalhat, hogy a vázlat a téma egy másik, ismételt megoldásával áll összefüggésben. A kivitelezés bizonyos gyengeségei alapján leginkább arra következtethetünk, hogy a budapesti képet az Unterberger mintakép nyomán festették.[26]

A barokk vázlatok mesterének, rendeltetésének meghatározása többnyire bonyolult feladat: a vázlat olykor nem is került kivitelezésre, a kivitelezett mű az idők során elpusztult, ismeretlen maradt. A kivételesen szerencsés esetek, a minden vonatkozásában pontosan meghatározható művek közé sorolható egy 18. századi osztrák festő műveként szereplő budapesti oltárképvázlat „Szent Márton csodatételé"-nek ábrázolásával. A pontosan megegyező kompozíció, azonos képformátum alapján képünkben a felsőmorvaországi Krnov plébániatemplomában őrzött főoltárkép vázlatát ismerhetjük fel.[27] A dokumentumok tanúsága szerint az oltárképet 1783-ban Johann Franz Greipel bécsi akadémiai festő készítette. A vázlat és a kivitelezett oltárkép között csak kisebb részleteltérések mutatkoznak (ld. pl. a püspökbot beállítását, stb.), az alakok, a szent püspök, a kísérők ugyanazok. A sziléziai születésű (Horny Benešov, 1720) Johann Franz Greipel, aki az 1740-es években már Bécsben élt s a bécsi művészeti akadémián tanult, a korszak megbecsült és sokoldalú mestere volt. Festett freskókat és történeti jeleneteket Ausztriában, oltárképeket Bécsben s Morvaországban. Műveiből azonban csak keveset ismerünk s az itt azonosított budapesti vázlat módot adhat œuvré-jének valamelyest alaposabb feltárásához.[28]

JEGYZETEK

1 A jezsuiták évkönyveiben különösen gyakran szerepel az „Apelles Viennensis" stb. megjelölés, pl. a besztercebányai, budai, nádasi, kassai, gyöngyösi, zsolnai, eszéki, székesfehérvári jezsuita templomok esetében (Litterae Annuae provinciae Austriae S. J. 1755–1770, Cod. 12149–12163, Wien, Österreichische Nationalbibliothek). Az általában híres bécsi festőként értelmezhető meghatározást többek közt M. Unterberger, F. X. Wagenschön, F. A. Palko stb. festőkkel hozhattuk kapcsolatba.

2 *Böhler, J.:* Kunstwerke des deutschen Barock und Rokoko, 1630–1780. München 1986, 30, Nr. 14. Olaj, vászon, 69,3 x 39,3 cm., „Entwurf zu einem bisher unbekannt gebliebenen Alterblatt."

3 *Petrová-Pleskotová, A.:* Maliarstvo 18. storočia na Slovensku. Bratislava 1983, 64, fig. 20. Olaj, vászon, 360 x 180 cm. Az oltárkép fotójáért Anna Petrová-Pleskotovának mondok köszönetet. A „Szent Katalin eljegyzése" oltárképről Anton Schmidt selmecbányai festő által készített másolat a körmöcbányai (Kremnica) Mária-templom oltárképe volt, jelenleg Kremnica, Muzeum (olaj, vászon, 225 x 121 cm), ld. *Petrová-Plesková, A.:* Zur Frage des Wirkens Johann Lukas Krackers und seines Kreises in der Slowakei. Ars 1971: 1–2, 111, fig. 15.

4 *Petrová–Pleskotová, A.* i.m. 1983, 20, fig. 21; *Papco, J.:* Niekolko nových nalezov a atribucii maliarskych diel na Slovensku z druhej polovice 18. storočia. In.: Problemi umenia 16–18 storočia. Bratislava 1987, 205; *Petrová–Pleskotová, A.:* Maliarstvo 18. storočia na Slovensku. Ars 1990, 85.

5 A jezsuita forrásanyaghoz ld. Magyar Országos Levéltár (MOL), Magyar Kamara Archivuma, Acta Jesuitica. Coll. Schemniciensis, F. 1–2; Országos Széchényi Könyvtár, Annuae Collegii Schemniciensis stb. Ab. 104. A selmecbányai jezsuita templom oltáraira vonatkozó bejegyzés bizonyos félreértésre és vitára adott okott. *Voit P.:* A barokk Magyarországon. Budapest 1971, 35, 104 Christoph Tauschsal hozta kapcsolatba a festői munkákat. *Mojzer M.* Voit könyvét ismertetve (Művészettörténeti Értesítő 21 (1972/91) vitatja ezt a feltevést, s a Historia Domus bejegyzését idézi 1727-ből az új oltárkép mesterére vonatkozóan, bizonyos „Oenipotang" mesterként említve. *Voit P.:* Franz Anton Pilgram, Budapest 1982, 431 e megjelölést helyesen Innsbruckkal (Oeinipontum) hozza kapcsolatba, de tévesen Tauschra vonatkoztatja. Az Innsbruckból származó, de onnan korán elkerült Christoph Tausch a jezsuita forrásokban „Viennensis" megjelöléssel szerepel. Az innsbrucki festő, akire a selmecbányai jezsuiták utalnak (1727) az Innsbruckban működő J. G. D. Grasmair.

6 Grasmairra vonatkozóan ld. *Thieme, U.–Becker, F.:* Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler XIV. Leipzig 1921, 526; *Ringler, J.:* Die barocke Tafelmalerei in Tirol. Innsbruck 1973, részletes irodalommal és a művek jegyzékével; Barock in Innsbruck, Ausstellung, Tiroler Landesmuseum Ferdinandeum. Innsbruck 1980, 154. A magyarországi vonatkozásokat nem említik.

7 Budapest, magángyűjtemény, olaj, vászon, 70 x 120 cm. A Szent György-céh IX. aukciója, Budapest, Nemzeti Szalon, 1911, XI. 26, No. 26 (repr.); Wien, Versteigerung Wawra, 1909. II. 3. Nr. 123, 124 1911. Nr. 124. Olaj, vászon, 78 x 118 cm, a hátoldalon „J. G. D. Grasmair" felirat. Hasonló felirat szerepel Grasmair ismert képeinek nagy részén, ld. pl. Feltámadás, Szent Család stb., Innsbruck, Muzeum, Ferdinandeum.

8 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. Ltsz. 82.3–82.4 M. Olaj, vászon, 156 x 207 cm. Vétel Dr. Cséby Lajosné adományából. A képek eredetileg feltehetően téglalap alakúak voltak. Ld. hozzá J. L. Kracker és J. Zach falképeit az egri szervita rendházban (1779): *Voit P.:* Heves megye műem-

22 *Garas, K.:* Unbekannte Werke Michelangelo Unterbergers. Imagination und Imago. Festschrift Kurt Rossacher, Salzburg 1983, 69.

23 A fényképért Lestyán Ferenc plébános úrnak mondok köszönetet. A rajzot közli *Kronbichler, J.:* Die Zeichnungen Michael Angelo Unterbergers. Veröffentlichungen des Museums Ferdinandeum 60 (1980) 133, Abb. 17. (Innsbruck, Landesmuseum Ferdinandeum, Inv. Nr. 1021)

24 Szépművészeti Múzeum, ltsz. 62.25, olaj, vászon, 97,5 x 89 cm, *Garas, K.* in: Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege 18 (1964) 7,8 (Troger); *Mojzer M.:* XVII. és XVIII. századi német és osztrák festmények. Budapest 1975, 31 t. (Troger).

25 *Garas, K.* i.m. 1983, 76: „Conto von dem Mahler Unterberger." MOL, Eszterházy család hercegi ágának levéltára. Fasc. 804. „Was ich vor Ihro Durchleicht firsten v. Esterházy in Mahlerey Verfertiget, als nach Eisenstatt in dem Hoch Alter und Seithen Altar 1747. Nemblichen Ain Grosses Altar blat... Item zwey kleine, in einem die H. Anna mit der Mutter Gottes und H. Joachim in Zweiten der H. Antoni von Padoua mit dem Jesus Kindl..."

26 Budapest, magángyűjtemény, olaj, vászon, 95 x 64 cm, elárverezve a Postatakarékpénztár aukcióján, 1938 LXXXV. és a BÁV. 54 aukcióján, 1981, No. 207. Nem látszik elfogadhatónak a Magyar Nemzeti Galériában kiállított kis „Mária neveltetése"-kép (ltsz. 78,6 M, olaj vászon, 39 x 36 cm) Unterberger-attribúciója. Lágyabb formái, nyugtalanabb ecsetkezelése, színvilága révén inkább az észak-itáliai stíluskörbe utalható. Ld. *Mojzer M.:* A Magyar Nemzeti Galéria régi gyűjteményei. Budapest 1984, 159.

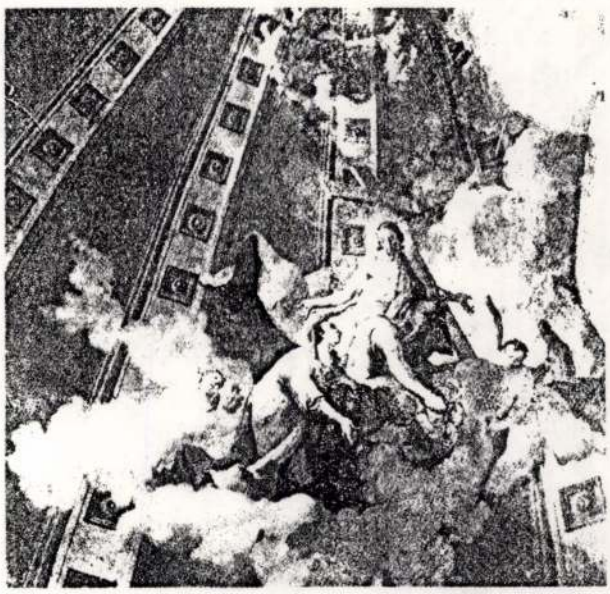

9. Josef Hauzinger: Mária a Megváltó előtt. A nagyszombati Szent Imre-szeminárium kápolnájának kupolaképe (részlet)

10. Michelangelo Unterberger: Mária neveltetése. A kismartoni Esterházy-kastély kápolnájának mellékoltárképe, 1747–49. Budapest, Szépművészeti Múzeum

11. Michelangelo Unterberger után: Szent Teréz látomása. Budapesti magángyűjteményben

12. Johann Franz Greipel: Szent Márton csodatétele. Vázlat, 1786. Budapesti magángyűjteményben

UNTERBERGER, Michelangelo
MNG Évkönyv 1991 (1991)

Unterstauer Kristóf

Münchenből származó festő, nejétül vette Pesten 1731. nov. 20-án Mayer János György festőnek özvegyét. Vele együtt csakhamar eltávozhatott, mert többé szó sincs róla.

Arch. Ért. 1883. 108 l.

Ungvári László nobrán M.O.K.

a Földalatti végállomás részére készült nobra a IV. Képzőművészeti kiállitáson.

Redő F. IV. hazai Képzőművészeti Kiállitás. Művtört. Ért. 1954 1 sz. 166

MDK

Ungvári László - Kisfaludi-Strobl - Kocsis András

az uj Kossuth-szobor

Béke és Szabadság 1952 19.sz. máj.11. 15.l.

MDK

Ungvári László - Kocsis András - Kisfaludi-Strobl

Kossuth-szobor, Bp.

Béke és Szabadság 1952.38.sz. szept.21. 1.1.

Ungváry László MDK

Képmás 1903-ból, Gulácsy és én, olf.

Mücsarnok 0942 A magyar müvészetért c.kiáll.

UNGVÁRY LÁSZLÓ - KOCSIS ANDRÁS

A Kossuth-szobor mellékalakjai. Gipsz 18o cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

MDK

UNGVÁRI L. MIKLÓS

felvidéki festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
~~xxxxx~~ 30 l.

Ungváry László,- szobrász.

Tükör. 1938. VI. évf. 11. sz. 827.l.

Dutka Mária a temetö müvészete.

MDK.

Ungvári N.Márton

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 szept.17.

MOK.

Ungvári N.Márton

Kiállítási kritika

Csongrádmegyei Hírlap 1967 szept.17.

MDK ,

Ungvári Nagy Márton

Szakköri munkásságáról

Csongrádmegyei Hirlap 1966 máj.8.

Meghívó

Az El Kalászi Galéria és a kiállító művészek szeretettel meghívják Önt, családját, barátait és ismerőseit

Ungvári Mihály
festőművész

és

Hodosi József
fotóművész

Az El Kalászi Galériában (Bp. III. Dereglye u. 1.) rendezett kiállításának megnyitójára 1995 március 10-én 17.00 órára.

A tárlatot megnyitja : Dr. Kesztyűs Ferenc háromszoros nemzetközi ezüstérmes grafikus és festőművész, a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület főtitkára.

A kiállítás megtekinthető március 24-ig hétköznap: 9.00 - 15.00 óra között (pénteken 13.00 óráig)

A kiállítás védnöke: Dr. Hricsovinyi István ügyvéd

UNGVÁRI MIHÁLY

M.M.: FESTŐMŰVÉSZ NEUMARKTBAN

BÉKÉS MEGYEI MIRLOT

1996 NOV. 2-3.

Meghívó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA

és a kiállító művész

meghívja Önt, családját, barátait és ismerőseit

Ungvári Mihály

festőművész

Budapest, III. kerület, Dereglye u. 1. sz. alatt nyíló

kiállításának megnyitójára,

1996. december 6-án (pénteken) 17 órára

A kiállítás megtekinthető 1997. január 5-ig, hétköznap 10—16 óráig

A kiállított alkotások a helyszínen megvásárolhatók!

Ungvári Mihály

Ungvári Rosenberg

Miklós

festő

XII. Márvány u.

46.

MKSz 1947

MIK

Ungvári László

Kovács László: A Harmadik M. Képzm. Kiáll. SzN
1953. jan. 9.

Ungvári László, szobász MDK

Székesfehérváros felállítják
Ybl Miklóst ábrázoló szobrát.

– : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP Dn. 1965. jan. 22.

70.

MDK

/Sándor?/
Ungváry László, festő

37o. Képmás 19o3-ból, Gulácsy és Én. Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzöm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.16.l.

Ungváry László

MDK

A Kossuth-szobor mellékalakjai, gipsz

Mücsarnok 1952/53 III. Magyar Képzőm. Kiáll.

Ungváry Sándor

az egri ferencrendiek templomának mennyezetképeit 1927-ben fenti festette.

Ladányi Heves

93. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR

1904 évi 3724 számv. sz.

III. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek tekint

A tek. orsz. biz
39 szám alatt kelt bec
értesíteni, hogy a zoly
kijavitási költségeire
rendelettel kiuatlvány
számadás megvizsgáltat

Ungváry Sándor

l.

Jajczay-Schwartz

159.l

6	" Donat		"	"	"
7	" Béla id.		"	"	"
8	Danyi Antal id.		"	"	"
9	" " if.		"	"	"
20	" József	mat bétrél 10½	"	"	"
	napszámos fink		17½		
21	Mustó Antal		17½	17½	17½
22	Mankhor Géza		"	"	"
23	Kormos József	mat bétrél 5,	"	"	"
24	Pupurka Kalmán		"	"	"
25	Csemer Béla if.		"	"	"

Szóval: Kégyszázhatvank

Mátravezekély

Ungváry Sándor

MDK

Anya és gyermeke, olf.

Mücsarnok 0943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Ungváry Sándor

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel - vizzel festett " Kálvária " képei szerepelnek.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Ungváry

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel - komponáló tervei és vázlatai első sorban kötik le a figyelmet.

Magyarság 1931.XII.20.

Ungváry Sándor MDK

Szent Imre hivatása, repr.

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Ungváry Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Ungváry Sándor

MDK

Szent Imre hivatása

Szent István tudósai között

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Mughváry Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Unghváry Sándor MDK

Nádorfehérvár, pasztell

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Unghváry Sándor

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Unghvár Sándor MDK

Kartontanulmány, vizf.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Ungváry Sándor MDK

Szent Margit a zárda kapujánál, vizf.

István király legyőzi Kupát, vizf.

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Ungvári Sándor
festő

XI. Kamenes u. 6.

MKSz 1947

Ungvary Sándor
festő

l.

Csoban Hajdúvm

203. l.

Secerius, Johan VIII. 209

MDK

Ungváry Sándor,

a hercegprimás által kinevezett uj Egyházmü vészeti Tanácsának tanácstagja lett, többiek között.

Megalakult az Egyházművészeti Tanács
Magyar Nemzet, 1940.

Ungváry Sándor

MDK

Dr. Lechner Jenő müépitész arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Ungváry Sándor

festő

irod

Bachó gyöngyösi templ

51. l. 52. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Sémyrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Ungváry Sándor

falképe az ungvári kultuspalotában

Lykafest 1896-1914

87 l-

Ungváry Sándor
festő

lásd

Arv. Csarnok (1947.
febr.?) anke.
133 – 144. ~~x~~.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
[illegible]		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

~~Börtsök László és~~

Ungvary Sándor

az alábbi oltárépit-
mény fehér (függönyein.
selyem
az árpádhazi és az
eucharisztikus szentek
applikációs munkával
voltak ábrázolva, fen-
tiek terve alapján

Vállalkozók Lapja

1938. máj. 19. (Az
eucharisztikus kon-
gresszus főoltára és
tribünjei a Hősök-
terén)

2138. A.F. Maulbertsch:

Alchimista.

A két ablakon át megvilágit-
tal mellett ülő tudós beszélget a lom
hátrább foglalkozik; jobbra pedig egy
alkhimista lapozgatja a kézbe vett na
ló férfi is olvas. Az előtérben mozsá
dolgozó ülő alak köti le figyelmünket
czokra edényeket raktak, mig az ajtó

Vászon, méretei 22.8: 19.5
Delhaesz István hagyatékábó
Átvétetett 1902: I. 11-én (

Ungvári Sándor
festőművész
68 éves
+1951. I. 13.
(tüdőgyulladás)
X. ker. Uj köztemető

Halotti főkönyv
384. folyosz.

MDK

Ungvári Sándor

Fráter Bruno, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.
12. 1.

MDK

Ungvári Sándor festőművész

Az albertfalvai róm.kath. templom üvegablakai Ungvári Sándor festőművész kartonjai után készültek.

Magyar Építőművészet, 1941. 12.sz.

szövarch 20.-15.lap

Ungváry Sándor.

a "Céhbeliek" társaságának tagja.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története.

MDK

Ungváry Sándor, festö

Anya és gyermeke. Olajf.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943. máj.16-30. Kat. 6.l.

MDK

Ungváry Sándor, festö

Kertben. Olf.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Ungvary Sandor

Rózsabokor a domboldalon c. kompoziciója a Nemzeti Szalonban a Céhbeliek negyedik kiall tasán.

Cikk: A Céhbeliek kiallitasa.

Magyarság, 1923.febr.11. 10.l.

MDK

Ungváry Sándor

Grafikáival vett részt a Műcsarnok 1943/44. évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14. l.

MDK

Ungváry Sándor, festöm.

apró vizfestményei a komponáló erö ízes mutatványai.

A Mücs.Téli Tárlata. -

Képzömüvészet.1932.VI.évf.46.sz.18.l.

Gyurváry Sándor (1883-) festő

A debreceni rom. kat. Szent Anna templom freskóit készítette el 1936-37-ben a renoválás alkalmával

A képzőművészetek Debrecenben. 1961.

57 oldal

MDK

Ungváry Sándor, festöm.

Kálvária. Öt vizfestmény.

Kálvária. II. Vizf.

Mücs.-OMKT 1931-32. évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 17.1.

MDK

Ungváry Sándor

"Szent Imre hivatása" c. műve. Repr.

KMTárs téli kiáll. 1942.dec.1943.jan.

MDK

Ungváry Sándor

Szent Gellért vértanusága. Ungváry Sándor temperafestménye. Repr.

Magy. Nemzeti Művészet, 1939. 2. sz.

MDK

Ungváry Sándor

Részlet Ungváry Sándor Gizella kiralyné c. kompo
ziciójából, mellyel a Műcsarnok Téli Tárlatán a
herceg Eszterházy Pál jub.emlékdijat elnyerte.
Repr.

Tél a Művészetben. (Bpest,1940).

MDK

Ungváry Sándor

" A zene hőskora" c. akvarellje. Repr.

Csókássy.

MDK

Ungváry Sándor festőművész

A bpesti Eucharisztikus Világkongresszus főoltárán a drapériát a világegyház, az eucharisztia és az Árpádház szentjei díszitették, melyeknek kartonjait Ungváry Sándor és Börtsök László festőművészek készitették.

Dr.Molnár Ernő: AzEucharisztia kongresszusi tronja.

Nemzeti Ujság, é.n. Máj.23. 15.lap

1938

MDK

Ungváry Sándor

Jeanne d'Arc

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 81.l.

Ungváry Sándor

MDK

Zrinyi a költő

Mücsarnok 1934. dec. 1935.jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Ungváry Sándor

"Szent István előtt meghódolnak a pogányok." A debreceni róm.kath.templom freskó-kartonja.(Műcsarnok.) Repr.

Művész-Kurir, 1937. 1.sz. 4.l.

Ungváry Sándor MDK

Rózsabokor a domboldalon, olf.
A szél, vizf.

A Céhbeliek IV. kiállitása
Nemzeti Szalon 1923.

Ungváry Sándor

MDK

vizfestmények

IV.Béla és felesége fogadalma Margit bölcsőjénél. üvegfestményterv

Műcsarnok 1944. márc-ápr.

Tavaszi tárlat

Ungváry Sándor MDK

Tinódi, dekorativ falkép, száraz olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Ungváry Sándor

MDK

IV. Béla fogadalma, repr.

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

Ungváry Sándor

MDK

"Feltámadott" üvegfestményterv
Szent István üvegfestmény
Végváeak Nagyasszonya, üvegfestmény
"Feltámadott II" Üvegfestményterv

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

Ungváry Sándor

MDK

A jó Pásztor, vizf.
A tanitvány látomása, falfestmény

A Céhbeliek harmadik kiállitása
Nemzeti Szalon 1921.

M.D.K.

Ungváry Sándor.

Festőművész képei diszitik a gyöngyösi szt. Bertalan templomot.

Városok Lapja 1937.XXXII.évf. 11.szám. 339. o.

Gyöngyös.

MDK

Ungváry Sándor

Szent Margit a zárda kapujánál, vf.

István király legyőzi Kupát, vf.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. lo. 1.

M.D.K.

Ungváry Sándor /1883-

643. Callixtus pápa. Olajf. 43 x 72 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 72. l.

M.D.K.

Ungváry Sándor /1883-

812. Madonna és a hét müvészet. Temp. 59x82.5
papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 57.·l.

MDK

Ungváry Sándor, festö
1883-...

Freskóvázlat, zenei jelenet. Jel. Vizf.

v. Ernst Muzeum VI.müvészeti ~~XXXXX~~ aukció. Kiáll.
Kat. 29.1. 1947 okt.12-19.

MDK

Ungváry Sándor, festö

Tinódi, dekorativ falikép. Száraz olajfestm.

415

MDK

Ungváry Sándor,festö

Dr.Lechner Jenö müépitész arcképe. OLf.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 37.1.

MDK

Ungváry Sándor

Gulácsy és én, of.,repr.

Szépmüvészet 1942. 7. sz.

M.D.K.

Ungváry Sándor

A Műcsarnok őszi tárlatán kiállitott müvek
között a kritika megemliti müveit.

Őszi tárlat a Műcsarnokban c.
Szin ázi Élet. Bp. 1923. nov. 11-17.
XIII. évf. 46. sz. 29. l.

MDK

Ungváry Sándor

Barcza-Vigyázó: Mátra részletes kalauza.1930.
82,83.l.

Ungváry Sándor művész

MDK

Neve megemlítve

Nikolaky Géza: „Kaposvári képzőművészek tárlata Pécsett"
Dunántúli Napló 1948 V. évf. máj. 23. 6. l.

MDK

Ungváry Sándor

Bach és Beethoven

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll.
N.Szal. 1921. ápr. 16 l.

MDK

Ungváry Sándor és Rakssányi

falképei a miskolci zenepalótában

Erdey: Bükk. 61.l.

szövarch 20.- 52.lap

Ungváry Sándor.

a Spirituális müvészek egyesületének tagja 1925.

Bende J:

A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Ungváry Sándor

Betlehemje az Emericana kiáll.-ón.

N.U.942.XI.8.

Ungvári Sándor

festi meg Szent Bernát képét az egri Lé-
chenyi u. 15. p. jezuita templom számára.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5331

Ungváry Sándor

is festette az egri Széchenyi u. 15. sz. a.
jezsuita templom Szt. Bernát képét. 1940.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei I.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5391

Ungvári Sándor

festette meg 1942-ben az egri Széchenyi u. 15. sz. a volt jezsuita templom szt. Bernát képét.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlék topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5411

Ungvári Sándor festőmüvész

Verder müépitész,
Turi Gyula, Krenner Viktor, Dudits Andor, Ungvári Sándor és Márton Ferenc festmüvész kapott megbizást a gyöngyösi tüzvész alkalmával megrongálódott rendi templom restaurálására. -irja Szokolay Béla: "Látogatás Márton Ferenc mütermében" cimmel. A lap bemutatja a következő képeket: „Márton Ferenc Szokolaynak magyarázza freskói alakjait: „Krisztus az alamizsnáskodásról mond példát: Az egyik alak a hivalkodó, alamizsnáskodó gazdagot, a másik a szegény és félénk szerénységet ábrázolja.
A másik képen Szent Péter visszaemlékezik Jézus beszédére:"Minekelőtte a kakas megszólal háromszor megtagadsz engem." Repr.-ők.

Élet, Bp. 1922. okt. 15. XIII.évf. 21. sz. 509-510. lap.

Ungváry Sándor, festőművész

Hasznosné Szőllős Ilona Münchenben a Festészeti akadémia kurzusán sajátította el a kódex-irat- és grafika-konzervátor-munkát. – Ezt az utolsó tíz évet festőművészek műveit konzervátta, pld. Ungváry, Vajda Lajos, Uitz Béla, Csontváry alkotásokat.

Egy pálya vonzásában.

1980. X. 20. URH 20.15 (Kisné).

UNGVÁRY Sándor
91 8. 25

frankfurt tavolat levetett
Debrecen St. Anna templom
19.36

Új Müvészet

Unghváry Sándor MDK

Angyali üdvözlet, rajz

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Ungváry Sándor

MDK

Déli pihenő, tus

Műcsarnok 1943 Téli tárlat

Unghvári Sándor

MDK

Gizella királyné, karton

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Ungvári Sándor

MDK

Fráter Bruno

Miccsarnok 1939 dec.- 1940 január

MDK

Unghváry Sándor

meghivták a Vitézi Rend Zrinyi csoportja által kiirt háromezer pengős képzőművészeti pályázat "zárt pályázat"ára

A Zrinyi-képzőművészeti pályázat eredménye. Pesti Hirlap 1941. febr. 7.

~~Börcsök Sándó~~

K

~~Füredy Richárd~~

nincs cód 2

Ungváry Sándor

cód 2

Vállalkozók Lapja

1938. máj. 19. (Az eucharisztikus kongresszus fölsára és tribünjei a Hősöktérén, kepeckel.)

Unghváry Sándor

Unghváry Sándor MDK

Szt.Erzsébet, sgrafitto karton,tempera

A.Szt.Péter, tempera

Jeanne d'Arc, tempera

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Ungváry Sándor

Callixtus pápa, o.

Szépmüv. Mus. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Müvészeti Lexikon

Unghváry Sándor

MDK

A nándorfehérvári bástyán, vizf.

Callixtus pápa

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Unghváry Sándor

A nándorfehérvári bástyán, vizf.

Callixtus pápa

Unváry Sándor

festőmüvész

Spirituális Müvészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban- képével szerepel. A társaság egyik erős mestere főleg üvegfestménytervekkel és történelmi vázlatokkal szerepel. Ilyen a Barokk-vázlat, Filippino Lippi Budán a Madonna és a hét szabad müvészet.

Pesti Hirlap
1930.V.29.

Ungváry Sándor

festőművész

Spirituális Művészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban- képével szerepel.
Komoly elmélyedésre vallanak az üvegfestés modorában tartott érdekes kompoziciói.

Nemzeti Ujság
1930.V.29.

Ungváry Sándor

MDK

IV. Béla fogadalma, repr.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Ungváry Sándor MDK

"Feltámadott" üvegfestményterv I-II.

Szent István, üvegfestmény

Végvárak Nagyasszonya, üvegfestmény

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Ungváry Sándor MDK

IV. Béla és felesége fogadalma Margit bölcsőjénél, üvegfestményterv

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Unghváry Sándor MDK

Ima a hit győzelméért, repr.

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Unghváry Sándor

MDK

Körteszedő, rajz

Műcsarnok 1938 őszi tárlat

Unghváry Sándor MDK

Istállóban, szénrajz

Tanulmány mennyezetképhez, szines kréta

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Unghváry Sándor MDK

Február, szénrajz

Tanulmány mennyezetképhez II. szines kréta

Alvó aratok, szénrajz

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Unghváry Sándor.

A lúcsarnok téli tárlatán képe szerepel.

Ujság, 1928. dec. 16.

Mnyhovský Ferdinand.

A. Bílkovská tři životní roky
Respekt.

Ottův, Nový slov. 16.

Unghváry Sándor.

a Mücsarnok téli tárlatán szere-
pelnek freskotervei. (emlétve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Unghváry Sándor.

A Mücsarnok téli tárlatán
falfestményvázlatai szerepelnek.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

M.D.K.

Ungvári Sándor

"Ima a hit győzelméért" c. festményének repr.-
ját bemutatja a lap a Műcsarnokban, a Szent I-
István-évre rendezett kiállításról.

"2 kiállitás" c. hiradás

Szinházi Élet. Bp. 1938. május 28. XXVIII.
évf. 23. sz. 56. lap

Unghváry Sándor

MDK

Corella mors, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Ungvány Sándor.

Falfestményterei szerepelnek a Műcsarnok téli tárlatán. (emlitve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

MDK

Ungváry Sándor

Madonna és a hét müvészet, temp.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Ungváry Sándor
/1883 -

A debreceni Szt. Anna főtemplom 1936-37 évi renoválása után a neobarokk freskókat ő készítette.

/szerk.Bőgel József/

A képzőművészetek Debrecenben 1961. Debrecenben 57.l.

Ungváry Sándor

Falfestménytervekkel szerepel a hűsarnok Féli Tárlatán

Nemzeti Újság 1937 I. 23

Unghváry Sándor

Történelmi kompozicióra Saxlehner Ödön történelmi díjat kapta a Műcsarnok tavaszi tárlatán (emlitve)

Magyarság 1925 VI. 5

Unghváry Sándor

Történelmi kompozicióra Saxlehner Ödön Történelmi díjat kapta a Műszaknak tavaszi kiállításán (aulitve)

Reggeli Hírek 1925 VI. 5

M.D.K.

Unsult Farkas, kőműves

egyre annak a négy nagvá-
radi legényner, erik Podhoreczky
András lengel származásu épitő-
mester a nyirbátori minorita
templom át épitését 1749-ben
befejezte.

B. Gyürky Margit: A Báthoryak nyirbátori temploma.
Bp. 1943. dissz. 34.old.

M.D.K.

Unsult Farkas kőmives

nagváradi származásu, a nyirbátori minorita templom 1749-évi restaurálása alkalmából a torony rézgömbjében elhelyezett okirat tanusága szerint, Podhorodeczky András vezetése alatt résztvett a munkálatokban

12

Hidegkuti Mihály: A nyirbátori minorita-templom. Szeged, 1941. 12.old.

Unterbaum Pál

vobrair

† 1625

l.

Schürer - Wiese

83. l.

111.

Bevéte

5 ss Ezr nával F
összeget a mátrov
helyreállításánál a
zetésére Hamkó
hiány nélkül b

Mezőbény 1911 szep

Hamkó Alajos 11 k.

Unterbaum Pál

asztalos és képfaragó

Lőcse. 1625.

1625. aug 10-én este a Városi pincé-
ben egyik mulatott Treibenwald
Márton asztalossal, aki vak
volt. Mikos este hara kisérte,
U. társát J-f két kenyérkés-
sel megtámadta és 5 szurással
halálosan megsebesitette, hogy hogy
nemsokára bele is halt. A tettest
megfogták és bezárták. A szermesét-
len halott temetesen a ravatal
mellett két városi szolgával kisérve
kellett menne. Aug 19-én a pellen-
gér előtt karddal kivégeztetett.
Minten az egész asztalos cech közben-
járt a halottért, teste a hohér altal
nem érintetett, többé, hanem kopor-
soba tétetett és a templom kerí-
tésébe eltemettetett. Koporsójánál
meg az iskolás gyermekek is énekel-
tek. (A Lőcsei Kronikából)

Weber Samu. Büntények és bün-
betések. Tört Tár 1889. 629. l.

Grimm Simon

Képfaragó.

XVIII. 27

M.-D. K.

UNTERBAUM Pál asztalos szobrász

1620-as évek. Lőcse, Szt. Jákab-templom, szószéke Kollmitz Krisztóffal együtt

1625. Lőcsén kivégeztéke Treibenwald asztalos megölése miatt

Aggházy: Barokk szobrászat... Jp. 1959.
I. 288, 289, II. 162.

M.D.K.

Unterberger Andreas,

„Stuckh Haubtmann"

helyszínrajzát az egri piacteréről és a horabarokk minorita templomról az Orsz. Levéltár őrzi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 414. old.

Ungváry Sándor

Kompozíciókkal szerepel a
Műsarnok téli tárlatai

Magyarság 1937 I. 23

Unghváry Sándor

Lezepel a hűvarnok tovaszi
tárlatán

Az Est 1925 V. 16.

Ungváry Sándor

A debreceni katolikus templom részére kénitett falfestményeinek kartonjaival nézeget a műcsarnok télitárlatán

(emlitve)

Pesti Hirlap 1937 I. 24

Magyary Sándor

festőművész

Kiállitás Balassagyarmaton - a városháza nagytermében - képeivel szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.5.

Ungváry Sándor MDK

Kálvária, öt vizf.

Kálvária II.vizf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Ungváry Sándor

nagydiját kapta

A Képzőm. Társ. tav.kiáll... Magyarország, 1944.

ápr. 15. 8.l.

MDK

Ungváry Sándor

Perneszy K: Képzőművészeti év története. Pesti Hirlap 1939. naptára 113-115.l.

Ungváry Sándor festőművész

Zrinyi a költő

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

MDK

Ungváry Sándor

v.Szabados B.: A győri képzőm. kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

Ungváry Sándor MDK

Déli pihenő, tus

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Ungváry Sándor

Nemzeti Szal. kiáll. Nagykőrös. 1926.

MDK

Ungváry Sándor

Az eucharisztikus kongresszus főoltárán a selyemfüggönyökön a szenteket aplikációs munkával ábrázolták. Művészeik Ungváry Sándor és Börcsök László.

Cikk: Az eucharisztikus kongresszus...

Vállalkozók Lapja, 1938.máj.19. 7.lap

Ungvári Sztankó Gyula

szobrász

Téli Kiállítás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Literaturába rontott fiuakt.

Magyar Hirlap
1934.I.14.

Ungváry-Sztankó Gyula

szobrász

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Ungvári Sztankó Gyula MDK

Meghalt a madara, gipsz

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Ungvári Weiss
Tibor
festő (2)
V. Csáky u. 30

MKSz 1947

Unipan Helga

Rajzai a 346. és 350. old.-on
353, 355

Utunk évtönyv 70
Cluj 1969

Unipán Helga

Illusztrációk

Konvok, 1973. jún. 32. evf. 6sz. 897p.

Unipán Helga

Néhány vajra a „Napsugár"

c. lapban megjelent.

Korunk 1972 2. u. 297.

Unipan Helga
grafikus

Karikatúrája

Repr.

Korunk 1970. május 680. old.

Unipan Helga

Karikatúrái

Repr.

Korunk 1970 ápr. május 699, 696. old.

Unipan Helga

gratilus

Modern Lipkerózsika.

Korunk 1970. május. 764. ólal.

Unk Jánosné

A tihanyi körüli felüljáró fogódzó (karfa) hegén végigfutó fénycső - sort alkalmaztak - terveit ő rénitette. A hid liptát lanló terve.

Dr Vajda Pál: A magyar hidépítés Bp 964 350.

Unnuth Nandor

faroebrin Bjerk

läsd

Lamagiparalen

II 502.1.

GROLIG JÓZSEF

KÖNYVKÖTÉSZETE

TELEFON: 518—75.

BUDAPEST, II., MARGIT-RAKPART 15.

ALAPITVA 1891-BEN.

Tek.

Műemlékek Orsz. Bizottság.

Unoka

Szombat fia

Kőmives (artifex)

Gamás (Somogy vm)

XIII. 4.

láid

Szombat alatt

Polygonatúra
Pacsáffi

Unokai ref. templom

alaprajza, gotikus.
szerény gótikus műrészlet

Harangláb alaprajza,
szerkezete, fedélmetszet

Ezüst és ónbárgyak,
hímzések

fejfák 1775
Festett famanyezet, fehérate
Szép harangláb távlati képe

Debreczeni László 1934. 67 –

76. l.

Az 1911. évben megjelent r

Ágoston Emil
Arvé Károly

Balázs Ernő
Bálint Zoltán
almási Balogh Lóránd
Barabás Emil
Baumhorn Lipót
Baumgarten Sándor
Bloch Alfréd
Böhm Henrik

Englert Károly

Fleischl Róbert
Frecska Kálmán

Gaal Bertalan
Gerstenberg Gusztáv
Góth Jenő
Gyalus László
Györgyi Dénes

Haasz Ernő

Hajós Alfré
Hegedűs Á
Heidelberg
Hikisch Re
Dr. Hültl

Iváncsó Ist

Jakab Dezs
Jámbor Laj
Jónás Dávi
Jónás Zsigr

Kabdebó C
Kármán Al
Kauser Gy
Kiss László
Komor Ma
Koós Káro
Kőrössy Al

Lajta Béla
Lechner Je
Löffler Bél

Unrein

l.

LykaMagymúI800-50

171. l.

Tengerparton

Család

Cagli Corrado

Prieto festőművész

Felhők

Edények

Afro arcképe

Sabaudiai kompoziciók

Capogrossi Giuseppe

Ördög

A Tiberis siksága

Carena Felice

Zsuzsanna

Fürdés után

Arckép

./.

JAKOB UNREIN, timármester pecsétje

A miskolci magyar-timár céh tagja. Pecsétje 1800-ból származik. Sárgaréz, Ovális. Felirat: "JAKOB UNREIN 1800". Két oroszlán lábaik között két keresztbe rakott szinelőt/húsolókést/tartanak. Fölöttük ötágú korona. Mag: 4.7 cm. Nyomófelülete 2.4+2.2 cm. 193. old. 22. jegyz

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zemplémi céhpecsétek
189. old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970,
Miskolc, 1971

Unrein Janos

l.

Bán 15. l.

19. l.

Unrein János

a Ferenc József fejes magyar bélyeg 1871 tervezője

erőd

Kozma Sajós:

A bélyeg műveszetéről.

Budapest 1946.

337. l. képpel

ZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT 1946. évi
órakor a budapesti Pázmány Péter
k Müvészettörténeti és Keresztény
eminárium/ helyiségében /Bp. VIII.

Y I Ü L É S T

lenést kér

az E L N Ö K S É G

lapitása

Unrein Jakó

grafikus

1.

Szépművészet

1940. 68. l.

MUNKÁCSY MIHÁLY E
Szépmü

Unrein Jakob

Ltäb. II. 37 * 1829

IV. 152

10032

jobbra, parancsnoki bottal kezében
keretbe helyezett tojásdad medaillon-

ich Graf von Dampier.

7.1 cm.

0.
4.

Unrein János

terverte az első önálló magyar postabélyegek, melynek anyamintáját 1870-ben az államnyomdában acélba metszették és galvanoplasztikai úton sokszorosították. Az így előállított réz-nyomtatólemezekkel nyomták a bélyegeket 1871 júliusa vége óta.

Réczey Miklós. Az első réznyomatu kiadás 1871/72. Budapest 1922.

Unrein János, [grafikus!]

MDK

Az 1871-ben forgalomba került első magyar bélyegsorozat – 2, 3, s 5 krajcáros címletű – bélyegek tervezője.

— : Posta

6

ESTI HIRLAP, 1967. jún. 7.

M.D.K.

Unrein János

az Államnyomda müszaki tisztje.

1869-ben magyar bélyegek tervezésével bizzák meg.

Irányti a bélyegek világában Bp. 1964. 46. l.

M.D.K.

Unrein János

Bélyegek ujratervezése, 1899.

Iránytü a bélyegek világában Bp. 1964. 53. 1.

MDK

Unrein János

1871. kőnyomatos, 1872. réznyomatos bélyegek terve

P: Unrein Jánostól Drahos Istvánig. A Bélyeggyűjtő, 1937. 125-127 l.

MDK

Gulyás Pál: A könyv sorsa Magyarországon ...
Magy. Könyvszemle, 1923.

Unrein Janos

vésnök

l.

Magyar Sparm

1944. 62. l.

Leszállítva az eddig megjelent
I-IV kötet, az V., VI. kötet megje-
lenésekor pótlólag szállítandó.

Radó, Budapest

azaz Egyszerű kellő pengő 60 f, mely összeg

4/10 pengő havi részletekben okt/ -tól kezdve pénztárunknál,

a részletfizetési kedvezmény különbeni elvesztése mellett, pontosan fizetendő.

MDK

Unrein János,

1871-ben az 1867-iki bélyeg helyettesként magyar cimerrel diszitett bélyeget készitett, melyet már Budapesten sokszorositottak könyomásban és rézvésetben. A végleges magyar bélyeg azonban csak mezután következett be.

Bélyege: 3 kr. -Ferenc József feje. Repr. 68.l.

Magyar bélyegek szemléje.
Szépmüvészet.1940. 3.sz. 68.l.

Unrein Julius, grafikus

A bélyegmúzeum birtokában van

az a 36 db eredeti bélyegterv, melyek közül

a bíráló bizottság Unrein Julius bélyegtervét

fogadta el.

Pákozdi László: Százéves a magyar postabélyeg

824-826.

Élet és Tudomány, 1971. ápr. 30 XXVI/18.

02

FRANZ U N R U H E , testilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 443.- Herr FRANZ U N R U H E
Felvétel ideje: 1837. 16. July.
Hová vették fel: Pinkafeld,/Pinkafő/. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Unschuld Ede

puskamüves
Pesten az 1860-as
években.

Vas. Ujs. 1868.
582. l.
Hirdetés!

MDK

Unsin János Menyhért, Győr

faszekrényes óra

Árv. Közl. 1938, 3.rk.sz. 12. l.

Unsinn MIK

Győri órás /Fritz listája szerint/

1800 körül

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal győri órás fuvola-órái.
Arrabona 3. Győr.1961. 153-159. l.
157.l.

Unsin Joh. Melc

orás Győr

Pritz 38. l.
56. l.

Unsin Joh. Melc

Öräs Győr

l.

Pritz

38. l.

i Bizottság !

.n jogakadémiai tanár ur továbbterjesz-
e a tisztelettel csatolt beadványát
.val,azzal hogy az 1931.évi 340/4-29
)0 + 600 pengőből a feltárási munkák
e miatt még fel nem használt P 184.05
ltetésszerü felhasználása után fog el-
szerencsém igazolni,hogy az elszámolt
ltárt Szt.János székesegyház romjainak
ént konzerválására és a vár egyes ré-
áira lett forditva.

Mély tisztelettel

M.D.K. Unnixnx

Unsinn János Menyhért, órásm.

A "Régi órák kiállitásán" szerepelt egy Unsinn óra. "136. Kis álló óra, ezüstözött réz, fent félkörösen záródó, sze szekrényes tokban. Vésett diszü számlappal. Jelzés: "Joh. Melc. Unsin. Raabk". 346.o. Győri orás

Jenei Ferenc: Régi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

M.D.K.

Unsinn János Menyhért, órás

Augsburgból jött. 1743 máj. 13-án lett győri polgár. Csak 1766 ápr. 26-án vették fel a céhbe és mesterdarab készitésre is kötelezték. 346.o.

Jenei Ferenc: Régi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7. 1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Unsinn János Mihály

györi órás.

Ádó óra, m. 12.5 cm.

Bezerédj István hulajd.

Kám (Varm)

~~Kiváltó óra~~

Óra; XVIII sz. 2. fele

gr. Széchenyi Viktor

hulajd.

Szekesfehérvár

Jmk.

~~Balog Péter püspök két biedermayer komótja és íróasztala a debreceni városi múzeumban~~

~~V7.157~~

Unsin

órás Győr

1800 Körül

érod

Pritz

56-l.

1.

2.

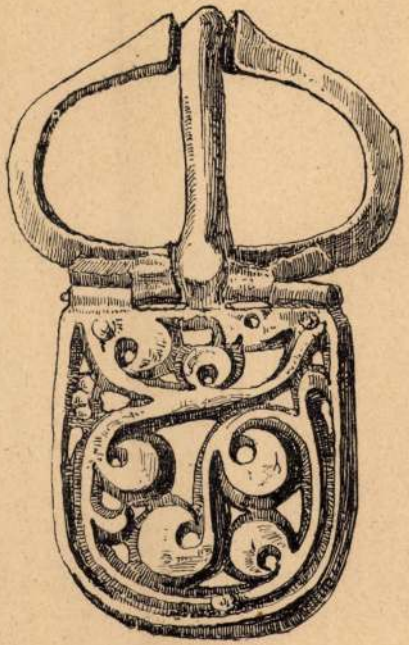

3.

Unsin, Joh. Melc.

órás Győr

1800 körül

l.

Csanyi órák

136. r.

Unsin Joh. Melc.

örás lyör

läsd

Pritz 38. l

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Unterhuber

festö XVIII. n

l

Truskovszky Derso

Pozsony, sétár

Bp. 1939. 22. l.

Unterberger Ignác

Csatkai Endre: Unterberger Ignác vézmetszete Sopron megye rendelésére (1790). – Soproni Szemle, 1966. 20. évf. 2. sz., 187-189

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284. l./

258. l.

Unterberger Ignác,festő,rézmetsző

Tiroli szárm.bécsi festő.Kaunitz Vencel hercegről, Sopronnak készitett metszete több példányban készült, Maillard grafikus metszette/sc./.

Csatkai Endre: Unterberger Ignác rézmetszete Sopron megye rendelésére/1790/ 187.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1966 Sopron

Unterberger Ignác, festő, grafikus

Kaunitz Vencel hercegről emléklap Sopron számára. Maillard grafikus metszete a kép nyomán. Fekete repr. 188.old

Csatkai Endre: Unterberger Ignác rézmetszete Sopron megye rendelésére/1790/ 187.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XX.évf. 1966 Sopron

Unterberger Ignác, festő, rézmetsző

Tiroli származású bécsi festő. Sopron Tanácsa ~~12~~ 1790-ben megbizta, hogy egy egy emléklapot készitsen Kaunitz Vencel hercegről. 187.old

Csatkai Endre: Unterberger Ignác rézmetszete Sopron megye rendelésére/1790/ 187.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XX. évf. 1966 Sopron

Unterberger Ignác,festő,rézmetsző

Tiroli szárm.bécsi festő.Kaunitz Vencel hercegről Sopronnak készitett képéről a bécsi Magy.Hirmondó 1794-be 761.lap"Mi azt azon egy árkus nagysgu kép kép szerint készittettük,mellyet Unterberger Ignátz ideval hires képiró,és Mechanikus,egy általa ki gondolt mettszőeszköz által mettszett réz táblára".187.old

Csatkai Endre: Unterberger Ignác rézmetszete Sopron megye rendelésére/1790/ 187.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1966
~~Kapa~~ Sopron

Unterberger Ignác,festő

Tiroli szárm.bécsi müvész.Sopronnak készitette Kaunitz Vencel herceg képét.Mailhard metszetéről ismerjük
A barokkot felváltó klassicizálásnak korai jelentkezése a metszet,egy barokknak ismert festő érdekes átváltása az uj stilusra. 187.old

Csatkai Andre: Unterberger Ignác rézmetszete Sopron megye rendelésére/1790/ 187.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1966
~~Kaxa~~ Sopron

MDK

Unterberger József, festőm.

1803 körül emlegették, ugy látszik inkább diszitő festő volt.

Ltáb IV. 114.l.

UNTERBERGER I. *József*, festő.
1803 körül Pesten működött.

R. g II. 557 l

492/1934.

Nagyméltóságu

Kegyelmes Ura

A Müemlékek O

35. évi költségvetési hitelr

zetét ./. alatt csatolva van

Bátorkodom me

Unterberger Józef

festo

Urad

A Mübárát

1921. 146 /

Pest IX. 133.

Unterberger József

felső

1803. Posten.

Adr. 1803. 168.1.

~~Bronzländsa VI. 129~~

M.D.K.

UNTERBERGER Ignác festő

Kaunitz nevegről allegorikus Rép

1952

Müvért. Csatkai Endre: Altomonte és Schaller István szerepe a soproni barokk festészetben

72

Unterberger, Ignác
festő

Ignác

lásd

Kaposszy
János
cikkét

...nle
...94. l.

Henselmann
Lapok
1927. 2. szám 2 Éppel

Unterberger, Ignaz
festo

l.
Csat-Frey Öst Kunstt
XXIV.12
91.l.

1301

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Erzsébetfalva.	Ev. templom bdseje neutrég-tartó Fülke

Festő, XIX sz. m.f.
Canzi Agoston / -1866/

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Unterberger Ignác.metszö.Bécs.

XVIII.század.

Magy.Hirmondó.Bécs.1794.VI.szak.XII.2.
761-764. l.

Canzi Ágoston festő (1808 – 1866)

Remény, 1851. márc. III. füz.
133 – 136. o.

A pesti műkiállítás 1851.

Sopron vármegye müpártoló.

megrendelte hcg.Kaunitz képét 1790.
metszette Unterberger Ignác.

Magy.Hirmondó.VI.szak.XII.2.761-764.l.

M. D. K.

UNTERBERGER, Ignaz festő

szül. 1748 Cavalese, megh. 1799 Wien

Christoph Unterberger festő testvére, Itá-
liában tanult, Tirolban dolgozott

Kohány gr. arcképe

Sopron megyének allegorikus képet
rajsol Kaunitz hercegről, metsz. Mansfeld

Garas XVIII. sz. 257. l.

MDK

Unterberger Ignác (1748-1801)

A müncheni mükereskedelemben került napfény re 1926 nyarán (I.kép. Repr.) szinvázlata 64x23 cm. A kivitelezett oltárkép (2.kép Repr.) a mester szülővárosában, Cavaleseben van.Onnan került 1922-ben a firenzei retrospektiv kiáll. "La Madonna che offre il Bambino a Sant Antonio" cimmel.

Kapossy János: Ignaz Unterberger egy ismeretlen szinvázlata.
Henszlmann-Lapok, 1927. 2.sz.

Unterberger

l.

LykaMagymű1800-50

506, l.

Uszók

Halászok

Casarini Pino

Szüz Vénus

Nő gyöngyökkel

Cascella Tommaso

Passaggio a livello

Casorati Daphne Maughan

Leány tükör előtt

Domb

Táj

Unterberger Leopold

1739

l.

Eperjessy 1929

15 l

Katona Lajos IV. 259

Unterberger

U. 3 *Mihály*, festő a XVIII. század közepén. 1754. festette a temesvári székesegyház főoltárképét, mely Szt. Györgyöt ábrázolja.

E. G. II 557 l

felsorolt tételek csak által
ják a Bizottság folyó költsé
ezért mély tisztelettel kére
megengedni, hogy az egyes té
legyen, tekintettel arra, ho
előre nem láthatóan merülnek

Fogadja Nagym
őszinte nyilvánitását

Budapest, 193

Nagyméltóságu

dr. H ó m a n

m. kir. vallás és közo

Unterberger Mihály

fest.

lásd

a

Bo Temesvár

2421.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután kèresményemnek 191.....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ..... , 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Unterberger Mihály

festő.

lásd 1754.

Bekeszi. Temesvári műv.

~~[illegible]~~. 9. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a ..... -i m. kir. posta- és t

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó

Unterberger Mihály

Vén. Festő

festette 1754 ben a temesvári Hékeseghár főoltarképét, mely két Görgyi ábrázolja –

Bell. III. l.

Unterberger Michelángelo
festő

„Kibőnül (fenti) munkái-
nak állománya, akiről olvas-
sunk, hogy két keresztfa
jelenetet és egy szent Ignác-
képet, majd a refectorium *
számára hat képet festett
és Vanossi őt ajánlotta a
szent József-kápolna oltár-
képének megfestésére."

Schoen Arnold:
Vanossi Antal.
Székesfeh. Szemle
1932. 58. l.

* Székesfehv. jezsuiták refek-
torium
(ma cisztercitáh)

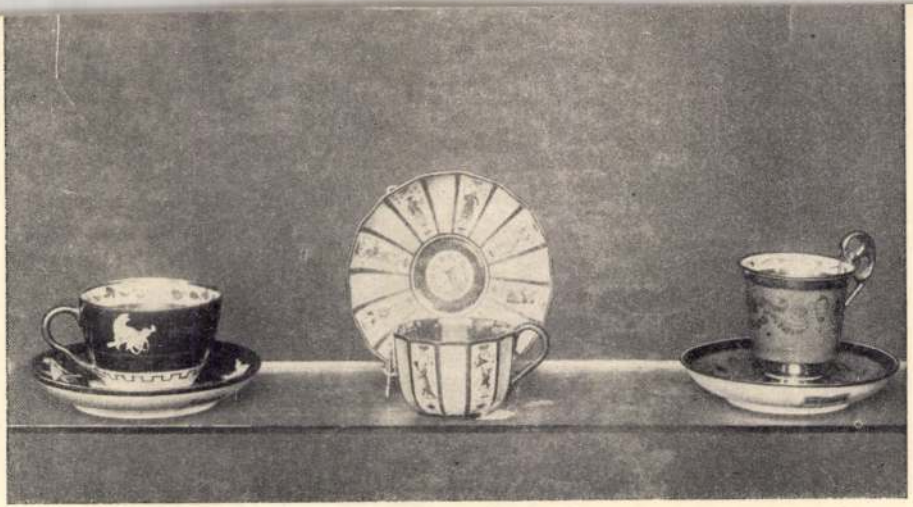

830	834	824
777	796	772
778	823	773

LIII.

Unterberger Mihály

festő

1754

l.

Berkovi Temesvár

66.f.

TURÓCZI SÁNDOR KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM:

SZAK:

SZERZŐ NEVE: Yla

FORDITÓ NEVE:

KÖNYV CIME:

KÖTÉS NEME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

Unterberger Michael

bécsi festő

festette a temesvári

székesegyház főoltárké-

pét, mely sz. György

ábrázolja. 1754.

Barát Temesvár

119. l.

Taf. I.

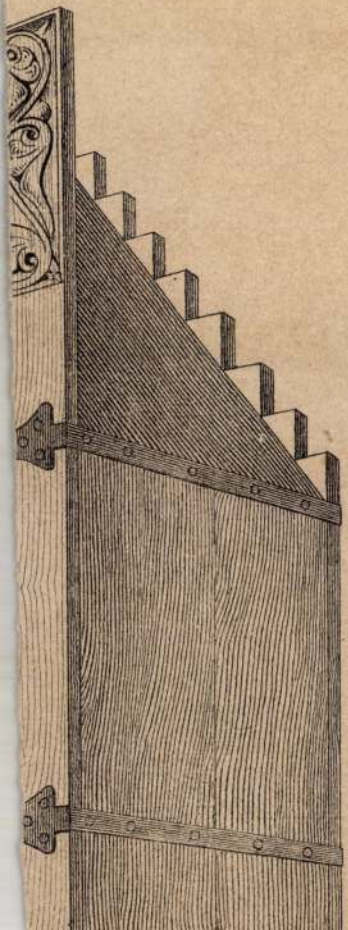

Unterberger Mihály

festő

1695–1785

l.

Wick Kassa tört

379. l.

A mai nyomorúságos idő

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nag Mélt Nag

tasson közelebb célunkhoz. Kérjük,

lapot, hánem azt az összeget, amel

támogatására, méltóztassék a mellék

Szíves áldozatkészségét sc

Budapest, 1933, junius 15-

Underberger H.

fere

l.

Budinis 166 l.

Unterberger, Michelangelo

wód
z

Pigosztrfestrajz. 178–180. l.

Rajzai a Szépművészeti Múzeumban. Magyar vonatkozás itt emlitve nincs.

wód
z

Zimmeter, K: Michelangelo und Franz Sebald Unterberger. Innsbruck, 1902.

Unterberger Michelan-
béci festő gelo
1743 Győr

erod

Dr Jenei Ferenc:

A győri Szent Ignác
templom.
Győri Kalendárium
1940. Győr 1939.
100. l.

„Európa"
Lapterjesztő R. T.

Budapest
V. Rothermere u. 1

Unterberger, Michelangelo

vid

2

Mihályi Ernő:

Vanossi Antal S. J.

Győri Szemle

1934. 149. l.

43

MILÁNÓI ISKOLA, XVI. század közepe

Krisztus keresztelése

Fa, tempera, 73·5 × 58 cm.

MORAZZONE, PIETRO FRANCESCO
(lombard festő, 1571—1626)

K *Szent Ferenc* 194. kép

Vászon, olaj, 118 × 67 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. (Ann. Carracci.) — Maszlaghy II., 115. szám. (Annibale Carracci.) — Gerevich PA, 240. l. (Morazzone.) — Lepold — Lippay 55. l.

Unterberger, Michel-
angelo
1695-1758

läsa

Répm. Mur.
graf. ort. 63. kiäll.
(1932) 43, 45, 46. n. 1

⊥⊥ie
⊢⊣die ⌈ꝺ Pr

Π des genialen Matthias
Corvinus, ⊥⊥ie ⊥⊥ie

Lm ⊥dt

⊢⊣verdrängt |,

AKPÁSY MÁRIA

— ADA —

Unterberger, Michelangelo

1695-1758.

írta

Csányi Károly:

Egy műemlékei.

Magyar Építőművészet

1943. 286. l.

36 Klny-
ós A.: A helytartótanácsi levéltár

ı levelei
entiny János
1912
yarország leírása I–II. kötet

10
újkori nevelés története

magyarországi közoktatás történe-
ia korában I–II.
02
zolatokban előadott utazás Magyar-
ı vize mentében. (h. n., é. n. 1818?)
yomt. OSzK
ár
ltár
Johann Bergl, a budapesti egyete-
nennyezetkép-festője

Galavics Košice 1968

Galavics 1971

Garas 1941

Garas 1949

Garas 1953

Garas 1955

Garas 1960

Garas 1974

UNTERBERGER, Michelangelo

GARAS Klára: 18. századi osztrák mesterek
művei Magyarországon. = MNG Évkönyve 1991 (1991)
193 - 198.p. ill.G

Grasmair, Johann Georg Dominik
Hauzinger, Josef
Unterberger, Michelangelo
Greipel, Johann Franz

MICHELANGELO UNTETBERGER, festő

A székesfehérvári jezsuita templom St.Ignatius von Loyola képét festette. 120.old.14.jegyz

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA.Az István Király Múz.évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

---

Unterberger M.

festi

Budinis

122.1

teletteljes kérdéssel fordulok a Műemlékek orsz. bizottságához, hogy ugy az én mint intézeti gépészünk Hajdu Ferenc úr tiszteletdija mikor fog folyósittatni?

Tekintve a lefolyt időt ugy vélem, hogy ezíránti érdeklődésem nem tekinthető szerénytelenségnek.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 915. jan. 27-én

Laub Titoán
zeneak. tanár.

Unterberger Michelangelo
1695-1758 - Tirolinál.
A refrektárium 6 képét rénélette 1695-1758.

Pr. Fitz - Gáspár - Papp, Szélesfehérvár, Bp. 1966.

45.

Újra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi állam

Iktató-szám ..... 19 ...

..... osztály.

A beadvány { száma .....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

Michelangelo Unterberger MDK

(1695 - 1758)

A győri jezsuitáló művéni tanácsadója volt.

Iványi Károly: A régi Győr. H. é. n.

10. l.

Unterberger Michel

Angelo

l. festo

Székesfehérvári Szemle

1932. II. 10–12

58 l.

IRODALOM

cl. o. tört. eml. / dr. Gerecze Péter
: Epitészeti és szobr. eml. 42. l.

JEGYZET

UNTER

 M. D. K.

UNTERBERGER, Michelangelo festő

Székesfehérvár jezsuita rendház, refektórium hat kép

Kassa ferences t. Mária Jézussal és Szt. Antal-lal főoltárkép

Garas XVIII. 7. 176, 29, 197, 201, 258. l.

 M. D. K.

UNTERBERGER, Michelangelo festő
szül. 1695 Cavalese, megh. 1758 Wien
Itáliában Piazzettánál tanult,
Passauban, majd Bécsben dolgozott
1743 Győr Szt. Ignác t. szerepel mint
szakértő
1754 Temesvár székesegyház Szt.
György oltárkép
Székesfehérvár jezsuita t. Szt. Ignác,
Szent József és Szt. Kereszt oltárkép

UNTERBERGER, Michelangelo

Kronbichler J. 1991

Unbekannte Altarbilder Michael Angelo Unterbergers

Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege, 45 1991 40–58.

UNTERBERGER, Michelangelo

Garas 1983

Unbekannte Werke Michelangelo Unterbergers.

In Imagination und Imago : Festschrift Kurt Rossacher. Salzburg, 1983 69–76.

Unterbüchler János György

Nagyvárádon, a pesti
könnves és Esfarajó céh
videki mestere 1727 ben

Pkc. 211. l.

Rimaszombati ötvöscéh pecsétje 1606-ból

VI. 294

— – XVII. sz. VI. 294

UNTERHOFFER, Wolfgang épitész

1628 - Emelyiván

Studia Agriensia 17. 162.

levél- és kézirattári olvasmány-
k tárolására szolgál. Ha a felol-
tént, akkor ennek bejegyzésanya-
a LIBRI adatbázisba. A kapcsola-
et egyértelműen biztosítja. Lehe-
gy az OLVASMANY-nak a tulajdonos-
atkozó információi egyetlen adat-
uk, ezért az OLVASMANY Nr1 rovata
megegyeztetésével egy újabb adat-
Pcsolatot persze bármely azonos
mindezeket praktikusan egészíti
sebb részletezésre, mert az itt
thetők a többi adatbázis megfele-
atok kiadása úgyis csak a távoli
emes, s akkor az éppen használan-
tó a kiadvány.
az adatoknak a kiadásáról. Azért
kkel foglalkozni, mint például az
adványszerkesztés más programmal

slataikat záros határidőn belül

án

MDK

Unterhoffer Wolffgang
épitész

1628. aug. 1
II. Ferdinánd utasitja a kamárát, hogy az ujvári vár helyreállitására Vnterhoffernek, mint "structurae magistro" 100 magyar frt-ot folyositson.

243.o. 857. sz.

Bottló Béla: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Müv. Ert. 1960. IX. évf. 3. sz. 237-244.o.

Unterberger

Ltab IV, 114

Római archaeologia V. 239-265.

Unterhuber, beim festo-

a pozsonyi trinitarius
templomban az egyház-
atjákat ábrázoló (Ágoston,
Gergely, Jeromos, Ambrus)
falképek és a kent Mihály
oltár-kép.

Führer durch Press-
burg und seine Umge-
bungen. Pressburg
1873. 53. l.

Unterhuber
Festö

l.

Benyov Bratisl
48-l.

Unterhuber

festő

oltárképe a
pozsonyi trinita-
vius templomban

Fallenbüchl Trinit

99. l.

Elismerve

500.- Parar C
mely öszeget
ür részére való
átvettem
Bpest, 1

Unterhuber

festő

A pozsonyi trinitarius (Szent Háromság) templom kupolájának freskója ismeretlen festőtol való, ellenben az egyházatyák alakjait fenti festette

Kemeny Lajos:

Az érsekprimások alkotásai Pozsonyban.

Pozsony. 1941. 26. l.

Unterhuber festō

XVIII sz.

Poisony

Lása

BPo 164. l.

.....*mühely.*

yfőnökség!

év.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

tam

évi .....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Unterhuber

Die Figuren der Kirchenväter an der Hauptkuppel (Pozsony, Lt Harvinsag templom) sollen Ballus zufolge von Unterhuber gemalt worden sein. Dieser war ein Wiener Künstler, der auch im Jahre 1722 für Maria Zell und 1750 für die Stiftskirche Voran malte.

Dem Unterhuber wäre nach Ballus der Michaelsaltar ebenfalls zuzuweisen. Das Bild, ein übrigens ziemlich mittelmässiges, mit Routine gemaltes Werk, stellt den Erzengel in Rüstung mit Schild und Schwert von Himmel herabschwebend, unter ihm ein Knäuel der stürfordits

1934 **AUGUSZTUS** 31 nap

VASÁRN. **19** K.G13. Laj. p. Prot. Huba	Zenden bösen Geister mit Schlangen Ógörög aug. 6. Urunk színv.
HÉTFŐ **20** K. Sz. Istv. kir. P. István kir.	bewaffnet, dar. Ógörög aug. 7. Szent István
KEDD **21** K. Ch. Franc. Prot. Sámuel	Wey Dreifkirch 59. l.
SZERDA **22** K. Timót vt. P. Menyhért	
CSÜTÖRT. **23** Kath. Fülöp Prot. Farkas	
PÉNTEK **24** Kath. Bertalan Prot. Bertalan	Holdtölte 20 óra 38 p.
SZOMBAT **25** Kath. Lajos Prot. Lajos	Izr. 14. S. Ki Theze 1., 2. P.

34. hét.

Unterhuber

bécsi fest.

~~[illegible]~~

Ballus 94 l.

~~[illegible]~~

Die Bildnisse der vier Kirchenlehrer Augustin, Greger, Hieronymus und Ambrosius sind von ⟨ ⟩ a pozsonyi tritarinsok ~~[illegible]~~ lonába, amely 1717 ben épült.

Tőle ugyanitt a Szt. Michaly eltár Szépe.

.....*műhely.*

...főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

...m.

...évi .....hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Unterhueber Carolus

Jestö

l.

Szm Egermüv

200. l.

Unterhueber Károly

festi 1735

l.

Kaposy jegyzetek

200. l.

Ferencz, I-ső, mellosobrának tényképe

IX. 88.

Carolus Unterhueber

festette 1735-ben az egri Kossuth L.u. 14. sz.

a. ferences templom V melléhollár képét

olaj, vászon, 236 x 153 cm.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.

Budapest, 1972.

3691

M.D.K.

Unterhuber

Szent Háromság templom festményeit készitette. /Lásd: Bibiena c. cédulát./

A tanulmány szószerint igy közli: "Festményeit Unterhuber, Palkó és de matta készitették."

Győri Vilmos: Pozsony története. Pozsony. 1911. 102. l.

M. D. K.

UNTERHUEBER, Carl Jakob

szül. 1700 Wien, megh. 1752 uo.

1735 Eger ferences t. Pieta oltárkép nign

Pozsony trinitárius t. mellikoltárkép: Angyalok bukása (vázlata Wien Albertina)

Garas XVIII. sz. 166, 189, 258. l.

UNTERHUEBER, Karl Jacob bécsi festő. 1735-ben festi a ferences templom Pieta oltárképét /Garas p.256./. A Krisztus siratása oltár képének jelzése: „Carolus Unterhueber 1735" /Voit 1956./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

Unterhueber, Karl Jacob, M.D.K.
bécsi festő

1735-ben festi a ferences templom Pieta oltárképét. Krisztus siratása oltárképén, latin nevjelzése mellett sintén az 1735-ös évszám áll.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 414. old.

Unterhueber Mich

Gotthart.

l.

Schoenkörpvarosh

30. l.

Unterkirchner Andreas, szabósegéd

A soproni sztrájkban részt vett 1872-ben. Neve a többiekkel együtt csomagolópapírra írva maradt fenn. 35.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIX. 1959. Sopron

Unterkirchner János

szobrászegyéd

4 elemi, 3 ipar.

3 hónap, jeles eredm.

Tanár Vasadi Ferenc

Iparrajziskola 1896.

UNTERKUGLER GYÖRGY, csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irata város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1./ V. csizmadia. 265.old

UHVARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

JOHAN UNTERSEE, német varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784,ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik.
263.old
/ 1,2./IV. német varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII,században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

H. D. K

UNTERSINGER (HUNTERSINGER)

József, asztalos

jizsuita laikus

Nagyszebeni származású

1734 – 1735. Trencsén, novicius

1736 – 1746. Kőszeg

1746. Bécsben halt meg

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I 291, II. 152.

Untersinger (Hunter-
singer) Jozef

innastatus + 1746 febr. 6

lása

z Scholnjersnita

290. l

LISTE N° I

CONTI

LIVRES

16, PLACE VENDO

TÉLÉPHONE : OPÉRA 12.22 TÉLÉGRAMMES :

Arché. = Archéologie. — Archt. = Architecture. —
A. Déc. = Arts Décoratifs.

JANVIER 1937

Archt. **AMIENS**. — **La Cathédrale d'Amiens**. Textes de Louise Lefrançois-Pillion. Album de 64 p. illustr. de 50 héliogravures. Frs **18**

Archt. **ARTARIA (P.)**. — Maisons suisses en bois. 100 pl. cont. plus de 150 photos et plans. 20 pages d'introduction en langue allemande. Frs **32**

A. Déc. **BEAUME (E.)**. — La Fresque. Sa technique, son histoire. 8° illustrée. 48 p. 9 pl. (1 en coul.). Frs **6**

A. Déc. **BERGER (R.)**. — La gravure sur linoléum 8°, 103 illustrations et une double page en coul. Frs **6**

B.A. **BRUEGEL-COLIN (P.)**. — Bruegel le Vieux. Ill·

M. I. K.

UNTERSTAUER Kristóf festő
Münchenből

1731-ben Pesten feleségül veszi Kajer
János ötvös festő özvegyét

Garas XVIII. 17 258. l.

UNTERWEGER, Joseph Seitz

1761 Passau

An 1998. 246

ín következik

. 29.

osa 60. N. 39. p. 17-18., 81.
), p. 67., 68.

Jörg Untulff ? Witolff, asztaloslegény

A győri asztalos és k puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Anno 1693 den 22 Novembris ist Frembt gesessen Jörg Witolff/Untulff ?/ aus Kobenhagen Dönämarcht". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Kantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Unverdorben

l.

LykaMagymű1800-50

503, l.

Árvácskák

Tél Guascognaban

Bukara sálja

Cecchi Pieraccini Leonet

Pihenő táncosnő

Ceracchini Gisberto

A galamb

Pihenés

Társalgás

Cesetti Giuseppe

Tehén

Chiancone Alberto

Fecskék és lepkék

Unverdorben

Lieb IV. 111.

Római házépítés T. 240, 241

MDK

Unverdorben András, ötvös
/Andreas Unverdorben/ 1642-1646.

A czéhkönyvben feltüntetett elhalt mesterek közt a 40-ik.
1642 márcz. 10-én 4 évre tanulóul szerzödteti néhai Hans/Johannes/ Jassenack ötvösmester hasonnevü fiát.
1646 febr. 14.-én már nem él, mert H. Jassennack két keze megjelenésével kéri, h. még hátralévö idejét mint inas Georg Prunchkelnél töltöttecki.

Niklik Sándor: Besztercebányai ötvösök. a XV-XIX. sz.-ban. Rus. és Evt. Ert. 1918. 41-53. 1.

Unversagt Gregorius

ötvös 1631

láid

Gyárfás Nagyszeben

Arch Ért. 1910 415

Unverzagt Gergely
ötvös Nagyszeben
Kőmagyötvi
247. l.

I u.a.

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Meste *Meister* —
1395	GV	Gregorius Ur színűleg ~~ugyane~~ j Serleg, magas szárán f *hohen Stengel Bügel,* Ev. egyház, Holczmán 4. (Roth a jegyet EV század közepén nem h *Kursivform, wie es um*

Unverzagt Gergely

ötv.

Könnagyötvj. 1395. r

UNVERZAGT, Gregarius nagyszebeni ötvös

MÉrt 1997 122.

fotogrammetria régészeti
alkalmazásáról. = Múzeumi
166. .i.Virágh Dénes:;

538. WIRTH Péter: Faluház
Apostag. Európa Nostra ok
Építőművészet, 81, 1990,
Péter:;.i.zzzApostag Zsin

~~539~~. A MŰEMLÉKVÉDELEM SZE

a. általában

539 ÁGOSTHÁZI László: Az Orsz
működéséről. = Építésügyi
.i.Ágostházi László:;

540. CSÁSZÁR László: Szem
műemlékvédelemben. = Magy
440. .i.Császár László:;

541. CZÉTÉNYI Piroska: A
építésügyi igazgatási kér
5. 9-11. .i.Czétényi Piro

542. DERCSÉNYI Balázs: A
irányításának korszerüsít
(1984) 10-15. .i.Dercsény

Unverzagt Hans

Kristóf

l.

Huszár Körmöci

28 L

l bemutatom és kérem a fel-
írát.-

1916 évi január hó 5 én

[illegible]

m. kir. erdőmérnök.

Unverzagt, Hans Christoph

Eisensenker zu Kremnitz seit 1646, hol még 1676-ban is mü-ködött.

Katmünzen IV. 1351. l

Edeinytöredék, Középkori IV. 132

Unzeitig János

Győr 1816 – 1822

l.

Jankó Ötös-apródok

11. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

IV 1

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

UNY (Esztergom)

R. K. TEMPLOM épült 1732-ben.

Vétes?

REF. TEMPLOM épült 1794-ben, egyik harangja a XVII. századból.

Uny

Unyatyinszi György, festő

L: Fajó János

Dömötör János. Egy képzőművész szakkör negyedszázada
123-127

Új Auróra, Békéscsaba, 1982. aug.

1982/2

Unterberger Ignác

Jestő

Lásd

Soproni Szemle

1942. 94. l.

Unterberger, Ignác

festő

Lásd

Kapossy

János

cikkét

Henselmann

Lapok

1927. 2. szám 2 Éppel

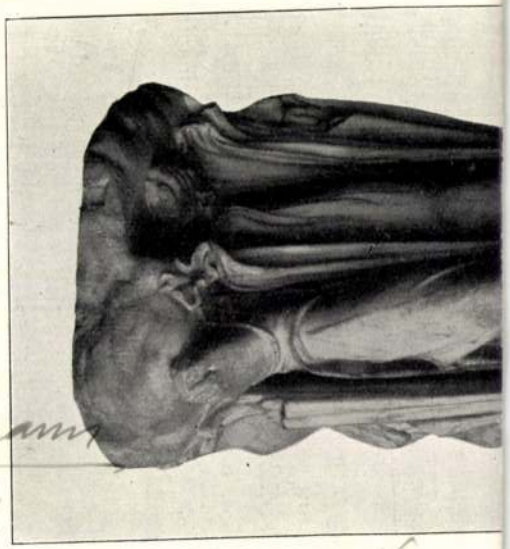

vár az utánzó kivetkőztette az eredeti Léda-szobrot mythologiai jelentéséből és csak egy fiatal női alakot akart ábrázolni, talán kút díszítésére. Persze a külső utánzással veszendőbe ment az eredeti szoborcsoport művészeti indokoltsága: a szikla most már meglehetősen fölösleges és a chiton elrendezése határozottan mesterkélt. Hogy a Léda-szobornak ez az átalakítása mikor történt, az bizonytalan, aligha még a Kr. e. IV. században. De meglehet, hogy csak római időben. Szobrunk másolat a római császárság korából.

Hasonló szobor: Clarac 750, 1831 A.

Roscher, Lexikon, II. köt., 1925. hasáb.

Klein, Geschichte der griechischen Kunst, II. köt., 387. l.

Paul Arndt: Weibliche Statue, der Leda verwandt. Erste Hälfte des IV. Jahrhunderts vor Christus. Römische Kopie.

Unverzagt Gergely
ötvös Nagyszeben
Kőmagyötvi
247. l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1395	GV	**Gregorius Unverzagt,** M 1631. (A: V,2. Gy: 90.) Valószínűleg ~~ugyanc~~ jeggyel — *Wahrscheinlich m. derselben Marke* Serleg, magas szárán fülekkel, kuppáján fülkagylódísz. — *Pokal, am hohen Stengel Bügel, an d. Kuppa Ohrmuschel-Ornament.* — Ca 1650. Ev. egyház, Holczmány — *Ev. Kirche, Holzmengen. Roth: 177, 430; Tafel 147,* 4. (Roth a jegyet EV alakban közli, de olyan irottalakú E-vel, amilyet a XVII. század közepén nem használnak — *Roth mit die Marke als EV doch das E in Kursivform, wie es um die Mitte d. XVII. Jh. nicht gebräuchlich ist.)*

I u.a.

L: ∧ ∂

ΠO

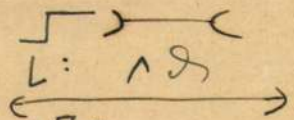

III bring

Upor Tibor (Bp., 1904. jun. 15. -- Bp., 1960. jun. 4.): diszlettervező, épitészmérnök, érdemes müvész (1958). A római képzőmüvészeti ak.-án tanult. 1927-ben a braunschweigi müegy.-en épitészmérnöki diplomát szerzett. 1927--30 között az Uj Szinház, 1930--35 között a Nemzeti Szinház diszlettervezője, 1935--49 között magánszinházak foglalkoztatták, 1952--ig az épitőiparban dolgozott. 1952-től a Magyar Néphadsereg Szinházának, később a Szolnoki Szinháznak is diszlettervezője volt. Felesége Neményi Lili operaénekesnő. Szcenikai munkásságában plasztikus térkiképzésre, összefoglaló, zárt szerkesztési hatásra törekedett. Többek között a következő darabok diszleteit tervezte: Ibsen: Kisértetek; Molnár: A hattyu; Shakespeare: A makrancos hölgy; Niccodemi: Hajnalban, délben, este; Shaw: Szent Johanna; Tolsztoj: Háboru és béke; Dürrenmatt: Az öreg hölgy látogatása; Kohout: Ilyen nagy szerelem.

Upor Tibor diszlettervező,épitészmérnök

Magyar Életrajzi Lexikon

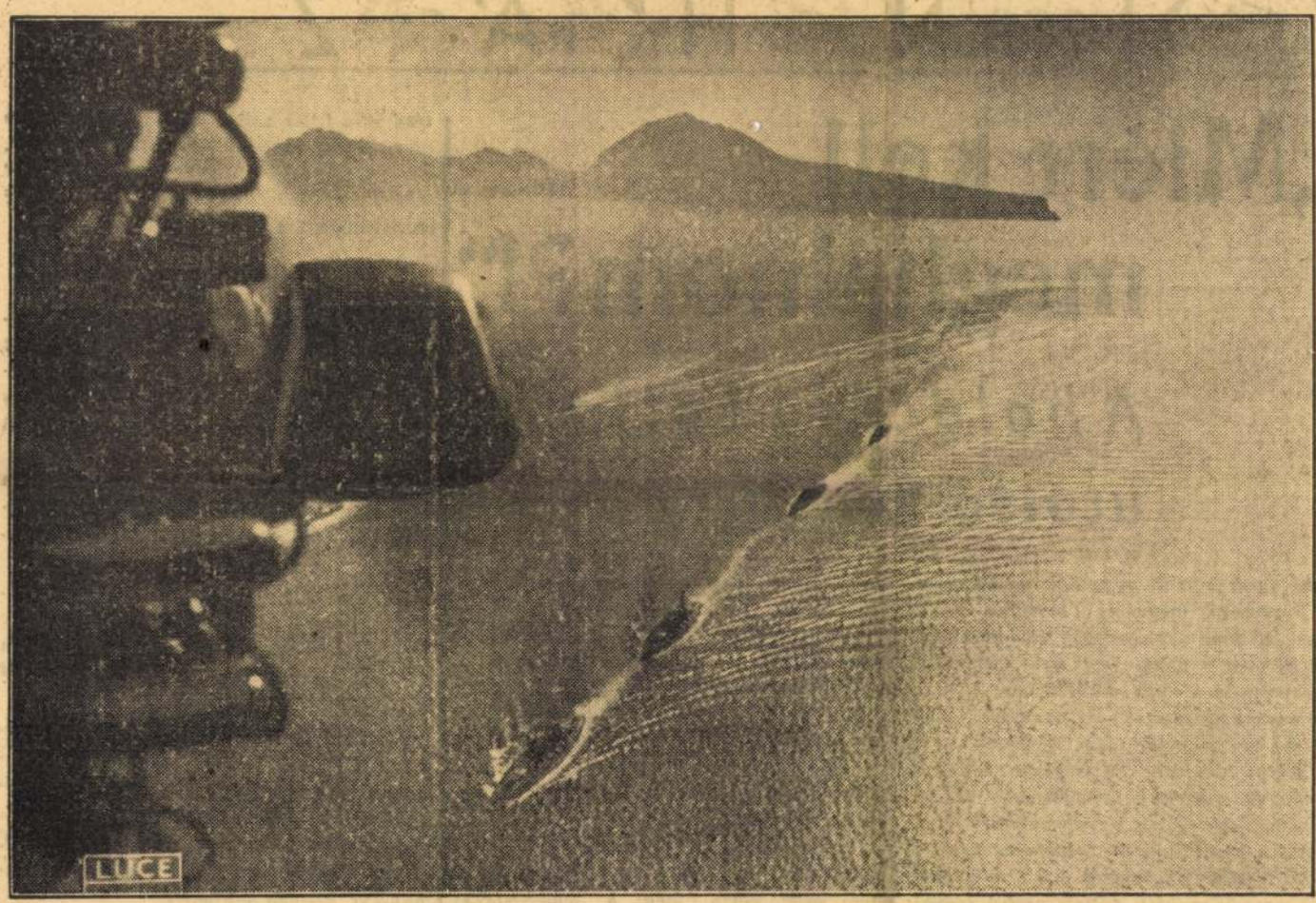

AZ OLASZ HAJÓHAD NÁPOLY MELLETT FELVONUL A NAGY SZEMLEGYAKORLATRA, AMELYET HITLER VEZÉR ÉS KANCELLÁR OLASZORSZÁGI ÚTJÁVAL KAPCSOLATOSAN TARTANAK

MÁJUS KÖZEPÉRE MEGINDULNAK A BERUHÁZÁSOK

Tető alá kerül a zsidótörvény és a sajtójavaslat

Illetékes felvilágosítás a vagyonadóról és a belső kölcsön első részletéről

— *Az Est tudósítójától* —

A kormány tagjai husvét előtt tartott utolsó minisztertanácsukon elhatározták, hogy megfordítják az országgyűlés munkarendjét: a költségvetést *megelőzően*

letárgyalja a Ház mindazokat a törvényjavaslatokat, amelyek a milliárdos program végrehajtásával kapcsolatosak,

így elsősorban a *beruházási* törvényjavaslatot, majd ezt követően a *sajtórendészeti* törvényt és az úgynevezett *zsidó törvényjavaslatot.* Husvét után, már április 20-án megkezdődnek *a bizottsági tanácskozások*, amelyek permanensen folynak, vagyis ugyanakkor, amikor a költségvetést tárgyalja a pénzügyi bizottság, *a milliárdos program megvalósításához szükséges többi javaslatokat az egyesített bizottságok tárgyalják le.*

Az egész magyar közvélemény felfokozott érdeklődéssel várja ezeknek a törvényjavaslatoknak a parlamenti vitáját. Feszült figyelem nyilvánul meg minden oldalon a kormány elkövetkező tervei iránt. A pártok *erős felkészültséggel* vonulnak fel a törvényjavaslatok tárgyalására, miután a törvényhozás minden tagja átérzi, hogy itt olyan

sorsdöntő problémák megoldásáról

van szó, amelyekhez csak a legalaposabb megfontoltsággal, *a leghidegebb nyugalommal, minden szenvedélytől mentesen lehet hozzányúlni.*

A legközelebbi jövő gazdasági és pénzügyi elgondolásai iránt érdeklődött *Az Est* munkatársa illetékes pénzügyi körökben és a nyert felvilágosításokból kibontakoznak a nagy tervek körvonalai. *látszik az alap, amelyre a kormány az egész hatalmas komplexumot építeni kívánja*

Vagyonadó és beruházás

— A parlament most gyors ütemben fogja letárgyalni a milliárdos program megvalósításához szükséges törvényjavaslatot. A pénzügyi kormányzat reméli, hogy a beruházási törvényjavaslat után következő két másik javaslat:

a sajtórendészeti törvényjavaslat és a társadalmi élet egyensúlyának helyreállítására vonatkozó törvény május közepéig mindenesetre tető alá kerül

és ebben az esetben nyomban megkezdhető a költségvetés tárgyalása.

— A kormány terve az, hogy a törvény megalkotása után

nyomban kiveti az egyszeri vagyonadó első részletét.

Hatszázmilliós pengő egyhuszad részének kivetéséről van szó, tehát

30 millió pengő az az összeg, amelynek októberig be kell folyni az államkincstárba.

Időközben szándékozik a kormány kibocsátani

a belső kölcsön első részletét, körülbelül 100—150 millió pengőt.

A kibocsátás részleteiről és feltételeinek megállapításáról még folynak a tárgyalások.

— Természetesen

a beruházások munkálatainak megkezdésével a kormány nem óhajt várni az első részletösszegek befolyásáig,

hanem az első intézkedések már a törvényjavaslat képviselőházi letárgyalása után nyomban megtörténnek. Elsősorban természetesen a honvédelem fejlesztésére szükséges beruházások indulnak meg, de ezzel egyidejűleg megkezdődik a többi tárca szükségleteinek kielégítése is.

A megrendeléseket azonnal kiadjuk,

a munkák az egész vonalon rögtön megindulhatnak. Minden remény megvan arra, hogy a közvéleményt most annyira érdeklő törvényjavaslatok vitájának lezárása és ezzel párhuzamosan a kormány megfelelő intézkedései után

olyan belső nyugalom és bizakodó légkör keletkezik,

amely a legteljesebb mértékben alá fogja támasztani a nagy gazdasági tervek megvalósulását.

Arra a kérdésünkre, hogy körülbelül *milyen időpontban* történik meg a megrendelések kiadása és az első munkálatok megindulása, illetékes informátorunk azt a felvilágosítást adta, hogy a kormány ezt

május közepére

reméli.

— A beruházási törvény végrehajtási utasítását — mondották továbbá — még a törvény parlamenti tárgyalása alatt előkészítjük, úgyhogy a vagyonadó vallomások kiállítása még májusban, a törvény megszavazása után azonnal következhetik. Az adókivető hatóságok erre az időre végeznek a rendes adókivetési munkával és rövid idővel később már mindenki fogja tudni, menynyi vagyonadót kell befizetnie. Októbertől kezdődően negyedévenkint 20 egyenlő részletben kivánjuk be a 600 milliót kitevő vagyonadót.

A 33-as bizottság új hatásköre

Tájékoztatást kértünk a *33-as bizottság felhatalmazásának kiszélesítésére* vonatkozóan. Olyan messzemenő kiterjesztésről van ugyanis szó, aminőre *a magyar politikai életben eddig még nem volt példa.* Gazdasági vonatkozásokban a milliárdos programmal kapcsolatban lehetővé válik minden szükséges rendelkezés, anélkül, hogy arra külön törvényhozási intézkedés váljék szükségessé.

— A 33-as bizottság felhatalmazásának kiszélesítése — hangzott az illetékes felvilágosítás — csak arra az esetre szól, hogy ha zavarok következnének be egyes rendelkezések végrehajtása során. Meggyőződésünk szerint ugyanis a gazdasági hitelélet rendje mindent magában foglal, már pedig a 33-as országos bizottság eddigi hatásköre is kiterjedt a gazdasági és hitelélet rendjének biztosításához szükséges összes intézkedések megtételére. Most csupán arról van szó, hogy amennyiben átmeneti rendelkezések szükségesek ahhoz, hogy zökkenők ne következzenek be; ezeket a rendelkezéseket a 33-as országos bizottság útján gyorsan lehessen megalkotni.

Igazságos adórendszer

Közölték velünk még azt is, hogy *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter

az igazságos adórendszer megvalósítása céljából már megtette az első intézkedéseket.

Tervezetek készülnek az *egységes adókódex* megalkotására. A pénzügyminiszter legfőbb célja, hogy minden vonalon *egészséges új adóztatási rendszert* vezessen be, amely a szociális igazságot a lehető legnagyobb mértékben tudja érvényesíteni. (v. f.)

Hasmütétek utáni időszakokban a régóta bevált, tisztán természetes »Ferenc József« keserűvíz kitűnő hashajtó, amely a belek tartalmát biztosan felhigítja és azt csakhamar fájdalommentesen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ

„DINASZTIA"

A Magyar Színház mai bemutatója

Fény... pompa... ragyogás: ezt óhajtotta nyujtani a *Magyar Színház* a mostanában nehezen megszerezhető színházi közönségnek. És ez az igyekezet a »*Dinasztia*« előadásában teljes mértékben sikerült. Mielőtt még bármiről szólnánk, *Brodszky* Miklóst, a zeneszerzőt kell megdicsérnünk. Az ember elálmélkodik a dallamoknak, harmóniáknak, a zenei ízlésnek, ritmikus gazdagságnak azon a sokaságán, amelyet partitúrájában megtalálhatunk. *Ez a muzsika a legjobb útlevél Párizs, London és Newyork felé.*

Mostanában nagyon aktuális témát tárgyal a mese. *Egy trónörökös elhagyta feleségét egy »másik asszony« miatt.* Nevezzük Mme *Waslawskának.* A trónörökös lemondott érte a trónról. Nemsokára új fordulat áll be, a trónörökös elhagyja a nőt és elfoglalja a trónt: visszatér a feleségéhez, aki közben beleszeretett egy titkárba. Waslawska nem tud belenyugodni a szakításba és féltékenységében merényletet követ el őfelsége ellen. Sylvina, a királyné, nem engedi letartóztatni. Ő is szerelmes, neki is le kell mondania a titkárról a dinasztia érdekeiért és így megbocsát a másik asszonynak. *Vári* Pál írta a szövegkönyvet.

Milyen ruharemekművekben jelenik meg *Honthy* Hanna, a királyné, hogy sok énekszámával kellemesen feledtesse a nézőtérrel a világban történő eseményeket! Körülötte mozog minden és mindenki. Milyen elegánsan játszik *Kertész* Dezső, a heppiend nélkül maradó szerelmes titkár! És amikor az első felvonás végén várják a királyt, a díszruhába öltözött felséges úr helyett egy zakóba bujt, elegáns, vidám, fürge úr siet be, hóna alatt egy japán pincsikutyával: *Törzs. Honthy* és *Törzs* szerelmi jelenete igen hatásos. Az anyakirályné: *Zala* Karola. Olyan, mintha Molnár Ferenc Olympiájából jött volna a Magyar Színház színpadára. Waslawska asszony drámai jelenetét *Sennyei* Vera játssza illuziótkeltően. A humort a kedves *Kiss* Manyi és a mókás *Bilicsi* Tivadar képviselik. Finom színfolt a színpadon *Simor* Erzsébet. *Harmath* Imre és *Békeffi* István írták a szép verseket. A muzsikát *Komor* Vilmos vezényli elsőrangúan. Nem kis része van a sikerben a sok ötlettel dolgozó *Loránth* Vilmos rendezőnek, a bámulatosan szép színpadi képek tervezőjének, *Upor* Tibornak és a zenekarnak, amely olyan gyönyörűen játszotta a szimfonikus magaslatokba szálló, elragadó zenét.

Kristóf Károly

„Mandl mulató"

Békebeli műsor a Komédiában

»*Hős Terka kisasszony*« megjelenik régi ismerősénél, *Rott* Sándornál, akivel jóval a háború előtt együtt lépett fel a királyuccai *Mandl*-mulatóban. Kéri, hogy lépjen fel most a jubileumi estjén. *Rott megdöbbenve ismer rá az öregasszonyban az egykori ünnepelt mulatósztárra.* Azt ajánlja, hogy a jubileumi estén varázsolják vissza a békebeli Mandl-mulatót. Ez a kerete a *Komédia Kabaré* műsorának, amelyben felvonulnak az összes háborúelőtti slágerek, a kacagtató tréfák, a szép emlékek lóvonattal, Ósbudavárral és hídpénzzel. Sok helyen elég sikamlósak ezek az emlékek. *Szilágyi* Marcsa játssza a megfiatalított Hős Terkát, *Radó* Sándor lép fel Johnson, a fekete kómikus szerepében és *Sarkadi* Aladár nevetteti meg a nézőteret, mint Mandl bácsi. A revűt *Sziklay* József rendezte, Erdőss László állította össze, *Barna* Anci, *Kemény* Olly és *Forgács* Boriska lép fel a többi főszerepekben.

„Miért kell meghalnom?!"

A haldokló Saljapin utolsó szavai

Az egész művelt világot és a zeneszerető közönséget megrázta *Saljapin* halálhíre. A világlapok oldalas cikkeket szenteltek még a nagy politikai események közepette is a nagy művésznek.

Fedor *Saljapin*, aki a legutóbbi időben súlyos betegségétől sokat szenvedett, *előre érezte halálát.* Nemrégiben halálára gondolva megírta saját sírversét. »Szeretnék dalt szerezni a sírversemből, — mondogatta barátainak — *szeretném megénekelni a saját sírkövemet!...*« Haldoklásának perceiben *ezek voltak utolsó szavai: »Miért kell meghalnom?...«* Az utolsó pillanatokban, *amikor agonizált, azt hitte, hogy az operában van és percek multva elénekelheti egyik híres szerepét.* »Színházban vagyok, de nem kapok levegőt!...« — mondotta, azután *meghalt.*

Halála után természetesen *sok szenzációs intimitást* mesélnek a művész barátai korunk legnagyobb énekes zsenijének, talán minden idők legnagyobb énekesének, ennek a százkilenceven centiméter magas, aranyhajú óriásnak az életéből.

A nagy színész

Gondoljunk először *Saljapinra, a művészre.* Tökéletes hangja volt, amely talán még életének utolsó évében is éppen olyan tiszta volt, mint ötven évvel ezelőtt, amikor énekelni kezdett. Különösen *Angliában* rajongtak érte. *A londoni Albert Hallban ezerkétszázötven fontot fizettek egy-egy hangversenyéért.* Nemcsak csodálatos hangja, hanem ragyogó színészi játéka is lenyügözte híveit. *Valósággal tükör volt az arca,* amelyet pillanatonként tudott változtatni. *Arckifejezésének majdnem jelentéktelen változtatásával és néhány taglejtéssel,* úgyszólván minden kosztüm vagy festék nélkül, orosz parasztból egyik pillanatról a másikra Napoleon katonájává, részeg mesteremberré, vagy hősszerelmessé tudott változni.

A nép énekese

Fedor Saljapin orosz csizmadia fia volt. Gyermekkoráról egyszer így mesélt: »*Az apám ivott.* Néha félholtra verte az anyámat. Ilyenkor üvöltöttem kétségbeesésemben és félelmemben.« A fiatal gyerek *cipészinas* lett, majd csatlakozott azoknak *a csavargó orosz énekeseknek* a csoportjához, akik bejárták az egész *Volga* vidékét. Ekkor tanulta meg leghíresebb dalát, az *Ej uhnyem*-et. »Ez a dal nem is dal — mondogatta — hanem hitvallás, *egy nép himnusza.*« Fiatal fiú volt, amikor *egy orosz herceg udvarába került, mint udvari énekes.* Még nem tudott írni-olvasni, de már énekórákat adott.

Huszonhatéves korában már világhírű énekes volt. A cári Oroszország kedvence lett, az oroszok valósággal istenítették. Még fiatal korában *beutazta az egész világot.* 1898-ban feleségül vett egy olasz balerinát, Guilia *Ternaghit.* A háború előtt *vagyonát több mint tízmillió pengőre becsülték.*

A forradalom Saljapinnak »A nép énekese« címet adományozta. Ez azonban nem akadályozta meg a bolsevistákat abban, hogy elvegyék egész vagyonát. *Saljapin,* aki különben maga is forradalmár volt — a háború előtt forradalmi dalok éneklésével *felségsértést* is elkövetett — ezért nagyon megneheztelt. Hosszas utánjárással sikerült elérnie, hogy *végre elhagyhassa Oroszországot.* Ezután valamennyi gyermekét egyenkint kicsempészte külföldre. *Sohasem ment vissza többé Oroszországba.*

Ebben az időben egyetlen fillér nélkül újra kellett kezdenie az életét. Megint bejárta az egész világot és *jóformán hónapok alatt megint óriási vagyont gyüjtött.* Azután ezt a vagyont is elvesztette az *1930-as nagy tőzsdei krachban.* Most harmadszor kellett elölről kezdenie mindent.

Szerette az ujságirókat

Néhány érdekes intimitás Fedor *Saljapin* életéből:

Olyan erős volt, hogy *két ujjával ki tudta rántani a dugót a pezsgősüvegből.*

Gyakran rendelt *egyszerre húsz ruhát.*

Ezer fontot kért egyetlen koncertért, de az orosz forradalom idején hasonló művészi teljesítményért elfogadott *félkiló lisztet és negyedkiló cukrot.*

Nagyon szerette a nyers kalarábét, azt mondta, hogy ez erőt ad a hangjának.

Sokat veszekedett a karmesterekkel. Csikágóban egyszer előadás közben óriási botrányt csinált. »*Disznók, hülyék!*« — kiáltotta a zenekar felé. Erre a karmester is dühbegurult és *orronütötte* a művészt. A hatalmas erejű *Saljapin* ekkor úgy meglepődött, hogy *elfelejtett visszaütni.* Párizsban egyszer előadás közben *a karmester feje felett vezényelni kezdte a zenekart,* amiből megint csak hatalmas botrány kerekedett. A londoni *Covent Garden* egyik opera próbáján egyszer olyan dühös lett a karmesterre, hogy tettlegességek elkerülésére *az ügyelő leeresztette közéjük a függönyt.*

Nagyon szerette az ujságirókat, de mindig kifárasztotta őket, mert séta közben adott interjút és a riporterekkel néha fél Londont bejárta — gyalog.

Amikor vagyonának másodszori elvesztése után fillér nélkül maradt és egyszerre ezer fontot keresett gramofonlemezekkel, *kilencszázhetvenöt fontba kerülő ebédet adott,* a többi huszonöt fontot pedig borravalóként a pincéreknek adta.

Szerelem

Imádta a gyerekeket. Az első házasságából *öt* gyermeke volt. Ez a házasság 1927-ben válással végződött. Második felesége, egy gyönyörű orosz nő, *négy* gyermeket ajándékozott neki, ezenkívül *kettőt* adoptált.

Nagyon sokszor előfordult vele, hogyha találkozott egy csinos nővel, *minden további nélkül azonnal átölelte és megcsókolta.*

Ezerfontos hangversenyek után gyakran megtette, hogy hajnali négy órakor lépcsőházban vagy zsúfolt hotelhallban barátai tiszteletére *ingyen koncertet adott.*

Nemrégiben, amikor egy londoni étteremben nem tudták elkészíteni számára kedvenc orosz nemzeti ételét, *kiment a konyhába és maga főzte meg.*

Szabójával rengeteget veszekedett. »Maga ruhákat szab!? Magának csatahajókat kellene építeni!«

A világ legnagyobb basszistájának kedvenc énekszámai a »Volgai hajós dala« és a »Bolha-dal« voltak.

A színházak jövő heti műsora

OPERAHÁZ. Kedd: Nincs előadás. Szerda: Simone Boccanegra (Népműv. előadás). Csütörtök: Himfy (Patakyval, B. bérlet). Péntek: A makrancos herceg; Francia saláta; A háromszögletű kalap (C. bérlet). Szombat: Igor herceg (Dobrowennel, D. bérlet). Vasárnap: Aida (Köztisztv. előadás). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Igor herceg (Dobrowennel, A. bérlet). Szerda: Himfy (Patakyval, E. bérlet).

NEMZETI. Kedd: Süt a nap (N. bérlet). Szerda (K. bérlet), vasárnap este: Aranysziget. Csütörtök (D. bérlet) és vasárnap d. u.: A falu rossza. Péntek (először, A. bérlet), szombat és jövő kedd (B. bérlet): Lear király. Szombat d. u. (ifjúsági előadás): A falu rossza. Vasárnap d. e.: Francillon (a Színművészeti Akadémia vizsgaelőadása). Jövő hétfő: Jézusfaragó ember (Magyar ciklus, I.).

KAMARA. Kedd, szerda, csütörtök és vasárnap este: Villámfénynél. Péntek, szombat és vasárnap d. u.: Kék róka.

VÍG: Egész héten minden este (csütörtök M. bérlet) és vasárnap d. u.: Fűszer és csemege. Vasárnap d. e.: Gyermekelőadás.

MAGYAR. Kedd (H), szerda (L), csütörtök (P), péntek (V), szombat, vasárnap d. u. és este (B. bérlet): Dinasztia.

BELVÁROSI. Kedd, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap d. u. és este: Félperces szerelem. Szerda: Duo.

MŰVÉSZ. Keddtől vasárnapig nincs előadás.

PESTI. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Hatodik emelet.

ANDRÁSSY. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Nem leszek hálátlan.

TERÉZKÖRUTI. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Lulu.

PÓDIUM. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Tavaszi műsor.

KOMÉDIA. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Mandl-mulató.

A nagy siker! Remek előadás!
Fűszer és csemege
Csathó Kálmán új szinjátéka
VÍGSZÍNHÁZ
TELEFON: 115-344.

50—75. előadás!
HATODIK EMELET
Alfred Gehri világhírű szindarabja
PESTI SZINHÁZ
Telefon: 115-438

Ma estétől újra:
Nem leszek hálátlan!
Andrássy Színház
Minden este, vasárnap és ünnepnap délután is!

Magyar Színház
Dinasztia (először)

SZINHÁZ ÉS ZENE

Erzsébet

Bemutatta a Magyar Szinház

Komoly időkben a Múzsa mosolya is komoly, — még az operett könnyülábú istennőjét is áthatja az a tudat, hogy a szinpad a nemzeti lelkiismeret egy része. Nyilván ezt érezték a *Magyar Szinház* uj operettjének szerzői, *Szilágyi László*, a szövegiró és *Huszka Jenő*, a zeneszerző, amikor áldott emlékü királyasszonyunkat, *Erzsébetet* állitották daljátékuk középpontjába. Erzsébet élete és alakja, igen, szinte kivánkozik szinpadra, de nem az operett, hanem a komoly emberi és nemzeti dráma szinpadára, különösen nálunk, Magyarországon, és ettől az operett-Erzsébettől épp ezért féltünk.

Szerencsére nem volt rá okunk. A szövegiró merőben kitalált, csak épp a kiegyezést megelőző kor hangulatában igaz mesét szőtt Erzsébet köré, aki mellett csak még egy igazán történelmi alakja van az operettnek: gróf Andrássy Gyula. Ami a harmadikat, Ferenczy Idát illeti, ez már más néven és daljátéki motivumokkal szinesitve támad életre, de épp abban van a Huszka—Szilágyi-operett komoly érdeme, hogy a fiatal magyar lány, a királyné kedvelt felolvasónője hitelesen történelmi küldetését, finom aranyszálakkal szövi bele az egyébként teljesen képzelt és kötelezően tulromantikus szinpadi történetbe. Ez a történet tehát tapintatos, izléses, amellett, hogy bőséges alkalmat ad az operettszinpadnak arra is, hogy az elnyomottságban sinylődő és feltámadásában reménykedő 67 előtti magyarság érzéseinek tükrében a mai magyarság is megláthassa arcát. Egy-egy bánatosan szép magyar dal, aminőkről ma azt mondjuk: irredenta nóta, egy-egy tüzes, lelkesitő induló ad hangot a nemzeti érzéseknek, amelyek mellett, persze, a hagyományos bécsi operett is szóhoz jut, kellemes, lágy, igazi Huszka-dallamosságu keringők, friss galoppok, sőt — uram bocsá'! — modern táncmuzsikák képében. És mégis: a darab legszebb értéke, szinte csúcspontja; az az irói szempontból is finoman megcsinált jelenet, amelyben Ida elénekeli a királynénak a *Szeptember végén* csodálatos költeményét, amelynek komor anapaestusait sejtelmes, borongós őszi dallammal enyhiti Huszka Jenő finom muzsikája. És még valami: végre egy magyar operett, ahol körmagyart, palotást, csárdást is táncolnak! Általában: nemes szándék és nemes kivitel jellemzi ezt az Erzsébet-operettet, amelynek végső jelenete: Erzsébet szobrának apoteózisszerü megjelenése, mindenki szeméből könnyet fakaszt.

Az előadásból érezni, hogy a szinház *reprezentativ* magyar operettnek szánta az Erzsébetet. *Lázár Mária* fejedelmi termetében, nemes szépségében, méltóságteljes és mégis asszonyi közvetlenségü mozgásában, beszédében, előkelő megszemélyesitőre talált nagy királynénk alakja, ahogy *Földényi László* is méltó, magyar uri grandezzában, Andrássy emlékéhez.

Uj szinésznőt is avat az előadás, *Zimonyi Mártát*, akiben mintha egy második *Petrass Sárit* fedezett volna fel a magyar operettszinpad. Erre a felejthetetlen énekes primadonnánkra emlékeztet Zimonyi Márta uri magyar lénye, kedves, behizelgő szépsége, tartalmas és jólképzett hangja, játékának izléses, finom operettstilusa, — nagyon tetszett, nekünk is, a közönségünknek is. Örömmel láttuk viszont egy „jukker" bécsi komtesz vidám alakjában *Fejes Terit*, operettszinpadunknak ezt a kacagó, táncoló, kedves napsugarát, vele együtt *Somogyi Nusi* jóleső, derűs, minden szavával, mozdulatával vidámságot árasztó figuráját, aki mellett a mulatságos ifj. *Latabár Kálmán*, *Kováts Terus* és *Pethes Ferenc* gondoskodnak a humorról. *Szilassy László* erejét kissé tulhaladja szerepének páthosza és különösen zenei igénye, annál nemesebb alakitás *Szakáts Zoltáné*. Elragadó magyar nemzetesasszony *Dajkubát Ilona*, aranyszivű, zsörtölődő párjával, akit *Dávid Mihály* játszik.

Loránth Vilmos rendezése, ~~*Upor Tibor*~~ remekbekészült diszletei pompát és mozgalmasságot varázsolnak a szinpadra, de nem értjük, miért öltözködik minden szereplő, ahogy épp akar. A hatvanas években még nem öltözködhettek a hetvenes-nyolcvanas évek divatja szerint és már nem jártak a harmincas-negyvenes évek viseletében. Csak Lázár Mária bibor és fehér diszmagyarja, amely az eredeti nyomán készült, hiteles és gyönyörü. A zenekart *Komor Vilmos* vezényli, — „minden ember a fedélzeten" egy nagy és megérdemelt magyar operettsiker érdekében.

F. J.

• **Magyar siker Angliában.** Mint Londonból jelentik, *Weingarten József* zongoraművész hangversenyt adott a manchesteri hires „Keddi hangversenysorozat" keretében. A Manchester Guardian hosszu és hizelgő hangu birálatban állapitja meg, hogy Weingarten kétségkivül a folyó idény legélvezetesebb zenei élvezetét nyujtotta.

Kosztümök a Magyar Szinház szinpadán

Erzsébet

Lázár Mária kosztümjei: 1. Fekete bársony lovaglóruha fehér csipkegallérral, fekete kalap strucctollal. 2. Fehér düseszre dolgozott tüllszoknyás díszmagyar, a pruszlik aranysujtásos, fehércsipke díszes, bordóbársony, az ujjakon nagy selyemcsokor. 3. Aranysárga nehéz selyemkosztüm, aranycsipkével a váll körül, barna és bordó strucctolldiszes kalap. 4. Piros virágmintás fehér taftruha, piros és fehér tüll fodrokkal és huzott diszitésekkel.

Fejes Teri toalettjei: 6. Piros taftruha, fehér virágdiszes kalappal. 7. Sárga tüll toalett piros virágcsokrokkal. 8. Kék taft kosztüm strucctollas kalappal.

Zimonyi Márta ruhái: 5. Rózsaszin és kékrózsás taftruha, szoknyáján kék bársonyszegéllyel. 9. Halványzöld taftkosztüm, sötétzöld bársonyszalagdisszel.

Molnár Éva rajzai.

Basilides Mária Schubert-estje

Ha Schubert műve a dalköltészet evangéliuma, akkor ennek a csodálatosan gazdag költői kinyilatkoztatásnak igazi prófétája *Basilides Mária*. Hogy tovább kalandozzunk a hasonlat ösvényén: ahogyan ő egy-egy Schubert-dalt előad, abban annyi az áhitat, az ihlet és a klasszikus formatökély, mint egy-egy Doré-féle bibliaillusztrációban. Hangzást képpé, gondolatot jelenséggé, zenei frázist látomássá varázsol itt az ujjáteremtő művészet. Basilides éneke, teljes felolvadás a témában, a feladatban. De ily maradéktalanul csak az olvadhat fel, aki teljes és erős egyéniség, aki egyszerre tud hű lenni a műhöz és önmagához. A csütörtöki est ismét a dal nemes, fenkölt ünnepe volt. Egészen megtelt a terem Schubert és Basilides hiveivel, akik elbűvölve hallgatták a nagy művésznő eszményi előadásában a Goethe-féle „Hárfás" fájdalmas énekei, a „Doppelgänger", a Ständchen és a többi ismert dalok közt a néhány most „felfedezett" ismeretlent. Egy bámulatosan mély és finom bölcsődal (Seidl versére) és a „Madárének" cimű elragadó apróság drága nyeresége a hangversenynek. *Herz Ottó remekelt* a zongorakisérettel. *lv.*

• **Magyar siker Londonban.** A londoni St. James-szinházban nagy sikerrel került bemutatóra *Steve Geray (Gyergyay István)* és *Alec Coppel* Tegyük fel cimü revüje, amelyhez *Brodszky Miklós* irt zenét. A szereplők közt sok a gyermek, de maga a szerző vezeti őket és ebben segiti felesége és partnere, a kecses *Kun Magda*. Magda egy jókedvü őrzőangyalt játszik, aki jól vigyáz a kis Maryannra és megvédi mostohaatyja gonoszsága ellen. A főszereplőkkel vetélkedik „Annabella", akit egyszerre ketten személyesitenek. De nem kell itt O'neill-féle kétlelküségre gondolni, lévén Annabella két szinészből összeállitott mókatehén. *Brodszky* annyi zenét irt, hogy két felnőtt operett is megélhetne belőle. Igaz, hogy segitségül hivta Verdi nevü néhai komponistatársát is . .

• **A peches szinház.** Páris egyik legmodernebbül berendezett, fényes szinháza, a *Theatre Pigalle*, fennállása óta nem tudott igazi sikert „kifogni". Legujabban az *Asszonyokkal*, *Claire Boothe* nálunk is sikeres szinművével sem tudott boldogulni és a szinházat megint bezárták. Most *Jean Berthet* Alceste házassága cimü komédiájára készülnek, amelynek az a nevezetessége, hogy huszéves fiatalember első műve. Azután pedig egy nagyon ravasz, tapasztalt irodalmár, *Maurice Dekobra* következik, Croque Madame cimü szinjátékával. Erről azt hiresztelik, hogy valami egészen ujszerü produkció lesz.

• **Szinház-érdek és televizió.** A londoni televiziós központ közvetitette a Phönix Szinházból a Vizkereszt teljes előadását. Az angol szinészszövetség most azzal a problémával foglalkozik, milyen álláspontot foglaljon el ezekkel a televiziós közvetitésekkel szemben a szinészek anyagi érdekei szempontjából.

• **A Magyar Szinpad első vásárlója.** Most vasárnap ünnepli a *Magyar Szinpad* megjelenésének *negyvenedik* évfordulóját. Vasárnap délután kezdték árulni a Népszinház előtt, amelyet akkoriban már *Porzsolt Kálmán* igazgatott, egy pirossipkás hordár kinálgatta. Rossz rikkancsnak bizonyult, már majdnem megkezdődött a *Huszárcsiny* délutáni előadása, anélkül, hogy egy példányt eladott volna. Végre hozzálépett egy elegáns, borotvált úr:

— Itt a tiz krajcár! Lássuk milyen az uj lap!

O volt a *Magyar Szinpad* első vásárlója, névszerint *Szirmai Imre*, a Népszinház népszerü bonvivanja.

És azóta is megmaradt a Magyar Szinpad hűséges vásárlójának, teljes egészségben.

• **Film készül Krisztus életéről.** Az egyik londoni filmstudióban nagyszabásu vallásos filmet forgatnak, amelynek cime „A béke fejedelme" lesz. A film témája Krisztus életét foglalja magába. A film rendezője Donald Carter. Az uj filmet már a jövő hét folyamán bemutatják Londonban, azután pedig sorra kerül Anglia egyéb városaiban is.

A bajtársi szellem csodás hősköltménye.

Páratlan repülőteljesitmények filmje

BAJTÁRSAK

POUR LE MÉRITE

KARL RITTER rendezése.

Főszereplők:

PAUL HARTMANN
H. A. E. BÖHME
FRITZ KAMPERS
ALBERT HEHN
PAUL OTTO
CARSTA LÖCK
JUTTA FREYBE

URÁNIA

— **Budapesten temetik el Jehlicska Ferencet.** Jehlicska Ferencnek, a Szlovák Nemzeti Tanács kedden elhunyt elnökének holttestét Budapestre szállítják és szombaton délután három órakor a farkasréti temetőben, a székesfőváros által felajánlott díszsírhelyen, helyezik örök pihenőre. Az engesztelő szentmiseáldozatot hétfőn délelőtt tíz órakor mutatják be a belvárosi plébániatemplomban. A Felvidéki Egyesületek Szövetsége felkéri tagjait és tagegyesületeit, hogy a temetésen koszoruikkal együtt testületileg jelenjenek meg. Gyülekezés háromnegyed háromkor a temető kapujánál.

— **Egy román diák pert indított a kincstár ellen, mert ártatlanul végezték ki az apját.** Bukarestből jelentik: Érdekes keresetet nyujtott be a *galaci* törvényszéken *Ciuleu Konstantin* nevü diák. A diák édesapját, aki a 28. gyalogezred hadnagya volt, a világháboruban 1917 januárjában a haditörvényszék *halálra ítélte*, s az ítéletet *végre is hajtották*. Utólag kiderült, hogy *ártatlanul ítélték halálra a hadnagyot*. Fia most a kincstár ellen pert indított, amelyben *kétmillió lei kártérítést és elégtételt kér*.

— **A zsidótörvény végrehajtási rendeletének értelmezése.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A minisztérium az 1938:XV. törvénycikk végrehajtásáról szóló rendelet értelmezése tárgyában 150/1939. M. E. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint az említett végrehajtási rendeletben meghatározott bejelentési kötelezettség szempontjából *kereső foglalkozásnak kell tekinteni egyebek között az ügyvéd, az orvos és a mérnök foglalkozását is.*

— **Az yperit ellenszere.** Ralph Bullard, az amerikai Harvard-egyetem vegytantanára, uj vegyszert talált fel, amely semlegesiti a mustárgázok ártalmas elemét, az yperitet. A találmányt be is mutatták Geneva városában (Newyork állam). A találmány folyékony anyag, amellyel tömiteni lehet a ruhákat. Az uj szer több hónapon át megőrzi hatékonyságát.

— **Rejtélyes rablótámadás egy óvónő ellen.** Csütörtökön este a Mária-utca 2. számu ház Rökk Szilárd-utcai kapuja előtt a gyalogjárón a házfelügyelő eszméletlen állapotban találta *Letényi Józsefné* fővárosi óvónőt, aki ennek a háznak második emeletén lakik. Az óvónő szájába zsebkendőt tömtek. A házfelügyelő rendőrt hivott, majd értesitette a mentőket. Az óvónő néhány percre eszméletre tért és akkor azt mondotta a mentőorvosnak, hogy megtámadták, mire összeesett. Ezután ismét elvesztette az eszméletét. A mentők a Rókus-kórházba vitték. A gyalogjárón az óvónő közelében találtuk *egy széttört orvosságos üveget*, amelyben *tömény aceton* volt, egy kézitarsolyt és az abból kihullott apró holmit. A rendőrszem jelentésére a főkapitányság központi ügyeletéről detektivek mentek a Rókus-kórházba, hogy az óvónőt, ha magához tér, kikérdezzék. A késő esti órákban *Letényi Józsefné* magához tért és ekkor elmondotta, miként történt a rablótámadás. Amikor estefelé elhagyta lakását, a kapuban megszólitotta egy 35 évesnek látszó ismeretlen férfi. Könyöradományt kért tőle. Az óvónő megszánta és kinyitotta a tarsolyát, hogy aprópénzt adjon neki. Közben az ismeretlen kéregető *valami kemény tárggyal fejbesujtotta*. Valószinü, hogy azzal az üveggel, amelyet összetörve a közelében megtaláltak. Betömte ronggyal a száját és otthagyta a kapu alatt. A detektivek magukkal vitték a tarsolyt és tartalmának átvizsgálása után kiderült, hogy az utonálló *elvitte az óvónő 198 pengőjét és lakásának kulcsát*. Megállapitották, hogy a rablótámadó egy méter hosszu és negyven centiméter széles ugynevezett cipőronggyal tömte be az óvónő száját. A cipőrongyot megvizsgálták és megállapitották, hogy *acetonszagu*. Valószinü tehát, hogy a bandita az üvegből az acetont a cipőrongyra öntötte, hogy a bódító folyadékkal elkábitsa az asszonyt, az üveget pedig arra használta fel, hogy fejbevágja vele. Az asszony csak hézagos személyleirást tudott adni az utonállóról. A rendőrség széleskörü nyomozást inditott.

— **Összeütközött két helyiérdekü vonat.** Csütörtökön reggel nyolc órakor a Kerepesi-uton, a Ferenc József laktanya közelében összeütközött két helyiérdekü vasut. Az egyik *Rákosfalva* felől érkezett és megállt a leeresztett vasuti sorompó előtt. Itt ugyanis vasutvonal keresztezi a helyiérdekü sineit. Közben mögötte egy másik helyiérdekü vonat érkezett. A második vonat vezetője *a nagy ködben nem vette észre a sorompó előtt veszteglő vonatot és motoroskocsijával belefutott annak utolsó kocsijába.* Az összeütközés következtében *Sós Andrásné* fodrász, *Kovács Lajos* tizedes és *Tóth János* lakatos könnyebben megsebesült. A mentők a helyszinen részesitették őket első segélyben.

— **Napokon át tartó székrekedésnél és az ezzel járó gyomor- és bélzavaroknál, puffadásnál, gyomornyomásnál, felbüfögésnél, étvágytalanságnál, bódultságnál, homlokfejfájásnál és hányingernél** egy-két pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz az emésztés utjait alaposan kitisztitja és igen kellemes közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Schäffer Gyula

fotoriporter

36 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése pénteken délután 1 órakor lesz a rákoskereszturi temetőben. Gyászolják felesége, szülei, testvérei, rokonsága és alkalmazottai.

Aldott emléke szivünkben örökké élni fog.

NAPKELETI BÖLCSEK

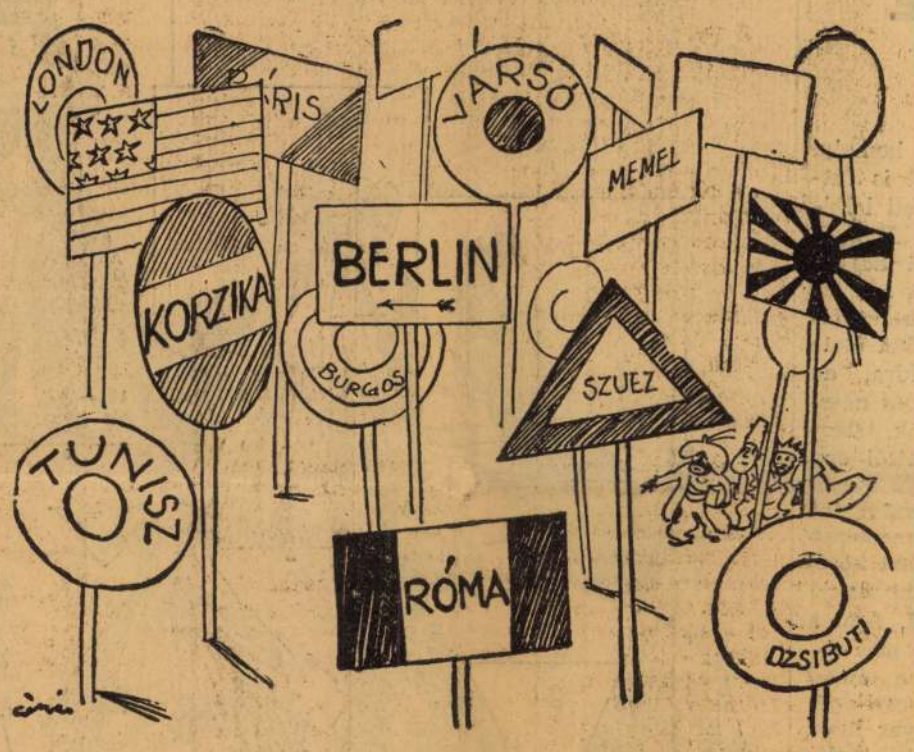

Gáspár Antal rajza.

Zseb-rigmus

Azt olvasom: idén tavasszal
Zsebbel lesz a ruha teli.
East ur, a divatok királya
Legalább is igy képzeli.

Egy ilyen zseb-diszes ruháról
Álmodtam én tehát ma reggel:
Egy zsebbel diszitsék ruhámat
Csak egy zsebbel — de teli zsebbel!

(*)

— **A rendőrség keresi Kenyeres-Kaufmann Miklós volt országgyülési képviselőt.** Amint ismeretes, *Bajcsi-Zsilinszky Endre* annakidején azt állitotta lapjában *Kenyeres Miklós* országgyülési képviselőről, hogy nem *Kenyeres*, hanem *Kaufmann*, keresztneve nem *Miklós*, hanem *Mózes Jákob* és nem református, hanem izraelita. Az adatok valóknak bizonyultak, Kenyeres Miklóst megfosztották mandátumától, majd bünügyi eljárás indult ellene. A törvényszék közokirathamisitás cimén hathónapi fogházra itélte. Megállapitotta, hogy a *„Kenyeres Miklós" nevet jogosulatlanul használta és hamis adatok alapján választották meg országgyülési képviselővé. Az itélet jogerőre emelkedett* és a fogházügyészség megidézte Kenyeres-Kaufmannt, hogy töltse ki büntetését. A volt képviselő nem jelentkezett és most a rendőrség keresi, mert a detektivek nem találták a József-körut 47. számu házban levő lakásán. Felesége kijelentette, hogy a volt képviselő *állandóan Budapesten tartózkodik és néhány óránál hosszabb időre sohasem távozik lakásából.* Nem tud arról, hogy férjét detektivek keresték volna. Szerinte különben megszerezte az összes uj iratokat, amelyek alapján majd a per ujrafelvételét kéri.

— **A Rongyos Gárda egyik halottját eltemették Kecskeméten.** Kecskemét város társadalmának nagy részvéte mellett temették el *Szabó József*et, aki a felvidéki harcokban szerzett gerinclövés következtében meghalt. Kecskemét város képviseletében megjelent a temetésen dr. *Liszka Béla* polgármester, dr. *Sándor József* főügyész és *Szappanos Jenő* műszaki főtanácsos, a Rongyos Gárda képviseletében vitéz *Héjjas Aurél*, *Héjjas Tibor* és *Héjjas Endre* vezették fel a Rongyos Gárda egy szakaszát, amely előtt a régi nyugatmagyarországi felkelő zászlót vitték. A ravatalnál a frontharcosok nevében *Bencsik Antal* mondott beszédet, amelyben utalt arra, hogy a világháboru öreg frontharcosai is eljöttek példát meriteni Szabó József hősi életéből és halálából. Utána vitéz *Héjjas Aurél* mondott beszédet s annak során felolvasta vitéz *Héjjas Ivánnak* levelét is és tolmácsolta részvétét. Dr. *Hettessy Kálmán* református lelkész és *Orosz Pál* lelkész mondottak ezután beszédet, majd leengedték a koporsót a sirba. A sirhalomra elhelyezték a Magyar Fajvédők Országos Szövetségének a kettős kereszttel diszitett koszoruját s az elhantolás után még *Zsabka Kálmán* és *Börzsönyi Béla* mondtak utolsó isten hozzádot. A temetésen a Magyar Fajvédő Szövetséget Rád Árpád, Zsabka Kálmán, Francia-Kiss Mihály, Zubornyák Mátyás, Kiss Antal, Csifó Csaba, Erdélyi János, Gecső Pál, Keresztessy Lajos és Erzén Nándor képviselték. Ugyancsak résztvettek a temetésen az Illaváról hazakerült foglyok képviseletében dr. Prém József és dr. Sághy József.

— **MIT TANULHATUNK** a Népmüvelési Bizottság Háztartási Telepén, a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3. szám alatti bemutatótermeiben:

I. **Kötő-délutánok**, minden alkalommal főzőbemutató és tea. Vezető: Dobos Erzsébet. Tandij 6 P. Január 9-től 10 héten át minden hétfőn 5—8-ig, vagy január 11-től minden szerdán 5—8 ig. A tanfolyamon divatos kabátkák, ruhák készithetők el. Első órára bármilyen szinü kötőfonalból kb. 2dg szükséges hozzávaló kötőtűkkel.

II. **Az élelem hatása az egészségre és szépségre.** Előadó: Dr. Mikes Margit. Január 11-től február 8-ig minden szerdán d. u. 6—7-ig. Január 11-én gyomorsavtultengés diaetetikája. Az előadás tárgyához alkalmazkodó főzőbemutató és kóstoló. — Tandij 1.50 P, napijegy 60 fillér.

Főzőtanfolyamok háztartási alkalmazottak számára. Vezető: Bodor Ferencné. Tandij 5 P, anyaghozzájárulás nincs. Január 9-től február 8-ig hetenként kétszer, hétfőn és szerdán d. u. 4—7-ig, 5 hetes; január 10-től március 14-ig hetenként egyszer, kedden d. u. 4—7-ig, 10 hetes főzőtanfolyam. A tanfolyam keretében a tiszta, higienikus főzés legujabb módszereit, a gáztüzhely takarékos használatát és az elkészitett ételek gondos és izléses tálalását tanulják meg a résztvevők.

— **Ünnepi szünet a jugoszláv követségen.** A budapesti jugoszláv követség közli, hogy a követség utlevélosztályán szombaton, január 7-én a görög-orthodox karácsonyi ünnepek miatt feleket nem fogadnak.

— **A hastingsi sakktorna.** Londonból jelentik: A sakktornán *Szabó László*, a 21 éves kiváló magyar sakkmester magához ragadta a vezetést és *Landau* elé került a hetedik fordulóban aratott győzelmével. A verseny állása ennek folytán: *Szabó* 6, *Landau* 5½ pont.

— **Magyar fecske Görögországban.** A görög földmivelésügyi minisztérium vadászati osztálya arról értesitette a Magyar Királyi Madártani Intézetet, hogy október 15-én a délepiruszi kerület Philiplas nevü községében elejtették a 123,456. számu gyürüvel jelölt madarat. Az intézet törzskönyve alapján ez a madár füsti fecske, amely fióka korában 1937 junius 13-án kapta a gyürüt *Csengelén, Szeged mellett*. Valószinü, hogy 1938 őszén is innen, a szülőföldről indult el a téli szállás felé, s ezen az utján érte el a végzete. Az elejtési hely majdnem tiszta déli irányban fekszik a származási helytől. A távolság 800 kilométer.

— **Német tulajdonba került a leobersdorfi gépgyár.** Bécsből jelentik: A leobersdorfi gépgyár, amely eddig a budapesti Ganz-gyár r.-t. tulajdonában volt, most német tulajdonba került. A gyárat az összes részvények megvásárlásával a westfáliai Weserhütte vette át. Ez a vállalat Westfáliában 36.000 munkást foglalkoztat és a jövőben a leobersdorfi üzemet is kibővíti és modernizálja.

— **Január 9: gyorsvonat Budapest—Varsó között.** Varsóból jelentik: A multévi december hóban Varsóban tartott nemzetközi értekezlet során megállapitott uj vasuti menetrend január 9-én lép érvénybe. A Varsó és Budapest között két közvetlen gyorsvonat fog közlekedni és ebbe kapcsolódik majd a belgrádi, szófiai, athéni és isztanbuli gyorsvonatjárat is.

— **Halálozás.** Idősb *Erődi-Harrach Béláné* szül. alsó- és felsőruttkai és nedeczei *Ruttkay Mária*, dr. *Erődi-Harrach Béla* tankerületi kir. főigazgató özvegye, 84 éves korában *Budapesten* meghalt. Szombaton délután félnégy órakor temetik a Kerepesi-uti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot hétfőn reggel kilenc órakor mutatják be a Szent Imre plébániatemplomban (Szent Imre herceg-utja 25.). Az elhunytban *Erődi-Harrach Béla* közgazdasági egyetemi tanár, volt országgyülési képviselő és *Erődi-Harrach Tihamér* országgyülési képviselő édesanyjukat gyászolják.

Dr. *Neiszer Antal* ny. államtitkár január 5-én Budapesten meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a kerepesi temetőben.

Schäffer Gyula, az ismert kitünő fotoriporter, rövid betegeskedés után 36 éves korában váratlanul meghalt. A fiatal fotoriporter másfél évtizedes pályafutása alatt fáradhatatlan buzgalommal, lelkiismeretességgel és tehetséggel szolgálta a sajtót, kitünő munkájával és rokonszenves egyéniségével megbecsülést szerezve magának. Az elmult tizenöt esztendőnek nem volt olyan jelentős eseménye, amelyet kitünő képekben meg ne örökitett volna. Számos felvétele jelent meg a Pesti Hirlap képes kiadványaiban is, amelyeknek állandóan dolgozott. Pénteken délben 1 órakor temetik a rákoskereszturi temetőben.

Novák Jánosné szül. *Kristóf Anna* ny. bajnai jegyző özvegye, 88 éves korában *Budapesten* meghalt. Az elhunytban *Náday Béla* minisztériumi segédhivatali igazgató édesanyját gyászolja.

Albisi Bod László postatisztviselő, emléklapos hadnagy, több hadi kitüntetés tulajdonosa, 43 éves korában *Budapesten* meghalt. Kedden temették el az uj köztemetőben.

Zábori Záborszky Sándor kir. járásbirósági végrehajtó 85 éves korában *Sárszentlőrincen* meghalt.

Dr. *Mohai Lajos* ny. állami gimnáziumi tanár 52 éves korában *Székesfehérvárott* meghalt.

Rettegi Károlyné szül. *Dipold Mária*, állami főgimnáziumi tanár özvegye, 67 éves korában *Püspökladányban* meghalt.

Tasnádi Major-Marothy Gyula ny. áll. szénbányászati főfelügyelő, jan. 4-én este 10 órakor *Ujpesten* hirtelen elhunyt. Temetése 7-én, szombaton d. u. 3 órakor lesz az ujpesti róm. kat. ujtemető halottasházából.

Özv. *Lang Mórné* 81 éves korában meghalt. Temetése pénteken d. e. fél 12 órakor lesz a rákoskereszturi izr. temetőben.

Schmidt Henrik Ottó okl. mérnök f. hó 5-én 39 éves korában hosszu szenvedés után elhunyt. Temetése január 7-én délután 3 órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottasházából.

Özv. *Roth Pálné* szül. *Steinitzer Hermin* 84 éves korában *Budapesten* meghalt. Szombaton délután három órakor temetik a Kerepesi-uti temető halottasházából.

— **A Leton modern növényi arcgőzölő** teljesen eltünteti az összes arc-tisztátlanságokat. Megszünteti a pattanásokat, megtisztitja az eltömült pórusokat. A növényi arcgőzölés után akkor is frissnek, szépnek hat az arc, ha nincs is rajta kozmetika. Otthon végezhető egyedül, különösebb előkészület nélkül. Egy csomag Leton arcgőzölő négyszeri használatra 96 fillér. Kapható mindenütt. Főraktár: Hunnia gyógyszertár, Budapest, VII., Erzsébet-körut 56.

— **Sok kellemetlen betegségtől szabadul meg,** ha minden este lefekvés előtt 2—3 szem Artin-dragéet bevesz. A másnap reggeli béltisztulás annyira könnyü és fájdalommentes, hogy pillanatig sem gondol az ember arra, hogy előző este hashajtót vett be.

— **Féloldali hűdésben szenvedő betegeknek** gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz azért, mert anélkül, hogy a betegnek a legcsekélyebb mértékben is erőlködnie kellene, a beleket alaposan kitisztitja és az egész anyagcserét előmozditja. Kérdezze meg orvosát.

Upor Tibor

Világ 1949. jan. 14.

„NÁSZÉJSZAKA"
a Modern Színházban

Negyedszer kerül színpadra a »Nászéjszaka«, ez a mulatságos francia zenés vígjáték, amelynek színlapján csaknem ugyanannyi a szerző, mint a szereplő. Henequin, Willemetz, Messager írták, Pünkösti Andor dolgozta át, Király Dezső írta a (szellemes és igazán kitűnő) verseket s végül Csanak Béla komponálta a (finom, dallamos és üde) zenét. Annakidején a Belvárosi Színházban volt a darab bemutatója Honthyval, később a Városi Színház színpadán újították fel. Hat esztendővel ezelőtt a Márkus Parkszínház játszotta Mezey Máriával igen sokszor.

A Modern Színház tegnapi főpróbáján zajos siker kísérte a Nászéjszakát. Elsőrangú szereposztásban adják: ismét Mezey Mária játszik és művészetének gazdagságát, árasztja a színpadon. Bilicsi Tivadar: szegény Csortos Gyula emlékét idézi a nézőtér derültsége mellett. Greguss humoros alakítása Balogh Erzsi derűs, friss játéka. Szapáry Gabi táncos szökessége. Verebes Károly tempója, Pataky Jenő színészi ügyessége és emberábrázoló képessége jól érvényesül. Szabolcs Ernő rendezte a Nászéjszakát Upor díszleteiben. A zeneszerző és Lőrinczy Pál kísér zongorán.

Müemlékek Országos Bizottságánal

Tekinte

A Magyar Könyvtárosok és
gyarországi könyvtárak,valamint l
letőleg tisztviselői munkát végző
állitja össze. Kérem a Tekintetes
kában segitségünkre legyen és közö
viselői munkát végző alkalmazottai
legi fizetési osztályuk feltünteté

Budapest,1935. augusztus 30.

M

Unyi István: Siófoki fák

A Lenfonó és Szövőipari Vállalat vezérigazgatója ma gy fogalmaz: A vállalat öt-

— így különb ági munkagé tolók, csomago

okat látok — Csillag róla, ő már élve a sem jut el. Nyunyó-vesen maradtak em-még képzeletemben fel soha. Cipelik az a hátukra kötött inchárom év távolá-hatok meg.

ságig gyászolják Ki-vban, Moszkvában, s minden városban, a szovjet katonákat, estek el és azokat a t, akiket az érte-tthon ért, a tömeg-vel végezték ki őket. ömegsírban százezer szik; a fasiszták sen-k. Rosztovban is ösz-öregeket, az asszo-nekeket... egyszerű, s emlékmű előtt rója utókor. Nyáron egy-got tettünk a sírok uristautunk minden lltunk az ismeretlen

haza sem fűzheti egyb soha nem beszélhetn ven.

Félek. Ettől a hang tollastól, aki alkalom a többi gyűlölködőtől. től: nehogy elfelejtsük lanatra is fogadalmu 1945-ben, felszabadulá tünk. Azt, hogy csírá el a fasizmus éledésé *többé*... Fogadtuk: ú élünk, hogy minden t tünk minden pillanat riség boldogulásáért k

Mi *úgy* élünk, mi *ú* Mi *Helsinkit* is komo Mi kis és nagy dolgok emberként cselekszünk hogy egyetlen perc se hasznos tett nélkül.

Félek. Mindenki ér nem szavakról, ünnepi, van szó a fasizmus ell zetközi napján? És ha hallja-e mindenk hogy össze kell fogni tőknek: azoknak, akik

Könnyű a tértiaknak

Barabás Pál vígjátéka az Andrássy-úti Színházban

A fiatalság átcikázó villámnál is gyorsabban tünő és szivig nyilaló állapot, mint minden szépség és minden jelenés. Akármit is csinál: félénken és ügyetlenül botladozik, a *Sturm und Drang* ártatlan lázaiban lobog, szerénykedik vagy fölényeskedik, esetleg pápaszemes, komoly és megfontolt, — mindig magasra emelt fehér zászlóval közeledik felénk: nem szabad rá tüzelni, szeretni kell, a szivünkbe zárni, elfogadni fedezetlen valutáját. Vannak azonban fiatalok, akik ismernek kívánatosabb erényeket is a fiatalságuknál. Akik elhajítják maguktól ezt a fehér zászlót. Akik a lefegyverző ártatlanságnál többre tartják a fegyverkező erőszakot. *Barabás* Pál, az Andrássy-úti Szinház fiatal szerzője, az utóbbiak közé tartozik. Az ő fiatalsága legfeljebb elszántságában csillan meg.

Mert elszánt. Erőszakos. Mohó. Minden eszközzel a sikert akarja. Vígjátékíró. Tehát Molnár Ferenc, Fodor László, Drégely Gábor, Bernard Shaw és Kotzebue az ideálja. Mindenki, aki sikert ért el. Nem olyan darabokat akar írni, mint ők. Olyan sikert akar. (Mert ha olyan darabot akarna írni: akkor mégis volna valami egység, konstrukció és stílus az írásában.) Ő azt figyeli, minek tapsol a közönség. Az egyiknél a kitünő ötletnek, a másiknál a jelentéktelen ötlet kitünő tálalásának. A külföldinél a bőbeszédűségnek, a hazainál a tőmondatoknak. A szókénél a helyzetnek, a barnánál a jellemnek. Ő tehát mindent egyetlen kévébe fog össze, aminek valaha is tapsoltak és tapsolni fognak. A problémát felvető „Zeitstückbe" biedermeyer érzelmességet kever. Kevésnek érzi az olajozott és pergő dialógus rövid mondatait, azért minden képet megtold egy-egy hosszú monológgal. Figuráiban szinte péppé darálja, amit egy emberben csontváznak, alkatnak, jellemnek érzünk, hogy pépes halmazállapotukban könnyebben kitölthessenek minden helyzetet. Egy állástalan férj nem dobja ki állásban lévő feleségét, amikor tudja, hogy az asszony egy budai nyári vendéglő szeparéjában készül a főnökével randevura, — mert ez *pesti életkép*. De azonnal kidobja, amikor megtudja, hogy az asszony két évvel azelőtt egy jelentéktelen dolgot hazudott, — mert közben áttértünk a *drámára*. És ez a római jellem sietve elfogad egy állást attól a főnöktől, akit felesége barátjának tart, — amikor közeledik a *happyend*.

Ha egy fiatalember saját mondanivalóját, egyéni hangját keresve a legsúlyosabb tévedésekbe, a legmélyebb szakadékokba zuhan, — a kritikus kötelessége, hogy kimentse onnan, eszméletre térítse, önmagához közelebb segítse. De a kritikus kötelessége az is, hogy belepisszegjen az erőszakkal kicsiklandozott tapsba és nevetésbe, amikor egy fiatal író tudatosan, programszerűen, hideg fejjel tegnapi és olcsó holmik kucséber kosarával jelenik meg a színpadon.

A színészek becsületes igyekezettel próbálták lehetőleg ugyanazokba a figurákba süríteni ezt a széteső jelenetet és vicchalmazt. *Ágai* Irén kedves és finom. *Rátkay* Márton öreg vezérigazgatója jó és mértékadó. *Delly* Ferenc egyszerű, emberi. *Kertész* Dezső talán túlmerev.

A darabot az intim kis színház finoman hozta a közönség elé: *Vaszary* János rendezése ötletes, *Upor* Tibor díszletei szépek.

ILLÉS ENDRE

Török Sándor az Április-ról

A *Nemzeti Színházban* már teljes felkészültséggel folynak a próbák *Török* Sándor *Április* című darabjából. Az *Idegen város* és a *Bankett a Kék Szarvasban* szerzője a következőkben mondja el, mit akart megírni a darabjában:

— Véleményem szerint a színpad játék. *Nem szabad lefényképezni az életet* és úgy állítani a kulisszák közé. Az írónak, ha színpadra lép, *ki kell emelkednie a hétköznapból.*

— Új darabom, az *Április*, hogy úgy mondjam, *a karrierdarabok kvintesszenciája.* Sűrített karrierdarab, amelyben *éppen azt a tételt akarom megcáfolni amelyet az eddigi karrierdarabok tévesen felállítottak.* Igaz, hogy az emberiség vágyálmaival egyezik a karrierdarabok tétele és az emberek éppen azt szeretik színpadon látni, hogy *„hogyan lehet karriert csinálni."* Az *Április*-ban azt akarom bebizonyítani, hogy *lehet*, de ahhoz *mindenekfelett tehetség kell.* Vannak ugyan mondva csinált karrierek, de ezekhez legalább stréberség, a talpnyalásban való elsőrendűség tehetsége kell. *Tehetség nélkül azonban, akárhogy is nézzük a dolgot, nem lehet karriert csinálni.* Kivéve természetesen a karrierdarabokat. *Azokban lehet.* De *csak azokban* lehet.

— Az *Április*-ban a hős, vidéki fiatalember, aki véletlenül a kegyelmes úr előkelő társaságába kerül, *karriert csinál, holott tehetségtelen.* De *mindazt, amit elért*, pénzt, hatalmat, nőt, *el is veszti.* Mert *nem érdemli meg.*

— A darab *könnyű áprilisi játék*, egyetlen éjszaka játszódik. Az egyik színpadkép *a kegyelmes úr dolgozószobáját*, a másik színpadkép a *szalónt* ábrázolja.

— Díszletben, stílusban, *egzótikus környezetbe helyezi darabomat a Nemzeti Színház. Csortos* Gyula, mint rendező vezeti a főpróbákat.

*

Az *Április*-t a következő sezreposztásban mutatja be a *Nemzeti Színház:* A kegyelmes *Csortos* Gyula; Péter *Jávor* Pál; Lia *Titkos* Ilona; Anna *Szörényi* Éva; Államtanácsos *Táray* Ferenc; Pártember *Nagy* Adorján; Bankigazgató *Lehotay* Árpád; Gyáros *Petheö* Attila; Jópofa *Apáthy* Imre; Báróné *Berky* Lili; Professzor *Pethes* Sándor; Méltóságos asszony *Füzes* Anna; György úr, a főlakáj *Kovács* Károly. Játékmester *Csortos* Gyula.

* **(Zeneesztétika és pszihológia.)** A Magyar Pszihológiai Társaság esztétikai szakosztálya *május 5-én, kedden* délután fél 6 órakor, a Fészek-klub előadótermében (VII., Kertész-utca 36.) felolvasó ülést tart, amelyen *Prahács* Margit dr. „Zeneesztétika és pszihológia" címmel, *Hamvas* Béla „Modern szobrászat és művészetelmélet" címmel ad elő.

Szinházi konfetti a Vigszinház negyven esztendejéből

Az első magyar szót, mely elhangzott a *Vigszinház* színpadáról, *Kozma* Andor, a költő írta. Megnyitó prológusa előzte meg a szinház első bemutatóját *Jókai* Mór *A Barangok, avagy a peoniai vojvoda* című vígjátékát. A prologusban *Lenkei* Hedvig játszotta a Víg szellemet, *Gál* Gyula Plautust, *Balassa* Jenő Molieret és *Beregi* Oszkár Kisfaludy Károlyt. Jókai vígjátékában *Delli* Emma, *Niko* Lina, *Hunyady* Margit, *Varsányi* Irén, *Molnár* László, *Fenyvesi* Emil, *Hegedüs* Gyula, *Szathmáry* Árpád, *Tapolczai* Dezső, *Sziklai* Kornél, *Magyari* János, *Mátrai* Béla, *Kassai* Győző léptek fel.

*

Az első nagy sikert *Az államtitkár úr* című francia bohózat előadása hozta meg *1896 május 4-én, négy nappal a megnyitás után.* Két nappal később *I. Ferenc József* is megjelent a szinházban. Előadás után *Széll* Kálmánhoz, az akkori miniszterelnökhöz fordult és következőket mondta:

— *Nagyon meg voltam elégedve. A szinház igen szép. Az előadás nagyon jó.*

*

Ditrói Mór, a szinház első igazgatója határozta el, hogy a külföldi darabok sorozatos sikerei után *száz magyar darabot* játszik egymásután. 1901 szilveszterén a *Zsába századik előadása után* megindult a sorozat. Január elsején az *Ocskay brigadéros*-sal, *Herczeg* Ferenc darabjával kezdődött a magyar ciklus. A száz este során szinre került *Bartha* Miklósnak *A feleség* című darabja is.

És most a napokban megjelent a Vigszinházban *Bartha* Miklós özvegye. Elkérte az igazgatóságtól *A feleség* kéziratát a *Nemzeti Múzeum Bartha Miklós szobája számára*, amely a közel jövőben nyilik meg. *Roboz* Imre vezérigazgató lemásoltatta a régi darabot és az eredeti kéziratot Bartha Miklós özvegye útján *a muzeumnak ajándékozta.*

*

A száz este során *Hunyady* Margit egy igen érdekes magyar újdonság főszerepét játszotta. A darabról senki sem tudta, ki a szerzője. A színlapon *álnév* állt. Egyedül *Ditrói* Mór tudta, hogy az újdonságot *a női főszereplő írta.* Valaki megtudhatta a „titkot", mert a bemutatón, amikor *Hunyady* Margit megjelent a tapsokra, a nézőtéren felzúgott a kiáltás:

— *Szerző! Szerző!* — és sokáig tapsolták a szinház kitünő művésznőjét.

*

A Vigszinház *első Trilbyje Delli* Emma volt. Műsoron volt a darab, amikor Delli Emma férjhezment *Török* Lajoshoz és nem volt hajlandó többé fellépni. A szerepbe „beugrott" egy fiatal kislány, aki *a megnyitó előadáson magyar ruhában éppen csak átment a szinpadon* és senki sem ismerte a nevét. A *Trilby* előadásán tanulta meg a közönség, hogy *ezt a kislányt Varsányi Irénnek hívták.* Első nagy szerepével egyszerre az első sorba került.

*

Huszonötévvel ezelőtt *Molnár* Ferenc felhívta az igazgatók figyelmét egy tehetséges, törekvő, fiatal ujságíróra, aki *Reinhardtnál* színházi tanulmányokat végzett s azután hazatért Budapestre ujságot írni. A Vígszinház leszerződtette a fiatalembert, aki első rendezésével, a *Tajfunnal* nagy sikert aratott. A színlapon ez állt: „Rendező: *Jób* Dániel".

*

A *Tajfun* időrendben a harmadik nagy *T* volt, amely sikert hozott. A „három T" a három legendás nagy siker volt: *Tatárjárás, Tanítónő, Tajfun.* A Vígszinház annálesei, mint *a három T-ről* emlékeznek meg az első operettelőadásról, *Bakonyi* Károly és *Kálmán* Imre *Tatárjárásáról, Bródy* Sándor *Tanítónőjéről* és *Lengyel* Menyhért *Tajfunjáról.* A három darab *egymásután* került szinre s felváltva műsoron maradt. Minden este kint függött a pénztárnál a tábla: *„Minden jegy elkelt".*

*

A *Vigszinház* honosította meg a szinvonalas gyermekelőadásokat. Szerzőjük évtizedeken át a szinház titkára, később dramaturgja és ügyvezető igazgatója, *Komor* Gyula dr. volt. Ezek az előadások nagyon alkalmasak voltak arra, hogy akik nem juthattak még szóhoz, fiatal, tehetséges szinészek, bemutatkozhassanak, mintegy próbaképpen. *Komor* Gyulának híres gyerekdarabjában, amelynek *Az a huncut kéménysepső* volt a címe, két ragyogó fiatal szókeség találkozott a szinpadon. Két kis kezdő: *Péchy* Erzsi és *Honthy* Hanna.

*

Az *ezredik* előadást *1899 március 22-én* ünnepelte a szinház, a *Dr. Pepi* című bohózat előadásával, amelynek egyik főszerepét *Hetytyey* Aranka játszotta. 1910-ben megünnepelték az *ötezredeki* előadást. A negyvenéves jubileumig a szinház több, mint *tizenkétezer előadást* tartott.

*

A szinház legtöbb sikere *Molnár* Ferenc hevéhez füződik. Nemcsak világsikert ért darabjai, az *Ördög*, a *Liliom*, *Testőr*, a *Hattyu* s a többiek, hanem *számtalan fordítása* révén, amelyek a francia vígjátékokat közelhozták a budapesti közönséghez és szinte ujjáformálták. Negyvenéves jubileumán a Vígszinház ismét *Molnár* Ferenc nevét írja szinlapjára. S amint az első szinlapon ott állt a *Hunyady*-név, a jubiláris szinlapról sem fog hiányozni. *Hunyady* Sándor írja az *ünnepi alkalmi játékot.* Az utóbbi évek operettsikereit a *Három a kislány* óta *Harsányi* Zsolt ültette a *Vigszinház* szinpadára. *Harsányi* Zsolt a jubiláris estén *ünnepi verssel* szerepel. A régi nagynevű gárda otthonában pedig *az új fiatal szinésznemzedék* legkiválóbb erői lépnek szinpadra a negyvenéves forduló estéjén.

—cent.

„Csoda a hegyek közt"

Molnár Ferenc legendája a Vígszinház negyvenéves jubileumán

Ünnepi előadás: pénteken, május 8-án

Az egész magyar szinházi kultúra ünnepe lesz az az előadás, amellyel pénteken, május 8-án, fennállásának **negyvenéves jubileumát** ünnepli a **Vigszinház.**

Ekkor kerül először szinre **Molnár** Ferenc legendája, a

CSODA A HEGYEK KÖZT.

Ezzel a nagyszerű költői alkotással gyarapítja az illusztris szerző fényes sorozatát műveinek, amelyek a **Vígszinházból** indultak a világsiker útjára. A legenda előadását külön a jubileum alkalmára engedte át a szinháznak.

Parádés szereposztásban kerül szinre **Molnár** Ferenc szindarabja. A főszerepeket

Muráti Lili, Gyöngyössy Erzsi, Toronyi L. Imre, Góth Sándor, Ráday Imre, Beregi Oszkár

játsszák, akik mellett

Tolnay Klári, Németh Romola, Vágóné Margit, Pártos Erzsi, Vértess Lajos, Ajtay Andor, Köpeczi-Boócz Lajos, Solthy György, Perényi László, Bárdi Ödön, Bihary József, Leövey Leó, Berczy Géza, Gellért Endre, Zátony Kálmán, Mátray József, Dózsa István, Egry István

jutottak hálás feladathoz.

Rendező: **Jób** Dániel.

A zenei részt **Demény** Dezső pápai kamarás állitotta össze.

Díszlettervező: **Vörös Pál.**

Az előadást **Hunyady** Sándor

NEGYVEN ÉV

című alkalmi játéka vezeti be, aminek szinhelye a **Vígszinház** társalgója és amelyben **G. Kertész** Ella és a darab szereplői emlékeznek meg dicsőséges elődeikről.

Ezt követi **Harsányi** Zsolt **„Emlékezés"** című verse, melyet **Makay** Margit mond el.

Ugy a **„Negyven év"**, mint az **„Emlékezés"** a **„Csoda a hegyek közt"** további előadásain is szerepel.

A pénteki premiert megelőzően, csütörtökön este nyilvános főpróbát tart a szinház.

Az első előadások jegyeit már árusítják.

Jegyrendelés: 153—44.

Éterhullám-hangverseny

Még a mai embernek a technika csodáitól elkényeztetett érzékszervei számára is a gyerekkori „hókusz-pókusz"-ra emlékeztető varázslatnak tünt a Zeneakadémia nagytermében szombaton este látott és hallott *Theremin*-féle „éterhullám-hangszer".

Az emelvényen rádió-szerű szekrényke, amelyből fémcsövek nyulnak ki. A szekrény mögött magas, dekorativ külsejű hölgy: Lucie *Bigeloff-Rosen* áll és két kezét hipnotizáló mozdulatokkal lebegteti a fémcsövek *fölött.* És a szekrény megszólal. Egészen sajátságos hangot ad. Olyanfélét, mint — ez is gyerekkori emlék! — a selyempapírnak és a fésünek a közismert kombinációja, ha ajkunkkal megfelelő módon rezegtettük. Nazális, zizegő alaptónusú ez a hang, természetesen százszoros nagyitásban szól, a fentemlített elmés hangszerhez képest. De ezen az alapszínezeten túl igen sokfélére hasonlít az *„éterhullámhang":* legtöbbször az „éneklő fürész" nevű jazz-instrumentum kissé fülsértő hangjára; szerencsésebb pillanataiban a saxoviolinra, sőt néha a gordonka kantilénájára is.

Kétségtelen, hogy ez a hangszer, amelyet elektromos indukció szólaltat meg, ma még zsenge ifjúkorát éli. Gyorsütemű, pattogó muzsikát például nem hallottunk, csak lassú legato-szerzeményeket. Kétségtelen azonban az is, hogy fejlődési lehetőségei beláthatatlanok. Mint kísérlet, máris nagy érdeklődést és tetszést keltett.

(Op.)

Bartók és Kodály bemutatók

a **Kecskeméti Dalárda** 14-i estjén. Z. 8. Jegyek Rózsavölgyinél, Bárdnál (**Szász**).

*

Berlini Filharmonia 20-án

Bach: Brandenburgi koncert No. 3, **Dohnányi:** Gyermekdal-változatok (**Dohnányival**), **Wagner:** Mesterdalnokok-nyitány, **Beethoven: VII. szimfónia.** Jegyek Bárdnál, Rózsavölgyinél (**Szász**).

A magyar filharmónikusok olaszországi diadalutja

MILANÓ, máj. 2.

A Filharmoniai Társaság olaszországi művészkörútján *Dohnányi* Ernő dr. elnökkarnagy vezetésével május elsején *Genovába* érkezett. Délben a genovai polgármester a városházán lakomát adott a társaság tiszteletére, majd körülvezette annak tagjait a városi múzeumban. Megmutatta többek közt *Paganini* hegedűjét, amelyen *Szentgyörgyi* László, a Filharmoniai Társaság hangversenymestere *játszott is.*

Este a *Carlo Felice* szinházban volt a *hangverseny.* A műsor *Wagner* „Mesterdalnokok" nyitányával kezdődött, majd *Mozart* g-moll szimfóniája került előadásra. Azután ismét műsoron szerepelt *Respighinek* „Gli ucceli" című szerzeménye, amelynek előadása előtt *a zenekar tagjai felálltak* s a példájukat követő nézőközönséggel együtt *egy percig tartó néma csenddel adóztak a nemrég elhunyt Ottorino Respighi emlékének.* A hangverseny második részében *Dohnányi* „Szimfonikus percek" című munkája került előadásra. A második részt *Bartók* Béla „Paraszt dalok" című műve és *Liszt* „Tasso" című szimfonikus költeménye fejezte be.

Május 2-án *Reggio Emiliába* érkezett a Filharmoniai Társaság, ahol a Circolo del Littorio termében adott nagy sikerrel hangversenyt, majd május 3-án útját *Bolognába* folytatja.

A milanói birálatok nagy elismeréssel emlékeznek meg a hangversenyről és *kiemelik Dohnányi Ernő rendkivüli képességét.*

* **(A tudós nők felújitása.)** A Nemzeti Szinház klasszikus ciklusának 13. előadása *május 8-án Molière A tudós nők* című vígjátéka lesz, amelynek szereposztása a következő: Crysale — *Bartos* Gyula, Philaminte — *Vizvári* Mariska, Armande — *Szeleczky* Zita, Henriette — *Szörényi* Éva, Ariste — *Bodnár* Jenő, Belise — *Vaszari* Piroska, Clitandre — *Apáthy* Imre, Trisotin — *Sugár* Károly, Vadius — *Gabányi* László, Marie — *Somogyi* Erzsi, Lepine — *Matány* Antal, Julien — *Juhász* József, jegyző — *Major* Tamás. Játékmester' *Táray* Ferenc.

Heti hangverseny naptár

Kedd: Lengyel-hangverseny, *Turczinski* József közreműködésével, Fészek-Klub. 8. A *Kolisch-vonósnégyes* kamaraestje, Vi. kisterem 8.

Szerda: Hubermann Bronislaw hegedűestje, Vi. 8. A *Zenemüvészeti Főiskola Segitő Egyesületének hangversenye*, ZA. 8.

Csütörtök: Grace Moore fellépte a *Bohéméletben*, Városi Szinház (½8). Lyra-bérlet. *Vida* Mária dalestje, ZA. kamaraterem. ½9.

Péntek: A *Roth-kvartett* kamaraestje. ZA. ½9.

Szombat: Földes Andor zenekari zongoraestje. ZA. 8.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

Jubileumi kiállítás a Műcsarnokban

A Műcsarnok falai között nagyszabású kiállítás várja a közönséget. Az igazán „telt ház" képét nyujtó termekben közel hétszáz műtárgy sereglett össze, amelynek elenyésző kis hányada, vagy negyven darab a magyar képzőművészet küzdelmes, úttörő idejéből való retrospektiv anyag, a többi mai termés. Mielőtt megjelölnénk, hogy a képeknek és szobroknak ebben a törekvésre s persze színvonalra is eltéréseket mutató népes gyülekezőjében kik vannak jelen, mint kiemelkedő és számottevő értékek: előbb az alkalomra kell rámutatnunk, amely a Műcsarnok idei kiállítását létrehozta. Az alkalom: jubileumi dátum. Jubileuma annak a társadalmi alapon szervezett művészeti intézménynek, amely lelkes és európai látkörü magyarok kezdeményezéséből nőtt országos arányuvá s játszott vezető szerepet évtizedeken át képzőművészetünk ügyének szolgálatában. Az első szó ezt az intézményt illeti, annyi művésznemzedék alkotásainak vendéglátóját, a Képzőművészeti Társulatot. Háromnegyed századot tesz már ki az az idő, amelyre visszatekint. Ez a mult, ez a hetvenöt év, amely szerény magból széles törzsü és dús lombozatú faként a magyar kultura egyik legreprezentálóbb erősségévé fejlesztette a társulatot: egyben összefügg képzőművészetünknek önálló, az európai egyetemességben külön színt képviselő jelentőségével. A kiállításokhoz, amelyeket a társulat rendezett, számos nagy fegyverténye fűződik ennek az evolucionak, különösen azokban az évtizedekben, amikor irány, felfogás, jelszó a festők társadalmát még nem osztotta szembenálló táborokra s egyoldalu, szűkkörű esztétikai szemlélet helyett a Műcsarnok küszöbén való bejuthatást egyedül a kvalitás döntötte el.

Visszanézve az elindulásra, a kiállításon külön teremben adózik a társulat az első művészalapítók emlékének. Azoknak a művészeknek, akiknek összefogásából született ez az intézmény s akik között korban és művészi levegőjárásban az akkor hatvan éves *Kiss* Bálint és a huszonnégy éves *Székely* Bertalan jelentette a két távoli pólust. Az előbbi még a táblabíróvilág festőit befolyásoló „bécsi iskola" halódó szellemének embere, az utóbbi Münchenből hazatérve új hangot megütő, a romantika gazdag érzéstartalmát, színerejét és nagyvonaluságát képviselő, korszakot nyitó egyéniség. Díszhelyet kapott e teremben *Borsos* József mesteri portréja a társulat első védnökéről, Eszterházy Pál hercegről s a falakon, connaiseur-ök csemegéül szolgáló kisebb Székely-képek mellett a biedermeyer-talajban gyökerező *Barabás* Miklós két jellemző arcképét találjuk, *Ujházy* Ferenc csendéletét és egy figurális képét s a romantikus tájképnek oly mestereit, mint *Ligeti* Antal, *Molnár* József, *Brodszky* Sándor, *Telepy* Károly, *Kelety* Gusztáv, valamint történeti kompozíciókat *Than* Mórtól, *Orlay Petrics* Somától, *Weber* Henriktől és *Klimkovics* Ferenctől. A magántulajdonból és közgyüjteményekből előkerült képek azért is foglalkoztatni fogják a gyüjtőket és a közönséget, mert nagyrészt kevéssé ismert, eddig nem igen szerepeltetett művek.

Ezen a kegyeleti gesztust jelentő retrospektiv részen túl a kiállítás hatalmas anyagában majdnem minden név felvonul, amely ma festészetünk és szobrászatunk berkeiben igazi érték. Bizonyára az alkalom is hozzájárult ahhoz, hogy oly művészek is leadták névjegyeiket, akikkel máskor a műcsarnoki falak között nem szoktunk találkozni, hogy az állandó társulati kiállítók mellett része vesznek a felvonulásban az új művészetelvi tömörülések, harcos csoportok tagjai is. Mindenesetre ez a jelenség, amely a „nemzeti tárlat" által is pár éve felvetett gondolatot valósítja meg, örvendetes úgy művészi életünk tiszta érdekei, mint a Műcsarnok hivatása szempontjából.

Természetesen belőle következően léptennyomon elütő megnyilatkozásaival találkozunk stílusnak, szépségideálnak, a kifejező eszközök használatának. Az anyagnak ez a nagy heterogénsége nem könnyű feladat elé állította a rendezést, amelynek kényes nehézségeit azonban *Csánki* Dénes, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója szerencsés kézzel, ismert rendezői biztonságával oldott meg. Ahol alkalom kínálkozott, rokontörekvésű műveket csoportosított, de ugyanazon a falon, vagy szomszédos falakon igen gyakran adódnak nagyon is eltérő felfogások és mondanivalók termékei s ez a közelség még sincs zavaró, bántó hatással a képek ügyére és a szemlélőre. A nyitja ennek kétségkívül az, hogy a rendezés ily esetekben nem valami merev elméleti nézőpontot követett, hanem helyesen, ízlésére és a kvalitásérzékre bizta magát. Mindjárt az első teremben láthatjuk ezt a „békés" megférését a festés annyira másmás égtája alól való műveknek, mint egyfelől *Csók* István, *Iványi Grünwald* Béla, *Szőnyi* István, *Aba Novák* Vilmos, *Márffy* Ödön vásznait s másfelől a konzervativ *Baló* Ede három arcképét, *Glatz* Oszkár, *Szlányi* Lajos, *Szüle* Péter, *Edvi* Illés Aladár, *Márk* Lajos műveit. Ugyanebben a teremben jellemző kvalitású alkotásokkal vannak képviselve még *Burghardt* Rezső, *Vidovszky* Béla, *Zádor* István, *Márton* Ferenc, *Knopp* Imre, *Bosznay* István, *Hermann* Lipót, *Frank* Frigyes, *Nadler* Róbert, *Kunwald* Cézár, *Wellmann* Róbert. A II. B) teremben kapott helyet *Karlovszky* Bertalan három műve, Fabinyi Tihamér miniszter, Mackensen budapesti német követ és Rakovszky Iván arcképei, amelyek e mester virtuóz képmás-stílusának jól ismert jegyeit hordozzák. Itt is lehetne példát vonni a fölötte eltérő képstílusoknak zavaró momentum nélküli közös fedél alá hozására. A II. A) terem viszont már teljesen homogén anyag, új festészetünk oly kiváló mestereit foglalva magában, mint *Bernáth* Aurél, *Egry* József, *Nagy* István, *Kernstock* Károly, *Molnár* C. Pál, s oly fiataljait, mint *Kontuly* Béla, *Hollós Mattioni* Eszter, *Fenyő* György.

A Műcsarnok falain felsorakozó nagy anyagot e beszámoló sorokban most sajnos nem méltathatjuk úgy, ahogyan erényeivel s viszont konstatálható fogyatkozásaival is, a kritikai vizsgálódás tárgya lehet. Helyünk csak a telegramstílust engedi meg s ezért csak névbeli megemlítésére szorítkozunk azoknak a festőknek, akiket a tárlati körséta során, érdemeik alapján feljegyeztünk. Ez a névsor, élén a régóta mesteri rangú *Magyar-Mannheimer* Gusztávval, egyaránt tartalmaz állandó műcsarnoki kiállítókat s egészen új jelentkezésű tehetségeket: *Udvary* Pál, *Benghardt* Ágost, *Boldizsár* István, *Horthy* Béla, *Istokovics* Kálmán, *Orbán* Dezső, *Pécsi-Pilch* Dezső, *Basch* Andor, *Czencz* János, *Emőd* Aurél, *Szobotka* Imre, *Basilides* Sándor, *Modok* Mária, *Remsey* Jenő, *Gaál* Ferenc, *Mendlik* Oszkár, *Kézdi-Kovács* László, ifj. *Czene* Béla, *Vörös* Géza, *Lehel* Mária, *Fehérváry* Erzsi.

A grafikai művek sorozatából kiemeljük *Komjáti* Gyula finom rajzait, *Haranghy* Jenő kompozicióját, *Szügyi* Elemérnek az akvarell nyelvét kitünően értő, temperamentumos, szines tájimpresszióját, *Diósy* Antal, *Hende* Vince, *Jeges* Ernő, *Rozgonyi* László, *Beron* Gyula grafikai zamatú lapjait.

A szobrok derékhada a számukra rendelt csarnokban sorakozik, egyes intim darabok pedig, mint rendesen, a képek termeiben kaptak helyet. Az utóbbiak között legjelentősebbek *Medgyessy* Ferenc, *Pátzay* Pál tömör formanyelvű képmásai (köztük a neves orvosprofesszor, id. Bókai János portréja), *Kisfaludi-Stróbl* Zsigmond bronzai (köztük a kormányzó képmása). Jeles értéke a szoboranyagnak *Sidló* Ferenc „Álom" című kompozíciója, *Csorba* Géza, *Lux* Elek, *Telcs* Ede, *Szentgyörgyi* István *Damkó* József, *Kallós* Ede, *Horvay* János, *Petri* Lajos, *Martinelli* Jenő, *Sóváry* János, *Körmendi Frim* Jenő plasztikái. Az építészeti tervrajzok, felvételek között a mai stilustörekvésnek oly kitünőségeivel találkozunk, mint *Árkay* Bertalan, *Györgyi* Dénes, *Pogány* Móric, *Szivessy* Tibor.

A kiállítást a kormányzó hétfőn délben nyitja meg ünnepélyesen.

(— m —)

---

* **(Operaház.)** A Trubadur szombati előadása kettős szereplőváltozással folyt le. *Roswaenge* Helge helyett *Halmos* János énekelte Maurico szerepét, Azucenát pedig *Gere* Lola helyett *Basilides* Mária. Leonóra *Németh* Mária volt, akinek ez egyik parádés szerepe. Ezúttal is nagy sikere volt, amelyben a többiek közül elsősorban *Basilides* Mária osztozott. *(tt)*

SELYMEK

Alantlak mind műselyemfonálból.

Krepdesin minden szinben mt.	1.55	**Piké-különlegesség** bluzra, ruhára	3.30
Marokén ruhára, kabátra	1.98	**Krepon imprimé** a legujabb komplé- és ruhaanyag	3.90
Krepdesin-imprimé cégünk reklámja	2.90	**Mintás taft** divatujdonságok	2.70
Téba divatos szövésű tavaszi ruhaanyag	3.90	**Gloké-különlegesség** nehéz minőségben köpenyre, komplére	4.90

A világhirü Goldberger cég összes gyártmányai u. m. Goldmatt, Goldami, Resista, Goldjosette nagy választékban. A nyári transparent és organdinujdonságok megérkeztek.

SZÖVETEK

Gyapjuzsorzset minden szinben, rendkivüli ár	3.60	**Tropikálszerü** férfiöltöny- és női kosztümkelme nagy választékban, 140 cm. széles mt.	6.80
Gyapjugloké ruhára és komplére, 130 cm. széles mt.	6.90	**3 méter** férfiöltönykelme, kiváló minőség. óriási választékban..... ára összesen	32.—
Pepita és kockás szövetujdonság, aljra és kabátra. tiszta gyapjuból 100 cm. széles	5.90	**Beyer** szabásminták és divatlapok nagy választékban	

MOSÓANYAGOK

Mosódelén karton és festő jó minőség mt.	—.68	**Goldberger „Flokon"** és muszlet-ujdonságok	1.88
Mintás műselymek nagy választékban mtr.	—.98	**Goldberger „Goldorado"** gyürhetetlen ruha- és pongyolakelme	2.40
Reklám műselyem minden szinben mtr.	—.55	**Goldberger „Lyon"** ruhára és komplére mintás P 2.80, sima	2.50
Levantin dierndlinek és kiválóan alkalmas 78 cm széles	1.18	**Eolin** férfiingre és bluzra a legkellemesebb viselet	2.90
Alpesi kockás és virágos dierndli	1.45	**Maradék osztály a ½ emeleten**	

Postán utánvétellel szállitunk, 15 pengőn felül dijmentesen. Vidékre mintákat küldünk.

MAGYAR DIVATCSARNOK

Rákóczi-ut 72—74.

---

* **(A Hubay Jenő-Társaság lengyel díszhangversenye.)** A Hubay Jenő-Társaság május 5-én, kedden este 8 órakor tartja *lengyel disz-hangversenyét* a Fészek-klubban (VII., Kertész-utca 36.). A hangversenyen közreműködnek: *Turczinski* József varsói zongoraművész, *Réthy* Eszter, *Zathureczky* Ede, *Szervánszky* Péter, *Nováky* László, *Kerpely* Jenő és *Herz* Ottó dr. A dísz-hangverseny előtt *Strakosz-Buzek* Pál dr. volt lengyel konzul, nyug. miniszteri tanácsos, bevezetőt mond.

* **(Az Operaház eseményei.)** Vasárnap, május 3-án, délután 5 órakor *Tosca* (munkás-előadás), *jegyek nem válthatók.* Hétfőn *Sába királynője* (népmüvelési előadás), *jegyek nem válthatók* (bsz. fél 8). Kedden délután 3 órakor *Az önző óriás, A törpe gránátos* (a nemzeti gyermekhét előadása). Szerdán délután 4 órakor *János vitéz;* Kukorica Jancsi *Hámory* Imre először (a nemzeti gyermekhét előadása). Csütörtökön *Orfeo* (B. fél 8). Pénteken *Parasztbecsület, Sylvia* (C. fél 8). Szombaton olcsó helyárakkal *Figaro házassága* (bsz. fél 8). — Vasárnap, május 10-én, *Pataky* Kálmán fellépésével *Márta* (bsz. fél 8), *Hétfőn,* május 11-én, *nincs előadás.* Szerdán, május 13-án *János vitéz* (bsz. fél 8). — Vasárnap, május 17-én, olcsó helyárakkal *Varázsfuvola* (bsz. fél 8). Csütörtökön, május 21-én, *Németh* Mária fellépésével *Don Juan* (bsz. fél 8). Csütörtökön, június 4-én, olcsó helyárakkal *Cosi fan tutte* (bsz. fél 8). — Népszerü operasorozat olcsó helyárakkal: Május 12-én *Németh* Mária és *Pataky* Kálmán fellépésével *Aida;* május 16-án *Németh* Mária fellépésével *Norma;* május 22-én *Bohémélet;* május 29-én *Huszka* Rózsi fellépésével *Parasztbecsület, Bajazzók;* június 2-án *Huszka* Rózsi fellépésével *Sába királynője.* — *Wagner*-ciklus olcsó helyárakkal: Május 14-én *Tristan és Izolda (századszor);* május 23-án *Lohengrin;* május 30-án *A nürnbergi mesterdalnokok;* június 5-én *Huszka* Rózsi fellépésével *Tannhäuser.*

* **(Az Ernst Múzeum aukciója.)** Május 3-án nyílik meg az Ernst Múzeum aukciójának kiállítása és május 11-től kezdve megkezdődnek különböző műkincsek, értéktárgyak árverései. *Közel kétezer darab* kép, szobor, porcellán, szőnyeg és művészeti remek kerül árverésre a múzeum termeiben. Többi között *Csiszárik* János püspök és *Egger* Gyula, valamint mások értékes művészi hagyatékai. Különösen érdekes *Clovio Giulio*-nak a *Holt Krisztus az angyalok között* című pergamenje, amely a XV-ik században készült. A kép kikiáltási ára 2500 pengő. Nagyon értékesek a *holicsi porcellánok,* a különböző *gobelinek* és érdekes a kiállítás *vörösrézgyüjteménye. Munkácsy* Mihály, *Brodszky* Károly, *Paál* László, *Lotz* Károly, *Mészöly* Géza s egész sereg világhirü név alkotásaival találkozunk a múzeum kincsekkel megtelt termeiben.

* **(Jótékonycélú hangverseny.)** A Zeneművészeti Főiskola igazgatósága *május 6-án, szerdán,* este 8 órakor a szegény ifjúság segélyezésére hangversenyt rendez, melyen a főiskola legkiválóbb hallgatói szerepelnek. Jegyek 1 pengő és 50 fillér árban az igazgatóságnál válthatók.

* **(Kamarakórus.)** Szombaton este mutatkozott be a Zeneművészeti Főiskola kistermében *Forrai* Miklós kamarakórusa. *Forrai* tehetséges fiatal karmester, muzikális, temperamentumos; pompásan fegyelmezi és vezeti kitünő énekesekből álló kórusát. Az értékes műsoron régi ellenpontozó mesterek és madrigál-szerzők művei mellett mai magyar kompoziciók is szerepeltek. A bemutatkozó estnek komoly sikere volt. *(—k —a)*

* **(Liszt-emlékhangverseny Miskolcon.)** Miskolc városa szombaton hangversenyt rendezett Liszt Ferenc emlékére.) Hubay Jenő szereplése országos művészi eseménnyé avatta a hangversenyt.

1966 JUL 22

Arcok a tegnapból

SZÍNHÁZTÖRTÉNETI EMLÉKEZÉSEK

KAZIMIR KÁROLY:

1021

Az egyetlenegy

UPOR TIBOR 1904—1960

Budapesten született. Elvégezte a római Képzőművészeti Akadémiát, majd 1927-ben Braunschweigben szerzett építészmérnöki diplomát. 1927-től itthon dolgozott. 1930—35-ig a Nemzeti Színház, 1935 után a Magyar Színház díszlettervezője lett. Hevesi Sándorral és Horváth Árpáddal dolgozott együtt. 1945 előtti tervezései: Szőrös majom, Számum, Vakablak, Tűzek az éjszakában, Az ember tragédiája, A néma levente, Magyar Elektra. Az úr katonái-t 1935-ben mutatták be az ő díszletterveivel, amelyet 1938-ban felújítottak. A felszabadulás után a Belvárosi Színházban, a Néphadsereg Színházban, s a Vígszínházban dolgozott, — vendégként sok díszletet tervezett a Nemzeti Színház számára.

Nincs megrázóbb halotti beszéd, mint amit *Kosztolányi Dezső* írt. Mindenkiről írta, aki közel állt szívünkhöz és aki örökre eltávozott tőlünk.

Upor Tiborra emlékezem.

„Okuljatok mindannyian e példán.
Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él
S mint fán se nő egyforma — két levél,
A nagy időn se lesz hozzá hasonló."

Senki nem született Budapesten 1904. június 15-én, hogy azután 1960. június 11-én négy nappal 56 esztendős születésnapja előtt búcsú nélkül itthagyja mindazokat, akik hozzátartozóinak érezték magukat.

Senki nem járt Rómában Képzőművészeti Akadémiára azért, hogy 1927-ben Braunschweigben átvegye építészmérnöki diplomáját, majd hazatérte után a mai Vidám Színpad helyén az édesapja által alapított *Új Színház* épületében szcenikai vezetőként kezdje díszlettervezői pályafutását.

A színházi mesterséget *Hevesi Sándortól* tanulta és nagyon megtanulta. Tudása kimeríthetetlenné, érzéke a színház iránt szinte csalhatatlanná vált. Színházi ember lett belőle a *Nemzeti Színházban* eltöltött öt év alatt — 1930—35 között.

Színházi embernek nevezzük az olyan ritka tüneményt, aki a saját reszortja mellett, amit átlagon felül művel, ismeri és érzi — tehát műveli is — adott esetben a színház egészét. Rendezéstől, szereposztáson, dramaturgiai munkán keresztül egészen a közönségszervezésig.

Nem életrajzot, emlékezést írok. De megemlítem híres munkái közül a Hevesivel közösen alkotott *III. Richard, Az ember tragédiája* díszletterveit.

A felszabadulás után nehezen találta meg helyét az életben. Talán azért, mert polgárnak tekintették, pedig csak ember volt. Érzékeny, szertelen, gazdag fantáziájú, szókimondó ember. Eltaszították és ő hagyta magát eltaszítani. A hozzá nem értőktől nem tűrt beleszólást, még akkor sem, ha az illetőnek erre jogcíme volt.

Egy főpróbán megsértette valaki — ki kutatja ilyen távlatból már a sértő személyét — kit lehet felelősségre vonni azért, ami ezután következett Upor Tibor életében. Megsértette valaki és ő *hosszú éveken át színházba nem tette be a lábát.* Visszatért mérnöknek egy tervezőirodába — és elkezdte pusztítani önmagát. Vigasztalásért, oldódásért az alkoholhoz fordult, s kegyetlen fájdalommal sóvárgott a színház után. Képzeljünk el egy olyan embert, aki az emlékezetes *Gáspár Margit*-darab (Új Isten Tébában) több mint 200 estéjének egyikéről sem hiányzott, akinek életében a színház, mint állandó lakhely szerepelt és átmenet nélkül *otthontalanná* válik. A tisztuló, okosodó politikai légkör, a barátok végül is megteremtették számára az újjászületést jelentő hazatérést. Szelleme, egyénisége magára talált, ironikus megjegyzéseiben már nem a sértődött polgárt, hanem a segíteni akaró, demokratikusan gondolkodó és cselekvő embert lehetett felfedezni.

„Édes barátom, olyan ez épen,
mint az az ember, ottan a mesében.
Az élet egyszercsak órája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla:
Hol volt..."

A Pesti emberek vígszínházi próbái alatt történt. Hirtelen, de állandósult pénzzavaromban a büfésnőtől 20 forintot kértem kölcsön. Upor sápadtan karon ragadott, kihúzott a folyosóra és rekedtes hangján így szólt hozzám: *„Ide figyelj, már a Beöthy László megmondta, egy rendező nem kérhet 20 forintot kölcsön. Legkevesebb, amit elfogadhatsz, az egy százas."* És ezek után belecsúsztatott a zsebembe kétszáz forintot. *„Majd megadod elsején, vagy tizenötödikén — vagy megint elsején"* — és folytatta a dorgálást: *„Ha nincs pénzed, vállalj vendégrendezést, és kérd előre a pénzt. Pénz mindig legyen nálad elegendő, ez önbizalmat ad."*

Sokat dolgozott a Nemzeti Színházban *(Pygmalion, Bernarda háza, Kormos ég)*, látástól vakulásig, mintha be akarta volna pótolni az elvesztett éveket. Nem engedélyezett magának pihenőt. Talán a nagyközönségben is élnek még azok a sikerek, amelyek az ő nevéhez is fűződnek. *Szent Johanna, A néma levente, Ilyen nagy szerelem, Pesti emberek, Lysistrate, Háború és béke, Az öreg hölgy látogatása.* Hasztalan fáradozás a tervek, rajzok eredetijét kutatni, kincseit pazarlóan szórta szét. A fényképezés technikája szerencsére segít nekünk az emlékezésben. Színes rajzot keveset készített. Néha telefonon rendelte meg a színeket a központi festőterem Laszka bácsijától, aki sokszor jobban ismerte a tervezőket, mint azok saját magukat.

Elterjedt, hogy kevés az érzéke a színekhez. Látszólag nem törődött az ilyenfajta megjegyzésekkel, de váratlanul ebben az időben néhány gyönyörű színes tervvel lepte meg az aggályoskodókat. Majd mint aki megtette a magáét, újra elhanyagolta a színes rajzok készítését. A színpadon *építkezett*, méghozzá egyedülálló képességgel. Úgy komponálni játékteret, ahogy ő, kevesen tudtak. A tehetséges, odaadó munkát munkatársai, a műszak részéről szó szerint bőkezűen honorálta. A *Lysistrate* című komédia díszletének közepén egy hatalmas kapu helyezkedett el. A darab szellemének megfelelt, a műszakiak fizikai erejének már kevésbé. Upor érezte az ellenállást és azt a szándékot, hogy a kaput én is „ki szeretném rendezni" az előadásból. Lázas igyekezettel próbált híveket szerezni a kapunak. Végül is ő győzedelmeskedett, a kapu maradt és a műszakiakkal a főpróbák után kedélyes sörözgetés közben beszélték meg a problémák elhárításának útját-módját. Ezt a módszert gyakran és sok humorral alkalmazta. *„Bizony szakikám, az Upor díszletét sem szállítják ingyen."*

Önmagával is bőkezű volt. *„Tudod, azért is kell sok pénz az embernek, mert mi történik, hogy ha megyek az utcán, valami nagyon megtetszik nekem és nem tudom megvásárolni."* Így vásárolt szép fazonú cipőket, amelyeket soha nem hordott, ruhákat, amelyeket ritkán viselt. Kopott kabátját panyókára vetve, gyűrt Bródy Sándoros kalapját félrecsapva, üldögélt a Dupla teraszán, figyelte a növekvő autóforgalmat és nemegyszer megjegyezte: *„Addig nem veszek kocsit, amíg Mercedesre nem telik. Mindenből mindig a legjobbat."* Így aztán soha semmilyen kocsit nem vásárolt. *„Jobb ma egy túzok, mint holnap egy veréb"* — szokta mondogatni. S a túzok alatt a Mercedest értette.

KRŐNIKA

Mi újság az Operában?

Július 18-án, hétfőn délelőtt egyetlen magánénekessel találkoztunk az Operaház művészbejárójának lépcsőházában: *Nádas Tiborral*. Valami hivatalos elintézni valója akadt.

Ebben a lépcsőházban most veszélyes megállni, mert — festik! Illetve még csak az előző festés eltávolításánál tartanak, következésképp olyan lesz az ember cipője talpa, ha erre átmegy, mint amilyen otthoni szobafestésekkor szokott.

A festés okán vették le a lépcsőfordulóban a falról azt a tekintélyes táblát, amelyen pedig már az egész szeptemberi műsor olvasható, szereposztásokkal együtt.

Kiderül belőle, hogy az évadnyitó előadás az Operaházban szeptember 9-én lesz; a három Bartók-mű kerül színre. — Másnap, szeptember 10-én a »Bánk-bán«-nal nyitja meg kapuit az Erkel Színház.

Szeptember 10-én lesz az évad első »beállása«: *Korondy György* énekli először a »Don Juan« Don Ottavióját. Korondy György az Operaház újonnan szerződtetett magánénekese. Kívüle *Hankiss Ilona* és *Juhász Pál* új tagok. Ösztöndíjasból magánénekessé lépett elő *Andor Ilona* és *Karizs Béla*. Új ösztöndíjasok: *Begányi Ferenc, Nagy Sándor, Széki Sándor, Tordai Éva, Tóth László*.

Érdekessége a hónap műsorának, hogy szeptember 14-én az új rendezésű »Faust«-ba — *Szabó Rózsa* kivételével, aki akkor énekli először Siebelt — a »régi« gárda áll be: *Ilosfalvy Róbert, Orosz Júlia, Faragó András, Bende Zsolt*.

Megindul a vendégjárás is! *Margherita Rinaldi* olasz énekesnő szeptember 21-én a »Rigoletto« Gildáját, 24-én pedig a »Lammermoori Lucia« címszerepét énekli az Erkel Színházban. *Galina Piszarenko*, a moszkvai Bolsoj Tyeatr szopránja pedig a »Bohémélet« Mimijeként s az »Anyegin« Tatjánájaként mutatkozik be, 25-én és 28-án, ugyanott.

Az új évad első bemutatója: szeptember 27-én és 28-án *Prokofjev* »Klasszikus szimfóniá«-jára írott táncjáték az Operaházban.

Szeptember 25-én, *Sosztakovics* hatvanadik születésnapján a »Katyerina Izmajlova« szerepel műsoron.

Szeptemberi vendégek az Erkel Színházban: Margherita Rinaldi és Galina Piszarenko

Camus ősbemutató Aquincumban

Aquincumban az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem KISZ bizottsága nemzetközi egyetemista ásatótábort kezdeményezett. A tábor résztvevői — akiknek háromnegyed része külföldi — a Szentendrei út nyugati oldalán egy 3500 négyzetméteres területet tárnak fel, konzerválnak és dokumentálnak. Az egyetem Rózsa Ferenc Kollégiumának Fenestra Együttese, a tábor résztvevői és meghívott vendégek részére, július 23-án és 30-án az Aquincumi Múzeum mögötti részen bemutatja kamaraelőadásban Camus Caligula című drámáját.

Hat új magyar játékfilmet forgatnak

Ezen a héten kezdte el forgatni Herskó János Hat nap című filmjét, ugyancsak elkezdődtek Fehér Imre rendező Harlekin és szerelmese, valamint Rényi Tamás rendező Sikátor című filmjének felvételei. A múlt héten kezdte meg Kárpáti György rendező Nem szoktam hazudni című filmjének forgatását. Folytatta a héten is Várkonyi Zoltán az Egy magyar nábob és a Kárpáthy Zoltán, Szemes Mihály pedig az Árvák napja felvételeit.

■ **OPERÁK AZ ISEUMBAN.** A szombathelyi Iseumban augusztus 13-án és 14-én Mozart »Varázsfuvola« című operáját adják elő. A főbb szerepeket Ernster Dezső, László Margit, Ágay Karola, Barta Alfonz énekli. Augusztus 19-én és 21-én Gluck »Iphigenia« című operájának magyarországi bemutatója lesz ugyanott, Déry Gabriella, Bende Zsolt, Réti József és Sebestyén Sándor közreműködésével. Az előadásokat Huszár Klára rendezi.

■ **A KISZ MŰVÉSZEGYÜTTESE** és Kovács Apollónia dalénekesnő nagy sikerrel vendégszerepeltek a londoni »Albert Hall«-ban.

A Kékszakállú Londonban

A londoni Royal Festival Hallban a Londoni Szimfonikusok bérleti estjén *Szőnyi Olga* és *Faragó András* közreműködésével hangzott el Bartók Béla operája, a Kékszakállú herceg vára. A hangverseny programján, melyet *Kertész István* vezényelt, szünet előtt Mozart-művek szerepeltek. A magyar művészek vendégszereplését rendkívül kedvezően fogadta a közönség, s igen nagy elismeréssel méltatta az angol sajtó is.

A »The Times« kritikusa szerint *»Szőnyi Olga szerepformálásában intelligencia és művészi beleérzőkészség párosult, s ennek köszönhető, hogy kitűnő jellemzését adta az opera női főszerepének, Judit alakjának. Faragó András sötét tónusú, hajlékony basszbaritonja tökéletes tolmácsa volt Bartók zenei gondolatainak.«* A lap egyébként megállapítja, hogy a két művész már 1964-ben nagy sikerrel énekelte a Bartók-opera szerepeit Londonban. Azzal pedig, hogy a zenei irányítás is magyar művész kezében volt, autentikus előadás tanúja lehetett a közönség. — A Daily Telegraph szerint *»Bartók zenéjétől elválaszthatatlan a magyar szöveg. Szőnyi Olga és Faragó András, e két kitűnő énekes-szólista már sokszor énekelte szerepét operaszínpadon és koncertdobogón. Közreműködésük így érthetően a mű mély megértéséről, hiteles felfogásáról tanúskodott.«*

KETTEN

Érdekes terv foglalkoztatja a TV Drámai Osztályát. Három szerző művéből készítenek »Ketten« összefoglaló címmel három tv-játékot — melyet egy műsorban kívánnak majd sugározni. Mindhárom műnek két-két szereplője van, egy férfi és egy nő. Az elképzelések szerint ugyanaz a két színész játszaná el mindegyiket. A három történet három korban játszódik, s természetesen mindegyikben másként, a kor szellemének megfelelően jelentkezik a férfi és nő viszonya. A három szerző Molnár Ferenc, Arnóti Krisztina (Angliában élő magyar származású írónő) és Dunai Ferenc.

A »Ketten« rendezője előreláthatólag Horvai István lesz, a tervezett két főszereplő pedig, ha sikerül az »egyeztetés«, Ruttkai Éva és Darvas Iván. Az új tv-film forgatását — előreláthatólag — augusztusban kezdik el.

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

Humorától sokan féltek és ezért megbeszélés alkalmával kifogásolták, hová vezet az, hogy drámáinkban egyre kevesebb a pozitív hős. Ez volt a vitatott kérdés. Mindenki magyarázta a problémát, ahogy gondolta. Ő hallgatott egész idő alatt. Mikor már mindenki szedelőzködött, váratlanul megszólalt: *„Nincs semmi baj, szakik, ha nincs pozitív hős, majd gyáva darabokat fogunk játszani."*

Láng Rudolf, a kitűnő jelmeztervező egy alkalommal tőle megszokott finomsággal szóvá tette: „Talán nem helyes az, hogy A néma levente Mátyás korabeli szobájában Beatrix egy Napóleon korabeli láda előtt imádkozik. Tudod, Tiborkám, ez olyan stílustörés, mint az Apostolok sörözö építkezésében alkalmazott gótika." — *„Szakikám* — szólalt meg Upor tréfásan. — *Te nem tudod, hogy én 36. Rácz Laci stílusában szeretek tervezni? A közönség nem stílusgyakorlatok miatt jár színházba«.* Aztán komolyan hozzátette: *»Mindent fel kell használni, ami elősegítheti a darab sikerét«.* Az igazsághoz hozzátartozik, hogy minden munkája végül is *a legegyszerűbb jegyeket* viselte magán. Upor egyéniségének félreismerhetetlen stílusjegyeit.

Szakikámnak szólította az igazgatót és a portást. Néha gorombán válaszolt rangra és címre való tekintet nélkül. Ezért morózusnak tartották. Én kevés jobbszívű emberrel találkoztam életemben.

»Mindenki tudta és hirdette: ő volt.
Ahogy szerette ezt vagy azt az ételt
s szólt ajka, melyet mostan lepecsételt
a csönd s ahogy zengett fülünkbe hangja,
mint vizbesüllyedt templomok harangja
a mélybe lenn s ahogy azt mondta nemrég:
‚Édes fiacskám, egy kis sajtot ennék'
vagy bort ivott és boldogan meredt a
kezében égő, olcsó cigaretta
füstjére és futott, telefonált
és szőtte álmát, mint szines fonált:
a homlokán feltündökölt a jegy,
hogy milliók közt az egyetlenegy.«

Egyetlenegy.

Így, ennyire mindenki szemelláttára kevesen pusztították el önmagukat a munka és az élet lázában.

Nagy zacskókban vitte haza a szigorúan aznapi ennivalót. Bort már nem ivott. De *kávét annál többet.* Először vizespohárnyi triplákat, rágyújtva egyik Mátra cigarettáról a másikra, később már söröspohárból is láttam feketézni. Szóvá tettük: nem árt-e a szívének a töméntelen kávémennyiség? Úgy nézett ránk, mint aki nem érti a kérdést. Ilyenkor úgy éreztük, mintha hirtelen messze került volna tőlünk. Tekintetében az volt: nem értem, amit kérdeztek és mi közzötök hozzá? Aztán egy legyintéssel elintézte a választ. Mi megnyugtattuk magunkat, biztosan az italt, amelyről hihetetlen akaraterővel lemondott, pótolja a kávé elvezete.

Pedig *csak mértéktelenül* tudott szeretni.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy ő az Upor kávésnak volt a fia. A híres Upor kávéházban, az Operaházzal szemben, a Balettintézet működik ma. Hírlik, hogy e nevezetes kávéház a jövőben ismét visszakapja eredeti hivatását. Kár lenne, ha majd e kávéházat nem Upornak neveznék el újra.

Kossuth-díjra számított — *Érdemes művész* lett. Nagyon örült ennek a magas elismerésnek. Volt azonban egy idő, amikor még nem fogadták őt vissza egészen, és akkoriban még a Kossuth-díjat várta. Aztán egy alkalommal újra csak nem ő, hanem más kapta meg... Nem tagadta meg magát. Gyönyörű virágcsokorral kedveskedett az illetőnek, akit nagyrabecsült. *»Veszíteni is tudni kell, szakikám«* — és ezzel elintézettnek tekintette az ügyet. Az *Érdemes művész* kitüntetésnek nagyon örült. Abban az időben kiegyensúlyozott, boldog emberként járt-kelt közöttünk.

A Vígszínházban nem volt olyan este, hogy ha csak rövid időre is, de ne állt volna be nézni a mindenkori előadást. Ilyenkor nem egy alkalommal ő kezdett el tapsolni. *»A színésznek a taps az igazi prémium, persze azért nem árt a pontosan fizetett gázsi sem...«* Talán az öreg Upor kávés nézhetett végig olyan elégedetten kávéháza helyiségein, mint ő, amikor a színház nézőtere zsúfolásig megtelt. Ilyenkor önfeledten tapsolt ő is. *»A közönség nem tudja mindig, hogy hol és mikor kell tapsolni. Nem árt, ha segítünk neki néha.«* Ha a nézőtér nem volt zsúfolt, ha üres széksorok tátongtak, hamarabb tűnt el a színházból. Másnap fűnek-fának mondogatta: *»Valamit tenni kellene. Közönség nélkül nem színház a színház.«*

Emlékszem, szombat este volt 1960. június tizenegyedike. Elindult hazafelé és a Bajcsy-Zsilinszky út — Nagymező utca sarkának közelében, a villamosmegállónál szívéhez kapott... Egy kapu alatt fektették le... Legalább úgy búcsúztunk volna el, mint hétvégek előtt szokás. De tőle nem lehetett így elválni. Ő a hétvégeket is a színházban töltötte.

Tanulnunk kell Upor Tibor hagyatékából. Szegüljünk szembe a múló idővel, emlékezzünk rá.

»Keresheted őt, nem leled, hiába,
se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,
a múltba sem és a gazdag jövőben,
akárki megszülethet már, csak ő nem«.

Upor Tibor két díszlete a Vígszínházban Shaw: Szent Johanna — a III. felvonás első képe

Hauptmann: Naplemente előtt egyik színpadképe. Az előtérben Ruttkai Éva és Ajtay Andor

MŰSOROK

MOZIK

július 21-től 27-ig

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel, vagy rövidítve jelöljük. Egyéb rövidítések mb: magyarul beszélő szv, szélesvásznú ** tizenhat-éven felüli *** csak 18 éven felülieknek.

A budapesti mozik pénztári rendje egész nap játszó mozikban pénztárnyitás: az előadás kezdete előtt egy órával az-napra és egy napra előre.

Csak délután működő mozik-nál pénztárnyitás az előadás kezdete előtt másfél órával az-napra és három napra előre.

Házasság olasz módra (szv. szín. ol)*** Vörösmarty kert 8,

Utánam gazfickók (szv. szín. NDK) Uránia n4, f6, 8, Szikra 9, n12, f2, h4, Attila h5, n8, ünnep f3-kor is, szerda szünnap, Dózsa n4, f6, 8, Felszabadulás 24-én de. f9, f11, f1, Petőfi kert f9.

Hajókkal a bástyák ellen (szín. sz) Vörösmarty h4, 6, f9, Bástya n10, f12, h2, n5, Fény 21—24, 3, n6, 8, Hunyadi 25—27, 3, n6, h8.

Chaplin kavalkád (am) Duna f5, h7, 9, Művész n10, n12, f2, Ady 25—27, h5, n8, Csajkovszkij kert 8, 23-án szünnap, Budai kert 8.

A flotta hőse (szín. sz) Művész h4, 6, f9, 2. hétre prol., Vörösmarty f9, h11, 1, 2. hétre prol., Hunyadi 21—24, 3, n6, h8, Felszabadulás 25—27, 3, n6, h8.

Minden kezdet nehéz (szv. m) Szikra 6, f9, 10. hétre prol., Haladás 21—24, f4, h6, 8, Terv 25—27, f6, 8, (norm)

A hétköznapi fasizmus (mb. sz. dok.) Bástya h7, 10. hétre prol., Világosság 22—24, 5, h8, ünnep 4, 7.

Az ideális nő (szín. am)*** Puskin n4, f6, 8, Palota n8, Táncsics f6, 8, Rózsavölgyi kert f9, 21, 24, 25, szünnap.

Hóvihar (szv. mb. szín. sz) Ady 21—24, h5, n8, ünnep f3-kor is, Csillag 25—27, 6, n9.

Vörös sivatag (szv. szín. ol) *** Kőbánya f6, 8.

Egy szöszi szerelme (mb. cseh) *** Fény 25—27, 3, n6, h8, Tanács h4, 6, f9.

Vanina Vanini (szv. szín. ol) Sport 3, f6, 8.

A Saint Tropez-i csendőr (szv. szín. fr) Ugocsa n4, f6, 8.

Égiháború (szv. mb. fr—ol—nyn)** Vörös Csillag 4, n7, f9, Puskin h9, h11, 1, Május 1. h4, 6, f9, Fény h9, h11, h1, Budai Park Színpad 25—27, 8.

Csipkerózsika (szv. mb. szín. am) Bartók 3, n6, h8, Május 1. n10, n12, f2, Toldi h4, 6, f9, Madách f5, 7, Munkás n4, f6, 8.

Slágerrevű (szv. szín. ang) Alfa 3, f6, 8, Vörös Csillag 9, n12, f2, Bartók h9, h11, h1, Városmajor kert 21—22.

Csendes otthon (m) Felszabadulás 21—24, n4, f6, 8, Tisza h9, 11, n12, f4, h6, 8, Árpád XX, 25—27, n6, h8.

A párizsi Notre Dame (szv. mb. szín. fr) Corvin f4, 6, f9, Alkotmány 3, f6, 8.

Királylány a feleségem (fr) Táncsics n4, Tanács n10, n12, f2, Kárpát n6, h8, ünnep 3-kor is, szerda szünnap

Mese a fehér mórról (szv. mb. szín. rom) Kőbánya n4.

Blood kapitány fia (szín. ol—fr—sp) Palota 5, ünnep h3-kor is, Honvéd h9, 11, n2.

Hajsza a gyémántokért (szv. szín. fr) Kossuth XIII, h4, 6, f9, Tátra h4, 6, f9, József Attila Műv. Ház 3, n6, h8, csüt. szünnap.

Patyolat akció (m) Palota 24-én de. 10.

Vidám meseműsor Madách 24-én f3.

Éjszakai előadások: Vörös Csillag 23-án éjjel 11 **Utánam gazfickók** (szv. szín. NDK) Bartók 23-án éjjel 10 **Cicabák** (szv. mb. ol)*** Május 1. 23-án éjjel 11 **Chaplin kavalkád** (am) Sport 23-án éjjel f11, **Utánam gazfickók** (szv. szín. NDK) Alkotmány 23-án éjjel f11, **Slágerrevű** (szv. szín. ang) Csillag 23-án éjjel 10, **Egiháború** (szv. mb. fr—ol—nyn)**

Híradó: Tatarozás miatt zárva! (Műsorát a Gorkij filmszínház játssza reggel 9-től este 8-ig folytatólag)

Budai Híradó du.: Magyar Híradó, 15. sz. Világhíradó, Puskin városában (sz) 20 éves az úttörőmozgalom (m) A kakas és a színek (sz) (délután 3-tól este 10-ig folytatólag.)

Gorkij: Híradóműsor: Magyar Híradó, 15. sz. Világhíradó, 6. sz. Sporthiradó Fogyókúra helyett, Strandon (1) A kakas éjfélkor kukorékol (kínai) Gusztáv a praktikus (m) (reggel 9-től este 8-ig folytatólag.)

Gorkij id. nyelvű: Az aranyember (szv. szín. m) francia felirattal este 8-kor.

Aranykezű Mária (mb. szín. sz) Balaton 21—24, h9, 11, n2.

Arsène Lupin (szín. fr) Ipoly 21—24, n4, f6, 8.

Amerika éjjel (szín. ol) Tündér 21—24, n6, h8, ünnep 3-kor is.

Az aranycsempész (fr) Bocskay 25—27, f6, 8, Kelen 22—24, f6, 8, Tétény 25—27, h6, 8.

Az államügyészé a szó (l) Bányász B, n4, f6, h8.

Butaságom története (m) Mátra 25—27, f4, h6, 8, Marx 21—24, n4, f6, 8.

A becsületes szélhámos (mb. jug) Kossuth XX., 21—24, f4, h6, 8, Mikszáth 25—27, n4, f6, h8.

Cicababák (mb. ol) *** Alkotás h9, h11, 1, Tinódi n4, f6, 8, József Attila VIII., h6, 8, Liget 21—24, n6, h8, ünnep 3-kor is, Újlaki 25—27, f4, h6, 8.

Cleo 5-től 7-ig (fr) Előre 25—27, n6, h8.

Carmen Jones (szín. am) Széchenyi 21—24, n4, f6, 8.

Cartouche (szín. fr) Rákóczi 25—27, f4, h6, 8.

A csábítás trükkje (mb. ang) ** Fórum 21—24, h8.

Csak neked (szín. ang) Zrínyi h9, 11, n2.

Előzés (mb. fr—ol) Csokonai h9, 11, n2.

Egyetemisták (mb. l) Szigethy 21—24, f4, h6, 8.

Az első esztendő (m) Széchenyi 25—27, n4, f6, 8.

Egy amerikai Párizsban (szín. am) Akadémia 25—27, f4, h6, 8.

Egy szobalány naplója (fr) *** Otthon XX., 21—24, f6, 8, ünnep n4-kor is.

Az én kis feleségem (mb. ol) ** Zuglói 21—24, n4, f6, 8.

Fény a redőny mögött (m) Béke XV., 22—24, n6, h8, ünnep 3-kor is, Világosság 25—27, n6, h8.

Fantomas (szín. fr—ol) Maros f6, 8, ünnep n4-kor is, csüt. szünnap.

Fügefalevél (m) Mikszáth 21—24, n4, f6, h8.

A fehér asszony (mb. cseh) Tündér 25—27, n6, h8.

A gyilkos halála (mb. cseh) Nap 21—24, f4, h6, 8.

Hajrá franciák (szín. fr) Fórum n6, ünnep 3-kor is.

Huszárkisasszony (mb. szín. sz) Mátra 9, 11, n2.

Három lépés a földön (l) Rege 25—27, h6, 8, Kölcsey 25—27, f4, h6, 8, Rákóczi 21—24, f4, h6, 8, Csaba 22—24, n6, h8.

Homérosz földjén (mb. szín. nyn) Csaba 24-én 3.

Hölgyeim vigyázat (mb. ol—fr) Otthon VIII., 21—24, f4, h6, 8.

Halál a cukorszigeten (szín. cseh) Petőfi 25—27, n6, h8.

A három testőr + Milady bosszúja (szín. fr) Sziget 22—24, f6, ünnep 3, f7.

Ítélet Nürnbergben I–II. (mb. am) Bányász A, n4, h7.

Az »I« akció (mb. szín. sz) Kinizsi 25—27, f4, h6, 8.

Idegen ágyakban (mb. NDK) Zuglói 25—27, n4, f6, 8, Szabadság 21—24, f6, 8, ünnep 3-kor is, Marx 25—27, n4, f6, 8.

Iszony (m) ** Mátra 21—22, f4, h6, 8.

A jégbalett csillaga (mb. szín. sz) Honvéd f4, h6, 8, Tétény 22—24, h6, 8, ünnep f4-kor is.

A kőszívű ember fiai I–II. (szín. m) Diadal n4, h7,

Ketten haltak meg (m) Kinizsi 21—24, f4, h6, 8, Nap 25—27, f4, h6, 8.

A közönyösök (mb. ol) *** Otthon XX., 25—26, f6, 8.

Lövés a ködben (mb. sz) Liget 25—27, n6, h8.

Lobó a farkas (mb. szín. am) Kultúra 25—27, n6, h8, Petőfi 22—24, n6, h8, ünnep 3-kor is.

Nappali sötétség (m) ** Mátra 23—24, f4, h6, 8.

Nyári bolondságok (mb. ol) ** Éva 25—27, f4, h6, 8.

Nyúl kollega házassága (mb. szín. sz) Csillaghegyi Lenáru 24-én n6, f8.

Nyomoz a vőlegény (am) Terv 22—24, f6, 8, ünnep 3-kor is, Csillaghegyi Lenáru 21-én n6, f8, Béke XV., 25—27, n6, h8.

Országúti kaland (szín. sz) Béke XIII., 21—24, n6, h8, ünnep 3-kor is.

Az orvos halála (m) Cinkota 22—24, n6, f8.

Örök megújulás (szín. m) Alkotás n4, f6, 8.

Pacsirta (m) Balaton 21—24, f4, h6, 8, Csaba 25—27, n6, h8.

A párizs—müncheni hálókocsi (NDK) Kölcsey 21—24, f4, h6, 8, Béke XIII., 25—27, n6, h8, Sziget 25—27, f6, 8.

Pardaillan lovag (szín. fr) Rátkay f6, 8, ünnep n4-kor is, csüt. szünnap.

Phaedra (am) *** Szigethy 25—27, f4, h6, 8.

Patyolat akció (m) Bocskay 22—24, f6, 8, ünnep n4-kor is.

Sándor Mátyás (szín. fr) József Attila VIII., f4.

Szakadék felett (sz) Árpád XX., 22—24, n6, h8, ünnep 3-kor is, Haladás 25—27, f4, h6, 8.

Szigorúan titkos (NDK) Bányász A, h9, 11, n2.

A szisztéma (mb. ang) *** Előre 22—24, n6, h8, ünnep 3-kor is. Fórum 25—27 h8.

Szerelmesek vannak köztünk (l) Otthon VIII., 25—27, f4, h6, 8.

A szárnyas Fifi (mb. fr) Obuda f4, h6, 8.

Szegénylegények (m) Csillag 22—24, 6, n9, ünnep h4-kor is, Balaton 25—27, f4, h6, 8.

FILMMÚZEUM: Phaedra (am) *** 21—22, 10, f1, 3; 23—24, 10, f1, 3, f6, 8; 25, 10, f1; 26—27, 10, f1, 3.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Ünyi István
festőművész
PEST MEGYEI HÍRLAP
1980 JUL 3

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

1021

Üzenet jelennek és jövőnek

A gyömrői képző- és iparművészek tárlata a nagyközség művelődési házában augusztus 2-ig tekinthető meg.

Ünyi István: Tájkép

Közvetlen környezetünk bővelkedik olyan tájakban, helységekben, melyeknek képzőművészeti előrelépése köztudott. *Zebegény, Nagymaros, Vác, Szentendre* festői, szobrászi műhelyeiből művek áramlottak, áramlanak, hatásuk olykor elhagyja az országos kereteket is, a világhírig jut. *Gyömrő* a példa, hogy igaz értékekben van tartalékunk is. A termő csönd e kiállítás nyomán láthatóvá tette mindazt, ami üzenet jelennek, s kivételes esetben a jövőnek is. A látogató feltárt és feltáratlan kincsekre bukkan, tudatára ébred annak, hogy Gyömrőn nemcsak Canova márványplasztikája és a nemesen faragott kopjafák találhatók, hanem művek századunk minden évtizedéből.

Gyömrő képzőművészeti életének kiemelkedő vonulata a Pál család művészete. *Id. Pál Mihály* életműve szobrászatunk egyik, még mindig eléggé fel nem fedezett kimagasló teljesítménye a maga örökké friss, megfontolt és magabiztos kivitelezésű kezdeményezéseivel. Az ábrázolóerő és a képzelet szabadsága egyforma lendülettel szárnyal szobraiban; ez egyénisége. Amit létrehozott, mérték lett, mérték marad; örök nyitány, kiindulási pont, mely a Magyar Nemzeti Galériában hamarosan bemutatásra kerülő emlékkiállításán válhat nyilvánvalóvá. Fia, *ifj. Pál Mihály* a tőle kapott inspirációkkal találta meg egyéni útját, melynek mederben tartott barokkos lendülete jelenti új szobrászati felismeréseit. *Pál Aranka* tusrajza Jákob és Ráchel találkozásáról; bensőséges megérzés, ízlés ötvözete. *Pál Ferenc*, id. Pál Mihály testvére; ismert kerámikus. Ő és felesége, *Tarsoly Ilona* megoldott kerámiaszobrokkal és vázákkal érzékeltetik felkészültségük állandóságát. *B. Szabó Edit* ifj. Pál Mihály feleségeként tartozott a Pál műhelyhez. Sajnálatosan hamar lezárult életműve szobrokkal marad fenn az időben. A zártság szigora és egyúttal kellemes méltóság hatja át *Gregoriusát* és *Balladáját*, mely eszmét sűrít a formába.

Számtalan elágazása van Gyömrő művészeti életének. Előzménye, folytatása, lehetősége, — több értéke, műfaja. Az 1910-es években indult *Gyömrői Sándor József* pályája, s igen hatékonynak bizonyult *Lovaghy István* festői, tanári tevékenysége, aki évtizedek munkájával készített finom vonalvezetésű akvarelleket, nevelt festővé, szobrásszá tehetséges fiatalokat.

Faragó Pál és *Fekete Hajnal* a tárlat meglepetése, — képeik költői erőben bővelkednek. Az csak gazdagság jele, hogy számtalan változat, stílus, korosztály keresi, találja meg kibontakozását. *Z. Horváth Gabriella* vegyes technikával készült textiljei kifogástalan alkotások, *Bak Imre* szitanyomatai új lehetőséget építenek országos és külföldi publicitás jegyében. *Ünyi István, Bodócsi Béla, Simon László, Vas Jenő* sajátos értékei is nyilvánvalóak, akár *Hajdú Sándor* agyagból, bronzból mintázott figurái, *Schuszter Ödön* gyömrői tematikát kísérő karikatúrái, *Gyenes Andor* munkái. *Hegyi Füstös László* olajpasztellje és filmrajzai is arról tanúskodnak, hogy személyében, most terebélyesülő munkásságában is komoly szerepet kap a gyömrői indíttatás.

Mindenképpen örvendetes ez a gyömrői bemutató, hiszen olyan helyen kopogtatott, ahol sok ismert és ismeretlen, tisztes és klasszikus érték várta, hogy találkozhasson a szélesebb közvéleménnyel. Sok mű most lelte meg először közönségét a kiállítást rendező ifj. Pál Mihály ügyszeretetéből, aki a katalógus értő, érző előszavát is írta. Minden bizonnyal a gyömrői tárlathoz hasonlóan sok örömet fog szerezni ez a kollekció Budapesten, a *Ganz-MÁVAG Művelődési Központjában*, ahol szeptemberben nyílik a gyömrői képző- és iparművészek kiállítása. Két dolog megvalósulása tűnik sürgetőnek éppen e sikeres gyömrői seregszemle nyomán. Az első az, hogy éppen ezen anyagból létesüljön egy *muzeális közgyűjtemény* Gyömrőn, s az is időszerű, hogy éppen ezen példa nyomán Pest megye több helysége is kezdjen hozzá *saját* képzőművészeti értékeinek számbavételéhez.

Losonci Miklós

A kapun ez áll: Ságvári
ndre önkéntes vasútépítő if-
úsági tábor. *Mócsán János,*
MÁV budapesti építési fő-
ökségének művezetője: 1973
ta folyik a hegyeshalmi vas-
tvonal rekonstrukciója, ak-
or alakult a tábor. Idén négy
urnusban 200—200 fiú jön
olna megyéből, gimnazisták,
zakközépiskolások. A mun-
ájukat 13 MÁV-dolgozó irá-
yítja. Az első hét szép ered-
ményt hozott: a táborlakók
satlakoztak a sárospataki
iákok felhívásához, s a nor-
mát 100 százalék fölött telje-
ítették. Épp tegnap történt
meg, hogy 12 fiú egy nap
alatt 52 köbméter kavicsos
öldet ásott ki, *túlteljesítve a*
elnőttek normáját is.

Az egyik sátorban a *Tamá-*
iból érkezettek szószólója,
Fritzläuf Lajos: — Elsősök és
másodikosok vagyunk, s ha
nehéz is a munka, de azért
bírjuk. A brigádversenyben
harmadikok lettünk. Ma éppen
honvédelmi napot tartunk, es-
e pedig az etyeki táborba me-
gyünk vendégeskedni, tán-
colni.

ok a Dunán

**dén már folyamatosan szállí-
ábatlani gyár és a Budapesti
i zsilipnél működő betongyártó
hazánkban először a cement
gépkocsi munkáját takarítják
omatikusan szippantják ki a
atet.**

héten például
goltak a helyi
a moszkvai oli
jönnének a d
egy évtizede
karítást, gond
munkaerő híj

Régi szakma, új bizo

Ismét a pult mögött — más sz

Az utolsó, immár ünnepélyes napon terített asztal várta a diákokat. Virágcsokrok, kicsiny fakanalak, tarisznyák sorakoztak: a ballagás jól ismert kellékei, szimbólumai. A diákok pedig — *húszévestől a negyvenhat évesig* —, meghatottan állták körül az asztalt.

Állták a sarat

Felnőttek, zömében családos anyák és apák búcsúztak a *ceglédi* Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Intézettől, két esztendei tanulásuk színhelyétől, tanáraiktól. Valamennyien *több éves vagy évtizedes szakmai gyakorlatot koronáztak meg a szakmunkás-bizonyítvánnyal.* Harminchatan kezdték, harmincegyen sikeresen bevégezték a tanulást, s azóta visszaállva a pult mögé, immár képesítéssel tevékenykednek. *Pilis* községből például négyen vizsgáztak, valamennyien az *Aranykalász Tsz* boltjainak dolgozói.

Jansik Mihály egy kis szűk boltban szinte mindent árusít. Most egy zsák malactápot hoz elő a raktárból, kicipeli az utcára, ráemeli egy idősebb asszony kerékpárjára. Aztán még vagy tíz percig képtelenek vagyunk szót váltani; a vásárlók egymásnak adják a kilincset, miközben Jansik Mihály megmássza a polcokat is, hogy a legmagasabb pontról leemeljen egy doboz mosóport.

— *Kiszolgálásból jeles* — jegyzem meg —, *ez is a tanultak eredménye?*

— Részben. Etikából, illemtanból vizsgáznom kellett. Dehát az az igazság, hogy ez tanulás nélkül is természetes: mindenkit jól ismerek, engem is gyermekkorom óta ismernek, nem lehetek más, mint udvarias.

— *Mi az, aminek leginkább hasznát vette a kétéves tanulásból?*

— Az áruismeret, a kereskedelmi gazdaságtan. És az, hogy megismerhettem részletesen azokat a folyamatokat a kereskedelemben, melyeket eddig csak sejtettem, megmagyarázni nem tudtam.

— *S milyen lett a bizonyítvány?*

— Jeles, de ezt talán ne írja meg... —

Kérdésemre, hogy miért ne, Jansik Mihály azt felelte: dicsekvésnek tűnne. Pedig hát megdolgozott érte: a bejárások, a szabad idő rendszeres föláldozása, a vizsgadrukk — ez mind-mind a jeles bizonyítvány ára volt. Igaz, kapott segítséget is; a szövetkezettől hat nap tanulmányi szabadságot, a családtól megértést, támogatást. Valahányszor iskolában volt, *felesége és huga* — bolti munkatársai —, állták helyette is a sarat.

A gyakorlat segített

A család támogatása nélkül *Hudoba Károlynénak* is keserves lett volna két esztendő alatt megtanulni a szakmunkásképző háróméves tananyagát.

— De hát a *lányom* főzött, mosott, takarított helyettem, a *férjem* is segített, ahol csak tudott. Még így sem volt könnyű. A szakmai tantárgyak nem voltak nehezek, azokat a gyakorlatra támaszkodva könnyen elsajátítottam. Hanem a történelem! De igazán csak köszönettel tartozunk tanárainknak, nagyon rendesek voltak. Ha észrevették, hogy nem értünk valamit, megálltak az előadásban, újra kezdték, elmagyarázták ötször is, ha kellett.

Osztálytársa, *Kovács Jánosné:*

— A szótehetségünkkel volt baj. Tudja, nem mindig bír-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
1971 MÁJ 2 31

1021

Unyi Istvan

Népdalillusztráció

Tegnap zárt a Dél-Pest megyei képzőművészek Unyi István csoportja kiállítása a fővárosban. A csoport munkájában részt vesz Unyi István gyömrői festőművész is. Képeivel nem talalkoztunk a kiállításon. Miért?

— Naponta bejárok a fővárosba dolgozni, az egyik katonai alakulatnál vagyok dekoratőr — mondja a művész. — Rendkívül kevés időm jut a festészetre, bevallom, még arra sem jutott időm, hogy képeket kiválogassak. Kevés szabad időmben azért persze festek. Kedvelt műfajom az akvarell, no meg egy-egy akvarell elkészítéséhez viszonylag kevesebb idő is kell... Jó néhányat készítettem belőlük az elmúlt hónapokban. Elkészült néhány új olajfestményem is, többségükön gyömrői tájak, szentendrei utcarészletek elevenednek meg.

— Régóta készülök egy önálló kiállításomra, amit Gyömrőn, a művelődési házban szeretnék megrendezni. Szó van arról is, hogy két budapesti tárlaton is részt veszek. S szeretnék többet rajzolni, festeni. Remélem, sikerül.

G. J.

és megértően elpöttyen
szövegeit. Igaz, meggőz
mondták, árnyaltan fogalm
ak, főleg a többi kolléga, m
Béla bácsi — két pohár u
— csak jót mondott Band
lvtársról. De — utána v
lőtte — mindig elkezdte
űnös nagyvárost, s így
em lehetett komolyan venni,
mit Bandicz doktor dícséretéről mondott.

Kocsis, ahogy végigfutott
zen, majdnem nyerített a ne-
etéstől. De váratlanul, mint
kkor a hóvihar, elkomorult a
angulata. Szorongató ürességet érzett, megállt, bólintott,
vábblépett, elhatározta, most
égére jár ennek az egész ka-
arodásnak.

Először: Bandicz doktor.
lem, először Béla bácsi. Béla
ácsi — mélázott el Kocsis —
icsit balfácán, puha és sze-
encsétlen. Öreg és jóindulatú,

(Fotó: Urbán)

— Hogy is mondjam, Béla bácsi... Szóval...

— Letolt? Téged, Ferikém?

— Nem, nem tolt le, Béla bácsi. Tudod... vagyis te sokat tettél értem. Ha nem is annyit, de majdnem annyit, mint az apám, meg az anyám.

— Tudom, kisfiam. De miért most mondod? — és az öreg szomorú képéből kiszalad a vér...

Kocsis megállt a főúton.

Hülyeség az egész. Bandicz doktor tényleg szakember, és embernek is különb, mint otthon az a sok nagyképű, sima nyelvű, nagypofájú. Persze, mert jót tett veled, Kocsis — akart üvölteni. Mert úgy megforgatott a szakmából, hogy alig győztél levegőért kapkodni. Mert úgy belemászott a magánéletedbe, mint egy vizsgálóbíró. Mert azt mondta, hogy havonta jelentkezz nála. Mert földiktált hetven könyvcímet, hogy tudjatok miről csevegni. Mert, ha Béla bácsi nyugdíjba megy, te leszel, Kocsis, az utód.

Összeszorította a száját, csak a gégéje mozgott, ahogy lökte ki magából a hangtalan mondatokat.

— Jó voltál, Bandicz doktor, de ezt nem játsszuk Béla bácsival. Ő akkor fog nyugdíjba menni, amikor neki jólesik.

És Kocsis azt próbálta játszani, hogy most megkönnyebbült.

Murányi József

hogy a vételár összegéből törleszthessenek valamit egyelőre szó sem lehet.
n lesz mód azért, mert a
get kölcsönképen fölvette
lékos 85.000 K vételár
nét megköthette. Vagyis a
K-t kell évente csakis kar
eljesen megszüntek.
is biztosítva van, hogy ké

isztviselői közül katonai sz
tartalékos főhadnagy a 78.
en; *Ringwald Géza*, múzeum

Unsin János lékhely

szőri oráz
XVIII. 17
l. Cráinyi vasmikáll
65. P.

rosi közkönyvtár otthonául szolgáltak. A tanács 1914. május hó 9-én kelt
ıtával elvben elfogadta az előterjesztésben foglaltakat, végleges határozatát azon-
a az időpontra tartotta fenn, amidőn a szóban levő helyiségek véglegesen helyre-
k s múzeumi czélokra alkalmasok lesznek.
mult évben elrendelt részleges, majd általános mozgósítás következtében
a munkások legnagyobb része bevonult, a megkezdett munka tehát abban

a a megkezdett tatarozási munkálatok befejeztettek volna, a múzeum terüle-
gyarapodott volna, mert a kiállítandó tárgyak elhelyezésére alkalmas öt szobát
erendezték s a közönségnek megnyitották volna.
éke idején a múzeum tisztikara három személyből áll, az elrendelt mozgósítás
unkakörében is alapos változást idézett elő.

Ujvári Tibor

Színházi hírek

Nászéjszaka

A Modern Színház bemutatója

Hennequin és Willemetz, Messager és Pünkösti Andor, legújabban pedig *Király* Dezső neve is díszíti a színlapot, aki *Csanak* Béla rendkívüli melódiadús, finom és hangulatos muzsikájára írt nemcsak szellemes, találó, hanem *értelmes* szöveget is. Csoda, hogy ennyi szerző-bába között nem veszett el a gyerek és ez a Nászéjszaka, amelyet egy évtizeden belül legalább *négyszer ismételtek* meg — mindig tekintélyes szériában, — most is vonzó és sok örömet ígér. A bővérű mulattalás, vaskos pikantéria, gondtalan és problémátlan szórakozást jelent és akik beérik ennyivel, azok jól járnak, illetve ülnek a *Modern Színház* nézőterén.

A színészi névsor élén nemcsak rangban, hanem teljesítményben is *Mezei* Mária halad. Ez a nagy színésznő szívesen áldozza fel női hiúságát, hogy komikai vénáját minél bővebben csorgassa. Az előadás színészi meglepetése *Balogh* Erzsi: friss, új arc a színpadon, könnyed, bájos és mulatságos is. Szívesebben látnánk komolyabb, fajsúlyosabb szerepekben. Meglepő rutinnal illeszkedett az együttesbe *Szapáry* Gabi, aki egy francia szobalányt játszott sok vidámsággal, temperamentummal és ötlettel. *Bilicsi* Tivadar külön magánszám az együt-

Magyar Nemzet 1949. jan. 14.

A kosztümök gondos részletezéséből kivil
hogy a képet oly művész festette, ki Rá
kíséretében résztvett.

Ipolyi Arnold: Századok, IV., 1870., 572
Új Magyar Sion, II., 1871., 375. l. — I
Biharvármegye, 274. és 275. sz. —
vich PA, 220. l. — Őszi kiállítás,
Ipolyi, 105. és 107. szám. — Ge
IPGY, 94. l.

MAGYAR FESTŐ, 1758-ból
Mária Terézia
Vászon, olaj, 140×110 cm.
Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
Ipolyi, Biharvármegye, 318. szám.

MAGYAR FESTŐ, 1780 körül
Életkép kártyázókkal

Életkép (58. kép)
Fa, olaj, egyenként 30×45 cm.
Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

tesben, remek karikirozó kesz-
ségével néhai *Csortos* Gyulát
ídézte, *Pongrácz* Imre egy-egy
mozdulata és egy-egy szava is
harsogó derültséget kelt, *Greguss*
Zoltán, *Verebes* Károly is min-
dent meglett a sikerért, *Patakg*
Jenő a bonviván — mert ilven-
nek is kell lenni. *Szabolcs* Ernő
rendezésének bravúrja a zenei-
leg és szövegileg is kitűnően
felépített szeptet *Upor* Tibor
szép díszletei külön tapsot is
kaptak.

(S. Z.)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 26

Pestmegyei Hirlap

Unyi István festő

A GYÖMRŐI MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

Unyi István kiállítása

1021

Kalsai Zsigmond festőművész nyitotta meg művésztársa, *Unyi István* tárlatát a *gyömrői művelődési ház* kiállítótermében.

A mostani válogatás alkalmával ugyancsak gondot jelentett a zsűrinek, hogy az utóbbi három év gazdag terméséből az a *huszonegynéhány* kerüljön a nyilvánosság elé, mely legjobban kifejezi Unyi István törekvéseit, legjobban érzékelteti fejlődését.

Felesége egy *faliszőnyeggel* szerepel a kiállításon, s egy kicsiny, de nagyon szép *képpel* képviselteti magát a *kisfia* is. Csak mellesleg jegyezzük meg, hogy *Zsuzsika* lánya versmondóként jeleskedik évek óta Gyömrőn.

A kiállítás katalógusában ezeket olvashatjuk:

„Gyömrőn élő, dolgozó, 44 éves festő vagyok. Két gyömrői jelentkezés közben — nagyobb heterogén anyagom került kiállításra — az eltelt 15 év alatt Cegléd, Vác, Budapest, Szentendre, Dabas, Monor, Kiskunlacháza, Zalaegerszeg tárlatain, részben megyei, részben Nagy István csoportbeli és számos hadseregbeli rendezvényen szerepeltem.”

Furuglyás Góza

Egy kényes ké
kezett: miért ne
az idei világbajn

— Azóta is sok
lat a dolog. Tal
keny és hibás v
elenül reagáltam
Debrecenbe kerül
godtam. Tudom, hogy a vá-
logatottba csak jó játékkal
vezethet vissza az utam, s
minden tudásommal az ered-
ményes szereplésre törek-
szem.

Ez az eredményes szerep-
és gólokban is megmutatko-
ott, de mozdulataiban néha
elfedeztünk valamilyen nagy-
téptűséget.

— Köszönöm a figyelmezte-
ést. Nem szeretem a nagykéj-
ű embereket, s nem szeret-
ém, ha ebbe a kategóriába

KÖZGÉP—Váci Fonó 11:10.

Nők. Szarvasi Főiskola Spartacus—Váci PENOMAH 6:12.

Kosárlabda

Férfiak. Táncsics SE—Csepel Autó 71:67.

Röplabda

Férfiak. Gödöllői EAC—Nógrádi SE 3:2.

Las Palmasban, a nemzetközi sakkverseny hetedik fordulójában Ribli Zoltán világossal, a 35. lépésben legyőzte a kubai Garciát, s jelenleg holtversenyben 8—10.

A francia labdarúgó válogatott 1:0 (0:0) arányban győzött az Ajax Amsterdam ellen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1990 MÁR 21.

Unyi István

1021

Unyi-kiállítás Budapesten

Tegnap délelőtt nyílt meg Budapesten a II., Ezredes utca 5—7. szám alatti klubhelyiségben *Unyi István* gyömrői festőművész képkiállítása. A kiállítás vasárnap estig megtekinthető.

EK

TABI LÁSZLÓ:

MAJD

[illegible] fogadtam na-

Vasárnapi tárlatunk

Unyi István

1021 +

A gyömrői születésű, paraszti származású *Unyi István* 1952 óta fest. Részt vett csaknem minden megyei kiállításon. Legutóbb a dabasi tárlaton *„Három fa"*, *„Téli táj"*, *„Tavasz"*, *„Fa"* és *„Csendélet"* című képeivel szerepelt. Nemrég megalakult a monori, dabasi és ráckevei járás festőművészeit egybetömörítő csoport, melynek ő is tagja lett. A csoport felszabadulásunk 25. évfordulójára egy jubileumi kiállítást szeretne rendezni.

Unyi István *kedvence az akvarell*, de dolgozik *tussal, ceruzával* is. *Parasztok* című képe nagy sikert aratott egy fővárosi kiállításon. Beszélgetésünk során a festőművész elmondotta: *ezt a képét szívesen elajándékozná valamelyik községi szervnek.* Kedvenc témája egyébként a paraszti munka, de szívesen fest családjáról és önmagáról is. „Civilben" egyébként a magyar néphadsereg egyik alakulatának dekoratőre.

G. J.

Önarckép

— Szent ég!! — sikoltott Ilonka. — Hogy neki van igaza!

— Csend! — szóltam. Hallgassatok meg türelemmel. Az életete lenére, hogy szeretitek tök sem akar alkalma oldás.

Elgondoltoztam. N tanácsot adni. A helyzetet, aztán így s

— Hát akkor csak Búcsúzzatok el egym mielőtt ezeket a súlı De ez az egyetlen le szerelem nem mind amely állandó viták többet a hajítófánál tudtok, békülni sem tudtok — váljatok hogy egy-két napig láltok valakit, aki sével ajándékoz m

— Azt mondod ka —, hogy ne ta

— Azt. Legyetel tenni. És nyugodt eleteien

— Telefonon se hívjam fel Miskát? — kérdezte Ilonka megdöbbenve.

— Nem hát. Kész. Slussz. Vége. Nem szabad erőltetni a dolgot. A maguk szerelme optikai csalódáson alapul. Ne találkozzanak többé

— Mit szólsz ehhez, Miska?

Miska felemel dett a helyéről. Különös mosoly lebegett ajka körül. Ilonkára nézett, rám mutatott és azt mondta:

— Ez bolond...

Ilonka is felkelt. Belekarolt Miskába, s felnevetett. Mintha egy kis gúny is megcsillant volna a hangjában:

— A barátod!

Azzal karonfogvást otthagytak a saját fa-képemnél. Még láttam őket elvonulni az ablaküveg előtt. Miska élénk taglejtésekkel magyarázott valamit. Nézetem szerint azon vitatkoztak, hogy bolond vagyok-e vagy sem.

Tabi László

AUG 7 01

PESTMEGYEI HIRLAP
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRMONITOR
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

gatóhoz ment hozzá... Ennek nyomán lecsillapodnak az idegek. És ha ez nem használ, ...eket

...ket.
...nak
...ttak
...át a
...ásul
...dája
...nök-

...utóbbi
...ve volt,
...elyettes
...mérték-

...Grigorje-
...unkáján,
...sait leír-
...sorszám-
...készítette
...ipja alá.
Es a szó... még nem is olyan régen oly sok megértéssel és gyengéden mondott el az ügyfeleknek, most a jó bemagoltság hadaró gyorsaságával eldarálta.

Nézzük csak. Leszidták?... Hát már az is valami? Vagy azt gondolja, hogy az igazgatónkra nem szoktak kiabálni a főnökségen? Vagy vegyük csak: önt ez a forrófejű kidobta. Hát már ez is baj? Lehetséges, hogy a mamája nagy betegen fekszik otthon, ön pedig kedvességet vár tőle? Hogy magát nagyon kiosztotta? Hát előfordul ilyesmi az életben. Mert bizonyára követelődzött, verte az

Ungvári László (sic!)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1958 AUG 22.

SZOVJET HŐSI EMLÉKMŰVET AVATNAK OROSZLÁNYBAN

Augusztus 24-én új szovjet hősi emlékművet avatnak Oroszlányban. A haraszthegyi kilenc méter magas emlékmű Ungvári László Kossuth-díjas szobrászművész alkotása. A szobor körül minden olyan munkát, amely szaktudást nem igényel, a bányaközség lakói végeztek el társadalmi munkában. A vasárnap déli előtti ünnepélyes avatáson részt vesz Apró Antal elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese, Lévárdi Ferenc, a nehézipari miniszter első helyettese, a szovjet hadsereg képviselői, valamint a megye párt- és tömegszervezeteinek számos vezetője. Az ünnepi beszédet Nagy Béla, a Hazafias Népfront oroszlányi bizottságának elnöke tartja.

Ünterbaum Pál, Képfaragó, 1625.
Lőcse.

Tört. Tár

1889., 629.

Weber: Büntények és büntetések.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
Unyatinszki Pál

1964 MÁJ 17

1021

Az agyag mestere

Nem divatos mesterség már a fazekasság. Mind kevesebb ember tart igényt cserépedényekre, hiszen bőven lehet kapni fémből vagy üvegből. Unyatinszki Pál békéscsabai kisiparos még úzi ezt az egyszerű, évezredekkel ezelőtt keletkezett mesterséget. Leginkább csibeitató-edényeket, tányérokat készít, de még van keletje a korsónak, a köcsögnek s az úgynevezett lekváros szilkének is. A békéscsabai piacra leginkább csak ő szállít egyedül ilyesmit. Van még ugyan Csabán egy fazekas kisiparos, de az csak virágcserepeket készít.

Munka közben látogattuk meg a lakása melletti műhelyben. Miközben ő lábbal forgatja a korongot, s formálja a gyúrt anyagot, a háztartási munka mellett felesége festegeti az égetésre váró edényeket. Mert nemcsak az a lényeges, hogy egyenletes, repedés mentes, erős legyen a szilke, a korsó, hanem az is, hogy mutasson, megnyerje a vevők tetszését. Ez az igyekezet a művészet határáig fejlesztette Unyatinszki Pál forma készségét, színérzékét s ecsete nyomán megkapó szépségben virítanak a motívumok a rendelésre készült vázákon.

Az újabbkori fazekas-mesterség egy becses darabját nyolc évvel ezelőtt készítette el egy kicsit azért, hogy kipróbálja tudását s egy kicsit azért, hogy a hatalmas vázával kedveskedjen a feleségének. A jól sikerült szép darabot sokan megcsodálták s a múzeum megakarta vásárolni. Akkor nem adták. Most már érik bennük az elhatározás, hogy felajánlják a múzeumnak, mert ott biztosan megőrzik. S nemcsak a vázát, hanem Unyatinszki Pál nevét is. Egyenlőre ugyanis nem reménykedik abban, hogy fia megtanulja

s tovább folytatja a szakmát. Néha ugyan oda ül a korong mellé, de legkedvesebb szórakozása mégis a különböző vegyszer s az az erős elhatározása, hogy vegyész lesz. Nincs tehát utánpótlása a mesterségnek, úgy látszik. végérvényesen kimegy a divatból. Kár volna érte. Hiszen szép a művészet határán mozgó foglalkozás

vójelét. Mielőtt azonban vála-

A hadnagy befejezte reggeli-
...levette a szék támlájáról za-

Város a föld alatt

Leninogorszk Kazahsztán egyik legszebb városa. Az ember szinte nem is hinné, hogy a virágágyak, árnyas fák alatt — tíz meg tíz kilométereken át húzódó utcasorok kanyarognak a föld mélyén. Pedig így van: itt működik a Komszomol negyvenedik évfordulójáról elnevezett ércbánya. A bányaüzem udvarán egyébként szintén fák zöldellnek, virágok virítanak.

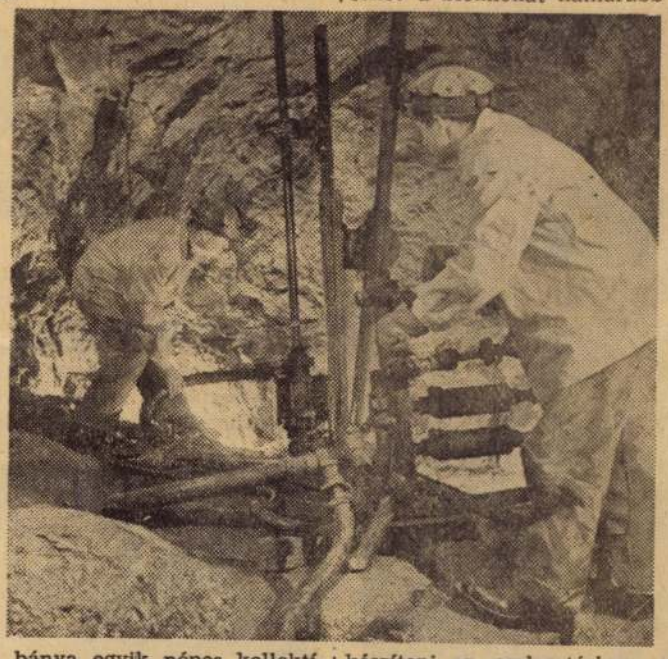

A bánya egyik népes kollektívájának sikerült egy újfajta blokk-omlasztási módszert kidolgoznia. Ennek révén számottevően nőtt a termelékenység és csökkent az érc önköltsége. Nemrégiben még kézi erővel történt a robbanóanyag elhelyezése. Néhány helybeli újító azonban olyan pneumatikus szerkezetet konstruált, amelynek révén sokszorosra lecsökkenthetik a fúratok robbanóanyaggal való kitöltésének idejét: *tehát ennek a munkának az önköltsége is csökkent.* Azt is megoldották, hogyan lehet a blokkokat hamarabb előkészíteni az omlasztáshoz: *nagy termelékenységű gépeket alkalmaztak.* Ez megint csak háromnégyszeresére emeli a termelékenységet.

Csend

Barnít a tavaszi nap. Mit bánják ezt a mezőn hajlongó asszonyok. A melegítő felsőrészt már rég levetették — reggel hűvös volt — most még a blúz ujját is feltűrik, úgy süttetik bőrüket. Meleg van. Tarka kendőjük, ruhájuk vidám színekkel hinti be a fekete földet. Ők is vidámak. Nevetgélnek, tréfálkoznak, s évődve vitáznak egymással.

Derékegyengetés közben jólesik a tréfás szó. Hamarabb múlik a sajgás a kézből, a vállból, ha nevetni lehet azon, amit a másik mond. A percnyi pihenők után ismét porzik a puha föld szárazzá keményedett teteje, amint belevágják kiskapájukat.

Répát egyelnek.

— Pali bácsi, megyünk-e színházba? — állítják meg az arra haladó elnököt, aki a határt járja kora reggeltől, s ellátogatott hozzájuk is.

— Mentek, hiszen tudjátok, hogy a brigádnak négy jegye van, de ha jól dolgoztok, azon kívül is kaptok még — jutalomjegyet.

— A múltkori előadás nekem tetszett, nem tudom, milyen lesz a mostani — mondja az egyik asszony felállva a guggolásból. Néhányan odajönnek, s perceken belül élénk vita alakul ki a legutóbbi színházi előadásról, az alakításokról.

Furcsa kontraszt a répaegyelés közben színházi problémáról hallani.

A békéscsabai Petőfi Tsz tagjainál ez már nem újság. Rendszeres színházjáró emberek, s meg is vitatják, amit láttak. A tsz 30 bérletet váltott az idei évadra, s minden új előadás előtt bizony gondot okoz, kinek adják a megtisztelést: a jutalom-színházjegyet.

Amiben megegyeznek és amiben egyformák

A kettő majdnem ugyanaz. Amikor ugyanis a munkáról kérdezzük egyiket vagy a másikat, mindig azonos választ kapunk, s ebben megegyeznek: a dicsekvés nem kenyerük.

— Ne rólam írjanak, jobban

Palántázzák a dohányt a nagyszénási Lenin Tsz-ben

A szövetkezetben befejezték a lucerna betakarítását, 220 holdról mintegy 1700 mázsa szénát gyűjtöttek kazalba. A jövő héten Nikerol és DDL—5-ös vegyszerrel elkezdik a lucernaföldeken a bőde elleni védekezést.

A napokban 190 holdon elvégezték a cukorrépa sarabolását, néhány táblán már egyelnek is.

Három holdon befejezték a heterózis paradicsom palántáinak kiültetését, jelenleg a porzókat és virágszirmokat távolítják el, és most végzik a bibe mesterséges beporzását is.

A tsz-ben ez évben harmincöt holdon termesztenek dohányt, eddig már húsz holdon ültették ki a palántákat, kataszteriként 24 ezer tövet.

és kalandor politikát folytattak volna. Ha a kommunista pártok csak egyetlen utat ismertek vol-

megfelelően

Upor Tibor

Világ, 1949. jan. 30.

UPOR TIBOR, az ismert kávéháztulajdonos és díszlettervező megválik a szinházi díszlettervezéstől és mint építészmérnök állami állást vállal.

ERNS

ARCHITEKTURVER

UND

FERNSPRECHER:

AMT I, 2177
BUCHHANDLUNG

AMT I, 950
DIRECTION U. VERLAG

PERIODISCHE PUBLIKATIONEN:

BERL. ARCH.-WELT
gegr. 1898.

ARCH. D. XX. JAHRHDTS.
gegr. 1901.

CHARACT. DETAILS
gegr. 1901.

HISTOR. STAEDTEBILDER
gegr. 1901.

Ára: 60 fillér

Magyar Nemzet

Szerda 1948 október 6 IV. év 230. szám

A Szovjetúnió nem vesz részt a Biztonsági Tanács berlini vitájában

Párisból jelenti a *Reuter: Visinszkij* szovjet kiküldött a Biztonsági Tanács keddi ülésén bejelentette, hogy kormánya utasítására formális tiltakozást nyujt be az ellen, hogy a berlini Kérdést a Biztonsági Tanács napirendjére tűzzék. *(MTI)*

Párisból jelenti a *Reuter:* A Biztonsági Tanács keddi ülésén 9 szavazattal 2 ellenében úgy döntött, hogy *napirendre tűzi a berlini kérdést.*

A Biztonsági Tanács döntése után az elnök javasolta, halasszák el az ülést szerdára. *Visinszkij* szovjet kiküldött azonban felemelkedett helyéről és közölte, hogy *a szovjet küldöttség nem vesz részt a berlini helyzetnek a Biztonsági Tanácsban való megvitatásán.* Az ukrán kiküldött ugyancsak csatlakozott Visinszkijhez és közölte, hogy ő sem vesz részt a vitában. A tanács ezután elfogadta az elnök javaslatát és az ülést szerdára halasztotta. *(MTI)*

Párisból jelenti az *AFP:* A Biztonsági Tanács kedden délután három órakor folytatta a berlini kérdés napirendre tűzéséről szóló vitát. *Parodi* francia kiküldött a tanács illetékességét hangoztatta.

Visinszkij szovjet kiküldött újra erélyesen állást foglalt az ellen, hogy a berlini kérdést a Biztonsági Tanács napirendjére tűzzék.

— A három nyugati hatalom célja — mondotta Visinszkij — semmi más, mint politikai játék, amely nem vall olyan kívánságra, hogy a megszálló hatalmak közt le nem tárgyalt kérdéseket békésen rendezzék.

Visinszkij erősen bírálta a nyugatiak németországi rendszabályait, megállapítva, hogy ezek a rendszabályok voltak azok, amelyek szovjet részről védelmi ellenrendszabályokat erőszakoltak ki. A kérdéseknek összessége közvetlenül érinti Németországot és azt a külügyminisztereknek, nem pedig a Biztonsági Tanácsnak kell tárgyalni. Visinszkij ismét megállapította, hogy Németországban nincs szó semmiféle «blokádról» és nem fenyeget «éhínség» sem.

Visinszkij a továbbiakban emlékeztette a Biztonsági Tanácsot azokra a megállapodásokra és szerződésekre, amelyek a szövetségesek kapcsolatait szabályozzák a volt ellenséges országok kérdéseivel kapcsolatban és amelyek megdönthetetlenül igazolják, hogy a háborúból adódó problémák rendezése a külügyminiszteri tanács illetékességébe tartozik. Hangoztatta, hogy lehetetlen szembeállítani a Külügyminiszteri Tanácsot és a Biztonsági Tanácsot. Ha megnézzük a három nyugati hatalom által Németországban hozott rendszabályokat, nevezetesen a pénzreformot, az üzemi felszerelések elszállítását és a szeparatista mozgalmat, amelyek hátrányára vannak a németországi szovjet-megszállta övezet gazdasági életének, merheti-e valaki azt mondani, hogy ennek semmi köze Németországhoz? Ez a szofizmus netovábbja.

A továbbiakban kijelentette, hogy a moszkvai tárgyalások még az angol és amerikai kiküldöttek szerint is csupán «félhivatalosak», nem pedig «hivatalosak» voltak. *(MTI)*

Trygve Lie közvetíteni akar a berlini kérdésben?

A nyugati külügyminiszterek ugyan elvetették azt a szovjet indítványt, amely a berlini kérdést a külügyminiszterek tanácsa elé akarja utalni, ennek ellenére — amint azt néhány nappal ezelőtt már előre jeleztük — az Egyesült Nemzetek folyosóin kedden reggel elterjedt a hír: *Trygve Lie* főtitkár és *Evatt* ausztráliai kiküldött elhatározta, hogy közvetítő megoldást keres a nyugati hatalmak és a Szovjetúnió között. *Az Egyesült Nemzetek két magasrangú személyisége ebben az ügyben állítólag már több fontos megbeszélést is folytatott.*

Békét akar a világ

Időközben a világ közvéleménye mindenfelé hatalmas erővel fejezi ki békevágyát.

Tedder légi tábornagy és *Williams* gyarmatügyi államtitkár hétfőn este a croydoni repülőtéren az önkéntes alakulatok előtt beszédet mondtak, amelyben Nagy-Britannia fegyverkezését igyekeztek megindokolni. *A beszédeket volt front-harcosok többizben félbeszakították.* London utcáin is röpiratokat osztogattak, amelyeken atombomba látható a következő felírással: *Ezért haljunk meg?* Hivatalos jelentés szerint ezekkel a tüntetésekkel kapcsolatban *húsz embert letartóztattak.*

A *Reynolds News* vasárnapi számában ismerteti az egyre tömegesebben érkező leveleket, amelyeknek írói egyöntetűen a háború, illetve a brit kormány háborús irányzata ellen szállnak síkra.

A Manchester Guardian figyelmeztetése

A *Manchester Guardian* keddi számában figyelmezteti a nyugati hatalmakat arra a veszélyre, hogy Németországban újból olyan körülményeket teremtenek, mint amelyek Hitler uralomra jutását megelőzték. A lap felszólítja a nyugati hatalmakat: óvakodjanak azoktól a kétes eszközöktől, amelyeket bizonyos sötét szövetségesek használni szeretnének. A *Times* a berlini kérdésről írott cikkében azt hangoztatja, hogy azt *csak az egész német problémával összhangban lehet megoldani.*

Montgomery—a nyugati vezérkar főnöke

Londonban hétfőn este hivatalosan bejelentették, hogy a Nyugati Unió állandó védelmi tanácsa vezérkari főnökeinek elnökévé *Montgomery* tábornagyot választották meg.

Az MTI párisi tudósítója szerint francia politikai körök élénk érdeklődéssel kisérik a nyugati vezérkar tagjainak kinevezése körüli eseményeket. Montgomery főparancsnoksága alatt eredetileg *Juin* tábornokot jelölték a szárazföldi erők parancsnokává és csak az utolsó pillanatban vette át ezt a szerepet *De Lattre de Tassigny* tábornok. Egyes hírek szerint a kinevezéseket nyilvánosságra hozó francia rendkívüli miniszertanács feszült légkörben zajlott le.

A *Telepress* tudósítója rámutat arra, hogy egyes angolszász és francia politikusok szembeszökően képmutató magatartást tanusitanak: *a nyilvánosság előtt békeszeretetükről beszélnek, de titkos értekezleteiken új, széleskörű háborús tömb alakításáról tárgyalnak.*

Nyugalom Franciaországban

A francia bányászsztrájk első napján semmiféle zavaró momentum nem fordult elő és a munkabeszüntetésre kiadott parancsot minden munkásszövetség keresztülvitte. *Nyugalom van a keddi második sztrájknapon is.*

Az iparügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány tárgyalásokra hajlandó. Erre a bányászszervezetek vezetői is készek, de csak akkor, ha a munkásság követeléseit elfogadják.

A mozgalomhoz csatlakoztak a párisi és páriskörnyéki közalkalmazottak, akik béremelést követelnek, a vízművek alkalmazottai és a postások pedig a legközelebbi jövőben figyelmeztető sztrájkba lépnek.

A francia kormány hétfőn riadókészültségbe helyeztette a Párisban állomásozó motorizált rendőralakulatokat, erre az «óvatossági rendszabályra» azonban nem volt szükség.

Amerikai lépés Párisban?

Az MTI azt jelenti Párisból, hogy hiteltérdemlő forrásból érkező hírek szerint az *Egyesült Államok kormánya erélyesen felhívja a francia kormányt a politikai bizonytalanság felszámolására.* Ellenkező esetben Amerika újabb megfontolás tárgyává tenné Franciaország gazdasági támogatásának kérdését. Ezzel a hírrel kapcsolatban a francia sajtó leszögezi, hogy az amerikai beavatkozás azt az egyre erősödő baloldali áramlatot kívánja megállítani, amely a «harmadik erő» tehetetlenségét látva, a baloldali pártok demokratikus egységfrontját követeli. Washingtonban ma már úgy vélik, hogy egyedül *De Gaulle* tudna «életképes» kormányt alakítani.

A francia kommunista párt lapja ma kijelenti, hogy a párt erélyeskezű kormányt követel, *olyat, amelyben a 6 millió szavazatot képviselő kommunista pártnak döntő szava van* és amely ártalmatlanná tudná tenni a köztársaság létét veszélyeztető *de Gaulle* tábornokot.

Mi történt Madridban?

A Pyreneusi félsziget két hírrel kapcsolatban került az érdeklődés középpontjába.

Hivatalos bejelentés szerint a portugál vezérkar főnöke rövidesen Angliába utazik.

Az amerikai szenátorok madridi útja tovább is foglalkoztatja a közvéleményt. A *Daily Telegraph* washingtoni tudósítója szerint amerikai katonai körök fontosabbnak tartják Spanyolország hadászati helyzetét, mint kormányformáját. A *Daily Mail* pedig azt véli tudni, hogy az amerikai szenátorokkal *Franco* fölényes modorban tárgyalt és minden további lépés feltételeként a következő követelésekkel állt elő: *1. Spanyolországot vegyék fel az UNO-ba. 2. Terjesszék ki Spanyolországra a Marshall-tervet. 3. A nyugati hatalmak küldjenek ismét nagyköveteket Madridba.*

★

Egyéb híreink a következők:

1. A november 14-ére tervezett berlini községi választásokat bizonytalan időre elhalasztották.

2. *Gruber* osztrák miniszterelnök Párisba érkezett.

3. Tisztek összeesküvését leplezték le Sziámban.

4. A török külügyminiszter kijelentette, hogy országa nem vesz részt az esetleges középkeleti tömbben.

5. A *United Press* tudósítóját kiutasították Jugoszláviából.

A belpolitika hírei

A lakbérpótlékok befizetése már folyik s érdeklődéssel várja a közönség, hogy az adópótlékot mire fogják forditani. Értesülésünk szerint a házbér egy részét eddig is az épülethelyreállítási alapra kellett befizetni, s a befolyt összegekből romos házak kijavitására, s új lakások építésére folyósitottak célhiteleket. Budapesten aránylag rövid idő alatt rengeteg házat hoztak rendbe. A lakbérpótlék is egészében az épülethelyreállítási alapot gyarapítja, s az államkincstár ebből a jövedelemtöbbletből most már kisebb tatarozási munkálatokra is folyósíthat pénzt. A lakbérpótlékból fogják véglegesen rendbehozni a pesti házak hibáit. A felhasználható összeget a Gazdasági Főtanács állapítja meg.

◆

Pomázon ünnepélyes keretek között átadták rendeltetésének az első állami szerb kulturotthont. A pestmegyei mezőgazdasági kiállításon az első három díjat pomázi szerb gazdálkodók nyerték el.

Svájci hírek

Bern, október hó.

Ebben az esztendőben *Buenos Airesben* rendezték meg a hagyományos sajtvilágversenyt. A dán és a svájci sajt örökös küzdelmében ezúttal svájci márka vitte el a pálmát. A bírálóbizottság, a világ számtalan országából ideérkező sajtféleségek közül, a luzerni *Schinken-Käset* tartotta érdemesnek arra, hogy az első díjjal tüntesse ki. Svájcban egyébként 364 fajta sajtot állítanak elő gyári vagy háziúton. A legkiválóbb természetesen a díjnyertes Schinken-Käse, amely — mint neve is mutatja — tökéletes sonka imitáció. Ezenkívül még vagy 52 fajta ementháli márka emeli világviszonylatban is első helyre a svájci sajt minőségét.

oOo

A legtekintélyesebb francia nyelvű svájci lap — a *„La Liberté"* — egyik legutóbbi számában hosszabb cikkben foglalkozik Magyarország és Svájc között fennálló kereskedelmi kapcsolatokkal. A lap megállapítja, hogy Magyarország kitünő üzlettársa Svájcnak. Autókat, ipari műszereket, gépalkatrészeket és órákat szállítunk Magyarországnak — írja —, amiért nyersanyagot, búzát és valutát kapunk cserébe.

oOo

Feltünő, hogy éppen Svájcban — a reformáció hazájában —, ahol a katolikus egyház még mindig csak a lakosság kisebbik felét tudja magáénak, milyen intenziv vallási életet él a katolikus társadalom. Svájc katolicizmusának legszilárdabb pillérei a szerzetesrendek. A kapucinusoknak például majd minden városban van rendházuk. Svájci tartományuk 720 szerzetessel első a világon. A bencéseknek négy nagy apátságuk van 500 rendtaggal.

oOo

A világ legtisztább népe a *finn.* Ezt *Gumbels* svájci hegyifalu hoteltulajdonosa állapította meg, aki büszkén mesélte, hogy kevés olyan náció van a világon, amelynek fiai szálójában meg ne fordultak volna. Legutóbb 4 hétig 18 finn turista: 10 hölgy és 8 férfi lakott nála. A finnek négy hét alatt kereken 100 liter sört ittak meg és *200 kiló szappant* mosakodtak el...

B.

Ítélet a ramocsaházi tüntetők ügyében

Debrecenből jelentik: Június 5-én Ramocsaházán az iskola ablakosításával kapcsolatban felbujtott tömeg megtámadta a községbe érkezett nyiregyházi kiküldötteket. Az ügyet kedden tárgyalta a debreceni népbíróság és hét vádlottat ítélt el az államrend felforgatására irányuló bűntett, illetve vétség miatt.

Orosz Pál községi bíró, *László* Sándornét és *Erdei* Jánosnét egyenként két és félévi börtönre, *Kertész* Máriát kétévi börtönre, *Mikola* Istvánnét félévi börtönre ítélte a népbíróság. *Mincsics* Lászlónét és *Kovács* Péternét egyenként háromhavi fogházra ítélték, de ennek a két ítéletnek végrehajtását próbaidőre felfüggesztették. *(MTI)*

Rákóczi-emlékünnep Grosbois-ban

Minden év őszén a párisi magyarok emlékünnepélyt tartanak *Grosbois*-ban a Rákóczi-emlékoszlop előtt, amelyet 1935-ben, a fejedelem halálának háromszázadik évfordulóján emeltek. *Csáky* József szobrászművész szép alkotása magyar fődön áll, mert a több mint százéves multra visszatekintő *Párisi Kölcsönösen Segélyző Magyar Egylet*, amelynek hajdani elnökei közt *Munkácsy* Mihály és *Zichy* Mihály nevét találjuk, megvásárolta ezt a néhány négyszögölnyi területet, amely a grosbois-i kamalduli szerzetesek kolostorához tartozott. Rákóczi ugyanis végrendeletében szívét a kolostornak adományozta, ahol életének két legboldogabb évét töltötte csendes visszavonultságban.

Az 1789-es forradalom elseperte a kamalduli szerzetesek rendházát s egyúttal a Rákóczi szívét tartalmazó urna is elkallódott. Emléke fennmaradt azonban a kis város lakossága körében, ahol különféle legendák keringenek Rákóczi szíve körül.

Ezeket idézték fel az idei Rákóczi-emlékünnepre összegyült többszáztonyi magyar közönség előtt. *Károlyi* Mihály követ beszédét — aki műve rosszulléte miatt nem jelenhetett meg — *Havas* Endre követségi tanácsos tolmácsolta. A Franciaországi Magyarok Demokratikus Egyesülete nevében *Dobossy* László elnök méltatta Rákóczi alakjának történelmi jelentőségét, *Szigeti* Pál dr, a Párisi Kölcsönösen Segélyző Magyar Egylet elnöke a régi francia-magyar kapcsolatok jelentőségét hangsúlyozta. Francia részről a város polgármestere szólalt fel. Korabeli költemények és tárogatószámok zárták le a megkapó ünnepséget.

Révai Erzsébet

A köztársasági elnök felavatta a Ganz hajószerelő csarnokát

A *Ganz* új hajószerelő csarnokát nagyszabású ünnepség keretében avatták fel. Jelen volt *Szakasits* Árpád köztársasági elnök, *Kossa* István iparügyi miniszter, *Haruistyák* József. Az ünnepséget *Kellner* Gyula nyitotta meg, *Lukács* János az építőmunkások nevében adta át az új épületet. *Szakasits* Árpád köztársasági elnök kiemelte beszédében, hogy ez a szerelőműhely, amelynek elődjét áljas szabotázs pusztította el, ékes bizonyság arra, hogy nem tud erőt venni rajtunk az ellenség. A mi dolgozó tömegeink tudják, hogy számunkra a munka nemcsak az alkotás eszköze, hanem *egyúttal harci fegyver, amellyel le fogják győzni a kapitalizmus utolsó maradványait is.* Ők világosan látják az utat, amely célhoz vezet: a *szocializmus útját.* Új világot teremtenek, amelyben *nem lesznek elnyomók és nem lesznek elnyomottak.* Vigyáznunk kell azonban — folytatta az elnök —, hogy *ne faljuk föl a munka eredményét, hanem gondoljunk a holnapra is.* Szükségünk van jövőnket szolgáló termelőeszközökre. A kiélesedő osztályharc idején nem hagybatjuk országunkat az imperialista békebontók támadóival szemben. *Erős honvédséget kell teremteni.* Ennek a harcnak az üzemek népe az élcsapata. A dolgozók kövessék a nagy *Szovjetúnió* népeinek példáját és nagy tanítómestereink, *Marx, Engels, Lenin* és *Sztálin* útmutatását. *Kossa* István iparügyi miniszter kifejtette, hogy nekünk új, nagykapacitású üzemek egész sorára van szükségünk. Különösen *nehézipari* üzemekre. A szocializmust csak úgy tudjuk kiépíteni, ha *mindenki olyan mértékben részesül a termelt javakból, mint amilyen mértékben hozzájárul a termelés emeléséhez.* Szükség van a termelés átszervezésére. Véget kell vetni annak, hogy minden üzemben a gombostűtől a tengerjáró hajóig mindent készítenek. *Minden egyik üzem csak azt termelje, ami felszerelésének és adottságainak legjobban megfelel.* Csökkenteni kell az *önköltséget.* Döntő feladat *a technikus értelmiség kiképzése.* Az új épületet *Baráth* Antal, a hajógyár Kossuth díjas főbizalmija vette át. Szakasits Árpád elnöknek és Kossa Istvánnak *ajándékot* nyujtottak át, majd üdvözlő táviratot küldtek *Rákosi* Mátyás miniszterelnökhelyettesnek.

Elkészült a bűnvádi perrendtartás reformja

Az igazságügyminisztériumban elkészült a bűnvádi perrendtartás novellájának tervezete, amelynek főbb pontjai a következők:

A törvény hatálybalépésétől kezdve a büntetőügyekben a főtárgyalást a törvényszék nagytanácsa, illetőleg kistanácsa előtt kell megtartani. Minden büntető joghatósággal felruházott törvényszék kebelében nagytanácsot és minden járásbíróság kebelében kistanácsot kell szervezni. A törvényszéki egyesbíráskodás megszünik. Az alakitandó nagy-, illetőleg kistanácsok számát a szükséghez mérten a törvényszék elnöke állapítja meg. A kistanács elnökből és két tagból (ülnökből) áll.

A törvényszék nagytanácsa elnökből és négy tagból áll. A nagytanács elnökét és egyik tagját a törvényszék elnöke a bírák sorából egyévi tartamra kijelöli, a többi három tagját, az ülnököket a jegyzékbe felvett személyek közül egy hónap tartamára kisorsolja.

A tervezet a továbbiakban felsorolja, hogy milyen ügyek tartoznak a tanács hatáskörébe. A nagytanács és a kistanács tanácskozására és szavazására az eddigi szabályok irányadók, azzal az eltéréssel, hogy az ülnökök az ítélőbirákat megelőzően életkoruk sorrendjében adják le szavazataikat. Mindkét tanács ítélete ellen, bizonyos kivételektől eltekintve, fellebbezésnek van helye és ekkor azt az ítélőtábla bírálja felül. A nagytanács ítéletét szintén az ítélőtábla bírálja felül, kivéve a Kúriához tartozó ügyeket.

A Kúria bírálja felül a nagytanács ítéletét, ha a vádló olyan bűncselekmény megállapítását kéri, amelyre a törvény tízévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendelt el. A fellebbezési tanács öt tagból áll. Elnökét és két tagját a fellebbezési bíróság elnöke a bírák sorából egy év tartamára kijelöli, két további tagját pedig az ülnökök jegyzékébe felvett személyek közül három hónap tartamára kisorsolja.

A tervezet a továbbiakban részletesen felsorolja a fellebbezési tárgyalás eljárási szabályait. A perorvoslattal kapcsolatban kimondja a tervezet novella, hogy a legfőbb ügyész, valamint az ügyvédi kamarák bármely büntetőbiróságnak jogerős határozata vagy egyéb intézkedése ellen, amely jogszabályt tévesen alkalmazott, a jogegység érdekében perorvoslattal élhetnek. A Kúria a jogegység érdekében használt perorvoslatot tárgyaláson intézi el, amelyre a legfőbb ügyészt és ha a perorvoslatot ügyvédi kamara jelentette be, az utóbbit is meg kell hívni.

A tervezet szerint a felsorolt rendelkezések nem érintik a vizsgálatra és az egyes nyomozati cselekményekre vonatkozó bírói hatáskört, a fiatalkoruak biróságának, törvényszéki tanácsának és budapesti törvényszékének hatáskörét, a népbiróságnak a háborus és népellenes bűntettekre vonatkozó hatáskörét az uzsorabirósági különtanács hatáskörét, végül a törvényszék, mint jövedéki büntetőbiróság hatáskörét.

A rögtönbiráskodást a törvényszéknek az elnök által kijelölt nagytanácsa, mint rögtönítélő biróság a rögtönbiráskodásra vonatkozó szabályok szerint gyakorolják.

A bőséghez vezető út

A Szovjet Mezőgazdasági Akadémia közelmult ülésszakában sok felszólaló hangsúlyozta, mily fontos szerepe van a mezőgazdaság fejlesztése szempontjából a természet átalakításával foglalkozó egyszerű emberek millióinak. Ezek olvassák és tanulmányozzák *Williams* nek «Talajtan» c. munkáját, olvassák tankönyveit és kézikönyveit, amelyek — mint a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság sajtószolgálata kimutatja — a bőséghez vezető utat mutatják. Williams, az orosz akadémikus, a USA-ból Oroszországba bevándorolt mérnök fia, azt tanította, hogy a földművelésre legalkalmasabb az 1—10 mm átmérőjű különálló rögökből való laza talaj. Ez könnyen befogadja a vizet és száraz, szeles időben csak a felső réteg szárad ki, a többi tartalékolja az életet adó nedvességet. Az ilyen talajt könnyű megművelni, a levegő könnyen átjárja, ez pedig a táplálékképződés legfontosabb előfeltétele. Ebből azután azt a gyakorlati tanulságot vonta le, hogy ha időnként lucerna, lóhere, vagy hasonló növények vetésével alkalmat adunk a szántóföldnek a pihenésre, fogékonyabbá válik a trágyázásra, jobban felfogja az esővizet és továbbra is jó termést ad. Williams könyveinek népszerűsége egyre nő az orosz szántóvető nép, de különösen a traktorvezetők köreiben, akik hamar átlátják és megértik a nagy talajtani tudós oktatásának jelentőségét.

— —

A rádió műsora

SZERDA

BUDAPEST I.

5.30: Hanglemezek. **6.30:** Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.20:** Hanglemezek. **8:** E. **8.15:** Délelőtti muzsika. **9:** Zongora. **9.35:** Könnyű zene. **10:** H. **12:** H. **12.15:** Hanglemezek. **13:** E. **13.15:** Magyar nóták. **14:** H. **14.15:** Zenekari muzsika. **15:** E. **15.55:** Műsorism. **16:** Sanszonok. **16.30:** Remekírók humoros mellékalakjai. **17:** H. **17.10:** E. **17.30:** A Szakszervezeti Tanács műsora. **17.50:** H oroszul. **18:** Irodalmi antológia. **18.30:** Giuseppe Taddei énekel. **19.30:** A falu hangja. **20:** H. sport. **20.20:** H németül. **20.25:** E. **21:** Október 6-a emlékére. **21.45:** E. **22:** H. **22.25:** Vöröskereszt. **22.30:** Sport. **22.40:** Totó. **22.45:** Zenés beszélgetés Kentner Lajossal. **23.10:** H szerb nyelven. **23.20:** Mozart szonáták. **24:** H. **0.10:** H franciául, angolul és eszperantóul.

BUDAPEST II.

17: Tánczene. **18:** Szovjet művészek. **18.40:** Hangos h. **19:** Népiskola. **19.30:** A Magyar Dolgozók Énekkara. **20:** Hanglemezrevü. **20.30:** A Rádió Szabadegyeteme. **21:** H. **21.15:** Szív küldi. **22.15:** Zenekari muzsika.

CSÜTÖRTÖK

BUDAPEST I.

5.30: Hanglemezek. **6.30:** Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.20:** Hanglemezek. **8:** E. **8.15:** Keringők. **8.30:** A Szabadegyházak vallásos félórája. **9:** Ének, zongora. **9.55:** Áttelep. közl. **10:** H. **12:** H. **12.15:** Kamarazenekar. **13:** E. **13.15:** A házi együttes. **14:** H. **14.15:** Magyar nóták. **15:** Rádióiskola. **15.55:** Műsorism. **16:** Jószomszédság muzsikája. **16.30:** A Rádió Gyermekujság. **17:** H. **17.10:** E. **17.15:** Vöröskereszt. **17.20:** Szabad népek hazája. **17.50:** H oroszul. **18:** Dunavölgyi h. **18.30:** Szív küldi. **19:** Carmen. Dalmű. Zerélét szerzette Bizet. **19.50:** H. **20.50:** H németül. **21.45:** H. **22.35:** Csehszlovák est. **23.10:** H szerb nyelven. **23.20:** Jazz. **24:** H. **0.10:** H franciául és angolul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. **18:** Kamarazene. **18.30:** **19:** A falu hangja. **19.30:** Orosz lemezek. **20.20:** A Rádió Szabadegyeteme. **21:** H. **21.15:** Filmhangképsor. **22:** Zenekari művek.

●● KINEVEZTÉK az ország első női főjegyzőjét. A belügyminiszter a tapolcai járás főjegyzői teendőinek ellátásával *Szerencsés* Ernőnét bízta meg. Az országban Zala megyében nevezték ki az első női járási közigazgatási vezetőt. (MTI)

ÁGFALVA, BALF, DUNASZEG, FÜZESABONY, HIDEGSÉG, ISASZEG, KLAUZÁL-TÉR, KÖSZEG, LIPÓTMEZŐ, MOSONSZENTMIKLÓS, NAGYCENK, NÓGRÁD-JOBBÁGYI, PUSZTAVÁM, SOPRON, SOPRON-BÁNFALVA

tömegsírjaiból exhumált szeretteink

emlékműveit

a rákoskeresztúri izr. temető Mártír-parcelljában okt. 10-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor

avatjuk fel.

Mennyország

Dió, Dószeghy Miklós híres ujságíró barátunk már egy esztendeje, hogy künn pihen az óbudai temetőben. A pesti szerkesztőségek szobáiban szinte naponként idézgetik már-már legendás alakját és mondásait. Rongyosságában, elhagyatottságában is tiszta maradt belül, mint a márványból épült kripta, amelynek falát át nem hasítják az élő világ piszkos üzenetei.

Humora olyan volt, mint az újbor, forrt, hevített, tüzelt, vidámított.

Nos, úgy egy évvel ezelőtt egyszerre csak rácsapott az óbudai kocsmaasztal szélére és így kiáltott:

— Barátaim, nemes jelenlévők, engem senki sem üldöz, csak Magyarország.

— Miért?

— Svéd ügyvéd még be nem perelt, holmi önmagában töprengő kis szabószámla miatt. Osztrák végrehajtó sem járt még a lakásomon. Franciaországban egyetlen adóhivatal sem követel tőlem adót. A bolgároknak sem jutott még eszükbe, hogy katonaruhába bujtassanak és idegen emberekre lövöldöztessenek velem. És egyetlen angol plébánia sem szólított fel, hogy teljesítsem anyagi kötelezettségeimet az egyház iránt. Mindezt csak a magyarok követelik tőlem. Hol van egy olyan állam, ahol békében élhetnék?

— Hát ilyen állam, Diókám, csak egy van — mondogattuk —, a mennyország...

— Akkor odaköltözöm — mondotta és fröccsért kiáltott.

És egy hét mulva oda is költözött...

Babay József

Sporthírek

Ötvenezer nézőről irtunk a vasárnapi magyar-osztrák mérkőzésről szóló beszámolónkban, mert ennyiről szólt a hivatalos jelentés. Eggyel több, vagy kevesebb, mit sem számitana, ám mégis helyesbitenünk kell, mert bár nem vitás, hogy valóban ennyien akarták volna megnézni a nagy mérkőzést, igazában látni, csak jóval kevesebben láthatták a két válogatott csapat másfélórás játékát, mert 2 vagy 3000 ember már nem fért be a megyeriúti pályára, azok bizony kint rekedtek és a kapukon kivülről könyörögtek a bepréselődött szerencséseknek, hogy időnkint válljak a szpiker szerepét és ismertessék a pályán történteket, mert hogy ahhoz mégis csak joguk volt a megváltott jegyeikért. A pálya vezetősége minden bizonnyal elszámitotta magát, mert hir szerint 50 ezer ember elhelyezésére vállalkozott, pedig az utóljára bepréselődött „jegyeseknek" is korlátokat kellett áttörni, fürtökben egymás nyakán-hátán lógni és olykor egymásra zuhanni, sőt elgurulni egészen a két kapu tövéig, hogy — láthassanak. Nem vitás, az érdeklődők száma valóban meghaladta az 50 ezres létszámot, de a nézők már jóval kevesebben voltak, de még igy is a jószerencsén mulott, hogy a nézők valamennyien a maguk lábán hagyhatták el a pályát a mérkőzés végeztével. Akik kintrekedtek, azoknak egyben mégis szerencséjük volt, mert hamarább kapaszkodhattak fel a város felé induló villamosokra, mig az igazi „nézők" ezrei gyalogszerrel indulhattak neki a néhány kilométeres útnak, igaz közben megbeszélhették, hogy mennyi is lehetett volna az eredmény, ha a Szussa nem ló hajszállal az osztrák kapu mellé és a Deák bombalövését nem védte volna ki a kapufa. Mire nagysokára beérkeztek a Nyugati pályaudvarhoz, megállapodtak abban, hogy 4:1-re is győzhetett volna a magyar csapat.

Osztrák, svéd és svájci modern ötös versenyzők is résztvesznek a magyar bajnoki versenyen. A svéd csapatban szerepel az olimpiai bajnok Gruth is, társai Gårdin és Honig. A svájci csapat összeállitása — Smith, Tscharner és Riem. Magyarország négy csapatot indít, első csapatának a tagjai: Hegedüs F., Karácson és Szondy. Az osztrákok még nem közölték az összeállitást.

Az amerikai Schröder legyőzte a brjunok Gonzalest a losangelesi teniszversenyen. A döntőben Schröder győzött Parker ellen.

●● IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A *Meteorológiai Intézet jelenti:* Észak felől továbbra is hideg légtömegek törnek Közép-Európa felé. Skandináviában, valamint a Szovjetúnió és Finnország határvidékén többfelé havazik. Nyugat-Európában leszálló légáramlás van kialakulóban, mely lassan kelet felé terjeszkedik. Budapesten kedden délben a hőmérséklet 13 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 764 mm, mérsékelten süllyedő irányzatú. Várható időjárás szerda estig: Időnként élénk északnyugati-északi szél. Változó felhözet. Többfelé kisebb záporeső. A hőmérséklet tovább süllyed.

Fájdalommal tudatom, hogy felejthetetlen férjem

Wessel Sándor

42 éves korában tragikus hirtelenséggel itthagyott bennünket. Temetése 6-án d. u. ½4 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben. Gyászolják: felesége özv. Wessel Sándorné, kisfia Péter, öccse László, anyósa özv. Ditrichstein Pálné, jóbarátai, ismerősei. — Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Gazdasági hírek

Miként lehetne takarékoskodni?

A főváros közigazgatási bizottságának 1948 január 12-iki ülésén, mint újonnan megválasztott bizottság tag *Köböl* József beszédet tartott arról, miként lehetne a fővárosi üzemekben takarékoskodni. Talán nem csalódunk abban a feltevésben, hogy azok a tárgyilagos, elfogulatlan és szakszerű megállapitások, amelyek a beszéd elhangzásakor is felkelették a hozzáértők érdeklődését, tényezői lehettek annak az elhatározásnak, hogy most a közgyülés őt emelte elnöki székébe.

Kiindulópontja az volt, hogy «takarékoskodni lehet olyan módon, hogy a munkaerőgazdálkodásnál jobb módszereket veszünk igénybe anélkül, hogy a munkást jobban kihasználnánk.» Figyelmeztetett az anyaggal való takarékosságra. Kifogásolta, hogy «a munkások a főváros üzemeiben nem élő és lelkes részesei a termelésnek, hanem úgyszólván csak rossz értelemben vett hivatalnokok: a gép objektumai és nem alanyai a termelésnek... Ma nem aszerint jutnak a főváros üzemeinek dolgozói előnyökhöz, hogy milyen módon termelnek vagy hogyan dolgoznak a főváros lakossága érdekében, hanem úgy kezelik őket, mint valami szürke tömeget, amely nem egyénekből áll... *Nem aszerint kell a jutalmazásokat, az előnyöket biztositani, hogy ki kerül sorra, vagy kinek milyen protekciója van, hanem az üzemeken belül ki milyen teljesitményt végez.*»

Beszéde további során azt javasolta, fordítson a város vezetősége komoly gondot arra, hogy *«a kapuin belüli munkanélküliséget»* megszüntesse. Rengeteg felesleges munkaerő van — mondotta —, úgy a hivatalainkban, mint az üzemeinkben. Új lehetőségek kidolgozását sürgette, hogy a felesleges munkaerőt megfelelő átcsoportositással dolgoztassák és foglalkoztassák. Serkentsék az embereket, ne csak az eddig megszokott módon és megszokott eszközökkel folytassák munkájukat, hanem *találjanak fel új módszereket,* hogy ne csak pusztán mechanikus részei legyenek az adminisztrációnak és a munkának. Végül kifogásolta, hogy «a városházán nem jó az a rendszer, hogy a párttagság az irányadó és elsősorban a pártkönyv jön tekintetbe... *Ne a pártkönyv számitson, hanem a szakképzettség, a kezdeményezés és az eredmények — ezek szerint bíráljuk el az embereket.*»

Jólesett legalább kivonatosan felidézni azokat az okos és gyakorlatias gondolatokat, amelyeknek a főváros most megválasztott közgyülési elnöke 8 hónappal ezelőtt hangot adott. A helyes munkaerőgazdálkodás minden hivatal és minden üzem helyes vezetésének egyik legfontosabb ismérve. Erősen bizunk benne, hogy Köböl József új, kimagasló őrhelyén igyekezni fog azokat az igazságokat, amelyeket meggyőző erővel hirdetett, a főváros javára minél hatékonyabb módon érvényesiteni. (É.)

◆◆ FELOSZLATHATÓK az álszövetkezetek. A kormány legújabb rendelete szerint a kereskedelem és szövetkezetügyi miniszter az álszövetkezeti minősített szövetkezeteket feloszlathatja.

◆◆ FELMONDHATÓK a pénzrögzítés előtti szerződések. A hivatalos lap kormányrendelete szerint a törvényhatóság, a város és a község, valamint ezeknek üzemei az 1946. augusztus elsejét megelőző időben kötött szerződés alapján fennálló közszállítás, telekre és üzlethelyiségekre vonatkozó bérleti, vagy haszonbérleti jogviszony 90 napon belül rendkívüli felmondással megszüntethető. A felmondási jog gyakorolható a szerződő fél utódjával szemben is. Az irásbeli felmondáshoz a minisztertanács előzetes hozzájárulása szükséges. A bérlő és haszonbérlő a hasznos beruházások költségeit, a vállalkozó pedig az elbocsátandó alkalmazottak részére a 15 napot meghaladó felmondási időre fizetett illetmények megtérítését igényelheti.

◆◆ A DIRIGIZMUS ÁLDÁSAI. Svédország nem vett részt a 2. világháborúban, Belgium igen. Svédország 1945—1948 között arany- és dollárkészletének 76 százalékát vesztette el, Belgium csak 22 százalékát. A háború végeztével Svédország valutája kemény valuta volt, mig a belga frank a lágy valuták közé számított. Ma a svájci frankon és a dolláron kivül a belga frank is kemény valuta, mig a svéd korona a lágy valuták közé csuszott le. Az eredmény az, hogy a Marshall-segélyből Belgium mint hadviselt ország 250 mill. dollárt kapott, de abból 207½ milliót engedett át az európaközi segélyhitel alapnak, mig Svédország a Marshall-alapból neki jutott 47 millió dollárból csak 25 milliót engedhetett át az európaközi legélyhitelalapnak.

A magyarázat az, hogy Svédország valutája felértékelésével utat nyitott a dirigizmus hullámainak, mig Belgium a szabadság elvének a lehetőségig menő érvényesitésével talpra állította gazdasági szervezetét.

A nemesfém-piacokon az ezüst javulása keltett figyelmet az utóbbi napokban. Az Egyesült Államokban és Indiában a magasabb ár stabilizálódott. A newyorki jegyzés külföldi ezüstre unciánként 75¼ cent.

Húszmillió font hitelt nyujt Nagy-Britannia Jugoszláviának a legközelebbi hónapokban. A megállapodás tulajdonképpen az 1949. évre szól és áruk szállitását irányozza elő, részben kölcsönösségi alapon is. Még nem sikerült az angol követeléseknek rendezése.

Felszámoló vállalatok. A Nemzetközi Gépjármű Forgalmi R. T., a «Baumit» Építő és Bér R. T., a Juno-Fehérneműgyár R. T., a Kereskedelmi és Ingatlanforgalmi R. T. kimondták felszámolásukat.

A «Phylaxia» sorsa. A Phylaxia Szérumtermelő R. T., a Kereskedelmi Bank és Hitelbank államosítása következtében állami kézbe került, miután a két bank érdekkörébe tartozott. A földművelésügyi miniszter leiratot intézett a vállalathoz, amelyben *utasítja a felszámolás lebonyolitására.* A vállalat a miniszter utasításának eleget is tett. Kimondta felszámolását. Kirendelt felszámolók lettek: Friedrich Ferenc, Lendvai Kálmán és dr Bölcsházy Kálmán.

A Perneczky-ügy tanuvallomásai

A földművelésügyi minisztérium bűnügyében kedden *Harmathy* Lajos, a Tervhivatal alelnöke tanuvallomásában elmondotta, hogy az agráregyetem rektori fogadószobáját 120.000 forintos bútorral és berendezéssel látták el, ugyanakkor pedig széklábakkal fűtötték a hideg tantermeket. Dr *Csabay* Péter, az F. M. statisztikai osztályának vezetője dr *Péterhidy* Jenő min. o.-tanácsos ellen vallott. A tanuvallomások után a népügyész *Perneczky* Bélával, az elsőrendű vádlottal szemben a vádat kiegészitette, mert a tanuk arról vallottak, hogy a számvevőség racionalizáló munkáját is szabotálta.

Hangverseny

KENTNER MEGÉRKEZETT

zongoraestje ma Z. 8. (Koncert)—

Nagykereskedői vásáresarnoki árak: Nyári rózsa 54, Gülbaba 52—54, őszi rózsa 50, Ella 38—42, Krüger 32, sárgarépa kg 40—70, petr. kg 60—100, sárgarépa petr. csom. 30—35, vöröshagyma 54, fokhagyma 140—330, fejeskáposzta 28—40, kelkáposzta 40—50, vöröskáposzta 60—80, zeller 80—100, kalarábé 40—50, vöröskáposzta 60—80, saláta fej 30—40, karfiol tisztított 250—280, leveles 140—150, sóska, paraj 100—120, tök főző 30—40, zöldtengeri 16—25, zöldpaprika 70—120, paradicsom 30—60, parad. paprika 80—180, Juliska bab 160—220, alma édes 120—230, asztali 80—260, közönséges 70—140, körte I. 160—260, alexander 290—320, közönséges 80—120, szilva 100—120, szőlő csem. 120—280, birsalma 140—200, dinnye sárga 40—70, görögdinnye 20—30, dió héjas 550—600, citrom 140—190, dióbél 1600—2700, mák 680—740, torma 500—700, gomba 800—1600, lencse 260—320, gesztenye 400—600, őszibarack 130—620, fürjbab 160—190.

Megkezdődtek a diftériaelleni védőoltások. Október 31-ig bonyolitják le a kötelező diftériaellenes védőoltásokat. Ilyen védőoltásban kell részesiteni a 6—13 hónapos gyermekeket, újraoltásban részesülnek a 18—25 hónapos és a 7 éves gyermekek. Be kell oltani továbbá mindazokat az öt éven aluli gyermekeket, akik bármilyen okból kifolyóan eddig diftériaellenes védőoltásban nem részesültek. Az oltásokat minden szombaton délelőtt 9—11 óra között az anya- és kisdedvédelmi intézetekben díjtalanul végzik. A 7 éves gyermekek újraoltása az iskolában történik.

Ma délután 4 órakor

ÜGETŐ

Színházi hírek

Az alvó férj

(Medgyaszay Színház)

Egy régen elsüllyedt világot, a békebeli béke szalmaférjes, szépasszonyos léha világát helyezi *Kellér* Dezső, *Szenes* Béla egykori nevezetes vígjátékának átdolgozója a sokat szidott és kompromittált eszpresszók mai légkörébe. E bátor császármetszéssel világrahozott újszülött azonban mégis életképes és amint az előadásból látjuk, a vicclapok szellemi emlőjén nevelkedik. A darab modorában az egyik fülbemászó *Zerkovitz* slágerrel megkérdezhetnénk Kellértől: *mondja Dezső mi a titka, hogy csinálja ezt?* Mert a nézőtér remekül szórakozik, amikor egy kicsit saját magát is látja a bohózat görbe tükrében, amely a kisasztaloknál feketéző és pletykázó, a nyaralásokban kalandokat kereső hölgyeket és urakat mutatja meg. *Mezei* Mária játssza a szerencsére már-már kihaló alatfajt, a pesti pletyka-hősnőt. Sok humorral, karikatúra hajlammal, de sajnos sok színészi túlzással formálja meg a pesti Mici alakját. Egy sanzonja azonban utólérhetetlen. *Déry* Sári, a hűségében meg nem ingatható pesti asszonyt játssza, kedves bájjal és szeretetreméltó egyszerűséggel. Lám ezt is tudja. *Bilicsi* sok ötlettel játssza az alvó férj alakját és *Greguss* Zoltán, a nehézsúlyú bonviván pedig a nőhódító festő figurájának ad erős kontúrokat. *Pongrácz* Imre egy pincérfiú és *Halassy* Mariska egy elragadó mozibolond nagynéni szerepében az előadás legkiemelkedőbb alakításai. Kitűnnek *Major* Ida, *Kóos* Judit, *Murányi* Lili, *Kozák* Kató, mint eszpresszó tündérek, *Halmay* Imre pedig négy figurában jellegzetes Broadway-alakot jelenít meg.» A zenekar előtt *Oszvald* István kellemes tenorja népszerűsíti a Zerkovitz-slágereket. *Upor* Tibor meglepően jó díszleteket tervezett a kis színpadon.

Stób Zoltán

A Bartók-verseny kompoziciós anyaga

Az alkotás önmagáért beszél. A komponistának nem kell útrakelnie, elég, ha művét postára adja. Érthető, tehát, hogy a *Bartók-verseny* zeneszerzés ága vezet. A bírálatra beérkezett anyagtömb körvonalaiban is páratlan korkép, irányt jelző summázat s így nemcsak a szakember számára érdekes, amit *Jemnitz* Sándor a téma kapcsán mond.

— Ha az ember értesül arról, hogy száznál több kvartettet kell kéziratban átnéznie — kezdi nyilatkozatát a sokoldalú zsüror —, első hallásra megijed, de libabőrözik, amikor megérkezik az első paksaméta 30—40 partitúrája. A szorongást rövidesen legyőzi az egyre fokozódó érdeklődés. Az átnéző olyan körképet kap, amelyben *minden mai irányzat és törekvés* föllelhető. A kéziratok jeligések és névtelenek. Valami mégis támpontot ad a művek keletkezési helyét illetően s ez: *a kótapapirok vizjegye.* Az angol, olasz, francia vagy magyar márkából következtetni lehet a feladókra. Ennek alapján mondhatom, hogy *a bekűldők szinte nemzetközi totalitást alkotnak,* még a zenei nemzetköziség értelmében is. A jelentős számú Bartók-követő, nemcsak magyar, hanem külföldi is, Bartók világhatását bizonyítja. Igaz és el nem hallgatható, hogy a külföldiek közül sokan félreismerik Bartókot s egyes külsőségeket tévesen követnek. Itt van *Schönberg* iránya s a jó egynéhány negyedhangokban írt mű esetében majdnem felesleges volt a *csehszlovák* papírgyárak jelzését konstatálni. Szép számmal szerepelnek *Debussy* hívei s a *modern francia* iskola, de helyet kérnek konzervatívabb irányzatok, így a *Brahms* utáni stílus epigonjai is. A száz vonósnégyes alaki szempontból is a legnagyobb sokrétűséget mutatja. A művek technikai kivitele, illetőleg fejlődési fokozata széles skálájú, mert bizonyvannak kvartettek, amelyek elárulják, hogy szerzőjük nincs tisztában a vonóshangszerek természetével, másfelől akadnak olyanok is, akik az instrumentum-lehetőségeket legszélesebben használják fel.

(G. E.)

—.

Dayka Margitot a «Béke szigetet»-e vasárnapi előadása után súlyos baleset érte, a lépcsőn megbotlott úgy, hogy nem tudott lábraállini. Szanatóriumba szállitották, szerepét Pálfalvi Éva vette át.

Szemlécske

Olvassuk: „Telefonrongáló különítményt szerveztek Vidovics bűntársai." — Véleményünk szerint inkább *telefonjavító* különítmények szervezésére lenne szükség.

★

Olvassuk: „Az Árhivatal megállapította, hogy az Első Magyar Cérnagyár 1947-ben 7,700.000 forint indokolatlan nyereséghez jutott." — *Lánc, lánc,* eszterlánc, eszterlánci *cérna!*

★

Olvassuk: „Több mint ötezer *kisfeketézőt* érint a kisebb gazdasági bűncselekmények amnesztiájáról szóló rendelet." — A kis fekete bűnök idővel — *elszürkülnek.*

Színházi műsor

Operaház: Bánk bán (B. II.) (7) **Nemzeti Szinház:** Szentiványéji álom (7) **Vigszinház:** Simone és a béke (½8) **Kis Kamara:** Uriemberek (½8) **Belvárosi:** Ördög cimborája (½8) **Művész-szinház:** Képzelt beteg (½8) **Pesti Szinház:** Különös házasság (½8) **Madách Szinház:** Béke szigete (½8) **Modern Szinház:** Alvó férj (½8) **Pódium:** Az ügyvéd és a férje (8) **Kamara Varieté:** Zárt tárgyalás (8) **Mesebarlang:** Meseműsor (5. v. 3, 5) **Kis Szinház:** A mennyei láng, A literátor (7) **Optimisták.** Nevessünk (½9)

Mozik műsora

ATRIUM (160-955): Sürgős műtét (4, ¼7, ½9, szomb., vas., ünn. 2 is) **CORSO** (182-818): Sürgős műtét (4, 6, 8, szomb., vas., ünn. 2 is) **FORUM** (189-707): Pique Dame (4, ¼7, ½9, szomb., vas., ünn. 2 is) **KÖRUTI HIRADÓ** (222-499): Magyar, világhiradó, Május 1 Moszkvában. (Mindennap reggel 9-től este 11-ig) **LLOYD** (123-043): Pique Dame (5, 7, 9, szomb., vas., ünn. 3-kor is) **OMNIA** (139-693): Pique Dame (½5, ¼7, ½9, szomb. vas. ünn. ½3) **ROYAL APOLLO** (222-656): Ki lesz a párom (½6, ½8, ½10) **SCALA** (120-150): Sürgős műtét (5, 7, 9, szombat, vasár-, ünnephap 3) **URÁNIA** (136-888): Ki lesz a párom (Előadások kezdete: ½6, ½8, ½10)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: Puskás ember (4, 6, 8, v. 2) **BELVÁROSI:** Beszterce ostroma (4, 6, 8, v. ú. 2) **BETHLEN:** Veszélyes vizeken (4, 6, 8, v. ú. 2) **BODOGRÁF:** Szellemnek áll a világ (½5, ¼7, ½9, v. ½3) **B. VIGADÓ:** Vágyak szigete (4, 6, 8, v. ú. 2) **CAPITOL:** Három a nő (5, 7, 9, cz., v., ú. 3) **CITY:** Tenger rózsája (4, 6, 8, vas., ünn. 2 is) **CORVIN:** A puskás ember (4, 6, 8) **DECSI:** V. Henrik an. (5, 7, 9) sz., v., ú. 3) **ELIT:** Vágyak szigete (½5, ¼7, ½9, v. ú. ½3) **HOMEROS:** Lopott felesége (5, 7, 9, v. 3) **IPOLY:** Egy férfi visszajön (½5, ¼7, ½9, v. ú. ½3) **J. ATTILA:** Veszélyes vizeken (4, 6, 8, v. ú. 2) **KAMARA:** Tenger rózsája (½11, ½1, ½3, ½5, ¼7, ½9) **KRISZTINA:** Grant kapitány gyermekei (½4, ½6, ½8) **KOSSUTH:** Három a nő (½5, ¼7, ½9, v. ú. ½3) **MARX:** Finom kis lakás (4, 6, 8, v. ünnep. 2 is) **NAP:** Örvény sodrában (½5, ¼7, ½9, vasár., ünnepnap ½8) **OLYMPIA:** Professzor úr válasszon (½11, ½1, ½3, ½5, ¼7, ½9) **PALACE** V. Henrik an. (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA** Veszélyes vizeken (½5, ¼7, ½9, v., ú. ½3) **PHÖNIX:** Robban a préri (11, 1, 3, 5, 7, 9) **ROXY:** Professzor úr válasszon (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** Vágyak szigete (4, 6, 8, v., ú. 2) **STUDIÓ:** Ködös utak (2, 4, 6, 8)

SZABADSÁG: Veszélyes vizeken (½5, ¼7, ½9, vas., ünn. ½3 is) **TÁTRA:** A szürke sátán (Előadások: 4, ¼7, ½9, v., ú. ¾2) **TINÓDY:** Veszélyes vizeken (4, 6, 8, v., ú. 3) **TURÁN:** Finom kis lakás (5, 7, 9, v., ú. 3) **UGOCSA:** Beszterce ostroma (4, 6, 8, v., ú. 2) **VESTA:** Robban a préri (10, 12, 2, 4, 6, 8) —

— —

●● AZ OROSZ KÉRDÉS. A Szovjet Film Ünnepe második nagy bemutatója *Szimonov* nálunk is jólismert színművének, az «*Orosz kérdés*»-nek filmváltozata volt. A Nemzeti Színház színpadán jó előadásban láthattuk már a művet, éppen ezért meglepett a film tökéletes rendezői és színészi teljesitménye. Harry *Smith* amerikai ujságíróról van szó, aki a háború alatt egy szovjetbarát könyvet irt és most kiadói — az új amerikai választások előtt — arra akarják rábírni, hogy szovjetellenes könyvet irjon, amelyben «leleplezi» a nemlétező szovjet háborús ószitásokat, készülődéseket és fenyegetődzéseket. Harry *Smith* a szerelem, házasélet, az anyagi jólét, valamint a lelki függetlenség és szabadság választójára került. Ezt a lelket nem tudja megvásárolni magának az imperialista nagytőke, — hangsúlyozza a film — és ennek a becsületes elvhű és megingathatatlan ujságírónak portréján rajzolódik ki a másik Amerika, Roosevelt Amerikájának képe. Ezt a mesét rendkívül izgalmas és filmszerű nyelven mondja el Michael *Romm* alkotása. Pattanásig feszülő drámai helyzetek forrósitják a film kockáit.

(S. Z.)

Upor Tibor

Mamám a kisasszony

(Modern Színház)

Louis *Verneuil* arányos felépítésű, kedvesen mulatságos vígjátékának alaprajza — mi is lehetne más? — hát persze hogy háromszög: a fiatal mostohamama s az egyívású mostohafiú egymásba szeretnek, s az öregedő férj-papa pedig — egynémely kacagtató bonyodalom után — áldását adja rájuk.

A darabot Kj. *Latabár* Árpád fordította ügyesen; *Hajdu* Júlia pedig — *Nádassy* László gördülékeny verseire — egy tucatnyi zenebetét-számot komponált. Friss ritmusú, változatos, könnyen fülbemászó jazzmelódiák, egyikét-másikát a közönség lelkes tetszése már a bemutatón slágerrá avatta.

Upor Tibornak a miniatűr színpadot leleményesen kihasználó, dekorativ díszletei között, *Szabolcs* Ernő hozzáértő rendezésében könnyedén, zökkenőnélkül pereg az előadás. *Gregucs* Zoltán kedves humorú férj, *Kardoss* Magda a hűvös külszín alatt is temperamentumos feleség, *Varga* D. József hitelesen bumfordi mostohafiú; *Pataky* Jenő élethűen alakítja a nyegle ripacs-színészt, *Szapáry* Gabi a könnyűvérű nőcskét és *Bárczy* Kató a pikáns szobalányt. *Pongrácz* Imrét csak a színlap említi utolsónak: remekbe szabott, konfidens szálloda-főpincére színészi élmunka.

A darab vidám alaphangulatához simuló, sokszor groteszk táncokat *Erdődy* Kálmán kom-

Magyar Nemzet

Vasárnap, 1949 április 24

zi hírek

ponálta, s a meleg közönségsikerhez a zongorakísérő *Csanak* Béla és *Lőrinczy* Pál is kivették részüket.

K. Gy.

Hunyadi János halála
Karton freskóhoz.
Papír, színezett szén.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
A műcsarnokban . . . Vasárnapi Újság, 1881., 219. l. — Ipolyi Biharvármegye, 387. szám. — Gerevich PA, 252. l. — Gerevich IPGY, 94. l. — Lepold—Lippay 57. l. Ybl Ervon: Lotz Károly élete és művészete. Bp. 1938., 176. l.

MARKÓ KÁROLY (1791—1860)
307 *drb. vázlat:* modelltanulmányok, alakok, kompozícióvázlatok, redőtanulmányok. Vízfestmények, tollrajzok és ceruzarajzok.
Simor prímás vásárolta 1878.
Markó albumai . . . Vasárnapi Újság, 1878., 224. l. — Esztergom, 1878-as éfv. 290. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 12., 5. l. és júl. 20., 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festészet a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. (Egyik rajz képe 554. l.) — Gerevich PA, 251. és 254. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929., 24. l.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ (1852—1919)
Téli táj
Papír, vízfestmény.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich PA, 254. l.

LAWRENCE TIBBETT

11-én, hétfőn este ½8-kor
M. Kir. Operaház
Rigoletto
Vezényel: Failoni.
Jegyek az operai pénztárnál.

15-én, pénteken 8-kor
Városi Színház
Zenekari hangverseny
a Filharmóniát vez.: Fleischer.
Jegyek Koncertnél.

Bartók Béla elmondja, miért nem engedi közvetiteni személyes előadásait a német és olasz rádióban

Több délutáni liberális lap feltűnést keltő cikket közölt arról, hogy *Bartók* Béla eltiltotta rádiószerepléseinek olaszországi és németországi közvetítését. Miután a sorok között lappang az a feltevés, hogy talán politikai meggyőződés vezethette a nagy magyar mestert különös elhatározásában, az Uj Magyarság megkérdezte Bartók Bélát a rádióhoz írt levelének tartalmáról és indokairól.

— Ezt az ügyet — mondotta kérdésünkre Bartók Béla — *a magyar rádióval kapcsolatos magánügyemnek tekintettem.* Nem is volt szándékomban, hogy a nem illetékesek is tudomást szerezzenek róla, de ha már valakinek az indiszkréciója folytán nyilvánosságra jutott az ügy, kénytelen vagyok megmondani, miért kértem a magyar rádiót arra, hogy *személyes előadói teljesítményeimet* ne adja át közvetítésre az olasz és német rádiónak.

— *Ennek az oka az, hogy Európa majdnem valamennyi országában játszottam a mikrofon előtt, különösképpen azonban éppen Olaszország és a Harmadik Birodalom studiói még sohasem szólítottak fel közvetlen szereplésre.*

— Ezért nem tartom helyénvalónak, hogy ezek a rádiók — esetleg más okból — mégis átvehessék a budapesti rádióban tartott előadásaimat. Hangsúlyozom, hogy csakis személyes előadásaimról, nevezetesen előadói teljesítményeimről van itt szó, tehát a rádió által méltányolt tilalmam nem vonatkozik, de nem is vonatkozhatik a rádió útján közvetített műveim előadására. *Nyomatékosan kijelentem, hogy ennek az álláspontomnak semmiféle politikai háttere nincsen.*

Hlatky Endre, a rádió igazgatója, Bartók Béla leveléről a következőket mondotta az Uj Magyarságnak:

— Az egyik délutáni lap tévesen közölte nyilatkozatomat, amikor azt írta, hogy Bartók Béla arra kérte a rádió igazgatóságát, hogyha mikrofon előtt szerepel, vagy műveit játsszák, azt még a rádióuniónak se ajánljuk fel nemzetközi közvetítésekre. Ez a nyilatkozat ebben a formában nem felel meg a valóságnak és én az illető délutáni sajtóorgánumnál a helyreigazítás iránt már megtettem a lépéseket. Az igazság az, hogy Bartók Béla kérése csak arra irányult, hogy *személyes előadói teljesítményeit* ne adja át a rádió közvetítésre az olasz és német rádiónak. *Műveiről tehát nincsen szó, de nem is lehet, mert itt kiadói érdekek játszanak már közre.* Persze arról sincsen szó, hogy a rádióuniónak se ajánlhassa fel a magyar studió a Bartók-előadásokat közvetítésre. Bartók Béla levele vétele után személyesen is beszéltem a mesterrel, aki hangsúlyozta előttem, hogy *az ügyet teljesen magántermészetűnek tekinti* és kért, hogy azt ne hozzam nyilvánosságra. Bartók mimózalélek és olyan kimagasló értéke az egyetemes zenekulturának, hogy megértem, ha érzékenységét sértette, hogy az olasz studiók, valamint a harmadik birodalom rádióállomásai nem hívták még meg szereplésre.

A két egybehangzó és illetékes nyilatkozat teljesen tisztázza ezt a valóban személyes természetű kérdést, amelyet egyes baloldali sajtóorgánumok szerettek volna burkoltan, politikai hátteret keresve, mint szenzációt feltálalni a közvéleménynek. Ez a bizonyos sajtó és egy bizonyos érdekközösség, sajnos, még a keresztény magyar társadalom egyik félrevezetett rétege is, Bartók Bélát szereti úgy beállítani, mint a baloldali, destruktiv mentalitás zenei zászlóvivőjét. Arra a zeneszerzőre sütik rá a nemzetközi cinizmus és hazafiatlanság bélyegét, aki az ősmagyar lélek szívdobbanását hallgatja ki, aki ifjú korában még külsőségekben is — zsinóros magyar mente — kifejezésre juttatta erős magyarságát és később, amikor egyre mélyebbre hatolt művészete a magyarságban: alapjait rakta le egy olyan művészetnek, amelyik levetkőzve magáról az időközben felszedett idegen sallangokat, gyökerében magyar és olyan szép, olyan eredeti, hogy csak egy későbbi generáció fogja kellőképpen méltányolni.

Ezzel a két világos nyilatkozattal a kérdés lényege nincs elintézve, ezek csak visszarántják a kérdést arról a hisztérikus politikai területről, amelyre a baloldalon azonnal rálökték az ügyet, holott ez tisztára *személyes és művészeti kérdés.* S mivel éppen a német birodalommal és a fasiszta Olaszországgal igen értékes és aktiv kultúregyezményünk áll fenn, mi se könnyebb, mint ennek az egyezménynek keretében biztosítani, hogy *Bartók* Béla személyes szereplésre való meghivatása is megtörténjék a szóbanforgó barátságos államokba. Ennek a meghívásnak annál kevésbé sem áll semmi sem az útjában, mert hiszen *Bartók* Béla kimagasló műveit mind a két országban eddig is játszották és ünnepelték.

* **A filharmóniai társaság** bérleti hangversenyeit Dohnányi, Defauw, Furtwängler, Dobrowen vezénylik. Az első hangverseny október 26-án, kedden lesz az Operában. Bérletjegyek a Filharmónia irodájában (Operaház) délelőtt 10—1 óra között válthatók. Előjegyzett bérletek kiváltását kérjük.

* **Lawrence Tibbett budapesti programja.** A Metro világhírű baritonistája vasárnap délben érkezik Budapestre felesége, zongorakísérője, menedzsere és titkára kíséretében. Vasárnap megbeszélési próbát tart Failonival, aki a „Rigolettot" fogja vezényelni. Hétfőn délután rendes próba lesz az Operaház együttesével és Godin Imrével, a bécsi Staatsoper tenoristájával. Lawrence Tibbett egyébként szombaton este Bécsben az „Othelloban" vendégszerepel és pesti vendégjátéka után a „Rigolettot" Bécsben is énekelni fogja. A pénteki hangversenyén a filharmonikusok kíséretével leghíresebb operaáriáit énekli.

Az Uj Magyarság szinházijegyirodája

Az Uj Magyarság „Stádium" jegyirodájának e heti műsora a következő:

OKTÓBER 10, VASÁRNAP DÉLUTÁN
Városi Színház: Carmen
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 10, VASÁRNAP ESTE
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Művész Színház: Királyi vér
Terézkörúti Színpad: Uj műsor
Városi Színház: Falu rossza
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 11, HÉTFŐ
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Terézkörúti Színpad: Uj műsor
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 12, KEDD
Művész Színház: Királyi vér
Terézkörúti Színpad: Uj műsor
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 13, SZERDA
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Művész Színház: Királyi vér
Terézkörúti Színpad: Uj műsor
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 14, CSÜTÖRTÖK
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Terézvárosi Színpad: Uj műsor
Royal Színház: Gyertyafénynél

OKTÓBER 15, PÉNTEK
Terézkörúti Színpad: Uj műsor
Royal Színház: Gyertyafénynél

Előzetes értesítés: október 19-én este ½8 órakor bérleti előadásunk: **Jézusfaragó ember.** Kedvezményes jegyek 30 fillértől.

Telefonrendelés: 140-000, 144-401, 144-400.

LÁZ
Lakatos László
uj darabját
Bárdos Artur rendezésében
szombaton, október 16-án
mutatja be a
Művész Színház
Főszereplők:
Góth, Vizvári Mariska, Simonyi Mária, Nagy György, Szende Mária, Toronyi, Tarnóczay Anna, Szepes Lia.
Jegyrendelés: 111—044.

MAGYARSÁG földpénzgazdaság

Javulásról számol be az uj vetésjelentés

Tengeriből 27·2 millió mázsa, burgonyából 26·1 millió a becslés

A szeptember 14-iki hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt 3 héten változó, gyakran hűvös és esős, majd ismételten napokon át átlagon felüli meleg, száraz, napsütéses időjárás uralkodott. A csapadék mennyisége az ország területének mintegy 60 százalékán meghaladta az átlagot és több helyen annak másfélszeresét is meghaladó mennyiség hullott.

A nappali felmelegedés változó, túlnyomórészt az átlagosnál erősebb volt. Az éjszakák nagyobbrészt enyhék voltak.

A gabonaneműek cséplését befejezték. A legujabb becslések szerint buzából 19,049.447 mázsa, rozsból 6,152.733 mázsa, árpából 4,799.001 mázsa, zabból 2,377.806 mázsa termett.

A *tengeri* törése és a szár vágása folyamatban van. A csövek általában nagyok, jól benőttek, a szemek fejlettek és egészségesek. A késői és a mélyebb fekvésekben vetett tengerik helyenként még zöldek s így törésük körülbelül csak 8—10 nap mulva kezdődhetik meg. A tengeri várható terméskilátásai jónak mondhatók. Az ország tengerivel bevetett területe 2,078.783 kat. hold. Ezen a területen országos átlagban 13.10 mázsa, összesen 27,238.072 mázsa tengeritermés várható.

A *burgonya* korai fajtáit kiszedték; a késői fajták szedése folyamatban van. A gumók jól fejlettek, egészségesek és jó termést adnak. Burgonyából jó termés várható. Az ország burgonyával bevetett területe 513.934 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként országos átlagban 50.76 mázsa, összesen 26,086.789 mázsa burgonyatermés várható.

A *cukorrépa* szedése és szállítása folyamatban van. A gyökerek általában egészségesek s a legtöbb helyen jól fejlettek. Cukorrépából jó termés várható. Az ország cukorrépával bevetett területe 82.176 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként országos átlagban 130.25 mázsa, összesen 10,703.730 mázsa cukorrépatermés várható. A *takarmányrépa* levelei még zöldek; a gyökérzet egészséges és jól fejlett. Kiásását helyenként megkezdték. A termés jóközepesnek igérkezik.

Az *őszi repce* új vetése jó és egyenletesen kelt; szép, sűrű, sőt helyenként buja; jó fejlődésű.

A *kerti vetemények* legnagyobb részét jó eredménnyel betakarították. A legújabb becslések szerint zöldpaprikából 91.597 mázsa, fejeskáposztából 1,549.384 mázsa, napraforgóból 338.506 mázsa, dohányból 210.784 mázsa termés várható.

A hüvelyesek, a komló, a köles jó közepes termést igér.

A mesterséges takarmányok közül: a lóhere harmadik, sőt helyenként negyedik kaszálása is jó termést adott. A lucerna negyedik, elvétve ötödik kaszálása jó termést adott. A magherék helyenként jó, a legtöbb helyen azonban csak közepes termést adtak. A csalamádé és muhar betakarítása megtörtént; általában jó termést adtak. A rétek sarjujának mennyiségre és minőségre közepes hozamát betakarították. Az esők után jól sarjadzanak és jó legelőt adnak. A legelők az esők után szépen zöldülnek és sok helyen még elegendő táplálékot nyujtanak a kijáró jószágnak.

A gyümölcsfák közül: a szilva gyenge, az alma és körte jó közepes termést adott, bár sok a férges gyümölcs. A dió termése általában jó.

A szőlők állapota: A szüret országszerte folyamatban van, helyenként már be is fejezték.

A rothadás következtében a termésállagok mindenütt csökkentek, viszont a minőség, különösen későbbi szüretelés esetében, általában kielégítő.

A tartózkodó kínálat miatt emelkedtek a sertésárak

A sertésértékesítés az elmult héten minden vonalon kedvező volt. A német élősertésexport megindulásával egyidejüleg vidéken általános szilárdulás következett be. A kínálat tartózkodó. A vidéki állatvásárokra aránylag még mindig kevés sertés kerül felhajtásra. Szakkörökben úgy számítják, hogy az erősebb kínálat csak november végével indul meg. *A ferencvárosi sertésvásárra* az elmult héten összesen 10.900 darab sertést hajtottak fel. Ebből 1514 darab volt angol hússertés. A hétfői vásár jól sikerült. Az élénk forgalomban az árak 2—4 fillérrel emelkedtek. A szerda—csütörtöki vásárnapokon azonban az érdeklődés megcsappant és a kínálat került túlsúlyba, úgyhogy az árak gyengültek. Végeredményben az előző heti csütörtöki árjegyzéssel szemben a prima uradalmi zsírsertés 2—3, a prima szedettsertés 1, a könnyebbsúlyú szedettsertés 1—2, az öregsertés 2, az angol fajták pedig 1—3 fillérrel drágultak.

A húsfogyasztás kissé emelkedett, de még így sem érte el a szokásos októberelejei méreteket. A pénteki *húspiac* szilárdan tartott árak mellett zajlott le. A szalonnás félsertésért 139—142, a lehúzott félhusért 136—140 fillér volt elérhető. *A fehérárupiac* készletei növekednek, de az árakat a magas termelési költség miatt nem mérsékelték. A hét folyamán Angliába 335 mázsa zsírt, Csehországba 391 mázsa zsírt, 340 vagón sózott- és 588 mázsa nyers-szalonnát, Olaszországba 137 mázsa szalonnát, az Egyesült Államokba 1 vagón húskonzervet exportáltunk.

A keddi *bécsi sertésfővásáron* a felhajtott 5491 darab zsírsertésből 2421 darab volt magyarországi származású. Itt a zsírsertésüzlet vontatottan alakult és az árak kisebb mértékben gyengültek. A bécsi értékesítés azonban továbbra is 1—2 fillérrel jobb istállóárakat biztosít a prima mangalicára, mint a ferencvárosi értékesítés. *A prágai sertéspiacon* ezen a héten 705 darab magyarországi nehéz zsírsertés került felhajtásra, a javuló érdeklődésben itt 10 cseh fillérrel magasabb árak voltak elérhetők. A prima magyar áru 6.75—7.20 csk volt.

A szarvasmarhaértékesítés helyzete változatlan. A csütörtöki ferencvárosi marhavásárra 407 darab vágóállatot hajtottak fel. A felhajtásban 130 darab bika szerepelt, prima ökör nem volt a piacon. A bikában a kínálat túlzottnak bizonyult és ezért ebben a minőségben az árakat 2—4 fillérrel mérsékelték. A többi minőségek általában szilárd árakon cseréltek gazdát.

A csütörtöki *fiumei marhavásáron* 58 vagón (970 darab) magyar, 4 vagón (62 darab) szerb és 2 vagón (25 darab) román vágóállat került eladásra. A piac élénk irányzat mellett bonyolódott le. A kereslet fokozódása általában 5—10 filléres áremelkedésre vezetett. *A bécsi marhavásáron* az elmult héten a felhajtott 1579 darab szarvasmarhából 162 darab volt magyarországi származású. A prima magyar ökrök 2—5 filléres árjavulás mellett, élősúlykilónként 1.50—1.60 schillingért kerültek eladásra.

— **(Elégtétel az Országos Központi Hitelszövetkezetnek.)** Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékében működő földmunkásvállalkozó szövetkezetek küldöttségét az 1933. év tavaszán *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek néhai *Gömbös* Gyula miniszterelnök elé vezette abból a célból, hogy a földmunkásoknak munkaalkalmat és életviszonyaik javítását kérjék. Ezt követően *Antal* Lajos, a mindszenti földmunkások vállalkozó szövetkezetének volt elnöke, akit az 1932. évben az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósági tagságától felfüggesztett és a szövetkezet felszámolásának elrendelése útján elmozdított, beadványokat intézett *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsekhez és azokban az érsektől a földmunkásügyekben az OKH és a kötelékébe tartozó földmunkásszövetkezetek kikapcsolásával való eljárást, illetve panaszai kivizsgálását kérte. Beadványaiban többi közt azt állította, hogy az OKH a kubikusokat félrevezeti és a szövetkezeti eszmét tönkreteszi. Az OKH a beadványban foglaltak miatt a kalocsai járásbíróság előtt *rágalmazásért* feljelentést tett, az ügyben azonban vádlott többszöri távolmaradása miatt csak a napokban volt a tárgyalás megtartható. A tárgyaláson *Antal* Lajos vádlott kijelentette, hogy a vád tárgyává tett és a kalocsai érsekhez intézett panasziratban foglalt s az OKH-t illető tényállításai valótlanságáról, valamint arról, hogy az OKH ezen tényállítások kivizsgálása alól soha s jelen ügyben sem kívánt eltérni, meggyőződött s minthogy ezek szerint kijelentéseinek ténybeli alapja nincs, azokért *bocsánatot kér* és *sajnálkozását fejezi ki*, hogy nyilatkozatait megtette. Az OKH-nak a tárgyaláson jelen volt képviselője ezt elégtételül elfogadta, amivel az eljárás befejeztetett.

UJ MAGYARSÁG
Szinház Zene.film Művészet

Különös szerelem

Bemutató az Andrássy Szinházban

Egy akaratos és korrekt aggszűz reménytelen küzdelmének voltunk tanui szombaton este az új Andrássy Szinházban. A grófi palotából beszerzett imponáló csillárok alatt, fehér, arany-piros falak között fog hozzá a vénkisasszony a férfi meghódításához. Látszólag vagyonára támaszkodik a szerelmes leány. Valójában a maga mindenható érzéseire és álmaira alapozza meg azt a hadjáratot, melyet a férfiért és a férjéért indít meg, a vagyon csak eszköz a kezében és igen helyesen alkalmazza ezt a hatalmas eszközt, mert hiszen a férje, akibe minden porcikájával szerelmes: léhűtő és romlott fráter. Mint ahogy romlott a fiú apja is, aki eladja a bajban a fiát s a fiú tűri, hogy eladják. Szájukon hordják csak a becsületet s az önérzetet. A szerelmes vénlánynak esze ágában sincs megalázni szerelmét azzal, hogy pénzzel rántja ki őt a börtönből, mert tele van illusióval a szép férfipéldány iránt. Csak akkor veri bilincsbe a pénz hatalmával ezt a pipogya puhányt, mikor a züllött, szép fiú ostobán és durván megtapossa a szerelmes leány legszűziesebb vallomásait. Mikor a fiú a leány arcába vágja, hogy utálja. A csaló és sikkasztó vágja ezt az ő arcába, aki korrekt és szerelmes. Aki vagyonával együtt teljesen kiszolgáltatta magát neki, szívét-lelkét-pénzét az ifjú úr lábai elé rakja. Szegény szerelmes vénlányt vakká teszi a szerelem, de a lokálifjú barbárságára elővesz akaraterejét, elővesz a pénz erejét és megmutatja, hogy egy ilyen semmiházi férfit milyen egyszerűségekkel lehet térdre kényszeríteni. Magányos és örömtelen éveinek álmai lebegnek a módszer fölött, amelyet alkalmaz s ezt csak az ostoba férfi nem látja. A csapdába került férfi csak a bősz vénlányt látja, a vagyonos aggszűzet, aki az ő szabad, nagy szerelmét hitvány pénzen akarja megvásárolni. Nehéz lenne felszólni neki a színpadra, hogy rettenetesen téved, mert a kisasszony az álmait akarja megmenteni az akcióval, amely sokszor már nevetséges és valószínűtlen túlzásokba téved. Például lehuzatja a fiúról a csinos párisi ruhákat, eltiltja a dohányzástól s fegyveres szolgával őrizteti, hogy meg ne szökjék, sőt le is löveti, ha meg akarna ugrani. A vénlány bízik abban, hogy roppant szerelme majd csak győz. Belül remegve figyeli, hogy áldozata, a rongy férfi, nem javul-e, nem változik-e, nem alakul-e át tisztességes és becsületes emberré?

Nem.

Van abban valami tündöklő kínlódás, ahogyan ez a vénlány összeszorítja a fogát, elkapja a rögeszme és makacs energiával üldözi a férfit, a férfiak utolsó eszközeivel, a rajtavesztés homályos ösztönével. Kivetkőzik női mivoltából, valóságos férfivá vedlik, vagy aljasodik, hogy a jampechez illő fegyverekkel verje le és aztán rúgja ki házából ezt a gyalázatos alakot, akit, sajnos, szeret. Majdnem komikus már az a téboly, amellyel vallja, hogy az ellenséget saját aljasságába kell belefullasztani. Ezt az erősen emberi szenvedélyt nagy találékonysággal tartja ébren, kínozza és gyötri áldozatát, kicsinyesen és alantasan s éppen olyan brutálisan, mint a fiú tette, mikor az meggyalázta az ő álmait. Fizet. S közben el nem ejtene egy könnyet se, hogy ne legyen mit eltaposnia a fiúnak. Kemény és kérlelhetetlen. Az életét teszi rá arra, hogy győz s hogy fellobban végre a fiúban a szerelem. A hadrakelt szoknya hadakozik előttünk, minden földi javával, lelki erejével, szolgájával, eszével és néha brilliáns ötletességével. Józan fejével kihagyva a számításból azt, hogy a világ minden kincse és a lélek minden hatalma kevés arra, hogy szerelmet fakasszon. Mert azt akar fakasztani, az imponálás révén és a testi-lelki közelségből. El kell buknia a szerencsétlennek, mert a lehetetlent akarja s mert a partner, akit Steve *Passeur*, az író, szembeállít vele: az gyenge jellem, mihaszna és léhűtő. A fényesen elgondolt lélektani harcban elvérzik a nő. Győzhet a roszszaság?... A történet szerint a fiú régi kedvese érkezik meg és valósággal kiváltja őt a pokolból, elhozza az összeget, amelyet a vénlány kifizetett érte. S a vesztes vénlány, aki a harc hevében nem egyszer ellenszenvesnek tűnik fel, nem sír, nem hiszterizál. Előveszi a revolvert.

Nagyon kellemetlen, hogy ennek a tiszta drámának van egy lagymatag első felvonása s két téves szereposztása. *Makay* Margit senkivel se tudja elhitetni, hogy ő visszataszító és *Hajmássy* Miklós se, hogy ő fenékig romlott. A művésznő elragadó és kívánatos, a színészből pedig dől az egészség. Toldi Miklós termetéről igazán el lehet mondani, hogy ezt a félvilági szerepet nem őreá szabták. Kitünően megfelelt volna itt például Dénes György. E hibát nem tekintve, mind a ketten megmutatták, még pedig világosan, hogy minő jellemekről van itt szó. *Makay* Margit nagy dolgot művelt, el tudta fogadtatni a figurát, ízzik belül és feltárta a felébredt női harcos egész kétségbeejtő és mozgósított lelkét. Elrévülései a problléma szakadékai fölött túltitokzatosak. *Hajmássy* Miklós hajlékonysága már nem volt ilyen engedelmes, ő a mocsárban megfogott vad elefántot játszotta meg, holott ez az alak gerinctelen kígyó s lebzselő Adonis, született piperkőc és akaratnélküli szép huligán, aki örökké a könnyű nők hálójában vergődik és szíve mélyéből utálja azt a nőt, akit nem kíván meg, s aki fázik a magasabbrendű erkölcstől, mint a gályapadtól, de idővel abba is beletörik. Milyen kedvesen mintázta meg a rovottmultú komornyik hálóját *Fehér* Gyula és milyen élvezetes színészi munkát mutatott be *Doctor* János. Rajtuk kívül még *Bilicsi* Tivadar, *Sennyey* Vera, *Zala* Karola, *Szigeti* Jenő és *Bársony* Erzsi jeleskedett a különös párviadal tetthelyén, amelynek színpadát *Upor* Tibor díszletezte kellő érzékkel. A fordítás *Bálint* György jó munkája, a rendezés pedig *Bródi* Pál hozzáértését árulja el.

A megifjított színház izléses külsőt kapott s indító darabja azt mutatja, hogy tényleg kamara-darabokra óhajt berendezkedni. Lássuk.

Papp Jenő

MOZIHIREK

* **Az angol miniszterelnök Korda Sándor filmgyárában.** Londonból jelentik: Neville *Chamberlain* miniszterelnök megjelent *Korda* Sándor denhami filmműtermében, hogy eljátssza a konzervatív párt hivatalos propagandafilmjének főszerepét Korda személyes rendezésében. A tizenegy percig tartó film Chamberlain életéből mutat be több jelenetet, ezután a miniszterelnök ötperces beszédben ismerteti a konzervatív párt eszméit.

*

* **Jean Harlow utolsó filmje.** Jean Harlow a „Saratoga" című film felvételei közben halt meg tragikus hirtelenséggel. Ebben a filmben, amelyet a jövő héten mutatnak be, Clark Gable a partnere az elhunyt művésznőnek.

*

* **„Broadway Melodie 1938."** Eleanor Powell és Robert Taylor a „Broadway Melodie" főszerepében egyszerre hódították meg a nézőket. A „Broadway Melodie 1938" ragyogó jeleneteiben ismét együtt fogják szórakoztatni a világot. Akik együtt indultak el, mint szerény kezdők, most újra találkoznak, mint világsztárok.

*

* **„3:1 a szerelem javára."** A nagysikerű operettből készült új magyar filmet a hét folyamán bemutatják.

*

* **A Simplon-filmpalota** e heti műsora keretében bemutatja az „Édes a bosszú" című filmet, amelyben a legjobb magyar filmegyüttes nagy sikert arat. Fényes kisérőműsor egészíti ki a programot.

*

* **A Shirley Temple** betegségével kapcsolatban elterjedt hírekkel szemben a pesti Foxfilm most kapott értesítést Hollywoodból. A sürgöny megcáfolja, hogy a kis Shirley influenzás. Az sem igaz, hogy a felvételeket emiatt félbe kellett szakítani, mert legújabb szerepét, amelyet Victor *McLaglennel* együtt Rudyard *Kipling* regényének filmváltozatában, az „India lángokban" című nagy kiállításos filmben játszott, már befejezte és most a harmadik elemi magánvizsgájára készül a kis sztár.

* **Évadnyitó hangverseny a pesti Vigadóban.** Tizenötödik hangversenyévadját nyitja meg a főváros népművelési bizottsága a pesti Vigadóban jövő vasárnap, október 17-én délután 5 órakor. A műsort *Országh* Tivadar ünnepi nyitánya vezeti be, majd *Hengerits* Ilona operaénekesnő Beethoven- és Verdi-áriákat énekel, *Blaha* Márta zongoraművésznő Franck Cézár „Szimfónikus variációk" című szerzeményét adja elő, amit Kodály: „Galántai táncok" című kompozíciója követ. A műsort Beethoven I. szimfóniájával fejezi be a *Bor* Dezső karnagy vezényletével játszó székesfővárosi zenekar. Olcsó áru jegyek a népművelési bizottság hivatalában (IV., Szép-utca 5, félem. 2.), vagy a hangverseny előtt a Vigadó pénztáránál válthatók.

* **Szerdán korábban kezdődnek a színházi előadások.** Szerdán este, mint ismeretes, légelhárító gyakorlat lesz a fővárosban. Féltizenegy órakor kialszik az utcai lámpák egy része és a város félhomályba burkolódzik. Fél tizenkét órakor azután valamennyi lámpa kialszik. A szinigazgatók szövetsége megbeszélést tartott, amelyen elhatározták, hogy a színházak szerdai előadásainak kezdetét félórával előbbre hozzák, hogy a közönség még az elsötétítés előtt a város bármely pontjára elérhessen. Tehát a magánszínházakban szerdán kivételesen fél nyolc, a Nemzeti Szinházban szintén fél nyolc, az Operaházban pedig hét órakor kezdődnek az előadások.

* **Kedvezményes jegyek a „Jézusfaragó ember" pénteki előadására.** A „Jézusfaragó ember" rendkívüli sikerére és a közönség körében megnyilvánuló nagy érdeklődésre való tekintettel „Az ember tragédiájának" október 15-re tervezett felujítását a Nemzeti Szinház október 22-re halasztotta. A „Jézusfaragó ember" tehát hétszer szerepel a hét műsorán. A pénteki előadás összes jegyeit az Uj Magyarság szinházi jegyirodája vásárolta meg. Erre az előadásra jegyek, kedvezményes áron, csak jegyirodánkban kaphatók.

* **Dorita Bonewa bemutatkozása a brünni operaházban.** Amint az Uj Magyarság megírta, Dorita Bonewát, a bolgár származású kiváló magyar operaénekesnőt, a bécsi énekverseny után, amelynek egyik nyertese lett, a brünni operaház szerződtette. A művésznő október 11-én mutatkozik be a brünni opera színpadán a Carmen főszerepében. Ezt megelőzőleg, október 2-án a pozsonyi rádióban énekelt, 3-án pedig Bécsben adott nagysikerű hangversenyt. Dorita Bonewát egyébként a bécsi és breslaui operaház az évadban több vendégszereplésre szerződtette.

Marlene Dietrich „Angyal"

Nagyszabású amerikai film, amely megkerüli Amerikát, átszáguld Európán és előbb (megelőzve a világ mozijait) Budapesten köt ki — a filmszakma fehér hollói közé tartozik! A fehér holló most itt van, a cime: „Angyal" és a főszereplője: Marlene Dietrich. Páran abban a meglepetésben részesülünk, hogy a Paramount studiójában megnézhettük azt a filmet, amelyet keddtől kezdve (bizonyára sok kedden at) a Fórum tart majd műsorán. Az első, amit mondhatunk: a világfilmek sorozatában van a helye az új Marlene Dietrich-filmnek. Ez a nagyszerű művésznő, aki a „Sanghájі expressz" óta állandó versenytársa Greta Garbonak, új főszerepében teljesen egyvonalba került a svédek büszkeségével. Nem játszik, hanem alakít, nem betanult szerepet mond, hanem fölényes társa a szövegírónak. Minden jeleneten érezni, mennyire Marlene kezében volt a ceruza, amikor Lengyel Menyhért ismert színdarabjából elkészült a dreebuck, a forgatókönyv. Egyszerűen csak forgatókönyv? Nem: egy remek, minden izében művészi és izgalmas filmregény, amely valóban a hűség és a hűtlenség felsőbbrendű komédiája. Remek játék, amerikai tempó, de európai kultura. A történet franciásan finom és angolosan előkelő. Van abban valami, ha egy ismeretlen asszony egy párisi ház elé érkezik? Látszólag nincs, de abban az esetben igen, ha egy londoni házból jön és ide is tér vissza. A két épület — két férfit is jelent. Az angliai a férjet, a párisi — egy ismeretlen angol férfit. A talányt a londoni oldja meg, az angol államférfi, aki sokkal könnyebben oldotia meg azt, amit Délszlávia, vagy Japán akart, — de jóval nehezebben, amit az asszony szeretett volna. Ez a titka a filmnek... de ne legyen titok az, hogy Marlene Dietrich tüneményesen játszik. Megoldja a szerep titkát, mint ahogyan a két partnere, a nagyszerű Herbert Marshall és Melvyn Douglas, nem csinálnak titkot abból, hogy egy remek játék együtteséhez tartoznak. (d. a.)

Stór-Függöny 150×250 . . P 6.50 200×250 . . P 9.20
Gitter-tüll, 300 cm széles, métere . . . P 5.80
Csipkeszövet, 300 cm széles . . . . . P 3.60
WEISZ MARISKA V., Szt. István-körút (volt Lipót-körút 22

Emlékkiállitás a Nemzeti Szalonban

Szombaton nyilt meg az a kiállítás, amelyet a magyar arcképfestők társasága rendezett *Balló* Ede emlékezetére. Balló nemcsak kitünő arcképfestő és a nagy mesterek müveinek rajongó másolója volt, hanem mecénás is, aki különböző alapítványaival lehetővé tette a fiatal generáció egyes tagjainak, hogy tovább képezzék magukat az arcképfestés terén. A most megnyilt kiállításon felvonultak jóformán kivétel nélkül mindazok, akiket Balló Ede hívott egy táborba. Százharmincnál is több portré, önarckép és tanulmány sorakozik fel a Nemzeti Szalonban és különösen azok a munkák állítják meg a nézőt, amelyek nincsenek közvetlenül valamelyik személyhez, családhoz kötve. *A nagy gyüjteményből kiemelkedik Balló Edének Horthy Miklós kormányzóról készitett markáns portréja,* valamint régebbi munkái közül a 14-es számú női tanulmányfej, az önarckép és Vargha Gyula költő portréja. Izléses müveket állitott ki *Benkhard* Ágost, a könnyed *Kássa* Gábor, *Gussich* Jenő, *Kiss-Farkas* Imre, *Glatz* Oszkár, *Prohászka* József, az értékes *Kontuly* Béla, *Udvary* Pál, *Wellmann* Róbert, *Czencz* János és *Gábor* Móric. (*Istokovits* Kálmánnál erős visszaesést tapasztalni, a plakátszerű hatásokkal legyengiti témáinak karakterét.) A festőnők közül *Müller* Ágosta négy tanulmánya és *Edvi Illés* Aladárné portréi emelkednek ki.

Itt az ősz és jön a tél
Ólmos eső, hó és szél.
Ocsod csepeg, melled hörgő,
Ha nem fűti szobád GÖR-HŐ
GÖR-HŐ a gördíthető folytonégő, víztöltésű petroleumtüzelésű radiátor és kályha világszabadalom
olcsó, tiszta, szagtalan
Nem kell kémény vagy csővezeték.
Egy GÖR-HŐ-vel több szobát fűthet felváltva, mert egyik szobából a másikba átgurítható.
Üzemköltsége minimális.
A hőleadás a külső hideg szerint szabályozható.
Nem kell a lakásban fát, szenet, kokszot felhalmozni. Éjjel-nappal egyfolytában üzemben tartható.
Nincs rárakás, nincs hamukiszedés.
Forgalombahozza: GÖR-HŐ k. f. t. Budapest, VI., Vilmos császár-út 61. T.: 11-94-48
Kérjen díjtalan képes ismertetőt!

* **Három neves erdélyi író szereplése a zeneakadémián.** A kisebbségi magyar írók október 15-iki előadócstje a szokásosnál is érdekesebbnek ígérkezik. *Berde* Mária, *Molter* Károly és *Tamási* Áron erdélyi és *Tamás* Lajos pozsonyi költő szerepel a zeneakadémián este 8 órai kezdettel megtartandó előadáson. Az est bevezetőjét *Németh* Imre országgyülési képviselő mondja. *Könyves Tóth* Erzsi, a Nemzeti Szinház és *Kántor* Pepa, a Belvárosi Szinház művészei, *Apríly* Lajos, *Berde* Mária, *Csuka* Zoltán, *Reményik* Sándor és *Tompa* László verseit szavalják. *Vadász* Éva operaénekesnő néhány szép dal előadásával teszi változatossá a szinvonalas müsort.

Brahms Requiem, Mahler: Kindertotenlieder (nov. 2), Händel: Belzazar, Bach: Mátépassió. Bachkollegium: 10 Kantáta. Bérlet 33% kedvezmény. (Koncert)
Basilides-dalest okt. 14
*
Rádiót is Koncertnél vásárol legjobban.

Bérleti előadásaink a NEMZETI SZINHÁZBAN
Október 17-én, vasárnap délután fél 4 órakor
Bizáncz,
október 17-én, vasárnap este fél 8 órakor
és 19-én, kedden este fél 8 órakor
Jézusfaragó ember
Kedvezményes jegyek bérleti áron kaphatók kizárólag
Jegyirodánkban VIII., József-körút 5. szám.
Telefonon rendelt jegyeket kivánatra díjtalanul házhoz küldjük.
Telefon: 140-000 és 144-401

Újabb mezőgazdasági versenykihívások

Kecskeméten vasárnap a földművesszövetkezetek egyesülési közgyűlést tartottak. *Kakuk* József a MOSZK központi kiküldötte ismertette a földművesszövetkezetek céljait. Zubor Lászlóné javaslatára üdvözlőtáviratot küldtek Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettesnek.

Jászladány mintaközség *DÉFOSZ-szervezete* a hároméves terv mezőgazdasági előirányzatának gyorsabb teljesítése érdekében vasárnap tartott nagygyűlésén versenyre hívta ki az ország valamennyi mintaközségét. Kötelezettséget vállalnak, hogy a kormányzat által megállapított vetésterületet a rendeletekben meghatározott időn belül 100 százalékig bevetik, a műtrágya használatát 30 százalékkal emelik.

Karcagon vasárnap avatták fel a vármegye 11. állami mezőgazdasági gépállomását. *Czinege* Lajos, az MDP megyei titkára hangsúlyozta, hogy *a szocialista munkaverseny* egyik hatalmas eredménye ez az újabb gépállomás is.

A *szentesi* gépállomás versenykihívásához újabban Baranya, *Tolna, Somogy* megye gépállomásai csatlakoztak. Három vármegyében hat hét alatt 17.000 holdat szántanak fel. *Magyarboly* község táblás csoportban a szövetkezet dolgozói versenyre hívták Baranya megye valamennyi táblás gazdaságát. *Tolna* megyében megszervezik 25.000 hold napraforgótermés kiütését.

Új autobuszjáratok indulnak a külső városrészek felé

A Beszkárt a külső városrészek közlekedésének javítására újabb autobuszjáratokat indít. Március 14-től *13-as* jelzéssel az Üllői-út és kőbányai *Zalka Máté-tér* között olyan autobusz közlekedik, amelyre *a villamos átszállójeggyel* lehet átszállni. Ez az autobusz lehetővé teszi, hogy Pestszentlőrincről Kőbányára és viszont olcsón és gyorsan utazhassanak a dolgozók. Ugyancsak március 14-én indul a *38-as* autobusz a *Zalka Máté-térről* a Körösi Csoma Sándor-úton, Maglódi-úton keresztül a *Közteme'őig.* A *41-es* járatnak a *Kada*-utca és *Köztemető* közötti útvonalszakaszra eső részét *megszüntetik,* mert ez nem volt kellőleg kihasználva. Az Óhegyen lakó utasok azonban 1 forintos vonaljeggyel átszállhatnak a 41-esről a 38-as autobuszra. A 38-as járat üzembehelyezésével egyidejűleg a *9-es* végállomását a Szent László-térről a *Zalka Máté-térre* helyezik vissza. Az *Üllői*-úti és a *Gyáli*-út között részvétlenség miatt *megszünik az autobuszközlekedés.* A régi *36/A* járat helyett *44-es* megjelöléssel jár autobusz a *Nagyvárad-tértől* a Gyáli-úton át az *Ecseri-útig. Kispesten* a *35-ös* vonal második övezetét a Hofherr-gyárig, a harmadik övezetet *Pestszentlőrincen* a Ráday-utcáig kibővítik. A *17-es* járat vonalát kifelé a Zalka Máté-térről az *Erdész-utcáig* meghosszabbítják. A *2-es* övezethatár az Üllői-útig terjed. A vonal meghosszabbításával *1 forintos* vonaljegyet vezetnek be. Az Erdész-utcáig és a vámtól végigutazók részére azonban *80 filléres* szakaszjegy lesz. Ugyancsak március 14-étől a *Köztársaság-tér* és a *Mártírok-útja* között új járat indul. Ez a Somogyi Béla-úton, Nádor-utcán, Kossuth-hídon, Pálffy-téren halad keresztül.

Osztozik-e a méh-család az ingatlan sorsában?

Érdekes jogi probléma merült fel a méhcsalád körül. Az egyik megyei földhivatal igénybevette kishaszonbérletek céljaira a feleség külön tulajdonában lévő ingatlant. Ezen az ingatlanon teleltette a férj, a külön tulajdonát képező vándor méhcsaládjait. A földhivatal ezeket a méh-családokat is igénybe vette az ingatlannal együtt. Az indokolás: a méh-család az ingatlan *tartozéka*

Ez a döntés a magánjognak a tartozékra vonatkozó jogi fogalmát az *alkatrész* jogi fogalmába olvasztotta. A magyar magánjog tervezetének 438. §.-a félreérthetetlenül leszögezi:

«*Tartozék* az olyan ingó dolog, amely tartósan az ingatlan használatára vagy egyéb gazdasági céljainak szolgálatára van rendelve.»

A kút vályúja, a gerendákra épített magtár, stb. tartozék. De a méh-családok sem tartósan, sem másként nem szolgálnak az ingatlan használatára. Ettől eltekintve magánjogunk szerint az alkatrésszel ellentétben a *tartozékon* külön tulajdon állhat fenn. Ha tehát a méh-családokat a megyei földhivatal tartozéknak minősíti is, még mindig fennmarad a férj külön tulajdonának eldöntése.

Az érdekes döntéssel kapcsolatban a demokratikus jogfejlődés biztonsága érdekében az igazságügyminiszternek kellene állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a méh-család az ingatlan tartozéka-e vagy sem, másfelől pedig, hogy az ingatlan igénybevételével megszűnik-e, a méh-családot érintő tulajdonjog, vagy sem.

Dénes István

Felszámoló vendéglátó ipari üzemek

A kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter elrendelte a Petőfi Sándor-utcai *Corso-étterem,* a szénatéri *Budavár-kávéház* és *Pomery-bár,* az Andrássy-úti *Abbázia-kávéház és étterem,* az Erzsébet-körúti *Sörszanatórium,* az ujpesti *Horváth-féle Kertnagyvendéglő* felszámolását. Felszámoló a P. K.

Az idéző ember

Ma megint itt járt nálam ez az ember, aki idéz s ettől egy kicsit még zavart vagyok, rosszkedvű. Nagyon harsány kedélyű, igen-igen jókedvű ember ez, talpraesett egy ember, búskomorrá tesz napokra ez az ember, ma megint nálam járt.

Az elmúlt éjszaka későn feküdtem le, még ágyban talált s keresztülcsörtetelt az előszobán és mindenkin és azt mondta: *Kelj fel párnáidról özvegy Pókainé! Gyerünk fiam, gyerünk, a hasadra süt a nap!* — és ezen nevetett s mert még van benne erre a tárgykörre — alvás, felébredés, felkelés — még van néhány szólama, ezeket sem heveretti tétlenül, folytatja, így: *Talpra magyar, hi a hazal* — és még és még sorozatosan fején találja a szöget: *Mit henteregsz itt délelőtt kilenc órakor, mint valami romlásnak indult hajdan erős magyar, mint rút szibarita vázl Fel, fel vitézek a csatára! Zabban a lovak, sógor!*

Éveken át gyakoroltam magam abban, hogy jól bírjam ezt az embert. Egyszer megfontoltan és gonoszul nem teljesítettem egy kérését. Nem lett volna olyan nagy dolog, csakugyan telefonon el lehetett volna intézni és nem tettem meg, mai napig is restellem. Azt mondta: Tedd meg, jót cselekszel velem — és hozzádörögte így: *A rossz, mit ember alkot, sírba száll vele, a jó gyakorta túléli őt!* — erre nem tettem meg.

Az idéző emberrel mentem már fölfelé egy csodálatos szinekben pompázó őszi vasárnapon a hegyek közé és ő azt mondta, míg szuszogott felfelé az úton, egyre azt kiabálta: *Fölfelé megy borban a gyönyy, jól teszi, tőle senki e jogát el nem veszi.* — Egyszer nagyon régen egy tavaszi vasárnapon, egy nagyon gondtalannak szánt napon, kint a ligetben velünk volt és ő ordította, mikor az Angolparkban a földalatti csónakon elindultunk, ő ordította, két karját széttárva: *Lasciate ogni speranza, hagyjatok fel minden reménnyel!* A történeti hűség kedvéért meg kell jegyeznem, hogy *speranzot* mondott, dehát ez nem volna baj.

S az idéző ember nincsen ám egyedül, ezek rengetegen vannak, ebből a harsányan kedélyes fajtából. Ezek nem kérdik, hogy hová mégy, ezek rádkiabálnak: *Hová, hová, édes férjem, megyek a csatába, Galambócnál vár a török, ne várjon hiába!* — és ezen nevetnek. Ezek rámeredtek a tele tálra és azt mondják: *Enni vagy nem enni, ez itt a kérdés!* — s ha félrenézel egy pillanatra, már rádcsapnak: *hova merült el szép szemed világa?* Ez az anyám, ez néha csak úgy azt mondja, minden apropó nélkül, *húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal!*

Ilyen idézőembernek lenni lelkiállapot, pusztító betegség, dögvész, s oly nehéz menekülni, utánad jönnek és ha állsz nyugalmasan, boldogan valahol és azt hiszed megmenekültél, akkor felbukkannak váratlanul és füledbe dörgik: *Ki áll amott a szirttetőn, Hunyad magas falánál?* Ezeknek a gyomrában valami gusztustalan tömbbé állott össze a középiskola irodalmi anyaga emésztetlenül, egyetlen nagy zagyvaságban gomolyog bennük az örök önképzőkör, ezek Schillerről folyton tudják, hogy «rothadt alma», Verlaine-ről «üröm pálinka», Heine után mindjárt felbukkan a «matrác sír», betegségeket idéznek Adyból, némelyek Shakespeare-t, mint avoni hattyút emlegetik és Petőfiről váltig állítják, hogy «részeges volt, de jó poía volt. Isten nyugtassa, nagyon jó poía volt». Ez ma nálam járt, ez az idézőember, üzenetet hozott valami ügyben egy közös ismerőstől, felköltött, átadta az üzenetet, elbúcsúzott s az ajtóból visszaszólt: *a mór megtette kötelességét, a mór mehet!* — és elment. Most még szédülök tőle egy kicsit, de aztán ez lassan elcsitul, ilyenkor legjobb csöndben üldögélni egy kicsit, «száraz ágon hallgató ajakkal.»

Török Sándor

Színházi hírek

Elvált asszony

Bemutató a Modern Színházban

Raffay Erzsi, az Operaház csengőhangú művésznője a színlapon már egymagában is bizonyos műfaj-változást, nívóra való törekvést jelent, amely azonban nemcsak a szerencsés szereposztásban, hanem a darab kiválasztásában és a gusztusos, jólevegőjű tálalásban is megmutatkozik. Az ilyformán modernizált *Modern* Színház Millöcker, Hervé szellemi örökösének, *Fall* Leónak egyik legvidámabb és legmulatságosabb operettjét, az «*Elvált asszony*»-t újította fel azzal a plusszal, hogy a századforduló e legnépszerűbb muzsikusának valóságos zenei kavalkádját is nyujtja. Örömmel fedeztük fel a «Sztambul rózsája», a «Pompadour» és a «Dollárkirálynő» egy-egy kitűnő és dallamos számát az előadás során. (*Csanak* Béla zongora mellől vezényli az öttagú vonószenekart, amely bár nem áll hivatása magaslatán, de így is kitűnően tolmácsolja a *Gábor* Andor szellemes és ötletes verseire írt muzsikát.)

A vígjátéknak is beillő fordulatos és helyenként meglepően friss szöveg egy hálókocsiban elloptott fehér éjszaka mégis sikamlós története. A férj tölti el az éjszakát — akarva, nem akarva — egy gyönyörű fiatal hölggyel. Egy válóperi tárgyalás remek alkalmat nyujt néhány epizódszereplő briliáns teljesítményére, így elsősorban dícsérjük meg egy szavazóbíró mulatságos maszkjában *Pongrácz* Imrét, a dadogó pszichológus-szakértő alakjában *Kövári* Gyulát, a kitűnő *Bicskei* Károlyt és a színház obligát ujságfrónőjét, *Földesi* Évát. A két női főszerep *Raffay* Erzsié és *Déry* Sárié. *Raffay* a válóperes hölgy alakjában nyujtott nemcsak operai rangjához mélló színvonalas énekteljesítményt, hanem *nívós, kellemes és elegáns* alakítást is. *Déry* Sári — úgyis, mint a «Szabadszerelem» című lap szerkesztőnője — minden női és színésznői varázsát latba vetette a siker érdekében. Örömmel állapítjuk meg, hogy a *primadonnai élvonalba került,* nemcsak szép énekhangja, hanem jó humora van és kitűnően táncol, *Ráthonyi* Róberttel — aki egyébként az egyik motorja az előadásnak — remek komikustáncot jár. *Palaky* Jenő a bonviván szerepében igyekszik értelmes lény maradni. Jól énekel és ha a szöveget is megtanulná, még jobb lehetne. Elragadó *Rózsaheggi* Kálmán egy vén kujon szerepében és a népes színlapról még szívesen írjuk ide a kitűnő *Verebes* Károly, a széphangú *Keszthelyi* Mária, a mutatós *Koós* Judit és a vidám *Lengyel* Jenő nevét. *Berczy* Géza megnyerő, kitűnő színész.

A színpad sohasem volt ilyen tágas és majdnem azt mondjuk: luxoriózus. *Upor* Tibor megoldotta azt a feladatot, miként lehet *kis színpadon nagyoperettet játszani* és ebben valóban tehetséggel állt *Szabolcs* Ernő, a jószemű és kulturált rendező elképzelésének szolgálatára.

Stób Zoltán

Az Opera Mozart ciklusa második estjén *Don Juan* hívei minden zugot megtöltöttek. *Klemperer* Ottót ugyan gyorshajtásért fel lehet írni s idegesít *secco* címén becsapkodott zongorakalimpálása, az előadásnak voltak szép momentumai. Elsősorban *Losonczy* és *Székely* tett ki magáért. A pezsgő-dalt *Klemperer* újrázni engedte, ám a regiszter-áriát is megismételhellék volna. *Fodor* éneke kiváló, de a tévesztő *Reményi* sem maradt hangadós. A *B-dur áriát* kihagyó *Röster* klasszisművészetét hangsúlyozva kívánatos, hogy Simándi *lirai* tenorját ne puffogtassák el *Wagner* frontján, hanem itt próbálják kamatoztatni. A hölgyek szereptercje javítana. *Orosz* Zerlina *Osváth* Elvira, *Rigó* Anna feladatára predesztinált. Így *Orosz* éles és túljátszik, *Osváth* adós a drámai erővel. *Gyurkovics* pedig koloratureillag, aki *Lakmé,* bravurra való. Örömmel láttuk, hogy a tánckar is tud zajtalanul működni. Az előzőnapi *Lammermoori* új szereplője *Kozó* István alaposan levizsgázott. Lenne hangja, de énekelt túltermelős, öregesen reszketeg. Anyagtorlódás miatt *Raskó* Magda Pillangókisasszonyát nem hallgathattuk meg. Talán jobb is. (G. E.)

Deana Durbin Olaszországba utazik, ahol egy olasznyelvű film főszerepét játsza el. Egy Olaszországban tanuló angol énekesnőt alakít.

Tito Schipa II. estje minden tekintetben jobb és több. A műsor színvonalasabb, s amit nyujt azon meglátszik, hogy túl van a *Lammermoori* erőpróbáján és nincs mire spórolni. Az is nyereség, hogy vasárnap az általunk legkevésbbé sem igényelt, de másodszor is működtetett *Varjas* Anna klavírozása sem tengett túl. Noha a külső és a belső, a technikai és zenei gesztus, a pompás szövegmondás és a zenei lényeg közt nincs kellő összhang s egy sereg dologból, így az Arlechin-szerenádot kivéve, a hangra és erőre váró operaáriákból nem az jött ki, ami kellene, a hangszeres biztonsággal zsongtörködő *Schipa* technikai, zenei, ízlés és stílusbeli demonstrálása sikeres. Ha a fal mellett spórolgatva haladó egykori tenormatador hűvös artisztikumából hiányzik is az érzelmi élet tüze és az elementáris éneksztön, ezen az estén az énekesek és szakemberek tanulhatták abból, hogy hallhatták mire képes hangérték nélkül is a *tudatos* belcanto magasiskola.

(G. E.)

Tagrevízió lesz a Színész Szakszervezetben. *Jákó* Pál, a szakszervezet főtitkára kijelentette, hogy a tagrevizióról több valótlan hír terjedt el s joggal feltételezhető hogy a hireket reakciósok terjesztik. A szakszervezetben csak minőségi *művész lesz.* Mindent elkövetnek, hogy kellő körültekintéssel járjanak el és az esetleges hibákat kiküszöböljék. A kizárás ellen az Állami Vizsgáztató Bizottságnál jogorvoslattal lehet majd élni.

■■■■

Lenvay Andort, az Operaház kitűnő művészét sokáig nélkülözte a közönség, mert az elmult idők nagyon megviselték hangszálait. Ebben az időben a Nemzeti Színházban «Az ember tragédiája»-ban az *Úr hangját* alakította a színpad mögött. Azóta azonban megoperálták a hangszálait és egymásután régi nagy főszerepeit énekli nagy sikerrel az Operaház szinpadán. A napokban találkozott *Magyar* Bálintlal, a Nemzeti Színház főtitkárával, aki így gratulált Lendvaynak:

— Eddig az Úr hangja voltál, *most a hangod ural*

■■■■

Csepelen is ünnepelték a gruz táncosokat. *Drahos* Lajos, a WM üzemi bizottságának elnöke, köszöntötte őket, a gruz táncosok nevében pedig *Szuhisvili* és *Bakarjev* mondtak köszönetet az átadott ajándékokért és a meleg fogadtatásért. A bemutatott népi táncoknak nagy sikerük volt.

A jövedelmi adóbevallás ívei

Mindazok a személyek, akik az általános jövedelmi adóról szóló rendelkezés alá esnek, *március 14-éig* kötelesek vallomást beadni a kerületi adóhivataloknál. Mindenki saját maga állapítja meg, hogy kiterjed-e reá a jövedelmi adó fizetési kötelezettség. Aki az új jövedelmi adó alá tartozik, de bevallást a kitűzött határidőig nem ad, adópótlékot kell majd fizetnie. *Budapesten* a kerületi adóhivataloknál 50 fillérért kapható bevallási ív, amelynek rovatait pontosan ki kell tölteni és az adóhivatalba visszaszolgáltatni. Az adóbevallási nyomtatványt tehát nem kézbesítik ki senkinek sem az üzletébe vagy lakásába, hanem mindenkinek *érte kel, menni az adóhivatalba*

Városházi hírek

A Fővárosi Irodalmi Intézet kiadott egy *március 15-ével* foglalkozó füzetet. Az üzemek és iskolák ennek alapján állítják össze a márciusi ünnepségek programját.

«A hároméves terv és a munkaverseny tanítási anyaggyüjteménye» címen 160 oldalas munkát adott ki a főváros. Ez az általános középiskolákban segédkönyvül szolgál.

Megindultak a lispei gázvezeték lefektetési munkálatai a dunai alsórakparton. Mintegy 40 napot vesz igénybe a gázvezetőcsöveknek az óbudai gázgyárig történő elhelyezése.

A főváros Élelmiszervizsgáló Intézetének közegei rendszeresen ellenőrzik a tipusebédek minőségét is. A pályaudvarokon állandóan mintákat vesznek a felhozott tejszállítmányokból, de vizsgálják a tehenészet istállóiban is a tej minőségét. Most folynak kísérletezések a tej meleg időben történő szállításával kapcsolatos vegyszertartósításra vonatkozóan.

Jeges világ

Dideregve nézünk le a villamosról az újból zajló, jégtáblákat úsztató Dunára. Azt mondja az utitársam, megjósolta ő ezt — népi hit alapján — már február 24-én...

Persze... Február 24-én ünnepeljük az egyik legkedvesebb névnapot, Mátyást. Mátyást, aki ha jön és jeget talál, hát megtöri. Ezért hívják Jégtörő Mátyásnak. Jelzi mosolyogva, hogy nem sokáig marja már a fagy a világot. Itt vagyok én, Jégtörő Mátyás, atyámfiai, örvendezzetek, vége a télnek!

A nép azonban megfigyelte azt is, mint cselekszik Mátyás, ha nem talál jeget? Hát egyszerűen csinál... Így is formálódott mondássá a néphit: «Ha Mátyás nem talál jeget, csinál!»

Így cselekedett ezidén is, és — emlékezzünk csak — tavaly is. S az idén még a Dunát is befagyasztotta szívtelenül.

Beszéltünk az időjárás tudós Egyetemével, a Meteorológiai Intézettel. Ott is azt mondották a professzor urak, hogy a néphit bizony minden esetben igaz, — ha jeges a világ február 24-én, Mátyás megtöri. De ha nincs jég, hát csinál...

Nos, furcsa csodatevő az a Mátyás. Ha van jég, az sem tetszik neki. Ha nincs, az sem. Hogyan lehetne ezen segiteni? Hogyan lehetne itt igazságot tenni? Így volt ez vajjon Mátyás királynak, az Igazságosnak az életében is? Sohasem tudjuk meg. De hát nem lehetne mondjuk június 24-ére áttenni a Mátyás-napot? Mert júniusban aztán valóban nem lelhet jeget senki e földrészen és csinálni is nehéz feladat volna. Ekkor viszont megdőlne a néphit. Szolgáljon vigaszul, hogy pár nap és itt lesznek a vidámarcú Hármak, — a József—Sándor—Benedek, akik zsákkal hozzák a meleget...

Babay József

Rendőrségi hírek

Rádió-lexikonra

gyüjtött előfizetéseket *Horváth* István műszaki lapszerkesztő. Körlevelekkel árasztotta el az amatőr rádiósokat és rádiókereskedőket és fölajánlotta nekik a készülő «Rádió-lexikont» 25 forintos árban. Mintegy 600 előfizető küldte el az ország egész területéről Horváth István Szövetség-utca 43. számú házban levő lakására a 25 forintos előfizetési díjakat, a lexikon azonban csak nem készült el. A nyomozás során kiderült, hogy Horváth a pénzt elköltötte. Őrizetbe vették.

Tizenkét betörést

követett el a fővárosban *Németh* Oszkár volt csapos, pestszentlőrinci lakos. Németh az előszobában levő kabátokra «specializálta» magát. Az ellopott kabátokban levő iratokat azután felhasználta sajátmaga számára. Most letartóztatták.

Baromfitolvaj bűnszövetkezetet

leplezett le a rendőrség. *Laktoth* György, *Vig* Lászlóné és *Tábori* László Óbudán, a Táborfegyen és Dorogon villákat fosztogattak, illetve csirkeólakat törtek fel. A nagymennyiségű baromfit *Tábori* Rezsőné Földutca 4. számú házban levő lakására vitték, ott megtisztították, majd Pestre hozták, ahol a csurnoki kereskedőknek adták el. Laklothot és Vignét letartóztatták, Táborinét ellen eljárás indult. Tábori László megszökött, azonban a rendőrség már nyomában van.

Felakasztotta magát

és meghalt a Thököly-út 129. számú házban levő lakásán *Galambos* Mihály 39 éves parkettázó. Gyógyíthatatlan betegsége miatt lett öngyilkos. — A Dessewffy-utca 6. számú házban levő lakásán gázzal megmérgezte magát és meghalt özv. *Dános* Józsefné 44 éves varrónő. Azért ment a halálba, mert nem bírta a magányt elviselni.

Leesett a villamosról

az Endresz György-térnél özv. *Sramek* Ferencné 66 éves asszony, aki a Maros-utca 11. számú házban lakott. A kórházba szállítás után rövid idővel meghalt.

Az Országos Mentőszolgálat

márciusban két ötnapos ingyenes alapfokú elsősegélynyujtási tanfolyamot rendez Markó-utcai székházának tanteremben. Az egyik tanfolyam március 7-én fél 7-kor, a másik 21-én kezdődik. Jelentkezés mindkét tanfolyamra az első előadási napon.

Ma: A VÉRZ

Ára: 60 fillér

Magyar Nemzet

Nemzetközi Nőnap

Március 8-án — egyazon napon — ünnepelnek a világ haladó, demokratikus női. Örömünnep ez azokban az országokban, ahol már diadalt aratott a világ leghatalmasabb szabadságharca, amely győzelemre vitte az emberiség egyik — mégpedig a statisztika szerint, nagyobb felének — emancipációs küzdelmét. Ahol a kapitalista rendszer akadályozza e szabadságharc győzelmét: ott a haladó nők — gyakran hatósági ellenállással, sőt üldözéssel is dacolva — demostrálnak, hogy lankadatlanul küzdenek az emberi jogok e legelemibb posztuátumának megvalósításáért.

A nők teljes egyenjogúsága először s tökéletesen a Szovjetunióban valósult meg. Marx és Engels, Lenin és Sztálin dogmatizálták a női egyenjogúsá[illegible] a szocializmus közvetlenül m[illegible] valósítandó parancsolatává. Nemzetközi Nőnapok az eszm[illegible] országhatárokat lebíró hatóer[illegible] jével kiáltják a világrészek nő[illegible] nek tiltakozását is az imperia[illegible] listák háborúra uszító politi[illegible] kája ellen.

A kapitalista társadalmak polgári nőmozgalmai a multban csak egyes jogi követelések érdekében vitték harcba elnyomatásuk ellen lázadozó hívelket. De e mozgalmak csak részleteredményeket hozhattak. Hiszen a nők teljes felszabadítása — amint azt Marx, Engels, Lenin és Sztálin tanítják — csak a kapitalista rendszer felszámolásával valósítható meg. A szocialista munkáspártok női első nemzetközi konferenciájukat 1907-ben tartották Stuttgartban. 1910-ben pedig Koppenhágában, a II. Nemzetközi Szocialista Nőkonferencián a nőemancipáció első, történelmi súlyú apostola, Clara Zetkin javaslatára hozták azt a határozatot, hogy minden év március 8-án Nemzetközi Nőnapot tartanak: ez lesz a kapitalista rendszer ellen a nők politikai és gazdasági jogaért küzdő nemzetközi nőtömegek mozgósításának napja világszerte. Ez évtől kezdve a különböző országok dolgozó női hol legálisan, hol illegálisan — gyakran a legnagyobb veszedelmek kockázatával, a legnagyobb áldozatok vállalásával — megtartották ezt a mind jelentősebb nemzetközi demonstrációt. Igazi tartalmat azonban valóságban ott kaptak, ahol a jobboldali szociáldemokratákkal szemben kialakultak a kommunista pártok s ezek a kapitalizmus közvetlen megdöntésének programmjával közeli lehetőségét mutatták a nők teljes felszabadításának. Nem véletlen hát, hogy a Nemzetközi Nőnap legbensőbb tartalma s közvetlen célkitűzése Oroszországban nyert programmatikus szövegezést már a cári uralom alatt s ez magyarázza azt is, hogy miért lettek a bolsevik párt vezette munkásnők oly lelkes, tevékeny és hősi harcosai a forradalmi küzdelmeknek. A Szovjetúnió valósította meg a nők teljes egyenjogúságát s e történelmi példamutatás ösztönözte lendületes küzdelemre a dolgozó nőket világszerte. Különösen Franciaország büszkélkedhet a Nemzetközi Nőnap mozgalma terén tisztes multtal.

A népi demokratikus országokban a nők nemcsak *több és jobb munkával* ünneplik március 8-át, hanem egyben e nap őket fokozottabb éberségre is serkenti, harckészségét [illegible]

[illegible] ellenállás hősei, [illegible] kantjai, az ellenállásért kitüntetett városok képviselői. Elzarándokoltak a véres csatatérek színhelyére, a fasizmus áldozatainak sírjához.

A magyar demokratikus nők méltán ünneplik meg e napot: mert kivették részüket a küzdelemben, vállvetve dolgoztak a férfiakkal: az üzemi munkásnők megjavították eredményeiket, keményen munkálkodtak a mezőgazdaságokban s nemcsak felfogásuknál, de a nőiségükhöz is híven irtóznak a háború gondolatától, békét s nyugalmat követelnek.

Losonczy államtitkár előadása

«A bolsevik párt útja» című előadássorozat keretében hétfőn este *Losonczy* Géza államtitkár «A bolsevikok pártjának harca a szocialista társadalom felépítésének befejezéséért és az új alkotmány életbeléptetése» címmel tartott előadást. A bevezető részben megemlékezett a Sztahanov-mozgalom megalakulásáról és annak jelentőségéről, majd beszámolt arról, hogy a harmincas években igen sok iskola, óvoda és bölcsőde épült a Szovjetúnióban. A szovjet forradalom nemcsak a szabadságnak, hanem az anyagi és kulturális jólétnek is megteremtette az alapjait.

Párhuzamot vonva, megállapította, hogy a munkásság, a parasztság és az értelmiség a szocializmus építésének szolgálatába állhat nálunk Magyarországon is, mert ennek minden előfeltétele nálunk is megtalálható.

Hangsúlyozta, hogy munkásságunk ugyan már vezetője az államnak, de értelmiségünk még nem érte el a Szovjetúnió értelmiségének színvonalát, parasztságunk pedig csak részben tért át a kollektív gazdálkodásra. Most érkezett el az ideje annak, hogy a munkásság és a dolgozó parasztság összefogásával eredményesebbé váljon a harc a kizsákmányoló kulákság ellen.

Rámutatott Losonczy államtitkár arra is, hogy a Szovjetúnióban kapták meg a nők először a teljes egyenjogúságot. Végül leszögezte, hogy az imperialisták ötödik hadoszlopának megsemmisítése kötelesség a néppel és az állam biztonságával szemben.

A irodagépek bejelentése

A könyvelő, számlázó és sokszorosító gépek központi nyilvántartását rendelte el a pénzügyminiszter. A gép tulajdonosa, közületi és külföldi tulajdon esetében a gép használója 14 napon belül köteles bejelentését megtenni a pénzügyminisztérium 20/A ügyosztályához. A nyilvántartásba felvett irodagépek *tervszerű hasznosításáról a pénzügyminiszter* a Számfejtőgépeket Ellenőrző és Felülvizsgáló Bizottság útján gondoskodik. A Lyukkártya rendszerű számfejtő gépekre a rendelet nem vonatkozik. A rendelet ismerteti a bejelentés alá tartozó gépek típusait.

Amerikai és angol k[illegible] átvették a hitlerizm[illegible] elméletét — írja a P[illegible]

Újabb nemzetközi állásfoglalások a háború[illegible]

Az elmúlt 24 óra legérdekesebb cikke a *Pravdá*ban jelent meg «A modern idealizmus az imperializmus szolgálatá[illegible] címmel. A cikk [illegible]

[illegible] szükségesnek tartja, hogy széleskörű gazdasági segítséget nyujtsanak az elmaradt országoknak és területeknek, azonban azzal a feltétellel, hogy ez a segítség megkönnyíti nemzeti fejlődésüket a függetlenség felé, amint azt az Egyesült Nemzetek alapokmánya megkívánja. A gazdasági segítségnek meg kell könnyítenie e területek belső erőforrásainak, valamint nemzeti iparuknak és mezőgazdaságuknak fejlődését, a *segítséget azonban nem szabad politikai, gazdasági vagy katonai engedményekhez kötni, mert ez ellentétben áll az UNO alapelveivel.*

A moszkvai rádió ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban azt mondotta, hogy *az amerikai tervek tulajdonképpen a gyarmati terü.etek ujrafelosztását célozzák és amerikai gyarmatbirodalom megszervezésére irányulnak.* A gyarmati területeket katonai felvonulási területként akarják megszervezni az angolszász imperializmus tervezett háborus kalandjai számára. Ez a program tehát szorosan kapcsolódik a$_2$ eszakatlanti szövetséghez fűződő földközitengeri imperialista tervekhez, amit mindennél világosabban bizonyít az az amerikai elgondolás, amely szerint ezeken a vidékeken olyan kormányoknak kell alakulniok, amelyek biztosítani tudják a „belső rendet".

Újabb nemzetközi demonstrációk a béke mellett

A békéért folyó nemzetközi manifesztáció tovább tart.

Vasárnap *Párisban és egész Franciaországban* óriási asszonytömegek tüntettek a béke mellett és a szovjetellenes háborús uszítók ellen. Ugyancsak vasárnap nyitotta meg Maurice *Thorèz*, a kommunistapárt főtitkára a hónap végén sorrakerülő járási választások hadjáratát. Hangsúlyozta, hogy a kormány háborús politikája hadszintérré akarja változtatni Franciaországot [illegible] nép azonban mind[illegible]

[illegible] kommunistaellenes [illegible]engely, a támadó Északatlanti [illegible]szövetség helyett barátsági szer[illegible]ődést kössön a Szovjetúnióval.

Saragatot újra leszavazták

[illegible]*aragat* olasz helyettes mi[illegible]terelnököt két napon belül [illegible]odszor szavazta le saját [illegible]jának végrehajtóbizottsága [illegible] Atlanti-tömbhöz tervezett [illegible]kozás ügyében. Az első [illegible]g pénteken érte Saragatot, [illegible]r a végrehajtóbizottság 8 [illegible]ttal 7 ellenében elvetette [illegible]zmény támogatását, a [illegible] szombaton történt a [illegible] újabb ülésén, amelyet [illegible]ragat hívott össze a [illegible]ijbóli megvitatása cél[illegible]st azután rendkívüli [illegible]esszust hívtak össze, [illegible] döntenek a kormány[illegible] további részvétel kér[illegible]

[illegible]kfurti incidens

[illegible]urti szovjet hazatele[illegible]g vezetője nyilatkoz[illegible]erikai katonai ható[illegible] határozatának hát[illegible]ondotta, hogy a bi[illegible]*etközi megegyezés* [illegible]*zott Frankfurtban*, [illegible]kai övezetben még [illegible] polgár vár ha[illegible] Az amerikaiak [illegible]séreltek, hogy ezt [illegible]k, törvényellenes [illegible]rtották és igye[illegible] őket, hogy Ka[illegible], vagy a USA-ba menjenek. *Clay* tábornok éppen ezért akart megszabadulni a szovjet bizottságtól, amelyet a nemzet[illegible]

X JOSEPH 1694—1761

[illegible] 56.

Landschaft

Felavatták Békéscsa[illegible] az első szlovák népi kol[illegible]

Vasárnap délelőtt avatták fel *Békéscsabán* az első *szlovák népi kollégiumot.*

A békéscsabai Városi Színházban nagyszabású ünnepséget tartottak. *Szávai* Nándor kultuszállamtitkár mondott ünnepi beszédet. A szlovák kollégium felavatásával — mondotta —, népi demokráciánk újabb határozott lépést tett a szocializmus felé vezető úton. A nemzetiségi kérdést, amelynek megoldatlansága az úri Magyarország egyik legsúlyosabb hagyatéka volt, *Lenin* és *Sztálin* útmutatásai szerint oldjuk meg. Az ő elveik valósulnak meg a békéscsabai szlovák általános iskola és kollégium létrehozásával. Ez új fejezetet nyit a magyarországi szlovák nemzetiség életében. Az általános iskola megnyitása az anyanyelvű oktatást biztosítja, a kollégium felállítása pedig az alföldi szlovák dolgozó parasztságnak lehetővé teszi gyermekeik továbbtanulását. A nemzetiségi állampolgárok jogai teljesen egyenlők a magyar állampolgárok jogaival, nemzeti kulturájukat szabadon gyakorolhatják és fejleszthetik, az állam biztosítja a gyermekeik anyanyelvén való oktatását, tehát a magyar népi demokrácia a legteljesebb politikai, gazdasági és kulturális egyenjogúságot biztosít minden állampolgára számára.

— A magyarországi szlovákok demokratikus szövetségének léte is döntő bizonyítéka a magyar népi demokrácia tudatos és helyes nemzetiségi politikájának — folytatta Szávai. — Régen a nemzetiségek megkérdezése nélkül és legtöbbször ellenük döntöttek problémáik elintézésekor, ma pedig a nemzetiségi tömegek közreműködése nélkül a kultuszkormányzat semmiféle döntést nem hoz. A békéscsabai szlovák iskola és kollégium csak az első. Ebben az évben még 35 község általános iskoláiban vezetjük be a szlovák nyelv tanítását. A következő kollégiumot és körzeti általános iskolát *Budapesten* szervezzük meg. A budapesti *pedagógiai főiskolán* szlovák tanszéket állítunk fel. Itt képezzük ki a szlovák általános iskolák tanítóit. A szlovák iskolákban megszervezzük a demokratikus ifjúsági szervezeteket, így például a szlovák nyelvű úttörő csapatokat. Kellő számú jelentkező esetén a felnőttek részére megszervezzük a *dolgozók iskoláját* is. Mindezek alapján megállapíthatjuk,

[illegible]ség elnöke szólalt fel. [illegible] Mihály tanfelügyelő indítványára az ünnepség résztvevői üdvözlő-táviratot küldtek *Rákosi* Mátyásnak. A beszédek elhangzása után kulturális műsor következett. A szlovák népi kollégium tanulói népi táncokat mutattak be, a kollégiumi énekkar szlovák népdalokat adott elő. Ezután a vendégek megtekintették a 153 személyre berendezett kollégiumi épületet.

A reakció, a bürokratizmus és a korrupció ellen harcol a Közalkalmazottak Szakszervezete

A Magyar Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszervezetének II. kongresszusi napján *Apró* Antal szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy közigazgatásunkat egyszerűsíteni kell, gyorsabb, olcsóbb adminisztrációra van szükségünk. Különösen jó hatással van a közigazgatás menetére, hogy ezerszámra kerültek munkások az íróasztal mellé. Napirendre kell tűzni a közalkalmazottak fizetésének kérdését. *A közigazgatásban továbbra is szükség van azokra a régi szakemberekre, akik becsületesen dolgoztak és megálltak a helyüket.*

Több felszólalás után megválasztották a szakszervezet új tisztikarát. Elnök lett *Zöld* Sándor belügyi államtitkár, alelnök *Szakasits* Antal iparügyi államtitkár és *Ruzics* Józsefné, főtitkár *Tasnádi* Sándor. A kongresszus végül határozati javaslatot fogadott el, amely leszögezi az eddigi eredményeket, helyesli a Függetlenségi Népfront programmját és ennek végrehajtására mozgósítja tagjait. Fontos feladatként jelöli meg a reakciós, a szabotálók, a bürokrácia és a korrupció elleni harcot. Felhatalmazták az elnökséget, kezdjen tárgyalásokat az állami és városi közalkalmazottak szervezeteinek egységesítésére.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Upor Tibor
MŰVÉSZET
1965 — 9!
1021

„Húsz év színpadképei"

címen a Magyar Színházművészeti Szövetség jubiláris kiállítást rendezett a Rózsa Ferenc Művelődési Házban. E periférikus helyiségben is számos látogatót vonz a nagy, visszapillantó felsorakozás, bár kívánatos lett volna alkalmasabb teret adni a seregszemlének. A vendégkönyv bejegyzései szerint az emberek szívesen emlékeznek vissza a látott színművek helyszínére, viseleteire. Az elmúlt húsz esztendő mintegy 2000 bemutatójából igen kevés jutott a tárlatra, de mintegy negyven tervező művéből ad mégis ízelítőt az anyag.

A színház társas művészet, a papírra vetett tervtől a kivitelig műhelyek és más művészek egész sorával kell együttműködni, amíg megvalósul. Az előadásban teljesedik ki, s illan el. A szép grafikák csak sejtetik, hogy világítás, színészi, rendezői kívánság és sok más hangulati elem hogyan kovácsolódhatott egésszé.

A kiállítás rendezésében mégis azt tartották szem előtt, hogy a legszebb rajzokat élvezhesse ezúttal a közönség. Holott egy-egy fénykép, alaprajz, több makett még jobban elmélyíthette volna a látottak élményét. Némely darab díszlete és jelmezei szerencsésebben érvényesülhettek volna előadásonként, mint tervezőnkénti csoportosításban.

A termekhez vezető lépcsőházban a nemrég elhúnyt *Upor Tibor* jelentős életművéből emlékeztető fotókat láthattunk. Ugyanitt nyert elhelyezést a *Bábszínház* kiváló tervezőgárdájának munkásságáról néhány fényképfelvétel. A két szárnyon elhelyezett művek egyik részét — a sötétebb oldalon — Varga Mátyás és Nagyajtai Teréz, Kossuth-díjas mesterek rajzaiból állították össze. A világosabb, üveges frontra került, kissé zsúfoltan a többi, most működő, jobbára fiatal tervező.

Nagyajtai Teréz számtalan emlékezetes alkotásának sorából néhány történelmi alakot mutat be. „Budai Nagy Antal", „Az egri csillagok", és a Várkonyi rendezte „Tisztújítás" figurinjeit. Talán a legnehezebb a sokat ismételt, sokféle felfogásban és sokféle alkatra, sokszor megtervezett történelmi ruházatot úgy megjeleníteni, hogy az a művésztársak igényét s a néző illúzióját a korszerű művészet követelményeivel összeegyeztesse. Mesterien könnyed rajzai tanúsítják, hogy Nagyajtai Teréz milyen fölényesen oldja meg ezeket a bonyolult feladatokat. Elévülhetetlen érdeme, hogy csaknem valamennyi magyar jelmeztervező, közvetve vagy közvetlenül, az ő növendéke volt.

Schäffer Judit, aki főiskolai katedráját örökölte, nemcsak bravúros rajzkészségével nyűgöz le, hanem azzal is, hogy eljutott a tartózkodóbb, rajz helyett anyagban való tervezési módszerhez. Az évad legsikeresebb jelmezei, a „Becket"-hez készült kötél-dísz kombinációs öltözékek is erre mutatnak.

Lackovich Piroska A „Machbeth", a „Liliomfi" és a „Karnyóné" stílusban oly távol álló megoldásaiban talál adekvát kifejezési formát.

Mialkovszky Erzsébet a „Kaukázusi krétakör" felejthetetlen előadásának, s a nagysikerű „Hamlet" tervezőjeként magaslik ki.

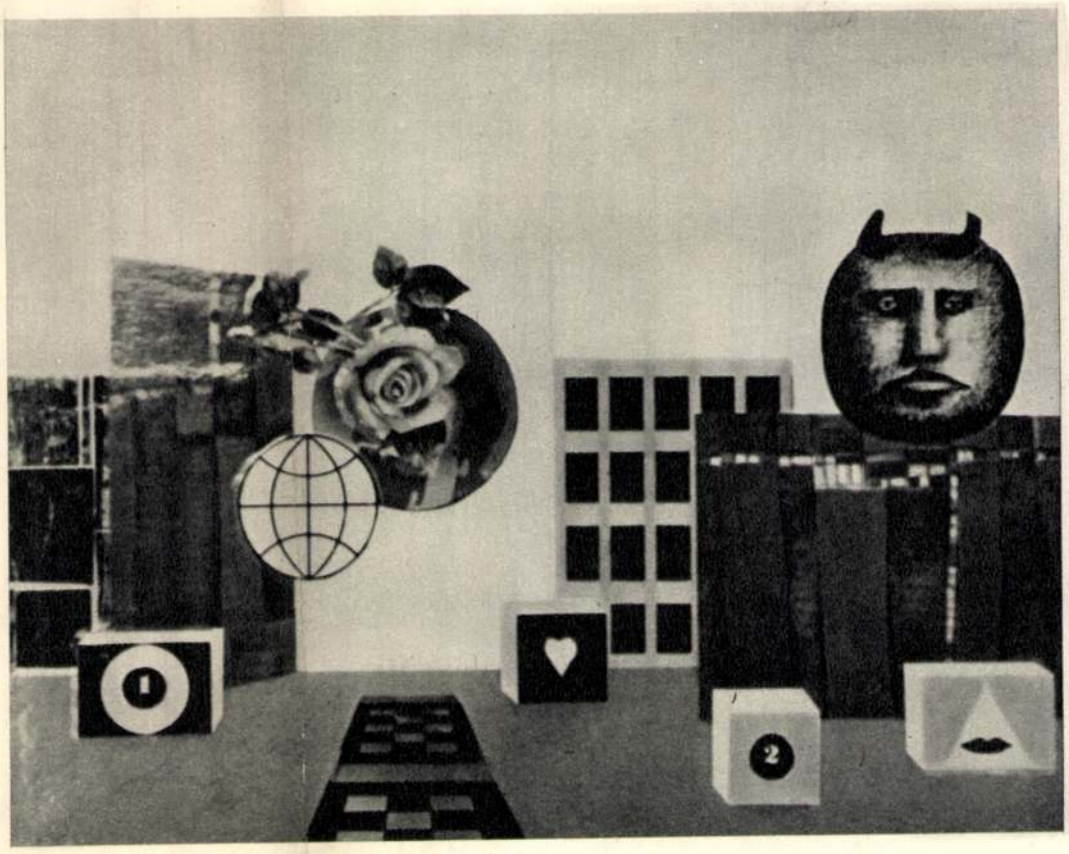

Drégely László: Limonádé sok citrommal. TV játék
Citronnade avec beaucoup de limon. Téléspectacle
Очень кислый лимонад. Пьеса для телевидения

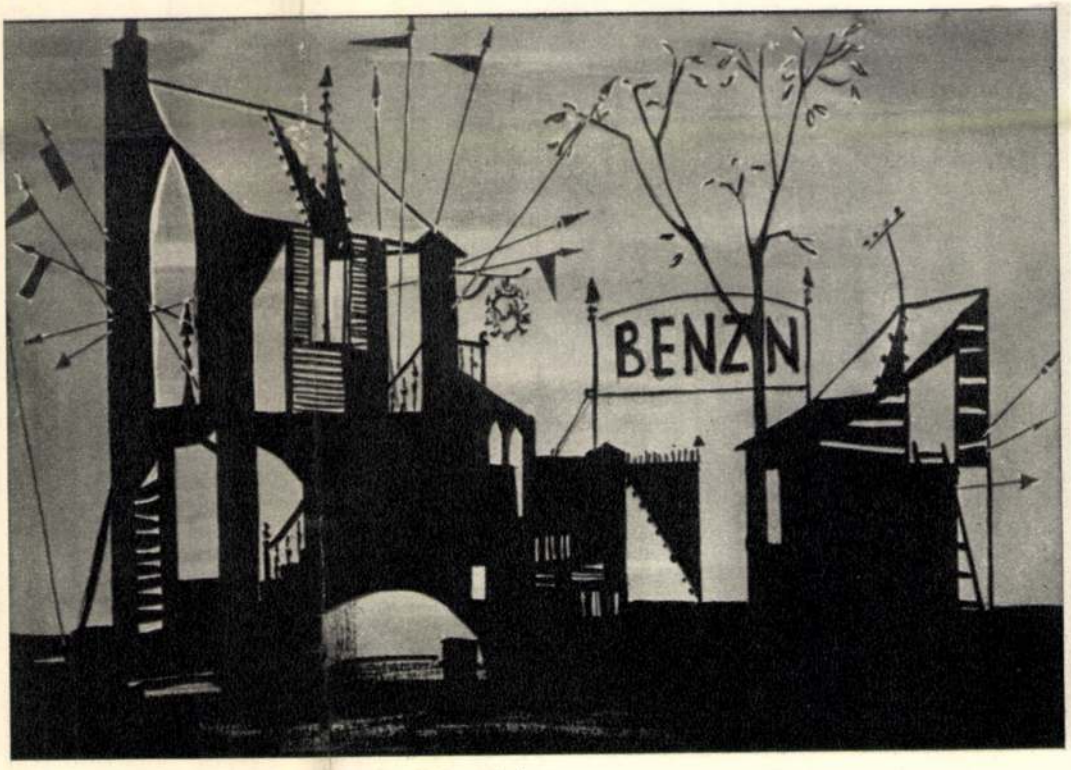

Jánosa Lajos: Brecht: Simon Machard látomásai
Les Visions de Simone Machard, de Bertholt Brecht
Брехт: Видения Симона Машара

Láng Rudolf, a Vígszínház jeles festőművész-tervezője igényes és átgondolt „II. Richárd"-jával, 1958-as „Szent Johanná"-jával és a „Királyasszony lovagja" terveivel ad ízelítőt nemes és artisztikus elképzeléseiről. Különösen „Az ördög és a Jóisten" jelmezeinél sajnáljuk, hogy nem mutatják be fényképen is, mint alkot teljes színpadművészeti együttest, igen színvonalas előadásban, a színészi munkával legalábbis egyenrangú

Szász Endre
Illusztráció
Illustration
Илюстрация

tervezői munka. S hogy nem csak nehézveretű dráma, de szellemesség is rejlik tarsolyában, arra a Lysistraté pikáns alakjai bizonyítékok.

A fiatal generáció is figyelemreméltóan jelentkezik. *Varga Katalin* az Irodalmi Színpad egyfelvonásosainak biedermeyer alakjaival bizonyította be, hogy a legszokványosabb jelmezeket is hogy lehet egyénített, új szemlélettel megalkotni. *Vágó Nelly* sok sikerült jelmeze közül ezúttal a „Minden jó, ha a vége jó" terveiben gyönyörködhettünk. *Rimanóczy Ivonne* a Déryné Színház nehéz követelményeinek mindig elismerten művészi nívón felel meg. „Tom urfi", „Hamlet" és a „Koldusopera" alakjai emlékeztetnek erre. *Greguss Ildikó* érdekes, anyagból ragasztott figurinjei nagyon ügyesek — kérdés, hogy a modern tervezési mód modern jelmezt is jelent-e, vagy csak játék az anyaggal. *Witz Éva* a „könnyű műfaj" nagyon is nehéz terveivel szerepel, meglepően érett és vonzó rajzokkal. *Kemenes Fanny*, a szegedi művész, „Turandot" és a „A három narancs szerelmese" jelmezeivel élvonalbeli, korszerű, operai öltözékek megteremtőjeként mutatkozik be. Meglepetés *Wieber Marianne* is, Csehov, Osztrovszkij, Gogol, a „Koldusopera" és a „Don Carlos" izgalmas és elmélyült jellemtanulmányt nyújtó alak-ábrázolásaival; szélesskálájú, ihletett színházi gondolkodással megoldott művekkel.

Varga Mátyás húsz esztendei színpadképeiből nyilván nehéz volt választani, oly bőséges és értékes az anyag. 1945-ben az első színházi bemutató, a „Viharos alkonyat", az ő nevéhez fűződik, erre egy fénykép utal is. 1950-ből az „Ármány és szerelem" schilleri megfogalmazású, kamaraszínházi díszlete, Illyés „Dózsá"-jának hat esztendővel később, monumentális színtere, a „Budai Nagy Antal" poétikus tája, az 1961-es „Salemi boszorkányok" nyomasztó hangulatot árasztó terve, az 1947-es „Vízkereszt" kitűnő technikai megoldású szcenikája, a „Julius Caesar" lényegre sűrített új díszlete — ismerteti legszélesebb skálájú művészünk munkásságának kis töredékét.

Köpeczi Boócz István, akit jelmeztervezőként nemrégen értékeltünk a Shakespeare-évvel kapcsolatban, ezúttal díszletterveiből is bemutat néhányat. Meggyőződésünk, hogy ez a kiváló művész már régen megérdemelte volna a hivatalos elismerést is felemelően alázatos és sziporkázóan ötletes műveiért. A közelmúltban megrendezett önálló kiállítása is erről győzött meg. A tehetséges és ügyes színpadtervezőgárdának igen értékes egyénisége Köpeczi Boócz István, s ezt még pályatársai is messzemenően elismerik!

Jánosa Lajos professzor, a Főiskola tanára, mint a modern színpadművészet rendkívül rokonszenves és képzett tervezője kapcsolódott az utóbbi években a Madách Színház merészívű elképzeléseihez. A „Vágy villamosa" szcenikai nehézségeit könnyedén győzte le, Füst Milán „IV. Henrik"-jét eredeti színpadával teljesítette ki, „Ahogy tetszik"-jéről annak idején közöltük elismerő véleményünket, de ezen felül is mindig, minden vonatkozása a színházat szolgálja, s növendékeit is erre az öncéluság- és sallangmentes hozzáállásra neveli.

Fábry Zoltán, a jeles rendező, tervezőként is állja a versenyt kollégáinak javával. „Trójában nem lesz háború" díszlete az elmúlt húsz év egyik legjobban sikerült színpada volt.

Wegenast Róbert az új Főiskolán elsőként végzett mint tervező, s azóta mesbi gotikus íve, mely forgószínpadon váltakozva mutatkozik, „Cid"-jének nemes nagyvonalúsága, „Volpone"-ja harsány színei, „Optimista Tragédiájá"-nak szellemes megoldott, összefogott tere, az „Állítsátok meg Arturó Uit" teherautóvázra épített emelvénye — mind egy-egy telitalálat.

Szinte Gábor, a festőművész, mint merész fantáziájú szcenikus alkot mindig érdekeset. Az „Üvegcipő" és Büchner „Danton"-jának szuggesztív színpadképe emelkedik ki eddigi műveiből. *Siki Emil* neve összeforrt Vámos László nagyszerű rendezői pályájával. *Rajkai Györgyé* pedig a Jászai-díjas Thália színházéval. Pedig ott igazán nem szokványosak az igények, melyeket minden nehézséget legyűrve old meg Rajkai. *Cselényi József*, a Déryné Színház sok szép darabjának ügyes tervezőjeként, s a Vígszínház vendégművészeként ismert. *Fehér Miklós* a Berényi Gábor rendezte Tragédia egyetlen lejtőjű, forgószínpados megoldásával kelt figyelmet. *Gergely István* Dosztojevszkij: „Bűn és bűnhődés"-ének teremt érdekes helyszínt. *Suki Antal*-t mint az „Irkucki történet" tervezőjét látjuk a kiállításon. *Vogel Erich* és *Bercsényi Tibor* gazdag hagyományú operettművészetünk tervezőiként jeleskednek. *Csányi Árpád* remek „Carmen"-je, *Lux Adorján*, *Sostarcsi Zsuzsa*, *Vata Emil*, a vidéki színházak európai nívóját bizonyítják — legalábbis színpadtervezést véve összehasonlításul.

Két neves festőművészünk — *Hincz Gyula* és *Bálint Endre* — itt látott művei különleges igényű megoldásaikkal nyűgöznek le. Meglepően újszerű *Drégely László* néhány televíziós díszlete. Sajnálatosan nélkülöztük az Állami Operaház tervezőit, akik nem kívántak csatlakozni a felsoroltakhoz, pedig az utóbbi években ők is sok jót készítettek.

A vonzó kiállításban az a legfurcsább, hogy a néző nemcsak azt élvezi, amit lát, hanem egyre hiányolja, amit nem állítottak ki, s ezzel bizonyítja, hogy nemcsak ennyire, de sokkal többre is tellett színpadművészetünk tervezőinek. Nem lenne érdektelen részletesebben is, egyéni bemutatkozásokon összegezniök műveiket, ha máshol nem, színházaik előcsarnokában. Művelődő közönségünk már igényli a szcenikai ismereteket, s lassan elhagyja a provinciális igényt, a „szép" díszletek s jelmezek óhaját, s egyre inkább élvezi a „jó" megoldásokat, melyek lassan túlsúlyba jutnak teátrumainkban.

Révész Zsuzsa

Szász Endre grafikáinak kiállítása

A Képcsarnok Vállalat Dürer termében volt Szász Endre grafikusművész első kiállítása. A virtuóz művész nevét elsősorban könyvillusztrációi tették ismertté itthon és külföldön is. A fiatal grafikus, aki nagy szerepet játszott a hazai modern könyvművészet, könyvillusztráció megteremtésében, 1926 januárjában született Csíkszeredán. Erdélyből, ahol iskoláit megkezdte, magával hozta a szabadság szeretetét, a havasok, erdők közt élő természetszeretetét, lényegbelátását, embermegfigyelő képességét.

Rádió-műsor - Hadifogolynévsor és üzenetek - A 15 éves kémnő

VILÁG

922. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR | Főszerkesztő SUPKA GEZA DR. | 1948 JÚNIUS 29 * KEDD

Atartós és szilárd béke biztosítéka a varsói program

A Times a nemzetközi helyzet enyhülését várja a Dunakonferenciától

A varsói nyolchatalmi értekezlet állásfoglalásának világszerte változatlanul nagy visszhangja van. *Modzelewski* külügyminiszter már be is számolt a lengyel nemzetgyűlésen az értekezlet összehívásának indítóokairól és a tanácskozások eredményeiről. Hangoztatta, hogy »Lengyelország a békét, az emberiség legfőbb kincsét s nem a színfalak mögött lejátszódó cselszövények ügyét szolgálja«. A moszkvai *Pravda* az értekezletről írott vezércikkében megállapítja: »Ez a tanácskozás nagy nemzetközi jelentőséggel bír, mert megmutatta azt az utat, amelyen keresztül meg lehet oldani a német kérdést. A varsói programm *a tartós és szilárd nemzetközi béke programmja*.«

Berlin szovjet övezetének lapjai is nagy megelégedéssel üdvözlik a varsói határozatokat. A *Neues Deutschland* »Békét akarunk« című vezércikkében így ír: »Bár a nyugati hatalmak annyiszor megsértették a nemzetközi egyezményeket, most újabb lehetőséget nyujtanak nekik a négyhatalmi megegyezésre. Ez a Szovjetunió és szomszédai *erkölcsi erejének, felelősségtudatának és békevágyának újabb tanubizonysága.*« Wilhelm *Pieck*, a szocialista egységpárt elnöke erélyesen megcáfolta azokat a híreszteléseket, amelyek szerint szó van keletnémetországi kormány megalakításáról.

Berlinben

változatlanul feszült a helyzet. A szállítási és közlekedési blokádra való tekintettel a brit és amerikai katonai és polgári személyek számára a legszigorúbb takarékosságot rendelték el. *Clay* amerikai és *Robertson* brit katonai kormányzók tegnap is egész napon át tárgyaltak a helyzet megoldásáról. Az amerikai katonai kormányzat azt tervezi, hogy szükség esetén 100 szállítórepülőgépet állít szolgálatába Berlin nyugati övezeteinek Nyugatról történő »táplálására«. Wilhelm *Pieck* előbb idézett nyilatkozatában kijelentette: »*Kívánatos lenne, ha a nyugati megszállócsapatok kivonulnának Berlinből*, annál is inkább, mivel a négyhatalmi ellenőrzés alapelveit súlyosan megsértették.« Vincent *Auriol*, francia köztársasági elnök tegnap elhangzott beszédében annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Németországot talpra kell állítani, az azonban *nem engedhető meg, hogy a német nép újra a döntőbíró szerepét játsza. Auriol* hangsúlyozta, hogy a biztonság kollektív alapon teremthető meg és síkra szállt a nyugati unió mellett.

A nyugati

unió tagállamainak külügyminiszterei Hágában tartják meg legközelebbi értekezletüket, amelyen előkészítik az USA-val meginditandó politikai és katonai tanácskozásokat. Nyugaton nagy feltűnést keltett az a washingtoni bejelentés, hogy az USA csak igen kis mennyiségű fegyvert és hadianyagot hajlandó ebben az évben Nyugat-Európának szállítani. Az amerikai kormánynak ezt a döntését azzal magyarázzák, hogy *Washingtonban ismét felülkerekedett az óvatos optimizmus* a Kelet és Nyugat közötti vita békés rendezését illetően. Itt említhetjük meg, hogy *Dewey* köztársaságpárti elnökjelölt első sajtónyilatkozatában kijelentette, meg van győződve arról, hogy *meg lehet javítani a szovjet-amerikai viszonyt.*

Nemzetközi politikai körökben a nagyhatalmak közötti viszony alakulása szempontjából igen nagy jelentőséget tulajdonítanak a Belgrádban megtartandó Duna-értekezletnek. A londoni *Times* így ír: »A belgrádi értekezlet eredményessége Kelet és Nyugat kapcsolatainak békés mederbe való terelődését eredményezheti. A dolgok mai állásánál észszerű kompromisszumok *nagy mértékben hozzájárulhatnak a nemzetközi helyzet megjavulásához.*«

Világhirado:

Izrael államában változatlanul nagy a feszültség a kormány és az Irgun közötti. Tegnapelőtt a Stern csoport is szakított a titokzatossággal és népes gyűlésen jelentette be, hogy szerepe van az ország politikai életében és *küzdeni fog a Nagybritannia iránt békülékeny politika ellen.* Az Arab Liga holnap vita ja meg *Bernadotte* békeajánlatát. Ma reggel érkezett jelentés szerint a jeruzsálemi főmufti merénye et szőtt *Abdullah* király ellen, de a királyt idejében éresítették a főmufti gyilkos tervéiről.

»Nem lesz harmadik világháború, mert a béke erői hatalmasabbak a háborús erőknél« jelentette ki tegnap *Pollit* az angol KP főtitkára és azt jósolta, hogy »a jövő évben Amerika olyan gazdasági válságba kerül, amilyenre még soha sem volt példa«.

Prágában tegnap ünnepélyesen kimondták a két munkáspárt egyesülését. Az új egységes párt megtartja a Csehszlovák Kommunista Párt nevet. Az egyesülési ünnepségen *Slansky*, a párt főtitkára méltatta az egyesülés jelentőségét és élesen szembehelyezkedve a kényszerrel való tagtoborzás ellen, kijelentette: »*Nincsen szükségünk papírtagokra.*«

A Szovjet Tájékoztató Iroda, a *Libération* című párisi lapra hivatkozva közölte, hogy a kelteurópai országok emigránsai arra akarják rábírni az USA kormányát, hogy tiltakozzék az UNO-nál »a Szovjetuniónak a kelteurópai országok ügyeibe való beavatkozása ellen«. A *Libération* szerint azonban *Marshall* »most éppen nem nagyon hajlandó sajátkezüleg olajat önteni a tűzre, mert a csehszlovák, román és magyar ügyek tángyulása az UNO-ban csak súlyosbítaná a viszonyt Moszkvával«. Washington azonban szeretné, ha a kérdést más terjesztené elő és ezért állítólag felkérte a brazil külügyminisztert, vegye át a kezdeményezést. Brazília viszont Chilére vagy Columbiára szeretné áthárítani az ügyet.

Péter és Pál

Iskolai dolgozatok szokványos feladata volt hajdan Péter és Pál. A kaszapendülése, a végeláthatatlan róna aranykalászringása, az élet, amelyet a búzaszem jelképez. S mindez együtt, éppen azért, mert szólamokká koptatták, mert gépiesen ismételték és ismételtették: lassan elhalványult jelentőségében.

De most, a háború borzalmai és mérhetetlen pusztításai, felemelkedésünk hihetetlen erőfeszítései és a sors kiszámíthatatlan szeszélyéből egymást követő gyenge termések után a mezőgazdaságra kevesebb figyelmet fordító városi polgár is aggódó szemmel figyelte az eget: küld-e kiadós esőt, érlelő napsugarat? Szorongva leste az előzetes jelentéseket: mi lesz az eredmény? S belső feszültséggel számolta a napokat: mikor érkezik el Péter és Pál, amikor gyakorlati valósággá válik a sok számítás, tervezés, jóslat.

A holnapi ünnep sokkal többet jelent számunkra, mint az úgynevezett békeévek megszokott aratásai. Révai József bejelentette legutóbbi beszédében s ezzel hitelességet adott az eddig felbukkant derűlátó híreknek, hogy gabonából húszmillió mázsára számíthatunk. Tegyük hozzá ehhez, hogy a Szovjetunió, nagylelkű elhatározással elengedte neki járó jóvátételünk felét. Ez a két tényező együtt minden értelmes ember előtt világossá teszi, hogy a következő gazdasági esztendő az életszínvonalnak jelentős emelkedését, a nehézségek nagymértékű csökkenését, a megélhetésnek nagyon komoly megkönnyebbülését fogja hozni.

A hároméves terv — amelyet még mindig így nevezünk, noha végrehajtását két és fél esztendőre sikerült csökkenteni s amelynek sikerét kell kívánnia minden epeszű embernek, legyen bár a kormányzat híve, vagy nem, amelytől talpraállásunk csakúgy függ, mint a társadalmi kiegyenlítődés — a hároméves terv szilárd sziklaalapzatot kap a jó terméssel. Nagyon egyszerű, hétköznapi nyelvre lefordítva: mindennapi kenyerünket biztosítottnak láthatjuk immár s a harminemilliós tengerihozam zsírral és hússal is ellátja a tömegeket a sertésszaporulat és hízlalás révén. A nagyon prózai gyomor megnyugtatása pedig nyugalmat fog eredményezni más vonatkozásokban is, olyan nyugalmat, amely az építő munka teljes lendületét s a még mutatkozó elégedetlenség elenyészését fogja, remélhetően végkép biztosítani.

Tárgyalások a szerzetesi iskolák ügyében

A katolikus szerzetesi iskoláknak egy küldöttsége kereste fel ma délelőtt Ortutay Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert. A küldöttség azt kérte a minisztertől: jelöljön ki egy bizottságot, amely a tárgyalásokat a szerzetesi iskolák ügyében lefolytassa. A miniszter készséggel eleget tett az óhajnak, kijelölte a bizottságot, amely a tárgyalásokat már meg is indította

Megkezdődött az új élelmiszerjegyek kiosztása

A jó termés lehetővé tette a kukoricanapok megszüntetését. Eddig havonta 8 kukoricanap volt,

július 1-től kezdve minden nap lehet majd kenyeret vásárolni.

Az új közellátási jegyeket már az országos jegyközpont készítette. Egy kissé bonyolult az új jegy. Szerepelnek rajta a T-szelvények, amelyekre eddig kukoricalisztet lehetett vásárolni. Ezentúl a T-szelvényre egyenként 40 deka kenyér vagy 4 darab rozslángbuci jár, összesen tehát a négy darab T-szelvényre kenyérvásárlás esetén 1.60 kilogram kenyér.

Az új közellátási jegyen

30 darab kenyérváltójegyszelvény

is van. Egy-egy váltójegyszelvényre kávéházban, vendéglőben stb. 4 dekás kenyér vagy öt darab ilyen váltójegy ellenében 2 darab rozslángbuci vásárolható, esetleg négy darab 2.3—3 dekás kétszersült.

Az új közellátási jegyek szétosztása folyamatban van.

Felvételi tanfolyamon választják ki az új orvosnövendékeket

Az elsőéves orvostanhallgatók számát a kormányhatóság az alapos kiképzés biztosítása érdekében *erősen korlátozni fogja.* Csak a kiváló előmenetelű jelöltek vehetik fel az orvosegyetemre. Minden jelöltnek egyhetes felvételi tanfolyamon kell résztvennie. A tanfolyam előreláthatólag július 15 és augusztus 15 között lesz. Okmányaikkal július 3-ig kell jelentkezni az érettségizett jelöltek. A tanfolyam után felvételi vizsgát is esznek.

Megnyilt a zsidóság világértekezlete Montreuxben

Montreux, június 27. Vasárnap Montreuxben 60 ország több mint 250 zsidó kiküldöttjének jelenlétében megnyilt a II. zsidó világértekezlet. A tíz napra tervezett értekezlet napirendjének legfontosabb része Palesztina kérdése.

Stephen *Vise* az értekezlet elnöke megnyitóbeszédében üdvözölte Izrael állam megalakulását, mint a zsidó történelem legdicsőbb eseményét. Nahum *Goldmann*, az értekezlet végrehajtóbizottságának elnöke beszédében ezeket mondta:

— Az első zsidó világértekezlet óta eltelt 12 év alatt a zsidók helyzetét két tényező változtatta meg: *a zsidóság egyharmadának a náci barbárok által történt legyilkolása és Izrael állam megalakítása Palesztinában.* Izrael drámai és gyors létrejötte azonban nem vet véget a zsidók szétszórságának a világon és az ezzel összefüggő kérdéseknek. A zsidók többsége ezután sem fog Palesztinában élni, hanem *hűséges polgára lesz saját hazájának.* (MTI)

Félmilliót sikkasztott és megszökött egy váciutcai espresso társtulajdonosa

Vasárnap délután országos körözést adtak ki az ismert pesti építész, *Dobrovics* Ferenc fia,

Dobrovics Attila, a Váci-utcai Jeep espresso résztulajdonosa ellen.

Dobrovics Attila 10.000 forintot vett fel lakásújjáépítésre *Taul* Jenő Légrády Károly-utcai kereskedő feleségétől, hasonló összeggel károsította meg *Radó* Pál nagykereskedőt, *Hegedűs* Elemér tisztviselő feleségétől, kisebb-nagyobb kölcsönöket vett fel pesti kávéházak és lokálok főpincéreitől és arany cigaretatárcákat lopott *Csanádi* György kereskedő lakásáról. *Kaucz* Gyula feleségének 8000 forint ért eladott egy öröklakást anélkül, hogy a lakás tulajdonosa, *Vámos* Erna beleegyezését adta volna.

Dobrovics Attila — a tanúk vallomása szerint —

több mint 500.000 forintot

szélhámoskodott össze és a pénz legnagyobb részét elköltötte. Amikor hire ment, hogy megszökött, a hitelezők valósággal megostromolták a főkapitányság bűnügyi osztályát. Alig van Pesten főpincér, akinek Dobrovics ne tartoznék.

Irja Kristóf Károly

Espresso az udvarban

Romház volt. Üzletház lett. Persze espresso nyilt benne. Nyáron az udvarban. Bokáig érő szoknyákban feketekávéznak a Váci-utcai hölgyek. Az üzletház falára visszahelyezték az emléktáblát: itt húnyt el 1830 november 21-én Kisfaludy Károly, 1855 november 19-én pedig Vörösmarty Mihály.

»Dupla presso...« — ez hangzik el a leggyakrabban most a ház udvarán, a kerti székek között. Valamikor Kappel-háznak hívták ezt az épületet. Kappel nevű bankár volt a tulajdonosa. 1846-ban Petőfi Sándor elment Liszt Ferenc hangversenyére és ott észrevett egy feltűnő szép hölgyet. Belészeretett. A hangverseny végén barátai megmondták, hogy a szép hölgy Kappel bankár leánya. Kár érdeklődni utána, nem szegény poétának szánták feleségül. Petőfi másnap megjelent a Váci-utcai házban, pontosan az espresso fölötti lakásban és megkérte Kappel leányának kezét.

— Nem avatkozom leányom szivügyeibe... — válaszolt a bankár. — Adja elő leányom előtt óhaját, majd kiderül, mit fog felelni.

Itt végeszakadt a romantikus regénynek. Petőfi nem kérte meg a kezét, a leány gróf Lónyay Menyhértnek lett a felesége.

Sokan jártak ide, a Kappel-házba. Toldi, Bajza, Döbrentei... A szép és kacér Löfler Nina, aki betegágyánál is meglátogatta Kisfaludyt.

A neonos cégtábla új, az emléktábla írása elmosódott. A régi pesti épületek közül, amelyeket az 1838-iki árvíz előtt építettek, ez a ház az, amely nagyon sokat beszél a mult nemzedékek küzdelmeiről, az ideális lelkületű emberek tragédiáiról. Zuboly, a század elejének kitűnő hirlapírója és tudósa énekelte meg egyszer.

»Dupla presso...« — ma ez hangzik fel irodalom helyett.

Irország után, amellyel most kötött Anglia négyéves kereskedelmi szerződést, Magyarország az angol szigetek legnagyobb baromfiszállítója. Értékben és minőségben a magyar baromfiszállítmányok megelőzik Ausztrália, Argentina és az Egyesült Államok küldeményeit.

A VILÁG előfizetési ára:
1 hóra 15 forint
negyedévre 45 forint

STRAUSS GYÖRGY
zongoraest
Zenem. Szabadszerv. Bajza u. 26. Júl. 1. fél 8. Jegyek Propaganda, Teréz krt. 50

„Igy élni... ó"!

A Magyar Színház bemutatója

Moss *Hart* és George S. *Kaufmann* »bolond« vígjátéka filmen került először hozzánk. A második szerző nemcsak ezzel a filmmel, de sok vígszinházi darabjával aratott már sikert Budapesten. A *Magyar Színház* nagyszerű színészgárdát szerződtetett ujdonságának főszerepeire és a szinlapon fordítóként »új« név jelenik meg, *Nagypál* István. A kiváló iró ilyen irányú tevékenységét a legmelegebben üdvözöljük! (Akik még nem tudnák: eláruthatjuk, hogy a finomtollú stilusművész *Schöpflin* Gyulával, a rádió műsorigazgatójával azonos!)

Mindenki a maga módján, gátlás nélkül él a Sycamorte-családban, a fennálló törvényektől, társadalmi szokásoktól teljesen függetlenül. Az egyik szentnek tartja a másik hóbortját. Az »idegenek« számára ez különcséget, a »sznobok« részére egyenesen elmebajt jelent. De néha ezek a különcök normálisabbak, mint a világ »előkelőségei« és »bölcsei.«

A bemutató előadáson szeretettel ünnepelte a közönség az együttest. *Somogyi* Erzsi: a mama, aki szindarabokat ír. A család egyetlen normális« tagja, az új színésznemzedék legkiválóbb képviselőinek egyike: *Bánki* Zsuzsa. Nagypapa, a szájharmonikázó: *Mihályi* Ernő. Az adótiszt, aki meg akarja győzni az adóalanyt: *Makláry* Zoltán, a részeg színésznő, az előadás fénypontja: *Fejes* Teri. Az egész közönség lelkesen megtapsolta, hogy végre ismét szerepet kapott: a remek *Titkos* Ilona. A dúsgazdag, de szintén »dörzsölt« vállalkozó: *Greguss* Zoltán. A néger: *Érczkövi* László, nyiltszini tapssal. *Zsolnay* Judit, *Árvay* Ágnes, a népszerű *Ráthonyi* Róbert és a nagyhercegnő szerepét alakító dekoratív *Lázár* Mária az amerikai darab vezető szereplői. *Szabolcs* Ernő rendezői keze alatt. *Upor* díszleteiben.

Rendelet a társulati adó megosztásáról. A pénzügyminiszter újból szabályozta a társulati adó megosztását. Az új rendelkezés szerint ha valamely vállalat több telephelyen folytatja üzleti tevékenységét, társulati adóját a vállalat székhelyén tartozik fizetni.

KÜLFÖLDRE
virágküldeményét saját irásával továbbitja
Kis Riviera Váci-utca 16. Szent István-krt 5.
Itt fizeti ott küldik. 40—90 Ft-ig.

TARKA SPORTKRÓNIKA

VASÁRNAP zajlott le Csepelen a Csepel—Ferencváros labdarúgó bajnoki mérkőzés.

Ennek a találkozónak döntő jellege volt, mert a győztes a bajnokságot kapta jutalmul. Különleges érdekessége volt még a mérkőzésnek az is, hogy eldöntetlen esetén a Vasas nyerte volna a bajnokságot. A Vasas meg is teremtette bajnoki győzelmének előfeltételeit, mert legyőzte az MTK-t és igy — ha 3:3 maradt volna a Csepel—Ferencváros mérkőzés eredménye, mint ahogy könnyen az maradhatott volna — a Vasas lehetett volna az első.

*

»UTCAHOSSZAT BÖG a szegény marha, nincsen kedve menni vágópadra...«

A bajnoki döntő mérkőzésen az történt, hogy az érzékenyebb nézők felesleges módon felizgatták magukat. Aki ugyanis tetszetős kombinációs, szép játékot akart látni, hiába jött ki.

A második félidő utolsó negyedórájának botrányos jelenetei meggondolásra késztetnek.

Lehangoló, hogy a magyar labdarúgás bajnoki döntője igy fejeződött be. Egyes, technikás játékosok a végén már elúnták a dolgot és egyszerűen — elugrottak a labda elől, ha jött.

A játékos ilyenkor nyilván azt gondolja: Ha az idényt végigjátszotta, miért sérüljön meg — esetleg súlyosan — éppen az utolsó tíz percben.

»Utcahosszat bőg a szegény marha, nincsen kedve menni vágópadra...«

*

A NÉZŐTÉR voltaképpen nincs közel a játékterülethez, viszont nincs is olyan jól elválasztva, mint mondjuk Ujpesten vagy a ferencvárosi pályán.

És mi egy jó sportembernek megtenni azt a kis utat?...

Az előretolt puskával befutó rendőrök azonban hamarosan tisztázták a helyzetet...

Nosztalgiával gondoltunk vissza a meccs végén az előmérkőzésre, az oldboyok kevésbé »hangulatos«, de sokkal futballszerűbb vetélkedésére.

A ferencvárosi csatársorban például Lázárt, a nagy labdaművészt ismertük fel.

Összesen egyszer történt meg, hogy valaki támadta a kapust.

Minek is már heveskedni — »ebben a korban«?

*

TELT HÁZ volt egyébként. Aki elkésett, húszforintos jeggyel nem tudott ülni. Állhatott, de nem látott. Mit tehetett?

Visszament a kapu elé és eladta jegyét azon nyomban — öt forintért!

A pompás zöld gyep szemet gyönyörködtető! A fehér kerítés lóversenyre emlékeztet. Kép az epsomy derbyről...

Az állóhely közönségét felszólítják, hogy álljon fel, akkor többen elférnek.

Gallowich szövetségi kapitány a füre heveredik le.

A Csepel 0:2-ről 3:2-re, majd 3:3-ról 4:3-ra javított, győzött és megnyerte a bajnokságot. (3:3 állásnál, a meccs végefelé, a Vasas volt a bajnok!)

A Ferencváros kezdés után 3 perc alatt két gólt lőtt, de azután lelkileg »feladta«. Elvesztette önbizalmát!

A Rudast nélkülöző védelemnek bizony vannak sebezhető pontjai!

*

VALÓSÁGOS ÖDÜLÉS volt, amikor egérutat nyertünk és gépkocsin kirobogtunk a szigetre, a MAFC—MTK vízilabdameccsre. Szelíd fák, csönd. Bár itt is buzdítottak a nézők, mi volt ez a szegény fuvalom a csepeli orkánhoz képest!

A MAFC 3:1-re győzött az MTK ellen. Lehet, hogy a MAFC rejti magában a jövő magyar csapat magvát Az a jótulajdonságuk mindenesetre megvan, hogy a jövő vízipólóját játsszák: mozgó ember mozgó emberhez továbbítja a labdát!

*

ASBÓTH JÓZSEF óriási sikerrel szerepelt a wimbledoni nemzetközi teniszversenyen.

A negyedik fordulóban öt játszmában győzött a délafrikai Sturgess ellen (2:6, 9:7, 7:5, 2:6, 6:1). Sturgess a legnagyobb favoritok egyike volt. Az angol szakírók, közöttük Dan Maskell professzionista bajnok Eric Sturgesst favoritnak jelezték, Asbóthot nem is említették. Csupán a »Világ«-ban a napokkal ezelőtt idézett »Daily Graphic« című lap teniszszakértője jelentette ki: »Az én legjobb outsiderem a magyar Asbóth, aki már legyőzte Drobnyt, Cochet-et és Falkenburgot.«

A férfiegyesben az első nyolc a következő: Patty, T. Brown, Falkenburg, Mulloy (USA), Bromwich (Ausztrália), Mottram (Anglia), Bergelin (Svédország) és Asbóth József.

Asbóth ma Tom Brown ellen mérkőzik. Asbóth tavaly Párisban legyőzte Tom Brownt. A Lágymányoson viszont nagy meglepetésre mesterien játszott az amerikai. Különösen az utolsó napon, amikor biztosan verte Asbóthot.

Asbóth eddigi ragyogó játékával megdöntötte azt a legendát, hogy füves pályán nem tud játszani.

Lehet, hogy éppen a füves pályán érzi jól magát...

*

A DIE PRESSE nagy futballszenzációt közöl. Mi legalább is szenzációnak tartjuk...

Eszerint az osztrák válogatott labdarúgócsapat részt vesz az olimpián.

Az osztrák olimpiai bizottság már be is nevezte 18 játékosát, Zemant és a többieket. Nem hiányzik Hahnemann és a többi ismert játékos sem.

Már a csapat kísérőit is kijelölték.

Ilyen amatőrök mi is vagyunk.

*

A FOGADÁSOS mérkőzések eredményei: Bajnoki mérkőzések: Csepel—Freencváros 4:3, Vasas—MTK 2:0, EMTK—Elektromos 0:0, Szolnok—Szeged 1:1, Salgótarján—Haladás 3:1, Ujpest—MATEOSz 1:1, Kispest—DSVC 4:0. Magyar Kupa: III. kerület—Cegléd 4:0, Budafok—MÁV DAC 6:2, Diósgyőr—Miskolci MTE 5:2, Pécsi BTC—Pécsi VSK 1:1, Kaposvári MTE—Kaposvári RAC 2:1.

*

LEGUJABB sporteredmények: Belgrádban: Jugoszlávia—Albánia labdarúgómérkőzés 0:0. — Koppenhágában: Dánia—Lengyelország 8:0. — László Sándor (Postás) nyerte az ötvenkilométeres gyaloglóbajnokságot. — Rerrich nyerte a párbajtőrbajnokságot. — A CsMTK nyerte a kardcsapatbajnokságot. — Szatmári 58.8-cal nyerte a 100 méteres férfi gyorsúszást a MAFC-versenyen.

Drukkervita bicskázással

Vasárnap délután a *Klauzál*-téren *Oszvald* Ferenc 39 éves kereskedő arról vitatkozott *Török* Mária 21 éves hollóutcai tisztviselőnővel, hogy melyik csapat győz a vasárnapi mérkőzésen: a Csepel-e vagy a Ferencváros. A vita annyira elfajult, hogy Oszvald jobb érvek hijján, zsebkést rántott és azzal kétszer megszúrta az ellendrukker Török Máriát. A fiatal lány ájultan esett össze, súlyos állapotban a Rókus-kórházba került. Oszvald Ferencet súlyos testi sértés miatt előállitották a főkapitányságra.

Július hónapban kereskedelmi tárgyalások indulnak meg szovjet, cseh, török, palesztin, egyiptom, bulgár, svéd és holland-magyar viszonylatokban.

KOMOL hajfesték világmárka
Budapest, IV., Váci-utca 27.

A nászút... Itáliába? ... nem! ... a pest-hidegkuti ERMITAGE-ba
Nyaralás. Üdülés. Hétvég. Kirándulás. Kerti ünnepségek, társas összejövetelek rendezése. Telefon: 163—482.

LONDONI TARKA-BARKA

Irta Forbáth Sándor

Az angol lapok ismét miniszterválságokról irnak, megint kicserélnek néhány minisztert az Attlee-kormányban. Megvallom, ambícióim mindig mértéktelenek voltak: — azonkívül, hogy még deresedő fejjel is híres iró és költő, egyetemi tanár, képviselő és valamely külföldi nagyhatalomnál akkreditált követ akartam lenni »ha nagy leszek«, — a miniszteri állás is szerepelt vágyálmaim között. Utóbb azonban erről az egy ambíciómról lemondottam. Rájöttem, hogy Angliában a miniszteri tisztségek rendkívül bizonytalanok. Minden minisztert csak addig tartanak meg állásában, míg találnak egy nála rosszabbat.

*

»Helen«, — mondtam a feleségemnek — »nem tartom lojálisnak, hogy bármikor találkozik vele, hosszasan beszélget ezzel a Mr. Baxterrel, holott tudja, hogy ez az ember ellenségem. Biztosan most is rosszakat mondott rólam.« »Igen«, — felelte Helen — »azt mondta, hogy maga egy könnyelmű bohém, szarkasztikus ember, aki egy viccért képes a legjobb barátját is nevetség tárgyává tenni és mindig gyerek fog maradni, aggastyán korában is, mert légvárakat épít ahelyett, hogy az eszét pénzszerzésre és családja biztosítására használná fel.« »Látja«, — elégedetlenkedtem — »és ilyen emberrel áll maga szóba! De remélem, megmondta neki a véleményét?« »Természetesen«, — válaszolt Helen — »alaposan megvédtem magát. Megmondtam Baxternek, hogy csodálom, hogy ilyesmiket beszél magáról. Annyit már megtanulhatott volna Baxter, mondtam neki, hogy egyetlen feleség sem szereti, ha a férjéről a szemébe mondják neki az igazat.«

*

Lapszemle. »A fiatalkorú bűnöző elismerte, hogy három könyvet és pénzt lopott az üzletből. A bíró kérdésére azt válaszolta, hogy a sikkasztást és lopást azért követte el, mert a politikai pályára készült.« (Evening Standard.)

*

»Állatkedvelő fiatalember megosztaná autobuszvonalon fekvő háromszobás sarokházát csinos, 20—22 éves, független nővel. A lány vagy asszony magával hozhatja nősténykutyáját. (Hirdetés a Daily Telegraph-ban.)

*

Helen Brightonba utazott nagybátyja meglátogatására. »Miért nem vett returjegyet, — kérdeztem tőle — majdnem a fél útiköltséget megtakaritotta volna.« »Ó — felelte Helen — csak két percem volt, mikor a pénztárhoz értem és ha returjegyet vettem volna, lekéstem volna a vonatot.«

*

»Szeretnéd látni a kistestvéredet, Muriel, akit épp most hozott a gólya?« »Nem. De szeretném azt a gólyát látni.«

*

»Mit gondol, — kérdezte Harry — mit vegyek a feleségemnek születésnapi ajándékul?« »Well«, — feleltem — »legjobb, ha tőle magától kérdezi meg, hogy mit szeretne.« »Hova gondol, ember?« — méltatlankodott Harri — »annyi pénzt igazán nem akarok költeni.«

*

Egy barátom, tápszergyáros, váratlanul benyitott a csomagolóosztályba és ingerülten vonta felelősségre az üzemvezetőt: »Mr. Harris, ahányszor betévedek ebbe a helyiségbe, mindig azt tapasztalom, hogy csak a munkások fele dolgozik, a másik fele pihen.« »Higyje el, főnök úr«, — védekezett az üzemfelügyelő — »a dolog pont fordítva áll.«

*

A szabóm ajánlott levelet irt ezzel a tartalommal: »Uram, többször nem fogom már hiába pazarolni a bélyegköltséget. Ezúttal utoljára kérem, hogy rendezze a számláját.« Nyomban válaszoltam neki: »Hála Istennek! Ez az adósság már úgyis nagyon nyugtalanitott!«

Upor Tibor

8 Órai Ujság 1938 dec. 24.

„Fehér hattyu", az új Ábrahám a Városiban

A drámaíró *Földes* Imre igazi szindarabot írt a *„Fehér hattyú"* librettójában, amely szines, romantikus, érdekes, sokszor nagyon mulatságos, mindig izgalmas, izléses, kitünő. *Abrahám* Pál, a komponista életének legszebb és legértékesebb muzsikáját szerezte hozzá. Különösen az orosz és a magyar balett zenéje elsőrendü: szines, élénk, melodikus, szivderitő, új és művészi. A sok tangó, wálzer és sanzon és az operett hangszerelése is a kitünő muzsikusra vall. Gazdag és nagyszerü ez a partitura. *Nem csoda tehát, hogy a „Fehér hattyú" a főpróbán frenetikus sikert aratott* és gyönyörü karácsonyt biztosított szerzőknek, szinháznak, szinészeknek. A *„Fehér hattyú"* Nadja Petrovna cári táncosnőről szól, aki nem egészen kitalált alak, hanem a valóságban is élt. Romantikus szerelme, harca és megbékélése Konstantin nagyherceggel adja a darab érdekes és szines meséjét, amely át meg át van szőve *Abrahám* Pál szép melódiáival, tarka jelenetekkel, látványos táncokkal, nagyon sok és nagyon jó muzsikával. Az *Ábrahám-operettek üdvöskéje: Honthy* Hanna játssza a *„Fehér hattyú"* primaballerinája t. Hódító jelenség és kitünő szinésznő. A darab lelke; minden jelenet körülötte forog. Szellemes, vidám, mulatságos, elsőrangú. Férfias és rokonszenves partneréről, *Delly* Ferencről is csak jót mondhatunk. És teljes dicséret illeti a végtelenül mulatságos *Sziklay* Szerénát, a férfias *Solthy* Györgyöt, *Szondy* Biriť, az új szubrettet, *Köpeczi-Boócz* Lajost, *Verő* Erzsit, aki kitünő táncosnő, a primabalerina *Paulay* Etelkát, *Pethő* Zoltánt, *Fáy* Bélát, *Révész* Vilmát, *Galetta* Ferencet és *Horti* Sándort. Ragyogó a rendezés. *Tihanyi* Vilmos legjobb munkája. *Pataky* Ferene angol rendőre. *Szőke* Kató bájos angol kislánya és *Sebestyén* Jenő pincére. A boszorkányos táncok mesterei: *Bob Gray* és *Horváth* Mária. ~~*Upor Tibor* és~~ *Vogel* Eric díszletei és kosztümjei is szépek és látványosak. *A szinház áldozatkészsége és izlése, gavallériája és gazdagsága: csodás.* A

használásával készült, előállítani, vagy forgalomba hozni nem szabad.

Olyan cipőt, csizmát és más lábbelit, amelynek talpbélése, kérge, vagy lábizombetéte (talpközép-kitöltő része), továbbá csizmaszára papiro ból vagy papiros felhasználásával készült, a rendelet hatálybalépése után előállítani és 1939 december 31-ike után forgalomba hozni nem szabad.

Az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik a báli és egyéb női divatfélcipőkre.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és *15 napig terjedhető elzárással büntetendő, aki a rendelet ellen vét.*

Ifjusági könyvek

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Intim hírek

PREMIER NAGYSZOMBATON *régebben annál is inkább ki volt zárva, mert nagyszombaton, mint normanapon, egyáltalán nem lehetett színházban játszani. Jó keresztény igazgató, néhai Beöthy László, érte el főpapi miniszternél, néhai Vass Józsefnél, hogy a feltámadást követő este, amikor már a harangok is ismét megszólaltak, a színházak kapui is megnyílhattak. Kitűnt, hogy menyszire szükség volt erre a szombati estre. Néhány évig több fontos premier torlódott össze. A nagyhét rendszerint gyenge üzletmenete után boldogok voltak a színházak is, a közönség is, hogy a husvéti ünnepekre ujdonságok kerültek színre. Az idén a Magyar Színház és a Komédia élt az alkalommal.*

*

ZSEMLYE SEM LEHET FRISSEBB, *mint Walter Hans Boese legújabb színdarabja: „Út az igazsághoz". Az alig 25 éves szerző színész, rendező és természetesen író, aki már több művet írt. Az, amelyről most szó van, e hó 21-én kerül bemutatóra éjjeli előadásban. Hitler Adolf születésnapjának ünnepére adják és 14 képben tünteti fel, mi történt 1937 március 13-tól 1938 március 13-ig. Huszonhárom fiatalemberről van szó, akik végül boldogan érik meg az Anschlusst. Gimnazisták a főszereplők. Ezeket ismeretlen fiatal színészek alakítják.*

*

HAJÓSZÍNHÁZ. *Amerikai példára fiatal francia színészek szajnai hajón szinielőadásokat fognak rendezni partmenti helységek lakóinak, akik láthatnak színházat. A hajón, amelyet e célra kibéreltek, kétszáz személyes nézőtért rendeztek be. Májusban kezdik működésüket.*

*

A BÉCSI FILHARMONIKUSOK *Furtwängler vezetése alatt először szerepelnek Berlinben és Furtwängler először dirigálja őket.*

*

FRED DOSTAL, *a híres énekes továbbra is tagja marad a bécsi Staatsopernek azon a réven, hogy frontharcos volt.*

*

ERIK KLEIBER *az idei nyárra Teatro Colanhoz szerződött Buenos-Ayresbe. Elsősorban német operákat fog dirigálni; többek közt Strauss Richárd Rózsalovagját.*

A nagy siker! Remek előadás!

Fűszer és csemege

Csathó Kálmán új színjátéka

VIGSZÍNHÁZ

Telefon: 115—344

TOSCANINI *most abszolválja régebbi 10 estére tervezett vendégjátékát Tel-Avivban, a Hubermann által alapított filharmonikus zenekarnál.*

Ma estétől ujra:

Nem leszek hálátlan!

ANDRÁSSY SZINHÁZ

Minden este, vasárnap és ünnepnap délután is!

MAGYAR SZINHÁZ

Dinasztia

(először)

Dinasztia

Bemutató a Magyar Színházban

A tavasz nagy operettje, de nemcsak a tavaszé, hanem általában az. *Vári* Pál szövege, bár tárgyában mai, sőt szinte aktuális, a nagy operett stílusához tér vissza és kísérője a kedves és kacagtató humor. Silvina, a szép hercegnő; a férje és a titkára között imbolyog; de amikor egy vetélytársnő merénylete folytán a király megsebesül: Silvina örökre búcsút vesz a titkártól, Iván király a szép Walsawkától és a dinasztia elindul a trón felé! Színes, sikeres libretto, az új színpadi író kitűnően vizsgázik vele. Sokkal értékesebb még *Brodszky* Miklós muzsikája, amely minden színpadi helyzetet megfelelő és jellemző melódiával illusztrál. Partitúrája: színes, érzelgős, erotikus, könnyed és ötletes; finom hatású tüzes muzsika, sok helyütt szinte Lehárnívón. Szóval: sikeres munka, amelyet a Magyar Színház *Loránth* Vilmos kitűnő rendezésében pompásan játszik. *Honthy* Hanna Silvina szerepében elragadó, nagyon szépen énekel, játékában ötletes, megjelenésében ragyogó. *Törzs* Jenő finom és szimpatikus király, *Földényi* László kedves és szeretetreméltó Manuel, *Zala* Karola kitűnő és impozáns anyakirálynő. A titkárt *Kertész* Dezső alakítja sok drámai erővel, egy ideális bonviván egész felszerelésével; *Sennyey* Vera gyönyörű, *Boros* Géza mulatságos, *Simor* Erzsébet, *Szaplonczay* Éva, *Timár* Liza, *Biró* Éva és *Somogyi* Irén szép udvari dáma. A darab vidámságát, kacagtató derűjét. táncát, trükkjét *Kiss* Manyi és *Bilicsi* Tivadar szolgáltatja; kisebb szerepeikben a nagy siker részesei: *Pataky* Miklós, *Szigeti* Jenő, *Pethes* Ferenc, *Vándori* Gusztáv, *Gonda* József, *Déri* Hugó. A szép díszleteket *Upor* Tibor tervezte, a kosztümöket *Eric*, a táncokat *Bob Gray* tanította be. *Komor* Vilmos dirigál lendülettel és művészettel. A *„Dinasztia"* szép húsvéti ajándéka a *Magyar Színháznak.*

Faragó Jenő

Husvéti előadások

OPERAHÁZ: Vasárnap: Himfy (1/28). **Hétfő:** Igor herceg (1/28).

NEMZETI: Vasárnap d. u.: Süt a nap (1/24). **Vasárnap este:** Falu rossza (1/28). **Hétfő d. u.:** A nők barátja (1/24). **Hétfő este:** Aranysziget (1/28).

NEMZETI KAMARA: Vasárnap d. u.: Kék róka (4). **Vasárnap este:** Villámfénynél (8). **Hétfő d. u.:** Villámfénynél (4). **Hétfő este:** Kék róka (8).

VIG: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Fűszer és csemege (1/24, 8).

MAGYAR: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Dinasztia (1/24, 8).

BELVÁROSI: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Félperces szerelem (4, 8).

PESTI: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Hatodik emelet (4, 8).

MŰVÉSZ: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Kékszakáll nyolcadik felesége (1/24, 8).

VÁROSI: Vasárnap d. u. és este: Julia (4, 8). **Hétfő d. e.:** Postás Bácsi szerencséje (gyermekelőadás, 11). **Hétfő d. u. és este:** Julia (4, 8).

ANDRÁSSY: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Nem leszek hálátlan! (1/24, 8).

ROYAL: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Jushnij (Kékmadár) vendégjátéka (4, 8).

KOMÉDIA: Vasárnap d. u. és este, hétfő este: Mandl-mulató (1/25, 1/29).

PÓDIUM: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Tavaszi műsor (1/25, 9).

ERZSÉBETVÁROSI: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Ördöglovas (1/24, 6, 9).

JÓZSEFVÁROSI: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Csókos regiment (1/24, 6, 9).

KISFALUDY: Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Egyetlen éjszakára (1/24, 3/46, 3/49).

MAGYAR MŰSZINKÖR: Vasárnap d. u. és este: Méltóságos asszony (1/24, 1/26, 1/28). **Hétfő d. u. és este:** Szerelem orvosa (1/24, 1/26, 1/28).

JÓKAI SZINHÁZ: Vasárnap d. u. és este: Megszökött a férjem (1/24, 1/46, 1/48, 1/410). **Hétfő d. u. és este:** Zenebona (1/24, 1/46, 1/48, 1/410).

Április 13—20-ig

Orgonavirágzás

JÓZSEFVÁROSI FILMPALOTA

VIII., Kálvária-tér 7. szám.

Művészi események a Miskolci Nemzeti Színházban

A 80 éves *Miskolci Nemzeti Színház,* amely az ország legrégibb kőszínháza, április 20-án ünnepli fennállásának 80. évfordulóját. *Sebestyén* Mihály, a Miskolci Nemzeti Szinház igazgatója ezt a szép ünnepséget összeköti a *Nemzeti Színház 100 éves fennállásának ünnepével és díszelőadásban hozza színre Babay* József és *Buday* Dénes *„Csodatükör"* című zenés magyar mesejátékát *Jávor* Pál vendégfellépével. Az ünnepi beszédeket dr. *Támedly* Mihály tankerületi főigazgató és dr. *Németh* Antal, a Nemzeti Színház igazgatója mondja el.

Menyasszony-búcsú

Vágó Märyt, a kedves és tehetséges szubrettet, aki még április havában férjhez megy *Littke* József pécsi pezsgőgyároshoz: husvéthétfőjén, a *„Julia"* esti előadásán búcsúztatják a Városi Színházban. Az esküvő április 28-ikán Budapesten lesz az aradinteai anyakönyvi hivatalban.

Jushnijék pénteken este érkeztek Budapestre

Csütörtök estére várták *Jushnijékat* a Royal Szinházba, ahol ma este kezdik vendégjátékukat. De nem jöttek és semmi hír sem volt róluk. Végre Nagypénteken délután telefonértesítés jött *Győrből,* hogy ott vannak és onnan folytatják útjukat Budapestre. Este meg is jöttek, a szinháznál *Föld* Aurél igazgató és *Biró* Imre impresszáriő fogadta őket és még az este próbát tartottak a Royal színpadán a *„Danke schön, es war bezaubernd"* című darabból. Ma este már előadást tartanak.

Mandl mulató

A Folies Caprice hatalmas sikere után a *Komédia Orfeum* ismét a régi békeidőkbe viszi vissza új revűjének tárgyát. Ezúttal a híres *„Mandl mulató"* életét viszi színpadra a társulat és megkísérli a közönség elé varázsolni a régi békebeli pesti mulató aranyos derűjét és szívderítő humorát. Hogy ezt a próbálkozást teljes siker koronázza, azért az érdem elsősorban a kitűnő szereplőket illeti. Az öreg Mandl bácsit *Sarkadi* Aladár játssza, aki a pompás kis *Rottal* együtt összesen három bóhozatban kacagtatja meg a közönséget. *Radó* Sándor, mint Johnson és *Szilágyi* Marcsa, mint Dean a régi Ősbuda feledhetetlen sztárjai aratnak megérdemelten nagy sikert. Ezer móka, dal és tánc van még a revűben, amelyben fellépnek még a nagyon stilusos és tehetséges *Bellák* Miklós, *Barna* Anci, *Békeffi* Róbert és *Misoga* László. Külön dicséret illeti a revű kitűnő rendezőjét. *Sziklai* Józsefet. *(r. l.)*

A mai műsor

OPERAHÁZ: Nincs előadás. — NEMZETI: Nincs előadás. — NEMZETI KAMARA: Nincs előadás. — VIG: Fűszer és csemege (8). — MAGYAR: Dinasztia (először, 8). — BELVÁROSI: Félperces szerelem (8). — PESTI: Hatodik emelet (8). — MŰVÉSZ SZINHÁZ: Kékszakáll nyolcadik felesége (kezd. 8). — ANDRÁSSY: Nem leszek hálátlan! (8). — KOMÉDIA: Mandl-mulató (1/29). — PÓDIUM: Tavaszi műsor (9). — ERZSÉBETVÁROSI: Ördöglovas (9). — JÓZSEFVÁROSI: Csókos regiment (9). — KISFALUDY: Egyetlen éjszakára (9). — JÓKAI SZINHÁZ: Megszökött a férjem (3/46, 1/29).

Április 14—20

1. **Pillanatnyi pénzzavar**
ERDÉLYI MICI, KABÓS

2. **Rin-Tin-Tin bosszuja**

OTTHON FILMSZINHÁZ

VIII., BENICZKY-UTCA 3.

Fekete gyémántok

Kiapadhatatlan kincsforrást talált egy magyar filmvállalat (a Hirsch és Tsuk cég), amikor rábukkant a legnagyobb magyar mesemondó: *Jókai* Mór regényének filmlehetőségeire. Megcsinálták az „Uj földesúr" és az „Aranyember" filmjeit. Olyan jelentékeny sikert arattak, hogy most a harmadik Jókai-film, a „Fekete gyémántok" láttán nem nehéz megjósolni a magyar filmgyártás útjainak egyik legbiztosabb irányát: a Jókai mesevilág teljes felhasználását. *Mihály* István és *Orbók* Attila irták a *„Fekete gyémántok"* sikerült forgatókönyvét, amely *Falus* István és *Gál* Ernő produkciójában, *Vajda* László rendezésében igazi esemegéje és nagy vonzóerejű szórakozása lesz az egész magyar közönségnek. Akik ismerik Berend Iván érdekfeszítő, a modern detektivregény izgalmait is túlszárnyaló lázas ütemű szerelmi regényét, a bányaélet veszedelmeinek, a tőzsdemanipulációnak mesterien egymásbafonott drámáját, azok ámulva nézik a pergő filmképet, a fantázia megvalósult világát. Akik pedig nem olvasták és a filmről ismerik meg, — nagy kíváncsisággal fogják előkeresni a Jókai-köteteket, hogy még többet tudhassanak meg a kitűnően fotografált, bravurosan összeállított film hőseiről. *Jávor* Pál tiszta jellemű Berend Ivánja, *Szeleczky* Zita szép szemű és illuziótkeltő Evilája, *Törzs* Jenő, *Csortos* Gyula, *Mály* Gerő, *Rózsahegyi* Kálmán, *Greguss* Zoltán, *Köpeczi-Boócz* Lajos egy-egy mesterl alakítással teszik teljessé a „Fekete gyémántok" művészgárdáját. Az új magyar film a *Kamara, Décsi* és *Átrium* filmszínházakban kerül a közönség elé.

Éjféli keringő

A szerelem romantikája örök és a modern technika vívmányainak birtokában csak külsőségei változnak, az emberi szív érzelmei nem. Az *Uránia* új filmjében egy nagyvállalkozó és egy fiatal, színésznőnek készülő leány finom és nemes vonzalma erősödik mély és szenvedélyes szerelemmé, amely az afrikai számum homokjában kel életre, a sivatag tengerébe fulladt repülőgép megbénult szárnyai alatt, Berlinben, egy tőzsdei izgalmas krach atmoszférájában virágzik ki és Newyorkban borul teljes pompájába, hogy rövid boldogság után reménytelenné hervadjon. *Tourjansky* emelkedett rendezői ízlése kell hozzá, hogy ennek a fordulatos szerelmi történetnek minden jelenete a szívünkbe vésődjék és megkapjon e lelkeknek az a hatásos szerelmi drámája, amelyet Willy *Birgel* markáns, művészi alakítása és Brigitte *Horney* elmélyülő, meggyőző játéka eleven erővel rajzol meg. A két főszereplő mellett az epizódszereplők hálás figurái járulnak hozzá a kivételes sikerhez, amelyben ngay része van a világhírű magyar hegedűművésznő, *Linz* Márta hangulatos, nívós kísérőzenéjének.

Nagy szerelem

Nem az első Molnár-darab, amelyből a Metro-studióban film készült és ha a plakáton szükségesnek látták feltüntetni, hogy a világhírű író színműve *nyomán* került vászonra a „Nagy szerelem": a Metronak ezt az úri gesztusát az írót megillető tiszteletadásnak kell tekintenünk. A komolyabb tendenciájú mű újszerű meséjén, finom lélekrajzán és szellemes dialogusain túl ugyanis Metroék olyan elemeit is felfedezték Molnár Ferenc darabjának, amelyek felettébb alkalmasnak látszottak arra, hogy filmszerűen kiszélesítve, új oldalról mutassák be a huga boldogságáért aggódó, de titkon a maga szerelméért is küzdő leány történetét és egészen új hatásokkal gazdagítsák a filmváltozatot. Első két harmadában híven követi a film az eredetit, törés nélkül megőrizve a szalon-vígjáték előkelő tónusát is, de akkor egyszerre fordul a dolog, az illedelmes vígjáték váratlanul burleszk-komédiává terebélyesedik és a kacagtató ötleteknek olyan záporát ontja pillanatról-pillanatra, hogy a néző elfárad a nevetéstől. Merész kísérlet volt, de az eredmény fényesen igazolja az elgondolást. Minden pillanatban fergeteges hahota hullámzik végig a nézőtéren és reszketteti meg a Metro-filmszínház sok kacagás-vihart hallott falait. Mindenkit elbűvöl Myrna *Loy* szépsége, komolyságon is áttörő édes humora, de a vidám játék igazi hőse az aranyosan csibészkedő bohém piktor: William *Powell.* Remek komédiás. A *Nagy szerelem* — nagy siker.

A zsidójavaslat a kisgazdapárt előtt

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A független kisgazdapárt jövő heti ülésén foglalkozik a zsidójavaslattal, várható állásfoglalására azonban következtetni lehet a vidéki szervezetek vezetőinek körében kialakult szempontokból. Ezeknek adott hangot húsvéti cikkében Acsay László, a párt abaujmegyei szervezetének vezetője, aki kifejti, hogy a zsidótörvény mai javaslata egyfelől hiányos, másfelől alapjaiban elhibázott, mert kizárólag mechanikus eszközökkel kívánja a kérdést megoldani.

Szerinte a zsidótörvény rendelkezései könnyen megkerülhetők s e mellett azt a veszdelmet rejtik, hogy a zsidó gazdasági rétegeket önálló egzisztenciák teremtésére kényszerítik, a keresztény fiatalságot pedig kevés kivétellel inkább a fix gazdasági állásokban kötik meg. A javaslat tehát

keresztény gazdasági bürokráciát termel ki anélkül, hogy a nagy keresztény néptömegek gazdasági jólétét intézményesen biztosítaná.

A javaslat nem intézkedik az erkölcsi indok nélkül élvezett aránytalanul nagy jövedelmek leépítéséről s legfeljebb azt éri el, hogy *a hasznot — mások kezébe juttatja.* A zsidókérdés szerves megoldását a cikkíró az ingótőke: a bank- és kartelérdekeltségek indokolatlan kiváltságainak lefokozásában és *a keresztény néprétegeknek a gazdasági életre való nevelésében és gazdasági megerősítésében látja,* ami automatikusan jelenti a probléma megoldását is. Végül hangsúlyozza, hogy a párt annál őszintébben, annál bátrabban és elfogulatlanul tárgyalhatja ezt a kérdést, mert *tagjai között nincsenek zsidók, de még bank- és gyáripari igazgatósági tagok sem,* mert ezek vállalását a párt tiltja.

— **Tóth Lászlót jelölték az Ujságíróegyesület elnökének.** A *Magyar Ujságírók Egyesületének* elnöki tanácsa és választmánya csütörtöki ülésén foglalkozott a *Márkus* Miksa lemondásával megüresedett elnöki szék betöltésével és erre a tisztségre egyhangúan dr. *Tóth* Lászlót, a *Nemzeti Ujság* főszerkesztőjét jelölte, akit az április 28-iki választásig az elnöki teendők ellátásával is megbízott. Tóth László a jelölést *elfogadta.*

Amilyen mértékben fokozódnak a pazarló életgondjai, ugyanolyan mértékben csökken a takarékos ember életkűzdelme.

Prágai pirostojás

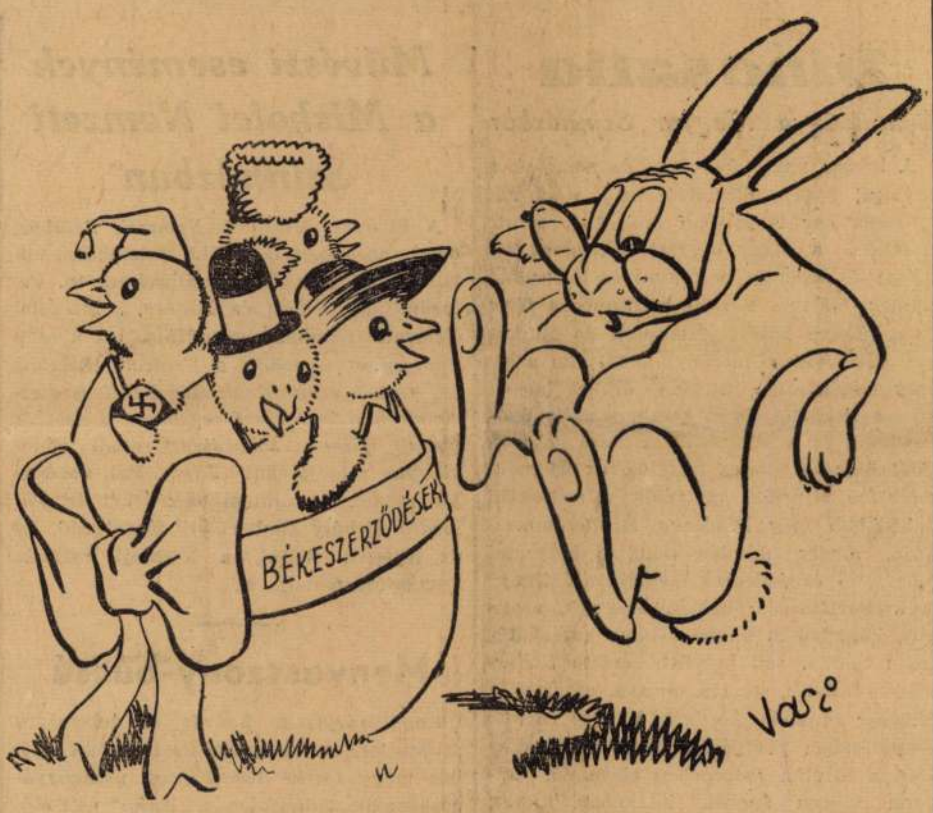

A nyuszi: Ha már kikeltek, legalább egy helyen csipognának . . .

Elfogták a soroksári rablógyilkost

Menyasszonyát is letartóztatták

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A csendőrség közel három hétig tartó nyomozás után nagypénteken hajnalban *elfogta a soroksári gyilkost,* aki különös és titokzatos körülmények közt tette el láb alól *Stumpf* Mihály fűszerest.

Március 28-án Soroksáron, a Hősök-tere 1. számú ház egyik kis szobájában vérbefagyva találták Stumpf Mihály fűszerest. A 70 éves öregembert

baltacsapásokkal ölték meg.

A csendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a gyilkosság körüli napokban nyomtalanul eltünt lakásáról *Keszei* József 26 éves kovács-segéd. Néhány nappal ezelőtt Soroksár újtelepen találták meg Amikor megkérdezték tőle, hogy hol járt, elmondotta, hogy ötnapi elzárásra ítélték és ezt a büntetését ülte le a főszolgabírói hivatal fogdájában. Állítását szabadulólevéllel is igazolta. Szabadulása óta, mint mondotta, Soroksár-újtelepen tartózkodott menyasszonyánál, *Szekely* Jánosnénál.

A csendőrség azonban a szabályszerűnek látszó szabadulólevél adatainak is utána járt. Ily módon nagy meglepetésre kiderült, hogy a szabadulólevél a március 28-iki dátumot tüntette fel, holott Keszei már március 27-én kijött a fogdából. Ugyanakkor megállapították, hogy *a kovácssegéd, akinek semmi jövedelme nem volt, az utóbbi időben nagyobb összegű adósságot törlesztett és állandóan volt pénze.* Házkutatást tartottak Székely Jánosné lakásán. A házkutatás szenzációs eredményre vezetett: ruháskosárban és szalmazsákokban *300 pengő készpénzt találtak,* azonkívül *egy gyűrűt, amely kétségtelenül Stumpf Mihály füszeresé volt.*

A csendőrök most újra elővették a kovácslegényt, aki a bizonyítékok súlya alatt

bevallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot.

Elmondotta, hogy Székelyné el akart válni az urától, házasságot akartak kötni és *együtt beszélték meg, hogy Stumpf Mihály fűszerestől szereznek pénzt.* Március 27-én este meghúzódott Stumpf boltjában, hajnalban magához vette a fűszeres baltáját, besurrant a lakásba és az előszoba egyik sötét sarkában lesbe állt. Amikor Stumpf kiment a kamrába szénért, Keszei belopózott a szobába és pénz után kutatott. Az öreg fűszeres azonban váratlanul visszajött.

Ekkor a baltával négyszer a fejére sujtott.

Az öreg ember véresen, élettelenül vágódott el. A gyilkosság után gyorsan átkutatta a lakást. Négyszáznegyven pengő, egy zsebóra és egy gyűrű volt a zsákmány.

Keszei Jánost és Székely Jánosnét letartóztatták és a mai nap folyamán beszállították őket a pestvidéki ügyészség fogházába.

Benes gratulál

Sokféle hír kering manapság a külpolitikában s óvatosan igyekszünk kiválogatni a rém- és álhírek kavargásából a hiteles, megbízható értesüléseket. Igy többek között napok óta találkozunk egy prágai híradással, amely oly *valószínűtlenül* hangzott, hogy nyugodt lélekkel dobtuk papírkosárba. Nehéz volt józan ésszel elhinni a hírt: *a csehszlovák köztársaság elnöke gratulál a spanyol vörösök elnökének.*

Most azonban hiteles lett a hír, hivatalos prágai lapok közlik, hogy dr. Benes Ede elnök táviratban üdvözölte barcelonai kollégáját: *„A köztársaság születésnapján őszinte szerencsekívánataimat küldöm Excellenciád és Spanyolország számára.“* Igy szól a prágai sürgöny.

Április 13-án született, hét évvel ezelőtt, a spanyol köztársaság. Hogy azóta mi történt, mindannyian tudjuk. Calvo Sotelo meggyilkolása volt a jeladás a vörös rémuralom számára, anarchistabandák, gyilkos dinamiterok, szovjetbrigádok és nemzetközi vörös önkéntesek szálltak harcba a spanyol nemzeti hadsereggel. Két esztendeje tart a polgárháború, Franco kezében tartja már csaknem egész Spanyolországot s csupán a katalán tartomány és a valenciai parti sáv felszabadítása van hátra.

A nemzetiek áprilisi offenzivája diadalmasan tör előre, Barcelona villanyszolgáltatását is elvágták már, a vörös kormány ide-oda menekül s ugyanakkor — *Benes elnök gratulál Azana elnöknek.*

Torz téfája ez a történelemnek. Csehszlovákia roskadozó épülete recseg-ropog, de elnöke sürgönyöz a vörös kollégának...

Ha a távirat még megtalálta a címzettet s nem jön vissza azzal, hogy *„címzett elköltözött“*, a közismerten *vitéz* cseh nemzet biztatása nagy örömet fog kelteni a tenger felé sodródó vörösöknél. Rájuk is fér. A menekülő vörös kormány számára vigasztaló tudat lesz majd, hogy *Csehország velük tart...*

BRESLAUI VÁSÁR

1938 május 4—8-ig

A külföld részvétele a Breslaui Vásáron a következő országokra terjedt ki: Bulgária, Jugoszlávia, Lengyelország, Románia, Csehország, Törökország és Magyarország. Utazási kedvezmény az összes külföldi utiszakaszon, Németországban pedig 60%. Közelebbi felvilágosítással az összes utazási irodák szolgálnak

Postacím: Breslau 16, Messegelände.

A szovjet nép bizalommal van a magyarság iránt

— mondja Leonid Szoboljev, a Sztalin-díjas tengerész-író

Bukarest, Berlin, Prága, Bécs, Budapest, Belgrád, Szófia... Ime, az európai városok hosszú sora, amelyet Leonid *Szoboljev*, a *Sztalin-díjas író és költő* felkeresett, vagy a közeljövőben meglátogat, hogy a *„győzelem útján"* című háborús naplója második kötetének alapanyagát — frontjegyzeteit — kiegészíthesse.

— Berlinben másfél hónapig maradtunk. Elfoglalásában kivettem a magam részét. Flottánk egyik kis különleges motorcsónakjában feleségestől ott voltam, amikor a hadvezetőségünk végrehajtotta a Spree-folyón a hadjárat legragyogóbb támadását. Ilyen kétszemélyes kis „gyorshajókon" tizenkétezer emberrel kezdtük meg meglepetésszerűen a Reichstag s a belterületek ostromát.

— Általános benyomásom? Ha eltekintek az anyagi helyzettől, azt abban sűríthetem össze, hogy ezidő alatt *megbizonyosodtam a szovjet-nép erkölcsi és szellemi fölényéről a németekkel szemben.* Vallom, hogy a fasizmus erkölcsi zsákutcába vitte a német népet. Amikor csapataink megjelentek Berlin külvárosaiban, a lakosság rémülten és letargikusan fogadta őket. Később, amikor látták, hogy parancsra kell dolgozniok, akkor, persze, megnyugodtak. Parancs, az bizony, kell nekik.

A szovjet irodalom új jelenségei iránt tudakozódunk.

— Rógóta nem jártam odahaza. Felfogásom szerint azonban a mai orosz irodalom *két főirányban* fog haladni. Egyfelől *a háborús visszaemlékezések* vonalán, — noha bizonyos, hogy az újfajta „Háború és béke"-t majd csak jóval később fogják megírni —, másfelől pedig *a lélektani regényen* — hiszen a háború nagyban megváltoztatta az erkölcs viszonyát a különböző fogalmakkal és ezzel kapcsolatosan sok új probléma tünik majd szembe.

— *Hogyan ítéli meg az új magyar életet?* — vetjük közbe búcsúzóul a kérdést.

— Felfogásom szerint *a szovjet-nép bizalommal van a magyarság iránt.* Jól tudom, hogy a magyar nép végre szabadnak érzi magát s most úgy alakítja sorsát, jövendőjét, ahogyan akarja. *Csakis rajta múlik, hogy az milyen lesz.* Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát — teszi még hozzá mosolyogva az orosz-magyar közmondást.

Szoboljev maga is végigküzdötte a háborút. Katonacsaládból származik. Atyja tüzérszázados volt. Az októberi forradalom idején a Tengerészeti Iskola növendékeként belép a Vörös Flottába, parancsnoki ranggal. 1931-ig szakképzett kormányosként parancsnoki tisztséget tölt be a szovjet flotta hajóin. Már 1926-ban megjelennek versei, elbeszélései, de főművét csak 1933-ban hozza nyilvánosságra. A siker óriási. Egyedül a Szovjetúnióban nyolcszázezer példány kelt el belőle, de lefordítják egy tucatnyi nyelvre. Háborús megfigyeléseinek eredménye: három könyv. „Tengeri lélek" című elbeszélésgyűjteményével elnyeri a Sztalin-díjat.

G. L.

Amerikai románok a Groza-kormány mellett

Bukarestből jelentik: Román hivatalos közlemény válaszol azokra a külföldi sajtóhangokra, amelyek szerint a jelenlegi román kormány nem a nép akaratát képviseli. Ezek a külföldi sajótermékek — hangsúlyozza a közlemény — megértés, jóakarat és tárgyilagosság nélkül tárgyalják az 1944 augusztus 23-ával elkezdődött nagy román belpolitikai változásokat.

A román kormány a mögötte felsorakozó tömegek bizalmára támaszkodva, visszautasít minden igazságtalan támadást, amely a londoni értekezlet idején célzatosan éri. A Newyork Herald Tribune és az amerikai románok nyilatkozata a Groza-kormányba, a legszélesebb demokratikus erőre támaszkodó és a nép akaratát képviselő kormányba vetett bizalmukat mutatják. A román kormány igazságának tudatában nemzetközileg is várja az elismertetést.

Helyreigazítás

Nagy figyelemmel olvasandó!

Dr. Szegő Vilmos főállamügyészhelyettes a Szabadságban megjelent Hertelendy-cikkek kapcsán a következő helyreigazítás közlését kéri:

1. Való az, hogy a cikkíróknak az ügyészi határozat indokolásából idézőjelekben közölt mondata az első betűtől az utolsóig valótlan.

2. Valótlan, hogy én Hertelendy Bálnét védem, illetve, hogy az ellene folyó reám kiosztott ügyben nem népügyészi törvényes kötelességemhez híven jártam el.

3. Valótlan az a gyanusítás, hogy Hertelendynének nálam akár közvetlenül, akár közvetve befolyása van.

4. Valótlan, hogy Somogyi Dezsőt le akartam beszélni arról, hogy az függyel tovább foglalkozzék ellenben közöltem vele, hogy előadnivalóit a vonatkozó rendelet szerint nyujtsa be írásban.

5. Valótlan, hogy Hertelendy Béláné cselekménye az én „erélyes és különös" beavatkozásom következtében maradt büntetlenül.

6. Tény az, hogy Hertelendy Béláné (azelőtt Szegő Jenőné) nekem sem rokonom, sem ismerősöm, akit sem az eljárás előtt, sem alatt sohа nem láttam és vele nem beszéltem.

7. Valótlan, hogy Somogyi Dezső, Bulbuk Gyula és dr. Landauer Eduárd sérelmére Hertelendy Béláné által állítólag elkövetett bűncselekmények miatt folyó egyesített bűnügyben a gyanusítottat azonnal szabadon bocsátottam, mert

a) ez az egyesített ügy nem volt és nincs rám kiosztva,

b) s mert valótlan, az, hogy ebben az ügyben Hertelendy Bálnét a politikai rendőrség egyáltalán letartóztatta,

c) s mert tény az, hogy ebben az ügyben a Népügyészség még semmiféle határozatot nem hozott.

8. Tény az, hogy az egyesített ügy iratai csak 1945 augusztus hó 28-án érkeztek a Népügyészségre, én pedig Somogyi Dezső egyedüli feljelentése alapján a nyomozást 1945 május 29-én szüntettem meg a politikai rendőrségnek azon jelentése alapján, hogy Hertelendy Bálánné a Magyar Állambiztonsági rendőrségnél (Hajn Péterné) 1944. tavaszán nem tett feljelentést Somogyi Dezső ellen.

9. Valótlan, hogy én a cikkíró előtt olyan jogi felfogást fejtettem ki, melyből a visszaélés lehetősége áradt.

10. Nem felel meg a valóságnak, hogy én azt bizonyítottam a cikkíró előtt, hogy írott bizonyíték hiányában kellett Hertelendynét szabadlábra helyeznem, viszont tény, hogy azt állítottam és az van hatályosan, hogy bizonyíték hiányában kellett Somogyi Dezső egyedüli feljelentésére folyó eljárásban nyomozást megszüntető határozatot hoznom.

11. Valótlan, hogy a legsötétebb zugügyvéd érveivel cáfoltam a cikkíró előtt az igazságot és rothadt ügyet jószagúvá próbálok ifatosítani.

12. Nem felel meg a valóságnak, hogy én a nyilas denunciánst kiengedem és gondoskodom arról, hogy a leleplező lakat alá kerüljön, mert Somogyi Dezső ügyében nem a Népügyészség, hanem az Államügyészség intézkedett.

13. Nem felel meg a valóságnak, hogy a Népügyészségnek kijárói vannak akik a pénzt megfelelő helyre továbbítják.

Tény az, hogy a kifogásaimnak miatt az Igazságügyminiszter Úrtól a bűnügyi eljárás megindítására felhatalmazást kértem.

*

Közöljük ezt a helyreigazítást, mely nagy szorgalommal cáfolja egyrészt a lényegtelent, másrészt azt, amit cikkeinkben nem is állítottunk; közöljük, mert a helyreigazításból is látható, hogy mi az, amivel dr. Szegő Vilmos főnépügyészhelyettest és a népügyészséget vádoltuk. Örömmel vesszük tudomásul, hogy dr. Szegő Vilmos véleménye szerint a Népügyészségnek kijárói nincsenek s roppantul szeretnők, ha mi is ezen a véleményen lehetnénk. Sajnos, a helyreigazítás mind a 13 paragrafus-kampójával arról győz meg bennünket, hogy dr. Szegő Vilmos csakugyan nem való oda, ahova állították. De ez a népügyészség és az igazságügyminisztérium dolga.

Személyesen: hát persze, hogy ellenem kell a bűnügyi eljárást megindítani. Hiszen olyan régen és olyan rövid ideig ültem a magyar reakció börtönében. Itt az ideje, hogy mulasztásomat pótoljam.

Gábor Andor

A Magyar Dohány-jövedéki Központ

Igazoló Bizottsága felhívja mindazokat, akik az érsekújvári dohánybeváltó hivatalban szolgálatot teljesített Hertai József dj. tiszt politikai vagy szociális magatartásáról bármilyen adatot szolgáltatni tudnak, észrevételüket II., Iskola-u. 13. sz. alá az Igazoló Bizottságnak írásban vagy személyesen tegyék meg. Budapest, 1945 szept. 18.

Dr. Vörös István s. k.,
az Igazoló Bizottság elnöke

Percemberkék dáridója

XXXIV.

Színésznő, szivárványszínben

Néhány év híján ötven esztendeje éli a percemberkék életét Fedák Sári. Ahány lexikonban előfordul a neve, mindegyikben más esztendő jelzi a születési évét, dehát dátum ide, dátum oda, közel félévszázada, hogy a beregszászi lány belibbent a színpadra, megkapta a Zsazsa becézőnevet és meghódította a közönséget. Volt is mivel. Szépnek ugyan nem mondhatták, de több volt, mint szép: érdekes és tehetséges.

Ha most idehaza lenne, pár év mulva bizonyosan nagy hejehujázással ünnepeltetné meg színészi pályafutásának ötvenedik évfordulóját. Ezen az estén beöltözne a magyar színészet nagyasszonyának szerepébe, amit az utóbbi években időnként már sikerrel alakított. Zsazsánk volt már minden: dzsentrilány, mágnások kedvence, magyar föld tüzrölpattant leánya, táncoslábú vaudeville szubrett és komoly színművésznő s amikor elérkezett abba a korba, amikor már nem volt fontos, hogy mit tüntetnek fel a lexikonok születési éveként, a színpadról rögtönzésként ható, de valójában gondosan előkészített, a poent sokszorosan kipróbáló bemondásaival élcelődött a korával. De azért fel-felforrt benne a régi Zsazsa-vér, előszeretettel irattott a testére szabott darabokba olyan jelenetet, amelyben ledobja egyszerű ruháit s egy ragyogó estélyi toalettben újból felrágyog, mint a poraiból megélemedett Phönix. Sőt színpadi szereplése utolsó évében már odáig ment, hogy maga írt darabot, amelyben élete egy epizódját öntötte jelenetekbe, azt az epizódott, amelyért az életben is megmosolyogták, amikor pedig a színpadon leplezetlenül kiteregette életének ezt a meglehetősen nyilvános „kulisszatitkát" — kinevették.

Mindig azzal kérkedett, hogy okos nő. Mégis, talán senki nem követett el életében annyi nem okos dolgot, mint ő. Nem egyszer állott a népszerűségnek olyan magaslatán, mint csak kevesen azok közül, akik színházat játszanak, aztán jött egy vigyázatlan mozdulat és mindig lezuhant a csúcsról. Még a régi Népszínházban gázsidifferenciája támadt a súlyos anyagi gondokkal küzdő Vidor Pállal. Zsazsa nem engedett, Vidor bezárkózott az irodájába és agyonlőtte magát. A néphangulat Zsazsa ellen fordult. Előző nap még kifogták kocsijából a lovakat, másnap meg akarják kövezni. El kellett tünnie a színpadról. De aztán „az én drága közönségem" megbocsátott és elfelejtette az esetet. Később egyik politikai végletből a másikba esett, egyik házassága körül is botrányszag terjengett, kiment Amerikába, ahol hamistanuzási perbe keveredett s csak nagy üggyel-bajjal tudott kimászni belőle. Aztán jöttek új politikai áramlatok, a harmincas évek pusztító bacillusokkal teli -izmusai, Zsazsa természetesen menten a zászlajuk alá szegődött.

Ahogy az életben végigjátszotta a nő minden válfaját, úgy váltogatta életében a színeket is. Először tüzes nacionalista volt, lelkes pirosfehérzöld, azután részeire bontotta ezt a három színt és lett először piros, azután fehér, végül zöld. Közben azonban lelkesen behódolt a letűnt kor legdivatosabb színének: a barnának is. 1938-ban a beregszászi úrikaszinóban nagy beszédet mondott, amely csöpögött a németimádattól és a vezér dicséretétől, s csak természetes, hogy ezt a beszédet Heil Hitrel-rel fejezte be. Hitler-rajongásában annyira ment, hogy könyvet is írt korunk legzseniálisabb emberéről, — ahogy nagy előszeretettel nevezte. A vészterhes esztendőkben, amikor minden magyar művésznek — és legelsősorban a népszerűeknek — példát kellett volna mutatni, nyiltan odaállt a jobboldal mellé. Eleinte csak abban tetszelgett, hogy különböző pestkörnyéki városokban MÉP-zászlóanyának érezhette magát, aztán folytatta megvadult Hitler-imádatával és befejezte a nyilasok iránt kimutatott szimpátiájával.

Mert ezzel tényleg befejezte.

Magában valószínűleg azt tervezgeti, hogy egy szép napon itthon terem s mintha semmi sem történt volna, egy pár jóizű fedáki mondattal elintézi az egész dolgot.

Művésznő, ezúttal téved! „Az én drága közönségem" még egyszer nem bocsát meg. Csak maradjon ott, ahol eltünt. A jobbfeléken.

p. l.

Művészet * Irodalom

Rettenetes szülők

Jean Cocteau, a néhai dadaista francia költő, a cinikus stílus-„forradalmár", európaszerte nagy közönség-sikert aratott színművét mutatta be péntek este a Művész Színház. A premier-közönség tetszéssel fogadta a darabot s helyenként nyiltszíni tapsokkal akasztotta meg a játék menetét.

A színműnek öt szereplője van: apa, anya, fiú, nővér (az anya nővére) és egy huszonötéves lányasszony, aki a fiú szeretője. Az anya szerelmes a saját fiába és halálos féltékenységgel viaskodik, hogy fiát „visszaszerezze magának". „Szerelme" miatt, már a fiú megszületése óta, elhanyagolja férjét, aki másutt keres vigasztalást. Vigasztalója — a színdarab cselekménye idején — a huszonötéves lány, akinek a fiú is az útjába botlik, s aki így az apának is szerelmi vetélytársa lesz. Mindezeket a viaskodásokat — családon belül és családon kívül — néha fölényes, néha elhomályosuló, néha gyilkosan villanó tekintettel figyeli az anya nővére, aki a családot pénzeli és akitől az anya huszonhárom évvel ezelőtt elhódította az ideálját — az apát.

A színpadon három és félórán át viaskodik egymással az öt ember. A szereplők jók, egyesek nagyon jók — csak a rendezés vétette el a dolgát. Ha ezt a „színművet" — ezt az Ödipus-tragédiát szatírikus beállítottsággal játszatta volna! De nem így történt! A színpadon véres sikolyok, tragikus rángatódzások, hörgésbe fúló végkimerülések kergetik egymást és ez a halmozott, idegekre menő hisztériás tombolás azt eredményezte, hogy a cselekmény pergése elvesztette hatását a néző felett. Cocteau nem strindbergi örjöngést és nem ibseni komorságot álmodott a színpadra, nem is polgáriruhás görög tragédiát, de gúnyt, megvetést, ha jobban tetszik; gyilkos szatírát a hazug, szétbomló polgári családi életről. Nem családellenes ez a színpadi játék — ahogy ezt egy pesti kritikus egy előzetes bejelentésben írta —, dehogy, csak a háború előtti párisi polgári élet beteg tüneteiről állapította meg Cocteau, hogy azok gyógyíthatatlanok.

A rendezői tévedés áldozatai a színészek, akik a játékvezető utasításai alapján játszottak. Sulyok Mária, a beteg, hisztériás anya szerepében ragyogó, sokszínű. A hisztéria rengeteg skáláját játszotta virtuózan mindhalálig. Gábor Miklós a fiú szerepében egyenrangú társa Sulyoknak — csak a játék végén színtelenedik el kissé, tán belefáradt a rendezői elképzelés által elrendelt örjöngésekbe. Szörényi Éva, eltekintve néhány patetikusan ható pillanatától: a fülledt, bomló családi környezet fojtó légkörétől elkábult nézőt megnyugtatta a fiatalságával s emberiességével. Uray Tivadarnak ibseni gesztusokat és sorscsapásokat parancsolt a rendezés: túlságosan passzívá vált miattuk ez a jó színész. Keresztesy Mária, az okos, elnyomott, kihasznált szerelmes nővér szerepét ugyancsak a hibás rendezői utasítás miatt volt kénytelen hatástalanná formálni. Pedig az ő szerepe az együttesben a megsértett természetességet szimbolizálta volna — de így az csak suta intrikussá torzult.

Upor Tibor díszletei nagyon szépek, ízlésesek. A rendezés Apáthy Imre hibája.

(gergely)

A Belvárosi Színházat megvásárolta a főváros

Pénteken írta alá Vas Zoltán polgármester a Városi Színház megvásárlásának szerződését. A szerződés aláírása azt jelenti, hogy a főváros kultúrpolitikájának tervszerű kiépítésében újabb jelentős lépést tesz. A színház művészi vezetésében és irányításában nem történik változás, továbbra is Bárdos Artur marad a színház élén. A színház felügyeletére héttagú bizottság alakult, melyben helyetfoglal Bechtler Péter és Kövágó József alpolgármester, valamint Némethy Károly tanácsnok.

* **Bernhard Shaw „Blanco Posnet elárultatása"** című színművét szombaton este játssza a Magyar Színház. A műsor második felében a „Szabad Nép politikai kabaré" mutatkozik be pesti színpadon.

* **A Munkás Kultúrszövetség** országos propaganda-osztálya kéri a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt és a gyárak kultúrmegbizottait, hogy szeptember 24-én, hétfőn délelőtt 9 órakor jelenjenek meg a központi székházban (VI., Andrássy-út 59.)

* **A tanítónő**, Bródy Sándor színművének filmváltozatát a jövő héten kezdik forgatni a Hunnia filmgyárban. Ez az első magyar játékfilm, amely a felszabadulás óta készül.

* **Óbudán**, október első napjaiban kezdi meg előadásait a Három a kislány bemutatásával az óbudai Népszínház.

* **A Magyar Filmipari RT.** vasárnap délelőtt fél 10-kor a Royal Apolloban nagygyűlést tart, amelyen Rajk László mond beszédet.

* **„Hófehérke és a hét törpe"** című mesefilmet ingyenes előadáson mutatja be a gyermekeknek a Magyar Kommunista Párt V. ker. szervezete a Scala-moziban vasárnap délelőtt 11 órakor.

—□—

Népművelési értekezlet

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium népművelési ügyosztálya a korszerű népművelés kérdéseinek megvitatására augusztus folyamán az ország öt kultúrgócpontján: Pécsett, Pannonhalmán, Hódmezővásárhelyen, Debrecenben és Miskolcon egy-egyhetes népművelési értekezletet tartott. A budapesti hatnapos népművelési értekezlet szeptember 24-én, hétfőn kezdődik a Képzőművészeti Főiskola (Andrássy út 71.) dísztermében.

Megalakult a Magyar-Román Társaság

A Magyar-Román Társaság péntek délután tartotta alakuló ülését a Györffy-Kollegium székházában. A társaság elnöke *Kodály* Zoltán lett. Az ülés további során felszólalt *Gyöngyösi* János külügyminiszter. Örömmel üdvözölte a Társaság megalakulását, és hangoztatta, hogy *a két népnek, amelyet a gyűlölet hulláma elzárt egymástól és látásukat megzavarta, mindenekelőtt meg kell ismernie egymás kultúráját, irodalmát, művészetét, hagyományait, igazi történelmét,* és ezeken keresztül magának az örök államfenntartó népnek a lelkületét.

Szent-Györgyi Albert egyetemi tanár hangsúlyozta, hogy a nemzetek fiai beszélhetnek különböző nyelveken, de *a nép mindenütt ugyanaz, mindenütt megérti egymást* és lelkiismeretlen elemek azok, akik nyereséget akarnak húzni abból, hogy egymás ellen uszítják a népeket. A tudományos világ nevében üdvözölte a társaság megalakulását és sikert kívánt működéséhez. *Tamási* Áron, *Kosáry* Domokos, *Darvas* József és *Kardoss* László üdvözölte még az újonnan megalakult társaságot.

—=—

Előadások

Vasárnap:

Hajnal Dávid dr.: Embernevelés és világbéke. (Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete, Múzeum-u. 17. D. e. fél 11.)

—○—

* **A BSzKRT autóbuszokat állított** be az operaházi közönség szolgálatába. Az 1. és 5. autóbuszjárat az előadás végén éjjeli — kétszeres — tarifával szállítja a közönséget.

* **„A mi kis városunk"** felújítására készül a Vígszínház. A darab főszerepét erőtlai is Somlay Artúr játssza.

* **A Városi Színház** hétfőn mutatja be a Fényjelek Algirban c. angol filmet.

HUMOROLIMPIÁSZ

Vasárnap d. u. 3-kor a Zeneakadémián, Fellépnek: Melecsky Oszkár, Bilicsi, Fellegi Teri, Fekete Pál, Barna-Misoga, Kazal, Kökény, Major Ida, Hlasny, Timár Liza, Mimi Blanche, Szimf. jazz.

* **A Munkás Kultúrszövetség munkásdalos és karnagyképző iskolája** szeptember 23-án, vasárnap délelőtt 12 órakor pótfelvételi vizsgát tart a Bérkocsis-utca 41. szám alatti helyiségében.

— **A Szovjetúnió és Ausztrália** kulturális kapcsolatainak szorosabbra fűzése végett Sydneiben szovjet-ausztráliai művelődési társaság alakult.

Vasárnap délután 3 órakor a Népvarieté előadásainak keretében a
SPORTCSARNOKBAN
Ragyogó artistaszámok!

Radu Lukács-Joe Buren
10 menetes szabadstílusú vívdal
Ezenkívül:
Tasnády–Pellérdy 5 menet
Pilis–Bob Nelson 5 menet

Ötvenkét embert vettek őrizetbe

a nagyszabású fasiszta összeesküvésben való részvétel miatt

Orvosok, fiatal lányok, egyetemi hallgatók, alig húszesztendős fiatalemberek a szereplői a legutóbb leleplezett *nagyszabású és elszánt fasiszta összeesküvésnek*, amelynek részleteit most derítette fel a rendőrség.

A hónap elején gyalázkodó hangú röpcédulák jelentek meg a főváros utcáin, különösen a Belvárosban, amelyeken a kormányzat, a demokrácia és a felszabadító Vörös Hadsereg ellen uszítottak. Alig, hogy a röpcédulák megjelentek, megkezdődött a röpcédula szórók megfigyelése és az egyik hűvösvölgyi villában néhány nap mulva már rajta is ütöttek *a szervezési központon*. Munka közben találták az összeesküvők egy részét:

éppen röpcédulákat húztak le, amelyek a következő drámai felszólítással zárultak: „Élet, vagy halál! Válassz! Ezt üzeni a Magyar Front!"

A Magyar Front cégérét használták fel a szervezkedők, akik nemcsak „gyermekes csinyeket" eszeltek ki és hajtottak végre, hanem mint a házkutatások bebizonyították, elszánt és komoly szervezkedésbe kezdtek, amit igazol, hogy

a villában tíz kiló ekrazitot, egész kis arzenált, 14 láda lőszert, sok láda kézigránátot találtak.

Színe: zöld, szavajárása: kitartás, hangszere: gránát

A nyomozás során eddig *ötvenkét embert vettek őrizetbe*. Megállapították, hogy *a szervezkedés a feloszlatott Orsós-féle Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületéből, a MONE-ból indult ki.* A MONE nem igazolt fasiszta érzelmű és reakciós orvosainak egy csoportja, dr. *Kádár* Mihály volt Máv főorvos, a MONE egykori igazgatójával élükön, állandó „megbeszélést" tartottak. A megbeszéléseken részt vett többek között dr. *Pozdora* Pál, dr. *Babó* Tivadar, dr. *Köllő* Zoltán és dr. *Marx* József. Áprilisban kezdődtek a tanácskozások, amelyeknek során kialakult az eleinte elégedetlenkedő kis társaság programja:

elhatározták, hogy a MONE mozgalmát újjáélesztik és ennek keretein belül reakciós, antidemokratikus, illegális munkába kezdenek.

Abban is megállapodtak, hogy bevonják munkájukba az egyetemi ifjúságot és a fiatalságnak azt a részét, amely hajlandó a földalatti munkára.

Dr. Kádár augusztus elején érintkezésbe lépett Bilkei Pap Zoltán orvostanhallgatóval és Seres László műegyetemi hallgatóval Bilkei Pap idősebb Bilkei Pap Zoltán volt MONE orvos rokona, megbízható jobboldali érzelmű fiatalembernek bizonyult. A fiatalemberek csakhamar bevonták a munkába barátjaikat is, *Fazekas* Béla honvédelmi minisztériumi hadbírósági tsztviselőt és *Homolay* Zoltán orvostanhallgatót.

Ezek ketten azután nemcsak férfiakat, hanem nőket is „beszerveztek", így többek között Bilkei Pap Ilonát, Kovács Editet, Asbóth Bibiannát és Vladák Magdát.

A házkutatások során az egyik fiatal lánynál egy úgynevezett gyónókönyvet találtak, amelynek rovatait Homolay töltötte ki. Jellemző a fiatalok gondolkodásmódjára a gyónókönyv tartalma, amely szerint kedvenc írója Dövényi Nagy Lajos, kedvenc könyve Hitler: „Mein Kampf" ja, a „Tiszaeszlári bűnper", kedvenc színdarabja: az „Ártatlanok", kedvenc színésze: Kiss Ferenc, Páger és Szeleczky, színe: zöld, szavajárása: kitartás...

Arra a kérdésre, hogy milyen hangszeren játszik, azt a választ írta, hogy: kézigránát... géppisztoly...

A fiatalemberek álneveken szerepeltek és különböző lakásokon a legnagyobb titokban tartották összejöveteleiket. Egyelőre elhatározták, hogy krétafeliratokkal és röpcédulákkal indítják meg az akciót. Az összejövetelek ideje alatt őrszemeket állítottak fel, jelszavakat találtak ki; később lehúzógépen elkezdték a röpcédulák gyártását is. A röpcédulákon az ellenállási mozgalom politikai frontjának nevét, a Magyar Front nevet használták.

Amíg a szervezkedésnek ez a része tartott, Kádár és Homolay komolyabb „tervekkel" is foglalkoztak.

Merényletet terveztek a budapesti orosz emlékművek ellen, melyeket fel akartak robbantani, továbbá kézigránátos robbantásokat akartak végrehajtani az Andrássy-út 60. épülete, a parlament és számos demokratikus közéleti vezetőszemély ellen.

September 3-án — mint ezt a nyomozás megállapította —, reggel 8 órakor a mozgalom vezetői a Lenke-tér 4. számú házban általános „döntő" megbeszélésre gyülekeztek. Ekkor már körülbelül negyvenen voltak, közöttük új sajtófőnökük, Fazekas Béla, aki felolvasta röpiratának szövegét. Tizes tanácsot állítottak fel és esküt tettek a titoktartásra, valamint arra, hogy nem árulják el egymást.

A vecsési különítmény

Fazekas Béla beszámolt ezen a gyülésen arról, hogy

Vecsésen már megalakított egy egy csoportot, Seres László műegyetemi hallgató pedig azt jelentette, hogy a budai és pesti Szent Imre-kollégiumban számos egyetemi hallgatót nyert meg a földalatti munkának.

Négyezer röpcédulát osztottak itt ki, *Várhelyi* György, *Regdon* György, *Frey* András, *Zalay* Kálmán egyetemi hallgatók és *Kovács* Rezső OTI-fogalmazó között, akik továbbították ezeket az úgynevezett szórócsoportokhoz.

A vecsési csoport tagjai kizárólag katonákból rekrutálódtak; vezetőjük Zentay István hadapródőrmester volt.

Magyar Imre, *Horvath* Sándor és *Zentay* László azzal voltak megbízva, hogy több barátjuk segítségével fegyvereket gyűjtsenek. Sikerült is nagymennyiségű kézigránátot, különböző lőfegyvert birtokukba keríteni és

összegyűjtöttek tíz kiló ekrazitot is, amivel a Vörös Hadsereg hősi emlékműveit akarták levegőbe repíteni.

Ezeket a fegyvereket a hűvösvölgyi villában tárolták és a robbanóanyagokat egy képzett tűzszerészszel, *Lócsy* Géza fővárosi tisztviselővel készíttették elő a robbantásra.

A szervezkedés elég széleskörű volt már, amikor a rendőrség rájuk csapott. *Kádár* Mihály dr. irányította a mozgalmat és tájékoztatta a fiatalok csoportjának munkájáról a MONE orvostagjaiból alakult társaságot, valamint a tizestanácsot. A rendőrségi nyomozás során kiderült, hogy a mozgalom vezetői nem úgynevezett elbolondított és ártatlan fiatalok, hiszen Bilkei Pap Zoltán, amint rábizonyosodott, a náci-uralom idején *a Vannay-különítményben mint nyomozó teljesített szolgálatot.* A Vannay-különítménynél került össze Homolay Zoltánnal, Bilkei Pap és Homolay számos esetben vittek letartóztatott embereket a Thököly-úti, majd később a Városmajor-utcai nyilas székházakba és *mint kísérők, résztvettek az úgynevezett dunai sétákon*, ahol a rájuk bízott szerencsétleneket legyilkolták.

Bilkei Pap és még két társa lőtték agyon Fehér Péter ügyvédet is az óbudai Dunaparton, a Nagyszombat-utca végénél.

Mindenesetre elszánt fasiszta társaság került a rendőrség kezére. Bebizonyosodott, hogy a mozgalom, amelyet hólabdaszerűen terjesztettek, *vtszélyessé válhatott volna, ha idejekorán nem leplezik le.* Nem is kell nagy fantázia ahhoz, milyen következményekkel járt volna, ha sikerült végrehajtaniok a tervezett merényleteket. A leleplezett fasiszta banditák ügye rövidesen a Népbróság elé kerül.

Petur László

Harc az új francia alkotmány körül

A moszkvai rádió jelenti Párisból, hogy a kommunista, szocialista és a radikálszocialista párt, valamint a Szakszervezeti Szövetség és az Emberi Jogok Ligájának képviselői értekezletet tartottak, amelyen még egyszer

állást foglaltak De Gaulle reakciós szellemű választási törvényjavaslata ellen.

A demokratikus szervezetek képviselői elhatározták, hogy a közvéleményhez fordulnak és kimutatják De Gaulle tervezetének igazságtalan és a régi rendszert támogató voltát. Az amerikai sajtó szintén azt a felfogását hangoztatja, hogy minden értesülés úgy a főváros, mint a vidék hangulatából arra mutat, hogy

az ország többsége a Nemzeti Ellenállási Tanács programja mögött áll és az egykamarás alkotmányozó nemzetgyűlés összehívását követeli

A francia sajtó ezzel a mozgalommal kapcsolatosan élesen kikel de Gaulle kormánya ellen, mely gazdasági szerződést kötött Franco-val. A Ce Soir megállapítja, hogy a francia nép valósággal megdöbbenéssel fogadta ezt a szerződést, mely nem kevesebbet jelent, mint egy Hitlerrel kötött egyességet.

Spanyolországban

mintegy ezer kereskedelmi vállalat van a német tőkések kezében, és ezek a német tőkések mind emigrált nácik, míg másik kétezer olyan vállalat működik, melynek élén szintén emigrált német fasiszták állanak. — De Gaulle különben szombaton rádióbeszédet intéz a francia néphez, hogy a maga javára hangolja a választókat, akik vasárnap háromezer új megyei főtanácsi tagot választanak.

Megkezdi működését az agrárszövetkezeti központ

A Szövetkezeti Tanács már régebben elhatározta, hogy egybefoglalja a mezőgazdaság, és az ipari vonatkozású szövetkezetek és ennek érdekében felállítja a *Mezőgazdasági Szövetkezeti Központot*, illetőleg az *Ipari Szövetkezeti Központot.*

A Mezőgazdasági Szövetkezeti Központ péntek délután tartotta alakuló közgyűlését *Tildy* Zoltán elnöklésével. *Tildy* Zoltán bejelentette, hogy a központ célja *a már meglévő és a jövőben még megalakuló agrárszövetkezetek beszerző és értékesítő szervét megalkotni.* A továbbiakban utalt arra, hogy ma már politikailag szabad a magyar, de ez nem elég: *gazdasági vonalon is biztosítani kell megerősödését.* Erre legalkalmasabb eszköz a szövetkezeti mozgalom, amely a *magyar milliónak adja meg a szabadságot és a jogot arra, hogy gazdasági érdekvédelmi szerveit önmaga vezethesse.*

— Mi a magyar parasztságot érettnek tartjuk arra is — folytatta Tildy Zoltán —, hogy gazdasági jólétét maga irányítsa. Hatalmas önművelő területet nyit meg a parasztság előtt a szövetkezés, amely egyben kiépülhet érdekvédelmi szervezetté is, megteremti az összefogást, amellyel egyformán tudják majd megoldani az értékesítés és a beszerzés kérdéseit. Örülök annak, hogy jelen vannak a munkáspártok kiküldöttei is, mert meg kell találni a magyar dolgozók együttműködését és meg kell teremteni a mezőgazdasági és ipari termelést irányító csúcsszerveket.

Veres Péter, a Nemzeti Parasztpárt elnöke a legszegényebb parasztréteg nevében szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy olyan rendszert kell teremteni, amely a piac kialakulásában és az árak megállapításában beleszólást biztosít az ötmillió parasztnak. Jogot kell nekik adni arra, hogy befolyásukat érvényesíthessék. Számolni kell azzal, hogy mindig lesz kiviteli feleslegünk és hogy el ne kótyavetyéljék terményeinket; a szövetkezeteknek kell a parasztság segítségére sietniök a termelvények feldolgoztatásával.

A munkáspártok nevében Bónis József tett ígéretet arra, hogy a munkáspártok és a szakszervezetek is résztvesznek a most megalakult Mezőgazdasági Szövetkezeti Központ munkájában.

Italo Sala olasz filmigazgató esete egy dolláréhes ál-detektívvel

A Presto espressóban egy jól-öltözött s magát dr. Felberger államrendőrségi detektívnek nevező fiatalember igazoltatta a Budapesten tartózkodó Italo Sala olasz filmigazgatót. Felszólította, hogy kövesse őt, majd a filmigazgató lakására kísérte, ott házkutatást tartott, amelynek során nyolcszáz dollárt magához vett.

Ezután közölte, hogy a dollárok miatt előállíttatja a főkapitányságra. A központi városházánál azonban útközben az áldetektív azzal, hogy telefonálni megy, a kapuban álló rendőrőrszemre bízta az olasz filmigazgatót és ettől kezdve a dollárokkal együtt nyoma veszett. Az áldetektív kilétét mindeddig nem sikerült megállapítani: a rendőrség erélyes nyomozást indított.

Milyen sorrendben kap közvilágítást Budapest

A főváros közvilágítási berendezései az ostrom alatt legnagyobb részben elpusztultak. Az Elektromos Művek a helyreállítási munkálatokat nagy erővel végzi s a fogyasztókat legnagyobbrészt be tudta már kapcsolni. A tél bekövetkeztéig a lakható részeken a budai fogyasztókat is — egyes szórványos kivételektől eltekintve — bekapcsolják.

A legsúlyosabb sérüléseket azonban a közvilágítás szenvedte. A nagymértékű pusztulás miatt az Elektromos Művek ebben az évben csak a közvilágítás egy részét tudja újból üzembehelyezni. Így elsősorban a pesti oldal belső városrészei, majd a pesti külterületek főbb útvonalai, a budai oldalon pedig —, ahol a pusztulás közismerten még nagyobb mértékű — a belső városrészek főbb útvonalai jutnak közvilágításhoz.

A helyreállított közvilágítás minél zavartalanabb biztosítása céljából az Elektromos Művek felkéri a házmegbízottakat, hogy házuk táján a már helyreállított közvilágítási lámpák esetleges hibáját esetenként jelentsék be. Ennek megkönnyítésére az Elektromos Művek levelezőlapokat fog a házak között szétosztani.

Madarat tolláról...

A Kisgazdapárt egyik választói nagygyűlésén szóba került az a nehéz és gyötrelmes küzdelem, ami a háború alatt a magyar parasztság, munkásság és értelmiség összefogása jegyében folyt itt a fasizmus ellen. Varga Béla, a Kisgazdapárt pap-képviselője ezzel kapcsolatban azt a furcsa megállapítást tette, hogy ennek a harcnak „szellemi zászlóvivője" az elvhűség nem éppen tiszteletreméltó Grál-lovagja Parragi úr volt, „legelszántabb és legbátrabb harcosa" pedig Peyer Károly. A valóságtól kissé túlmesszi tévedt háryáda természetesen horxány sikert aratott és — ahogy a Magyar Nemzet írja — „a kisgazdanagygyűlés perceken át tombolva ünnepelte Peyer Károlyt".

MI ÚJSÁG A SZOVJETUNIÓBAN?

Nyiznikov, az északi-jegestengeri hajózási hivatal vezetője bejelentette, hogy Leningrádban a közeli napokban tanfolyam nyílik sarkvidéki meteorológusok kiképzésére. A tanfolyamra sürgős szükség van, mert több időjárásjelző állomáson öt-hat éve megszakítás nélkül szolgálatot teljesítenek a tudósok. A most kiképzendő szakemberek váltják majd le a hosszú idő óta távollevő kiküldötteket.

—

Leningrád sebészeti intézetében 30.000 rendkívül bonyolult műtétet végeztek a kórház 22 éves fennállása óta. Az intézett tanárai és orvosai kiváló eredményeket értek el a megcsonkított arcok helyreállítása terén azokkal az eredeti módszerekkel, amelyek a csont és a bőr áthelyezésével történnek. A háború alatt a sebészeti intézet orvosainak nagyobb része az arcvonal kórházában teljesített szolgálatot.

panasz-távirat

Érettségielőtt állok. Júliusban kellett volna vizsgáznom, azonban sebesült vagyok s míg a többiek az érettségi vizsgára készültek, én kórházban feküdtem, tehát vizsgázni nem jelenhettem meg. Az iskolában azt a felvilágosítást kaptam, hogy még nincs rendelet arra, mikor érettségizhetek. Kérjük a miniszter urat, készüljön rendelet a sok-száz sebesült és nyilasok által elhurcolt diák segítségére. Ez az utolsó évünk, nem szeretnénk saját hibánkon kívül osztályt ismételni. — Egy XIV. kerületi MaDISz-tag.

stop

Pápán és a pápai járásban működő pedagógusok a mai napig sem kapták meg állami illetményeiket. Kezdetben a közigazgatási szerveknek, illetve a közpénztáraknak kellett volna a többi közalkalmazottal együtt a pedagógusokat is kifizetni, a 18/1945. sz. M. E. rendelet szerint. Augusztus 1-ig minden közalkalmazott meg is kapta összes illetményét, csak a pedagógusok nem. A pedagógusok többsége ötödik hónapja egyetlen fillért sem kapott sehonnan, a város küldi az adóhivatalhoz, az adóhivatal a főigazgatósághoz, az meg a tanfelügyelőséghez, onnan a sóhivatalhoz... M. P. P. Sz. Sz. pápai csoport.

stop

Miért nem indítja meg a BSzKRT a 43-as villamost, amikor a vonal teljesen ép, csupán az elágazásnál kellene a huzalt bekapcsolni az Üllői-úti vonalba? Többezer dolgozó naponta órákat gyalogol, cipőjét lejárja, hogy a város két szélén haladó 52, 42, vagy 51-es villamosvonalakat elérje. Több kispesti dolgozó.

Nyersgumit, műgumit, bunát
mindenfajta gumiárut a legmagasabb áron vesz a
GUMIÁRU-KERESKEDÉS
FUTÓ-UTCA 8

Köztisztasági Hivatal

Romeltakarításhoz állandó munkára munkásokat felvesz. Fizetés a szakszervezet által megállapított bér- és külön akkordjutalom.

Ugyancsak felveszünk autószerelő, lakatos, bognár, asztalos és kőműves szakmunkásokat. Fizetés a szakszervezet által megállapított bér.

Jelentkezés naponta reggel 8 órától a személyzeti osztályon, VIII. ker., Kun-utca 6. szám I. emelet.

Kossuth Népe 1945 szept. 23.

Révai LEXIKONT VESZEK

MUZEUM KÖNYVKERESKEDÉS MUZEUM-KÖRUT 5.

10 raktárban 100 készítő 1000 bútora

VESZÜNK ELADUNK

Irodabútort, Függönyöket, Drapériákat, Pénzszekrényt, Használt műbútort Teljes lakás- és Irodaberendezést, Perzsaszőnyeget

UNIVERSAL BÚTOR-SZŐNYEG

VII. KERÜLET, WESSELÉNYI-U. 8.

Mány (MANDL JENŐNÉ) az elegáns divathölgyek nivós fehérneműüzlete. Gumiharisnya, fűző stb., békebeli választékban. Hungária Gumitextil R. T. lerakata. Váci-ú. 17.

BÉLYEG gyűjteményt sorokat vesz KASZAB, Károly-krt 3/a.

Órát, ékszert vesz, elad, javít Kalla, Szép-u. 1.

Székely Emil ékszerész Rákóczi-út 26 briliánst, aranyat, ezüstöt legdrágábban vesz

Pamut szűrővásznat keresünk. Megmintázott ajánlatokat: V., Kossuth Lajos-tér 18. III. em. anyagbeszerzési osztályba kérünk.

ARANY, ezüst, ékszer vétel, eladás dr. Bajmócziné Wintermantel Teréz, Rákóczi-út 10. I. 2.

Mindenkinél többet fizetek Irógépért, számológépért, rádióért (sérültért is) csövekért, műszerekért foto- és villamossági cikkekért gramofonlemezért. ÁRUFORGALMI, KIRÁLY-U. 28.

VESZEK Perzsaszőnyeget Textilárut Bőrárut PÁL LUXUS DEL-KA Petőfi Sándor-utca 1.

REGNER RÁDIÓ Nagy választék, olcsón, garanciával. Gramofon, lemez, fényképezőgép stb. CSERE — VÉTEL — RÁDIÓJAVÍTÁS Budapest, VII., Murányi-u. 53. II. 7.

Kerékpár alkatrészek, szerelés, karbantartás. GERŐ SÁNDOR, VI., Ó-utca 21. sz.

Aranyat, aranypénzt, briliánst, ezüstöt veszek, eladok. Jegygyűrűt, ékszert készítek, javítások megvárhatók. — SCHWARZ aranyműves, Dohány-utca 28., I. 4.

ROZGONYI Foto közismert, nívós. IV., Váci-u. 11b. IV. Kálvin-tér 5.

MARNITZ Hangszereket Tangóharmonikát Vesz és elad. VIII., József-krt 37.

6 hengeres **Steyer Super Cabriolet** príma gumikkal eladó. IV., Szarka-u. 1., V. 2. D. u. 6—8-ig

Irógépet vesz Vörösváry, IV., Múzeum-körút 13. I. 1. VIII., Rákóczi-út 11.

MOST ADJON EL szövetet, selymet, tisztábrccseszt, textilárút Schwarz Jenőnek, Madách-u. 8. Rombach-u. oldal.

Vegyi cikkeket vidéki átvétellel is minden mennyiségben átveszünk. Holly, IX., Erkel-utca 9.

Színház

„Rettenetes szülők"

Cocteau a Művész Színházban

Az ösztön, az emberi szívben e félelmes és gyönyörű fenevad, fölingerül néha egy nyárspolgári lakás falai közt is, ebben az összkomfortos, függönnyel, képpel, gázzal, villannyal és családdal berendezett ketrecben, kitör belőle s halálra marja azt, aki találkozik vele. Ebből származnak aztán azok a polgári tragédiák, amelyeknek az ujság ezt a címet adja: „Fia eljegyzésén megmérgezte magát egy ismert úriasszony." Alatta egy szívhezszóló rendőri riport.

Így az ujság.

Cocteau, az író, azonban az esetnek ezt a címet adja: *„Rettenetes szülők"* s darabot ír belőle. A cselekménye nem is több egy riporténál. Egy fiú, aki a család és az anyai szeretet túlhevített melegágyában nevelkedett s szinte már szottyossá érett e fullasztó, trágyás légkörben, a familiáris élet e komposztjában, beleszeret egy lányba. A lány eddig, nem is tudva arról, hogy öregedő mecénása és a fiú apja ugyanaz a személy, az apa szeretője volt. Mikor a szeretőjét féltő apa és a fiát féltő anya minden mesterkedése csődöt mond s a fiatalok a szerelem gyönyörű jogán mégis összekerülnek, az anya öngyilkos lesz.

A cselekmény ez s ez így csakugyan riport.

De Cocteau, a modern francia irodalomak ez a nyugtalanító és nyugtalan szelleme, a szenvedélynek ez a szenvedélyes nyomozója, leszáll az emberi lélek alvilágába, ahol a hétfejű rettenet él, a vágy, az indulat, a hajlam; az alvilágba száll, ahol valaha Sophokles járt s felhozta onnan a világnak és Cocteaunak az Oedipust; leszáll és szembenéz a fenevaddal: az ösztönnel. Frivolan nézi, de lelkiismeretesen, kegyetlenül, de igazságosan. S mikor kalandos útjáról visszatér az íróasztalához, megbotránkoztató nyíltsággal, de a művész őszinteségével elmondja, milyennek látta az emberi szívben a halálos, anyai ösztönt, amely a szeretet szelídségével van befuttatva ugyan, de a mélyén a vad szerelem, a féltékeny vágy fogai csattognak.

Ezt mondja el a szabályos, szándékosan egyszerű cselekményben a darab. Iszonyatosságában az ösztön rémdrámájának lehetne nevezni, már amennyire például a jellem és a testi rútság rémdrámája a „III. Rikárd". Meghökkentő és izgalmas rajz ez az emberről, a tragikus remekművek tüzes jelével a homlokán. Felhorzsol és felzaklat írói mondanivalójának és vallomásának kegyetlenségével.

A *Művész Színház* ezt a rendkívül érdekes, már-már szinte kellemetlenül nyugtalanító művet *Apáti Imre* mesterien reális rendezésében hozta szinre. Ennek a rendezésnek vannak meglepő leleményei, például a tükör-jelenet. Az előadás színészi meglepetése *Gábor Miklós* játéka a fiú szerepében. Ez a fiatal színész egészen szokatlan stílusérzékről tesz tanuságot egy párisi figura megteremtésében. De ezenfelül rendkívüli színészi erők laknak benne: érzelmeinek és lelkivilágának viharait külső, hiteles jelekkel tudja bizonyítani, meg tud öregedni egyetlen jelenet során, úgy el tud zülleni a nyilt színen, hogy arca szinte borostás lesz egy pillanat alatt. Az anyát *Sulyok Mária* játssza s ha Gábor Miklós párisi, ő jellegzetesen cocteaui alak. Két nagy jelenete megrázó vallomás egy vergődő asszonyról s olyan szuggesztív ereje van, hogy az egész darabon az ő tragédiáját érezni. Ez az összetett, szuggesztív egyéniség a darab legnehezebb szerepének alakítójában, *Keresztessy Máriában* nincs meg ugyan olyan mértékben, mint Sulyokban, pedig a cselekmény irányítója valójában ő, de munkája így is érdekes és hiteles. *Szörényi Éva* a lány figurájában igen vonzó s ha a könnyed jelenetekben hiányzik is belőle a francia játékosság, drámai készsége megmutatásához van nemzeti-színházi gyakorlata. *Uray Tivadar*, mint apa, kissé túlöltözött és szokott külsőségei sokat elvesznek alakítása meleg, belső őszinteségéből. A modor mellől, ezúttal, hiányzik a szív. *Upor Tibornak* a darab hangulatát jól aláfestő két díszletében s a cocteaui stílust nem érzékeltető, darabos fordításban a Művész Színház izgalmas irodalmi élményt ad ezzel a bemutatóval.

Mátrai-Betegh Béla

Szépség! Siker! Vital Crème

Corvin és Scala mozik ujdonsága lesz az „Angyalok a tűzvonalban"

Mérték és példa ez a film: az „Angyalok a tűzvonalban". Mértéke a döbbenetes és jó mozinak, és igazoló példája egy szabadvilág igazi szabadságának: gyilkos erejű képekben, kemény és megindító szavakkal és igen sokszor a keserű, egyéni vélemény nyilvánításával — a háborúról, és akkor, amikor még „nagy baj volt" a Csendes-óceánon. 1941—1942, japán „halálragyőzi" magát. Az USA készületlen. A Csendes-óceán szigetvilágát védő, a halogató-harc eredményességéért halálraszánt — nyilt bevallása ez a filmnek — maroknyi amerikai csapatok írják az USA történelmét, a japán támadás poklában. Tűz, láng, vér, halál és téboly az amerikaiak sorsa. És a bizalom önmagukban és az emberségben. Nyolc amerikai ápolónő menekül meg Corregidor infernójából. Hősi életükről, bátorságukról, sebeikről, mérhetetlen szenvedésükről a kórháznapló tanuskodik. Ez a napló megelevenedik. Megrázó realizmussal, szívhezszóló fájdalmassággal és a véres ködben is fanyarul ízes szellem frisseségével meséli el a nézőnek: így kellett szenvednünk és így állt helyt az amerikai nő. Mark Sandwich rendező munkája, Claudette Colbert, Paulette Goddard és az új amerikai csillag: Veronica Lake főszereplésével, a legmegrázóbb háborús Paramount-filmalkotás. A Corvin és Scala keddi filmeseménye.

„Fényjelek Algirban"

A Városi Színház hétfői bemutatója

Napok óta beszéd tárgya és a várakozásé a *„Fényjelek Algirban"* című film. E fokozott érdeklődés nem indokolatlan: az angol filmgyártás, hosszú idő után, hozzánk *elsőnek érkezett* termékéről van szó és egy olyan *filmreprezentánsról* egyben, amelynek története a politikai és diplomáciai szinek lobogó fényében: a regényes szerelem, a történelemhű kémdráma és az izgalmas kalandok bizarr és szerencsés írói párosításából bravúrral született *George King* rendező kezében. A mese magja az *angolok afrikai partraszállásának* mesteri előkészítése; helyszín *Algír*, a kémek városa, szereplői: az *Intelligence Service, Gestapo* raffináltan összeválogatott megbízottai, légköre pedig a zaklatott, tüzes, rejtelmes atmoszféra — a „guruló pénz", elegáns világ, tébolyult éjszakai menekülés, bennszülött-negyedek, füstölgő pisztolycsövek, — ahol életre-halálra megy a játék. Új angol tehetségek: *James Maison, Enid Stamp-Taylor*, az emigrált *Walter Rilla* és *Carla Lehmann* a legkiemelkedőbb nevei a jeles együttesnek. A film, a *Városi Színház* vetítővásznán, *hétfőn* indul hogy bebizonyítsa jóhírét.

Kodály és Bartók géniuszának szentelte második idei előadását az Operaház. A Psalmus Hungaricus után (Rösler Endrével a tenorszólóban) a Székely fonó került felújításra. A régi együttest néhány új szereplő frissítette fel. Elsősorban Tiszai Magda pompásan telt és búgó dallamú mezzoszopránjára figyeltünk fel, de Balázsfalvy Margit és Dósa Mária hangja is komoly érték. A Fából faragott királyfi előadása zárta le a teljes egészében kitünő színvonalú estet, amelynek sikerében igen nagy része van Ferencsik János vezénylésének. (f. j.)

Örvendetes hír az Operából: Székely Mihály aláírta szerződését, amely őt az új színházév tartamára az Operaházhoz köti. Most már tehát nincs akadálya, hogy a közönség újra hallhassa a régóta nélkülözött kitünő énekest. Híre jár annak is, hogy Székely Mihály „örökös tagságí" kinevezése is folyamatban van. Reméljük, hogy ez az „örökös tagság" nem marad pusztán cím és jelleg...

A Mafirt filmvállalat ma délelőtt, fél 10 órakor, nagygyűlést rendez a *Royal filmszínházban*. A gyűlés műsorán a vállalat politikai és gazdasági helyzete szerepel.

Ha Hormocith-krémet választ... jól választott, Asszonyom.

Megismétlik vasárnap délelőtt 11 órakor a „Bakaruhában" című Hunyady-darab és még két egyfelvonásos előadását az Operettszínházban. Szereplői: Jávor Pál, Mihályi Ernő, Balogh Erzsébet, Hertelendy Hanna, Rév Erzsi és mások.

Nivó, elegancia: Floresca parfum.

MOZI

Ady: Amerikai sas (am.). John Garfield. ½12, 2, ½5, ½7. — **Bethlen:** Három kis ördög (am.). ½3, ½5, ½7. — **Capitol:** Az óceán hősei. ½12, ¾2, 4, ¼7. — **Corso** (Telefon 182—816): Hajnali őrjárat (am.). E. Flynn. 2, 4, 6, szomb., v. és ü. 12 is. — **Corvin:** Moszkva kék ege... 3, 5, 7, v. és ü. 11 is. Hétköznap d. e. 10, 11, 12, 1: A háború előjátéka. — **Damjanich:** Életre ítéltek (magy.). ½3, ½5, ½7, v. és ü. ½1 is. — **Décsi:** Örök Éva (am.). Deanna Durbin, Charles Laughton. ½3, ½5, ½7, szomb., v. és ü. ½1 is. — **Fórum:** Egy frakk története (am.). Charles Boyer, Rita Hayworth. 12, 2, 4, 6. — **Híradó:** Kapituláció, Mienk a föld, Or., magy., am. híradó. Előadások 9—21-ig. — **Ipoly:** Sanghai Express (am.). M. Dietrich, ¼4, ½6, ½8, v. és ü. ½2 is. — **Kamara:** Az ismeretlen imádó (am.). Fred Astaire, Rita Halworth. ½12, 2, 4, 6. — **Lloyd:** Három kis ördög (am.). ½3, ½5, ½7. — **Olympia:** Monte Christo. 1, 3, 5, 7. — **Palace:** Waterloo Bridge (am.). 11, 1, 3, 5, 7. — **Pátria:** Urlány szobát keres (magy.). ½3; ½5, ½7, v. és ü. 11 is. — **Petőfi** (Odeon): Kísértés. Karády, Híradó. ½3, ½5, ½7, v. és ü. ½1 is. — **Royal Apollo:** Szerelmi recept (am.). Ch. Boyer, M. Sullavan. 2, ½5, ½7, v. és ü. ½12 is. — **Scala:** Hullámok felett (or.). Híradók. 2, ½5, ½7, v. és ü. ½12 is. — **Szabadság:** Első csók (am.). Durbin. 3, 5, 7, v. és ü. ½12 is. — **Tinódi:** Olajváros (am.). Gable, Tracy, Lamarr, Colbert. ½3, ½5, ½7, v. 11 is. Minden nap folytatólag 10—2-ig: Egy óra Amerikában. Híradók. Stan és Pan és kisfilmek. — **Uránia:** Gyilkos szerelem (am.). Ingrid Bergmann, Robert Montgomery. 2, ½5, ½7, v. ½12 is. — **Városi Színház** (Tel. 185—450): Ukrán állami ének- és táncegyüttes (5).

Paul Weingarten zongoraestje

A náci barbarizmus száműzte a hangversenydobogóról Paul Weingartent, a bécsiek népszerű zongoraművészét, aki az emigráció éveit nálunk töltötte magyar rokonságánál. Nagy érdeklődéssel várt zongoraestjére tartalmas műsort állított össze. Az első két számban, Haendel Chaconnejában és Beethoven nagy A-dúr szonátájában érezhető volt a hosszú hallgatás utáni elfogódottság. Különösen megnyilvánult ez Beethoven interpretációjában, ahol a dallamívek kissé kuszáltan hatottak, nem volt egyöntetű az architektonikus felépítés, Haendel Chaconne-jában is hiányoltuk a barokk dinamika kiegyensúlyozottságát, helyette kaptunk impresszionista foltjátékmodort. Schumann Carnevaljában azonban már szabadabban bontakoztak ki régi kitünő pianistaképességei, tetszetősen virtuóz technikája, játékos iróniája és főleg a második rész apróságaiban fölényes szelleme és kultúrája.

(td)

Elegancia, nívó: *Floresca* púder.

LÓSPORT

Változások a mai starterlistán

A Berta—Jablaise fogat indul a kettesfogatú amatőrhajtásban Bródy vezényletével, így a Béla—Berta fogat nem startol. Ugyancsak távolmarad a starttól a Csapodár—Dáridó kettes is. Babér csak akkor indul a Nyeretlen kétévesek versenyében, ha gazdája, Mezőssy, idejében megérkezik. Ki vagy-ot a Selejtező versenyben gazdája, Kiss hajtja 20 m. engedménnyel. Ezresbankó valószínűleg a handicapben való kötelezettségének tesz eleget. Borcsa II.-t Marschall hajtja a hadicapben, Gretchent pedig jövő vasárnapra tartják frissen. Éva nem startol a zárófutamban, itt a championhajtó Zsuzsit vezényli. A Honpolgár—Darling fogat indul a kettesben, majd mindkét ügető a délután folyamán egyesfogatú versenyben mégegyszer starthoz áll. Czifra II. az Ujjáépítési miniszter díjában lévő kötelezettségének tesz eleget. Ugró Matyit a handicapben gazdája, Kiss vezényli. E futamban Babuskám sántasága miatt nem indul. Végül Sacyt Burunyi hajtja a III. versenyben 20 méter engedménnyel.

Tipjeink:

I. Futam: Éva—Rejtély, Bródy-hajtás
II. Futam: Odány—Futár—Pásztor
III. Futam: Cézár—Béla—Pezsgő II.
IV. Futam: Hajrá—Ezresbankó—Nord
V. Futam: Borcsa II.—Darling
VI. Futam: Ugró Matyi—Marschall-idomítás.

Vasárnap d. u. ½3 órakor ügető

Sport

Temesvárra utazik a B. válogatott

Jövő vasárnap, szeptember 30-án labdarúgósportunk a válogatott mérkőzések jegyében fog állani. Az MLSz elnöke, *Becskó József* visszaérkezett külföldi útjáról és közlése szerint véglegesnek tekinthető, hogy *Budapesten a magyar válogatott csapat összeméri erejét a román*, — akadályoztatása esetén — *a jugoszláv válogatottal.*

Ugyanekkor a magyar B. válogatott román területen szerepel. Az eddigi tervek szerint a csapat jövő csütörtökön kel útra *Mandik Béla* másodkapitány vezetésével. Vasárnap Temesváron játszik, majd kedden vagy szerdán (október 2 v. 3) Aradon. Az aradi mérkőzés létrejötte azonban szabadságolási nehézségek miatt még nem bizonyos. Mandik Béla azzal a csapattal akar útrakelni, amely augusztus 19-én és 21-én Bécsben járt és pompás diadalt aratott az osztrákok ellen.

Az NSB kívánsága

(Megírtuk, hogy az NSB 12 pontból álló kiáltványt tett közzé és a magyar sport érdekében szerinte megteendő lépéseket sorolta fel abban. Az első két pontot már ismertettük, hozzáfűzve a magunk véleményét. Most lássuk a harmadikat.)

3. *A testnevelési adók eltörlése.* (Ha a különböző vigalmi stb. adók eltörlését értl az NSB ezzel, akkor teljes mértékben helyeselünk neki. Ha azonban a testnevelési adónak nevezett és az 1925:III. törvénycikk által megállapított, növekvő arányú jövedelemrészesedést kívánná megszüntetni, akkor figyelmeztetnünk kell valamire. Az ortodox elv az, hogy a sport tartsa el önmagát. A testnevelési adót a közönség fizeti — a sport kapja. Ezt a bevételt eredetileg csak a Nemzeti Stadion felépítésére, a Testnevelési Főiskola és az olimpiai kiküldetések céljaira szabad volt fordítani. Egyelőre annyi más helyreállítanivaló akad, és akkorára rúg a mindennapi költség, hogy más sportbeli feladatok fedezésére is igénybe kell venni. Ma még nem lehet eltörölni, sőt nem rettennénk meg a közönség egy bizonyos kisebbfokú külön megterheltetésétől se. Jegyenként akár 5 pengős helyreállítási pótdíj szedését is indokoltnak tartjuk, s ez az összeg a lóversenyfogadásokból járó százalékkal és a mérsékelten megállapítandó állami támogatással együtt biztosítani tudná sportéletünk zavartalan működését.)

Az NSB kiáltványának további pontjait legközelebb ismertetjük, méltatjuk és bíráljuk.

Vasárnapi sportműsor

Futball, I. o. bajnoki mérkőzések, 1. csoport: UTE—Kispest (Újpest, fél 4), Elektromos—DVSC (Latorca-u., 3), HAC—SzAK (Millenáris, fél 4), ErSo MaDISz—Vasas (Ady E.-u., fél 4), Békéscs. Törekvés—Sal. BTC (Békéscsaba, fél 4), Diósgyőri Vasas TK—Buda. Barátság (Diósgyőr, fél 4). — 2. csoport: FTC—UMTE (Üllői-út, fél 4), BMTE—EMTK (Budafok, fél 4), Csepel—IX. ker. Dózsa (Csepel, fél 4), Győri ETO—MTK (Győr, fél 4), Pécsi VSK—SzAC (Pécs, fél 4), Dorogi AC—Haladás VSE (Dorog, fél 4). — Osztályozó mérkőzések: UTSE—Z. MaDISz (Megyeri-út, fél 2), Ganz TE—Kőb. Barátság (Kőbányai-út, fél 4).

Országos Postás Sportnap a PSE-pályán (VII., Dózsa Gy.-út): felvonulás, öt sportág versenyei (délelőtt 10), Magyarország—Ausztria postás válogatott futballmérkőzés (délután 4), előtte három sportág versenyei (fél 3-kor).

Atlétika: Váltóbajnokságok (Népligeti Diákstadion, 3).

Kézilabda: Bajnoki mérkőzések.

Kosárlabda: A KaSE tornája a Dombóvári VTK és a MÁVAG részvételével (Kőbányai-út, 9).

A kihívásos pankrációs viadalokat vasárnap délután 5 órakor folytatják a Sportcsarnokban. A nagyszabású műsoron 3 remek viadal szerepel: Tasnády—Pellérdy 5 menet, Radu Lukács—Joe Buren 10 menet, Pilis—Bobb Nelson 5 menet. A pankrációs viadalokat artistaműsor keretében bonyolítják le.

Az úszók legutóbbi tanácsülésükön elhatározták, hogy helyszűke miatt a vizilabdázó edzéseket a Sportuszodában, az edzéseket pedig a Széchenyi-uszodában bonyolítják le.

A Magyar Úszó Szövetség még ez évben megrendezi a magyar-jugoszláv úszóversenyt, amennyiben a margitszigeti Fedett uszoda üzemképes lesz.

A Magyar Atlétikai Szövetség október 13 és 14-én rendezi 1945. évi dekatlon-bajnokságát.

New-York:

Egy bukott rendszer romjain épült új Magyarország áll most először a világ előtt

Pénteken kezdték tárgyalni a magyar és bolgár ügyet Londonban

Jugoszlávia külön államjogokat adna Trieszt-nek — Legfelsőbb nemzetgazdasági tanácsot létesítettek Romániában

Az angol sajtóban és közvéleményben ma a külügyminiszteri értekezleten felmerült ellentétekről szóló hírek vannak elterjedve, — amelyek elsimítása nyilván még időt vesz igénybe. E hírek szerint eddig nem tudtak dönteni a Romániával és Bulgáriával kötendő békeszerződés ügyében, a bolgár békeszerződésről három — szovjet, brit és amerikai — tervezet fekszik a tanács előtt. Úgy látszik, mintha a bolgár ügy bonyodalmasabb lenne a román kérdésnél, főleg számos vitás probléma áll fenn Bulgária és Görögország között. A Finnországgal való békeszerződés előkészítése nem ütközik nehézségekbe, a Groza-kormány elismerésére vonatkozólag viszont még folyik a vita, általában azonban azt hiszik, hogy remény van a román kérdésben való megegyezésre. Az amerikai rádió is hosszabban foglalkozik a délkeleteurópai államokkal megkötendő békeszerződések és az országok kormányai elismerése kérdéseinek tisztázásával. A newyorki hírmagyarázó hosszasan foglalkozik a magyarországi választásokkal és megemlíti, hogy a régi Magyarország tárgyilagos bírálóinak és szubjektív ellenségeinek megnyilatkozásaiból ismeretes volt, mint folytak le annakidején a választások. Bajcsy-Zsilinszky Endrét például vasraverve vitték el tulajdon választókerületéből. Egy bukott rendszer romjain épült új Magyarország áll most először a világ elé — mondja a newyorki hírmagyarázó —, hogy megmutassa a nép igazi akaratát és ha a választások a törvény szellemének megfelelően folynak le, úgy az eredményként megalakult kormány tekinthető igazán népképviseleti kormánynak. Az amerikai sajtó is részletesen foglalkozik a keleteurópai államok kérdésével. A „New York Times" nem túlságos optimizmussal kíséri a Romániával való tárgyalásokat és úgy tudja, hogy nehézségek mutatkoztak a bolgár és magyar békeszerződésekkel kapcsolatban is, amelyeket pénteken kezdtek tárgyalni. A „New York Times" is leszögezi, hogy az Egyesült Államok és Nagy-Britannia a dunamenti országokban csak a szabad választások útján megalakult demokratikus kormányokkal lesz hajlandó békeszerződéseket kötni.

Kardelj helyettes jugoszláv miniszterelnök, a külügyminiszterek értekezletén résztvevő jugoszláv küldöttség vezetője, a sajtó képviselői előtt kijelentette, Jugoszlávia kész Trieszt városának — ha odaítélik Jugoszláviának — a jugoszláv államszövetség keretén belül állami jelleget biztosítani. Ez azt jelenti, hogy Trieszt-nek huszonöt képviselője lenne a jugoszláv nemzetgyűlésben, tehát ugyanannyi, mint az egymillió lakosu Szlovéniának, illetve a négymillió lakosu Szerbiának. Ez a megoldás biztosítaná Trieszt városának azt a hatalmat, hogy saját maga védje meg érdekeit. Miután ilymódon Trieszt a jugoszláv államszövetségben mint önálló állam szerepelne, a város maga is általános és titkos választáson választaná meg saját parlamentjét. Trieszt lakosságának többsége olasz, így tehát az olaszok nemcsak a város kormányzásában, hanem a jugoszláv parlamentbe küldendő képviselőcsoportban is többségben lennének.

Bukaresti jelentések szerint Groza miniszterelnök javaslatára legfelsőbb nemzetgazdasági tanácsot létesítenek, amely a kormány gazdasági, pénzügyi és szociális politikáját van hivatva egyengetni.

Félórás harangzúgás köszönti Magyarország új hercegprímását

Dr. Drahos János Esztergom-főegyházmegye káptalani helytartója körlevelet bocsátott ki, abból az alkalomból, hogy XII. Pius pápa ő szentsége Mindszenty József veszprémi püspököt esztergomi érsekké, Magyarország hercegprímásává nevezte ki. A káptalani helytartó elrendelte, hogy a főpásztor kinevezését az összes plébániatemplomokban a főistentisztelet alkalmával a híveknek ünnepélyesen hírdessék ki és Te Deumot tartsanak. Erre a főistentiszteletre a helyi hatóságok is meghívandók. Végül elrendeli a káptalani helytartó, hogy a kihirdetést megelőző napon az esti harangszó előtt félóráig meghuzandók a templomok harangjai, hogy ércnyelvükkel hírdessék a főegyházmegye örömét.

A Vörös Hadsereg minden lova résztvesz a magyar földmunkák elvégzésében

A Vörös Hadsereg parancsnoksága rendeletet adott ki, amely szerint minden Magyarországon levő orosz igás állatot, lovat, ökröt kötelesek a gondozó személyek a földmunkák elvégzésére átadni.

Az „Uj Szó" jubileuma

a kárpáti karetéri nyomdától, az ejtőernyős lapterjesztéstől a felszabadításig és a demokrácia építéséig

Első jubileumát ünnepli egyik laptársunk. E hó 28-án lesz egy esztendeje, hogy az „Új Szó" első száma megjelent. Érdekes végigkísérni ennek a mozgalmas multtal rendelkező lapnak kalandos útját Lembergtől Budapestig. Az első példányt ugyanis 1944 szeptember 28-án Lembergben nyomták. Repülőgép hozta a példányokat Magyarországra s itt a Kárpátokban, Kassán és Debrecenben dobták le a harcoló magyar csapatok és a polgárság közé. Budapest is kapot 1200 példányt, amelyből egy darab Veres Péter kezéhez került, egyet pedig, amely Baja mellett hullott le, a Kossuth zászlóalj számára vittek el Titóékhoz. Erre a példányra Moszkván keresztül üdvözlet is érkezett. Ahogy közeledtek Magyarországhoz a hadműveletek, úgy jött a lap is egyre beljebb. Októberben Lavocsne mellett nehéz ágyútűzben készült az ujság, hadifoglyok, magyar szociáldemokraták és kommunisták segítségével. Az első honvéd hadsereg parancsnoksága, a Szálasi-puccs idején, az összes hivatalos parancsokat és felhivásokat ebben a lapban jelentette meg és ezen keresztül keresték, hívták át, napokon keresztül *Vörös Jánost*. Ezek a hasábok figyelmeztették Szálasit és pribékjeit, nehogy a hazaflas magyar tábornokok, politikusok családjainak, hozzátartozóinak valami baja történjen, mert személyében felelős mindenki, úgy a parancs kiadója, mint annak teljesítője. Október 26-án szabadult fel Munkács és aznap este már itt van a lap is és benne az összes magyar partizánok hadijelentései, parancsai és beszámolói. December 28-án Debrecen a következő állomás és január elsejétől itt jelenik meg a lap. Ettől kezdve Budapest öt-hatezer példányt kap naponta repülőgépen. Január 14-én költöznek Pestre és két számot itt csinálnak, amíg a szerkesztőség helyiségeit szét nem lőtték. A további számok január 28-ig Kispesten és azután már állandóan Budapesten jelennek meg. Az első szerkesztőség tagjai közül a mai napig csak hárman maradtak meg: Illés Béla, Kassai Géza és Wágner Anna.

Küzdelmes, kalandos esztendő volt. A lap és munkatársai, bátran harcoltak a szovjet hadsereg oldalán a béke és a magyar felszabadulás érdekében.

A „Kossuth Népe" szeretettel köszönti laptársát.

(—vin)

INGYEN SZERELEM
fel antennáját, ha nálam veszi a
rádióját.
MARNITZ
zenei központ, IV. Petőfi S.-u. 14
Könyv, zenemű, gramofon, tangóharmonika és az összes hangszerek!
Ingyen rádiószaktanácsadás!

A
SAGHY-SZEMINARIUM
ismét rendelkezésére áll a közgazdasági karra való előkészítésben t. ügyfeleinek, Bpest, IV., Veres Pálné-utca 33.

Művészeti könyv
műszaki, vegyészeti és minden tudományos
PROPYLAEN: Kunstgeschichte, Weltgeschichte egyes kötetei is, Enciklopedia Brittanica legjobb vevője...
LANTOS antikvárium, Múzeum-körút 3., félemelet. Könyvtárak, ritkaságok vétele.

Három évig egy szekrényben...

Három évig volt elbújtatva egy szekrényben a bécsi „Der Abend" emigráns főszerkesztője egy kis szerb faluban — Mint kolduló pópa menekült a belgrádi Gestapo elől Franz Theodor Csokor, a híres osztrák író

Nem riport és nem interju, de de nem is közönséges beszélgetés... Élmény volt találkozni „az emberrel"— aki három évig élt egy szekrényben megbújva, a Gestapo fogdmegei elől egy szerb faluban. A napi események forgatagában állandóan ujdonságokra, hírekre vadászó ujságírónak csak regisztrálni van ideje, egész nagy író tollára való feladat lenne, megmintázni azt a hihetetlen életszeretetet, ami annyi erőt ad valakinek, hogy képes legyen három évet várni, remegve, félve, rejtőzni egy szerb paraszt sötét ruhaszekrényében, amint feje fölött elhúzódik a világot pusztító vihar, csak egész nagy író tudná ennek a három esztendőnek látszólag vékony cselekményű, de a maga eseménytelenségében borzalmasan dús témáját feldolgozni. Én csak töltőtollal fotografálom a főszereplőt, aki itt ül velem szemben egy körúti kávéház asztalánál és elégedetten kavargatja a feketéjét.

Koporsóban csempészik a mankós menekülőt

Régi ismerősöm, dr. Fritz Klausner, az első osztrák köztársaság idején Bécsben megjelent „Der Abend" című radikális baloldali estilap híres főszerkesztője. Dollfuss uralomrajutásakor Jugoszláviába emigrált, Belgrádban élt, ott láttam utoljára a német támadás első napján. A mankón járó nyomorék ember — aki különben betegen feküdt a német-jugoszláv háború kitörésekor, nem tudott menekülni az általános zür-zavarban és a körülzárt Belgrádban rekedt. A Gestapo természetesen nyilvántartotta az ismert emigránst és Belgrád elfoglalása után azonnal kereste egy különitmény a lakásán, szerb barátai azonban egy halottaskocsira rakott koporsóban kicsempészték a városból. Rumára, a kis szerb községbe vitték, ahol egy megbízható paraszt házában talált menedéket... a hálószoba szekrényében. Ruma ugyanis élénk forgalmú gócpont, állandó német helyőrsége volt, — a bécsi kávéházból a Balkánra vetődött pápaszemes főszerkesztőt tehát jól el kellett dugni még a szomszédok elől is —, mert mindenki előtt gyanús lett volna, aki meglátja.

Cicero és szalmaszál

Hogy mit csinált egész nap a szekrényben? A kérdés most, amikor már mindenen túl vagyunk, itt a körúti kávéházban annyira kómikusan hangzik, hogy mindketten elmosolyodunk...

— Tulajdonképpen semmit — feleli. — A szekrény jó mély, tágas alkotmány volt, két egymásbanyiló szoba ajtaját kiszedtük és odaállítottuk. Házigazdám, aki asztalos volt, a szekrény hátsó lapjából is ajtót csinált, szellőztetés végett valamelyik ajtó mindig nyitva volt és ugyanebből a célból a tetejét is levette. Nappal általában nem mozdultam ki a szekrényből, feküdtem az alján elhelyezett szalmazsákon, biztonságosabbnak gondolt éjszakákon persze kimerészkedtem valamelyik szobába. Aludni a szekrényen kivül soha, mert nem lehetett tudni, mikor állít be a házba valami idegen... Olvasni? Pár illegális szerb röpirat... egy horvát nyelvű kalendárium... és egy Cicero zsebkiadás, amit magammal hoztam Belgrádból. Néha gondolkoztam vagy azzal szórakoztam, hogy gondolatban részletenként lepergettem magam előtt az életem minden fejezetét... Igy mult el három esztendő, amig bevonultak Titoék. Különben nem történt semmi, nem is igen van miről beszámolnom. Szerencsém volt. — Ennyit tud elmondani a három esztendőről, amit egy szekrényben töltött. Most visszautazik Bécsbe, valószinüleg lapot csinálni s ahogy a bécsieket ismerem, lehet talán rövidesen kabaré-sanzon lesz a történetéből... Ein Herr, drei Jahre im Kasten... vagy valamilyen más hasonló címmel. Különben dr. Klausnertől tudtam meg, hogy a németek bevonulásakor ugyancsak Belgrádban rekedt Franz Theodor Csokor, a híres emigráns osztrák író, kolduló szerb pópának öltözve jutott ki a városból, nagynehezen elvergődött a dalmát tengerpartig, ahol egy kolostorban talált menedéket és ott várta be a felszabadulást. Csokor most különben Salzburgban van.

Andor Leon

Ne dobja el dohányjegyét

Az év végéig érvényes

A júliusban kibocsátott dohányjegyeken elegendő szelvény maradt. Ezért a Dohányjövedék igazgatósága a pénzügyminiszter utasítására azoknak érvényességét ez év végéig meghosszabbította. A Dohányjövedék figyelmezteti a közönséget, őrizze meg dohányjegyét, mert az ez év végéig érvényes. A jegyszelvények beváltási idejéről a közönség a jövőben is a sajtó útján kap majd értesítést.

Érvényes a 14-es és 15-ös dohányszelvény

A Dohányjövedék közli, hogy szeptember 24-től 30-ig terjedő időre a 14-es és 15-ös dohányjegyszelvény érvényes. A 15-ös szelvényre azonban csak *Béke* szivarka vásárolható. (A Béke cigaretta ára 8 pengő.)

151 óra alatt a Föld körül

Washington, szept. 22.

Az Egyesült Államok hadügyminisztériuma közölte, hogy egy Douglas Skymaster-gép szeptember 28-án indul el a washingtoni repülőtérről, hogy a Földet legnagyobb kerülete mentén körülrepülje. Visszaérkezését 151 órán belül várják.

Többet ésszel...

Túlzás lenne pl. azt kivánni egy dolgozó nőtől, hogy fárasztó napi robot után éjszaka: a teknő mellett zongorázzék! Jó... jó... de mi lesz a szennyessel?

Hypo is van a világon, vagy mi a szösz! Többezer megfigyelés alapján mondják: a munkát negyedére, a fa költséget harmadára, a szappan költséget felére csökkenti a Hypo! Amellett a ruha olyan patyolatfehér lesz, mint még soha!

Tehát:
Hypót a piszoknak!

Ne legyen vá gondja

hol
vegyen a csemeléknek ruhát.
IGEN JÓ MINŐSÉGBEN:
FIURUHA 6-12 évesnek P 4.500
FIURUHA 12-16 évesnek P 10.500
Ugyanez bőrcipő szabadjegyet is

SIVATCSARNOK
RÁKÓCZI-ÚT 70-76 F-424-353

FOTOKOPIA RÁD Andrássy-ut 52. (Oktogon-térnél.)

Színházi hírek

Asszony és a szellem

Művész Színház bemutatója

Sámson haját nyírta le az asszony, aki ezzel a metafórikus fodrászművi beavatkozással megfosztotta félelmetes erejétől a férfit. Talán erre a bibliai anekdotára sanditott félszemmel *Zágon István*, aki mint színpadi bűvészmester Salamon király háromezer éve palackba zárt dzsinjét varázsolta színpadra, hogy elmondhassa a biblikus igazságot: a szerelem születésével megszűnik a szellem hatalma és az asszony csókja a legértékesebb, legkiválóbb férfit is megfosztja szelleme hatalmától.

Zágon István tetszetős színpadtechnikai trükkök egész sorával él, hogy fanyar bölcsességű megállapításait megfoghatnassa a férfi és a nő, az értékes szellem és a mindennapi asszony viszonyáról. A férfiről, ki hegyeket képes elmozdítani, de a nő szolgálatában csak a szemétdombon kénytelen kotorászni, a férfiről, akinek szerelménél csak a hiúsága nagyobb, természetesen nincs túljó véleménye. Mi a darabbal vagyunk jogosformán. Bár nem tagadható, hogy az alapötlet molnár-ferenci és *igazi írói értékek* villannak fel a dialógusok során, de túlnyomórészt a *színpadi rutinié* beszél és szinte látszanak a zsinórok, amelyekkel mozgatja a játékszín bábjait. *Póth* Béla rendezése kellemes öröm jelent. A dzsin metafizikus figuráját *Várkonyi* Zoltán kitűnő színészi ösztönnel, néha bohózatba olvadó komédiás kedvvel oldotta meg. Jól sikerült, hiteles színpadi portré *Pataki* Jenő eszményien buta sportfiúja és *Tapolczay* Gyula panamista közéleti férfiúja, sokszínű alakítást nyújt *Sennyei* Vera. Finom és szép színpadi jelenség *Balogh* Erzsébet, akinek csak igazi szerep kell és komoly sarzsit varrhat fel. *Apor* Noémi frisshangú és értékes tehetsége az együttesnek. A kitűnően megoldott díszlet *Upor* Ibor fantáziáját dicséri.

Stób Zoltán

Széltől, fagytól kezét védi VITAL-gelée!

Nem luksusz, hanem szükséges havonta *Fried Piroska* kozmetikába járni. *(Teréz-krt 56.)*

Mindig szépnek és fiatalnak maradni Hormocith-krémmel lehet.

Libertas rendezései a Zeneakadémián:

Faliont II. Csajkovszky-estje hétfőn. Diótörő, Onyegin-ária *(Weinstock)*, V. szimf. o. ó.

Vári-Weinstock Miklós hangversenye nagyszerű műsorral 24-én.

Faliont III. Csajkovszkij-estje 26-án.

Wagner-est 1-én. Közkívánatra új műsorral. Vez.: Unger. Közrem.: Relle, Udvardy.

Bánát Gábor zenekari hegedűestje dec. 7-én *Mozart, Mendelssohn, Brahms*-versenyek. Vez.: *Unger.*

Híres színművek híres jelenetei a leghíresebb művészekkel dec. 9-én.

Koncert rendezésel:

Ungár Imre Beethoven-estje 21-én.

Pataky, Heimlich, Garay lépnek fel a 25-iki Romantikus-matinén. Z. 5/11.

Rózsavölgyi hangversenyei:

Meszlényi—Mészáros kedden Z. 5.

MSzMT: Fogarasi Béla dr előadása: Új kultúra — új emberek a Szovjetúnióban, 21-én Z. 5.

Járay József ária-dalest 27-én.

Ferenczy György Chopin-est 30-án.

Ma: Dizőzparádé délután 5 óra Zeneakad.

ÉRTESITÉS!

„Sport és Divat" cégből (IV., Szervita-tér 2.) kiléptem. Esetleges hitelezők régi cégtársnál jelentkezzenek.

Topolánszky Pál Lajos.

FIGYELEM! GARAGEOK, AUTÓJAVITÓK

F. hó 16-án este Szív-u. 62. sz garázsból ellopták sötétkék ADLER JUNIOR A 1633 rendszámú, 19.644. motorszámú, négyüléses személygépkocsimat. Ismertető jele: jobb első sármentő és jobb lámpa karambolos. Esetleges nyomravezető igen magas jutalomban részesül. Bezdán, Erzsébet-körút 50.

ARANYAT, briliánst, ezüstöt veszek, eladok. Jegygyűrű, ékszerkészítés. Javítások megvárhatók. Schwarz aranyműv., Dohány-u. 22. I. 4

Az élet komédiája

A Royal Apolló új filmje

William *Saroyan* jól ismert a magyar közönség előtt is *The Human Comedy* című regénye, *Emberi történet* címen hatalmas sikert aratott nálunk is. Egy amerikai kisváros életéről szól a remek regény. A kisváros népe a háborús szenvedések depressziójában él, de minden fájdalmon, szenvedésen keresztül mégis átsüt az optimizmus napja, amely hirdeti, hogy jobb lesz az élet, megjavul a világ és ezért a jobb és nemesebb életközösségért érdemes dolgozni, tűrni, szenvedni. A *Metro* «Az élet komédiája» címen filmet készített a gyönyörű témából. Clarence *Brown* rendezte, a két főszereplője: Mickey *Rooney* és Frank *Morgan*. Az élet két végső pontját jelenti a két nagyszerű színész alakítása: a most kezdődő fiatal életet és a beteljesült multat. A Fiúk városának egykori hőse, Mickey *Rooney* táviratküldöncc, Frank *Morgan* az öreg távirász, mindkettő alakítása csodálatos. Az anya szerepét Fay *Bainter* játszsza. Feltűnik még egy ragyogó gyermekszínész, a kis Jack *Jenkins*.

A film amellett, hogy mérhetetlen hitet sugároz, derűs, könnyes, de őszinte és egyszerű is és ez a legnagyobb értéke! Az amerikai katona például itt nem hősi pózban tetszeleg, hanem ember, aki bevallja, hogy a rohamban ő is éppen úgy fél, mint más közönséges halandó.

A Válóok Bukarestben

Stella Adorján és *Hegedűs* Tamás amerikai zenés vígjátékát vasárnap játssza ötvenedszer a *Medgyaszay Színpad* együttese. A nagy sikert aratott darab iránt most a külföld is érdeklődik. A hét elején bukaresti színházi emberek tárgyaltak az igazgatósággal és a zenés vígjátékot le akarták Bukarest részére kötni. Terv szerint *a bukaresti bemutatón is Dayka Margit játszaná a főszerepet.* Dayka ugyanis nagyváradi származású és beszél románul. Miután azonban karácsonykor, a tervezett bukaresti bemutató idején a darabot még a *Medgyaszay Színpad* játssza, *Dayka* Margit sajnálattal visszautasította a megtisztelő ajánlatot.

Vágyak a viharban. A téma örök: a szerelem, a keret új: a második világháború. De közben Páris, az igazi Páris utóljára fellobbanó békebeli tündérfényeivel és két remek ember viharos szerelmi párbaja. Romantika és történelem, egyéni fájdalmak és kollektív tragédiák fonódnak össze ebben a filmben, amely «*Arise my love*» címen Amerika egyik legnagyobb filmsikere. Arise my love! — Kelj fel, szerelmem! — a gyönyörű bibliai idézet ezúttal a film hősnőjének, Claudette *Colbertnek* ajkáról száll Amerika felé, hogy a hatalmas nemzet szabadítsa meg a zsarnokok uralmától meggyötört Európát. A *Paramount* új filmjét nemsokára Budapesten is bemutatják.

A Rádió műsora

7: H. **7.15:** Reggeli zene. **8:** Református istentiszelet. **9:** Balletzenék és intermezzók. **10:** H. **10.10:** Operarészletek. **11:** Egy kitüntetett robammunkás otthona. **11.15:** Berg Lili zongorázik. **11.35:** Bjeovl elbeszélése. **11.45:** A „Pro Arte" vokáltrió énekel. **12:** H. **12.15:** Anyák öt perce. **12.20:** Medgyaszay Vilma énekel. **12.45:** Csevegés. **13:** Romantikus szerzők. **13.40:** Thury Zsuzsa elbeszélése. **14:** H. **14.10:** Hanglemezek. **15:** Ünnepi krónika. **15.20:** Jazzegyüttes. **15.45:** Heltai Jenő verseiből szaval Egri István. **16:** H. **16.10:** Magyarnóta-délután. **17:** Falurádió. **18:** H. **18.05:** A Vöröskereszt. **18.15:** Huxley novellája. **18.45:** Ilja Ehrenburg útja a felszabadulás nyomában. **19.45:** „Három negyedóra Békéffi Lászlóval." Rendező Kiszely Gyula **20:** H. **20.20:** Jazzegyüttes. **21:** A rádió bangja. **21.10:** „Sok a szöveg". Bolondos hanglemezrevü. **22:** H, sport. **22.25:** A Vöröskereszt. **22.35:** Hanglemezek. **23:** H. orosz, angol és francia nyelvű hírek. **23.30:** Olasz- és spanyol dalok.

MINDEN TÍPUSU **RÁDIÓ** ZENESZEKRÉNY tangóharmonika HANGLEMEZEK **MARNITZ** IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 14—16.

SCHLESINGER ZSIGMONDNÉ kéri azon urat, aki levéllel keresse, szíveskedjék VII., Éva-utca 22 III. 1. alatt a levéllel megiátogatni. Minden költséget megtérítek.

Szerelem az Óperencián túl

Az amerikai sajtót mostanában élénken foglalkoztatja egy rendkívül sajátos szerelmi história. Az európai ízlés számára meglehetősen szokatlan történet hősnője Emily *Hahn* ismert amerikai írónő, aki a háború kitörése előtt a Távolkeleten élt és ott később japán fogságba került. 1944-ben, amikor fogolycsere útján visszakerült Amerikába, *„China to Me"* címmel könyvet adott ki, amelyben részletesen megírta szerelmi és egyéb élményeit.

Mint az amerikai lapok írják a könyv annak idején nagy feltűnést keltett és hozzátehetjük azt is, hogy ez körülbelül a legkevesebb, ami kelthetett. A szép feketeszemű, villogó fogsorú ifjú hölgynek aligha lehetnek túlzott gátlásai, semmiféle szempontból. A diszkréció sem lehet erős oldala, mert könyvében sok egyéb szigorúan magántermészetű közlés mellett például megírja azt is, hogy gyermekének apja Charles *Boxer* angol őrnagy, a hongkongi angol hadsereg kémelhárító szolgálatának főnöke. Viszont arról is beszámol, hogy ez a körülmény nem zavarta a kelleténél jobban — másirányú szórakozások tekintetében. Az inkriminált gentleman, aki szintén mostanában került vissza japán fogságból, úgy nyilatkozott a könyvről, hogy „...nyiltsága kissé meghökkentő". Mindamellett kijelentette, hogy rövidesen feleségül veszi gyermeke anyját. A szemérmes menyasszony igent mondott és négyéves kislányával együtt útrakelt Sanfranciscoba, hogy ott vőlegényével találkozzék.

Razzia a bőrfeketézők ellen

A gazdasági rendőrség nagyszabású razziát tartott a Paulay Ede-utcában és környékén bőrcikkekben feketézők ellen és ennek során számos nagy bőrcégnek nemcsak raktárait, hanem számlázásait is felülvizsgálták. A hatóságok ugyanis megállapították, hogy az utóbbi időben a magas külföldi bőrárak nyomán erős bőrcsempészés indult meg külföldre. Egyik kiskereskedő cégnél nyomrabukkantak és az ott fellelt adatok nyomán indult meg a kutatás a nagyspekulánsok után. Több bőrkereskedőt beidéztek kihallgatásra, letartóztatás eddig még nem történt.

Felhívás!

Egyes dohánytermelők termelésüket meg nem engedett úton értékesítik. Eljárásuk egyáltalában nem menthető, miután a pénzügyminiszter a beváltási árat az áralakulásnak megfelelően állapítatja meg. A termelők kataszteri holdankénti cca egymilliós bevétele még ma is olyan nagy, ami tisztességes úton a mezőgazdasági termelés egy ágában sem érhető el.

A dohánytermés be nem szolgáltatása azon felül, hogy törvénybe ütközik, hazafiatlan is, mert e cselekedet súlyosan hátráltatja az ország újjáépítését.

Ezért felhívom a termelőket, hogy termésüket sürgősen juttassák el az illetékes dohánybeváltó hivatalokhoz, mert azoktól, akik a beszállítást pontosan nem teljesítik, nem csak, hogy véglegesen megvonom termelési engedélyüket, de még internálási javaslatot is teszek ellenük.

Hivatalaink nyilvántartják a termelésre engedélyezett földterületet és az ezek után beszolgáltatandó dohánymennyiséget is. Az engedélytől megfosztott termelők pedig semmiseire sem kapják vissza jogosítványukat.

Babanyecz Balázs
miniszteri osztályfőnök,
központi igazgató.

Brilláns, platina, arany, ezüst vétele, eladása **TOCH ÉKSZERÜZLET** IV., Városház-u. 16. Tel.: 186-434

5000 PENGŐ NAPI FIXET ÉS MAGAS JUTALÉKOT BIZTOSÍTUNK megfelelés esetén jómegjelenésű, tárgyalóképes uraknak és hölgyeknek. Jelentkezés hétfőn 9—11-ig VIII., Szigyártó-u. 1/b. I. 1. (Népszínház-u. és Aggteleki-u. sarkánál) okmányokkal.

Vasárnap délután 1 órakor ÜGETŐ

Csalás

(Elbeszélés)

Irta: Zombory Szilveszter

Nem ittunk sokat, de Budapest ostroma után még hónapokkal is a kevés ital is több volt, mint azelőtt a sok. S a mámor olyan szokatlan, olyan izgató volt, mintha csak most ismerkedtünk volna meg a szeszben rejlő gyönyörökkel. A sok történet között, amelyekkel egymást mulattattuk egyik ismerősöm a következőket beszélte el:

I.

Az egyik kerületi kapitányságon teljesítettem szolgálatot, mint rendőrkapitány. Az idők már borússá váltak; még nem volt csillagjuk a zsidóknak, de már benne volt a levegőben a jövendő szörnyűsége. A zsidók, ha többségük általában optimista volt is, mégis érezték, hogy ha örökké nem is tarthat ez az álvilág, mégis jön valami, ami beékelődik a jelen és jövő közé; hogy mi, senki sem tudta, de az ő idegeiken már végigrezgett a sejtelem. Ebben az időben egy délután, amikor én tartottam az inspekciót, bejött hozzám, hevesen és türelmetlenül, egy leány.

— Kapitány úr, nagyon kérem, segítsen rajtam. A légoparancsnok arra akar kényszeríteni, hogy...

És itt előadott egy históriát — nem érdekes és nem is fontos — s miközben beszélt, a szemöldökje olyan valószínűtlenül halvány volt, hogy a tekintetem rászegeződött, mint valami láthatatlan dárda. Talán egy kicsit zavarba hozta, de nem mutatta, csak a hangja lett egy árnyalattal gyengébb. Akkoriban a zsidókat már félig úgy kezelték, mintha nem volnának emberek s a zsidók már maguk is ezt kezdték hinni, de azért úgy beszéltek, úgy mozogtak, ha egy kicsit félszegebben is, mintha egyenlőek volnának velünk. Ez a leány is. Nem szakítottam félbe, nem kérdeztem tőle semmit, csak hallgattam. De úgy látszik, lehetett a hallgatásomban valami ellenséges, mert egyszerre elerőtlenedett, egyre több félelemmel nézett rám s végül is — nő volt — elkezdett sírni.

— Ne sírjon, — mondtam neki meggyőződés nélkül, de mire kimondtam, már tudtam, hogy közönséges és ellenszenves a hangom és szégyeltem ezt a hangot, mint egy régi, százszorosan megbánt multat.

— Ne sírjon, — mondtam neki mégegyszer s láttam, észrevette, hogy más vagyok. Nem voltam lágy, de már nem is voltam rendőri.

— El fogom intézni, — jelentettem ki némi nagyképűséggel, de olyan enyheséggel, hogy észre kellett vennie, ez csak neki szól. Rámnézett, — a szeme kékjében ott bujkált a siker öröme — s felállt, hogy elbúcsúzzon.

Nem tudom, hogy jutott az eszembe, de amikor megfogtam a kezét, egy kicsit magam felé húztam, szétnéztem, mintha félnék valamitől s úgy súgtam a fülébe:

— Bízzon bennem, biztosan elintézem. Én is zsidó vagyok...

Ijedten hátrált. Szinte rémület volt a szemében, de amikor álltam a tekintetét, kissé büszkén és kihívóan is, kiegyenesítette magát s félig lágyan, félig már a rokon bizalmasságával kérdezte:

— Ez igaz?...

— Egy szót se többet, — mondtam halkan. — Majd elmondom. Addig is legyen nyugodt, majd elbánok azzal a légoparancsnokkal. Jöjjön föl holnap vagy holnapután és akkor majd beszélgetünk. Most nem lehet, mindjárt értem jönnek. Holnap vagy holnapután sem szabad sokáig itt maradnia... Értit?

Kezet nyujtott. A kézszorításában több melegség volt, mint akkoriban Magyarországon a szívekben.

Este, amikor hazamentem, vacsora közben megkérdeztem a feleségemet:

— Mondd, kiadhatnám én magamat zsidónak?

Elnevette magát.

— Micsoda gondolat! Szerencsére úgysem hinnék el rólad.

— De nekem azt mondta valaki, hogy van bennem valami zsidós.

— Hülye volt, — állapította meg egyszerűen s aztán másról kezdett beszélni.

Persze, hogy eljött másnap. Az ügyét elintéztem. Megköszönte. Úgy beszélt velem, mintha büszke volna rám s olyan kedves, olyan jókedvű pajtáskodással, hogy öt perc alatt régi barátok voltunk.

Amikor felmentem hozzá, már többször találkoztunk. Vidám boldogságban éltük végig azt a néhány napot, amelyről mindketten tudtuk, hogy hová vezet. És fent, nála, a délután csöndes homályosságában, amikor azt gondoltam, hogy most vele is meg kell vívnom azt az álharcot, amit nálunk még a negyvenéves asszony is elvár, ő csak mosolygott s úgy viselkedett, mintha már egy év óta ismertük volna egymást. Csak az ártatlanságban van meg az ilyen magabiztos szemérmetlenség s csak az ártatlanság szégyenli, hogy szégyenleni kelleme magát. De azért egy sikolyt nem tudott elfojtani. Nemsokára mosolygott.

— Kedvesem... — súgta és megcsókolta a szememet.

II.

Hogy politizáltunk-e? Persze, hogy politizáltunk. Nekem nagyon nehéz volt. Igyekeztem magamat minél titokzatosabb ködbe burkolni, anyakönyvi feljegyzések kikorrigálásáról, hamis iratokról hazudtam össze-vissza hetet-havat. Biztos, hogy eleinte elhitte. Hőst látott bennem, aki szembeszáll a világgal vagy ami az ő szemében még több volt: aki ki tudja játszani a világot. Én akkor már sok mindennel nem törődtem. Bár sokszor rettegtem attól a pillanattól, amikor rájön a valóságra. Mi lesz velem? Hazudtam, csaltam, mi lesz velem, hiszen már nem tudok nélküle élni.

Sokat töprengtem magamban, hogy tudnék-e nélküle élni? Józanul, nem vele, barátságtalan kávéházak rejtekében, esős, rideg reggeleken sokszor megállapítottam, hogy: nem. Mi kötött hozzá? Szerelem. Talán még több is. Úgy éreztem, hogy ami bennem van, az soha el nem múlhatik. Nem vagyok és nem is voltam soha szentimentális, de ha rágondoltam, kéjelegtem az örökkévalóságban, fürödtem az öröklétben, mint a tengerben, amelynek rejtelmes végtelensége az én számomra sokkal nyugalmasabb volt, mint a legtöbb embernek a biztos és pontos határt szabó hegygerinc. Sokszor magamnak szegeztem a rideg megállapítást: a tény az, hogy viszonyod van egy zsidólánnyal, akit becsaptál, aki csak azért szeret, mert azt hiszi, hogy hős vagy. Pedig nem vagy hős, közönséges csaló vagy, aki visszaél egy szerencsétlen és perverz korral s olyan pózban díszeleg, amelyet a legnyomorultabbaktól lopott el. De ugyanakkor feleltem is magamnak. Igaz, hogy csaló voltam, de ma már annyi a mentségem, hogy már talán nem is vagyok az. Én szeretem ezt a lányt. Az ember az örökkévalóságot csak az igazi szerelemben érzi. Nem tudok rágondolni anélkül, hogy a hozzá tapadó emlékek ne rajzanának bennem a kisujjam begyéig. Persze, szeretem a feleségemet is, nem is tudnám otthagyni soha, mert tisztességes ember vagyok, de ha választanom kellene, kétségbeesnék. Sokszor önkéntelenül összehasonlítás kényszerült a lelkemben s megdöbbentő őszinteséggel vallottam be magamnak, hogy ezt a lányt mégis másképp szeretem. Biztos, hogy szerettem a feleségemet is, — öt éve voltunk csak házasok, — de ami közöttünk történt nem látszott már másnak előttem, mint korrekt és jámbor családalapítási mozgalomnak, míg ez Isten tüze volt, amit együtt loptunk el az égből.

Sokszor, mikor hozzámsimult, megkérdezte:

— Igazán szeretsz?

S erre a kérdésre, amelyre oly sokszor feleltem már másoknak, könnyedén és gondolkodás nélkül, alig tudtam válaszolni a bennem összetorlódó gyönyörűségtől és félelemtől. Majd megőrültem a gondolattól, hogy egyszer mégis csak rájön, hogy csaló vagyok s elfordítja a fejét, hogy soha többé meg se lásson. Szerettem volna, ha teherbe esik tőlem, mert ha nem is hagyja, hogy gyereke legyen, ezt el nem felejti soha, még ha megvet és gyűlöl is majd. És egyszer, csak a határtalan szerelem képes erre, elhatároztam, hogy bevallom neki az igazat. Kínos volt. Hebegtem, dadogtam, akadoztam, miközben a szívem úgy vert, hogy meg is hallhatta volna, ha nagyon odafigyel.

Nyugodt volt mint a márvány.

— Tudtam, — mondta egyszerűen.

— Honnan tudtad?

— Mert érdeklődtem. Nem mondom, eleinte elhittem, de később, amikor jobban megismertelek, rájöttem hogy nem lehet igaz, amit mondtál.

Ahogy ezt mondta, nyugodtan és józanul, azt hittem, hogy megsemmisülök a szégyentől. Rá se mertem nézni. Egy pillanat mulva az ölembe ugrott, átölelte a nyakamat s úgy súgta:

— Te csacsi. Hiszen azóta szeretlek, amióta tudom, hogy értem hazudtál. Ilyen bátán csak az hazudik, aki szeret...

III.

Másnap föl kellett varrnia a csillagot. Királynőt jelölt meg a sok ostoba cseléd. De aztán jött a bujkálás, az aknák, a bombák, az ostrom, az ördögnek és pokolnak minden mesterkedése... Szörnyű volt.

Hogy mi a vége?

A legszebb vége van. Nincs vége...

Vitéz

(A kiváló költő most megjelent kötetéből)

Ismertem egy vitézt, sokat
barangolót, országokat
bejárt, megjött, s a kincseket,
miket hozott Nyugat, Kelet,
Észak, Dél tájáról, a rét
selymén karddal osztotta szét
három részre; csak harmada,
amit mutogat ő maga,
a szélbe szórta harmadát
s a többit kedvvel adta át
egy hölgynek, hogy az otthonában
találja benne kedvét egymagában.

Devecseri Gábor

Bokafix gumiharisnya **+ KELETI J. +** IV., Petőfi Sándor-utca 17.

Aranyat, ezüstöt, briliánst legmagasabb áron vesz VARJAS, Károly-krt 22. a udvarban

FÜGGÖNY — FONAL WIEG Deák-u. 19. Tel.: 181-029. Eladás, vétel

STILUS FOTEL és KANAPÉÁGY TMOKÓLY-ÚT 32

SZÉKELY EMIL ékszerész Rákóczi-út 26 Briliánst, aranyat, ezüstöt, órát legdrágábban vesz.

Arany, ezüst, ékszer vétel, eladás: dr Bajmóczinné Wintermantel Teréz, VII., Rákóczi-út 10. I. emelet 2.

Hattyu gőzmosógyár Kilósruha, festés, vegytisztítás Klauzál-u. 8. Telefon: 423—750. Gyors, pontos, megbízható.

Megnyilt a MAGYAR ÜGETŐVERSENY EGYESÜLET városi fogadási irodája, IV., Kossuth Lajos-utca 14—16. szám alatt. Bérlő: Sallai Ferenc.

Megnyilt a MAGYAR ÜGETŐVERSENY EGYESÜLET városi fogadási irodája, VII., Teréz-körút 6. szám alatt. Bérlő: Raskó Arnold.

Liberté kirdelő és jegyiroda helyárosi Rákóczi-út 26. szám alatt megnyílt IV., Kossuth Lajos-u. 14—16. sz. alatt. Tel.: 188—400. Belépőjegy az ügetőversenyekre kapható.

Befejezték a bizonyítást az Imrédy-perben

Az *Imrédy* Béla főtárgyalás negyedik napján a népbíróság változatlanul nagy érdeklődés mellett folytatta a tanukihallgatásokat.

Rátz Jenő volt vezérezredest hallgatták ki elsőnek szombaton reggel. Arról a vacsoráról tett vallomást, amelyen 1943 őszén *Szentirmay* Félix lakásán Imrédy Béla és több más szélsőjobboldali politikus Veesenmayerrel találkozott. Veesenmayer úgy nyilatkozott, hogy *Berlin nincs megelégedve a Kállay-kormány magatartásával.* Imrédy válaszul azt fejtegette, hogy a parlamentben nem lehet átállításra számítani. Amíg a kormányzó támogatja a miniszterelnököt, addig a többség mögötte van. *Ezért a kormányzónál kellene elérni azt, hogy Kállayt bocsássa el és német szempontból megfelelő miniszterelnököt nevezzen ki.* Ezután azokról a megbeszélésekről tett vallomást, amelyek 1944 március 19-én, a németek bevonulása után folytak Veesenmayernél. A német megbízott arra kérte őket, hogy segítsenek olyan kormányt összeállítani, amely Németország, Magyarország és Horthy kormányzó részéről is elfogadható. Veesenmayer kérésére listákat állítottak össze, amelyeken minden posztra jelöltek három jobboldali politikust. Veesenmayer Imrédy miniszterelnökségét kívánta, Imrédy azonban kijelentette, hogy addig nem nyilatkozhat, amíg a kormányzóval nem tanácskozott. A kormányzói kihallgatás után Imrédy *nem vállalta a miniszterelnökséget.* Rátz Jenő miniszterelnökhelyettesi megbízatásához Imrédy ragaszkodott. Amikor kiderült, hogy a kormányalakításnak nehézségei vannak, a *németek azzal fenyegetőztek, hogy szlovák és román csapatokkal fogják az országot megszállatni.*

Mit tekint Rátz Jenő kémkedésnek

Dr. *Nagy* Károly elnök kérdéseire a tanu kijelentette, hogy *Imrédy mindvégig a szövetségi hűség mellett való feltétlen kitartást hirdette.*

Horváth Zoltán politikai ügyész a következő kérdést tette fel:

— Milyen eljárásnak ítéli meg azt, ha egy magyar állampolgár idegen hatalom megbizottjának felvilágosításokat ad magyar belpolitikai viszonyairól, az ország ember- és hadianyag tartalékairól?

— Amennyiben ember és hadianyag tartalékokról ad felvilágosítást, *az kémkedés,* — felelte Rátz Jenő.

Horváth Zoltán politikai ügyész ezután a következő kérdést tette föl:

— Amennyiben Önnek tudomása lett volna arról, hogy Veesenmayer a német kormány politikai megbizottja, szóba állt volna vele magyar politikai kérdésekről?

— *Nem,* — válaszolta a tanu határozottan.

— *Imrédy Béla saját vallomása szerint tudott erről, mégis tárgyalt Veesenmayerrel,* — állapította meg a politikai ügyész, majd bejelentette, hogy *a népügyészség vádját hűtlenség vádjával egészíti ki a Veesenmayernek adott információk következtében.*

Pálffy Fidél volt a következő tanu. Rövid vallomásában elmondotta, hogy pártja a Magyar Nemzetiszocialista Párt parlamenti szövetséget kötött Imrédy pártjával. *Álláspontjuk az volt, hogy a háborút minden erővel folytatni kell.* Ugyanez volt az 1944-ben megalakult Nemzeti Szövetség célja is.

Dr *Bornemissza* Géza, volt iparügyi miniszter az 1938. évi disszidens mozgalomról tett vallomást. Imrédy Béla olyan törvényjavaslatot terjesztett a minisztertanács elé, amely szerint a kormány korlátlan felhatalmazást kapott volna a visszacsatolandó felvidéki területek helyzetének rendezésére. A javaslatot a kormány tagjainak jelentékeny része elutasította, *mert a diktatórikus kormányzásra való törekvést látták benne. Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter azt mondotta, hogy egy nemzet életében lehetnek olyan pillanatok, amikor szükség van hasonló széleskörű felhatalmazásra, de *ez a pillanat még nem következett be.* Az alkotmányos útról való letérés mindig bajok és bonyodalmak kútforrása volt. Imrédy ezt a javaslatot nem terjesztette elő a parlamentben, de igen sok jel arra vallott, hogy továbbra is alkotmányellenes terveket készít elő. *Ennek következménye volt az, hogy hatvanhat képviselő kilépett a kormánypártból.* Ezután Imrédy tudvalevőleg megbízást kapott a kormányzótól újabb kormányalakításra. Bornemissza Géza arról nem tud, hogy a megbízás érdekében közbelépett-e a budapesti német követ.

Gömbös Gyulától Szálasi Ferencig

Dr *Farkas* Elemér volt a következő tanú. Ő is azt vallotta, hogy a közvélemény annakidején örömmel fogadta Imrédy Bélát, mert gazdasági tudásától és liberális bállítottságától sokat vártak. *A közvéleménynek hamarosan csalódnia kellett.*

Dr Kelemen Kornél ugyancsak a disszidens mozgalomról tett tanuvallomást. Szerinte Darányi Kálmánnak Horthy Miklós kormányzó értésére adta, hogy nincs vele megelégedve, mert *nem tanusít kellő erélyt a szélső jobboldallal szemben.* Darányi erre lemondott és gróf *Bethlen* Istvánnal egyetértően Imrédy Bélát ajánlotta utódjának. Mindketten azt hitték, hogy Imrédy képes lesz erélyesebb magatartásra a szélsőjobboldal felé. A kormánypárt szélsőjobboldali pártja semmiképpen sem akarta elfogadni Imrédyt, akiben az angol orientáció hívét és a banktőke emberét látták. *Rövid idővel kinevezése után éppen azok álltak Imrédy mellé, akik a legheves ebben ellene voltak. Kiderült, hogy Imrédy mindinkább a szélsőjobboldal felé hajlik.* Az egypártrendszer híve lett, az egész nemzet vezére akart lenni, de nyilvánvaló volt, hogy az nem fog neki sikerülni. Sok személyi és tárgyi ellentét támadt közte és a párt többsége között, azért következett be a tömeges kilépés. Ezután Imrédy kizárólag a szélső jobboldalra támaszkodott. A tanu véleménye szerint Imrédy nem maradhatott meg a hatalmon német támogatás nélkül és ez volt legfőbb oka politikai irányváltozásának.

Széll József volt belügyminiszter az előbbi tanúkkal egyezően adta elő a disszidens mozgalom történetét.

Fellner Alfréd a következő tanú, Imrédy szesztörvényének meghozataláról, illetőleg a zsidó tulajdonban volt szeszgyárak kisajátításáról tett vallomást. A felsőházban ellenállás mutatkozott a javaslattal szemben, amit Imrédy fenyegetésekkel szerelt le. A vállalatok gépberendezését elvitték.

Utána *Kelecsényi* Elek alezredes tett tanuvallomást.

Az elnök ezzel a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította és a tárgyalás folytatását hétfőre halasztotta.

Miniszterek bemutatkozása

Tombor Jenő honvédelmi miniszter szombaton délelőtt mutatkozott be minisztériuma személyzetének. Keresetlen és közvetlen szavakban fejtette ki programját. Mindenekelőtt hangoztatta, hogy atyai barátja óhajt lenni minden munkatársának és a fegyelmet is a szeretet jegyében óhajtja megvalósítani. A minisztérium létszámának tervbevett csökkentéséről elmondotta, hogy a körülmények hatása alatt *kénytelen lesz az apasztást keresztülvinni,* azonban tekintettel lesz a szociális szempontokra. Tombor Jenő végül a demokratikus pártokról szólt, amelyeket magyarosan „népszerető" pártoknak nevezett. Kiemelte, hogy közömbös számára, ki melyik demokratikus pártban foglal helyet és az emberek megítélésénél egyetlen szempont vezeti: ki milyen tehetséggel és szorgalommal végzi el munkáját.

Kovács Béla földművelésügyi miniszter is szombaton vette át hivatalát. Kifejtette, hogy a szegény paraszti réteghez tartozik és e réteg előörsének tekinti magát. Nem fogja tűrni, hogy az ügyeket pártpolitikai szempontok szerint intézzék és minden igyekezetével azon lesz, hogy a feudális szellem soha többé fel ne támadhasson.

Nagy Imre belügyminiszter hivatala átvétele alkalmából első és legfontosabb feladatként a reakció elleni harc következetes véghezvitelét jelölte meg, második feladatként pedig a közigazgatási gépezet megtisztítását a reakciós elemektől. Szorosan vett alkotmányjogi feladatok is várnak a minisztériumra a parlamenti munka megindulásával kapcsolatosan. A rendőrségről szólva, rámutatott arra, hogy erélyesen, kemény kézzel kell véget vetni a rendőrség munkájában itt-ott még megnyilvánuló túlkapásoknak. Mintaszerű rendőrséget kell teremtenünk, amely tekintélyt szerez magának és ugyanakkor elnyeri a nép rokonszenvét is.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium vezető tisztviselőinek jelenlétében adta át pénteken *Teleki* Géza hivatalát az új kultuszminiszternek, *Keresztury* Dezsőnek. A belépő és hivatalba lépő miniszereket *Bereczky* Albert államtitkár üdvözölte. Keresztury Dezső vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszában többek között hangoztatta, hogy legfőbb programjának tekinti a munkás- és paraszti réteg gyermekeinek kultúrális felemelését. *(MTI.)*

Még nincsen döntés az államtitkárok kinevezéséről

Az egyik napilap szombati száma az új államtitkárok névsorát közli. Illetékes helyről közlik, hogy az új államtitkárokat a minisztertanács hivatott a nemzetgyűlés elnökéhez kinevezésre előterjeszteni. Ezért a lapban közölt államtitkári névsor üres találgatás, melynek semmi hivatalos jellege nincs.

Ilja Ehrenburg Budapesten

Szombaton Budapestre érkezett Ilja *Ehrenburg,* a kiváló orosz író és néhány napot szándékozik fővárosunkban tölteni. Szombat este a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság rendezett tiszteletére vacsorát a Fészek Klubban. Vasárnap régi barátjának, *Aranyos* Pál szerkesztőnek a társaságában Budapestet fogja megtekinteni és a jövő hét valamelyik napján francianyelvű előadást tart a magyar közönség számára.

Geleji Dezső könyve Svájcban

A zürichi *Europa Verlag* kiadásában a napokban jelenik meg *Geleji* Dezső *„Magyarország 1944-ben"* című könyve. A könyv *német* és *francia* nyelven egyidőben kerül a svájci könyvpiacra. A könyvből az egyik bázeli lap részleteket közöl. Ezekből a cikkekből ismerte meg a svájci közvélemény, hogy *mi történt Magyarországon az elmult tragikus esztendőben.* A könyv iránt Svájcban nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szabadka 1941. november 18

Fagyos novemberi nap volt. A fák csupasz ágairól zörögve hullottak az utolsó száraz levelek. Az alacsony házak ablakait gondosan elfüggönyözték, az utcákon alig járt valaki, dermedt rémület ülte meg a szíveket. A törvényszék fogházából 15 halálraítélt fiatalt szállítottak kocsin vesztőhelyre a Palicsi-úti kaszárnyába. Tizenöt fiatalt, akik bátran vállalták sorsukat, meggyőződésüket: a társadalmi egyenjogúságot, a dúnai népek együttműködését. Tizenöt fiatalt, akik a «sárga ház» borzalmaiból élve kerültek ki, hogy szembenézzenek az akasztófával. Valamennyien a vajdasági magyarság haladószellemű folyóirata a «Híd» munkatársai voltak. Munkások, értelmiségiek; írók. Erős katonai fedezet kísérte őket rezesbandával, mely egész úton fújta, hogy elnyomja bátor éneküket. Mert énekelve mentek a halálba. S a rezesbanda hamis hangjain keresztül átcsengett az ének diadalmasan és félelmetesen. Az út utolsó szakaszát már futólépésben tették meg, hajszolták a lovakat az ideges tisztek parancsára, mintha féltek volna valamitől. Talán attól, hogy kinyílnak a bezárt kapuk és számonkérik tőlük a fiaikat. Sietve olvasták fel az ítéletet. Szabotázsra való bujtogatás, állam és társadalmi rend elleni szervezkedésért — halál. Igen. Szervezkedtek és tiltakoztak a hazaárulók, tolvajok, gyilkosok rendje ellen. Férfiak módjára haltak, éltelve a szocializmust, a szabadságot.

S ezen az őszön Zentán, Zomborban, Adán, Ujvidéken egész Bácskában egymás után irtották ki azokat a baloldali magyarokat, akik élő híd voltak a baráti jugoszláv nép és a magyarság között.

Amikor róluk emlékezünk, akkor megemlékezünk azokról a többszáz névtelenül elhullott, börtönbehurcolt, megkínzott, agyonvert hősről, akik a két nép együttműködésének előharcosai voltak...

Hegedüs-Bíle Dániel

Szemtől-szembe az új Jugoszlávia vezetőivel

Belgrád, november hó.

(A «Magyar Nemzet» kiküldött tudósítójától.) Két cikkben kívánok beszámolni arról, amit Jugoszláviában láttam, hallottam és tapasztaltam. Az első cikkben a jugoszláv állam berendezkedésével, politikai rendszerével, a most lezajlott választásokkal, az ország nemzetközi helyzetével, Magyarország és Jugoszlávia viszonyával, a másodikban déli szomszédunk társadalmi, gazdasági és kulturális életével foglalkozom. Közel egy hetes utam beszámolóját azzal kell kezdenem, hogy a *háborúelőtti Jugoszlávia megszűnt* és itt ma egész új országot építenek, *Tito* marsall, úgy látszik, nemcsak nagy hadvezér, de nagy államférfi is, aki pontosan meglátta, hol voltak a régi Jugoszlávia hibái és hogyan kell megteremteni az új Jugoszláviát, hogy benne sokféle nemzetisége egyformán megtalálja hazáját.

Jugoszlávia — szövetségi állam

Eltűnt a háborúelőtti diktatúrás ország és *helyébe a föderatív Jugoszlávia lépett,* amely hét szövetségi egységből áll. Ezek: Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Montenegro, Macedonia, Bosznia-Hercegovina, végül Rigómező és Metonia. A szerb föderatív egységbe tartozik a Vajdaság, mint autonóm tartomány, ahol a magyarok tömegesen élnek.

Jugoszláviának két parlamentje van, a szövetségi és népi parlament. Mindkét parlament tagjait most választották.

Az ellenzék nem vett részt a választásokon, a kormány azonban azt akarta, hogy az ellenzéki szavazók is szabadon kifejezhessék véleményüket, éppen ezért minden szavazóhelyiségben nemcsak annyi urnát állítottak fel, ahány jelölt volt, de *eggyel többet s ebbe dobták be golyóikat azok, akik ellenzéki érzelműek,* vagyis nincsenek megelégedve a jelenlegi rendszerrel. A népfront a következő pártokból alakult: kommunista párt, horvát köztársasági párt, független demokrata párt, szerb köztársasági párt, parasztpárt, demokrata párt és szociáldemokrata párt. Az ellenzékhez tartozik a demokrata párt Grol Milán vezetése alatt álló csoportja, a régi radikális párt és azok a pártok, amelyek a diktatúra alatt születtek.

A választás

Vasárnap a választások alatt meglátogattunk több szavazóhelyiséget. A választás mindenhol a legnagyobb rendben és nyugalmoban folyt le. *Erőszakoskodásnak vagy nyomásnak semmiféle jele nem mutatkozott.*

Belgrádban gyönyörű őszi napsütéses időben zajlott le a választás. A választóhelyiségek előtt már korán reggel sorbaálltak a szavazók, akik között feltűnően sok volt a katona. Az utcákon kólót táncoltak, a szavazók zászlókkal, táblákkal, *Tito* arcképével vonultak énekszóval végig az utcákon. Elmentünk egy közeli faluba is, *Beli-Potok*-ba, ahol valósággal népünnepélyt találtunk. A parasztlakosság harmonikaszó mellett az utcán táncolt, énekelve vonult a választóhelyiség elé. *Ezerhétszáz szavazó közül mindössze nyolcnak nem adták meg korábbi magatartása miatt a szavazati jogot.* A választástás eredménye fölényes győzelmet hozott *Titonak* marsallnak és kormányának, de voltak helyek, ahol az ellenzék is szépszámú szavazatot kapott.

Az ellenzék nem lépett fel szervezetten és azt panaszolta, hogy nem élvezett teljes szabadságot, a kormány oldaláról viszont kijelentették, hogy ez nem áll, mert Grolék és a radikális párt, amely szervezkedni kívánt, *megkapta a teljes szervezkedési szabadságot.*

A magyar—jugoszláv barátság

Beszéltünk *Koszanovics* Száva információs miniszterrel, aki a független demokratapárt főtitkára. A miniszter nagyon meg volt elégedve a választás eredményével, majd megvilágította Jugoszlávia politikai helyzetét. A miniszter rámutatott arra, hogy a *magyar-jugoszláv közeledés gazdaságilag, politikailag és kulturális téren egyfrontban érdeke mindkét népnek.*

Iván *Ribár,* a nemzetgyűlés elnöke elmondotta, hogy jól ismeri Budapestet, mert mint a horvát parlament kiküldöttje, tagja volt a magyar képviselőháznak. Ismertette ezután a mai jugoszláv államrendszert, amelyben az állami főhatalmat jelenleg az ideiglenes nemzetgyűlés elnöksége gyakorolja. A szövetségi és a népi parlament megalakulása után pedig a két Ház elnökségére száll az államfői hatalom gyakorlása. Nem kétséges, — mondotta — hogy *Jugoszlávia köztársaság lesz.* A két Ház november 29-én ül össze, tető alá hozza az alkotmányt, jóváhagyja az eddigi törvényeket, azután átalakul rendes nemzetgyűléssé.

Mósa *Pijáde,* a nemzetgyűlés alelnöke érdekes előadásban vázolta a jugoszláv közigazgatás és bíráskodás kifejlődését s azt, hogy miképpen jutottak el ezen a téren a mai helyzethez.

A jugoszláviai magyarság helyzete

Szóljunk végül néhány szót a vajdasági magyarok helyzetéről. *Kek* Zsigmond, az Ujvidéken megjelenő *«Magyar Szó»* szerkesztője ismertette ezt előttünk. Tőle tudjuk meg, hogy a vajdasági magyarság teljes szabadságot élvez. Nyolc magyar középiskola van, a magyar irodalmi élet már megkezdődött, a *Híd* című magyar irodalmi hetilap újból megjelenik és működik a Vajdasági Magyar Kultúrszövetség. *A vajdasági magyar színtársulat a napokban tartotta első előadását* Szabadkán, ahol *Balázs* Béla Boszorkánytáncát játszák nagy sikerrel. A színtársulat ugyanannyi állami segélyt élvez, mint a szláv színház. A vajdasági népi parlamentben magyar az egyik alelnök és két osztályfőnökséget, ami nálunk miniszteri állásnak felel meg, magyarcsak magyar emberrel töltöttek be. A magyarok most föl akarják venni a kultúrkapcsolatot a hazai magyarsággal, amit a jugoszláv kormány teljes mértékben támogat.

Végeredményben Jugoszlávia négyévi szenvedés után hatalmas fejlődés előtt áll, mert kormánya tisztában van azzal, hogy ennek előfeltétele a gazdasági és politikai szabadság teljes biztosítása, a külföldi államokkal való jóviszony és a dunavölgyi népek közösségében való részvétele.

Halász Ernő

CAFE DE PARIS
IV. Bécsi-utca 1. Délután 5-től uzsonna.
Zongoránál: kis FRŐLICH

FÁZIK?
FŰTSE RADIÁTORÁT „KÖRFOR" elektromos fűtőberendezéssel. Csekély fogyasztás.
KÖRMENDY ÉS TÁRSA, VII., Kazinczy-utca 9. sz.

VILL KÁLYHÁT, FŐZŐT, HŐSUGÁRZÓT, VASALÓT raktárról szállít
RÁDIÓ ÉS VILLAMOSSÁGI KERESKEDELMI KFT.
BELGRÁDER ÉS MAULIS. IX., Ráday-u. 11. Tel.: 186—003

BUNDÁK SZEMERE
SZÜCSNÉL ERZSÉBET-KÖRÚT 26 Második emeleten

ÜZLETRÉSZ
körúti áruházban úridivatosztály részére
KIADÓ
Bővebbet: Dr Szeszlér Endre, V., Kecskeméti Géza-u. 8.

CILCER PAPIR
ÚJ TELEFONJA: 38-55-07
V., DOROTTYA-UTCA 9.

Amerikai állampolgárságú
nővel megismerkedne
főútvonalon üzlettel rendelkező lakberendező házasság céljából. „Szép jövő" jel. New-York hirdetőirodába, Erzsébet-körút 9.

Színház

„A FURFANGOS ÖZVEGY"

Goldoni-vígjáték a Szabad Színházban

Ben Jonson kegyetlenül éles jellemábrázolása, Molière keserű, szatírikus politikai és emberi magatartása Goldoniban megszelidült. A XVIII. század első felének éghajlata csendes volt, a francia forradalom viharelőtti csendje ülte meg: Goldoni Itáliában, majd Franciaországban jellem-vígjátékokat írt különösebb él és állásfoglalás nélkül. Lovagokról, agyafúrt szolgákról, nagyokat lódító póruljártakról, kikapós menyecskékről írt s bár vígjátéki technikája már szakítást jelentett a primitív commedia dell'arte modorával, mellékszereplői: szolgák és szolgálók még mindig őrizték a commedia dell'arte formáit.

„A furfangos özvegy" című komédiája most *Révay József* átdolgozásában került a *Szabad Színház* színpadára. A kitűnő átdolgozás sokat frissített a darabon, lefújta róla a rizsport, az eredeti *jellemvígjátékot* azonban inkább *helyzetvígjátékká* formálta. Ez nem baj, a vidám özvegynek és négy vetélkedő udvarlójának derűs, fordulatos története így is rendkívül mulatságos anekdota, sőt talán mulatságosabb, mint az eredeti, csak éppen az özvegy furfangos jelleme halványodik el benne s így magának Goldoninak stílusa és szándéka szürkül el. Majdnem azt mondhatnók: Goldoni ötletére épült Révay-vígjátékot látunk.

Both Béla rendezése a stílust húzza alá. Finoman, nagy műveltséggel és ízléssel stilizál, sok kedves ötlete van, amit, ha anyagi és technikai eszközei megengednék, még sokkal színesebben ki tudna bontani. Both Bélában ezúttal is egyik legnagyobbra hivatott, legalaposabb kultúrájú rendezőnket ismertük meg. Az előadás minden pillanatán érezzük erős rendezői kezét, úgyszólván rendezői idomítását. Így válik aztán a színészek munkája csak visszfényévé a rendezői munkának. Minden szereplőben Both Béla dolgozik, színészi egyéniségéből az egy *Szigeti Jenőn* kívül egyetlen színész sem ad. A fiatal gárdához kell is az erős kéz, ám így az előadásnak menthetetlenül van valami vizsgai mellékzöngéje. Főleg *Kiss Ilonán* érzik a dresszura és így ez a fiatal színésznő sok felesleges mozdulattal próbálja egyéniségét megmutatni. Igazán felszabadultnak csak egy kedvesen előadott énekszámában látjuk. *Tóth Júlia* üde színfoltja az előadásnak. Nagyon jó színészi munkát végez a négy udvarló közül *Kemény László. Sós Lajosban* azonban kevéssé érezzük a franciát, *Kállay Ferencben* viszont eltúlzottan a spanyolt. *Árvay János* rokonszenves, de kissé szürke. *Orbók Endre* és *Szilágyi Bea* kettőse vidám és sítlusos. *Polgár Tibor* finom zenéjéből többet is elbírt volna ez a komédia, hiszen vannak jelenetei, amelyek egyenesen kiáltanak is zene után.

A *Szabad Színház* úttörő munkát végez azon a környéken, amely a művészi kultúrának és az igazi színháznak eddig mostohagyermeke volt.

M. B. B.

Bartók-Kodály népdalest

A legtisztább népdalkultusz jegyében tartotta meg hangversenyét a Zeneművészek Szabadszervezetének székházában *Török Erzsébet*, aki ma népdalaink leghitelesebb megszólaltatója. Nem a pódiuménekesnő felfogásával közeledik népdalaink felé, hanem a népi éneklési módot fejleszti tovább, meghagyva annak minden jellegzetességét és eredeti zamatát. *Bartók* és *Kodály* zseniális feldolgozásai előadásában maradéktalanul érvényesülnek. Kisszámú közönség hallgatta végig, de ez az elitközönség méltányolni tudta ezt az eredeti és színes előadásmódot. A zongorán *Raics István* kísérte gondos alkalmazkodással. **(td.)**

MAI SZÍNHÁZI MŰSOR

Operaház: Hegyek alján (5) — **Nemzeti Színház a Magyar Színház épületében):** Tiszazug (½6) — **Nemzeti Kamara:** A medve, A dohányzásról, A civilizátor (½6) — **Vígszínház:** Éjjeli menedékhely (½6 és vasárnap d. e. 11) — **Belvárosi Színház:** Különös éjszaka (½6) — **Művész Színház:** A nagy út (½6) — **Szabad Színház:** A furfangos özvegy (½6) — **Fővárosi Operett:** Maya (5) — **Pódium:** Balra át! Uj műsor (6) — **Medgyaszay Színpad:** Megsértették a minisztériumot (3 és 6) — **Irodalmi Variété:** Megnyitó műsor (5) — **Budai Színház:** Rang és mód (½6) — **Uj Színház:** Pitypalatty (½6)

ÉJJELI MENEDÉKHELY

Gorkij életképe a Vígszínházban

Húsz éve lehet, hogy először olvastam. Azóta itt él bennem minden alakjával, rezdülésével, mélységével. Olyan, mint egy feledhetetlen dallam az emberről, aki — fején a lélek izzó glóriájával — életének fájdalmasságában csaknem a Kereszt fenségéig elragyog. Életem egyik legmegrázóbb irodalmi élménye volt, mindig szerettem volna színpadon is látni; sohasem sikerült. Most végre láthattam. A kitatarozott Rádius-mozi színpadára kényszerült Vígszínház mutatta be újra szerdán este nagy sikerrel és sok jószándékkal, e tettével egyben azt is bizonyítva, hogy méltó a multjához s hontalansága s a korlátolt lehetőségek ellenére is hivatása magaslatán áll: ma is a legmagasabbrendű irodalom otthona.

Komoly előadást produkált, színészben s külsőségekben egyaránt minden rendelkezésre álló erőt mozgósított; alig hihető, hogy ma bármelyik fővárosi színház is többet tudna nála nyujtani. Így az is meglehet, hogy az az érzelmi hiányérzet, amely — minden elismerés mellett is — a várakozó lélekben az előadás után maradt, annak a hosszú időnek rovására irandó, amely alatt a darab, mint olvasmányi emlék, élt bennem, s lassan talán már realizálhatatlanná fényesedett. Vagy mégsem? Annyi bizonyos, hogy valahogy legmélyebb ízeiben másképp élt bennem a darab. Mi okozza hát a hiányérzetet? Azt hiszem, az irányító elgondolás körül kell kereskednünk, a hiba az elképzelésben keresendő. Úgy érzem, éppen az maradt ki az előadásból, ami a darab lelke s ami remekművé avatja: a gorkiji lényeg.

Annak felismerése és megmutatása, hogy — bár minden szereplő külön nagyszerűen megrajzolt egyéniség — ennek a darabnak szereplői lényegében nem egyedek, hanem mindegyik szereplőben külön és együtt: az ember. Mintha mindegyik csupa testvér volna, különböző hangszínekben mindegyikben ugyanaz a húr peng. A tizenhét alak csak arcában és külsőségeiben különbözik egymástól, mélyében azonos: a gorkiji értelemben vett ember. Szatin ki is mondja: Nincs főszereplő. Amit egyik mond, az a másiknak is eleven, belső története, annak is személyes élménye. Szatin vagy a színész élete, nemcsak a magáé: mindegyik közös élete is egyben. Mindegyik szereplőben ott él az egész tömeg, egyben a tizenhét és tizenhétben az egy. Ez az a sajátosan gorkiji lényeg, amely oly mélyen jellemzi a művet, hogy ez a legbensőbb alak. S valahogy ennek felismerése és érzékeltetése hiányzik a darabból. Így az előadás bővelkedik szép és nagy egyéni teljesítményekben, csak ez a gorkiji boltozat hiányzik valahogy az alakítások fölül. Luka például *(Rózsahegyi)* nekem egy kicsit mindig szent volt, valami újkori apostol s itt, nagyon jó játékban ugyan, de egy derűs, bölcs, öreg vándort kaptam csak. Ez viszont remek volt. Kosztilevben *(Kőmüves)* Klescsben *(Táray)*, Annában *(Sivó)* egy-egy jó, Vaszilisszában *(Gombaszögi F.)*, egy régi, önmagát kereső, Pepelben *(Szakáts M.)*, egy még nem egészen rutinos színész játékát, de egyikben sem azt a forró és fájdalmasan emberi valakit, akit Gorkij teremtett. Valahogy kívül maradtak a bűvös körön. Ennek peremén mozgott *Orsolya Erzsi* és *Solthy György*, már beljebb *Zátony Kálmán*, még beljebb *Benkő Gyula*, aki sokszor őszinte volt. A gorkiji fokusz felé haladva a további sorrend: *Tolnay Klári* (Natasa), kinek szépségében a fakóbb helyeken önkénytelenül háttérbe szorult ugyan a halk és passzív leányi szenvedő, de aki, mikor szerepe alkalmat adott rá, megrázó magasig tudott fellobogni; *Somló*, ki egy-egy izzásban mélyen megmarkolta a züllött távírász figuráját, *Mihályi*, ki mint elzüllött báró, néha döbbenetes villanásokat mutatott és *Bihari*, ki Bubnov szerepében szinte kísértetiesen igazi volt.

Külön hangsúllyal kell említeni *Dayka Margitot*, ki tökéletes Nászta volt, alakításával ríkatóan forró és igaz figurát produkált s egészen külön *Ajtay Andort*, ki oly páratlan művészettel formálta meg s emelte magasba a színész figuráját, hogy minden hangja s mozdulata felejthetetlen maradt. Ő valóban az *Éjjeli menedékhely* színésze volt, nagyszerűen és maradéktalanul az. Igen nagy művész s talán a legnagyobb lesz. A stilusos díszletért *Upor Tibort* kell megdícsérni s a végzett munkáért a Vígszínházat minden tisztelet megilleti. **D. S.**

pillangó

A *Vajda János Társaság* újra megkezdi működését volt elnökei: *Kárpáti Aurél, Rédey Tivadar* és *Rubinyi Mózes* vezetése alatt. Az első ülést a Társaság tragikus sorsú áldozatai emlékének szentelik: *Szilágyi Sándor* elnökről *Erdődy Elek, Sárközi Györgyről Fodor József, Halász Gáborról Tolnai Gábor, Szerb Antalról* pedig *Devecseri Gábor* emlékezik meg. A Társaság régi, hűséges művészei is szavalnak: *Ascher Oszkár, Major Tamás, Várkonyi Zoltán, Gobbi Hilda* és mások. Az emlékülés *június 17-én*, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Horánszky-utca 11. számú iskola dísztermében.

Súlyos betegségéből felgyógyult *Sarkadi Aladár*, a régi idők kedvelt kómikusa, a gyermekvilág mókázó Sarkadi bácsija. *„Sarkadi bácsi"*, akinek már a felnőttek részéről is kijár e megszólítás, 72. évében ismét egészségesnek érzi magát és fellépésre készül. Amint mondja, *nagyon szeretne valami jó kis totyakos szerepet eljátszani.*

Súlyos pechsorozat érte *Csikós Rózsit*. A Fővárosi Operettszínház vidám szubrettjét a *„Maya"* előadásán egy hevesebb tánclépés a színpad előtti „zenekar" mélységébe vezette. Szerencsére súlyosabb baleset nélkül: *fájdalmasan megütötte magát, horzsolásokat szenvedett*, az előadást azonban végigjátszotta. Ez volt a mult pénteken; szombaton lakásán érte újabb „ballépés": a még mindig romokban heverő fürdőszobában *megcsúszott és csempecserepek közé* esett. Horzsolásokkal ezt is megúszta. Vidáman játszik tovább az Operettszínházban.

Megindult az artistaélet is. A *Sportcsarnokban* pénteken mutatkozott be az artista Villámrevű, amelyen a magyar artistákon kívül sok híres külföldi artista is fellépett. Az akrobaták, zsonglőrök, tánccsoportok, állatidomítók, egyszóval az egész színes cirkuszi kép őszinte, nagy sikert aratott. A Sportcsarnok naponta, sőt vasárnap és ünnepnap kétszer is játszik: fél 4-kor és fél 6-kor.

Felmondják a színészek a kollektív szerződést?

Az a forrongás, amely a kis gázsik és az igen alacsonyan megállapított maximális színészfizetés ellen már hetek óta csendes elégedetlenséggel bugyborékol a színészvilágban, úgy látszik, most „nyilt szinre" tör. A színészek szervezkednek: választott bíróság keresi fel a színigazgatókat, hogy a kollektív szerződést, melyet — mint mondják — rájuk kényszerítettek: felmondják.

MOZI

Ady: Bizsu (amer.) Marlene Dietrich. ½12, 4, 6 — **Bethlen:** Kár volt hazudni (amer.) Irene Dunne, Cary Grant. 3, 5, 7, vas. 11-kor is — **Capitol:** Boldog idők (magyar) Karády Katalin, Ajtay Andor. 1, 3, 5, 7, vas. és ünn. 11-kor is — **Corso:** Rettenetes Iván (orosz) Nikolaj Cserkaszov, L. Celikovszkaja. ¼2, ½4, ¾6 — **Décsi:** Rettenetes Iván (orosz) Nikolaj Cserkaszov, L. Celikovszkaja. 3, 5, 7 — **Fórum:** Bagdadi tolvaj (amer.) Conrad Veidt,. 1, 3, 5, 7, vas. és ünn. 11-kor is — **Híradó:** Ki hitte volna. Uj orosz híradó. Uj Walt Disney színes film. Budapest ostroma. Előadások 9-től 9-ig folytatólagosan. — **Kamara:** Árvíz Indiában (Myrna Loy, Tyrone Power, George Brent). ½12, 2, 4, 6 — **Scala:** Este hatkor . . . háború után (orosz) 2, 4, 6, vasárnap ½12-kor is) — **Szabadság:** Bizsu (amer.) Marlene Dietrich. 3, 5, 7, vas. és ünn. 1-kor is — **Uránia:** Sztalingrád (Itt fordult a kocka) (orosz), Mafirt-krónika, Dynamostadion, Szovjet kupa. ½3, ½5, ½7.

Sport

Megalakult a Munkás Sport Központ

Huszonötesztendős vágya teljesült a munkás sportegyesületeknek: Úrnapján délelőtt, közel 90 munkásegyesület jelentkezésével, a Szakszervezeti Tanács épületében tartott ünnepélyes közgyűlésen *megalakították a Munkás Sport Központot*. A cél, amint azt az elnöklő *Frankó Mihály*, a megalakulás előkészítő munkáját ismertető *Becskő József* és a lelkesedéssel elfogadott alapszabályokat előterjesztő *Hidas Ferenc*, mindhárman az előkészítő bizottság tagjai, egybehangzóan kijelentették: *a demokratikus szellem ébrentartása a munkásegyesületekben*, azoknak tömörítése, érdekeiknek képviselete, anyagi alap megteremtése megsegítésükhöz, végül a munkássport különleges nemzetközi kapcsolatainak ébrentartása és fejlesztése. „Nem akarunk külön útra lépni a polgári sporttól, azzal együtt akarunk működni, nincs szó külön munkásbajnokságokról, nem leszünk szakadárok a sportban" — hangoztatták a felszólalók.

A nagymultú munkásegyesületek képviselői külön felszólalásokkal jelentették be csatlakozásukat, így többek között a PeMTK nevében *Bánkuti Károly*, az UTE nevében *Czank Mihály*, a Vasas képviseletében *Szilágyi Károly*. A felszabadulás óta alakult MaDISz-egyesületek képviselője is örömmel közölte belépésüket. A közgyűlés hathónapos mandátummal 16 tagú végrehajtó bizottságot állított az MSK élére. A jövő hét elején összehívandó közgyűlés fogja a Központ országos elnökségét és a vidék bekapcsolása után a vidéki kerületek vezetőségét megválasztani.

Befejezés előtt *Solti Lajos* szólalt fel. Örömének adott kifejezést, hogy az MSK megalakulásával a munkásság negyedszázados törekvése célhoz ért s a más sportfórumokon is, így az NSB-ben többségben vannak a munkássport képviselői. Ugyanakkor sajnálattal szögezte le, hogy gróf *Teleki Géza* kultuszminiszter nem váltja be az NSB-ben tett ígéretét. Így a minisztérium testnevelési osztályának megalakítását illetően sem kérte ki az NSB véleményét.

Frankó Mihály zárószavaiban a munkásegységet hangoztatta és kitartó munkára buzdította a munkásegyesületeket.

Csütörtöki sporteredmények

MTK—FTC 1:0 (0:0). A nagy szívvel és lelkesedéssel játszó MTK a második félidőben kis szerencsével még nagyobb arányú győzelmet is érhetett volna el.

Csepel—PeMTK 6:3 (3:1).
B. Barátság—Ganz 5:2 (2:1).
MÁVAG—Z. MaDISz 2:1 (2:0).

Újpest—Kispest 8:0 (2:0). Az igen gyenge játékot mutató Kispestet Újpest kénye-kedve szerint intézte el.

Vasas—NSC 2:0 (0:0). A Vasas könnyelmű játéka majdnem meglepetést okozott.

Kosárlabdamérkőzés ma, szombaton

BEAC-pálya:

3 óra	Budavári Bar.	—MAFC	férfi
4 „	MAFC	—B. Barátság	női
5 „	Lágym. MaDISz	—MÁVAG	férfi
6 „	TFSE	—Wolfner SE	női

HAC-pálya:

2 „	FTC	—MTE II.	férfi
3 „	KaSE	—MTE II.	női
4 „	V. ker. Kinizsi	—MTE	férfi
5 „	HAC	—VIII. Barátság	női

BSE-pálya:

2 „	Shell	—Előre SE	férfi
3 „	BSE	—MÁVAG	női
4 „	BSE II.	—UMTE	férfi
5 „	IX. MaDISz Dózsa	—Előre SE	női
6 „	BSE	—VAC	férfi

A Barátság SE felkéri mindazokat a tenniszezőket, vezetőket, akik az egyesületben kívánnak működni, jelenjenek meg június 2-án (szombaton) délben 1 órakor a Barátság sportirodájában (VIII., Rákóczi-út 43., Palace-szálló, III. em.) tartandó megbeszélésen.

Egy szál pisztollyal az SS csapatok ellen

Márkus II. Ferenc rendőr elmondja, hogyan védelmezte a Studiót október 15-én

Díszsisakos rendőrküldöttség sorakozik fel a főkapitányság tanácstermében. *Márkus II. Ferenc* rendőrőrmester jelentkezik kihallgatásra *Solyóm László* főkapitánynál, soronkívüli előléptetése alkalmából.

Márkus II. Ferenc

október 15-én egyetlen pisztolyával a kezében szembeszállt a Studiót megrohamozó német SS-csapatokkal.

Hősies magatartásáért léptették elő soronkívül és kapott kétezer pengő jutalmat is.

— Ha önhöz hasonlóan viselkedtek volna még sokan mások is — mondja neki a főkapitány —,

talán nem lenne ilyen romhalmaz Budapest és kevesebb áldozattal s mindenesetre sértetlenebb becsülettel, nagyobb büszkeséggel nézhetnénk most szembe a világgal.

— Ünnepélyesen megígérem, hogy ön lesz az első, aki a rendőrök számára újonnan rendszeresítendő *kitüntetést* megkapja.

Az ünnepség után Márkus II. Ferenc elmondja az újságírónak, hogy mit tett október 15-én.

— A Studióban elhelyezett őrszobához tartozom. Ezen a napon kerékpáros őrszolgálatban voltam. Sokan ismernek a környéken és ismerőseim figyelmeztettek a rádióban elhangzott kormányzói szózatra. Egy nyitott ablaknál a szózat második felolvasását sikerült is meghallgatnom. Ezután kerékpáromon az őrszoba felé igyekeztem, hogy eligazítást kérjek.

— A Sándor-utca 30/b. számú ház elé értem, amikor német katonai teherautók jöttek velem szembe, kézigránátos és géppisztolyos SS-legények ugráltak le róla és

lövöldözve behatoltak a Studióba.

Én behúzódtam egy kapu alá és nálam levő szolgálati pisztolyommal a katonák közé lőttem.

— Hét lövést adtam le, ennyi volt a fegyveremben. A nagy zajban a németek nem is tudták megállapítani, hogy honnan érkeztek a lövések. Én is csak utólag tudtam meg, hogy két SS-katonát megsebesítettem. Nagy titokban szállították el őket a rádió épületéből.

— Amikor elfogyott a töltényem, felszaladtam a ház második emeletére és telefonon felhívtam a főkapitányság politikai osztályát.

Jelentettem, hogy a németek megtámadták a rádiót és segítséget kértem. Bejelentésemet tudomásul vették, de akivel beszéltem, nem mondta meg a nevét, azt felelte: „az magát ne érdekelje" és letette a kagylót.

— Nem nyugodtam bele, felhívtam a rendőrfőparancsnokságot, ahonnan azt az utasítást kaptam, hogy *nem szabad ellenállni, mindent át kell adni a németeknek.* Ezután még egy kísérletet tettem és a Víg-utcai oszályparancsnokságot hívtam fel, majd oda személyesen is bementem. Ismételten hiába kértünk telefonon a főparancsnokságtól fegyveres segítséget.

— Az eredménytelen kísérletezés után visszamentem az őrszobára, hogy társaimról megtudjak valamit. Ekkor engem is lefegyvereztek és a többiekkel több óra hosszat fogságban tartottak. Keresték, hogy ki lövöldözött rájuk, vizsgálgatták a pisztolyokat és fenyegetőztek, hogy mindenkit felvisznek a Gestapohoz, de azután a Studió gyors és könnyű elfoglalásának örömében abbahagyták a kutatást.

A kitüntetett rendőr „személyi adataiból" kiderül, hogy harminc éves, Pécelen született, nőtlen és öt éve rendőr. Édesapja gyárimunkás, anyját korán elveszítette és két öccse van, az egyik szabósegéd, a másik cipészsegéd. Ezzel a soronkívüli előléptetéssel

négy évet

ugrott át.

Amikor bátorságát és hűségét dicsérik, egyszerű természetességgel mondja:

— *Én eskütt tettem!* Láttam, hogy az őrszobánkat megtámadják, kötelességem volt közbelépni.

Istenem, ha mindenki így gondolkozott volna...

Magyar Pál

Új ezüstpénzek kerülnek forgalomba

Jövő héten megkezdik az aluminium váltópénzek verését is. — Megkerültek a pénzverő gépei

A minisztertanács döntése alapján a pénzügyi kormányzat előkészületeket tett

ezüstből készült pénzérmék kibocsátására.

A legközelebbi napokban megjelenik a zártkörű pályázat ezeknek a pénzérméknek a tervezésére .Az új érmék finom ezüst ötvözetből készülnek és

augusztus elejére már forgalomba is kerülnek.

Előállításukhoz szükséges nyersanyag már biztosítva van.

A magyar állami pénzverő üllőiúti telepén jövő hét folyamán megkezdik

új alumínium érmék verését is.

Az új érmék egyik oldalán a parlament képe, míg másik oldalán búzakalász- és szőlőlevél-koszorúba fonva a címeres szentkorona lesz látható. Felírata. „Magyar Állami Váltópénz".

Az új aluminium érmék kibocsátásával egyidejűleg megkezdik az

eddigi alumínium 2 és 5 pengősök bevonását.

Ugyancsak bevonják a régi ezüst Horthy-képes 5 pengősöket és a Szűzmáriás ezüst 2 pengősöket is.

A magyar állami pénzverő gépeit

a nyilasok annakidején Dunántúlra hurcolták el,

ott azonban három helyen sikerült azokat teljes számban feltalálni, úgyhogy visszaszállításuk, illetve üzembehelyezésük folyamatban van.

Takács Ferenc iparügyi miniszter lemondott

Bán Antal lesz az új miniszter

Takács Ferenc iparügyi miniszter a szociáldemokrata párttól fontos megbizatást kapott és ezért miniszteri tárcájáról lemondott. Az új iparügyi miniszter Bán Antal, a szociáldemokrata párt helyettes főtitkára lesz.

A Nemzetgyűlés politikai bizottsága péntek esti ülésén ezeket a személyi változásokat bejelentették, majd utána a politikai bizottság 48 földbirtokos kivételezettségi ügyében döntött.

Peyer Károly hazaérkezett

A Gestapo még a múlt év márciusában hurcolta el *Peyer Károly* országgyűlési képviselőt. A németek a múlt ősszel elszállították Budapestről Mauthausenba, ahonnan most érkezett haza. A német fogságban olyannyira legyengült Peyer Károly, hogy jelenleg betegen fekszik lakásán, látogatókat sem fogadhat, de a párttal már felvette az érintkezést.

Kik lettek akadémikusok

A tagválasztások érdekes eredményei

A Magyar Tudományos Akadémia idei nagygyűlését május 28-án kezdte meg. Ekkor újból elnökké választották *Kornis Gyulát*, másodelnökké *Vendl Aladárt* és főtitkárrá ismét *Voinovich Gézát*. Május 30-án osztályelnökké választották: *Moór Gyula* és *Zemplén Géza* rendes tagokat.

A *Nagyjutalmat* az összes ülés az osztály javaslatára *Soós Lajos:* „A Kárpát-medence Mollusca-faunája" című nagy művének, a *Marczibányi*-jutalmat *Rozlozsnik Pál* „Dobsina környékének földtani viszonyai" című művének ítélte oda.

A tagválasztások során az igazgató tanács tagjává választattak: *Moór Gyula, Zemplén Géza, Németh Gyula, Lukinich Imre, Mauritz Béla, Melich János, Horváth János, Kolosváry Bálint, Szekfű Gyula, Domanovszky Sándor* és *Marek József*. Újabb 12 taggal a most megválasztott igazgatósági tagok önmagukat kiegészítik. Jelöltettek: *Baranyai Lipót, Ravasz László, Szent-Györgyi Albert, Herczeg Ferenc, Grősz József, Navratil Ákos, Pais Dezső, Eckhart Ferenc, Kodály Zoltán, Zilahy Lajos, Gerevich Tibor* és *Illyés Gyula*.

Megválasztott tagok az I. osztályba: tiszteleti: *Zolnai Gyula*, rendes: *Laziczius Gyula, Morvacsik Gyula, A. Zsirai Miklós, B. Bartók Béla, Kodály Zoltán*, levelező: *Beke Ödön, Fuchs (Fokos) Dávid, Turóczi-Trestler J., Zilahy Lajos,*

a II. osztályba: tiszteleti: *Bolgár Elek, Polner Ödön, Vámbéry Rusztem*, rendes: *Bartók György, A. Holub József, B. Alföldi András*, levelező: *Horváth Barna, Szászy István, A. Szemere Samu, Theiss Ede, Varga István, Balla Antal, Deér József, B. Ember Győző, Genthon István, Kumorovitz Bernát, Ortutay Gyula, Supka Géza, Visky Károly, Wellmann Imre,*

a III. osztályba: tiszteleti: *Hevesy György, Szent-Györgyi Albert, Vendl Aladár*, rendes: *Bay Zoltán, Kerékjártó Béla, A. Schulek Elemér, Széki Tibor, Issekutz Béla, B. Soós Lajos, Vitális István*, levelező: *Cotel Ernő, Kotsits Iván, Náray-Szabó István, A. Pattantyús Á. Géza, Plank Jenő, Szőkefalvi Nagy Béla*, br. *Andreánszky Gábor, Ábrahám Ambrus, Beznák Aladár, Entz Béla, Haynal Imre, B. Moesz Gusztáv, Papp Simon, Surányi János.*

— **Békeünnepély.** Ünnepélyes keretek között tartja a Munkás Kultúrszövetség június 3-án d. u. 4 órai kezdettel a Városi Színházban első előadását. A műsort Petőfi, Ady, József A., Földeák, Rajcsányi versei, ének és mozgásművészeti számok tarkítják, Haendel, Mozart és Hayes békecantátáti. Azonkívül színre kerül a munkásszínjátszók előadáeában Aristophanes: „A béke" című vígjátékának egyik részlete is. Az énekkarokat Vásárhelyi Zoltán vezényli, rendező Szendrő Ferenc.

Írógépen

válaszolunk arra a *„tollheggyel"* írott néhány sorra, amellyel egyik laptársunk tisztelt meg bennünket. Mindenekelőtt különösnek találjuk, hogy vezércikkünknek nem csupán témakörét szűkítették meg, hanem a címét is indokolatlanul megkurtították. Cikkünk címe ugyanis ez volt: *„Csinosodunk — de..."*, amelyben a *„de"* szócskán van a hangsúly, ami magából az írásból is kitűnik. Megelégedéssel állapítottuk meg, hogy „csinosodunk" — de az érem másik oldala olyan közlekedési zavarokra mutat rá, amiket nem hagyhatunk szó nélkül és éppen erről beszéltünk, figyelmeztetően és vádolóan. Laptársunk viszont a „csinosodás" ellen kel ki érthetetlen módon. Legyünk tisztában a következőkkel:

1. A *„bűnös Budapest"* és hasonló reakciós frázisok korszaka már végérvényesen elmúlt. *Nem vagyunk hajlandók a főváros rovására betudni, ha kulturált és civilizált külsejét igyekszik megóvni, ha a romokból újra fel akarja építeni a valamikori világvárost,* ami Budapest számára előkelő helyet biztosított a metropolisok rangsorában. Ez nem „bűnös" törekvés, hanem kulturális cselekedet, ami elismerést érdemel.

2. Nem vagyunk hajlandók belemenni abba, hogy *a csinosodó főváros ellen ütőkártyául a „kifosztott mezőgazdaságot" és a „koplaló munkásságot" játsszák ki.* A mi demokratikus célkitűzésünk azt kívánja elérni, hogy *a munkásság és parasztság élet- és kultúrszínvonala minél gyorsabban és minél észrevehetőbben emelkedjék.* Azt akarjuk, hogy a legszegényebb paraszt- és proletárgyermek is ismerkedjék meg a civilizáció és a kultúra minden áldásával. Még azt is örömmel vennők tudomásul, ha a mindennapi kenyér mellett mindennapi — fogkefével is szolgálhatnánk ezeknek az apróságoknak.

3. Nem értjük, hogy mi a kifogás a „gramofon- és rádiózene" ellen. Mit szólnának ahhoz, ha mi viszont a harmonika-muzsikát, mint falusi specialistát, kifogásolnók.

4. Lássák be végre, hogy semmi értelme az ilyen felületi vitatkozásoknak. Nem érdekli a közönséget, de nem érdekel minket sem. Ha esetleg valamiben tévednénk is, ildomtalan és helytelen dolog ebből tőkét kovácsolni. Az pedig egyenesen kartársiatlan viselkedés, ha cikkünk címét megrövidítik és annak tartalmát megkurtítják. Ha mégis vitatkozni kívánnak, tessék a vitát a cikkel magával és a cikk lényegével lefolytatni.

Reméljük, megértettük egymást.

Lossonczy Endre miniszteri osztályfőnök

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A miniszterelnök *Lossonczy Endrét*, az iparügyi minisztérium elnöki osztályának vezetőjét miniszteri osztályfőnökké nevezte ki.

Rádió Bp. I. (549.5 m.)

— Szombat —

8.00: Hírek. — *10.00:* Hírek, rendeletismertetés. — *12.00:* Harangszó, hírek, a rendeletismertetés folytatása. — *14.00:* Hírek, közérdekű közlemények. — *16.00:* Hírek. A munka híradója. — *17.00:* Hírek. A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége közleményei. — *18.00:* Hírek. Sportközlemények. Mi újság külföldön? — *19.00:* Hírek. Helyzetkép.

Agráregyetemet állítanak fel Budapesten

S. Szabó államtitkár nyilatkozata a Kis Ujságnak a mezőgazdasági szakoktatás átszervezéséről

A földreform alapjaiban megváltoztatta mezőgazdálkodásunk belső felépítését, ezért szükségszerűvé vált *mezőgazdasági szakoktatásunk gyökeres átszervezése.* Az ideiglenes kormány egyik tagja, *S. Szabó* József, földmüvelésügyi politikai államtitkár, régi gyakorlati szakembere a mezőgazdasági szakoktatásnak, aki az alsófokú szakoktatást, mint tanfolyami előadó és mezőgazdasági középiskolai tanár, a felsőfokút, mint mezőgazdasági főiskolai hallgató valóban végigcsinálta, s most ő vette kezébe a magyar mezőgazdasági szakoktatás teljes átszervezését. Terveiről a következőkben nyilatkozott a *Kis Ujság* munkatársának.

— *Milyen szempontok irányítják a mezőgazdasági szakoktatás átszervezését?* — kérdezzük.

— Aki ismerte a magyar mezőgazdasági szakoktatás szervezetét — mondotta az államtitkár —, az tudja, milyen lehetetlenül torz volt az: mint valami kétfejű sárkány. Hű képe kicsinyben az előttünk járó kornak. *Mezőgazdasági szakiskoláink részben a kultuszminisztérium, részben a földmüvelésügyi minisztérium alá tartoztak, minden elfogadható indok nélkül.* Csupán személyi és féltékenységi szempontok érvényesülése tarthatta fenn ezt az állapotot, amelynek *megszüntetését első feladatomnak tekintem.* Ebben az irányban *már meg is történtek a szükséges lépések.*

— *Hogyan változik meg az alsófokú szakoktatás felépítése?*

— *Kiépítjük a téli mezőgazdasági tanfolyamok hálózatát, amely azonban a régi kétéves téli tanfolyamoktól főképpen abban fog különbözni, hogy sokkal gyakorlatiasabb lesz, mégpedig az anyag összetételét és előadásmódját illetően éppen úgy, mint az előadók személyi megválogatásában.* Azonkívül eddig a tanfolyamok *diplomákat adtak,* s akik azokat egyszer elvégezték, azok többé be sem iratkozhattak. *A jövőben minden évben új és más anyagot adunk elő, s az anyaggal alkalmazkodni fogunk egyrészt a gazdaközönség szakmüveltségének színvonalához, másrészt az egyes vidékek gazdasági jellegzetességéhez.*

— *Miben változik a középfokú szakoktatás?* — kérdezünk tovább.

— A középfokú szakoktatás hivatását abban látom — hangzik a válasz —, hogy agrárjellegű országunknak *mezőgazdaságilag gondolkodni tudó intelligenciát neveljen.* A középiskoláknak súlyt kell helyezniük az általános müveltség magas színvonalára. Ezek a középiskolák azután *tanulmányi szempontból* méltán tartozhatnak a kulturminisztérium felügyelete alá is.

Végül a *felsőfokú mezőgazdasági szakoktatás átszervezéséről* érdeklődünk.

— Régi szükségesség — mondja *S Szabó* államtitkár —, hogy *az agrár Magyarországnak egységes agráregyeteme legyen.* Ennek az egyetlen magasszínvonalú egyetemnek *Budapesten* lesz a központja, *vidéken pedig különböző ágazatai fognak működni, mint például kertészeti, általános mezőgazdasági, állattenyésztési, magnemesítési stb. ágazat.* Ezzel az egyetlen központi mezőgazdasági egyetemmel párhuzamosan fognak működni *a tudományos is kísérleti intézmények.* Előre tudom, hogy számos aggályoskodó ellenvéleménnyel kell majd megküzdeni. A túlzottan aggályoskodóknak azt üzenhetem, hogy *tessék végre kevesebbet foglalkozni személyi kérdésekkel és annál többet törődni a mezőgazdaság tudományos problémáival* — fejezte be nyilatkozatát *S. Szabó* államtitkár a mezőgazdasági szakoktatás átszervezéséről.

A beteg néplélek gyógyítása

A Társadalomtudományi Társaság ankétja

A *Társadalomtudományi Társaság* ankétot tartott, amelynek tárgya a *beteg néplélek gyógyítása* volt. Dr. *Kende* Zsigmond bevezető szavai után először *Kassák* Lajos tartott előadást Rámutatott arra, hogy *nem szabad a néplelket a tömeglélekkel összehasonlítani.* Középeurópában *rendszeresen folyt a néplélek megmételyezése.* Az ifjúságot elvonták a tanulástól, hogy *a reakció azután annál kevesebb ellenállással bekapcsolhassa politikai céljainak szolgálatába.* Ez különösen *Németországra* vonatkozik.

Hitlerék emberfeletti munkát végeztek a nép lelkének megrontásában. *Hitler* azt mondta egyik beszédében: *„Azt akarom, hogy a német ifjúság a fiatal vadállatokra hasonlítson."* Valóban megállapítható, hogy *Hitler* ifjú nemzedéke féktelen önzéssel, tekintet nélküli durvasággal *a fiatal vadállatokhoz* volt hasonló. Ez a léboly vezetett, aztán *a német nép összeomlásához.* A francia összeomlás is a *néplélek megbetegedésének* tudható be, de ez éppen *ellenkező előjelű* volt mint a német. Itt a hiba az értelemnek túlzottan előtérbe hozása volt, ami a harckészség elkorcsosulásához vezetett. Mindamellett a francia összeomlás nem vezetett halálhoz és a *francia nép a gyógyulás folyamatában van.* Ha saját tragédiánkat a franciákéval hasonlítjuk össze, akkor sajnos világosan áll előttünk *társadalmi szétzüllöttségünk és gyáva tehetetlenségünk.* A gyógyítás nyitja a *nevelésben* van. Belső harmóniára kell törekednünk, ezt pedig csak *sokkalta jobb népneveléssel* lehet megteremteni.

Ezután dr. *Hermann* Imre tartott a kérdésről előadást, amelyet a *lélektan tudományának* szempontjaiból világított meg. Háromféle lelki fertőzést különböztetett meg, úgymint *valódi fertőzést, álfertőzést* és a kettő közötti *átmenetet. Álfertőzést* okoz például az *éhezés.* A koplaló ember nemcsak testileg válik gyöngévé, hanem lelkileg is erősen megváltozhat. Különösen veszélyes ez gyermekeknél, amikor is ez *serdülőkori elmezavarhoz* vezethet. Átmenet a valódi fertőzéshez az, amely egyrészt bizonyos *társadalmi-állami intézmények rendszeres működésének, másrészt bizonyos társadalmi állapotoknak tudható be.* Ilyen például a *német militarizmus.* Ez serdülőkori elmezavaron túlmenően még *üldözési mánia* előidézéséhez is vezethet. Az igazi fertőzéseknél egy vagy több ember *romboló eszmékkel az emberek tömegeit hóditja meg.* Ez a fertőzés a testi járványokhoz hasonló. Az elmegyógyászat ezt *indukált elmebaj* formájában ismeri. A világtörténelem három nagy lelki járványa a *keresztes háborúk, a boszorkányperek* és a *zsidóüldözések* voltak. A gyógyítás első módja a *járványfészkek felkutatása.* További fontos követelmény *az üdvös kooperativ munka fokozása.* Igen nagy jelentőségű ezenkívül az ösztönök helyes irányítása. A megelőzésnek viszont a *helyesen irányított nevelés* az előfeltétele. Az ifjúságot meg kell tanítani a maga és osztálya érdekeinek helyes felismerésére. Ehhez viszont *lelki és szellemi szabadság kell.*

Rövidesen megkezdik a nemigazoltak fellebbezési tárgyalásait

A Népbíróság két új tanácsa elé kerülnek a fellebbezések

Az egész országban folynak az igazolóbizottságok munkái. Az igazolóbizottságok határozata ellen a rendelet értelmében fellebbezni lehet a Népbírósághoz. Ugyanakkor lehetővé teszi a rendelet azt is, hogy a szóbeli bejelentés után három napon belül írásban lehet indokolni az igazolóbizottság által hozott határozat elleni panaszt.

Többszáz fellebbezés érkezett már a Népbíróságra, éppen azért az igazságügyminiszter rendeletére most két új tanácsot állítottak fel, ezeknek feladata lesz jogerősen dönteni a benyujtott fellebbezések ügyében A rendelet megengedi, hogy a fellebbezési eljárás során az igazolás alá vont egyént ügyvéd képviselje és résztvehessen a fellebbezési tárgyaláson.

Ma már részletes tervek feküszenek az illetékesek asztalán a fellebbezési tárgyalásokkal kapcsolatban és még e héten megjelenik az igazságügyminisztérium rendelete, amely teljesen tisztázni fogja a helyzetet.

A jogásztársadalom sokat foglalkozik a felvetett problémákkal és többen kifejtették álláspontjukat az illetékesek előtt. Ma már teljesen kialakult a kép: hogyan tárgyal majd az igazoló fellebbezési tanács?

A *Kis Ujság* munkatársának sikerült néhány részletet megtudni.

A fellebbezési tárgyalásra idézik az ügyészt, az igazoló eljárás alá vont személyt és védőjét, de távolletükben is hozhatnak döntést. A népügyésznek azonban mindenesetben jelen kell lenni a tárgyaláson. A tárgyalás nyilvános és teljesen perrendszerű lesz. A tanács helybenhagyhatja az igazolóbizottság döntését, megváltoztathatja, vagy megsemmisítheti a határozatot és saját maga új határozatot hozhat. A fellebbezési tanács azonban nem küldheti vissza az iratokat új eljárás hozatalára, új bizonyítás kiegészítésére, hanem köteles önmaga dönteni.

A tervek szerint több esetben joga van a fellebbezési tanácsnak megsemmisíteni az igazolóbizottság határozatát, így például abban az esetben is, ha a nyilvánosságot kizárták az igazolóbizottság üléséről.

Nem kevésbé érdekes az is, hogy az igazolási eljárás alá vont személlyel szemben abban az esetben is lehet súlyosabb intézkedést tenni, ha csupán az igazolási eljárás alá vont személy fellebbezett.

Mátrai Sándor

Két színházi bemutató

1.

„Éjjeli menedékhely"

Negyvenhárom esztendővel ezelőtt a Moszkvai Művész Színházban bemutatták egy színjátékot, amelynek „*Na dnye*" (A fenéken) volt a címe. Ez a dráma világsikert, hírnevet és dicsőséget hozott szerzőjének, *Pjeskov Alexej Maximovicsnak,* írói nevén *Gorkij* Max mnak. Az elesett, szomorú, szabadság után vágyakozó, felemelkedni akaró és a tehetetlenségtől és reménytelenségtől a mély vizbe lebukó emberek sorsát írta meg. Soha talán színdarab nem fejezte ki ennyire egy író érzéseit és beállítottságát a társadalommal szemben. Ezt a drámát „*Éjjeli menedékhely*" cimmel a világ minden országában előadták, mindenütt hallatta szavát az író, ahol csak nyoma is van valamely színházi kultúrának.

Budapest már sok szép „*Éjjeli menedékhely*"-előadást látott. Nemcsak a ragyogó magyar színházakat, de a *Moszkvai Művész Színház* társulatát is. Egyik színészünknek, *Sarovnak,* alakítása még ma is benne él a közönség emlékezetében.

Szerdán nyitotta meg kapuit a *Vígszínház* — a Radius-mozi épületében — és *Gorkij* szava hangzott fel a színpadon. Igen nagy érdeklődés előzte meg a színháznyitást. Fordítóként *Horváth* Árpádot, a nyilasok által elhurcolt kiváló rendezőt tüntette fel a színlap. A nagyszerű érzékkel megoldott uj fordítás *argot*-val kevert a színpadi nyelvet, hogy meg jobban alátámassza a helyszín hitelességét. A társadalmi szín művekhez és vígjátékokhoz szokott együttes fölényes müvészi színvonalon oldja meg a nehéz és aktualitását soha el nem veszítheto színpadi mű előadását. Amit a gárda főleg egyéni színészi játékban produkál, arra valamennyien büszkék lehetünk.

Messze kimagaslik mindegyik közül *Rózsahegyi* Kálmán zarandokfigurája. Egyszerű, öreg bácsikát játszik. Nem a megszállottelkű látnokot, hanem egy jóravaló derék becsületes, szerény öregembert. Minden szava megnyugtatóan hangzik, mint egy lelki balzsam. Játéka lebilincselő élmény.

Ugyanakkor *Tolnay* Klari légiesen finom és mély Natasája az, amely miatt külön is érdemes megnézni újra meg újra a Gorkij-drámát. A reménytelenségben tehetetlenül vergődő színész szerepe *Ajtay* Andornak jutott s ez a művész most is fölényesen oldja meg feladatát. *Gombaszögi* Frid a Vaszilisszája nemcsak hogy eltörte, de talán túlszárnyalta *Germanova* asszony emlékezetes alakítását. A leghálásabb szerep *Somló* Istváné, aki mint Szatin, — különösen utolsó nagy jelenetében — Sarovot juttatta eszünkbe. *Mihályi* Ernő is tökéletesen oldotta meg feladatát. Igen szép az, amit *Kömüves* mutat a kezeg szállásadó szerepében és *Szakáts* Miklós is kezdi megtalálni igazi hangját. A sokszínű palettán *Dayka* Margit, *Sivó* Mária, *Orsolya* Erzsi, *Solthy, Benkő, Tóray, Zágony* és *Dózsa* képviselnek egy-egy tiszta szint.

Somló István rendezése minden színésznek külön-külön is lehetőséget ad teljes tehetségének csillogtatására. *Ujsor* díszlete müvészi.

2.

„A furfangos özvegy"

Ilyenkor „Zimbeli szépasszonyokat" és „Becskereki menyecskéket" játszottak a Városligetben... Ma a *Szabad Színház* Carlo *Goldoni* elragadóan finom vígjátékát játsza az Erzsébetvárosi Színházban. *Revay* József átdolgozása kiválóan gördülékennyé teszi a bubájos darabot, amelyhez muzsikát *Polgár* Tibor komponált.

A jószándék és a müvészeti kedv csak úgy sugárzik a szobatisztaságra szoktatás előadásból, amelyben megismerkedtünk egy heroina-jelölttel, *Kiss* Ilonával. Nyilvánvalóan tehetséges. Az együttesben a francia udvarlót alakító *Soós* Lajos, a tüzes spanyolt játszó *Kállay* Ferenc, az izgatott class szerepében fellépő *Árva* János és a hidegen ilörtölo angolt megformáló *Kemény* László igen érdekesen játszanak. *Szigeti* Jenő régi színpadi rutinjával sokban segíti előretolni a társulat szekerét. *Szilágyi* Bea, *Tóth* Júlia és *Orbók* Endre átérezték és meg is oldották azt a vigjátéki stílust, amelyet *Both* Béla a rendező kívánt meg tőlük.

Krístóf Károly

A renitens gyalogjárók

A közeli napokban rendelet jelenik meg, mely részletesen szabályozza *Budapest utcai közlekedését.* A rendelet főleg a ma is érvényes, de többé-kevésbbé elfelejtett, vagy figyelmen kívül hagyott rendelkezések összefoglalása. Egyben azonban *új intézkedéseket és új közlekedési szigorításokat* is tartalmaz.

Budapest utcáin a mérsékelt forgalomhoz képest *aránylag sok közlekedési baleset történik.* Ennek elsősorban az az oka, hogy a közönség az ostrom utáni hetekben *rászokott az úttesten való közlekedésre* és arra, hogy a közlekedési eszközöktől alig kellett tartania, s a megváltozott helyzethez ma még nemigen tud alkalmazkodni.

Az új rendelet, értesülésünk szerint, *ismét kijelöli a főútvonalakat és szabályozza a főútvonalakon való közlekedés rendjét.* Főútvonalon *kézikocsival nem lehet majd közlekedni.* A kerékpáros közlekedést azonban a rendkívüli körülményekre való tekintettel, egyelőre *megengedi.* Főútvonalakon ezentúl *csak útkereszteződéseknél lehet majd átmenni a gyalogosoknak.* Az úttesten csak ott szabad közlekedni, *ahol a járdát eltorlaszoló romok ezt feltétlenül szükségessé teszik.* A közlekedési rendszabályok betartását *irányító táblák és megkettőzött őrszemek ellenőrzik.* Ismét felelet *a helyszínen való bírságolás:* a közlekedési kihágást elkövetőknek *húsz pengőt* kell a helyszínen fizetniök. Visszaeső bűnösöket *még szigorúbban* büntetik.

A rendeleten most dolgozik a főkapitányság közlekedési osztálya s a közeli napokban az új rendelkezésekről plakátok értesítik a közönséget.

— **Kennedy Baby—Szemere György** kettős, Gershwin: *Tea for two* és egy *konga-egyveleget* adtak elő kitűnő felkészültséggel és bravúros lendülettel *„Művészet a jazzben"* cimű délutánon csütörtökön a Zeneakadémia nagytermében. A nagysikerű zongorakettős legutóbb a rádióban is szerepelt és hamarosan önálló jazz-hangverseny keretében nyujt tanúbizonyságot felkészültségéről.

Privát venne privától 3–4 karát os hibátlan **briliánst** Cimet kérem „B. K." jeligére Haasenstein és Vogler hirdetőbe Podmaniczky-u 1

A Magyar Sójövedéknél szolgálatot teljesítő tisztviselők és egyéb alkalmazottak igazolását az igazolóbizottság folyó évi június hónapban megkezdi. Felkéri tehát az igazolóbizottság mindazokat, akik a Sójövedékhez beosztott közszolgálati alkalmazottak olyan magatartásáról vagy cselekményéről tudnak, amelyek a magyar nép érdekeit sértették vagy sérik, vagy azok nyilas, fa iszta vagy népellenes cselekményeikről tudomással birnak, azt, valamint bizonyítékaikat és tanúikat az igazolóbizottság elnökénél dr. Nagy Istvánnál (V, Wahrmann-utca 32) ellen hirdetmény megjelenésétől számított 8 napon belül jelentsék be. Névtelen bejelentéseket az igazolóbizottság nem vesz figyelembe.

Építészmérnök, építőmester (40 éves, nőtlen, keresztény, belföldi és külföldi gyakorlattal, megfelelő munkakört keres, — (társ vagy vezető alkalmazott. — Ajánlatokat „Agilis" jeligére a kiadóba.

Ingatlan: 2—5 szobás **beköltözhető villák, családiházak, telkek, gyümölcsösök 50 holdas birtok** eladó Telekkönyvileg átírhatók **Nagy Lajos,** Bajcsy-Zsilinszky-út 17.

Vörösrézüst üstházzal együtt, 4 HP villanymotor eladó. Budapest, 741 pos a, 139-es fiók.

Fiat Balilla eladó. „Kétszemélyes" jeligére a kiadóba.

Bluz- és ruhakonfekcióban gyakorlott gépvarrónők, kézilányok, állandó munkára, magas órabérre felvétetnek. Aggtelek-utca 2/A. sz II. 9.

Keresem **Klein Rezsőt,** kit Kovács László néven a Csaszárfürdőből dec. 28-án a nyilasok elhurcoltak. Kérem, ki tud róla, jutalom ellenében értesítse Klein Rezsőnét V., Szent István-körút 4. IV. 6.

Veszek férfiszövetet, textilárut, fonalat, molinót, opalt, grenadint (privától is). Lövy, VII, Laudon-utca 5.

Kombinált berendezés 7 drb 8.975 P hálók, kárpitosáruk nagy választékban. Kinzsi Bútor, Kinizsi-utca 35.

Fotokopia-Service Okmányfényképező, működését újból megkezdte. T. tetei támogatását kéri **Wietz** V., Nádor-u. 17. udvarban.

Rózsadombi Szanatórium Hízókúrák, fekvő kúrák. Békebeli ellátás. II. Alsótörökvész-út 4. Az új Margitidtól 15 perc. Betegszállítás háztól-házig. Érdeklődés: **Dr. Gipez József,** VII. Barcsé-tér 15, délután 3—6-ig vagy a helyszinen.

Vasnagykereskedői iparigazolványom van, betárolnék meglévő üzletbe. „Szakember" jeligére Singer hirdetőirodaba, Wesselényi-u. 35

Szappanvágógépet esetleg pilirozógépet is veszek „Szappanvágógép" Blockner, VI., Vilmos császár-út 33. szám.

KÖVESDY KOZMETIKA újra nyitva Bevált régi jó anyagok és **különleges kezelések** Budapest, IV., Váci utca 11 b

Férjhez mennék önálló vállalattal, elegáns lakással, 55-ös jó szituált úrhoz. Jelige: „Főtanácsosné" a kiadóba.

Vanillint, menthol, egyéb vegyicikket, illóolajat vesz KOZMOCHEMIA, IV, Molnár-utca 25

Ingatlan Házat, telket, családiházat, öröklakást keresek sürgős megvételre. Nemedy iroda, Teréz-krt 17. I. 4/a

Bazilika közelében egy-két világos (üres vagy berendezett) **albérleti szobát** keres házikosztral vagy konyhahasználattal fiatal tiszviselő-házaspár. „Elsejére" jel. kiadóba.

Keresem **Pogonyi Antalékat** Rákospalotáról. Értesítést kér, Katz Sándor, Szeged, Dáni-u. 5.

»SIRÁLY« repülőgépgyár kft. újra megkezdi működését. Felszólítja alkalmazottait, valamint mindazokat, akiknek a vállalattal szemben követelésük van, hogy a jelen hirdetés megjelenéséről számított nyolc napon belül jelentkezzenek 8—14 óra között Bollann Béla, Budapest IX., Ferenc-körút 20. cimen. Sirály kft.

DKW 100 köbcentis **segédmotort** keresek IV., Kecskeméti-u. 7 I.

FIGYELEM! Keresem **LOSSÓ LAJOS,** kispesti születésű honvédet, ki Budapestről mult év novemberében Vönöckre (Vas vm.) ment, további sorsáról nem tudok. Aki tud róla szíves értesítését kérem **Lossó Lajosné** Kispest, Andrássy u. 22.

Motorkerékpárt vásárolnék (125 m³) „Prima" jeligére Boros hirdetőbe, Andrássy-út 54. szám

Mindennemű **építési** anyagot, gépet, felszerelést és állványanyagot veszek. Ajánlatokat „Építőmester" jeligére a kiadóba

Csónak-farmotor Archimedes (svéd) gyártmányú. 500 kbcm-es, 20 lóerős, majdnem új, **3 ágú propellor,** nagy teherbírás **eladó.** Justus Sándor, Erzsebet-krt. 24., III. 18

Bútorozott vagy üres szobát, akrészt, főbérl. lakást, garzont kiad, elad **Enge',** Teréz-körút 5.

HÁZVEZETŐNŐT felvesz 4személyes úpesti ház artas. „Rendszerető" jel. gére, hirdetőbe. Andrássy-út 54. sz.

Golyoscsapágyas **strájkocsit** **1 vagy 2 lóval azonnal veszek** Sürgős! Miklós, VI., Andrássy-út 6. I. em. (4—6 közt)

Raktársegédmunkásnőt üzletbe és takarítónőt irodába állandó alkalmazásra felveszünk. Jelentkezés hétfőn d. e. 9 órakor. Vendéglősök Beszerző Csoportja, Vámház-körút 8 I. em. 4

Konfekció-gépvarrónők Elsőrendű, önálló szalon-varrónők, kézi- és tanulólányok felvételének. Maria konfekció-üzem VII., Damjanich-utca 52, III. 2

Schlesinger Mór ingatlanforgalmi iroda újra működik Szent István-krt 7. II. 8. alatt. Bérházak, villák, családiházak, öröklakások, telkek nagy választékban kaphatók. 9—1-ig.

Aranyat, briliánst, órát legmagasabb áron veszek. NAGY ékszerész, Baross-utca 69.

Örökházlethelyiségre elcserélem Pestújhely központjában lévő, nyár lakásos, gyümölcsös ingatlanomat, ráfizetek. Cukrász, András-út 76

Golyoscsapágyas kocsi kétlovas eladó. Ugyanott **lúgkő** kapható. Braun, Markó-utca 7

Prima **parafa és varrott munkásokat** felvesz. Cipőszalon, Váci-u. 21

Az utazási korlátozások megszüntetéséről tárgyalnak

A Kis Ujság politikai munkatársa arról értesül, hogy tárgyalások folynak az utazási korlátozások, illetőleg utazási engedélyek rendszerének megszüntetéséről. A döntés a jövő hét elejére várható. Előreláthatólag megszüntetik a magánosok utazásának engedélyhez kötését.

5.000, 1.000, 500

Minden hely megtelt — a Markóban

Hármas jubileuma van a Népbíróságnak. Ma iktatták a politikai rendőrségen az *5000-ik bűnügy* aktáit, ugyanakkor *1000-re emelkedett a Népügyészség lajstromirodájának iktatószáma,* végül a harmadik: ma vette kézhez a népbírósági lajstromiroda az *500-ik fellebbezést* az igazolási ügyekben.

Itt említjük meg, hogy a Conti-utcai népügyészségi fogházat *kiürítették* és az összes foglyokat átszállították a Markó-utcai fogházba. Ezzel a „szállítmánnyal" *meg is telt a fogház, úgyhogy* a politikai rendőrség által lefogottakat a jövőben *a pestvidéki ügyészség fogházában helyezik el.*

Angol lap Tildy Zoltán és Rákosi Mátyás szerepéről

A Manchester Guardian pénteki száma *Ignotus* Pálnak, a Londonba emigrált kitűnő publicisztának tollából vezércikket közöl.

Ignotus a demokratikus Magyarország átalakulásáról ír. Üdvözli a földreformot, a csendőrség intézményének felszámolását, a fasiszta elemek kiirtását. Különösen kiemeli cikkében az Ideiglenes Nemzeti Kormánynak tárgyalásait a jó szomszédi viszony megteremtésére a környező államokkal és hangsúlyozza, hogy a jövő magyar politikának elsőrendű érdeke a nagyhatalmas Szovjetbirodalom barátságának és bizalmának megszerzése.

Részletesen taglalja a cikk a mai magyar politikában vezetőszerepet játszó *Tildy* Zoltánnak, a Független Kisgazda Párt elnökének munkásságát, aki már az ellenállási mozgalomban is nagy szerepet játszott és azt írja, hogy

a mögötte álló tömegek segítségével Magyarország surlódásmentes demokratikus átalakulása nem kis részben neki köszönhető.

Hasonló szellemben foglalkozik *Rákosi* Mátyással, a Magyar Kommunista Párt vezetőjével. Végül a feudalizmusról, az arisztokráciáról azt hangoztatja a vezércikk, hogy mindez már a multé.

Jellemző, hogy a *Manchester Guardian* vezércikkét a londoni rádió esti osztrák ledásában több mint negyedórás előadásban ismertette.

254 theresienstadti magyar deportálttól levél érkezett a Népgondozó Hivatalhoz

A fasiszták által elhurcolt és jelenleg Theresienstadtban lévő magyar deportáltaktól futár útján 254 levél érkezett a budapesti Népgondozó Hivatalhoz. Az üzenetet küldő deportáltak valamennyien budapestiek és pestkörnyékiek.

A levelek címzettek névsora hétfő reggeltől megtekinthető a Kis Ujság szerkesztőségében és az érdekeltek a leveleket átvehetik a Népgondozó Hivatalban (VI., Csengery-u. 41) a hivatalos idő alatt.

A pápa vádbeszéde a nácizmus ellen

London, június 3

A Reuter iroda az alábbiakban ismerteti a pápának szombaton a vatikáni rádióban felolvasott szózatát:

— Gondolataink a hat év előtti időkre mennek vissza, amikor béke volt a világon, de milyen bizonytalan béke! Most is béke van, de törékeny béke. A világ elkábul, ha körültekint a romokon.

A nácizmus ördögi réme ellen az Egyház gátat akart emelni.

1933-ban a német kormány felhívta a Szentszéket egyezmény kötésére. Az Egyház nem sokat várt az ilyen egyezménytől, de az mégis némi előnynyel biztatott. Az Egyház ellen folytatott harc egyre elkeseredetebbé vált.

— Fokozódott az üldözés, a katolikus iskolák elnyomása, az ifjúság besorozása és a lelkiismereti kényszer.

A katolikusok millióinak ellenállása az elnyomással szemben az érsekek körül tömörült és végül is győzedelmeskedett a katolikus hit.

— A háború folyamán sohasem szüntünk meg tiltakozni a nemzetiszocialista uralom ellen, de tiltakozásaink hatástalanok maradtak. Csak most látjuk igazán, mennyit szenvedett a katolikus egyház a nácizmustól.

2800 lengyel papot zártak a dachaui gyűjtőtáborba, ezek közül áprilisban csak 816 volt életben.

— A többiek elpusztultak. Az igazságos Bíró fogadja el a gonosztetteik miatt szenvedő németek vezeklését! A német nemzet a mostani szakadékból találja meg az emberiességhez vezető utat!

— *A nemzetek maguk akarják intézni a maguk sorsát.* Joguk van elvetni azokat a politikat és erkölcsi rendszereket, amelyeket népük többsége elutasít. A legyvernyugvástól a valódi békéhez vezető út hosszu és nehéz lesz. A gyülölködés és a bizalmatlanság adjon helyet a bölcs tanácskozásnak.

— A nemzeti szocializmus — mondta a pápa beszéde további részében — egészen a háború utolsóelőtti hónapjáig alkalmasnak képzelte magát arra, hogy mihelyt megszerzi a katonai győzelmet, egyszersmindenkorra végez az Egyházzal.

— Hiteles és kétségbevonhatatlan bizonyítékaink voltak ezekről a szándékokról, amelyek egyébként önmagukból beszéltek a katolikus egyház ellen meg-megismétlődő és egyre növekvő ellenségeskedésről Ausztriában, Elzászban, Lotharingiában és főleg Lengyelország ama területein, amelyeket a háború folyamán a volt Reichbe bekebeleztek.

Mindent leromboltak, mindent megsemmisítettek, amit kezükkel csak elérhettek.

— Elődünk munkaját folytatva, mi magunk a háború folyamán sohasem szüntünk meg, különösen ítéleteinkben, szembefordulni a nemzetiszocialista elmélet kérlelhetetlen alkalmazásával, amely annyira ment, hogy

a legagyafurtabb tudományos módszereket alkalmazta ártatlan emberek kínzására és kiirtására

s az emberiesség és a keresztény hit követelményeinek, valamint törvényeinek elfojtására.

— Amde ha Németország vezetői eltökélték is a katolikus egyház tönkretételét, a Gondviselés másként rendelkezett. *Az egyház sanyargatásai a nemzeti szocializmus kezétől az üldözők hirtelen és tragikus végével fejeződtek be.*

— A politikai foglyokkal most a börtönökből, gyűjtőtáborokból és kényszermunkatáborokból hazatérő özönlik azoknak serege — papoké és világiaké, — akiknek egyetlen bűne az volt, hogy hűségesek maradtak Krisztushoz, atyáik hitéhez és bátran gyakorolt papi hivatásukhoz.

— A német népnek, amely most megszabadult eltévelyedésétől, azt kívánjuk, hogy végre találja meg üdvözülését — mondta végül a pápa. (MTI)

Pétain a törvényszék előtt

Párs, június 3

(Reuter) Pétain tábornagytól megkérdezte az ellene vádat előkészítő fort-de-montrougei törvényszék bizottsága, igaz-e, hogy vichyi kormánya helyeselte *Laval* következő kijelentését: „Remélem, Németország megnyeri a háborút." A tábornagy kijelentette, hogy később hallott meglepődve erről a kijelentésről.

A Németországgal kötött fegyverszünetre vonatkozó kérdésre a következő feleletet adta:

— Úgy hiszem, Franciaország legjobb érdeke szerint cselekedtem. Amit tettem, nem sajnálom. (MTI)

Moszkva, június 3

A párizsi felszabadítási bizottság elhatározta, hogy a francia kormányhoz felirattal fordul s abba *Pétain* és a „fő hazaárulók" haladéktalan elítélését követeli. (MTI)

A román király megkegyelmezett a néptörvényszék által halálra ítélt fasiszta bűnösöknek

Bukarest, június 3

A román sajtó és rádió hivatalos közleményben adta tudomásul, hogy *I. Mihály* király *Groza* miniszterelnök, *Petrescanu* igazságügyminiszter, illetve a román kormány előterjesztésére

kegyelmet adott azoknak a fasiszta bűnösöknek, akiket a román néptörvényszék első tárgyalásain ítéltek halálra.

A hivatalos közlemény szerint *I. Mihály* királynál délután 5 órakor megjelent *Groza* miniszterelnök és *Petrescanu* igazságügyminiszter s a király elé terjesztette a néptörvényszék által halálra ítélt fasiszta bűnösök kegyelmi kérvényeit.

Az igazságügyminiszter minden egyes elítéltről kimerítő felvilágosítást adott. Ezután hangsúlyozta, hogy a népi igazságszolgáltatás hiven teljesítette kötelességét, amidőn a bűnösöket érdemük szerint halálra ítélte.

A román semmítőszék ezt a halálos ítéletet helybenhagyta. De

figyelembe véve, hogy a háború már véget ért és mindezek a halálraítéltek csak a főbűnösök parancsainak végrehajtói voltak, kegyelemre ajánlhatók.

Groza miniszterelnök a román kormány véleményét is tolmácsolva, kérte a királyt, hogy kegyelmi jogát ez alkalommal terjessze ki a halálraítéltekre.

I. Mihály román király valamennyi halálos ítéletet életfogytiglani legyházra változtatta át.

Minden munkaképes berlininek közmunkára kell jelentkeznie

London, június 3. (Reuter)

A berlini rádió közölte, hogy Berlin állandó lakosai között a 18—65 éves férfiaknak és a 15—50 éves nőknek azonnal jelentkezniök kell az illetékes munkahivatalnál Városunk újjáépítése megkezdődött — mondta a rádió és szükség van minden épkézláb férfi és nő mozgósítására. (MTI.)

Hopkins bevégezte moszkvai küldetését

Moszkva, június 3.

(Reuter) Harry Hopkins, Truman elnök személyes küldöttje, lényegében bevégezte itteni küldetését és valószínűleg rövidesen elhagyja Moszkvát. Ittléte alatt ötízben találkozott Sztálin tábornagygyal. (MTI)

Moszkva, június 3

Harry Hopkins, Truman elnök személyes kiküldöttje, elhatározta elutazását Moszkvából, hogy a szovjet vezetőkkel megbeszéléseket folytathasson. (MTI)

— **Helyreigazítás.** A Magyar Optikai Művek Rt. igazolóbizottságának új elnöke: Réti Károly (Budapest, VIII., Kálvária-u. 21).

— **A Műegyetem Mérnöki és Építészmérnöki Karának** dékáni hivatala közli, hogy a II. félévi beiratkozások június hó 11—16-áig tartanak, az előadások pedig június hó 18-án kezdődnek meg. A németországi ú. n. rövidített tanfolyamról visszatért hallgatók nem kötelesek az ott hallgatott félévre mégegyszer beiratkozni, a kint letett vizsgákat azonban itt meg kell ismételniök.

MOSZKVA: A fasiszták titkos támogatói fujják fel a szövetségesek közötti „nézeteltéréseket"

Moszkva, június 3

A moszkvai rádió magyarnyelvű hírmagyarázója a háborús bűnösök mentegetésének kapcsán a következőket mondotta:

— Nincs és nem lehet kegyelem a fasiszta háborús bűnösök számára. Ezek a hóhérok meg akarták tosztani Európa népeit szabadságuktól, elpusztították Európa legszebb városait, s kannibálok birodalmává akarták tenni Németországot.

De nem mindenki ébredt annak tudatára, mit érdemelnek e szörnyű gaztettek elkövetői. Borzasztó elgondolni, hogy akadtak emberek, akik kezet fogtak *Göringgel* s leültek vele egy asztalhoz.

— Sok fasiszta öngyilkos lett, de mások illegalitásba vonultak, abban a reményben, hogy nemsokára újra eljön majd az ő idejük. Miből táplálkoznak ezek a remények? Ez a kérdés ma nagyon sok embert nyugtalanít. Miért likvidálták csak a legnagyobb nyomásra a flensburgi bünbarlangot? Miért nem akarja kiadni Franco Degrellet és Lavalt?

— Miért üdülhetnek még ma is sokan a fasiszta gonosztevők közül Olaszország fürdőhelyein? Kétségtelen, hogy

vannak erők, amelyek igyekeznek a szövetségesek között felmerülő legkisebb nézeteltéréseket is nagy viszályokká felfújni.

— Vannak kérdések, amelyeket elsősorban kell megoldani. Így minél hamarabb fel kell számolni a fasizmus maradványait. Ha csakugyan megtisztítjuk Európát, ha kiküszöböljük a fasizmus minden befolyását Európából, akkor

maguktól elesnek, vagy legalábbis igen könnyen megoldódnak azok a bizonyos „nézeteltérések",

amelyek körül ma olyan nagy zajt csapnak bizonyos külföldi sajtóorgánumok. (MTI)

Magyar egyetemi tanárok meghivást kaptak Moszkvába

Június folyamán rendezik meg Moszkvában és Leningrádban a moszkvai Tudományos Akadémia 220 éves fennállása alkalmából azt a nagyszabású tudományos hetet, amelyre a világ kulturális nemzeteinek legkiválóbb szellemi képviselőit is meghívták.

Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a Szovjetúnió az orosz-magyar kulturkapcsolatok kimélyítése és a magyar tudományos élet iránt érzett rokonszenveképpen négy magyar tudóst tisztelt meg kitüntető meghívásával.

A meghívott tanárok: *dr. Domanovszky* Sándor, *dr. Marton* Géza, *dr. Szekfű* Gyula és *dr. Szenigyörgyi* Albert. Meghívásuk egyuttal arra a reményre is feljogosít, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium, illetve annak külföldi kulturális kapcsolatait intéző ügyosztálya a közeljövőben további és újabb működési területeket nyer.

Kapcsolataink a Szovjetúnióval valószínűleg szellemi érintkezésben és együttműködésben nagy erőforrásai jelentik majd a demokratikus alapokon felépülő új Magyarországnak.

30 millió pengőt kér az OTI

Az Országos Társadalombiztosító Intézet korszerű beruházásokat kíván eszközölni és éppen ezért az intézet legfelsőbb felügyeleti hatósága, a népjóléti miniszter azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy 30 millió pengő kölcsönt bocsásson az OTI rendelkezésére. A kérést a következő minisztertanács tárgyalja.

A magyar rádió vasárnap újra megkezdi a műsoradást

A magyar rádió vasárnap déli 12 órakor kezdi meg újra műsoradásait. Amig a hallgatás lehetősége nem volt meg, a Rádió kénytelen volt hangszóróin keresztül hírközlésre szorítkozni most, hogy a Szövetséges Ellenőrző Bizottság döntése alapján a magyar kormány szabaddá tette a rádióhallgatást, a Rádió őszinte örömmel üdvözli újra hallgatóit. A tartalmas művészi műsor sugárzása egyelőre mindennap 12 és 14 s 16 és 20 óra közt folyik.

Nemzeti Áruház Rákóczi-út 7
Nívó, minőség, áruban nagy választék

Kárpáti Földes és Társa szövet- és selyemkereskedők
ideiglenes helyiségükben: V., Deák Ferencz-u. 15. sz. alatt a régi előzékenységgel várják kedves vevőik látogatását.

UJ CIRKUSZMŰSOR FŐVÁROSI CIRKUSZ VÁROSLIGET

Gereben és Lubowski * Lubowski Frigyes
Irógépek, számológépek vétel, csere, eladás, javítás | V, Báthory-utca 20 Sokszorosítás | Uj kerékpárok, varrógépek raktáron

MAGYAR PHILIPS MŰVEK RT
SERVICE ÜZEME Bpest, Szent István-körút 18, I. em.
Rádiók kézidinamók, villanyborotvák, villamossági készülékek javítását valamint villanyszerelést és villamosberendezések karbantartását vállaljuk
MEGNYILT !

„Prompt" kereskedelmi ügynökség márkás cikkek egyedárusító vezérképviseletét vállalja IV, Veres Pálné-utca 4-6

GAMBRINUS espresso szalonjában Mimi Blanche
Zongoránál Kárpáti Endre
(Erzsébet-körút 27)

Színház

MAYA

A Fővárosi Operettszínház bemutatója

Az egész fölvonulás Maya körül a kedves, díszes parádé, egy darab icike-picike boldog béke volt, virággal, toalettekkel, lányokkal, dallal... és a mult fényeivel... Ha a zsúfolt nézőtér csupán ezt az illatnyit kapta volna egy békebemutató hangulatából, akkor is zúgott volna a taps Maya visszatértére. A színpadi varázslat azonban őszintébben sikerült; a közönség nekimelegedett, énekelt, örült, biztatott, egyáltalán tetszett neki, hogy maga is eljátszogat a színészekkel — Maya pedig fiatal és szép maradt. Kivirult. Kedves bolondságokat súgott a szívekbe, hízelgett s nem egyszer csillogott a három felvonás alatt, incselkedve, mint egy kikapós szépasszony, illúzióval, ahogy egy operettnek illik. Lehazudta napjaink rettentő szegénységét s megragyogtatta a kozmetikát, melyről azt hittük, hogy ilyen ma már nincs is. Így tört be a mult Mayával, akit egykor pesti „sikk" volt látni az ő kedves léhűtőivel, idegenlégiós, whiskys, párisos, kis csacsi romantikájával, szirupban, mézben, édes muzsikában, látványosan, ismert nevekkel. Karády Katalin volt Maya. Újat és szépet láttunk tőle. Feloldódott. Mozgása, táncai jelentették a sikert. Nem hordozta magát, hanem könnyedén élte a párisi revüsztárt és hangjáról sem gondolt többet, mint amennyi illik. Ezért hódított. Kiss Manyi Latabár Kálmánnal szövetkezett viharos életrehalálra. Kettősükhöz ugyebár szükségtelen több jelző. Csikós Rózsi—Gozmány György párosa bírta a tempót Básti Lajos Maya meghódítását vállalta, kissé szigorú volt, de sikerült neki. A hatosfogat mögött vidám népesség haladt. Bercsényi Tibor a díszletekért, Horváth Margit a táncokért, Bródy Tamás a zenekarért felelős. Felemntést és dícséretet kaptak. Lóránt Vilmos, a rendező ügyesen bánt Harmath Imre örökével és ismét slágert csinált Fényes Szabolcs muzsikájából.

Amikor kijöttünk, elegáns kocsisor díszelgett a színház előtt, a színészbejárónál pedig kipirult kíváncsi tömeg ünnepelt. Hiszen mondottuk, hogy az egész egy darab icike-picike boldog béke volt... —bó)

Öt színháznak elengedte a polgármester a vigalmiadót

Közismert, hogy Vas Zoltán polgármester milyen szeretettel kezeli a budapesti színházak dolgait, mennyire támogatja őket nehéz munkájukban. Egy ilyen gesztusáról éppen tegnap értesült öt előkelő fővárosi színház: a Nemzeti Színház, a Vígszínház, a Művész Színház, a Szabad Színház és a Belvárosi Színház. A polgármester értesítette őket, hogy elengedi nekik a vigalmi adót s ezzel igen nagy terhet vett le öt nagy prózai színházunk válláról. Az öt színház igazgatója hálásan fogadta a polgármester nagyjelentőségű szociális intézkedését.

A Nemzeti Színház a munkások között

A Nemzeti Színház folytatja a környéki vendégszereplései sorozatát. Holnap, hétfőn, az angyalföldi Elzett-gyárba látogat el a *Tartuffe* előadásával. Jövő vasárnap délelőtt pedig a Népművelési Bizottság előadásainak keretében munkásasszonyok részére az *Özvegy Karnyóné*-t adja elő a Magyar Színházban.

A NAGY ÚT

Cronin színműve a Művész Színházban

A nagy siker mindig gyanús kissé. Talán épp ezért nem olvastam el annakidején *Cronin* híres regényét, amely *Réztábla a kapu alatt* címmel kötelező házi magánolvasmánya volt minden műveltebb magyar családnak. Féltem, hogy valahol valami nem lehet egészen rendjén ezzel a könyvvel, ahogy a legtöbb ilyen „bestseller"-nél jogosult is a bizalmatlanság — a Háború és béke, vagy a Bovaryné, vagy Móricz Zsigmond Erdélye sohasem voltak „bestsellerek".

Most, annyi év után lettem csak kíváncsi a Réztáblára, miután végignéztem Cronin színművét, amelyet *Heltai Jenő* utólérhetetlenül nemes színpadi nyelvén *A nagy út* címmel mutatott be a *Művész Színház.*

Ez a Cronin-színmű is orvosok emberi problémáit veti fel, mint a regény és mint — szintén jó pár esztendeje — *Sidney Kingsley* nagysikerű színműve a Vígszínházban. A két orvosdráma közül azonban kétségtelenül Crониné az előkelőbb, az irodalmibb. Nemcsak azért, mert imponáló mértéktudással lemond arról, amit Kingsley oly nagy hatással alkalmazott színművében: a szanatóriumi élet rajzáról, az indiszkrét kis orvospletykákról, az asszonyi illatszer- és éterszag izgalmas keveréséről a színpadon; Cronin orvosdarabja *mondanivalóiban* is felette áll az amerikai író egyébként igen érdekes, csak éppen kissé túlságosan is érdekes színművének — itt ez a „bestseller" és a Cronin-darab a jó irodalom. És mégis, legalább ugyanilyen jó színház.

*

Egy fiatal idegorvos lelki drámája ez, de szinte csak véletlen, hogy éppen orvosról van szó. Ebben a darabban talán épp az a legszebb, hogy *mindenki* drámája, aki rendületlen szilárdsággal hisz önmagában, hivatásában, az élet törvényszerűségeiben, csak arról feledkezik meg közben, hogy él felettünk egy felsőbb hatalom, akit nevezhetünk Istennek, ha hívők vagyunk, nevezhetünk sorsnak, ha hitetlenek, de aki végül is mindig beleszól legpontosabban felépített terveinkbe, keresztülhúzza legcsalhatatlanabb számításainkat, esetleg szelíd szánakozással tekintve le reánk, esetleg jóízűen nevetve rajtunk, ahogy — a darab eredeti angol címét idézve — *Jupiter nevet;* de aki mindenképpen ráeszméltet bennünket tehetetlen parányiságunkra és kényszerít arra, hogy magunkbaszállljunk, számadást vessünk. Igen, ez a fölfelé mutató gesztus az, ami ennek a darabnak annyi külső-belső mondanivalója mélyén a legszebb, legemberibb, ez az ami — azon túl, hogy kissé konvencionális, de *igazi* színház — értéket és időszerűséget ad neki.

*

Ha — mondom — a darab igazi jó színház, akkor ez az előadásra is áll: milyen régóta nem láttunk már budapesti színpadon ilyen „jólápolt" előadást, ennyire finoman összehangolt együttest! *Várkonyi Zoltán* — tökéletes. A fiatalos nyegleség és a mély, halálosan komoly emberség nehéz fényárnyjátéka úgy váltakozik alakításában, hogy pillanatról-pillanatra élesebben bontakozik ki előttünk az emberi lélek szövevényes rajza. Ugyanez az árnyalatgazdagság jellemzi *Mátrai Erzsi* játékát. Afféle Mrs. Danver-figurát kellene játszania (l. Manderley-ház), rögeszmés gonoszságú démont, de ennek a mélyhegedű-hangú, nemes színésznőnek sikerül a gyűlöletes alak iránt azt a megértést és szánalmat ébresztenie a nézőben, amelyhez csak a legrejtettebb lelki komplexusok fáradságos kibogozása révén jutunk el az életben is. *Uray Tivadar* pályájának tán legmélyebben emberi, legnemesebb alakítását adja egy mindenbe belefáradt öreg orvosban, akinek cinizmusán úgy dereng át a lélek szemérmes fényessége, mint jégvirágos ablaküvegen a téli napsugár: gyönyörű és megható. *Sennyey Vera* ezúttal színesebben játszik egy nála már-már „szerepkörré" vált figurát. Megkapóan finom *Szemere Vera* játéka, feltűnik a közvetlen beszédű *Apor Noémi* és igen jó epizod-ábrázolásokkal egészíti ki az együttest *Halasy Mariska, Z. Molnár László, Szakáts Zoltán és Ádám András.* A rendezés érdeme *Károlyi Istváné,* az egyszerűségében is mutatós díszletet *Upor Tibor* tervezte.

Jólesik végre ennyi jót mondani egy színházi estéről...

Fóthy János

A *magyar-román kulturális közeledés* első jelei jelentkeznek a filmpiacon is. A legnagyobb bukaresti filmvállalat, az *Ego* szerződést kötött az egyik nagy magyar filmvállalattal egy magyar-román kétnyelvű, úgynevezett *verziósfilm* elkészítésére. A film magyar szereplőit most válogatják össze, a felvételek legkésőbb június közepén megindulnak.

Családi díszelőadást rendez a *Népvarieté* vasárnap délután 5 órakor. A műsorban: a 3 Fergel, a 2 Viola, Caffary, Mosca-Vidos, az Alaska trio, Benjamino, Farkas Éva és számos más kitűnősége szerepel a magyar artista világnak.

Ne kisérletezzék Asszonyom, egyetlen nap alatt megszünteti arcbőre szárazságát a kipróbált Hormocith B. krém! Egy tubus ára: P 36.—

Balogh Lászlónak, a mult hírhedt filmcézárjának kihallgatása most folyik a politikai rendőrségen. *„Csak"* a fél filmszakmát idézték meg tanunak, s *„csak"* a fél filmszakma vallott ellene... Ehhez nemigen van több hozzátenni való.

A közösség a színházért, a színház a közösségért: Madách Színház. Megnyílik: május 31-én.

Két nagy filmsikere van Londonnak. A *Pavillon*-mozgó a *„The Fifth Chair"* (Az ötödik szék) című vígjátékot vetíti hosszú hetek óta. A rendkívül színes, mulatságos, vad kalandok sorozatát *Fred Allen, Minerva Pious* és *Don Ameche* főszereplésével élvezi az angol főváros közönsége. A másik kimagasló filmsiker az elegáns Empire filmszínházé. Címe: *„Under the Clock."* (Az óra alatt.) *Judy Garland* és *Robert Walker* a szerelmes-párja a romantikus háborús történetnek.

Smart kézkrém nélkülözhetetlen
Bécsi-u. 9.

MAI SZÍNHÁZI MŰSOR

Operaház: Tosca (4) — **Nemzeti Színház** (a Magyar Színház épületében): Tiszazug (½6) — **Nemzeti Kamara:** A medve, A dohányzásról, A civilizátor (½6) — **Belvárosi Színház:** Különös éjszaka (½3 és ½6) — **Művész Színház:** A nagy út (11 és 5) — **Szabad Színház:** Géprombolók (5) — **Fővárosi Operett:** Maya (2 és 5) — **Pódium:** Balra át! Uj műsor. (½3 és 5) — **Madgyaszay Színpad:** Francia szobalány (3 és ½6) — **Irodalmi Variété:** Megnyitó műsor (5) — **Budai Színház:** Rang és mód (½5) — **Uj Színház:** Pitypalatty (½6)

MOZI

Ady: Bizsu (amer.) Marlene Dietrich. ½12, 2, 4, 6 — **Corso:** Marie Antoinette (amer.) Norma Shearer, Tyrone Power ½2, ¼4 ¾6 (szombat, vasárnap 11-kor is). — **Décsi:** Marie Antoinette (Norma Shearer, Tyrone Power). ¼1, ½3, ¾5, 7 — **Híradó:** Budapest ostroma. Mafirt-krónika. Donald kacsa mint rendőr. Előadások 9-től 9-ig folytatólagosan. — **Kamara:** Árvíz Indiában (Myrna Loy, Tyrone Power, George Brent). ½12, 2, 4 6 — **Scala:** Este hatkor... háború után (orosz). 2, 4, 6 (szombat, vasárnap ½12-kor is). — **Uránia:** Lenin októbere (orosz) V. Scsukin „Nép művésze". 1, 3, 5, 7.

Merry Shandy
KÉSZÍTMÉNYEK KIZÁRÓLAG KOSZTELITZ PARFUMERIA
IV., Váci-utca 18.

Sport

A bajnoki versenyek

az idei pünkösdi ünnepeken elmaradtak. Ezért jelentős színfolttal volt szegényebb ez évben az ünnepek sportműsora. Az elmúlt években pünkösdkor rendezték a főiskolás sportolók seregszemléjét, az atlétikai, futball, úszó, vívó s más sportágak bajnoki versenyeit s a Dunán az egyetemek nyolcasai között a magyar Oxford, Cambridge evezős-összecsapást.

A fasiszták dühének az egyetemek, főiskolák is áldozatul estek. A Tudományegyetem, a Műegyetem, a Testnevelési Főiskola épületeibe beterpeszkedett náci és nyilas katonai alakulatok az épületeket, a sporthelyiségeket feldúlták és kifosztották. A MAFC Bertalan-utcai amúgyis szegényes sporttelepe *teljesen elpusztult.* Az egyetemi hallgatóknak csak kis része merte vállalni — főleg családjuk miatt — a kockázatot, hogy a SAS-behívóval zsebében itthon bujkáljon, tekintélyes részüket elvitték a német kitelepítővonatok, hogy ott folytassák tanulmányaikat...

Sorsuk a lapok hasábjain napjainkban megjelenő beszámolókból közismert. És itthon, a nagyrészben elpusztult egyetemi falak között is nehezen indult meg a munka. Április végén kezdődtek csak meg az előadások a megcsappant létszámú hallgatóság számára. A Műegyetem eddig több mint hatezer hallgatói létszáma például jelenleg alig kétezer főnyi! Az egyetemi sportegyesületek, a BEAC és a MAFC megfogyatkozott tagjaik között megindították a szervezési munkát. Vezetőik mindent elkövetnek, hogy a teljesen elpusztult, vagy széthordott felszerelés helyett újat szerezzenek. A bajnoki versenyek pünkösdi megrendezésére azonban még csak gondolni sem lehetett, már csak azért sem, mert a vidéki egyetemek és főiskolák sportolói számára az azokon való részvételnek egyáltalán nem volt lehetősége.

A főiskolás sport mégis élni akar, mert tudatában van rendeltetésének. A versenyeken már meg is jelentek a főiskolás sportolók, az atléták versenyén győztes is került ki közülük. És még ebben az évben sorrakerülnek majd a főiskolás bajnoki versenyek, amelyeknek résztvevői sorában azonban — szemben az előbbi évek rendelkezéseivel — ott lesz az egyetemek és főiskolák minden sportoló hallgatója, akár a főiskolás sportegyesületek, akár a munkás-, vagy polgári egyesületek tagja!

A MADISZ sportközpontja futballkörmérkőzést írt ki a bajnoki mérkőzéseken részt nem vevő MADISZ-csapatok részére. Május 30-ig lehet nevezni a MADISZ-sportközpontban (Vörösmarty-tér 4).

A szakszövetségek új helyiségekbe költöznek az Alkotmány-utca 3. sz. alól, az „Ifjúság Házából" (így nevezték el az elmúlt években a Testnevelés Házát), miután ebben az épületben a kultuszminisztérium helyiségei nyernek elhelyeézst, a Nemzeti Sportbizottság az Andrássy-út 2. szám alatt, vagy egy Benczúr-utcai villában igyekszik a szövetségeknek otthont szerezni.

A Nemzeti Sport Bizottság a jövőben minden hétfőn megtartja ülését, délután négy órai kezdettel. Előtte fél három órakor az NSB igazolóbizottsága ülésezik.

Az Ujpest—Csepel derby mérkőzés áll a vasárnapi sportműsor élén. A nyári bajnokság legjelentősebb mérkőzését délután fél hat órai kezdettel az Attila-utcában rendezik. A többi mérkőzések: Vasas—MÁVAG (Latorca-utca, 5), Ganz—NSC (Kőbányai-út, 5), MTK—B. Barátság (Üllői-út, 5), PeMTK—FTC (Erzsébet-utca, 5), Kispest—Z. MaDISz (Kispest, Szent Imre herceg-út, 5).

Kézilabda barátságos mérkőzések:

Kistext—MTE VII. (Millenáris, fél 9), VI. ker. MaDISz—MTE XIII (Millenáris, háromnegyed 10), Kispesti MaDISz—MTE ifi (Millenáris, 11), Elektromos—CsMTK (Latorca-utca, 9), B. Barátság—BTC (Bánát-u., Gammapálya, 9), HAC—Fer. Barátság (Erzsébet királyné-út 4).

AZ ÖRÖKKÉVALÓ SZÍNHÁZ

IRTA: MÁRKUS LÁSZLÓ

Annak a sok kedves és ügybuzgó fiatalembernek, aki most nem is tudom hány — lehet úgy harminc — pesti színházakban a peches kártyás verejtékező izgalmával gusztálja a kasszaraportokat, minden pesti új és korszakalkotó fiatal színházigazgatónak ajánlom figyelmébe Erwin Piscator emlékiratait. Ebben a fanatikus és háborgó könyvben választ kaphatnak kínzó kérdéseikre, jelesül arra, hogy mi kell hát a közönségnek, aki oly szép és öblös programjaikat nem fogadja kellő megértéssel. Egyik igazgató ki is lépett a függöny elé és meginterpellálta tízegynéhány főnyi publikumát, hogy mondják meg ők, mit akarnak a színházban kapni. Senki sem felelt, s a jelenlevők nem is felelhettek volna egyebet, mint azt, hogy: ne minket kérdezz, ifjú, akik itt vagyunk, hanem azokat, akik nem akarnak idejönni. Csakugyan, miért nincsenek jelen sokan, miért vannak csak a kevesek? Erwin Piscator könyvének címe: Das politische Theater — és már az a cím is utal a lényegre. Das politische Theater nem kellett a közönségnek, mikor Piscátor csinálta és alighanem ettől idegenkednek most is, mikor egy honi Piscatórium fenyeget.

A könyv azt a makacs és meddőségében is hősies küzdelmet tárja fel, amit az egymást váltó, elbukó és más néven újratámadó Piscator-színházak vívtak meg a politikai színház eszméjének szolgálatában. Én akkor ismertem meg a szerzőt, mikor a Nollendorftheater-ben tanyázott, s elszánt produkcióit romlott és perverzus kapitalisták habzsolták olyanféle gerjedelmek hevületében, ahogy a még szabadlábon bújkáló tettes nézheti a kézrekerült szaktársak kivégzését. A proletariátus, akire Piscator terveit építette, akkor már másfelé orientálódott. Éppen az a nevezetes abban az ingerülten panaszkodó piscátori könyvben, ami nincs megfogalmazva, de benne van, mint örökérvényű tanulság: színházba elvből nem megy senki, mert politikai éhségét pártgyűléseken, hitbúzgalmi szomjúságát pedig pártja szemináriumain és katekizmusaiból csillapítja az ember.

Színházba azért megyünk, mert az színház. Semmiképpen se mondjuk ezzel, hogy a színház nem lehet vonatkozásban a politikával. Nagyon is van, hiszen a társadalom folyamataiban manifesztálódó formáló energiák az egyes ember életében is jelentkeznek, kielégülést kívánó feszültségeket hoznak létre és a színházi néző ezeket a problémáit nem helyezi el kívül a ruhatárba. De bent a színházban nem tanításokat, nem pártprogramot, nem oktatást és nem illusztrált jelszavakat keres az ember. Piscátor váltig csodálkozik, hogy hiába adta elő Lania „Konjunktur" című színdarabját, melynek előadásában igyekezett a tárgyat, a nemzetközi gazdasági kapcsolatokat és a petróleum-problémát kellőképpen megvilágítani, — legfeljebb Alfred Kerr szekundált neki, a közönség a petróleum-problémát világgazdasági szakkönyvekben és nem a színházban tanulmányozta.

A színház-élmény nem pedagógiai célok érdekében másodlagosan felidézett lelki aktus, hanem olyan kielégülés, mely valami eredendő, alkotó, kategorikus vágyakozást tejesít. Akármelyik ősi gyökérig vezetjük vissza ezt a vágyat, az élmény lényege egy marad változatlanul: az ember önmagának igenlése az ismeretlen mással szemben, kifejezése szimbólumokban és nem ábrázolása allegóriákban annak a mindennek, ami titokzatos és félelmes jelenségekkel kísérti és amit valamiképpen realizálnia kell, hogy megküzdhessen vele. A színház varázslat, kultusz, szertartás, amit a közönség is adeptusként, benső részvételben él át, s a színházi élmény izgalmas lényege éppen az a boldog illuzió, hogy az ember részese lesz a titoknak, maga talál problémáira megoldást, ő maga személyesen lát, figyel, ért és ítél a történések konfliktusában. A színház arra való, hogy elvégezze azt a munkát, amit elvégezni csak a művésznek, a mágusnak adatott, azt, hogy a jelenségek örvénylő, kaotikus áramlásában rendet, organizációt teremtsen, egy eszme célja szerint rendszerben mutassa fel a végtelen folyamat kiragadott elemeit, egyszerű és maradéktalanul átélhető élményekben, amikből a szokványos ember a maga konzekvenciáit levonhatja.

Igen bőséges politikai tartalma lehet annak az élménynek. Az eszme, amely az organizálást meghatározza, a kor aktuális energiaminőségeiből komponálódik és tartalmazhat egyetemes emberi, akár pártpolitikai, akár társadalomtudományi hittételt s maga a mű, vagy az előadás eleve úgy rendezheti a közléseket, hogy azokból a benfentessé dicsőült néző szükségképpen a kívánatos konzekvenciákat vonja le. Éppen ebben van a művészet varázslata. De az illúzió maradjon érintetlen, az ember higyje, hogy ő most szabad, hatalmas varázsló, ő most szellemeket igáz le, dzsineket fojt palackokba, hogy ő maga az, aki most Maya fátyola mögé tekint és az ismeretlent ő maga, maga a beavatott, a szabad, győzelmes egyén ismeri meg. A színházi élmény lényege a megismerés illúziója, amelyben az ember önmagát mint misztikus képességek hordozóját élheti át, amelyben a tehetségtelenség kínzó komplexusa kompenzálódik. A színházi élmény az egyéniség magaigenlését, a hősi én illúzióját adja meg a legkollektívebb művészet együttesében.

Ignotus mondta nekem Sardou Boszorkányának premierén: „Ime meg vagyok győződve, hogy az inkvizíció elavult intézmény," — Ő ezt ironikusan mondta, pedig csakugyan ez a színház. A meggyőzés a fontos s ha az inkvizíció vagy mondjuk, a nagybirtok ostorozása nem is korszerű többé, győzzenek meg az aktuálisról, de mindenesetre a tapasztaltatás útján. Ez a paradox élmény, a tömegbe integrált egyén magára eszmélése egy képletes differenciálódásban, ez a színházélmény, amelytől a közönség nem tágít. A közönség a színházban nem hagyja magát oktatni, sem vezettetni, sem agitáltatni, a színházban a közönség nem tanítványnak, hanem mesternek érzi magát az illuzió erejéből, és a Piscátor politikai színháza már nevével magára bélyegezte végzetét. Hiába akarta ő kizárni a színházból az illuzió varázsát, a művészetet és hiába illusztrált ő filmmel vetített feliratokkal, szavalókórusokkal mechanizált mozdulatokkal, koreográfiával, szimultán jelenetekkel, kiagyalt stilizációkkal jelszavakat, párttanokat, problémákat és politikai tananyagot, maguk az érdekeltek buktatták meg, a párt maga, amellyel magtalan küzdelmét vívta. A proletáriátus maga, akit híven szolgálni akart, de aki nála sokkal bölcsebben színházat akart a színházban. És amikor a „piscatoriumból" kifogyott a scenikai ötlet, az a kevés színészi eszencia, ami az elmélet konzervüvegeiből mégis kipárolgott, mikor — és hányadszor már —, kitünt, hogy a színészt nem lehet allegorikus marionetté stilizálni és a színházat abstraktumok tanszékévé, akkor egyszerre kifogyott a proletár és ki a perverzus kapitalista és a politikai színházból a könyv maradt meg, amelyben lecsapódott a nagy szavak csekély tartalmi maradéka.

Man merkt die Absicht und wird verstimmt. A közönség pedig nagyon meggyőzően tanusítja elkedvetlenedését, ha meg akarják fosztani boldog illuziójától. Egyszerűen beszünteti a jegyváltást és mert a színház üzlet, a rémült igazgató megkérdezi a közönségtől, hogy mi ez, de nem kapván feleletet visszamenekül az elhagyott és megtagadott tiszta üzlethez. Piscator is megpróbálkozott a „szórakoztató" színházzal, ami tényleg jó üzlet szokott lenni, de végképpen nem színház, hanem éppen az, amit az avantgarde igen helyesen megtagad és elátkoz. Az orosz színház Mayerhold Tayroff csődjéből Sztaniszlavszkyhoz menekült vissza, s most folytatólagosan a világ első és egyetlen nagy színháza. Piscator könyvbe sűrítette bánatát, s a mi harminc fiatalunk is kénytelen lesz valamire elszánni magát. Vagy rájön, hogy a színházat nem lehet újra feltalálni és mindentől fel lehet szabadítani, csak a színháztól nem, mert az önmagával mindig azonos, és akkor beszüntetvén a korszakalkotást, a kor gondolkodásában újrafogalmazza az örök régit. Ebből azonban tényleg sok lesz a harminc, s az él meg, aki ezen kezdte, például a Belvárosi Színház. Vagy könyvet ír, vagy megbocsát az elátkozottnak és elkezd szórakoztatni és megszülli — vajúdó hegy — a maga szokvány egerét, amiből pláne sok lesz a harminc. Piscator rájött, hogy politikus színházat csak állami szubvencióval, a közönségtől függetlenül, sőt ellenére lehet csinálni: olvassák el könyvét, amelyben ezt tanítja, olvassák el gondosan a megriadt igazgatók, mert ha nem tanulják meg a tudnivalót, akkor is lesz bár valami, mert sehogy még sohasem volt, de hol lesz már akkor a mostani harminc, hol lesz, Istenem, hol lesz a tavalyi hó!

*

(Márkus László nagykulturájú, érdekes és magasszínvonalú írását örömmel közöljük, holott egy-két megállapításával szívesen szálnánk vitába.)

Hogyan és hol kell élelmiszerszállítási igazolványt kérni

A polgármester mint közellátási kormánybiztos az élelmiszerek felszállításának megkönnyítése és biztosítása céljából

június 1-től (péntek) kezdődően elrendelte Nagy-Budapest területén a szállítási igazolványok kiszolgáltatását.

Budapesten 50 kg. aluli mennyiségekre az Élelmiszerjegy-Központ (IX., Lónyai-u. 4/c), 50 kg. felül a polgármesteri VIII. ügyosztály (Központi Városháza II. 228) ad ki szállítási igazolványt.

A Budapesthez közellátásilag hozzácsatolt városokban és községekben 1000 kg. alul az Élelmiszerjegy-Központ helyi kirendeltségei, azon felül a székesfővárosi polgármesteri VIII. ügyosztály ad ki szállítási igazolványt.

50 kg. felüli szállítmányok egy részét közellátási célokra a szállítási igazolványt kiszolgáltató hatóság igénybe veheti.

Nem szolgáltatnak ki szállítási igazolványt általában az idénycikkekre (zöldfőzelékre, zöldségfélékre, friss gyümölcsre), ezenkívül a jelenlegi vágási tilalom miatt húsfélékre sem adnak ki szállítási igazolványt.

A szállítási igazolvány kiadása díjfizetés ellenében történik. Kg.-ként 1 pengőtől 2 pengőig terjedő skála szerint.

A szállítási igazolvány kiadását írásban kell kérni a szállító nevének, lakhelyének, a szállítandó élelmiszer felsorolásának, mennyiségének, valamint annak feltüntetésével, hogy a szállítás honnan hová történik.

A szállítási igazolványra az élelmiszer beszerzési helyének községi elöljárósága (polgármestere) köteles rávezetni a tényleg vásárolt élelmiszerek mennyiségét. Az így kiadott szállítási igazolvány ellenőrzésül szolgál, azonkívül biztosítja, hogy az árút mindenhol szabadon lehet szállítani, az árút megvámolni, feltartóztatni, vagy elkobozni a legszigorúbb megtorlás terhe mellett tilos.

— **Zsidó pedagógiai főiskola.** Az Országos Rabbiképző Intézet (VIII., Rökk Szilárd-u. 26) az ezidő szerint fennálló hittudományi főiskolai és gimnáziumi tagozata mellett pedagógiai tagozatot létesít.

MEGNYILT az AMERICAN EAGLE CLUB SZABADSÁG-TÉR 13. (amerikai követség mellett.) Szabó Kálmán hangversenyez MENSA BRITANNICA

Jó könyvet akar venni? Könyvet akar eladni? igényelt nagy raktárunk legjobban kielégíti. „Múzeum" könyvkereskedés Múzeum-körút 5

Magas árat fizetek! Selyem Szövet Szőnyeg és Bőrért Luxus Del-Ka Petőfi Sándor-utca 1

Társuljon pénzével Hitelüzlethez Kasszaüzlethez Aruátvételhez Nagy étkezőhöz Repriz filmhez Női konfekcióshoz Erdőkitermeléshez Tőkekereslet 5000—800.000 P-ig Adás-vételi Iroda NAGYATÁDI SZ.-U. 33., II. 5.

LEMEZEK RYTMUSNÁL Arany János-utca 18. sz. Gramofon-javítás. 10·— P

Veszek márkás Tömegcikket Bizományi árut Vezérképviseletet keresek Adás-vételi Iroda NAGYATÁDI SZ.-U. 33., II. 5.

Legmagasabb napi áron veszek briliánst — aranyat Roboz és Mayer Nagymező-u. 16. Andrássy-út sarok.

Eladó Vasáruk Vegyi anyagok Cukrászati cikkek Bőráruk Élelmiszer stb Telkek Házak Üzemházak Szántóföldek Villák stb. Adás-vételi Iroda NAGYATÁDI SZ.-U. 33., II. 5.

A majd 100 éves Rózsavölgyi cég rombadöntött üzletét felépítette és megkezdte a zeneművek, könyvek, lemezek és hangszerek kiárusítását.

1x1 héten hirdetek Egész héten vásárolok Aranyat, ezüstöt, briliánst, órát a legmagasabb áron. FÜREDI (Schwartz) Pannonia-utca 8.

A TOLDI FOGMŰ R. T. régi helyiségeiben, Szövetség-utca 15. ÚJRA MEGINDULT A MUNKA. „HERKULES" fogtechnikai laboratórium elnevezéssel. Öntött préselt lemezek, palapont, paladont, kaucsuk munkás stb. Ia kivitelben. „HERKULES" DENTAL DEPOT fogászati cikkek szaküzlete Arany vétel és eladás.

Békebeli ruhafesték fog- s cipőkrém, színes celofánpapír nagy tételben és sok egyéb kapható Braun közszükségleti üzletében, Aggteleki-u. 4. Fésüket varró- és géptűt, fonalakat stb. kis és nagy tételben vesz. Vidéki kereskedők és kis viszonteladók olcsó bev. forrása.

ASZTALOSOK FIGYELEM! ETERNIT PALA PORTÁLRA faház TETŐFEDÉSHEZ és BÚTORRA angroárban raktárról. Lederer, Népszínház-utca 25. szám.

PETROLEUM GÁZFŐZŐ KAPHATÓ
Aladdin
Rákóczi-út 32

FREUND és Társa ismét vesz
új és használt férfi, női ruhát fehérnemőt, írógépet, szőnyeget, textil árut, legmagasabb árban
Most: Károly-körút 5. üzlet

Gyorsmérleget National-kasszát
veszek eladok
Rosenfeld
Népszínház-utca 31

Városligeti
Kert-szanatorium
XIV., Stefánia-út 61. sz. (Park-Clubbal szemben)
Bel- és üdülőbetegek részére. Békebeli ellátás.

Perzsaszőnyegeket
veszek legmagasabb árban. SAGLAM ISMET.
Gróf Zichy Jenő-u. 10, fszt.

BUNDÁT
szőrmét, bélést, vatelint, cérnát veszek.
BARNA ANDOR,
VII. Wesselényi-u. 31. szám.

ÍRÓGÉPET, SZÁMOLÓGÉPET
(sérültet is) magas áron vesz. ÁRUFORGALMI, Király-utca 28.

VEITH-MENGON WALTERNÉ, Rawensbrückből hazatért deportált (Kossuth Lajos-utca 13. III. em.) kéri a következők jelentkezését: Strausz Aranka nővére, Kerényi Gravia édesanyja, Goldberger Rózsa férje, Haas Ágnes rokonsága, Haas Alacár, özv. Friedmann Sándorné leánya, Jólesz Klára rokonsága, Kis Anna Pécs nővére.

Eladók
Sokszorosítógép,
Ventilátor,
His Masters gramofon
Villanygramofon szekrénnyel,
Porszívók,
Gumilemez,
Borgmanesű,
Orion világvevő rádiógép és Rádiók nagy választékban.
Áruforgalmi, Király-utca 28.

CIKK-CAKK
szájkapcsos zippzár, kerékpártábla, evőeszközök nagyban, kicsinyben legolcsóbban.
Gurubi Istvánnénál,
Wesselényi-utca 47. II. 18.

2—3 tonnás üzemképes
TEHERAUTÓT
vennék. Pintér, Dohány-utca 56. I. em. 4. 2—3-ig.

ÜZLET-HELYISÉGET
keresek, belépést v. renoválási költséget fizetek, közvetítőt díjazok. Leveleket „Forgalmas helyen" jelig. Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

Andrássy-úti cukrászdába
betársulnék
Okmányaimat nem tudom bemutatni, minthogy irataim ügyvédemnél bombatámadás alkalmából megsemmisültek. Választ „Mignon" jel. Blocknerhez, IV. Városház-u. 10.

2—3 szobás
villát vennék
Budán nagy kerttel, villamos mellett, Bombasérült is lehet! Ajánlatokat Erzsébet-krt 35. II. em. 8. Szabó.

GOLYÓSPRÉST
keresünk megvételre 50—60 mm. Ajánlatok „Vegyészeti gyár" jeligére Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

LIPÓTVÁROSBAN
6 em. szoba-hős ház 4.000.000 pengőért eladó. ENGEL, VI. Teréz-körút 5.

INSULINT
veszek. Eladó új tiszti csizma, 12 személyes abrosz szalvétával. Szobi-u. 4. II. 9.

PERZSASZŐNYEGET
veszek magas napi áron. Würzt-Lessinger, Hársfa-utca 56. 9-től 1-ig.

Spitzer Sándornét
(Freimann Mária) keresi férje. Akácfa-u. 59. Dec. végén eltűnt Harkáról.

Nagyméretű
EBÉDLŐ
és egyéb műbútor eladó. V. Vadász-utca 42. I. em. 1.

BRILLIANTFÉRJZERT
NAPI ÁRON
Scheer György
SEMMELWEIS-U. 19 FÉLEM.
ARANYAT VÁSÁROL

Férfiruhát
textilt, szőnyeget, cipőt, aranyat magas áron vesz
IZRAEL IMRE,
V., Gr. Teleki Pál-u. 9.
HIVJON, JÖVÖK.

Lakás és irodabútorok
szőnyeg, függöny vétele és eladása.
Mester-utca 15. VÁMOS.

Farkas Sándorné Rózsi nevelt leánya
Roth Erzsébet
ennek nővére
Roth Margit
február 9-én Bergen Belsenben a transport barakban (216. szám) voltak. Ha valaki tudna róluk, értesítésével örök hálára kötelezné
Farkas Sándort,
Thököly-út 84. szám.

Kétszobás
lakást, első emeletig, vagy műfeleméinkást, renoválással pesti oldalon kecsek „sürgősen". Metropolis, Rákóczi-út 41.

ARANYAT,
aranypénzt, ékszereket veszek.
TILLY, Kecskeméti-utca 8.

Varrógépraktár
elad - cserél - vesz!
Varrógépet, sérültet is!
Szilágyi-utca 3.
(Aggteleki-utcánál.)

Olcsó mészhydrát
minden mennyiségben, zsákolva is. Magyar Épiloanyag Kereskedelmi R. T. V. Légrády Károly-utca 7.

Selejtpapirost, papirhulladékot
vásárol Zelinka Sándor
Budapest, VII, Miksa-u. 5.

Bútorszövetet,
függönyöket, kárpitosanyagokat veszek. VÁRADY, Király-utca 32. Udvarban.

1, 2, 3, 4 SZOBÁS
lakások azonnal átadók, Bérleményeit díjmentesen kiadjuk. VILLÁM, Király-utca húsz.

SOK PÉNZT FIZET
férfiruhákért és aranyért Kivánatra jön Józsefházhoz Ge-Sa krt 47.

Kine exaktá-t
vennék. Bernáth, Bajcsy-Zsilinszky-út 55. II. em. 2.

Sérülésmentes nagy hűtőrész Lehel-út mentén alkalmi
áron eladó
Felvilágosítás Czigler ügyvéd, V. Vág-utca 13. szám.

KOMHÁZ
mindennemű építési anyaga (fűtőkazán is) eladó. (Naphegy.) Felvilágosítással szolgál dr. Krémer ügyvéd, V. Csáky-utca 14. III. em. 4. sz.

KERESÜK
Metzner Irmát, akit 1944 nov. 14-én elhurcoltak Légrády Károly-u. 39 alól és utoljára a téglagyárból adott életjelt. Szíves értesítést „Hálás 3095" jeligére Blocknerhez, IV. Városház-utca 10.

Saltmestert
ügyes szakembert alkalmaznunk. Ajánlatokat „Lakást kapott" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10. kérünk.

Hálószoba
bútor igen olcsón eladó. Garay-tér 16. III. 19. 5—7-ig.

ÓRÁSESZTERGAPAD
eladó. Érdeklődés dr Grosz, VI, Munkácsy-utca 29. szám. (12—2-ig.)

PERZSABUNDA
és egy Siemens rádió olcsón eladó. Veres Pálné-u. 35. fl.

Írógépet
számológépet sürgősen vesz Erzsébet-körút 14. Szaküzlet.

Vidéki kereskedőkt
SACHARIN, TŰZKŐ, CIGARETTAPAPIR, GYUFA, RUHAFESTÉK, PIPERECIKKEK, MOSÓ- és PIPERESZAPPAN, RÖVIDÁRU, PAPÍRÁRU, KEFEÁRU.
Befőző cellophán, pergament, papírzacskó, csomagolópapír, falvédő, cérna, cipőkrém, légyfogó, sütőpor, fűszerpótló, salicil.
Garcon Erzsébet-körút 33.

Valódi Büsendorfer zongora 20.000
LYRA
Erzsébet-krt 19. (Baross-u. s.)

HASZNÁLT
férfi, női ruha, cipő, szőnyeg fehérnemű, bútor és aranyért ismét lényegesen fizet
ZSADÁNYI és FINIÁSZ
Szövetség-utca 3. szám, üzlet Hívásra házhoz megy.

Használt férfiruhát, fehérnemőt, szövetet
ismét magas áron vesz
Grün Népszínház-u. 20. üzlet. Hívásra házhoz megy.

BANK RT.
befizetett alaptőkével, egyébként passzivamentes, Tőzsde közelében helyiséggel, tőzsdetagsággal keres komolyabb tőkebekapcsolódást aktív közreműködéssel. Nem feltétel készpénz, lehet más mobil érték. Teljes cimű megkeresés „Rentabilis 3145" jeligére e lap kiadójába.

Szőlő eladó
4 hold csemege, termő gyümölcsfákkal. Felvilágosítás szivességből: Csáky-u. 49. II. emelet 1. Délután 5—7.

Autók
Alkatrészek, gumik vétele, eladása. Oktogon szaküzlet, Teréz-körút 10.

Segédmotorok
és motorkerékpárok vétele és eladása: BALOGH, Erzsébet-körút 15. Üzlet.

Elsőrendű fűszer üzlet
teljes berendezése sürgősen eladó. M. 9—6-ig, Rákospalota, Zápolya-u. 25. szám. Oláh-iroda.

HÁLÓT
kombinálat, konyhát vesznek. Goldner, Baross-utca 43.

Evolut könyvelő
hosszabb gyakorlattal rendelkező, perfekt munkaerő, azonnali belépésre keresteik. Ajánlatok „Evolut könyvelő" jeligére New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9. sz.

DEPORTÁLÁSBÓL HAZATÉRT
megismerkedne 32 körüli intelligens, csinos, független izr. nővel. „Házasság" jel. New-York hirdető, Erzsébet-körút 9.

LÁNC-ÁGY
kárpitozott bútorok
Podmaniczky-u. 19

150 db NYUGÁGY eladó.
Rosenfeld
Népszínház-utca 31. 391

Leányfalun
LAKÁST
adok élelemért. „Park" jel. a kiadóba.

SIÓFOKRA,
Balatonfüredre állandó autószállítást vállal BARLAI, Nádor-utca 26.

KERESÜNK
1, 2 és 3 tonnás teherautókat. „Prima gumik 504" jel. Nép hird. váll. Rákóczi-út 53.

ELCSERÉLNÉM
2 sz. összkomf. Stefániánál olcsóbérű lakásomat 4—5 szobásra. „Világos" jel. kiadóba

ELADÓ
budán 3 kislakásos ház. XI. villamos mellett. „Beköltözhető 3158" jel. a kiadóba.

SVÁBHEGYEN
2 szoba-hallos, igen szép, modern lakás bérbeadó. „Remek kilátás" jel. kiadóba

ÉRTÉKEIT,
hozzátartozóit kinyomozza, figyel, informál: dr. GÁL, IV. Városház-utca 1.

OKMÁNYT ADOK
teherautóhoz.
„1—10 tonnáig" jel. Blocknerhez, IV, Városház-u. 10.

Magyar Nemzet
Felelős szerkesztő: Hegedüs Gyula
Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Tel.: 137-490 és 385-550 – Hungária Hírlapnyomda R. T. Felelős nyomdavezető: dr. Bródy László

Szőrmekabátkák,
Olcsón Szemere szőcsnél
Erzsébet-körút 26
Második emeleten

VÉTEL-ELADÁS BIZOMÁNY-ELŐLEG
Rádió, gramofon, vill.-készülék, csillár,
KADELBERGER,
Szent István-körút 5. 412

Bútort
függönyt
szövetet
veszek
Goldner
VI. Podmaniczky-utca 18. sz.

BUDAPEST
legforgalmasabb helyén üzlethházban utcai helyiség, vele kapcsolatos befedhető udvar, helyreállítási kötelezettséggel kiadó. Ugyancsak kiadók az emeletek „zálloda részére. Értekezni lehet: Kósa Zoltán építész, Phönix-utca 5, délutánonként 5 órától kezdve.

KERESÜNK
kalcionált, ammóniákszódát, glaubersót vagontételekben. „Minden mennyiségben 502" jel. Nép hirdetővállalat. Rákóczi-út 53.

Érettségizett
szerszámlakatos művezetői vagy műszaki tisztviselői állást vállalni, ha állása nem kereszteznő főiskolai tanulmányait. „Műegyetem" jel. a kiadóba.

FŐSZIJ
céljára alkalmas balata (gumizott textilhevederek) eladó. 20 folyóméter, 430×7 mm. Üllő, Hengermalom.

Eladó 4½ emeletes
BÉRHÁZ
Zuglóban. „Adómentes" jel. Patak hirdetőbe, Bajcsy-Zsilinszky-út 29.

HÁZITANÍTÓI
állást keres ellátással és fizetéssel komoly 40-es, intelligens okl. tanítónő és zongoratanár 1—2 nagyobb gyermek mellett mint anyahelyettes is. „Lehetőleg Budán" jeligére Patak hirdetőbe, Bajcsy-Zsilinszky-út 29.

Festékkeverőgépet
megvételre keresek cca 50 kg. ürtartalommal. VI. ker., Szondy-utca 56. III. em. 27.

Uri fodrásznál
állást keres perfekt, jómegjelenésű fodrásznő. Esetleg vezetésre vagy társnak, vagy üzletrészt átvenne. „Agilis" jeligére a kiadóba.

Szobafestő segéd magas órabérrel
FELVÉTETIK
V, Szent István-körút 22, IV. em. 7. (Vasárnap is.)

Használt
és új bútorok vétele, eladása. Kárpitosáru, javítások. Oláh, József-körút 68.

PRÉSPORT
eladok. Kobranecz Ferenc, VII, Wesselényi-utca 60, III.

ELADÓNŐNEK
elmenne fiatal lány „Rendes 3159" jeligére kiadóba.

Valódi
PERZSASZŐNYEGET
összekötőket vesz privát privváttól. Rézipostа-utca 7—9, I. em. 14. d. e. 10-ig.

Gyönyörű
Villalakást
bútorozva kiad diplomata. Cím: BLOCKNER-nél, Városház-u. 10.

National
pénztárakat veszünk.
IX. Köztelek-utca 4/a.

Teherautógumi
eladó 20 darab 38x7-es és 40x8-as. Megtekinthető Aulich-utca 7. Tiszasülyi Gőzfűrész irodájában, 25-től, szerdától, ugyanott National-kassza eladó.

Zongorat, pianinot
magas áron vesz
LYRA
Erzsébet-krt 19. (Baross-u. s.

Textilállványok
STANDEREK, PULTOK
Rosenfeld
Népszínház-utca 31. 389

KOMPRESSOR
és szivattyúüzem újból megnyílt.
VÉGI FERENC, Kispest, Vas Gereben-utca 9.

KIADÓ
Budán Lukácsfürdőnél 50 szoba penzió v. szállodának, vagy 1—2 szobás garzonlakásoknak, helyreállítási hozzájárulással. Értekezés Falk Miksa-u. 12. II. 1.

Áramfejlesztő
80 Amp., 120 volt, 1440 fordulat, alkalmi áron eladó. „Vidéki" jel. Bezurhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út 65.

Ruhafesték?
csak
„PILLANGÓ"
Üzem: Podmaniczky-utca 53.

KIRAKATI
állványokat gyárt és javít a régi jó minőségben
REICHERT TESTVÉREK,
VII, Izabella-utca 13. szám.

Egy vagy kétszobás
összkomfortos öröklakásra kérek ajánlatot. „Azonnal beköltözhető 3095" jel. Blocknerhez, IV. Városház-utca 10.

MEGJÖTTEM!
HIVJON! JÖJJÖN!
Veszek: férfi és női ruhát, felfémnemőt, szőrmekabátokat, aranyat, ezüstöt, briliánst, zongorát, írógépet, fényképezőgépet, pénzszekrényt, lakberendezést. Petőfi Sándor-utca 2. sz. (átjáróba). Gersti-Majorossi.

Antik és Stil
bútorok javítását vállalom. Vörös iparművész, Parádi-út 3477/28.

GLORIA FOTELÁGY KANAPÉÁGY
Kárpitozott bútorok.
Kárpitosüzem. Thököly-út 89.

Veszek eredeti angol
BANKA ÓNT
Heisler, Katona J.-u. 23/a.

Enyvezetlenez bútorlap ternérok
gyári lerakat,
József-körút 69.
Bejárat Pál-utcában.

ÜZEMHÁZAT
vagy ennek megfelelő nagyobb helyiséget vennék Pesten. „Garage" jel. a kiadóba.

Háló-, konyhabútor
stb. eladó. Váci-út 28. I. 5. 3—5-ig.

Jól felszerelt analytikai laboratóriumot keresek délutánra. Gyógyszertár. I. Hegyalji-út 23. 9—12-ig.

XII., Törpe-utcában
3 szoba hall
összkomfort augusztusra beköltözhető, helyreállítással, szerződéssel kiadó. Tükörutca 4. I. 4.

Azonnali lekötésre keresek
VILLÁT,
BÉR- és ÖRÖKLAKÁST.
Grosszmann, Teréz-körút 8.

FORG. ADÓ rendeletben előírt könyv, pénztártömb, céggel is.
MINERVA PAPÍRHÁZ
Andrássy-út 3.

KERTI GARNITURA
prima fehér vaságy és ktrli locsoló eladó. Schlesinker, Gróf Teleki Pál-utca 22, II.

ÚRI LAKÁSBÓL
asztalok, kredenc, szekrény, különböző holmik eladók. Damjanich-u. 58. II. em. 2.

Németvölgyi-út 30/a. és b. házakban bombasérült kis
LAKÁSOK KIADÓK
helyrehozási költséggel.

Prima mézes
LÉGYFOGÓ
eladásához Budapestre és vidékre ügynököket keres Williger, VIII, Orczy-út 40.

Férfiruhát
textilt, szőnyeget, cipőt,
ARANYAT,
briliánt, ezüstöt, ezüst étkészletet magas áron vesz
GERSTL és TÁRSA
GERSTL ÉS TÁRSA
ANDRÁSSY-ÚT 3

Műbútort
PERZSASZŐNYEGET
vesz Glück
Rákóczi-út 63 és Teréz-körút 28

Szövetfüggönyt, bútorszövetet
veszek LÁNC
Podmaniczky-utca 19

Asztali bélyegző órát
és
magas fordulatú elektromos
BOSCH
kéziszerszámot
magas áron
veszünk
SIGG RT.
XIII. Frangepán-utca 83.

Bőrgyárosok!
Szarvakat tételben vesznek. Budapest V. Szent István-körút 22. IV. em. 7.

Vennék
2—3 szobás házat Pest környékén tulajdonostól. „Lehet sérült is" jel. Tenzerhez, Szervita-tér.

Gyümölcs, főzelék stb. nagykereskedésemhez közreműködő
társat keresek
200.000 pengővel tőke biztosítva. Megbeszélés: Izabella-utca 68/b. f. 4. D. u. 4—6-ig.

Villa bérbeadó
Pasaréti-útnál 6 szobás, 500 öles kertben, részben bútorozva, azonnal beköltözhető. Falk Miksa-utca 3. Félem. 1.

VENNÉK nyári-téli pizsamát, öltöző köpenyt, pehelypaplant magas férfinak. „Kifogástalan" jeligére a kiadóba.

Iparvállalat keres azonnalra teljes gyakorlattal bíró
adminisztratív vezetőt
Részletes összeírás „Jó fizetés 18059" jel. Blocknerhez, IV, Városház-utca 10.

Társat keresek
vetőmag, termény, élelmiszer, vegyszerszakmához. „Agilis 18054" jelig. Blocknerhez, IV, Városház-utca 10.

FŐÚTVONALI
3 kirakatú sarokhelyiségemmel, tőkémmel „orvosi műszer, egyenruházati" komoly szaktársat keresek. „Klinikák, kaszárnya" jeligére New-York, Erzsébet-körút 9.

A közelben átvennénk bútorral is komf. 1—2 szobás lakást
Teréz-krt 2. Fekete fém.

ARANYAT,
ezüstöt, briliánst, legmagasabb áron vesz Szelecsényi, IV, Petőfi Sándor-utca 12 és VIII, József-körút 61.

Veszek villanyforrasztó
pákát 75 wattost, rádiómérő-műszert, bakelittáblát, W. C. csészét és mosdót, használtat is. Áruforgalmi, Király-utca 28.

Minisztériumi tisztviselő
bútorozott szobát
keres. „Tisztát" jeligére a kiadóba.

Ki tud
Lak Jánosról
aki fejsérüléssel került fogolytáborba. Értesítést kér LAK JÁNOSNÉ, XII. ker., Tarcsay Vilmos-u. 10/a.

Perzsaszőnyegeket
magas áron veszek.
VI. Andrássy-út 55. I. 3.

NATIONAL-CASSA
eladó. Rozsnyai, Múzeum-körút 15.

Ebédlőbútor
és Schöberl-ágy jókarban eladó. Nagyalföldi Sz.-u. 46. I. 4.

NYOMDÁT MEGVÉTELRE
vagy bérbe sürgősen keresek. Cím a főkiadóba.

FIGYELEM!
VESZEK:
mindennemű finomacélárut, ú. m. zsebkés, olló, borotva, önborotva-penge, borotvakészlet stb
ELADOK:
mindenféle horgászcikket, háztart. vasárut, épületvasalást, stb.
WITTMANN HUGO
vas- és sportáru nagykereskedő, Bpest, Elemér-u. 16.

SZÁLLÍTÁST
vállal VASÚTI GYŰJTŐFORGALOMBAN, valamint teher- és gyorsáruként az ország minden nagyobb városába, illetve helyiségébe, Dunántúlra is, továbbá árufuvarozást, beraktározást és bútorszállítást. BARTA, VÖLGYI és SZEGŐ szállítmányozó cég, máv. kir. ügynöksége, Budapest V, Vécsey-utca 5.

Deportáltak
Ki tud az Újpestről deportált Schmidt Lászlóról, feleségéről, sz. Wellisch Katóról és 13 éves Vera lányukról. Bármilyen hírért igen hálás lesz. Falk Miksa-u. 30. III. 2.

AUTÓFUVAR
3 tonnás teherautómmal Dunántúlra, valamint Debrecen és Békéscsaba felé irányuló szállításokat vállalok. Előjegyzések Fancsaly, XI., Horthy Miklós-út 72. Reggel 7—9, d. u. 4—6-ig.

Vízszivattyú
220 volt egyenáram, féllovas. Prima kerékpár, teherautógumik eladók. Joó és Barth műszaki kereskedés, VIII. Vig-utca 18.

Molnár Gyula
tanító, Debrecen. Sürgősen jelentkezz Budapesten Simonfayéknál, VIII., Tömő-u. 23. motorkerékpár-ügyben.

Belsőlipótvárosi gyönyörű 4 szobás lakásomat
elcserélném
2 szobásra. „Régibérű" jel. Balogh-hirdetőbe, Szent István-körút 9.

KÖNYVELŐT
v. könyvelőnőt, mérlegképest keres nagy építési vállalat. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével curriculum vitaenek „Referenciákkal" jel. Balogh-hirdetőbe, Szent István-körút 9.

BÚTOR
Használt és új bútort, konyhát is adok és veszek. Nagy Győző VIII. Mária-utca 6.

BÚTORÉRT,
ruháért, háztartásért legtöbbet fizet Sielmeiszer, Teleki-tér 3. Bombasérültért is.

Perzsaszőnyeget
bútorszövetet, függönyt, átvetőt vesz Ungár, Király-u. 14.

Zongorahangolást
SZAKBÍRÁLATOT
vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső zongorahangoló, VI. Eötvös-u. 23/b.

Alpacca felszerelések
főzőedények, vendéglők, kávéházak részére
Rosenfeld
Népszínház-utca 31. 390

Gyermekeimhez
gondozónőt keresek azonnalra. Dózsa György-út 108. I. 1.

HÁZIURAK!
Építési anyagot adok komfortos 1 v. 2 szobás lakásért. Írásbeli választ kér „Igényjogosult 3164" kiadóba

Telikáló
új, modern eladó. Dankó-utca 30. III. em. 27.

Komplett
EBÉDLŐ BÚTOR
és egyéb apróságok jutányosan eladók. Gróf Zichy Jenő-utca 37. I. emelet 6.

KÖTŐÜZEMBE társulna vagy ajánlanék pénzzel, gépekkel rendelkező jónevű szakember. Ajánlatokat „Onálló" jeligére a kiadóba.

KERESÜNK
1927-es Buick-motort, másfeles Chevrolet-motort. Ajánlatok „Motor 503" jel. Nép hird. vállalat, Rákóczi-út 53. sz.

DOHÁNYÁRUDÁK
látogatására nagy kereseti lehetőséggel nőt v. hölgyet felveszek. „Tömegcikk" jel. Blocknerhez, Városház-u. 10.

ESPRESSO,
bécsi büfé vezetéséhez társat keresek. „Szakértő, jó megjelenésű" jel. New York hird. Erzsébet-körút 9. sz.

Egy új Arnheim
PÁNCÉLSZEKRÉNY
egy új külföldi textilmérőgép eladó. Jelige „Páncél 523" főkiadóba.

LÉGYFOGÓ
és mindennemű papírárú nagy mennyiségben kapható. Viszonteladóknak nagy árengedmény.
GYÖRGY IMRE
Deák Ferenc-utca 15
Fióküzlet és üzem Rózsa-u. 25.

KERESÜNK
1 drb 380 V. 50 per. 80 HP csúszógyűrűs rövidrezárt 6 pólusú motort, 1 drb 25 HP rövidrezárt csukott vagy félcsukott 380 V. 4 pólusú motort, továbbá 1 drb 25 HP motorhoz való csillagháromszög kapcsolót motorvédővel kombinálva, 1 drb VH rendszerű háromsarkú 400 amp. léghűtéses automatát, továbbá 1 drb 500 V szigetelés mérőt, végül 1 drb 15000/400 V. 20—25 kw. transformátort csillagkapcsolóval 50 per. Ajánlatokat Szentendrei papírgyár Rt. Szentendre címre kérünk.

Dr Kertész Sándorné
(Karcag) 2 gyermekével, szüleivel és férje szüleivel együtt Hillerslebenben él egészségesen. Keresi férjét, dr. Kertész Sándort. Bővebb felvilágosítást ad Feldmann, V. Klotild-utca 12/b.

BUDAVIDÉKI
rendbehozott, bútorozott villában egy-két igényjogosult, disztingvált hölgyet vagy urat fizetővendégként befogadnék. Teljes cimű ajánlatok: „Fokaskerekű 521" jeligére a kiadóhivatalba.

Svábhegy elején 843 □
VILLATELEK
470.000 és Üllői-útnál fszteles régi ház 750.000 eladók. Dr. Huszth VIII, Vajdahunyad-utca 15. II. em.

26 ÉVES
kifogástalan megjelenésű, csinos, jólszituált úrinő 40-ig úriember ismeretségét keresi. Orvos, mérnök, főtisztviselő és hasonló állású urak válaszoljanak „Ki-ki alapon" jeligére a kiadóba.

HALDA
svéd írógépet és Original ODHNER svéd számológépet vásárol a vezérképviselet, V., József nádor-tér 5—6.

Viselt ruhák vétele
„BALLONHÁZ"
Gróf Teleki Pál-utca 5. sz.

BAROKK
komb, szoba, recamier, szekrények, asztalok, komódok. Révészné bútorszalonjában, Hegedűs S.-u. 7. I. 6.

NAGY VILLANY
4 ajtós bútorszekrény majdnem új, eladó. HEXNER, Király-utca 25. 199

BORPINCÉT
500—1000 hektó hordóval, pincefelszereléssel keresek, bérbe. „Pest-Kőbánya területén" jeligére Blocknerhez, Bajcsy-Zsilinszky-utca 33.

TEXTIL-SZAKMÁBAN
jártas, esetleg összeköttetésekkel rendelkező, jómegjelenésű fiatal hölgyet magas fizetéssel azonnalra felveszek. Ajánlatokat „Sürgős" jeligére Bezúrhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út 65.

Cca 400 m²
üzemhelyiséget
udvarral bérbe, esetleg megvételre keres „Vaspar 3154" jeligére a főkiadóba.

VILLÁT
vennék Budán 5—6—7 szobást vagy két lakásost. Lehet kissé sérült. Azonnal fizetek. „Komoly vevő 3156" jeligére a kiadóba.

Néhai
Herczka György
édesanyja vagy testvére írjon Iványi Gyula, Margaretta-utca 18. címre.

Cca 300 l-es tölgy és bükk
barellek
kaphatók, esetleg Budapestre szállítva literenként kb. 8 P. Konzervgyár, Gyöngyös, Károly király körút 20. sz.

KÉTSZOBÁS KOMFORTOS
udvari lakásom elcserélném ugyanilyen utcaira környékben. Kertészné, Vámházkörút 6. szám.

Láng-gyárban, Váci-út 152 alatt gazdátlan
CSÓNAKOK
tárolnak. Igazolt tulajdonosok portásnál érdeklődhetnek.

Városházi hírek

A *Központi Lakáshivatal* tervezetet készített arról, milyen módon lehetne a lakáshiányt megszüntetni. A Lakáshivatal véleménye az, hogy a lakásszükségletet kielégíteni *csak építkezéssel lehet.* Azért a Központi Lakáshivatal *lakásépítő szövetkezet* felállítását javasolja. Azonkívül tervet dolgoztak ki arra, hogy a jelenleg nem használt irodahelyiségeket lakásokká átalakítsák. A lakáshivatal azt indítványozza a polgármesternek, hogy *a használatlanul álló irodahelyiségeket a főváros vegye igénybe, alakíttassa át kislakásokká és azokat a legjobban rászoruló családok részére utalják ki.*

+

A *főváros* közoktatási ügyosztályán teljes erővel folytatják a tankönyvreform végrehajtását a következő iskolai évre. A népiskola minden osztálya számára csaknem készen állnak az új olvasókönyvek, amelyek a magyar nyelvi és irodalmi anyag mellett *magukban foglalják az összes világnézeti tárgyakat is.* A középiskolai magyar, földrajz, történelem és közgazdaság tankönyvek előkészítése is előrehaladott stádiumban van.

+

Vas Zoltán polgármester nyitotta meg hétfőn délelőtt a Nemzeti Sportcsarnokban a pedagógusok számára rendezett átképző tanfolyamot. A polgármester megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy *óriási feladat vár a tanítókra az ifjúságnak demokratikus nevelése terén.* Fokozottabb munkát kérünk tőlük és minden erővel azon leszünk, hogy a tanító az új magyar társadalom megbecsült tagja legyen. A most következő napokban a demokratikus pártok vezetői tartanak előadást az átképző tanfolyam keretében.

+

Több fővárosi üzemnél különböző mennyiségű gázgyártásra alkalmas szénkészlet volt raktáron. Ezt a gázszenet a Gázművek kicserélte. A gázüzem munkásai vasárnap rohammunkával végezték el a kicserélési munkálatokat. A Gázművek kokszot adott cserébe a gázszénért.

Népbírósági hírek

Csaba Sándor gyümölcsnagykereskedőt a népbíróság *Pálosi*-tanácsa háborús bűntettért *tizenkétévi fegyházra ítélte.*

✤

Szabó IX. Gyula Beszkárt kanuz 1940-ben belépett a nyilaskeresztes pártba és másokat is igyekezett oda beszervezni. A népbíróság *Mező*-tanácsa népellenes bűncselekményért *kétévi börtönbüntetésre ítélte.*

✤

Ács János postaaltiszt a mult év júniusában feljelentett a nyilasoknál három zsidó származású embert, akiket elhurcoltak. A felesége azt hangoztatta, hogy nem nyugszik addig, amíg egyetlen zsidó van a házban. A népbíróság Molnár-tanácsa *Ács János tizenötévi, feleségét pedig tízévi kényszermunkára ítélte el.*

✤

Özv. *Szűcs* Józsefné ügynököt a népbíróság Molnár-tanácsa háborús és népellenes bűntettért *7 évi kényszermunkára ítélte el.*

Házasság

Teichner Ibolya Újpest és *Mélesz* György Újpest július 20-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Köves Elemér, a Lampart-gyár főmérnöke és *Jakabffy* Zsuzsanna, Jakabffy ny. államtitkár leánya július 14-én házasságot kötöttek. Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34.

Kalán János gyógyszerész és *Szerencsés* Teréz házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Hartmann Tibor (Beregszász) és *Rosenfeld* Márta (Pápa) július 21-én, Ujpesten házasságot kötöttek.

Ügyvédi hírek

Dr *Flank* Gyula ügyvédi gyakorlatát újból folytatja. Iroda: Liszt Ferenc-tér 2.

Orvosi hírek

Dr *Kovács* Lóránt bőr- és nőgyógyászati szakorvos ismét rendel (VII., Margit-körút 56.)

Dr *Klein* Móric belgyógyász újból rendel Teréz-krt. 1/c.

Dr *Lichtner* Dezső fogorvos újból rendel régi lakásán VI., Nagymező-utca 28.

Dr *Juhász* Miklós belorvos ismét rendel. Ideiglenes rendelő: V., Katona József-u. 10. a. III. 1.

Halálozás

Vaszy Livia Klára zenefőiskolai hallgató szombaton déli fél 4 órakor rövid szenvedés után váratlanul meghalt. Az elhunyban *Vaszy* Viktor professzor és karnagy, *Kovács* Ilonka operaénekesnő legnagyobb leányukat gyászolják.

Dr *Komin* Ferenc kir. járásbíró hosszú szenvedés után e hó 22-én elhunyt. Temetése 24-én, szerdán d. u. fél 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Névváltozás. *Erbstein* Ernő és *Erbstein* Károly családi nevüket «Egri»-re változtatták.

A Németországba telepített egyetemi hallgatók jelenlegi tartózkodási helyéről s visszatérkezéséről a visszaérkezettek beszámolót tartanak július 24-én, szerdán d. u. 4 órakor a Műegyetem központi épületében (Gy. 82. sz. teremben. Bejárat: XI., Budafoki-út 2.

Páris emléknünnepe a zsidók elhurcolásának évfordulóján

Párisból jelenti a francia rádió, hogy *vasárnap kegyeletes emléknünnepet tartottak Párizs demokratikus testületei a francia főváros zsidóságának a németek által történt elhurcolása évfordulóján.* A szakszervezetek, a katolikus egyesületek, a Keresztény Tanúságtétel Mozgalma küldöttségei vonultak fel, az ellenállási mozgalom védnöksége alatt, az egyik hatalmas párisi sportpályára, ahol a szónokok *szolidaritásukat fejezték ki az elhurcolt párisi zsidókkal,* akiknek nagyrészét elpusztították a barbár megszállók. Az emléknünnepen *keresztény és zsidó szónokok tettek tanúságot az emberiességi érzület, a valódi demokrácia és a felekezeti türelmesség nagy eszményei mellett.*

Magyar—Szovjet Művelődési Társaság rendezésében: *Természettudományok a Szovjetben,* Weichherz József előadása 26-án ½6, Nemzeti Kamaraszínház. *Orosz zene.* 27-én, Z. 6. Basilides, Jámbor Ági, Waldbauerék Szoltsányivai, Bárdos női kórusa. Bevezeti: Szabó Ferenc. Jegyek Zeneak., Koncert, New-York (Szász).

A Mezőgazdasági Szakemberek Országos Szövetsége *Czigány* László alelnök vezetésével felkereste *Nagy* Imre földművelésügyi minisztert. Feltárta előtte 4000 gazdatiszt sorsát és sürgős intézkedéseket kért a hibájukon kívül állás nélkül maradt gazdatisztek nyugdíja, fizetése és elhelyezése ügyében. A miniszter kilátásba helyezte a kívánságok megoldását.

A Nemzeti Bizottság megbízásából a *Diana Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaságnál* az igazoló eljárás megkezdődött. Aki a vállalat bármely alkalmazottjának fasiszta, németbarát, vagy népellenes magatartásáról adatot tud, 8 napon belül közölje az igazolóbizottság elnökével: *Bokor* Mihállyal (Budapest, VII., Damjanich-u. 52) név és lakcím megjelölésével.

Friccsay vez. az Uj Világ szimf. szerdán, Állatkert ¾6. **Filharmonia.** Közr. Ajtay, Glazunow hegedüv. (Koncert.)

Kamara Varieté nyári szezonciója PESTI HIRADÓ

Még 7 nap látható a FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ remek júliusi műsora Fél 4 és 4 órakor

24 Július Kedd

Küzdünk, hogy Magyarország **magyar ország maradjon.**
Pethő Sándor

Taxipótló gyorsautobusz járat a Vörösmarty-tér és a Széll Kálmán-tér között

Buda és Pest között még mindig nagyon nehézkes a közlekedés. Villamosforgalomra hosszú ideig nem lehet számítani. A Beszkárt vezetősége most további könnyítést igyekszik nyújtani Buda és Pest forgalmában. Azt tervezik, hogy a *Vörösmarty-tér és a Széll Kálmán-tér között autobuszokat helyeznek üzembe.* Négy kocsit sikerült üzemképessé tenni és ezek beállításával úgynevezett taxipótló autobusz gyorsjáratot indítanak. Azért neveznék gyorsjáratnak ezeket az autobuszokat, mert a *hosszú útvonalon csak három-négy megállóhelyet létesítenének, hogy a forgalom tényleg gyorsan bonyolódhassék le.* Taxipótló járatnak azért nevezik, mert aránylag magas lesz a viteldíj. A Beszkárt terve szerint ugyanis *20 pengős jegyárat léptetnek életbe ezen a vonalon.* Taxin 240 pengőbe kerülne ez az utazás. A 20 pengős autobuszjegy tehát ennek az összegnek csak tizenkettedrésze. Amennyiben a technikai kérdéseket sikerül megoldani, a Vörösmarty-tér—Széll Kálmán-tér közötti autobuszjáratot augusztus elsején megindítják.

Megkezdik a Margitsziget törökrement épületeinek lebontását

Nemrégiben megírtuk, hogy Budapestnek az ostrom által egyik legjobban sújtott része a Margitsziget. A sziget 36 épülete közül 22 teljesen tönkrement. A Közmunkatanács keddi ülésén tárgyalja a szigeti épületek sorát és az elnökség azt a javaslatot terjeszti elő, hogy *a romépületeket minél hamarabb bontsák le.* Miután kétségtelen, hogy a tanácsülés hozzájárul a javaslathoz, *néhány napon belül a bontási munkák megindulnak.* Áldozatul esik ennek a világhírű margitszigeti Palatinus nagyszálló, a Dáhlia- és Margaréta-szálló, a régi kastély, a szigeti alsó vendéglő, a Spolarich néven ismert épület, a rózsakerti ház, a Polo-bár, a Piccadilly, a Parisien Grill, a sziget közepén állott kis villa és a pesti oldal evezős klubháza.

A Margitsziget újjáépítése csak hosszabb idő múlván kerülhet napirendre. Az illetékes tényezők foglalkoznak a sziget jövőjével és megfelelő javaslatot fognak kidolgozni.

Rendőrségi hírek

Hétfő délután jelentették a főkapitányság bűnügyi osztályának, hogy az Epres-erdőben meggyilkolt férfit találtak. Megállapították, hogy *Vig* László asztalos a halott ember és hogy Pestszenterzsébeten, az Albert-utca 10. számú házban lakott. *A rendőrorvos szerint késszúrásokkal ölték meg.*

✦

A politikai rendőrség befejezte a nyomozást *Juhász* Antal csendőrnyomozó ügyében. Juhász volt egyike a legfélelmetesebb csendőrnyomozóknak, száz és száz kommunistát és szociáldemokratát hajszolt fel és kínzott meg. A kihallgatások során a legborzalmasabb kínzási és vallató módszereket alkalmazta. *Rózsa* Ferencet sajátkezűleg ütötte agyon. Ügyének aktáit most átküldték a népbíróságra, amely rövidesen ítélkezik e hírhedt csendőrnyomozó felett.

✦

Vasárnap este 10 és 11 óra között ismeretlen tettes agyonlőtte *Leskó* János orvostanhallgatót, a Váci-utca 18. számú ház előtt. A gyilkosság ügyében a rendőrség nyomozást indított.

Mozik műsora

ADY: Hófehérke és 7 törpe (Walt Disney) ½12, 2, 4, 6.
BELVÁROSI: Torockói menyasszony (½4, ½5, ½6, ½7, ½8, v. és ú. 11 és ½3 is.)
BETHLEN: Marika (Jávor, Szepes Lia) (½4, ½6, ½8, sz., v. és ú. ½2 is.
CAPITOL: Ahol mer az ayer (amer.) Amerikai varieté. (3, 5, 7, v., ú. 11)
CORVIN: Asszonyhűség (orosz) 3, 5, 7. V. és ú. 11-kor is.
CORSÓ: Eszményi asszony, Charles Boyer, Catherina Hepburo (amer.) 2, 4, 6, sz., v. és ú. 11 is.
DÉCSI: Világos út (orosz) Mafirt krónika IV. (3, 5, 7, sz., v. és ú. 1 is.)
FORUM: Bagdadi tolvaj Magy. híradó. (3, 4, 6, V., ú. ½12 is.)
HIRADÓ: San-Francisko. (A béke előkészítésére összeült szabad nemzetek értekezlete). 2. sz. Amerikai híradó, 4. Mafirt krónika. 9-től este 10-ig.
HOMEROSZ: Marika (magyar) Kísérő műsor. (3, 5, 7.)
IPOLY: Aki leigázta a tengert (amar.) híradó (½4, ½6, ½8, v., ú. ½2 is.)
JÓZSEF ATTILA: Őrültház (francia) Jean Gabin (½4, ½6, ½8, v. ½12, ½2 is.)
KAMARA: A vig özvegy Maurice Chevalier (½12, 2, 4, 6)
LLOYD: A 217-es deportált (orosz). (3, 5, 7.)
PALACE: Akik az eget szántják. Robert Taylor (11, 1, 3, 5, 7.)
PÁTRIA: Ki vagyok én? (amer.) Kay Francis és Szőke Szakáll. (3, 5, 7. vas. 1-kor is.)
PETŐFI (Odeon). Négy toll (amer. színes pr. szerdáig Majd ha fagy 3, 5, 7
SÁGVÁRI (Csaba): Kacagó revű Stan és Pan, Zero Huru (½3, ½5, ½7, v. 11 is.)
SCALA: Az utca bolondja (Charles Laughton, Vivian Leigh). Híradó. (½3, ½5, ½7, v., ú. ½12 is.)
SZABADSÁG (Simplon): Levegő kocsisa (orosz). Walt Disney színes film. Híradók. 3, 5, 7. v. ½12 is.
TINÓDY: Helyet az öregeknek (Szőke Szakáll, Bársony Rózsi) 3, 5, 7.
TURÁN: 7 tenger ördöge (amer.) Errol Flynn. 1, 3, 5, 7, v. 11 is.
URÁNIA: Világos út (orosz) ½3, ½5, ½7, v. ½1 is.
VÁROSI SZÍNHÁZ: Az elvarázsolt húszas szem (orosz) ½3, ½5, ½7.

„Mibe került a nagymosás?" A multikorinak a felébe! Mert most Hypovel mostunk!

Nagy iparvállalat

új vagy használt, de kifogástalan állapotban lévő napraforgómag olajprés (hántoló, pörkölő) berendezést keres megvételre. Ajánlatok „Kézpénz 420188" jeligére a kiadóba küldendők

Sporthírek

Ujpest nehéz küzdelem után győzött a *Ferencváros* ellen a vasárnapi bajnoki fordulón és ezzel a győzelmével, emberi számítás szerint véglegesen bebiztosította bajnoki győzelmét.

Ujpest—Ferencváros 3:2 (2:1)
Kispest—Csepel 5:1 (1:1)
MTK—NSC 2:1 (2:1)
Vasas—Z. MaDISz 2:2 (2:2)
EMTK—B. Barátság 5:1 (1:1)
Ganz—MÁVAG 1:0 (0:0)

A csapatok sorrendje ezekután a következő: 1. *Ujpest* 33, 2. *Ferencváros* 28, 3. *Csepel* 28, 4. *Kispest* 26, 5. *MTK* 22, 6. *Vasas* 21, 7. *B. Barátság* 17, 8. *EMTK* 16, 9. *Z. MaDISz* 15, 10. *MÁVAG* 8, 11. *Ganz* 6, 12. *NSC* 6 ponttal.

Vízipólómérkőzések

Vasas—Cs. MTK 5:2 (3:1)
MMUE—MTK 5:1 (3:1)

Garai (Vasas) győzött Hires (UTE) ellen a Testvériség atlétikai versenyén a 2000 méteres futásban.

A teniszmérkőzések szenzációja, hogy az *Asbóth* és az amerikai *Merill*-pár vereséget szenvedett a férfipárosban.

Bujtor-Szász — Asbóth-Merill 7:5, 7:5. A *vegyes* párosban:

Mac Nabb (angol)—Körmöczy Zsuzsi—Haraszthy és dr Fejér 3:6, 6:4, 6:2.

Színházak műsora

KEDD

Vigszínház: A hattyú (½8) — **Magyar Színház:** Koldusopera (½6) — **Fővárosi Operettszínház:** Maya (6) — **Belvárosi Színház:** Játék a kastélyban (½6) — **Művészszínház:** Családi szálloda (½8) — **Pódium:** Balra át (½8) — **Medgyassay Színpad:** Timosa (½6) — **Irodalmi Varieté:** Artista műsor (½6) — **Márkus Parkszínház:** Vannak még férfiak (6) — **Népvarieté:** Rántott csirke (½6) — **Uj Színház:** Mákostészta (6) — **Kamara-varieté:** Pesti hiradó (½6)

„OXFORD"

Leíró, fordító, sokszorosító iroda 11 nyelven tökéletes kivitelben készít ipari, kereskedelmi, tudományos, műszaki munkákat. Speciális elektromos sokszorosítás. Juhányosan, korlátlan mennyiségben. V., Széchenyi-utca 5.

Színházi hírek

A hattyú

Molnár Ferenc vígjátékának felújítása a Vígszínházban

A polgári érzelmességet mindig egzotikus tájak elérhetetlenségének ingerével hálózta körül a magasban trónoló és légmentesen elzárt világ, a dinasztiák mesalliance-ának a rideg spanyol udvari illemszabályokkal pórázon tartott szerelmi kísérlete.

Molnár Ferenc *Hattyú*-ja, amely negyedszázad távolából most visszarepült a Vígszínház ideiglenes színpadára, nem látképes levelezőlapok sablónos szárnyasa, de nem is Anna Pavlovna tánccélteményben megörökült haldokló hattyúja.

Molnár Ferencnek ma már erősen időszerűtlenül ható színjátéktárgyára azt lehetne mondani, ami a nagy csavargó-költő Villon egyik versének refrénjében örökült meg: «Ou sont les neiges d'antant», hová olvadt a régi témák hava, de *Molnár* Flers és Caillavet, a megboldogult nagy francia vígjáték társaságának «Sire»-jével távoli rokonságot tartó szelleme és fölényes színpadismerete úgy kényszeríti előttünk szerelmi szárnypróbálgatásra Alexandra hercegnőt, a hattyút, hogy a bravúrral felállított érzelmi csapdába még a rosszmájúságra hajló néző is szívesen beleesik és a korszerű témák iránt támadó igényeket leszerelve, örömest adja át magát a molnárferenci érzelmi szemfényvesztésnek. A *Liliom* és a *Pál-utcai fiúk* költője ugyanis e darabjában nem akar olyan mélységekbe szállani, melyek írói énjének nem szolgálnának elegendő oxigénnel, hanem csak lélekközelben a szívet azért nem mellőzve, villantja fel pezsgő ötleteit, éli ki karrikirozó kedvét és lep meg céltudatos, biztos hatásismereten alapuló fordulataival, problémákat kerülgető szellemi fintoraival.

Képmutatás lenne elvitatni, hogy a pesti színpadokra sorozatosan visszatérő *Molnár* Ferenc *A hattyú* felujításán is útközetet nyert, igazolva, hogy a játék és romantika vonzóereje nem hanyatlott. Ebben kitűnő segítőtársa az előadás, mely — s ebben jelentős érdeme van a fiatal rendező, *Marton* Endre minden részletre kiterjedő, stilusegységet mutató munkájának — valóban vígszínházi s a színházigazgató *Jób* Dániel régi mintarendezéseinek hagyományaira vall. *Tolnay* Klári már legelső színpadraléptekor a hattyú büszke légkörét érzékelteti s minden változatban, még a lélektani töréseket is kiegyenlítő játékkal formálja élővé Alexandra hercegnő alakját. *Vizváry* Mariska özvegy hercegnője beszédkultúrában kifejező erőben és főként vérbő humoros megvilágításban méltóan illeszkedik e nagy színésznő szerepgalériájába. *Benkő* Gyula, a szerelmes fiatal tanár, tud a szív hangjain beszélni, példás fegyelmezettséggel játszik, de az átéltségben helyenként magasabb hőfokot várnak tőle és kifejezőbb arcjátékot, bár ezt, úgy látszik, természetes adottságok korlátozzák nála. Jácint atya szerepében, nagy elődje: *Hegedűs* Gyula örökébe *Lehotay* Árpád lépett. A bőles, melegszívű és a bonyodalmakat eirendező pap, „akitől nem áll távol semmi, ami emberi", életteljesen alakul ki a játékából. *Somló* István mint trónörökös olyan volt, mint amilyennek persziflálló szándékában *Molnár* Ferenc elképzelhette. Ellenállhatatlanul vídám, gúnyoros és a végjelenetben emberi. *Halassy* Mariska Mária Dominika hercegnőt talán egy kissé éles torzítókészséggel jellemezte. A pihegően izgatott Symphorosa hercegnő *Sinó* Máriában talált jó megszemélyesítőre. *Fenyő* Emil, *Mátray* József, *Zátony* Kálmán és *Lontai* István jó epizódisták. *Upor* Tibor artisztikus díszletei megérdemelték a kapott nyílt színi tapsokat. *Berkovics* Andor, a régi jeles kosztűmtervező ruhakreációi stilusosak.

Várkonyi Titusz

A Madách színház nyitása

A Madách-színház július 28-án, szombaton Shakespeare *«Tévedések» vígjátékával* nyitja kapuit. A fordulatos, hangulatos vígjátékot fiatalok adják elő *Fodor* József új fordításában.

Augusztus 4-én *Makay* Margit *«Társszerzők»* című vígjátékát mutatja be a Madách fényes szereposztásban. A darabot Makay Margit, a szerzőnő rendezi és játssza. Partnere *Lendvay* Andor, az Operaház kitűnő baritonistája. A főbb szerepeket *Somló* Valéria, *Berczy* Géza, *Pálóczy* László, *Zala* Karola, *Pataky* Miklós, *Poór* Miklós és *Kárpáthy* Magda játsszák.

✻

Évadzárás utáni operaelőadás. Ilyesmi sem volt még. Szerdán kaput csukott, vasárnap kinyitott a Dalszínház s ha nem is a nagyközönség számára, előadta a *Carmen*-t. A tikkasztó forróságban nem lehetett különösebb színvonalat kívánni. Az előnytelenül sokat lazult tolmácsolás nem is volt az. A legköltőibb hangokat *Orosz* hallatta. Örülünk *Fodor* gyönyörű organuma hajlékonyabbá tételére irányuló kísérletének. Az új és csinos Frasquita, *Horányi* Karola a régebbi színvonalat képviseli. Kifejezése az eddigihez nagy haladás. Ha nem is az igazi, honoráljuk *Járay* igyekezetét. IV. felvonásbeli maszkja annyira túlzott, hogy nem lehet szó nélkül hagyni. José nem lombrosói figura. Németh önkényes Escamillo sóhajtásai, noha a manirok következtében prózának hat éneke, feleslegesek, sőt komikusak. Bevezetőül *Komdromy* igazgató üdvözölte a vasút munkásait. Vezényelt *Fricsay.* (G. E.)

Pesti Hiradó címen a *Kamara Varieté* szezonnyitó premiert tartott, amely a közönség nagy tetszésével találkozott. A különböző darabokban és magánszámokban *Szilágyi-Szabó* Eszter, *Kökény* Ilona, *Tihanyi* Magda, *Keszthelyi* Mária, *Tapolczai* Gyula, *Körösi* Zoltán, *Kazal* László, majd az artistarészben *Szénási* Lili, *Dolovay* Licy és *Glissando* haváji zenekara aratott sikert.

Shakespeare három arca a Rádióban

Végre olyan produkciót hallottunk a rádióból, amely említésre méltó. A «Shakespeare három arca», a Szentivánéji álom, a Rómeó és Júlia és a Macbeth egy-egy jelenetéből állott, amelyhez az összekötő szöveget *Szobotka* Tibor írta. A jelenetek közt a rádió zenekara *Polgár* Tibor vezényletével Mendelssohn, Csajkovszkij és Brahms műveiből játszott. *Gózon* Gyula, *Rátkai* Márton, *Abonyi* Géza, *Orsolya* Erzsébet, *Sennyei* Vera, *Rádai* Imre hangja hibátlan tőkéllyel érzékeltette «Shakespeare három arcá»-t. *Kiszely* Gyula kitűnő rendező.

A siker kötelez. A rádió most megmutatta, hogy hibátlan előadást is tud adni. Reméljük, ezentúl mind gyakrabban gyönyörködhetünk hasonló színvonalú előadásokban...

✻

A Belvárosi Színház Molnár-darabját 24-én kedden fél 6-kor közvetíti a rádió. 26-án, csütörtökön ünnepli a színház a *Játék a kastélyban* 25-ik előadását.

Hegedűs Tamás *„Ugy néhanéha visszanéz"* című új dalát vasárnap nem kisebb dalnok, mint *Pataky* Kálmán vitte diadalra a Royal Színházban. Izlésnemesítés szempontjából is rendkívül fontosnak tartjuk, hogy az olyan stílusművész, mint világhírű kamaraénekesünk, csodálatosan költői kifejezésével az úgynevezett szórakoztató zene területére is átránduljon. *Hegedűs* nagy népszerűségnek örvendő *„Lánchíd"*-jával *Honthy* Hanna aratott tomboló sikert.

Keleti László, az ismert és kitűnő komikus, aki eddig Szegeden és Romániában játszott, Budapestre érkezett és leszerződött a *Művész* Színházhoz. Ezenkívül az Arizona Irodalmi Varietében is játszik.

Lőrinczy Pál zeneszerző, aki a *«Rántottcsirke»* zenei kőritését készítette, augusztus 5-én és 25-én a rádióban, 28-án pedig önálló koncerten zenekari és zongorahangversenyt ad.

Szépség! Siker! Vital Crème

Burgonyaszírup

burgonyacukorgyár képviseletét keresi, esetleg finanszírozná élelmiszeriparban évtizedes bevezetett cég. „Kristályszóró" jeligére a kiadóba.

Színház

„A hattyú"

Molnár-repriz a Vígszínházban

A remekmű, mint a bor, együtt nemesedik a muló idővel: legmélyebb tartalmát, igazi lényegét, legjava zamatát az idő érleli ki benne. Csak a kontármunka, a giccs áporodik meg egyik napról a másikra, mint a limonádé. *Molnár Ferenc* vígjátékáról — *A hattyúról* — például, csak most derül ki, hogy remekmű, amikor, pontosan negyedszázad után, újra bemutatja a *Vígszínház*. Annakidején még tulságosan közel voltunk trónok omlásához, istenek alkonyához, a bécsi udvar hirtelen kilobbant fényéhez, semhogy ebben a „dinasztikus" vígjátékban túlláttunk volna az időszerűségen. Az időszerűség pedig mindig elfedi előlünk az örök emberit.

„A hattyú" ma nem bizsergeti kellemesen pletykamirigyeinket, mint negyedszázad előtt, amikor hajlandók voltunk az egész darabban csak ízes Habsburg-traccsot látni és semmi többet, — erről a vígjátékról nemcsak azért derül ki most, hogy műfajának igazi remeke, mert az idő nyomtalanul suhant el felette, hanem mert megteremtette számára azt a — mondhatnók — történelmi távlatot is, amelyben az egykori frivol súlytalanság már irodalmi könnyedséggé, az egykori problémátlanság már mondanivalóvá és az egykori idill már emberi drámává nemesedett. Ki tudja, nem így volt-e valahogy Molière-rel is? A trónjavesztett uralkodói család szép, gőgös és elérhetetlen leányának röpke románca a házitanítóval, a mai élet és mai lélek akusztikájában egészen másképp csendül ki, mint valamikor. Rokonszenvünk, együttérzésünk ma már nem a szép, gőgös és elérhetetlen hattyúé, aki a darab gyönyörű befejező monológja szerint — „tud egy dalt, de ezt mindhalálig el nem énekelheti", hanem a plebejus ifjúé, akit jéghidegen megaláznak és fölényes cinizmussal használnak fel eszközül „magasabb" céljaik elérésére a földi istenségek. És az udvari élet rajza ma már nem annyira egy örökre elmult barokk világ nosztalgiáját ébreszti bennünk, mint inkább azt a józan, paraszti ámulást, hogy: hát ez is volt valaha? Pedig még sokan vagyunk, akik tudjuk, hogy *mennyire* volt. Igen, ez a Molnár-darab, túl azon, hogy még ma is milyen ragyogó színjáték, még ma is (sőt talán csak ma igazán) időszerű, de ennek a fogalomnak abban az értelmében, amely a remekművek örök időszerűségét jelenti.

Ezért is méltó arra a valóban parádés előadásra, amelyben új sikerre éleszti a Vígszínház. Már-már frázis leírni, hogy ez az előadás hamisítatlanul „vígszínházi", de nem tehetünk róla, ha így van. A kitünő rendezésben a friss hang *Marton Endréé*, de a gyakorlott kéz *Jóbé*. És csupa remek alakítás: *Tolnay Klári:* fehér márványszobor, mely zengeni és lobogni kezd a felkelő nap fényében; *Benkő Gyula:* fojtott tüzü férfiasság és igazi érzés; *Lehotay Árpád:* derü, bölcsesség és lélek; *Somló István:* az egész Habsburg-ház tökéletes portréja; *Vizváry Mariska:* főhercegnő és anya, mindkettőnek igazi; mellettük *Halasy Mariska, Sivó Mária, Mátrai József, Fenyő Emil, Zátony Kálmán* pompás k. u. k. galériája, körülöttük *Upor Tibor* békebelinél is békebelibb díszletei, — a nézőtéren pedig egy hálás és forró érzéshullám: milyen boldogság is végre megint *ilyen* színházat látni ezen a sokat szenvedett Budapesten!

Fóthy János

Másfélezer operatőr munkájával elkészült a nyugateurópai hadjárat filmje

Mint az évad legkiemelkedőbb filmeseményét jelenti London, hogy Anglia filmszínházaiban rövidesen bemutatják: a szövetségesek nyugateurópai hadjáratáról készített filmet. A hatalmas és döbbenetes erejü filmriportot másfélezer filmoperatőr munkájából állították össze. A film az inváziótól a győzelem napjáig mutatja be az angolszász csapatok hősies küzdelmét, az óramű pontossággal és biztonsággal vezetett hadjárat részleteit.

A SÍP

Tengerész-kadét korában vásárolta Pólában. Egyszerű síp volt, vasból, a görbületében egy fagolyó pergett, ha nagy erővel fújtak bele. Trillázott a síp és szolgálta a gazdáját.

Bejárta a síp a hét tengert. Jelzéseket adott le Málta és Madagaszkár előtt, Hongkong és Hawai vizein, átélt bórát és monszunt, sirokkót és tájfunt, — süvitett-trillázott békében és háborúban. Riksáért fütyentettek vele a tokiói Ginzán és tűzparancsot adott negyedszázad előtt egy világháborús dreadnoughton.

Ütött-kopott jószág volt, de hűséges. A sok használattól kifényesedett a szélein, a fagolyó megfeketedett, de szólt, sípolt, rikkantott, amikor gazdája úgy parancsolta. Egyszer aztán íróasztalfiókba került; nyugalomba vonult ő is.

Míg egy szép napon gazdája elővette, új zsinórt kötött rá és elhozta nekem.

Abban az időben indulni készültem éppen. Nem éppen Honolulu vagy Pernambuco felé. Az uticél közelebb volt, de olyan út volt, amelyre nem adnak ki returjegyet.

— Vidd magaddal — mondta a síp gazdája —, nekem mindig szerencsét hozott. Vigyázz magadra és... És az Isten megáldjon!

Nagyon hirtelen kezetszorítottunk, megölelt. Kemény barna arcán egy könny futott végig.

Elmentem. A síp velem volt. A zubbonyom jobb alsó zsebében. Nem használtam, kedves talizmánként őriztem. És — visszajöttem. Szerencsét hozott. Mert az út — visszafelé — nem volt kéjutazás.

Most én őriztem a sípot. Egészen a mult hétig.

Amíg eljött hozzám régi gazdája. Megöszült, megfogyott, de kedves aranymosolyú szemének a sugara a régi. Himezett-hámozott eleinte, aztán — visszakérte a sípot. Kell neki. A szolgálathoz. Igen. Éjjeli őr lett. Egy üzlethház alkalmazta. Délután 3-tól reggel 6-ig tart az őrség. Kap havi háromezret. Jól jön az ezeregynéhánypengős nyúgdíjhoz. Éjjeli őrnek pedig sípra van szüksége. Ezért gondolta, visszakéri azt a régit...

Éjjeli őr lett. Tizenötórás szolgálat. A 35 évi másik szolgálat után.

Sok, nagyon sok érzés, gondolat hullámzott keresztül rajtam. De nem, nem szóltam semmit. Odaadtam a régi sípot. És nagyon erősen kezetszorítottunk és én is csak annyit mondtam:

— Vidd... nekem is szerencsét hozott... vigyázz magadra... És az Isten megáldjon!

Hiszem, remélem, tudom: így lesz. Isten megáldja a régi síp gazdáját, az éjjeli őrt.

(kr.)

pillangó

Most már hagyják abba!... Hagyják abba azt a gasztronómiai színjátszást, amelyet nyilván valahol, valamelyik *„matiné-csoda"* címéül, valamelyik kínlódó vállalkozó izzadt világra: „hogy, jaj, ő most aztán milyen bizarr, országvilág hacacárét rendez." Hagyják abba ezeket az ostoba, étel- és egyéb mellbevágó címeket, mert a métely már színházainkat is megfertőzte. És hagyják abba, mert semmi, de a világon semmi szükség arra, hogy — mint vasárnap is volt — egyetlen nap délelőttjén és délutánján, az egyik körúti szórakozóhelyen: *„Vegyes befőtt"* és *„Jazz-botrány"* címekkel üssék dobra műsor-maszatukat. Hagyják abba, mert nem kábítanak, ingerelnek, gerjesztenek, ellenben zavarók, bántók, ízetlenek és ízléstelenek, sőt émelyszerűk *„befőttjeik"* is, meg *„botrányaik"* is. És még egy, vállalkozó urak, az önök hacacáréi *„botrányosan" egyformák*. Annyira botrányosan és egyformán egyformák, mint az önök *céljai*, — amiért rendezik. Mert *„azért"* rendezik. Csak, csupán és kizárólag.

Keleti László, a népszerű komikus is visszatért a pesti kabarévilágba. A felszabadítás után a színész Szegeden vállalt játékot. A napokban Pestre érkezett, úgylátszik éppen „végszóra", mert az Irodalmi Varieté és a Royal Revü azonnal szereppel kínálta meg. Keleti az ajánlatokat el is fogadta.

Bársony Rózsi és *Dénes Oszkár* és együttese megkapta a beutazási engedélyt Romániába. Így a vállalkozás — ha nem is július közepén, mint tervezték —, augusztus első napjaiban most már biztosan elindulhat *Arad—Kolozsvár—Nagyvárad—Bukarest felé.*

Asszonyom! Ez egyszer Ön sem fog csalódni, ha a különleges összetételű VITAL crémet használja.

Szombaton került igazolás alá a Filmalkalmazottak Szakszervezetében *Szőts István*, a magyar filmrendezői kar egyik legkitünőbben képzett tagja. Az igazolás érdekessége az, hogy annak idején a Kisgazdapárt — a maga részéről — Szőts Istvánt ajánlotta a filmszakszervezet igazolóbizottságába. Ezt a jelölést a szakszervezet nem fogadta el, azért, mert a szakszervezet még nem igazolta Szőts Istvánt. A szombati igazolási eljárás nem járt eredménnyel. A döntést elhalasztották. A bizottság úgy találta, hogy Szőts István ügyében *Baris Dezsőnek*, a nyilas világ hirhedt filmkormánybiztosának kihallgatása elengedhetetlen.

Szarkalábak ellen? Hormocith B.-krémet.

A rádió ma délután félhatkor közvetíti a Belvárosi Színházból a „Játék a kastélyban" előadását. A darabot különben csütörtökön adják huszonötödször.

Már hirt adtunk, hogy „Színes Szinpad" címmel, a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében, új színházi vállalkozás indul meg. Műsorán főként politikai szatírák, tréfák, persziflázsok szerepelnek. Az együttes tagjai: Tőkés Anna, Neményi Lili, Lengyel Gizi, Molnár Adrienne, Greguss Zoltán, Benkő Gyula, Peti Sándor, Solthy György, Kőműves Sándor. Az új színházi vállalkozás a párisi ABC színház hangulatát akarja elővarázsolni Budapesten.

Mendelssohn-est

Az emberi butaság és együgyüség egy rövid időre nálunk is elnémíthatta Mendelssohn mosolygó, életvidám zenei géniuszát. De valójában mi ez a pár hónap az igazi alkotó örök életéhez képest? A német korai romantika egyik legmelegebb liraisággal daloló művésze Mendelssohn, aki azonban páratlan kultúrával és megérzéssel újjáteremtője lesz Bach géniuszának is. Most szombaton a Székesfővárosi Zenekar *Komor Vilmos* gondos és biztos vezénylete alatt egy teljes hangversenyen át szólaltatta meg Mendelssohn művészetét. A romantikus érzékenység minden húrján énekelt ezen az estén Mendelssohn művészete, különös örömmel fogadta azonban a közönség Mendelssohn édesszavú *hegedűversenyét*, amelyet a zenekar nagytudású hangversenymestere, *Janzer György* adott elő sok finomsággal.

(td)

MAI SZÍNHÁZI MŰSOR

Operaház: Nyári szünet. — **Nemzeti Színház:** Nyári szünet. — **Nemzeti Kamara:** Nyári szünet. — **Vígszínház:** A hattyú (½6). — **Belvárosi Színház:** Játék a kastélyban (6). — **Művész Színház:** Családi szálloda (½6). — **Magyar Színház:** Koldusopera (6). — **Fővárosi Operett:** Maya (6). — **Márkus Park:** Vannak még férfiak (3 és 6). — **Pódium:** Balra át! (½6). — **Medgyaszay Színpad:** Timosa (½6). — **Irodalmi Varieté:** Nincs előadás. — **Új Színház** (Rózsa-utca 50.): Mákostészta (½8). — **Kamara Varieté:** Pesti híradó (6). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Júliusi nagy műsor ½4 és ½6). **Sportcsarnok, Népvarieté:** Ránfottcsirke (6).

MOZI

Ady: Hófehérke és a 7 törpe (amer.) Walt Disney. ½12, 2, 4, 6. — **Bethlen:** Marika (magyar). Jávor Pál, Szepes Lia. ½4, ½6, ½ 8, szombat, vas. és ü. ½12 is. — **Capitol:** Aki mer, az nyer (amer.) Dick Powell, Anita Louise. Amerikai varieté. 3, 5, 7, v. és ü. 1 is. — **Corso** (Tel. 182-818): Eszményi Asszony (amer.) Charles Boyer, Katherina Hepburn. 2, 4, 6, szomb., v. és ü. 11 is. — **Corvin:** Asszonyhűség (orosz). Fényes kisérő műsor. 3, 5, 7, v. és ü. 11 is. — **Décsi:** Világos út (orosz). 3, 5, 7, szomb., v. és ü. 1 is. — **Fórum:** Bagdadi tolvaj (amer.) Conrad Veit. Utolsó hét. Az első amerikai híradó. 2, 4, 6, v. és ü. ½12 is. — **Híradó.** San Francisco (a béke előkészítésére összeült szabad nemzetek értekezlete). 4. Mafirt krónika. Üzenet a reakciónak. A munka ünnepe Európában. 2. számú amerikai híradó. Előadások reggel 9-től este 10-ig. — **Kamara:** A vig özvegy. Maurice Chevalier és Jeanette Macdonald. ½12, 2, 4, 6. — **Lloyd:** A 217-es deportált (orosz). Kuzmina és Zajcsikov. 3, 5, 7. — **Palace:** Akik az eget szántják (amer.), Robert Taylor. 11, 1, 3, 5, 7. — **Pátria:** Ki vagyok én? (amer.) Kay Francis, Szőke Szakáll, Rumba Revü, Gyáva Cica. 3, 5, 7, v. 1 is. — **Petőfi (Odeon):** Négy toll (amer. színes). Majd ha fagy. 3, 5, 7. — **Scala:** Az utca bolondja (amer.) Charles Laughton, Vivien Leigh, Roosevelt élete és temetése. ½3, ½5, ½7, v. és ü. ½12 is. — **Szabadság:** Levegő kocsisa (orosz). Walt Disney színesfilm. 3, 5, 7, v. és ü. ½12 is. — **Tinódy:** Helyet az öregeknek. Szőke Szakáll, Bársony Rózsi. 3, 5, 7. — **Uránia:** Világos út (orosz). ½3, ½5, ½7, v. és ü. ½1 is. — **Városi Színház:** Elvarázsolt búzaszem. Eisenstein. 3, ½5, 7.

Sport

Az UTE bajnokságot jelentő győzelme az FTC felett!

Húszezer néző előtt, soraikban *Vörös János, Bán Antal,* dr. *Ries István, Molnár Erik* miniszterekkel, *Tildy Zoltán* pártelnökkel, *eldőlt vasárnap délután az ujpesti stadionban a kétfordulós nyári bajnokság sorsa.* Az UTE 3:2 (2:1) megérdemelt győzelmet aratott az FTC felett, ezzel a győzelemmel az ujpestiek előnye 5 pontra növekedett! Emberi számítás szerint *megnyerte a bajnokságot,* mert az UTE hátralévő három mérkőzésén megszerzi azt a két pontot, ami a bajnokságához szükséges abban az esetben, ha a ferencvárosiak mindhárom mérkőzésüket (köztük a Csepel ellenit is) pontvesztesége nélkül játszanák le. Az óriási nézősereg megoldhatatlan feladatok elé állította az ujpesti rendezőséget, éppen úgy, mint hetekkel ezelőtt az FTC—Vasas találkozón az Elektromospálya rendezőit. A játék csak az első félidőben volt kielégitő. Zsengellér két remek góljára Mike válaszolt (2:1), a második félidőben Várnai újabb gólja 3:1-re növelte az UTE előnyét, a 37-ik percben Kubala javított: 3:2. Ez is maradt a végeredmény.

Részletes eredmények: UTE—FTC 3:2 (2:1), Kispest—Csepel 5:1 (1:1), EMTK—B. Barátság 5:1 (1:1), Vasas—Z. MaDISZ 2:2 (2:2), MTK—NSC 2:1 (2:1), Ganz—MÁVAG 1:0 (0:0).

Barcs Sándor

Túl a hivatalos ünnepeltetéseken és a baráti felköszöntőkön mi is meg kell, hogy emlékezzünk Barcs Sándor kitüntető megbizatásáról, mert a magunkénak is valljuk és érezzük őt. A kormány félhivatalos könyomatosának, a Magyar Távirati Irodának új felelős szerkesztője közülünk nőtt ki ugyanis! Sportíróként kezdte közszereplését, tíz esztendeje, még egyetemi hallgató korában. Úgy látjuk, mennél nagyobb feladatok háramlanak reá más vonalon, annál inkább visszatér a sportokhoz erőt meríteni. Ezért egy kis külön öröm is a sportujságírók világában az ő felelősségteljes, újabb megbizatása, amelynek sikeres elvégzéséhez mindannyiunk nevében kivánunk neki sok szerencsét.

Tenisz

Két kitünő teniszdélután volt szombat-vasárnap a szövetség nemzetközi versenyén. A szombati mérkőzéseket végignézte Vörös János honvédelmi miniszter, Teleki Géza kultuszminiszter, képviseltette magát titkárával a miniszterelnök is. A miniszterelnök és a két miniszter értékes tiszteletdíjakat is adtak a verseny külföldi résztvevői számára. Vasárnap megjelent a versenyen Kővágó József alpolgármester is. A vegyes-páros számban a MacNabb—Körmöczy Zsuzsi-kettős lett a végső győztes, az elődöntőben a Haraszty—dr. Fejér-párt, a döntőben a Schüler—Prochnov-kettőst verték. A női egyes döntőjében Hidasiné legyőzte dr. Fejért. Nagy meglepetés volt a Merrill (amerikai)—Asbóth-pár veresége a férfipáros elődöntőjében a Bujtor—Szász kettőstől. A kizárásos férfiegyest az amerikai Merrill nyerte, a döntőben 4 : 6, 6 : 4, 6 : 2-re verte Schülert. Pompás játék volt vasárnap az Asbóth, Gábory—Forró, Bujtor bemutató mérkőzése.

Atlétika

A Testvériség versenyén Garai ismét nagy fölénnyel verte ellenfeleit 2000 méteren (5 : 40.4). Németh Imre 49.45 cm.-mel jó eredménnyel nyerte a kalapácsvetést. 100 m.-en Hegyesi UTE, súlylökésben Németvári, 4×800 m.-es váltóban a Vasas, svédváltóban a MAFC győzött. A női számok közül 200 méteren Egri OBSE, diszkoszvetésben Balázs, gerelyvetésben Bohus, 4×100-as váltóban az OBSE csapata győzött.

Kézilabda

A munkásválogatott 15 : 10 (7 : 4) arányban megérdemelt győzelmet aratott a Társadalmi válogatott felett.

Kerékpár

A Postások versenyén Rajczy CsMTK bukott és súlyos sérüléseket szenvedett a 25 km.-es pontfőversenyben. A 25 km.-es bajnoki futamot Pataky nyerte, a főversenyben pedig Csikós győzött.

A népek barátsága jegyében ünnepelték a spanyolországi nemzetközi brigád magyar önkénteseit

A miniszterelnök, a kormány tagjai, a pártvezérek beszéltek a szabadságharcosok ünnepén

A népek barátsága jegyében folyt le a spanyolországi nemzetközi brigád magyar önkéntesei szövetségének ünnepsége. Vasárnap délelőtt a Városi Színházban kezdődött az ünnepség. A hatalmas színház zsufolásig megtelt, hogy ünnepelje a spanyol szabadságharc magyar résztvevői és az ünnepségre Budapestre érkezett külföldi szabadságharcosokat.

A spanyol köztársasági himnusszal kezdődött az ünnepség, majd *Rajk László* megnyitó beszéde után *Rákosi Mátyás* viharos tapsok közben ismertette a spanyolországi polgárháború történetét. Kilenc évvel ezelőtt — mondotta Rákosi — a fasizmus napja felkelőben volt és sokan azt hitték, sokáig nem is fog leáldozni. Mi azonban tudtuk, hogy az a harc, amit Spanyolországban elvtársaink vívnak, nem hiábavaló. Amikor Franco csapatai betörtek Madrid egyetemi városrészébe, *az árkokban ott feküdt a magyar szabadságharcok százada is és az ő hősiességükkel sikerült napokig feltartóztatni Francóék előrenyomulását.* Ez a feltartóztatás nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy három évig ellen tudott állni a szabadságharcosok csapata a fasisztáknak. Meg vagyunk győződve arról, hogy a spanyol szabadságharcban kiontott vér, lelki alapja Európa szabadságharcai ellenállásának és rövidesen a spanyol nép számára is meghozza a szabadságot.

A közönség ujjongó tapsai közepette *Vörös János* honvédelmi miniszter mondott ezután köszönetet a magyar honvédség nevében a spanyol szabadságharcban részt vett *Rákosi*-zászlóalj önkénteseinek, akik a nemzetközi brigádban a világ előtt is megvédték a magyar nép becsületét. Indítványára a közönség *egyperces felállással áldozott a spanyol harcokban elesett hősök emlékének.* Utána a hallgatóság percekig éltette a *demokratikus magyar honvédséget.*

Az ünnepségre megérkezett külföldi spanyolországi szabadságharcosok beszéltek azután és a közönség meleg ünneplésben részesítette a jugoszláv delegátus beszéde közben Tito marsallt, a román kiküldött beszéde közben *Groza Pétert.*

Jóviszony a szomszédokkal

Délben a főváros ebédet adott az ünnepség résztvevői tiszteletére. Az első pohárköszöntőt *Vas Zoltán* polgármester mondotta. Emlékezünk a régi dicső harcokra — mondta a polgármester —, amelyek mögöttünk vannak, de beszéljünk azokról a harcokról is, amelyek előttünk állnak a demokrácia védelmében. Harcolunk mindaddig, amíg győzelmünket nem biztosítottuk. *Rajk László* a spanyolországi nemzetközi brigádok magyar önkéntesei nevében beszélve, megállapította, hogy Spanyolországban az önkéntesek nemzeti különbség nélkül az egész európai emberiség szabadságáért harcoltak. 1939 után ezekből a férfiakból alakult ellenállási csoport mert Magyarországon is fegyvert fogni a Spanyolországban szerzett tapasztalatok nyomán az olasz és német fasizmus ellen.

Dálnoki Miklós Béla miniszterelnök köszöntötte az antifasiszta harcokban résztvett külföldi és magyarországi harcosokat, akiknek hősiességére az egész demokratikus világ felfigyelt. Sok ilyen igazi férfira van szüksége Magyarországnak, ha független életet akar élni. A jugoszláv bajtársakat üdvözölte, akiket már az első világháborúban megtanult becsülni, akik bátran ellenálltak a németeknek, ha kellett utolsó csepp vérükig. Köszönetet mondott Tito marsallnak (percekig tartó éljenzés) és a jugoszláv nemzetnek azokért a kijelentésekért és tettekért, hogy *a magyar nemzettel baráti kapcsolatban akarnak élni.* A magyar kormány külpolitikájában *irányvonalként szerepel a szomszédokkal való jóviszony és ezt politikailag és gazdaságilag is igyekszünk minél jobban kifejleszteni.*

Gyöngyösi János külügyminiszter arra mutatott rá, hogy amikor a vesztett háború következtében el vagyunk szigetelve, felbecsülhetetlen értékű, hogy a külföldi kiküldöttek útján kapcsolatot tudunk teremteni a szomszédos népekkel. A szabadság és a demokrácia végre diadalra fog jutni Európában az összes népek javára, ha mindenhol olyan hősiesen harcolnak a szabadság katonái, ahogyan Spanyolországban is együtt harcoltak a különböző nemzetek önkéntesei.

Partizánsors — magyar sors

A hivatalos szónoklatok után a többszáz főnyi közönség kívánságára *Vörös János* honvédelmi miniszter ismét felszólalt, megállapította, hogy a nemzetközi brigád tagjai *nemcsak Spanyolországért harcoltak, hanem saját nemzetük ügyét is képviselték.* A magyarok bebizonyították a külföld előtt, hogy nem minden magyar ért egyet a fasiszta és náci szellemmel. Történtek hibák, amelyek miatt nehezen tisztázhatjuk magunkat a történelem előtt, de akik kint harcoltak, ezzel a hibák egy részét helyrehozták és mi, akik itt vagyunk, igyekszünk a hibák többi részét is helyrehozni. A legnagyobb hibát kétségtelenül a *jugoszlávokkal* szemben követtük el, pedig *hős partizánjaik állnak legközelebb szívünkhöz. A partizánsors és a magyar sors mindig egyforma volt.* A partizánok éppen olyan elszigeteltek a harcban, mint Magyarország volt a történelem folyamán itt a Dunamedencében.

Csapajev jugoszláv partizán köszönte meg a meleg fogadtatást, ezt követően a közönség a pártok vezetőit akarta hallani. *Szakasits Árpád, Tildy Zoltán, Kovács Imre* szólaltak fel, majd *Gerő Ernő* kereskedelmi miniszter, végül a jugoszláv, osztrák, cseh, román, szlovák és bolgár partizánkiküldöttek beszéltek.

Vasárnap este a Városháza tanácstermében a polgármester a külföldi vendégeket és a magyar harcosokat megismertette a demokratikus pártok vezetőivel. Előbb *Rajk László* beszélt, majd *Szakasits Árpád, Tildy Zoltán, Kovács Imre.*

Rákosi Mátyás mutatott rá azután arra, hogy a vendégek láthatják, vannak Magyarországon komoly demokratikus erők és az erők összefogva dolgoznak az ország újjáépítésén. *Tildy Zoltánné* a demokratikus nők szövetsége nevében beszélt. Elhatározták azután, hogy üdvözlőtáviratot küldenek *Sztálin* generalisszimusznak, *Tito* marsallnak, a nemzetközi brigád Londonban székelő világszövetségének és a spanyol köztársaság vezetőinek. A külföldi vendégek felszólalása után *Révai József* beszélt még, majd *Vas Zoltán* polgármester köszönte meg a vendégeknek, hogy eljöttek Magyarországra.

Nagyszabású fogolyzendülés Rómában

Az olaszországi börtönökben újabban sok helyütt súlyos zavargások voltak.

Legutóbb Róma legnagyobb börtönében tört ki nagyszabású fogolyzendülés. A börtönben, amely a Regina Coeli nevet viseli, mintegy 2400 foglyot őriznek; ezek közül 50 fasiszta magatartása miatt került zár alá. A Tiberis nyugati partján, a Mazzoni-hid közelében fekvő börtön sürün ismétlődő fogolymozgalmakról nevezetes.

A mostani zendülés, amely arányaiban minden eddigit meghalad, szombaton kezdődött mintegy 1000 fogoly részvételével. A börtönépület egyik szárnyában a foglyok megrohanták őreiket, elszedték kulcsaikat és egészen a börtön kapujáig hatoltak előre. Vasárnapra a börtön valamennyi lakója csatlakozott a mozgalomhoz. Az épület belsejét teljesen hatalmukba kerítették. A vaskapukat nekik lódított kézikocsikkal igyekeznek betörni. A hétfőre virradó éjszaka a zendülők felgyujtották az épület tetőzetét. A tüzoltóság egész éjjel fáradozott a lángok eloltásán. A börtön körül az olasz hatóságok nagyobb karhatalmi erőket vontak össze. Egész éjjel folyt a puskaropogás és csak nagynehezen sikerült megakadályozni a foglyok tömeges kitörését.

Az olasz hatóságok segitséget kértek a szövetségesektől, de ezt nem kapták meg, mert a szövetségesek a fogolymozgalmat „házi ügynek" tekintik.

Pedagógus nagygyűlés a Sportcsarnokban

Ötnapos világnézeti bevezető tanfolyam kezdődött tegnap délelőtt a Sportcsarnokban. Politikai és szellemi életünk kiválóságai tartanak előadást a főváros tanügyi személyzete részére az új demokratikus Magyarország pedagógiai alapelveiről. Vas Zoltán polgármester nagyszámú hallgatóság előtt tartott beszédében kijelentette, hogy új szellemiséghez mért új tanítókra van szükség, akik mernek gondolkozni, szabad véleményt nyilvánítani és így alkalmasak az ifjúság nevelésére. Hangsulyozta, hogy a tanító megbecsült eleme lesz az új magyar társadalomnak és módot fog találni arra, hogy megfelelő fizetéssel olyan életszínvonalat biztosítsanak a tanítóknak, hogy pályájukon meg is maradhassanak. Azt akarjuk, mondta, hogy a tanító olyan elbánásban részesüljön, mint a munkás. Tehetségéhez mérten jut majd mindenki előre és megszűnik a protekció. *Kossa István* szakszerevezeti főtitkár az értelmiségi szakszervezetekről, *Sugár Béla* tanító a mult pedagógus egyesületeiről tartott előadást. A világnézeti tanfolyam során *Rákosi Mátyás, Kéthly Anna, Tildy Zoltán, Schiró Ödön, Darvas József, Supka Géza, Stolmár László, Lukács Sándor* és *Takács István* tartanak még előadást.

15, 10 és 7 évi kényszermunkára ítélt a népbíróság három háborús bűnöst

A népbíróság *Molnár László* tanácselnök elnöklete mellett tárgyalta *Ács János* postaaltiszt és feleségének háborús bűnügyét. A házaspár feljelentette a Csáky-utca 40. számú házban bujkáló zsidókat, akiket azután deportáltak. A bíróság Ácsot *15 évi*, feleségét *10 évi kényszermunkára* ítélte.

Özv. *Szücs Józsefné* ugyancsak elrejtőzött zsidót jelentett fel. *Hétévi kényszermunkát* kapott.

Iró- és számológépeket veszek
a legmegasabb napi áron
BALINT SAROLTA
irógép szaküzlet, Erzsébet-körút 43.

~~Ágyú helyett vajat~~

Munkát éhség nélkül

A német szakszervezetek kiadták az új jelszót, amely gúnyos oldalvágást tartalmaz Göring ostoba és levitézlett népéheztetésügyi „bemondására". A „Kanonen statt Butter" helyett az új demokratikus német dolgozó-szervezetek jelszava: „Arbeit ohne Hunger", vagyis: „Munkát éhség nélkül".

Magyar szénért gázszenet kap a gázgyár

A Gázművek vezetősége elhatározta, hogy rohammunkában kicseréli a telepein lévő magyar szenet gázszénnel. Különböző ipartelepeken ugyanis igen nagymennyiségű gázszén van s ezért a Gázművek a részére használhatatlan magyar szenet adja át cserébe. A széncserét tegnap hajtották végre rohammunkában 40 orosz teherautó segitségével.

Gáz-rejtély

1 *Vasárnap óta csökkentették a gázszolgáltatást. Spórolni kell, nincs elég szén. Ha nem takarékoskodunk, teljesen le kell állni — mondták a Gázműveknél.*

EZZEL SZEMBEN:

2 *Ugyanaznap közölték, hogy rövidesen megindul a gáz-közvilágitás a pesti utcákon. Kigyulladnak a gázlámpák . . .*

HÁT MOST MI EZ?

Tizenkét internált és deportált ujságíró

tart előadást *július 24-én délután ½6 órakor* a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, a *„Rökk"-től Auschwitzig"* címmel. A kitünő előadók tolmácsolásában egyetlen előadás keretében ismeri meg a főváros közönsége a Rökk-elosztó, Tsuk-telep, Horthyliget, Szabolcs-tábor, csepeli személytelenitő, Békásmegyer, Kecskemét, óbudai téglagyár — Hegyeshalom közötti deportációs út, Mauthausen, Birkenau, Auschwitz életét. A bevezető beszédet *Millok Sándor* miniszterelnökségi államtitkár, a deportált ujságíró-csoport tagja tartja. Az előadók között szerepel a *Kossuth Népe* két munkatársa: *Fóthy János* és *Márer György.* Jegyek a Zeneakadémia portásánál és a jegyirodákban.

1000 luxemburgi katona is megszállja Németországot

Luxemburg nagyhercegség, amely sokat és sokáig szenvedett a német-náci megszállás alatt, szintén részt kíván venni Németország megszállásában és kész erre a célra egy ezer főből álló hadsereget felállítani.

mit szól hozzá?

A DAILY TELEGRAPH perpignani különtudósitójának jelentése szerint Franco tábornok csapatai közelednek a független Andorra köztársaság felé. „Ez a kis állam — irja a tudósító — a Pyrenneusokban fekszik s Franciaország és Spanyolország közös uralma alatt áll. Ez a helyzete most nemzetközi bonyodalmakkal fenyeget. Barcelona ugyanis világitását és ipari áramát az andorrai La Valira nagy elektromos állomásától kapja. Ez az állomás tehát életbevágó fontosságu a katalán főváros számára, annál is inkább, mert a nacionalisták elfoglalták Trempet és más nagy elektromos központokat. Amennyiben Franco tábornok hatalmába akarná keriteni az andorrai villamossági tetepeket, ez maga után vonhatná a francia őrség megerősitését Andorrában. A francia köztársaság elnöke ugyanis egyben Andorra egyik társuralkodója — a másik társuralkodó az urgelf spanyol püspök."

●

A NAGYNÉMET NÉPSZAVAZÁSSAL kapcsolatban a bázeli „National Zeitung" hivatkozik a legutóbb közzétett hiteles jelentésre, amely szerint Svájcban 142.000 német lakik. Ezzel a hivatalos közléssel szemben idézi az egyik cseszlovák szudétanémet lap cikkét, amely a svájci németek számát 2,950.000-re teszi. A szudétanémet lap jelentése a következőképpen szól: „A világon élő összes németek száma kereken 96 millót tesz ki. Ennek megoszlása a következő: Német Birodalom 73 millió, Csehszlovákia 3,265.000, Svájc 2,950.000, Franciaország 1,700.000, Lengyelország 1,000.000, Oroszország 1,240.000, Romania 800.000, Jugoszlávia 700.000, Magyarország 600.000, Dánia 400.000, Ausztria 285.000, Olaszország [illegible]00, Belgium 150.000, Litvánia [illegible]00, Hollandia 100.000. Lettország [illegible], Dánia 60.000, Észtország 23.000, [illegible] 20.000, Spanyolország 15.000, [illegible]nstein 10.000, Svédország 6000, [illegible]ország 6000, Bulgária 5000, Portugália 2000. Görögország 2000. Ennek [illegible]tése azt mutatja, hogy magában [illegible]iban 86 millió német lakik. [illegible]n kivül él: Észak-Amerikában [illegible]0, Dél-Amerikában 1,200.000, [illegible]u 104.000, Ausztráliában [illegible] Ázsiában 21.000, tehát a tengeren összesen 9,900.000 német."

●

[illegible]ST BROWN angol közmunkaügyi miniszter, aki jelenleg ötven[illegible]s gyermektelen, a napokban [illegible]terben beszédet tartott, [illegible] főleg az ifjuság problémái[illegible]kozott. „A huszadik század [illegible]gyik jellegzetes megnyilvá[illegible] mondotta többek között — [illegible]nleges érdeklődés, amellyel [illegible] ügyét felkorolják. Ennek [illegible]onban sok olyan általános[illegible]k ezzel kapcsolatban, amely [illegible] áll az igazságtól. Én a ma[illegible]ről csak nagyon nehezen [illegible]lfejezni, hogy mi az, ami egy [illegible] férfi átlagos véleménye és [illegible]ért nem hiszek azoknak az [illegible]ek sem, akik csodálatos álta[illegible] cikkeket irnak, amelyek mind [illegible]ődnek: ‚Az ifjuság igy meg [illegible]' El sem tudom képzelni, hogy [illegible]ók honnan tudhatják az ifju[illegible]eményét."

[illegible]gyvérzésre hajlamos idősebb [illegible]knél, akiknél igen fontos, hogy [illegible]lés nélkül mindennap könnyü [illegible]lésük legyen, a természetes [illegible]e József" keserüviz — reggel [illegible]morra egy kis pohárral bevéve [illegible]lehető legjobb szolgálatot teszi. [illegible]zze meg orvosát.

A KÉKSZAKÁLL GRÓF

FELESÉGEI ÉS MENYASSZONYAI

BESZÉLGETÉS GRÓF GATTERBURG FRIGYES VÁDLÓIVAL ÉS VÉDELMEZŐIVEL A BIRÓSÁG ELŐTT

A házasságszédelgési bünperek mozgalmas krónikájában is párját ritkitja az az ügy, amelyet napok óta tárgyal a büntetőtörvényszék *Schadl*-tanácsa szokatlan külsőségek között. *A vádlottak padján csak férfiak, a panaszosok között csak nők szerepelnek.* A tanuk megtöltik az előszobát, a folyosót, a hallgatóság pedig egymás hegyén szorong a tárgyalóteremben. Szinte negyedóránként vonul ki és be a tárgyalóterem közönsége, olyan gyakran rendelik el *a zárt tárgyalást.*

Gatterburg Frigyes gróf bünügye ez. Rajta kivül még négy férfi ül a vádlottak padján, mig a bünper sértettje a gróf különváltan élő felesége és több más hölgy, akik *Gatterburg menyasszonyának* tekintették magukat.

Markáns arcu, magas homloku, szélesvállu férfi *Gatterburg* Frigyes. Festőművésznek vagy muzsikusnak nézné az ember. A hölgyek pedig, akik sértettként szerepelnek, a legkülönbözőbb koruak, külsejüek. Van köztük idősebb, fiatalabb, csinos és kevésbé csinos.

Gatterburg Frigyes gróf kihallgatása azzal kezdődött, hogy az elnök megkérdezte tőle: *Igaz-e, hogy ötször házasodott?* Igaz-e az a detektivjelentés, hogy házassági ügyeivel biztositotta magának az egzisztenciáját? Hozományelőlegeket vett fel s abból élt?

A gróf *tiltakozott* a detektivjelentés állitásai ellen. Elmondotta, hogy rendes egzisztenciája volt, vizvezetékberendező vállalatot tartott fenn. *Az igaz, hogy négyszer nősült meg,* de minden alkalommal törvényesen vált el.

A főtárgyaláson ott vannak *az összes volt grófnék és grófné-jelöltek,* azok is, akik nem szerepelnek a bünügyben.

Fekália, mint csalétek...

Először a Kékszakáll gróf ölödik feleségével, özv. *Devecic* Antalnéval beszélünk.

Alacsony, feketeruhás hölgy *Devecic* Antal özvegye és *Gatterburg* Frigyes gróf különváltan élő felesége, aki sorozatos feljelentéseket tett a gróf ellen. Ezeket mondja:

— Ugy hallottam, hogy *én már a nyolcadik felesége* voltam a gróf urnak, de ezt sajnos későn tudtam meg, amikor már hozzámentem.

— Hogyan ismerkedtek meg?

— Boldogult férjem hires régi pesti patracius-családból származott. A főváros kéményseprőmesterei ebből a családból kerültek ki. A család tizenöt esztendővel ezelőtt *közel egymilliárd koronát örökölt.* Miután férjem elhunyt, *házat akartam vásárolni.* Nagyon sokáig járt hozzám egy ügynök, de a házvásárlás nem vezetett eredményre. Végül is azt mondotta nekem az ügynök, *ha már házat nem tudok venni, hoz egy vőlegényt.* Rövidesen bemutatta *Gatterburg* Frigyest. Én bizony azt sem tudta róla, hogy gróf. Később tudtam meg ezt, amikor *Gatterburg* Frigyes felküldte hozzám *Tóth* Gyulát, aki itt ül a vádlottak padján *Tóth* a gróf titkárjaként szerepelt és először vele tárgyaltam a házasságról. Később aztán ismét eljött hozzám *Gatterburg* Frigyes gróf. Többször volt nálam, nagyszabásu tervekről beszélt, azt mondotta *fekáliával foglalkozik* és másfélmilliló pengőt keres majd ezen a nagyszabásu üzleten.

— *Mi az a fekália?*

— Ezt kérdeztem én is — válaszolja a különváltan élő grófné. — *Gatterburg* azt magyarázta, hogy *valami mütrágya-féle, amiben óriási fantázia van.* Olyan meggyőzően adta elő terveit, hogy nyolcezer pengőt adtam a nagyszabásu vállalkozásra. Ekkor már megkérte a kezemet is és a felesége lettem. Három hónapig tartott a házasságunk, de *ez sohasem volt igazi házasság.* Megtudtam, hogy *a gróf már nős ember volt, két gyermeke van,* megtudtam azt is, hogy rengeteg az adóssága. Aztán különváltunk, följelentettem...

Aki gróf...

Szőke, harminc év körüli elvált asszonnyal beszélgettünk ezután: *Kollár* Józsefnével. *Menyasszonya volt a grófnak* és a történteket igy mondja el:

— A gróf ur egy ismerősöm ajánló levelével jött hozzám, kisebb kölcsönt kért. Adtam neki, aztán *udvarolni kezdett nekem.* Elmondotta, hogy válófélben van, pénzre van szüksége. *Az lett a vége, hogy ma huszezer pengőmmel tartozik.*

— Vőlegénye volt önnek a gróf ur?

— *Hát persze, hogy vőlegényem volt* — válaszolja felindultan. — Röviddel az esküvő előtt vontam vissza a jegyességet. *Ekkor már jártunk az anyakönyvvezetőnél is, hogy megbeszéljük a házassági terminust.*

— Tudta, hogy gróf?

— Tudtam és azt hittem, hogy *aki gróf, az mindig csak korrekt ember lehet...* Ami aztán a jegyesség felbontása után történt, elmondtam itt a biróság előtt. Elmondtam, hogyan akarta a gróf ur visszaszerezni tőlem a váltókat, hogyan lett ebből zsarolási vád *Gatterburg* Frigyes és társai ellen.

Nem igaz...

Beszéltünk a gróf egyik elvált feleségével, aki nem szerepel a bünügyben. Ő egészen más megvilágitásban beszél az ügyekről:

— Tessék elhinni, *felfujt, alaptalan feljelentések ezek Gatterburg Frigyes ellen.* A gróf valóban többször nősült és vált el, *de nem igaz, hogy notórius házasságszédelgő lenne.* Nem akarom az itt szereplő hölgyeket megbántani, nem is rájuk vonatkoztatva mondom, csak ugy általánosságban: *a grófi cim imponál, a grófi házasság nagyon tetszetős valami.* Ez a titka annak, hogy oly sok hölgy jelentkezett, aki *Gatterburg* Frigyesné volt, vagy a szeretett volna lenni. *Komoly, tisztességes ember Gatterburg Frigyes. Nem csapott be senkit, őt fonták be ezekbe a kölcsönüzletekbe.* Egy sorsüldözött ember tragédiája ez a bünügy. A birói itélet mindezt ki fogja deriteni!

Igy beszélt az elvált feleség, aki a többi feleségekkel és menyasszonyokkal együtt izgatottan várja most: hogyan itélkezik a biróság.

r. ö.

Érdekes uj leletek a margitszigeti ásatásoknál

A *Margitszigeten* gyors ütemben folynak az épitkezési és parkositási munkálatok. Ezekkel az épitkezésekkel párhuzamosan érdekes ásatási munkálatokat is végeznek, amelyek már eddig is nagyon értékes eredményeket produkáltak. Az ásatások során, amelyek *Lux* Géza mérnök vezetésével folynak, csaknem teljes egészében napvilágra került Szent Margit apácazárdája. Ezt az apácazárdát a tatárjárás után IV. Béla király épittette leánya, Margit számára.

A kolostor évszázadokon keresztül fennállott és valószinűleg a török uralom alatt pusztult el. Az apácakolostor alaprajzát 1920-ban Lux Elek tárta fel, az ő munkáját folytatta fia, Lux Géza, aki

az óriási kiterjedésü kolostornak 120 négyszögméter nagyságu részét tárta fel.

A legérdekesebb lelet *a kolostor kápolnájának a maradványa,* amelynek nyolcszögletü szentélyében gótikus oltárrészeket fedeztek fel.

Valószinü, hogy *ez a kis kápolna volt Szent Margit temetkezési helye is,* amit a földből előkerült siremlékdarabok bizonyitanak. Kiásták a kápolnához tartozó nyolcszögletes tornyot is, amelynek gazdag architekturája több évszázad után is épségben maradt meg.

Föltárták a kolostor udvarát, továbbá a keskeny alaprajzu templom maradványait,

több ma már csak darabokban meglévő pillért és a templom egyetlen nagy bejáróját, amelynek diszitése művészi kézre vall.

Előkerültek a földből egy nyolcszögletes épületnek a maradványai is, amely valószinűleg a kolostor kutháza volt. Kiásták továbbá a kolostor konyhahelyiségét, a kőlemezekből összeállitott tüzhellyel, továbbá hosszu oszlopsorokat, amelyek a feltevések szerint a zarándokok számára épült lakószobák és csarnokok maradványai.

Az ásatások még nem fejeződtek be. Bizonyosra lehet venni, hogy a további ásatások során még nagyon érdekes leletekre bukkannak.

— **A költözködések bejelentése az Elektromos Müveknél.** Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei a májusi lakbérnegyedben lakást változtató fogyasztóinak figyelmébe ajánlja, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak abban az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözködést legalább egy héttel előbb személyesen jelentik be. A bejelentések átvétele a budai oldalon lakó, vagy a budai oldalra költöző fogyasztók részére az Elektromos Müvek II., Margit-körut 15. szám alatti Körzeti Irodájában, mig a pesti oldalon lakó, vagy a pesti oldalra költöző fogyasztók részére az V., Honvéd-utca 22. szám alatti Bejelentési Osztályban történik. A költözési bejelentésnél szükséges adatok könnyebb megszerzése végett célszerű, ha a fogyasztó az utolsó havi áramszámláját magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentés elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

Potosa az uj füző MÁS mint a többi

Lósport

A budapesti lóversenyek

I. Megnyitó verseny. 3000 P. Táv 1100 m.

1. **Albusz** 4é pm Boglár-ist.	61	—
2. **Kongó** 3é stpm Festetics	48	—
3. **Dongó** 4é stpm Hesp	61	+ 7
4. **Hozomány II.** 5é pk Hódi	60½	+ 9
5. **Szekfü** 3é sk Kengyeli m.	52½	+12½
6. **Babona** 3é pm Kereszturi	53	+ 9
7. **Ariane** 3é sk Lesvári m.	46½	+13
8. **Janicsár** 3é szm M. A.-ist.	48	—

Szekfü kitünő esély, ellenfelei Ariane és a sötét Janicsár.

Tip: **Szekfü — Ariane — Janicsár.**

II. Pilist díj. 3000 P. Táv 1800 m.

1. **Film** 3é pk Fehér	52½	—
2. **Mire való** 3é szm Harkányi	62	+ 8
3. **Agrippina** 3é pk Honig	54	+ 6
4. **Perelő** 3é stpk Horthy	52½	+12
5. **Díszpolgár** 3é szm Issekutz	54	+ 7½
6. **Aratás** 3é pm Kőrösi	54	+10
7. **Ravasz** 3é sm Kövér	56½	+ 5
8. **Osborne** 3é pm Lesvári m.	56½	+ 8
9. **Sydney** 3é sm Mendel	52	(+ 7)
10. **Szántás** 3é pm Mendel	52	+ 7
11. **Egyetlen** 3é szk Petanovits	56½	+11
12. **Derwish** 3é sm Royaards	56½	+ 8
13. **Drusza** 3é pm Rubin	56½	+ 9

Tip: **Perelő — Egyetlen — Aratás.**

III. Pettendi díj. 3000 P. Táv 1600 m.

1. **Ereszd el** 4é pm Erdős	54	—
2. **Resista** 4é pk Fehér	50½	—
3. **Ciro** 5é pm Festetics	57	+15
4. **Saturn** 6é pm Honig	56	+13
5. **Situtunga** 6é pm Horthy	58½	+17
6. **Sirató** 4é sm Horthy	56½	+16
7. **Király II.** 4é ph Kobel	56½	—
8. **Jonathan** 4é pm Lenz	56½	+13½
9. **Maréchal Soult** 4é sm Vries	56½	+13
10. **Aszfaltbetyár** 4é pm Táp. m.	52	(+20)

Tip: **Situtunga — Ciró.**

IV. Pestmegyei hendikep. 6000 P. Táv 1200 méter.

1. **Mayerling** 5é sm Endrey	60	+10
2. **Credo** 4é pm Mendel	58½	+15½
3. **Ugolin** 4é sk Gárdony	57	+15
4. **Desperado** 5é ph Fodor	54½	+13
5. **Pénz** 6é ph Horváth	54	+13½
6. **Cifra** 3é pk Erdőmajori	52½	+18½
7. **Cavaliero** 4é pm Horthy	52½	+14
8. **Medina** 4é pk Seilern	51½	+17½
9. **Farandole** 4é pk Csernovits	49½	+14
10. **Aprilla** 4é sk Bárdi	48½	+15½
11. **Mák** 4é pk Horváth	48½	+14½
12. **Adamas** 5é pm Fehér	48	+15½
13. **Signorina** 5é sk Győrffy	42½	+15½
14. **Lator** 5é stph Szegő	40½	—

Cifra az egyetlen hároméves a mezőnyben, mely nemcsak a papirt, de a klasszist is képviseli s tekintettel arra, hogy az idei háromévesek fölényben vannak az idősebb évjárattal szemben, elsősorban őt várjuk elől. Medina is kitünő papiresély, de tavaly hosszabb távokon szerepelt. Ezek után Credo, Ugolin, Adamas és Signorina vehetők figyelembe.

Tip: **Cifra — Medina — Credo.**

GYÖNGY LAJOS

fogadási irodája, VI., Andrássy-ut 45. Telefon: 1-263-35. 1-141-72. FIÓKIRODÁK: II., Margit-körut 5/b. Telefon: 1-612-55. Debrecen. Ferenc József-ut 11. Telefon: 10-10. Győr. Gróf Tisza István-tér 7. Siófok. Fürdőtelep. „Souvenir" bolt.

V. Hendikep. 2000 P. Táv 1600 m.

1. **Honvágy** 4é pm Kominik	62½	+ 5½
2. **Idler** id ph Hitch	61½	+ 6
3. **Kópia** 4é pm Benson	56	+ 7
4. **Vaklárma** 4é pm Lajtos	52	+15
5. **Fergeteg** 3é sm Nádasdy	52	+ 8½
6. **Film** 3é pk Fehér	50½	—
7. **Simpang** 3é pm St. de Vries	50	—
8. **Dráma** 3é pk Issekutz	49½	+ 7
9. **Fullánk** 3é pk Nádasdy h.	47	—
10. **Herta** 5. szk Csernovits	45	(+10)
11. **Szarka** 3é pk Horthy	44	+10½
12. **Bomba** 5é sher Palotai-ist.	42	(+ 8)

Vaklárma sulya kedvező, de Szarkától is jó futást várunk.

Tip: **Vaklárma — Szarka — Dráma.**

VI. Welter-hendikep. 2000 P. Táv 1100 m.

1. **Fergeteg** 3é sm Nádasdy h.	60½	+ 8
2. **Progressiva** 3é pk Seilern	59	+15½
3. **Széltoló** 6é pm Klein	57½	+14
4. **Hindu** 3é pm Benson	55	+ 7½
5. **Muki** 3é stpm Magyary	53½	+ 9½
6. **Trude** 3é stpk Dunántuli-ist.	49	+10
7. **Pir** 3é pk Horváth	48½	+ 7
8. **Kibocsátó** 3é sm Horthy	44	(+10)
9. **Perepáty** 3é pk Pauly	44	—

Progressiva és Széltoló a leggyorsabb lovak a mezőnyben.

Tip: **Progressiva — Széltoló — Trude.**

VII. Hendikep. 2500 P. Táv 1800 m.

1. **Ereszd el** 4é pm Erdős	60	+14
2. **Nanking** 6é sher Sibrik	60	+14
3. **Huascar** 4é pm Erdőmajori	59½	+19
4. **Király II.** 4é ph Kobel	56½	+12
5. **Corsica** 4é sk Festetics	56½	+18
6. **Honvágy** 4é pm Kominik	56	+12
7. **Lilla** 5é pk Győrffy	53	+16
8. **Medici** 4é sm Harkányi	52	+22
9. **Virulj** 3é pm Matejka	49	+15
10. **Ciráda** 4é pk Issekutz	46½	+17
11. **Blonde Kathr.** 3é sk Herzog	43½	+15½
12. **Bánom is én** 5é sk Adams	43½	—

Kiszámitásunk szerint Huascar, Corsica, Medici és Ciráda között szép küzdelem várható.

Tip: **Medici — Huascar — Corsica.**

Magyar Lovaregylet ápr. 17. és 18-án délután 3 órakor **versenyt tart.**

— **Az Entertaining English Circle** husvétvasárnap és husvéthétfőn délután 5 órakor összejövetelt tart a Modern-kávéház különhelyiségében (Esküt[illegible]). A társalgást angol hölgyek és urak vezetik.

---

x **A jó alak megtartása** és a helyes testsuly megóvása minden nőnek komoly problémája. Az okos nők ezt ugy érik el, hogy a Boxberger Kissingeni tablettákat használják. Mindenütt kapható.

6 hetes tavaszi kura = 18 pengő

Nem szükséges külföldre utazni, hanem otthon, lakásunkban frissithetjük, gyógyithatjuk a hosszu tél által megviselt szervezetünket. Az epebajos, a gyomor- és cukorbeteg, az elhizott ember orvosi tanács szerint tartott 4—6 hetes kura keretében igyon reggelenkint 2—3 deci Mira glaubersós gyógyvizet. Az éhgyomorra, langyosan fogyasztandó gyógyviz rendezi az anyagcserét, az emésztést, a vérkeringést, szóval valósággal megujitja a szervezetet.

film szinház társaság

DINASZTIA

Operett a Magyar Szinházban

Brodszky Miklós, amikor külföldi babérok után és egy sereg filmsikerrel gazdagabban magyar operettszinpadra tér vissza, a beérkezett zeneszerző nemes, pártfogó kézmozdulatával uj magyar szövegirót mutat be a közönségnek. Igaz, hogy ez a protektori jóindulat nem egészen önzetlen; az ismeretlen fiatalember, *Vári* Pál, aki ma szerényen meghajol a lámpák fényében, bizonyára kitünő segitőtársa lesz a muzsikusnak a sikerben. Szövegkönyve ugyanis, amelyben egy emigráns uralkodó család mindig hatásos alakjai jelennek meg, ha nem is jobb, de semmivel sem rosszabb a manapság szokásos, divatos és diadalmas operettszövegeknél. Ujitása az, hogy nem erőszakolja a teljes *happy-end*-et és nagyobb zökkenők nélkül beszéli el azt *a királyi kalandot*, amellyel egy estére el akarja szórakoztatni a közönséget.

A zeneszerző ebben a keretben régi álmát, a szélesen megalapozott nagy operettmuzsikát valósítja meg. Teljesitménye szép, színes és minden tekintetben elismerésre méltó. De igazán otthon csak a lüktető táncszámok könnyedebb légkörében érzi magát. Dallamai és ritmusai ilyenkor tele vannak hangzásbeli meglepetésekkel, tréfás csapdákkal és regényes csalitokkal, a zenekar szikrázik és a hallgató érzi, hogy a muzsikus *itt* emelkedik magasan a szinvonal fölé. A «Tudassa majd» slow-fox, a «Szólj egy szót» fox-trot, a «Még ma könynyes két szemedbe nézek» tangószerenád és az ősök indulószerü kara e zenekar gyöngyszemei. És a muzsikus dicséretéből kérnek és kapnak részt *Harmath* Imre és *Békeffi* István, akik mesterei a dalszövegirás költői matematikájának. Valamint *Komor* Vilmos, aki egy szimfonikus gondosságával és egy jazzkarmester lendületével vezényel.

A Magyar Szinház előadása méltó a zeneszerző hirnevéhez. *Honthy* Hanna, a primadonna és *Kertész* Dezső, a bonviván haladnak elől a siker felé vezető uton és nyomukban jár a legpompásabb vigjátéki együttes: *Törzs* Jenő, *Sennyei* Vera, *Földényi* László, *Bilicsi* Tivadar, *Kiss* Manyi, *Boross* Géza, *Zala* Karola, *Szigeti* Jenő, *Pataky* Miklós, *Vándory* Gusztáv, a négy éneklő ős: *Szabó, Kassai, Déri, Erdész* és mint virágcsokor egy ünnepi előadáson: *Simor* Erzsébet, *Timár* Liza, *Linder* Magda, *Biró* Éva és *Somogyi* Irén, akik *Upor Tibor* látványos forgószinpadának legszebb diszei közé tartoznak.

(—szym—)

50–75 ELŐADÁS!
HATODIK EMELET
ALFRED GEHRI
világhirü szindarabja
PESTI SZINHÁZ
Telefon: 11-54-38

Békemüsor a Komédiában

A békeidők gondtalan és vidám hangulatát hozta vissza a szorgalmasan dolgozó Komédia uj műsorában, a Mandl mulatóban. Felvonulnak a békebeli Pest hires figurái: Hős Terka, Carola Cecilia, Johnson Dean és maga a hires Mandl bácsi naiv, aranyos humorával. Ötlet ötlet után, vicc viccet kerget, tréfát tréfa követ, amelyet a közönség zajos tapsokkal fogad és köszön meg a szinészgárdának, amelynek élén ezuttal *Rott, Sarkadi, Szilágyi* Marcsa és *Radó* áll remek humorral. Mellettük *Barna* Anci, *Simonyi* Magda, *Gárdonyi* Vilma, *Bellák, Békeffy, Misoga, Kemény* Oly, *Kövy* Juliska, *Forgács* Boriska, *Szalay* és *Gábor* remekelnek a műsorban, amelyet *Sziklay* József rendezett kitünően tizenhatéven felüliek szórakozására.

AMIKOR SALJAPINT, A LEGSZELIDEBB EMBERT ELÖNTÖTTE A HARAG

APRÓSÁGOK A NAGY OROSZ ÉNEKES ÉLETÉBŐL

TIZENHÁROM esztendővel ezelőtt Saljapin még maga intézte minden dolgát. Egy alkalommal, pontosan 1925 október 7-én délelőtt véletlenül a Városi Szinházban tartózkodtam, amikor Sebestyén Gézát Breslau kereste telefonon.

Sebestyén már jön és hallom, amint a telefonba mondja:

— Bon jour, monsieur Saljapin.

(Saljapin valamit felelt.)

— Az egy *kicsit sok*, kedves mester — mondja Sebestyén tört franciasággal.

(Saljapin válaszolt.)

Sebestyén: Megéri... megéri... persze, hogy megéri. De ami sok, az mégis csak sok.

Sebestyén végre németül kezd beszélni. Megállapodnak, hogy a délután folyamán az igazgató az énekest felhivja Breslauban és majd akkor megállapodnak.

Sebestyén, aki mindig vicceken törte a fejét, nevetve fordult hozzám:

— Őszintén szólva, *fogalmam sincs, hogy mennyi felléptidijat kér.* Franciául ugyanis alig tudok valamit, de ugy sejtettem, hogy *valami számot mond a telefonba.* Mindenesetre azt feleltem, hogy *sok*...

★

SALJAPIN az orosz forradalom kitörésekor *külföldre menekült*, később azonban a szovjet visszahivta és kinevezte *népénekessé.*

Saljapinnak azonban nem tetszett az uj rang és alig néhányhónapos oroszországi munkája után ismét elmenekült külföldre. A szovjet ekkor az énekest *indexre tette* és elrendelte, hogy *Saljapinnak még a nevét sem szabad kimondani a hatalmas birodalomban.*

Ez azonban nehéz dolog volt, mert a rengeteg müvészbarát Saljapin fotografiáival ébredt reggelente és mindenki a nagy orosz énekesről ábrándozott. A szovjet ezen is segitett, az egyik napon rendeletet tettek közzé, amely szerint a szentpétervári operaház előtti térre büntetés terhe mellett *köteles volt mindenki elvinni Saljapin fotografiáit.* Napokig tartott, amig a képek összegyültek és amikor már valósággal hegymagasságban tornyosult a sok különböző fotografia, kivonult a szovjetőrség és *felgyujtotta a képeket.* Pillanatok mulva máglyaként égett a sokezer Saljapin-fénykép a leningrádi operaház előtti téren.

★

ELSŐ nagy turnéján a következő tiszteletdijakat kapta: A newyorki Metropolitan 5000 dollárt, London 1000 fontot, Berlin, Bécs, Budapest 4000 dollárt fizetett ki neki tiszteletdijul.

A szovjetnél ez volt a havi járandósága:

Négy pud cukor, egy hordó uborka, félpud ikra, tiz font száritott hal, öt font szappan, engedély korlátlan kenyérre.

★

KASUK UR, Saljapin titkára, ki gazdájával beutazta az egész világot, az egyik párisi ujságban visszaemlékezést közöl a nagy énekesről.

A többi közt ezt irja:

„Saljapin, az én mesterem, nemcsak nézett, hanem látott is. Minden ház előtt megkérdezte, hogy vajjon kik lakhatnak bent. Nem egyszer bement a házba és érdeklődött. Mindent tudni akart. Az emlékezőtehetsége nagyszerü volt. Gyakorta fordult hozzám olyan kérdésekkel, amelyekre felelni nem tudtam. Egy alkalommal például megkérdezte, nem *emlékezem-e annak az Oroszországból Amerikába származott hordárnak a nevére, aki San Franciscóban becipelte a csomagunkat a szállodába.*"

Egy alkalommal láttam csak mérgesen a legszelidebb embert. Az egyik operaházban a klakőrök deputációja kereste fel öltözőjében és *a szokásos baksis előzetes lefizetésére* figyelmeztette. Saljapin ekkor a klakőrök vezetőjét kabátjánál hátulról megfogta és ugy a falhoz lapitotta, hogy a szegény klakkmester majdnem ottmaradt a falon."

★

KEDVES, bohém természet volt, aki nem ismert ember és ember közötti különbséget. Amikor legelőször Budapestre jött, nagy bánatot okozott Stoll néninek, a Városi Szinház akkori hires öltöztetőnőjének. Saljapin ugyanis *magával hozta öltöztetőnőjét* és nem kérte segitségül Stoll néni ügyes kezét.

Stoll néni rettenetesen méltatlankodott:

— Carusónak, Titta Ruffónak, Jeritzának, Moissinak jó voltam, *Saljapinnak nem kellek.* Ki hallott már ilyet?

Valaki elmesélte Saljapinnak, hogy milyen fájdalmat szerzett a Városi Szinház fő-öltöztetőnőjének.

A müvész mosolygott, behivatta Stoll nénit s igy szólott hozzá:

— Madame, kösse meg a nyakkendőmet. Azt hallom, *a világon senki sem tud önnél jobban nyakkendőt kötni*...

Erre a nemvárt bókra Stoll néninek könnyek szöktek a szemébe és reszkető hangon szólott a nagy mesternek:

— Ha Newyorkban tetszik találkozni Jeritza méltóságos asszonnyal, tessék neki megmondani, hogy *a Stollné Pestről kezit csókolja.*

Saljapin megigérte, hogy az üzenetet feltétlenül átadja.

★

MEGHAGYTA, hogyha meghal, gyászjelentését igy kezdjék:

«Elhunyt Fedor Saljapin. Szinész, énekes, egyszóval müvész és — ember.»

★

MÉG MA SEM tudjuk elhinni, hogy Saljapin magas, szikár, elegáns alakját, amely mindenki emlékezetébe, aki csak egyszer látta is, örökre bevésődött, többé sohasem láthatjuk.

Kardos István

Nagy szerelem

Állapitsuk meg legelőször, hogy a *Molnár*-darabból, amint bekerült a nagy hollywoodi malom örlőkerekei, simitógépei, gyaluló masinái közé — *a végén nem sok maradt.* Nem elég, hogy a szereplők foglalkozását, korát, társadalmi elhelyezkedését és politikai meggyőződését is megváltoztatták, de lényeges átalakuláson ment keresztül a történet müfajára nézve is, mert mire a gép egyik végén bedobott story a másik végén kijött: *a drámából vigjáték, sőt nem egyszer burleszk lett.* Le kell szögeznünk azonban, hogy ez a mese szórakoztató voltán, kedvességén, ötletességén, néhol nagyon finom, néhol annál drasztikusabb humorán egyáltalán nem látszik meg, *pompás és fordulatos s őszintén kacagtató* — csak éppen nem *Molnár.* Szalonvigjátéknak, finom társalgási darabnak indul a mese és már jóval tul vagyunk a közepén, amikor hirtelen egy váratlan fortisszimóval olyan burleszktempót kezd diktálni, amely a legjobban megalapozott nevetőidegeket is próbára teszi. Az utolsó kétszáz méter, amely a két-két főszereplő házasságkötését bukfencezteti végig a felvevőgép és a néző előtt — *Chaplint idézi.*

A mese középpontjában William *Powell* és Myrna *Loy* kettőse áll. *Powell,* aki egy kedves csirkefogót játszik, a szerelmi ostrom minden válfaját kipróbálja, amig sikerül meghóditani a gőgös, nagyon hideg, nagyon józan, de később annál szerelmesebb Myrna *Loyt.* Nagyszerü szinész mind a kettő, de a rendező kitünően válogatta köréjük az együttes valamennyi kabinetfiguráját is.

Sanghai leánya

Hosszu szünet után egy minden részében izgalmas, végig valószerü kalandortörténetben találkozunk *Anna May Wonggal,* a kitünő kinai szinésznővel, aki szinpadi tudásának és exotikumának minden vonzóerejét harcba viszi a sikerért.

Az amerikai hatóságok régen nyomára jutottak egy nagyarányu embercsempészésnek, amely kegyetlenül és kiméletlenül, a leghidegvérübb rabszolgavásárra emlékeztető módokon töri át a bevándorlási határzárat és szállit lelkiismeretlen munkaadóknak eleven «anyagot». Veszélyes pillanatokban a tömeggyilkosságtól sem riad vissza, a csempészett munkásokat szemrebbenés nélkül fullasztja a tengerbe, hogy a felfedeztetéstől és büntetéstől meneküljön. *Egy előkelő kinai kereskedő belelát üzelmeikbe és ezért halállal kell fizetnie.*

Leánya egy nagyon ügyes kinai detektiv segitségével felfedi a banda titkos gócpontját és rengeteg veszély között, maga is csak hajszálon menekülve, ártalmatlanná teszi a gonosztevőket.

Anna May Wongot nem kell ujból felfedeznünk. A leegyszerüsitett és lehelletfinom szinjáték kiváltságos képviselője ő, a kitünő szinésznő.

VÁROSI SZINHÁZ Husvéti ünnepi előadások
Vasárnap, április 17-én, hétfőn, április 18-án délután 4 és este 8 órakor. Mérsékelt helyárakkal. Az évad legnagyobb operettsikere:
JULIA
DÉNES OSZKÁR
Raáb Vera, Somogyi Nusi, Vágó Märy, Solthy György, Bársony István, Vizy Béla, Fáy Béla és a ragyogó együttes
A legszebb husvéti ajándék a JULIA nagyszerü előadása.

ROYAL SZINHAZ • JUSHNY és társulata 3-napos vendégjátéka
Szombaton, április 16-án 8 órakor • Vasárnap, április 17-én délután 4 és este 8 órakor
Hétfőn, április 18-án délután 4 és este 8 órakor
DANKE SCHÖN ES WAR BEZAUBERND (Köszönöm, elbűvölő volt)
Zenés vigjáték 3 felvonásban.
Főszereplők: JUSHNY, Maria WEST, Katharina MATTERN, Richard KENDE, Harald TAUBER, Fritz STEINER.
Helyárak 1 pengőtől 8.80-ig. — Jegyek a Royal Szinház pénztáránál és az elővételi helyeken

Éjféli keringő

Azt mutatja meg az *Ufa* uj filmje, hogyan lehet egyszerü, igénytelen, néhány szóval elmondható történetet a rendezés és a szinjátszás magasvonalu eszközeivel művészi élménnyé avatni. A történet oly egyszerü, hogy elmondására nemhogy szcenáriumot és filmapparátust, de két szót is kár volna fecsérelni: *egy nő szeret egy férfit, de az nem érti meg szerelmét s amikor megértené, a nő már másé, feleség és anya, akinek kötelességei vannak másokkal szemben.* Ezt a történetet azonban az érdekes szinterek és helyzetek lebilincselő sorozatán keresztül bonyolitja egy olyan fölényes képességü rendezőművész, mint *Tourjansky* s a hangulatok és érzelmek mindvégig feszült, forrón lüktető áramával teliti meg olyan kiváló szinészkettős, mint Willy *Birgel* és uj partnere, Brigitte *Horney.*

Látunk számumban hányódó repülőgépet, idegtépő sivatagi éjszakákat, keringőszótól hangos éjféli lokált, mámoros newyorki Szilveszter-éjszakát, óceánjáró indulását. A különböző szintereket a két szív kalandja kapcsolja össze és ez bravuros alakitásra nyujt alkalmat a két főszereplőnek.

Ma estétől ujra:
NEM LESZEK HÁLÁTLAN
ANDRÁSSY SZINHÁZ
Minden este, vasárnap és ünnepnap délután is!

MAGYAR SZINHÁZ
DINASZTIA
(először)

Fekete gyémántok

Elméletileg a legkézenfekvőbb ötlet, ha a filmet gyártani szándékozó *Jókai*hoz nyul témáért. Hiszen a nagy magyar meseiró minden irása filmre vánkozik, annyira szines, cselekmény és fordulatokban bő[illegible] szó legszorosabb értelmében „*vaskrőség*" kell hozzá, mert *Jókait* m[illegible] filmesiteni csak *jól szabad* és el[illegible] — megint csak elméletileg — nag[illegible] kevés remény a magyar filmgyá[illegible] szükreszabott keretei között. E[illegible] van az, hogy eddig a megfelelő készültséggel csak egyetlen filmgy[illegible] társaság elevenitette meg *Jókai* h[illegible] a magyar film fehér vásznán. Mos[illegible] szült el a Hirsch és Tsuk vállala[illegible] *kai*-sorozatának harmadik filmj[illegible] *Fekete gyémántok.* S ahogy az[illegible] két *Jókai*-filmet siker kisérte, [illegible] minden bizonnyal nem marad ez [illegible] legifjabb hajtás mellől sem.

A forgatókönyv irói (*Orbók* A[illegible] *Mihály* István) után elsősorban [illegible] dező *Vajda* Lászlóé itt az érde[illegible] nem mindennapi miliőben já[illegible] sokfelé ágazó történet számtal[illegible] sének életét biztos kézzel fogta [illegible] és ugy pergeti le a hatalmas [illegible] kvintesszenciáját, hogy a néző [illegible] lődése nemcsak hogy nem lank[illegible] nem percről percre fokozódik. [illegible] munkatársa volt *Kurzmayer* [illegible] az operatőr.) A sok szereplő m[illegible] egy nagyszerü kereke az együt[illegible] lektivitásának. *Jávor Berend* [illegible] pompásan megelevenedő *Jókai* [illegible] *Törzs* biedermeier intrikusa, [illegible] nemesen tartózkodó hercege, [illegible] *hegyi* kedves öreg Pali bácsi [illegible] Gerő nagyszerü maszkot vise[illegible] *haseja, Szeleczky* Zita finom [illegible] keny *Evilája, Greguss* Zoltán [illegible] és robusztus *Szaffrán* Péterje [illegible] többiek is mind: *Berend* Istvá[illegible] Ilona, *Köpeczi-Boócz, Vár*[illegible] tán és a statisztéria bányász [illegible] mennyien kiérdemlik a közön[illegible] merését. (Éppen ugy mint g[illegible] nivós munkájáért a két proc[illegible] zető: *Gál* Ernő és *Falus* Istvá[illegible]

A nagy siker! Remek e[illegible]
FÜSZER [illegible]
CSEMEG[illegible]
CSATHÓ KÁLMÁ[illegible]
uj szinjátékk[illegible]
VIGSZINHA[illegible]
Telefon: 11-53-4[illegible]

Gyermekelőadás a Városi Szinházba[illegible]

husvéthétfőn d. e. 11 órakor. Szinrekerül „Postás bácsi szerencséje", látványos gyermekoperett. Gyöny[illegible] zene, pompás táncok. Filléres helyár[illegible]

Felemelkedett a váróterem kemény padjáról és a szeme véletlenül a falon lógó kis tükörre esett. A tükörből pörgekalapos, nagybajuszu parasztgazda bámult vissza. Rátkai ijedten tapogatta meg az arcát: a tükör nem hazudott, néhány óra alatt hatalmas bajusza nőtt. Végignézett magán: gyöngyörü cifra szür borult alakjára, alatta lobogósujju ing, feszes fekete mellény és bő gatya volt a ruházata.

Az előző napi ivástól még kissé borus agyán keresztül mindenféle rejtélyes történet emléke suhant át. De kénytelen volt belenyugodni a megváltoztathatatlanba: mint színész aludt el és mint kisgazda ébredt fel. Kétségbecsetten rogyott le a padra.

— Hagyjanak magamra! — suttogta.

— Dehogy hagyjuk itt komámuramat — ellenkeztek a parasztok —, hiszen a vak is látja, hogy milyen beteg.

Rátkaiból kitört az elfojtott kétségbeesés:

— Ki innen! — orditotta —, hát már aludni se hagyják a szegény parasztot?!!

Ebben a pillanatban kitárult a váróterem ajtaja és nevetve, kacagva betódultak rajta a színész-kollégák. A kollégák, akik kisgazdának maszkirozták ki a sok bortól mélyen alvó Rátkait.

SALAMON BÉLA

mindig és minden helyzetben meg tudja őrizni humorát.

A kitünő művész, aki egyuttal szinigazgató is, a közelmultban hosszu ideig betegeskedett. Influenzája volt és nem léphetett fel.

Betegsége alatt kollégái természetesen naponként meglátogatták. Már lábadozott, amikor egyik, állandó pénzzavarban levő színésztársa felkereste. Salamon Béla ott ült az ágyában és nagy örömmel fogadta a derék színészt.

— Isten hozta, kedves barátom! Mi ujság? Jó hogy jön, legalább nem unatkozom.

— Boldogan látom, hogy direktor ur sokkal jobban van — lelkendezett a színész —, nagyon hiányzik már a szinháznál, bár a szerepeibe én nagy sikerrel ugrottam be.

— Nagyon szép magától — ismerte el Salamon.

— Kedves igazgató uram — bátorodott fel a színész —, emelje fel a fizetésemet.

Salamon nagy sóhajtással dőlt vissza a párnáira:

— Emelni! ... Ahhoz még nagyon gyenge vagyok.

SOMLÓ JÓZSEF

mielőtt az Operaházhoz került volna, vidéken szerepelt és mindenütt nagy sikerrel énekelte a müsoron lévő operák vezető tenorszerepeit. Főleg Kassán és Pozsonyban szokott fellépni s mind a két helyen igen szerette őt a közönség. Ebben az időben történt egyszer Kassán az a baleset, amely életének egyik legmaradandóbb emléke. A Tosca előadásán énekelte Cavaradossi szerepét. A harmadik felvonás levéláriáját megismételtették vele s a Toscával való kettős után nyiltszini tapsot kapott. Megjelentek a fegyveres katonák és következett a kivégzési jelenet. A zene szerint már régen el kellett volna dördülni a fegyvereknek, de véletlenségből mindegyik csütörtököt mondott. Tosca személyesitője énekelte neki, hogy essék el, kénytelen volt tehát lefeküdni a földre, összeesni, mintha a puskagolyók tényleg eltalálták volna. Másnap a sajtó megállapitotta, hogy „Somló ugylátszik annyira megijedt a fegyverektől, hogy szivszélhüdés ölte meg".

SZŐKE SZAKÁLL

nemcsak kiváló színész, hanem kitünő rendező is. Bécsben ő rendezte a „Gold auf Kanada" cimü darabot, amelynek két főszerepét Annie Rosar és Paul Morgan játszották. A két főszereplőnek van a darabban egy hosszu dialógusa, amelyet Szőke Szakáll a próbák alatt nagyon sokszor elismételtetett. Már Isten tudja hányadszor kezdték próbálni a jelenetet. Szőke Szakáll a nézőtér végéből csodálkozva figyelte, hogy Annie Rosar és Paul Morgan a rivalda előtt állnak és halkan beszélnek valamit. Rövid ideig türelmesen hallgatta a hozzá eljutó hangfoszlányokat, de azután felkiáltott a szinpadra:

— Mi ez kérem, szerep vagy privátbeszélgetés?

Paul Morgan visszakiáltott:

— Persze, hogy privátbeszélgetés. Hát nem látod, milyen természetesen beszélünk?!

* **Bemutató a Művész Szinházban.** A *Művész Szinházban* 27-én lesz a premierje Julien de *Breuil* „Rablókaland" cimü vigjátékának. A főszerepeket *Mezey* Mária, *Rátkai* Márton és *Delly* Ferenc játsszák.

Zenei kisszakasz

Az Operaházban nagypénteken minden munka szünetelt, szombaton azonban már a Himfy vasárnapi és az Igor herceg hétfői előadására készültek.

Az Operaház művészei május 3-án délután négy órakor különvonaton utaznak el Firenzébe, ahol négy estén át reprezentálják a magyar művészetet a Maggio Musicale nemzetközi közönsége előtt.

Ifj. Oláh Gusztáv, az Operaház zseniális főrendezője, vasárnap reggel autón indul Firenzébe, ahol a Simone Boccanegra előadását rendezi és Operaházunk előadásainak a szcenikai részét készíti elő.

Dinasztia

Vári—Brodszky-operett a Magyarban

Régi jó operett-ötletet modern formában elevenitett fel a tehetséges *Vári* Pál, mikor a *Dinasztiát* megirta. A királyné és a titkár lángoló szerelme ez az ötlet, amelynek természetes szivfájditó befejezése, hogy a szerelmes szivekben győz a kötelesség, a királynő elmegy uralkodni, a titkár pedig kevésbé előkelő, de nyugalmasabb állást keres s a közönség könnyel szemében boldogan sóhajt fel, hogy szerencséjére nem a trónok magasságában él s igy nem kell, hogy lemondja a másnapi rendesvoust, mert hivja a trón, a korona és a nép.

Vári Pál sok mai ötlettel csinositja a régi mesét. Az atmoszférája száz százalékosan operetti. Az emigrációban élő királyi család egyik tagja biztositási ügynökké lesz, a másik egy amerikai dollármilliomos leánnyal szanáltatja magát s van egy merénylő hölgy is kissé oldaltabb a családban, aki a királyra lő, nem politikából, de szerelemből. A bonyodalmat okozó titkárban a királyné anarchistát sejt, tehát szenvedélyesen flörtöl vele, de rögtön szakit, amikor megtudja, hogy az ifju a royalista pártnak legmegbizhatób embere. Hiába: csak az ellentétek vonzzák egymást. A mese során az ősök galériája többször megelevenedik s az utódok cselekedeteiről véleményt mond. Ilyenkor a darab görög dráma benyomását kelti, amelyet *Brodszky* hangszerelt.

Mindenesetre a fiatal szerző sok ügyességgel szövi a mesét. A finálékat feszültséggel tölti meg. Különösen tréfás jeleneteiben van sok humor, kedv, ötlet és vidámság. Szentimentális dialógusai kissé tulterjedelmesek. De valószinüleg operettekben ez a szabály. Majdnem bizonyos, hogy még sok jó munkával fog szerepelni a szinpadon, ahol most is bátor és ügyes.

Brodszky Miklós munkája csupa fülbemászó dallam. Gyakran csaknem vigoperaszerüen kiszélesedik. Talán tul is teng a zene, mikor negyedórákon keresztül a szinpadról nem hangzik egyetlen prózai szó. De ezt a tultengést a néző szivesen bocsátja meg. Harmath Imre és Békeffi István márkázzák a pattogó verseket.

Az előadás körül már némi baj van. A zene határozottan nagyhangu tenoristát kiván. Helyette Kertész Dezső és Törzs Jenő állnak szemben egymással s a tenoristaszükségletet egyesült erővel sem elégitik ki. Ebben a kényszerhelyzetben *Honthy* Hanna énekli végig a három felvonást, önfeláldozóan vállalva néha a férfiak szövegét is. Ez a primadonna-totalitás azonban még a legkitünöbb színésznő erejét is tullépi. Honthy Hanna kulturált, remek jó hangu színésznő, de megroskad a ránehezedő teher alatt. Viszont mikor felszabadul, mint például a románc előadásakor, valóban nagyszerü és mindent ment. A komikus-trió: *Kiss* Manyi, *Bilicsi* és *Boros*, halálmegvetően dolgozik. Produkcióikat harsogó derültség kiséri; a többiek közül még a kedves *Zala* Karola, a drámai *Sennyei* Vera, a szép *Simor* Erzsi, az urak közül *Földényi*, a szenzációs *Pataky*, továbbá *Szigeti* és *Pethes* érdemel említést. *Loránth* Vilmos a rendes operettekeret kiszélesitésére törekszik. Lakájok, virágok, toilettek pompája uralkodik a szinpadon; katonai örségváltás, Honthy strettája, ahogy a falról levett lobogóval énekel és más hasonló csecsebecsék, tulzsufoltan és kissé rendszertelenül, ahogy a hol perszifláló, hol pathetikus játékstilusban a közönség egyáltalában nem ismeri végül ki magát és nem tudja, mit vegyen komolyan és min nevessen.

Upor Tibor diszlete káprázatosan érdekes. Mikor a néző ugy érzi, hogy a szinpadnak utolsó csücskét is kihasználta már, még mindig beforgat ujabb szinpadot. Már ezekért a képekért is érdemes megnézni a Dinasztiát.

P.

SZINHAZI MUSOROK

VASÁRNAP

OPERA: Himfy (kezdete ½8).
NEMZETI: Sút a nap (kezdete délután ½4). — A falu rossza (kezdete este ½8).
KAMARA: Kék róka (kezdete délután 4). — Villámfénynél (kezdete este 8).
VIG: Füszer és csemege (kezdete d. u. ½4 és este 8).
MAGYAR: Dinasztia (kezdete délután ½4 és este 8).
BELVÁROSI: Félperces szerelem (kezdete 4 és 8).
MŰVÉSZ: Kékszakáll herceg nyolcadik felesége (kezdete délután ½4 és este 8).
PESTI: Hatodik emelet (kezdete délután 4 és este 8).
ANDRÁSSY: Nem leszek hálátlan (kezdete ½4 és 8).
VÁROSI: Julia (kezdete délután 4 és este 8).
ROYAL: Jushny vendéjátéka (kezdete d. u. 4 és este 8).
TERÉZKÖRUTI: Lulu (kezdete délután ½5 és este 9).
PÓDIUM: Kabaréműsor (kezdete délután ½5 és este 9).
KOMÉDIA: Mandl-mulató (kezdete d. u. ½5 és este ½9).
ERZSÉBETVÁROSI: Ördöglovas (kezdete ½4, 6 és 9).
JÓZSEFVÁROSI: Csókos regiment (kezdete ½4, 6 és 9).
KISFALUDY: Egyetlen éjszakára (kezd. ½4, ¾6 és ¾9).

HÉTFŐ

OPERA: Igor herceg (kezdete ½8).
NEMZETI: A nők barátja (kezdete d. u. ½4). — Aranysziget (kezdete este ½8).
KAMARA: Villámfénynél (kezdete délután 4). — Kék róka (kezdete este 8).
VIG: Füszer és csemege (kezdete d. u. ½4 és este 8).
MAGYAR: Dinasztia (kezdete délután ½4 és este 8).
BELVÁROSI: Félperces szerelem (kezdete 4 és 8).
MŰVÉSZ: Kékszakáll herceg nyolcadik felesége (kezdete délután ½4 és este 8).
PESTI: Hatodik emelet (kezdete délután 4 és este 8).
ANDRÁSSY: Nem leszek hálátlan (kezdete ½4 és 8).
VÁROSI: Julia (kezdete délután 4 és este 8).
ROYAL: Jushny vendéjátéka (kezdete d. u. 4 és este 8).
TERÉZKÖRUTI: Lulu (kezdete délután ½5 és este 9).
PÓDIUM: Kabaréműsor (kezdete délután ½5 és este 9).
KOMÉDIA: Mandl-mulató (kezdete d. u. ½5 és este ½9).
ERZSÉBETVÁROSI: Ördöglovas (kezdete ½4, 6 és 9).
JÓZSEFVÁROSI: Csókos regiment (kezdete ½4, 6 és 9).
KISFALUDY: Egyetlen éjszakára (kezd. ½4, ¾6 és ¾9).

Hangversenyek

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI: KLEIBER: BEETHOVEN IX.

ápr. 21. és 22. Városi, *pont* 8. Báthy, Basilides, Rösler, Losonczy, Szfőv. Énekkarok, Hangv.-Zenekar. 22-ére minden jegy elkelt.

SÁNDOR GYÖRGY ZONGORAESTJE

27-én. Z. fél 9. **Stockholm:** Diabolische Geschicklichkeit... **Warszawa:** Er wird ohne Zweifel Weltruf erwerben! **Riga:** Sein können setzt in Erstaunen...

SONJA TEN KATE KOVALEFSKA

(alt) ária- és dalestje máj. 6 Z. 8.

BASILIDES DALESTJE MÁJUS 11.

Krutsay Erzsi táncestje máj. 24. Z. fél 9.
Josef Kuhn orgonaestje máj. 27. Z. 8.
Missa Solemnis máj. 29. és 30. Vez.: *Kleiber.*

*

A KONCERT RENDEZÉSEI DÁN QUARTETT 22-ÉN

Fuvola-hegedü-cselló-zongora. Különlegesen érdekes egyedülálló **müsoruk** nagy zenei attrakció.

POLDI MILDNER 23-ÁN.

Zongorabérlet. Nagyszerü müsorán: **Schubert:** Wanderer-fantázia, **Schumann:** Karnevál, **Chopin**-sorozat, **Liszt:** Mefisztó-keringő.

Gombás Ferenc gordonkaestje **Szentmihályi, Szöllössy** közr. 25-én.

BÖSZÖRMÉNYI NAGY BÉLA 28-ÁN

adja zongoraestjét. A nagytehetségü fiatal pianista *Hollandiában* és *Németországban* adott turnéján a *leggyönyörübb kritikákat* kapta. Müsorán: **Beethoven** *Diabelli*-variációi, *Bach, Mozart, Liszt, Debussy, Chopin*-müvek.

TICHARICH ZDENKA SZERZŐI EST 29.

V. 8. A szerzői esten **Ticharich Zdenka** saját zongorakompozicióját fogja bemutatni, mig vonósnégyesét **Melles-quartett,** dalait **Báthy Anna** és **Tibor Zoltán** mutatja be.

PIATIGORSKY ÁPR. 30. V. 8.

Mesterbérlet. Kamarazenekar és zongorakisérettel. Nagyszabásu müsorán: **Boccherini:** verseny, **Schubert:** Arpeggione-szonáta, **Mozart:** Szonatina, **Corelli:** Adagio, **Debussy:** Intermezzo (először), *Sztravinszky, Musszorgszky,* de *Falla,* stb.

Rosl Schmid zongoraestje május 3.

Kolisch-quartett május 6. **Kamarazenebérlet.** Müsoron: *Mozart, Schönberg, Beethoven* (op. 59. No. 2.).

BASILIDES-DALEST MÁJ. 11.

„De Svenske" svéd énekkar **Emil Carelius** vez. mellett, *Unden svéd követ* védnöksége alatt 13-án.

„Csodagyermekek a nyomorék gyermekekért" **Bajor Gizi** rendezésében, végleges dátum **máj. 15.** Vigszinház.

DOBROWEN—ERICA MORINI

a **Filharmóniával** május 16. *Mesterbérlet.*
Kolisch-quartett május 6.

* **Mandl-mulató.** (Bemutató a Komédiában.) Szombaton este mutatta be a Komédia uj müsorát, amelyben feltámad a békevilág, bájos, kedves hangulata; a Mandl-mulató és az Ősbudavár, vidám kis dalok, amelyeket a békeévek gondtalan és bodog fiatalsága fütyült a pesti utcán és feltámad Hős Terka, meg az elegáns Carola Cecila, hajdani pesti urak titkos szerelme, meg itt van maga Mandl bácsi is, és a Johnson is, a néger sztepp táncos. Ki ne fogadná őket szivesen, ha kicsit eltorzitva is jelennek meg a kis szinház tradicióinak megfelelően mulatságos és pikáns tréfák során, amelyekért Tábori, Görög, Nádassy, Gömöry, Palásti és egy magát Corvinusnak nevező ur, nyugodtan vállalhatják a felelősséget. A kitünő szinészek szivvel-lélekkel szolgálják a bohókás előadást s itt elsősorban Sarkadi Aladárról kell beszélni, jól esik, hogy hosszu idő után ujra szórakozhatunk ellenállhatatlanul humoros játékán. És a többiek is mind kitünőek. A Johnsont megszemélyesitő Radó, a „kis Rott", a szinház egyik legnagyobb erőssége, a francia gamineséget is tulszárnyalóan pajkos és virgonc Szilágyi Marcsa, Bellák, Misoga, Békeffy Róbert, a rendezésért külön elismerést érdemlő Sziklay József, a hölgyek közül a temperamentumos és tehetséges Kemény Olly, Barna Anci. A közönség sokat tapsolt és egy jólsikerült est kellemes hangulatában távozott.

SZINHÁZAK JÖVŐ HETI MÜSORA

OPERA: Kedden nincs előadás. Szerda: Simone Boccanegra (Népmüv. bérlet). Csütörtök: Himfy (B. bérlet). Péntek: A makrancos herceg; Francia saláta; Háromszögletű kalap (C. bérlet). Szombat: Igor herceg (D. bérl.). Vasárnap: Aida (Köztisztv. előad.).

NEMZETI: Kedd: Sút a nap (N.). Szerda: Aranysziget (K.). Csütörtök: A falu rossza (D.). Péntek: Lear király (A.). Szombat: Lear király. Vasárnap délelőtt: Francillon (vizsgaelőadás); délután: A falu rossza. este: Aranysziget.

KAMARA: Kedd, szerda, csütörtörtök és vasárnap este: Villámfénynél. Péntek, szombat és vasárnap délután: Kék róka.

VIG: Egész héten minden este (csütörtök M. bérlet) és vasárnap délután: Füszer és csemege.

MAGYAR: Kedd (H.), szerda (L.), csütörtök (P.), péntek (V.), szombat, vasárnap délután és este (B. bérl.): Dinasztia.

BELVÁROSI: Szerda kivételével minden este és vasárnap délután: Félperces szerelem. Szerda: Duo.

MŰVÉSZ: Péntekig nincs előadás. Szombat, vasárnap délután és este: Kékszakáll nyolcadik felesége.

PESTI: Egész héten minden este és vasárnap délután: Hatodik emelet.

ANDRÁSSY: Egész héten minden este és vasárnap délután: Nem leszek hálátlan.

TERÉZKÖRUTI. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Lulu.

PÓDIUM: Egész héten minden este és vasárnap délután: Tavaszi müsor.

KOMÉDIA: Egész héten minden este és vasárnap délután: Mandl-mulató.

Velem történt...

A FÉLELMETES GYULAI PÁL

Az én nemzedékem, minekelőtte az élethez közelebb került volna, csúnya mumusnak képzelte Gyulai Pált. Az akkori ujságok sokat foglalkoztak személyével, de ritkán ugy, hogy dicsérték volna. Gyulai Pál még öregedő korában is szigoru őre volt az irodalomnak. Három hatalmas fegyvert forgatott a kezében: az egyik volt a Kisfaludy-Társaság, a másik a Budapesti Szemle, a harmadik az Olcsó Könyvtár, amelyet szintén ő szerkesztett. A Kisfaludy-Társaság portáján nagyon megmérte azt az irót, aki bebocsátásra jelentkezett s a cenzuráról azokkal szemben sem mondott le, akik már bejutottak a társaságba. A sajtóban azért az érdekeltek és az általuk befolyásoltak sokat bántották és csipkedték és az irodalom valóságos krampuszává torzitották alakját. A Budapesti Szemlébe akkoriban még ő maga is irt kritikát és nem éppen kiméletesen bánt el ifjukorunk bálványaival: Jókaival, Mikszáth Kálmánnal és más kevésbé hiresekkel. Keményen pattogó mondatokban itélkezett a kor elevenjei fölött és kapta le lábukról az olyan irókat, akiket a hozzá nem értők és vakon lelkesedők nagysággá növesztettek meg.

Mindezért valami távoli ellenérzés alakult ki bennünk, akkori deákifjakban Gyulai iránt. S mikor 1895 őszének egy délutánján először nyitottam az egyetemnek abba a Szerb-utcai termébe, amelyben Gyulai Pál irodalomtörténeti előadásait tartotta, daccal és neheztelléssel vegyült érdeklődéssel vártam a félelmetes cenzor megjelenését. Megnyilt az ajtó és egy kicsiny öregur kacsázott be rajta. Fölkapaszkodott a katedrára és olvasni kezdett. Már hatvankilenc éves mult akkor Gyulai és az élet bizony elfáraszthatta. Egyhanguan olvasta előadását, abból a litografozott füzetből, amelyet valamelyik tanitványa jegyzett és nyomatott ki. Ahogy lassan csergedező szóval és változatlan hangsullyal olvasta, vagy talán inkább mormolta a szöveget és olvasó szemére mélyen lebocsátkozott a szemehéja, az volt az érzése a hallgatónak, hogy az öregur talán elbóbiskolt és félálmában beszél.

Más Gyulait ismertünk meg az ugynevezett szemináriumi gyakorlatokon. Azokat is délután tartotta, nem a tanteremben, hanem a modern filológiai szeminárium hosszu asztala körül. Mi, a hallgatók, olvastuk ott hangosan dolgozatainkat és vártuk reá az ő birálatát. Abban nem is volt hiányosság. Az öregur szaporán beleszólt a felolvasásba és türe szurt minden nyelvi és stilusbeli fonákságot. Kedvesen csufondárosak voltak megjegyzései. De az ellentmondást sem vette rossz néven, sőt mintha inkább kedve telt volna benne. Közben szivesen visszaemlékezett régmult idők régmult embereire, kortársaira, irókra és költőkre, Vörösmartyra, Arany Jánosra, Deák Ferencre.

A szeminárium élén a szénior állt, rendszerint felsőbbéves hallgatója a bölcsészeti karnak. Ő volt az öregur meghitt embere, hazakisérője előadás után és kisérője, mikor fekete magyar ruhájában a Kisfaludy-Társaság üléseire indult elnököllni.

Egyszer egy téli délután a szénior halkan kinyitotta a szeminárium ajtaját és ránk szólt, fiatalabbakra, akik a szomszédos könyvtárszobában hangoskodtunk.

— Pszt! — mondta titokzatosan mosolyogva. — A méltóságos ur a Romhányiból olvas.

Belestünk a félig nyilt ajtón a szomszéd szobába. Gyulai Pál a hosszu asztal előtt ült és szeméhez közel tartva a könyvet, olvasott. Nehány idősebb deák volt a hallgatósága. Nekik olvasott sajátos, deklamáló módján, amely szinte éneklés volt; olvasott töredéknek maradt költői elbeszéléséből, amelyet még 1872-ben hagyott félbe, de mindig folytatni és befejezni készült. A léha és haszontalan Romhányi gróf anyegini alakját rajzolta meg benne, Romhányiét, aki lelketlenül megtöri az érte rajongó Csáth Ilonka szivét, mignem, amikor már késő, amikor már Ilonka másnak a felesége, igazi mély szerelemre gyulad iránta.

Ma is hallom, amint Gyulai Pál, az irodalom Péter apostola és lángpallósu arkangyala, kora jelentéktelen iróinak kegyetlen ráncbaszedője és a sajtó mumusa, önmaga emlékeibe süppedve és elérzékenyülten kántálja a sokszor idézett szép költői sorokat:

Világ rezg még az ablakokban,
S kihangzik egy halk, méla dal,
A zongorának bus akkordja,
Az őszi szél sóhajtva hordja,
A csendben nyugvó parkon át,
Egy régi ének dallamát.

Elek Artúr

Velem történt...

LAKÁJNAK NÉZTEM AZ UDVARNAGYOT

Szép tavaszi nap volt. Szerkesztőm aranyszegélyes meghivót nyujtott át:

— Este kilenckor udvari fogadóestély van. Szép és kimeritő tudósitást kérek. Ügyeljen, hogy a megjelentek névsorából senki se maradjon ki.

Frakkosan, cilinderben, pontosan indultam a nagy eseményre. Lámpalázam volt, hiszen a királyi palotát addig csak kivülről láttam. Azonban a fiatalság önbizalmával vágtam magam a gumikerekü fiakkerbe. Majd csak sikerül a tudósitás.

A Lánchidnál már belekerültem a kocsik áradatába. Egymásután vágtattak a szebbnél-szebb fogatok frakkos, diszmagyaros és egyenruhás urakkal fel a Várba. Nemzetközi oktatásügyi kongresszus volt Budapesten. Külföldi kultuszminiszterek, egyetemi professzorok és tanárok érkeztek a kongresszusra. A japán közoktatásügyi miniszter is itt volt. Ezek tiszteletére adták az udvari estélyt.

Ferenc József király néhány nappal előbb meghült, nem jöhetett Budapestre és helyette József kir. herceg fogadta a kongresszus résztvevőit.

Alig léptem be a tündéri fényben uszó Habsburg-terembe, hármas kopogás jelezte a kir. herceg érkezését. A fenség kiséretével belépett, meghajlással köszönte meg a harsány éljenzést és egyenesen a négyszögalaku sorban felállitott urakhoz lépett és megkezdte a cerclét.

Elővettem a jegyzőkönyvet, ceruzát és munkához láttam, hogy elsősorban a jelenlevő előkelőségek névsorát állitsam össze.

Néhány lépésnyire magastermetü udvari egyenruhás ember állott. Sötétzöld frakk feszült rajta és a frakk gombjaiba a koronás udvari cimer volt vésve. Szigoru tekintettel nézett körül a teremben. Valami főlakájnak véltem, aki a többi lakájokat ellenőrzi.

Odaléptem és a fiatal ujságiró fölényességével megszólitottam:

— Mondja csak, barátom, kik vannak a fenséges ur kiséretében?

Kissé féloldalt állott. Bosszus, sértődött tekintetet vetett rám a szeme szögletéből, majd gunyos mosoly jelent meg az arcán.

— Nekem nem imponálsz, te főtányérnyaló — gondoltam — felőlem mérgelődhetsz, ahogy akarsz, csak felelj.

— Ön nyilván ujságiró? — mosolygott.

— Láthatja, barátom — toltam eléje a jegyzőkönyvet — no, csak mondja gyorsan az urak nevét.

— Hát kérem, ujságiró ur — mosolygott kedélyesen, ugy, hogy ez a lakájbizalmaskodás most már engem bosszantott — irja csak. Őfensége mellett áll Batthyány gróf szolgálattevő kamarás, az az ur, aki a pálcával koppantott, Jambrikovich udvari titkár, mellette...

— Gyorsabban, gyorsabban a neveket — szóltam rá.

— Annyira sürgős, ujságiró ur ?— kacagott föl majdnem hangosan.

Már ajkamon volt, hogy erélyesen rendreutasitsam. Ebben a pillanatban felém fordult és plasztrónjáról a szemembe villant az aranygyapjas rend.

— Pardon... bocsánat... ezer bocsánat — hebegtem zavartan és önkéntelenül hátráltam néhány lépést.

Ijedtségemen még jobban felvidult.

— Tessék csak, ujságiró ur! Parancsoljon velem! Hiszen a „barátja" vagyok.

Szerencsére egy testőrtiszt lépett hozzá és sugott valamit. Az alkalmat felhasználva, gyorsan elvonultam. Lakájt szólitottam meg, aki frissitőkkel megrakott tálcát vitt.

— Mondja kérem — mutattam az aranygyapjas rendjelüre — ki az a zöldfrakkos ur?

— Pálffy herceg, az udvarnagy — felelte öblös, mély hangján.

Nagyon vigyáztam, hogy ne kerüljek többé a herceg szemei elé. Ez volt a debutálásom az udvarnál.

Szirmay István

KÖZGAZDASÁGI UJSÁG

263 milliomosa van Magyarországnak

A „Beruházási hozzájárulás" az adóstatisztika tükrében

Az 1938—39-es kincstári évre szóló költségvetéssel együtt a pénzügyminiszter beterjesztette a képviselőháznak az 1936. évi *adóstatisztikát is.* A magyar adóstatisztika rendkivül részletes, nagyszabásu mü; megérthető, ha több mint egy esztendővel az illető adóév vége után kerül nyilvánosságra. Ezuttal annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert a benne található adatok képezik *az uj nagy beruházási hozzájárulás alapját,* amelyek eddig csak az 1935. évre voltak ismeretesek. Az 1936-os statisztika azonkivül erősebben a részletekbe bocsátkozik, mint az előző évi, igy különösen *a társulati adó alá eső vállalatok adatainál,* ami talán éppen arra vezethető vissza, hogy a készülő beruházási hozzájárulásra való tekintettel az illetékes tényezők a rendelkezésre álló adatoknak részletesebb statisztikai feldolgozását rendelték el.

Mennyit fizetnek a milliomosok?

Az uj statisztikából arról értesülünk, hogy *vagyonadót* Magyarországon 1936-ban 147.748 személy fizetett, de *ebből 121.287-nek kisebb volt a vagyona 50.000 pengőnél,* ugyhogy csak kereken *26.000 személy esik a „beruházási hozzájárulás" alá.* Ezek közül *263-nak volt egymillió pengőnél nagyobb vagyona.* Ötmillió pengőnél nagyobb vagyont csak 15 személy mutat ki Magyarországon és ezek közül *kettőnek* 6 és 7 millió, ugyancsak kettőnek 7 és 8 millió, *egynek* 8 és 9 millió, *egynek* 10 és 11 millió és megint *egynek* 13 és 15 millió pengő között volt a vagyona, *egyetlen személy pedig 50 milliónál magasabb vagyon után adózott.* Ennek az egy személyiségnek a vagyonadója *7.2%-át teszi ki az összes Magyarországon fizetett vagyonadónak.* Az egymilliónál nagyobb tiszta vagyon felett rendelkező személyek a parlament előtt fekvő törvényjavaslat szerint *14%-os kulcs szerint* fogják a beruházási hozzájárulást fizetni; a földbirtokra eső vagyonrész után azonban *az adóalap 8/8-ad része levonható.* Ezen személyekre körül belül *600 millió pengő vagyonadóalap esik,* ugyhogy — tekintve, hogy nagyrészt földbirtokról van szó — Magyarország 263 milliomosától 70—80 millió összegü beruházási hozzájárulás várható.

A teher felosztása egyes vagyonkategóriákra

Vagyontárgyak szerint az egyes vagyontömegek a következő módon oszlottak meg:

A természetes személyek hozzájárulási alapja:
(millió pengőben)

	Összes vagyon	Ebből 50.000 P-nél kisebb	Marad: beruházási hozzájárulás alá eső vagyon
Mezőgazdasági ingatlan	2.488	1.062	1.426
Mezőgazd. üzemi tőkéje	255	124	131
Házbirtok	3.196	1.067	2.129
Kézmüipar üzemi tőkéje	270	131	139
Gyáripar üzemi tőkéje	51	3	48
Keresk. üzemi tőkéje .	389	172	217
Bányamüvelés üzemi tők.	18	1	17
Tőkevagyon	451	59	392
Egyéb	37	10	27
Összesen	7.156	2.629	4.526
Levonható tőketart. .	984	260	724
Tiszta vagyon . . .	6.172	2.369	3.802

A vagyonadóköteles kereken 6.2 milliárd pengő tiszta vagyonból tehát *3.8 milliárd esik a beruházási hozzájárulás alá.*

Ebből 1.56 milliárd jut a *mezőgazdaságra,* amiből a tőketartozások levonása után mintegy 1.30 milliárd maradhat meg. Mivel a földbirtok után az átlagos hozzájárulási kulcs 5%, a beruházási hozzájárulásból *cca 65 millió fog a mezőgazdaságra esni.*

A *házbirtokról* alább külön szólunk. A *gyáripar* és *bányamüvelés* tőkéje a fenti statisztikában azért szerepel ilyen csekély összegekkel, mivel itt a természetes személyek vagyonáról van szó, az ilyenfajta üzemek pedig Magyarországon tulnyomóan *részvénytársaságok* kezén vannak.

Mivel a mezőgazdaság bruttó 1.56 milliárd után fizet, a többi kategóriára, a fenti táblázatból kiszámithatólag bruttó 3 milliárd jut, mint a beruházási hozzájárulás alapja. A *tőketartozások* levonása után ez az összeg *cca 2½ milliárdra* redukálódik. Sematikusan számitva, e 2.5 milliárd után átlag 8% fizetendő, vagyis *200 millió fog a nem-mezőgazdasági adóalanyokra jutni.* Vagyis, ha a mezőgazdaság 65 milliót, az egyéb adózó természetes személyek 200 milliót fizetnek, összesen 265 millió, óvatosan számitva azonban csak 250 millió fog ezektől a kategóriáktól begyülni. Mivel pedig összesen 600 millióra van szükség, *350 milliót vetettek ki a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra,* lényegileg tehát a részvénytársaságokra. Bizonyos „csendes tartalék" van még azoknál az adózóknál, akik — mint pl. az egyházi intézmények — sem a természetes személyek, sem a vállalatok kategóriája alá nem esnek, de a hozzájárulás fizetésére a javaslat szerint kimondottan kötelesek.

A természetes személyek *nem-mezőgazdasági vagyonára* kivethető 200 millió két szempontból módosul: először is *levonhatók az adó-alapból a természetes személyek kezén lévő kötvények és részvények,* másodszor is *a házvagyon külön elvek szerint fizeti a beruházási hozzájárulást.* A természetes személyek kezén lévő kötvény- és részvényvagyon azonban nem lehet nagyon jelentékeny összeg, mert csak egy része a 392 millió pengővel kimutatott tőkevagyonnak. Ha feltesszük, hogy cca 200 millió, akkor a kincstár ezen a cimen mintegy 16 millió beruházási hozzájárulástól esik el.

A háztulajdonos helyzete

A *háztulajdonosok* a beruházási hozzájárulást nem a közönséges vagyonadónál érvényes értékelési szabályok szerint fizetik, hanem olykép, hogy *a tiszta bérjövedelmet,* illetőleg haszonértéket *7%-kal tőkésitik.* Az itt tárgyalt statiszika szerin a magyarországi háztulajdonosok

bruttó bérjövedelme, lakások és üzlethelyiségek után	**343 millió**
a saját használatban lévő házak, ill. házrészek haszonértéke . .	**166 „**
az összes házadóalap tehát . . .	**509 „**

pengő volt. *Ebből az adómentes házakra jutott kerek 120 millió pengő.* A befolyt házadó 62 millió pengő volt, az adómentes házaknál 19 millió elméleti bevételről mondott le a kincstár.

Tudvalévőleg a házadóhoz körülbelül *150% különféle pótlék* járul. Ezekkel együtt tehát nem 62 milliót, hanem *cca 150 milliót fizettek a magyar háztulajdonosok.* Az adómentes házaknál elmaradt, adótechnikai nyelven „eszményinek" nevezett házadó pótlékaival 50 milliót tett volna ki.

A beruházási hozzájárulásnál *a tényleg befolyt házbérből és az élvezett haszonértékből levonható a házadó, járulékaival együtt és az elmaradt „eszményi" házadó is, járulékaival együtt.* Vagyis, a fent kereken 500 millióval kiszámitott házbérjövedelemből és haszonértékből levonható összesen 200 millió házadó és „eszményi" házadó. Marad 300 millió. Ezt az összeget kell 7%-kal kapitalizálni, ami annyit jelent, hogy a beruházási hozzájárulás szempontjából az összes házadóköteles házak *tőkeértéke 4.2 milliárddal* vehető fel. Mivel ehhez még hozzászámitják az adómentes házaknál az adómentesség még le nem járt részében rejlő tőkeértéket, a magyarországi házak igy kiszámitott összes értéke mintegy *4.5 milliárdra* tehető. Ezzel szemben a vagyonadó-statisztikában, mint első táblázatunkban látható, csak 3.2 milliárddal szerepelnek, ugyhogy a most a törvényhozás előtt fekvő javaslat szerint *a házvagyont mintegy 40%-kal fogják magasabban értékelni, mint a normális vagyonadónál.* A beruházási hozzájárulás alá csak az 50.000 pengőnél nagyobb vagyonu háztulajdonosok esnek és mivel ezek házvagyona a fenti első táblázat szerint, a vagyonadó mértékével mérve 2.1 milliárd, a beruházási hozzájárulásnál közel 3 milliárd lesz (40%-kal nagyobb) az őreájuk eső bruttó hozzájárulási alap. *A tőketartozások levonása után is legalább 2.5 milliárdra tehető a háztulajdonosokra eső hozzájárulási alap,* ugyhogy 8%-os átlagos kulcs mellett, a háztulajdon egyedül kereken 200 millióval fog előreláthatólag hozzájárulni a nemzeti beruházási alaphoz. Ez ugyanannyi, mint amennyit a nem földbirtokban lévő vagyon teljes hozzájárulásaképpen fentebb kiszámitottunk, de a föld- és házbirtok mellett adózó vagyon, a kötvény- és részvényvagyon levonása után, tényleg, mint a táblázatból is látható, aránylag csekély.

Be fog folyni a vállalatok 350 milliója?

A társulati adó alá eső vállalatoknál, mondjuk rövidebben: a részvénytársaságoknál (bár a szövetkezetek és kft.-k is idetartoznak) a beruházási törvényjavaslat 10%tól 20%-ig terjedő progresszivitást állapit meg. Következő táblázatunk, amelyet (ugy, mint az előzőt is) a statisztika különféle adataiból magunk állitottunk össze, mutatja, hogy hány részvénytársaság — és mennyi tőkével — esik a progressziv skála egyes fokozataiba:

A részvénytársaságok hozzájárulása

Skála (saját tőke mettől meddig)	Ebbe a lakozatba esik hány társaság?	mennyi tőke van? (millió P)	Adókulcs	Tehát a beruházási hozzájárulás (millió pengő)
100.000 P-ig	4571	92.5	10%	9.25
100—250.000 „	718	116.0	11%	12.76
250—500.000 „	316	114.5	12%	13.74
500—750.000 „	124	75.0	14%	10.50
750.000—1 milliólig	91	81.0	16%	12.96
1—5 millió P-ig	218	467.0	18%	84.06
5 millió P-n felül	86	1,303.0	20%	260.60
Összesen	6124	2,249.0		403.87

Mint e táblázatból látható, *az összes terheknek 65%-a arra a 86 magyar részvénytársaságra esik, amely 5 millió pengőnél nagyobb saját tőke felett rendelkezik.* Ezek közül kerülnek ki nagyobbrészt azok a vállalatok, amelyeknek részvényeit a *budapesti tőzsdén* jegyzik.

A fenti táblázat azonban csak nyers tájékozást nyujt, mert a beruházási hozzájárulás kiszámitásánál a törvényjavaslat szerint nemcsak a saját tőke, hanem *az utolsó három üzleti év átlagos tiszta nyereségének* (társulati adóalapjának) *4%-kal kapitalizált tőkeértéke is tekintetbe veendő* és a hozzájárulás a kétféle tőkeérték középarányosából számitandó ki. Ilymódon érik el, hogy a saját tőke mellett a rentabilitás is bizonyos fokig érvényre jut a kivetésnél.

A rentabilitás ilymódon való beépitése által a fenti táblázatban 403 millióra kiszámitott hozzájárulás csökkenni fog. Tekintetbe veendő ugyanis, hogy az adóstatisztika szerint az összes vállalatokra eső 2249 millió saját tőkéből *682 millió esett olyan vállalatokra,* amelyek a társulati adót nem a jövedelem, hanem a tőke után fizetik, mert vagy veszteségesek, vagy csak igen csekély nyereséget mutatnak ki. Ezeknél a vállalatoknál a rentabilitási érték *csökkenteni* fogja az adóalapot, igaz, hogy maximálisan 25%-kal, mivel a javaslat szerint az adóalap nem lehet kevesebb, mint a saját tőke 75%-a. Számitásaink szerint (amelyeket itt részletezni nem óhajtunk) ezen vállalatok hiányos rentabilitása közel 30 millió pengővel fogja az összes vállalati hozzájárulások összegét csökkenteni, ugyhogy a fenti 403 millióból *mintegy 375 millió marad fenn, mint a vállalatok beruházási hozzájárulása.*

Azoknál a vállalatoknál, amelyek *megfelelően jövedelmezők,* a rentabilitás alapján kiszámitott érték részben a saját tőke szerinti érték felett, részben ezen érték alatt lesz. Hogy erre példákat mondjunk: a *Magyar Általános Kőszénbányánál* a látható saját tőke 88 millió, a 4%-kal tőkésitett rentabilitás azonban cca *150 millió,* ugyhogy az adóalap, ha a saját tőkéből indulunk ki, felfelé, mintegy 120 millióra lesz korrigálandó. Viszont a *Salgónál* éppen forditva áll a helyzet; itt a látható saját tőke *84 millió* pengő, a rentabilitás alapján kiszámitott érték azonban csak cca *63 millió* pengő, ugyhogy az adóalap lefelé, *mintegy 74 millió pengőre* lesz korrigálandó, feltéve, hogy az intern mérlegadatok nem mutatnak lényeges eltérést a hivatalos mérlegből. Ez a két példa mutatja, milyen különböző a helyzet még az egymás-

SZINHÁZ

Démon

A Magyar Szinház szombati bemutatója

Félek a regényírótól, ha színpadra lép. Mennél vérbelibb elbeszélő, annál inkább. Hiszen a műfaj-különbség regény és dráma között lényegbevágó. Nemcsak a formára terjed ki, hanem a tartalomra is, nem szólva a tehetség adottságának, a megmunkálás, felépítés és kifejezés eszközeinek másneműségéről. Megvallom hát: François *Mauriac* első színdarabja elé sem tekintettem némi féltő-félő szorongás nélkül. Éppen azért, mert ez a »katolikus Gide« valóban született regényíró. Érzésem szerint a mai francia regényirodalom legeredetibb és legmaradandóbb értéke, mindenesetre reprezentatív mestere, akit méltán illet meg a költői rangjelzés. A színházi életrajzszabászok és drámafelsőrész-készítők szinte kizárólagos uralma idején ugyan kiért érdemes izgulnia a kritikusnak, ha nem egy olyan igazi íróért, mint Mauriac? Az ő sikere igazán szívügye a színpadon egyre ritkábban jelentkező tiszta irodalomnak, művészetnek és költészetnek. Nos, sietve és örömmel írom ide: aggodalmam ezúttal merőben fölösleges volt. A *Démon* kivétel a szabály alól. Regényíró műve és mégis drámai síkba mélyített lelki-konfliktusok foglalata. A legnemesebb és legérdekesebb, legjobb értelemben vett színház. Mauriacot most sem hagyta el szerencséje. Mint regényíró könnyen és simán érvényesült. Siker, gazdagság, akadémiai tagság és világhír már fiatalon kijutott neki. És sikerült mingyárt elsőízben, egyetlen lendületre meghódítania a színpadot is, biztosan suhanva át ama veszedelmes szakadék fölött, amely a regényt a drámától elválasztja.

A *Démon* — amelynek eredeti címe *Asmodée* — fojtott izzású lélekdráma. Az örök-nyugtalan *lelkiismeret* harca a kísértő (még szenteket is megkísértő) bűnnel. Hősei *szenvedő* emberek, akár jóságra törekvők, akár az ősgonosz megszállottjai. A *hit* napjának derűs békéjéből alig itt-ott hull rájuk megnyugtató fényfolt. Mert Mauriac katolicizmusa korántsem a boldog tétlenség, a passzív jámborság és imádkozó kegyesség diadalát hirdeti. Ellenkezőleg: szemléletében a hivő ember élete nem egyéb, mint szakadatlan küzdelem a körötte settenkedő rosszal. Tévedések lápjain át kanyargó, sötét és nehéz út, a megigazulás felé, amely Isten kegyelme nélkül elérhetetlen. Ezt a jansenista hagyományokban gyökerező, de a gall szellem szabad sugárzásában minden rideg, aszketikus szigorát elvesztő, fanyar humorig tisztuló, emelkedett katolikus felfogást tükrözi öt képre osztott színműve is. A *Démonban* ezért sokkal inkább az alakok gazdag, bonyolult belső rajzán, nyugtalan és nyugtalanító lelki drámáján van a hangsúly, mint a lényegből önmagában keveset eláruló, külső történésen. Mauriac mély és komoly erkölcsi problémákat boncol a reális, sőt majdnem hétköznapi felszín mélyén. Figuráinak érzés- és gondolatvilágát szinte az élethez való minden viszonylatában felmutatja, a lélekelemző regényíró alaposságával. Darabja mégis *eleven* dráma marad. Megindítóan *emberi* színjáték, amelynek ragyogó dialektikájú párbeszédei és mesterien fölépített jelenetei mindvégig fokozódó érdeklődéssel kötik magukhoz a néző feszült figyelmét.

A színmű eredeti címe Le Sage »sánta ördögére« utal, aki valamikor leemelte Madrid háztetőit a kíváncsi alkalai diák előtt, hogy megmutassa neki: mi történik alattuk, az emberi élet nagy színpadán? Mauriac *Démona* egy régi, előkelő gascognei kastély falai közé enged bepillantást, ahol a ház szép, fiatal özvegy úrnőjének, Marcelle de Barthasnak kacér-mosolygó vallomása szerint — amelyet Harry, az angol »cserediák« előtt tesz — »sohasem történik semmi«. Semmi, csak... a jó és rossz, erény és bűn, hit és kísértés tragikus párviadala, egy látszólag ártatlan idill mögött. Évek óta egyetlen férfi-lakója a kastélynak Couture, a kicsapott papnövendék, Barthasné fiának nevelője, egy modern Tartuffe, aki azonban minden gonoszsága mellett maga is gyötrő szenvedések áldozata, mert reménytelenül szerelmes az özvegybe. Van benne valami szuggesztív, démoni erő, amivel hatalmában tartja Barthasné, sőt az egész család lelkét. A fiatal özvegy — akit az állandó szemforgató, »morális« ellenőrzés arra kényszerít, hogy visszafojtsa eleven asszonyiságát — sem vele, sem nélküle nem tud élni. Legalább addig, míg Harry meg nem érkezik: azt hiszi. Ennek a kedves, tiszta, rokonszenves ifjúnak jelenléte aztán egyszerre megtöri a nevelő gonosz varázslatát. Barthasné fölszabadul a rákényszerített aszkézis nyomása alól s beleszeret Harryba, a legyőzött Couture pedig dühében elhagyja a kastélyt. De az özvegy boldogsága csakhamar fájdalomba keseredik. Harry nem viszonozza szerelmét, ellenben a fiatalság természetes érdeklődésével Barthasné leánya, Emmy felé fordul, aki viszontszereti őt. Fölébredt féltékenységében az anya visszahívja Couture-t, hogy annak segítségével próbálja leányát eltéríteni Harrytól s »megmenteni« a zárda számára. Szenvedélydiktálta kísérlete azonban balul üt ki, mert a nevelő, csakhogy visszaszerezze régi hatalmát imádott úrnője fölött, a fiatalok pártjára áll és Emmyben fölkelti a legszörnyűbb gyanut — anyja ellen. A gonosz szándék végül mégis a jónak diadalát segíti elő. Barthasné ráeszmél tévedésére, amely egészen a couturei képmutatás örvényéig sodorta. Az utolsó percben visszafordul s most már maga hárít el minden akadályt leánya boldogságának útjából, vállalva a lemondás fájó, de megbékéltető keresztjét.

Ez a mese-vázlat alig sejtteti a színmű igazi kvalitásait, az író költői mondanivalójának lényegét, amely itt — mint jeleztem — elsősorban az alakok lelki sokrétűségébe ágyazódik s a belső utalások és vonatkozások gazdagságán keresztül teljesedik ki. Az angol fiú nyerseségében is szeráfi megmintázása, anyának és leányának bensőségesen meghitt, gyengéd kapcsolata, az exszeminarista önkínzó szatanizmusa, a vallásos elem szerepe a francia családi életben, az özvegy féltékenységének öntudatlan fellángolása és lefojtott szerelmének érzelmi mérgezettsége, a mindnyájunkban lakozó »démon« félelmes hatalmának szimbolikus-reális megvillantása adja meg a darab sajátos mauriac-i tartalmát, azt a szellemi és művészi aranyfedezetet, amely a *Démont* a mai európai drámaírás egyik legnemesebb értékévé avatja. Mindezt tekintetbe véve, nem hallgathatjuk el, hogy Mauriac nagy művének, épúgy, mint az annak idején elszalasztott két költői Lavery-darabnak, a Nemzeti Színház színpadán lett volna igazán méltó helye. A Nemzetinél azonban, úgylátszik, híven kitartanak amellett, hogy manapság már nincsenek költők, csak mesteremberek. Ha pedig netán mégis akadnának: annál rosszabb rájuknézve. Mert pár év óta ott ugyan — hiába »fú délről« — sehogysem »ismerik meg a solymot a gémtől«.

Ami különben a Magyar Színház előadását illeti, nincs okunk elégedetlenségre. *Makay* Margit az özvegy nehéz szerepében finom árnyalású művészi skálájának valamennyi hangját egyforma tisztasággal szólaltatta meg. Kitűnő *Földényi* Svengáliba ojtott Tartuffe-je. Ez az ördögien gonosz és pokolbeli kínokat szenvedő nevelő a kiváló színész legerőteljesebb alakításai közé tartozik, ha helyenként híjjával van is annak a *belső* démoniságnak, amely fölöslegessé tehette volna a halmozott külsőséges vonások érezhető kiélezését. *Perényi* bumfordi, angyalian egyszerű, hamvas-lelkű angol »cserediákja« elragadó, művészileg egységes és tökéletes, eleven portré. Sok őszinte, finom hangot üt meg *Somló* Valéria, az ártatlan kis Emmy szerepében, bár itt-ott még hiányzik belőle az érzelmi átkötés biztonsága. De a többiek közül is elismerés illeti *Simor* Erzsébetet, *Vándory* Gusztávot és *Dávid* Mihályt, *Bródy* Pál rendezővel s a megkapóan szép díszlet tervezőjével: *Upor* Tiborral együtt.

Heltai Jenő fordította a darabot. Munkája méltó Mauriachoz és önmagához. Ennél nagyobb dicséretet nem mondhatunk róla.

Kárpáti Aurél.

*

François *Mauriac* híres művének premierje ünnepi külsőségek közt folyt le a Magyar Színházban. A bemutatón egész sor ismert, kiváló író, művész és egyéb közéleti kitűnőség élén *József Ferenc* főherceg és *Anna* főhercegasszony tapsolt a szereplőknek; a világhírű francia író darabjának premierjén Gaston *Maugras* budapesti francia követ is megjelent s ott volt a kultuszminisztérium két államtitkára, *Zsindely* Ferenc és báró *Wlassics* Gyula is.

Művészpár

Fodor László háromfelvonásos komédiája, amelyet szombaton este mutatott be a *Pesti Színház*, elmés eleganciájával egyike a legfinomabb színpadi játékoknak. Játék, amelynek a témája maga a játék, színdarab, amelynek tárgya a színház. A színház, ami Fodor László számára: élet, élmény, élettartalom. Fölényes írástudása óvta meg attól, hogy darabja ilyenformán ne váljék egy belső komplexummal való véres vergődéssé, hanem azzá legyen, amivé lett, virtuóz öntésű bájos, bölcs, mulatságos komédiává. Itt a nézőt nem bántja az ottfelejtett állvány, nyers gerendázat, kapja magát a tiszta, kész épületet csipkefinom erkélyeivel és elragadó búvóhelyeivel. A *Művészpár* két sztár története, a világhírű szerző legtisztább, legéretteb munkája. Nincs benne egy fölösleges momentum vagy kártevő perc. Végig csupa feszültség, fordulat, ötlet, vicc, meglepetés. Legjobb játék minden indiszkrét líra nélkül a mesterségbeli tudás szédítő trapézmagasságában. Rendkívül fogják szeretni ezt a remekbe készült játékszert, a Pesti Színház remekbe készült előadásban. *Páger* Antal és *Mezey* Mária verejtéknélküli, habkönnyű és mégis oly emberi virtuozitása a tökéletes Fodor-stílus. *Básthy* Lajos soha ilyen jó nem volt,, mint most, *Ladomerszky* Margit, *Gárdonyi* Lajos, *Pártos* Erzsi, *Bárdi* Ödön, *Oláh* Böske, *Keleti* László, *Egry* István, egyik pompásabb, mint a másik. Az ember igazán zavarban van, hogy kit dícsérjen jobban ebben az előadásban, amely éppen úgy dícséri *Tarnay* Ernő briliáns rendezését, mint a tökéletes színpadok *Vörös* Pál artisztikumát. **L. L.**

Kiss Ferenc — méltóságos úr

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti, hogy a kormányzó a kultuszminiszter előterjesztésére *Kiss* Ferencnek, a Nemzeti Színház örökös tagjának, az Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémia igazgatójának *az V. fizetési osztály jellegét adományozta.*

Kiss Ferenc

Méltóságos úr lett tehát *Kiss* Ferenc, az a magyar színész, akinél több, nemesebb, művészibb és magyarabb méltósággal senki nem tud megállni s körültekinteni a színpadon.

A hivatalos híradás váratlanul jött s mindenkit készületlenül ér. Szombat estig még sem a Nemzeti Színházban, sem a Színiakadémián, sem egyebütt nem tudtak még a kitüntetésről, amely *Kiss* Ferencet érte s amikor a *Pesti Napló* szombat este beszélt vele, ő maga közölte velünk, hogy tőlünk kapja az első gratulációt. (Csak győzze majd fogadni a többit!)

— Tiszta szívből, igazán *boldog vagyok* — mondotta kérdésünkre ezután *Kiss* Ferenc. — Nemcsak azért, mert megkaptam a legnagyobb kitüntetést, ami színészembert érhet s nemcsak azért, mert eltölt a jó érzés, ha rágondolok, hogy *miért* kaptam: azért nyilván, mert húsz esztendeje iparkodom becsületesen dolgozni s *húsz esztendeig nem volt más gondolatom, mint a színház.* Nemcsak ezekért vagyok a legboldogabb, hanem legkivált azért, mert *ez az öröm ép a nemzetnek húsz év óta legszebb ünnepnapján ért engem* — mert ezt az örökre felejthetetlen napot még meg is tetézhetem az én külön kis ünnepemmel.

S azzal már indult is a Fészekbe, ahol félóra mulva ünnepi közönség előtt, ünnepi estén szavalta el Kölcsey Himnuszát...

(*) Márkus Emilia emlékirataiból olvas fel a Vajda János Társaság zártkörű ülésén. Érdekes felolvasóestéje lesz a Vajda János Társaságnak november 8-án, kedd este ½8 órakor. A társaság Andrássy út 2. szám alatti helyiségében *P. Márkus* Emilia, a Nemzeti Színház örökös tagja »*Emlékeim*« címmel felolvas *emlékirataiból.* Utána *Heltai* Jenő mutat be *részleteket új színművéből,* majd *Révay* József ad elő. A felolvasóülésen, amelyen *Kárpáti* Aurél elnököl, *csak meghívottak vehetnek részt.*

(*) Kész a Vígszínház legközelebbi ujdonságának szereposztása. A Vígszínház, mint jelentettük, legközelebbi ujdonságának, a *Fészek* című darabjának főszerepére *Titkos* Ilonát szerződtette. A többi főszerepet *Tolnay* Klári, *Vizváry* Mariska, *Pécsi* Blanka, *Vágóné* Margit, *Ligeti* Juliska, *Beleznay* Margit, *Kormos* Márta, *Sitkei* Irén, *Zala* Karola, *Somlay* Artur, *Ráday* Imre, *Ajtay* Andor, *Lészay* Tibor és a kis *Szepes* Iván játssza. A darabot *Hegedüs* Tibor rendezi, *Vörös* Pál díszletei között.

(*) Bartók-bemutató Newyorkban. A newyorki filharmonikusok zenekara a téli szezón elején mutatja be *Bartók* Béla klarinétra, hegedűre és zongorára írt művét, amely nemrégen a *londoni* bemutatón nagy sikert aratott. A *Bartók*-művet valószínüleg *Stokowski* fogja dirigálni.

„Magyar a magyarért" táncdélután

a Haraszti-iskolában ma délután 6 órától a Felvidék visszacsatolásának ünneplésére. Bevétel 20%-át az akció javára fordítjuk. Meghívó igényelhető V., Gróf Tisza István u. 1. Tel.: 18—28—22.

(*) Megállt a próba s ünnepségre gyült a társulat a Vígszínházban a trianoni határ megszűntének percében. Szombat délelőtt 10 órakor a Vígszínház igazgatósága, művészei és műszaki alkalmazottai, akik próbára jöttek be a színházba, *megszakitották a munkát, összegyültek a kivilágitott színpadon,* ahol *Hegedüs* Tibor főrendező néhány megindult szóval emlékezett meg arról, hogy *ebben a percben szűnik meg honvédeink léptei alatt a húszéves szenvedést jelentő trianoni határ.* A színház megható háziünnepe a Magyar Hiszekeggyel ért véget, majd a szereplők folytatták a próbát.

(—) Olasz módszer Meszlényi karnagy Énekművészeti Szemináriumában. VI., Lázár u. 18. T.: 1—14—559.

FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG

bérleti hangv. nov. 16. Városi Színház

FURTWÄNGLER

egyetlen idei budapesti szereplése.

Jegyek elővételben csak Operaházban.

FAUST ma délután fél 4

Még néhány jegy kapható egész nap a Városi Színház pénztáránál. (D. U. bérl. II.)

ROSWAENGE—RADAMES

a nov. 11-i Aidában. Amneris: Anday Piroska. (Esti bérl. II.)

DE LUCA—RIGOLETTO

nov. 25-én. (Esti bérl. III.) Roswaenge — De Luca. Földszinti jegyek együtt váltva korlátolt számban 15% kedvezménnyel kizárólag Transcontinentnél (Dorottya u. 7. Tel.: 383—133, 383—158). Egyes jegyek a Városi Színház pénztáránál is.

Felvidéki Thália

Húsz év szenvedésén át a mai ünneplg

Az illusztrált térképet, amelyet itt lát az olvasó, *Erődi* Jenő tervei szerint *B. Kovács* Andor, az Országos Színészegyesület osztályvezetője állította össze, hogy minden magyar színház öltözőjében tartsa elevenen a fájdalmat s hirdesse örök jogainkat. S amit itt lát az olvasó — *ma már a miénk.*

Ebből az alkalomból azonban első dolgunk kell legyen, hogy megemlékezzünk *arról a hősies küzdelemről*, amelyet a húszéves elnyomatás alatt véghezvitt a felvidéki magyar színészet — az a felvidéki magyar színészet, amely a Felvidék rabságának hosszú, keserves esztendei alatt valóban *a magyar Thália hőskorához* tért vissza: verejtékkel, szenvedéssel, üldöztetések között, de győrűrű hivatással ismét *a nemzet napszámosa* volt.

A megszállott Felvidék magyar színészetének egyszerre egész sor kimérával kellett megküzdenie. Az állandó gyanakvás, a folytonos irredentavádak, maga a magyar szó, amely hangzásával is »lázít«, még akkor is felőrölhette volna erejét, ha nem lett volna ott még a vidéki színjátszás állandó és ősi keserve: a szegénységi fogadalom vállalásával feléről, inkább tragikus, mint romantikus pénztelenség.

A felvidéki magyar színjátszás középpontjában természetesen e húsz esztendő alatt is *a büszke, öreg kassai színházépület* állott, színpadán — míg el nem üldözték — *Faragó* Ödön híres társulatával. *Faragó* Ödön most itt van Budapesten, de már boldogan készülődik vissza a Felvidékre — *beszéltünk vele.*

Ennek a színigazgatónak, aki az utolsó direktor volt Kassán, aki — 1914 óta — a magyar kormány koncessziójával játszott, kálváriája *már a kommün alatt* megkezdődött. A társulat élén akkori felesége, *Biller* Irén is segítette a magyar színigazgatót, aki már a proletárdiktatúra alatt belekóstolt, mi az a hatósági üldöztetés. *De ott maradt.* Ott maradt a megszállás alatt is, fáradhatatlanul ápolta a Felvidéken a magyar színpadi szó szeretetét, melynek szolgálatában *Pozsonyban színiiskolát is alapított.*

Rapszódikusan, örömtől-fájdalomtól szaggatottan beszél a Felvidék magyar színészetének, legnagyobb magyar társulatának vezetője: *háromszor kergették vissza a csehek Csonka-Magyarországra* azzal, hogy magyar nemzeti jellegű »*irredenta működése nem kívánatos*« és hogy ellensége a cseh kultúrának. Iratot, hivatalos okmányt mutat arról, hogy amikor *1920-ban Eperjesen* vendégszerepelt, a cseh tanfelügyelő tiltakozott a magyar színészek megjelenése ellen. Így szól a jelentés: »Faragó megjelenése a színpadon, megnyitóbeszéde *az én egészévi munkámat tönkretette.* Ez az ember a magyar irredenták legerősebb támasza, *tiltakozom működése ellen.*«

Így fellegzett be Eperjesen a magyar színjátszásnak. De a következő évben *Losoncon* már *Jánoska* zsupán vonja meg a magyarok játszási engedélyét: »*Társulatának tizennégy tagja magyar illetőségű*« — mondja a betiltó rendelet — *és az egész társulat tagja az Országos Színészegyesületnek Budapesten. Levelekkel bizonyult be, hogy ezzel szoros összeköttetésben van, sőt pénzzel támogatja. Magyarországgal akkor is titkos postaösszeköttetése volt, amikor az be volt szüntetve. Műsora magyar irredenta színielőadásokból áll. Mindezek amellett szólnak, hogy az igazgató a magyar hatóságokkal szoros érintkezésben van és további színjátszását be kellett szüntetni. Dr. Jánoska s. k., zsupán*«.

A magyarság erős tiltakozására Losoncon *mégsem tudták elnémítani* a magyar színjátszást. A Felvidék »magyar direktora« örömtől sugárzó arccal mondja:

— *Megyek vissza*, mégpedig minél előbb *Kassára*, új nemzeti programmal, új, friss, magyarérzésű társulattal, hogy a jogfolytonosság és a becsület alapján ott folytassam a munkát, *ahol abbahagyatták velem 1936-ban, Munkácson!*

Jövőheti kedvezményes színházjegyeink

Jövő heti kedvezményes előadásaink között megemlítjük elsősorban a *Fekete Mária* című nagyhatású misztériumot a Nemzeti Színházban és az *Országút* című értékes darabot a Nemzeti Színház Kamara Színházában. Kapható továbbá jegy Színházjegyirodánkban *Shaw* híres színművéhez *Az orvos dilemmája*-hoz a Vígszínházba, *Móricz* Zsigmond népszerű darabjához, a *Légy jó mindhalálig*-hoz a Magyar Színházba, a *Ragaszkodom a szerelem*-hez című szellemes vígjátékhoz a Belvárosi Színházba, *Vaszary* János nagysikerű szatirikus vígjátékához az *Angyalt vettem feleségül*-höz az Andrássy Színházba és a rendkívül mulatságos *Mindig a nők kezdik* című vígjátékhoz a Royal Szinházba.

Színházjegyirodánk kedvezményes műsorán szerepel ezenkívül még a *Pódium Kabaré* nagyszerű aktuális műsora, a Terézkörúti Színpad nagysikerű bohózata, az *Ugynevezett szerelem* és a Komédia Kabaré kacagtató revüje, amelynek címe: *Fog ez menni.*

Külön megemlítjük a Városi Színház alkalmi előadásait: *Lehár Ferenc* gyönyörű zenéjű operettjét a Cigányszerelmet és a népszerű *Víg özvegyet Honthy Hanna* felléptével. Továbbá adunk jegyet Verdi' örökszép zenéjű operájához, az *Aida*-hoz *Roswaenge* és *Anday Piroska* fellépésével.

Színházjegyirodánk külön telefonszáma: *143—888.*

(*) **Linz Márta hangversenye az Ujságírók Szanatórium-egyesülete javára.** Művészi és társadalmi esemény készül a Zeneakadémián: *Linz* Márta, a Berlinben élő kiváló magyar hegedűművésznő ad hangversenyt *november 19-én az Ujságírók Szanatórium-egyesülete javára.* A művésznő, aki külföldön állandóan játszik magyar zeneműveket, nemcsak hegedűjével, hanem dirigensi pálcájával is sikereket arat — legutóbb a berlini filharmonikusok élén. Budapesti hangversenyén, melynek védnökségét *Kánya* Kálmán külügyminiszter vállalta, Richard *Strauss* egy ritkán játszott szonátáját, egy *Brahms*-szonátát, *Dohnányi*- és *Szimanowszky*-műveket, valamint *saját kompozicióit* játssza. Zongorakisérője dr. *Herz* Ottó lesz. Jegyek a Koncertnél már válthatók.

(*) **A Rózsalovag új szereplőkkel.** Az Operaház november 11-i *Rózsalovag* felújításán több új szereplő lesz: Ochs — *Komáromi* Pál, Octavian — *Gere* Lola, Sophie — *Dobay* Lívia, Mardan — *Szilvássy* Margit, Anina — *Kovács* Ilonka, Rendőrbiztos — *Szomolányi* János; *Török* Gyula, *Bertók* István és *Sárdy* János sorolhatók még az új szereplők közé, *Báthy* Anna, *Maleczky*, *Somló*, *Ney* és *Szügyi* megtartották szerepeiket. Az előadást *Fleischer* Antal vezényli és *Rékai* András rendezi.

(*) **Hatvanéves színésznői jubileum.** A szabadszállási színtársulat kedves ünnepséggel ülte meg özvegy *Tóváry* Antalné *hatvanéves színészi jubileumát.* A közönség nagy szeretettel tapsolta meg az idős művésznőt, aki *ma is állandóan fellép.*

Rózsavölgyi hangversenyei:

Rózsavölgyi bérletek válthatók.
Backhaus 6 Beethoven-estje.
Friedman 4 Chopin-estje.

Hisatada Otaka kedden

vezényli a Hangv.-Zenekart. Japán-est.

Weisz Margit I. zongoraestje 12-én Z. fél 9.

Waldbauer-kvartett 15-én

II. Beethoven-est. F-moll op. 95., D-dur op. 18. No. 3., c-moll op. 18. No. 4. F-dur op. 135.

Ascher Oszkár előadóestje »*Két év halottai*« címen 16-án, Z. fél 9.

I. Népszerű Zenekari Est 17-én. Vez.: **Komor.** Közr.: **Robert Odette** (zongora), **Ákos Ferenc** (hegedű). Hangv.-Zenekar. Műsoron Beethoven V. stb. Olcsó bérletek a 6 estre még válthatók.

Basilides dalest nov. 18

II. Múzeumi matiné 20-án

Pergolesi: *Stabat Mater*, **Sztojanovits** *Lili*, **Durigo** *Ilona*, **Sztojanovics** *Adrienne* kamarakórusa.

Minden hangversenylátogató számára nélkülözhetetlenek **Demény Dezső** és **Meszlényi Róbert Hangversenykalauzai.** I. rész: Szimfonikus művek, operanyitányok. II. rész: Karművek, versenyek. **Rózsavölgyi-kiadás.** Kapható minden könyvkereskedésben.

A Koncert rendezései:

Mesterbérletek még 30 P-től válthatók.

Lamond Beethoven-est

9-én Z. fél 9. Zongorabérlet. Műsor: **Pathétique, Waldstein, Eroica** és **op. 111.** szonáták, stb. Jegyek 1—6 P. **Olcsó zongorabérletek válthatók.**

Milstein 14-i koncertje halasztva.

Basilides dalest nov. 18

Linz Márta hegedűestje nov. 19.

Swaine táncmatiné 20-án

Uránia, 11-kor. Multévi óriási sikere után.

Segovia gitárest nov. 23

Bach, Haydn, Granados, Albeniz, stb.

Dohnányi—Thibaud nov. 25

Mozart, Frank Cesar, Kreutzer szonáták.
Heimlich zongora-matiné 27-én.

Fischer Edwin 28-án

Kamarazenekarával. Mesterbérlet (kék, sárga). Műsor: **Bach:** d-moll, **Mozart:** Esz-dur versenyek, **Beethoven:** Nagy fuga. **Vivaldi:** Concerto grosso, **Mozart:** B-dur szimfónia.

Francescatti—Georgesco zenekari est dec. 2.

Brailowsky zongoraest dec. 3.

Felvidéki színészek estje a Városi Színházban

November 15-én a Városi Színházban díszelőadást rendeznek *a kassa-pozsonyi színtársulat Budapesten tartózkodó tagjai.* A felvidéki színészek díszhangversenyének fővédnöke *Imrédy* Béláné, a miniszterelnök felesége. Az est műsorát most állították össze. A rendőrzenekar Himnusza után *Somogyi* Erzsi, a Nemzeti Színház tagja mondja el *Babay* József prológusát. *Törs* Tibor országgyűlési képviselő bevezetője után *Palló* Imre cigányzenekísérettel magyar nótákat énekel. *T. Mátray* Erzsi felvidéki költők verseiből szaval. *Laurisin* Lajos és *Orosz* Júlia énekszámai után *Ottrubay* Melinda magyar táncokat ad elő. Zongorán *Donáth* Jenő, a pozsonyi színház karnagya kísér. A műsor második felében *Babay* József »Megváltás« című alkalmi egyfelvonásosát játsszák el *Szentiványi* Béla rendezésében a kassa-pozsonyi színtársulat tagjai. A darab zenéjét *Buday* Dénes szerezte.

(*) **»Vigyázat, mázolva!«** A Terézkörúti Színpadon megkezdődtek a próbák René *Fauchois* »*Vigyázat, mázolva!*« című vígjátékából, amelyet *Góth* Sándor fordított. Az előadást *Tarján* György rendezi, főszerepeit pedig *Gombaszögi* Ella, *Góth* Sándor, *Náray* Teri, *Dán* Etelka, *Kökény* Ilona, *Peti* Sándor, *Vérless* Lajos, *Gárdonyi* és *Gellért* játsszák. Az ujdonságot *decemberben* mutatják be.

Színházak vasárnapi és egész heti műsora

OPERAHÁZ: Vasárnap d. u.: János vitéz (3); este: Bohémélet (Pataky Kálmánnal; 1/8). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Walkür (A. bérlet; Hoesslin Ferenc vezényletével). Szerda: Turandot (E. bérlet). Csütörtök: Don Carlos (B. bérlet). Péntek: Rózsalovag (részben új szereplőkkel; C. bérlet). Szombat: Mária Veronika (D. bérlet). Vasárnap d. u.: A mosoly országa; este: Carmen (munkaselőadás). Hétfő: Bánk bán (népműv. biz. előadása). Kedd: Himfi (A. bérlet; Pataky Kálmán felléptével). Szerda: Nincs előadáas. Filharmóniai hangverseny a Városi Színházban. — **NEMZETI:** Vasárnap d. u.: Gyurkovics-lányok (1/24); este: Fekete Mária (1/8). Hétfő (K. bérlet, II.), kedd (III. bérlet), csütörtök (V. bérlet), péntek: Fekete Mária. Szerda: Éljen az egyenlőség (N. bérlet). Szombat (először, I. bérlet): Vidéki történet. Vasárnap d. e.: A dolovai nábob leánya (munkaselőadás); d. u.: Két cárnő; este: Vidéki történet (VIII. történet). — **KAMARA:** Vasárnap d. u.: Hazajáró lélek (4); este: Országút (8). Hétfő, kedd, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Országút. Szerda: Kék róka. Vasárnap d. u.: Hazajáró lélek. — **VIG:** Vasárnap d. u. és este: Francia szobalány (1/24, 8). Hétfő (F. bérlet), szerda, csütörtök (K. bérlet), péntek (L. bérlet), szombat, vasárnap d. u. és este: Francia szobalány. Kedd: Az orvos dilemmája (V. bérlet). — **MAGYAR:** Vasárnap d. u.: Légy jó mindhalálig (1/24); este: Démon (B. bérlet; 8). Hétfő (D. bérlet), kedd (K. bérlet), szerda (L. bérlet), csütörtök (S. bérlet), péntek (T. bérlet), szombat és vasárnap este (C. bérlet): Démon. Vasárnap d. u.: Légy jó mindhalálig. — **BELVÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Ragaszkodom a szerelemhez (4, 8). Hétfő, kedd, szerda és vasárnap d. u.: Ragaszkodom a szerelemhez. Csütörtök: A »Conway-család« sajtófőpróbája. Péntek (először), szombat és vasárnap este: A Conway-család. — **PESTI:** Vasárnap d. u.: A szabad lány (4); este: Művészpár (8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Művészpár. — **ANDRÁSSY:** Vasárnap d. u. és este: Angyalt vettem feleségül (1/24, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Angyalt vettem feleségül. — **ROYAL:** Vasárnap d. u. és este: Mindig a nők kezdik (4, 1/29). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Mindig a nők kezdik. — **VÁROSI:** Vasárnap d. e.: Ábrahám Pál jazzhangversenye (11); d. u.: Faust (1/24); este: Víg özvegy (8). Hétfő és kedd d. u.: Ifjúsági előadás. Szerda: Cigányszerelem (II. bérlet). Csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Aida. Szombat: Nótás kapitány. Vasárnap d. u. és este: Víg özvegy. — **TERÉZKÖRÚTI:** Vasárnap d. u. és este: Az úgynevezett szerelem (5, 1/210). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Az úgynevezett szerelem. — **PÓDIUM:** Vasárnap d. u. és este: Elő az okmányokkal! (1/25, 9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Elő az okmányokkal! — **KOMÉDIA:** Vasárnap d. u. és este: Fog ez menni! (1/25, 1/29). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Fog ez menni! — **ERZSÉBETVÁROSI:** Vasárnap: Ide gyere rózsám! (3, 6, 9). Csütörtökig bezárólag: Ide gyere rózsám! — **JÓZSEFVÁROSI:** Vasárnap: Nincsenek véletlenek (3, 6, 9). Csütörtökig bezárólag: Nincsenek véletlenek. — **KISFALUDY:** Vasárnap: Legyen úgy, mint régen volt. Csütörtökig bezárólag: Legyen úgy, mint régen volt.

Ugron Tibor

AZ IDŐ *(Újabb meleghullám.)* Amíg az enyhe időjárást okozott óceáni levegő csütörtök reggelre már Kelet-Európát is elérte és Oroszország egész nyugati szélén is csapadékot okozott, addig Közép-Európában délies légáramlással, szárazabb jellegű, de éjjel igen hideg, reggel ködös, nappal változó felhőzetű, jellemző időjárás alakult ki. Ez a délies légáramlás előfutára az Óceán felől közeledő újabb meleg léghullámnak, amely csütörtök reggel a genovai öbölben Franciaország keleti felén majdnem egész Németországban és Dániában, valamint a Skandináv félsziget déli részein esősre fordította az időjárást. Hazánkban a szerda délután kezdődött derülés következtében a csütörtökre virradó éjjelen másfél méter magasságban Keszthelyen, Szegeden és Kassán csak —5, de Sopronban —12, Kenderesen —13, Salgótarjánban és a Hortobágyon —15 fokra süllyedt a hőmérséklet.

A szerdán az ország déli és keleti részeire vonult csapadékos időjárás miatt ezeken a részeken volt a legtöbb eső, ónoseső, havaseső és hóesés is, úgyhogy a csapadék mennyisége északkeleten az 5 litert is meghaladta négyszögméterenként, sőt Munkácson 6, Tiszapolgáron 9, Kisvárdán 10 és Beregszászon 16 litert mértek. Csütörtök délben az országban gyenge déli széllel a Dunántúl sokhelyén és Budapesten is köd uralkodott, keleten és a nyugati megyékben a felhőzet változó volt és a hőmérséklet a legtöbb helyen csak kissé maradt a fagypont alatt, de Szombathelyen és Budapesten még —6 fokot is mértek.

A napközben elért legmagasabb hőmérséklet plusz 2 fok volt Kaposvárott, Pécsett és Debrecenben, a legalacsonyabb hősmérséklet pedig Budapesten és Keszthelyen —3, Kalocsán —5 fok volt. Az esti hőmérsékletek közül a legmagasabb csak —1, de Budapesten —4, Egerben és Kassán —5, Kalocsán pedig már —7 fokot is mértek. Általában gyenge széllel az egész országban ködös, borús időjárás uralkodott. Mivel csütörtökre az új óceáni levegő egész Németország felett a középmagas légrétegekben 4—8 fokos hőemelkedéssel és erős nedvességgyarapodással járt, az Óceán felett pedig nagy lágnyomás alakult ki, amely nagy erővel szorítja az óceáni levegőt a szárazföld felé, ezért valószínűleg már pénteken hazánk is megörzi az újabb melegedést, a szél megélénkül és nyugatira fordul, sok helyen eső, ónoseső, havaseső, a hegyeken újabb havazás várható, a ködképződés is folytatódik, a hőmérséklet kissé emelkedik és legalább is idelent olvadás lesz, amely uccáinkat és útjainkat, sajnos, ismét sárossá, csatakossá teszi.

A budai hegyekben a svábhegyi nyergen 21, a Jánoshegyen 25, a Hármashatárhegyen 15—20, a Pilisben a Dobogókőn 42, a Nagyvillámon 25, a Nagyszénáson 32, a Börzsönyben a Kisinócon 17, a Mátrában a Kékesen 60, a Gallyatetőn 75, a Bükkben a Szentléleken 30, Lillafüreden a Parkszállónál 14, a kassai hegyekben a Bankón 6, a Jahodnán 25, az Alsótőkésen, a Felsőtőkésen 20, a sátoraljaújhelyi hegyekben Mikóházán 23, Radványkastélynál 30, a soproni hegyekben Sopron-Alsólövéren 25, Brennbergbányán 28, a kőszegi hegyekben a Steier-házaknál és a Hermann-forrásnál 28, a Bakonyban Farkasgyepün 22, Zircen 15, a Mecsekben a Misinatetőn 8 cm. a hó vastagsága.

A Balaton jege Balatonfüreden 16, Balatonkenesén 20, Siófokon 16, Balatonbogláron és Keszthelyen 23 cm. vastag.

*

Január 7-én, szombaton a Nap kél 7 óra 32 perckor, lenyugszik 16 óra 09 perckor, a Hold kél 18 óra 42 perckor, lenyugszik 8 óra 11 perckor.

Január 8-án, vasárnap a Nap kél 7 óra 31 perckor, lenyugszik 16 óra 10 perckor, a Hold kél 20 óra 01 perckor, lenyugszik 8 óra 46 perckor.

Budapesten este kilenc órakor a hőmérséklet —4 fok Celsius. A tengerszintre átszámított légnyomás 760 millimméter, alig változik.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Élénkebb szél; sokfelé havaseső, ónoseső, később eső és olvadás (a magasabb hegyeken havazás). Az éjszakai hőmérséklet gyengül, a nappali hőmérséklet az olvadáspont körül lesz. (MTI.)

— **Kiraboltak egy házmesternét.** Csütörtökre virradóra a Viola ucca 37/b. számú ház házmesternéje, *Kelemen* Mártonné kaput ment nyitni. A kapu előtt egy férfi állott: revolvert tartott a kezében, nekiszegezte az asszonynak és kényszerítette, hogy menjen vissza vele a lakásba, ahol a férje már az ágyban feküdt. Arra ébredt fel, hogy a konyhában valaki elkiáltja magát: »Pénzt, vagy a halál fia vagy!« A revolveres idegen az asszonyt bekergette a szobába és állandóan revolvert szegezve rá turkálni kezdett az asztalon levő írások között, majd felmarkolt egy csomó pénzt, és az asszonyt előre küldve kifelé indult. Kelemenné ismét kiengedte a kapun. *Visszatérve a lakásba megállapította, hogy az ismeretlen férfi 250 pengőt vitt el.* A nyomozás megindult.

— **Halálozás.** Vajai és Ibrányi *Ibrányi* Mihályné, cs. és kir. kamarás, ny. honvédhuszáralezredes neje, szül. *Brüll* Olga, 66 éves korában Budapesten meghalt. Csütörtökön délelőtt temették Galgagyörkön a családi sírboltba. Az elhúnytban báró *Doblhoff* Erichné, szül. Vajai és Ibrányi *Ibrányi* Erzsébet édesanyját gyászolja.

Özv. id. *Erődi-Harrach* Béláné, szül. alsó- és felsőruttkai és nedecei *Ruttkay* Mária szerdán életének 84. évében meghalt. Szombaton délután fél 4 órakor temetik a kerepesiúti temetőben.

Tasnádi Major-Marothy Gyula ny. áll. szénbányászati főfelügyelő január 4-én este 10 órakor Ujpesten hirtelen elhúnyt. Temetése 7-én, szombaton délután 3 órakor az újpesti róm. kat. új temető halottasházából.

Özv. *Novák* Jánosné, szül. *Kristóf* Anna, nyug. bajnai jegyző özvegye, 88 éves korában Budapesten elhúnyt. *Náday* Béla minisztériumi segédhivatali igazgató az elhúnytban édesanyját gyászolja.

Schäffer Gyula fotoriporter 36 éves korában váratlanul elhúnyt. Temetése pénteken déli 1 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben.

— **Budapesten temetik Jehlicska Ferencet.** Jehlicska Ferenc egyetemi tanárnak a Szlovák Tanács elnökének, a szentistváni gondolat egyik kitünő harcosának, a szolvákok elhúnyt nagy vezérének temetése január 7-én szombaton délután három órakor elsz a Farkasréti temető kápolnájából. A Felvidéki Egyesületek Szövetsége felkéri tagjait és tagegyesületeit, hogy a temetésen koszorúikkal együtt testületileg jelenjenek meg. Gyülekezés háromnegyedháromkor a temető kapujánál.

— **Veszedelmes betörőt fogtak el Pestszentlőrincen.** Veszedelmes betörő került rendőrkézre csütörtök délután Pestszentlőrincen a régen körözött *Boros* Vilmos 31 éves lakatossegéd személyében. Boros egy kocsmában mulatozott, amikor a detektívek rajtaütöttek. A kispesti rendőrkapitányságra állították elő, ahol bevallotta, hogy legutóbb Pestszentlőrincen a Lenkei ucca 35. szám alatt levő fűszer- és csemegeüzletbe tört be és onnan nagymennyiségű árut vitt el. *Feltörte a kasszát is, amelyből körülbelül ezer pengőt vett magához.* A nagymennyiségű árut a szomszédból lopott kerékpáron hordta haza. A detektívek kimentek a betörő lakására, de már csak a lopott kerékpárt találták meg. Borost kihallgatása után letartóztatták. Társait a rendőrség keresi.

— **Kétmillió pengő értékű beruházás Kispesten.** *Molnár* József kispesti polgármester most állította össze a város ezévi munkaprogramját. Eszerint kétmillió pengő értékű beruházást végeznek. Hatszázezer pengő költséggel rendbehozzák az utakat, befejezik a sportpálya megkezdett építését. Új városháza és új járásbírósági palota építését is tervezik.

— **BEKÜLDÖTT HIREK. — PÉNTEK. SZOMBAT. NAPIREND. — Múzeumok.** — Történeti (történet, régészet): 9—½2. — Iparművészeti: 9—½2. — Néprajzi: P. 9—½2; Sz. 9—12. — Hopp: 9—½2. — Szépművészeti: (régi és modern képtár; közép- és újabbkori eredeti szoborgyűjtemény; grafika): P. 10—½2. — Új Magyar Képtár: P. 10—½2. — Történeti Képcsarnok: P. 10—1. — Levéltár: P. 9—12; Sz. 9—½2. — Mezőgazdasági: 10—1. — Akadémia (Széchenyi és Vörösmarty szoba): Sz. 10—12. — Erzsébet: P. 9—2; Sz. 9—4. — Királyi várpalota: P. 9—2; Sz. 9—4. — Országháza: P. 9—4. — Ráth: Sz. 9—12. — Magyar Zsidó: Sz. 10—½2. — Növénykert: 8—12, 2—6. — Aquincumi: 9—12, 3—6. — Várhegybarlang: P. egész nap; Sz. 8—4. — BÖME: 9—12. — Természettudományi (P. állat, történet; Sz. régiség, történet): P. 10—1; Sz. 9—½2. — **Könyvtárak:** — Fővárosi: P. 10—1. — P. a többi könyvtár zárva. — **Kiállítások.** — Országgyűlési Múzeum (1914—1924. tíz év politikai története): 9—2. — Szépművészeti Múzeum (Lord Rothermere gyűjteményének válogatott képeiből rendezett kiállítás): 9—½2. — Mücsarnok (őszi tárlat; felvidéki kiállítás): 9—2. — Nemzeti Szalon (Erdélyi Magyar Képzőművészeti Kiállítás): 9—5. — Műterem (gyűjteményes kiállítás): P. 10—2; Sz. 9—2. — Tamás-Galéria: P. 9—6. — Szentföldi Múzeum (képzőművészeti kiállítás): 9—12, 3—5. — Levéltár (állandó kiállítás): Sz. 9—½2. — **ELŐADÁSOK. — Péntek.** — A Cobden Szövetségben Török Sándor: »Az író és kora« (Magánmérnökök Szövetsége, Andrássy út 23. I.), ³/₄7-kor. — **KÜLÖNFÉLÉK.** — A **Mébészeti Egyesület** (Üllői út 25.) szombat d. u. 3-kor igazgatóválasztmányi ülést tart. — A **MOVE** római-fürdői társadalmi és sportegyesület **repülőosztálya** szombat este ½9-kor a Csillag-kávéházban (Csillaghegy, Mátyás király út 15.) zártkörű, tánccal egybekötött évadnyitó összejövetelt rendez. — A **Budapesti Kereskedelmi Akadémia Alapítvány** (Alkotmány u. 11. Tel.: 120—547 és 127—027) január 9-én kereskedelmi alkalmazottak, január 16-án magántisztviselők részére esti tanfolyamot nyit. Beírások naponta (szombat, kivételével) d. u. 5—8 között.

— **Az idén is ügyeletes szolgálatot teljesítenek a főváros mérnökei.** A mult év óta a főváros mérnökei a polgármester rendeletére ügyeletes szolgálatot teljesítenek, hogy balesetek alkalmával a rendőrségnek és a tűzoltóságnak műszaki ismereteiket rendelkezésre bocsáthassák. A polgármester most úgy intézkedett, hogy az idén is ügyeletes szolgálatot teljesítsenek a főváros mérnökei, mégpedig hétköznapokon délután 2 órától, vasárnap és ünnepnapon déli 12 órától másnap reggelig.

— **Halálbüntetés vár Goanga kolozsvári professzor elfogott merénylőire.** *Bukarestből* jelentik: A Stefanescu *Goanga* kolozsvári egyetemi tanár ellen elkövetett merényletnek mind a három tettesét, névszerint Utza *Dumitru* és *Dumitrescu* Juon kolozsvári orvostanhallgatókat, valamint *Atofanei* diákot letartóztatták. Utzát Kolozsváron az egyetem szolgájának lakásán egy szalmazsákba bujva fogták el. A másik merénylőt szüleinek lakásán, Moreniben fogták el. Az új alkotmány értelmében mindhármukra halálbüntetés vár.

— **Betörtek, de a páncélszekrény kulcsával nem boldogultak.** *Nagy* Imre virágkereskedő Fővám tér 5. számú házban levő irodájában csütörtökre virradóra betörők jártak. Megtalálták a páncélszekrény kulcsát, de nem boldogultak a zárral, nem tudták kinyitni. Zsákmányuk *mindössze egy karóra* volt.

— **A lengyel Tátrában hógörgeteg temetett el négy diákot.** *Zakopaneból* jelentik: A Tátrában hógörgeteg négy diákot betemetett. A segélynyujtást a rendkívül kedvezőtlen légköri viszonyok megakadályozták és így csak holnap délelőtt lehet majd továbbfolytatni. A szerencsétlenül jártak megmentésére kevés a remény.

— **Január 9-tól két közvetlen gyorsvonat fog közlekedni Varsó és Budapest közt.** *Varsóból* jelentik: A multévi december hóban Varsóban tartott nemzetközi értekezlet során megállapított új vasúti menetrend *január 9-én lép érvénybe.* A Varsó és Budapest között két közvetlen gyorsvonat fog közlekedni és *ebbe kapcsolódik majd a belgrádi, szófiai, athéni és isztanbuli gyorsvonatjárat is.*

A Budapesti Ügetőverseny Egyesület

1939 január 6., 8., 12., 15., 19., 22., 26., 29. és 31-én délután ½3 órai kezdettel

versenyeket tart

Belépő jegyek I. hely, úri 3.— P, Hölgyjegy 2.— P, II. hely 1.50 P, III. hely —.60 P. Különfogadási helyre 5.— P. Közlekedés a 75. és 76. számú villamosokon.

LÓSPORT

Ma ügetőverseny

A januári ügetőversenyek második napjának részletes programja:

Második nap

Péntek, január 6.

I. Háromévesek versenye. 945 P.
Táv. 1700 m.

1 Rollo *(Kovács István)* 1720
2 Szirén *(Zwillinger)* 1720
3 Négus II *(Benkő)* 1720
4 Little Winny *(Raymer)* 1740

Tip: Négus II—Little Winny.

II. Montecatini-i díj. 945 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2100 m.

1 Mädy fia 4é *(Maszár F.)* 2100
2 Agyafúrt 4é *(Zwillinger)* 2100
3 Matador 6é *(Baik)* 2100
4 Lucifer 4é *(Kreiter)* 2120
5 Czinka Panna 6é *(Benkő)* 2120
6 Opera 6é *(Hauser)* 2120
7 Wilt Mária 4é *(Kovács II)* 2120
8 Danesi 5é *(Feiser)* 2140
9 Mangan 4é *(Reimer)* 2140
10 Gin 8é *(Benkő)* 2140
11 Jónás 6é *(Földi)* 2140
12 Detto 4é *(Jónás)* 2180

Tip: Wilt Mária—Jónás—Agyafúrt.

III. Allegro díj. 1215 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Táv. 2200 m.

1 Kelevéz 5é *(Hauser)* 2200
2 Bokros 6é *(Wiesner)* 2200
3 (9)Rabló 6é *(Feiser)* 2200
4 Pamuki Böske 8é *(Treso)* 2200
5 Faccetta Nera 8é *(Marschall)* 2200
6 Etelka 6é *(Kovács II)* 2200
7 Danilo 7é *(Jónás)* 2220
8 Lasta 7é *(Fityó)* 2240
9 (3)O-ha 7é *(Zwillinger)* 2240

Tip: Etelka—Danilo—Faccetta Nera.

IV. Nemzetközi hendikep. 1215 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1 Mámor 10é *(Wiesner)* 2100
2 Caid II 10é *(Kallinka)* 2100
3 Penny 9é *(Jónás)* 2120
4 Lord of Pamuk 8é *(Simkó)* 2120
5 Bieskás 7é *(Tomann)* 2140
6 Árvalegény 7é *(Feiser)* 2160
7 Epilog 6é *(Baik)* 2160
8 Bakafántos 7é *(Raymer)* 2160
9 Csalán 10é *(Zwillinger)* 2160
10 (12)Oda 10é *(Feiser)* 2180
11 Mimoza 6é *(Maszár I.)* 2180
12 (10)Simba 9é *(Hoffmann)* 2180
13 András 8é *(Hauser)* 2180
14 Balla 10é *(Kovács István)* 2180
15 Groo Peggy 7é 2200
16 Triumpf 7é *(Kovács II)* 2200

Tip: Penny—Caid II—Mimoza.

V. Vízkereszt díj. 1350 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Táv. 2500 m.

1 Oculi 6é *(Istók)* 2500
2 U. S. A. 5é *(Kovács II)* 2500
3 Ildiko 6é *(Maszár I.)* 2500
4 Csapláros 6é *(Marschall)* 2500
5 Tempo D. 5é *(Raymer)* 2520
6 Demetra 7é *(Feiser)* 2520

Tip: Demetra—Csapláros—Ildiko.

VI. Hendikep. 945 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1 Borka 7é *(Kalinka)* 2100
2 Varázs 8é *(Kovács J.)* 2100
3 Főúr 7é *(Simkó)* 2100
4 Beki 6é *(Feiser)* 2100
5 Ágnes 8é *(Kallinka)* 2100
6 Ják 7é *(Földi)* 2100
7 (16)Jonny 7é *(Kovács J.)* 2100
8 Margit 7é *(Maszár I.)* 2120
9 Soci 6é *(Feiser)* 2120
10 Zsazsa 6é *(Marschall)* 2120
11 Orgona 8é *(Kovács István)* 2120
12 Elsőm 7é *(Fityó)* 2120
13 Lenke 5é *(Galla)* 2140
14 Gulliver 6é *(Marschall)* 2140
15 Leó 6é *(Székely)* 2140
16 (7)Zivatar 8é *(Treso)* 2140
17 Marina 6é *(Jónás)* 2140
18 Lali 8é *(Hoffmann)* 2160
19 Sophie 7é *(Kovács István)* 2160
20 Gyalla 5é 2160
21 Janka 7é *(Zwillinger)* 2160
22 Törzsfőnök 7é *(Benkő)* 2180

Tip: Felser-hajtás—Ják—Orgona.

VII. Mechanikus hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1 Mädy leánya 5é *(Maszár F.)* 2100
2 Bessy L. 5é *(Jónás)* 2100
3 Sabazia 5é *(Feiser)* 2120
4 Utalvány 5é *(Kovács István)* 2120
5 Capua 6é *(Maszár I.)* 2140
6 Úrpéter 5é *(?)* 2160
7 Kálmán 6é *(Földi)* 2160
8 Lilly 5é *(Zwillinger T.)* 2160
9 Vakarcs 6é *(Raymer)* 2160
10 Dajka 5é *(Siró)* 2180
11 Siheder 8é *(Tomann)* 2180

Tip: Mädy leánya—Utalvány—Sabazia.

VIII. Paduai díj. 945 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1 Cserebogár 4é *(Raymer)* 2000
2 Dulcinea 6é *(Feiser)* 2000
3 Cäzar 6é *(Jónás)* 2020
4 Lármás 5é *(Dóra P.)* 2020
5 Utóda 5é *(Kovács J.)* 2020
6 Nestor 5é *(Földi)* 2020
7 Doba 5é *(Kreiter)* 2020
8 Orao 5é *(Maszár F.)* 2020
9 Csákó 5é *(Wiesner)* 2020
10 Ultra 5é *(Zwillinger T.)* 2040
11 Uly 5é *(Kovács II)* 2040

Tip: Dulcinea—Doba—Orao.

IX. Hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1 Magnézium 4é *(Fiszter)* 2100
2 Rába 6é *(Treso)* 2100
3 Eboli 4é *(Galla)* 2100
4 Alpár G. 5é *(Jónás)* 2120
5 Perun 5é *(Feiser)* 2120
6 Hableány 4é *(Kovács István)* 2140
7 Balbo 7é *(Hauser)* 2140
8 Senki 8é *(Hévizy)* 2160
9 Grlica 8é *(Feiser)* 2160
10 Csicsóné 6é *(Jónás)* 2160
11 Lutri 6é *(Farkas)* 2180
12 Pletyka 6é *(Dózsa)* 2180
13 Kati 7é *(Tomann)* 2180
14 Rubintom 8é *(Jónás J.)* 2200

Tip: Senki—Grlica—Balbo.

X. Hadházai díj. 675 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2100 m.

1 Thymian 6é *(Zwillinger)* 2100
2 Zászlós 5é *(Dózsa)* 2100
3 Csalárd 5é *(Németh)* 2100
4 Bokréta 4é *(Kovács István)* 2100
5 Itt vagyok II 7é *(Orczy)* 2100
6 Emese 4é *(Istók)* 2100
7 Dinóra 5é *(Hévizy)* 2100
8 Renaissance 5é *(Marschall R.)* 2120
9 Nikla 6é *(Jónás)* 2120
10 Bimbi 7é *(Tomann)* 2120
11 Paprika 4é *(Horváth)* 2140
12 Sybill 6é *(Fiszter)* 2140
13 Czifra 5é *(Jónás Fr.)* 2160
14 Trézsi 7é *(Nerhaft)* 2160

Tip: Bokréta—Emese—Renaissance.

Fogadjon Abonyi Ödön
bookmaker irodáiban, Budapest, VII., Rákóczi út 41
Tel.: 135-501, 132-462, 135-333
Flókirodák • Budán, Attila u. 8. T. 154-014
Miskolc, Széchenyi u. 26
Pécs, Jókai tér 11
Vác, Csáky u. 7
Telefónon feladott fogadásokat mindenkor azonnal kikézbesítünk

SZÍNHÁZ

Erzsébet

Bemutató a Magyar Színházban

Benyomásainkat — amelyek a legszebbek — higgadtan kétfelé kell csoportosítanunk, hogy egyik dicséretet a másikba ne öltsük: a darab és az előadás köré.

A darab, amelyet a Magyar Színházban láttunk, *operett*. Viszont az operettnek abból az igazi, nemes, aszú fajtájából való, mint a *Csárdáskirályné*, vagy — hogy *Huszka* Jenőnél maradjunk — a *Bob herceg*, tehát ma, amikor az összes értékek és megjelölések devalválódtak kissé, így kell mondanunk: *nagyoperett*. Régen, nagyon régen nem hallottunk magyar operettszínpadon ilyen bővérű, adakozó, színpompás és nemesen szárnyaló muzsikát. *Huszka* Jenő szinte kedvtelve játszik a zenekarral, effektusokkal, hangszerelésel s úgy önt nyakon a kristályosan szétporló ezer tündér melódia, mint valami erős és fényes zuhatag: ennek az operettnek aztán *van* muzsikája! Nem vérszegény és talán még csak nem is »divatos«; hatást és erőt nem *az ütemtől* kér kölcsön; a ritmust ezúttal kiemeli a zene tengelyéből, úrrá lesz rajta s így talán még hatásosabb (mert szervesebb) járulékos szerepre utasítja a királynői melódia sodrába.

Szilágyi László librettója, akárhogy nézzük, egészséges, jófantáziájú és igényes munka, amelynek megvan az az erénye, hogy nem akar éppen csak, hogy ürügyet és alkalmat szállítani a komponistának s ugyanekkor viszont nem feszegeti szét az operett műfaji rendjét a maga külön drámai igényeivel, holott ha elvesszük tőle a zenét, akkor is életképes anyag marad a kezünk közt. (De hát a *jó* operettszöveg mindig is ilyen volt.) Ezúttal külön dicséretére válik a szövegírónak, hogy ízlése különlegesen kényes feladattal kellett, hogy megbirkózzék — s pontosan megtalálta lehetőségei és szabadságai határait. A kiegyezés kora, melyet színpadra visz, valóban az igazi hatvanhét hangulatát s történelmi igazságát adja a ragyogó koronázásos és kiegyezéses *façade* mögött a bujdosó Kossuthtal, az emigrációban maradt szabadsággal, az elejtett forradalommal s az erdélyi parasztlal, aki (mikor azt mondják neki, hogy hát hiszen most már »kiegyeztünk«) az operettszínpadon kimondja a drámai szavakat: »Lehet, hogy *az urak* kiegyeztek. *Én nem egyeztem ki*. Kossuth apánk sem, aki egy nap alatt megőszült, mikor ezt a hírt megvitték neki«.

Az előadás minden ízében *tökéletes*. (Majdnem kimondtuk: békebeli.) *Lóránth* Vilmos rendezésének és *Eric* jelmezeinek maga az operett műfaja bocsátja meg azt a néhány jelentéktelen hibát, amit kivált korabeli társadalmi szokások és egyenruházati nüanszok dolgában vétettek — munkájuk, melyet méltón egészít ki Bob *Gray*-nek, a táncmesternek fáradozása, csupa ambició, csupa izlés és megérdemelt siker.

És most kissé elfogódottabb hangon kell mondanunk: Wittelsbachi Erzsébet képében *Lázár* Máriát láttuk. Ez az elragadó színésznő valóban ihletett alakítással szolgálta történelmünk egyik legdrágább nőalakjának éde emlékét. Termete, szépsége, árnyalatos tehetsége és szemmellátható ambíciója méltó Erzsébetet és jelentékeny színészi teljesítményt állított elénk. Ahogy a második felvonásban udvarhölgyei — a párszavas szerepében is figyelemreméltó *Petúr* Ilka és a csinos *Selmeczy* Margit — között megjelenik, aztán Andrássyval való végjelenetében, ahogy búcsúzik: nem egykönnyen lehet elfelejteni.

Bátor próbát tett a színház ezúttal egy fiatal színésznővel, *Zimonyi* Máriával. Nos: a próba kitűnően sikerült, sőt a jelek szerint — úgynevezett kiugrás lett belőle. *Zimonyi* Mária ugyanis azonfelül, hogy szép és fiatal: *jó* énekesnő és *kitűnő* színésznő. Néhány hirtelen, kedves kis fintora, mosolya, elhallgatása csupa elsőrendű minőségű, ösztönös és frissen egyéni tehetség. *Fejes* Terivel való viszontlátásunk is örvendetes és kedves volt, *Dajbukát* Ilona erdélyi nagyasszonya élő stílustanulmány; *Somogyi* Nusi és *Kovács* Terus humora, *Szilassy* László egyre javuló szereplése, a gróf Andrássy Gyula maszkjában becsülettel és teljes eredménnyel dolgozó *Földényi* László, a mulatságos, ötletes *Latabár* Árpád, az egytőlegyig kitűnő *Szakáts* Zoltán, *Dávid* Mihály, *Pethes* Ferenc, *Vándory*, *Szigeti* s a többiek valamennyien egységes és fegyelmezett együttes munkával és sikerrel szolgálják a darabot.

Komor Vilmos dirigensi pálcája pompás zenekarral viszi és lendíti a muzsikát s *Upor* Tibor díszleteiben kipróbált talentum és ízlés tett ki magáért.

R. M. A.

A Magy. Kir. Operaház rendkívüli vendégelklusára bérelni lehet e hó 10-ig d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig az Operaház dalszínházucca pénztáránál. Részletes tájékoztató füzet ugyanott díjmentesen kapható.

*

Filharmoniai Társaság

»A« sorozatának legközelebbi hangversenye jan. 9 helyett 13-án, pénteken az Operában. Vez.: Dr. Böhm Karl, a drezdai Opera igazgatója. Műsoron: Weber-, Reger-, Brahms-művek.

(*) Ma: a »Kávé habbal« — ötvenedszer. A Royal Színház nagysikerű operettje, a *Kávé habbal* ma, péntek este félkilenckor érkezik el *ötvenedik* előadásához.

(*) Katolikus színház nyílt Bukarestben. *Bukarestből* jelentik: Joan *Frumusani*, az ismert román drámaíró vezetésével *új színház* nyílt Bukarestben. A színház műsorán *kizárólag vallásos jellegű színművek* szerepelnek. Megnyitó előadásként *Frumusani* Szent Pál drámáját, a *Keresztutat* mutatták be.

(*) Alexander's Ragtime Band — mégegyszer. Benéztünk mai ellenőrzőkörutunk során a Scalába: *hogy' megy a film?* Nos: *minden várakozás bevált*. Irving *Berlin* már-már »klasszikus« jazzenéje, valamint Alice *Faye*, Ethel *Merman* s a kitűnő Tyrone *Power* és Don *Ameche* úgy zeng-bong, illetőleg énekel és ágál a mozilepedőn, mintha soha nem lehetne onnan levakarni. Nem is kell: jó a zene és jók a színészek, tehát jó a film s úgy ránkfér a közelmult pár aránylag kellemes évnek ez a sok, máris emlékké szépült üteme... Úgylátszik, *a közönség is így gondolja*.

(*) A Gödöllői Evangélikus Nőegylet január 5-én este félnyolc órai kezdettel, a gödöllői Persler-szálló nagytermében jótékonycélú műsoros teaestet rendezett, amelyen Raksányi Rózsi, Iványi Resch Ernő, Sajó Ferenc, Székely István, dr. Farkas László, Schramkó Tivadar, Martinka Oszkár, dr. Stolmár László pedagógiai szemináriumi igazgató, Bakó Lászlóné, a Nemzeti Színház tagja, Jeney Klára, az Operaház tagja, Sebestyén Ilona, Almássy Márta, Fejes Zsuzsa, Gaal Judit, Harmos Mária, Harsányi Éva, Horváth Éva, Kovács Boriska, Kőrös Ica, Lippóczy Margit és mások működtek közre, Cservenák Edit konferált, Vidák Béla és zenekara muzsikált.

(—) Sólyom Janka, a legnagyobb magyar dizőz szombattól kezdve ismét fellép a Bristol Hallban ragyogó műsorával. Vasárnap és csütörtökön délután is előadás.

Színházak pénteki és szombati műsora

OPERAHÁZ: Péntek: Bánk bán (C. bérlet 12. sz.; 1/28). Szombat: Fidelio (D. bérlet; 1/28). — **NEMZETI:** Péntek: A zenélő óra (VI. bérlet; 1/28). Szombat: Ahogy tetszik (VII. bérlet; 1/28). — **KAMARA:** Péntek és szombat: Utolsó tánc (8). — **VIG:** Péntek d. u.: Francia szobalány (1/24); este: Márciusi szél (L. bérlet; 1/28). Szombat: Márciusi szél (8). — **MAGYAR:** Péntek d. u.: Válóok (1/24); este: Erzsébet (8). Szombat: Erzsébet (8). — **BELVÁROSI:** Péntek d. u. és este és szombat este: Örökké! (4, 8). — **PESTI:** Péntek és szombat: Boldog órák (8). — **ANDRÁSSY:** Péntek d. u. és este és szombat este: Bubus (1/24, 8). — **VÁROSI:** Péntek d. u.: A szevillai borbély (1/24); este: Fehér hattyú (8). Szombat: Fehér hattyú (8). — **ROYAL:** Péntek d. u. és este és szombat este: Kávé habbal (4, 1/29). — **TERÉZKÖRÚTI:** Péntek d. u. és este és szombat este: Üstökös (5, 1/210). — **PÓDIUM:** Péntek d. u. és és este és szombat este: Elő az okmányokkal! (1/25, 9). — **KOMÉDIA:** Péntek d. u. és este és szombat este: Tanganyika (1/25, 1/29). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Péntek és szombat: Mindig a nők kezdik (1/26, 1/29). — **JÓZSEFVÁROSI:** Péntek és szombat: Hazudik és muzsikaszó (1/26, 1/29). — **KISFALUDY:** Péntek és szombat: Kiskomárom-Nagykomárom (1/26, 1/29).

RÁDIÓ . **JANUÁR 6. Budapest I. 8.00:** Hanglemezek. **8.40:** Hírek. **10.00—11.15-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István Bazilikából. A szentbeszédet mise közben Gáspár Gusztáv hittanár mondja. Énekel a templom énekkara Harmat Artúr vezetésével. **11.20—12.20-ig:** Görög katolikus istentisztelet a Rózsák terén levő görög katolikus magyar plébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben, evangélium után dr. Krajnyák Gábor tb. kanonok, plébános mondja. A kar ősi dallamokon népénekeket ad elő, Ordelt Lajos harmónium kísérete mellett. **12.25:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.35:** Operaházi zenekar, vezényel Rajter Lajos. **Közben kb. 13.10:** »Világhíradó.« Dr. Máthé Elek előadása. **14.00:** Pertis Pali cigányzenekara. **15.00:** A rádió diákfélórája: »Híres versek titkai.« (Vörösmarty: A vén cigány.) Dr. Fábián István előadása. **15.30:** A vakok »Homeros« énekkara. Vezényel Schnitzl Gusztáv. **16.10:** »A szlovákiai és ruszinszkói magyar tanítók munkája.« Farkas István előadása. **16.30:** Berzsenyi László dr. és Villax István dr. magyar nótákat ad elő két zongorán. **17.00:** »Tunisz és Korzika.« Dr. Horváth Jenő egyetemi tanár előadása. **17.30:** Közvetítés a Gellért-szállóból. Ilniczky László jazzenekaar játszik. **18.00:** »Moscicki, a lengyel köztársaság elnöke.« Nemes Erdős László előadása. **18.30:** »A magyar nyelv tisztaságáért.« **18.35:** Részletek Irving Berlin »Alexander's Ragtime Band« c. filmjéből. (Közvetítés a Paramount-vetítőből.) **19.05:** Hírek. **19.10:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **19.25:** »Betlehem.« Fankovics Emil ruszinnyelvű előadása. **19.35:** Fleta-hanglemezek. **20.00:** Sportközlemények. **20.10:** »Constantin abbé.« Vígjáték három felvonásban. Irta Halévy, Cremieux és Decourcelle. Fordította Paulay Ede. Rádiószínpadra alkalmazta Turchányi István. Rendező Kiszely Gyula. **Utána kb. 21.40:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** Közvetítés a Baross-kávéházból. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál, Cselényi József énekel. **Közben kb. 22.30:** Hírek német és olasz nyelven. **23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **23.10:** A rádió szalónzenekara. **00.05:** Hírek. — **Budapest II. 11.15—12.15-ig:** Hanglemezek. **18.05—18.30-ig:** Közvetítés a Gellért-szállóból. Ilniczky László jazzenekara játszik. **18.35—19.00-ig:** »A nagymesterek versenye Hollandiában.« G. Réthy Pál sakkelőadása. **20.00—20.30-ig:** Zimmermann Mária énekel, zongorakísérettel. **20.35—20.55-ig:** Géczy Barnabás zenekarának hanglemezei. **21.00—21.15-ig:** Hírek, ügetőversenyeredmények. **21.20—21.35-ig:** Kamarazene (hanglemez). — **Telefonhírmondó.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Kassa. 10.00:** Görög katolikus szentbeszéd és egyházi ének a kassai görög katolikus templomból. **11.20:** »A ruszinok szomorú karácsonya.« Dr. Ilniczky Sándor kanonok előadása magyar és ruszin nyelven. »Nemozslivoje polozsenie Podkarpatszkoj Ruszi.« Doklad krylossanina Alexandra Ilniczkajo. **12.05:** Magyar művészlemezek. **12.20:** »Kanyarodik az út.« Zerdahelyi József elbeszélése. **12.35—17.30-ig:** Budapest I. műsora. **17.30:** Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. **17.50—00.15-ig:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Egressy Béni: Klapka-induló. Figedy átdolgozásában játsza az 1. honvédgyalogezred zenekara. Magyarnyelvű hírszolgálat. »Díszpalotás és huszármulatság.« Muzsikál ifj. Berkes Béla és cigányzenekara. Angolnyelvű hírszolgálat. »A Csap uccán végestelen végig.« Énekel Vargha Imre cigányzenekísérettel. Szlováknyelvű hírszolgálat. Adorján Sándor: Nagy Magyarországot, induló. Játssza a 2. honvédgyalogezred zenekara. Ruszinnyelvű hírszolgálat. Himnusz. Rákóczi-induló. ■ **JANUÁR 7. Budapest I. 6.45:** Torna, hírek, hanglemezek. **Utána:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** Somlay Károly elbeszéléseiből: a) A kárbunkulus; b) A tündöklő szép Zsuzsi (felolvasás). **10.45:** »Mit nézzünk meg?« Régi olasz mesterek szobrainak gyűjteménye a Szépművészeti Múzeumban (I.). Ismerteti B. Bakay Margit (felolvasás). **12.00:** Harangszó, Himnusz, időjárásjelentés. **12.10:** Dánfel Ernő zongorázik. **12.45:** Hírek. **13.00:** Hanglemezek. **Közben kb. 13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **14.35:** Hírek. **14.50:** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** »Kárpátorosz karácsony.« Közreműködik: Iljkovics Alexej és Eugén Stepat. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »Mit üzen a rádió?« **17.35:** Dénes József és cigányzenekara. **Közben kb. 17.50:** »Férjhez mehetnek-e ma a lányok?.« Áfra-Nagy János előadása. **18.35:** »A magyar nyelv tisztaságáért.« **19.05:** Hírek. **19.10:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **19.25:** A rádió szalónzenekara. **20.10:** »Magyarokról — gyermekekről.« Komjáthy Aladár versei. **20.30:** Kéler Béla est. Bevezetőt mond dr. Major Ervin. Közreműködik a Budapesti hangverseny Zenekar Fridl Frigyes vezényletével. **Utána kb. 21.40:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** Közvetítés a Bellevue-szállóból. Miletin Géza jazzhármasa játszik. **Közben kb. 22.30:** Hírek német és olasz nyelven. **23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **23.10:** Közvetítés az Emke-kávéházból. Farkas Béla cigányzenekara muzsikál, Kalmár Pál énekel. **00.05:** Hírek. — **Budapest II. 17.00—17.25-ig:** A Szociális Misszió Társulat előadása. Farkas Edit alapító-főnökasszony: Missziós üzenetek. **18.35—19.00-ig:** A földmővelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **19.25—19.50-ig:** »Orvosi vizsgálat a házasság előtt.« Dr. Dobák Ferenc előadása. **20.10—20.25-ig:** A rádió szalónzenekara. **21.00—21.15-ig:** Hírek. **21.20—22.00-ig:** Hanglemezek. — **Telefonhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (szórakoztató lemezek). **Utána 15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 6.45—18.35-ig:** Budapest I. műsora. **18.35—19.00-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Kassa. 11.10:** Hanglemezek. **11.25:** »A hegyvidék költészete.« Magyar költők verseiből szavalt Thuróczy Gyula. **11.40:** Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. **12.00—15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25:** »Orosz karácsonyi dalok.« Előadja a kassai önkéntes tűzoltók zenekara. **15.55:** Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. **16.15:** Slovenské polhodinka. Szlovák félóra. Rendező Goldbach Frigyes. **16.45:** Budapest I. műsora. **17.00:** »Narod iz pustyni.« Pjesa v odnem dejstviji. Napisal Pál Pados. »Pusztai emberek.« Hangjáték egy felvonásban. Irta Pados Pál. Ruszin nyelvre fordította Mankovich Mária. **Kb. 17.30—00.15-ig:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren. 24.00—1.00-ig:** Dohnányi: Nászkeringő, Játssza a Budapesti Hangverseny Zenekar. Magyarnyelvű hírszolgálat. Kenessey: Két tánc. Előadja a rádió szalónzenekara. Kodály két dalszerzeményét énekli a Budai Dalárda férfikara. Angolnyelvű hírszolgálat. »Régi nóták.« Játszik Lakatos Flóris és cigányzenekara. Szlováknyelvű hírszolgálat. Lakatos Flóris folytatja műsorát. Ruszinnyelvű hírszolgálat. Magyar Hiszekegy. Rákóczi-induló.

Scvillai borbély ma délután
½4 órakor a VÁROSI SZINHÁZBAN.
Jegyek egész nap a színházmál (TRANSCONTINENT)

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló előfizetői és olvasói részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: »Az Este« kiadóhivatalában, VII., Erzsébet-körút 18—20., tel.: 143-888, reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

PÉNTEK, jan. 6. Vig: Francia szobalány (3½ d. u.); Márciusi szél (8 este). **Magyar:** Válóok (3½ d. u.). **Belvárosi:** Örökké (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8) **Andrássy:** Bubus (3½ d. u. és 8 este). **Városi:** Sevillai borbély (3½ d. u.); Fehér hattyú (8). **Royal:** Kávé habbal (8). **Terézkörúti:** Üstökös (9). **Komédia:** Tanganyika (8½).

SZOMBAT, jan. 7. Nemzeti Kamara: Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Városi:** Fehér hattyú (8). **Royal:** Kávé habbal (8½ este).

VASÁRNAP, jan. 8. Nemzeti: Zenélő óra (7½). **Magyar:** Válóok (3½ d. u.). **Belvárosi:** Örökké (4 d. u. és 8 este). **Nemzeti Kamara:** Országút (4 d. u.); Utolsó tánc 8 este). **Pesti:** Boldog órák (4 d. u. és 8 este). **Andrássy:** Bubus (3½ d. u. és 8 este). **Városi:** Fehér hattyú (4 d. u. és 8 este). **Royal:** Kávé habbal (4 d. és 8½ este). **Terézkörúti:** Üstökös (9). **Komédia:** Tanganyika (8½).

HÉTFŐ, jan. 9. Vig: Márciusi szél (8). **Magyar:** Válóok (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Andrássy:** Bubus (8). **Royal:** Kávé habbal (8½). **Terézkörúti:** Üstökös (9¼). **Komédia:** Tanganyika (8½).

KEDD, jan. 10. Nemzeti Kamara: Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Andrássy:** Bubus (8). **Royal:** Kávé habbal (8½). **Komédia:** Tanganyika (8½).

SZERDA, jan. 11. Vig: Francia szobalány (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Andrássy:** Bubus (8). **Royal:** Kávé habbal (8½). **Terézkörúti:** Üstökös (9¼). **Komédia:** Tanganyika (8½).

CSÜTÖRTÖK, jan. 12. Vig: Márciusi szél (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Andrássy:** Bubus (8). **Royal:** Kávé habbal (8½). **Komédia:** Tanganyika (8½).

PÉNTEK, jan. 13. Nemzeti: Ahogy tetszik (7½). **Vig:** Francia szobalány (8). **Magyar:** Válóok (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Andrássy:** Bubus (8). **Városi:** Tosca (8). **Royal:** Kávé habbal (8½). **Pesti** Boldog órák (8). **Terézkörúti:** Üstökös (9¼). **Komédia:** Tanganyika (8½).

SZOMBAT, jan. 14. Vig: Francia szobalány (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Pesti:** Boldog órák (8). **Royal:** Kávé habbal (8).

VASÁRNAP, jan. 15. Nemzeti Kamara: Utolsó tánc (8). **Magyar:** Válóok (3½ d. u.). **Pesti:** Boldog órák (4 d. u. és 8 este). **Andrássy:** Bubus (3½ d. u. és 8 este). **Royal:** Kávé habbal (4 d. u. és 8½ este). **Terézkörúti:** Üstökös (9¼). **Komédia:** Tanganyika (8½).

Rózsavölgyi hangversenyei:

Backhaus ma, Z. fél 9

Jegyek 1 óráig Rózsavölgyinél és este a pénztárnál.

Waldbauerék IV. Beethoven-estje 10-én, Z. 8.

Benjamin Grosbayne 12-én vezényli a Hangv.-Zenekart. Borodin II., Berlioz: Fantasztikus szimfónia, Brahms: Tragikus nyitány.

Backhaus II. Beethoven-estje 13-án. Op. 2., Nr. 2., op. 14., Nr. 2., op. 27., Nr. 2. *(Mondschein)*, op. 79., op. 90., op. 101.

SZINHÁZ

Démon

Mauriac-bemutató a Magyar Szinházban

François *Mauriac*, a modern francia katolikus irodalom nagy lirikusa és regényirója. Finom verseit, amelyekben olyan szárnyaló magaslatokig és az istenhit és a bűntudat — drámai erejü regényeit, az uj katolikus irodalom Európa más országaiban is követésre talált mintáit, eredetiben és nemcsak utánzataiban ismeri a magyar olvasóközönség is. A nem éppen magyar művészi irányitásu és csak nevében Magyar Szinház nagyon komoly müvészi feladatot vállalt és valósit meg a Párisban hatalmas sikert megért *Mauriac*-szinjátéknak, a *Démon*-nak magyarnyelvü szinpadon történő előadásával. Amolyan kis szomoruság ragadja meg a nézőt a hamisitatlan Mauriac-szellem szertesugárzásának hatása alatt. Miért nem láthatjuk ugyanezt az ország első szinpadán, vérbeli magyar rendező és magyar forditó munkájaként? A magyarságát inkább csak nevében képviselő szinház a közelmultban szerepeltetett kommunista szerző müve után — hangoztatja a keresztténység iránti megértését is. Még hozzá olyan tapintattal, hogy a hit meggyőző szavait csodálatosképpen csak egyetlenegy nem százszázalékos keresztény szinész szájából kell hallanunk. A szereposztás láthatólag vigyázott a Mauriac-szellemre — ha már a rendezés és a forditás a huszszázalékos szellemiségnek jutott.

Mauriac a *Démonban* is, mint minden korábbi irásában azt az ősgonosz emberi lelkiséget szólaltatja meg, amely kifelé büszkén óvja látszatjóságát. Lelkeken gázol, de ezt nincs ereje beismerni önmaga előtt sem s mindezt a maga féltresiklottsága okozta. *Coutur* ur ott él a délfrancia birtok urnőjének világtól távoleső kastélyában, nevelődik, de alapjában megrontója a háznépnek. Elcsábitja a finomlelkü nevelőkisasszonyt, megkörnyékezné a ház serdülő leányát — zsarnoka titkolt vonzalommal az özvegy urnőnek. Minden bonyodalom, fellobbanó szerelem a démon alakján keresztül támad. Ahol fölöslegesnek éreznők is őt, ott is érezzük, hogy nélkülözhetetlen. A költő ezenfelül, hogy pompás erejü drámaszerkesztő, mindvégig költő is. Magyar szinpadon rég láttunk ennyi finomsággal megirt s mellette mégis, szekszuális szempontból is kényes témát. *Makay* Margit játszotta az urnőt és négygyermekes fiatal özvegyet, aki még szeretne asszony lenni s nemcsak anya, de aki mellett nővé fejlődik ifju leánykája és magának szerzi meg a kastély fiatal férfivendégét. *Makay* Margit egyszer már sikerre vitt — persze csak távoli vonásokban hasonló — szerepet, most hát kellő otthonossággal tükröztette a „leánya sorsáért aggódó" anya lelkét. A démon *Földényi* László volt. Semmi más nem hatott furcsán emberábrázolásában, mint balszemének, a gunyorosság hangoztatására történő állandó hunyoritása. Szavai, mozdulatai oly meggyőzőek voltak, hogy kevesebb kacsintás is elég volna. *Perényi* László, a vendég fiatal férfiszerepében, jóleső derüt keltett. Egyik legjobb alakitása Harry Thanning szerepe. *Simor* Erzsi, a fiatal magyar női müvész-generáció egyik komoly igérete, őszinte volt — mint nevelőkisasszony —, kissé tettetett, mint a Démon megkinzott szerelmese. Kár, hogy az ifju *Somló* Valériát, félzsidó származása miatt nem tarthatjuk számon, mint a jövő drámai szinésznemzedék reménységét. Kisebb szerepet kapott *Vándory* Gusztáv és *Dávid* Mihály s a két kis *Rutkai* (?) testvér. *Upor* Tibor diszlete méltó a darab előkelőségéhez. A darabot — amelyet a bemutató közönsége tüntető szeretettel fogadott — a liberális irodalom egyik sokat szerepeltetett képviselőjével: *Heltai* Jenővel forditatta a szinház vezetősége.

Sz. J.

---

* **Kiss Ferenc megkapta az V. fizetési osztály jellegét.** Mint a *Magyar Távirati Iroda* jelenti, a kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Kiss* Ferencnek a Nemzeti Szinház örökös tagjának, az Országos Szinmüvészeti Akadémia igazgatójának az V. fizetési osztály jellegét adományozta.

* **A Zenemüvészeti Főiskola a Felvidékért.** Felvidéki testvéreink felsegélyezésére a Zenemüvészeti Főiskola igazgatósága a segitőegyesülettel karöltve november 13-án, vasárnap este 8 órakor a Zeneakadémia nagytermében ünnepi hangversenyt rendez *Dohnányi* Ernő dr., *Böszörményi Nagy* Béla, *Szakolczay-Riegler* Ernő, *Thoma* József, *Vaszy* Viktor, *Zathureczky* Ede és az Egyetemi Énekkar közreműködésével. Jegyek 1, 2, 3 pengős árban a Zenemüvészeti Főiskola igazgatóságánál és a portásnál (Liszt Ferenc-tér 8.) kaphatók.

* **A Rózsalovag uj szereposztásban.** Pénteken uj szereposztásban játssza az Operaház a *Rózsalovagot*. Az uj szereplők: Octavian — *Gere* Lola, Marianne — *Szilvásy* Margit, Annina — *Kováts* Jolán, Ochs báró — *Komáromy* Pál, Énekes — *Sárdy* János, Faninal — ifj. *Toronyi* Gyula, rendőrbiztos — *Szomolányi* János.

Müvészpár

Bemutató a Pesti Szinházban

A zsidó szellem jegyében zajlott le a Pesti Szinház uj darabjának bemutatója. A szerző: *Fodor* László ezuttal még a szokottnál is nagyobb mértékben tükrözteti szinpadi alakjainak kusza mondataiban azt a magyar közönség számára teljesen idegen szellemiséget, amely szinte kiabál egy amugy, istenigazában megfogalmazott zsidótörvényért!

Maga a szindarab egy csomó kávéházi és szinházi „bemondássorozat", minden cselekmény nélkül. Ha ugyan cselekménynek nem nevezzük azt, hogy egy szinészházaspár három felvonáson keresztül veszekszik, csupán azért, hogy a harmadik felvonás végén — nyilván a maradi gondolkozásu nézők kedvéért — lemondjanak a válópörről és ujra „boldogok" legyenek. Sekélyes kis zagyvaság, amelynek összeférczelésénél a zsidó szerző gondosan ügyelt arra, hogy messze elkerülje a tiszta, magyar szinpadi irodalomnak még a tájékát is.

Mezey Mária és *Páger* Antal, ez a két kitünő szinész rengeteg munkát és igyekezetet pazarolt a szerepére, de a darabon sem az ő müvészetük, sem *Ladomerszky* Margit, *Pártos* Erzsi, *Oláh* Böske kitünő szereplése, sem pedig *Tarnay* Ernő rendezése nem tudott segiteni. Ismét zavarólag hatott a zsidó *Básthy* Lajos szépfiu-alakitása. A többi zsidó: *Gárdonyi* Lajos, *Peti* Sándor és *Keleti* László megoldották nyilt szinpadon a kérdést: faj, vagy felekezet?

(—lin)

---

* **Walkür az Operaházban.** Péntek este a *Walkür* került előadásra az Operaházban, *Hoesslin* vezényletével. Legutóbb a *Rajna kincse* előadásával kapcsolatban megirtuk véleményünket „szürke, hétköznapi" vezényléséről és egyebet most sem mondhatunk róla, legfeljebb annyit, hogy semmi szükség sem volt idehozni Hoesslin urat, amikor itt van nálunk a kiváló *Failoni*. Reméljük, nem látjuk többé viszont az Operaház karmesteri székében! Az előadás fénypontja *Némethy* Ella Brünnhildája és *Losonczy* Wotanja volt. *Báthy* Anna nemes hanggal énekelte Sieglindét, *Závodszky* ismét mekegett. A 20%-ot *Kálmán-Kirschner* Oszkér, *Relle*? Gabi, *Halász*? Gitta és *Budai*? M. képviselték. *(S—n.)*

FILHARMONIAI TÁRSASÁG

bérleti hangv. nov. 10. Városi Szinház

FURTWÄNGLER

egyetlen idei budapesti szereplése. Jegyek elővételben csak Operaházban.

★

* **Lehár legszebb zenéjü** operettje, a *Cigányszerelem*, a klasszikus operettbérlet II. előadása november 9. *Városi Szinház*. Honthy Hanna, Kőszegi Teréz, Kiss Manyi, Szedő M. dr., idb. Latabár, Sziklay József, Halmos Gyula.

---

* **Faust a Városi Szinházban.** E hó 6-án, vasárnap délután fél 4 órakor a Városi Szinházban *Faust* kerül előadásra.

* **Ujra külföldi szerző darabját mutatja be a Vigszinház.** A *Vigszinház* legközelebbi ujdonsága a *Fészek* cimü angol darab, amelynek főszerepére *Titkos* Ilonát szerződtette. A többi szerepet az utóbbi időben különösen kibontakozó tehetségü *Tolnay* Klári, továbbá *Beleznay* Margit, *Vizvári* Mariska, *Ligeti* Juliska, *Sitkei* Irén, *Zala* Karola, *Somlay* Artur, *Ajtay* Andor és *Mészöly* Tibor játsszák.

* **Nagy Izabella és Magyary Imre a Városi Szinház „Magyar a magyarért" előadásán.** November 12-én a Városi Szinházban a *Magyar a magyarért* akció keretében diszelőadást rendeznek, amelynek során *Nagy* Izabella magyar nótákat énekel *Magyary* Imre hires cigányzenekarának kiséretével.

* **Rékai András kereszténysége.** *Rékai* András, az Opera rendezője *telefonon* közölte szerkesztőségünkkel, hogy nem zsidó, amig azonban *összes* iratait nem mutatja be, ezt nem közölhetjük, mivel ugy tudjuk, anyja zsidó volt. Köztudomásu ugyanis, hogy *apjának*, a szabadkőmüves *Rékai* Nándor operaházi karnagynak felesége zsidó, igy Rékai András félzsidó és nemzeti szocialista szempontból zsidónak számit. Ugyanez vonatkozik testvérére, *Rékai* Miklósra, az Operaház hárfására is.

* **Linz Márta budapesti hangversenye.** *Linz* Márta, a Berlinben élő kiváló magyar hegedümüvésznő és karmesternő november 19-én hangversenyt ad a Zeneakadémián, az Ujságirók Szanatórium Egyesülete javára. Müsorán *Dohnányi* Ernő, *Strauss* Richard, *Brahms* és *Szimanowszky* müvei szerepelnek.

* **Csók és gong.** *(Bemutatták: City, Kamara.)* A pesti közönség valami csodálatos sejtéssel előre megérzi, egy film sikerét, vagy bukását. A tegnapesti bemutatót legalább harminc ember nézte végig. Egy boxbajnok karrierjének amerikai-izü meséje láthatólag nem nagyon érdekli a mi közönségünket. A magyar izlés idegenül fogadta ezt a tőlünk távoleső boxolózt. A darab meséje nem lényeges része a filmnek, nem is fektettek rá nagy sulyt, csak azt a célt szolgálja, hogy a végnélküli boxmérkőzéseket még jobban megnyujthassa és feléöntse lirai szósszal. A film készitői biztosan megtalálták számitásaikat — Amerikában. Nálunk? A főszereplő Robert *Taylor* szimpatikus egyénisége ebben a filmben nem nagyon érvényesül és a *Tarzan*-filmek hires Mauren *O'Sullivan*-ja is jelentéktelenül hatott. *(K. A.)*

Hány filmet irtak és rendeztek a zsidók ebben az évben

1938 első felében az országgyülés mindkét háza megszavazta a 20%-os zsidótörvényt.

Az 1938—39-es filmévad magyar filmjeinek gyártása akkor még nem kezdődött el, tehát az uj évad filmjeinek gyártásánál már komoly értelemben érvényesiteni kellett volna és érvényesiteni kell a 80—20%-os kulcsot.

Erre két nagyon fontos szempont kötelezi az illetékeseket! Egyik, hogy a filmek lejátszására csak hónapokkal a gyártás után kerülhet a sor, tehát a filmgyártási szakma hivatali zsidótalanitóinak isszámolniuk kell ezzel az előredolgozással. A másik szempont, hogy a magyar filmek nagyon erősen befolyásolják a magyar értelmiségeket és dolgozókat egyaránt.

A filmgyártás ügyeivel foglalkozó vezetők jól tudják, hogy az idei évadra nem készithető több 35 magyar hangosfilmbél. Ennek a 35-ös számnak 20%-a 7!!! Tehát a mai kulcs szerint a 35-ből 7 esetben *irhat a zsidó toll* (szerencsére cenzurázzák), 7 esetben *rendezhet zsidó agy* (felfogásuk izléstelen és magyartalan) és 7 esetben dönthet a mese, a szinészek, a müszaki vezetők kiválasztásánál a *zsidó produkció* kufárszelleme.

A magyar filmszakma vezetői és annak minden tagja is mindig igen jól tudja, hogy a készülő filmeknél ki a *valóságos* produkcióvezető, ki a *valóságos* iró, vagy átiró, ki a *valóságos* rendező, akinek ideológiája determinálja a készülő filmek erkölcsét és szellemét. A megfizetett disznevek és az igen derekasan dolgozó magyar fiataloknak sem számottevő gázsija, sem számottevő befolyása nincsen.

A zsidótörvény óta, az idei 1938—39-es játszási szezónra már elkészült és gyártás alatt van összesen 24 film. Lássuk ezeket a filmeket *valóságos* sszemmel:

A filmek cime	Irta	Átirta	Rendezte	Produkcióvezető	Müvészi és tech. vezető
Uri világ	*Bónyi A.	Bihari dr.	Gertler V.	*Bajusz P.	
Nehéz apának	(francia)	Vitéz M.	Keleti M.	Vitézné	
Beleznai asszonyok	*Ujházy	Szatmári	Gál (Grün) B.	Gál (Goldziher)	Keleti
Papueshős	Mihályi	Mihályi I.	*Vaszary J.	Falus (Frank) I.	
A hölgy bogaras	Aszlányi	Aszlányi	*Ráthonyi Á.	*Hamza Á.	Vajda
Boresa Amerikában	Török-Emőd	Nóti K.	Keleti M.	Gál (Goldziher)	
Péntek Rézi	Török R.	*Martonffy	Vajda L.	Pless F.	
Uz Bence	*Nyirő J.	*Békeffy I.	*Csepreghy J.	*Kiss M.	
Szegény gazdagok	*Jókai M.	*Eszterhás	*Csepreghy J.	*Kiss M.	
Varju a toronyórán	*Csathó K.	Szathmári	Keleti M.	Gál (Goldziher)	
Piros hugyelláris	*Csepreghy	*Zsabka K.	Pásztor B.	*Bajusz P.	
Beszállásolás	Nóti K.	Aszlányi	*Szlatinay	Falus (Frank) I.	
13 kislány	Indig O.	Indig O.	*Ráthonyi Á.	*Daróczy J.	
Rozmaring	*Harsányi	*Békeffy I.	*Martonffy E.	Pless F.	Vajda
Leányvári boszorkány	*Lovik	Szatmári	Gertler V.	*Lévay B.	
János vitéz	*Petőfi S.	Gál (Grün) B.	Gál (Grün) B.	Gál (Goldziher)	Keleti, *Kiss
Süt a nap	*Zilahy L.	*Zilahy L.	*Kalmár L.	Falus (Frank) I.	Szilas
Pusztai királykisasszony	*Hajós J.	Szatmári	*Csepreghy B.	*Szentpály I.	Keleti
Azur express	Szántó-Szécsén	Kardos	*Balogh B.	Székely S.	
Elcserélt ember	*Bónyi A.	Bihari dr.	Gertler V.	*Bajusz P.	
Aranysárkány	*Felkai	*Pünkösti A.	*Pünkösti A.	Radó I.	Engel
Fehérvári huszárok	*Babay J.	Szatmári	Keleti M.	Gál (Goldziher)	
Gyimesi vadvirág	*Géczy	Aszlányi	*Ráthonyi Á.	*Hamza Á.	
Zenebohócok	*Zilahy L.	*Zilahy L.	*Kalmár L.	(Falus (Frank) I.	

(A *-gal jelöltek keresztények.)

a) Akik ténykedés nélkül, avagy csak kijárásokért kaptak pénzt és a nevüknek többé-kevébbé parádés helyet, azok azért maradtak le a listáról, mert az egész szakma által tudott valóságos aktiv dolgozó főszemélyek neveit leplezzük le a nagyközönség előtt, hogy az egyetemes magyar társadalom is számonkérhesse magyar igényeinek neligálását.

b) Olyan szempontot, hogy valaki 3 nappal előbb keresztelkedett ki, mint a jelenlegi zsidószámitás, mi a magunk részéről nem vettünk figyelembe, de a kereszténynek születést még igen.

Ebből a tanulság, hogy:

8 esetben zsidók irtak 16 magyar ellenében,
16 esetben zsidók átirtak 8 magyar ellenében,
11 esetben zsidók rendeztek 13 magyar ellenében,
14 esetben zsidók produkció vezetők 10 magyar ellenében,
7 esetben zsidók voltak a müvészi vagy a technikai vezetők 1 magyar ellenében.

Van ki- és mellébeszélés, de vannak tudott és letagadhatatlan igazságok is. Akinek tiszta a multja, a magyarsága és a lelkiismerete, az igy itéli meg a dolgok valóságosságát.

Egyetlen biztos reményünk, hogy miután máris tulontul átlépte a zsidóság a törvényes arányszámot, ezentul csak valóságosan magyar filmek készülhetnek.

MŰVÉSZET

Iparmüvészeti tárlat

Az utóbbi évtizedekben gyors fejlődésnek induló hazai iparmüvészetünk nehéz harcok után elérte azt, hogy a város szivében, az idegenforgalmi élet központjában, a Mária Valéria-utcában végleges kiállitási helyiséget tudott biztositani magának. Az uj termeket a most megnyilt magasszinvonalu tárlattal avatja fel, amely ha az előző évek termésértékét nem is mulja fölül, hü képet nyujt az iparmüvészet teljesitőképességéről. A nemzetközi kiállitásokon gyakran szereplő iparmüvészeink nemcsak a korszerü törekvések ismeretét sajátitották el, hanem munkáik megszabadultak minden fölösleges sallangtól, eredetiskedő tulzástól. A külföldi társaikkal való vetélkedésben kétségtelen, hogy izlésük sokat csiszolódott, de nem egy gyengébb egyéniség, vagy szemfülesebb müvész vette át és került hatása alá az idegen törekvéseknek. Örömmel látjuk azonban, hogy az iparmüvészet sorsát irányitó vezetőkben meg van a szándék, hogy a sajátosan magyar formalátást a mai izlésnek megfelelő formába bevonja és általa termékenyitse meg a müvészek képzeletét.

A tárlat kellemes benyomását, vágyakat ébresztő hatását és előkelő légkörét az értékes munkákon kivül a mintaszerü rendezés váltja ki. Szablya János, ifj. Richter Aladár, Tálos Gyula és ifj. Poyer József friss ötletességgel olyan környezetet varázsoltak elő, amelyben a munkák otthonos melegségben élhetik ki szépségüket. A legnagyobb müvészi értéket Árkayné Sztehló Lili üvegablaka, Madarassy Walter, Berán Lajos, Ohmann Béla és Tóth Gyula érmei, illetve diszitőszobrai képviselik. Az idei tárlatot Gorka Géza vázái, Dióssy Antal diszitőfestményei, Tálos Gyula ötvösmüvei, D. Nagyajtai Teréz és Pekáry István textilmunkái, a halasi csipkeház bámulatos alkotásai, Zsindelyné Tüdős Klára ötletes magyar ruhái, Báthory Julia csiszoltüvegei, a herendi és a pécsi Zsolnay-gyár kulturált porcellánjai teszik maradandó emléküvé. Kellemetlen mellékizt vált ki az, hogy a magyar iparmüvészet képviselői között nem egy zsidó müvészt szerepeltet a tárlat vezetősége. Különösnek találjuk, hogy amikor annyi értékes keresztény müvészszel vagyunk megáldva, akkor például egyházi ábrázolásokat látunk az idegen faju és vallásu Márkus Lilitől, Kovács Margittól, Gádor Istvántól. Az üzleti érzékkel megáldott zsidó müvészek különösen a jó jövedelmet biztositó iparmüvészeti ágakra vetették rá magukat, a fent emlitett három keramikus mellett ott találjuk a fajtestvér Berkovics Annát, Bauerné Pozsonyi Lillyt, H. Rahmer Máriát, Herczog Weiss Klárát, Zilzer Hajnalkát, a textil- és szőnyegszakon Szabó Évát, Ács Lipótot, Lakatos Arturt, T. Bodrog Erzsébetet, Vértes Árpádot, Braun Lilit, Steiner Lolát és Milch Blankát, a grafika és a könyvmüvészet képviselői között Benedek Katát, Róna Emmyt, Dallos Annát, a kommunizmusban erősen szerepet játszó Kozma Lajost, valamint Radót és Lányit, a hat szobatervező között Rákos Pált, Vass Bélát, Faragót és Grófot, a fényképezők közül első tekintetre feltünik Angeló, Balogh Rudolf, Kardos Juci, Marsovszky Elemérné, Pécsi József és Rónai Dénes jól ismert neve. A kiváló magyar müiparosok természetesen nem nélkülözhetik a Krausz Testvéreket és a tárlat plakátját csakis a Globus-nyomda Rt. készithette el, az épitőanyagokat Pollák Jenő, az üvegmunkákat Handelsmann Arnold végezhette.

A zsidóság, mint a magyar élet minden vonalán természetesen az Iparmüvészeti Társulat vezetőségébe és tagjai közé is beférkőzött. Előretörése minden bizonnyal nagy nehézségekbe ütközött, hiszen köztudomásu, hogy iparmüvészetünk két vezető egyénisége Szablya János és Szablya-Frischauf Ferenc előszeretettel ragaszkodnak az arisztokrata tagok gyüjtéséhez. Mindenesetre különösen hat az örökös elnök, József Ferenc főherceg neve mellett a szabadkőmüves alelnöknek, Ligeti Miklósnak, helyesebben Löwi Móricnak, az ügyésznek, Szalai Emil dr.-nak, a kiállitási bizottság elnökének, Lakatos Arturnak és a propagandabizottság előadójának, Latabár Károlynak neve. A választmány is meg van tüzdelve zsidókkal: a szabadkőmüves páholyalapitó Telcs Ede, Urbányi Vilmos, Buday Goldberger Leó, Róth Miksa, Schóber József, Wolfner Gyula, Kórody György, Lakatos Artur, Vágó Dezső stb., ha számban nem is közelitik meg a vezetőség összlétszámát, elegendők ahhoz, hogy a zsidóság érdekeit hathatósan képviseljék a magyar iparmüvészet területén.

(Vigil)

NEGYVENÖT ZUGLAP SIRHANTJA FÖLÉ...

Mint az őszi tarlók felett borongó szürke köd, olyan mélasággal fogadta a sajtószabadságért üvöltő liberális társaság azt a hirt, amely közölte, hogy negyvenöt lapnak vonták meg megjelenési engedélyét. Tévedés ne essék: a negyvenöt lap között ott szerepel a harsogó hangu és duzzadó önérzetű Klár Zoltán gyep-nestereket is megszégyenitő hangu lapja, a *Grosz* Ferike kiadásában megjelenü *Társadalmunk.* Nincs többé szükség az „európai szinvonalu" *Pesti Futárra* s a lipótvárosi arszlánok nem üdülhetnek többé *Nádas-Neumann* Sándor egeket suroló szemtelenségü irásain. Nincs többé sem *Heti Hirek,* sem *Pesti Szemle,* sőt a halottak szemfedője borul ama hires *Demokrata Ujság*-ra is, amely *Demokrata Ujság Vázsonyi* Jani eszméit irta zászlajára. De megszünik a közgazdasági müveleteiről ismert *Ujmagyarország* is, sőt eltünik a pesti standokról a saját szerkesztőségében többször megpofozott *Békési* Imre szomoru emlékü *Ostkurir*-ja is. Nincs többé se *Tőzsdei Kurir,* se *Magyar Hitel,* se *Tip.* A mult fátyla boritja majd be a katolikus mezben hivalkodó *Magyar Világot* is és csak a szerkesztők ejtenek könnyet a *Gazdasági Világ* koporsója felett. *Sic transit gloria mundi...* Ime, igy mulik el a nagy purifikátorok és a nagy szerkesztők dicsősége. Nem lehet többé hálószobatitkokat kiteregetni, nem lehet többé családi botrányokból oldalas cikkeket kovácsolni, sőt az aljas szándékból megirt s a megjelenés előtt bemutatott cikkekkel sem lehet ezentul sulyos százasokat levágni a bankok és vállalatok előszobáiban. A temetés rendszerint szomoru dolog, de bocsássák meg bününket: *ezen a temetésen nem tudunk könnyet ejteni, nem tudunk fekete ruhában diszes koszorut elhelyezni a megszüntetett negyvenöt aszfaltujság koporsója előtt,* sőt vigadó lélekkel mennénk el egy olyan temetésre, ahol végképp és örökre visszaküldenék az ismeretlen nirvánába azokat az ujságokat is, *amelyek már két évtized előtt megérdemelték volna a betiltást és a magyar életből való eltávolitást.* A kis vadak eltüntek a magyar sajtóbozótból s ha érzéseink nem csalnak, ugy érezzük, hogy *rövidesen elkövetkezik az az idő is, mikor a lapuló nyulak és a kis sakálok után sor kerül a magyar ujságdzsungel nagy duvadjaira is.*

Kertész Manó gyüjtést rendezett palesztinai földvásárlásra

Fölháborító, idegen célokat támogató gyüjtésről emlékezett meg a *Somogyi Ujság* november 4-iki száma. Egy *Kertész* Manó nevezetü kaposvári zsidó kereskedő feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik szerinte azt a valótlan hirt terjesztették róla, hogy idegen zsidó érdekek, a felvidéki zsidó legionisták részére gyüjtést rendezett. A zsidó kereskedő megnevezte *Erdős* Pál és *Győrffy* Antal kaposvári lakosokat, akik tudtak ezekről a hirekről. A rendőrség megindította a nyomozást, ami igen érdekes eredményekkel járt. Kiderült, hogy *Erdős* Pál és *Győrffy* Antal csakugyan tudtak bizonyos hirekről, de nem olyan formában, mint ahogyon azokról Kertész Manó kereskedő feljelentést tett, hanem ők csak arról tudtak, hogy „Kertész Manóék gyüjtöttek külföldi zsidók részére".

Ez a hir, mely szerint *Kertész Manó és társai a magyar nemzet legnehezebb óráiban a magyarságtól teljesen távolálló és ellenséges célokra pénzt gyüjtöttek, a rendőri nyomozás során igaznak bizonyult.* A gyüjtésre kiadott kartonokon a következő szöveg áll: „1—10 négyzetméter palesztinai föld megvásárlására 1—10 pengőt." Aki adakozott erre a „szent" célra, az a kartonból az illető megfelelő rovatot nyugtaképpen kitépte. Ily módon gyüjtött össze Kertész Manó 320 pengőt, ki tudja mily célra: az biztos, hogy idegen, külföldi célok érdekében, az biztos, hogy *mikor az országban szent célokra gyüjtöttek, mikor minden pénzre szükség volt, hogy a nemzet teljes erejével állhasson ott felvidéki vérei mellé, akkor Kertész Manóék külföldi zsidók,* velünk szemben ellenséges indulatu egyének *részére gyüjtöttek pénzt.* Ha igaz az, hogy palesztinai föld vásárlására gyüjtötték a pénzt, akkor annál felháborítóbb, hogy *a szerencsétlen arabok elnyomására magyar pénzt is felhasználnak.* Jellemző a zsidó sajtóra, hogy amig *a magyar nemzeti szocializmus harcát idegen pénzzel, idegen eszmékkel akarja kompromittálni,* addig ez a sajtó hallgat arról, hogy magyarországi zsidók magyar pénzzel támogatnak idegen és nemzetietlen célokat.

RONGYAIBÓL SZŐNYEGET TAKARÓT készit, cserél Szövőüzem, Margit-körut 48. és Harminckettesek-tere 4. Tel. 167-030

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kivándorló. Előzetes munkavállalási engedélyt kell kérni a „Liggue des Familles Nombreuses, Bruxelles, Rue du Trone 125." A munkavállaló háztartási alkalmazottnak 120 pengőt kell óvadékba letennie arra az esetre, ha bármely oknál fogva kényszerülne hazajönni, nehogy hazajövetele államköltségbe kerüljön.

K. I. dr., *Szeged.* Csak muzeumi értékük lehet, hogy mennyi, arról a pontos leirás, vagy bemutatásután a Nemzeti Muzeum éremosztálya ad felvilágositást.

Pápa. Ha két külön háztartásban dolgozik a leány, négy, majd három órát, egyik háztartás sem köteles bejelenteni. Ha azonban négy óránál tovább dolgozik, ugy az a háztartás köteles bejelenteni, ahol több órát tölt az alkalmazott.

Végrendelet. Végrendeletét bárki maga is megirhatja, vagy akár le is diktálhatja. Az aláirás hitelesitésére minden esetben négy tanu aláirása szükséges. Igen fontos azonban, hogy a záradék megfeleljen a vonatkozó törvény rendelkezésének, tehát tartalmaznia kell, hogy a tanuk a végrendelkezőt személyesen ismerik, hogy a végrendelkező előttük kijelentette, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza és hogy azt a végrendelkező az ő jelenlétükben sajátkezüleg irta alá, avagy azt, hogy a végrendeleten levő aláirást saját aláirásának ismerte el. Mindezekből világos az is, hogy a végrendeletet nem kell a tanukkal sem ismerletni, sem előttük felolvasni.

Az „Embervédelem" postája

Minden a szeretet. Nagyon szomoru vagyok, amikor a mellékelt levél irójának életével kezdek foglalkozni. Legelőször egy nagyon hajszolt anya képe jelenik meg a sorok között, aki egész életét a munkának szentelte, hogy egyetlen fiát boldognak és szerencsésnek lássa. Azután meg egy gyermeket látok, aki önhibáján kivül a legszerencsétlenebb életuton halad. Az édes anya, aki mindenek felett szereti, nem akar erről tudomást venni és fanatikus szeretetével, egyik hibát a másikra halmozza, akkor, amikor itt csak egy segithet s az az őszinteség. És pedig az, hogy a gyermeket egy szakorvoshoz vigyük s annak gyógyitását teljes egészében rábizzuk. A három mellékelt irás gyönyörüen mutatja ennek a három embernek különös életét. Az apa irása egy terheltséget, egy karakternélküli, beteg embert árul el. A sorok nyugtalansága, az elégedetlenség és örökös civódás nyomait hordják. Minden érzésnélküli bánásmód, egy öntelt beképzeltséget, egy szemtelen modort. Azokhoz, akik jók voltak hozzá, ő goromba, intrikus, veszekedő, ha nem tudta elérni azt, amit elgondolt, akkor könnyen megvesztegethető. Pénzéhes és mindenkire irigy ember irása. Ezeknek a jellemhibáknak az lett a következménye, hogy ez a házasság, melyből ez a gyermek született, nem volt összetartható, a feleség felőrlődött ebben a harcban és menekülnie kellett ettől a férfitől. Ez a tragédia még most is érezhető irásán, a betük szaggatott, bizonytalan sorakozása egymásmellé, jól elárulják egy, az életben csalódott ember lelkét. A gondolatok zavaros nyugtalansága és összefüggéstelensége elárulja nekünk, hogy egy ideigileg teljesen szétesett emberrel van dolgunk, akinek szintén orvosi kezelés kell. De azt is elárulja, hogy az illető fanatikusan és minden elszántsággal menekül a pihenés és az orvos elől, mert ugy érzi, hogy ez egy végzetes változást hozhat életébe. Pedig csak az segitene! Rá kell venni az anyát, hogy pihenjen. Próbáljon más környezetbe kerülni, mert ha most ezt mellőzi, egy sokkal nagyobb bajt segit elő. A fiu irása sokban hasonlit az apjáéra, sok jellemvonást örökölt az apjától. A környezet, melyben fiatalságát élélte, rossz volt s csak rontottak rajta és tették azzá, ami ma. Édesanyja szenvedése őt nem hatotta meg és nem váltott ki belőle semmiféle érzést. Ő lelkileg hideg, kegyetlen és erőszakos maradt. Mindezt nem látja az anya. Éppen azért kérem Önöket, hogy a gyerekkel egy orvoshoz menjenek, mert én ugy érzem, hogy apjának olyan betegsége volt, amely végzetes lehet a gyermek jövőjére. Az ő viselkedésén láthatjuk azokat a tüneteket, amelyek egy ilyen betegség nyomán mutatkoznak. Itt csak ugy segithetünk, hogy erőt veszünk szeretetünkön és elvetünk minden sajnálatot, és azokon az utakon indulunk el, amely reményt nyujthat arra, hogy ezt a két beteget az ő akaratuk figyelmenkivül hagyásával kezükbe veszik. Meg kell próbálni megérteni azt, hogy ezek nem tehetnek mindezekről. Itt Isten egy nagyon sulyos próbaidőt jelölt ki, de azt is kell látnunk, hogy a sorok irói nem látják mindezt, hanem a mindennapi élet egyszerüségével élik a maguk életét s nem veszik észre a másiknak kétségbeesett gyötrődéssel teli életét. Kérem üzenetem vétele után azonnal orvoshoz menni.

R. J. B. P. Timár. Ha bent jár a városban, nyugodtan felkereshet a fogadó órámon. Kérem, szedje össze magát és iparkodjon azoktól a csunya gondolatoktól, amelyekkel állandóan foglalkozik, szabadulni. Én sokat beszélek azokkal az emberekkel, akik egy őrizetlen pillanatban meghasonlanak önmagukkal és Isten igazságos törvényei ellen lázongva, olyan dolgokat cselekszenek, amelyekhez joguk nincs. Ezt azért teszik, mert egyes dolgokat nem értenek meg és gyáván menekülni szeretnének az élet elől. Nem mindig a sors oka annak, hogy nehézségekkel kell megküzdeni. Nagyon sokszor látom én az életben, hogy nehéz sorsunknak saját magunk vagyunk okai. A mi élettörvényeink azt irják elő, hogy megfigyeljük az életet, dolgozzunk, sorsunk nehéz fordulatain tanuljunk és iparkodjunk ugy beosztani életünket, keresetünket, munkánkat és szórakozásainkat, hogy ne fáradjanak, hanem megelégedettnek és boldognak érezzük magunkat. Ezek az adottságok velünk születnek, csak nem szabad könnyelmüen bánni velük. Nekem az az érzésem van, ha egy kissé összeszedné magát, könnyebben jutna célhoz. Ezért kérem, próbálja ezt meg.

Z. M., Sarkad. Egész tisztán érzem, hogy utolsó kivánsága is teljesülni fog. Hamarosan együtt lesz a kis család és Ön is megszabadul attól a gondolattól, hogy Önök már nem élhetnek együtt boldogan. Irása sokkal nyugodtabb, ugy érzem kezdi magát beleélni uj környezetébe. Azt is érzem, hogy belátó lett és már maga is rájött arra, hogy vannak dolgok az életben, amelyeket nem szabad erőszakkal irányitani. Kérem még egy rövid ideig kitartás!

L. J. Bp. 5. Fogadó óránkra előjegyeztük, kérem, október 31-én 12—2 között jelentkezzen a Magyarság szerkesztőségében.

Háboru 17. Kétségbeesett levelét megkaptam. Ezekre a kérdésekre nem vagyok hivatott felelni, nem hozzám tartoznak. Az „Embervédelem" célja a segitséget kérő embereknek a mai zavaros és nyugtalan világban segitségére lenni. Nem engedhetem meg magamnak, hogy irásztalom mellett olyan kérdésekkel foglalkozzam, mely kérdések a világ politikusaira tartoznak. Célomul azt tüztem ki, hogy az elrejtett emberi értékek napvilágra kerüljenek. A megszállt területen élnek fiatalok, dolgoznak szenvednek és kitartanak. Ez magyar vonás. Hitük oly erővel csillog felém, mint az a fáklya, amely az uj magyar jövőt mutatja. A legszebb önfeláldozás ez és nagyon sokat jelent. Kincseket találtam Önökben, kincseket találtam acélos karjaikban, fiatal szivükben és kihasználatlan, romlatlan agyukban. Ifjak, akik ugy tudnak lángolni, lehetetlen, hogy meg ne találják a szabadság utját. Felém áramlik egészséges gondolkodásuk, fiatalos, tiszta érzésük. Nem kalandoroknak látom magukat, akiket a bün, vagy könnyelmüség vezet, hanem komoly, jó család gyermekeit látom, értelmesen gondolkodóan. Én is azt mondom, nem félni és nem a sötétségben, a pusztulásban tapogatódzni, hanem felemelkedni a magyar jövő felé. De azt is mondom, nem kételkedni, hanem minden energiát összeszedni. Minden jót kitermelni önmagunkból, mert csak igy van célja életünknek. A tanácsom csak egy lehet, nyugalmat, szeretetet és okosságot, mert csak ez segit. A magyar föld most követeli a szántóvetőt, aztán eljön az aratás. A becsületes aratás, az arany és vértelen aratás. Azt hiszem jól megértették magyar testvéreim odaát tanácsomat és nem fognak kétségbeesni, megijedni, de nem is fognak elfogadni segitséget a sötétség kincskeresőinek táborából. Becsületesnek maradni magyar vonás, mert épitőkre van szüksége az országnak, nem pedig rombolókra.

Rendszeres bélmüködés Leo-labdacs

Hiszek. Egy nagyon intelligens, képzett embernek igen nehéz a mostani anyagias világban az ő élete utját megtalálni. Nagyon sok olyan ember él közöttünk, akik könyökkel és szemtelenséggel csinálják meg karrierjüket. Ezek ellen nagyon nehéz a védekezés, azért tanácsolom, ezekkel ne is vegye fel a harcot. Ugy érzem, Ön azok közé az emberek közé tartozik, akik türelemmel és becsülettel oldják meg életüket. Azok a bajok, amelyek érvényesülésének nehézségeit előidézték, gyermekkori betegségének következményeiből fakadtak. Innen született meg az a gondolat, hogy felajánlja életét Istenének. Ez szép cselekedet, hogy nem sikerült, ebben is Isten akaratát látom. Isten Önt az életben köztünk, a világban, akarja látni. Éppen ezért, arra kérem, próbáljon meg egy szociális munkakört szerezni magának. Meglássa, mennyi sok örömet lehet szerezni az embereknek. Ha egy ilyen elfoglaltsága lesz, akkor látja meg csak igazán, hogy mi az élet. Előre figyelmeztetem, nagy dolgok és feladatok elé kerül az ember, aki egy ilyen uton elindul, de én bizom Önben és sokat várok Öntől, mert látom azt, hogy őszinte és nagy akarattal megáldott ember. A mostani világ ezeket az embereket keresi, mert ezek az emberek lelki-hidjai a jövőnek. A tanult és intelligens ember kezelfog a nyers, munkáskérgü akaratemberrel és együttesen küzd azért, hogy egy boldogabb jövőt érjen el. Itt az Ön helye és itt meg fogja állni helyét. Ezért kérem, próbáljon elindulni, szeretettel dolgozni, de figyelmeztetem, ha elindul, nem szabad elcsüggedni. Nekem az az érzésem, hogy sikerülni fog.

Balilla aranciata a nemes üditőital

Kitartás! Győzünk! Kérem türelmét, válaszunk a felhalmozott munka miatt késik. Minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy előfizetőink igényeit kielégitsük. Levele el lesz intézve.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét Hermelin szőrmedivatszalon, V., Mária Valéria-utca 7. (az udvarban), hirdetésére, hol a legujabb szőrmekreációkat a legelőnyösebben szerezhetik be.

Hideg ellen meleg téli alsónemüeket
meleg kesztyüket és harisnyákat hölgyek, urak, gyermekek részére legjobban és legolcsóbb árban vásárolhatják
Klein Antal
divatházában
Király-utca 49. (Teréz-templomnál) Nagymező-utcával szemben

Vasárnap választ Lengyelország

Varsóból jelentik: Vasárnap lesznek Lengyelországban a képviselőházi választások. *A szavazók száma 17,400.000, tehát mintegy fele az ország lakosságának.* A kormánypárt sikere máris biztositottnak látszik és valószinü, hogy megkapja a szavazatok legalább hetven százalékát. *A választási küzdelemben 440 jelölt indul, ezek közül 376 a kormánypárti nemzeti unio, negyven az ukrán párt, öt a zsidópárt programjával lépett fel.* A három nagy ellenzéki párt — a nemzeti demokrata párt, a néppárt és a szocialista párt — nem állitott jelöltet és felszólitotta hiveit, hogy tartózkodjanak a szavazástól. A leadott szavazatok száma fogja tehát megmutatni, hogy az ellenzéki pártok milyen erőt képviselnek.

Zsidó-egykéz a német motorbehozatalnál?

Több izben hangoztattuk a *Magyarság* hasábjain, hogy a motorizálás gyors és radikális végrehajtása milyen életbevágóan fontos nemzetgazdasági szempontból. Ugyanakkor rámutattunk arra is, hogy harcászati szempontból nem tür halasztást ennek a problémának mielőbbi gyökeres megoldása. Rámutattunk arra, hogy a magyar gyárak képtelenek felvenni a konkurrenciát a kiváló minőségü, de lényegesen olcsóbb német tehergépkocsikkal, nem is szólva arról, hogy gyártásuk oly minimális, hogy a magánpiacot elátni egyáltalán nem képesek.

Végre hoszu hónapok után — hála a kereskedelmi miniszter ellentmondást nem türő intézkedésének — sikerült megtörni a hazai gyárak ellenállását és *szabaddá lett végre a behozatal.* Örömünkbe azonban üröm is vegyült, amikor azt kellett látnunk, hogy a behozatal egy része megint csak *zsidó kezekbe került* és megint a zsidó tőke akarja az import hasznothajtó lehetőségének nagy részét kihasználni.

Ezután kérdezzük a kereskedelmi miniszter, a Külkereskedelmi Hivataltól és a német illetékes köröktől, vajjon tudomásuk van-e arról, hogy a magyarországi Hansa-Lloyd-képviselet tiszta zsidó képviselői, hogyan juthattak ehhez a képviselethez, hogyan lehetnek szállitói az államnak és kik támogatják ebben a tevékenységükben? Vagy talán hercegfalvi *Herceg* Ernő igazgató ur árjaságához nem fér kétség, vagy pedig *Reiner* mérnök ur talán azért hagyta el pár évvel ezelőtt oly hamar Németországot, mert a honvágy gyötörte és nem azért, mert árjaságának igazolása nem járt kellő eredménnyel?

Rózsika kalapszalon Budapest, IV., Kigyó-utca 4—6, telemelet
különlegességei megérkeztek! Alakitás 2'50 P-től

— **Ha gyomrát elrontotta,** igyék azonnal egy pohár természetes *„Ferenc József"* keserüvizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélmüködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Olasz, 31 éves, egykori nemes, komoly, müvelt, árva, katholikus, **feleségül venne komoly hölgyet,** előrehaladott korban is, de csak gazdagot, aki nyugodt életet óhajt. **Legnagyobb diszkréció. Levelek: Carlo Sacchini, Viale, Carroll 25 Intra, Lago Maggiore (Italien)**

— **A magyarországi motorizálás kérdése** végre fordulóponthoz érkezett, amennyiben a kereskedelmi miniszter engedélyt adott németországi teherautomobilok importálására. Az egyes importképviseletek már lázasan készülődnek és sok helyen a külföldi teherautomobilok már meg is érkeztek. Igy többek között a General Árukereskedelmi rt., amely hét nagy német gyárat képvisel — az Opel, Krupp, Büssing NAG, Vomag, Magirus, Phänomen, Henschel céget —, szintén megkezdte müködését Fáy-utca 9. szám alatti mintatelepén, ahol ezek a gyártmányok már megtekinthetők.

ersenyek

eldőlhet,

csapat-e a Kispest

Hungária sétagalopp-ja

...ják ellen

pontot szerezni, ami nem éppen könnyű feladat az igen jó *Szegeddel* szemben. A Phöbus csatárlánca végzetes gólképtelenségben szenved, védelme viszont jó, így hát nem fog sok gól ésni a mérkőzésen. *A döntetlen valószínű.*

A *Nemzeti* a *Szolnoki MÁV*-val mérkőzik, ugyancsak a Hungária-úton, a Hungária—ZSE-mérkőzés előjátékaként. A nagyobb rutin a pesti csapat egy gólos győzelmét ígéri, *a vasutascsapat azonban van olyan jó, hogy rácáfolhasson a papírformára.*

Nagy meccs lesz *Budafokon* is, ahol az *Elektromos* és a helyi csapat vív elkeseredett küzdelmet. *Képesség tekintetében nincs különbség a csapatok közt,* a honi környezet az egyedüli, ami Budafok mellett szól.

Debrecenben a *Bocskai* a *Taxi* látja vendégül s bizony, nem a legrózsásabbak az esélyei, amikor végre valahára hozzá akar látni a pontszerzéshez. A Taxi most igen *jó s a döntetlen is komoly debreceni sikerként lenne elkönyvelhető.* Valamennyi mérkőzés délután negyed háromkor kezdődik.

MI LESZ MÉG VASÁRNAP?

ATLETIKA:

Az MTE országúti előnyversenye. (Népligeti nagykör, fél 3 órakor.)

GYEPLABDA:

10.20: MAC—AHC; 11.40: MAC II.—AHC II. (Mindkettő a Margitszigeten.) 10:40: BBTE—Hungária; 12.00: BBTE II.—Hungária II. (Lóversenytér.)

ÖKÖLVIVÁS:

Ifjúsági ökölvívóbajnokság. (MÁV-kolónia, 6 órakor.)

KÉZILABDA:

I. oszt. férfibajnokság: VAC—BLE VII., Aréna-út, ¾3. — MTE—Elektromos, Hajdú-utca, ½12. — BSzKRT—UTE, Ciprus-u., ½12 órakor.

FUTBAL:

Nemzeti bajnoki B-osztályú mérkőzések: Rákoskeresztúri TK—BSzKRT, Váci Remény—FTC, Tatabányai SC—Vasas, Lampart—Haladás, Soproni FAC—Postás, Tokodi ÜSC—UTE, Alba Regia—Pécsi DV, MÁVAG—Diósgyőri MÁVAG, PTSC—Egyetértés, Szegedi AK—Csepeli MOVE, Debreceni VSC, Törekvés.

thicek

() **Ezen a télen sem fog szünetelni a teniszélet,** az ujpesti fedett teniszpálya mellett a városligeti teniszpálya is üzembe kerül. November 20-án indul meg a ligetben a téli teniszidény.

() **Hétfőn nyit a műjég.** A BKE rekordnyitással kívánta jégpályáját a folyó idényben megnyitni. Erre való tekintettel, az összes előkészületeket meg is tette, azonban a beállott enyhe időjárás meghiusította a vásárnapi idénynyitás tervét. Hétfőn azonban minden körülmények közt megnyitja kapuit a BKE a korcsolyázó közönség számára. A beiratkozások nagy érdeklődés mellett folynak s a hivatal vasárnap délelőtt 9—1 óra között is rendelkezésére áll a beiratkozni szándékozó közönségnek.

() **Felvidéki teniszkerületet alakított a** teniszszövetség. Mint köztudott, a Felvidék visszacsatolásával igen nagy erőgyarapodásra számít a magyar teniszélet. A szövetség már meg is alakította felvidéki teniszkerületét, Kassa és Losonc székhellyel.

ZETJÁRÁS

területei voltak, a régi állapotokat felújítják. Bejelentik továbbá a nagy egyesületek, hogy multjukból és felvidéki tradiciójukból folyóan *a felszabadított területeket oszthatatlan egységes munkaterületeknek tekintik.* Az újjáépítés munkájának azonnali megkezdésére közös felvidéki bizottságot létesítenek. A Turista Szövetség vezetőségére viszont most az a sürgős időszerű feladat háramlik, hogy az államvasutak igazgatóságával *a turistaközlekedés szükségleteit, így* elsősorban a kedvezményes turistaállomások jegyzékének kiegészítését, amely nélkül csoportos turistautazások lehetetlenek, *megbeszélje.* Az Államvasutak bizonyára tisztában vannak azzal, hogy Csonka-Magyarországon húsz év alatt már felnőtt egy új generáció, amely, sajnos, nem láthatta a Felvidéket, s mindent meg kell tennie a visszatérő országrészek bekapcsolására a magyarság vérkeringésébe.

KERÜL A DOMICA BEJÁRATÁHOZ

A Budapesti Orvosok Turista Egyesülete a Felvidék felszabadulásának örömére elhatározta, hogy *az Aggteleki-cseppkőbarlang domicai bejáratánál országzászlót létesít.* Miután a Turista Szövetség elnöke ehhez megadta hozzájárulását, az egyesület azonnal munkához lát, mihelyt az illetékes hatóságok a kellő engedélyeket megadják.

HÉTFŐN MÁR TURISTAZARANDOKLAT INDUL RÁKÓCZI SZÜLŐHÁZÁHOZ

A sátoraljaujhelyi turisták több, mint ötven éve márvány emléktáblával jelölték meg *II. Rákóczi Ferenc szülőházát Borsiban.* A Magyar Turista Egyesület hegyaljai osztálya még október első felében elhatározta, hogy Borsi felszabadulásának első napja délutánján Sátoraljaujhelyről *zarándoklatot vezet a nagy fejedelem szülőházához.* A magyarság jósorsa most már lehetővé teszi, hogy hétfőn Rákóczi földjének turistái megvalósíthassák kegyeletes szándékukat.

HUSZONÖTEN KOSZORÚZTÁK MEG A SASKŐN A HŐSI EMLÉKET

Az idei november elsejei kegyeleti tura a Mátragerinc legszebb sziklatömbjén, a Saskőn felállított turista hősi emlékhez jobban sikerült, mint bármely eddigi. A megelőző háromnapos vándorláson, amely hétköznapokra esett, mint várható volt, kevesen vehettek részt, ezzel szemben *Mindenszentek napján már az egyesületek tömege képviseltette magát a turán s huszonöt egyesület nevében helyeztek koszorút az emlékre.* Bodor Géza dr.-on, a turarendező DSC elnökén kívül *Zsembery* Gyula dr. intézett beszédet a turistákhoz s felhívta őket, prapagálják minél többen a turistagondolatot a visszakerülő Felvidéken.

LŐSPORT

A szombati ügetőversenyek eredménye

I. futam. 1. *G. H. Robinson* (Zwillinger, 7/10 reá), 2. *Szirén* (Zwillinger T., 5). Fm.: Bajnoknő, Fülkó, Lepsi. Tot.: 10:16, helyre: 12, 31, befutó: 93. Idő: 34.

II. futam. 1. *Epilog* (Balk, 1½), 2. *Triumph* (Kovács II., pari), 3. *Szeszélyes* (Maszár, I., 10). Fm.: Gyalla, Jonny, Drégely, Bakafántos, Peter Pilot. Tot.: 10:32, helyre: 14, 13, 31, befutó: Epilog—Triumph 46, Epilog—Szeszélyes 298. Idő: 28.8.

A III. futam elmaradt.

IV. futam. 1. *Veronika* (Kovács II., 7/10 reá), 2. *Kunó*. Fm.: Utóda. Tot.: 10:14, befutó: 18. Idő: 28.3.

V. futam. 1. *Décse* (Raymer, pari), 2. *Ildikó* (Maszár I., 4), 3. *Zuzmara* (Kovács II., 2). Fm.: Pamuki Böske, Lali, Groo-Peggy, Lasta, Batu-Khan. Tot.: 10:16, helyre: 10, 11, 10, befutó: Décse—Ildikó 26, Décse—Zuzmara 26. Idő: 29.3.

VI. futam. 1. *Bohém* (Soldos, 12), 2. *America* (Feiser, 3), 3. *Doreen* (Földi, 8). Fm.: Győző, Tilly, Egeria, London, Janka, Lord of Pamuk, Csákány, Ond, Oda, Mimóza, Simba, Muscicapa, András. Tot.: 10:70, helyre: 24, 33, 63, befutó: Bohém—America 503, Bohém—Doreen 810. Idő: 30.7.

VII. futam. 1. *Dávid* (Raymer, 6/10 reá), 2. *Napsugár* (Maszár I., 16), 3. *Csipkerózsa* (Hévizy, 16). Fm.: Vinyetta, Pletyka, Gin, Czinka Panna, Urileány, Lucifer, Valuta, Jónás, Wilt Mária, Perum. Tot.: 10:19, helyre: 14, 31, 39, befutó: Dávid—Napsugár 169, Dávid—Csipkerózsa 158. Idő: 33.1.

VIII. futam. 1. *Spilka* (Hauser, 6/10 reá), 2. *Bandika* (Földi, 6), 3. *Capua* (Maszár I., 6). Fm.: Hanna the Great, Princessin, Búzavirág C., Lilly, Főúr. Tot.: 10:20, helyre: 12, 16, 20, befutó: Spilka—Bandika 50, Spilka—Capua 74. Idő: 34.2.

IX. futam. 1. *Senki* (Hévizy, pari), 2. *Eboli* (Galla, 8), 3. *Rába* (Treso, 2). Fm.: Alpár G., Búfelejtő, Ritola, Czifra, Paprika, Gyémánt. Tot.: 10:29, helyre: 13, 19, 14, befutó: Senki—Eboli 152, Senki—Rába 43. Idő: 35.8.

X. futam. 1. *Dinóra* (Hévizy, 6/10 reá), 2. *Inez* (Tomann, 4). Fm.: Légycott I., Csicsóné, Csárda. Tot.: 10:15, helyre: 12, 19, befutó: 45. Idő: 37.8.

Kísérleti verseny Megyeren

A vasárnapi megyeri versenyek legkiemelkedőbb számának a kísérleti verseny ígérkezik, amelyben Ave Caesar, Hó, Dongó és Desperado esélyei nyilvánvalóak. A galoppszezőn utolsóelőtti vasárnapjára összeállított kísérő műsor is nívós. Jelöltjeink:

I. futam. Hadseregi sikverseny. 1850 m. 9 nevezés. *Carmen* (Mészáros hadnagy) — *Maros* (Stielly hadnagy) — *Vihar* (Valkó főhadnagy).

II. futam. Gátverseny-hendikep. 2800 m. 11 nevezés. *Medici* (Horák) — *Goal* (Tamási) — *Tekergő* (Szabó II.).

III. futam. *Kísérleti verseny.* 1100 m. 23 nevezés. *Hó* (Kolonics) — *Ave Caesar* (Pfendler) — *Szepes* (Esch Gy.).

IV. futam. Urlovas-hendikep. 1600 m. 11 nevezés. *Dolova* (Stielly hdgy.) — *Nicolette* (?) — *Ádisababa* (Mészáros hdgy.).

V. futam. Welter-hendikep. 1100 m. 20 nevezés. *Hedie* (Kolonics) — *Baka* (Esch T.) — *Szelim Pasa* (Pfendler).

VI. futam. Kétévesek versenye. 900 m. 20 nevezés. *Rhodos* (Klimscha J.) — *Németh-istálló* — *Blagueur* (Alt).

VII. futam. Hendikep. 1600 m. 14 nevezés. *Bomba* (Kolonics) — *Mindenes* (Máté) — *Óház* (Pfendler).

A megyeri versenyek vasárnap délután 12 óra 50 perckor kezdődnek.

9. nov. 1938

Upor Tibor

MAGYARSÁG Szinház Zene. film Művészet

Démon

Magyar Szinház

Nagy az öröm az irodalmi sznob világban: megjött Francois Mauriac, itt van a Magyar Szinházban, teljes analitikai pompájában s még hozzá nem is mint regényiró, hanem mint egy reverendájából kiugrott katolikus Rasputin-Mefiszto furizeus darabirója. Szavának nyomatékot ad a francia halhatatlanság, tekintélyét kétségtelenné teszi egykeresztes vallása, olvasóit elbüvölte (vagy megtévesztette?) az unalom zsenialitásával. Regényei ragyogó meddőségben szöknek magasba, hite mély, fordítója Heltai Jenő, rendezője Bródi Pál. Nem sok ez?

Ha sok is Mauriac körül az újuldozás és gyanus ujjongás, mindez semmit se von le ennek a tehetséges franciának abból a képességéből, hogy tisztességes eszközökkel igyekszik behatolni az emberi lélekbe. Ügyes leltározó. Szereti a lápos gascognei vidéket, ahol ingoványok párolognak, békák brekegnek, emberek élnek. Nehezen ás ki egy-egy élő figurát az anyagból, sok szóra van szüksége és rengeteg regényoldalra, míg szikrázik egyet végre az alak, amellyel dolgozik. Túltáplált népek, hanyatló irányok betegesen érzékeny és betegesen nagyszerű dialektikájával rendelkezik, ráér, ujjászületni nem akar és elterjeng, mint a tó. Inkább csak sejtjük, mint érezzük, hogy nem mindennapi iró. Akiről azonban kiderülhet egyszer, hogy mégis csak felszines volt s erre minden pillanatban el vagyunk készülve. Eddig közreadott művei megejtették a studirozó természetűeket, a szemlélődő és szétbontó hajlamuakat. Nem mindenki szereti s a kevesek közül sem éppen az elhivatottak, mint inkább az esztetizálók és reménytelenek. Ha zseni volna és elpusztíthatatlan alkotó, akkor nagy iró lenne. Sápadtfényű humort lelünk nála itt-ott, szerény méretű bölcsességet, tiszta, vallásos alapokat és kevésbé élvezetes mesét, még kevesebb melegséget. Ellenben szilaj okoskodási kedvet árul el, bravuros vitatkozó s logikai virtuóz. Néha fölkap szóáradatába egy-egy marék kertet, virágot, képet és konvencionális költészetet. Kezében a kellék elszárad. De él és virul az agymunka, egészen a szélsőséges locsogásig. S ez olyan varázslatos, hogy sokan elkápráznak tőle.

Ez a Démon címen fellépő aposztata is élő alak, azonban Mauriac addig nyúzza, addig fesziti és rohamoztatja, hogy már a darab közepén megunják az ipsét. Agyfigura lesz, egy nyakatekert élet közepén. Mikor ez a kicsapott pap egy vidéki kastélyban elhagyott, gyönge nők feje fölött csattogtatni kezdi Mauriac úr eszét: a fejünkhöz kapunk. Az özvegy, aki még kívánatos, elköveti azt a hibát, hogy gyerekei mellé házitanitónak Blaise Couture urat szerződteti, a szemináriumból kitett papnövendéket, a Démont, akit az Isten sajnálatos természettel vert meg: uralkodni akar a kastély élő és holt területén. Sötét alak. Csak úgy eszembe jut, hogy milyen napsugaras Nyirő József papja, aki ott hagyja Isten igáját. Mennyire emberi! S míg hervadó érdeklődéssel figyelem a színpadon, hogy ez a Mauriac-féle reverenda-szörnyeteg miképpen ejti meg a kastély minden nőjét: ugyancsak eszembe jut Dosztojevszkij pazar szélhámosa, Fomics Foma barátunk, aki Sztepancsikovó úri fészkét hajtja egy húszéves álfölény és álerő zsarnoksága alá. Fomics Fomán szivből hahotáztunk. Blaise Couture úr felingerel. Ez a csirkefogó aljas és alantas. A kastélyban napfényre kerülő erotikus üzelmei csak a következők: lelki gondozás címén befészkelte magát a szerencsétlen nevelőkisasszony bizalmába és hálószobájába. Összeveszett a vallásos község jámbor plébánosával. Karvaly ujjait kinyujtogatja a kastély tizenhétéves kisasszonyának ifjú vállai után. Folyamatban van az a szélhámakciója, hogy bekeritse a ház úrnőjének szivét és idegzetét. Hogy a szobalányokkal és szakácsnőkkel mennyire jutott a megszállt kastélyban, ezt Mauriac úr tapintatból mellőzi. Szép tőle. Szóval mindenkit le akar igázni a fickó, azért, hogy hozzájusson a zsiros és édes falathoz, a ház úrnőjéhez, akit emésztő lánggal (!) szeret. Hozzá is jut, megtöri, szédületes szivősséggal, aljas akarattal, gyávasággal, lopakodva, hallgatózva, intrikálva, szónokolva és farizeuskodva s ez a darab. Az etikai alap, amelyre az iró rááll, hogy igazolja ezt a sűritett mocskot, a következő:

érkezik a kastélyba egy 22 éves angol fiatalember, mint cseregyerek (!) Tévedésből felnőttet küldtek Anglidból. Ebbe az angol fiúba beleszeret a kastély tizenhétéves kisasszonya s a kastély úrnője, a kisasszony mamája is. Az iró művészete itt tökéletes. A ki nem mondás és a tragikus szerelem leplezgetése, a veszedelem sötét kibontása s a megszégyenitésből az asszony kivezetése: ez fényes iró i munka. Persze, hogy a kiugrott pap végzi el ezt a pszihoanalitikai operációt az asszonyon. Magának akarja megkaparintani az özvegyet s megmutatja neki leánya gyötrelmes arcát, abban a pillanatban, mikor a leány ráeszmél, hogy anyja a konkurrense az angol fiúnál. Ez a rész nem bravur, ez művészet. S még van egy rész, amelyik az önkinzás és lassú felemelkedés felső foka: mikor az anya legyőzi magában a szerelmes nőt s átadja helyét a fiúnál a leányának. Ez is szép. Itt még egyszerű is Mauriac. És végre meggyőző. De míg mi eljutunk idáig!...

És ezt nemcsak a mai oly igen érthető türelmellenség mondatja velünk, hanem az az öszinte meggyőződés is, hogy a darabépitésnek és irásnak ez a fárasztó és érdektelen kacskaringója nem e világból való. Ez az a turisztikai komoly munka, mikor az edzett kirándulók és tájszakrajongók magukkal hurcolnak gyalog a csúcsra, normális embereket is, hihetetlen türelem és kimerültség árán s fent a hegyen az ég világon kivül mást nem tudnak neki megmutatni, mint a másik hegyet, ahová már siklón lehet feljutni s ahol az ember már járt is. Nem olyan rokonszenves ez az Asmodée-démon úr, nem olyan mély, nem olyan izgató, hogy az ember felkutyagoljon vele gyalog a háziasszony lelki öszeroppanásáig. És milyen ellenszenves az, hogy ez a derék nő beadja a derekát ennek a széllelbélelt volt papnak, csak azért, mert mahinációi érdekében megmenti önagyságát attól a közönséges és téves lépéstől, meg megszégyenitéstől, hogy már-már elveszi a leányától a szerelmesét. S vannak a darab logikájában is hibák, amelyek felett felelőtlenül átlép az iró. Vagy annyira gyengék és befolyásolhatók azon a francia vidéken a kastélyok úrnői, hogy a hallgatózó és rajtacsipett cselédséget nem kergetik el azonnal?

A darab összhatása: elutasitó. Senki sem örül igazán a kellemetlen ember sikerének, még ha jót céloz is vele. De ez a Démon csak magának céloz jót. Ezzel a hálátlan feladattal tisztában is van Földényi László, aki a rút lélek megszólaltatására vállalkozott. A debatteri mutatvány alatt sokszor inog meg a színész a trapézon, homlokáról ömlik a verejték és mégis meg kell dicsérni, hogy végül is maradéktalanul elénk állitja ezt az ellenszenves alakot. Aki fölösleges a kastélyban, fölösleges a papi rendben és fölösleges a színpadon. Tiszta nyereség, hogy Földényi olykor-olykor túlnő rajta, mint színész. Hajlékonysága fejlesztésére igen jól felhasználhatta. Mikor alatta volt a figurának: vele éreztünk. A másik nagy szerep Makay Margité. Az utolsó felvonás utolsó jeleneteiben igen magasra hág a művésznő, észrevétlenül, szerényen és tündöklően. Perényi László vidám, friss és öntudatos. Igen jó Simor Erzsébet. Somló Valéria érdeklődjék az árnyalatok iránt. Vándory Gusztáv és Dávid Mihály egészitik ki az együttest, amely szépen megépitett diszletei közt mozgott.

Upor Tibor

P. J.

FAUST MA DÉLUTÁN ½4

Még néhány jegy kapható egész nap a Városi Szinház pénztáránál. (D. u. bérl. II).

Roswaenge-Radames

a nov. 11-i Aidaban. Amneris: Anday Piroska. (Esti bérl. II.)

De Luca-Rigoletto

nov. 25-én. (Esti bérl. III.) Roswaenge — De Luca — földszinti jegyek együtt váltva korlátolt számban 15% kedvezménnyel kizárólag **Transcontinentnél** (Dorottya-utca 7, tel. 383-133, 383-158). Egyes jegyek a Városi Szinház pénztáránál is.

---

* **Titkos Ilona a Vigszinházhoz szerződött.** A Vigszinház legközelebbi ujdonsága a „Fészek" című angol darab, amelynek főszerepére *Titkos* Ilonát szerződtették. A többi főszerepet *Tolnay* Klári, *Vizváry* Mariska, *Somlay* Arthur, *Ajtay* Andor és a kis *Szepes* Iván játsszák.

* **„Észak felé menetelünk".** Zilahy *Farnos* Eszter hamarosan népszerűvé vált katonai indulójának kezdő sorait kiplakátozták és többszázezer példányban ragasztották ki az ország különböző részein. Az „Észak felé menetelünk, testvéreink hívnak, megyünk!" kezdetű dal kottája is megjelent és azt a „Magyar a magyarért" akció javára darabonként harminc fillérért árusitják.

Ugron Tibor

Pesti Hírlap 1938 nov. 6.

Démon

Bemutatta a Magyar Szinház

François Mauriac, ebben az első szinpadi művében, körülbelül keresztmetszetét adja annak a komoly és nemes, emberi problémáktól sulyos, de mély vallásosságban feloldódó irodalomnak, amelynek olyan kiváló mestere regényeiben. A mai ember lelkiségét tükrözi Mauriac, a regényiró, de abba az időtlen és mégis mindig különösen időszerü magasságba, mélységbe és horizontba vetitve, amely a katolikus szellem. Ezt teszi ebben a szinművében is, amelyet *Asmodée* cimmel a Comédie Française mutatott be, most pedig, *Démon* cimmel, *Heltai Jenő* ragyogó tisztaságu és franciás csiszoltságu forditásában, a *Magyar Szinház* ismertet meg a magyar közönséggel.

A Démon, ez a modern Asmódi-ördög, egy előkelő francia hölgy vidéki kastélyába fészkelte be magát, ahol a gyermekek nevelője. Mint a rossz ember általában, ez a nevelő is emberfeletti egy kicsit, de mint ember és bűnös, szánandó is. Szerelmes urnőjébe, aki felett valósággal uralkodik és amikor ez szerelemre lobban egy fiatal angol fiu iránt, mindent elkövet, hogy ennek a szerelemnek utjában álljon. Ezzel, önkéntelenül, segitségére siet az özvegy fiatal lányának, hogy ez megtalálja boldogságát az angol fiuval, de megakadályozza azt is, hogy az asszonyt örökre boldogtalanná tegye késői fellángolása.

Két csodálatos szépségü gondolatból nő tehát ki a darab. Az egyik, hogy Isten, utjainak és eszközeinek kifürkészhetetlenségével, néha ránkküldi a rosszat, hogy ezzel elháritsa felőlünk a

még rosszabbat. A másik, hogy az, amit mi, gyarlóságunkban, jónak vélünk, a legmagasabb erkölcs szempontjából néha inkább rossz, az elszenvedett rossz pedig — végső eredményében — üdvösségünket szolgálja.

Mauriacról és francia iróról lévén szó, talán hozzá sem kell tennünk, mennyi finomsággal, a lélekrajz mennyi halk árnyalatával, a párbeszédeknek minő nemes szükszavusságával mondja el az iró, amivel megrázni és felemelni akar bennünket, amikor a szinpad szószékére lép.

A *Magyar Szinháznak* nagy érdeme, hogy ezt a szép és érdekes darabot elhozta nekünk, de az is, hogy előadása oly nemes és előkelő. *Makay Margit* áll az együttes élén, az asszonyiságnak olyan gyöngyházfényü szinjátékával, a női léleknek olyan hajszálfinom rajzával, amely élményszerüvé teszi ezt az alakitást. *Földényi László* játssza a „Démont", igen hatásosan, csak épp itt-ott tulságos hatásosan. Az egyébként is emberfeletti alakot *emberibbé* kellene formálnia, — a szerző alkalmat ad a szinésznek arra, hogy közelebb hozza ezt a sötét figurát a lelkünkhöz. Elragadó fiatal szerelmespár *Somló Valéria* és *Perényi László*, mindkettőjükben érezni azt a tiszta, de mégis forró fiatalságot, amelyet Mauriac beléjük álmodott. *Vándorinak és Dávidnak* is van néhány kedves, meleg szerepe és ha *Simor Erzsébet* ma még nem olyan [illegible]rott drámai szinésznő, mint ami[illegible]lőadásról csaknem azt mondhat[illegible]or *Tibor* pompás szinpada és [illegible] megértő rendezése is sokban [illegible]adás értékeihez. **Fóthy János.**

*

[illegible]adás nagyszámu előkelő közönsé[illegible]elent többek közt *József Ferenc* [illegible] kir. hercegasszony, valamint [illegible]apesti francia követ.

ket is pusztítanak el, tehát a hajók kirakását nagyon késleltetik, aztán hogy már a kikötőkbe szerencsésen befutott hajókat támadnak meg eredményesen, végül, hogy a hajózás megfelelő légi védelmét csak sokkal erősebb, jobb képzettségű légiflotta szolgálhatná, mint amilyennel az angolok rendelkeznek, arra az eredményre kell jutnunk, hogy Anglia ezt az egyenetlen harcot nem birhatja sokáig.

Julier Ferenc

ZSIDÓK AZ ÜGYVÉDI KAMARÁKBAN

Kedves Uj Magyarság! Lapunkban olvastuk Ilovszky János képviselő cikkét a kamarák reformjáról. Sajnos, csak a kereskedelmi és iparkamarákról írt, pedig más kamarákban is elkelne egy kisalapos reform. Igy az ügyvédi kamarákban, ahol még mindig akadnak zsidók a vezetőségben. Miskolcon például az elnök zsidószármazású. Nehéz megérteni, hogy amikor az italmérés, trafikengedély terén, vagy éppen a magánalkalmazottaknál nincs szerzett jog; a túlsúlyban lévő zsidó ügyvédek mind tovább működhetnek, mert csak a felvétel van arányszámhoz kötve. A törvény szerint a zsidó ügyvédek számának hat százalékra kell csökkennie, addig újabb zsidót nem vesznek fel. Ez egyelőre nem sok eredményre vezet. Miskolcon mintegy 130 ügyvéd közül 80—90 zsidó, a bíróságon, városházán, adóhivatalban csak őket lehet látni. Emberi számítás szerint fél évszázadba kerül, amíg a zsidó ügyvédek száma a számarányig csökken, addig azonban az ügyvédi pálya túlzsúfoltsága fennmarad. A keresztény fiatalok közül vajmi kevesen készülnek ügyvédnek, éppen emiatt, pedig az utánpótlásról megfelelően gondoskodni kell, mert tisztára lehetetlen, hogy a zsidó ügyvédek működését korlátozás nélkül tovább is tűrjük. Vagy, rajtunk kívül, senki sem gondolna arra, hogy éppen az ügyvédi pályánál milyen fontos a keresztény réteg kizárólagos érvényesülése? A zsidó szellemet elsősorban erről a helyről kellene teljesen kiszorítani! Zsidó ügyvédekre egyáltalán nincs szükség. És ha már a zsidókérdésnél tartunk, szóvá kell tennünk azt is, hogy Miskolcon a helyzet valóban visszás. A városi főügyész, a városi orvosok egy része zsidószármazású. Ez még sem maradhat így! Aláírások: több miskolci keresztény diplomás.

A LUGKŐ KÉRDÉSE

Tisztelt Szerkesztő Ur! A lúgkő használatát a háztartásokban eltiltották, de lúgkövet helyettesítő készítményt még sehol sem lehet kapni. Helyes, ha a háziasszonyokat felvilágosítják, hogyan készíthetnek ilyen pótlékot, de arra is gondolni kellene, hogy a megfelelő pótanyag a kereskedésekben kapható legyen. *Teljes tisztelettel: Faragó Sándorné, Krasznokvajda.*

KÖZIGAZGATÁSI VIZSGA VAGY EGYETEM?

Tisztelt Szerkesztő úr! Nagy érdeklődéssel olvastam a közigazgatási vizsga körül folyó vitát. Nem vagyok tisztviselő, tehát a közönség szempontjából teszek néhány megjegyzést. Nekünk az a tapasztalatunk, hogy a közigazgatás túlságosan lassú, a felek alig tudják kivárni az ügyek elintézését, a tisztviselők pedig agyon vannak terhelve munkával. Itt valami hiba van. Elképzelhetetlennek tartom, hogy a megoldás egyetlen helyes módja lenne az egyetemi tanulmányok újabb ellenőrzése a közigazgatási vizsgával. Egyik ismerősöm erre a vizsgára készül, közvetlenül tudom tehát, hogy a vizsga anyaga csak egészen elenyésző százalékban gyakorlatias, egyébként az egyetemi tanulmányok ismétlése. Hogyan követelhetik felelős munkát végző, felnőtt emberektől, hogy nehéz hivatásuk teljesítése után, éjszaka, vagy szabad idejükben az egyetemi tantárgyak újbóli magolásával foglalkozzanak? Talán ettől gyorsabbá válik az akták intézése? Elmentem a legutolsó közigazgatási vizsgára és azt tapasztaltam, hogy a vizsgáztató cenzorok is nem egyszer félreismerik hivatásukat. Vannak, akik ugrató kérdésekkel — mégpedig elméleti dolgokból — akarják sarokbaszorítani a jelölteket, amit csak azzal tudok magyarázni, hogy kevés kivétellel nem tanáremberek. Ha az egyetemi oktatás nem jó, vagy nem elégséges, reformálják meg, de az ilyen megfejelésnek nincs semmi értelme. A gyakorlati képzést pedig komolyan el kell végezni, az egyes hivatalokon belül és speciális bizottság azután elbírálhatja, mit tud a fiatal tisztviselő. Tisztelettel: K. I. dr. orvos.

Színház Zene. film Művészet

Csathó Kálmán szerződteti Upor Tibor zsidó díszlettervezőt?

Két héttel ezelőtt megírta az *Uj Magyarság*, hogy a színművészeti kamara tagjai közé valószínűleg bekerül *Vörös* Pál és *Upor* Tibor díszlettervező, — *mindkettő zsidó.* Vörös Pál a Vígszínház és a Pesti Színház, Upor Tibor a Magyar Színház és az Andrássy Színház szcenikai vezetője volt éveken keresztül, a tavalyi felvételeknél azonban nem lettek a kamara tagjai, ezért nem is dolgozhattak az említett színházaknál, *most azonban (a közelgő harmadik zsidótörvény dicsőségére) úgylátszik mégis felvehetik működésük fonalát!*

Upor Tibornál érdekes a helyzet: ügyelőnek és díszlettervezőnek vették fel és most mindenki joggal csodálkozhat azon, hogy Upor hol szerezte meg az ügyelői *gyar színházi világba azok, akik még a le*het, mert tudomásunk szerint ilyen minőségben sohasem működött, *gyakorlat nélkül pedig eddig még keresztény embereket sem vettek fel semmiféle szakra a kamarába, úgylátszik azonban: zsidóval ez is megtörténhet!* Upor Tibor főfoglalkozása tehát legújabban ügyelő és mellékesen díszlettervező.

Hire jár annak is, hogy *Upor a Magyar Színháznál és az Andrássy Színháznál, tehát Csathó Kálmán színházainál kap megfelelő elhelyezkedést. Igy tehát lassanként szépen visszajönnek a magyarszínházi világba azok, akik még a levegőt is elvették a keresztény művészek elől.* Pedig a keresztény díszlettervezői gárda olyan nevekkel dicsekedhetik, mint *Básthy* István, *Bercsényi* Tibor és *Vargha* Mátyás, hogy csak párat említsünk a sokaságból. Most mi lesz a helyzet? Az, ami eddig: ha igaz, hogy az említetteket szerződtetik, akkor az állami színházakon kívül két színház marad a keresztény díszlettervezőknek: a Belvárosi Színház és a Fővárosi Operettszínház.

Érthetetlen a színművészeti kamara felső tanácsának ez az intézkedése, annál is inkább, mert a díszlettervező szellemi vezető is egyben és mint ilyennek: önálló irányító hatásköre van. Nagyobb csoport fölé van rendelve: díszítők, asztalosok, világosítók, kasirozók munkáját vezeti, de alárendeltjei közé tartoznak a szabászok és a díszletfestők is, tehát *törvénybe ütközne az, ha zsidó díszlettervezőt alkalmazna bármelyik színház, mert a törvény szerint zsidó származásúak a színházak bármely vezetési ágában nem tölthetnek be munkakört!* Ha ez így van (már pedig így van), akkor miért kellett a kamarai tagok sorába felvenni Upor Tibor díszlettervező urat?!

---

* **Hans Albers,** *a jeles német filmszínész, régi kedvence már a pesti moziközönségnek, amely minden alkalommal meggyőződhetett arról, hogy a művész alakításai tele vannak ötlettel és változatos meglepetésekkel. „Az alvilág vendége" című új filmjében nemzetközi iparmágnást játszik, aki hirtelen és nyomtalanul eltünik, hogy titokzatos útra induljon. Ennek az útnak és a különböző érdekes kalandoknak története „Az alvilág vendége".*

Nizsinszky Budapesten

Vaclav *Nizsinszky,* a régi cári ballet világhírű táncművésze, akit hosszú esztendőkön át a kreutzlingeni szanatóriumban ápoltak, feleségével, *Pulszky* Romolával Budapestre érkezett. Sokáig kevés remény volt arra, hogy betegségéből felépül, szerencsére azonban félév óta rohamosan javult az állapota s már régebben szó volt arról, hogy Budapestre jön. A zseniális táncművész a Dunapalotában szállt meg, de csütörtökön déltájban feleségével becsomagolták bőröndjeiket és *kiköltöztek a Hidegkúti-utra Márkus Emilia villájába,* ahol két szoba már előre be volt rendezve számukra. *Nizsinszky* Tamara, az orosz balletművész leánya, a színiakadémia növendéke, jelenleg nem tartózkodik Budapesten, a napokban utazott el nyaralásra s most édesapja hirtelen megérkezése folytán telefonon hívták haza.

Svéd Sándor „kivánság-hangversenye"

A kedvenceknek kijáró hatalmas érdeklődés előzte meg *Svéd* Sándor csütörtökesti állatkerti ária- és dalestjét. A hangverseny érdekességét fokozta, hogy *a népszerű művész műsorát maga a közönség állította egybe.* Már egy héttel ezelőtt és azóta is az állatkerti hangversenyek látogatói szavazólapokon választhatták ki a nekik legjobban tetsző, legkedvesebb számokat. A közönség nagyobb része, úgylátszik, a népszerű, jólismert áriákat, dalokat akarta hallani. *Remek baritonistánk az Alarcosbál, a Sevillai borbély, a Bajazzók és a Traviata egy-egy kedvelt áriáját és egy sor hangulatos nápolyi dalt adott elő.* Egyik szebben, hatásosabban sikerült, mint a másik. Alig tudtunk betelni hatalmasan áradó, melegen zengő hangjának szépségével, előadásának keresetlen bensőségével. *Berg* Ottó, az est karmestere az énekszámok közé igazán értékes zenekari müveket válogatott. *Kár, hogy egyikmásiknak sok finomságát elnyelte az állatkerti hangversenyek kényszerű velejárója: az evőeszközök zörgése és a vízimadarak gágogása.*

Togare tigriseivel a lángok között

Togaret, aki esténként hét királytigrissel szerepel a *fővárosi nagycirkusz* porondján, úgy megkedvelte a pesti közönség, hogy a szingaléz herceg *szerződését augusztus hónapra meghosszabbították,* holott az új műsor egy másik világszámra, a három Turul trapéz-akrobatára volt beállítva. Togare ezért a világon eddig még nem látott új számot tanított be legvadabb tigrisének. Ez a mutatvány a legvakmerőbb, melyet valaha idomító vadállatokkal végeztetett. *A hatalmas királytigris ugyanis az új műsoron a lesötétített arénában lángokkal égő karikán ugrik át.* Kétszeresen félelmetes ez a mutatvány, mert a sötétség egymagában is elég ahhoz, hogy felébressze a tigris ősi vad indulatait, a dzsungelben ezek az állatok a sötétség védelme alatt indulnak véres portyázó útjukra s éppen az égő láng az, amely védekezést nyujt ellene az őserdők lakói között. Kivételesen nagy mágikus erő kellett tehát ahhoz, hogy Togare a tigrist nekiugrassza a lángoló karikának. Ez a produkció minden alkalommal életveszélyes, mert a vadállat eddig minden próbán felbőszült és nekirontott idomítójának, akinek teljes lélekjelenlétére volt szüksége, hogy a támadást kivédje. Az új szám bemutatását csütörtökön este tartották meg, amelyen több világhírű külföldi artista-ügynökség képviselője is részt vett.

FORUM

MAGYAR-OLASZ KULTURÁLIS ÉS GAZDASÁGI SZEMLE

Főszerkesztő: MARJAY FRIGYES
Szerkeszti: HORVATH ISTVAN

TARTALOM:

HORVATH ISTVAN: Italo Balbo! Presente!
NINO FALCHI: Két évszázad és két eszme társadalmi harca.
MARJAY FRIGYES: Málta.
ADALBERTO STRUZZIERI: Az olasz Risorgimento hagyománya.
GALDI LASZLO: A háború modern költője: Arturo Marpicati.
vitéz NAGY ZOLTAN: A római Afrika.
TOTH DENES: Az új olasz muzsika.
HORVATH ISTVAN: A Savojai állam kialakulása és geopolitikája.
RUZICSKA PAL: Az olasz ujságírás.
AKTUALITASOK
Eurafrika. — A „Cremonai díj". — A velencei „Biennale". — Olaszország tengeri hadereje.
GAZDASAGI SZEMLE
A fasiszta Albánia új arca. — A transbalkáni vasút. — A sziciliai telepítés.
GYARMATPOLITIKAI SZEMLE
A telepes háza az afrikai Libiában.
KONYVSZEMLE
Virginio Gayda könyve: Mit akar Olaszország?

ÁRA 1·50 PENGŐ

Német művészeti hirek

Az 1940-es nagy műkiállítás

Július 27-én negyedik izben nyitotta meg a „Grosse Deutsche Kunstausstellung" a müncheni német művészet házában a kapuit. A nagyszabású műkiállítás keretében 781 művész 1462 alkotását mutatják be. Ezek a számok arra vallanak, hogy a háború alatt sem a művészek alkotókedve, sem a közönség érdeklődése nem csökkent. A nagy műkiállítás a mai német festészet, szobrászat és grafika teljes keresztmetszetét adja. Hatalmas anyagát tárgycsoportok szerint tájképek, állatrajzok, szobrok, aktok, meg portrék és a szociális témák osztályába sorolták. Külön csoportok alkotnak a világháborús képek és a mai háborút tárgyazó müvek. A kiállítás egyik érdekessége, hogy a Rómában élő 75 esztendős nagy német festő, Stahl professzor képeit erre az alkalomra Európa számos országából hozatták Münchenbe.

Katonáskodó művészek kiállítása

A harctéren katonáskodó művészek Berlinben augusztus 15-től október 15-ig kiállítás keretében mutatják be legújabb alkotásaikat. A kiállítás tehnikai részét a „Deutsches Frauenwerk" birodalmi szervezete bonyolítja le.

11.000 műkedvelő zenekar

A hivatásos muzsikusok ismert nagy zenekarain kívül Németországban jelenleg körülbelül 11.000 népi zenekarban mintegy 150.000 műkedvelő hódol a hangszeres zenének. A műkedvelő zenekarok között 1200 vonós-, 6600 fúvós-, 1100 száj- és kéziharmonika, 700 bandonion-, 950 gitár- és mandolin- és 450 citerazenekart találunk.

---

* **Szereposztás a Kamaraszínházban.** A Nemzeti Kamaraszínház szeptember második felében a „Sorompó" című háromfelvonásos szinművel kezdi meg új évadját. A darab szereposztását csütörtökön részben befejezték s eszerint a szinlap a következőképpen alakul: Duris Tamás Petheő Attila, Franciska Szörényi Éva, Olga Ághy Erzsi, a kapitány Nagy Adorján, a kertész Hosszú Zoltán, a szobaleány Mészáros Ági lesz. A darab második férfi főszereplője Peregrin Ferenc, ezt a szerepet azonban még nem osztották ki, mert bizonytalan, hogy az erre alkalmas művészek közül ki állhat majd sorozatosan a Kamaraszínház rendelkezésére. A szerep sorsa csak augusztus utolsó napjaiban dől el.

* **Páger Antal a Fővárosi Operettszínházban.** Páger Antal egy szerepre a Fővárosi Operettszínházhoz szerződött, ahol valószínűleg Mezey Máriával együtt Carlo de Fries—Szánthó Szécsen új zenés vígjátékában lép fel. Ez a darab a színház új szezonjának második ujdonsága lesz.

Molotov a legfőbb szovjettanácsban
a német-orosz kapcsolatok teljességéről és a háboru kiterjedésének veszélyéről beszélt

Moszkva, augusztus 1.

A szovjetunió főtanácsának új ülésszakát csütörtökön délben nyitották meg. Az esti ülésen *Molotov* külügyi népbiztos, a szovjetkormány elnöke mondott beszámolót. A Kreml nagyterme zsúfolásig megtelt amikor a főtanács ezeregyszáznál több képviselője elfoglalta helyét. A diplomaták majdnem mind megjelentek, ott volt *Schulenburg* gróf német és *Rosso* olasz nagykövet, valamint Sir *Stafford-Cripps* angol nagykövet. *Az ülésen megjelent Sztalin is.* Mindenekelőtt *a lett, litván, észt, továbbá a besszarábiai és északbukovinai küldöttséget üdvözölte Andrejev, a főtanács elnöke,* majd Molotov emelkedett szólásra.

A külügyi népbiztos háromnegyedórás beszédében részletes áttekintést adott a szovjet külpolitikájáról és az egyes államok irányában való kapcsolatairól. Beszámolt a nyugati német győzelemről, amelynek folytán *Németország ellenfeleiből már csak Anglia maradt meg, amely az északamerikai Egyesült Államok segitségét reméli.* A francia vereségben nemcsak Franciaország hiányos felkészültsége játszott nagy szerepet, hanem fontos az is, hogy *a francia kormánykörök könnyelmű magatartást tanusitottak a szovjet súlyának megitélésében,* s hogy az uralkodó francia körök féltek a néptől és annak forradalmi hagyományaitól.

Németország nagy sikereket aratott, de legfontosabb célját, a háború befejezését még nem érte el. *Hitler felszólítását Anglia visszautasította, mert folytatni akarja a háborút világuralmának fenntartásáért, bár helyzete lényegesen rosszabbodott.* Igy közeledik az első háborús év vége anélkül, hogy szó lehetne a háború gyors befejezéséről. Az új döntő események előestéjén az *egyik oldalon Németország és Olaszország, a másikon pedig Anglia és egyre inkább az északamerikai Egyesült Államok is láthatók a küzdelemben.*

A szovjetunió és a német birodalom közötti kapcsolatok a fennálló egyezmények alapján teljesen szilárdak és továbbra is teljes mértékben azok maradnak. Molotov gúnyosan visszautasította angol és más ujságok hiresztelései és számítgatásait, amelyekben fenyegetőnek állítják be Németország növekvő erejének kilátásait. A *szovjet nem hagyja magát megfélemlíteni és közte és Németország között teljes mértékben fenn fognak maradni a baráti és jószomszédi kapcsolatok.*

A szovjet-olasz viszony megjavult az utóbbi hónapok folyamán, mindkettőjük külpolitikájában lehetőség mutatkozik a kölcsönös megértés és a kapcsolatok kedvező fejlődésének lehetőségére. Az angol-szovjet viszonyban nem történt lényeges változás és *nem is várható kedvező fordulat azok után az ellenséges cselekedetek után, amelyeket Anglia az orosz érdekek ellen véghez vitt,* bár az új nagykövet kinevezése talán némi javulást hoz majd.

A besszarábiai és északbukovinai változásról Molotov ezeket mondotta:

— A szovjet és Románia között évek óta fennálló viszály békésen lezárult azzal, hogy Románia elfogadta a Besszarábia és Északbukovina átengedésére vonatkozó orosz ajánlatot. Az ottani ukrán s moldvai lakosság igy beléphetett a szovjetunió népeinek nagy családjába s *a szovjetunió területe kiterjedt nyugat felé és elérte a Dunát, Európa egyik legfontosabb folyamát. A szovjet-román kapcsolatok most már teljesen nyugodt mederbe terelődhetnek.*

A három balti államban az őszi segélynyujtási egyezmény nem hozta meg a kivánt eredményt, kapcsolataik a szovjettel kiéleződtek. Ezért a szovjet új kormányok alakitását kivánta s ezek azután megengedték a szovjetcsapatok bevonulását.

A szovjetunió lakossága ezek során 23 millióval szaporodott és igy kormánya most már 193 millió ember nevében emelhet szót. Különös gazdasági jelentősége van annak, — amit békés úton ért el a szovjet külpolitikája, — hogy *a Keletitengeren egész sor jégmentes kikötővel rendelkezik.*

A Finnországgal négy hónapja megkötött békeszerződést általában kielégitően hajtották végre s a nemrég létrejött gazdasági egyezmény kereskedelmi téren is kedvező kilátásokat nyújt. *A szovjet-finn kapcsolatok további alakulása lényegében Finnországtól függ.*

A szovjet kapcsolatait Norvégiával és Svédországgal a háború által keletkezett új helyzet jellemzi. Remélhető, hogy a szovjet-svéd gazdasági tárgyalások rövidesen eredményre vezetnek.

Délszláviával helyreállították a diplomáciai kapcsolatokat és remény van a kölcsönös kapcsolatok javulására, a gazdasági összeköttetés fokozatos kiépítésére.

Szovjetoroszország kapcsolata *Törökországhoz* nem változott lényegesen. Az *Iránt* illető kapcsolatok tekintetében úgy, mint Törökország esetében, a szovjetkormány rámutatott egy megengedhetetlen esetre, amikor *áprilisban külföldi repülőgépek Iránból szálltak el Baku fölött. Ilyen esetek megismétlődése kellemetlen bonyodalmakra vezethet a Szovjet és délkeleti szomszédai között,* s ezért a szovjetkormány a jövőben ezeken a határain is fokozza éberségét.

A szovjet-japán viszonyt japán részről is javitani kivánják. Mindkét félnek érdeke a kapcsolatok megjavításának útjában álló akadályok eltávolitása, de *az új japán kormány programja ebben a tekintetben még nem egészen világos.*

A szovjetunió és az északamerikai Egyesült Államok viszonyáról semmi jót sem lehet mondani. Az Egyesült Államok bizonyos köreinek nem tetszenek a szovjet legutóbbi sikerei. A szovjetunió mindamellett meg fog birkózni feladataival, de erélyesen tiltakozik az ellen, hogy a balti államok amerikai követeléseit lefoglalták.

A *kínai szomszéd* irányában továbbra is jószomszédi és baráti viszonyt tart fenn a szovjet, amint ez meg is felel a közöttük levő támadást kizáró egyezménynek.

Molotov beszédét összefoglalásképpen azzal végezte, hogy *Németország a háború eddigi szakaszából megerősödve került ki, mindazonáltal a háború gyors befejezésének kilátása még mindig nem mutatkozik, ellenkezőleg a világ minden részén az események „komoly lecsapódásai" mutatkoznak. Mind hevesebben bontakozik ki a harc a belga és francia gyarmatokért s nemcsak Japánban, hanem Amerikában is imperialista vágyakat táplálnak.* A világhelyzet alakulása a háború további terjedésének veszélyét rejti magában, ezért *a szovjetnek nagyobb éberséget kell mutatnia, meg kell erősitenie belső és külső helyzetét, s nem szabad megelégednie eddigi sikereivel.* Népeinek állandó mozgósitási készenlétben kell lenni és fel kell készülni ellenséges támadás esetére, hogy semmiféle haditerv ne lephesse meg a szovjetuniót.

U-M

Napi földrajz

A kivánatos Insulinde

A hollandok keletindiai gyarmataikat „Insulinde"-nek nevezik és ezek a smaragdzöldnek mondott szigetek jelenleg a távolkeleti hatalmi vetélykedés központjába kerültek. A szigetek területe kereken 1.9 millió négyzetkilométer, a lakosság száma 66 millió. Hollandia 8.6 millió lakosával keletindiai gyarmatának termelését csak kis mértékben tudta felhasználni: az áruknak alig 20 százaléka jutott el az anyaországba, de ennek a forgalomnak is egy része csak átmenő volt. A holland gyarmatokat eddig csak Anglia katonai ereje tartotta, az a hatalmi befolyás, amivel az angolok Keletázsiában rendelkeztek. A Szingapur—Hongkong—Port Darwin erődített hadászati háromszög védelme alatt képesek voltak a hollandok gyarmataikat tartani, az erőviszonyokban beállott eltolódás azonban rövidesen és könnyen új helyzet kialakitására vezethet.

Az európai gazdasági élettér elegendő textil-nyersanyaggal rendelkezik

Az angol és az amerikai propaganda állandóan hangoztatja, hogy Európa textilnyersanyagokkal magát ellátni nem képes és ezekben a cikkekben feltétlenül tengerentúli behozatalra szorul. Ennek az állításnak alátámasztására felhozzák, hogy a kiterjedt európai textilgyártás nyersanyag-szükséglete óriási és ha már most is csak nagymértékű takarékoskodással, a hulladékanyagok többszöri feldolgozásával képesek üzemüket fenntartani, akkor a jövőben a helyzet csak súlyosbodni fog.

Szerencsére nem így állunk. Németország és Olaszország a textilnyersanyagok előállítása terén vezető helyet foglal el az egész világon és a gyártást állandóan fokozza. A „Zellwolle" nyersanyag termelése az európai országokban meghaladja a világtermelés 60 százalékát, a **műselyem előállítása pedig a 31.5 szá**lékot. Ezek az adatok az utóbbi évben még lényegesen emelkedtek az európai termelés javára. Oroszország, a lengyel területek, a balti államok és Finnország lenben és kenderben tekintélyes feleslegekkel rendelkeznek, amellett fontos cellulóze-termelő országok. A kender és len termelése terén Európa a világtermelés 80 százalékát tartja kezében. Oroszországnak, a Balkán és Olaszország déli részeinek, Spanyolországnak gyapottermelése állandóan fejlődik és lassanként megközelíti a világtermelés 20 százalékát. Gyapjúban sem vagyunk szegények: kereken 172 millió juh van Európában, az egész világ juhállományának egynegyede. A természetes nyersanyagokat műanyagokkal képesek vagyunk kiegészíteni és nem kétséges, hogy *a textiliák terén Európa önellátásra is berendezkedhetik szükség esetén.*

Az ostromolt angol szigetország

Az angol szigetország bevitelét lebonyolító nagy kereskedelmi flotta ellen a német búvárnaszádok, gyors motorosok és repülőgépek támadásai 10 hónappal ezelőtt kezdődtek. Bár az angolok az ilyen hadviselés terén 1914—18-ban bőséges tapasztalatokra tettek szert, a német támadások állandóan növekedő hatást értek el, ami azt bizonyítja, hogy a védelem ezen a téren sem tudja követni a támadás erejét. Mióta pedig Franciaország a porba hanyatlott s így a német tengeri és légi haderőknek már csak Angliával van dolguk, támadásuknak óvatosan kiszámitott eredménye heti 250.000 (napi 35.000) tonna hajótér elpusztitása lett. Más szavakkal: Anglia napi 194.000 tonnára rugó beviteli szükségletének 18 százaléka esik most a német ellenhatás áldozatául. Német hivatalos megállapitás szerint ilyen nagy veszteséget Anglia sem tud huzamosabb ideig elviselni.

Az angol veszteséghez kell azonban még hozzászámitani azokat a támadás által megrongált hajókat, amelyek képtelenek valamilyen kikötőt elérni, vagy csak többé-kevésbbé hasznavehetetlenné vált rakománnyal érnek partot. Ezenfelül pedig azokat a hajóveszteségeket is tekintetbe kell venni, amelyek német aknákba való ütközés következtében állnak be, de amelyekről az érdekeltek majd csak a háború után szereznek biztos tudomást. Az elmult világháború alatt az aknák javára esett a hajótérpusztítás 15 százaléka. Mindezek figyelembevétele után talán nem tévedünk, ha a jelenlegi valóságos hajótérpusztulást átlagosan napi 40.000 tonnára tesszük.

Az 1914/18-as tapasztalatok alapján a pusztítás ilyen mértéke elegendő Anglia legyőzésére még akkor is, ha a hajótérpusztítás munkája nem párosulna a szigetország belseje ellen intézett légitámadásokkal.

Annak illusztrálására, hogy mit jelent naponta 40.000 tonna hajótér kiesése, utalunk arra a nevezetes megbeszélésre, amely 1917 április közepén, pár nappal Amerikának a világháborúba való avatkozása után Jellicoe angol és Gims amerikai tengernagy között lefolyt. Gims csak ekkor értesült arról, hogy az 1917 február 1-én életbelépett korlátlan búvárnaszádháború (amilyen most is folyik) milyen rettenetesen sújtja az angol hajózást, nevezetesen hogy februárban 536.000 tonna, márciusban 603.000 tonna hajótér szállt a tenger fenekére és hogy a pusztulás mértéke áprilisban valószinüleg eléri a 900.000 tonnát. Jellicoe ezekhez a nyilvánosság előtt titokban tartott adatokhoz még hozzáfűzte, hogy Németország a háborút megnyeri, ha nem sikerül a hajótérpusztulást a leggyorsabban megszüntetni. Megjegyzendő, hogy a valóságos helyzet még súlyosabb volt, mert a búvárnaszádok és aknák működése a tenger fenekére küldött februárban 771.000, márciusban 801.000 és áprilisban 1,176.000 tonnát, vagyis utóbbi hónapban majdnem elérte a mai átlagot.

A kétoldali helyzet 1917 áprilisában a következő volt: a németek havi 600.000 (napi 20.000) tonna hajótérpusztításával a maguk győzelmét az év nyarára, az angolok a maguk vereségét havi 900.000 (napi 30.000) tonna hajótérveszteség esetén 1917 telének elejére várták. Nos, a mai napi átlag 40.000 tonna!

Az angolok 1917/18-ban azzal menekültek meg a vereségtől, hogy kereskedelmi hajóikat 1917 május végétől kezdve hadihajók által kisért karavánokba foglalták össze. Ezzel a módszerrel sikerült a veszteségnek nemcsak további növekedését elkerülni, hanem lassanként le is csökkenteni. A búvárnaszádok okozta veszteség — angol és Angliának szolgáló semleges hajótérben — még kitett májusban 644.000, júniusban 904.000, júliusban 674.000, augusztusban 651.000 tonnát, de ettől kezdve lassanként sülyedt, novemberben az 500.000, 1918 augusztusában és szeptemberében a 400.000 és októberében a 200.000 tonna alá szállt.

Ma a helyzet több vonatkozásban más, illetve hátrányosabb az angolokra.

Amerika távoltartja magát a háborútól, hadihajói tehát nem dolgoznak a búvárnaszádok ellen és nem működnek közre az angol hajókaravánok kisérésében. Ezenfelül a karavánokba való összefogás már nem segit annyit, mint régen, egyrészt mert — a tények tanusága szerint — azokból a mai búvárnaszádok már sokkal könnyebben kilövik a hajókat, mint 23 évvel ezelőtt, másrészt mert a hajóknak karavánokba való halmozása egyenesen megkönnyíti a repülőgépek munkáját, amit eléggé bizonyít az, hogy néhány nappal ezelőtt egy 23 hajót számláló karaván ból a német repülőgépek 11 hajót sülyesztettek el és 3 hajót megrongáltak.

Ha még hozzávesszük, hogy a német légi támadások angol kikötőberendezése-

(*) Rózsahegyi Kálmán, Kabos Gyula, Beregi Oszkár és Szakáts Zoltán szerződése. A Nemzeti Színházban beállott változás gyors munkára kényszerítette a magánszínházak igazgatóit. A magánszínházakban, különösen az utóbbi években egyre jobban elharapódzott az a szokás, hogy a színészeket a színigazgatók úgyszólván csak *az új szezón kezdete előtt* szerződtették. Különösen az elmult évben hallatszottak keserű panaszok a magánszínházak tagjai részéről amiatt, hogy az igazgatók bizonytalanságban hagyták színészeiket azokban a nyári hónapokban, amelyekben jövedelem és gyakran kenyér nélkül, a legnagyobb gondokban éltek. Az igazgatóknak ez a taktikája az elmult szezón elején arra vezetett, hogy sok színész, csak azért, hogy megszabaduljon a kínzó bizonytalanságtól, kénytelen volt ránézve egészen kedvezőtlen szerződést aláírni. Ebben a szezónban még május végén sem tudta a legtöbb magánszínházi tag, hogy mi lesz vele a jövő szezónban, — egyáltalán van-e kilátása arra, hogy ismét szerződtetett tagja lesz színházának? Talán éppen ezért volt most könnyű helyzete a Nemzeti Színház igazgatójának, aki olyan elsőrangú színészeket tudott a Nemzeti Színház számára szerződtetni, akiknek legnagyobb panaszuk eddig az volt, hogy *még most május végén sem tudták,* vajjon mit akar velük a jövő szezónra vonatkozólag színházaik vezetősége? A nemzetiszínházi gyors szerződtetések felrázták nyugalmukból a magánszínházak igazgatóit, akik péntek óta mást se tettek, mint részint új tagokat szerződtettek, részint régi tagjaikat hívták meg szerződtetési tárgyalásokra. A legtöbb magánszínháznál hétfő délutánig már úgyszólván minden régi színész aláírta jövőévi szerződését és csak kevesen maradtak, akiknek nem kínáltak fel új szerződést a színházaik. Az új szerződések között talán a legmeglepőbb az, amely a *Magyar Színház* igazgatósága és *Rózsahegyi* Kálmán, a Nemzeti Színház nyugalomba küldött örökös tagja között jött létre. *Rózsahegyi* Kálmán *hétfőn az egész jövőévi szezónra leszerződött a Magyar Színházhoz,* ahol máris kiválasztottak számára két darabot, amelyeknek főszerepét ő fogja játszani. Az egyik darab a *Big Harted Herbert* című amerikai vígjáték, a másik *Balázs* Sándornak *Bikfic tanár úr* című vígjátéka. Ugyancsak a *Magyar Színház* tett előnyös szerződtetési ajánlatot *Szakáts* Zoltánnak, a *Kamaraszínház* szerelmes színészének, aki két évvel ezelőtt a *Vígszínházban* és azután a *Fővárosi Operettszínházban* játszott szép sikerrel. A Vígszínház igazgatósága három tag kivételével úgyszólván valamennyi régi tagjának megújította szerződtetését a jövő szezónra és szerződtetési ajánlatot tett ismét dr. *Németh* Antal, a *Nemzeti Színház* új igazgatója feleségének, *Peéry* Piroskának. Ugyancsak a *Vígszínház* tett szerződtetési ajánlatot a jövő szezónra *Kabos* Gyulának és *Beregi* Oszkárnak.

(*) Az Operaház vendégjátéka Veszprémben. *Veszprémből* jelentik: A veszprémi népművelési bizottság meghívására vasárnap este a bulapesti Operaház Poldini »Farsangi lakodalom« című vígoperáját adta elő a Petőfi Színházban, amelyet zsúfolásig megtöltött a városi és megyei közönség. A hallgatóság lelkesedéssel ünnepelte a vendégszereplő Opera nyolcvan tagját. Hétfő délelőtt matinét rendeztek, amelyen az operai tagok ismét nagy sikerrel szerepeltek.

(*) A Nemzeti Színház új igazgatója összesen tizennyolc régi tag szerződését nem újította meg. Dr. *Németh* Antal hétfőn délelőtt a kultuszminisztériumban folytatta a szerződéses tárgyalásokat a Nemzeti Színház régi gárdájának tagjaival. A hétfő délelőtti tárgyalások eredménye az, hogy valamennyi színész, akit magához rendelt dr. *Németh* Antal, aláírta szerződését. Ma már megállapítható, hogy a régi gárdából összesen *tizennyolc* művésznek nem újította meg szerződését az új igazgató. E tizennyolc színész közül *tizenhárom* nyugdíjba vonul és *öt* végképpen elhagyja a Nemzeti Színházat. *Egy rendező sem marad a színháznál,* eltávozik *Upor* Tibor díszlettervező is és a kultuszminisztériumban folytatja munkásságát *Bálint* Lajos, a színház dramaturgja. Az adminisztratív és műszaki személyzet ügyében a hét végéig dönt az igazgató. A hétfői szerződtetési tárgyalások befejezése után *Németh* Antal kihallgatásra jelentkezett *Hóman* Bálint kultuszminiszternél, akinek jelentést tett eddigi munkájáról és egyben átnyujtotta a miniszternek a *költségvetésre* vonatkozó adatokat. Itt említjük meg, hogy a vasárnapi nap folyamán dr. *Németh* Antal teljes megegyezésre jutott *Bajor* Gizivel, aki *aláírta szerződését és ugyanakkor szezónonként kéthavi fizetésnélküli szabadságot kötött ki a maga számára azzal, hogy e két hónap alatt joga van bármelyik magánszínháznál vendégszerepelni.* Bajor Gizi szerződésével egyidejűleg létrejött az a szerződés is, amely *Jávor* Pált, a Vígszínház volt tagját három évre a *Nemzeti Színház* tagjai sorába szerződtette. Ez a szerződés levelezés útján jött létre Németh és a jelenleg *Párizsban* tartózkodó Jávor között.

(*) M. Utassy Gizi táncstudiójának matinéja. A *Kamaraszínházban* tartották meg *Utassy* Gizi táncstudiójának évzáró előadását. Ezen az előadáson a telt ház közönsége sok tapssal ünnepelte *Ghéczy Fazekas* Dorottyát, *Kádár* Zsuzsit, *Erdőssy* Zsuzsit, *Báthy* Pirit, *Széchy* Hédit, *Nádor* Liviát, *Bauer* Zsuzsit, *Török* Klárit, *Dán* Évát, *Rilli* Ilit, *Székely* Pannit, *Utassy* Jenőt, *Verbőczy* Józsát és *Fényes* Magdát.

Lányának gyakorlati nevelését

a **Bulyovszky uccai leánynevelő intézet** biztosítja. (Bentlakók, bejárók.) Titkárnőképző (egyéves nyilv. jogú). Ruha- és modellertervezés. Ruhavarrás és szabás. Idegen nyelvek. Összes isk. típusok eng. előkészítése. Tökéletes továbbképzés, zene, torna. Idegenvezetőnői tanfolyam. Prospektust küld az igazgatóság, Budapest, VI., Bulyovszky ucca 10. Telefon: 156—93.

(*) A Magyar Dalosszövetség válogatóversenye. A Magyar Dalosszövetség déli kerülete vasárnap tartotta Szegeden válogatóversenyét. A versenyen a szegedkörnyéki és helyi dalárdákkal együtt tizenhét dalárda 704 dalossal vett részt. A verseny eredménye: kezdőcsoport: *Újszegedi Keresztény Dalárda,* könnyű népdal; *Mindszenti Iparos Dalkör,* nehéz népdal; *Szegedi Református Énekkar,* könnyű műdal; *Makói Dalárda,* nehéz vegyeskar; *Szegedi Honszeretet Dalkör,* nehéz műdal és *Hódmezővásárhelyi Iparoskör.*

(*) Don Quijote. Most mutatta be a *Radius* mozgóképszínház Fedor *Saljapin* első filmjét, a *Don Quijotet. Cervantes* remekművének légkörét és hangulatát meggyőző erővel mentette át filmre a rendező és az operatőr. A filmet *Farkas* Miklós fotografálta. Nos, ez a fotografálás mesteri munka volt, a legtöbb filmkocka külön felnagyítva mint fotofestmény is megállná a helyét. *Saljapin* első filmjével is igazolta, hogy nemcsak nagy énekes, hanem pompás színész is. A hibbant elméjű lovag figuráját kísérteties valószerűséggel keltette életre. Kár, hogy ezt a művészi finom filmet nem a főszezónban mutatták be. Igaz, hogy akkor sem lett volna nagy közönségsikere, mert az ilyen magasabbrendű filmművészet nem szokta megtalálni a kapcsolatot a nagy tömegekkel.

(*) A titokzatos asszony. A *Corso Mozgóképszínház* csütörtökön mutatta be *»A titokzatos asszony«* című hangos filmjét. *A titokzatos asszony* — akit Mona *Bari* alakít igen finoman és meggyőzően játszik — voltaképpen nem is titokzatos, egyszerűen ártatlan férjéért küszködik. Férjét, aki francia vezérkari kapitány volt, egy okmány eltűnésével kapcsolatban hazaárulással vádolták és életfogytiglanra az *Ördögszigetre* száműzték. A gyorssodrú és sokszor izgalmas film tulajdonképpeni története az igazi okmánytolvaj utáni hajsza. A szép fiatal asszony felveszi a harcot egy nagy amerikai kémszervezettel és nem is annyira detektívtrükkökkel, mint inkább finom női ösztöne segítségével: győz. Gilbert *Roland* egy nemzetközi kalandor szerepében igen jó.

(—) Szentpál jubileumi évzáró ma V. ½7.

SZÍNHÁZAK KEDDI MŰSORA

Operaház: Nincs előadás. — **Nemzeti Színház:** Császárparádé (½8). — **Vígszínház:** Ezüstlakodalom (B-bérlet; 8). — **Magyar Színház:** A cukrászné; Menyegző (8). — **Belvárosi Színház:** Egy asszony hazudik (8). — **Kamaraszínház:** Százhuszas tempó! (8). — **Bethlen-téri Színház:** Rott Sándor és társulata vendégjátéka (½6, ½9).

Mozi műsor

Admirál filmszínház (Margit körút 5. Telefonszám: 537—07): Szerelmesek szállodája (Hermann Thimig). Maharadsa gyöngye (Ralph A. Roberts). (Előadások kezdete: ¼4, ½7 és ½10 órakor.) — **Alkotás mozgó** (Alkotás ucca 11. szám. Telefón: 553—74): Hindu lándzsás (Garry Cooper). Szerelmesek szállodája (Leopoldine Konstantin). (Előadások: ¼4, ½7 és ½10 órakor.) — **Belvárosi mozgó** (Irányi ucca 21. szám. Telefón: 833—29): Viva Villa! (Wallace Beery). Az első meg a második (Joan Crawford). (Jobbterem: ½5, ½8 és ½10; balterem: 8 órakor.) — **Budai Apolló** (Csalogány ucca 46. szám. Telefón: 51—5—00): Királyok királya (H. B. Warner). Montblanc hőse (Brigitte Horney). Híradó. (Előadások kezdete: ¼4, ½7 és ½10 órakor.) — **Capitol filmpalota** (Baross tér 32. szám. Telefón: 343—37): A titkok háza (Boris Karloff). Híradók. (Előadások kezdete: 5, ⅛8 és ½10 órakor.) — **Casino filmszínház** (Eskü tér 5. sz. Telefón: 831—02): Don Quijote (Fedor Saljapin). Híradók. (¼4, ½6, ⅛8 és ½10-kor.) — **City filmszínház** (Vilmos császár út 36. Telefón: 111—40): A préda (Ketti Gallian). Szerencsés szigetek. Fox varázsszőnyeg. Vándorcirkusz (rajzfilm). Magyar és Fox-híradó. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Corsó mozgó** (Váci ucca 9. szám. Telefón: 874—02): A titokzatos asszony (Rod La Roque). A bátorság ördögei. Híradók. (Előadások kezdete: ¼4, ½6, ⅛8, ½10.) — **Corvin filmszínház** (József körút és Üllői út sarok. Tel.: 395—84): Trópusi szerelem (Paul Muni). Kísérő műsor. Híradók. (¼4, ½6, ⅛8 és ½10.) — **Décsi filmszínház** (Teréz körút 28. Telefón: 259—52, 213—43): Nyomorultak (Harry Baur). Híradók. (Előadások: ¼4, ¾7, 10.) — **Elit hangos mozgó** (Lipót körút 16. szám. Telefón: 161—51): A tavasz rapszódiája (Leo Slezák). A hálókocsik ellenőre (Georg Alexander). (4, 7 és 10 órakor.) — **Fórum filmszínház** (Kossuth Lajos ucca 18. sz. Telefón: 897—07): Hatodik hétre prolongálva! Kismama (Gaál Franciska). Híradók. Ici-pici revű (Lakner bácsi gyermekszínháza). (¾4, ½6, ⅜8 és 10-kor.) — **Józsefvárosi filmpalota** (Kálvária tér 7. szám. Telefón: 346—44): Peer Gynt (Hans Albers). Maharadsa gyöngye (Ralph A. Roberts). Jobb mint otthon fegyház. (Előadások kezdete: 4, ¾7 és ¾10 órától folytatólagosan.) — **Kamara mozgó** (Dohány ucca és Nyár ucca sarok. Telefón: 440—27): Nyomorultak (Harry Baur). (Előadások: ¼4, ¾7 és 10-kor.) — **Metro-Scala filmpalota** (Teréz körút 60. Telefón: 26—0—00): Manhattan melodráma (Clark Gable). Cápák és kardhalak (tudományos film). Húzd rá, cigány! (bábjáték). Willy az őserdőben (trükkfilm). Híradó. (Előadások kezdete: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Nyugat mozgó** (Teréz körút 41. sz. Telefón: 271—62): Meseautó (Perczel Zita, Kabos). Ez történt egy éjszaka (Claudette Colbert). (Előadások: 4, ¾7 és ¾10.) — **Olympia mozgó** (Erzsébet körút 26. szám. Telefón: 429—47): Peer Gynt (Hans Albers). A maharadsa gyöngye (A. Hörbiger). Híradó. (Előadások kezdete: 4, 7 és 10 órakor.) — **Omnia filmszínház** (József körút és Kölcsey ucca sarok. Telefónszám: 301—25): A préda (Ketty Gallian). Vándorbüfé (rajzfilm). Fox-híradó. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10-kor.) — **Palace mozgó** (Erzsébet körút 8. szám. Telefón: 365—23): A titokzatos asszony (Rod La Roque.) Híradók. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Pátria mozgó** (Népszínház u. 13. szám. Telefón: 456—73): Tavasz rapszódiája (Slezák Leó). Peer Gynt (Hans Albers). Jobb mint otthon (színes attrakció). (Előadások kezdete: 4, ¾7 és ¾10 órakor.) — **Rádius filmszínház** (Nagymező ucca 22—24. Telefón: 220—98): Don Quijote (Fedor Saljapin egyetlen filmje). Magyar és Paramount-híradó. 3 zenés film. (3, 5, ⅛8 és ½10-kor.) — **Royal Apolló** (Erzsébet körút 45. Telefón: 429—46, 419—02): A sárga ördög (Warner Oland). Híradók. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10.) — **Tivoli mozgó** (Nagymező ucca 8. szám. Telefón: 230—49): Szárnyas titánok (Warner Baxter). Peer Gynt (Hans Albers). Híradó. (¼4, ½7 és ½10 órakor.) — **Turán mozgó** (Nagymező ucca és Mozsár ucca sarok. Telefón: 264—20): Tavasz rapszódiája (Leo Slezák). Maharadsa gyöngye (Ralph A. Roberts). Híradók. (¼4, ½7 és ¾10-kor.) — **Uránia filmszínház** (Rákóczi út 21. szám. Telefón: 460—46): Prolongálva! Barcarola (Gustav Fröhlich). Híradók. (Előadások: 5, ⅛8 és ½10-kor.) — **Vesta mozgó** (Erzsébet körút 39. szám. Telefón: 32—6—39): Szárnyas titánok (Warner Baxter). Gyilkosság a szalónkocsiban Charlie Ruggles). Tango és Rango (trükkfilm). Előadások kezdete: ¼4, ½7 és ¾10 órakor.)

(*) Tánematiné. A Fővárosi Operettszínházban rendezte vasárnap délelőtt tánematinéját *Trojanoff,* az ismert orosz táncmester iskolája. A közreműködők közül elismeréssel emlékezhetünk meg *Borbíró* Baba, *Lux* Marietta, *Károlyi* Sári és *Regéczy* Yvonne produkcióról. A sikerült matiné közönsége lelkesen megtapsolta a közreműködőket.

(*) Szerződtetés. *Tarján* György, a Nemzeti Színház leépített fiatal tagja máris elhelyezkedett. Hétfőn szerződtette a *Bethlen-téri Színpad,* mégpedig nemcsak színésznek, hanem *dramaturgrendezőnek* is.

(*) Trópusi szerelem. A *Corvin* Filmszínház csütörtökön mutatta be Paul *Muni* legújabb hangos filmjét, amelynek — kissé erőltetetten — *Trópusi szerelem* címet adtak. *Muni* egy vad mexikói fiatalembert játszik, aki Los Angeles mexikói negyedéből küzdi fel magát ügyvédsorba, heves vére miatt karrierje kettétör és ettől kezdve az idealista fiatalemberből szívtelen törtető lesz. Legközelebb a mexikói és kaliforniai határ színpompás Bordertownjában tűnik fel, mint egy nagy éjjeli mulató tulajdonosa, akit a pénzen kívül senki és semmi nem érdekel a világon. Egy nő gyilkol miatta és megőrül, egy másikat akaratlanul halálba kerget: ekkor letörik, s elhatározza, hogy visszamegy népéhez, egyszerű munkásnak. Finom, sokszor érdekes film, amelynek *Muni* emberábrázolóképessége ad jelentőséget.

Rádió műsor

Június 4. **Budapest I. 6.45:** Torna. **Utána:** Hanglemezek. **10.00:** Hírek. **10.20:** »Budavár bevétele 1849-ben.« Írta és felolvassa Mesterházy Jenő. **10.45:** Tíz perc egészségügy: A szaglásról (felolvasás). **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Banda Marci és cigányzenekara muzsikál. **Közben:** Hírek. **1.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **1.30:** Neogrády-Keleti Magda zongoraműve, Pilinyi Erzsébet énekel, zongorakísérettel. **2.40:** Hírek, élelmiszerárak. **4.10:** Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5.00:** József Ferenc dr. kir. herceg előadása: »A Balaton ismertetése«. **5.25:** A Szilágyi Erzsébet leánygimnázium énekkara. Vezényel Böhmné Sztojanovits Adrienne. **6.10:** Francia nyelvoktatás. **6.40:** Bertha István szalónzenekara. Közben kb. **7.10:** »Tiszántúli Ipari Vásár.« Radó Rezső dr. kamarai főtitkár előadása. **7.50:** A Színművészeti Akadémia végzett növendékeinek előadása. Rendező Odry Árpád. »Szerelmes jelenetek.« Közreműködik: Beregi Lajos, Bán Klára, Forray Márta, Gellért Endre, Gobbi Hilda, Hámos Emília, Horváth Ferenc, Móri Lucia, Révész Zsuzsa, Szentpétery Ida, Váry Anna, Zajzon Gabriella. **9.00:** Hírek. **9.20:** Hanglemezek. **9.50:** »Az opera lényege és hivatása.« Radnai Miklós dr., az Operaház igazgatójának előadása. **10.15:** Időjárásjelentés. **10.20:** Kálmán Oszkár énekel, zongorakísérettel. **11.00:** »Les Jeux Universitaires Internationaux et les étudiants.« Gedényi Mihály francianyelvű előadása. (A budapesti Főiskolai Világbajnokságok a nemzetközi diákéletben.) **11.15:** Közvetítés a Debrecen-étteremből. Kurina Simi és cigányzenekara muzsikál. **12.05:** Hírek. — **Budapest II. 6.05—6.35-ig:** Hanglemezek. **7.15:** A földmővelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **7.55—9.15-ig:** A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artúr. **9.20:** Hírek. **9.45—10.30-ig:** Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Kertész Miklós jazzenekarának műsora Szentiványi Zoltán énekszámaival. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.15-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 7.05-ig:** Budapest I. műsora. **7.15—7.45-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora.

LÓSPORT

Oriási közönség a vasárnapi megyeri versenyeken

Lóversenyeredmények

Zsúfolva minden — tribünök, vonatok, de különösen a totalizatőr előtti tér, a toti nem tudta lebonyolítani a forgalmat. Pedig nem voltak túlságosan nagy versenyek, csak egy-két futam volt érdekes. Ezekben *autszeiderek* győztek, ezek között a Festetics-istálló *Csatártója* volt a legnagyobb kvóta. A gátversenyben a kis *Pospischil* súlyosat bukott, úgyhogy kórházba kellett szállítani, de innen elég kedvező híreink vannak állapotáról.

Részletes eredmény:

I. *Csoda* (Fetting K.) 1. Mecies (Stecák) 2. Mankó (Valkó fh) 3. F. m.: Giralba, Marie Anne. 10 h, 6 h. 10:12, 10, 10. 4/10 reá, 2½. Befutó: 5:8.

II. *Mestra* (Valkó fh) 1. Limanova (Galánthay h) 2. Cserebere (Gede alhdb) 3. F. m.: Liptóvár. ½ h, 6 h. 10:17. 7/10 reá, 3. Befutó: 5:43.

III. *Csirkefogó* (Blaskovics) 1. Feketerigó (Wolbert) 2. Nem baj (Benárd fh) 3. F. m.: Nohát, Nagymester. 4 h, 10 h. 10:47, 21, 16. 3, 4. Befutó: 5:92.

IV. *Csatártó* (Szijj) 1. Queenie (Varga) 2. Pancsova (ifj. Fetting) 3. F. m.: Dsingiz Khan, Autóbarát, Soubrette. ½ h, 1½ h. 10:181, 44, 16. 12, 5/10 reá. Befutó: 5:580.

V. *Zsazsa* (Klimscha J.) 1. Timpani (Esch Gy. II) 2. Csicsóka I (Kupai) 3. Nyakh, rossz harmadik. 10:13. 4/10 reá. Befutó: 5:7.

VI. *Algir* (ifj. Fetting) 1. Legyes (Vrábel) 2. Kopó (Hála) 3. F. m.: Csibész, Dalesz, Pindurka. ¾ h, ½ h. 10:118, 42, 16. 12, pari. Befutó: 5:159.50.

VII. *Siegfried* (Hála) 1. Sylva (Horák) 2. Repriz (Wolbert) 3. F. m.: Matador, Nagyasszony, Casanova, Vajk, Cserkész, Relache, Mesebeli, Persze, Lángvirág, Lángvirág, Quasimodo. Ötnegyedh, nyakh. 10:28, 13, 17, 14. 2, 2½, 4. Befutó: 5:49.50.

Legközelebbi versenynap: holnap, szerdán, Megyeren.

*

Premysl nyerte a cseh derbyt. A nagy favorit Premysl (Kominik-istálló) hat hosszal könnyen nyerte a vasárnapi cseh derbyt, melynek díja 65.000 cseh korona. A jeles hároméves az osztrák derbynek is első favoritja.

SZINHÁZ

A júniusi ünnepi hetek muzsikája

A lángész a nemzet nevében beszél. De a nemzet csak akkor beszélhet a lángész nevében, ha előbb szívvel-lélekkel, mélyreható, lelkiismeretes munkával valóban magáévá tette a géniusz kincses ajándékait. A nagy magyar zenészek, Liszt, Bartók, Kodály, már szóltak a magyarság nevében és szavukat meghallotta a világ. Hogy azonban a magyarság is szólhasson az ő nevükben, hogy szava az övékéhez hasonlóan világraszóló szó legyen: az még csak a jövő álma. Amit ma nemzetünk a magyar zenei tehetség kincseiből kirakatba rakhat: csak a töredékek töredéke. És mi mégis egyre zenei kirakatunkat rendezgetjük! »Mutogatni« akarunk, mikor valódi zenei értékeinket valódi jelentőségükben még fel sem ismertük...

Nemrég vezércikkben foglalkoztunk ezzel a magyar »kirakat«-kultúrával és akkor részletesen kifejtettük, hogy miért nem képviselheti ma még nemzeti zeneéletünk méltóképpen a magyar zenei tehetséget. Kifejtettük, hogy egyelőre minden öncélú »reprezentatív« zeneünnep csak eltereli a figyelmet a zenekultúra terén ránk várakozó komoly építőmunkáról. Bizonyára jó volna »magyar Salzburgot« rendezni. Lehetne is, hiszen ma több az eleven zenei érték nálunk mint az osztrákoknál. De akkor ezeket az értékeket előbb úgy kellene ismernünk, szeretnünk és ápolnunk, ahogyan az osztrákok ismerik, szeretik és ápolják saját értékeiket. Amíg ezt meg nem tanuljuk, addig zenei parádéink továbbra is unalomba fulladnak, addig minden »reprezentatív«-nak hirdetett magyar zeneünnep: hitelrontás.

*

Igazi zenei értékeink kultúrpolitikai felismerése! Nos, ezen a téren most javul a helyzet. És ezt a javulást nem kis mértékben sietteti... Budapest egyre növekvő *idegenforgalma.* Fővárosunk a nagyvilág érdeklődésének fénykörébe került és ezzel számolnia kell hivatalos kultúrpolitikánknak is. Az idegenforgalom üzlet. Irányítói már nálunk is tudják: sikeréhez jó áru és jó kiszolgálás kell. Zeneéletünknek ezért csak használhat, ha belekerül ennek az idegenforgalmi kereslet-kínálatnak friss forgatagába. A nagyvilág színe előtt nem játszhatjuk többé zavartalanul apró zenepolitikai játékocskáinkat. Hivatalos zenei kultúrpolitikánk kénytelen az ámító díszhangversenyek fülledt oduiból kilépni a reális művészi szabadverseny nyilt mezejére!

Reméljük: ez a szabadverseny lassanként ugyanúgy fellendíti majd hivatalos nemzeti zeneéletünket, ahogyan fellendítette — bámulatosan magas színvonalra — internacionális koncertéletünket. Mert egyrészt: bármily előnnyel is indultak — ebben a versenyben előbb-utóbb csúfosan lemaradnak a különféle »díszszimfóniák« és »díszgyitányok«; másrészt: kiderül, hogy ki és mi igazán világraszóló, világot vonzó érték, kit kell megbecsülnünk, mit érdemes ápolnunk-fejlesztenünk. Az idegenforgalmon praktikus érdeke alátámasztja a művészet ideális érdekét, mert életképtelen muzsikával még a legélelmesebb propaganda sem számíthat idegenforgalmi sikerekre. Egyszóval: amennyire ártalmas ma minden nagyképű kultúrjelszavakat hangoztató, de tulajdonképpen a valódi kultúrmunkának csak felületesen elébevágó »reprezentatív« zeneünnepély, ugyanolyan hasznos lehet — nemcsak idegenforgalmi, hanem művészi szempontból is — ha zeneéletünk tőle telhetőleg gondoskodni akar a fővárosba sereglő idegenek magasabb kulturális igényeinek kielégítéséről.

*

Őszinte örömmel üdvözöljük ezért a *júniusi hetek zenei eseményeit.* Annál is inkább, mert kitűnő szervezőjük, a lelkes és fáradhatatlan *Fellner* Alfréd, világosan felismerte, hogy ezúttal annál többet használhat a magyar zeneművészet ügyének, mennél szigorúbban igazodik az idegenforgalom praktikus szempontjaihoz. Megvalósította mindazt, ami a magyar zenei géniusz követeléseiből a mai zenekulturális és zenepolitikai viszonyok között pillanatnyilag megvalósítható. Ami pedig magasabb szempontból ugyan nem »kell«, de hivatalosan ma még »muszáj« — nos, azt is a lehető legpraktikusabb, legtapintatosabb szelekcióval tudta összeegyeztetni az idegenforgalom érdekeivel. Hogy a zeneéletünkből még hiányzó idegenforgalmi attrakciókat külföldi erőkkel pótolta: ez csak azt bizonyítja, hogy szembe mer nézni zeneéletünk fogyatkozásaival, nem ámítja magát és nem akar bennünket sem ámítani. Általában: az ilyen indulásnál csak akkor veszedelmesek a megalkuvások, ha a versenypálya nem szabad és a legkiválóbb erők nem állhatnak starthoz. A jelen esetben azonban erről szó sem lehet.

A magyar zeneköltői géniusz szóhoz jut a júniusi zenei program keretében és a valódi géniusz egyetlen szava túlkiáltja a frázisok egész áradatát. *Kodály* új kórusait *Vásárhelyi Zoltán* kecskeméti énekkara énekli; tehát az a kórus, mely vidéki zeneéletünk fellendítése terén a legnagyobb érdemeket szerezte. Kedvezőbb zenepolitikai viszonyok között a kiváló karmester, vidéki énekeseivel együtt, bizonyára többszázfőnyi egyesített kórus élén eleveníthetné meg a »Jézus és a kufárok« megrázó zenei vízióját, de ma már az is nagy szó, hogy a híres Kodály-motetta előadása valóban a legkiválóbb interpretátor kezébe került. Hasonlóképpen örülünk az ötszáztagú gyermekkar »Pünkösdölő«-jének, melyet szintén legkiválóbb tolmácsa, *Bárdos* Lajos vezényel. Két leghivatottabb kórusdirigensünk mellett nagy nyeresége a megnyitó magyar-estnek a legvirtuózabb magyar orcheszterkarmester: *Ormándy* Jenő, a mineapolisi filharmónia immár világhírű főzeneigazgatója. A hangverseny műsorán mindenesetre szívesen láttuk volna *Bartóknak* nálunk még mindig ismeretlen grandiózus »Cantata profana«-ját, mely Londonban került első bemutatásra — de elismerjük: ennek a műnek nehézségei fejlettebb zenei kultúrát követelnek a hazainál és így ezúttal be kell érnünk Bartóknak egyik könnyebb, rövidebb zenekari művével.

A júniusi hetek egyetlen valóban sebezhető pontja a »magyar balettest« Operaházunkban. Mi szükség teljes »balett«-estre, amikor csak egyetlen-egy nagy balettkomponistánk van: *Bartók* — és annak is csak egyetlen balettjét tűzhették műsorra. A műsoron szereplő másik két balett, a »Kuruc mese« és a »Szent fáklya«, *Kodály,* illetve *Dohnányi* szimfonikus műveiből összeállított — tehát *nem eredeti* — balettkompozíció. Mennyivel többet jelentett volna náluk Dohnányinak és különösen Kodálynak valamelyik eredeti színpadi alkotása!

Annál kitűnőbben sikerült a magyar előadóművészek gárdájának összeválogatása. A zongorát legnagyobb művésze, *Dohnányi* Ernő és legnagyobb művésznője, *Fischer* Annie szólaltatja meg. Külön örömünk, hogy *Dohnányit* két hangverseny keretében is üdvözölhetjük, mint a kamarazene páratlan művészét. Azután a legkiválóbb magyar vonósnégyes: a *Waldbauer-kvartett.* A magyar hegedűjáték két nagymestere: *Szigeti* és *Telmányi.* A *»Filharmonikus«-* és *»Budapesti Hangverseny«-zenekar,* a *Székesfővárosi Énekkar.* Majd a hangversenyek nagyszerű énekszólistái: *Basilides, Németh* Mária, *Báthy* Anna, *Rösler, Losonczy.* És vegyük még hozzájuk a híres külföldi vendégénekeseket: *Müller* Máriát, *Roswaenget, Lorenzet!* Olyan névsor ez, mely már magábanvéve biztosítja a júniusi hetek zenei sikerét. Végül a »magaskultúra« képviselői mellett megjelennek a magyar »mélykultúra« letéteményesei is: *Paulini* »Gyöngyösbokrétá«-jának parasztjai!

Mindez együttvéve — koncert-, balett-, opera-, miseelőadások tarka-tarka, de keresetlen szvitje — kétségkívül inkább afféle zenekulturális vegyes felvágott. De ne feledjük: ez a program nem is akar »öncélú«, organikus képet adó zeneünnep lenni. Hivatása Budapest-fürdőváros vendégeinek magasabbrendű szórakoztatása. És ami a legfontosabb: ebből a júniusi muzsikából kicsendül egy-egy hang, mely azt súgja a hallgató fülébe, hogy ezek a magyarok tudnának egészen nagy zenekultúrát teremteni... (mert itt van miből teremteni)... tudnának, ha akarnának. **Tóth Aladár**

VÍGSZÍNHÁZ

JUSHNY

VILÁGHÍRŰ TÁRSULATA

A KÉK MADÁR

VENDÉGJÁTÉKA

SZOMBATON, JÚNIUS

8-ÁN ELŐSZÖR

RENDES HELYÁRAK!

Radnai Miklós, az Operaház igazgatója

25—40—50 százalékkal csökkentette a tagok 70 százalékának fizetését

Dr. Székelyhidy Ferenc nyugalomba vonul, Tihanyi Vilma kimarad az együttesből

Még le sem csillapult az az izgalom, amely a *Nemzeti Színházban* keletkezett az új igazgató körül, már az Operaházban támadt izgalom *Radnai* Miklós igazgató legújabb rendelkezése folytán. Az Operaház igazgatósága levelet kézbesíttetett az operaházi tagok nagyrészének. Arról értesíti az igazgató a tagokat, hogy az 1935/36. évi szerződést csak *változott feltételekkel* hajlandó megkötni. Közli a levélben, hogy a mostani állapottal szemben mintegy 20—25 százalékkal csökkenti a tagok fellépti díjait és a túlfellépési díjakat is.

Ilyen gázsicsökkentő levelet eddig a magánénekesek és énekesnők 70 százaléka kapott s így csak 30 százalékuknak fizetése marad a jövő szezónra érintetlenül. Ebbe a 30 százalékba tartoznak azok is, akiknek egy évnél hosszabb ideig tartó szerződésük van, s akik így abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a mostani színházi év végén nem kell új szerződést kötniök. Az elterjedt hírek szerint öten vannak az énekesek között olyanok is, akiknek fizetését nem 20—25 százalékkal, hanem közel 30—40—50 százalékkal szállította le az Operaház igazgatója.

Az igazgató intézkedése rendkívüli izgalmat keltett az Operaház tagjai sorában. A tagok máris elhatározták, hogy *nem nyugszanak bele ebbe az igazgatói intézkedésbe, hanem jogorvoslatot keresnek annál is inkább, mert az Operaház állami szubvenciója ugyanaz maradt a jövő esztendőre is, mint volt a mult szezónban és az ezévi bevétel nemcsak nem csökkent, hanem jelentékenyen nagyobb volt az elmult évi bevételnél.*

Az Operaház művészi és előadószemélyzetének összetételében a jövő szezónra nem tervez semmiféle változást az Operaház igazgatósága. Egyelőre csak az látszik bizonyosnak, hogy dr. *Székelyhidy* Ferenc rövidesen nyugalomba vonul és *Tihanyi* Vilma a jövő évben nem lesz tagja az Operaháznak.

A PESTI NAPLÓ e heti olcsó színházi előadásainak műsora:

Kedden, június 4-én

MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (8). — BELVÁROSI SZINHÁZ: EGY ASSZONY HAZUDIK (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (8).

Szerdán, június 5-én

MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (8). — BELVÁROSI SZINHÁZ: A VALLOMÁS (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (8).

Csütörtökön, június 6-án

MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (8). — BELVÁROSI SZINHÁZ: EGY ASSZONY HAZUDIK (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (8).

Pénteken, június 7-én

MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (8). — BELVÁROSI SZINHÁZ: A VALLOMÁS (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (8).

Szombaton, június 8-án

VIGSZINHÁZ: A KÉK MADÁR KABARÉ VENDJ. (8). — MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (8). — BELVÁROSI SZINHÁZ: A VALLOMÁS (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (8).

Pünkösdvasárnap

VIGSZINHÁZ: A KÉK MADÁR KABARÉ VENDJ. 4 d. u. és 8 este). — MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (3½ d. u. és 8 este). — BELVÁROSI SZINHÁZ: EGY ASSZONY HAZUDIK (4 d. u.) A VALLOMÁS (este 8). — VÁROSI SZINHÁZ: GYÖNGYÖS BOKRÉTA (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (3½ d. u. és 8 este). — BUDAI SZINKÖR: SZIBILL (4 d. u. és 8 este).

Pünkösdhétfőn

VIGSZINHÁZ: A KÉK MADÁR KABARÉ VENDJ. 4 d. u. — MAGYAR SZINHÁZ: A CUKRÁSZNÉ ÉS MENYEGZŐ (3½ d. u. és 8 este). — BELVÁROSI SZINHÁZ: A VALLOMÁS (4 d. u.) EGY ASSZONY HAZUDIK (8 este). — VÁROSI SZINHÁZ: GYÖNGYÖS BOKRÉTA (8). — KAMARA SZINHÁZ: SZÁZHUSZAS TEMPÓ (3½ d. u. és 8 este). — BUDAI SZINKÖR: A CSÁRDÁS KIRÁLYNŐ (4 d. u. és 8 este).

Mindezekre az előadásokra AZ EST-lapok olvasói igen kedvezményes, leszállított helyárú jegyeket válthatnak a kiadóhivatal üzlethelyiségében, VII., Erzsébet körút 18—20. szám alatt délelőtt 9 órától délután 5 óráig, vasárnap 9— 2-ig. Telefonfelvilágosítások **43-8-88.** Továbbá hétköznapokon AZ EST-lapok fiókjaiban, **KONCERT-nél** Váci ucca 23. (Telefon: 884—64). **Toldy Lajos** könyvkereskedésében, Fő ucca 2 (Telefon: 533—94).

ket. Mintegy *4200 ilyen szakképzett emberre van szükség.*

Pénteken este rendeletet adott ki a kormány, amellyel *megszünteti a behozatali vámokat és illetékeket repülőgépek számára szolgáló üzemanyagokra, továbbá benzinre és ásványolajra.*

200 millió font Anglia fegyverkezésére

London, december 28.

A *Daily Herald* szerint a kormány már elkészítette nagyarányú fegyverkezési terveit, amelyeknek összköltségeit *százötven-kétszázmillió fontra becsülik* s most a színfalak mögött *elkeseredett harc folyik a három fő fegyvernem között* (tengeri, légi és szárazföldi haderők) a minél nagyobb részesedésért. A megoldást mind a három fegyvernem fejlesztésének egységesítésében és koordinálásában keresik és a tavaszi kormányalakítás során *új birodalomvédelmi minisztériumot állítanak fel* a fejlesztés irányítására.

Az angol és francia vezérkar tanácskozása

London, december 28.

A *Daily Herald* diplomáciai levelezője szerint az angol és francia vezérkarok *január első hetében folytatják műszaki természetű megbeszéléseiket,* amelyeknek főtárgya *a francia mozgósítási törvény esetleges módosítása,* mert e törvény jelenlegi intézkedései folytán a francia segélynyujtás többnapi halasztást szenved. *Eden* január elsején veszi át végleg a külügyi hivatal vezetését. *Egyik legelső teendője annak megállapítása lesz, miként vélekedik a többi nemzet az olajzárlatról.*

Kevés foglyot szabadít ki az amnesztia a Markóból és a Pestvidékiből

De sokan kapnak kegyelmet, akik még nem kerültek fogházba

(A Magyarország tudósítójától.) Ma reggelre már *tisztább kép* alakult ki *az amnesztiarendelet hatásáról* az egyes fogházakban. Mint előrelátható volt, a budapesti ügyészség *Markó uccai fogházában esik aránylag a legtöbb fogoly* az amnesztiarendelet alá, tekintettel arra, hogy az összes kormányzósértési s az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló bűncselekmények *a budapesti ügyészség illetékessége alá* tartoznak.

Tegnap érkezett le a budapesti ügyészségre az amnesztiarendelet *végrehajtási utasítása* és a fogházirodában *elkészítették azoknak listáját,* akik »*amnesztiagyanusak*«. Felvették ezeknek listájára *mindazokat a foglyokat,* akik kormányzósértés, izgatás, társadalmi rend és osztályelleni bűncselekmények, vagy valamilyen más politikai bűncselekmények miatt raboskodnak. Ezt a listát *Grottó László ügyész* elé terjesztették — aki e pillanatban *helyettesíti Székely* Endrét, a Markó uccai fogház ügyészét — *Grottó* ügyész pedig *elreferálta a fogház jelentését Baróthy* Pál *főügyésznek.* Kiderült azonban, hogy az »amnesztiagyanusak« *jórésze nem tartozik az amnesztia rendelkezései alá.*

Nevezetesen az amnesztiarendelet úgy szól, hogy *közkegyelemben* részesülnek mindazok, akik *politikai indokokból hatósági közeg ellen* valamilyen *erőszakot* követtek el, vagy például *politikai indokokból sztrájkoltak.* Azonban a Markó uccában raboskodó és hatósági közeg elleni erőszakkal vádolt emberek *legnagyobb része* — az iratok tanusága szerint — *nem politikai indokból követte el a bűncselekményt,* hanem *egyszerűen megvert vagy rendőrt, vagy kalauzt,* vagy más hatósági közeget minden politikai indok nélkül. Ezeket tehát nem helyezik szabadlábra.

De nem esnek amnesztia alá azok az emberek sem, akiket *magánosok elleni erőszak* címén ítéltek el és akikről az ítélet azt állapítja meg, hogy *nem politikai indokból* követtek el bűncselekményeket bizonyos sztrájkmozgalmakkal kapcsolatban, hanem gazdasági indokból: béremelésért. Igy tehát *egyre szűkebb körre szorul az amnesztia alá eső foglyok száma* és *ma délig csupán egy ember hagyta el a Markó uccai fogházat,* mint aki amnesztiában részesült. Ma még öthat ember előtt hirdetik ki az amnesztiát. Ezek természetesen *nyomban el is fogják hagyni* a fogházat. Nincs közöttük *egyetlenegy ismert ember sem,* valamennyien *kisemberek,* akiket *izgatás,* vagy *politikai indokból elkövetett hatósági közeg* elleni erőszak, vagy kormányzósértés miatt ítéltek el.

Nagyjából *ugyanez a helyzet a pestvidéki ügyészségen, ott még kevesebben kerülnek szabadlábra* az amnesztiarendelkezések folytán. Azonban természetesen *igen nagy azoknak a száma,* akik *egyelőre szabadlábon védekeznek* az ellenük emelt vádakkal szemben, vagy akiket *már el is ítéltek,* de *ítéletük még nem vált jogerőssé* és akiknek bűncselekménye amnesztia alá esik. *Ezeknek lajstromát most állítják össze az ügyészségek* és ezeket *írásban fogják értesíteni* a közkegyelemről.

„A rendelet csak megismétlése az 1928-ikinak"

A kormányzó karácsonyi amnesztiarendelete pertörlést rendelt többek között a *választási bűncselekményekre* is. Ezzel kapcsolatban *Eckhardt* Tibor, *Hegymegi Kiss* Pál, valamint *Andaházi Kasnya* Béla — mint már tegnap megírtuk — olyértelmű nyilatkozatot tettek, hogy az amnesztiarendelet említett pontjai *politikai célzatúak* és arra szolgálnak, hogy a választások során a *kormánypárt részéről* elkövetett számtalan jogsértés és választási visszaélés megtorlatlanul maradjon.

Mind a hárman *hangsúlyozták,* hogy *az amnesztiával nem kívánnak élni,* mert a *bíróság előtt* akarják tisztázni igazukat. Ezért teljes mértékben *fentartják és megismétlik azokat a kijelentéseket,* amelyek miatt *bírói eljárás* indult ellenük. *Andaházi Kasnya* Béla különösen fontosnak tartja, hogy az endrődi véres események ügyében a bíróság előtt bizonyítsa be ártatlanságát.

Jogászkörökben nagy *érdeklődéssel* tárgyalják a három politikus nyilatkozatát és *az a vélemény* alakult ki, hogy *mostani nyilatkozatuk alapján felelősségre vonni nem lehet őket.* Ugyanis *csak annyit mondanak,* hogy »*megismétlik korábbi kijelentéseiket,* amelyek miatt bűnvádi eljárás folyt ellenük«. *Hr csakugyan megismételnék* a kifogásolt nyilatkozatokat, akkor *ismét felelősségre lehetne vonni őket.*

Azt pedig *jól tájékozott helyen* »*rosszhiszeműnek*« *bélyegzik,* mintha a választási bűncselekményeknek *amnesztia alá vonása politikai célzatú ujdonság lenne.* Hiszen *az 1928 március 1-én kiadott amnesztia-rendelet is kiterjeszkedett* a választási bűncselekményekre. A mostani rendelet tulajdonképpen *csak az 1928 március 1-én kiadott amnesztiának megismétlése* és csaknem szórul-szóra azonos azzal.

Havonta 90—100 ember áll bíróság elé — 24 fillér miatt

Kik a villamosjegy-vadászok Tegyék olcsóbbá a munkásjegyeket!

Régi igazság, hogy *legnagyobb kerítő a nyomor.* Ez különösképp ráillik azokra a szegény emberekre, akik *24 fillér megtakarításáért* vállalják egy esetleges bűnügyi eljárás súlyos következményeit.

A budapesti központi járásbíróságon külön bíró, *Hennel* Gyula dr. foglalkozik *a jegycsalás ügyeivel* és *havonta körülbelül 90—100 új feljelentést tárgyal.* Az esetek túlnyomó, 80 százalékában ugyan büntetett előéletű emberekről van szó, de mégis végtelenül elszomorító, hogy a vádlottak padján szereplő egyének majdnem kivétel nélkül a *munkásosztály soraiból* kerülnek ki.

A bűncselekmény lepergése szinte sablonszerűen történik. Egy-egy forgalmas megállóhelynél, ahol tömegesen szállnak fel az utasok, megfigyelésre helyezkedik el a jegycsaló. Vigyázza, ki hol dobja le jegyét s mikor a közönség elszéled, leejtett ujságpapírral vagy zsebkendővel felveszi a jegyet. És itt történik a baj! Szegény feje nem számol azzal, hogy nemcsak *ő* figyel, de *alaposan figyelik őt is.*

A Beszkár civil ellenőre már régen szemmel tartja valami kapualjból, vagy más megfelelő leshelyről s mikor a felvett jegyet villámgyorsan zsebresüllyeszti, már csak pillanatok kérdése, hogy mikor ér oda az ellenőr — egy rendőr kíséretében.

A járásbíróság *5—10 pengős pénzbüntetést* szokott kiróni első esetben, de ha visszaesésről van szó, úgy átkerül az ügy a törvényszékre, hol már *6 hónapi* vagy még ennél is súlyosabb börtönbüntetés vár a tettesre. A súlyos ítéletek ellenére a bűncselekmények száma állandóan emelkedik.

Itt a kisszakasz sem segitett

Nem változtatott ezen a *kisszakasz* bevezetése sem. 1933 augusztus 21-e óta — ez volt a kisszakasz általános bevezetésének időpontja — nemcsak hogy nem csökkent a bűncselekmények száma, hanem éppen ellenkezőleg, erősen emelkedett. Míg 1932-ben havonta átlagosan csak 40—50 feljelentés történt, addig 1934-ben, mikor a kisszakasz bevezetése már egész évben fennállt, 70—80-ra szökött fel a bűncselekmények száma.

Nyilvánvaló tehát, hogy a kisszakasz bevezetése semmit sem változtatott a helyzeten. Nem pedig azért, mert a nagyobb távolságra utazó munkásemberek szempontjából a kisszakasz bevezetésének semmi jelentősége nem volt. *Kispestről, Ujpestről, Pestszenterzsébetről* vagy más környékbeli városból nem érdemes kisszakaszszal utazni a távolfekvő munkahelyekre, viszont a 40 filléres reggeli munkásjegy ára változatlanul megmaradt.

Egészen olcsó napi és heti munkásjegyeket!

A helyzetet nyilvánvalóan csak úgy lehetne orvosolni, ha a Beszkár egész olcsó napi vagy heti munkásjegyeket bocsátana ki. Szerintünk annak semmi komoly akadálya nem lehet, hogy reggel 7 óra előtt egész olcsó — mondjuk 20 filléres — munkás tértijegyek kerüljenek forgalomba. A 7 órás terminussal elérné a Beszkár azt, hogy a jegyeket valóban szegény munkásemberek vennék igénybe, de remélhetné azt is, hogy a potyutasok nagy része helyett *legalább valamit fizető* közönséget szállítana. És ezt az áldozatot el is lehetne várni a Beszkártól. Elvégre a kisszakasz bevezetése olyan bevételi többletet jelent, hogy ezzel szemben valami áldozatot ő is hozhatna. Merthogy a kisszakasz bevezetése sokkal inkább szolgálja a Beszkár érdekeit, mint a közönség zsebét, az rögtön kiviláglik abból a példából, amit itt elmondunk.

Ha pl. valaki *Rákospalota* végállomásától Kelenföldig utazik, azért 24 fillér viteldíjat fizet. De ha ugyanezt az utat *kisszakasszal más és más személy utazza* végig, akkor a Beszkár pontosan 14 kisszakasz árát, azaz *84 fillért* vág zsebre. Az már aztán egészen közömbös a Beszkár szempontjából, hogy a férőhelyet *Rákospalotától Kelenföldig* ugyanaz a személy foglalja-e el, vagy pedig kisszakaszonként más és más. Nem nagyon befolyásolja ennek a számításnak a helyességét az sem, ha a kisszakaszos utazásban kihagyások mutatkoznak. Ez esetben nem 14, hanem mondjuk csak 7—8 kisszakasszal utazzák végig a vonalat, ami még mindig 42—48 fillért jelent a Beszkár-nak, *tehát jóval többet, mint 24 fillér.*

Viteldíjemelés

Nem hagyhatjuk azonban kritika nélkül a Beszkár tarifapolitikájának egyéb vonatkozásait sem. Igy például merőben elhibázott dolognak tartjuk *viteldíjemeléssel* jönni akkor, mikor a közönség kereseti viszonyai a lehető leggyöngébbek. A helyes üzleti politika megkivánná, hogy *a viteldíj leszállításával* igyekezzék a Beszkár újabb és újabb tömegeket megnyerni a villamos közlekedésnek, mert csakis ez az egyetlen út arra, hogy bevételét felfokozza és azt meg is tartsa.

Ez egyébként nagyszerűen beigazolódott a kisszakasz bevezetése esetében. Éppen a viteldíj leszállítása eredményezte a forgalom megnövekedését és a bevétel megnagyobbodását is. A Beszkár azonban emelni fog, a közönség egyrésze pedig *búcsút mond a villamosközlekedésnek* és így sem a publikum, sem a Beszkár nem jár jól, hanem legfeljebb emelkedik — a bűnügyi statisztika.

Kedvezményes fürdőjegyek:

	Pénztár:	Nálunk:
Erzsébet-sóstürdő	2.— P	1.60 P
Gellért-gőztürdő	1.60 P	1.36 P
Gellért-pezsgő	1.20 P	1.06 P
Hungária gőz v. kád	1.— P	0.80 P
Lukács iszap	1.60 P	1.26 P
Lukács gőz v. kád	1.20 P	1.— P
Lukács iszap göngyöléssel	2.40 P	1.90 P
Rudas uszoda szekrénnyel	0.80 P	0.68 P
Széchenyi gőz	1.60 P	1.36 P
Széchenyi népfürdő	0.80 P	0.68 P
Szt. Imre gőz (Ráctürdő)	1.04 P	0.84 P

Kapható: AZEST-lapok jegypénztáránál VII., Erzsébet körút 18—20. és Cereben, V., Vilmos császár út 62.

Cukorbetegség, Idegbetegség, Epekő, Vesebetegség, Gyomor, Tüdőbetegség, Érelmeszesedés, Nemibaj, Szívbetegség, Lábfájás, visszér, Kozmetika, Női betegségek, Gyermekápolás, Természetes gyógymódról stb. stb. elismert szakorvosok által

népszerű stílusban írt orvosi könyvek

legnagyobb választékban kaphatók AZ EST könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 20

Szakkönyvjegyzéket kívánatra küldünk

AZ EST könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18—20 minden szakkönyv megkapható! Iparos, mérnök stb. megtalálhatja azokat a könyveket, amelyekre szüksége van. Minden szakból a legjobb könyvek címeit és árait szívesen közöljük

Hóman kultuszminiszter a Nemzeti támadásáról és a gyalázó fényképekről

„A fekélyes szellemnek kétségtelen bizonyítéka a névtelen levelek rendszere" — „A támadások teljesen céltalanok"

(A Magyarország tudósítójától.) A *Nemzeti Színházat* érő rendszeres támadások ügyei ismét foglalkoztatják a nyilvánosságot. *Németh* Antal igazgató állásának megingatására a titkos ellenfelek *már olyan eszközöket is igénybe vesznek, amelyekkel szemben az illetékes hatóságok most már erélyesebben lépnek fel.* Legújabban *névtelen levelekkel* árasztották el társadalmi és kulturális életünk vezető tényezőit és a levelekhez *fényképfelvételeket mellékeltek.* Ezek a fényképek a Nemzeti Színház igazgatójának *az öccsét ábrázolják* olyan helyzetben, hogy a rendőrségre beszolgáltatott felvételek alapján szeméremsértő cselekmény miatt kellett az eljárást azonnal folyamatba tenni.

A rendőrség megállapította, hogy a pornográf fényképeket *Upor* Tibor, a Nemzeti Színház volt díszlettervezője terjesztette, ő küldte 70 helyre a névtelen leveleket. *A rendőrségen Upor beismerő vallomást tett.* Megnevezte a fényképészt is, aki a képeket készítette és sokszorosította. *Ez a fényképész is beismerő vallomást tett. Az iratokat átküldték az ügyészségre.*

A kultuszminiszter nyilatkozata

A minősíthetetlen támadás kapcsán a *Magyarország* munkatársa felkereste *Hóman* Bálint kultuszminisztert, aki a következőkben nyilatkozott:

— *Az ügy bírói eljárás tárgya* és arról érdemben a bírói ítélet előtt nem nyilatkozhatom. *Németh* Antal igazgató *rágalmazás címén kívánja az eljárás megindítását a szóbanforgó névtelen levél és a hozzá mellékelt képek terjesztői ellen.* A rendőrség viszont *szeméremsértő cselekmény* miatt indított eljárást.

„A fekély szelleme"

Megemlítettük a kultuszminiszter előtt, hogy *a névtelen levelek és képek terjesztője, Upor Tibor, a Nemzeti Színház volt díszlettervezője, beismerő vallomást tett,* de ezzel a cselekedetével utalni kívánt *Hóman* miniszternek arra a nyilatkozatára, amely szerint a miniszter *ki akarta vágni a fekélyt a Nemzeti Színház testéből* s ezért hozta *Németh* Antalt. *Upor ezt a kijelentést magára vonatkoztatta* és azt hangoztatja, hogy nem ők alkották a fekélyt a Nemzeti Színház testében, hanem éppen a jelenlegi rendszer olyan, ami ellen fel kell lépni.

A kultuszminiszter erre így válaszolt:

— *A beállítás téves.* Én *személyekről* annakidején egyáltalán nem beszéltem. *De fekélyesnek neveztem — és ezt ma is fentartom — azt a szellemet, amely a Nemzeti Színházban annakidején úrrá lett.* Ennek a *fekélyes szellemnek kétségtelen bizonyítéka a névtelen levelek* rendszere, amelyet a társadalmi élet legocsmányabb kinövésének tartok.

A hajsza háttere

Arra a kérdésre, hogy a *Nemzeti Színház* és igazgatója ellen indított *rendszeres támadások megingathatják e Németh Antal pozícióját,* a miniszter ezeket mondotta:

— *A támadások teljesen céltalanok, mert Németh Antalnak évekre terjedő szerződése van,* amelyet csak a szerződés pontjaiba foglalt feltételek megsértése esetén lehet bármely oldalról felbontani. *A színház ellen indított hajszának kétségtelenül megvan a maga személyi és üzleti háttere,* ezért mi a magyar közönséget csak arra kérhetjük, hogy ezeknek a nagyon is *átlátszó támadásoknak ne üljön fel.* Remélem, hogy ezt el fogjuk érni, még akkor is, ha a hajszát, annak rendezői, a most bíróság elé utalt eszközökhöz hasonló *nemtelen módon* fogják is tovább folytatni.

„Helyes volt a választásom"

Megkérdeztük ezután a kultuszminisztert: *meg van-e elégedve a Nemzeti Színház első félévének eredményével?*

— Az első félév eredményei mindenesetre megerősítettek abban a meggyőződésemben, — válaszolta a miniszter — hogy helyes volt a választásom, amikor Németh Antalt állítottam a Nemzeti Színház élére. A vezetésről nyilatkozni azonban ma még korai volna. A színházi direktorok működésének értékmérői nem egyes sikerek, hanem az egész évad eredménye. **(v. f.)**

„marca belga 1935"

(A Magyarország katonai munkatársától.) *Az olasz hivatalos hadijelentés, valószínűleg nem minden ok nélkül, szükségesnek tartotta kiemelni, hogy az abesszín fegyveresek az Abbi Addi melletti ütközetben 1935. évi belga gyártmányú korszerű géppuskákkal harcoltak.*

Ez volt egyébként az első ütközet, amelyben kakiruhába öltözött, teljes hadifelszereléssel ellátott mezítlábos csapatok vettek részt. Az 5000 abesszín támadóból 700 halott és 2000 sebesült maradt a csatatéren. Az olasz védőkből viszont 7 tiszt és 150 fő legénység elesett és 173 fő megsebesült. A takazzei ütközet után Abbi Addi előtt most ismét közel 1000 halott borította a harcmezőt.

Tapasztalatok alapján a harctéri veszteségek halálozási arányszáma mindig egyhrmada a sebesülteknek. Békebeli hadijátékokon is, elméletben pedig mindig, ilyen aránykulcs szerint állapítják meg a csatanapok véres veszteségeit. Ezzel szemben az Abbi Addi melletti egynapos ütközetben az olaszoknál 157 halott és 173 sebesült volt. E két szám aránya a lefolyt harcok elkeseredettségének kétségtelen bizonyítéka. Az a körülmény pedig, hogy 7 tiszt esett el 150 gyalogos mellett, az olasz tisztikar vitéz magatartását dicséri.

A belga 1935. évi mintájú gépfegyverekkel felszerelt géppuskás osztagok tehát várakozáson felül igen jól beváltak. A belga fegyvergyárak valóban elismerést érdemelnek és a szállítók a jó üzlet mellett most teljes erkölcsi sikert is arattak nagyszerű gáyrtmányaikkal. Valószínűleg hálásan vették tudomásul Badoglio tábornagynak világraszóló reklámját is. Mily felemelő érzés így magunk előtt látni, miként szállítanak a fehérek harcigépeket a feketéknek, saját fehér testvéreik ellen.

A belgiumi fegyvergyárakban ma is hatalmas ládákba csomagolják a fehérek ellen szánt halált osztogató géppuskákat. Ugyanakkor Brüsszelben ha egy háztartási alkalmazott szerelmi bánatában marólugot iszik, az évszázados bulvárokon vészterhes szirénabúgással rohan végig egy orvosokkal megrakott vöröskeresztes autó, hogy az életuntnak kimossák a gyomrát.

Ezt pedig mi nevezzük el: 1935. évi mintájú álmorálnak.

De Sgardelli Caesar

Két hatalmas körívben áll a fekete hadsereg

A támadás iránya Makalle és Akszum

London, december 28.

Az abesszín haderő állítólag befejezte taktikai felvonulását és most két hatalmas körívben áll Makalle és Akszum környékén támadásra készen, mihelyt a császár megadja a jelet a hadműveletekre.

A Daily Telegraph tudósítója jelenti Addisz Ababából, hogy a császár főhadiszállásán lévő papok, akik eddig óva intették az uralkodót, hogy ne hagyja el Dessziét, most arra unszolják, hogy vasárnap, Szent György napján, kezdjen általános támadást.

— Felakasztathatsz bennünket, oh császár, ha támadásod e napon nem jár sikerrel — mondotta a legvénebb főpap a négusnak.

Erődgyűrűvel hiusították meg az olaszok az abesszínek rohamát

Róma, december 28.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) Mogadisciióból érkezett jelentés szerint az olaszok az Ogadenfront legszélső balszárnyának védelmére Dolótól délnyugatra *10 méter széles erődgyűrűt építettek drótsövénykerítésből,* amely sivár pusztaságokon keresztül negyvenöt kilométer hosszúságban nyúlik el a Juba és a Parma folyók között a sivatagon át. Ezeknek a hadállásoknak segítségével a déli front hadvezetősége eleve megakadályozta az abesszineknek azt a tervét, hogy *megkerülő hadmozdulattal Graziani tábornok seregének balszárnya mögé jussanak.* Az olasz főparancsnokság ugyanis Dolóban kikémleltette, hogy a *Vehib* pasa vezetése alatt álló sereg egyrésze *rohamra készült az olasz balszárny ellen.*

A támadásra Ras *Deszta* egy seregcsoportját szemelték ki, amely körülbelül 15.000 főnyi harcosból áll. A rohamnak *Kenya* angol tartomány határától Dolóig kellett volna kiterjednie, ahol *Graziani* tábornok seregének balszárnya áll. A drótsövénykerítésből épített védelmi öv nehéz ágyúkkal és temérdek gépfegyverrel van teletűzdelve, úgyhogy azt *az olasz hadvezetőség megrendíthetetlennek tartja.*

Erről nyilván értesülést szereztek az abesszínek és ezért történt, hogy Ras *Deszta* serege az utolsó napokban tétlenül viselkedett. Jelentik továbbá, hogy az olasz repülőrajok a légi támadások alkalmával a *Parma* folyó és *Doria* között *sokszáz szarvasmarhát öltek meg.*

Visszavert fekete támadás

Róma, december 28.

A sajtó- és propagandaügyi minisztérium a következő, 82. számú hadijelentést tette közzé:

Egyik felderítő hadoszlopunkat *ellenséges erők támadták meg* az Af Gaga hágótól nyugatra. Csapataink a támadást visszavetették.

Repülőink a Takazze-folyó mentén és Amba Alaginál *bombákat dobtak az ellenségre.*

Az Addi Abbinál december 22-én vívott harcokban különösen a 22. számú eritreai zászlóalj tüntette ki magát.

Légi toborzás Olaszországban

Róma, december 28.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) Egyre több szakszerűen kiképzett személyzetre van szüksége az olasz légihaderőnek és ezért a légügyi minisztérium tegnap felhívást tett közzé, amelyben *önkéntes jelentkezésre szólítja fel a rádiósokat, a fényképészeket és a repülőgépszerelő-*

Elhizott egyéneknél a már régóta szívesen alkalmazott természetes Ferenc József keserűvízkúra a bélműködést erőteljesen előmozdítja, az anyagcserét tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően lecsökkenti és a testet könnyeddé teszi.

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon! 10 üzlet. Központ: Podmaniczky utca 27

FŐZŐCSKE

Miért nem kér férjuram sárgarépát?

— Levél a szerkesztőhöz —

Engedjék meg, hogy *Az Est* december 22-iki számában megjelent *»Tud-e főzni a magyar asszony?«* című cikkhez hozzászóljak.

A magyar asszonyok nagy többsége

jól tud főzni,

jobban, mint kellene, szeret főzni és *annyira érdekli a konyha, hogy azon túl alig-alig jut ideje másra.* Hogy a kalória és vitamintartalom kihasználásához nem értenek, az

nem az ő hibájuk,

mert ezt más nemzetek asszonyai sem tudják. A magyar asszony tanulékony, mégis: új dolgokat nehezen fogad el, minthogy *nevelése következtében konzervatív és alárendelt.* Hiszen azt mondja a *népdal:*

Asszony, te csak hallgass,
Engem ne pirongass,
Mert én urad, urad vagyok,
Néked parancsolok.

Sohasem látták szívesen, ha az asszony a háztartáson kívül mással is törődött. Igaz, hogy a vitamin és kaloria a konyhaművészethez tartozik, de az asszony, akit nem vettek komolyan, aki nem olvashatott, *hogyan vegye észre, hogy*

az ő főznitudása országos érdekű kérdés?

Amilyen értelmes, szorgalmas, jóakaratú a magyar asszony, bizonyosan *mindent megtenne családja érdekében,* de előbb valahol meg kell tanulniok, hogy miképpen kell helyesen főzni? Nem elég, ha itt-ott írnak valamit kísérletekről, eredményekről. Nem könnyű az embereket szokásaikról leszoktatni. Ha valakinél szenvedéllyé vált az evés-ivás és le kell mondania, akkor azt mondja: *»Úgysem élek már sokáig, hát addig kedvem szerint akarok élni.«* Könnyű azt mondani, hogy szakítson a nép mai egyoldalú táplálkozásával.

Ki tanítja meg a népet spenótevésre?

Majd azt mondanák, hogy az urak megeszik a pecsenyét, nekik meg a spenótot ajánlják. A műveltek közül is hányan borzadnak a spenóttól és társaitól! Nóta mondja:

Ki az urát nem szereti,
Sárgarépát főzzön neki,
Jól megsózza, paprikázza,
Hogy a hideg ki ne rázza...

Vajjon mit szólnának a t. férjek *a tudományos alapon készült ételekhez?* Nem olyan könnyű probléma ez. Az orvosok már régóta ismerik sok étel és ital káros hatását és azóta talán nincs *elhízott, iszákos, túlságosan sokat dohányzó orvos?*

Tartsunk sorrendet! Előbb a kiválóságok, orvosi szaktekintélyek mutassanak jó példát és

ha majd a férj követeli a kalarábét,

spenótot és sárgarépát,

akkor a magyar asszony szívesen fogja ezt is megfőzni.

Bécs, december 28. **Szabó Izabella**

Szilveszter csak a BELLEVUE-ben

ÉN TETTEM! VÁLLALOM! BIZONYÍTOM!

Upor Tibor nyilatkozik a nemzetiszínházbeli névtelen levél és fényképafférról

— Az Est tudósítójától —

A budapesti színházi világ hetek óta suttogott arról, hogy a Nemzeti Színházról

különös képek

vannak forgalomban. Ezek a képek *Németh* Antal igazgató testvéröcsét ábrázolják. Szeméremsértő fotografiák, amelyek *állítólag ott készültek volna a Nemzeti Színház fotoszalonjában.* A színháziak nagy része *hitetlenkedve* fogadta a dolgot, de nemrég olyan fordulat történt, amelyből azt lehetett következtetni, hogy a Nemzeti Színház igazgatója ellen

rágalomhadjárat indult

és ennek a hadjáratnak az említett fényképek a legkínosabb és legfurcsább dokumentumai. Két héttel ezelőtt *»mindenki«* tudomást szerezhetett a fotografiákról, mert egy névtelen levélíró

hetven példányban

küldte el különböző közhatóságoknak azokat. A fényképek mellett *litografált szöveg* volt, amely a Nemzeti Színház fotóműhelyének *»üzelmeire«* hívta fel a hivatalos emberek figyelmét. A rendőrség megindította a nyomozást és kiderítette, hogy a fényképeket

Upor Tibor, a Nemzeti Színház volt díszlettervezője terjesztette

és ő küldte a névtelen leveleket. A rendőrségen dr. *Bozzay* Gyula rendőrtanácsos kihallgatta Uport, aki

bevallotta:

ő volt a levelek és a fényképek feladója.

Elmondta azt is, hogy ki volt az a fényképész, aki a képeket az ő számára elkészítette, illetve sokszorosította. *Ez a fényképész is beismerő vallomást tett.*

Az iratokat egyébként *átküldték az ügyészségre.*

Mi vezethette Uport a Nemzeti Színház igazgatója ellen? Mi lehetett az indítóoka annak, hogy a kiváló tehetségű tervezőművész ilyen módon lépett fel a Nemzeti Színház ellen? Ezekre a kérdésekre akartunk feleletet kapni *Upor* Tibortól, amikor ma felkerestük, hogy magyarázatot kérjünk tőle. A Magyar Színházban dolgozó művész mindent elmondott.

„A fekély"

— A Nemzeti Színház mai igazgatójának kinevezése napján — kezdte Upor Tibor — a kultuszminiszter úr egy eddig a *magyar művészeti életben szokatlan módon* indokolta a nemzetiszínházi változásokat. Éppen *Az Est*-ben nyilatkozott, hogy a Nemzeti Színházból azért kell bizonyos embereket elbocsátani, hogy *kiloperálják ebből az intézményből*

a fekélyt.

Ez a nyilatkozat rajtam *gyógyíthatatlan sebet ejtett.* Elküldenek tehát engem is, *ilyen indokolással!* Abból a színházból, ahol becsülettel és sikerrel dolgoztam! A Nemzeti Színházból, amelynek általam tervezett *Macbeth*-díszletét a nagy angol művészeti folyóirat, a *»Studio«* mint különlegességet említette meg.

— A milánói díszletkiállításon *ezüst érmet nyertem* egy díszletemmel. Az ember tragédiája díszletei széles körben feltűnést keltettek. Mégis *kidobtak abból a színházból, mint fekélyt,* ahol a Stuart Mária díszleteinek elkészítése után *Röbbeling,* a Burgszínház igazgatója is gratulált és fényképet kért tőlem a *»Hazug«* című *Goldoni* darab bécsi előadása számára. Az említett miniszteri nyilatkozat a legnagyobb nyilvánosság, *Az Est* révén látott napvilágot. Azt jelentette, hogy

rejtélyes és sötét bűnök miatt

érdemtelen vagyok a többi művészek között is arra, hogy a Nemzeti Színház tagja legyek. Szerencsére más vélemények is voltak művészi képességeimről és egyéniségemről. *Két nap mulva már két pesti színház kinált meg szerződéssel* és ma is működöm.

A fényképek

— Soha nem foglalkoztam a Nemzeti Színházban *művészetpolitikával,* csak dolgoztam. Képzelhető, hogy milyen lelkiállapotban kerültek a kezembe a most szóbanforgó fényképek, amelyekről

állítom, hogy valódiak

és azok a Nemzeti Színház műtermében készültek. Én ezeket a képeket *valóban szétküldtem, egy minden mocskolódástól mentes, tárgyilagos kísérőirattal.*

— Miért? — kérdeztük.

Erre a *miértre* nagyon sokan kiváncsiak a magyar színházi világban. Upor Tibor így válaszolt:

— Azzal a céllal küldtem el, hogy Magyarország közéleti és vezetőemberei *a megfekélytelenitett, megtisztult falu Nemzeti Színház egyik üzemében történtekről tudomást szerezzenek.* Meggyőződésem szerint ezek a levelek nem tekinthetők a szó csunya értelmében vett névtelen leveleknek. A névtelen levél szerintem az, amely *bizonyítékok nélkül* rágalmaz. Én pedig minden egyes levélhez *fényképes bizonyítékokat* mellékeltem.

Vállalom!

— Amikor a rendőrségen először kihallgattak, — folytatta a díszlettervező — az első mondatban

kertelés nélkül vállaltam

a dolgot. A rendőrségen ellenem csak *szeméremsértő képek terjesztése címén* indítottak eljárást. Remélem, hogy a kultuszminiszter úr ezekután

módot ad arra, hogy az általam állítottakat hivatalosan is bebizonyíthassam.

Engem semmi más nem indított az egész dolog elkövetésére, mint az, *amit most elmondottam...*

Kristóf Károly

HELYET AZ IFJÚSÁGNAK DE HOGYAN?

— Két levél a szerkesztőhöz —

Mutasson jó példát az állam

Az Est karácsonyi számában az iparügyi miniszter úr kijelentette: elvárja a magánvállalatoktól, hogy *megnyissa kapuikat az ifjúság előtt* és a tehetségesek számára előbbrejutást biztosítsanak. Ezt mindenki örömmel olvasta, de sajnos, a mai világban *nem sokat ér a belátásra való hivatkozás.* A kényszerszabályok mellőzése esetén helyes volna *jó példával* elöljárni! Míg ugyanis a kormány a fenti elv követésére hívja fel a vállalatokat, vannak az államnak intézményei, ahol *hat-hét éve egyetlen díjnokot sem nevesztek ki* és ahol 25—30 díjnok ül asztala mellett reménytelenül és kilátástalanul.

Ezek a szerencsétlenek még sajnálatraméltóbbak, mint azok, akik egyáltalában nem kapnak állást, mert fiatalon eljegyezték magukat az állammal, ma már fonynyadtan kapaszkodnak az örök vőlegénybe, nincs erejük újrakezdeni az életet, különben sem kellenek már senkinek. E sorok írója *már hét éve díjnokoskodik* és csak azért él még benne a munkakedv, mert főnökei *megbecsülésük jeleivel* injekciózzák és képesítésének megfelelő beosztással ajándékozták meg. De ez csak a munka szeretetét tudja konzerválni, az életkedv mélyen eltemetődött. Nagyon szép volna, ha a vállalatok az állam elveit követnék és nem gyakorlatát. Tisztelettel *dr. P. M.*

Vagyonok vesznek el

Az Est karácsonyi számában megjelent *»Helyet az ifjúságnak, de hogyan?«* című cikkel kapcsolatban mi, szegény gyógyszerészsegédek is szót kérünk. Milyen kevés jóindulattal lehetne rajtunk segíteni! Csak meg kellene engedni a személyjogú patikatulajdonosoknak, hogy a mai leromlott gazdasági viszonyokra való tekintettel *társat vegyenek maguk mellé.* Így a tulajdonos tőkehozzájárulás révén kiszabadulhatna adósságaiból (tessék megkérdezni a gyógyszer-nagykereskedőket, hogy menynyivel tartoznak nekik a gyógyszerészek), másodszor két ember jutna egy helyett önállósághoz és *a társ természetesen nagyobb buzgalommal dolgoznék, mint a segéd.*

De ma a gyógyszerész özvegyét is megakadályozzák abban, hogy a gyógyszertárat, amelybe esetleg hozományát befektette, férje halála után eladhassa. Ha a gyógyszerésznek nincs gyermeke, akkor a *család elveszíti vagyonát.* Orvosolják ezeket a sérelmeket az újév után tárgyalandó *új gyógyszerésztörvényben.* Kiváló tisztelettel: *Egy öreg gyógyszerészsegéd — sok társa nevében is.*

Erkölcstelen merényletek miatt letartóztattak egy gyógyszerészt

Szombathely, december 28
(Az Est tudósítójának telefonjelentése)

Szombathelyen ma délelőtt letartóztatták *Komáromi* Gyula 26 éves egyházrádóci gyógyszerészt, aki néhány esztendővel ezelőtt Budapestről került Vas megyébe.

Fiatal leányok tettek ellene feljelentést erkölcstelen merénylet címén.

A panaszok szerint a gyógyszerész a leányokat altatóporral elaltatta és azután erkölcstelen merényletet követett el ellenük.

A letartóztatás Vas megyében, ahol a gyógyszerész előkelő szerepet töltött be, kínos feltűnést keltett.

SZÍNHÁZ

Katalin királyné főpróbát rendez a kivégzéséből

A „VIII. Henrik" próbáján

Joseph *Albrecht* »VIII. Henrik« című drámáját próbálják most napról-napra a Nemzeti Színházban; bemutató-előadása a jövő hét *péntekjén* lesz. Az izgalmas történelmi dráma próbája a nézőtérre vonzza azokat a művészeket is, akik nem szerepelnek benne és a tegnapi próbán is sokan ültek a színház tagjai közül a nézőtéren és nézték az előadást. Mi is végighallgattuk a negyedik felvonást.

E felvonás utolsó képe *a börtönben játszódik.* Katalint *(Tőkés* Anna) halálra ítélte Henrik király. Ott van a siralomházban és tudja, hogy nemsokára ki fogják végezni. Egyszerre belép a király *(Csortos* Gyula). Imádja Katalint, akit féltékenységében ítéltetett halálra. Felébred nagy szerelme és önmagát marcangolva kétségbeesetten próbálja rábírni a királynét: *vallja be, hogy megcsalta őt.*

Katalin lenézi és megveti a lihegő királyt. *Ő tiszta maradt:* a kis apród, akivel megvádolták és akit kivégeztek, nem közeledett hozzá. Bosszút akar állni, kegyetlen bosszút.

— Hozzák be a tőkét, amelyen le fogják vágni a fejemet, — mondja. — A bárdot is... Küldjék be a hóhért...

Behozzák a tőkét, a bárdot és bejön a hóhér. Katalin megtapogatja a karját:

— Elég erős leszel, hogy egyszerre vágd le a fejemet.

A király kénytelen végignézni *Katalin kivégzésének főpróbáját.* A királyné odahajtja fejét a tőkére és kipróbálja, mintha csak ruhát próbálna:

— Azt hittem, hogy vérszaga van... Pedig csak körisfaillata van, *mint az ágynak...*

A függöny legördül.

GRETA GARBO A „TOVARIS"-BAN

Jacques *Deval* nagysikerű »Tovaris«-ából, amelyet nálunk is játszottak, Párizsban már készítettek filmet, női főszerepében *Zilahy* Irénnel.

Most a francia vígjáték filmjogát *Amerikára* megszerezte Gilbert *Miller*-től, aki a darabot januárban *newyorki színházában* is bemutatja, a hollywoodi *Metro-Goldwyn-Mayer*-gyár is, amely a filmet a newyorki premier után készíti el.

A hollywoodi filmben *Greta Garbo*val akarják a »Tovaris« *nagyhercegnőjét eljátszatni,* azt a szerepet, amelyet Budapesten *Titkos* Ilona, Bécsben *Darvas* Lili kreált.

„Hallo Wien!" Ábrahám-zenével

A »Halló Budapest!« című rádió-filmet, amely *Kristóf* Károly és *K. Halász* Gyula szövegéből készült, *nemsokára elkészítik »Hallo Wien!« címmel Bécsben is osztrák átdolgozásban.* A bécsiesített szöveget Fritz *Grünbaum* írta és a filmhez *Ábrahám Pál írt új zenét.* Bécsben is népszerű színészek, művészek, énekesek és énekesnők működnek benne közre és közöttük lesz a »Halló Budapest!« két szereplője: *Bársony* Rózsi és *Svéd* Sándor is.

75-100

előadásig folytatja szenzációs siker-sorozatát az

ÉRETTSÉGI

Fodor László szinjátéka.

Muráti Lili, Vaszary Piroska, Péchy Blanka, Ladomerszky Margit, Somló, Góth, Kabos, Vértes, Peti, Perényi

PESTI SZÍNHÁZ

Szilveszter estéjén két előadás ½8 és ½11 órai kezdettel.

Jegyrendelés: 15-4-38

Németh Antal áprilisban rendezi a „Csongor és Tündé"-t a bécsi rádióban

A karácsonyi ünnep alatt Bécsben járt *Németh* Antal, a *Nemzeti Színház* igazgatója. Előadásokat nézett és tárgyalt a *Ravag*gal, a bécsi rádióval, amelynek igazgatója, Hans *Nüchtern* meghívta, hogy nézze meg a bécsi adóállomás berendezését.

— Tárgyalásaim Bécsben eredményesen végződtek, — mondotta Németh Antal, aki tegnap érkezett haza. — *Áprilisban rendezem a »Csongor és Tünde« hangjáték-változatát a bécsi rádióban,* májusban pedig vendégül látjuk Hans *Nüchtern*-t, aki *Raimund* egyik könnyebb darabjának előadását rendezi a magyar rádióban.

* **Fodor-bemutató Milánóban.** Tegnap volt *Fodor* László »A szerelem nem olyan egyszerű« című színművének *olasznyelvű* bemutatója. A magyar darabot a *milánói* Teatro Manzoni-ban mutatták be »L'amore non è tanto semplice« címmel.

Az igazi nagy sikerek:

A gazdag ember

és

Az Úr katonái

Vasárnap

75

Magyar Színház

Korda Sándor René Clair-filmjét bemutatták Londonban

Korda Sándor *London Film*-vállalatának legújabb produkcióját, a »The Ghost Goes West« (»A szellem nyugatra költözik«) című filmet, amelyet *René Clair rendezett,* most mutatták be *Londonban.*

Fényes külsőségek között zajlott le ez a film-premier az előkelő *Leicester Square-Theatre*-ben; ott volt a kenti hercegné társaságában *az angol királyné is,* aki a bemutató után *melegen gratulált Kordának.* A »Párizsi háztetők alatt« és »A millió« rendezőjének, René Clair-nek új munkája azonban *általában csalódást hozott:* a hoszszadalmas filmben — a kritika szerint — *alig van nyoma* a nagyszerű francia rendező ötletességének, találékonyságának és humorának.

Palló Imre a „Dybuk" római premierjén

Róma, december 28

(Az Est külön tudósítójától)

A *római Teatro Reale*-ben ma este játsszák először *Della Rocca* »Dybuk« című zenedrámáját, amely az ismert színjátékból készült.

Tegnap, pénteken volt a dalműujdonság főpróbája, amelyen nagy sikere volt az előadás magyar főszereplőjének, *Palló* Imrének, aki a rabbi szerepét énekli. Az előadást Tullio *Serafin* vezényli.

* **Gyenge Anna megbetegedett.** *Gyenge* Anna (Anne *Roselle*), akinek budapesti fellépését a »Turandot« címszerepében a *jövő hét szombatjára* hirdeti az Operaház, — mint *Bécsből* jelentik — tegnap *beteget jelentett* és így elmrad mára kitűzött fellépése a *Staatsoper*-ben a »Don Juan« Donna Annájában. A bécsi operaház igazgatósága valószínűen az ugyancsak magyar *Flesch* Ellát lépteti fel helyette, akit sürgősen meghívott *Grácból* Donna Anna szerepére.

Négy magyar egy osztrák operaujdonságban

Félig-meddig magyar ennek az új operának — Franz *Salmhofer* »Dame im Traum«-jának, amelyet karácsonykor mutatott be a bécsi *Staatsoper* — a szövegírója: Ernst *Decsey* is. A magyar származású kiváló bécsi író és zenekritikus *modern és mai librettójához* a komponista Salmhofer (»Az ember tragédiája« bécsi kísérőzenéjének szerzője) ugyancsak mai és modern zenét írt, amely bizonyos részeiben *Krenek* és *Lehár* nyomán halad.

»Az álombeli asszony« nagysikerű és rendkívül díszes előadásában a címszereplő *Schwarz* Vera mellett *négy magyar művésznek* van kiváló szerepe: *Bokor* Margitnak, *Godin* Imrének, *Svéd* Sándornak és *Czettel* Lászlónak, aki a kosztümöket tervezte.

* **Eggerth Márta első hollywoodi filmjének felvételeit abbahagyták.** *Hollywoodból* jelentik, hogy *Eggerth* Márta első filmjének felvételeit *megszakították,* miután az eddig elkészült részek *nem feleltek meg a várakozásnak.*

ROYAL SZÍNHÁZ

Szilveszter este 7-kor és 11-kor

Ezüstmenyasszony

Főszerepben Fedák Sári

Az újévet köszönti: Fedák Sári

Hétfőn próbálnak a Magyar Színházban

Ma délelőtt díszletpróba volt a *Magyar Színházban, hétfőn* pedig megkezdődnek a színpadi próbák a következő ujdonságból: *Vaszary* János háromfelvonásos vígjátékából, amelynek »Házasság« az ideiglenes címe.

A *tizenegy képből álló* új magyar darab előadását *maga a szerző rendezi* és a főszereplő házaspár két személyesítője: *Lázár* Mária és *Törzs* Jenő mellett többi szerepét *Bársony* Erzsi, *Hajmássy* Miklós, *Földényi* László, *Szakács* Zoltán és *Bilicsi* Tivadar fogja játszani.

A mindvégig *pesti miliőben* — egy pesti lakás különböző helyiségeiben és egy éjjeli mulatóban — játszódó darab bemutatója *január második felében* lesz.

* **Magyar hangverseny Rómában.** *Rómából* jelentik: Nagysikerű *magyar hangverseny* zajlott le a minap, amelynek *az olasz királyné volt a védnöke. Linz* Márta, az ismert berlini magyar hegedűművésznő játszott nagy sikerrel a hangversenyen és közreműködött *Spetzler* Ágnes énekművésznő, a világháborúból ismert Spetzler admirális leánya is, aki ráadásul magyar dalokat is énekelt.

Színházjegyirodánk szilveszteri és újévi kedvezményes előadásai

Felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét a *»Rendkívüli kedvezmény«* című hirdetésünkre. A legváltozatosabb műsort találják ott, a legérdekesebb darabokban.

Szilveszterre adunk *Lakatos László* rendkívül érdekes darabjához, *A királyné*-hoz a Vígszínházba, a *Fővárosi Orfeum* ½9-es és ½12-es *előadására,* a Király-színházba a *Nótás kapitány*-hoz és az éjjel 11 órai kezdettel tartandó legkiválóbb *Monstre kabaré* előadásra; *Fedák Sári* fellépésével a Royal Színházba, a Bethlen-téri Színházba és a Komédia Kabarébe. *Németh* Mária a Városi Színházban lép fel »Budapest legnagyobb Szilvesztere« keretében. — Újév napján a Magyar Színházba a nagysikerű *Gazdag ember*-hez, a Belvárosi Színházba a táblás házakat vonzó *Urilány*-hoz, a Pesti Színházba a rendkívüli sikerű *Érettségi*-hez, az Andrássy-úti Színházba a nagyon mulatságos *Méltóságos asszony*-hoz, a Terézkörúti kacagtató műsorához; *A piros bugyelláris*-hoz a Városi Színházba, *Budapest—Wien*-hez a Kamara Színházba, továbbá a szilveszteri estére már hirdetett többi darabhoz.

Az itt felsorolt darabokat adjuk fölváltva hétfőn, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap is.

Kapható jegy most hétfőn, december 30-án a Traviatához is a Városi Színházba.

Színházjegyirodánk külön telefonszáma ~~43—8—88.~~

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szombaton felemelik a Beszkárnál az igazgatósági tagok számát. A kocsik számának emeléséről még nincsen szó.

Anglia mind a két félnek szállít fegyvert az abesszin háborúban. És igazságosan! Egyiknek sem számít többet, mint a másiknak.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Ellenzéki politikusok nem fogadják el a kegyelmet.« »Azt már hallottam, hogy megfellebbezzenek egy büntetést, de azt, hogy a büntetés elengedését apellálják, még nem!«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon Laval még nem hallott arról, hogy valaki leszavazás után is lehet miniszterelnök?«

A nap hőse: a valuta, amely miatt ismét letartóztatás történt. Hálókocsiban szállítottak valutát. Az illetők nem tudták, hogy az ördög és a pénz nem alszik.

Uj abesszin támadás van előkészületben. A négus megtámadja több tábornokát, hogy miért nem kezd támadást.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Az autósok karácsonykor gazdátlanul hagyott kocsijuk érdekében levelet kaptak a rendőrségtől.« »Ez csak a kezdet. Ujévre bizonyára ajándékcsomagot is kapnak.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **A pápa újéve.** *Vatikánvárosból* jelentik: A vatikáni diplomáciai kar tagjai szombaton megjelentek a pápa előtt és kifejezték újévi jókívánságaikat.

— **A prágai felsőbíróság fölmentett öt elítélt magyart.** Besztercebányán annakidején katonai árulás miatt három-három évi fegyházra ítélték *Kasza* Ferenc, *Nagy* József, *Nagy* Sándor, *Nagy* Jenő és *Antal* István ragyolci lakosokat. A pozsonyi felsőbíróság *felmentette őket és elrendelte szabadlábrahelyezésüket.*

— **Polgármestert választ Pestszentlőrinc, az új város.** Január 2-ikán alakul át várossá *Pestszentlőrinc* nagyközség. Az első képviselőtestületet már összeállították: 44 virilista és az elmúlt vasárnap megválasztott 44 képviselőtestületi tag vesz részt az ünnepies alakuló közgyülésen, amelyen Pest vármegye alispánja fog elnökölni. Az új város ügyeit egyelőre a községi elöljáróság vezeti. *A polgármesteri állásra december 30-ikán jár le a pályázat.* Eddig *két pályázó* jelentkezett. Az egyik dr. *Balogh* Géza kormányfőtanácsos, Pestszentlőrinc jelenlegi főjegyzője. Kolozsvár volt tiszti főügyésze, aki 1931-ig, amikor Pestszentlőrinc főjegyzőjévé választották, Pest vármegye tb. főügyésze volt; a másik pályázó dr. *Brummer* Ödön nyugalmazott postatisztviselő, wekerletelepi lakos. A város első polgármesterét az alakuló közgyűlés után legközelebb tartandó közgyűlésen fogják megválasztani. A többi állásra a városi szervezeti szabályrendelet megállapítása után hirdetnek pályázatot. Az új város székháza az elöljáróság eddigi szerény, földszintes, de modern berendezésű épülete lesz, amelyben a városi igazgatás számára szükséges összes osztályokat előre megszervezték. Későbbi terv: *monumentális városháza építése a Hősök terén.*

— **Egységesítette a papság ruházkodását a székesfehérvári egyházmegye.** A székesfehérvári egyházmegye tett először eleget a Szentszék sürgetésének, hogy *a papság polgári és liturgikus ruházkodását egységesítsék.* Az egyházmegyei zsinat elrendelte, hogy a jövőben lila papi föveget csak felszentelt püspök hordhasson. Arany mellkeresztet ugyancsak felszentelt püspök viselhet. A székesfehérvári székeskáptalan tagjai karácsonykor már az új szabályzatnak megfelelően jelentek meg a misén.

— **Lezuhant és megsebesült Jean Batten angol óceánrepülőnő.** *Londonból* jelentik: Miss Jean *Batten* repülőnő szombaton Midhurst közelében (Sussex grófság) *lezuhant és megsebesült.* Miss Jean Batten Southamptonból azzal a repülőgéppel, amellyel annakidején az óceánt átrepülte, Londonba indult, de motorromlás következtében kényszerleszállást kísérelt meg. Eközben repülőgépe nekiütődött egy sövénynek. A sebesült repülőnőt orvosi kezelés alá vették. Az orvos tanácsára Midhurstban kórházba ment. Lehetséges, hogy holnap távozhat a kórházból.

— **Tempora mutantur...** *(Kolozsvári levél.) 1919 év telén hét magyar előkelőség ült a zord hideg télben a kolozsvári fellegvárban halálos bírói ítélettel a fejük felett. Immár másodizben ítélték őket halálra a váradi román hadbíróság előtt a román állam ellen szőtt összeesküvés miatt. Heten voltak és pedig: Csécsi Nagy Imre, Cserey József, Jankovich János, Szunyogh Albert, Birta Géza magasrangú magyar katonatisztek, Lukács Ödön nagyváradi polgármester és Őrley György királyi közjegyző. Egész Erdély magyarsága izgatott aggodalommal leste a kétszeres tárgyalást, mert hiszen az első halálos ítélet után egy második (az első ítéletet ugyanis a felsőbb bíróság megsemmisítette) nem gyerekjáték. Román ügyvédeket kellett fogadni, akik a hadbíróság előtt románul képesek a vádlottak védelmét ellátni. A védők között a hadbíróság tábornokai előtt egy Román Valér nevű fiatal kolozsvári ügyvéd is sikra szállott a súlyos váddal terhelt magyar urak érdekében. Mintha még ma is hallanók ennek a fiatal román fiskálisnak a védőbeszédét, amellyel a vádlottak ártatlanságát olyan hévvel bizonyítani igyekezett. Román Valér akkor a szociáldemokrata párt tagja volt és az elnyomottakért való harcot tüzte ki élete programjául. Azt hirdette, hogy az új román államban is a magyarnak éppen olyan joga van és lesz az élethez, mint a románoknak, mert az államot egyetlen nemzet nem monopolizálhatja. Azóta 15 év telt el. A halálra ítélt vádlottakat nem végezték ki, hanem a trianoni béke megkötése után szabadonbocsátották és azt is megengedték nekik, hogy innen Magyarországra repatriáljanak. A hálátlan utókor azt sem tudja mindegyikről, hogy él-e vagy meghalt. De itt Erdélyben pár hónap óta ismét látunk és hallunk egy Román Valér nevű urat ágálni és agitálni az országban. A jelenlegi román kormány munkaügyi alminisztere ő, aki elkészítette az új ipartörvény tervezetét, amely meg akarja semmisíteni az erdélyi magyar ipart és kereskedelmet. Dr. Román Valér bejárja Erdély nagy városait és nacionalista népgyűléseken igyekszik a közvéleményt megnyerni ennek a tervezetnek. Nyiltan hirdeti, hogy az ipart és a kereskedelmet ki kell venni a magyarság kezéből és a románok számára kell törvény erejével átjátszani. Ez a Román Valér azonos azzal, aki 15 évvel ezelőtt a jogegyenlőséget vallotta és kész volt kiállani hazaárulással vádolt magyar tényezők érdekében a védői emelvényre. Semmi sem jelzi szomorúbban az idők forgását. A soviniszta áramlat és konjunktúra így sodorja magával a pozíció, érvényesülés és hatalmi ambició kedvéért azokat, akik valamikor a szabad gondolat és a népi szabadság, az üldözöttek és meghajszoltak agitátorai voltak. Így változtak meg az idők és így változtak meg az időkben az emberek.*

— **Szilveszter a mentők napja.** A Budapesti Önkéntes Mentők, akik minden ellenszolgáltatás nélkül állnak a szerencsétlenüljártak rendelkezésére, 1935-ben *54.611 esetben nyujtottak segítséget a fővárosban.* Mint eddig is évről évre, most is Budapest lakosságához fordulnak a mentők, mindenki *adakozzon Szilveszterkor az Önkéntes Mentőegyesület javára,* hogy jövőre is teljes felkészültséggel folytathassa munkáját.

— **Ma temetik Jakubovich Emilt.** Dr. *Jakubovich* Emilt, az Országos Levéltár diplomatikai osztályának igazgatóját *ma délután 3 órakor temetik a kerepesiúti temetőben.*

— **Betiltottak két bécsi női hetilapot.** *Bécsből* jelentik: A rendőrfőnökség betiltotta a *Welt der Frau* és a *Deutsche Frau* hetilapok további megjelenését. Az Ö. Z. am Abend úgy értesül, hogy a betiltás azért történt, mert mindkét hetilapban, feltűnést kerülő módon ugyan, *törvénytelen propaganda folyt.*

— **A Tanítóegyesületek Szövetségének rendkívüli ülése.** A Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetségének szövetségtanácsa szombaton *Berkényi* Károly elnöklésével rendkívüli ülést tartott a Ferenc József Tanítók Házában. Berkényi elnöki megnyitójában üdvözölte a társegyesületek képviselőit. Az üdvözlésre *Édes* Béla, *Rákosi* Zoltán és *Szekeres* László válaszoltak, majd *Sugár* Béla főtitkár ismertette a szövetség multévi működését. Ezután *Péterhidy* József a tanítók szabadegyetemének megszervezéséről, *Földes* Ferenc a szövetség nemzettanulmányozási mozgalmáról számolt be. *Moldoványi* Gábor a nagycsaládos tanítók súlyos helyzetét tárta fel. Ezután *Ekamp* Nándor javaslatára a gyűlés megválasztotta a bizottságok tagjait, majd *Galla* Endrét, *Finta* Sándort, *Somogyi* Bélát, *Raskó* Jánost a szövetség tiszteletbeli elnökévé választották.

— **A magyarfajta kutyák is adókedvezményt kapnak.** A *Magyarfajta Kutyákat Tenyésztők Egyesülete* beadványban kérte a polgármestert, hogy a magyar kutyafajtákat akkor is adókedvezményben részesítsék, ha nincs négygenerációs pedigréjük. A polgármester megengedte, hogy a komondor, kuvasz, puli, pumi és a sárga magyar vizsla fajtisztaságának megállapításához törzskönyvezettségi ténye is elég legyen és így *kedvezményes adózásban részesülhessen.*

— **Erkölcstelen merényletek miatt letartóztattak egy gyógyszerészt.** *Szombathelyről* jelentik: Szombaton letartóztatták *Komáromi* Gyula 26 éves egyházasrádóci gyógyszerészt, aki valamikor Budapesten lakott. Komáromi ellen több fiatal lány feljelentést tett *erkölcstelen merénylet miatt.* A feljelentés szerint a gyógyszerész a leányokat *nagymennyiségű altatóporral elaltatta* és merényletet követett el ellenük.

— **Hóman Bálint 50 éves.** Hóman Bálint kultuszminiszter ma, december 29-ikén tölti be ötvenedik évét. 47 esztendeig közel sem került a napi politikához. A *magyarság őstörténete* és az *Árpádok kora* kötötte le érdeklődését, történetírói munkásságában ennek a gazdag területnek feltárásával szolgálta a magyar kultúrát, s megérdemelten foglalt helyet az új történetírónemzedék élén. Később a *Magyar Nemzeti Múzeum* élére állították, gróf *Klebelsberg* Kunónak egyik legkiválóbb munkatársa volt az összeomlás után kultúréletünk feltámasztására és megerősítésére irányuló tevékenységében. A tudós megtámadhatatlan tekintélyével vonult be három esztendővel ezelőtt a *Gömbös-kormányba,* a kultuszminiszteri székbe. A miniszterség *politikussá* tette, de miniszteri munkásságával mindig *a napi politika hullámverése fölé tudott emelkedni,* s ez tette pozícióját rendkívül szilárddá. A klebelsbergi vonalon haladt előre, célja *a magyarság legszélesebb rétegeinek kulturális megerősítése volt.* Ezt a célt szolgálta nagy oktatásügyi reformja, amelynek legbeszédesebb elismerése az egyhangúság volt, amivel a parlament a törvényjavaslatot megszavazta. A közoktatásügyi adminisztráció legfőbb irányításában, a korszerű újítások végrehajtásában, a magyarság külföldi kultúrkapcsolatainak kiépítésében *még a legélesebb pártpolitikai harcok idején is teljes egységben állt mögötte a magyar törvényhozás és a közélet minden tényezője.* Ez kevés magyar miniszternek adatott meg. *Hóman* Bálint a jól végzett munka önérzetével tekinthet vissza élete lezárt félszázadára s a feléje irányuló általános bizalom adhat neki erőt és biztatást a jövőre.

— **Uj plébánosok.** Serédi hercegprimás *Leiner* Mihályt óbudai, *Légrády* Jánost tisztviselőtelepi, *Mráz* Györgyöt hugyagi *plébánossá nevezte ki.* Ugyanakkor pályázatot hirdetett az esztergom-szentgyörgymezei, héregi és sóshartyáni plébániajavadalmakra.

— **Litánia közben rászakadt a hivőkre egy templom mennyezete.** *Miskolci* tudósítónk jelenti: A borsodmegyei Felső-Zsolca községben karácsony másodnapján a római katolikus templomban délután öt óra tájban litánia közben *leszakadt a 35 esztendővel ezelőtt épült boltives mennyezet.* A sebesültek jajgatására a templom közönsége pánikszerűen menekült, hasztalan volt *Hartaver* Viktor plébánosnak megnyugtató beszéde, amelyet az oltár mellől intézett a templom közönségéhez. A templom néhány perc mulva teljesen kiürült, a plébános a templom hajójában *négy súlyos és több könnyebb sebesültet* talált. A sebesülteket a községi orvos első segélyben részesítette, majd a súlyosan sebesülteket a miskolci közkórházba szállították. Közülük *Halász* Imrének a legsúlyosabb az állapota, *koponyacsontrepedést* szenvedett. A megindult hatósági vizsgálat szerint valószínűnek látszik, hogy a templom mennyezetét *a néhány héttel ezelőtt dühöngő vihar rongálta meg* és a megrongált vakolat és téglák lezuhantak, amikor a harang rezgésbe hozta a mennyezetet. A litániát egyébként *félóra mulva folytatták,* miután a hatósági közegek megállapították, hogy további szerencsétlenségtől tartani nem kell.

— **Newjersey kormányzója nem ad kegyelmet a bébigyilkos Hauptmannak.** *Newyorkból* jelentik: *Hoffmann* newjerseyi kormányzó kijelentette, hogy *nem teljesítheti Bruno Hauptmann kegyelmi kérését,* mert meggyőződése szerint nem kegyelmezhet meg, ha a kegyelmi tanács másképpen dönt.

— **Letartóztattak Belgrádban egy magyarszármazású szeszgyárost.** *Szabadkáról* jelentik: Karácsony másodnapján Belgrádban letartóztatták a budapesti származású *Farkas* Bernát szeszgyárost. Farkas szeszgyára csempészési botrányba keveredett és tulajdonosát *7 millió dinár pénzbüntetésre ítélték.* Farkas ekkor *csődbe került.* A gyár 32 millió dinárral maradt adósa hitelezőinek s Farkas hitelezői elől *megszökött.* Csalárd bukás miatt ellene és gyára igazgatósági tagjai ellen vádiratot adtak ki. Karácsony másodnapján Budapestről Belgrádba utazott, ahol *letartóztatták.* A vizsgálóbíró előtt Farkas azzal védekezett, hogy nem szökött meg. Budapesten beteg feleségét látogatta meg és ő maga is megbetegedett. Védekezését a vizsgálóbíró nem fogadta el.

— **Agyonlőttek egy dohánycsempészt a jugoszláv csendőrök a Mura partján.** Jugoszláv hivatalos jelentés szerint *Koravec* István és *Madravec* Zsivo csempészek ellopták egy muraszombati molnár csónakját. A csendőrök meglesték a csempészeket, mikor visszatérnek a Mura magyar oldaláról. Mikor a csempészek éjféltájt jugoszláv partra értek, nem álltak meg a csendőrök felszólítására, mire a csendőrök a menekülő csempészekre *sortüzet adtak.* A golyók Koravecet *megölték,* Madravec könnyebben megsebesült. Csónakjukban csempészett magyar dohányt találtak.

— **Két halálos gyermekszerencsétlenség a Dunán.** *Bajai* tudósítónk jelenti: Pénteken délután Baján a Dunán halálos gyermekszerencsétlenség történt. Egy francia uszály rakodik a gabonatárházak előtt. Az uszály kormányosa, Jean *Marin* francia állampolgár néhány percre elhagyta az uszályt, ez alatt hat- és négyéves gyermekei a tilalom ellenére játszadoztak az uszályon. Játék közben a hatéves Marin fiú belezuhant a Dunába és *elmerült a jeges vízben.* Holttestét sem tudták megtalálni. — Ugyancsak halálos gyermekszerencsétlenség történt Dunapentelén, a Duna egyik mellékágán. A vékony jégrétegen *Zsongor* János 13 éves polgári iskolai tanuló szánkázott. A jég beszakadt alatta és a fiú elmerült. Holttestét később kifogták.

Upor Tibornak, a Nemzeti Színház volt díszlettervezőjének hadjárata szeméremsértő képekkel

(Saját tudósítónktól.) A főkapitányság bűnügyi osztályán már napok óta különös ügyben folyik dr. *Bozzay* Gyula rendőrtanácsos vezetésével nyomozás. Több közéleti férfi, politikus, főszerkesztő néhány nappal ezelőtt könyomatos, egyforma szövegű levelet kapott. A levélhez *öt fényképmásolat volt mellékelve.* A pornográf fényképek egy férfit ábrázoltak. A kísérőlevél szerint a fényképeken szereplő férfi állítólag Németh Antalnak, a Nemzeti Színház igazgatójának az öccse, *Németh* József, aki — mint ismeretes — a színház fényképész-laboratóriumának fizetésnélküli alkalmazottja. A főkapitányságon *szeméremsértő képek terjesztése* miatt indult meg az eljárás. A detektívek eljutottak a nyomozás során *Áldor* Dezső fényképészhez, akit azzal gyanúsítottak, hogy ő készítette vagy másolta a fényképeket. A nyomozás következő lépése egy házkutatás volt, amelyet dr. *Borbáth* Samu rendőrkapitány tartott *Upor* Tibornak, a Nemzeti Színház volt díszlettervezőjének a lakásán. A házkutatás eredménytelen volt, mire Uport beidézték a rendőrségre.

Hogy mi történt a főkapitányság bűnügyi osztályán, azt Upor a következőképpen mondotta el a *Pesti Napló* munkatársának:

— Upor úr mit hallott a nemzetiszínházi fényképek ügyében? — kérdezte tőlem Borbáth kapitány a rendőrségen.

— Kapitány úr, én nem hallottam semmit, de *a képeket én csináltattam* — válaszoltam Borbáthnak. És elmondottam a fényképek történetét.

Amikor átszervezték a Nemzeti Színházat, a kultuszminiszter nyilatkozott, hogy *a fekélyt kioperálták a színházból.* Miután ötévi becsületes munka után engem is elküldtek, az volt az érzésem, hogy *a megszégyenítő kijelentés rám is vonatkozott.* Feldúlt lelkiállapotban voltam, de kívülről nyugodtan viseltem az eseményeket. Később úgy értesültem, hogy az elbocsátott tagokat tovább molesztálják. Ekkor történt az, hogy *öt fényképet kaptam,* ezeket a Nemzeti Színház épületében levő üzemben készítették és a Nemzeti Színház új igazgatójának fivérét ábrázolják. Én ezeket a fényképeket *sokszorosíttattam* és egy stencilgépen levelet írtam, amelyben közöltem Magyarország közéleti férfiaival, hogy ilyen képek készülnek a Nemzeti Színház épületében. Nem akartam botrányt, azt gondoltam, hogy majd tiszta kezekben kivizsgálják, igaz-e az, amit állítok. *Ötven embernek küldtem el a levelet az öt képpel.*

— Ennyi volt az egész. Tudomásom szerint szeméremsértő képek terjesztése miatt indult ellenem eljárás. Mindehhez csak annyit akarok hozzátenni, hogy fenntartom: a képek valódiak.

A kultuszminiszter nyilatkozata

A feltűnő botrány ügyében *Hóman* Bálint kultuszminiszter a következő nyilatkozatot tette szombaton:

— Az ügy *bírói eljárás* tárgya és arról érdemben a bírói ítélet előtt nem nyilatkozhatom. Németh Antal igazgató *rágalmazás* címén kívánja az eljárás megindítását a szóbanforgó névtelen levél és a hozzá mellékelt képek terjesztői ellen. A rendőrség viszont szeméremsértő cselekmény miatt indított eljárást.

— *Téves az a beállítás, mintha én ősszel tett nyilatkozatomban személyekről beszéltem volna.* Fekélyesnek neveztem — és ezt ma is fenntartom — azt a szellemet, amely a Nemzeti Színházban annakidején úrrá lett. *Ennek a fekélyes szellemnek kétségtelen bizonyítéka a névtelen levelek rendszere,* amelyet a társadalmi élet legocsmányabb kinövésének tartok.

— A Németh Antal ellen indított támadások teljesen *céltalanok,* mert az igazgatónak *évekre terjedő szerződése van,* amelyet csak a szerződés pontjaiba foglalt feltételek megsértése esetén lehet bármely oldalról felbontani. A színház ellen indított hajszának kétségtelenül megvan a maga *személyi és üzleti háttere,* ezért mi a magyar közönséget csak arra kérhetjük, hogy ezeknek a nagyon is átlátszó támadásoknak ne üljön fel. Remélem, hogy ezt el fogjuk érni még akkor is, ha a hajszát annak rendezői a most bíróság elé utalt eszközökhöz hasonló nemtelen módon fogják is tovább folytatni.

— Az első félév eredményei — fejezte be nyilatkozatát a kultuszminiszter — mindenesetre megerősítettek abban a meggyőződésemben, hogy *helyes volt a választásom, amikor Németh Antalt állítottam a Nemzeti Színház élére.* A vezetésről nyilatkozni azonban ma még korai volna. A színházi direktorok működésének értékmérői nem egyes sikerek, hanem *az egész évad eredménye.*

FENYVES-NAPTÁR

HÉTFŐ 30 — Valódi hernyóselymek továbbá cloque, taffet-fleur és satinhátú újdonságok Bármelyik 2.90

KEDD 31 — Női ruhakelmék egyszínűek és mintázottak Bármelyik 1.90

SZERDA 1 — Női kombinék eredeti »Tündér«-márkával Darabja 1.50

CSÜTÖRTÖK 2 — Női harisnyák kis gyári hibával, finom matt kivitelben Párja 1.—

PÉNTEK 3 — Női divatgallérok igen ízléses kivitelben Darabja —.58

SZOMBAT 4 — Női blúzok finom flaneliből és műselyemből Bármelyik 1.90

Praktikus szövetaljak..... 3.90

Az eladás időbeni korlátozása nélkül.

Fenyves ÁRUHÁZ KALVIN-TÉR 7

A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Milanesi volt olasz tengernagy nyilt levele „hatalmas volt ellenfeléhez", Horthy kormányzóhoz

Róma, december.

(A Pesti Napló kiküldött tudósítójától.)

Szemben velem ül Guido Milanesi, az olasz haditengerészet egyik volt admirálisa. Jellegzetesen »tengerész«, első percben alig tudni, milyen nemzetiségű, tengerész mivoltában feloldódik minden másra esetleg jellegzetes vonása. Duplasoros sötétkék öltönyt visel, olyat, mint amilyet mindenki hord, aki valaha is a haditengerészethez tartozott. Lehet, hogy még a régi uniformisaiból alakíttatta át így »civillé«, lehet, hogy mint magánember sem akar mást hordani, mint olyan öltönyt, amely szabásban és színben a »régire« emlékezteti. Fekete nyakkendő, alacsony fehér gallér... szinte csak az aranysujtás hiányzik. Nyírott, ősz bajusza van, kék szeme és önkéntelenül átvillan az agyamon, hogy a tenger hatalma minden szerelmesének, hívének szemeszínében visszatükröződik.

Milanesi admirális Frascatiban, Róma közelében él és csak azért jött be Rómába, hogy találkozzék valakivel, aki magyar, aki ahhoz a nemzethez tartozik, amelynek jelenlegi vezére szintén tengerész volt. Csendesen beszél, mintha mindaz a lendület, amely minden szavából árad, a világ legtermészetesebb dolga lenne:

— Életem legnagyobb részét a tengeren töltöttem és akárhol is élek most, *a tengerhez tartozom örökre!* És ehhez a tengerhez hozzátartozik *Horthy* admirális emléke is. Látja, önkéntelenül »admirálisnak« neveztem, mint ahogy régen beszéltünk róla, mi, »ellenfelei«, bajtársai. Mert a tengerészek mindig bajtársak maradnak, még ha egymás ellen küzdenek is. Ő fogalom volt a számunkra, személyesen, sajnos, nem ismertük, de úgy érzem köztünk, tengerészek között a személyes ismeretség mindig csak ráadás, az igazi *jellem* létezése bebizonyosodik a távolság, az ismeretlenség, sőt még az »odaát« küzdés ellenére is!

Milanesi admirális, aki nyugalombavonulása óta Olaszország egyik legismertebb írója és kinek számos könyvét már magyarra is lefordították, most néhány laza papírlapot vesz elő.

— Látja, Magyarország kormányzójának egyénisége olyan erős hatást gyakorolt rám, hogy az olasz tengerészeti folyóiratunkban. *nyilt levelet írtam hozzá.*

Megkérem, olvasson fel legalább részleteket és miatt a szavait hallgatom, mintha eltűnnének a szoba falai, mintha érezném a tenger sós levegőjét és a szabad természet, közepette végtelen lelkesedéstől fűtött hősi éposz szólna hozzám:

»Mily különös! Sohasem láttalak, sőt még fényképeidet is alig ismerem, hatalmas, volt ellenfelem! De úgy érzem, valami csodás ihlettség, a tenger mindent összekötő kapcsa folytán képet tudtam alkotni arról a férfias hősről, kit éppen háborús hőstettei lepleztek le előttem.

Pólával szemben álltak hajóim. Tudtam... ő van velem szemben. Porto Corsininél, ahol állomásoztam, csak az Adria keskeny sávja választ el minket. Amikor mindkét oldalról elindultak a halálthordó expedíciók, egyikünk sem tudta, hogy egymásnak szántuk.

Minden, ami a másik táborból jött, az ő nevéhez fűződött, az ő működését jelentette számunkra. Porto Corsininek minden háza az ő nevét visszhangozza, az ő harci bátorságáról beszél! Mindenkitől csak azt hallottuk: »Horthy«, vagy amint a nép, aki nem tudja kimondani a »H«-t, nevezte: Orti, olyan igazságos, olyan megértő és egyszerű, hogy még ma is, senkinek sem szorul össze a szíve, ha rágondol, senkinek sem okoz fájdalmat, ha róla beszélnek.

Lovagias mellékízzel bírt ellene harcolni, mert ez a küzdelem is, úgy mint régen, csupán egyet csiholt ki az emberből: a kötelességet.

Tudtuk, az ilyen ellenség, ha legyőz, kezet szorít velünk, ha pedig mi győzünk, mi is ugyanezt cselekedjük.

Mindig vágytalak személyesen megismerni, mert úgy éreztem, lelkedet, hősiességedet jól ismerem, csakúgy, mint hadászati tudásodat és igazságosságodat, melyről mindenki beszélt, mely már szinte legendássá vált az Adria partjain. A foglyok is csak tisztelettel beszéltek rólad, ismeretlen bajtársam!«

Milanesi admirális most elhallgat, felnéz: távoli tengerek emléke csillog a szemében, valami boldogságféle, amelyet csak nagy, közös lendület adhat. Egyikünk sem szól egy szót sem. Azután szerényen, majdnem félénken megkérdi:

— Olvassam tovább?

Csak némán bólintok és az ősz tengerész-író folytatja:

»Csak tollammal tudlak megközelíteni, azzal a vékony fekete vonallal, melyet tollam húz. Meg kell elégedned azzal, amit folyton hallok rólad, rólad, volt bajtársam és feltelé ívelő életedről. Vajjon Magyarország kormányzója visszaemlékezik-e arra a hullámra, amely megtört a hajó orrán, hallja-e a tenger ritmusát, mely a hosszú virrasztások alatt fülünkbe morajlott, amint ott álltunk a mélység fölött, magányosan a víz és ég végtelensége között? Emlékszik-e tengernagy úr, a tengerészek hűséges szemére, amint pillantásuk vezérük ajkán függött és lesték vezényszavát? Tudom, hogy a »Novarra« parancsnoka, Horthy sorhajókapitány, csak két szót felelne: »Igen... emlékszem!« Érzem, hogy a dicső haditengerészet bajtársi szellemének nevében, melynek éppen úgy nincsen határa, mint ahogy a tengernek sincs vége, annak a bajtársi szellemnek emlékében, mely mindent megtisztít, ahogy a hullám is lemos minden szennyet, nem hagyván meg mást, mint az örök kékséget: mi hetten most, régi bajtársak, volt ellenfelek, megszorítottuk egymás kezét!«

Amikor elbúcsúzom az olasz admirálistól, hála tölti el a szívemet: hála, hogy magyar vagyok és egy magyar ember ilyen emléket hagyott hátra!

Báró Doblhoff Lily.

Kényszerleszállást végzett Salzburgban a budapest–velencei utasszállító repülőgép

Salzburg, december 28.

A veleuce—budapesti vonalon közlekedő és ma Budapestről indult hárommotoros repülőgép négyfőnyi legénységgel és egy utassal 13 óra 5 perekor benzinhiány miatt Salzburgban *kényszerleszállást végzett.* A repülőgép délután folytatta útját Velence felé.

— **Előadás Moszkvában a magyar ásatások oroszországi vonatkozásairól.** *Moszkvából* jelentik: *Fettich* Nándor múzeumi őr a Szovjet Unió Kultúrkapcsolatai és a Külföld nevű társaságban előadást tartott a magyarországi ásatások régészeti anyagának Oroszországgal való kapcsolatairól. Az előadáson megjelent *Jungerth-Arnóthy* Mihály magyar követ is. Az előadás után a Társaság teát adott.

— **Erős, vérbő, kövér emberek** igyanak naponként, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és kitűnően szabályoza a vérkeringést. Számos szakorvosi nyilatkozat tanusítja, hogy a **Ferenc József** víz szívés idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint köszvényben és csúzban szenvedőknek is nagyon jót tesz.

Az ó- és ujévi református és evangélikus istentiszteletek

Az ó év utolsó és az új év első napján a református és evangélikus istentiszteleti helyeken a következő igehirdetők végzik a szent szolgálatot:

A református templomokban: Kálvin-tér: 31-én délután 4 órakor Péter János; 6 órakor Muraközy Gyula. 1-én délelött 9 órakor, rádióközvetitéssel, Muraközy Gyula; fél 12 órakor Péter János; délután fél 6 órakor Kovács Bálint. Józsefváros: 31-én délután fél 6 órakor Árokháty Béla; 7 órakor Tóth József. 1-én délelött fél 11 órakor id. Szabó Aladár dr.; délután fél 6 órakor Tóth József. Körisutca 13.: 31-én délután 6 órakor Domján János dr. 1-én délelött fél 11 órakor Tóth József. Fasor: 31-én délután 5 órakor Szabó Imre, 1-én délelött 10 órakor Széles László; délután 5 órakor Tóth Endre. Thököly-út és Aréna-út sarok: 31-én délután 5 órakor Széles László. 1-én délelött 10 órakor Tóth Endre; délután 5 órakor Szabó Pál. Századosút: 31-én délután 5 ó. Makay Miklós. 1-én délelött 10 órakor Makay Miklós. Akadémiautca 3.: 31-én délután 6 órakor Victor János dr. 1-én délelött fél 11 órakor Victor János dr.; délután 6 órakor Kurdy Sándor. Tutajutca 15.: 31-én délután 5 órakor Bereczky Albert. 1-én délelött 10 órakor Bereczky Albert; délután 5 órakor Högye Mihály. Angyalföld: 31-én délután 6 órakor Gál Lajos. 1-én délelött 10 órakor Gál Lajos; délután 5 órakor Bocsor Lajos. Tisztviselőtelep: 31-én délután fél 7 órakor Patay Pál dr. 1-én délelött 10 órakor Patay Pál dr.; délután 4 órakor Székely István. Mária Valéria-telep: 31-én délután 5 órakor és 1-én délután 5 órakor Parragh Lajos. Zugló: 31-én délután 5 órakor Kutas Emil. 1-én délelött 10 órakor Kutas Emil; délután 5 órakor Csighy Sándor. Zugló-Kertváros: 31-én délután 5 órakor Csighy Sándor. 1-én délelött fél 11 órakor F. Szabó Sándor. Külső Egressy-úti imaterem: 1-én délután 3 órakor F. Szabó Sándor. Gergely-utca: 31-én délután 6 órakor Hatolkay Kázmér. 1-én délelött 10 órakor Hatolkay Kázmér. Rákosfalva: 31-én délután 6 órakor és 1-én délelött 10 órakor Nagy Gyula. Mátyásföld: 31-én délután negyed 7 órakor Tarr Kálmán. Auguszta-telep: 31-én délután 6 órakor és 1-én délelött 10 órakor Serke János. MÁV-telep: 31-én délután 6 órakor és 1-én délelött 10 órakor Ónodi Szabó Lajos. Szilágyi Dezső-tér: 31-én délután 6 órakor Haypál Béla. 1-én délelött 10 órakor Haypál Béla; délután 6 órakor Mirtse Árpád. Bösörményi-út 28.: 31-én délután 6 órakor Szabolcska László dr. 1-én délelött 10 órakor Budai Gergely dr.; délután 6 órakor Demeter József. Óbudai templom: 31-én délután 6 órakor Kontra Aladár. 1-én délelött 10 órakor Kontra Aladár; délután 4 órakor Kurucz Gyula. Óbudai tanácsterem: 31-én délután 6 órakor Kurucz Gyula. Kelenföld: 31-én délután fél 7 órakor és éjjel fél 12 órakor Sebestyén Andor. 1-én délelött fél 11 órakor Sebestyén Andor.

Az *evangélikus templomokban:* Deák-tér: 31-én délután 6 órakor Raffay Sándor dr.; 7 órakor Virág Jenő. 1-én délelött 11 ó. 15 perckor, rádióközvetitéssel, úrv. Magócs Károly. Deák-tér (német istentiszteletek): 31-én délután fél 5 órakor Broschko Gusztáv Adolf. 1-én délelött fél 10 órakor Broschko Gusztáv Adolf. Fasor: 31-én délután 5 órakor Kemény Lajos; 6 órakor H. Gaudy László dr. 1-én délelött 11 órakor, úrv. Váradi Lajos. Kőbánya: 31-én délután 5 órakor Majba Vilmos. 1-én délelött 10 órakor Szilády Jenő. Simor-utca: 31-én délután 6 órakor Szabó Aladár. 1-én délelött 11 órakor Majba Vilmos. Mátyásföld: 1-én délelött fél 11 órakor Tóth Károly. Üllői-út 24.: 31-én délután 5 órakor Martony Elek. 1-én délelött 10 órakor Hegedüs Lajos. Váci-út 61.: 31-én délután 5 órakor és 1-én délelött 10 órakor Rimár Jenő. Gyarmat-utca 14.: 31-én délután 5 órakor Lamnek Vilmos. 1-én délelött fél 11 órakor Virág Jenő. Angol-u. 25.: 31-én délután 5 órakor és 1-én délelött 11 órakor Szuchovszky Gyula. Rákóczi-út 57.: 1-én délelött 10 órakor Morhács Márton. Szvetenay-u. elemi iskola: 31-én délután 5 órakor Csaba László. 1-én délelött 10 órakor Szuchovszky Lajos dr. Budai Vártemplom: 31-én délután 5 órakor Varsányi Mátyás dr. 1-én délelött 10 órakor német nyelven és 11 órakor magyar nyelven Varsányi Mátyás dr. Kelenföld: 31-én délután 5 órakor és 1-én délelött 11 órakor Szántó Róbert. Óbuda: 31-én délután 5 órakor, német nyelven, ifj. Rimár Jenő; fél 7 órakor, magyar nyelven, Mohr Henrik. 1-én délelött 11 órakor, magyar nyelven, úrv. Mohr Henrik. Béla király-út 7.: 1-én délelött fél 11 órakor Zulauf Henrik.

Protestáns katonai istentiszteletek. Szabó József-u.: 31-én délután 5 órakor Urbán Ernő. 1-én délelött 11 órakor Dobos Dezső. Koronaőrség: 1-én délelött 10 órakor vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor.

Ó- ÉS UJÉVI ISTENTISZTELETEK AZ UNITARIUSOKNÁL

December 31-én este 6 órakor az V. Koháry-u. 4. sz. templomban Barabás István, IX. Rákos-u. 3. sz. templomban Csiki Gábor dr. szolgál. Ujév napján délelött 11 órakor az V. Koháry-u. templomban szolgál Józan Miklós püspöki vikárius, a IX. Rákos-u. templomban délelött 10 órakor Ferenc József.

Titkos propagandával vádolja Uruguay a Szovjetet

A diplomáciai szakitás háttere

MONTEVIDEO, dec. 28.

Az uruguayi kormánynak a szovjetunióval való *diplomáciai kapcsolatok megszakitását* bejelentő jegyzéke többi között ezeket mondja:

Minden kétséget kizáró módon megállapitották, hogy a szovjetkormány nemcsak *a braziliai felkelők tevékenységét segitette elő,* hanem montevideoi követsége útján *közvetlen segitséget nyujtott* a braziliai felkelőknek. Brazilia külügyminisztere ezért joggal jelentette ki a *Rio de Janeiroban* tartott minisztertanácson, hogy Brazilia kénytelen volt külföldi hatalom támadása ellen védekezni. Brazilia montevideoi követsége értesitette *Uruguay* kormányát a felkelés igazi hátteréről s a felkelés egyes mozzanatairól.

Az uruguayi kormány által indított nyomozás teljesen beigazolta a brazilial kormány közléseit. Adatszerű bizonyitékok vannak arra, hogy a kommunista pártnagygyűlés szónokai kivétel nélkül a párt új taktikája mellett foglaltak állást. Ezenkivül beigazolódott, hogy a montevideoi szovjetkövetség *nagyösszegű csekkeket utalt át,* amelyeknek felhasználása nincsen tisztázva. *Maine* hollandi küldöttnek a kommunista pártnagygyűlésen mondott beszédéből világosan kitűnik, hogy a bolseviki forradalom milyen eszközökhöz akar folyamodni délamerikai terveinek megvalósitására. Tekintettel arra, hogy az uruguayi kormány kezében levő bizonyitékok szerint a délamerikai bolsevista mozgalom Montevideoból indult ki, az államfő a kormány vaamennyi tagjának beleegyezésével elhatározta *a szovjettel való kapcsolatok megszakitását.*

Upor Tibor névtelen levelekkel akarta kompromittálni a Nemzeti Szinház igazgatóját

Hóman kultuszminiszter a Németh Antal ellen inditott hajszáról

A *Nemzeti Szinház* új vezetősége ellen egy idő óta bizonyos oldalról sorozatos és célzatos támadások indultak egyes lapok hasábjain. A kampány irányitói azonban legutóbb már nem elégedtek meg a tendenciózus és alaptalan sajtótámadásokkal, hanem olyan kirívó módját választották az aknavetésnek, hogy machinációjukba *a rendőrségnek is bele kellett avatkoznia,* s ha eddig kétség férhetett hozzá: milyen oldalról és mi célból történnek a sorozatos támadások a Nemzeti Szinház új rezsimje ellen, most, ezzel az újabb esettel már nyilvánvalóvá vált, hogy a sorozatos támadásokat *elbocsátott tagok szervezték és inditották meg — bosszúból.*

Névtelen levelek...

Előkelő közéleti férfiak, politikusok, hivatalos funkcionáriusok és a napilapok főszerkesztői a minap postán kézbesitett leveleket kaptak. A boritékból néhány darab szeméremsértő fénykép került elő. Egy férfit ábrázoltak ezek a fényképeg, amelyekben a szakértő szem tüstént hamisitványokat sejtett. A boritékban névtelen levél volt, amelynek szerzője azt irta, hogy a fényképek a *Nemzeti Szinház* egyik üzemében készültek és *Németh* Antal igazgató öccsét, *Németh* Józsefet ábrázolják, aki a szinház fotólaboratóriumában működik.

A vádaskodó névtelen levél mindenütt nagy felháborodást keltett. Tudomást szerzett a küldeményről a rendőrség is és a főkapitányságon szeméremsértő képek terjesztése czimén *eljárás indult az ismeretlen tettes ellen.* A rendőrségen nyomban arra gondoltak, hogy a levél küldőjét *bosszúvágy* vezette és nyilván az volt a célja, hogy a Németh József ellen hangoztatott váddal a fivérét, *Németh* Antal igazgatót kompromittálja. A nyomozás szálai *Áldor* Dezső *Semmelveis*-utcai fényképészhez és *Upor* Tiborhoz, a Nemzeti Szinház elbocsátott szcenikusához vezettek.

Áldort megidézték a főkapitányságra, ahol *beismerte,* hogy a fényképeket *megbizásból* ő sokszorositotta. Ugyanakkor rendőri bizottság jelent meg *Upor* Tibor lakásán. A rendőrség házkutatást tartott, de a képek eredetije nem került elő és a sokszorositott példányokból sem találtak. *Uport* is a főkapitányságra idézték és kihallgatták. *Upor* Tibor kihallgatása során bevallotta, hogy *ő sokszorosittatta és küldte el a fényképeket.* A rendőrség a beismerő vallomás alapján *meginditotta ellenük az eljárást* és az ügy további elbirálása a *királyi ügyészség* elé kerül.

A kultuszminiszter nyilatkozata

A névtelen levelekkel dolgozó machinációra vonatkozóan *Hóman* Bálint dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő nyilatkozatot tette:

— *Az ügy birói eljárás tárgya* és arról érdemben a birói itélet előtt nem nyilatkozhatom. *Németh* Antal igazgató *rágalmazás* czimén kivánja az eljárás meginditását a szóbanforgó névtelen levél és a hozzá mellékelt képek terjesztői ellen. A rendőrség viszont *szeméremsértő cselekmény* miatt indított eljárást.

Upor Tibor, a névtelen levelek és képek terjesztője, arra hivatkozott, hogy a kultuszminiszter a rezsimváltozás alkalmával tett nyilatkozatában kijelentette: *„ki kell vágni a fekélyt a Nemzeti Szinház testéből";* s ő ezt a kijelentést sajátmagára vonatoztatta. Ez vezette a névtelen levelek szétküldésében.

A kultuszminiszter erre igy válaszolt:

— A beállitás téves. *Én személyekről annakidején egyáltalán nem beszéltem. De fekélyesnek neveztem — és ezt ma is fenntartom — azt a szellemet, amely a Nemzeti Szinházban annakidején úrrá lett. Ennek a fekélyes szellemnek kétségtelen bizonyitéka a névtelen levelek rendszere,* amelyet a társadalmi élet legocsmányabb kinövésének tartok.

— A támadások — folytatta a miniszter — *teljesen céltalanok,* mert *Németh* Antalnak *évekre terjedő szerződése van,* amelyet csak a szerződés pontjaiba foglalt feltételek megsértése esetén lehet bármely oldalról felbontani. A szinház ellen inditott hajszának kétségtelenül *megvan a maga személyi és üzleti háttere,* ezért mi a magyar közönséget csak arra kérhetjük, hogy *ezeknek a nagyon is átlátszó támadásoknak ne üljön fel.* Remélem, hogy ezt el fogjuk érni, még akkor is, ha a hajszát, annak rendezői, a most biróság elé utalt eszközökhöz hasonló *nemtelen módon* fogják is tovább folytatni.

— Az első félév eredményei mindenesetre megerősitettek abban a meggyőződésemben, — mondotta még a miniszter, — hogy *helyes volt a választásom, amikor Németh Antalt állitottam a Nemzeti Szinház élére.* A vezetésről nyilatkozni azonban ma még korai volna. A szinházi direktorok működésének értékmérői nem egyes sikerek, hanem az egész évad eredménye.

— **Bélrenyheség és kínzó főfájások,** a máj és az epeutak bántalmai, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes **„Ferenc József"** keserűvíz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a **Ferenc József** víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza és erélyes elvonó hatása következtében soványitó kúrákra is igen alkalmas.

A török és osztrák külügyminiszterek tárgyalása

BÉCS, dec. 28.

Tevfik Rüzsdi Arrasz török külügyminiszter Párizsból hazautazóban Bécsben rövid időre megszakitotta útját. Ez alkalmat adott neki, hogy részletes megbeszélést folytasson *Berger-Waldenegg* szövetségi külügyminiszterrel. A megbeszélés folyamán természetszerűen tüzetesen megvitatták mindazokat a külpolitikai kérdéseket, amelyek a mostani európai helyzetet meghatározzák.

Kényszerleszállást végzett a velence-budapesti repülőgép

SALZBURG, dec. 28.

A *velence—budapesti* vonalon közelekedő és ma Budapestről indult hárommotoros repülőgép négyfönyi legénységgel és egy utassal 13 óra 05 perckor *benzinhiány miatt Salzburgban kényszerleszállást végzett.* A repülőgép *délután folytatta útját Velence felé.*

Beomlott a templom menynyezete litánia közben Felsőzsolcán karácsony másodnapján

MISKOLC, dec. 28.

(A Budapesti Hirlap tudósitójának telefonjelentése.) Karácsony másodnapján délután csaknem végzetes szerencsétlenség történt *Felsőzsolca* község római katolikus templomában. A délután öt órakor tartott litániára Felsőzsolca és Alsózsolca község népe zsufolásig megtöltötte a templomot.

Röviddel a litánia kezdete után zúgni kezdtek a templom harangjai, a következő pillanatban, *irtózatos robaj közben a templom egyik boltivéről mintegy öt-hat méter szélességben és hosszúságban levált a vakolat és a boltivet támasztó kövek és lezuhantak a hivők tömegére.*

A hivők rémülten tódultak a kijárat felé, abban a hitben, hogy az egész mennyezet leszakad. *Hortaver* Viktor plébános pillanatok alatt átlátta a helyzetet és megnyugtatni igyekezett a hivőket, akik valóban *vissza is tértek, hogy segitsenek szerencsétlenül járt társaikon.* A lezuhant törmelékhalmaz alatt *négy eszméletlen súlyos sebesült feküdt, tizenöten könnyebb sérülést szenvedtek* és öten megsérültek a pánik okozta tolongásban is. A négy súlyos sebesültet másnap a miskolci kórházba szállitották.

Halász Imre felsőzsolcai lakos, aki koponyacsontrepedést szenvedett, válságos állapotban van. A könnyebb sebesülteket az előhivott körorvos látta el első segélyben. Mint a vizsgálat megállapitotta, a néhány héttel ezelőtt dühöngő hóvihar megrongálta a templom tetőzetét és *beszivrgás következtében meglazult a mennyezet is. A harangok okozta erős rázkódás idézte elő a katasztrófát.*

Kardjába dőlt Kina vezérkari főnöke

NANKING, dec. 28.

Hszufanting tábornok, a kinai hadsereg *vezérkari főnöke,* a Szunjatszen-mauzóleum előtt *kardjába dőlve, öngyilkosságot követett el.* A tábornok a kinai forradalom egyik legrégibb harcosa volt. Végrendeletében azt mondja, hogy vérét és szivét áldozza *Szunjatszen* szellemének, mert ily módon reméli azt, hogy az új Kina vezetőit visszatartja az önzéstől és az árulástól. Végrendeletének befejezésében azt irja, hogy halála remélhetőleg *a japánok elleni ellenállásra fogja buzditani a kinaiakat.*

Magyarán...

Az ifjú grófi publicistát nagyon elragadta az írói hév, de valószínű, hogy nincs tisztában egy és más ujságíró etikai szabályokkal. A többi között nem ismeri az ujságírásnak azt a világszerte elfogadott törvényét, azt a „gentleman agreement"-et, amely szerint ravatalok mellett egyáltalában nem szokás politizálni, legkevésbé szabad pedig egy halott nevében, vagy nevével politikai kirohanást intézni az élő ellenfelek ellen. Különösen disszonáns ettől a szabálytól való eltérés olyan halottal szemben, akit életében is és sírjába is az egész ország őszinte nagyrabecsülése kisért és akit pártkülönbség nélkül minden magyar ember nagyra értékelt. Ez a dolog etikai része. Van azonban a fiatal grófi publicista cikkével kapcsolatban a mesterségbeli részhez is megjegyzésünk. Azt írja ugyanis, hogy Korányi Frigyes példát mutatott, hogyan kell eredményesen küzdeni a „gyakran felölről megnyilvánuló pénzügyi dilettantizmus ellen" annak a férfiúnak, aki oly magas polcon állott, mint ő. Nem értjük és azt hisszük, hogy saját olvasói sem értették meg a grófi írónak ezt a mondatát. Az a bizonyos felsőbb hely, amelyet említ, a dolog természeténél fogva nem volt és nem is lehetett más, mint a pénzügyminiszter. A legutóbbi pénzügyminiszterek pedig maga Korányi Frigyes báró, Imrédy Béla és Fabinyi Tihamér. Ki ezek közül a dilettáns? Nagyon érdekelne, ha az ifjú publicista néven nevezné a gyereket. Mint idősebb és a szakmában avatottabb kartársai szives figyelmébe ajánljuk neki, hogy a komoly ujságírás egyik legelső feltétele az érthetőség és a konkretizálás.

*

A koradélutáni liberális ujság tollhegyre veszi a miniszterelnök karácsonyi nyilatkozatát és hogy találjon benne valami kifogásolni valót, egyszerűen megszokott fegyvereihez nyul és ezeket a kormány elnökének is habozás nélkül nekiszegezi. A miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy örül, mert „hozzá lehetett nyulni olyan kérdésekhez, amelyeket évszázadokon át még jóformán érinteni sem mertek", úgy akarja értelméből kiforgatni, mintha azt mondta volna, hogy „évszázadok alatt ilyen agrárpolitikai reformok nem történtek". Ez után a nyilvánvaló és célzatos „szellemi átértékelés" után büszkén vágja oda, hogy pedig hát negyvennyolc is volt valami! Valóban volt valami és aki Gömbös Gyulát azzal akarja megvádolni, hogy karácsonyi nyilatkozatában a negyvennyolcas reformokat lekicsinyelte, az vétkezik Deák Ferenc lakonikus sajtótörvénye ellen, amely úgy szól, hogy csak igazat szabad irni. Nem szabad tehát felelős államférfiak nyilatkozatait értelmükből kiforgatni, nem szabad olyan kijelentéseket a szájukba adni, amilyeneket nem tettek, mert ez az eljárás már a sajtótörvény büntető paragrafusai között való táncolás. Enyhítő körülményként csak szembeszökő tájékozatlanságát hozhatjuk fel a cikkíró mellett. Az ugyanis, aki azt mondja, hogy a hitbizományokat nálunk honvédelmi célokból (?!) alkották meg, minden jogot elveszitett, hogy a kormány hitbizományi törvényjavaslata fölött birálatot gyakoroljon.

a B.H. apróhirdetéseinek eredménye nagy

Szilveszterre pedig FOGAST veszek ZIMMER-nél!
BALATON B.H.R.T. FOGAS VÉD-JEGY
Aki szeletet kíván, egy nappal előbb rendeli meg. Telefón: 854-48, 81-6-79, 304-84, 33-5-59

Nagy gyászpompával temették el Korányi Frigyes bárót

Korányi Frigyes báró, nyug. m. kir. pénzügyminiszter, volt párizsi és madridi magyar követ, a Pénzintézeti Központ igazgatóságának elnöke, a Felsőház örökös tagja, számos magyar és külföldi kitüntetés tulajdonosa — mint jelentettük — karácsony ünnepének második napján rövid betegség után, tragikus hirtelenséggel, életének hatvanhetedik esztendejében elhunyt. A magyar közgazdasági élet e kiválóságának ma délben volt a temetése, a m. kir. pénzügyminisztérium várbeli palotájának gyászbaöltöztetett előcsarnokából. A magyar hivatali és közgazdasági közélet nagy gyászát már a pénzügyminisztérium épületének külső képe is mutatta. Díszbeöltözött lovas- és gyalogosrendőrök szakaszai sorakoztak fel a Szentháromság-téren és a pénzügyminisztérium boltozatos főkapuját már kívülről is gyászdrapériákkal övezték. Bent, az épületben, az I. emeletre vezető boltozatos lépcsőházban, véges végig hatalmas kandaláberek, fáklyák és díszgyertyák százai lobogtak, minden a gyász komor pompáját hirdette. A ravatal az I. emeleti vesztibülben volt felállítva, délszaki növények és lobogó gyertyák sokasága közt.

Már a délelőtti órákban gyülekezni kezdett a meghivott, elökelő gyászközönség. Az elhunyt *Korányi* Frigyes báró özvegye, három gyermeke, nővérei, sógora és fivére: *Korányi* Sándor báró, az európaihírű egyetemi orvosprofesszor, valamint a Korányi-család egyéb tagjai a katafalk jobb- és baloldalán felállított zsölyékben foglaltak helyet. Megjelentek a gyászszertartáson: *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter, *Kozma* Miklós belügyminiszter a kormány képviseletében; *Széchenyi* Bertalan gróf, a felsőház elnöke, *Kornis* Gyula dr., a képviselőház alelnöke, *Beöthy* László, a felsőház alelnöke, *Bethlen* István gróf, *Teleki* Pál gróf, *Károlyi* Gyula gróf, *Huszár* Károly ny. miniszterelnökök, *Karafiáth* Jenő, *Bárczy* István, *Wekerle* Sándor, *Scitovszky* Tibor, *Scitovszky* Béla, *Szterényi* József báró, *Bádoky Soós* Károly, *Gratz* Gusztáv, *Kerészites-Fischer* Ferenc, *Valkó* Lajos, *Pekár* Gyula, *Kállay* Tibor, *Purgly* Emil, *Ugron* Gábor, *Lukács* György, *Ivády* Béla, *Teleszky* János, *Zichy* Aladár gróf és *Zichy* János gróf v. miniszterek, *Nemes* Antal és *Józan* Miklós püspökök, özv. *Apponyi* Albertné grófné, *Vértessy* Sándor, a kabinetiroda főnöke, *Imrédy* Béla, a Nemzeti Bank elnöke, *Puky* Endre, a Közigazgatási Biróság elnöke, *Weiss* Fülöp, *Schandl* Károly, *Reményi-Schneller* Lajos, *Kornfeld* Móric báró, *Chorin* Ferenc, *Ullmann* István báró, *Madarassy-Beck* Marcell báró, *Erney* Kálmán, *Milos* György, *Darányi* Béla, a nagy fővárosi bankok és közgazdasági vállalatok elnökei és vezérigazgatói, *Mecsér* András, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke, *Samarjay* Lajos, a Máv. volt elnökigazgatója, *Strauss* István, a legfőbb állami számszék volt elnöke, *Hoyos* Miksa gróf, *Tánczos* Gábor meghatalmazott miniszter, *Szily* Kálmán, bárcházi *Bárczy* István, *Séthy* Lajos, *Iklódy-Szabó* Andor, *Thaly* Zsigmond, *Jakabb* Oszkár államtitkárok, *Ripka* Ferenc, volt főpolgármester, *Csilléry* Béla székesfővárosi pénzügyigazgató, *Zichy* Rafaelné grófné, *Szalay* Gábor báró, a posta volt elnökigazgatója, *Hubay* Jenő, *Tormay* Béla, a postatakarékpénztár elnöke, *Baranyay* Lipót, a Nemzeti Bank igazgatója, *Hatvany* Endre báró, *Grósz* Emil egyetemi orvosprofesszor, *Benkó* Ferenc, a Dohányjövedéki Központ volt vezérigazgatója, *Hiatky* Endre, a Rádió müsorigazgatója, *Láng* Lajos, *Apponyi* György gróf, országgyülési képviselők, *Erődy-Harrach* Béla müegyetemi professzor, *Bessenyey* Ferenc, *Sorg* Antal, *Villani* Lajos báró külügyminiszteri osztályfönök, *Paul* Iván pénzügyminiszteri tanácsos, *Lamote* Károly alpolgármester és számosan mások a politikai, társadalmi és közgazdasági, valamint a müvészeti közélet jelesei sorából. Részt vettek a beszentelésen a külföldi államok Budapesten székelő vezető diplomatái is igen nagy számmal, közöttük elsősorban *Colonna* herceg, budapesti olasz követ, *Schnurre* Károly dr. németbirodalmi követségi tanácsos és *Krupp* József báró, a budapesti osztrák követség első titkára.

A gyászszertartást — egyházi részről — *Baranyay* Jusztin pápai prelátus végezte, megfelelő papi segédlettel, majd *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter lépett az egyszerüségében is pompázatos katafalk elé.

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter bucsuztatója

Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter *Korányi* Frigyes báró ravatalánál a következő gyászbeszédet mondotta:

— Mélységes meghatottság fog el, amikor a m. kir. kormány, a miniszterelnök úr és a pénzügyminisztérium nevében utolsó istenhozzádot kell mondanom annak a férfiúnak a ravatala előtt, aki ime haló porában, utolsó földi útján visszatért abba a házba, amelyből magasra ívelő pályája kiindult. Amikor több mint negyven évvel ezelőtt először lépte át a pénzügyminisztérium küszöbét, már magával hozta egy kultúrán munkálkodó nemes család tradicióit, egy az irodalom és minden szép és nemes iránt fogékony fiatal lélek lelkesedését, külföldi tudományokkal is megalapozott alapos tudását, amelyet kivételes nyelvismerete is támogatott. A magyar pénzügyek házában egy nagy elit-gárda tagja lett, kiváló pénzügyi és gazdasági elmék táborában, akik a szaktudás, a műveltség és emberiesség ragyogó példái voltak. Magába szívta ennek az épületnek s ezzel a magyar közszolgálatnak nemes tradicióit, amelyek szerint a közhivatal nem foglalkozást, hanem hivatást, áldozatos kötelességteljesítést jelent, amelynek terén csak a valóban elhivatottak lehetnek vezetők.

— Tárgyilag is a nagy problémákon mélyítette tudását és élesítette szakértelmét. A monarchia nagy valutarendezésének idején került a minisztériumba, amelyen mint biztos fundamentumon felépitve, a hitel megteremtése s az állam és közgazdaság szolgálatába állítása lett feladata. Maradandó becsű tevékenységének egyik főrésze éppen a hitelügyek, főleg az agrárhitel terére esik, ahol mint a Magyar Földhitelintézet és a Magyar Agrár- és Járadékbank kormánybiztosa, majd az Altruista Bankot életrehívó törvénynek előkészítője és legfőképpen mint az Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatója örökitette meg nevét. Különösen utóbbi minőségében rendkivül sokat tett a helyes értelemben felfogott *szövetkezeti eszme* elterjesztése és gyakorlati érvényesítése érdekében. Hitelügyünk legfontosabb és legérzékenyebb területének, a pénzintézeti szervezetnek gondozása terén is, a Pénzintézeti Központ elnöki székében, — amit mindhalálig betöltött — feledhetetlen szolgálatokat tett a hazának.

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter a továbbiakban ismertette az elhunyt magasra ívelő pályafutását.

— Ha végigtekintünk életének utolsó másfél évtizedén, — folytatta a pénzügyminiszter, — az különböző pozíciókban, de mindig vezető és felelősségteljes helyeken teljesitett szünetnélküli, gondterhes munkában telt el, amelynek során nyert babérkoszorúi igen gyakran töviskoszorúk voltak. *„Patriae inserviendo consumor"* — *Felőrlődöm a haza szolgálatában.* Ezzel az egy mondattal, a nagy Bismarck jelmondatával, jellemezhető csak találóan ez a működése.

— Ezt a munkát csak olyan férfiú végezhette el, akinek nagy szaktudása és bőséges élettapasztalatai mellett egyéb nagy emberi tulajdonságai voltak. És ilyen erényekkel Korányi Frigyest bőkezűen megajándékozta az Ur. Önfeláldozás, önzetlenség, lebilincselő szeretetreméltóság, a valóban nagy férfiakat jellemző szerénység, amellyel mintegy eltakarni igyekezett rendkívüli és csodálatosan sokoldalú műveltségét, belső lelki jóság, mind hozzájárultak ahhoz, hogy úgy az ország határain belül, mint azokon messze túl is barátokat és csak barátokat szerzett magának és ami fő életcélja volt, nemzetének.

— A rideg számok tudósa a szeretet, a szív embere volt, akit jósággal telt szíve ölt meg éppen a szeretetnek ünnepén. Kedves mosolyával az ajkán halt meg, amit úgy kedveltünk nála és ami az ő nemes lelke ragyogó fényének volt megvillanása.

— Ezt a fényt, nemes lelkednek fényét itt hagyod számunkra, Korányi Frigyes. S ezt híven meg fogjuk őrizni. Vidd magaddal az örökkévalóságba szeretetteljes megbecsülésünket.

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter búcsztató beszéde után *Pósch* Gyula vezérigazgató vett búcsút az elköltözöttől, a Pénzintézeti Központ igazgatósága és tisztviselőkara nevében. Hangoztatta, hogy *Korányi* Frigyes báró egyéniségében az ész és a jellem alapos tudással és nemesszivüséggel párosult.

Weiss Fülöp mondott ezután rövid búcsztató beszédet a TÉBE megbizásából. Kiemelte, hogy Korányi Frigyes báró volt az, aki a legnehezebb gazdasági helyzetben sikerrel igyekezett kifejleszteni és újra erössé tenni a magyar hiteléletet.

Végül *Schandl* Károly dr., az OKH elnökigazgatója mondott gyászbeszédet, amelyben meleg szavakkal emlékezett meg Korányi Frigyes báróról, a magyar szövetkezeti gondolat gyakorlati megvalósitójáról, aki a szövetkezeti eszmékbe vetett hitét még a trianoni, megcsonkitott Magyarországon sem vesztette el.

Ezután a gyászmenet megalakult, a több, mint nyolcvan koszorút négy koszorúskocsira rakták, a díszes koporsót pedig hatlovas gyászhintón helyezték el. Végeláthatatlan autósor követte a halottasmenetet, egészen a kerepesiúti köztemetőig. Itt a Korányi-család sírboltjába helyezték örök nyugalomra Korányi Frigyes báró hült tetemeit. A gyászszertartás *Baranyai* Jusztin imájával fejeződött be.

A TÉBE gyászülése

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete *Korányi* Frigyes bárónak, a Pénzintézeti Központ elnökének elhunyta fölötti részvéte kifejezéseül december 28-án délelőtt 11 órakor a TÉBE tanácstermében *Weiss* Fülöpnek, a TÉBE-végrehajtóbizottság elnökének elnöklete alatt teljes ülést tartott. *Weiss* Fülöp elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg arról a nagy veszteségről, amely a magyar hiteléletet *Korányi* Frigyes báró elhunytával érte. Meleg búcsúszavai után, amelyeket a jelenlevők állva hallgattak végig, *Nyulászi* János dr., a TÉBE igazgatója, határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben megörökítik Korányi Frigyes emlékét.

Ezután *Scitovszky* Tibor dr., a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója, a fővárosi tagintézetek nevében, *Versényi* Tibor, a Debreceni Első Takarékpénztár vezérigazgatója, a vidéki pénzintézetek nevében emlékezett meg a nagy halottról.

A királyi hercegek részvéte

József kir. herceg tábornagy és Auguszta kir. hercegasszony Korányi Frigyes báró halála alkalmából a következő részvét-táviratot intézte az elhunyt özvegyéhez:

Legőszintébb sajnálattal értesültünk nagyrabecsült és érdemdús férje váratlan elhunytáról. Fogadja Nagyméltóságod és kérjük, tolmácsolja a gyászoló családnak legmélyebben érzett igaz részvétünket, amellyel fájdalmukat osztjuk.

József főherceg tábornagy
és *Auguszta* főhercegnő.

József Ferenc kir. herceg és Anna kir. hercegasszony Korányi Frigyes báró halála alkalmából a következő részvét-táviratot intézte az elhunyt özvegyéhez:

Szeretett férjének elhunyta fölötti mélységes bánatában őszinte részvéttel osztozunk.

Anna főhercegnő és
József Ferenc főherceg.

Hétfőn kerülnek forgalomba a kétpengős Rákóczi-érmék

A *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem emlékét megörökítő *kétpengős ezüstérmék* veréséről szóló 1935. évi XI. törvénycikk alapján vert kétpengős ezüstérméket a Magyar Nemzeti Bank budapesti főintézete és vidéki fiókjai útján *december 30-án hozza forgalomba.* Az ezeknek az érméknek forgalombahozásáról szóló hirdetményt a hivatalos lap december 29-iki száma közli.

Az érme egyik lapján *II. Rákóczi Ferenc fejedelem domborművi mellképe* van, a lap körirata: *„II. Rákóczi Ferenc 1676—1735".* A mellkép alsó szélén a tervező művész neve, *Berán L.* van feltüntetve. Az érme másik lapján *a magyar cimer a szentkoronával Rákóczi-korabeli virágdiszes barokk keretben* van elhelyezve. A cimer fölött körív-alakban *„Magyar királyság"* felirat áll. Ezen a lapon van az értékjelzés, a verési szám és a magyar királyi pénzverde jelzése.

Az érme súlya 10 gram, átmérője 27 milliméter.

ARTIN
hashajtót a házi patikába!

— **Köztisztviselők gyűlése.** A közszolgálati alkalmazottak nemzeti szövetsége szombaton tartotta országos elnöki bizottsági ülését. Neményi Imre dr. nyugalmazott államtitkár, társelnök megnyitóbeszédében az 1935. év nehéz küzdelmeiről beszélt. Javornitzky Jenő dr. miniszteri számvevőségi igazgató, vezértitkár bejelentette, hogy a KANSz a kinevezések, címés jellegadományozások, a segélyezés, az országos tisztviselői betegsegélyezési alap reformja, valamint a megélhetés megkönnyítése érdekében teendő intézkedések és általában a tényleges és nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak helyzetjavítása ügyében felterjesztéseket juttatott el a kormányhoz. A KANSz karácsonyi segély címén 3500 pengőt osztott szét 182 özvegy és árva között. Arató Gyula nyugalmazott helyettes államtitkár, ügyvezető elnök, Jánosfy-Jaczkovics Iván és Kontz Endre dr. nyugalmazott miniszteri tanácsosok, Csontai Győző tanügyi segédtitkár, Vargha István nyugalmazott postafőellenőr, Hank Olivér nyugalmazott postatakarékpénztári ügyvezető-igazgató, Mesterházy Jenő dr. tanár, Vértessy Lajos és Wallendums János altisztek felszólalása után az ülés sajnálattal állapította meg, hogy a kinevezés, a karácsonyi segélyezés és a vasúti arcképes igazolványok térítési összegének csökkentése ügyében történt közbelépések nem vezettek eredményre. Az egybegyűltek felhatalmazták az elnökséget, hogy a tisztviselők helyzetének javitására, a családvédelemért, az arcképes igazolványok díjának leszállításáért, a levonások megszüntetéséért és az egészségügyi kérdések reformjáért további lépéseket tegyen.

A NÉMETORSZAGI NAGY VASUTI KATASZTRÓFA kapcsán közli az **EURÓPAI ÁRU- ÉS PODGYASZBIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,** hogy minden gondos utasnak módjában áll menetjegye megváltása alkalmával a vasuti személypénztáraknál és a menetjegyirodákban biztositási bélyegjegyekkel egy utra, vagy ticketkötvénnyel hosszabb tartamu utazásra érvényes utazási balesetbiztositást kötni. A biztosítás a feltételek szerint az utazás ideje alatt bárhol előforduló mindennemü balesetre terjed ki. Ugyancsak válthatnak az utasok az összes állomásokon és utazási irodákban olcsó dijak ellenében minden veszély ellen szóló podgyászbiztositási kötvényeket is.

— **Az egészségpolitikai társaság az OTI reformjáért.** Nagyszámú szakemberekből álló közönség előtt tartotta meg az egészségpolitikai társaság szociális bizottsági szakosztálya első szemináriumi előadását. Gyertyámosy János dr. szakosztályi elnök megnyitója után Borbély Mihály dr főtitkár ismertette az OTI 1934. évi jelentését. Az OTI adatai alapján rámutatott arra, hogy a magyar munkásság szociális és biológiai jövőjéért — már jól felfogott anyagi érdekekből is — küzdenie kellene az intézetnek. Az óriási járulékhátralékok kiküszöbölésére bélyeglerovási tervezetet ismertetett. Megállapította az előadó, hogy a táppénz burkolt munkanélkülisegély is, melyben éppen a biológiailag értékesebb, egészséges munkás nem részesül. Ez a tény demoralizálóbb, mint egy esetleges munkanélküli biztosítás. Túlméretezett az OTI ügyvitele és káros a benne túltengő bürokratizmus szelleme. Ezeken a hibákon csak az intézet orvosi impérium alá helyezése segíthet. Az ankéten a pénztárorvosi közélet sok előkelősége vett részt, majd Born József, a társaság alelnöke vázolta a szeminárium célkitűzéseit.

— **Balatoni üdvözlő naptárak.** A szép angol szokásnak kíván hódolni a balatoni intézőbizottság, mikor évről-évre megjelenteti újévi üdvözlő naptárait. Ez alkalommal Gebhardt Tibor ismert tervező-festőművész munkája került ízléses és kedves kiállitásban kivitelre. A balatoni négy évszak varázsa derűs megoldásban emlékezteti a Balatont járt külföldit az ott töltött szép napokra. Az üdülőnaptárakból a balatoni nagyobb szállodák és fürdőtelepek szintén többezer példányt küldöttek szét külföldi vendégeiknek kedves megemlékezésül.

— **Erős, vérbő, kövér emberek** igyanak naponként, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József" keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, számottevően előmozditja az emésztést és kitünően szabályozza a vérkeringést. Az orvosok ajánlják.

— **Ingyenes olasz nyelvtanfolyamok.** Az olasz követség védnöksége alatt álló Instituto Italiana di Cultura igazgatósága harminc leckére terjedő ingyenes olasz nyelvü tanfolyamokat nyit felnőtt kezdők részére. A tanfolyamok 1936 januárjától áprilisig tartanak. A felvétel iránti kérvényeket január 3-tól 11-ig lehet beadni a Dante Alighieri-társaság helyiségeiben délután 5—7 óra között. (IV., Eskü-út 6, telefon: 881—28). A tanulóifjúság hasonló tanfolyamokra beiratkozhat a Barossutca 52. szám alatt működő olasz iskolában.

Rálőtt a menyasszonyára, azután öngyilkos lett egy jogszigorló

Szombaton délután kettős tragédia játszódott le Ujpesten, a Kolozsvári-utca 33. számú házban, amelynek egyik lakásában Magyarády Lajos iskolaigazgató lakik Magda nevű, elvált asszony-leányával. Ermel Gyula 24 éves jogszigorló már hosszabb idő óta udvarolt az asszonynak, s a napokban akarták megtartani eljegyzésüket is. Szombaton délután Ermel Gyula meglátogatta menyasszonyát, s azzal az ürüggyel távolította el a szobából a család tagjait, hogy négyszemközt akarnak beszélgetni. Alighogy magukra maradtak, a szomszédos szobában tartózkodó családtagok egymás után két revolverlövést hallottak. Berohantak, de a tragédiát akkor már nem tudták megakadályozni. Ermel Gyula holtan hevert a szoba padlóján, Magyarády Magda pedig bal mellén súlyos sebbel, eszméletlenül feküdt a földön. Értesitették a mentőket, akik életveszélyes állapotban szállitották kórházba a fiatal asszonyt. A helyszínére kiszállott rendőri bizottság a jogszigorló holttestét az újpesti temető halottas házába vitette, s megindította a nyomozást a véres szerelmi tragédia hátterének haladéktalan és teljes tisztázására.

Pánik a szatmári szinházban

Szatmár, december 28.

Nagy pánik zavarta meg a szatmári magyar színház pénteki előadását. A színtársulat a „Három ember a hóban" °című zenés vígjátékot adta elő. Az egyik szereplő, a behavazott ruhát utánozva, vattával szórta tele ruháját. Amikor aztán cigarettára gyujtott, a vatta hirtelen meggyulladt. A színész megrémült a felcsapódó lángtól, kirohant a folyosóra és a tűzoltók után kiáltozott. A kiáltozás behallatszott a nézőtérre is, ahol nagy riadalmat keltett. A közönség fejvesztetten kezdett menekülni. A helyzetet a színpadon lévő szubret mentette meg: nem vesztette el lélekjelenlétét és megnyugtatta a közönségnek még helyén ülő részét, hogy a tüzet már eloltották. Erre lassan visszatért a közönség másik része is. Közben sikerült eloltani a színész égő ruháját.

Már a pénzverde is gyanus Romániában

Bukarest, december 28.

Az Adeverul ezeket irja: A szenátusban törvényjavaslatot nyujtottak be, mely az ércpénz forgalmát szabályozza. A törvénynek az a célja, hogy jövedelmet biztositson a kincstárnak. A februári törvény csak 800 millió lej hasznot jelentett, a jelenlegi tervezet ezzel szemben 300—350 millió többletet biztosít az államnak. A forgalomba helyezett összes pénzmennyiség értéke 22 milliárd lejt tesz ki, ez azonban nincs valóban forgalomban, miután sok pénzt eldugtak és elzártak s így 10—12 milliárd forog a lakosság kezén az országban. Az új törvénytervezet értelmében az ércpénz ezután a forgalomban levő pénzek körülbelül 50 százalékát fogja kitenni. A stabilizációs törvény 2600 millió lej értékű ércpénz kibocsátását engedte meg, ezzel szemben 1935 februárjában már 4820 millió lej értékű ércpénz volt forgalomban. Az ércpénz mennyisége és összetétele fontos állami bevételt jelentet az utóbbi időben. Ezen az úton keres most új bevételi forrást a pénzügyminiszter, azért állitott fel pénzverdét az országban. Óvatosan kell bánni ezzel a veszedelmes fegyverrel, mert könnyen rosszul sülhet el.

Tragikus baleset litánia közben

Miskolc, december 28.

(Az Uj Magyarság tudósitójától.) Különös és csaknem végzetessé váló baleset történt csütörtökön, karácsony második napján a felsőzsolcai római katolikus templomban. Délután három órára, amikor a litánia megkezdődött, zsúfolásig megtelt hivekkel a templom. Alighogy megkezdte a litánia szertartását Hortaver Viktor plébános, a templom végéből nagy robaj hallatszott. A hivek mindnyájan hátranéztek és csakhamar pánik keletkezett a templomban. Az történt ugyanis, hogy a kórus falából három tégladarab kiszakadt és nagy zajjal zuhant le. A három tégladarab többeket könnyen, Halász Ferenc gazdát pedig, akinek fejére esett az egyik tégla, súlyosabban megsebesítette. A hivek, látva a szerencsétlenséget, egymást tiporva igyekeztek kimenekülni a templomból. Egyedül a plébános, Hortaver Viktor nem vesztette el lélekjelenlétét a hangyabolykénti felizgatott templomban és nyugalomra, megfontoltságra intett a hiveket. Néhány perc alatt kiürült a templom, mert a jelenlévők egymást ijesztgetve, nagy szerencsétlenségről beszéltek. Negyedóra mulva azonban a plébános felhívására mindenki visszatért az Istenházába, ahol azután szabályszerűen folyt le a litánia. A vizsgálat megállapitotta, hogy a kórus falazatát a tavasszal történt nagy szélviharok lazitották meg és ennek következménye volt, hogy a három tégla a karácsonymásnapi litánián kihullott a falazatból. A bajt csak elősegítette a legutóbbi nagy hóesés és vihar. A könnyebben sebesülteket lakásukon vették ápolás alá, Halász Ferencet pedig behozták a miskolci Erzsébet-kórházba.

A szilveszteri villamos- és autóbuszforgalom

A Beszkárt közli, hogy Szilveszter éjszakáján *a villamos* a hálózat túlnyomó részén egész éjszakán át közlekedni fog. Rendes útvonalukon járnak a következő viszonylatok: 3, 4, 6, 8, 9, 10, 23, 32, 38, 46, 49, 59, 67, 69/A, 72, 81, 83, 87, 88/A és „A". A rendestől eltérő útvonalon fognak közlekedni a 26-os jelzésű kocsik, az Eskü-tértől a Részvényserfőzőig, a 16/A jelzésű kocsik a pesti Dunaparton az Eskü-tértől a Rudolf-térig, a 42-es kocsik a Mária Terézia-laktanyán túl az 52-es viszonylatnak a Károly-körúton levő végállomásáig, a 44/A jelzésű kocsik az Uj Szent János-kórháztól a Keleti-pályaudvarig, végül a 61/A jelzésű kocsik a Déli-vasúttól a Szent Imre herceg-úton át, de csak a Horthy Miklós-körtérig. Több viszonylat nem közlekedik.

A *földalatti vasút* éjfél után 2 óráig fog közlekedni, Újév napján pedig az első földalatti vasúti kocsi már reggel 5 órakor indul.

A villamosok átlag 10—15 percenként indulnak, *egész éjszaka a rendes menetdijak lesznek érvényben, a szokásos üzemidőn túl közlekedő rendkivüli járatokon azonban kisszakasz nem lesz.*

Az *autóbusz* Szilveszter éjszakáján három útvonalon közlekedik, és pedig az „Sz" jelzéssel a Széna-térről a Boráros-térig, „B" jelzéssel a Boráros-térről a Rákóczi-úton, Szent Gellért-rakparton és a Horthy Miklós-úton a Lenke-térig és „L" jelzéssel az Oktogon-térről az Andrássy-úton, Lánchidon át a Déli-pályaudvarig. Ezenkívül természetesen közlekedni fognak a Rákospalotára, Pestszentlőrincre, Pestszenterzsébetre és Óbudára vivő rendes hajnali járatok, amelyek ezalkalommal is félhárom órakor indulnak. A környékbeli rendes éjjeli járatokon a vonaljegy ára 40 fillér, a többi járatokon az átszállójegy ára 50 fillér lesz, amely valamennyi vonalon kétszeri átszállásra jogosit.

FENYVES-NAPTÁR

HÉTFŐ 30 — Valódi hernyóselymek továbbá cloque, taftet-fleur és satinhátú újdonságok Bármelyik 2.90

KEDD 31 — Női ruhakelmék egyszinűek és mintázottak Bármelyik 1.90

SZERDA 1 — Női kombinék eredeti »Tündér«-márkával Darabja 1.50

CSÜTÖRTÖK 2 — Női harisnyák kis gyári hibával, finom matt kivitelben Párja 1.—

PÉNTEK 3 — Női divatgallérok igen ízléses kivitelben Darabja —.58

SZOMBAT 4 — Női blúzok finom flanellból és műselyemből Bármelyik 1.90 Praktikus szövetaljak 3.90

Az eladás időbeni korlátozása nélkül.

Fenyves ÁRUHÁZ KALVIN-TÉR 7 A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

— **Fordítsuk az újévi üdvözlésre szánt összegeket a tanulóifjúság segélyezésére.** A magyar nemzeti szövetség elnöke, Perényi Zsigmond báró, minden esztendőben azzal a kéréssel fordul a magyar társadalomhoz, hogy az újévi üdvözlésekre, névjegyekre, borítékokra stb. szánt összegeket fordítsa egy ennél sokkal hasznosabb célra: a szegénysorsú magyar ifjúság segélyezésére. A magyar nemzeti szövetség országos elnöke most is kibocsátotta a felhívást, hangoztatva, hogy nem szabad megfeledkeznünk a szegény tanulóifjúságról, főleg azokról, akik megszállott területről kerültek hozzánk, s akiknek száma az embertelen üldözések folytán egyre szaporodik. Kétségtelen, hogy a társadalmat a tél nyomorának enyhítése erején felül igénybeveszi, de ha nem tévesztjük szem elől, hogy az újévi üdvözlésekre mégis mindenki áldoz kisebb-nagyobb összeget, kétségtelen, hogy ezeknek az dvözléseknek pénzbeli adománnyal való megváltása külön megterhelést senki számára nem jelent. Bizonyos, hogy Perényi Zsigmond báró felhívása az idén sem téveszti el célját és sokan lesznek majd, akik adományaikkal hozzájárulnak a nehéz gondokkal küzdő magyar ifjúság megsegítéséhez. Az adományokat a magyar nemzeti szövetség címére (Budapest, V., Géza-utca 4) akár postautalványon, akár a 42.956. számú postatakarékpénztári csekkszámlán el lehet juttatni. Az adományokat a szövetség „Nagymagyarország" című folyóiratának februári számában nyugtázza.

Torokör gyógycukorka Réthy gyártmány

— **Euwe—Aljechin revánsmérkőzés — tavasszal?** A sakkvilágbajnoki revánsmérkőzést az egyik semmeringi szálló szándékozik megrendezni a tavasz folyamán. A szálló az összes költségek viselését elvállalta, s most már csak a két világbajnok megegyezését várják. A szálló a legutóbbi években már rendezett egy-egy ilyen érdekes mérkőzést egyrészt *Tartakower* dr. és *Mir Sultan Khan,* továbbá *Bogoljukow* és *Spielmann* nagymesterek között, amely a hindu nagymester, illetve Spielmann győzelmével végződött.

BERETVÁS PASZTILLA FEJFÁJÁS ELLEN

— **Tehnikus-bál.** A müegyetemi segélyegylet négyévi szünet után az idén ismét megrendezi fényes emlékü, hagyományos bálját. A régi, kipróbált rendezőgárdával karöltve, az új rendezőség mindent elkövet, hogy a bált minden eddiginél gazdagabb fantáziával és fényes külsőségekkel tegye felejthetetlenné a közönség számára. A január 15-iki bálon, amelyet a Vigadóban rendeznek meg és a tehnikustársadalom hatalmas táncestélyei sorában a hatvanötödik lesz, sok meglepetést és eredeti ötletet tartogatnak a bálozó lányok számára. A bániroda a müegyetemen működik, telefon: 59—5—92.

ÚJ MAGYARSÁG
Szinház Zene. film Művészet

Hóman Bálint kultuszminiszter erélyes nyilatkozata

a Nemzeti Szinház régi „fekélyes szelleméről", amelynek „kétségtelen bizonyitéka a névtelen levelek rendszere"

A leleplezett Upor Tibortól felháborodással és undorral fordul el a művészi közvélemény

Budapest művészi közvéleményében bombaként csapott fel az Uj Magyarság szombat reggeli leleplezése, amellyel lerántotta a leplet annak a maffiának az üzelmeiről, amely hónapok óta, előbb felfujt pletykákkal, végül *aljas módon terjesztett galád rágalmakkal kisérelte meg kompromittálni a Nemzeti Szinház igazgatóját és megzavarni azt a komoly, művészi munkát, amely a Nemzeti Szinház új rezsimje alatt folyik.* Az összes magánszinházak együttesen nem dolgoznak annyit, mint amennyit a romjaiból lassan feltápászkodó új Nemzeti Szinházi éra önként vállalt magára s ezt a munkát, annak esetleges sikerétől való félelmében, természetesen *minden eszközzel igyekszik megakadályozni az a kis klikktöredék, amely annakidején a Nemzeti Szinház falain belül tett lehetetlenné minden komoly és egészséges művészi megmozdulást,* most pedig, a szinház falai közül kiszorítva, *leshelyeiről igyekszik kutat mérgezni, uszitani, gyanút elhinteni és rontani. Hóman* Bálint kultuszminiszter annakidején éppen e tények felismerésében határozta el magát arra, hogy végez azzal a *„fekélyes szellem"*-mel, amely lehetetlen viszonyokat teremtett a szinházban s hogy mennyire igaza volt, arra teljes joggal hivatkozik alább következő nyilatkozatában, amelyet az *Uj Magyarság* munkatársának adott, abból az alkalomból, hogy világosság derült a bűnszövetkezet legfrissebb hőstettének: *a névtelen levelek kiséretében szétküldött obscén fényképek küldőjére, aki nem más, mint Upor Tibor, a Nemzeti Szinháznak még az év kezdetén, mint az emlitett szellem prototipusaként eltávolitott diszlettervezője.* A főváros művészi közvéleményében *egységes megvetést és megdöbbenést váltott ki a nemtelen tett,* amely *földalatti utakon megszervezett áldokumentumokkal, névtelen úton permetezte szét mérgét egy nemzeti és kulturális intézményünk vezetősége ellen, a legaljasabb indokból: azért, mert egyéni bosszúdühét akarta kielégiteni.* A sajtó túlnyomó része az egyedül lehetséges álláspontot képviseli a botránnyal szemben és a legsúlyosabb megállapitások kiséretében utasitja el magától a magyar művészi közéletben eleddig páratlan eszközökkel végrehajtott merényletet. Az Uj Magyarság munkatársa indokoltnak látta, hogy Hóman kultuszminisztertől kikérje véleményét a Nemzeti Szinház-ellenes földalatti aknamunka legújabb támadásáról s a kultuszminiszter úr a következőkben volt szives nyilatkozni:

— Az ügy bírói eljárás tárgya és arról érdemben a bírói ítélet előtt nem nyilatkozhatom. Németh Antal igazgató rágalmazás cimén kivánja az eljárás meginditását a szóbanforgó névtelen levél és a hozzámellékelt képek terjesztői ellen, a rendőrség viszont szeméremsértő cselekmény miatt indított eljárást. Mindenesetre bebizonyosult, hogy *igazam volt, amikor fekélyesnek neveztem — és ezt ma is fenntartom — azt a szellemet, amely a Nemzeti Szinházban annakidején úrrá lett. Ennek a fekélyes szellemnek kétségtelen bizonyitéka a névtelen levelek rendszere, amelyet a társadalmi élet legocsmányabb kinövésének tartok!* A támadások egyébként teljesen *céltalanok, mert Németh Antalnak évekre terjedő szerződése van,* amelyet csak a szerződés pontjaiba foglalt feltételek megsértése esetén lehet bármely oldalról felbontani. A szinház ellen indított hajszának kétségtelenül megvan a maga *személyi és üzleti háttere,* ezért én a magyar közönséget csak arra kérem, hogy *ezeknek a nagyon is átlátszó támadásoknak ne üljön fel.* Remélem, hogy ezt el fogjuk érni, még akkor is, ha a hajszát annak rendezői a most biróság elé utalt eszközökhöz *hasonló nemtelen módon fogják is tovább folytatni.* Ami még a Nemzeti Szinházat illeti: az első félév eredményei *mindenesetre megerősitettek abban a meggyőződésemben, hogy helyes volt a választásom, amikor Németh Antalt állitottam a Nemzeti Szinház élére.* De egyébként is a vezetésről nyilatkozni ma még korai volna, mert a szinházi direktorok működésének értékméről *nem egyes sikerek, hanem az egész évad eredménye.*

A kultuszminiszter erélyes nyilatkozata nyilván józanitólag fog hatni arra a boszszúvágytól lángoló szenvedélyre, amely vakon és süketen, saját maga alatt vágva el a fát, rohant neki a büntetőtörvénykönyv falának. A Nemzeti Szinház volt diszlettervezője, aki ilyen, igenis *nemtelen tettre vetemedett, elvesztette a jogát arra, hogy a magyar művészi közéletben helyetfoglalhasson.* Ezt a véleményünket alátámasztja a *Magyar Szinház* igazgatóságának kijelentése is, amennyiben kérdést intéztünk *Wertheimer* Elemérhez, a szinház igazgatójához, *milyen álláspontot foglal* el, milyen konzekvenciákat szándékszik *levonni a jelenleg alkalmazásában lévő névtelen levélíró-rágalmazó diszlettervező ellen,* — mely kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— Tulajdonképen csak az *Uj Magyarság* mai számából értesültem pozitiven arról, hogy a szinházi körökben régóta suttogva pertraktált szennyes ügy szerzője *szinházam kötelékébe tartozik.* A magam részéről *a legteljesebb mértékben elitélem eljárását s ezt a véleményemet nem vagyok hajlandó s nem is fogom véka alá rejteni.* Minthogy azonban az illetőnek szinházamnál éves szerződése van, *jogi kérdés is, hogy milyen konzekvenciákat tudok vele szemben a továbbiakban levonni, ennek megfontolását sürgős feladatomnak fogom tartani.*

Hatszázezer pengőért eladja a főváros a Magyar Filmirodának a Hungária-uti filmgyár telepét

A Pedagógiai Filmgyár végleges felszámolása, most, hogy a főváros és a filmgyár volt vezérigazgatója között folytatott hosszadalmas pereskedés befejezést nyert, szintén elérkezik az utolsó stációhoz. A filmgyár tudvalevőleg elvesztette egész alaptőkéjét, s miután a részvények kizárólag a főváros birtokában voltak, az egész veszteség a fővárost sujtja. Amikor a filmgyár felszámoltatását elhatározták, a gyártelep bérletére a Magyar Filmirodával kötött a főváros megállapodást. A szerződés, amelyet 1931-ben kötöttek, tiz évre szólt és abban a Magyar Filmiroda évi 27.000 pengő bérleti díj fizetésére vállalt kötelezettséget. A szerződés szerint a filmiroda nemcsak a gyártelep épületeinek, hanem a volt Pedagógiai Filmgyár berendezéseinek, gépeinek használatára is jogosult. *Az MFI a közelmúltban ajánlatot tett a fővárosnak a gyártelep és az egész berendezés megvásárlására.* Értesülésünk szerint a városházán kedvezően fogadták az ajánlatot és a közművelődési ügyosztály, amelynek hatáskörébe tartozik a kérdés, megállapitotta az eladás anyagi feltételeit. *Január első felében bizottsági ülés elé terjesztik az erre vonatkozó javaslatot.* Eszerint a Hungária-úti filmgyár telepét, amely 1215 négyszögölnyi területet foglal magában, a felépitményekkel, *a filmgyár egész berendezésével 600.000 pengőért adnák át a Magyar Filmiroda örök tulajdonába.* Az MFI az összeg fele részét azonnal, másik felét egy éven belül fizetné ki készpénzben. A Pedagógiai Filmgyár legutóbbi likvidációs mérlege szerint a berendezés és felszerelési tárgyak 200.000 pengő értékkel szerepelnek, ezek a gépek és felszerelési tárgyak azonban, mint emlitettük, a 600.000 pengős vételárban már bennfoglaltatnak.

A kamaratánc helyet követel magának Operaházunk műsorán

Bach és *Händel* korában a zenei műveltség annyira általános volt, hogy a pékinasok is kottából olvasták le a dallamokat, füttykomponistákat pedig nem ismertek. Elképzelhetjük. hogy mennyien csináltak akkoriban zenét, milyen temérdek tehetségtelen zeneszerzemény látott napvilágot. Az utókor szerencsére már csak a nagyok emlékét őrzi meg, az idő rostáján kizárólag az érték maradt vissza, az akkori emberek azonban, az úgynevezett kortársak, akkor sem tudtak oly éles válaszvonalat vonni jó és rossz között, vagyis, a kiváló zeneszerzőnek nem ment rózsásan a sora, sokszor méltatlan vetélytársakkal kellett küzdenie — s nem is annyira az elismerésért, mint a kenyérért. *Ma, ilyen általános, szinte a legtermészetesebb megnyilatkozási formája az emberek érzéseinek, világszemléletének és képzelődésének: a tánc.* Egy későbbi kor, ha majd megállapitja a tánc nagy szerepét a mai emberek életében, csak a nagy táncosokról és a leghiresebb táncköltemények ről fog megemlékezni. De nem vesz tudomást a tehetségtelenek veszedelmes versenyéről, amely megfojtással fenyegeti az igazi tánctehetségeket...

A mai ember — bármennyire paradoxonnak is tűnik — a táncművészet iránt árul el a legkisebb megértést és igazán komoly érdeklődést. Annyira természetenek találja a táncőrületet, a rádió műsorának legnagyobb része is tárncra ingerli a hallgatót, minden nyilvános étteremben táncot lát, sőt maga is táncol, a tánc forgataga annyira elszédíti, hogy rá sem feledkezik a szeme az igazi táncművész mozgásköltészetére. A budapesti közönség méltán elismert kiváló zenei érzékéről, a világ leghiresebb előadóművészei tisztelik a biztos, helyes megitélését, mégis ez a közönség többé-kevésbé tájékozatlanul viselkedik a táncművészettel szemben. A külföld ezen a téren már megelőzi.

Ötven éves Operaházunké elsősorban az érdem, hogy a magyar közönség ránevelődött a zeneművészet szeretetére, hogy finomodott zenei ízlése és megélesedett a kritikája. A közönség hálás is az Operaháznak és legelső kultúrintézményünket úgy könyveli el magában, mint *a magasrendű szórakozás szentélyét.* A nemes, az előkelő és a komoly műélvezetnek valóságos gyémántja az Operaház a közvélemény előtt: köszörüli, csiszolja, finomítja a művészi ízlést, fejleszti a műértést. *Nem lehet vitás, hogy abban a kuszaságban, amelyben elvész, észervételen sikkad el az igazi táncművészet, nagy tekintélyénél fogva csak egy olyan intézmény teremthet rendet, mint az Operaház, azáltal, ha felkarolja az igazi táncművészetet és helyet ad műsorában az úgynevezett kamaratáncnak.*

Operaházunk már évekkel ezelőtt megérezte, hogy az eddiginél nagyobb gondot kell fordítania a ballettekre. Magyar táncjátékokat is iktatott műsorába és felbuzdulva a nagy közönségsikeren, egyre növeli a játékrendjén szereplő táncdarabok számát. De ez még nem elég. Tovább kell mennie. *Meg kell honosítania az úgynevezett kamaratáncot. Egy ballettel együtt, egy estén, felléphetne például egy-egy világjáró nagy táncművész, amilyen Nimura Yeichi, a káprázatos japáni táncos, vagy amilyen Uday Shan Khar, a hindú tánctünemény.* Nagy szolgálatot tenne ezzel a kísérlettel az Operaház az igazi táncművészet érdekében, de közönségünk tánc iránti érdeklődését is erősítené, ízlését pedig nevelné. *A magyar táncanyag az orosz és a spanyol mellett a legjobb a világon.* Alkalmat kell adni kiváló tánctehetségeknek, hogy önálló számokkal is szerepelhessenek, ne csak a ballett-együttessel, mert a tömeges fellépés elöli önbizalmukat és megakadályozza táncgondolataik kiérlelésében. Meg vagyunk győződve arról, hogy a kamaratánc ápolásával nem egy tehetségünk azt fogja érezni magában, hogy ellenállhatatlan kényszer sarkalja, hogy önálló szólószámban fejezze ki érzéseit és gondolatait. *Szalay* Karola egy magyar Niddy Impekoven lehetne, ha venné magának a fáradtságot, hogy, mint a nagy német táncművésznő, naplót vezetne élményeiről és azokat a láb-, kéz- és az arcmimika nyelvén mondaná el. Nem késhet soká a hivatott táncköltő sem, akinek a mozgás szoborképeivel lerögzitett verssorait épúgy tanulni fogják kiváló táncművészek, mint egy-egy zongoradarabot vagy dalt.

H. G.

Augusztusban megszünik a másodhetes mozik kétslágeres műsora?

A moziszakmában elterjedt hirek szerint *az elsőhetes mozgószinházak azzal a tervvel foglalkoznak, hogy új helyárpolitikára térnek át és megszüntetik a félárú első előadásokat, helyesebben az első előadások fél helyárait.* Kühn Károly, az Uránia igazgatója, ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Hallottam, hogy újból fölvetődött egyes premier-mozgószinházaknál a helyárpolitika megváltoztatásának kérdése, bár szerintem változás ezen a téren alig vihető keresztül mindaddig, míg a másodhetes mozik kétslágeres műsorrendszere fennáll, ez pedig csakis a versenyegyezmények jövő év augusztus elsejével történő életbeléptetésével szünhetik meg. A terv szerint a premiermozik újból egynívóra hoznák az összes előadások helyárait, ezzel szemben *a helyárakat általában 25 százalékkal mérsékelnék.* Ez azonban egyelőre, tudtommal csak terv és csak annyi bizonyos, hogy a mai helyzet nem igen tartható fenn sokáig. Szerintem leghelyesebb volna, ha az előadások számát mérsékelnék, mert Budapest premierszinházak tekintetében túlságosan el van látva. A premierszinházak eleinte a legnagyobbrészt csak három előadást tartottak és csak később tértek át az első előadás félhelyáraira való tekintettel a négyelőadásos rendszerre.

Az új terv azzal a tapasztalattal van összefüggésben, hogy a félárú előadások csak látszólag bizonyultak jó üzletnek, kitünt, hogy ezek az előadások elvonják a rendesáru előadások közönségének jelentékeny részét, így a mozgófényképszinházak inkább károsodtak, mint nyertek.

Az idei legérdekesebb Szilveszter-esték!

Vigadóban 10 órakor | Király Szinházban 11 órakor

3 és fél órás szenzációs, változatos, nemzetközi műsor.
Jegyek Szinháznál, Koncertnél, (IV., Váci-utca 23) és a jegyirodákban.

A Városi Szinház szenzációs szilvesztere

Szinház. — Kabaré. — Opera. — Balett. — Varieté.

Németh Mária, Honthy, Yeichi Nimura. Békeffi, Salamon

Fellegi Teri—Kurucz Jánossal, Gárdonyi tréfája, Fodor és Mátray, Szendy, Bársony—Dajbukát, Szentpál-balett, Radó, Orosz kórus, Zoltán, Érdy, stb.
Jegyek Szinháznál, Koncertnél (IV., Váci-u. 23) és a jegyirodákban.

küldi. A kézbesítés után az elismervény az irodához visszaküldendő.

Csakis az előírásnak megfelelő jelvények viselhetők.

A büntető és egyéb törvényeknek a rendjelekre vonatkozó *rendelkezései* a magyar érdemrendre, érdemkeresztre és érdeméremre szintén alkalmazást nyernek.

Az alapszabályokat a kormányzó a miniszterelnök ellenjegyzésével írta alá.

Rökk Marikát háromszor dobta le a ló

— Az utolsó pillanatban érkezett, utazás előtt állok, — pattog *Rökk* Marika csengő hangja. — Édesanyám jó karácsonyi ételeit csak félig tudtam megenni, pedig milyen jól esett a hal, a töltöttkáposzta, a mákosmetélt és a diós bajgli. De majd tíz nap múlva talán folytathatom, ahol abbahagytam.

— Miért oly sürgős az elutazás?

— Két táviratot is kaptam Berlinből, hogy azonnal jöjjek, mert folytatjuk a „Forró vér" című második filmemet, amely közeledik a befejezéséhez. Fiú- és lány-szerepet kaptam ebben a filmben, tarkítva lóversenyfelvételekkel, a bécsiek egyenes felkérésére szerepel ebben a filmben néhány lovasjelenetem. A felvételek Mezőhegyesen és Budapesten folytak és az *Ufa kilencvenezer márkát költött el Magyarországon.* Gazdaságilag tehát magyar szempontból igen előnyös, Mezőhegyesen hároméves telivér lovakat kellett betörnöm. Ez lett volna a kisebbik hiba, de amikor ezek a félig vad csikók elvadultak a két hatalmas reflektortól, olyan ágaskodást vittek véghez, hogy nemcsak a legjobb főhadnagy-lovast vágták volna le, hanem földhöz csapták Mezőhegyes legügyesebb csikósát is, aki lovon nőtt fel. Ezek után nem szégyellem bevallani, hogy engem háromszor dobott le a ló, egyszer el is ájultam.

— Mit érzett a „Könnyű lovasság" budapesti premierjén?

— A fürdőbalett spicctánca után, amikor kitört a közönség tapsvihara, a színfalak mögött drukkoltam és ujjongtam. A mehanizált Rökk Marika kapta ugyan a tapsokat, aki a daloló vásznon tett ki magáért és milyen különös, hogy én, színfalak mögött, mindezt hallottam és úgy fogtam fel, mintha nekem szólt volna. Könnyes is volt egy kissé a szemem, amikor az előadás után hatalmas csokrot ölelgetve, kiléptem a budapesti közönség elé, fogadni a tapsokat. Boldog voltam, nem is annyira a magam sikere miatt, hanem azokért a szép elismerésekért, amelyeket a film kapott külföldi szakértőktől. *„Nagyszerű propaganda ez a film Budapestnek"* — mondották sokfelől. Az Isten is kedvezett nekünk, amikor verőfényes, gyönyörű idővel áldott meg a budapesti felvételek idején. A „Könnyű lovasság"-ot, mely 700.000 márkába került, az európai államok közül megszerezte Hollandia, Dánia, Svédország, Svájc Lengyelország, Szerbia, úgy rémlik, Románia is és Anglia. Franciaországban francia verzióval, mint önálló darab került forgalomba. No, és természetesen Ausztria, ahol már be is mutatták. De eljut a „Könnyű lovasság" Kanadába, Argentinába, Délafrikába, Egyiptomba és megvásárolta Paraguay, Urugay, Equador és Japán két filmkerülete.

— Miben szeretne legközelebb fellépni, kedves Rökk Marika?

— Csakis olyan darabban, amelyikben ló már nem szerepel. Legközelebb már „lóról leszállt lovasság" legyen a szerepem, vagyis száguldani szeretnék ezután is, azzal a lobogó szenvedélyességgel, amelyet útravalóul kaptam a színi pályára, de végre már valamilyen komoly, rokonszenves drámai szerepkörben.

— Mégis csak ragaszkodik a drámához?

— Nem lennék színésznő, ha nem a dráma jelentené álmom beteljesülését.

— Fellép — vagy nem lép fel a Mariorában?

— Én nagyon szeretnék ebben a darabban bemutatkozni Budapesten, de sajnos, az egyik színház, amelyik ezt a darabot igyekszik megszerezni, még félig-meddig orfeum és kérdés, hogy át tud vedleni operett-színházzá, a másik színház, amelynek vezetőségével tárgyaltam, bizonyos meghatározott estéken kötve van a korábbi megállapodás szerinti előadásokhoz, vagyis nem „en suite"-színház, s ez is baj, mert én egyhuzamban szeretném vendégszereplésemet megtartani.

— Mit hozott a karácsony?

— Kaptam egy *hét és háromnegyed karátos brilliánsgyűrűt,* továbbá egy pompás autót, amely karácsonyra nem készült el, mert februárban kerül a németországi autókiállításon bemutatásra. *Benz-Mercedes* harmadik típusú, külön nekem készített autójáról van szó, egészen modern, hat cilinderes, négyüléses, special cabriolet-kocsi. Csinos összegbe is kerül, — el merjem árulni? — tizenhatezer márka az ára.

— De meg is dolgozza Marika. Hogy van naponként elfoglalva?

— Reggel negyed héttől, éjjel fél és egy óráig.

— Hogy lehet ezt kibírni?

— Csak az olyan erős szervezettel, amilyen az enyém s részben azért is, hogy levegős helyen lakunk, akárcsak Pesten, a Hüvösvölgyben, Berlinben is a külső villanegyedben. A „Forró vér" filmen együtt szerepeltek egy kedves komikus színésszel, Paul Kemp-el, aki a Merkurt alakította „Istenek a tilosban" című filmben. Két filmben játszik egyszerre és a mi közös filmünkben csak az esti és éjjeli órágban ér rá játszani, ezért kell nekem hajnaltól éjfélig talpon lennem és dolgoznom.

H—ts

December 31-én megnyílik
Mátraházán a Napsugár üdülő
uj, minden kényelemmel.
Felvilágositást ad a szálloda és Budapesten: „FORFAIT" Utazási és Menetjegyiroda R.-T. Kossuth Lajos-utca 1
Telefon: 872-66

ÉVVÉGI ROVANCSOLÁS

Irta: Megyery Ella

Nem vagyok visszanéző-természet és sosem csináltam mérleget arról, ami elmult. A pénzemet se szoktam számolgatni, beosztani: belenyúlok, amíg tart és nem kalkulálok utána, ha elfogyott. Az élet tartozik-követel-rovatát se állítottam össze soha, s hogy most egy kicsit fellapozom az üzleti könyveket, csak olyan reflexmozdulatos, unatkozó gesztus, amilyennel a boltos tesz-vesz a kassza körül Szilveszter előtt. Az évnek vége — vele együt kicsit újra az életnek is — s a forgalmat, az eredményt már úgyse lehet megjavítani. Az ember fáradt is hozzá, mert sok minden van mögötte, az egész élet álomszerűvé mosódik lassan, távoli és zürzavaros lesz, valószínűtlen eseményekkel zsúfolt. Apró dolgok, de ilyen apróságokkal telik el az idő, ilyen cselekélységek adják a napi anyagot, amelyet szellemmel és fizikummal fel kell dolgozni, restancia nélkül. Jön egy idő, mikor mindnyájan rájövünk a francia impresszionista festők tehnikájára: a részleteket sattirozzuk ki és elmázoljuk, elejtjük, elnagyoljuk az egészet...

Pars pro toto — mondjuk, filozófiai tájékozottsággal s bevétel-kiadás végösszegén átlapozva, a mellékrubrikák ceruza-tételeit nézegetjük... kicsit csóválva a fejünket: hogy tudott kijönni ilyen sokból ennyi kevés?

*

Egy ujjal, találomra, pötyögtetek az élet-változatok oktávjain: mi is volt, lássuk?

Volt először is az utazás, amely legbőségesebb választékot nyujthat a világból, mint egy körültekintőn összeállított mintakollekció. Utaztam trópusi fehér-expresszen, riviérai kékvonaton, államfők szalónkocsiján, afrikai marhavagonban és fafekhelyű észt hálófülkékben; ültem hidroplánon és nyíri taligán, fehér tevén, drapp tevén, struccon, szamáron, öszvéren, sivatagi hernyóautón, zömöklovú orosz szekéren, rubaskás parasztok, részeg balalajkázók közöt, nagy kondár scsi-levessel az ülés alatt. Rénszarvas-szánon vágtam neki a Jeges-tengernek, zuhatagjáró csónakon a finn vízeséseknek és madeirai bivalyfogattal a kialudt lávahegynek az Atlanti-óceánban, ahol mindenen érett ananász-szag tapad és nagy, zöld papagályok himbálódznak az üzletajtók fölött, mint eleven cégérek. Eszeveszett hőségtől ájuldoztam januárban és dideregtem augusztusban, fent, a lappkunyhók rőzsetüze előtt; sieltem júliusi havon a Jungfrau homlokán és fürödtem olvadt zafirban az afrikai tengerek februári délelőttjein, vagy holdfénynél egy-egy óceánjáró pompeizöld vízmedencéjében Newyork és Nápoly, Portsaid és Aden között... s a felhőket néztem, amelyek ezüstbolyhosan úsztak felettünk s a fülledt, puha félhomály a búzaszagú magyar nyarakra emlékeztetett.

Duskáltam annyi pénzben, hogy kisujjal bankettet adhattam egy húsztagú társaságnak a berlini Adlonban egy Cortot-koncert után, pedig csak annyi közöm volt hozzájuk, hogy Helgolandban együtt etettük a sirályokat; s voltam olyan szegény, hogy napokig espresso-feketén éltem s a nőbarát sziciliai hordárnak meg kellett engednem, hogy indulásig bent üljön a fülkémben és „lediskurálja" a két lira poggyászdíjat. Diplomáciai fogadások, bálok, vacsorák forgatagában ragyogtam hétszámra... s voltam olyan egyedül, hotelszobák ágyszélén ülve este hétkor, templomok hervadt-virágszagú csöndjében, vagy egy-egy idegen város kirakatai közt őgyelegve, hogy a hangom saját fülemnek is sértő-ismeretlenül kongott, mikor a postán azt mondta: „ajánlott", vagy a pincérnek: „köszönöm, inkább vörösbort..."

Vettem kölni vizet Kölnben, gyufát Stockholmban, csipkét Brüsszelben, ibolyát Pármában, rachatot Istanbulban, madcirahímzést Madeirában, máltai keresztet Máltában, olajfaolvasót Jeruzsálemben, jerikói rózsát Jerikóban, toledói tőrt Toledoban — ettem nyársonsült birkamáját Delphiben, banánt a Kanáriszigeteken, tevevirstlit Marokkóban, datolyát Tuniszban, mandulás galambot Tel-Avivben, lazacot Rigában, Linzer-tortát Linzben, „öhöm"-öt a Hortobágyon; ittam Sherryt Jerezben, Portót Portóban, Madeirát Madeirában, Lacrima Christit a Vezuvon, tokajit Tokajban, rajnaibort a Rajnán, Malagát Malagában, svéd puncsot Svédországban, pálmabort Tripoliszban, pezsgőt Champagneban, wodkát Varsóban, erjesztett feketekenyérlevet aranykupolás ó-orosz kolostorokban, Bordeaux-t Bordeaux-ban, Chartreuse-t Chartreuseben, Münchner Pschorrbreit Münchenben, desztillált esővizet Gibraltárban. Láttam Napoleon elbai ágyát és Széchenyi István szobáit Döblingben, láttam fejem fölött a vörösopál Északi fényt és Dél Keresztjét Asszuán whiskyvel hűtött éjszakáin. Sétáltam Versaillesban, a pradói múzeumban, Montecarlo és a Népszövetség zöldasztalai között; a sakkarai gúlasírokban, Tutankhamen kriptájában s az „aranybandús" Mykene Oroszlánkapuja alatt, Homeros ibolyaszínű tengerén. Beszélgettem Lagerlöf Selmával, Unamunóval és Pirandellóval, Brianddal és Hitlerrel, Sven Hedinnel, Josephine Bakerrel, Matuskával és Antoine-nal, táncoltam Kemállal és veszekedtem Trotzkijjal, shakehandeltem Pilsudskival, Mussolinival, Junkerssel s egyik legnagyobb közszereplési élményem egy cionista-kongresszus volt Bécsben, ahol olyan tipusokat és zsánerképeket ismertem meg, hogy napokig nem tudtam a döbbenetemből felocsudni...

Megbuktam, mint képviselőjelölt és keresztanyja lettem a Filléres Gyorsnak. Mürzzuschlagban megnyertem egyszer a tombolát és Nizzában egy sálverseny harmadik díját: más, kiemelkedőbb diadalaimra pillanatnyilag nem emlékszem. Viszont hozzá kell tennem, hogy a sál csak kölcsönsál volt s a szám-kikiáltó, a derék Resl, most már tisztán látom, némi részrehajlásokkal viseltetett irányomban, miután lelkiismeretét akkor már másfél flakon elhasznált kölnivizem terhelte...

Karácsonyi körkérdések egyébként néha tőlem is megkérdik, mi a véleményem a nők előretöréséről s hogy mi volt idáig a legnagyobb szenzációm?

Megfigyeltem magamon, milyen félrevezetően tetszetős, formás válaszokkal igyekszem kiszolgálni mindig ezeket a raffinált keresztkérdéseket, a másról beszélés gyanus buzgalmával. Mert én már tudom azt, amiről a körkérdések még nem is álmodnak: hogy a nők már szívesen visszacsinálnának mindent, s hogy az életben sohasem a „szenzáció" a fontos, hanem ami „közben" történik. Ami akkor történik, amikor nem történik semmi, csak maga az élet történik, azzal a közönyös és hétköznapi rendjével, amelyet csak élni lehet, de beszélni róla nem lehet, még ilyen évvégi rovancsoláskor sem...

Páristól függ, melyik párt kerül uralomra Romániában

Bukarest, december 28.

A belpolitikai helyzetet a karácsonyi nyugalmi időben meglehetősen érdekes szempontból ítélik meg. Feltűnő ugyanis, hogy a különböző pártok vezetői valósággal kitódultak Párisba, hogy ott puhatolódzanak és tárgyalásokat folytassanak. A politikai helyzetet alaposan ismerő helyen az a vélemény alakult ki, hogy a legközelebbi hónapokban az a párt kerül uralomra, illetve marad uralmon, amelyik egyrészről meg tudja szerezni a kétmilliárdos francia fegyverkezési kölcsönt, másrészről kellő garanciát tud nyujtani arra, hogy Románia ezeket a fegyvereket semmi körülmények között sem fordítja a kölcsönző állam ellen.

Bibó Lajos: Nincs irgalom

A Franklin-társulat kiadása

Bibó Lajos új regényének kerete: egy vakáció története, a témája: egy gyermek megérése férfivá. A gyermek lelkivilágából hirtelen és súlyos megrázkódtatás vezet át a férfinak a világgal szemben elfoglalt álláspontjához és ez az átalakulás mély nyomokat hagy az egész ember fejlődésén, későbbi életén és öntudatán. Bibó Lajos komolyan, súlyosan és a régi emlékezés bensőséges melegével adja elő ezzel kapcsolatos mondanivalóit, amelyek a regény első lapjától kezdve az utolsóig fogva tartják az olvasó érdeklődését.

Nagy emberi és írói fejlődés tanujele Bibó Lajos munkásságában a *Nincs irgalom.* Elsősorban talán emberábrázolásban fejlődött: élesen, tisztán és érdekesen állítja be a regény cselekményébe családtagjait, a falu embereit, egyik figura színesebb és életteljesebb a másiknál. Talán még feltünőbb a kompozició egysége és erőteljessége. Bibó Lajos eddigi legjobb írásaiban is érezhető volt bizonyos szertelenség, a részletek túlságos hangsúlyozása az egész rovására. Ez most megszűnt, a *Nincs irgalom* egyetlen jól megkomponált és hiánytalan egységben adja elő a történetet. Változatlanul megtartotta viszont Bibó elbeszélő értékeit, fantáziáját, írásművészetének fényét és színét. Komoly, okos és szép könyvet adott a karácsonyi magyar könyvpiacnak, a legjobb regényt, amelyet eddig produkált és ezzel megkezdte azoknak az igéreteknek beváltását, amelyeket eddigi sikerei jelentettek. A *Nincs irgalom* jelentős lépés Bibó Lajos írói pályáján, amelytől még igen komoly értékek termelését várja a magyar irodalom.

Thury Lajos

A szeneskocsi alatt beomlott az uttest

Szombaton délután a Nagymező-utca 34. számú ház előtt szokatlan közlekedési baleset történt. Három teherkocsi haladt végig szénporral megrakodva az utcán, mikor az utolsó kocsi alatt hirtelen megnyilt az úttest és a súlyos teherrel rakott stráfszekér egész alvázáig belezuhant a gödörbe. Pillanatok alatt nagy tömeg vette körül a szerencsétlenül járt kocsit, amelynek lovait valósággal úgy kellett a magasból leszedni, mert az állatokat nyaklóiknál fogva felrántotta az elsüllyedt szekér. A villamosközlekedés is megbénult, a szénporos kocsi ugyanis pontosan a sínek mellett süllyedt el. Hamarosan megérkezett a Beszkárt szerelési kocsija, s daruval kiemelték a gödörből a szekeret. Természetesen ez a munka nem ment simán, a villamosok egymásra torlódtak s a baleset másfélórás fennakadást okozott a közlekedésben. Megállapították, hogy a szeneskocsi alatt a szennycsatorna omlott be. Ugy látszott, hogy teljesen megbénul a Nagymező-utcán keresztül lebonyolódó villamosközlekedés, mert a sínek alatt is beomlott a föld. A Beszkárt műszaki emberei tüzetesen megvizsgálták a beomlott utcarészt, s a vizsgálat eredménye az lett, hogy a kocsikat lassu tempóban ugyan, de áteresztették a gödör felett, mert a sínek nem történt semmi baja.

Upor Tibor nyilatkozik

Az Uj Magyarság a legutóbbi napokban részletesen beszámolt Upor Tibor, volt Nemzeti Színházi diszlettervező, névtelen levelezéseiről, hamisított képeiről és mindennek rendőri fejleményeiről, amelyek színházi vonatkozásban igazán példátlan felháborodást keltettek a magyar közönség körében. Ugy éreztük, hogy az egész csúnya ügy a nyilvánosság elé tartozik, mert bemutatja a közönségnek a levitézlett Nemzeti Színházi klikket, vagy maffiát, annak működését, módszereit és részben leleplezett, részben még a sötétben bujkáló vezető embereit. Már Németh Antal dr. kinevezésének napjától mostanáig láttuk, hogy minden oldalról csöppet sem válogatós eszközökkel folyik ellene a bosszúhadjárat és rágalmazás, ilyen semmiféle mocsoktól vissza nem rettenő elszántságra azonban senki sem volt elkészülve. Ezért fogadta az egész országban a megdöbbenés csöndje a beszámolót a legutóbbi eseményekről. Ilyen körülmények között különösen feltünőek azok a fejlemények, amelyek szombaton támadtak az ügy pertraktálása során. Akadt Budapesten egy napilap, amely nyilvánosságot ad a védekező Upor Tibornak, aki most már nem csupán gyanusítottja az ügynek, hanem annál több, hiszen rendőrségi kihallgatása során tettét bevallotta. Upor Tibor nyilatkozik és lehetséges, hogy ez egészen új divat kezdetét jelenti a nyilatkozatirodalomban. Ezekután elvárhatjuk, hogy a jövőben a rendőrségi, vagy az ügyészségi kihallgatásról egyenesen nyilatkozni mennek a gyanusítottak, terheltek, elítéltek és megfelelő hősi pózba helyezkedve, szólanak a közönséghez hamisításokról, miegymásról.

Upor Tibor ezt a játékot játssza mostani posthumus nyilatkozatában, amely mellett éppen ezért nem lehet elmenni szó nélkül. Upor Tibor bevezetőül úgy érzi, hogy ő is beletartozik a Nemzeti Színház fekélyes részébe, amelyről annakidején, Németh Antal dr. kinevezése után a kultuszminiszter szólott és amelyet ki akart operálni az intézményből. Upor Tibornak egyéni benyomása ez, amellyel kár volna vitába szállni, hagyjuk meg számáre ezt az erkölcsi öntudatot. Ezekután hosszabb fejtegetés következik arra vonatkozólag, hogy a hamisított fényképek valódiak, Upor Tibor a bizonyítékok egész halmazával rendelkezik és azokat dacos felháborodással az illetékes fórumok elé akarja terjeszteni. Egyebekben mindent beismer, mindent vállal és mindenért helytáll, nemes haragjában ezt tette már az első pillanattól fogva. A névtelen levelek tulajdonképpen nem is névtelen levelek, vagy legalább nem tekinthetők a szó csúnya értelmében vett névtelen leveleknek, valami különleges, nemesebb értelmet kell adni azoknak és mint ilyeneket kell őket megőrizni a magyar levélírás gyöngyei között.

Mindez a hősi lendület kissé kómikusnak látszik, így utólag Upor Tibor kertelés nélkül, férfias egyenességgel vállal mindent, amit már úgyis rábizonyítottak, helytáll mindenért, amiért akkor is helyt kell állania törvények és büntető rendelkezések értelmében, ha nem tetszik neki. A nagy egyenesség helyesebb és hatásosabb lett volna a dolgok kezdetén, a levelek megírásának és szétküldésének idején. Akkoriban felemelő és megnyugtató hatása lett volna a levelek befejezéseként Upor Tibor hiteles és nem hamisított névaláírásának, amely feleslegessé tett volna mindenféle nyomozást, bizonyítást és kihallgatást, amely után egyenesen következett volna a most ajánlott, visszás érzelmeket keltő bizonyítás. Mindez nagyon elkésett handabandázás és csak fokozza azt a bizonyos undor-érzést, amelyet a nyilatkozatot közlő liberális orgánum testvérlapja fejez ki az üggyel kapcsolatban.

Nem, ebben az ügyben nincsenek többé kétes pontok, vagy vitás momentumok. Az első pillantásra nyilvánvaló, hogy az erkölcsi züllésnek ilyen visszataszító megnyilvánulásaira, a rágalmazás, a hamisítás eszközeinek ilyen irányú fejlesztésére semmi szüksége sincs a magyar színházi világnak. Ezt az ügyet minden részletében tisztázni kell, meg kell állapítani, vannak-e a háttérben még mások is Upor Tibor mögött, felelős-e rajta kivül is valaki a történtekért. Upor Tibornak természetesen vállalnia kell a büntetésnek ezt a mértékét, amelyet a bíróság megfelelőnek talál majd cselekményére, válalnia kell hősi pózban, magasztos nyilatkozatok közben, vagy lehorgasztott fejjel, szótlanul, amint éppen hangulatának megfelel. És azután tisztában kell lennie azzal, hogy az ő számára nincs többé hely a magyar színházi világban és általában a magyar életben. Eljátszotta már kisded játékait és vele együtt mindazok, akik hasonló manőverek titkos támogatására képesek, akik bosszúvágyukban elvakulva, sértett hiúságukban lázongva, szakadatlan nyugtalanságban akarják tartani a becsületel dolgozó színházat és azon keresztül az egész közvéleményt.

A kormányzó jóváhagyta a magyar érdemrend és érdemkereszt módositott alapszabályait

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A Budapesti Közlöny december 29-i száma a következő legfelsőbb elhatározást közli:

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére az 1922. évi június hó 14. napján kelt kéziratommal alapított *magyar érdemkeresztnek és érdeméremnek* 1923. évi június hó 19. napján Gödöllőn kelt elhatározásommal jóváhagyott és későbbi többrendbeli elhatározásaimmal módosított alapszabályait összefoglalva, a magyar érdemkereszt elnevezésnek *magyar érdemrend* elnevezéssel való felcserélésére és a magyar *arany, ezüst* és *bronz* érdemkereszt létesítésére vonatkozólag tett módosításokkal és kiegészítésekkel újból jóváhagyom.

Kelt Budapesten, 1935. évi december hó 23. napján.

Horthy s. k.
vitéz Gömbös Gyula s. k.

*

A magyar érdemkereszt elnevezésének megváltoztatását az tette szükségessé, hogy az egyes államokban nem engedik meg az állampolgároknak, hogy idegen állam kitüntetési jelvényeit elfogadják, hanem csak rendjelek elfogadását és viselését engedélyezik. Ez a nemzetközi szokás tette indokolttá a magyar érdemkereszt jelvényeinek a magyar érdemrendbe való foglalását, ami azonban csak *elnevezésbeli változás,* a jelvények a jövőben is ugyanazok lesznek, mint eddig.

A magyar érdemrend fokozatai az új szabályok szerint: *nagykereszt, I. osztályú kereszt, középkereszt a csillaggal, középkereszt* (azelőtt II. osztályú érdemkereszt), *tiszti kereszt* (azelőtt III. osztályú érdemkereszt), *lovagkereszt* (azelőtt IV. osztályú érdemkereszt). Az V. osztályú érdemkereszt *megszűnik,* ehelyett a magyar *arany, ezüst* és *bronz érdemkeresztet* fogják a jövőben adományozni.

A magyar érdemrend, kereszt és érem alapszabályait módosítva és kiegészítve jóváhagyta a kormányzó, s azok paragrafusonkint napvilágot látnak, összefoglalva. a hivatalos lapban. Az I., II. és III. paragrafus az érdemrend célját és a különböző keresztek leírását tartalmazza. A IV. paragrafus szerint, amennyiben a katonai szabályzat vonatkozó rendelkezései nem írják elő a kereszt jelvényeinek eredeti alakjukban való viselését, úgy ezek *viselhetők miniatür alakban, „kis díszitmény" elnevezéssel.*

A fegyveres erő tagjainak rendjelviselése

A következő szakaszok fontosabb rendelkezései:

A fegyveres erő tisztjei és rangosztályba sorolt egyénei a Magyarország főméltóságú kormányzója mint legfőbb hadúrtól első ízben nyert dícsérő elismerés látható jeléül egy *bronz* érmet, a másodízben nyert elismerés jeléül pedig egy *ezüst* érmet és az elismerés minden további nyilvánítása esetén ennek az éremnek a szalagján *egy-egy 5 mm széles síma ezüst pántot* viselnek.

„Azok a tisztek és hasonállásúak, kik a főméltóságú kormányzó úr 1930. évi szeptember hó 15. napján Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása alapján a világháborút követő események következtében *elintézetlenül maradt kitüntetési javaslatok* alapján kiállított igazolvánnyal rendelkezvén, háborús érdemeik utólagos elismeréséül *„dícsérő elismerésben"* részesültek, e „dicső elismerés" látható jelét, a *magyar bronz érdemérmet* a piros-fehér-keskenyszegélyű sötétzöld szalagon — a szalagra feltűzött azon kitüntetés *kisebbített* alakjával, melyről az igazolvány szól, — mindazok, akiknek igazolványa *kardos* kitüntetésre vonatkozik, kardokkal, a többiek pedig kardok nélkül — a háborús kitüntetések, még pedig *a bronz katonai érdemérem* a katonai érdemkereszt szalagján, után — viselik.

Az »elismerés« és »teljes elismerés«

Polgári személyek a Magyarország kormányzója részéről nekik első ízben tudtul adott „elismerés" látható jeléül a fentebb említett bronzérmet, a másodízben kifejezett elismerés jeléül pedig az ezüst érmet viselhetik azzal az eltéréssel, hogy a szalag egyszínű sötétzöld. Az „elismerés" újbóli tudtul adását egy-egy 5 mm széles ezüst pánt jelzi.

A polgári személyeknél a *„teljes elismerés",* katonai személyeknél pedig a *„különös dícsérő elismerés"* látható jeléül belül keskeny fehér zománc babérkoszorúval övezett ovális aranyozott bronz érem viselendő.

A „teljes," illetve „különös dicsérő" elismerés újbóli kifejezését egy a szalaggyűrűre alkalmazott zománcozott magyar címerpajzs, harmadszori kifejezését pedig egy szalaggyűrű körül alkalmazott keskeny, zöld zománccsik jelzi.

A rendjeladományozás egyéb szabályai

A *„Bátorság-érdem"* adományozható azon katonai vagy polgári egyének részére, akik *személyes bátorsággal* véghezvitt tettükkel különös érdemet szereztek.

Az érdemérmek egyik válfaja, amely az első pontban említetthez hasonlólag szintén kifejezetten adományozás tárgyát képezi, *a magyar ezüst- és a magyar bronz érdeméremm.*

Az államfő életfogytiglan tulajdonosa a nagykeresztnek.

Az érdemrend, érdemkereszt és az érdeméremm adományozása díjmentesen történik.

Az érdemrenddel, érdemkereszttel és az érdeméremmel *oklevél nem jár.* De azok, akik ebben a kitüntetésben részesültek, *rendelvényt* kapnak attól a minisztériumtól, mely az adományozás iránt az ország Kormányzójához előterjesztést tett.

Aki magyar érdemrenddel, érdemkeresztel, illetve érdeméremmel ki van tüntetve, az jogosult magát a magyar érdemrend, érdemkereszt, illetve érdeméremm *tulajdonosának* nevezni, kiváltság az adományozással nem jár.

Az érdemrend, éremkereszt és érdeméremm magánalkalmakkor *kisebbített alakban* (en miniature) is viselhető.

A magyar érdemrend tulajdonosai, ha később egy magasabb osztályúval tüntettetnek ki, *az alsóbb osztályú magyar érdemrendnek is tulajdonosai maradnak és azt viselhetik.*

A magyar érdemrend, érdemkereszt és az érdeméremm a tulajdonos elhalálozása esetén az érdemrend *irodájához visszajuttatandó.*

A magyar érdemrend, érdemkereszt s az érdeméremm irodájának teendőit *a kabinetiroda látja el,* mely a megtörtént adományozás után a jelvényt, illetve jelvényeket, az alapszabályok és az átvételi elismervény egy-egy példányával együtt az előterjesztést tett magyar királyi miniszterelnöknek, illetve magyar királyi miniszternek meg-

Upor Tibor

nőllik, hogy az emberek pezsgőtől csipjenek be.

Fellendült ezenkívül

a ruhakölcsönzők

üzlete is. Frakk és szmoking a szilveszteri hadsereg egyenruhája. Mivel azonban ez az uniformis igen drága, sokan fordulnak kölcsönfrakkhoz és kölcsönszmokinghoz. Jóelőre figyelmeztetjük mindazokat, akik Szilveszterkor a ruhakölcsönzőktől óhajtanak öltözködni, hogy a ruhatőzsdén igen nagy a hossz és már csak néhány jólszabott estélyi ruha áll rendelkezésre. Ez is csak jótállással és *5—6 pengőért.*

A ruhakölcsönzéssel szoros összefüggésben áll

az álkéményseprők

kérdése is. Mert ilyenek is lesznek sokan. A jelmezkölcsönzőket megrohamozták azok, akik a Szilvesztert kéményseprői minőségben akarják eltölteni és ezzel a koromfogyasztást lendítik fel. *Egy kéményseprőruha ára négy pengő, az elegánsabb nyolc.*

A színházak és mozik szilveszteri programját hosszú volna felsorolni. Azt azonban elárulhatjuk, hogy a Tisza Kálmán-tér sarkán az egyik kávéházban *Olga* zongorázik.

Gyönyörű lesz az idei Szilveszter. Szebb a tavalyinál. Mámoros hajnal köszönt Budapestre, mire az a három árva levél lehull...

Pengős hirdetés

A legkisebb hirdetés 10 milliméter: ára 2.50. — Hirdetést a fővárosi dohánytőzsdékben, hirdető irodákban és kiadóhivatalban lehet feladni. — Telefon: 15-0-11.

Val. brillánsgyűrű valódi arany foglalatban P **25.—**
14 kar. arany karóra 3 évi jótállással P **16.—**
14 kar. arany jegygyűrű P **8.—**
Svájci zsebóra jótállással P **4.50**
Krom karóra 3 évi jótállással P **10.50**
Vidékre utánvéttel
SELINGER órás és ékszerész, **IV. Kálvin-tér 3.**

Délutáni, estélyi és STYL-ruhák
UJ MODELLEK! NAGY VÁLASZTÉK!
HALÁSZ DEZSŐ
RÁKÓCZI-ÚT 54.

1 üveg **„Gentry casino“**
pezsgő P 1.76
Párisi Nagyáruház

Bérautók előnyös árban
NAGY GARAGE Telefon: **39-9-37.**

Akar mulatni, ragyogni
Szilveszterre? — Vegyen vagy kölcsönözzön modern **ékszert**
„Jolie“-tól
Kigyó-u. 4-6. T. 88-5-19.

Nemesség kikutatását és belügyi igazoltatását, valamint nemesi névváltoztatást. Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbízást vállal **HERALDIKA** iroda, IV., Gróf Károlyi-utca 14. Telefon 84-3-99.

Írógépet irodájába, otthonába, üzletébe legolcsóbban **Édes és Decsynél** vehet — Karbantartás, javítás. — Telefon **44-2-24.** Budapest, VII., Akácfa-utca tizenhárom.

ÍRÓGÉPEK
új és újjáépítve, legolcsóbban. Díjtalan bemutatás az egész országban
Ifj. Horváth László
VII., Wesselényi-utca 40.

Zongorák
legszolidabban vásárolhatók — **részletre is** készpénzárban —
KERESZTÉLY
hírneves zongoratermében
Budapest, Vilmos császár-út 66.
Itt sohasem érheti csalódás!

Elegánsan és jól **TÁNCOLNI 3 különóra alatt** megtanulhat magánóraspecialistánál. Stíluskorrekció! **Gerő Ilona** Egyéni tanítás. **Mérsékelt tandíj.** VII., Erzsébet-körút **19.** III. 22. Tel. 31-1-84.

Piszkos, füstös falakat és tapétákat legolcsóbban **radiroz.**
HUNGÁRIA
fal- és tapétaradírozó vegyészeti vállalat. **Budapest, VIII., Baross-utca 99.**
Anyageladás 60 fillér.

Ne takarítson házilag mielőtt árajánlatot nem kért lakástakarítótól **TOLDY Rózsa-u. 97/a. Telefon: 27-0-53. Radiroz, súrol, vikszel, férget irt.**

VESZEK
pengős, szines és Pesti Hirlap regényeket, valamint egyéb könyveket Levélbírásra házhos megyek. **Vörös Pál** ujságárus. **Kálvin-tér közepén.**

KUFFLER
a legrégibb zsidó étterem **ebédrendelés** házhoz. T. 16-7-57

FOGHUS VÉRZÉSÉT
4—5 nap alatt megszünteti
Doramad
fogkrém v. szájvíz használata!

ZONGORA HANGSZER
legjobb, legolcsóbb
REMÉNYI KIRÁLY-U. 55

Csikó-bundák 70 P-ért
Átalakítások, rókafestések és **javítások** legolcsóbban vállalok. **LEHNER LÁJOS** szűcsmester, Wesselényi-utca **22.**

Ponny bundák muffal **95** P
Festés, alakítás
Pollák Alsóerdősor (Divatcsarnoknál) **12.**

Kéz alatt, alkalmi vétel gyanánt vennék, készpénzért használt jó állapotban levő **irógépet.** Ajánlatot azonnali átvétel jelligére a kiadóhivatalba.

Üzletberendezés
pultok, márványlapok, egyes bútorok olcsón. **Székek, asztalok** kölcsön is.
Népszínház-u. huszonhét.

Libatoll fosztott, kg 2.50-től 2 párna, 1 dunyha, Ia angyinnal, 8 kg tollal P **29.-** Higiénikus ágytollfertőtlenítés. **Kohn,** Üllői-út **21,** T. 36-5-59

Szőnyegjavítás lakásokon is. — **Szőnyegmosás.**
BURGERNÉ Ó-utca 46. Tel. 21-7-62
Szőnyegtisztítás, átlestés, rojtozás, szegés!

Központi fűtéses, teljesen különbejáratu szobát keresek
Lipótvárosban
Ármegjelöléses ajánlatokat kérek a a kiadóhivatalba **„maximum negyven“** jeligére.

Valódi perzselt paprikás és füstölt szalonna P **2.20**
Debreceni száraz kolbász P **2.40**
László József VIII., Práter-u. 52

Mübeszövés és műstoppolás kiszakadt, kiégett, molyrágta, kikopott ruhát szőveten, posztón, selymen, bármily anyagon megmentem. Tökéletes művészi RÓZSA, IV., Váci-utca 21. (Az udvarban.) **Vidékre is.**

Eredeti modellek után készítek délutáni és estélyi ruhákat legizlésesebb kivitelben, leszállított áron. — Cím: **Angyal-utca 7/A. III. 12.** (Boráros-tér mellett.)

Játszva és a legrövidebb idő alatt **tökéletesen megtanul németül** a most megjelent
„TANULJUNK KÖNNYEN, GYORSAN NÉMETÜL“
A német nyelv alapos elsajátításának könnyű és gyors módszere mindenki számára
című gyakorlati nyelvkönyvből.
Írta: **Dr. Ernst Häckel,** a Pázmány Péter Tud. Egyetem mb. előadója, a b. Eötvös Coll. tanára.
330 oldal. **Ára csak P 6.—**
Kapható a 8 Órai Ujság könyvosztályában.

Hűtőtakarók részére **műbőrvásznak** a legjutányosabban kaphatók Steiner Mór ktődai. Linoleum és viaszos vászonnereskedés. **Király-utca 2. sz.** Telefon: 22-6-32.

A legkellemesebb illatú és legtartósabb
KÖLNI VIZEK
1.30, 2.60 és **5.—** P árban
Maithényi drogéria
IX., Vámház-körút 15.
(a Lónyay-utca sarkán).
Az összes illatokban raktáron levő **kölnivizek** dekaszámra is kaphatók.

Dohányzik Ön?
Fontos könyvujdonság!
AZ ERŐS DOHÁNYZÁS KÖVETKEZMÉNYEI
Irta: **Dr. SOMOGYI BÉLA**
Ára: **P 1·—**
Kapható: a 8 Órai Ujság kiadóhivatalában V., Honvéd-utca 10.

KÖZGAZDASÁG

Változó irányzat az értéktőzsdén

A tegnapi rendezési nap után az üzletidő elején általában szilárd volt az irányzat, mert a forgalmasabb részvényeknél folytatólagos vásárlások voltak. Egy-két negyedórával a mai 12 órai hivatalos zárlat előtt azonban inkább lebonyolítások jutottak túlsúlyra, amelyeknek nyomán aztán a délelőtti órákban keletkezett árnyereségnek egy része veszendőbe ment.

A forgalmasabb részvények árváltozásából kiindulva aztán más részvényeknél is egyenlőtlen volt az irányzat és nagyobb ármozgalom volt a Gschwindt részvényénél, amelyet 665 pengőn, majd 690 pengőn is kötöttek.

Mindvégig szilárd irányzat érvényesült a fixpiacon, ahol az 1910-es fővárosi kötvény 198-ról 200 pengőig, az 1914-es pedig a tegnapi 298-al szemben 303-ig is javult. A fixpiacon mindvégig a vételkedve domináit.

Nemzeti Bank (előző napi zárlat 184.8), előfordult kötések 185, (zárlat 184.8), Első M. Biztosító (380), — (380), Fonchére (40) — (40), Magyar Francia (56) 57.5 (57), Borsodi Malom (9.4) — (9.4), Békéscsabai Concordia (3) 3 (3), Első Bp. Malom (17) 17.5 (17), Hungária malom (24.3) 24—24.4 (24), Királymalom (10) — (10), Bauxit (124.5) 124.5—120.5 (121), Beocsini (22.9) 23.25—23.9 (23.5).

Borsodi szén (10.75) — (10.75), Szentlőrinci (5.4) 5.5 (5.4), Cementia (143) — (143), Kohó (16.9) 16.9—16 (16.2), Drasche (35) 37—34.5 (35), Magnezit (277) — (277), Aszfalt (12.5) 12.7—12 (12.1), Kőszén (330) 330.5—327.5 (327.5), Kerámia (23) — (23), Nagybátonyi (38) 39—40 (39), Salgó (29.2) 29.4—28.9 (29), Urikányi (69.9) 70.1—69.4 (69.5), Athenaeum (30.75) — (31.5), Franklin (12) — (12).

Stephaneum (9.15) — (9.20), Fegyver (73) 73 (73), Ganz (21.80) 22—21.40 (21.90), Láng (31) — (32), Győri vagon (19) — (19), Metallochemia (82.50) — (82.50), Rima (51.90) 52.80—52.30 (52.40), OFA (21) 21 (21), Nasici (56.50) 56.50 (56), Duna—Száva (12) — (12).

Levante (1.95) 1.90 (1.90), Nova (18.80) 19.40 (19.20), Trust (79.90) 80.50—79.80 (79.80), Államvasút (26) — (26), Délcukor (69) 70 (70), Magyar Cukor (154.75) 154—152.50 (153), Georgia (34.20) 34.30 (34.10), Izzó (197.50) 191 (191), Auer (20) — (—) Vasvármegyei (20) — (—), Dreher Haggen. (170) 170—172 (171), Gschwindt (680) 665—690 (680), Polgári sör (161) — (161).

Gyapjúmosó (8) — (—), Győri textil (74.75) — (74.25), Magyar Kender (32.8) 32.9—32.7 (32.5), Pamutipar (62.5) — (62.5), Szeegdi kender (34.6) — (34.6), Chinoin (11) 10.9—11 (10.9), Műtrágya (36.5) — (—), Szikra (—) 192 (192), Wander (100) — (—), Brassói (23.5) 25 (25), Papír (—) 82 (82), Gumi (57) 57.75—58.75 (58.5), Vasúti forgalmi (17) 17.3 (17) Telefon (9.75) — (9.5).

Államadósság: 1916. évi pénztárjegy 0.04, 1935. évi pénztárjegy (100) 1000 (100), Népszövetségi 71, Bszkrt kötvény A 7.6, 1910. évi főv. 4 száz. (198) 199.5—200.5 (200), 1911. évi főv 4 száz. (35.5) 36.25—35.75 (36), 1914. évi főv. 4.5 száz. (299.5) 301—303 (301), 1927. évi főv. 6 száz. (64.875) 65.25—65.75 (65.25).

Tőzsdei megbízásokat mindennemű értékpapírok, kötvények és záloglevelek vételére és eladására legelőnyösebben teljesít **Barna Bank,** Budapest, V. Nádor-utca 26. Tőzsdével szemben. Telefon: 21-3-16, 10-4-67.

Lanyhább a gabonapiac

A malmok vételkedve általában mérsékelt a készárupiacon, mert a 1 isztüzlet változatlanul stagnál. A búzaexport tekinteté ben is meglehetősen tájékozatlan a piac, ennek következtében a márciusi és a májusi határidős búzánál alacsonyabb árnívó érvényesült. Ebben része volt annak a körülménynek is, hogy a külföldi tőzsdéken Newyorkból kiindulva lanyha az irányzat.

A márciusi rozsban az üzletidő első felében nem fordult elő kötés, a májusi tengerinél kissé alacsonyabb árnivó érvényesült, mert függetlenül attól, hogy a budapesti tárházakban 1000 vagon tengeri tárol, január elejére nagyobb külföldi tengeri mennyiség érkezésére számítanak.

Márciusi búza 18.33—18.26, májusi búza 18.46—18.41, májusi tengeri 16.50—16.43. A készáruvásáron vontatottan indult az üzlet. A tiszavidéki búzának az ára 18.20—19.90, a rozsé 16.20—16.25, a zab ára 17.50—17.75, a közraktári tengeri ára pedig 14.70 körül váltakozott.

(—) Nagy föllendülés a bauxit-kivitelben. A bauxit-kivitel tudvalévően erős tempóban fejlődik és a bauxit-termelő vállalatok már a mult évi üzleteredményei kimutatásában is a kivitel nagyarányú fejlődéséről tettek jelentést. Azóta a kivitel még erősebb tempóban fokozódik s a magyar termelés alig tud lépést tartani a külföldről jelentkező kereslettel. A bauxitnak az ipari életben való fölhasználása mindenütt terjed és a termelés és kivitel nemcsak nálunk, de mindenütt fokozódik, ahol általában bauxit-lelőhelyek vannak. Igy Jugoszláviában is rendkívül föllendült a bauxit-export és belgrádi jelentés szerint legutóbb egy hajórakomány, 7000 tonna bauxitot szállítottak Rotterdamba s újabban egy angol hajó 3000 tonna bauxit berakásával van elfoglalva.

(—) A Közgazdasági és Közlekedési Tudósító karácsonyi számát *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Schimanek* Emil műegyetemi tanár, az *Államvasutak igazgatósága, Zsindely* Ferenc költségvetési főelőadó, *Hunyady* Ferenc vezérigazgató, *Dormándy* Géza, a DGT igazgatója, *Éber* Antal, *Homonnay* Tivadar országgyűlési képviselők, stb. írták. *Érdekes beszélgetést közöl a lap Sztamorai Jánossal, a kisegzisztenciák fizetéscsökkentéséről.* A búzakiviteli engedélyek beszüntetéséről, az újabb MFTR-létszámcsökkentésről, a magyar automobilizmus és a szénbenzingyártás jövőjéről, Budapest idegenforgalmi világjelentőségéről közöl a *Közgazdasági és Közlekedési Tudósító* érdekes. eredeti információkat.

Zürichi devizazárlat

Zürich, december 28.

(Zárlat.) Berlin 123.75, Amszterdam 208.875, Newyork 307.75, London 15.1775, Páris 20.265, Milánó 24.75, Prága 12.74, Bukarest 2.50, Varsó 57.95, Brüsszel 51.80.

RÁDIÓ

Szombati budapesti műsor:

4.10: „Kormos vándorlása.“ Bátori Irén meséje. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** „Körkép Braziliából.“ Dr. Szendy Attila előadása. — **5.30:** A Mándits jazz-zenekar műsora. — **6.15:** „Mit üzen a rádió?“ — **6.45:** „Vissza a régi jó időkbe!“ Dr. Bánóczy Dezső hanglemez-revüje. — **7.45:** „Hogyan él a rutén ember?“ Szirmai-Kalos Margit előadása. — **8.15:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — **9.45:** Hírek, időjárásjelentés. — **10.05:** Cigányzene. — **11.10:** Sándor György szalon- és jazz-zenekarának műsora. — **00.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

5.45: A földmívelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. — **6.20:** A Mándits jazzzenekar műsora, Kalmár Pál énekszámaival. — **6.50:** „Magyar város a XVIII. században.“ Dr. Málnási Ödön előadása. — **8.15:** Hírek. — **8.40:** Cigányzene.

Vasárnapi budapesti műsor:

9.30: Hírek. — **10.00:** Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébániatemplomból. — **11.15:** Unitárius istentisztelet a Kobáry-utcai templomból. — **12.20:** Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — **12.30:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — **1.45:** „Világhíradó.“ Dr. Máthé Elek előadása. — **2.00:** Hanglemezek. — **3.00:** A földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. — **3.50:** Berend Endre szalonzenekara. — **4.30:** „Az arany útja a bányától a jegybankig.“ Horn József előadása. — **5.00:** Reschofsky Sándor zongorázik. — **5.40:** „A nők ellensége.“ Dr. Tóth László főszerkesztő csevegése. — **6.10:** „Karácsonyi melódiák.“ Kamarazene. — **6.50:** Góthné Kertész Ella és Góth Sándor előadóestje. — **7.50:** Cselényi József magyar nótákat énekel, cigányzenekísérettel. — **9.10:** Hírek, sport- és ügetőversenyeredmények. — **9.30:** A Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. — **11.00:** Guttenberg György jazz-zenekarának műsora. — **00.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

3.00: Cigányzene. — **4.35:** Berend Endre szalonzenekara. — **5.10:** „Az állatok beszéde.“ Dr. Soós Lajos előadása. — **6.15:** „Ismerjük meg a magyar falut.“ Malcomes Albert báró előadása. — **8.00:** Hírek, sporteredmények.

Németh Antal és az elbocsátott szcenikus

Névtelen levéláradattal, hamisított obszcén fényképekkel akart bosszut állni Upor Tibor a Nemzeti igazgatóján

— A 8 Órai Ujság jelentése. —

Néhány nappal karácsony előtt nagy feltűnést keltett a *névtelen leveleknek* az az áradata, mellyel a napilapok szerkesztőségeit, politikusokat, ismert színházi és irodalmi embereket elárasztottak. A hektográffal sokszorosított levelekhez *féltucat pornográf fénykép is volt mellékelve*, mint «bizonyíték» azoknak a vádaknak az alátámasztására, melyeket a névtelen levélíró *Németh Antal* nemzetiszínházi igazgató öccse, *Németh József* ellen emelt. Németh Antalt tudvalevőleg nemrégiben súlyos támadások érték a miatt, hogy testvéröccsét a Nemzeti Színház fényképészének szerződtette s a levéláradat most *Németh József személyén keresztül akarta kompromittálni az igazgatót.* A címzettek között természetesen akadtak néhányan, akik a levél tartalmáról nyomban értesítették Németh Antalt és *rendelkezésére bocsátották a fotografiákat is, melyek Németh Józsefet ábrázolták obszcén pózokban.* Németh Antal feljelentést tett a rendőrségen, ahol a képeket szakértővel vizsgáltatták meg. A vizsgálat kiderítette, hogy igen ügyes *hamisítványokról*, úgynevezett *összevágásokról* van szó, melyeken *az eredeti fejet Németh József arcával cserélték ki.*

A főkapitányságon dr. *Bozzay* Gyula rendőrtanácsos vezetésével megindult a nyomozás és vele egyidőben szigorú házivizsgálat folyt a Nemzeti Színházban is. Egész csomó embert hallgattak ki s a gyanú végre határozott irányba terelődött: kétségtelenné vált, hogy a *manőver a Nemzeti Színház egyik elbocsátott alkalmazottjának bosszúműve.* A gyanú elsősorban *Upor* Tiborra, a színház volt díszlettervezőjére irányult, akit szintén Németh Antal bocsátott el a Nemzeti kötelékéből. Uport vallatóra fogták s a keresztkérdésekre ma délelőtt *be is ismerte, hogy a leveleknek ő a szerzője s a hamisított fotografiákat is ő állíttatta elő* egy fényképész segítségével, akinek Németh József egy arcképét rendelkezésére bocsátotta. Vallomásában kijelentette, hogy *bosszút akart állni Némethen,* aki miatt állását veszítette és hogy amit tett, egyedül tette, sem felbujtója, sem bűntársa nem volt s a fényképész sem tudta, milyen célra rendelte meg a képeket.

Becitálták a rendőrségre a fotografust is, aki nyomban beismerte, hogy az «összevágott» képeket ő készítette, de azt hitte, hogy azok magáncélra, baráti ugratásra készülnek.

A nyomozás ezzel be is fejeződött, úgy Uport, mint a fényképészt elbocsátották a főkapitányságról, az aktákat azonban *átlették az ügyészségre, ahol a* furcsa ügynek bűnvádi folytatása lesz.

200 detektív hajszolja Hustyava szücsmester gyilkosát

Egy titokzatos férfit és egy nőt gyanusítanak

— A 8 Órai Ujság jelentése —

Tegnap reggel fedezték fel a Rózsa-utca 33. számú házban *Hustyava* György, 71 éves szücsmester bestiális meggyilkolását. Azóta a detektívek százai és a főkapitányság speciális gyilkossági csoportja lázas tempóban, de mindezideig eredménytelenül kutat a gyilkos után.

A tanuvallomásokból főleg az derült ki, hogy a 71 éves szücsmesternek

rengeteg nőismerőse volt,

akik gyakran keresték fel a kis műhelyt a nap minden szakában. A főkapitányság főleg ezek között kutatja a gyilkost. A jelekből rablógyilkosságra lehet következtetni, hiszen eltünt az öreg szücsmester pecsétgyűrűje, órája és eltünt a pénztárcája is, amelyben a karácsonyi bevételekre való tekintettel, nagyobb összeg volt. Más jelekből viszont arra következtetnek, hogy elsősorban bosszúból gyilkolták meg a szücsmestert. Valószínűnek tartják, hogy a gyilkosságban valamilyen nő is szerepet játszott, illetve egy ilyen nőnek az ismerőse követte el a gyilkosságot.

A főkapitányság életvédelmi osztályán a kartotékokból kiderült, hogy Hustyava György 1934 szeptemberében különös panasszal fordult a főkapitánysághoz. Kétségbeesett hangú levélben arra kérte a rendőrséget, hogy

szabadítsa meg egy nőtől,

akit a házába fogadott és visszaél a helyzetével. A levélben előadta Hustyava, hogy május folyamán egy szánalmas állapotban lévő nő állított be hozzá, elpanaszolta, hogy nincs senkije, egyedül áll a világban és boldogan vállalna akármilyen munkát. Hustyava György, mint levelében előadta, megszánta a szerencsétlen nőt és ott tartotta magánál. A nő vállalta a háztartás rendben tartását, amelyért szállást és ellátást kapott. Később azonban

erőszakosan lépett fel,

s annyira terhére lett, hogy már csak a rendőrség segítségével remélt tőle szabadulni. A nő távozása előtt ugyanis végkielégítést követelt.

— Öreg ember vagyok, nincs annyi energiám, hogy kellően fel tudjak lépni. Kérem tehát az urakat, segítsenek rajtam, — írta Hustyava György ebben a levelében.

Mint az iratokból kiviláglik, ki is küldtek egy detektivet, hogy hallgassa ki őt és a nőt. A kihallgatásokból azonban nem lett semmi, mert

Hustyava György mindent visszavont.

A detektiv bosszankodva távozott a házból.

A detektivek a tanuvallomásokból lassankint felépítik Hustyava György egész életét és főleg igyekeznek összeállítani azoknak a nőknek a névsorát, akik a legutolsó két-három nap alatt megfordultak műhelyében. Megállapították, hogy Hustyava György csütörtökön Kispesten járt *Papp* Katónak, egyik volt alkalmazottjának a rokonainál. Onnan egyenesen haza ment és néhány óra mulva megtörtént a gyilkosság.

Mint a *8 Órai Ujság* megírta, ez a Papp Kató egyszer már zajos szerepet játszott Hustyava György életében. A szűcsmesterrel

csúnyán összeveszekedett

és csak a segítségül hívott rendőr tudott köztük rendet teremteni. Tegnap órákon keresztül hallgatták ki Papp Katót, azonban minden pozitív eredmény nélkül, úgy, hogy végül is el kellett bocsájtani a rendőrségről.

Ma délben Dóra Sándor főkapitányhelyettesnél értekezlet volt, amelynek eredményeképpen újabb hajtóvadászat kezdődött. Most már

kétszáz detektiv

kutat a gyilkos után, akinek a kilétére vonatkozóan már bizonyos nyomok állnak a rendőrség rendelkezésére. Azt hiszik, a gyilkos Budapest környékén bujkál. *Egy titokzatos férfit és egy titokzatos nőt keresnek, mert őket gyanusítják a gyilkossággal.*

SZÁMOLJON TURÁN CERUZÁVAL, amely a legfinomabb magyar írón és rá fog jönni arra, hogy nem érdemes külföldit venni. Kapható mindenütt.
Gyártja: SCHULER JÓZSEF R.-T

1000,000.000 konfetti 35,000.000 hólabda 12.000 kilométer szerpentin

Budapest felkészül a Szilveszter-éjszakára

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Mire az a három árva levél lehull a naptárról, véget ér az óesztendő. Háromszázhatvanhat új lap kerül az elvénhedtek helyére, közben azonban van egy tündéri éjszaka, amikor az éjféli óraütés többet jelent, mint az év bármely más napján. Máskor azt mondja az ember, hogy „keddről szerdára virradó éjszaka", most azonban bátran azt lehetne mondani a rendőri riportokban: „1935-ről 1936-ra virradóra"... Mint minden évben, idén is lesz Szilveszter, még pedig előreláthatóan jobb, mint a tavalyi. Az előjelek legalább is erre mutatnak.

Mert az idén nemcsak a kirakatokban kel táncra a viaszhölgy nagyestélyiben és a viaszúr frakkban, nemcsak a csarnokokban fog visitani a malac és a pezsgőt nemcsak szemmel, kirakatüvegen át fogják élvezni az emberek, hanem *valóságos, igazi, békebeli Szilveszter lesz, drága és fényűző, szerpentines, hólabdás, pirossapkás régi Szilveszter.*

Ez nemcsak olyan beszéd, bele a világba, hanem tényekkel is alátámasztott igazság, mint az az alábbiakban ki is fog derülni.

Kezdjük

a mulatóknál.

Soha ilyen készülődés nem volt még a lokálokban, mint az idén. Bizonyítja ezt az, hogy míg máskor a bárok igazgatósága reggel tizkor az igazak álmát aludta, addig most már ebben a reggeli órában is mindenki a helyén van. Telefonok csengenek, rendelések futnak szét a pezsgőgyárakhoz, papirüzemekhez és rendelések futnak be az irodákba. Erre a Szilveszterre *már jóformán az összes asztalok elfogytak a mulatóhelyeken,* pedig pótszékek tömegét állitották a parkett szélére. Azonban vigasztalja meg az elkésetteket az a tudat, hogy nincsen olyan rakott szekér...

A papírgyárakban is lázasan folyik a munka. Hogy a papírgyártásnak mi köze a Szilveszterhez, azt nem kell bővebben magyarázni. Elég, ha

a szerpentinekre, hólabdákra és papirsapkákra

gondolunk. Ezirányú kutatásaink arra vezettek, hogy az idén a tavalyi 9000 kilométer hosszú szerpentin helyett *12.000 kilométerre van kilátás.* Tavaly mindössze *26 millió hólabda fogyott, igazán csekélység az idei 35 millióval szemben.* A konfetti-gyártás körében is emelkedő irányzat mutatkozik, hiszen tavaly Szilveszterkor csak négyszázezer doboz fogyott el belőle, míg az idén a gyárak *félmillióra számítanak.* Pontos értesüléseink szerint egy dobozban 2000 konfetti foglal helyet, így tehát az idén Szilveszter éjszakáján *egymilliárd színes papircsillag fog lehullani a bárok és magánlakások padlórepedéseibe.*

Egész Zeppelint lehetne megtölteni a készülő luftballonok gázaiból. Az idei Szilveszter *százezer léggömbje* jónéhány kilót tudna a magasba emelni.

De ne feledkezzünk meg a malacokról sem, amelyeknek szilveszteri megkinoztatása felér egy Bertalan éj keserveivel. Ha az a

huszonötezer újévi malac

egyszerre kezdene visitozni, úgy az összes csendrendeletplakátok meghasadoznának az utcasarkokon.

Pezsgőben sem lesz hiány. *Hatvanezer üveg Champagner vár elfogyasztásra Budapest szilveszteri éjszakáján* és így előreláthatóan becsipett emberekkel is fogunk találkozni a hajnali órákban, ami meglehetősen szokatlan látvány. Az tud-

Szilveszterre pedig FOGAST veszek ZIMMER-nél!
BALATON B.H.R.T. FOGAS VÉD-JEGY
Aki szeletet kíván, egy nappal előbb rendeli meg.
Telefon: 854—48, 81—6—79, 30—4—48, 33—5—39.

Ma új hetiregény indul **Ára 10 fillér**

MAGYARORSZÁG

XLII. évfolyam, 296. szám
Budapest, 1935.
december 29. vasárnap

Szerkeszti
ZILAHY LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámai: 45-5-50 — 57-ig, 46-4-18

Pikáns fényképek

Ma a sajtóban is kipattant az a botrányhistória, amely pár hete közszájon forog már Budapest összes művészkávéházaiban és színházi társalgóiban. Arról van szó, hogy a magyar közélet néhány jelese és néhány hivatalos állásban lévő úriember, névtelen küldemény gyanánt, pikáns fényképeket kapott. A küldeménynek az volt a célja, hogy a pikáns fotografiák bizonyos kapcsolata révén kompromittálja a Nemzeti Színház igazgatójának személyét, illetve undorító színben tüntesse föl az intézménynél lévő állapotokat.

Nyilvánvaló dolog, hogy ez a csúf história miből keletkezett. De mi ebben a pillanatban nem kívánunk azzal foglalkozni, hogy milyen személyes sérelmek történtek a Nemzeti Színház emlékezetes rezsimváltozásánál? Az ilyen művelet mindig fájdalmas. És kétségtelen, hogy néhány művész jogos belső keserűséget érezhetett a mellőzése miatt.

Az ügy »érdekes« volt, de nem idevaló ebben az esetben. Ahogyan nem akarunk azzal sem törődni, hogy van-e vagy nincs művészi sikere a Nemzeti Színház új igazgatójának? Még azt sem keressük, hogy azok a bizonyos pikáns fényképek valóban reális fölvételek lehetnek-e, vagy csak durva hamisítványok, amelyeket az alantas bosszúérzés szerkesztett össze. Ez utóbbi rendőri ügy és a rendőrségre tartozik a részletek kikutatása.

Mi most csak azon gondolkozunk. Illetőleg nem is gondolkozunk, hanem azon esünk kétségbe, hogy egyre sűrűbben bukkannak föl ilyen förtelmes ízű rágalmazási kalandok a magyar közéletben. Nevezetesen éppen a művészi közéletben. Emlékezzünk csak vissza, hogy az Opera körül is milyen gyanus mende-mondák keringtek, nem is beszélve arról a konkrét és napvilágra jutott hajszáról, amelynek éle az elhúnyt Radnai igazgató ellen irányult — tökéletesen igazságtalanul.

A rágalomnak vagy az egyszerű ártani akarásnak ez a formája egészen új szörnyeteg a kenyérért és az érvényesülésért való küzdelemben, amely, úgy látszik, annyira durvává vált, hogy csöppet sem válogat az eszközeiben.

Nem vagyunk erkölcscsőszök. És nagyon megértünk minden emberi indulatot. De erre az esetre mégsem tudunk semmiféle formában fölmentést találni.

Azt még el tudjuk fogadni valahogy, ha valaki az ellenfelét fékezhetetlen bosszúszomjából kifolyólag — megüli. De hogy azon a módon akarjon ártani, hogy kikutatja és kiteregeti a nemi életének titkait? — Fuj! Az ember émelyedik az ilyesmitől.

Itt nem lehet azt mondani, hogy a pikáns fényképek küldői egy művészi intézmény tisztaságának érdekében cselekedtek. Mert mi nem hisszük el, hogy azok, akik ebben az ügyben dolgozni tudtak, valami különös érzékkel rendelkeznének az erkölcsi tisztaságot illetőleg.

Gyomor kell az ilyen munkához. Kifundálni a tervet. Sokszorosítani a pikáns képeket. Becsomagolni, szerteküldeni — névtelenül. Fuj! Fuj! Az ember úgy érzi, mintha egy szemetesládát öntöttek volna a fejére. És ugyanolyan undorral gondol e szörny tervezet végrehajtóira, mint amilyen hevesen követeli az erőteljes vizsgálatot és a legirgalmatlanabb büntetés szigorát, ha a pikáns képek mögött csakugyan van valami megfogható vétek és az egész ügy nem puszta koholmány. Kitalálása a közönséges és beteg fantáziának.

Hóman a „színházi fekély" ellen

Békét közvetít Londonban Lipót belga király

Közbenjár György királynál az angol-olasz megegyezés érdekében

London, december 28.

(A Magyarország külön tudósítójától.) **Rövid időn belül másodszor tesz látogatást Lipót belga király Londonban és mint angol beavatott politikai körökben tudni vélik, közbenjár György angol királynál, hogy enyhítse a viszonyt Anglia és Olaszország között, mint ahogy elsőízben is az ő közbelépésének tulajdonították, hogy az angol kormány a szankciók dolgában engedékenységet tanusított. A belga király, aki közeli rokona úgy az angol, mint az olasz királyi családnak, nyilván most is eredménnyel fog járni és sikerülni fog keresztülvinnie, hogy Anglia ne ragaszkodjék az ásványolajkiviteli tilalom követeléséhez.** *(T)*

Párizs, december 28.

III. Lipót belga király titokzatos londoni utazásának Párizsban általában politikai jelentőséget tulajdonítanak és azt hiszik, hogy a király ismét közvetíteni akar az olasz—angol ellentét ügyében.

London, december 28.

A legsűrűbb titok leple fedi a belga király londoni látogatását, amely két hónap alatt immár a második. Az a sebésztanár, aki állítólag előző londoni tartózkodása alkalmával plasztikai műtétet végzett a király arcán, ezúttal nincs Londonban.

A Daily Mail szerint Erzsébet özvegy belga anyakirályné csak e hét elején érkezett vissza Brüsszelbe Milánóból, ahol leányát, az olasz trónörökösnét, látogatta meg.

A Daily Mirror állítása szerint a belga király angliai látogatásának az a célja, hogy a király közvetítést akar megkísérelni Olaszország és Anglia között. A kezdeményezés a piemonti herceg feleségétől származik. Lehetséges, — írja a lap — hogy a belga király azért keresi fel az angol királyt, hogy kifejtse előtte azokat az okokat, amelyek a feszültség enyhítése és a megtorló politika módosítása mellett szólanak.

Két-három hetes szünet

Párizs, december 28.

Párizsban általában azt hiszik, hogy diplomáciai téren két-három héten belül nem várható jelentékeny esemény.

A Matin londoni tudósítója szerint a brit hivatalos köröknek szintén hasonló a véleménye. A földközitengeri segélynyujtás ügyében a kishatalmakhoz intézett angol kérdésre eddig csak Spanyolország részéről nem érkezett válasz.

A lap értesülése szerint Sir Eric Drummond római angol nagykövet ma háromheti szabadságra Angliába érkezik.

A Times és a legtöbb angol lap Drummond szabadságából arra következtetnek, hogy nem várhatók rövidesen újabb nemzetközi fejlemények.

A Daily Mail római levelezője kiemeli, hogy Drummond, aki személyesen be fog számolni Eden külügyminiszternek a helyzetről, tegnap hosszasan tanácskozott Suvich olasz külügyi államtitkárral.

A négus békefeltételei

Addisz Ababa, december 28.

(A Magyarország és a United Press kiküldött haditudósítójának rádiótávirata.) Beszéltem az abesszín kormány

gyik tagjával, aki azt mondta nekem, hogy alaptalanok azok a külföldi lapokban elterjesztett hírek, mintha *Hailé Szelasszié* császár újabb békejavaslatot és újabb feltételeket szövegezett volna meg. Ilyesmiről sincs szó, — mondotta nekem az abesszin miniszter — mert a négus a mai viszonyok között *céltalannak tart bármiféle béketárgyalást*, hiszen a tanácsadó felek egyike nem hajlandó békéről tárgyalni. Már ez az egy ok is elegendő arra, hogy a négus ne gondoljon most béketárgyalásokra, de vannak más okok is. A négus nem változtatta meg felfogását, ma is, mint eddig, ugyanolyan feltételek mellett hajlandó békét kötni, nevezetesen *követeli Abesszinia egész megszállott területének kiürítését*, Etiópia függetlenségének és szuverenitásának elismerését és *hadikárpótlást*.

A továbbiak során még ezt mondta az abesszin kormányférfiú:

A négus ismételten kijelentette, hogy nagy súlyt helyez ezeknek a feltételeknek teljesítésére, mert ezek nélkül nem lehet szó békéről. Vajjon majd a meginduló béketárgyalások folyamán hajlandó lesz-e a császár Abesszínia egyes részeit kárpótlás fejében átengedni az olaszoknak, az nem lehet befolyással a fentebb felsorolt feltételek teljesítésére.

Eddig tartott a beszélgetés, amelyből azt a benyomást szereztem, hogy *területátengedésről csak az ogadeni tartományban lehetne szó a négus szerint*, amelynek fejében *Hailé Szelasszié* a Vörös tengerhez vezető területsávot követelné, de Tigre tartományban egy tenyérnyi területet sem engedne át az olaszoknak.

Edward Beattie

Tessék kivágni és eltenni

4 A PESTI NAPLÓ-KÖNYVEK SZELVÉNYE

Négy darab ilyen szelvény bemutatása mellett 1 P-ért kapja meg lapunk minden olvasója a Pesti Napló-könyvek köteteit. A negyedik kötet jan. 1-én jelenik meg. Címe: **Huxley: „Légnadrág és társai"**. A szelvények beválthatók »Az Est«-lapok kiadóhivatali üzlethelyiségében, Erzsébet körút 18, valamint minden bizományosnál, lapelárusítónál, dohánytőzsdében és ujságpavillonban

Kis többséget jósolnak Lavalnak a délutáni szavazáson

A francia kamara mai vitája

Párizs, december 28.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A hangulat politikai körökben a végsőkig feszült. A külpolitikai vitában ma délután lesz *az utolsó döntő összecsapás.* Meg lehetett figyelni, hogy a higgadt és örökösen mosolygó *Laval* idegei kezdik felmondani a szolgálatot, különösen Paul *Reynaud* izgatta fel, akinek beszéde alatt idegesen kopogtatott ujjával az asztalon és nem tudta türtőztetni indulatát. A kora délutáni órákban a kamara folyosóin az a vélemény alakult ki, hogy *Laval bizalmi szavazatot fog kapni, de a többség olyan csekély lesz, hogy alaposan megrendíti a kormány tekintélyét.*

A délelőtti vita

Párizs, december 28.

(Havas.) A kamara ma reggel kilenc órakor folytatta a külpolitikai interpellációk vitáját.

Az első interpelláló *Pezet* néppárti demokrata képviselő volt, ki védelmébe vette a Népszövetség politikáját. Idáig — mondotta — a Népszövetség alapokmánya volt az irányadó valamennyi francia kormány diplomáciai tevékenységében. Ha felborítjuk ezt az alapokmányt és hatálytalanná tesszük, akkor többé nem számíthatunk barátaink segítségére. Ha magatartásunkkal okot adunk arra, hogy szövetségeseink kételkedjenek bennünk, akkor *saját biztonságunkat veszélyeztetjük.*

Pezet után *Lacour Grandmaison* pártonkívüli képviselő a tengerészeti leszerelést sürgette. Az általános leszerelést — mondotta — a tengeren kell megkezdeni. Mindent el kell követni, hogy a londoni tengerészeti értekezlet sikerre vezessen.

Az általános vita ezzel bezárult. Az elnök 10 óra 15 perckor *felfüggesztette az ülést.*

Két napirendi javaslat

Szünet után az elnök felolvastatta a benyujtott *napirendi javaslatokat.*

Az első, amely *Delbos, Cot* és *Campinchi* radikális képviselőktől származik, úgy szól, hogy *a képviselőház sajnálkozásának ad kifejezést* amiatt, hogy a kormány nem juttatta határozottabban kifejezésre hűségét ahhoz a politikához, amelyet Franciaország 1919 óta állandóan követ. A képviselőház a jelen és a jövő békéjének szem előtt tartásával *aggódik az ország biztonságáért*, amelynek legfontosabb feltétele a népszövetségi alapokmány tiszteletbentartása.

A középpártok részéről *Chappedelaine, Dariac* és *Thellier* ezzel szemben olyan értelmű napirendet indítványoztak, amelyben *a Ház kimondja, hogy hű marad Franciaország hagyományos politikájához, helyesli a kormány nyilatkozatait és bizalommal várja a kormánytól, hogy a Népszövetség alapokmányának tiszteletbentartásával folytatja a nemzetközi feszültség enyhítésére és a béke helyreállítására irányuló békéltető tevékenységet.*

„Laval többé nem hivatott arra..."

A szavazáshoz hozzászólva, *Vienot* szocialista kijelentette, hogy *a szocialisták nem táplálnak Olaszország irányában semmiféle ellenséges érzületet*, sőt csatlakoznak ahhoz a kívánsághoz, hogy a Népszövetség gondoskodjék a világ nyersanyagainak helyesebb elosztásáról és ennek során vegye különösen figyelembe Olaszország érdekeit. A szocialisták azonban sajnálják, hogy *Laval* letért arról az útról, amelyet elődei a kölcsönös támogatás biztosítása érdekében folytatnak. Az a nézetünk, — mondotta — hogy *Laval többé nem hivatott arra, hogy Franciaország külpolitikáját irányítsa.*

Weil egységes szocialista kijelentette, hogy társaival együtt *Delbos* napirendi javaslatára szavaz.

Denais, a köztársasági szövetség tagja, *hangoztatta, hogy a mostani idő nem alkalmas kormányválság felidézésére.* Helyesli *Laval* politikáját, aki nagy kitartással fáradozott azon, hogy elkerüljék az olyan lépéseket, amelyek *helyrehozhatatlan következményekkel járnának.*

Dommange pártonkívüli bejelentette, hogy bizalmat szavaz a kormánynak.

A radikálisok többsége Laval ellen

Campinchi kárhoztatta a kormány külpolitikáját. Laval módszere — mondotta — nem felel meg annak a hagyományos politikának, amelyet Franciaország 1919 óta követ. Elismeréssel szólt Anglia külpolitikájáról, majd bejelentette, hogy *a radikálisok többsége a bizalmi nyilatkozatot tartalmazó napirend ellen fog szavazni.*

Guernier radikális balpárti így nyilatkozott: Én és barátaim a *kormány mellett* szavazunk.

Felfüggesztik az ülést

Dahlet független balpárti *Laval külpolitikája ellen* foglalt állást.

Meck néppárti demokrata kijelentette, hogy *a kormány mellett* szavaz. A francia dolgozók — mondotta — csak helyeselhetik a kormány politikáját, amely ara irányul, hogy a béke megóvását összeegyeztesse az alapokmány alkalmazásával.

Duclos pártonkívüli bejelentette, hogy *a kormány mellett* szavaz.

Az ülést ezután *felfüggesztették és a vita folytatását délután három órára halasztották.*

Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes **Ferenc József** keserűvíz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és a gyomor és belek működését kitünően szabályozza. Az orvosok ajánlják.

Gyilkos fagy és hóviharok Amerikától Lengyelországig

Halottak százai

NewYork, december 28.

Az *Unio* középső, nyugati és déli államaiban pusztító *fagyhullám* és hóvihar halálos áldozatainak száma az eddigi jelentések szerint *235-re emelkedett.*

A legalacsonyabb hőmérsékletet: *—18 Fahrenheit-fokot*, amely harminckilenc év hidegségi rekordját döntötte meg, az északdakotai *Bismarckban* mérték. *Detroitban* tegnap *521 komoly közlekedési baleset* történt a tükörsíma utcákon. Pennsylvániában *huszonöt ember vesztette életét jégokozta közlekedési balesetek során.*

Illinoisban a tűzoltók egy nagy tűzesetnél kénytelenek voltak abbahagyni az oltást, mert *a víz a fecskendő csöveiben befagyott.* Ohióban huszonhat, Pennsylvániában nyolc, NewYorkban öt, Csikágóban tizenegy ember fagyott meg. A fagyhullám a déli államokat is elérte és Florida gyümölcstermését *pusztulással fenyegeti.*

Buenos Aires, december 28.

Entrerios tartományban dúló viharok nagy pusztításokat okoztak. Az árvíz mindenütt súlyos károkat okozott. A *Parana* folyó kilépett medréből és nagy területeket elöntött. A halálos áldozatok számáról még nem érkezett pontos jelentés.

Melbourne, december 28.

Nincsen semmi hír a Paringa ausztráliai gőzösről, amely hétfőn *Victoria* állam partjain nagy viharba került. A hajón *három angol tiszt és 26 kínai matróz* teljesít szolgálatot.

Varsó, december 28.

A *keletlengyelországi Nowogrodek* környékén *hatalmas vihar* nagy pusztításokat okozott. *Nowogrodekre* felhőszakadás zúdult, de a hőmérséklet oly alacsony volt, hogy *az eső a földre érve azonnal megfagyott és szilárd jégkéreggé változott.*

A jég terhe alatt *száz meg száz fa hajolt meg és dőlt ki.* Ugyanez a sors érte a távírópóznákat is. Nowogrodek környékén a *gyümölcsfák kilencven százaléka elpusztult.* A távbeszélő és távíróvezetékek nagy része súlyosan megrongálódott.

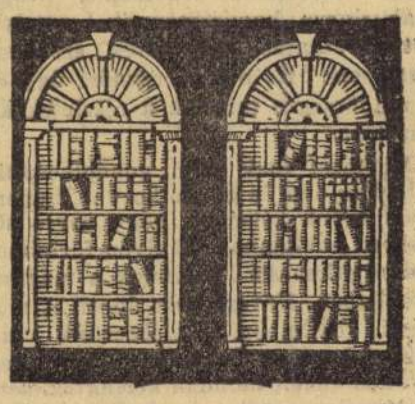

Thomas Mann

Mesterek

SZENVEDÉSE és NAGYSÁGA

Goethe
Wagner
Cervantes

EGÉSZVÁSZONKÖTÉS
A'RA 5 PENGŐ

Athenaeum

Ungváry Rudolf

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 347-748, 340-726

1982 APR 1 9

grafikusmű.

ÉLET ÉS IRODALOM

hogy még átcsússzek!

1021

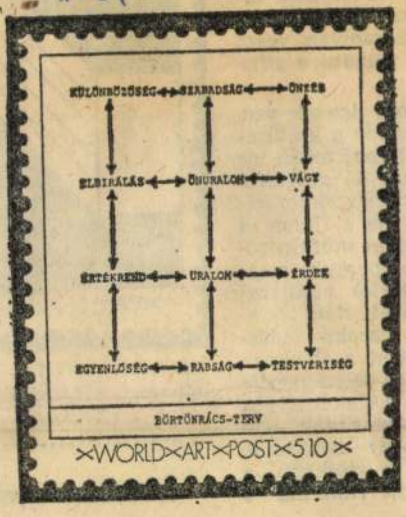

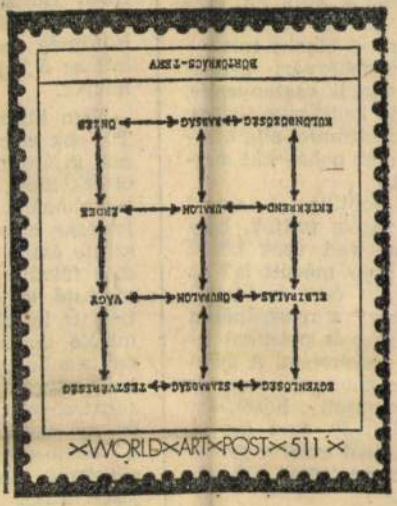

Ungváry Rudolf: Bélyegek

Akik már 15—20 évvel ké-
születtek, s akiknek Pus-
ndoni 6:3-ma ugyanolyan
m, mint — bizony mint —
nándorfehérvári győzel-
zel pákozdi csatanyerése,
d északi hadjárata. Sajnos,
bb győzelemmel alig büsz-
tünk, nem nehéz hát meg-
ezeket.
lem, politika — sport?
már régóta tudjuk, hogy
pcsolat volt ezek között
. De hogy másutt is? Az
nél? Azt csak a filmből
neg, hogy a nyugatnémet
számára is politikai je-
volt a győzelem. A győz-
erzője elmondja, hogy az
an nemzeti hősökként
és tisztelik őket ma is,
etországot ezzel a győze-
ogadta be ismét a hábo-
Európa".
. de már megint és éppen
sunkra?!

... komoly
közönségnel
lizált szöve
zellált szalo
közönség n
hát az ő ba
háziak.

Nem hiszem, hogy igazuk van. Túl sok ember jár ide a kultúrának kijáró bizalommal; sokan ide öltözködnek, mint a művészet templomába. A színház akkor teljesítené hivatását, ha a finom és szinte észrevehetetlen műfajparódiát fölváltaná az operettet megteremtő (és fenntartó) világ szatirikus leleplezésével. Nem valamiféle didaktikus „szókimondásra" gondolok, hanem a játéknak az abszurdumig vitt felszabadítására; a sematikus cselekménynek és az egysíkú jellemeknek arra a lehetőségére, hogy konkréttá, elevenné tehetők a játékban, a játék által. Ekként válhatna a

Name: Friedrich Ferenc
Address: Dunaújváros 2
Varmú út 61. VIII.
Profession:

Friedrich Ferenc: Bél

Upor Tibor, díszlettervező

„A színészet mindenese"

Neményi Lili három évvel ezelőtt a címben idézett módon írt alá egy levelet. Most, hogy a Zeneműkiadó megjelentette a kivételes érdekességű könyvet, amelyet Kerényi Mária, a művésznő remek humorú emlékiratai felhasználásával, eredeti egyéniségének tiszteletben tartásával írt —, indokolt visszautalni közelmúlt cikkünkre a színészek megbecsüléséről. Ezúttal — nagy késéssel, de mégis Neményi Lili életében — sikerül őt abban a megbecsülésben részesíteni, amely elképesztően gazdag művészi és emberi tevékenysége révén megilleti.

Szelényiné Rácz Mária művészcsaládja negyedik generációjának tagjaként a viharos XX. században állt helyt, amiként dédapja, Szelényi Károly 1848-ban és utána. (A forradalmár Szelényit ugyanabban a politikai perben ítélték el, amelyben Madách Imrét.) Ahogyan a gyökerek kúsznak újra-újra a magyar progresszió legjobbjai irányába (a Neményi Lilit nevelő nagyanya: Szelényi Emília vándorszínész, a nevelőapa és az édesanya: Neményi László és Polgár Ilonka, a nagykárolyi Neményi-társulat alapitói) — a művésznő élete is szerves része ennek a progressziónak. És nemcsak életének nevezetes társai, az író Indig Ottó, a mártír rendező és színházi író Horváth Árpád, a színpadtervező Upor Tibor révén, hanem saját tettei és saját művészi rangja jogán.

Neményi Lili, hagyományaival szöges ellentétben, szenvedélyesen *nem akart* színésznő lenni — végül a magyar próza- és zenés-színházi művészet kivételes alakjává nőtt. A könyv érzékletesen vezet végig a nagy úton, Kolozsvár, Szeged, Miskolc, Debrecen, Budapest színházain és pódiumain (beleértve a Hanglit, a Parisettet és több kabarét — a művésznő minden helyet pódiummá emelt, amelyen élete nehéz időszakában szerepelt) az Állami Operaházig. Sok-sok prózai, operett- és sanzonsiker után operaénekesnőként itt lett a kiválóak egyike. A sok jeles barát közül az egyik, Szabó Magda, aki régen, még Debrecenben csodálkozott rá Neményi Lili sokszínű művészegyéniségére, azt írja róla: *„Mindent tud a színpad, a dobogó és az opera e különös tündére."*

RAJK ANDRÁS

28-29.

XXIII/50

javít-
ottuk
taga-

rossz börtönviszonyok. De hát ezek javítása kapcsán a társadalmi felelősség kérdé-

: ember tovább folyt-

Szörnyek évadja té-
meg tudná fogalmaz-

Nem. Hernádi Gyula
ata az alap, amit már
rásában körüljárt. Ar-
ól, hogy rosszul van
emtve a világ.

Hernádi Gyula megírta
atókönyvet, amit aztán
széltek?

Nem beszéljük meg, mi
írjuk a forgatókony-
legbeszéljük a képeket,
a dialógust, hol ő ír-
l én. Nem úgy, mint a
nechanizmusban, hogy
, akinek születik egy öt-
agy regénye, megírja a
ókönyvét, aztán a ren-
odamegy hozzá konzul-
a dramaturggal, meg a
cerrel. Nem. Mi ezt
ep ebben mindig Gyu-
csináljuk. De azért a
Meg szoktak vádolni,
hogy a színészek számomra
bábok. Nos, filmjeink a szí-
nészek nélkül nem létezné-

— öngyilkos le
valóban öngyil
ember, vagy
megölte? Kider
ez nem igaz, se
sem igaz. A tör

— *Hasonlóan*
tünk annak id
nok szíve című

— Az Ham
volt, adott tö
ben, ez pedig
itthon.

— *Mikorra k*

— Az utószi
jeztük, decem
készen lesz a

— *Miért ír k*
Istvánról?

— Most egy
hagytam az írá
filmet csinálom
kat tanulmány
filmjeit. Szabó
gyon nagy teh
tom, furcsa egyé
gyerekkorától, a
kezdett csinálni,

Színházjegyirodánk húsvéti és húsvét utáni kedvezményes jegyei

Színházjegyirodánk (Erzsébet körút 18—20) húsvét után való hétre is a legváltozatosabb műsort állította össze előfizetőinknek és olvasóinknak. Ad jegyet a színházi szezón egyik legnagyobb sikeréhez, *Csathó* Kálmán színművéhez, a *Fűszer és csemegéhez* a Vígszínházba, a nagy hatással bemutatott *Dinasztia* című zenés játékhoz a Magyar Színházba, az elragadó *Félperces szerelemhez* a Belvárosi Színházba, a mulatságos *Nem leszek hálátlan* című énekes játékhoz az Andrássy Színházba, a 75. előadása felé közeledő *Hatodik emelethez* a Pesti Színházba és a világhírű *Jushny*-féle vendégjátékhoz a Royal Színházba.

Kapható jegy még a nagyszerű *Tavaszi műsorhoz* a Pódium Kabaréba, a népszerű *Luluhoz* és kísérő műsorához a Terézkörútiba és a rendkívül kacagtató *Mandel-mulató* című revűhöz a Komédia Kabaréba.

Külön ajánljuk előfizetőink és olvasóink figyelmébe a *Villámfénynél* című rendkívül érdekes darabot a Nemzeti Színház Kamaraszínházában.

Színházjegyirodánk külön telefonszáma: *143—888.*

(*) Felhívás a magyar társadalomhoz. A *Déryné Játékszín* mozgalmának intézőbizottsága a következő felhívást intézte a magyar társadalomhoz: »A nemes tradíciókat őrző ősmagyar főváros: Buda szívében, a Horváth-kertben a magyar színjátszás hőskora nagy művésznőjének — Dérynének — kőbevésett kedves emléke áll. Fővárosunk vezetősége ennek tőszomszédságában kívánja Buda állandó színházát felépíteni. A magyar, de különösen a budai társadalom szívevágyát elégíti ki e rendelkezés és a gondolat tettéváltásának máris szépszámú apostola, lelkes szóvivője van. Ezrek és ezrek szíve dobbant meg arra a gondolatra, hogy Buda nemes társadalmának régi álma végre megvalósul, állandó kőszínházat emel saját erejéből és így hajlékot épít a nemes nemzeti kultúrának, oltárt a tiszta művészetnek. A *Községi Takarékpénztár* útján már megindult részvényjegyzés eddigi sikere is várakozáson felüli eredménnyel járt, a társadalom minden rétege kiveszi részét e történelmi munkából. Nem technikai propagandával dolgozunk. A szívek lelkesedése viszi el a hírt mindenhová, ahol a mult minden szépségét kegyelettel őrzik és a jövőt aggódással féltik. A *Déryné Játékszín* felépítésének nagyjelentőségű munkájában mindenki közreműködésére számítunk és ezért mindenkit kérünk, hogy részvényjegyzéssel minél többen és minél nagyobb hazafias lelkesedéssel járuljanak hozzá az ősmagyar fővárosban, Budán a magyar kultúra legszebb intézményének megteremtéséhez, hogy ilymódon a Magyar Feltámadást is előmozdítsuk. A megértő szíves együttműködésért hálás köszönetet mond Budapest, 1938 húsvét ünnepén *Herczeg* Ferenc m. kir. titkos tanácsos, védnök. *Balogh* Elemér m. kir. titkos tanácsos, ügyvezető elnök.« (Egy darab részvény ára 100 pengő és 3 pengő felár az alapítási költségek fedezetére. Fizetési feltételek: Első részlet 13 pengő, a hátralékos összeg havi 5 pengős részletekben törleszthető. Részvényjegyzés és befizetés helye: a Községi Takarékpénztár főintézete és fiókjai. Szíves felvilágosítást nyújt a mozgalom irodája: I., Krisztina körút 165. Telefon: 36—67—39.)

(*) Nagy szerelem. A Metroban most mutatják be a Metro Goldwyn egyik főslágerét, a *Nagy szerelmet*, amely *Molnár* Ferenc nagysikerű vígjátékából készült. Így szokták mondani: vígjátékából készült, de természetesen a színház is más, a film is más. Ennél a nagyszerű vígjátéknál a lehetőségig ragaszkodtak Molnár Ferenc témavezetéséhez, aztán mikor már nem lehetett, elamerikásították a szüzsét. A finomhangú szalónvigjátékból a vége felé így lesz kacagtató burleszk, amerikai ízzel. Mindegy: a közönség így is hálásan és jól mulatott. A darabban sereg színész játszik, egyik jobb a másiknál, neveiket nem is jegyeztük fel, pedig megérdemelnék, hogy a beszámoló róluk is megemlékezzék. Viszont van kettő, akikről sokat kellene írni, elsősorban Myrna *Loyról*. Myrna Loyt, ezt a nagyon szép és nagyon tehetséges amerikai sztárt nem kell bemutatni a magyar publikumnak, hiszen sokaknak kedvence. Ebben a szerepében olyan aranyos és olyan szép, olyan tehetséges, hogy újra fel kellene fedezni. A másik remek szereplő William *Powell*. Mulatságos, férfias, kacagtató, szenvedélyes, elegáns és hódító, öröm nézni a mozivásznon. William Powell és Myrna Loy, ők ketten elegendők lennének a sikerhez, de rajtuk kívül, mint mondottuk, még egy sereg elsőrangú színész osztozik benne. *(B. B.)*

(*) Sangháj leánya. A téma egyáltalában nem új: a kínai emberesempészetről rengeteg filmet láttunk már, valóban jól megcsinált filmnek kell tehát lennie annak, amely a mai európai néző ezirányú figyelmét fel tudja még kelteni. Nincs is semmi baj. Anna May Wong művészete ezeken a kitaposott utakon is százszázalékosan érvényesül, de kitűnő a partnere is, az emberesempészek leleplezésével megbízott kínai detektív. Maga a történet másodrendű fontosságú; természetes, hogy a csempészeket eléri az igazságszolgáltatás sujtó keze és az is, hogy végül szerelmi szempontból is megnyugtató happy-endet kapunk, a millő azonban az, amelyről érdemes külön is írni. Exotikus kocsmák és mulatók, modernizált és motorizált csempészkülönítmények, *San Francisco* hirhedt kínai negyede és a Csendes óceán egyik elhagyatott szigete adja a keretet a modern brigantik embervadászatának. Aki azonban azt hiszi, hogy a borzalmas jelenetek sorát kapja, nagyon is téved, mert minden izgalom ellenére emberi és szórakoztató a film minden jelenete. A kísérő műsor egy cowboyfilmmel szolgál, amely őszinte és általános meglepetést keltett. Senki sem hitte, hogy 1938-ban még ilyen elavult filmet is lehet készíteni. *(K.)*

ZENEI NAPLÓ

A *Máté-passio* előadása

A nagyhéten, húsvétkor nemcsak egyházi életünk ünnepelhetné egyik legnagyobb ünnepét, hanem zene életünk is. Jézus kínszenvedése, halála és feltámadása, a benne rejlő hatalmas költői erőkkel a zeneköltészet lángelméit a remekművek páratlan sorozatának megalkotására ihlette. Milyen fejedelmi választékot kínál ez a nagyheti-húsvéti zeneirodalom olyan élénk, gazdag zeneéletnek, mint a mi budapesti zeneéletünk!

Korusaink, zenekaraink, élükön a filharmóniával, milyen nagyszerű koncertsorozatokkal ülhetnék meg ezeket az ünnepnapokat! Sajnos, zeneéletünk áldatlan szervezetlensége következtében azonban éppen ezek a húsvéti napok rendszerint holt pontot jelentenek a zenei évben...

Egyedül a mi kiváló *Lichtenberg* Emilünk és az ő lelkes együttese, a *Budapesti Ének- és Zenekaregyesület* áll ilyenkor is szilárdan a posztján. Ennek köszönhetjük, hogy a most aktuális zenei remekművek leghatalmasabbikát, *Bach Máté-passio*-ját ezidén is komoly, meggyőző előadásban élvezhette végig nagycsütörtökön a Zeneakadémia termét zsúfolásig megtöltő közönség. A grandiózus alkotás ezúttal majdnem teljes terjedelmében került előadásra és valóban imponáló az a törhetetlen művészi energia, mellyel Lichtenberg együttese a roppant művészi feladattal megbirkózott. Igaz, csak kevés Máté-passio előadás dicsekedhetik olyan hangban, kultúrában és lélekben egyaránt rendíthetetlenül biztos »evangelistával«, aki annyira izzó költői átéléssel szövi az oratoriális cselekmény fonalát, mint *Röster* Endre. És van-e még egy Máté-passio előadás, melynek lírai csúcspontjára, az »Erbarme dich« ária magaslatára, egy *Basilides* Máriához fogható Bach-énekesnő vezeti fel közönségét? És a szopránszólók nagy művésznőjével, *Báthy* Annával élén, mennyi odaadással, meggyőző művészi alázattal szolgálta Bach zenéjét a többi derék szólista, *Tibor* Zoltán, *Kálmán* Oszkár, *Győry* Pál, *Breznoy* Judit.

Megkülönböztetett elismeréssel kell szólanunk az előadás instrumentális szólistáiról is, mindenekelőtt *Jeney* Zoltán és *Janthó* Bertalan (fuvola), *Párlos* Ödön és *Jankof* Boris (hegedű) művészi játékáról és *Vente* Arnold egyik oboaszólójáról. Általában: a közreműködő *Budapesti Hangverseny Zenekart* ezúttal is feladata magaslatán üdvözölhettük. Hasonlóképpen a legőszintébb dicséret illeti dr. *Dedinszky* Gizella gyermekkórusát, a *Sköt leányiskola* kis énekeseit, bár a bevezető kórus korálisa éreces *fiú*hangok tolmácsolásában bizonyára diadalmasabban emelkedhetne ki a bachi polifónia roppant hullámaiból. A közönségnek a nagyheti szokáshoz híven le kellett ugyan mondania a hangos tetszésnyilvánításról, a lelkes tapsviharokról, lélekben azonban csak annál melegebb hálával adóztunk Lichtenberg Emilnek és a Budapesti Ének- és Zenekaregyesületnek nagy művészi munkájukért.

Hermann Pál és Schwalb Miklós szonátaestje

Két kiváló magyar művészt ünnepelt a Zeneakadémia kistermének zenecértő közönsége: a Párizsban élő európai hírű nagyszerű csellistánkat, *Hermann* Pált és pompás pianisztikus kultúrájú zongorapartnerét, *Schwalb* Miklóst, aki legutóbb szintén Párizsban szerepelt nagy sikerrel. Hermann Pál gordonkajátékában a rendkívüli zeneiséget, a tökéletes artisztikus csiszoltságot, az ízlés előkelőségét, a muzsikusértelem fölényét már számtalanszor méltattuk és hasonlóképpen felhívtuk közönségünk figyelmét Schwalb Miklós természetes, kiforrott zongorastílusának erényeire is. Így tehát nem lephetett meg bennünket a két művész összjátékának tökéletessége, stiláris egysége sem. Hasonlóképpen csak természetesnek találtuk, hogy ilyen komoly törekvésű művészek kivételesen komoly és értékes műsor keretében hódítják meg közönségüket. *Beethoven* második szonátája az Opus 5-ből, Bach első szólógordonkaszvitje, *Schubert* ritkán hallható, csellóra igen alkalmas a-moll Arpeggione-szonátája és végül a műsort a művészi előadás szempontjából mintegy megkoronázó *Debussy*-szonáta: csupa legemelkedettebb szellemű muzsika, melynek népszerűségét (népszerűségét — méltó interpretálásban!) a műsorszámok után felhangzó lelkes tapsviharok igazolták.

Romantikus zongoraest

A zenei romantika szellemében szépen sikerült zongoraestet rendezett két tehetséges fiatal zongoraművésznő: *K. Bajkó* Éva és *V Paica* Anny. Művészi alaptermészetükben egymástól különböző pianistaegyéniségek találkoztak itt össze az egységesre hangolt műsor keretében. Paica Anny *Brahms* f-moll szonátájának előadásával formabiztos, tudatosan tervező, kiművelt technikájú talentum körvonalait mutatta, *Bajkó* Éva viszont *Chopin*- és *Liszt*-művek interpretációjával elsősorban a gazdag zenei kedély, a friss érzelmi világ ösztönös megnyilatkozásával hódította meg közönségét. Hogy azonban ilyen két ellentétes művésztemperamentum megfelelő zenei simulékonysággal és fejlett ízléssel harmonikus együttest alkothat, azt a műsort befejező *Liszt*-szám, a két zongorán megszólaltatott »Les Preludes« igazolta.

50—75 előadás!

HATODIK EMELET

Alfred Gehri világhírű szindarabja

PESTI SZÍNHÁZ

Telefónszám: 115—438

RÁDIÓ APRILIS 17. **Budapest I. 8.45:** Hírek. **9.00—9.55-ig:** Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Prédikál Muráközy Gyula lelkipásztor. **10.00—11.25-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben Gunda Jenő pápai kamarás, hittanár mondja. Énekel a templom ének- és zenekara Berg Ottó vezénylésével. Orgonál Kereszty Jenő. **11.30—12.25-ig:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu téri templomból. Prédikál dr. Varsányi Mátyás budai lelkész. Énekel a Budai Evangélikus Egyházi Énekkar Mikus-Csák István karnagy vezényletével. Orgonál Varkonyi Endre. **12.30:** Közvetítés Rómából, a Vatikánból. Oszentsége XI. Pius pápa húsvéti rádiószózata. **13.05:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. **13.45:** Oszentsége XI. Pius pápa húsvéti szózatának magyarnyelvű ismertetése. **14.00:** Hanglemezek. **15.00:** 1. »Az alföldi szarvasmarhatenyésztés iránya.« Piacsek András gazd. felügyelő előadása. 2. »Mikor van jó termőerőben a talaj?« Di Gleria János fővegyész és Telegdy Kovács László vegyész párbeszéde. (A földmővelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.) **15.45:** A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület »Homeros« énekkara. Vezényel Schnitzl Gusztáv. **16.30:** »A csekei remete.« (Kölcsey.) Bory István előadása. (Közművelődési előadássorozat; felolvasás.) **17.00:** Lakatos Flóris és cigányzenekara. **17.40:** A húsvéti labdarúgótorna keretében a Hungária—Slavia nemzetközi labdarúgómérkőzés II. félidejének közvetítése az MTK Hungária úti sporttelepéről. Beszélő Pluhár István. **18.40:** »Húsvéti népszokások.« Szendrey Ákos előadása. **19.10:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **20.00:** »A piros bugyelláris.« Népszínmű három felvonásban, dalokkal. Írta Csepreghy Ferenc. Rádiószínpadra alkalmazta Bibó Lajos. A dalokat betanította Kubányi György. Kísér Rácz József és cigányzenekara. Rendező Gyarmathy Sándor. **Utána kb. 21.15:** Hírek, sporteredmények. **21.45:** Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Kertész Miklós és jazzenekara játszik. **22.45:** A Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Figedy Sándor. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.15—12.15-ig:** Radics Béla és cigányzenekara. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30—12.55-ig:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. **15.00—15.40-ig:** Hanglemezek. **16.30—16.50-ig:** Lakatos Flóris és cigányzenekara. **18.10—18.35-ig:** Baranyi János zongorázik. **19.00—19.25-ig:** »A titokzatos mosolyú Madonnák művésze.« (Bernardo Luini.) Farkas Zoltán előadása. **19.30—19.55-ig:** »Technika és kultúra.« Bieskei Jenő műszaki főtanácsos előadása. **20.00—20.25-ig:** Hírek, sport- és lóversenyeredmények. **20.30—21.45-ig:** Hanglemezek. — **Telefónhírmondó. 8.45—15.00-ig:** Budapest I. műsora. **15.00—15.40-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 19.52 méteren. 15.00—16.00-ig:** Az Eucharisztikus Kongresszus szenténeikeiből. Énekel a Budai Szent Cecilia Kórus, vezényel Bárdos Lajos (viaszfelvétel). Húsvéti harangszó az óhazából (viaszfelvétel). »Hitvallás.« (Magyar Hiszekegy.) Papp-Váry Elemérné verse. Szavalja szomolánkai Kowách Ernő (viaszfelvétel). Dohnányi: Pastorale. Előadja az Operaház tagjaiból alakuló zenekar, vezényel Rajter Lajos (viaszfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. »Magyar nőták.« Szepessyné Gádor Mária énekel, kíséri Vidák József és cigányzenekara (viaszfelvétel). »Mit üzen a rádió?« Magyar Hiszekegy. **32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Az április 17-én 15.00—16.00-ig; közvetítendő rövidhullámú műsor. ■ **APRILIS 18. Budapest I. 9.45:** Hírek. **10.00—11.10-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd a koronázó főtemplomból. A szentbeszédet mise közben Puszta Sándor leányfalui lelkész mondja. Énekel a templom énekkara Sugár Viktor vezetésével. Orgonál Várhelyi Antal. A magánszólamokat énekli Sennyei Szabó Ilona, Lenhardt Aranka, Harangozó János, Horváth László. A hegedűszólamot Hoffmann Rezső játssza. **11.15—12.15-ig:** Görög katolikus istentisztelet a Rózsák terén lévő gör. kat. plébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben dr. Krajnyák Gábor tb. kanonok mondja. Énekel a plébánia vegyeskara ifj. Szemerszky János vezénylésével. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30:** Hanglemezek. **13.30:** »Világhíradó.« Dr. Máthé Elek előadása. **13.45:** Vidák József és cigányzenekara. **14.50:** »Mese a Huszét-szigetekről.« Matolay Tibor előadása. **15.15:** A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artúr. **16.25:** »Respighi emlékezete.« Farkas Ferenc előadása (hanglemezekkel). **17.15:** Szalónötös. **17.50:** »Hogyan készül Budapest az eucharisztikus világkongresszusra?« Helyszíni hangképek. Összeállította Filótás Lili (lemezfelvétel). **18.40:** Gyenge Anna (Anna Roselle) énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **19.10:** »Rózsát vagy szeget?« Dr. Tóth László elbeszélése. **19.40:** »Rádióegyveleg.« Összeállította és vezényli id. Stephanides Károly. Közreműködik a Budapesti Hangverseny Zenekar, Dobay Livia, Orosz Júlia, az Operaház tagjai, Orosz Vilma, Galetta Ferenc, Sárdy János, az Operaház tagja, dr. Szedő Miklós és vegyeskar. **21.10:** Hírek, sporteredmények. **21.30:** Közvetítés a Pannónia-szállóból. Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. **22.30:** Közvetítés a Dunapalota-szállóból. Megyeri Gyula és jazzenekara játszik. Miklóssy András énekel. **23.30:** Hanglemezek. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.15—12.15-ig:** Országos Postászenekar. Vezényel Eördögh János. **17.55—18.25-ig:** Szalónötös. **18.30—18.55-ig:** »A Csendes óceán partvidéke.« Dr. Pécsi Albert előadása. **19.00—19.35-ig:** Ketter Ernő és Csilléry Béla zongora-hegedűszonátákat ad elő. **19.40—20.05-ig:** »A legjobb magyar sakkcsapat.« G. Réthy Pál előadása. **20.10—20.30-ig:** Hírek, sport- és lóversenyeredmények. — **Telefónhírmondó.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. ■ **APRILIS 19. Budapest I. 6.45:** Torna. **Utána:** Hanglemezek. **Kb. 7.20:** Etrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20** »Bem apó Erdélyben.« Írta Molnár Endre (felolvasás). **10.45:** Nyári kötöttruhák (felolvasás). **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Hanák Árpád zongorázik, Varga Tibor hegedűl, zongorakísérettel. **Közben kb. 12.30:** Hírek. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** A rádió szalónzenekara. **14.05:** Hírek. **14.50** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Elelmiszerárak. **16.10:** Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »Magyar táj magyar szemmel.« (Erdély a 19. században.) Dr. Tolnai Gábor előadása. **17.30:** Mekényesi Dalárda. Vezényel Reidl Sebestyén. **18.00:** »Hogyan kaphatunk épületátalakításhoz és tatarozáshoz hitelt?« Ifj. Reischl Ágoston iparügyi min. építészmérnök előadása. **18.20:** Gáti István brácsázik zongorakísérettel. **18.50:** »A rádió halottai.« Lambrecht Kálmán. Bevezetőt mond Haraszthy Lajos. Lambrecht Kálman Herman Ottóról tartott rádióelőadását felolvassa Kowách Ernő. **19.30:** Hanglemezek. **20.20:** Szathmáry István verseiből ad elő. **20.40:** Közvetítés a Vadászkürt-szállóból. Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál. **21.35:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** A »Dán négyes«. Tagjai: Lund Christiansen (zongora), Erling Bloch (hegedű), Torben Svendsen (gordonka) és Gilbert Jespersen (fuvola). **23.00:** Közvetítés a Newyork-kávéházból. Mikulai Gusztáv és jazzenekara játszik. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 18.00—18.15-ig:** Strauss Richárd: Burleszk, zongoraszólo (Elly Ney; hanglemez). **18.20—18.45-ig:** Francia nyelvoktatás (dr. Garzó Miklós). **18.50—19.25-ig:** Hanglemezek. **19.30—19.55-ig:** A földmővelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **20.00—20.20-ig:** »Egy francia-amerikai író.« (Julien Green.) Dr. Benedek Marcell előadása. **20.25—20.45-ig:** Hírek. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (szórakoztató lemezek). **Utána 15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 6.45—19.30-ig:** Budapest I. műsora. **19.30—19.55-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora.

SZINHÁZ

„Corno di Bassetto" zenei bírálatai

Bernard Shaw, a zenekritikus

Ötven évvel ezelőtt egy *Georg Bernard Shaw* nevű fölényesen szellemes, éleseszű és öntudattól duzzadó fiatalember vette át a »*The Star of London*« című lap zenei rovatát. Ez a rovat a lap életében eddig nem játszott jelentős szerepet. Kiadójának az a véleménye, hogy ez »egy párnázott cella maniákusok fecsegése számára«, úgy látszik, az olvasók véleményét tükrözte vissza. A fiatalembernek kellett bebizonyítania, hogy ezt a »cellát« érdekessé, szórakoztatóvá, sőt olvashatóvá is lehet tenni. Bizonyára jobban izgatta az ifjú óriás fantáziáját a heti két font fizetésnél az, hogy kipróbálja erejét és szellemét ezen a számára szokatlan helyen.

A zenekritikához általában némi zenei ismeret szükséges, ezt azonban Shaw már gyermekkorában megszerezte. Anyja énektanárnő volt és így gyermekei elég széleskörű, de felületes zenei nevelést kaptak. Az ifjú Shaw különféle mesterektől tanult énekelni, játszogatott többféle hangszeren, sőt valami fogalma a zeneelméletről is volt. Mindez szerinte kétségkívül elegendő volt, hogy »*Corno de Bassetto*« álnéven kiálljon a porondra és élesrefent szablyájával megkezdje a küzdelmet az angol kritikát jellemző klikkrendszer és a pöffeszkedő szószátyárkodás ellen. A harc kimenetele nem lett volna kétséges, ha munkáját komolyan vette volna. Szerinte a szokásos középszerű zenekritika a legfurcsább emberi intézmény, melyet egy intelligens ember nem vehet komolyan. Márpedig — mint mondja — ő egy különlegesen intelligens valaki. (Önbizalomban tehát nem volt hiány.)

Valóban semmi oka nincs, hogy az akkori zenekritikával meg legyen elégedve. Ezek az akadémikus merevséggel megszerkesztett kritikák a technikai szakkifejezések tömegével legfeljebb megfélemlítették az olvasót, de nem voltak képesek ezt az elvont művészetet a hallgatók lelkéhez közelebb hozni. Shaw meg sem próbálja kifejezni azt, amit szavakkal úgy sem lehet kifejezni, hanem a született író szellemességével, sőt zsenialitásával kerülgeti a megfejthetetlent, hogy a kifejezhető és megközelíthető annál élesebben és plasztikusabban domborodjon ki. Igazi viadal ez, Shaw nem kímél senkit, amikor éles tollával küzd a kisstílűség és álszenteskedés ellen. Igazi shawi szellem sugárzik felénk a villámgyors támadásokból és az ügyes védekezésekből; lehet-e mással küzdeni egy ilyen megcsontosodott, kiszáradt területen, mint gúnnyal, élccel és humorral? Shaw humorának egész arzenálját vonultatja fel a küzdelemben, a szelíd mosolytól a vad szatíráig; a nevető és nevettetni akaró maszk mögött azonban majdnem mindig komolyat és megszívlelendőt mond. Különösen akkor érezzük keserűnek, amikor szociális kapcsolatban beszél a zenéről. Hogyan legyen Beethoven-imádó abból a szegény munkásgyerekből, — írja — aki tizenhároméves koráig nélkülözések között többnyire üres gyomorral járt iskolába, utána választhatott az éhenhalás vagy a tizenhatórai rabszolgamunka között? Majd így folytatja: »Amit mi a nép részére kívánunk, az nem zene; kenyér kell a népnek. Pihenő kell a népnek, rablás és megvetés ellen való védelem kell a népnek. Egyforma megbecsülés, egyforma életlehetőség kell a szolgaság és kétségbeesés helyett. Ha ez megvalósul, akkor a nép teremt magának megfelelő zenét, még akkor is, ha Beethoven partitúrái közben elkallódtak volna!«

Shaw kitűnő érzékét mutatja, hogy már akkor felismerte az igazi népzene jelentőségét, amikor még ezzel a kérdéssel nem nagyon voltak tisztában. Gúnyosan jegyzi meg, hogy az írek csak hazai zenét akarnak hallani, az olasz és német muzsikát számúzni kívánják. Ez azonban lehetetlen, — írja — mert mi történnék akkor, ha Irországnak holnap hazai zenészekre volna szüksége? Vajjon elmennének-e az egyedül nemzeti osztályhoz, a parasztsághoz, meghallgatnák-e a fütyülő, éneklő, furulyázó és dudáló paraszt muzsikust, akinek iratlan melódiái az egyetlen valódi zenét képviselik? Nem; a művelt osztályhoz fordulnának, kiválasztanák a megvetett idegen zenének legügyesebb utánzóját és önnepelnék, mint a nagy ír komponistát.

Shaw fölényes humora leginkább a közepes koncerteknek a kritikáiban mutatkozik. A mai ezer befolyás alatt született kritikák mellett egyenesen szívderítő ez a nyiltság és őszinteség. Hallgassunk meg egyet: »Gyakran romantikus impulzusokra reagáltam. Például Miss Adrienne Verity jegyet küldött a koncertjére; Verity oly helyes név, annyira megkapott, hogy elmentem. Miss Verity nevének megfelelően rendkívül csinos; szép, szabályos arc, sudár termet, üde, közvetlen fellépés és egészséges, de túlhangos megjelenés, amely őt inkább szénagyűjtésre predesztinálná. Azonban Miss Verity nemcsak azért hívott meg, hogy meghallgassam, hanem hogy írjak is róla. Tehát meghallgatván őt azt ajánlom, hogy az időelőtti koncertek helyett tanuljon még jó pár évig egy kiváló mestertől éneket, beszédet, meghajlást, vagy pedig vétesse fel magát egy operettkórusba, ahol hat hónap alatt kiordíthatja teljesen a hangját és akkor legalább többé nem fog koncertet rendezni. Aki pedig ennél hízelgőbb kritikát ír, az kegyetlen szolgálatot tesz Miss Veritynek.«

Természetes, hogy Shaw az akkori legmodernebb Wagner—Liszt irányhoz szegődik és erősen szembehelyezkedik Brahmssal, akinek zenéjét össze nem függő reminiszcenciák végtelenül ügyes összefoglalásának tartja. (Ezt a véleményét öregkorára visszavonja, ez azonban még nem jelenti azt, hogy állítása sok tekintetben — magasabb esztétikai szempontból — igaz ne volna.)

Általában az elmúlt ötven év alatt Shaw alaposan megváltoztatta régi véleményét és *amikor a most Amerikában a nyilvánosság elé került összegyűjtött kritikák elé előszót ír*, úgy találja, hogy bizony nagyon megöregedtek az ifjú »Bassetto« írásai. Erősen kétlem, — írja — hogy a szegény öreg Bassetto-t érdemes-e ma elolvasni, de hát senki sem kényszeríti önt arra, hogy ezt tegye. Ajánlom, hogy miután elolvasta a bevezetést, csukja be a könyvet és adja oda legnagyobb ellenségének születésnapi ajándékul.« Ellentétben ezzel a szellemes ajánlattal, úgy találjuk, hogy ma is érdemes az ifjú Shawnak azokkal a gondolataival megismerkednünk, amelyeket jóval nagy drámáinak megszületése előtt vetett papírra.

Dr. K. J.

Dinasztia

Operett a Magyar Színházban

A librettista: *Vári* Pál, az operett zenéjét *Brodszky* Miklós komponálta *Harmath* Imre és *Békeffy* István kitűnő verseire. A mese erősen a régi békebeli operettek sablónjához igazodik. A hősök most is *királyok*, az *anyakirálynő*, a fiatal, elhagyott *királyné*, zászlót lobogtató, villanó kardokkal állandóan és feszesen tisztelgő, pattogva lépkedő *gárdisták*, a brutális merénylőnek tartott fiatal, szentimentális, lágyszívű, szerelmes udvari titkár, a megelevenedett *ősök*, akik a régi görög kórusok mintájára magyarázatokkal kísérik az előadást, a titokzatos lengyel *grófnő*, aki egy rosszul irányzott revolverlövéssel eredménytelen merényletet követ el a király ellen. (Ezt a végső megoldást jól ismerjük már a *filmből* is!) *Vári* Pál dícséretreméltó törekvéssel írta meg librettóját, amely körül nagyobb baj nincsen, ha számtalan ponton egyezik is a régi operettmesék tartalmával. Arról van szó, hogy *Iván* király faképnél hagyott felesége szerelmes lesz a fiatal és elegáns udvari titkárba, akitől a királyi férj ellen sikertelenül elkövetett merénylet után örökre elválik és ismét visszatér a király mellé. Az egész librettóban mégis csak az az igazán fontos, hogy *Brodszky* Miklós írt hozzá zenét és a *Magyar Színház* olyan pompás szereposztást és gyönyörű színpadokat adott hozzá kíséröül, hogy az operett sikere egészen bizonyos.

A zene magasan az átlag fölé emelkedik, színes, szikrázó, szellemes, sokhelyütt forróan dallamos. A muzsika jólesően ragaszkodik a régi, legjobb daljátékok stílusához. *Igazi* muzsika ez, amely hatalmában tartja mindvégig a közönséget. Két olyan szám is van az operettben, amely *maradandó érték:* egy gyönyörű valcer és egy légiesen finom sanzón.

A szereplők kivétel nélkül kitűnőek. *Honthy* Hanna játssza és énekli *Sylvia* királyné szerepét. *Honthy* Hanna játéka előkelő, énekszámai nagyon szépek. Kristályosan csengő hangja a legigazabb értéke az egész előadásnak. *Kertész* Dezső az udvari titkár szerepében elegáns, remekül játszik és finoman énekel. *Törzs* Jenő *Iván király* kis szerepében is nagyszerű. *Födényi* László okos és bölcs apa, *Kiss* Manyi *Daisy* szerepét díszíti tehetségével, *Bordos* Géza *Joachim* király szerepében rendkívül humoros, *Zala* Karola elegáns, nagyszerű művésznő. A legjobb jelzők illetik meg *Biliczky* Tivadart, *Sennyey* Verát, *Simor* Erzsébetet, *Szaplonczay* Évát, *Timár* Lizát, *Szigeti* Jenőt, *Vándory* Gusztávot, *Pethes* Ferencet, *Déry* Hugót, *Szabó* Miklóst, *Kassai* Jánost és *Erdész* Nándort. Az operettet hatásosan rendezte *Lóránth* Vilmost, a zenekart és a kórust *Komor* Vilmos nagy hozzáértéssel vezényli, Bob *Grayt* és a díszlettervezőt, *Upor* Tibort kell még megdícsérnünk. **F. I.**

A RÓMAI KIR. OPERAHÁZ

művészeinek vendégjátéka.

A Magy. Kir. Operaház előadásai a Városi Színházban.

Szombat, ápr. 30. — **Trubadur**

Hétfő, máj. 2. — **Aida**

Cigna Gina, *Somigli* Franca, *Benedetti* Mária, *Merli*, *Nava*, *Mongelli*, *Vasari*.

Vezényel: Vetto Antonino.

A nagy siker! *Remek előadás!*

Fűszer és csemege

Csathó Kálmán új színjátéka

VÍGSZÍNHÁZ

Telefón: 115—344

(*) Bemutató a Művész Színházban. A Művész Színház április 26-án vagy 27-én mutatja be *Du Breuil* háromfelvonásos vígjátékát, amelynek *Rablókaland* a címe. *Orbók* Attila fordította, a főszerepeket *Mezey* Mária, *Rátkai* Márton és *Delly* Ferenc játsszák.

(*) Jusnij és társulata a Royal Színházban. Szombat este mutatkozott be *Jusnij* és társulata a »Danke schön, es war bezaubernd« című vígjátékban a Royal Színházban. A közönség szeretettel fogadta Jusnijt, aki ezúttal nem a Kék Madár Kabaréval jött el hozzánk.

(—) 6 lev.-lap 6 P. Tavaszi propagandaár! **Kjs Pál** koszorús fényképészmesternél, Király u. 51.

(—) Rozgonyi menyasszonyi képei egyéniek, **Kálvin tér.**

Gentben megnyitották a nemzetközi virágolimpiát

Gent, április 16.

Az ötévenként rendezett virágolimpiászt most nyitották meg Gentben *Lipót* belga király, a belga arisztokrácia számos tagjának és a diplomáciai testület jelenlétében. Van der *Steyen* genti polgármester kísérte a fellobogózott »Feestpalais«-ba a külföldi előkelőségeket. A virágbirodalom előcsarnokában hegyesre nevelt azaleafák állnak őrt rózsaszín, fehér, mélyvörös egyenruháikban és zöld cserepeikben, mint élő ólomkatonák.

Két órával később már a közönség számára is szabad az út, meglehetősen drágán, 100 frank belépti-díj ellenében; *ez az ár naponta fogy* s utolsó napján (április 24-én) már 5 frankért mutogatják a botanikai csodákat, természetesen addigra már sokat veszítenek frisseségükből és színük, különösen a vágottaké, alaposan kifakul.

Minden cserép vagy csoport számmal van ellátva, mellyel résztvesz a versenyben és esetleg díjat kap.

Külön részben szerepelnek a laekeni királyi nyaralóból szállított pálmák és exotikus növények, távoli országok botanikus és megbámult követei. A közönség nyomtatott katalógust és árjegyzéket kap és innen tudja meg a számozott versenyzők latin nevét és árát; e jegyzékből tudomásul veheti, hogy bizonyos növényfajtánként különösen a kaktuszosztályon többszáz frankot is fizethet, ha kedve tartja. Különösen a külföldi kertészek érdeklődnek különleges színű, formájú hortenziák, azaleák, begóniák, tulipánok iránt és igyekeznek kollekciójukat hazájukban variálni és fejleszteni.

Legtöbb bámulója mégis a kínai kertnek és a pálmakertnek van; beavatottabb látogatók inkább a tengeralatti növényvilágra kíváncsiak, merev és tüskéshátú csigákra, harcias külsejű spongyákra, melyek közül néhány nem is olyan ártatlan. Vannak fenhéjázó-nevű arisztokratikus növények gyakran szerény és egyszerű külsővel és csupán árjegyzékbe felvett árukból tudjuk meg, hogy ők is a »felesőbb ezrekhez« tartoznak, mint például a hűvösen tartózkodó, ünnepélyes fejhordozású orchideák.

A látogató hálásan távozik e helyről, s örül annak, hogy a világ egy részében még nem sorvadt el, a hasznosság nélküli szép iránt való érzéke. Kár, hogy olyan ritkán, ötévenként rendezik meg ezt a virágolimpiászt.

J. L.

Rendkivüli szinházi kedvezmény a Pesti Napló előfizetői és olvasói reszére

Előfizetőink jegyet rendkívüli leszállitott áron válthatnak: Az Est kiadóhivatalában, VII., Erzsébet körút 18—20., tel.: 143-888 reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

HUSVÉTVASÁRNAP. Vig: Fűszer és csemege (3½ d. u.). **Magyar:** Dinasztia (3½ d. u.). **Pesti:** Hatodik emelet (4 d. u.). **Müvész:** Kékszakáll nyolcadik felesége (8). **Andrássy:** Nem leszek hálátlan (3½ d. u és 8 este). **Városi:** Júlia (4 d u. és 8 este). **Royal:** Jushny vendégjátéka (4 d. u. és 8 este). **Komédia:** Mandel-mulató (8½).

HUSVÉTHÉTFŐ. Vig: Fűszer és csemege (3½ d. u.). **Magyar:** Dinasztia (3½ d. u.). **Belvárosi:** Félperces szerelem (4 d. u. és 8 este). **Pesti:** Hatodik emelet (4 d. u.). **Andrássy:** Nem leszek **Royal:** Jushny vendégjátéka (4 d. u. és 8 este).

KEDD, ápr. 19. Vig: Fűszer és csemege (8). **Nemzeti Kamara:** Villámfénynél (8). **Belvárosi:** Félperces szerelem (8). **Pesti:** Hatodik emelet (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Mandel mulató (8½ este).

SZERDA, ápr. 20. Vig: Fűszer és csemege (8) **Belvárosi:** Duo (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Mandel-mulató (8½).

CSÜTÖRTÖK, ápr. 21. Belvárosi: Félperces szerelem (8). **Pesti:** Hatodik emelet (8). **Andrássy:** Nem leszek hálátlan (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Pódium:** Tavaszi müsor (9). **Komédia:** Mandel-mulató (8½).

PÉNTEK, ápr. 22. Vig: Fűszer és csemege (8). **Belvárosi:** Félperces szerelem (8). **Komédia:** Mandel-mulató (8½).

SZOMBAT, ápr. 23. Belvárosi: Félperces szerelem (8). **Pesti:** Hatodik emelet (8). **Andrássy:** Nem leszek hálátlan (8).

VASÁRNAP, ápr. 24. Vig: Fűszer és csemege (3½ d. u.). **Magyar:** Dinasztia (3½ d. u.). **Belvárosi:** Félperces szerelem (4 d. u. és 8 este). **Pesti:** Hatodik emelet (4 d. u. és 8 este). **Andrássy:** Nem leszek hálátlan (3½ d. u.). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Mandel-mulató (4½ d. u. és 8½ este).

Dinasztia

(Magyar Színház)

Demokratizálódik a korszellem, hiába. Segíteni ezen nem lehet, azaz: jaj, az operett-szerzőknek, akik abban a kába reményben ringatják magukat, hogy a trón körüli intimitásokkal, lemondott, trónfosztott, vagy visszahívott királyok magánéletével a felnőtteknek szóló képzelet-csiklandó meséket tálalhatnak fel — büntetlenül. Hol vannak azok az idők, amikor a kínai falnál is merevebb, tisztes távolság választotta el a közönséges halandót dinasztiák, fenségesen elzárkózó udvarok libabőrös izgalmat kiváltó légkörétől? Már pedig az operett-librettók illusztóbaringató hatása odavész, ha tárgyával, kézzelfoghatóan szemléletbeli személyeivel — nemhogy csipethyi káprázatot nem, de mégcsak — átlagos érdeklődést se tud kelteni. Legény legyen a talpán, vérbeli író, aki olyan vakmerő, hogy bízva szellemében, a szatira, vagy a humor illatával megfröccsentett élceiben — ráveti magát ilyen avult témára.

Vári Pál — van-é, ki e nevet már hallotta? — alighanem abban bízott, amikor Molnár Ferenc két darabjából csent ötletekkel librettót írt, egy lemondott és újra visszahívott király, valamint kapcsolt részeinek pro- és kontra-flörtökkel súlyosbított életmozzanatáról, hogy majd csak megtanítják járni csenevész szülöttét a gyámkodó zene s a rendezői lelemény. A rendezésben s az azt kiegészítő gazdag kiállításban, indokolatlanul: egy remeklő mester-együttesből álló él-gárdában valóban nem csalódhatott. De már *Brodszky* Miklós szirupos, minden egyénien önálló jellegtől mentes, azonnal elcsépeltnek ható zenéjét, ám tapsolják meg azok, akik elhitetik magukkal, hogy tetszik nekik az ilyan „katzenjammeres" muzsikálás.

Minden érdem a főtársszerzőket, vagyis a rendező *(Lóránth* Vilmos), meg a pompás előadást illeti, olyan művészekkel, mint *Törzs* Jenő, *Földényi* László, *Zala* Karola, *Bilicsi* Tivadar, *Kiss* Manyi, *Sennyei* Vera, *Boross* Géza. Pardón! A két főszereplő: *Honthy* Hanna és *Kertész* Dezső — voltak már jobbak is. A teljesség kedvéért megdícsérjük *Upor* Tibor díszleteit és a megelevenedő páncélos arcképősök ötletes szerepeltetését. **H. G.**

Nagy siker! Remek előadás!

Fűszer és csemege

Csathó Kálmán új színjátéka

Vígszínház

Telefon: 115-344

* **Szép útlevélkép 48 fill. IV., Váci-utca 19.**

* **Az „Aranysziget" sikere.** Régen nem fogadott a közönség olyan érdeklődéssel színdarabot, mint a Nemzeti Színházban *Dékány* András „Aranysziget" című történelmi szatiráját. A vidám hangulatú darab két színpadi hőse *Kiss* Ferenc (Nagy Péter cár) és *Somogyi* Erzsi (Katalin), akik egészen rendkívüli alakítást nyujtanak a színpompás kiállítású, nagysikerű darabban. *A husvéthétfői előadást az Uj Magyarság jegyirodája bérelte ki* (József-körút 5, telefon 14-44-00) s tekintettel a nagy érdeklődésre, *az „Aranysziget" hétfői előadására jegyek már csak korlátozott számban kaphatók.*

* **Négynapos szünet a Művész Színházban.** Egy hét ót nagyban folynak az előkészületek a Művész Színházban *du'Breul* francia író „Rablókaland" című vígjátékából, amelyet *Orbók* Attila fordított. A vígjátékot április 27-én mutatja be a színház és a főszerepeket *Mezey* Mária, *Delly* Ferenc és *Rátkai* Márton játsszák. Az előkészületek miatt kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken nem tart előadást a Művész Színház, míg szombaton este, jövő vasárnap délután és este, akárcsak a husvéti ünnepek alatt, a „Kékszakáll nyolcadik felesége" kerül színre.

* **Dr. Plank tánciskola, Andrássy-út 24.**

A Koncert rendezésel:

Dán vonósnégyes kamaraestje 22-én.
Poldi Mildner zongoraestje 23-án.
Gombás Ferenc gordonkaestje 25-én.
Böszörményi Nagy Béla zongoraest 28-án.
Ticharich Zdenka szerzői est 29-án.

ÚJ MAGYARSÁG Színház Zene. film Művészet

A jövő héten kezdődnek meg az előkészületek a Nemzeti Színházban Calderon Világszínházából

A husvéti ünnepek után fognak hozzá a Nemzeti Színházban *Calderon* „Világszínház" című misztériumának előkészítéseihez. *A darab talán a legnagyobb művészi eseménye lesz az eucharisztikus kongresszusnak.* A világhírű, mély vallásos lelkiséget feltáró misztérium egyike a világirodalom legértékesebb műveinek és a Nemzeti Színház külsőségekben is méltó keretben állítja majd színpadra Calderon „Világszínházát", amelyet *Pozsonyi* László, a kitünő fiatal író fordított. *A misztérium az emberi lélek történetét adja a születéstől a feltámadásig.* Hat főalakja van: a király, a gazdag, a koldus, a paraszt, a bölcsesség és a szépség. *Németh* Antal dr. színpadi elgondolása szerint kerül előadásra a „Világszínház" háromtagozású misztérium-színpadon, óratóriumszerű beállításban.

A rendezést Németh Antal dr. igazgató végzi, a darab játékmestere pedig *Abonyi* Tivadar lesz. A misztérium főszereplői: *Abonyi* Géza (a Mester), *Petheő* Attila (a király), *Hosszú* Zoltán (a paraszt), *Makláry* Zoltán (a koldus), *Kovács* Károly (a gazdag), *Lukács* Margit (a bölcsesség) és *Ungvári* László (a Halál).

Az Uj Magyarság szinházi jegyirodája

Az Uj Magyarság jegyirodájában (József-körut 5) reggel 9 órától este 8 óráig az alábbi színházak előadásaira válthatók kedvezményes jegyek:

APRILIS 17, VASARNAP DÉLUTAN
Vígszínház: Fűszer és csemege
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Pesti Színház: Hatodik emelet
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan
Magyar Színház: Dinasztia
Művész Színház: Kékszakáll nyolcadik felesége
Városi Színház: Julia
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

APRILIS 17, VASARNAP ESTE
Városi Színház: Julia
Nemzeti Kamara Színház: Villámfénynél

APRILIS 18, HÉTFŐ DÉLUTAN
Vígszínház: Fűszer és csemege
Nemzet Kamara Színház: Villámfénynél
Magyar Színház: Dinasztia
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Pesti Színház: Hatodik emelet
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan
Városi Színház: Julia
Royal Színház: Jushny

APRILIS 18, HÉTFŐ ESTE
Nemzeti Színház: Aranysziget
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan
Városi Színház: Julia
Royal Színház: Jushny

APRILIS 19, KEDD,
Vígszínház: Fűszer és csemege
Pesti Színház: Hatodik emelet
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Nemzeti Kamara Színház: Villámfénynél
Terézköruti Színpad: Lulu

APRILIS 20, SZERDA
Vígszínház: Fűszer és csemege
Nemzeti Kamara Színház: Villámfénynél
Belvárosi Színház: Duo
Terézköruti Színpad: Lulu

APRILIS 21, CSÜTÖRTÖK
Nemzeti Kamara Színház: Villámfénynél
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Pesti Színház: Hatodik emelet
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan
Terézköruti Színpad: Lulu

APRILIS 22, PÉNTEK
Vígszínház: Fűszer és csemege
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Belvárosi Színház: Félperces szerelem

APRILIS 23, SZOMBAT
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Pesti Színház: Hatodik emelet
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan

APRILIS 24, VASARNAP DÉLELŐTT
Uránia Kovrig János dr.: Mit láttam Mandzsuriában

APRILIS 24, VASARNAP DÉLUTAN
Vígszínház: Fűszer és csemege
Magyar Színház: Dinasztia
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Pesti Színház: Hatodik emelet
Andrássy Színház: Nem leszek hálátlan

APRILIS 24, VASARNAP ESTE
Nemzeti Kamara Színház: Villámfénynél
Belvárosi Színház: Félperces szerelem
Pesti Színház: Hatodik emelet
Terézköruti Színpad: Lulu

*

Kedvezményes jegyek a nemzetközi vásárra, a virágkiállitásra és repülő-kiállitásra jegyirodánkban kaphatók.

Telefonrendelés: 140—000, 144—401.

MILYENEK AZ UJ filmek?

Fekete gyémántok

(Décsi, Kamara, Atrium)

A harmadik Jókai-film szépen sikerült alkotása a magyar filmgyártásnak. A jó szövegkönyv, a tehetséges rendezés és a színészek fegyelmezett, összehangolt játéka teljes illuziót keltve elevenítik meg és az élethez közelhozzák a Jókai-regény költött világát. Kisértetiesen igazzá válik Berend Iván és Kaulman Félix küzdelmének története ebben a filmben, amely el tudja hitetni, hogy a földjébe szerelmes, fanatikusan dolgozó magyar úr hősies harca a hitvány tőzsdespekuláns és a cselszövések ellen nem a költői képzelet túlzása, hanem a zseni mélyreható meglátása és egy letünt korszak szomorú valósága. *Jávor* Pál igen helyesen a régi világ új eszmékért küzdő fiatal hősét domborította ki alakításában. Berend Ivánja kifogástalan, olyan, mint amilyennek Jókai megálmodta. *Szeleczky* Zita Evilája is figyelemreméltó alakítás. Akkor volt jó, amikor Evilából Evelin lett. A fiatal művésznő rohamosan fejlődik. Hátborzongatóan élethű és félelmes *Greguss* Zoltán Sáfrán Péterje. Mértéktartó Sondershain herceg a kitünő *Csortos* Gyula és előkelően finom Bondaváry herceg *Köpeczi Boócz* Lajos, *Mály* Gerő az egyetlen az összes szereplők között, aki néhol túlzásba ment. *Rózsahegyi* Kálmán a munkavezető, *Berend* István Roune mérnök kisebb szerepeiben szintén jók. A bánya-felvételek, a robbanás, a tőzsdei jelenetek és a többi szép kép filmgyártásunk fejlődő tehnikai készültségét dicsérik. A film szövegkönyvét *Orbók* Attila irta és hangulatos, kifejező kisérőzenéjét a tehetséges *Akom* Lajos szerezte.

A rácsnélküli börtön

(Radius)

A rácsnélküli börtön a rossz leányok javitóintézete, amelynek kapuit a film kezdetén nehéz vasrácsok zárják el a világtól és rideg falai között a szivtelen, kegyetlen, lélekgyilkos igazgatónő sanyargatja a társadalom fiatalkorú elesettjeit. Amikor azonban új igazgatónő kerül az intézet élére, aki megértéssel, szeretettel foglalkozik a leányokkal és felébreszti bennük az alvó lelkiismeretet és tisztességérzetet, rövidesen csoda történik. A film sötét színei hirtelen megvilágosodnak, napfény lopakodik a börtön penészes odui közé, kinyilnak a vasrácsok, nincs már szükség a sötét magánzárkára, verésre, éheztetésre, vidám énekhang és hangos kacagás hirdeti az új szellem diadalát. Leonie *Mogny*, a rendező, művésze a lélekábrázolásnak. A legkülönbözőbb női típusoknak egész sorát mutatja be a filmben, amelynek egyetlen férfiszereplője van, az intézet fiatal orvosa, Roger *Duchesne*, aki a kettős szerelmi történet hőse. Annie *Ducaux* hittel és rajongással tudja megjátszani az igazgatónőt, aki szerelmét áldozza fel hivatásának. Uj tehetség mutatkozik be a legvásottabb fiatal leány szerepében, a siheder külsejű, érdekes arcú Corinne *Luchaire*, aki nagy skálával ábrázolja a megjavulás lelki folyamatát. Irodalmi és művészeti értéke van ennek az érdekes francia filmnek, amely teljesen ismeretlen világot tár a magyar közönség elé.

Shanghai leánya

(City, Omnia)

Anna May Wong, a félvér kínai szépség a címszereplője az új Paramount filmnek. Amióta nem láttuk: játéka igen sokat fejlődött. Kifinomult. Szinte sajnálni lehet, hogy különleges művészete, a film rohanó történései mellett majdnem másodrendűvé válik, de viszont örülni lehet annak, hogy végre egy igazi izgalmas filmtörténetet látunk, amely magában foglalja a némafilmmel majdnem feledésbe ment gyorsiramu cselekménysorozatot, de ugyanakkor a modern hangosfilm minden sava-borsát is adja. A nyugatamerikai embercsempészek és a rendőrség harca ad nagyszerű alkalmat a rendezőnek, hogy az amerikai társadalom alvilágának néhány kegyetlenül reális alakját mutassa be. Azt kell hinnünk, hogy Amerikában a kínai detektívek igen előkelő helyet foglalnak el a nyomozóhatóságoknál, mert Charlie Chan sikerén felbuzdulva, ebben a filmben is egy kínai detektív leplezi le a csempésztársaságot, az apja haláláért bosszút álló szép kínai lány segítségével. A rendező kitünően fokozta a cselekmények tempóját és így végig rendkívül izgalmas filmet csinált.

Nagy szerelem

(Metro)

A hasonló című magyar színmű meséjét a Metro-filmgyár megváltoztatta. A nővére boldogságáért harcoló divatszalon igazgatónője nem mond le szerelméről huga kedvéért, hanem megtartja magának, mert a végén kiderül, hogy huga tulajdonképpen az eredeti vőlegényjelöltjét szereti. A színműből vígjáték lett, amely burleszk-szerűen végződik és kettős happy end-del záru. A filmvállalat gazdag kiállitásban, sztár-szereposztással hozta ki a sok rendezői ötlettel fűszerezett filmet. A légiesen finom Myrna *Loy* művészete többnyire érvényesül az igazgatónő szerepében, amikor azonban szerelmes lesz, nem tud meggyőző lenni. De ez a szövegkönyvíró és a rendező hibája. Egyetlen élettől duzzadó figurája a filmnek a kitünő William *Powell* harsogóan vidám, bohém filmrendezője.

A RÓMAI KIR. OPERAHÁZ.

művészeinek vendégjátéka.

A Magy. Kir. Operaház előadásai a Városi Színházban.

Szombat, április 30 — TRUBADUR | Hétfő, május 2 — AIDA

Cigna Gina, *Somigli* Franca, *Benedetti* Mária, *Merli*, *Nava*, *Mongelli*, *Vasari*.
Vezényel: Votto Antonino.

Kevés pénzzel akar-e a nyáron tanulni, látni, szórakozni?

Vegyen részt julius 16-tól hetenként induló

9 napos LONDONI utjaink egyikén

Vasúti jegy Budapest—Hamburg
7 napos ellátás Hamburg—London—Hamburg út alatt
Egyéni visszautazó jegy Hamburgtól—Budapestig.
Angol vizum.

Prospektust készséggel küld: **Uj Magyarság utazási irodája: VIII. József-körút 5. Telefon: 144-400**

Tavaszra tartós onduláás, hajfestés
legújabb eljárással. Modern szépségápolás!
KRÁNITZ IV., Párisi-utca 5. (Molnár—Moser mellett) Tel.: 189-040

Ótátrafüred
Hucsko Mihály
Hoepfner szálló két heti teljes penzió P 148.50-től, Tátra Szanatórium három heti P 277.—-től, minden mellékköltséggel Tátrafüred irodája, Budapest, Rákóczi-út 17. Tel.: 138-174.

— **Betiltották a besszarábiai németek lapjait.** Bukarestből hivatalosan jelentik, hogy a Besszarábiában élő németség mindkét lapját, a „Deutsches Volksblatt" és a „Deutsche Zeitung Bessarabiens" című lapot betiltották.

GLOBOL feltétlen biztos molyölőszer
Főraktár: MOLNÁR és MOSER Petőfi Sándor-u. 11.
KAPHATÓ MINDENUTT

— **Szigorított sajtótörvény Bulgáriában.** Szófiából jelentik: Bulgáriában új szigorított sajtótörvényt hoztak. A törvény értelmében csak miniszteri engedély alapján lehet lapokat és folyóiratokat kiadni. Senki sem lehet lapszerkesztő, akit bűnügyben vagy államellenes vétség miatt elítéltek. Büntetés vár mindenkire, aki engedély nélkül terjeszt nyomdatermékeket. Ezzel a rendelkezéssel a kormány nyilván a kommunista propagandairatok terjesztését kívánja megakadályozni.

ELEKTROIPARI részvénytársaság ügyeinek hatóságoknál való intézésére el órangu ös-zeköttetésekkel rendelkező urat, esetleg volt katonatisztet keres, ki
jól fizetett vezető állást
találna. Kimerítő ajánlatokat „Erélyes és agilis" jeligére a kiadóba

— **Huszezer élelmiszerutalványt osztottak szét a kerületi elöljáróságok.** A főváros közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztálya vezetőjének, Horony-Pálfi Aurél tanácsnoknak intézkedésére a fővárosi inségkonyhákon nagypénteken a rendes ebédadagon kívül mintegy 50.000 adag halat osztottak szét a szegények között. A husvéti ünnepek alkalmából a kerületi elöljáróságok az inségesek között 20.000 élemiszerre szóló utalványt osztottak szét.

Alkotás és Menkina János uccák
sarkánál 50—100 négyszögöles családiház-telkek és néhány bérház-telek
kedvező részletfizetési
feltételekkel eladók. Kérjen díjmentes tájékoztatót: Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaságtól, Deák Ferenc-utca 17. Telefon: 18-18-53.

— **Felhívás a háborús idők volt ifjúsági hadiszolgálatosaihoz.** Felkérik mindazokat, akik a világháború alatt, vagy azt követő időkben valamely ifjúsági vagy hadialakulatnál (cserkészcsapat, vöröskeresztes, vagy iskolai alakulatnál stb.) önkéntes hadiszolgálatot teljesítettek, vagy egyénileg valamely harcoló csapathoz csatlakoztak és így teljesítették szolgálatot, avagy ilyen csapatok működését tevékenységükkel elősegítették, akár mint vezetők, akár mint beosztottak, jelentsék címüket Sztója Mihály tanárnál (Budapest, XIV., Bosnyák-utca 28) az országos bajtársi találkozó előkészítése céljából. Kérik mindazokat, akik a fenti személyekről tudnak és címüket ismerik, szintén jelentsék be, hogy az érdekelteknek a meghívókat megküldhessék.

FÁJ A GYOMRA?
SOK A SAVA?
ROSSZ A KÖZÉRZETE?
Szedjen GUSZTIN CAPSULAT!
Minden gyógyszertárban kapható. Egy doboz ára 1.20 P

— **Megjelent a tiszti cím- és névtár 1938-as kötete.** A központi statisztikai hivatal szerkesztésében és kiadásában most jelent meg Magyarország tiszti cím- és névtára 1938. évi kötete. Ez az évfolyam is az ismert és eddig jól bevált rendszerrel jelent meg. Az eltérés a legutolsó évfolyamtól mindössze az, hogy egyrészt a tényleges érdeklődés figyelembevételével, másrészt költségvetési okokból az új évfolyamban néhány egyszerüsítést hajtottak végre.

Vasipari (tömeggy rtás) gyakorlattal rendelkező, energikus, 30—40 éves, keresztény németül is tudó, magyar vagy nosztrifikált oklevéllel bíró
okl. gépészmérnököt
keres vidéki vezető vállalat. Kétnyelvű, kézzel írott részletes ajánlatokat az eddigi működés és fizetési igény feltüntetésével „JÖVŐ" alatt a kiadóhivatal továbbít

— **Öngyilkos jogszigorló.** Vésztőről jelentik: Szekér Károly 23 éves jogszigorló, aki két hete vendégségben volt uradalmi intéző bátyjánál Kertmegpusztán, nagypénteken reggel kétszer mellébe lőtt. Életveszélyes állapotban szállították a gyulai kórházba. Tettét azért követte el, mert nem tudott elhelyezkedni.

— **Miniszterek husvéti üdülése.** Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter és Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter a husvéti ünnepeket Balatonfüreden töltik. A pénteki nap folyamán baráti látogatásra érkezett hozzájuk a Balatonalmádiban üdülő Kánya Kálmán külügyminiszter Csáky István gróf követségi tanácsos társaságában.

— **Elfogták a soroksári gyilkost.** Március 28-án reggel, mint ismeretes, soroksári lakásán baltacsapásoktól eredő sérülésekkel rendkívül súlyos állapotban akadtak rá Stumpf Mihály 65 éves fűszerkereskedőre. A sebesültet beszállították a Szent István-kórházba, ahol anélkül, hogy egy pillanatra is visszanyerte volna eszméletét, meghalt. Széleskörű nyomozás indult, a helyszíni szemlén azonban egyetlen olyan nyomot, vagy bűnjelet sem találtak, ami nyomára vezetett volna a gyilkosnak. A csendőrség hosszas puhatolózás és figyelés után alapos gyanut szerzett, hogy Keszei József 26 éves kovácssegéd követte el a bűncselekményt. Megállapították azt is, hogy a gyilkosság óta a kovács adósságokat fizetett, több tárgyat vásárolt, pedig munkája nem volt és vagyona sincsen. A gyanuokok alapján házkutatást tartottak Keszei József menyasszonyának lakásán, s a házkutatás során megtalálták az áldozat gyűrűjét és körülbelül 310 pengő készpénzt is. A bizonyítékok súlya alatt Keszei József beismerte a gyilkosság elkövetését s elmondotta, hogy a gyilkosság előtti estén elrejtőzött Stumpf Mihály lakásában, de csak lopni akart. Az öreg kereskedő felfedezte, s akkor baltával négyszer fejbesujtotta. A csendőrség a kovácsot és menyasszonyát letartóztatta.

x **Breslaui vásár.** Az idén május 4—8-ig tart, a breslaui vásár. Mint a délkeleteurópai államok kereskedelmi forgalmának külön vására, állandóan növekvő érdeklődésre talált Magyarországon. Az 1937. évi breslaui vásáron Magyarország egy nagyobb kiállító csoporttal képviseltette magát, ahol a német import-kereskedelem nagy hajlandóságot mutatott a magyar gyümölcs és zöldfőzelékek vásárlása iránt. Egész biztosra vehetők az idei vásáron is a nagy export-lehetőségek. A breslaui vásár egyik ujdonsága, hogy idén a sziléziai kézművesség is résztvesz készitményeivel, ahol a magyar kézműves iparnak alkalma nyilik a saját készitményével összehasonlitásokat tenni, amiről külön megbeszéléseket is tartanak a vásárlátogatókkal. A német tehnikai és kemikai ipar bámulatosan előrehaladott. A vásári üzletek sima lebonyolitására szolgál a már évek óta kipróbált tanácsadó és engedélyező iroda. A magyar vásárlátogatók jelentős utazási kedvezményeket kapnak.

— **Virágkiállitás.** Az országos kertészeti egyesület által rendezendő tavaszi virágkiállitás ünnepélyes keretek között április 28-án délelőtt nyilik meg a városligetben. A „virágos Budapest, virágos Magyarország" mozgalommal kapcsolatban bemutatásra kerül az ablakok és erkélyek tavaszi diszitése, valamint a kis házikertek helyes elrendezése. A kiállitásra lapunk kiadóhivatala 1 pengő helyett 60 filléres kedvezményes belépőjegyet árusit.

Halálozás

Eördögh Árpádné, szül. *Rakitay* Stefánia Mária életének 51-ik évében április 11-én Hevesen meghalt. Szerdán temették a római katolikus egyház szertartása szerint.

Pászkán János dr. ny. rendőrfőtanácsos április 16-án Budapesten elhúnyt. Temetése április 18-án, hétfőn délután három órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint.

Andreae Tivadar ny. huszárezredes április 10-én életének 74-ik évében Szombathelyen elhúnyt. Holttestét Bécsbe szállitották és az evangélikus egyház szertartása szerint ott helyezték örök nyugalomra.

Hoffmann Frigyes dr., az Eötvös József-kollégium ny. tanára, életének nyolcvanhatodik évében április 16-án meghalt. Temetése április 19-én, kedden délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából az evangélikus egyház szertartása szerint.

Tolcsvai és pacséri *Kászonyi* Ferencné, szül. *Lászlóffy* Margit, ny. detektív neje, 40 éves korában elhúnyt. Temetése április 18-án, hétfőn délután három órakor lesz a X. kerületi köztemető halottasházából a róm. kat. egyház szertartásai szerint.

Szabó Miklós ny. posta- és távirdafelügyelő április 15-én 74 éves korában Budapesten elhúnyt. Temetése április 18-án délután félnégy órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházából. Az elhúnytban Szabó Miklós dr. rendörtanácsos édesapját gyászolja.

Virágh Ferenc pusztamagyaródi plébános, a szombathelyi egyházmegye papja, életének 55-ik évében elhúnyt.

Özv. *Szerényi* Sándorné, szül. *Orody* Irma április 15-én 74 éves korában Békésszentandráson meghalt. Szombaton temették a római katolikus egyház szertartásai szerint.

Gyászruhák
teljes gyászfelszerelések speciális üzlete
HORVÁTH ÉS HALÁSZ
IV., Váci-utca 22. Telefon: 387-109

MOTOR 3·6 L. 86 HP. ÁRA P. 11.300.
RAKTÁRRÓL AZONNAL SZÁLLITHATÓ.
NEMZETKÖZI GÉPKERESKEDELMI R.T.

— **Tőzeggel hajtott autóbusz.** Königsbergből jelentik: Braunsberg keletporoszországi városkában most helyezték üzembe a világ első tőzeggel hajtott autobuszát. A hatalmas autobusz üzemköltsége nem nagyobb, mint egy kiskocsié s emellett alkalmat ad a város határában elterülő hét méter mély tőzegrétegek hasznositására. Az autobusz motorját gázgenerátor táplálja, amelyet tőzegtüzelésre rendeztek be. A próbajáratok kitünő eredménnyel végződtek és valószinű, hogy a tőzegautobusz nemsokára mindenütt elterjed, ahol hasznositható tőzegmocsarak vannak.

— **Nemzetgyalázás miatt letartóztattak egy rádiószerelőt.** A rendőrség bizalmas úton tudomására jutott, hogy március 15-én Ujpesten, a Váci-út 77. sz. alatt lévő egyesült izzólámpagyár audion-osztályán Hotorán Jenő 28 éves rádiószerelő az osztályon dolgozó Kós Magda gyári munkásnő mellére feltűzött nemzeti színű kokárdát becsmérlő szavak kíséretében levette. Kós Magda nem mert feljelentést tenni Hotorán ellen. Most a rendőrség értesült a dologról, Hotoránt előállitották és nemzetgyalázás címén előzetes letartóztatásba helyezték.

ESŐKABÁT BALLON- LODEN- RAGLANOK
SALAMONOVITS MANÓ
esőkabátgyár V, SAS-UTCA 25

— **Arab szabadlövészek megöltek egy polgármestert.** Jeruzsálemből jelentik: Arab szabadlövészek betörtek a Názáret melletti Mujeida falu arab polgármesterének házába és a nemzeti ügy elárulásával vádolt polgármestert és feleségét megölték.

— **Steuer György előadása a modern fajvédelem feladatairól.** A délvidékiek legutóbbi havi összejövetelén Steuer György dr. ny. államtitkár „Magyar fajvédelem" cím alatt rendkívül időszerű előadást tartott. Hangoztatta, hogy Szent István jogegyenlőségre alapított politikája helyébe a trianoni békediktátum a dunai népek határozott kárára és előredátható romlására a jogegyenlőtlenség és az erőszak politikáját teremtette meg. A magyar faj vezetőszerepét, melyet a dunavölgyi népek között egy évezreden át híven betöltött, a jövőben csak úgy tudja betölteni, hogyha a háborúelőtti nagy kivándorlások által elszenvedett veszteségeket, a háború nagy vérveszteségét, a születés arányszámának ijesztő csökkenését, a természetes népszaporodás elmaradását, a különböző népbetegségek végzetes pusztitásait céltudatos és intézményes népi, gazdasági és szociálpolitikának tényleges végrehajtásával lehető legsürgősebben megszüntetjük. A magyar fajvédelmet állam, egyház és társadalom egyaránt kell, hogy gyakorlatilag szolgálják. Ehhez a nép és nemzetmentő munkához követelik elsősorban gyakorlati, népi, gazdasági és szociálpolitikát.

— **Hühnlein német tábornok látogatása a Steyr-gyárban.** A Steyr-gyár kocsitipusait nemcsak a műszaki megoldások tökéletessége, a kivitel gondossága és izlése jellemzi, hanem az is, hogy a gyártásuknál a legnagyobb súlyt a nemes anyagok felhasználására fordítják. Igy vált fogalommá a Steyr-márka és népszerűségét mi sem jellemezte jobban, mint az, hogy súlyos vámmal terhelve is nagy számban került forgalomba Németországban. Az utóbbi hetek változásai folytán a gyár különösen előnyös helyzetbe került, vámmentesen hozhatja forgalomba gépeit a Német Birodalom egész területén, ami egyet jelent a gyártás ugrásszerű fokozásával. A gyár értesítése szerint a szériák megkettőzése, sőt megháromszorozódása várható, ami a gyakorlatban rengeteg előnyt jelent a Steyr-vásárlóknak. A Steyr-gyárnak egyébként a napokban előkelő látogatója volt Hühnlein tábornok, az NSKK vezetője részéről, aki mint Németország automobilizmusának és iparának vezére, a legnagyobb elismerését fejezte ki a látottak fölött és különösen kiemelte a Steyr-autók gyártásánál felhasznált anyagok kiválóságát.

x **Gyermekek részére** tapasztalt orvosok Darmolt rendelnek, mert egészen kis adagokra osztható és enyhén hajt anélkül, hogy a legkevésbbé is ártalmas volna. A gyermekek szeretik a Darmolt, mert oly jó ízű, mint a tiszta csokoládé.

— **Gyermektragédiák.** Nyíregyházáról jelentik: Vaja községben Tisza István hároméves kisfiú az udvarról kiszaladt az utcára, amikor éppen ott haladt Szegedi Imre két lovas kocsija. A gyerek futás közben valósággal a kocsi kerekei alá ugrott s a kerekek a nyakán keresztül mentek. A kisfiú nyomban meghalt. — Anarcson Megolai Miklós hatéves fiú bement az istállóba s az ott lévő egyik ló fejen rúgta. A gyermek oly súlyos agyrázkódást szenvedett, hogy nemsokára meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Gyomorsavasok igyák a debreceni CSOKONAI ÁSVÁNYVIZET,** mert az biztos hatású, olcsó és magyar termék. Budapesten a Köztisztviselők üzletei árusitják, vidéken fűszer- és csemegekereskedések.

— **A sárosdi bőrcserző és bőrszabászati tanfolyam záróvizsgája.** Kenessey Gyula dr. sárbogárdi járási főszolgabíró felesége kezdeményezésére, az iparügyi minisztérium támogatásával, Sárosdon kéthónapos bőrcserző és bőrszabászati tanfolyamot rendeztek, amelynek ünnepélyes záróvizsgáját most tartották meg.

— **Állástalan okleveles közgazdák,** mezőgazdák és felsőkereskedelmi iskolai tanárok elhelyezésük érdekében 8 napon belül irásban közöljék rövid életrajzukat és személyi adataikat (név, születési hely, vallás, családi állapot, szülők neve, foglalkozása, vallása, oklevél kelte és száma, nyelvismeret, különös szakképzettség, katonai szolgálat, legutóbbi alkalmazás helye, stb.) az Országos közgazdatestület titkárságával: Budapest, VIII., Reviczky-utca 3.

Hauthner
magüzlete
Baross tér 16

MA ESTE NÉGY BEMUTATÓ ELŐADÁS LESZ A PESTI SZINHÁZAKBAN. AZ UJDONSÁGOK FŐSZEREPLŐI: Szeleczky Zita, Uray Tivadar, Lukács Margit, Timár József (Nemzeti Színház „Via Mala") Somlay Artur, Karády Katalin, Greguss Zoltán (Pesti Színház: „Az asszony és az ördög") Kiss Manyi, Sennyey Vera, Törzs Jenő (Andrássy Színház: „Mondj igazat") Lénes György, Mezey Mária (Terézkörúti Színpad: „Axel a mennyország kapujában")

Kerpely Jenő gordonka-estje

Hosszabb idő óta nem hallottuk önállóan a pódiumon szerepelni Kerpely Jenőt, a cselló világhírű magyar mesterét, aki most pénteken ismét csodálatra és lelkesedésre ragadta közönségét egyéniségének férfias, kissé keserű, borongós lirájával, tónusának tömören zengő nemességével, felfogásának nagyvonalúságával és emelkedettségével. Lehetetlen nem Berzsenyire gondolnunk, ha Kerpely játékát hallgatjuk. Hisz Kerpely játékából is az a világ kicsinyességei fölé emelkedett, a végső megnyugvást, a nem e világi harmóniában feltalált, magányos bölcs melankóliája szól hozzánk, mint a nagy dunántúli remete írásából. Mélyen magyar lelkiségű művelője hangszerének Kerpely, akinek művészete az idők mulásával csak még zamatosabbá, rejtetten tüzesebbé és dúsabbizűvé válik, mint az óboré.

(T. D.)

Csütörtökön érkezik Budapestre Wartisch, a neves német Wagner-dirigens

A *Filharmóniai Társaság* szezonjának legközelebbi vendége Ottó *Wartisch* lesz, a góthai, trieri operák intendánsa, akit Németországban mint *a legelsőrangú Wagner-karmesterek egyikét ismernek. Wartisch* csütörtökön érkezik hozzánk, azonnal megkezdi a próbákat hétfői hangversenyére. Koncertjén, amelyet az Operaházban rendez a *Filharmónia,* csupa *Wagner-mű* szerepel a *Tristan* és a *Walkür* operarészletein kívül a híres *Wesendok-dalok,* amelyeket Hilde *Konetzni,* a bécsi operaház Wagner-énekesnője énekel és a régen nem hallott *„Egy Faust-nyitány".* Az operarészletek szólóját *Losonczy* György énekli. A Filharmónia Ottó *Wartisch* tiszteletére pénteken délután sajtóteát rendezett.

Süt a nap

Zilahy Lajos színműve a *„Süt a nap"* azt a problémát fejtegette, hogy egy urileány, a tiszteletes leánya hozzámehet-e egy paraszt legényhez vagy sem. Ez volt a drámai mag, a drámai feszítő erő. A színmű filmváltozatában ez az igazi lényeg nincsen olyan mértékben kidomborítva mint az eredeti színdarabban és ezért a drámai feszültsége a filmnek lényegesen kisebb. Ezért a hiányért azonban bőségesen kárpótol a film sok egyéb értéke. Igy elsősorban az igazi, hamisítatlan, falusi levegő és úgy mutatja be a napsütéses magyar falut, mint amilyen az valójában: kendőzés és kikészítettség nélkül. Éppen ilyen mesterkéletlen és természetes *Zilahy* Lajos két új felfedezettjének a játéka, a két főszereplőé, *Nagy* Alizé és *Olasz* Jánosé. Mind a ketten új hangot visznek a filmbe. A fiatal *Nagy* Alize bájos arca kitünően fotografálható, úgy hogyha meg tudja őrizni friss és eredeti egyéniségét és gazdagítani tudja majd kifejezőképességét, egyike lehet a legjobb magyar filmszínésznőknek. *Olasz* János „az östehetség", jó kiállású és vonzóegyéniségű jelenség a filmen. Mellettük ki kell emelni *Pethes* Sándor kitünő vasutastiszt alakítását, a jóizű *Mály* Gerőt, *Mihályffy* Bélát és *Rózsahegyi* Kálmánt, a színésznők közül pedig *Kiss* Manyit, *Berky* Lilit és *Gobby* Hildát, valamint *Fáy-Kiss* Dórát. Szép *Kodály-korusok* gazdagítják a filmet, amelyet sok ötletességgel *Kalmár* László rendezett.

Esti Ujság: 1-444-00

VIA MALA

Bemutató a Nemzeti Színházban

A napjainkban erősen fellendülő svájci színmüirodalom legértékesebb darabja és egyben a nagynevü John *Knittel* első drámája a *Via mala.* A kitünő svájci-német iró Indiában született, Egyiptomban éte le élete nagyobbik felét, (itt készült *„El hakim"* cimü orvos-regénye) s most, ötvenes évei küszöbén megirta a reprezentativ nagy svájci regényt, a *Via mala*-t, amelynek második részét *maga dramatizálta.* A pompás regény néprajzi vonatkozásai, lenyügöző tájleirásai, színgazdag alakjai természetesen nem férnek a színpadra s hiányzik az a lenyügöző keresztmetszet is, melyet *Knittel* a mai Svájc életéről, társadalmáról és világfelfogásáról ad.

A színpadra csak a regény gerince, a szereplők erős lelkiismereti drámája kerülhetett. Von Richenau vizsgálóbiró feleségül veszi a paraszt-nemes származású Silviát s megtudja, hogy Silvie testvérei megölték elvetemedett apjukat. *Mélyenjáró, megragadó, erős dráma fakad ebből a magból. Lélegzetvisszafojtva kell hallgatni, olyan érdekes.* Aki nem ismeri a regényt, úgy érezheti, hogy néha a *bünügyi dráma* felé hajlik a téma, de annak is meg kell éreznie, hogy *a biztosvonalú lélekrajzból, a nagyfeszültségü dialógusokból és a mélyen emberi mondanivalókból nagy iró szól a közönséghez.*

Szép előadásban, *Nagy* Adorján gondos játékmesteri vezetésével, *Horváth* János alpesi levegőt lehelő díszleteivel mutatta be a színház négyfelvonásos színmüvét. Az együttes legnagyobb értéke *Uray* Tivadar *végtelenségig leegyszerüsitett,* halk de mély vizsgálóbirója. A szerepe elején kissé egyenetlen *Lukács* Margit (a kemény és kegyetlen Hanna), de aztán egyetlen jelenetben fellobban és a *csontjainkig hat hangja és alakitása. Szeleczky* Zita (a bájos Silvelie) könnyen, leheletszerü, finom, de a dráma tetőfokán *erősebb izzást várunk tőle.* Kitünő *Timár* József Niclausa s lelkismeretes tanulmányfej *Gobbi* Hilda reszketeg, öreg Lauretznéje. A többiek is: *Zala* Karola, *Nagy* Adorján, *Bazsay* Lajos átélésssel tolmácsolják a szerzőt. *Rédey* Tivadar gondos fordítása, a darab és az előadás megérdemli, hogy a közönség a jelentős bemutatóknak kijáró érdeklődéssel és sikerrel fogadja.

VINCZE ERNŐ

MONDJ IGAZAT!

Bemutató az Andrássy Színházban

Mondjak igazat? Nevettem és elhittem, hogy az élet komédia, nem szabad nagyon mélyre szívni, mert nem érdemes. Igyekeztem megfigyelni a szerző: *Vaszary* János egy-egy tételét, amelyet mókás jeleneteivel támasztott alá és ha nem is mindenben, de sokban igazat adtam neki. Bizony sokszor szánalmas komédia mindaz, ami reggeltől estig történik velünk. Lehet, hogy mindig hazudunk és csak akkor vagyunk őszinték, ha kiszállhatunk abból a körből, amelyben hivatásszerüen élünk. Tegyünk ide vitazáró pontot, — mert még kiderül, hogy *Vaszary* János komédiája szakadékok felett ugrál.

Erről azonban nem lehet szó, mert minden *preventiv intézkedés* megtörtént. *Vaszary* János pallót ereszt a szakadékokra és mosolyogva vezeti rajta keresztül a néha ijedező nézőt. A szerző az első felvonásban felírja a feladatot a táblára. A *néző* próbálja megoldani, de a szerző közben folyton viccekkel traktálja. A harmadik felvonásban pedig *Vaszary* előrántja a spongyát és letörli az egész feladatot. Megoldás? Ugy érzem, ilyesmiben a szerző sem hisz. Ezért helyes, hogy a feladatot csak felírta. Vagy mégis volna egy *titkos elgondolása* a megoldásról? És azt el kellett volna árulnia? Esetleg leszakadt volna a csillár...

Szóval: *jól érezte magát a nézőtér.* A darab meséjét nem mondom el, de egy remek viccet mutatóba elmondok. Amikor a férfi főszereplő igazmondásából *hangos botrány keletkezik,* a dunaparti klubház terraszán, megjelenik a rendőr.

— Mi történik itt? — kérdi.

— Ez az úr mindenkinek megmondta az igazat, — válaszolja.

A rendőr noteszéhez nyúl vésztjóslóan kérdi:

— Tenyérből?...

A főszerepeket: *Törzs* Jenő, *Sennyey* Vera, Z. *Molnár* László, *Kiss* Manyi, *Bilicsi* Tivadar, *Földényi* László, *Kézdy Kovács* László, *Sala* Domokos, *Baló* Elemér, *Pataky* Miklós játszották kifogástalanul. Kisebb szerepekben: *Hajmássy* Miklós, *Sivó* Mária, *Vándory* Gusztáv, *Bánhidy* László, *Pártos* Dezső igazolták a jó szereposztást. Az izléses díszletek tervezője: *Upor* Tibor.

FELKAI FERENC

□□□

AXEL a mennyország kapujában

Bemutató a Terézkörúti Szinpadon

A Terézkörúti Szinpad új operettje „Axel a mennyország kapujában", szövegkönyvét két német iró P. Morgan és A. Schütz irta, zenéjét pedig sok népszerü operett komponistája Ralph Benatzky szerzette. Nagy siker volt Bécsben. Ebben az operettben ugrott ki Zarah Leander.

Semmi ok sincs arra, hogy hasonló sikert ne arasson ez a kedves, finom, mulatságos és ötletes operett Budapeston is, amely egy kis riporter és a nagy hollywoodi mozisztár egymásra találását meséli el, sok bonyodalmon keresztül.

A pesti Zarah Leander, Mezey Mária, mint mozisztár nagyszerü alkalmat kap, hogy sokoldalú tehetségét csillogtassa és finom művészi játéka a darab sikerének biztos záloga. Az elegáns megjelenésü Dénes György sok verve-e szellemmel telitett alakitása is elsőrangú. Ez a duó kitünően diktálja az előadás tempóját. Kettőjük játékát stilusosan egészitik ki a többi szereplők is, Náray Teri, Kövári Gyula, Bihary Nándor, Fülöp Sándor, a tehetséges Ekecs János, Peti Sándor. Az ötletes díszleteket Básthy István tervezte.

B. A.

Az asszony és az ördög

Somerset Maugham és Zoe Akins szinműve a Pesti Szinházban

Maugham novellái bejárják a világot, néha eredeti formájukban, néha szinpadra, vagy filmre költöztetve: angol irónak lenni érdemes. A mai darab is novellából készült, de nem a szerző dramatizálta, hanem Zoe Akin angol irónő, akinek első darabját másfél évvel ezelőtt láttuk a Vigszinházban. A darab hőse Lady Elisabeth, a londoni társaság dédelgetett kedvence, aki reménytelenül vergődik egy férfi bűvöletében. Ez a férfi nem lord, nem milliomos — hanem egy közönséges inas. A szindarab cseppet sem kendőzi el a nő és a férfi nyersen feltálalt szerelmi életének enyhén gusztustalan részleteit, a darab úgynevezett „izgalmas szerelmi dráma", amelyből a filmcenzura Hollywoodtól Budapestig bőven találna kifogásolnivalót.

Szinpadon vagyunk azonban, s a Pesti Szinház előadása vigszinházi eleganciába csomagolja a hercegnő és az inas idilljének túlmeztelen részleteit. A darab kétségtelenül a jóizlés határain innét marad — ami azonban az egyéb értékeit illeti, nem vagyunk hajlandók kalapot emelni ez alkalommal Maugham, a „világnagyság" előtt. Szabályszerü ponyva biz ez — bár a legjobb minőségü londoni cég márkázza. Pesten megváltoztatták a darab végét, az eredeti novella a megoldást enyhe ködbe burkolja. Igy iróibb — viszont a szinpadi befejezés hatásosabb.

A péntekesti főpróbán kiváncsi érdeklődés fogadta az új szinésznő, Karády Katalin bemutatkozását. Csinos, jóalakú nő — és mert életében először szerepel szinpadon, nem csoda, hogy egyik végletből a másikba esik. Olykor megdöbbentő biztonsággal oldja meg a legnehezebb feladatokat, máskor meg primitív hibákat követ el. Merev, szinte szfinkszszerü néhány nagy jelenetében, de néha feloldódik s ilyenkor sikerül neki megmutatni valamit abból a szinésznőből, aki majd lesz. Somló István csupa úri nyugalom, minden mondatában érezzük a biztonságot, megtestesült angol lord Somlay Artur, pirospozsgás ősz figurája, paraszti nyers erő árad Greguss Zoltánból, jó alakitás Básthyé, különösen az utolsó jelenetben, a sznob tökéletes portréját mintázza meg a régóta nem látott Fáy Béla, a Punch karikatúráira emlékeztető tanár Köpeczi-Bócz Lajos, s a kis szereplők közül érdemes megemliteni Gonda Györgyöt, Ladomerszky Margitot, Pártos Erzsit, Németh Romolát, Mátrayt, Berczyt és Beleznay Margitot. Rendezés, diszletek a szokott jók.

UJHELY JÓZSEF

□=□

Nagy Margit a Don Juanban

Az *Operaház* próbaszobájában többek közt a *Don Juan* legközelebbi előadásának előkészületei is folynak. Donna Annát *Nagy* Margit énekli, akit már régebben nem hallottunk ebben a szerepében.

Némethy Ella Velencébe utazik

Némethy Ella február 11-én a velencei *Fenice*-szinházban vendégszerepel. Egy olasz staggione *Wagner*-estéket rendez a *Fenice*-ben. A tetralógia szopránszerepeit *Némethy* Ella énekli. Négy estén lép fel, szereplését *Walkür*-rel kezdi.

Goldreichék és Teitelbaumék egymillió pengőt nyertek

tizmillió pengő valuta és háromm mázsa arany kicsempészésén

A büntetőtörvényszék *Dorosy* Dezső-tanácsa mára tüzött ki tárgyalást abban a nagyszabású valutaügyben, amelynek a vádlottjai

egy nemzetközi siberbanda tagjai voltak, s a nyomozás adatai szerint körülbelül tízmillió pengő értékű valutát és aranyat vittek ki az országból.

A valutaügyészség detektivjei a mult év júniusában kezdték meg névtelen feljelentésre a nyomozást az ügyben. A feljelentés szerint Sátoraljaujhelyen és környékén garázdálkodott a siberbanda, amely *ismeretlen egyénektől külföldi valutákat, színaranyat, aranyérmeket és pengőket gyüjtött össze* s azokat részben Csehszlovákiába, részben Lengyelországba vitte ki.

A nyomozás során a detektívek a csehszlovák és lengyel vámhatóságtól beszerezték a hivatalos kimutatásokat, folyószámlákat és jegyzőkönyvi másolatokat és hosszabb időn át tartó megfigyelés alapján megállapították, hogy

a roppant arányú valuta- és devizacsempészés központja Sátoraljaújhely volt.

A nyomozás során letartóztatták *Scharz* Lajos Jenő foglalkozásnélküli egyént s *Schwarz* Artur borkereskedőt, *Goldreich* Izsák, *Goldstein* Sámuel vagyontalan és foglalkozásnélküli embereket, *Rosenberg* Dávid cipőkereskedőt, *Teitelbaum* Náthán cipőkrémkészítőt, *Teitelbaum* Sámuel cukorkakereskedőt, *Brach* Salamon foglalkozásnélküli egyént és *Friedmann* József volt kereskedőt.

Schwarz Lajos a vezér...

A letartóztatottakon kívül eljárás indult *Goldreich* Jeremiás talmudista, sátoraljaujhelyi lakos, továbbá *Brach* Irma foglalkozásnélküli nő ellen is, fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés bűntette címén. A valutaügyészség ugyanis megállapította, hogy a bűnszövetkezet tagjai a külföldi valutákat, aranyat és érméket részben *mint sajátjukat vitték ki Csehszlovákiába, majd Lengyelországba, részben Magyarországról kicsempészték Sátoraljaúhely cseh részébe,* ott a vámhivatalban az értékeket bejelentették és

most már igazoltan, minden akadály nélkül vitték tovább Lengyelországba.

A gyanusítottak legnagyobb része ellen már a multban is volt hasonló bűnvádi eljárás. Ezek az ügyészség álláspontja és föltevése szerint nagyarányú szervezetbe tömörültek össze s vezetőjükké *Schwarcz* Lajos Jenőt tették meg. A valutát, vagy a devizát rendszerint zugforgalomban vásárolták és a hivatalosnál körülbelül 15 ponttal magasabb árfolyamon tudták értékesíteni. Miután Budapesten a zugban megvásárolt értékekért hat-hét ponttal kellett magasabb összeget fizetni, mint a tényleges árfolyam, tiszta hasznuk körülbelül nyolc pontra volt tehető, ami

a kicsempészett értéket véve alapul, körülbelül 800.000—1,000.000 pengőt tett ki.

Dollár, schilling, font, márka, frank..

A valutaügyészség megállapította azt is, hogy *a bűnszövetkezet tagjai, de különösen annak vezetője, Schwarz Lajos évente sok esetben,* így például *1934—35—36-ban összesen 188-szor járt külföldön,* de utazásaihoz sohasem igényelt valutát, hanem azt mindig az általa kivitt, illetőleg kicsempészett értékekből fedezte.

Schwarz Lajos Jenő egymaga három év alatt 1,096.000 pengőt, továbbá közel egymillió pengő értékű színaranyat és aranyérmét vitt ki.

A kicsempészett valuták között *a világ csaknem minden ismert fizetési eszköze szerepelt.* Igy sibolt cseh koronát, dollárt, schillinget, francia frankot, zlotyt, angol fontot, dinárt, német márkát, svájci frankot, holland forintot, belga frankot, leit, pesetát, török fontot, dán koronát, svéd és norvég koronát, dinárt és drachmát.

Az ügyben kiadott vádirat részletesen felsorolta a többi gyanusitott szerepét is ezekben a nagyarányú csempészésekben. Végül is megállapítja, hogy

a bűnszövetkezet tagjai együtt és külön-külön Magyarországról több mint tízmillió pengő értéket, köztük háromillió magyar pengőt bankjegyekben és három métermázsa színaranyat vittek ki külföldre.

Megállapítja a vádirat azt is, hogy a vádlottak cselekményüket üzletszerűen követték el, mert folytatólagosan éveken keresztül meg nem engedett vagyoni haszon elérése céljából üzérkedtek.

A nagyszabású valutabűnper tárgyalását a déli órákban kezdte meg a biróság. Először a vádlottak személyi adatait vették fel, majd az elnök ismertette a terjedelmes vádiratot.

A rendőri nyomozás rövidesen tisztázza a Dohány-utcai kézigránátos merénylet ügyét

A rendőrség budapesti főkapitánysága pénteken este a következő hivatalos jelentést adta ki:

Folyó hó 3-án 18 óra 10 perckor a Dohány-utcai izraelita templomból távozó közönség közé ismeretlen tettesek két darab kézigránátot dobtak. Tizennégy sebesülés történt. Négy súlyos, a többi könnyű természetű. A nyomozás folyamatban van. A rendőrség három embert őrizetbe vett.

A Dohány-utcai merénylettel kapcsolatban, a főkapitányság bünügyi és politikai osztálya *egész éjszaka és ma délelőtt is széleskörű nyomozást folytatott, hogy a vakmerő merénylőket kézrekeritsék.*

Az éjszaka folyamán három fiatalember került a rendőrségre, akik közül egyik ellen egyre több gyanu merült fel, hogy résztvett a merényletben.

Ez a fiatalember tagadásban van ugyan, de a rendőrség reméli, hogy *még a mai nap folyamán teljesen megoldja a rejtélyt és kinyomozza a merénylet összes tetteseit.* A sebesültek közül négyen a Rókus-kórházban fekszenek súlyos állapotban, a többieknek könnyü az állapotuk, azokat otthon ápolják.

„Egy fickó"

Kicsit csodálkozva hallotta a világ Rooseveltnek minapi állitólagos kijelentését, hogy „Amerika határai Franciaországban vannak", míg most aztán maga az elnök tartotta szükségesnek megcáfolni azt a beállitást, mintha az óceánon keresztül a Rajnáig szándékoznék az USA érdekeltségének határait kitolni. „Egy fickó találta ki", — mondja Roosevelt — de ez a fickó, ez az ismeretlen süvölvény meglehetősen nagy galibát okozott ideát az öreg Európában... Megzavarta az atmoszférát a francia-olasz és a német-angol tárgyalások körül, ellenérzéseket váltott ki, pedig itt mindnak most igen nagy szükség volna a nyugalomra és a zavartalan légkörre. Nagyon jól tudjuk, hogy világszerte akadnak számosan, akik Németország és Olaszország ellen szívesen felvonultatnák Franciaországtól és Angliától kezdve a libériai néger köztársaságon át az Egyesült Államokig minden ország haderejét s naponta azzal szórakoznak, hogy csörgetik a nagyhatalmak kardját, Európa egére idézik az USA félelmetes légiflottáját, mitsem törődve olyan csekélységekkel, hogy Amerikának egy európai konfliktusba való beavatkozása nagyobb vállalkozás volna, — tekintve a közbeeső Atlanti óceánt, — mint Hannibálék átkelése az Alpeseken. A buzgó bajkeverők, ha az ágyukat nem is sikerül elsütniök, — mint Roosevelt meghamisitott beszéde mutatja, — mégis tudnak kellemetlenségeket okozni a diplomáciában, legalább addig, amig az általuk kitalált fenyegetőzéseket meg nem cáfolják. A fickók hát jól tennék, ho elhallgatnának, mérsékelnék vérmes fantáziájukat, s ráhagynák az államférfiakra, a felelős politikusokra, hogy végre azt nyilatkozzák, amit ők maguk akarnak... Vigyázzunk a fickókra!

Rendkívüli tenyészállatbeszerzési kedvezmények a Mezőgazdasági Kiállításon

A március 22-én megnyiló országos mezőgazdasági kiállítás a hazai állatállomány minőségének továbbfejlesztése szempontjából ismét kiemelkedő jelentőségü szerepet fog játszani. A tenyészállatbeszerzést ebben az évben a következő nagyértékü rendkivüli kedvezmények szolgálják:

A kiállitáson vásárolt tenyészállatok hazaszállitásának vasúti fuvardiját teljes egészében a rendezőség fogja viselni és csak a fuvardíjon kívül felmerülő kisebb költségek (állatorvosi díj, esetleg a kisérő díja) fizetendők. E rendkivüli szállitási kedvezmény révén a legtávolabb eső vidékek is vásárolhatnak a kiállitás gazdag és értékes anyagából, mert a vételárat nem terhelik a szállitás egyébként jelentős költségei.

A kiállitási vásári forgalmának további érdekes támogatását jelenti, hogy a földmivelésügyi miniszterium a magántenyésztők számára *kedvezményes tenyészállatbeszerzési* hitelt engedélyezett. Aki ezt a hitelt igénybe óhajtja venni, igénylését *legkésőbb február 15-ig* jelentse be a rendezőbizottságnál (Budapest, IX., Köztelek-utca 8). Végül rendkivüli kedvezményben fognak részesülni a *községek és közbirtokosságok vásárlásai is.*

12 drb. csokoládépasztilla . . . . P 1.20
25 tabletta . . . . . P 1.—

Irodalom

Művészet

Lázár Béla könyve a művészetek történetéről)

A magyar müvészeti irodalomban hiányzott eddig olyan könyv, amelyből *a müvészet lényegére és történetére vonatkozó ismeretek a közönség legszélesebb rétegei számára könnyüszerrel elsajátithatók lennének.* Ezt a hiányt pótolja dr. *Lázár* Béla könyve, a *„Müvészet".* Végigvezeti olvasóit a kitünő tollú szerző a müvészetek egész történetén, a primitiv ember meghatóan naiv produkcióitól kezdve a müvészfejedelmek örökbecsü alkotásain keresztül *az ultramodern müvészi törekvések ismertetéséig.* De nem fullasztja bele olvasóit a részletek tömkelegébe, nem ad megemészthetetlen adathalmazt, hanem film szerü pergetésben elvonultatja a müvészeti irányok egymásutánját, mégpedig *az illető müvészeti stilus legnagyobbjainak alkotásain keresztül.*

Nem sorol fel minden müvészi alkotást, de a leglényegesebb müvek kompozíciójának megmagyarázása útján megérteti olvasóival egy-egy stilus, mint pl. az antik, a román, a gótika, a renaissance, a barokk, a rokokó, az impresszionizmus, a pleinair, stb. lényegét és egy müvész, mint pl. *Phidias, Apelles, Praxiteles, Bramante, Giotto, Masaccio, Leonardo da Vinci, Michel Angelo, Raffael, Tizian, Dürer, Rembrandt, Rubens, Velasquez, Greco, Manet, Courbet, Munkácsy, Szinyei-Merse* stb. nagyságát.

Dr. *Lázár* Béla *Müvészete* egy kötetben *egyetemes müvészettörténetet ad.* Felöleli az épitészet, szobrászat és festészet egész anyagát. Az egyes müvészeti irányok és korok gyors vágtában rohannak el az olvasó előtt és ahogy az iró magyaráz, észrevétlenül meg tanuljuk, hogyan kell egy képet, vagy szobrot szemlélni, mi az, ami egy alkotást müvészivé és örökbecsüvé avat. Nagy segitségére van ebben a szerzőnek az illusztrációs anyag: *közel 100 szövegkép és 36 mümellékleten elhelyezett 64 remek reprodukció szemlélteti az elmondottakat.*

Dr. *Lázár* Béla könyvét mindenki megértheti. Biztoskezü, megbizható kalauz a müvészet gyönyörü birodalmában, az emberteremtette álomképek szines virágoskertjében.

—o—

Harsányi Zsolt kitünő életrajzregényei külföldön is hóditanak. *Liszt Ferencről* irott regényének holland, svéd, német és angol kiadása után most a *Routledge and Sohn* elökelő angol könyvkiadó cég kiadásában *megjelenik az „És mégis mozog a föld", amely Galilei életéről szól.*

Herczeg Ferenc befejezte emlékiratainak, a *Emlékezéseimnek második* kötetét. A nagy iró ebben a kötetben a világháborút megelőző évek irodalmi és politikai eseményeivel foglalkozik s természetesen — miután memoárról van szó — *elsősorban személyes, legközvetlenebb élményeiről számol be.*

Gulácsy Irén *Nagy Lajos király* cimü történelmi regényének folytatásával elkészült.

Világsikert aratott a Trilby szerzőjének unokája. *Daphne du Maurier,* aki a *Trilby* szerzőjének unokája, *világsikert aratott* egy misztikus tárgyú regényével. Az angol és az amerikai sajtó azt irja, hogy *Maurier* regényének sikerét csak *Mitchell Elfújta a szél* cimü regényének páratlan sikeréhez lehet hasonlitani. A regényből filmet készitenek *Hollywoodban* — mégpedig „televiziósat".

»oOo«

— **Az „Édes"** cimen könyvet irt Alvinczy Géza *Ady* Endre édesanyjáról. Az érdekes kötetet eddig jórészt ismeretlen fényképek fogják illusztrálni; a családi képek nagy része még soha sehol nem jelent meg. A könyv különben is *csupa eredeti adatot és közvetlen élményt tartalmaz; Alvinczy* nemcsak egyik legkitűnőbb ismerője *Ady* Endre költészetnének, hanem mint a nagy *költő vér szerinti* rokona sürűn megfordult az érmindszenti kúrián. Az *Édesnek* szentelt első munkát a müvelt magyar közönség bizonyára nagy szeretettel fogja fogadni. *Májusban jelenik meg.*

Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdíjegyesülete a tulajdonát képező balatonboglári SAVOY-szálló bérletére pályázatot hirdet

A Balaton partján 2000 négyszögöles parkban abszolut modern, gyönyörü épület, 30 folyóvizes szoba luxusberendezéssel, fürdőszobák, kávéház és hangversenyterem beépitett szinpaddal, bárhelyiség, belső és külső tánchely világitási effektusokkal, déli és északi kávéházi terrasz, saját strand napozóhiddal, csónakokkal, tenniszpálya. Közelebbi felvilágositások az egyesület budapesti helyiségeiben (VII., Erzsébet-körút 49., II. em.) d. u. 5—7 óra között.

Telefon: 141-9-37.

Csak ismert, jónevü és jóhirü szakemberek jelentkezését kérjük.

SZINHÁZ

Volpone
vagy
A pénz komédiája

A Magyar Színház szombati reprize

Azt hiszem, felesleges a *Volponéról* sokat beszélni. Egy reneszansz-vígjáték, amely háromszáz év multán is a *remekmű* ragyogásával tölti be a színpadot, önmagáért beszél. Pusztán azzal, hogy még él és hat: többet mond önmagáról minden kritikai méltatásnál. *Ember*, igazi, lelkes, hús-vér ember — amilyeneket Shakespeare zsenije teremtett — talán egyetlenegy sincs ebben a vadul és mérgesen hahotázó, vitriolos komédiában. Mindaz azonban, ami szivárványosan tükröződik benne — bűn, aljasság, kéjvágy, arany-imádat, erkölcsi felháborodás, szenvedélyek nyers kicsúfolása és bátor néven nevezése — *örök emberi*. Ezért tündöklik a *Volpone* a halhatatlanság fényében. Szereplői eszmék, drámai mozgató-elemei gonoszságok és gyengeségek. Hőse a pénz, de áldozata: maga az ember. Az egész fölött pedig mintha Swift epével édesített, könnyeken megtörő, őrjöngő humorának előrevetett árnyéka borongana. A világirodalom legkegyetlenebb és legvérengzőbb »vígjátéka« ez, amely mellett Molière gyilkos szatírái ártatlan tréfálkozásoknak tetszenek. Ha van őse, legfeljebb Arisztofanész darabjai között található fel.

Ben *Jonson* gyilkos vígjátékát szombaton újította fel a *Magyar Színház*, majd tízesztendei pihentetés után. A klasszikus »pénz komédiája« most is Stefan *Zweig* modernizált, ám a lényeget érintetlenül megőrző, síma átdolgozásában és *Emőd* Tamás kellemes-friss fordításában került színre, ezúttal *Törzs* Jenővel a címszerepben. S éppen az új főszereplő volt az, aki színes és érdekes alakításával a repríznek külön súlyt és jelentőséget adott, — eltekintve a darab élő aktualitásától és költői értékétől. Törzs kivételes tehetségében a nagy *emberábrázoló* szuggesztívitása párosul a nagy komédiás *»színjátszó«* gazdagságával s utóbbi kvalitása kiváltkép hálás és szerencsés feladathoz jutott itt. Volpone furfangos-buja-kapzsi-gaz figurájában emlékezetes *III. Richárdjának* szinte kiegészítő ellenpárját mintázta meg: a gonosztevő hős tragikus, *emberi* szörnyetege után — a vigyorgó, állati elvetemültség és *embertelen* hitványság eleven szobrát. A hét főbűn kacagó és kacagtató karikaturáját, az egyszerre komikus és félelmes, svihák, kapcabetyár »levantei ördögöt«, aki nyilván egyenesen a pokolból szabadult Velencébe. Volponéja a jellemző vonásokat kiemelő részletrajz ellenére is egységes, sőt monumentális volt: kéjvágyó, telhetetlen, zsugori, falánk, gonosz és ravasz róka. Ijesztően vidám vadállat, amelynek játékos harapása is csontig hat, mérgező sebet ejt. S ha benső átéltség, »tartalmi« súly tekintetében ez a Volpone (éppen a szerep természetének különbözősége miatt) talán nem is vethető össze Törzs nagyszerű Richárd-alakításával: a maga nemében mégis tökéletes illúziót keltett. Stílusosan kifejező és bevégzett volt, a kiváló művész egyik legkarakterisztikusabb mesterműve.

Az előadás általában igen jó, amiért méltán illeti elismerés a kitűnő rendezőt, *Vaszary* Jánost. A szereplők közül különösen *Bilicsi* Tivadar, Mosca megszemélyesítője emelkedik ki, humortól pezsgő, könnyed és friss, játékos játékával. De a stílusosan összehangolt együttes többi tagja is — főkép *Turay* Ida, *Vaszary* Piroska, *Szigeti* Jenő, *Földényi* László és *Pataki* Miklós — bőven rászolgál minden dícséretre, az artisztikus díszletek tervezőjével: *Upor* Tiborral s a szellemes kísérőzene szerzőjével: *Nádor* Mihállyal együtt. K. A.

(*) A délszláv sajtó Matacsics Lovro budapesti hangversenyéről és viszonzásáról. Vezető délszláv lapok részletesen foglalkoznak a Budapesti Hangversenyzenekar március 28-i vigadóbeli hangversenyével, melyen Matacsics Lovro, a zágrábi Filharmónia és Opera főzeneigazgatója vezénylésével Bruckneren, Dohnányin és Musszorgszkin kívül három modern délszláv szerző, Baranovics, Konyjovics és Gotovac művei elsőízben kerülnek Budapesten bemutatásra. Elismeréssel írnak a magyar rádióról, amely a közvetítéssel lehetővé tette, hogy a belgrádi és zágrábi adóállomások a műsort átvegyék s így a hangversenynek a legszélesebbkörű délszláv nyilvánosságot is biztosítsák. A zágrábi Novosti legutóbbi számában a viszonzásról azt írja, hogy a hangversennyel örvendetes magyar-délszláv zenei csereakció indul és a zágrábi és belgrádi Filharmónia nevében Matacsics dr. Dohnányi Ernőt kéri fel egy-egy ottani magyar zenekari est vezénylésére. A zágrábi lapok nagy sikert jósolnak a budapesti hangversenynek, mert Matacsics minden eddigi külföldi szereplése döntő sikert aratott. *(MTI.)*

Érdekli Önt a világesemények?
Akkor béreljen Vermes cégnél rádiót II, Margit körút 4.

Boldog lesz és felvidul, ha megnézi ezt a gyönyörű filmet:
NŐK A TÜKÖR ELŐTT!...
Szekszepil, pikantéria, humor, világslágermuzsika, pompa!
Keddtől: CITY * KAMARA United Artists attrakció

(*) Budapesti Egyetemi Énnekar Bécsben. A Bécsi Magyar Egyesületek március Idusának előestéjén ünnepi kultúrestet rendeznek. A kultúresten való közreműködésre meghívták a Budapesti Egyetemi Énekkart. Az Egyetemi Énekkarnak ez a 14-ik külföldi útja, amelyre körülbelül 50 tagú csoport indul el. A kultúresten *Réthy* Eszter, a Staatsoper művésznője is fellép. A Budapesti Egyetemi Énekkar a bécsi hangversenyen az ausztriai eseményektől függetlenül résztvesz, annál is inkább, mert hétfőn, március 14-én délután 16.45 órakor a bécsi rádió (RAVAG) is műsorába iktatta hangversenyüket. Mindkét hangverseny műsora modern szerzőkből áll: *Bartók, Kodály, Bárdos, Veress, Vaszy* kórusok.

(*) Rátkai helyett Z. Molnár László a Royal Színházban. Három nappal ezelőtt megkezdődtek a próbák a *Royal Színházban* Jean de *Létraz* »*Yvette*«-jéből, melynek két férfi főszerepét *Szőke Szakáll* és *Rátkai* Márton játszotta volna. *Rátkai* most abbahagyta a próbákat, mert, mint a *Belvárosi Színház* és a *Művész Színház* állandóan szerződtetett tagja, *nem kapott engedélyt arra, hogy más színházban szerepeljen.* Szerepét a *Royal Színházban* Z. *Molnár* László fogja játszani. Jean de *Létraz* darabjából egyébként *Szabolcs* Ernő vezetésével délelőtt és délután folynak a próbák.

Transcontinent rendezései
Dr. Félix Weingartner
főzeneigazgató vezényletével
A wieni Staatsoper
művészeinek vendégjátéka a *Városi Színházban*, ápr. 1: *Aida*, ápr. 5: *Trubadur*, Ella **Flesch**, Vera **Schwarz**, **Anday** Piroska, Elena **Nicolaidi**, Norbert **Ardelli**, **Jerger**, **Ginród**, **Bissuti** kamaraénekesek felléptével. Jegyek 2—14 P-ig, a két előadásra együttesen 20% kedvezménynyel *Transcontinentnél* (Dorottya u. 7. Telefón: 383—133, 383—158).
*
A Troubadur
pénteken, március 18-án este 8 ó. *Városi Színház.*
Maria Hussa,
a wieni Staatsoper tagjának vendégfelléptével. Luna — **Csóka Béla**, Manrico — **Liontas**, Azucena — **Rácz Tilda**. *Filléres Esti Operabérlet.* Jegyek 1-től 6 pengőig.

Töltse szabadságát a tengeren...
Felvilágosítást nyújt: AZ EST UTAZASI ÉS MENETJEGYIRODAJA, *Erzsébet körút 18—20. sz.*
Olcsó egyéni és társashajóutazások, pengőben fizethető hajójegyek ::::

Minden utazási ügyben
vasúti, hajó, repülő és hálókocsijegyek, egyéni és társasutazások, szobafoglalás és valutaigénylés
forduljon AZ EST
utazási és menetjegyirodájához
Budapest, VII., Erzsébet körút 18—20

(*) Hettyey Aranka növendékeinek vizsgaelőadása. Antigone tragédiájában és a »Két Pierrot« c. Rostand-játékban vizsgáztak a Színművészeti Akadémia növendékei a Nemzeti Színház színpadán. Szép és drámai volt *Lontay* Margit Antigone-ja, finom és szelíd *Szende* Bessy Izméne-je, stílusos a kórus és a tömeg, melyben maga a vezető művész tanárnő is részt vett a növendékek bátorítására. Szépen beszélt *Bángyörgyi* Kreon király szerepében és bűbájosak az egészen fiatal kis apródok... A vidám Pierrot szerepében kész színészi alakítást produkált az egykori csodagyermek *Széchy* Ferkó, *Zádor* Györgyi mint Colombina és *Dienes* Ferenc mint szomorú Pierrot könnyed és finom volt.

(*) Az Antoniából film készül. Évekkel ezelőtt *Fedák* Sárival a címszerepben rendkívüli sikert aratott a *Vígszínház* színpadán *Lengyel* Menyhért darabja, az *Antonia*. A darabból most *film* készül. A női főszerepet *Lázár* Mária fogja játszani.

(*) Bemutató a Vígszínházban: március 26. A Vígszínházban, mint végleg megállapították, *március 26-án* lesz *Csathó* Kálmán *Fűszer és csemege* című új darabjának bemutatója. Rendező *Tarnay* Ernő. A főszerepeket *Bulla* Elma, *Vizváry* Mariska, *Páger* Antal, *Somlay* Artúr, *Greguss* Zoltán és *Dénes* György játsszák.

(*) Uj Caruso Newyorkban. A newyorki *Metropolitan Operaházban* új és a newyorki lapok szerint *Carusóra* emlékeztető tenoristát fedeztek fel. A fiatal énekes *olasz* származású és Giovanni *Martinelli* a neve. Eddig a *kórusban* énekelt. A figyelmet egy *Aida*-előadás hívta fel a fiatal énekesre, aki az utolsó pillanatban *ugrott be* a megbetegedett tenorista szerepébe. A közönség a nagyária után *hétszer* tapsolta a függöny elé.

(*) A volt Barcsay-diákok műsoros estje. A *Barcsay utcai Madách-gimnázium* volt növendékeinek egyesülete április 22-én jótékonycélú műsoros estét rendez a *Zeneművészeti Főiskolában.* Az estén fellépő művészek legnagyobb része volt *»Barcsaysta« diák.* Az egyesület nevében *Hindy* Zoltán és *Kammermayer* Oszkár főtitkár felkérte a volt növendékek közül *Bárdos* Artúrt és *Polgár* Tibort az est műsorának összeállítására.

(*) Eredeti bemutató Miskolcon. A miskolci *Nemzeti Színházban Sebestyén* Mihály társulata legközelebb eredeti bemutatót tart. A darab címe: *Bombaüzlet.* Szerzői: *Vadady* Albert, *Fehér* István és *Ilniczky* László. A *Bombaüzlet* operett és április 2-án kerül színre.

(*) Félperces szerelem. Megírtuk, hogy a *Belvárosi Színház* legközelebbi újdonsága Aldo *Benedetti* olasz író háromfelvonásos vígjátéka, a *Harminc másodperces szerelem* lesz. A vígjáték címét most *megváltoztatták. Félperces szerelem* lesz a darab címe. A darabban egy félpercig tartó csókról van szó. A csókot *Ráday* Imre, a *Belvárosi Színház* vendégszínésze adja *Lázár* Máriának. Aldo *Benedetti* darabja a legnagyobb siker volt ebben a szezónban Olaszországban. A darabot a bécsi *Akademie Theater* is sikerrel mutatta be.

(*) A prágai német színház most mutatta be nagy sikerrel *Faragó* Sándornak *Körülbelül 100.000 schilling* című darabját.

(*) Beregi Oszkár Makay Margittal vidéki turnéra indul. *Beregi* Oszkártól hallottuk a következőket: *Verneuil* darabjának, a »Duo«-nak két szerepe van. *Makay* Margit és én játsszuk a Belvárosi Színházban. Nem tudom, meddig marad műsoron a darab, de az előjelekből ítélve, még nagyon sokáig. Mihelyt befejeződnek a Belvárosi Színházban a *Duo* előadásai, *Makay* Margittal vidéki turnéra indulunk. A turné körülbelül egy hónapig fog tartani.

Hozza el anyagát
készítek méret szerint
inget, blúzt, pizsamát
„ICA" fehérneműkészítő **Erzsébet körút 29.** Royal színház mellett

ZENEI NAPLÓ

Hegedűesték

Heifetz Jascha és Kerékjártó Gyula

Heifetz Jascha ismét megjelent vagyontérő hegedűjével a budapesti hangversenydobogón. Miközben tökéletesen kicsiszolt játékát hallgattuk, önkéntelenül a francia regényíró híres mondása jutott eszünkbe: »ha a jó Isten az emberre bízza a föld megteremtését, hegy-völgy nem barázdálta volna annak a felszínét, símagömbölyű lett volna az, olyan, mint egy billiárdgolyó. Ha ez a mondás nem is vonatkoztatható általában az emberekre, de bizonyára ráillik kicsit az amerikaiakra és különösképpen nagyon ráillik az amerikaiak »reprezentatív« hegedűsére, Heifetzre. Mert az instrumentális és muzikális kiegyenlítettség, símaság, folyékonyság ennek a művésznek legmagasabb ideálja. Megmutatni, hogyan lehet a legkomplikáltabb hegedűművészi feladatokat is zökkenés nélkül, szép kerekdeden megoldani...

Mondanunk sem kell: ilyen megoldáshoz sok természetes zenei és instrumentális érzék, de mindenekelőtt nagy technikai készség szükséges. Heifetznél bőviben megtaláljuk mindegyiket. Mikor azonban Heifetz olyan nagyigényű mesterműveket tűz műsorára, mint *Mozart* D-dur versenyműve, a *Beethoven-* és *Mendelssohn*-koncert, *Händel* E-dur hegedű-zongora szonátája vagy éppen *Bach* monumentális C-dur szólószonátája — akkor bizony kétszeresen érezzük ennek a billiárdgolyó-idealizmusnak prózaiságát. Szinte érthetetlen, hogy ez a világhírű sztár, ez a valódi technika-milliomos, milyen keveset tud magáévá tenni a nagy remekművek *belső* gazdagságából!

Kétségtelen: a Bach-szonáta roppant technikai feladatát csak kevesen tudják olyan hibátlanul megoldani, mint Heifetz. Hiszen ezzel a remekművel koncertdobogónkon napjainkban mindössze csak három hegedűs küzdött meg teljes sikerrel: *Szigeti, Enescu* és természetesen mindenekelőtt *Huberman*. De hol marad Heifetznek technikailag páratlanul fölényes megoldása ezeknek a nagy művészeknek belső tartalomban is teljes interpretációjától! Még fülünkben cseng Huberman utolérhetetlen C-dur fúgája, a Bach-játéknak ez a leghatalmasabb beteljesülése a hegedühangszeren. Nos, ahol Huberman művészete pegazusként vágtatott-röpült, ott Heifetz művészete szép egyenletesen ügetett, mint valami jó kondícióban, jó húsban tartott amerikai trapper. Pegazus és amerikai trapper: így jellemezhetnénk legegyszerűbben a kontrasztot a hubermani és heifetzi művészet között...

Ezzel nem mondjuk azonban, hogy Heifetz játékában nincs semmi lélek. Ha Vieuxtempst játszik, sőt i.t-ott a Beethoven- vagy Mendelssohn-játékban is, felfedezhetünk benne lelkes hangokat. Csakhogy a lélek itt nincsen arányban a technikai tudás nagyságával. Aki a technikának ilyen fényes autójában utazik, annak királynak kell lennie, ha azt akarja, hogy ne csak az autót bámulják, hanem azt is, aki benneül. Heifetz azonban legkevésbé sem királyi művészegyéniség. A nagy művészeknél a lélek csodálatában elfeledkezünk a csodálatos technikáról. Heifetznél viszont a csodálatos technika csodálatában elfeledkezünk a jóval kevésbé csodálatos heifetzi lélekről...

A Heifetz-esték előtt egy magyar hegedűművészt hallottunk a Vigadóban: *Kerékjártó* Gyulát, akit csodagyermek korában »Duci« néven becézett a budapesti közönség. A sokatígérő hegedűtehetség bejárta a félvilágot és Amerikában telepedett le. A technika-milliomosok honából jött tehát most ő is hozzánk. Szép kis tőkét hozott magával. Már tudniillik virtuozitásban. Különösen üveghangokban. Sarasatenak egyik ismeretlen virtuóz-darabját, a »Fülemile«-t, olyan bravúrosan csattogta-trillázta el hegedűjén, hogy ezután nem kellett rettegnie még a másnapi Heifetz-koncert technikai bravúrjaitól sem. A magyar művész hegedűstílusa instrumentális-muzikális kiegyenlítettségeken, lekerekítettségben, virtuóz teljességben természetesen nem közelíthette meg a heifetzi ideált. Ha a jó Isten Kerékjártóra bízza a világ teremtését, akkor ez a művész bizonyára nem billiárdgolyóhoz hasonló Földet teremt; ellenkezőleg, romantikus-szentimentális temperamentuma valósággal kéjelgett volna hegyes-völgyes tájékok alkotásában...

Forró, szélesen vibráló tónusa, érzelmesen áradozó kantilénája, szabad ritmusai, tempóváltozásai és rubátói olyan művészre vallanak, akiben sok a szív és aki nem is akar egyebet művészetében: csak szívét kiönteni. Igaz, őszinte vallomásai nem találják meg az egységes, lezárt, szilárd művészi formát és ezért nincsenek a helyükön olyan klasszikus zeneművekben, mint amilyen *Bach* »Chaconne«-ja. De azért Kerékjártó Gyula romantikus virtuozitásában mégis csak a poézis viszi a vezetőszólamot és a lélek nem sorvad el a technika páncélja alatt.

Operaház

Uj magyar karmester mutatkozott be Operaházunkban a »Figaro házassága« előadásán: *Solti* György, az Operaház kiváló tehetségű fiatal korrepetitora, aki már a salzburgi ünnepi játékokon, mint Toscanini egyik asszisztense, magára vonta a zenei körök figyelmét. Mingyárt első ízben az operairodalom egyik legnagyobbigényű alkotásával kiállani a közönség elé, méghozzá pusztán a rendelkezésre álló egyetlen próba szűkreszabott előkészítő munkájával: olyan súlyos feladat, melynek kiosztását elméletben legkevésbé sem helyeselhetjük. Ezúttal azonban a gyakorlat szerencsésen rácáfolt az elméletre: *Solti* György ragyogó muzikalitású, pompás technikai rátermettsége diadalmaskodni tudott ott, ahol hasonló helyzetben legtöbb fiatal karmester elbukott volna.

Mozart remekét így fiatalos zenei életerőtől duzzadó, lendületes és amellett stílszerű, plasztikusan kövonalazott karmesteri interpretációban élvezhettük végig. Olyan vérbeli karmestertalentum jutott itt szóhoz, akire a jövőben bizvást építhetünk, hiszen nemcsak a közönséget tudta egy csapásra meghódítani, hanem a... Mozart-muzsika birodalmát is. Pedig a fiatal dirigens munkáját még váratlan szereplőváltozások is megnehezítették: a grófnőt a hirtelen megbetegedett *Osváth* Júlia helyett *Nagy* Margit, Bartolót pedig *Koréh* Endre helyett *Komáromy* Pál énekelte. Az előadás egyetlen szépséghibája: Figaro második áriájának kihagyása volt. Ez a »húzás« Mozart zenedrámai koncepciójának brutális megcsonkítása és mivel a Figaro-ária már az előző előadáson is kimaradt, félnünk kell, hogy ez a kihagyás újra »jogszokássá« válik.

Tóth Aladár

ZENEI ESEMÉNYEK

Zongoraest

Vera *Benenson* játéka lehiggadt művészi forma. Szerénységgel, művészi alázattal teli egyszerű forma, melynek gerince a kiegyensúlyozottság, színe a lírai magatartás, mellyel a művésznő a mesterműveket közelíti. Meghitt muzsikálás ez, mire csak előkelő, felelősségteljes lélek képes. Fölösleges a külsőségek kihangsúlyozása, hisz a londoni Vera Benenson úgyszólván üres nézőtér előtt játszott a Főiskola kamaratermében, de az egyes padsorokban ülő, elárvult hallgatóságot megkapta Benenson asszony kivételes művészetének varázsa. Még csak előzetes reklámra sem volt szükség, hogy mindenki megérezze az eset rendkívüliségét. Vera Benenson legközelebb, ha Pestre jön, lelkes hivőkkel találkozik koncertjén, azokkal, akik már hírül kapták őszinte áhítatból, mélységes szellemiségből fakadó, beidegzett kultúrából táplálkozó művészetének győzelmét.

Zenekari est

Pless László, az Operaház fiatal karmestere legutóbb a Budapesti Hangversenyzenekar élén bizonyította be koncertáló készségét, fölényes stílustudását, muzikális kultúráját. Meglepő biztonsággal mozog a tehetséges fiatalember a klasszikusok világában, de nem kevésbé rutinos, amikor *Strauss* impresszionista színeivel kerül szembe. A koncert két közreműködője közül *Kovács* Jolán a figyelemreméltóbb, őt már ismerjük a főiskola vizsgaelőadásairól, átütőerejű drámai szopránjának fénye meggyőzően érvényesül gondosan megformált előadásában. A másik szólista, Edna *Iles* zongoraművésznő merev hétköznapisággal szólaltatta meg *Mozart* Es-dur versenyének zongoraszólamát.

Diszhangverseny

Tizenötéves a Székesfővárosi Zenekar. A jelentős jubileumi állomást méltó formában ünnepelte meg a Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága. *Beethoven* IX. szimfóniáját *Bor* Dezső vezényelte, a magánszólamokra mozgósították Operaházunk nagytehetségű fiataljait. A IX. mélyhatású előadását *Erkel* Magyar Ünnepi Nyitánya és *Ravel* szlporkázása szellemes Concertinója előzte meg, az utóbbi Gilles *Guilbert*, a kiváló francia zongoraművész közreműködésével.

Operai est

Rég hallottuk Budapesten *Schwartz* Verát, az európai operaszínpadok ünnepelt heroináját. Pénteken este a Carmen címszerepét énekelte a Városi Színházban, a Városi Színház operaegyüttesének keretében. Schwartz Verát hallottuk *Verdi* hősnőnek, énekelte nálunk *Puccini* intenzív idegéletű asszonyait, Bizet Carmenjében most találkoztunk vele először. Schwartz Vera előadásának hűvös, elegáns formáiról nevezetes, inkább tartózkodó lélek; a Carmen vulkán szerep, melynek forró, válságos pillanatait Schwartz Vera a gazdag gyakorlaton nyert tapintattal, kulturális körültekintéssel kerül meg. Nem ő az igazi Carmen, de helyenként tökéletesen meggyőz énekének plasztikus szépségével, játékának néhány lendületes pillanatával.

Hegedűest

A Főiskola hangversenytermében mutatkozott be Alfred *Lustgarten*, a newyorki hegedűművész. Kivételes képességű művészt ismertünk meg benne, nemestónusú, tiszta érzelmessége egészséges zenei atmoszférává oldódik fel előadásában. Fiatal amerikai művész, aki nem a virtuozitás jogán számíthat érdeklődésre, hanem játékának költői szellemével, formáinak művészi egyszerűségével győzi meg hallgatóságát. Bemutatkozó estjének közönsége a felfedezés boldog örömével ünnepelte a fiatal hegedűst, akit első megérdemelt pesti sikere, reméljük, közelebbi és sűrűbb kapcsolatba hoz a budapesti zeneélettel.

Kovács Kálmán

(*) **Dohnányi Ernő egyfelvonásos operája.** A júniusi ünnepi hetek műsorán magyar operaestét rendeznek az Operaházban. Előadják *Dohnányi* Ernő *Dante Simone* című egyfelvonásosát, amely már Németországban sikerrel került színre.

Heti hangversenynaptár

Vasárnap: Vigadó d. u. 5. Népszerű hangverseny. Z. F. kt. e. ½9 Szentgyöngyi Pál hegedűestje.
Hétfő: Vigadó e. 8. Jámbor Ági zongoraestje. Z. F. kt. e. 8. Antonio Janigro gordonkaestje.
Szerda: Városi Színház e. 8. Sabata zenekari estje. Z. F. nt. e. ½9. Orgonahangverseny.
Csütörtök: Vigadó e. 8. Ruth Slenczynski zenekari zongoraestje.
Péntek: Z. F. nt. e. ½9. Zenekari est.
Szombat: Z. F. nt. e. ½9. Rózsa Vera ária- és dalestje.
Vasárnap: Z. F. nt. d. e. ½12. Zenekari matiné.

RÁDIÓ

MARCIUS 13. Budapest I. 9.00—9.40-ig: Unitárius istentisztelet a Koháry uccai templomból. dr. Csiki Gábor missziós lelkész. **9.45:** Hírek. **10.00—11.10-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. A szentbeszédet mise után dr. Tóth Tihamér mondja. Énekel a Központi Papnevelő Intézet énekkara, dr. Teller Frigyes vezetésével. **11.15—12.15-ig:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikapi téri templomból. Prédikál Egyed Aladár szegedi lelkész. Énekel a budai evangélikus énekkar Mikus-Csák István vezényletével. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. **Szünetben kb. 13.00:** »Eltűnt hősök nyomában.« Folba János tábori főesperes előadása az azonossági számról. **14.00:** Hanglemezek. **15.00:** I. »A hazai zöldmezőmozgalom.« Tobak Lajos miniszteri titkár előadása. II. »Az amerikai mogyoró termesztése.« Rigler József kísérletügyi asszisztens előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.) **15.45:** M. Lévay Ilonka énekel zongorakísérettel. **16.20:** »Film az iskolában.« Vidacs Aladár előadása. (Közművelődési előadássorozat.) **16.50:** Ember Nándor zongorázik. **17.25:** Jankovich Ferenc verseiből ad elő. **17.45:** Cselényi József magyar nótákat énekel, kíséri Sárai Elemér és cigányzenekara. **18.30:** »Attila a francia hagyományokban.« Dr. Eckhardt Sándor egyetemi tanár előadása. **19.00:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **20.00:** Sporteredmények. **20.10:** Csillagnézők.« Drámai képek. Irta Büky György és vitéz Somogyváry Gyula. Rendező Barsi Ödön (viaszfelvétel). **21.20:** Hírek. **21.40:** Közvetítés a Vadászkürt-szállóból. Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál. **22.40:** A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artúr. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.15—12.15-ig:** Szalónötös. **15.00—15.40-ig:** Hanglemezek. **17.50—18.25-ig:** »A jövedelemelméletek klasszikusa.« (Ricardo.) »Dr. Kisléghi Dénes egyetemi m.-tanár előadása. **18.35—18.55-ig:** Sárai Elemér és cigányzenekara. **19.00—19.20-ig:** »Színészélet.« Ditrói Mór csevegése **19.25—20.15-ig:** Hanglemezek. **20.20—20.40-ig:** Hírek, ügetőversenyeredmények. **20.45—21.15-ig:** Magyar Tamás hegedül zongorakísérettel. — **Telefónhirmondó. 9.00—15.00-ig:** Budapest I. műsora. **15.00—15.40-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 19.52 méteren. 15.00—16.00-ig:** Rákóczi-induló, Visky János átirata. Éneklik az Egyetemi Énekkarok, vezényel Vaszy Viktor (viaszfelvétel). vitéz Somogyváry Gyula márciusi köszöntője (viaszfelvétel). Kossuth-induló. Játssza a Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara, vezényel Friesay Richárd (hanglemez). Tárogatószó. Lugossy István tárogatózik. kíséri Csorba Gyula és cigányzenekara (viaszfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. »Ezeréves nótaföldről.« Varga Imre énekel, kíséri Csorba Gyula és cigányzenekara; Rácz Aladár cimbalmozik. kíséri Rácz Aladárné. »Mit üzen a rádió?« Himnusz. **32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** A március 13-án 15.00—16.00-ig közvetítendő rövidhullámú műsor. ■ **MÁRCIUS 14. Budapest I. 6.45:** Torna. **Utána:** Hanglemezek. **Kb. 7.20:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** »Magyar nők az 1848/49-i szabadságharcban.« Irta Ádám Éva (felolvasás). **10.45:** »Nádi betyárok.« Irta Szücs Sándor (felolvasás). **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** vitéz Tamásy Lászlóné zongorázik. **12.30:** Hírek. **12.40:** Antonio Janigro gordonkázik az olasz-magyar művészcsere kíséretében, zongorakísérettel. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** Rácz Béla és cigányzenekara. **14.40:** Hírek. **14.55:** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** A rádió diákfélórája: »Augustus Rómája Horatius tükrében.« Dr. Csengery János egyetemi tanár előadása. A verseket elmondja Fáy Béla. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »A Kőkényesdy-hajdudezred Mária Terézia háborúban.« Markó Árpád alezredes előadása. **17.30:** A rendőrség fúvószenekara. Vezényel Szöllössy Ferenc. **18.10:** »A pesti árvíz.« Dr. Asztalos Miklós előadása sz. Kowách Ernő és Sala Domokos közreműködésével (viaszfelvétel). **18.45:** Hanglemezek. **19.10:** »Iró és politikus a párizsi kávéházban.« Ráth-Végh István csevegése. **20.10:** A budavári koronázó főtemplom ének- és zenekara fennállásának 250. évfordulója alkalmából ünnepi előadás közvetítése a Zeneművészeti Főiskola nagyteremből. **Szünetben kb. 21.30:** Hírek. **Utána kb. 22.15:** Hírek, időjárásjelentés. **Majd:** Közvetítés a Gellért-szállóból. Mursi Elek és cigányzenekara muzsikál. **23.00:** Hírek német nyelven. **23.05:** Szalónötös. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 18.15—18.35-ig:** A rendőrség fúvószenekara. Vezényel Szöllössy Ferenc. **18.40—19.05-ig:** Német nyelvoktatás (dr. Szentgyörgyi Ede). **19.10—19.35-ig:** »A pesti árvíz mérnökszemmel.« Dr. Lászlóffy Valdemár előadása (felolvasás). **20.10—20.40-ig:** »Régi magyar mesemondók.« Rexa Dezső előadása. **20.45—21.30-ig:** Hanglemezek. — **Telefónhirmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (szórakoztató lemezek). **Utána 15.20-ig:** Budapest I. műsora. **15.20—15.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora.

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló előfizetői és olvasói részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: Az Est kiadóhivatalában, VII., Erzsébet körút 18—20., tel.: 143-888, reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

VASÁRNAP, márc. 13. Vig: Kacagó kabaré (Lakner bácsi előadása (10½ d. e.); Hajnali vendég (3½ d. u.). **Magyar:** Volpone (3½ d. u.). **Belvárosi:** Duo (4 d. u. és 8 este). **Pesti:** Hatodik emelet (4 d. u.). **Művész:** Vacsora a Ritzben (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (3½ d. u.). **Városi:** Júlia (4 d. u. és 8 este). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (4½ d. u. és 8½ este).

HÉTFŐ, márc. 14. Vig: Bors István (8). **Belvárosi:** Duo (8). **Nemzeti Kamara:** Kék róka (8). **Városi:** Harmath Imre jubileumi estje (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (8½).

KEDD, márc. 15. Vig: Hajnali vendég (8). **Magyar:** Egyetlen éjszakára (8). **Belvárosi:** Duo (8). **Pesti:** Hatodik emelet (8). **Művész:** Vacsora a Ritzben (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (3½ d. u. és 8 este). **Városi:** Júlia (8). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (8½ este).

SZERDA, márc. 16. Belvárosi: Duo (8). **Nemzeti Kamara:** Kék róka (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (8½).

CSÜTÖRTÖK, márc. 17. Magyar: Egyetlen éjszakára (8). **Belvárosi:** Duo (8). **Pesti:** Hatodik emelet (8). **Művész:** Vacsora a Ritzben (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (8). **Pódium:** Márciusi műsor (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (8½).

PÉNTEK, márc 18. Belvárosi: Duo (8). **Nemzeti Kamara:** Kék róka (8). **Városi:** Trubadur (7½). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (8). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (8½).

SZOMBAT, márc. 19. Magyar: Volpone (8). **Belvárosi:** Duo (8). **Művész:** Vacsora a Ritzben (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (8). **Városi:** Júlia (8).

VASÁRNAP, márc. 20. Vig: Bors István (3½ d. u.). **Magyar:** Egyetlen éjszakára (3½ d. u.); Volpone (8 este). **Belvárosi:** Duo (8). **Pesti:** Hatodik emelet (4 d. u. és 8 este). **Művész:** Vacsora a Ritzben (8). **Andrássy:** A hölgy hozzám tartozik (3½ d. u. és 8 este). **Városi:** Júlia (4 d. u. és 8 este). **Terézkörúti:** Lulu (9). **Komédia:** Ha minden kötél szakad (4½ d. u. és 8½ este). **Zeneművészeti: Márkus-hangverseny (11¼).**

a Reggeli Ujság Szinháza

Érzelmes história

a *Harang és kalapács*, *Andai* Ernő szinjátéka, amelyet az elmult héten mutatott be a *Nemzeti Szinház*. Bő drámai anyagot halmozott fel benne a szerző, de *«vegykonyhájában»* nem gyurta egységes drámává. Nem dráma, hanem mese ennek a történelmi arcképrevünek legtöbb jelenete: a jó királyról, a romantikus hajlandóságu kurtizánról, az egyszerü kispolgárról, akiből egy csók és egy be nem tartott randevu *«forradalmárt»* robbant ki. Ezek a figurák nem hatnak az élet erejével, ereikben nem vér csörgedez, hanem cukrosviz.

Pedig jó matéria a vérbeli drámairó kezében I *Lajos* bajor király szerelme a kalandor táncosnő, *Lola Montez* iránt, aki felforgatja a kedélyes müncheniek életét és akinek jelenléte a bajorok között majdnem lángralobbantja azt a szikrát, amely az akkori vérzivataros időkben már ott izzott a város kapujában. Ebből a tüzből azonban csak egy nyári zivatar pillanatokig tartó villámlása remegteti meg a lelkeket Az *igazi* drámára csak ott hibázik rá a szerző, amikor a darab második felében, eltérve kijelölt utjától és elengedve a királyi idill témájának fonalát, egy müncheni kispolgár házába vezet, ahol a külső események kavargása megzavarja és feldulja egy öreg, konzervativ városi tanácsos életét.

A szerző el nem vitatható szinpadi érzékével találkozunk azonban a darab nem egy jelenetében. Ezek közül a „sörházi forradalom» jelenete a leghatásosabb. Müvészi szempontból azonban a legértékesebb Mathas Ferdinánd utolsó jelenete, amelyben élete alkonyán az öreg ember ráeszmél arra, hogy ami körülötte volt, az mind hazugság, oportunitás, önámitás Ez szép, tartalmas, irói. Ezt a jelenetet *Gózon* Gyula mesterien játssza meg.

Lola Montez szerepében *Tőkés* Anna csak azokban a jelenetekben talált magára, amelyekben érzelmességén tul, éreztetni tudta kalandos életének tragikus csalódásait. A darab első felében a szerep által reáerőszakolt könnyed játékosság *„csinált“* volt. *Jávor* Pál emberivé tudta formálni a „forradalmár“ papiros-figuráját és *Abonyi* Géza is le tudta egyszerüsteni a szerelmes király tulédesre stilizált alakját, *Olty* Magda bájos kis cselédjét, *Kovács* Károly intrikus miniszterét, *Tapolczay* Gyula ijedt rendőrfőnökét, *Gobby* Hilda kissé tulzó vénasszonyát és *Apáthy* Imre bővérü diákját illeti még elismerés. A játékmesteri tisztet *Abonyi* Tivadar töltötte be, ujból bebizonyitva, mennyire hasznos tagja a szinháznak.

Zavartalan élvezet

— sajnos oly ritkán van benne részünk — a felujitott *Volpone* a *Magyar Szinházban*. Ben *Jonson* klasszikus komédiájában akárhányszor látjuk, éppugy gyönyörködhetünk, mint egy képtár értékes festményében. Nem lehet megunni, mert mindig uj szépségeket fedezünk fel benne. Az arany örök varázslatáról, mindent magához vonzó mágneses erejéről irott szatirán nyomát sem találni háromszáz esztendejének. Ma is megirhatták volna (ha lenne, aki megirja), annyira él, nemcsak témájában, de figuráiban is. Stefan *Zweig* átdolgozását és *Emőd* Tamás remek, költői forditását már méltányolta a kritika, évekkel ezelőtt, amikor a darab először került a magyar közönség elé. Ugyanigy méltányolták *Vaszary* János virtuóz és a szatira kegyetlenségét maradéktalanul kihangsulyozó rendezését is. És megérdemelten méltatták már akkor *Turay* Ida, *Szigeti* Jenő és *Földényi* László jellegzetes alakitásait. E három szereplővel a felujitáson is találkoztunk.

Volpone hires szerepét ezuttal *Törzs* Jenő játssza. Felfogásában erősen hajlik a karrikaturához. Vörös parókában, betegesen sárga arccal, piros szemhéjakkal jelenik meg előttünk. Lénye csupa mohóság, furfang, káröröm és — reszketés. A figura *Törzs* alakitásában Shylockhoz áll közel. Nemcsak részletmunkájában lenyügöző, de az alakitás egész vonala töretlen. Eseménye a felujitásnak *Bilicsi* Tivadar Moscája. Ez a fiatal színész szerepről szerepre fejlődik. Ma már *egyéniség*. Emberábrázolásainak hitele van. Széles mosolyával, kedves könnyedségével valóságos konferansziéja és karmestere az előadásnak, amelynek egész stilusát megadja. Kitünő *Vaszary* Piroska az olcsó démon hálás szerepében. *Upor* Tivadar diszletei nagyon szépek.

A szinházak darabhiányról panaszkodnak. Mint a mellékelt ábra mutatja, a darabnyomornak is megvannak az előnyei. Szinre kerülhetnek a remekművek.

Barabás Loránd

WALLACE BEERY vasárnap Pestre érkezett és egész délután célbalőtt a vurstliban

A *Viva Villa* hőse, a leghiresebb amerikai filmszinészek egyike, *Wallace Beery*, aki tavaly már rövid időt töltött a magyar fővárosban, vasárnap délelőtt *hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezett*. A kiváló müvész utolsó ittléte alkalmával kijelentette, hogy alig várja: *minél előbb viszontláthassa a magyar fővárost*. Ugylátszik ez a kijelentése több volt egyszerü udvariasságnál, mert vasárnap óta ismét vendégünk a hires filmsztár.

Felesége és kislánya társaságában érkezett hozzánk a világ egyik legnépszerübb moziszinésze, aki számára a Gellért-szállóban foglaltak lakosztályt. Beery megérkezése után átöltözött, azután nyomban elindult autón a városba.

Délben a Ritzben ebédeltek *Gutman* Károlyival, a *Metro* budapesti igazgatójával, aztán pedig *Beery* kivánságára kimentek a *vurstliba*.

A mindig mosolygóképü behemót színész első utja a bábszinházba vezetett , aztán pedig a *céllövöldéhez mentek s itt Beery egymásután lelőtte az összes repülő tojásokat és a kopott öreg babákat*. Később átmentek a körképhez, itt tartózkodott legtovább a társaság.

Beery annyira el volt ragadtatva a látnivalóktól, hogy *alig akart elmenni*. Pompás hangulatban van — éppen ugy mint legutóbb, — a nevetésétől egész délután hangos volt a bágyadt napfényben fürdő vurstli.

Este az egyik budai vendéglőbe ment a társaság és itt kezdődött az esti program. A hét közepén *Lillafüredre* utaznak, ahol *Beery pisztrángra akar halászni*.

Lemondott Röbbeling, a bécsi Burgszinház igazgatója

Bécsből jelentik: Hermann *Röbbeling*, a bécsi *Burgszinház* igazgatója, aki 1931 óta vezette az állami szinházat, *beadta lemondását*. *Röbbeling* az *Odera* melletti *Frankfurtban*, majd *Hamburgban* vezette az ottani szinházakat és onnan került *Bécsbe*, ahol *1936 szeptember 1-én további öt évre hosszabbitották meg szerződését*. Ugyanekkor megkapta a *tanári* cimet. Röbbeling a szinház igazgatásán kivül *több darab rendezésével is kitüntette magát*, különösen a *klasszikus darabok* rendezését vállalta és rendkivül nagy sikere volt az *„Ember tragédiájának“* rendezésével.

Röbbeling utódja Mirko *Jelusich*, aki a Prága melletti *Semilben* született 1886-ban. Ezidőszerint tehát *ötvenkétéves*. Már gyermekkorában Bécsbe került. *A huszas évek közepe óta tevékeny részt vett a Hitlermozgalomban* és csakhamar vezetője lesz a *„Kampfbund für deutsche Kultur“* cimü egyesületnek.

1933-ban a politikai viszonyok miatt elköltözött *Bécsből és azóta Münchenben élt*, ahol irodalmi tevékenységet fejtett ki. Különösen regényeivel ért el nagy sikert. *„Caesar“*, *„Cromwell Olivér“* *„Hannibál“* és az *„Oroszlán“* cimü regényei, valamint verskötetei hatalmas példányszámot értek el. Több darabja is szinre került. Legtöbb előadást a regényéből dramatizált *Cromwell* ért el, amelyet csaknem minden német szinpad előadott.

A magánszinházaknál is személyi változások állanak küszöbön. A *Reichpost* értesülése szerint a *Theater an der Wien*-nél *Hellmer* igazgató, a *Scala* szinháznál *Beer dr.* igazgató, a *Theater in der Josephstadt* szinháznál *Lothar* udvari tanácsos igazgató másoknak adják át helyüket. A két opera vezetőségében szintén változások lesznek.

A hét filmjei

Tovaris: remek!

Deval hires darabjának amerikai filmváltozatát már mult héten részletesen méltattuk. A Fórum közönsége azóta megerősitette itéletünket. A film a szezon egyik legélvezetesebb vigjátéki produkciója. Feldolgozása ötletes és müvészi. Több az egyszerü szórakozásnál, mert könnyed vigjátéki hangján keresztül, érezni problémájának mélységeit. A szereplők játéku pedig valósággal magával ragadja a nézőt. Claudette Colbert és Charles Boyer remek nagyhercegi pár. Alakitásukról ma már az egész város beszél. De hasonló sikere van a vigjátéki együttes minden egyes tagjának.

Becsületszóra: szép háborus film

Kitünő téma! Egy Berlint érintő, a harctérről érkező német katonavonat legénysége arra a hat órára, ameddig a vonat a pályaudvaron vesztegel, fiatal hadnagyától engedélyt kap, hogy meglátogassa hozzátartozóit. A fiatal hadnagynak nincs jogában az engedélyt megadni, de bízik legénységében és becsületszóra elengedi őket. Megható jelenetek következnek most. A villamos kalauz, aki feleségéhez és gyerekeihez rohan, az artista, aki felkeresi pályatársait, a muzsikus, aki ellátogat a konzervatóriumba, ahol éppen egyik kompozicióját próbálják, stb., stb.: az életből vett, az igazság erejével ható jelenetek, amelyek nem tévesszthetik el hatásukat.

A szerelem vádlottja: sablon

Artista-történet, amelyből bünügyi história lesz. Százszor látott és ugyanannyiszor megcsinált téma. Elég érdekes, de a bünügyi nyomozás során mindenki előre tudja, hogy mi fog következni. Rendezése, néhány naivitástól eltekintve, elég jó. Tetszett Douglas Fairbanks, aki egyszerü eszközökkel rajzolja meg egy szerelmes artista szerepét. A szép Dolores del Rio ezuttal egy késdobáló spanyol artistanőt játszik. Jobb szerepet is el lehet képzelni ennek az érdekes és kitünő szinésznőnek.

A harapós férj: gyengécske

A Décsi és a Kamara magyar filmjének témája inkább szinpadra kivánkozik, mint filmre. Bohózati helyzetei azonban néhol itt is mulatságosak, csak tempójából hiányzik az a bizonyos gyorsvonati sebesség, amely feledtetni tudja a szituációk valószinütlenségeit és a darabnak az együgyüség határán balancirozó naivitását. Dayka Margit és Bársony Rózsi a két női főszereplő. Kitünőek és nem tehetnek róla, ha nem fotografálták őket előnyösen. Az is érthetetlen, hogy Bársony Rózsinak miért nem nyujtanak több alkalmat a táncra. Nagyon jó Rajnay Gábor és mulatságos Kabos Gyula. Jólesett viszontlátni, ha kis szerepben is, az ízes Dajbukát Ilonát.

(b.)

A REGGELI UJSÁG KÖZGAZDASÁGA

A Magyar Általános Takarékpénztár beolvadt a Hitelbankba

A *Magyar Általános Hitelbank* igazgatóságának f. hó 9-én délután tartott ülésén dr. *Scitovszky* Tibor vezérigazgató bejelentette, hogy azt a feladatot, amelyet a bank kebelében maga elé tüzött, befejezettnek látván, arra az elhatározásra jutott, hogy *régebbi szándékát megvalósitva a vezérigazgatói tisztről lemond.* Az igazgatóság legmélyebb sajnálattal vette tudomásul *Scitovszky* elhatározását és köszönetének, elismerésének és hálájának adott kifejezést kiváló és odaadó tevékenységéért, amelyet tizenhat éven át, a nehéz gazdasági viszonyok közepette is a bank javára kifejtett. Az igazgatóság dr. *Scitovszky* Tibort *alelnökévé* választotta és nagy örömmel vette tudomásul azt a közlését, hogy bár az intézet közvetlen vezetését ezentul nem vállalhatja, a jövőben is kész a bank ügyeinek irányitásában mint az igazgatóság tagja és alelnöke résztvenni.

Az igazgatóság a *Scitovszky* Tibor lemondása által megürült vezérigazgatói tisztre dr. *Fabinyi* Tihamér m. kir. titkos tanácsost hivta meg, mint aki az igazgatóság meggyőződése szerint *rendkivüli képességei, tudása és gazdasági tapasztalatai folytán, kiválóan alkalmas a Hitelbank vezetésére* és annak a kibővült üzletkörnek irányitására, amely a Hitelbankra vár.

Az igazgatóság továbbá elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek folyó hó 29-én tartandó közgyülése elé javaslatot terjeszt *a Magyar Általános Takarékpénztár r. t. beolvasztása iránt.* E javaslat értelmében a beolvasztó *Magyar Általános Hitelbank* a beolvadó takarékpénztár részvényeseinek *öt darab Magyar Általános Takarékpénztár r. t. részvény ellenében egy darab saját részvényét adja cserébe.*

Az intézet igazgatóságát a fuzióra vonatkozó javaslat megtételénél az a felismerés vezette, hogy *ez a művelet jelentős lépés a hitelszervezet kereteinek egyszerüsitése felé,* mely a kormány gazdasági programmjának is integráns része és hogy a legutóbbi időben létesült tranzakciók következtében is adva vannak mindazok az előfeltételek, amelyek a mobilitás tekintetében éppugy, mint minden egyéb vonatkozásban *biztos alapot szolgáltatnak e művelet keresztülvitelére és a Hitelbank kibővült üzletkörének ellátására.*

Ennek megfelelően a *Magyar Általános Takarékpénztár r. t.* igazgatósága 1938 március 9-én tartott ülésében ugyancsak elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek f. hó 29-re egybehivandó rendkivüli közgyülése elé javaslatot terjeszt azt intézetnek a *Magyar Általános Hitelbankkal* való egyesülése iránt olymódon, hogy az intézet a *Magyar Általános Hitelbankba beolvad.*

A Nemzetközi Vásár második vasárnapján nagy demonstrációra készül a magyar kereskedelem

A még egyre fokozódó gondok és nehézségek, ez évben *spontán erővel* a kereskedelem tömörülésére vezettek. A kereskedők az egységes eljárásban látják a kivezető utat és ép ezért örömmel ragadják meg mindazokat az alkalmakat, amelyeket az *OMKE* erős vidéki szervezete nyujt, hogy a tömöritett egység hangján kiáltsák a *kormány, ipar és fogyasztóközönség felé panaszaikat.*

Az utóbbi időben

Nagykanizsán, Balassagyarmaton, Miskolcon, Kaposváron, Veszprémben, Békéscsabán, Orosházán és Nyiregyházán tartottak ilyen értekezleteket az OMKE vidéki fiókszervezeteinek keretében,

amelyeken mindenkor megjelentek az *OMKE* országos központjának kiküldöttjei és az országos elnökség egyes tagjai.

A *Dunántul* és a *Tiszántul* magyar kereskedői ezeken az értekezleteken *egyhangu lelkesedéssel állást foglaltak amellett,* hogy

a magyar kereskedőtársadalomnak ebben az évben lehetőleg teljes számmal fel kell vonulnia a Sesztina Jenő országos elnök által a magyar árumintavásár második vasárnapjára, május 8-ára Budapesten hirdetett országos OMKE-közgyülésre,

mert nemcsak a kereskedőket képviselő vezető tényezők egyéni sulyával, hanem a kereskedők tömegeinek felvonultatásával is ki kell domboritani, hogy a hazafias magyar kereskedelem *egységes az őt eddig ért és a jövőre még kilátásba helyezett sérelmek elutasitásában.*

A magyar kereskdők szivesen fogják felhasználni ezt az alkalmat arra, hogy ujból, személyesen lépjenek érintkezésbe a *Budapesti Nemzetközi Vásár* keretében felvonuló magyar gyáripar vezetőivel, egyfelől a termelésben és az árkinálatban mutatkozó ujitások megismerése, másfelől pedig azoknak a szempontoknak letárgyalása végett, amely a termelő társadalom közös érdekei szempontjából mindenkor egységes frontba tömöritették a hazafias magyar ipart és kereskedelmet.

Hatszázmilliót kap a nehézipar a nagy beruházás megrendeléseiből

— A Reggeli Ujság tudósitójától —

Szombaton délután Imrédy Béla közgazdasági miniszter, a Nemzeti Bank elnöke a bécsi gyorssal Bázelbe utazott, ahol résztvesz a Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatósági ülésén. Imrédy elutazása előtt kijelentette. hogy az ausztriai eseményeket a magyar pénzügyi és gazdasági körök tökéletes nyugalommal fogadták s igy semmi ok sem látszott fennforogni arra, hogy bázeli utját elhalassza.

Imrédy Béla egyébként, mint a Nemzeti Bank elnöke vesz részt a Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatósági ülésén. Imrédy a hét közepén már visszaérkezik Budapestre, előreláthatóan nyomban ezután ujabb gazdasági miniszteri tanácskozást tartanak.

A Reggeli Ujság értesülése szerint ezen a nagyfontosságu miniszteri tanácskozáson már részleteikben is megvitatják a beruházásokat, amelyeket a nagyipari körök véleménye szerint a következő kules szerint osztanak fel:

a nehézipar az ezermillió pengős beruházásból mintegy hatszáz millió pengő értékü megrendeléshez jut.

a megmaradt négyszáz millió pengőt pedig utépitési, szociális és egyéb ipari célokra forditják.

A gazdasági élet természetesen nagy érdeklődéssel és megelégedéssel várja a jelentős beruházási megrendeléseket. A beruházások nemcsupán az érdekelt iparágakban, hanem az egész magyar gazdasági életben éreztetni fogják jótékony hatásukat.

Chorin Ferenc:

A gyáripar csak nyugodt politikai légkörben és a polgári jogok teljességében folytathatja az épitő munkát

A közelmult napok feltünéstkeltő és izgalmas külpolitikai eseményei, amelyek döntő kihatással lesznek Európa sorsának jövendő kialakulására, érthetően annyira lekötötték mindenki figyelmét, hogy *elvonták az érdeklődést attól a hatalmas és minden mondatában tartalmas beszédtől,* amelyet a magyar gyáriparnak ma elvitathatatlanul legelső és legértékesebb képviselője: *Chorin* Ferenc dr. mondott a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének* igazgatósági ülésén. Ennek az igazgatósági ülésnek egyetlen tárgya a *Győrött* bejelentett *egymilliárdos vagyonváltság* és kölcsön ügyének megtárgyalása volt.

Már az igazgatósági ülés külső képén meglátszott, hogy

rendkivüli érdeklődéssel várják Chorin Ferenc megnyilatkozását,

mert az igazgatósági tagok *teljes számban* felvonultak az ülésre, amelynek megnyitása után nyomban *Chorin* Ferenc emelkedett szólásra. Beszéde elején kifejtette, hogy *nemzeti és nemzetvédelmi, gazdasági és szociális szempontból nagyfontosságu ügy megtárgyalására ült össze a szövetség igazgatósága.* Nagy vonásokban vázolta, milyen feladatok elvégzésére kérte a miniszterelnök az egymilliárdos vagyonváltságot, illetve kölcsönt, majd igy folytatta:

— Mi ezt a kormányzati programot *egész lélekkel helyeseljük* és *vállaljuk az áldozatokat,* amelyek ezen a réven a gyáripari termelésre hárulnak.

— Vállaljuk az áldozatokat még akkor is, ha a terhekből aránylagosan nagyobb részt fognak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra háritani,

bár meg kell állapitanunk, hogy ezek a vállalatok a viselt közterhek, szociáiis terhek és a mezőgazdaságot segitő adók révén, de önként vállalt szociális és kulturális kiadásaik révén is máris sulyosan meg vannak terhelve és *ujabb áldozatot már korántsem jövedelmükből, hanem csak a termelésre szánt vagyon egy részének feláldozásával tudnak hozni.* Az adatok tulnyomó része — folytatta *Chorin* — amelyeket a miniszterelnök a gazdasági helyzet komoly javulásának bizonyitására felsorakoztatott,

a gyáripari termelés életképességéről, kötelességteljesitéséről, nemzetépitő erejéről tettek tanuságot.

— Az ipari termelés volt az, amely a legnagyobb mértékben lehetővé tette, hogy — a miniszterelnök szavaival szólva — *«a gazdasági vihart kiállottuk».*

— És ez lesz a szerepe a jövőben is, sőt még felfokozva a feladatok által, melyet az ipari termelésre, nemcsak a nemzetvédelemhez szükséges összegek előteremtése, de a nemzetvédelem technikai felkészültsége körül várnak. *Hogy ezeket a komoly áldozatokat meghozhassa* — folytatta *Chorin* Ferenc emelt hangon —, *hogy ezt a feladatot sikerrel végezhesse a gyáripar,* ahhoz az kell, hogy

nyugodt politikai légkörben, a polgári jogok és polgári megbecsülés teljességével, tisztviselőivel, munkásaival és más termelési ágakkal harmóniában folytathassa azt az épitőmunkát,

amellyel immár évtizedek óta az ország ügyét szolgálja. Meggyőződésem, hogy a miniszterelnök előtt is, győri beszédében, ez az elgondolás lebegett. Igy dolgozva, a polgári munka megbecsülésének ebben a légkörében és bizva abban, hogy *ezek a nehezen előteremtett százmilliók teljes egészükben a belföldi termelést fogják megtermékenyiteni,* a gyáripari termelés elviseli a vállalt áldozatokat, bár azok — amint mondottam — már a termelő munkára rendelt vagyonállagot erősen csorbitják és ugy tudja majd az ország ügyét szolgálni, ahogy azt belül egy szellemi és anyagi javaiban fejlődésre hivatott ország érdeke, kifelé egy békére törekvő és a békét erős hadsereggel alátámasztó ország érdeke megkivánja.

Néma csendben, feszült figyelemmel hallgatták a megjelentek *Chorin* Ferenc nagyjelentőségü megnyilatkozását, amely után egyhangu határozattal magáévá tették *Chorin* Ferenc elnök fejtegetéseit és a szövetség elhatározta, hogy *felkéri a kormányt, adjon módot a gyáriparnak, hogy a tervbe vett gazdasági és szociális reformok előkészitésénél kivánságait kellő időben előterjeszthesse.*

— A Belvárosi Takarékpénztár közgyülése. A *Belvárosi Takarékpénztár rt.* március 12-én tartotta dr. *Héder* Lajos elnöklete alatt évi rendes közgyülését. A közgyülésen elfogadták az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését. A takarékpénztár *tiszta nyeresége 335.335 pengőt tesz ki* és ez a nyereség lehetővé tenné az osztalékfizetést. Az igazgatóság javaslatára azonban a közgyülés mellőzte ezt, mert a gazdasági és külpolitikai helyzet bizonytalanságától eltekintve figyelemmel volt arra is, hogy a közeljövőben megvalósitandó állampénzügyi tervek az intézet részéről is fokozottabb áldozatokat igényelnek. A választmány uj tagjaivá választattak: *Bárdos-Féltoronyi Zoltán, Fellegi Antal, Halász Ármin, Issekutz Gyula, dr. Miklós Ferenc és dr. Simonyi Simon.*

— A Creditanstalt—Wiener Bankverein mérlegülése. Az *Oesterreichische Creditanstalt—Wiener Bankverein igazgatótanácsa* 1938 március 5-én ülést tartott, amelyben előterjesztették az 1937. üzletév mérlegét, mely a mult évi nyereségáthozat levonása után S 11.512.758.46 tiszta nyereséggel zárul. A március 25-én megtartandó közgyülésnek javasolni fogják, hogy a S 11.512.758.46 mérlegszerü tiszta nyereségből az általános tartalékalap javadalmazására S 3.000.000.— forditassék, az elsőbbségi és törzsrészvényekre 5 százalék osztalék, a forgalomban levő törlesztési jegyek után 5 százalék kamat fizettessék, továbbá törlesztési jegyek visszavásárlására S 2.500.000.— használtassék fel és az alapszabályszerü levonások után fennmaradó adásával, összesen S 1.979.842.03, uj számlára vitessék elő.

Pénz körül . . .

A *Győri Waggongyár* azzal a tervvel foglalkozik, hogy üzemét, amely főleg teherautógyártásra van berendezve, autóbuszgyártással is kibővíti. A gyár munkáslétszáma 1600 ember és ha a kibővités megtörténik, ujabb 500 munkással szaporitja a létszámot. A gyár egyébként ezidőszerint is kitünően el van látva munkával, legutóbb az *Államvasutak* részéről kapott nagyobb megrendelést, de ezenkivül is nagyobb érdeklődés mutatkozik teherautók iránt. Ennek az érdeklődésnek abban keresik a magyarázatát, hogy felmerült az a terv, hogy a magyar élelmicikkek jobb és olcsóbb értékesitése érdekében a szállitást a jövőben teherautókkal akarják lebonyolitani. A Győri Waggongyár erre a célra 1.5—6 tonnás teherautók gyártását kezdte meg.

*

A nemzetközi aluminiumipar nagy konjunturát élvez és ennek tulajdonitható, hogy hazánkban is ujabb és ujabb aluminiumgyár alapitási tervek bukkantak fel. Magyarországon ezidőszerint tudvalevőleg *egyetlen aluminiumgyár működik,* a *Weiss Manfréd-féle* gyár, amelyet már ismételten kibővitettek. Szakkörökben most az a hir járja, hogy a *Magyar Rézhengerművek Rt.,* amelynél francia tőke is érdekelve van, a francia érdekeltség bevonásával, *uj aluminiumgyárat akar alapitani.* Az aluminiumot, mint ismeretes, *bauxitból* állitják elő és miután kevés valószinüsége van annak, hogy *Bauxiték,* akiknek egyébként szintén működik egy kisebb aluminiumgyára az országban, a konkurens vállalatnak nyersanyagot szállitsanak, a *Rézhengerműveknek,* — ha tervüket valóra akarják váltani, — előbb uj bauxittelepeket kell szerezniök, ami az alapitási költségeket lényegesen megdrágitja.

*

Egy angol konzorcium feltünést keltő ajánlattal fordult a román kormányhoz. A konzorcium egy hajózási társaságot akar létesiteni Romániában, amely tizenhárom tehergőzöst épit 300.000 tonna rakodóhellyel két és fél év alatt. A konzorcium 25 százalékot kinál a román kormánynak a bevételből nemes valutában, ezenkivül kötelezi magát arra, hogy 12 év mulva az egész flotta a román állam tulajdonába megy át. A konzorcium ezzel szemben azt kéri, hogy az állami birtokok és üzemek terményeit kizárólag ez a társaság szállithassa, ezenkivül különböző adókönnyitéseket kér. A román kormány, hir szerint, élénken foglalkozik az ajánlattal.

*

Magyarország az elmult termési kampányban kétmillió métermázsa gabonát exportált. Ebből egymillió métermázsát Ausztriába, kétszázezret Németországba, négyszázhetvenezret Svájcba, százezer métermázsát Olaszországba és a többit kisebb tételekben különböző más európai államokba. Svájcba még további 500.000 métermázsa gabona vár leszállitásra. Ezenkivül 500.000 métermázsa lisztet is exportáltunk. További exportra nincs kilátás, mert a termésfelesleg ugyszólván teljesen kimerült.

*

A vezető magyar iparvállalatoknál, amelyek jelentős likvid tartalékokkal rendelkeznek, már jóideje az a tendencia nyilvánul meg, hogy ezeket a tartalékokat, miután a saját üzemükben az investicióokat egyidőre befejezték, uj vállalatok megszerzésére használják fel. Igy például a *Salgó* egy *chémiai konszernt épit ki,* a *MÁK* megvásárolta a *Siemens Műveket* 3.5 millió pengőért, most mint értesülünk, az *Egyesült Izzó,* miután megvásárolta a *Röck-féle* gépgyár részvénytöbbségét a cseh érdekeltségtől, azzal a tervvel foglalkozik, hogy a már tulajdonában lévő *ajkai szénbánya mellé, még egy szénbányát vásároljon.*

*

A jövő héten megkezdi működését egy uj gyártelep, amely az eddig csak export utján beszerezhető *fonalárut* fogja a *textilvállalatok* rendelkezésére bocsátani. A *Salzmann és Társa Rt.,* amely angyalföldi üzemében eddig is fonalkikészitéssel foglalkozott, angol tőke felhasználásával még az összel *Vácot* egy uj fonalgyár épitkezését kezdte meg. Az épitkezés télen is folyt és február elején megkezdődött a gépek felszerelése. A gyár ma már teljesen készen van és a héten a munka is megkezdődik. Az üzemben csak olyan speciális finom fonalakat állitanak elő, amelyeket eddig elsősorban *Franciaországból* és *Angliából* kellett beszerezni. Az uj gyár tiz évi adókedvezményt kapott.

— A Magyar Kereskedelmi Hitelbank—Schopper J. G. r. t. igazgatósága 8-án tartott ülésén elhatározta, hogy a március 22-én tartandó közgyülésnek a P 275.610.14-t kitévő nyereségből részvényenként P 2.50 osztalék fizetését fogja inditványozni.

1938 március 13 vasárnap

Ő. XX. évében!

Befellegzett Gretna Greennek ...

Az angol parlamentben élesen vitatkoznak egymással a tiszteletreméltó M. P.-k, — az angol képviselők — afölött, hogy vajjon jogában áll-e a gretna greeni kovácsnak összeesketni az odaérkező fiatalokat vagy sem? »Meg kell szüntetni a gretna greeni házasságkötéseket, mert azok törvénytelenek!« — kiáltotta ingerülten Mr. Kirkwood. »Ön nagyon téved, egyik törvényünk világosan kimondja,

Egyor Tibor

Gondos mérlegeléssel s mindig az összhatást tartva szem előtt, méretezi, alakítja, színezi az architektonikus tagozatokat, de mindig csak úgy és annyira, ahogy azt annak szerkezeti jelentősége megengedi. A díszemeleten gyakran ismétlődő boltozásokat a legegyszerűbb levél-

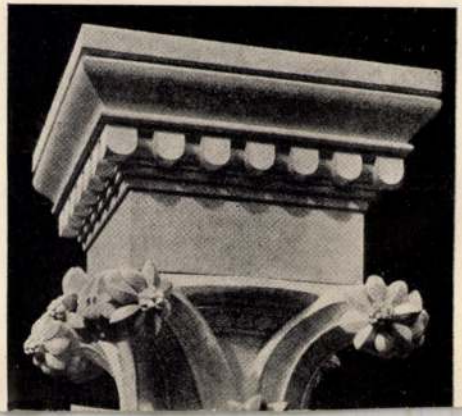

ŐRÜLNI és a sok GONDOT feledni
jöjjön el mindenki keddtől a
CITY-BE és KAMARÁ-BA
a tüneményes, a káprázatos, a mulatságos uj filmcsoda:
NŐK A TÜKÖR ELŐTT...
(RITMUS 1938)
United Artists film

Fenyves KÁLVIN-TÉR 7.
NAPTÁR
Kétfő 14 — Kedd 15 — Szerda 16 — Csütörtök 17 — Péntek 18 — Szombat 19
CSINOS NŐI RUHÁK
egyszínű és mintázott finom gyapjúszövetekből, fekete, sötétkék, patukék, zöld, terakotta és korall színben. Modern fazónok.
Bármelyik 15.80
Extra nagy méretek erősebb termetű hölgyek számára 19.50
Eladás időbeli és mennyiségbeli korlátozás nélkül.
Postán utánvéttel szállítunk. — Mintákat és árjegyzéket küldünk.
Fenyves Áruház. — Kálvin tér 7

SZINHÁZ ÉS ZENE

Volpone

Felujitás a Magyar Szinházban

Ben Jonson, Erzsébet királynő Angliájában és Shakespeare mellett talán ugyanazt jelenthette, amit a mi korunk nagy szinpadi költői mellett a szinpad mulattató boszorkánymesterei jelentenek. Persze, ahogy a mai szinpad költői Shakespearehoz, ugy viszonylanak ezek a mai boszorkánymesterek Ben Jonsonhoz, aki nem tehet róla, hogy amikor tán csak mulattatni akarta közönségét, halhatatlant alkotott.

Ez a *Volpone,* amelyet — körülbelül nyolc-tiz év után — másodszor is bemutat a *Magyar Szinház,* a legmaibb, legmodernebb komédia, ami csak elképzelhető, de nemcsak abban, amit a pénz féktelen imádatáról prédikál, mennydörög és fejünkhöz vág, hanem abban is, ahogy ezt csinálja. Ha Ben Jonson ma élne és ma irta volna Volponét, azt mondanók rólá, hogy alig van párja a világon szinpadismeretben, ötletben, szellemességben és, hogy ez a vigjátéka a legremekebb valami, amit eddig a pénzről szinpadra irtak. Miután azonban Ben Jonson már jó háromszáz éve élt és irt, csak azt mondhatjuk: csodálatos, mennyire eleven ma is minden alakja, mondata, szava, különösen *Emőd Tamás* mesteri szópompáju átköltésében, hogy a problémáról ne is beszéljünk, mert ez ma — sajnos — időszerübb, mint valaha.

A Magyar Szinház előadása igen jó, ha nem is értünk mindenben egyet a rendező, *Vaszary János* elképzelésével, aki inkább az Erzsébet-korabeli London szinpadainak szókimondó vaskosságát hangsulyozta, ahelyett, hogy — mi legalább is igy szerettük volna — a röneszánsz Velence romlott báját éreztetné a darab légkörében. *Törzs Jenő* Volpone-ját is inkább csak róka-maszkjában éreztük igazinak: egyes részleteiben túldrámázza, más részletekben túlkomédiázza az alakot. Legjobban négy művész találta el a hangot: *Turay Ida,* akinek Colombá-ja egy tiszta galamb és butuska liba kitünően sikerült jellemkeveréke; *Szigeti Jenő,* aki már az első Volpone-bemutatón is feltünt nagyszabásu emberábrázolásával; *Bilicsi Tivadar,* aki a léhütő Mosca alakját csupa könnyed szeretetreméltósággal rajzolja meg és *Vaszary Piroska,* a velencei kurtizán kisértetiesen eleven ábrázolásával. *Földényi László* kissé túltragikus, de vannak igen jó pillanatai, *Pataki Miklós* ellenben adós marad az alak humorával. *Bánhidy László* és *Pártos Gusztáv* ezt pótolják a magukéból.

Upor Tibor remekbe készült szinpadot tervezett, egyik diszlet szebb a másiknál, csak a törvényterem szines ablaküvegeinek nincs köze a röneszánsz Velence stilusához. **Fóthy János.**

* **Elmarad a vasárnapi osztrák hangverseny.** A székesfőváros Népművelési Bizottsága vasárnap délután öt órára osztrák hangversenyt hirdetett az Österreichische Junglehrer Musikgruppe részvételével. A zenés csoport lemondta budapesti szereplését.

* **K. Harmos Ilona visszatér a szinpadra.** A Művész Szinház két hét mulva fölujitja *Biró Lajos „Francia négyes"* cimü darabját, amelyet husz év előtt már játszottak. Érdekessége a szereposztásnak, hogy a nagymama szerepében visszatér a szinpadra *Kosztolányi Dezsőné Harmos Ilona,* aki nagy sikerrel játszotta ugyanezt a szerepet a darab első előadásán.

Hubay Jenő emlékezete

Tavaly ilyenkor, március 12-én szakadt el tragikus hirtelenséggel a magyar zene világhirü mesterének életfonala. Halálának első évfordulóján *Hubay Jenőről,* a nagy müvészről és kiváló emberről őszinte kegyelettel emlékeztek meg hozzátartozói és nagyszámu hivei. Az alaphangot a magyar rádió ütötte meg pénteken este, amikor hatalmas zenei együttes élén *Dohnányi Ernő* eldirigálta elődjének egyik legnagyobbszabásu müvét, a Dante-szimfóniát. Előzőleg *Ugron Gábor* tartott a mikrofón előtt szép emlékbeszédet.

Szombaton délelőtt tiz órakor gyászmisét mondtak Hubay Jenő lelki üdvéért a kapucinusok budai templomában. A szertartás alatt a mester nagytehetségü fiatal müvésznövendéke, *Lengyel Gabriella* játszott egy alkalomhoz illő hegedüdarabot.

A mise résztvevői ezután a kerepesi temetőbe vonultak, a rengeteg virággal és lobogó fáklyalángokkal diszitett sirhoz. *Hubay Jenő* özvegyén két fián és rokonságán kivül ott volt a zenei és társadalmi élet számos kiválósága. Képviseltette magát és koszorut tett le egyebek közt a *Zeneművészeti Főiskola,* a *Liszt Ferenc Társaság* és természetesen a *Hubay Jenő Társaság.* Ez utóbbi nevében *Voinovich Géza* beszélt:

— Mikor egy csillag kihuny — mondotta —, sugara még sokáig száll az ürben, ragyog, világit. Maga a csillag már nincs, de fénye még sugárzik, repül felénk. Ha egy nagy szellem kialszik, lénye, hatása tovább él alkotásaiban, tetteiben, tanitványai munkáiban, csodálói lelkében. Régi igazság, hogy valamely tudományhoz, vagy müvészethez tartozni — maga a halhatatlanság. Hubay Jenő neve és a munkássága önálló nagy fejezet a magyar zene, a magyar müvelődés könyvében. Fiatalon, mikor mások az első szárnypróbálgatással kisérleteznek, ő a legnagyobbak tolmácsává szegődött s világhirt szerzett mint előadó müvész. Első operája *A cremonai hegedüs,* szerelemvallás az ő kedves hangszeréhez. Ez volt az első mü, amely magyar szinpadról világgá indult. *Lavotta szerelme* szintén a hegedü egy hősét magasztalja. *A falu rossza* operája a magyar zene motivumait a nagy dalmübe emeli fel. Nem zárkózott el az ujabb zenei törekvések elől sem. Nagy szimfóniái a legmagasabbra törnek. Ma, a rádió korában a zene ugy áramlik a levegőben, mint egy éltető, meleg Golf-áram. Ez a zengő áramlás vitte és viszi Hubay Jenő kincses hajóját, fennen röpködő lobogóval, amelyre a tiszta müvészet jelszava van felirva.

* **Operaház.** *Németh Mária* parádés hangu vendégszereplésével Verdi „Álarcosbál"-ja került szinre szombaton az Operaházban. Uj szereplője is volt az előadásnak: *Szabó Ilonka* ezuttal elsőizben énekelte az apród szerepét. A filigrán alaku müvésznő nemcsak megjelenésével keltett tökéletes illuziót. Apródja mint énekteljesitmény is elsőrangu volt. Recitativói életteljesek voltak, az utolsó felvonásbeli hires, bár kissé elkoptatott áriáját pedig ujszerü előadási- és játéktartalommal töltötte meg. Az ária után hosszas nyiltszini tapsot is kapott. A drámaian eleven tempóju előadás (*Fleischer Antal* vezényelt) többi szereplője: *Halmos, Hámory, Budanovits Mária, Komáromy, Kálmán* ugyancsak sok tapsot kapott. *(mja)*

Három bérleti estünk 30 % engedménnyel a Nemzetiben

Kedden	Pénteken	Szombaton
Bánk bán	Harang és kalapács	Zivatar

* **Uj vegyeskari együttes.** A magyar karénekkultura uj lelkes csapata mutatkozott be szombaton a Zeneakadémián. A budapesti helyiérdekü vasutak tiszti dalköre szerveződött át komoly müvészi feladatok megoldására alkalmas vegyes énekkarrá és meghivta karnagyául *Ádám Jenőt.* A kiváló muzsikus rövid idő alatt meglepően magas szinvonalra emelte a szép hanganyagu kórust. Kifogástalanul fegyelmezett, belülről átélt előadásban hallottunk 16. és 17. századbeli olasz motettákat és izléssel, lendülettel szólaltak meg *Bartók-, Kodály-, Bárdos-* és *Vásárhelyi*-féle népdalkórusok. A karének-számokkal váltakozva szépen szerepelt, ugyancsak Ádám pálcája alatt a Beszkárt működvelő zenekara. *lv.*

AZ UJ, IDEÁLIS TARZAN UJ KALANDJA:
TARZAN BOSSZUJA
A főszerepben: GLEN MORRIS ÉS ELEANOR HOLM
DISZBEMUTATÓ HÉTFŐN ½10
OMNIA

A Pesti Hirlap nyolcnapos kalauza 1938 március 13-tól március 20-ig

MAGYAR NEMZETI MUZEUM

IPARMÜVÉSZETI MUZEUM (Üllői-ut 33.) Naponta 9—½2-ig. — **Ráth György Muzeum** (Vilma királynő-ut 12.) Naponta h. kiv. 9—½2-ig. — **NÉPRAJZI MUZEUM** (Alsó Hungária-körut 40.). Naponta 9—½2-ig; szombaton: Zárva. — **SZÉPMÜVÉSZETI MUZEUM** (Városliget). **Metszet és grafikai kiáll.** Naponta 10—¾2-ig. — **Régi és modern képtár. Közép- és ujabbkori gipszmásolatok.** H., p. 10—¾2-ig. — **Antik és modern szoborgyüjt.** Naponta 10—¾2-ig. Vas. valamennyi tár. 10—¾2-ig. — **Uj magyar képtár** (Andrássy-ut 69.). Naponta hétfő kiv. 10—¾2-ig. — **Történelmi Arcképcsarnok** (Akadémia-utca 2.). Zárva. — **TERMÉSZETTUDOMÁNYI MUZEUM** (Muzeum-körut 14.) **Ásványtár.** Vas., hétfő, szerda, péntek 9—½2-ig. **Állattár.** Ugy, mint ásványtár. **Növénytár** (Akadémia-u. 2.) V., szo., p. 10—1-ig. — **TÖRTÉNETI MUZEUM** (Muzeumkörut 14.). **Történeti és régészeti oszt.** Naponta h. kiv. 9—½2-ig. **Hopp Ferenc Muzeum** (Andrássy-ut 103.) Vas., kedd., szer., szomb. 10—1-ig.

TÖBBI MUZEUM.

Akadémia (Akadémia-u. 2.). Goethe szoba: H., szer., p. 10—12. Széchényi Muzeum k., cs., szom. 10—12-ig. Vörösmarty szoba naponta 10—12-ig. — **Erzsébet királyné emlékmuzeum, a Vár muzeuma és a kir. palota szertartásternei.** Vasárnap, ünnepnap 9—2-ig; hétköznap 9—4-ig. — **Közlekedési Muzeum** (Hermina-ut 16.) V. 9—1-ig. — **Magyar Zsidók Muzeuma** (Dohány-u. 2.). Cs. 4—7, szom. és v. 10—½2-ig. — **Mentők Muzeuma.** Naponta 9—12-ig, vasárnap zárva. — **Mezőgazdasági Muzeum** (Széchenyi sziget.) V., ü. 10—1-ig; hétk. ½10—1-ig. — **Országgyülési Muzeum** (Országház) XVII. kapu). Naponta 9—2-ig. — **Petőfi Ház** (Bajza-u. 39.) Vas., k.: 10—2-ig. (Kapun csöngetni.) — **Postabélyeg Muzeum** (Krisztina-körut 12.) K., p. 10—1-ig. — **Székesfővárosi képtár** (Egyetem-u. 6.) Zárva — **Társadalomegészségügyi Muzeum** (Eötvös-u. 3.) H. és cs. 10—1-ig, vas. 3—6.

KÖNYVTÁRAK.

Akadémia (Akadémia-u. 2.) Hétk. 3—7-ig. — **Egyetemi** (Ferencfek-tere 5.). Olv. terem: Hétk. 8-tól este 8-ig. Kölcsönzés: hétk. ½9—2-ig. — **Földtani intézet** (Stefánia-ut 14.). Hétk. 9—2-ig, szombaton 9—12-ig. — **Fővárosi Könyvtár** (Reviczky-u.) V., ü. 10—1-ig; hétk. 9—7-ig. — **Iparmüvészeti** (Üllői-ut 33.). P. 10—½2-ig és 5—8-ig. Szom. 10—12-ig. — **Mezőgazdasági** (Széchényi-sziget). Hétf., k., szer., cs., p 9—2-ig, szom. 9—12-ig. — **Országos Széchényi Könyvtár** (Nemzeti Muzeum). Hétköznapokon 9—½2-ig. — **Technológia** (József-körut 6.). Olvasóterme: V. 9—12-ig; h., k., szer., cs., p.: 9—1-ig és 5—8-ig; szomb. 5—8-ig. — **Kölcsönzés:** v. 10—¾12-ig; h., szer. ½10—1-ig; k., cs., p. ½10—½1-ig és ½6—¾8-ig — **Társadalomegészségügyi** (Eötvös-u. 3.). Hétk.: 11—1-ig.

KIÁLLITÁSOK.

Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) **Magyar-Mannheimer Gusztáv és Kernstock Károly** gyüjt. kiáll. V., k.: 9—2-ig, hétk. 9—4-ig. — **Iparcsarnok** (Városliget). P.-től: Automobilkiáll. Naponta 6—8-ig. — **Iparmüvészeti Társ.** (Andrássy-ut 69.). Állandó kiállitás. Hétk. 9—3-ig. Vas. zárva. — **Magyar őstehetségek kiáll.** (Andrássy-ut 34.). Vas., ün.: 10—2-ig; hétk.: 10—6-ig. — **Műcsarnok** (Városliget). Téli tárlat. Ma: 9—2-ig. Zárás. — **Műterem** (Kossuth Lajos-utca 12.) Remsey Jenő festőművész kiáll. V., ü.: 10—2-ig; h., szer.: 9—6-ig. Zárás. Cs.-től: Czene János, ifj. Czene Béla, Czene Hikády Erzsébet gyüjt. Kiáll. — **Nemzeti Szalon:** Svéd reprezentativ kiállitás. Naponta 9—5-ig. — **Szépmüvészeti kiáll. helyiségei** (Mária Valéria-u. 8) Szobotka Imre festőm. gyüjtem kiáll. V.: 9—2-ig; hétk.: 9—6-ig.

HANGVERSENYEK

Ma: Dr. Szent-Györgyi Pál heg. est. Z. ½9 (R.) — Türk Berta 30 éves jubileuma. Z. 9. (K.) — **Hétfő:** P. Jámbor Ági zong. est. V. 8 (R.) — Antonio Janigro (Róma) gord. est. Z. 8 (K.) — **Szerda:** Budapesti Hangv. Zenekar. Városi Szinház. 8 (R.) — Saskó Hilda (ének), Szakolczay-Riegler Ernő (orgona) hangv. Z. ½9 (R.) — **Csütörtök:** Stössel Miksa jub. délután. Z. ½6 (R.) — Nan Maryska (London) ária- és dalest. Z. 8 (R.) — Ruth Sienczynski zenek. zong. est. V. 8. (K.) — **Péntek:** Magy. Szimfónikus Zenekar. Z. ½9 (K.) — **Szombat:** Magy Vöröskereszt Egylet diszhangv. Z. D. u. 6 (K.) — Rózsa Vera ária- és dalest. Z. ½9 (R.) — **Vasárnap:** Márkus-matiné. Z. D. e. ¼12 (R.).

* **„Csillagnézők."** Vasárnap este 8 órakor a rádióban mikrofon elé kerül *Büky György* és *Somogyváry Gyula* szinjátéka, a Csillagnézők. A rádió uj rendszer szerint illesztette műsorába ezt a játékot. Nevezetesen a szokásos próbákat megtartották belőle *Barsi Ödön* vezetésével, szombaton azonban még nem kapcsolták az előadásra megérett összjátékot, hanem *viaszlemezre* vették fel, ugyhogy maga az előadás ma este már viaszlemezről történik. A főszerepeket *Molnár Aranka, Ignácz Rózsi, Abonyi Géza, Makláry Zoltán, Dévényi Laci, Vándory Gusztáv, Tompa Béla* játssza

* **Heifetz Jascha zenekari hangversenye.** *Heifetz Jascha*, második idei hangversenyén, szombaton, két versenyművet játszott a filharmonikus zenekar közreműködésével. Az elsőben, *Beethoven* D-dur hegedüversenyében, örömmel figyelhettük meg, hogy a művész, a világ legeszményibb szépségü hegedühangjának és legcsodálatosabb technikai tudásának birtokosa, ezeket a régtől fogva ismert és egészen kivételes értékeit most már nemcsak csillogó hatásokban érvényesiti, hanem áhitatosan át tudja olvasztani a tolmácsolt mű tartalmi mélységébe is. Csak a legritkábban hallhatja az ember ezt a különben is oly tündöklő szépségü Beethoven-művet ennyire tökéletes előadásban. Másodiknak *Vieuxtemps* d-moll versenyét játszotta Heifetz, aki ebben a jellegzetesen nehéz feladatot jelentő műben, minden ördöngős tudását és bravurját kiélhette. A zenekart *Breisach Pál* bécsi karmester vezényelte, igazán finom és stilusos alkalmazkodással, de a bevezetőül előadott Don Juan-nyitány meglehetősen szintelen volt. A zsufolt nézőtér rajongva ünnepelte a nagy hegedüst, a vendégkarmestert és a zenekart. *(f. j.)*

* **A Szinművészeti Akadémia előadása.** Két kisebb darabot játszottak szombaton délután a Nemzeti Szinházban a Szinművészeti Akadémia növendékei. Sophokles *„Antigone"*-ja volt az egyik, amelyet *Hettyey Aranka*, aki egyben rendezte is a darabot, erre az alkalomra erősen összevont. Tulajdonképen a darab csak Antigone és a király bucsujára zsugorodott. Antigone szerepét *Lontai Margit* játszotta sok drámai erővel és készséggel. *Szende Bessy* mint Ismene és *Bángyörgyi Károly* mint Kreon jók voltak. *Sándor Izabella, Kántor Lidia, Gerő Ilona, Fogarassy Mária* kisebb szerepeikben ugyancsak megállták helyüket. Rostand *„A két Pierrot"*-ja volt a másik darab, amelyet *Zádor Györgyi, Szécsi Ferenc* és *Dienes Ferenc* kedvesen, természetes kedéllyel tolmácsoltak. A közönség szivesen tapsolt az uj nemzedéknek és *Hettyey Arankának*, a rendező-tanárnak. *(—rdy)*

Akciós szerda az Operaházban

Március 16-án:

NÉMETH MÁRIA felléptével AIDA

PÉNZTÁRAINKNÁL 30% ENGEDMÉNY

A KÉK RÓKA AKCIÓS ELŐADÁSAI

Ma, kedden, csütörtökön, jövő vasárnap és jövő kedden

Kedvezményes jegyek pénztárainknál!

A P. H. OLCSÓ JEGYAKCIÓJA

Hétfőn hat előadás — Uj bejelentések — Operaelőadások

Mai vasárnapi fényes műsorunkat hétfőn ugyancsak pompás műsor követi, amennyiben

két ujdonság: Bors István és Hatodik emelet

mellett a nagyszabásu műsort hozó *Harmath-jubileum*, a *Vacsora a Ritzben*, a *Lulu, Muráti Lilivel* és a *Komédia* kacagtató műsora szerepel. Kedden, március idusán

a Bánk bán diszelőadását

kaptuk meg a Nemzetitől. Ugyancsak ismét pénteken első izben a *Harang és kalapács*, meg a *Zivatar* futott be. Szerdai nagy eseményünk az

Aida Németh Máriával.

Pénteken is van operaelőadásunk — a *Trubadur* érdekes szereposztással, a *Városiban*. Ugyanitt

a Julia 75-ik előadását

éri meg a jövő kedden. Vasárnap délelőtt a *Városi Szinház* ismét *Ábrahám-jazz hangversenyt* tart.

Ma délután a *Magyar*ban az *Egyetlen éjszakára* helyett a *Volpone* kerül szinre. A megváltott jegyek érvényesek, de kivánatra visszaváltjuk.

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortábláznatban vastag betükkel emeljük ki.

*

Jövőheti és további előadások. Kamara. Kedd: **Kék róka.** — **Pesti.** Hétfő: **Hatodik emelet.** — **Városi.** Március 25 (péntek) d. u.: **Hoffmann meséi** (½4).

*

Jegyárusitás: 9—2-ig: Vilmos császár-ut 78 (T. 1—122—93—94—95). — Apponyi-tér 5 (Tel. 1—832—99). — 10—5-ig: Erzsébet-körut 1. (T. 1—352—96).

SZINHÁZAK	OPERA (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	KAMARA (4, 8)	BELVÁROSI (4, 8)	MŰVÉSZ (4, 8)	VÁROSI (4, 8)
Vasárnap d. u.	János vitéz	Csalódások	Hajnali vendég	Volpone	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Vasárnap este	Simone Boccan E 12.	Harang és kalapács	Bors István R 9	Volpone C	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Hétfő	—	Harang és kal. E 10.	Bors István	Volpone D	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Harmath jub. (½9)
Kedd	Székelyf. Pesti karn.	Bánk bán	Hajnali vendég	Egyetlen éjszakára	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Szerda	Aida	Harang és kal. C 14	Bors István S 9	Volpone M.	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Hangverseny
Csütörtök	Szöketetés a sz. B 20	Az ember tragédiája	Bors István K 9	Egyetlen éjszakára	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Péntek	Rigoletto C. 21.	Harang és kalapács	Bors István E 9	Volpone V.	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Trubadur
Szombat	A vajda tornya D 21.	Zivatar	Bors István	Volpone	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Vasárnap d. u.	Trubadur	A nők barátja	Bors István	Egyetlen éjszakára	Kék róka	—	Vacsora a Ritzben	Julia
Vasárnap este	Háry János Nb. 8.	Harang és kalapács	Bors István	Volpone B	Kék róka	Duo	Vacsora a Ritzben	Julia
Minden este, vasárnap d. u. és este	ANDRÁSSY (½4, 8)	PESTI (4, 8)	ROYAL (4, 8)	TERÉZ (¾5, 9)	PÓDIUM (½5, 9)	KOMÉDIA (½5, ½9)	ERZS. (½4, 6, 9)	KISF. (½4, ½6, ¾9)
	A hölgy hozzám	Hatodik emelet	—	Lulu	Márciusi műsor	Ha minden kötél	Vőlegényem	Csodahajó

Nemzeti. Szombat d. u.: Bánk bán (Ifj. előadás). — **Vig.** Ma d. e.: **Kacagó gyermekkabaré** (½11). — **Városi.** Jövő vas. d. e.: **Jazz-matiné (11).** — **Andrássy.** Ma d. u. és este, kedd d. u. és este, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vas. d. u. és este: **akcióban.** — **Pesti.** Ma d. u., hétfő, szerda, péntek, vas. d. u.: **akcióban.** — **Terézkörúti.** Ma este, hétfő, szerda, péntek, vas. este: **akcióban.** — **Pódium.** Csütörtök: **akcióban.** — **Komédia.** Ma d. u., hétfő, kedd, szerda: **akcióban.** — **Zeneakadémia.** Jövő vas. d. e.: **Márkus Dezső zenekari hangversenye** (½12).

SZINHÁZAK MŰSORA

VASÁRNAP, MÁRCIUS 13.

Operaház. János vitéz. Kacsóh Pongrác 3 felv. daljátéka (Hámory, Nagy M., Laurisin, Halász G., Farkas, Sándor M., Fekete, Mally) (3). — Simone Boccanegra. Verdi 3 fv. zenedrámája (Palló, Rigó M., Pataky, Székely, Komáromy) (E. 12. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** Csalódások. Kisfaludy 4 fv. vigjátéka (Somogyi E., Ághy E., Abonyi, Uray, Lehotay, Lánczy M., Kürti, Matány, Gózon) (½4). — Harang és kalapács. Andai Ernő 6 képes szinjátéka (Tőkés A., Abonyi, Forgács, Kovács, Nagy, Tapolczai, Füzes Anna) (½8). — **Vig.** Kacagó gyermekkabaré (D. e. ½11). — Hajnali vendég. Fodor László 5 képes szinjátéka (Muráti L., Ráday, Somlay, Somló, Sulyok M., Ladomerszky M., Gárdonyi, Zátony, Greguss). (½4). — Bors István. Hunyady Sándor 5 képes szinjátéka (Páger, Somlay, Ligeti J., Ölvedy Zs., Komár J., Szombathelyi B.). (R. 9. bérl.) (8). — **Magyar.** Volpone. Ben Jonson, Stefan Zweig, Nádor Mihály 6 képes komédiája (Törzs, Turay I., Vasszary P., Bilicsi, Szigeti, Földényi) (½4 és 8). Este: C. bérl. — **Kamara.** Kék róka. Herczeg Ferenc 3 fv. szinjátéka (Bajor G., Kiss, Rápotthy A. (d. u.: Olty M.), Rajnai, Uray). (4 és 8). — **Belvárosi.** Duo. Vernelul 3 fv. szinműve (Beregi, Makay M.) (4 és 8). — **Művész.** Vacsora a Ritzben. Paul Cornelius 5 képes vigjátéka (Góth, Egry M., Toronyi, Simonyi M., Nagy, Rátkai, Szász L., Mihályfi, Boray). (4 és 8). — **Városi.** Julia. Ábrahám Pál 9 képes operettje (Honthy H., Somogyi N., Delly, Dénes, Kertész, Solthy). (4 és 8). — **Andrássy.** A hölgy hozzám tartozik. Pierre Weber, Elsemann Mihály 3 fv. zenés komédiája (Kabos, Z. Molnár, Vaszary P. (este: Kováts T.), Dénes, Simor E., Szakáts, Senyei V., Kiss M.). (½4 és 8). — **Pesti.** Hatodik emelet. Alfred Gehri 9 képes szinjátéka (Tolnay K., Gombaszögi E., Medgyaszay V., Rózsahegyi, Székely L., Ajtay, Básthy, Perényi). (4 és 8). — **Royal.** Nincs előadás. — **Terézkörúti.** Lulu. Muráti Lili vendégjátéka. Előtte kabaréműsor (¾5 és 9). — **Pódium.** Márciusi műsor (½5 és 9). — **Komédia.** Ha minden kötél szakad (½5 és ½9). — **Erzsébetvárosi.** Vőlegényem, a gazember (½4, 6, 9). — **Kisfaludy.** Csodahajó (½4, ¾6, ¾9).

HÉTFŐ, MÁRCIUS 14.

Operaház. Nincs előadás. — **Nemzeti.** Harang és kalapács (E. 10. bérl.) (½8). — **Vig.** Bors István. — **Magyar.** Volpone. (D. bérl.) (8). — **Kamara.** Kék róka. — **Belvárosi.** Duo. (8). — **Művész.** Vacsora a Ritzben (8). — **Városi.** Harmath Imre jubileuma (½9). — **Andrássy.** A hölgy hozzám tartozik. (8). — **Pesti.** Hatodik emelet. (8). — **Royal.** Nincs előadás. — **Terézkörúti.** Lulu. Muráti Lili vendégjátéka. Előtte kabaréműsor (9). — **Pódium.** Márciusi műsor (9). — **Komédia.** Ha minden kötél szakad (½9) — **Erzsébetvárosi.** Vőlegényem a gazember. (6 és 9). — **Kisfaludy.** Csodahajó (6, ¾9).

MOZIK MŰSORA

Atrium. II., Margit-körut 55. Tel. 153—034 és 154—024. **Magdát kicsapják.** Fősz.: Turay Ida, Tolnay Klári, Kabos, Páger, Góth. Hiradók. Előadások: ½6, ½8, ½10. Szombat és vasárnap: ½4, ½6, ½8, ½10.

Casino Filmszinház, Erkőut 1. Tel. 3—831—02. **Marika.** Fősz.: Perczel, Szepes, Jávor. Hiradók. Előadások: ½6 ½8, ½10; szombat és vasárnap: ½4, ½6, ½8, ½10.

City, V., Vilmos császár-ut 36—38. T. 111—140. **Szerelem vádlottja.** Fősz.: Dolores del Rio, Douglas Fairbanks jr. — **Vadászat rókakomára.** Szines trükkfilm. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas. és ünnepen ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

Corso, IV., Váci-u. 9. Tel. 18—28—18. Gaby Morley és Victor Francen: **Névaparti nász** (L'Herbier rendezése). Hiradók. Szombat, vasárnap, ünnepnap ½4, ½6, ½8, ½10; a többi napon ½6, ½8, ½10.

Décsi, VI., Teréz-körut 23. Tel. 125—952 és 121—343. **Harapós férj.** Fősz.: Dayka, Rajnai, Bársony Rózsi. Hiradók. Előadások: 6, 8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10.

Fórum Filmszinház, Kossuth Lajos-u. 18. Tel. 1—895—43, 1—897—07. **Tovaris** (Ez az éjszaka a miénk). Fősz.: Claudette Colbert, Charles Boyer. Előadások: ½6, ½8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnep ½4, ½6, ½8, ¾10.

Kamara mozgó, Dohány-u. 41. Tel. 144—027. **Harapós férj** (Bársony, Dayka, Kabos, Rajnay). Előadások: 6, 8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10.

Metro Filmpalota, VI., Teréz-körut 60. T. 11—22—30. Hatodik hétre prolongálva! **Walewska grófnő** (A főszerepekben: Greta Garbo, Charles Boyer). Hiradó. Előadások: ½6, ½8, ¾10; szombaton, vasár- és ünnepnapon: 3, ½6, ½8, ¾10. — Vasárnap d. e. 11 órakor féláru reprizmatiné: **Botrány a turfon** (Gaucho, Chico és Harpo slágervigjátéka).

Omnia, Kölcsey-u. 2—4. T. 130—125. **Az örök titok.** Fősz. Fedák Sári, Harsányi, Gárday. Magyar és Fox hiradók. Előadások: 5, ½8, ½10; szombat, vasárnap 4, 6, 8, 10.

Palace, VII., Erzsébet-körut 8. Tel. 136—523. Prolongálva! **Orgonavirágzás.** Fősz. Jeanette Mc. Donald, Nelson Eddy. Előadások: 2, ½5, 7, ½10. A 2 órai előadás félhelyárakkal. — Hétfőtől: **Egy leány elindul** (Szörényi, Mezei, Rózsahegyi, Páger). Hiradók. Előadások: 4, 6, 8, 10. Szombat és vasárnap 2, 4, 6, 8, 10. Első előadás mérsékelt helyárakkal.

Rádius, VI., Nagymező-u. 22—24. Tel. 129—250 és 122—098. **Pillanatnyi pénzzavar** (Fősz.: Erdélyi M., Kabos, Básthy, Szeleczky). Vonósnégyes (Fősz.: Szőke Szakáll). Előadások ¾6, ¾8, ¾10. Szombat, vasárnap ¾4 ¾6, ¾8, ¾10. — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Nagy Mikimű sor.** — Hétfőn ¾10-kor bemutató: **Inkognitó** (Le Roi). Fősz.: Gaby Morlay, Viktor Francen, Elvira Popescu, M. Raimu. Hiradók.

Royal Apollő, VII., Erzsébet-körut 45—47. Tel. 342—945 és 141—902. **Magdát kicsapják** (Turay Ida, Tolnay Klári, Páger, Góth). Hiradók. Előadások: 6, 8, 10; szombat, vasárnap: 4, 6, 8, 10.

Savoy, Üllői-ut 2. T. 146—040. **100 férfi, egy kislány** (Deana Durbin). Premier hiradók. Vas. délelőtt 10 és ½12-kor: matiné. Előadások: ½2 ½4, ½6, ½8, ½10. A hétköznapi két első és vasárnapi első előadás félhelyárakkal.

Uránia Filmszinház, VIII., Rákóczi-út 21. T. 146—046. **Becsületszóra!** (Ingeborg Theek, Fritz Kampers). — **Kőcsodák** (Kulturfilm). Magyar és Fox világhiradók. Előadások: 5, ¼8, ½10; szombat, vasár- és ünnepnap 3, 5, ¼8, ½10. — Vas. d. e. 11-kor: dr. Germanus Gyula egy. ny. r. tanár **Mekkai zarándokutam.**

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Két fogoly (Bajor, Jávor, Ágai, Csortos). Megzavart hangverseny (V.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. D. e. ½10 és ½12: Szentiványéji álom). H.-től: Tünemény. Kisérő műsor (½4, ½6, ½8. ½10). **Alkotás.** Táncrend. Kakaskorzó (V.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. D. e. 11: Baboona és 5 szines rajzfilm). H.-től: Nagyváros. Piccolo revü. Hiradó (½4, ½6, ½8, ½10). **Astra.** Trópusi vihar (O. Homolka). Szines trükkfilmek. Hiradó (V.: ¼2, ¼4, ¼6, ¼8 ¼10. D. e. 11: A kis kapitány. H.: ¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** A préda (V. jobb t.: ½3. 5, ¼8, ½10; bal t.: ½4, 6, ¼9. H. jobb t.: ½5, 7, ½10; bal t.: 8). **Budai Apolló** Két fogoly. Kétarcu Afrika. Hiradó (V.: ½, ¼6, ½8, ¾10. H.: ½5, ¾7, 9). **Capitol.** A Noszty-fiu esete Tóth Marival. Hiradók (V.: ½2, ½4, ½6, ½8, ¾10. H.: ½4, ½6, ½8. ¾10). **Elit.** Te csak pipálj Ladányi! (Rózsahegyi, Turay, Rádai). Hiradók (V.: 2, 4, 6, 8, 10. H.: 4, 6, 8, 10). **Józsefvárosi.** Két fogoly. Nézd meg az anyját (Szőke Szakáll) (V.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. H.: ¼5, ¾7, ¼10). **Kultur.** Nagyváros. Fényes kisérő műsor (V.: ¾2. ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. H.: ½5, 7, ¼10). **Lloyd.** 100 férfi, 1 kislány. Hiradók (V.: 11, 2, 4, 6, 8, 10. H.: 2, 4, 6, 8, 10). **Nyugat.** Tünemény. A banditák réme (V.: 2, 4. 6, 8, 10. H.: ¼5, 7, ½10). **Odeon.** Két fogoly. Állatok, az ember vadásztársai. Négylábu tinglitangli (V.: ½2, ½4, ½6, ½8, ¼10. D. e. ½11: Zivatar Kemenespusztán. H.: ½5, 7, ½10). **Orient.** A férfi mind őrült. A bugaci puszta. Nyuszilakodalom (V.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). H.-től: La Habanera. A bugaci puszta. Nyuszilakodalom (¼5, ¾7. ¼10). **Rialtó.** Két fogoly. Majomiskola (V.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. H.: ½11, ½1, ¾2, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** 100 férfi, 1 kislány (Deanna Durbin). (V.: 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). H.-től: Szeretlek! (Eggerth M., Jan Kiepura) (½4, ½6. ½8, ½10). **Studió.** 100 férfi, 1 kislány. Világhiradók (Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10). Hétk. az első 3, vas. az első két előadás félhelyárakkal. **Tiszti Kaszinó zártkörü filmszinháza.** Márc. 13-án: Szerenád. 17. és 20-án: 100 férfi, 1 kislány (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Két fogoly. Az adriai tenger mélyén. Négylábu tingli-tangli (V.: ¾2, ¾4, ¾6 ¾8, ¾10. D. e. 11: A szent és a rajongója. H.: 4, ¾7, ½10. **Turán.** Két fogoly (Bajor. Csortos, Ágai, Jávor). Oroszlánszivű nyuszi. Nők a mikrofon előtt (V.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. D. e. 11: Egy szélhámos napiója (Sacha Guitry). H.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. vasárnapi műsora. 9 Unitárius istentisztelet. 9.45 Hirek. 10 Egyházi ének és szt. beszéd. 11.15 Evangélikus istentiszt. 12.20 Időjelzés, időjárás, vizállás. 12.30 Zenekari hangv. Szünetben kb. 1 Folba tábori főesperes előadása. 2 Rendkivüli hirek, majd lemezek. 3 Gazdáknak. 3.45 Lévay Ilonka énekel. 4.20 Előadás. 4.50 Ember Nándor zongorázik. 5.25 Versek. 5.45 Rendkivüli hirek, majd magyar nóták. 6.30 Előadás. 7 Szalonzene. 8 Sport. 8.10 Büky—Somogyváry: Csillagnézők c. hangjátéka. 9.20 Hirek. 9.40 Cigányzene. 10.40 Honvédzenekar. 12.05 Hirek. — **Budapest II. műsora.** 11.15 Szalonzene. 3 Lemezek. 5.50 Előadás. 6.35 Cigányzene. 7 Csevegés. 7.25 Lemezek. 8.20 Hirek. 8.45 Magyar Tamás hegedül.

MIT HALLGASSUNK KÜLFÖLDRŐL?

3.30 Olasz III. Ponchielli: Giaconda, opera. 6 Lipcse, Wagner: Tristan és Isolda, opera. 9 Hilversum I.: Bokor Margit énekel. 12 Frankfurt, Lortzing: Hans Sachs, opera.

Budapest I. hétfői műsora. 6.45 Torna. lemezek. 7.20 Étrend, közlemények. 10 Hirek. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizjelzés. 12 Harangszó, időjárás. 12.05 Zongoraművek. 12.30 Hirek. 12.40 Gordonkaművek. 1.20 Időjelzés időjárás, vizállás. 1.30 Cigányzene. 2.40 Hirek. 2.55 Műsorok. 3 Árak. 4.15 Diákfélóra. 4.45 Időjelzés, időjárás, hirek. 5 Előadás. 5.30 Fuvószene. 6.10 Előadás. 6.45 Lemezek. 7.40 Csevegés. 8.10 A Mátyás templom ének- és zenekarának jubileumi hangversenye. Szünetben kb. 9.30 Hirek. Utána kb. 10.15 Hirek, időjárás, majd cigányzene. 11 Hirek németül. 11.05 Szalonzene 12.05 Hirek. — **Budapest II. műsora.** 6.15 Fuvószenkar. 6.40 Német lecke. 8.10 Előadás. 6.45 Lemezek.

MIT HALLGASSUNK KÜLFÖLDRŐL?

4 München: Bárány Szidi hegedül. 4.45 Bécs: A Budapesti Egyetemi Énekkarok hangversenye. 5.15 Varsó: M. Hir Sári zongorázik. 6.55 Bécs, Bizet: Dzsamile, opera és Salmhofer: Taraszenkó, opera. 9 D. sender: Filharmonikusok Machula Tibor közreműködésével.

A Képes Krónika
a hölgyek lapja
Egy hónapra csak 80 fillér

RÁDIÓ

Vasárnap

március 13.

9—9.40: Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Predikál dr. Csiki Gábor missziós lelkész. — 9.45: Hírek. — 10—11.10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi-templomból. A szentbeszédet mise után dr. Tóth Tihamér mondja. — 11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Predikál Egyed Aladár szegedi lelkész. — 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — 12.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. — Szünetben kb. 13: Eltünt hősök nyomában. Folba János tábori főesperes előadása. — 14: Hanglemezek. — 15: I. A hazai zöldmezőmozgalom. Tobak Lajos előadása; II. Az amerikai mogyoró termesztése. Rigler József előadása. — 15,45: M. Lévay Ilonka énekel. — 16.20: Film az iskolában. Vidacs Aladár előadása. — 16.50: Ember Nándor zongorázik. — 17.25: Jankovich Ferenc verseiből ad elő. — 17.45: Cselényi József magyar nótákat énekel. — 18.30: Attila a francia hagyományokban. Dr. Eckhardt Sándor egy. tanár előadása. — 19: A rádió szalonzenekara. — 20: Sporteredmények. — 20.10: Csillagnézők. Drámai kép (viaszfelvétel). — 21.20: Hírek. — 21.40: Pertis Pali és cigányzenekara. — 22.40: A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artur. — 00.05: Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II.** 11.15—12.15: Szalonötös. — 15—15.40: Hanglemezek. — 17.50—18.25: A jövedelem-elméletek klasszikusa. Dr. Kisléghi Nagy Dénes előadása. — 18.35—18.55: Sárai Elemér és cigányzenekara. — 19—19.20: Színészélet. Ditrói Mór csevegése. — 19.25—20.15: Hanglemezek. — 20.20—20.40: Hírek, ügetőversenyeredmények. — 20.45—21.15: Magyar Tamás hegedül.

Hétfő

március 14.

6.45: Torna. — Utána: Hanglemezek. — Kb. 7.20: Etrend. közlemények. — 10: Hírek. — 10.20: Magyar nők az 1848—49-i szabadságharcban. Ádám Éva felolvasása. — 10.45: Nádi betyárok. Szűcs Sándor felolvasása. — 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — 12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Vitéz Tamásy Lászlóné zongorázik. — 12.30: Hírek. — 12.40: Antonio Janigro gordonkázik az olasz-magyar művészcsere keretében. — 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — 13.30: Rácz Béla és cigányzenekara. — 14.40: Hírek. — 14.55: A rádió műsorának ismertetése. — 15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — 16.15: Augustus Rómája Horatius tükrében. Dr. Csengery János előadása. — 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 17: A Kökényesdy hajduezred Mária Terézia háboruiban. Markó Árpád alezredes előadása. — 17.30: A rendőrség fuvószenekara. Vezényel Szőllőssy Ferenc. 18.10: A pesti árvíz. Dr. Asztalos Miklós előadása (viaszfelvétel). — 18.45: Hanglemezek. — 19.40: Iró és politikus a párisi kávéházban. Ráth-Végh István csevegése. — 20.10: A budavári Koronázó-főtemplom ének- és zenekarának ünnepi előadása a Zeneművészeti Főiskolából. — Szünetben kb. 21.30: Hírek. — Utána kb 22.15: Hírek, időjárásjelentés. — Majd: Mursi Elek és cigányzenekara (közvetítés). — 23: Hírek német nyelven. — 23.05: Szalonötös. — 00.05: Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II.** 18.15—18.35: A rendőrség fuvószenekara. Vezényel Szőllőssy Ferenc. — 18.40—19.05: Német nyelvoktatás

SZINHÁZAK HETI MŰSORA

MAGY. KIR. OPERAHÁZ. Vasárnap délután: János vitéz; este: Simone Boccanegra (E.); hétfő: Nincs előadás; kedd: A Magyar Cserkész Szövetség díszelőadása (Bsz.); szerda: Aida (Bsz.); csüt.: Szöktetés a szerályból (B.); péntek: Rigoletto (C.); szombat: A vajda tornya (D.); vasárnap délután: Trubadur (munkáselőadás); este: Háry János (Népm. Biz.) (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap délután: Csalódások; este: Harang és kalapács; hétfő: Harang és kalapács (E. bérlet); kedd: Bánk bán; szerda: Harang és kalapács (C.); csütörtök: Az ember tragédiája; péntek: Harang és kalapács; szombat délután: Bánk bán (ifjusági előadás); este: Zivatar; vasárnap délelőtt: Süt a nap (munkáselőadás); délután: A nők barátja; este: Harang és kalapács. (Fél 11, fél 4, fél 8).

NEMZETI KAMARASZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Kék róka (4, 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délelőtt: Tavaszi gyermekkabaré; délután: Hajnali vendég; este: Bors István (R.); hétfő: Bors István; kedd: Hajnali vendég; szerda (S.), csütörtök (K.), péntek (E.), szombat, vasárnap délután és este: Bors István. (Fél 11, fél 4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Hatodik emelet (4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután és este (C.), hétfő (D.): Volpone; kedd: Egyetlen éjszakára; szerda (M.); csütörtök: Egyetlen éjszakára; péntek (V.), szombat, vasárnap este (B.): Volpone; vasárnap délután: Egyetlen éjszakára. (Fél 4, 8).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Egész héten minden este, kedden és vasárnap délután: A hölgy hozzám tartozik. (Fél 4, 8).

MŰVÉSZ SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Vacsora a Ritzben. (4, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Duo. (4, 8).

VÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Julia; hétfő: Harmath-jubileum (fél 9); kedd: Julia; szerda: Zenekari hangverseny; csütörtök: Ifjusági előadás; péntek: Trubadur; szombat, vasárnap délután és este: Julia; vasárnap délelőtt: Jazz-matiné. (11, 4, 8).

ROYAL SZINHÁZ. Nincs előadás.

TERÉZ-KÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Lulu (Háromnegyed 5, 9).

PODIUM. Egész héten minden este és vasárnap délután: Márciusi műsor. (Fél 5, 9).

KOMÉDIA. Egész héten minden este és vasárnap délután: Ha minden kötél szakad (Fél 5 fél 9)

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Völegényem a gazember. (Hétköznap 6, 9, vasárnap, fél 4, 6, 9).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Két lány az utcán. (Hétköznap 6, 9, vasárnap fél 4, 6, 9)

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig minden nap: Csodahajó. (Hétköznap 6, háromnegyed 9, vasárnap fél 3, háromnegyed 6, háromnegyed 9).

JÓKAI SZINHÁZ. Vasárnap: Csárdás (negyed 4, negyed 6, negyed 8, negyed 10); hétfő: Nincs előadás; kedd: Piros bugyelláris (fél 5, 8).

HANGVERSENYNAPTÁR

Koncert rendezésel:

Március 13-án, vasárnap: Türk Berta jubileuma, Z., fél 9 óra.

A Bocskay könnyen győzött szombaton

Hármas bajnoki mérkőzés lesz a Hungária-uti pályán

A szombati nemzeti bajnoki mérkőzés pályaválasztója, a *Budai 11* volt és ezt a jogát ugy érvényesitette, hogy a *Vasas*-pályára vitte ellenfelét, a debreceni *Bocskay* csapatát. A pálya homokos talaja és az erős szél lerontotta a játék szinvonalát, a *Bocskay* csapata azonban mindvégig lelkesen küzdött és megérdemelten vivta ki a győzelmet. A *Budai 11* csapatát a balszerencse is üldözte.

A *Bocskay* támadásai vezették be a játékot. Felváltva forgott veszélyben mind a két kapu, de gól csak a 18. percben esett. A *Bocskay* csatársora nekilendült, a labda *Markos* elé került, aki ivelten küldte a budaiak hálójába. A gól felrázta a budaiak csapatát és rohamoztak, de eredménytelenül. Az első félidő eredménytelenül ért véget.

Vadas hivta fel magára a figyelmet a második félidőben, de egyéni kitörései nem jelentettek gólt. A *Budai 11* mindjobban védelembe vonult és ez a kapuelőtti tömörülés a csapatot teljesen megbontotta. Mind fejvesztettebb lett a védekezés, ugyhogy amikor *Hajdu* erőteljes lövést küldött a budaiak kapujára, a labda *Burger* hátvédről oldalt pattant és irányt változtatva esett az öngól a *Budai 11* hálójába: 2:0. Az eredmény már nem is változott és igy a *Bocskay* 2:0 (1:0) arányu megérdemelt győzelmet aratott a szombati találkozón.

*

A nemzeti bajnokság vasárnapi programján több kimagasló és érdekes mérkőzés szerepel.

A Hungária-uti pályán déli 12 órakor kezdődnek a bajnoki küzdelmek. A *Szürketaxi* csapata játszik elsőnek a *Szegeddel*. A találkozó teljesen nyilt. A fővárosi pályán mégis a Szürketaxi csapatának van több esélye. Utána a *Nemzeti—Kispest* találkozó már kemény viadal lesz. A *Kispest* a Hungária felett aratott győzelme után favorittá lépett elő, bár a *Nemzeti* semleges pályán áll ki ellene. Ha a Kispestnek sikerül a két bajnoki pontot ezuttal is megszerezni, negyedik helyét jelentősen megerősitheti. Befejezésül a *Hungária—Budafok* találkozóra kerül a sor. A Hungária támadó sorában ismét ott lesz *Cseh II.*, aki már az Ujpest B. elleni mérkőzésen is beigazolta, hogy régi formáját elérte. A Hungária csatársora egyébként ujszerü összeállitásban mutatkozik be, mert *Müller* a jobbszélső helyén játszik. A kékfehéreket ezuttal már kevésbé fenyegeti a pontvesztesség réme.

Az *Ujpest* kénytelen vasárnap a Bihari-utcai pályára ellátogatni, ahol a *Törekvés* mindig a legveszélyesebb ellenfelet jelenti. A *Phöbus—Elektromos* mérkőzés szinhelye a Phöbus-pálya lesz, ahol nehéz feladat vár az *Elektromos* csapatára. A *Ferencváros* a győri ETO-t a saját otthonában keresi fel, de ez a bajnoki találkozó még itt sem jelent a zöld-fehérek részére nagyobb erőpróbát.

*

A magyar labdarugó válogatott világbajnoki szereplése szempontjából érdekes birként számolhatunk be arról, hogy *Argentina mégsem vesz részt a tornán.* Argentina utólag adta be nevezését és akkor csak hosszas tárgyalások után fogadta el a nemzetközi szövetség. Most az argentinai futballsportban belső ellentétek dulnak és igy a szövetség elhatározta, hogy lemond a párisi futballbajnokságon való szereplésről. Ezzel azonban megzavarták a világbajnokság mérkőzési beosztását és komoly fejtörést okoznak a rendezőségnek.

△ **Elhalasztják a magyar—osztrák „Barátság Kupa" vivóversenyét.** A Magyar Vivó Szövetség közli, hogy a *magyar—osztrák „Barátság-Kupa"-vivómérkőzés,* amelyet vasárnap Budapesten készültek lebonyolitani, egyelőre elmarad. A mérkőzést később meghatározandó időpontban rendezik.

A Dobó Katalin felső kereskedelmi szerepelt legjobban az ifjusági női tornaversenyen

Szombat délután ifjusági női tornaverseny volt ötvenöt indulóval. A versenyen középiskolások és a kecskeméti kereskedelmi nyolc tanulója is indult. Az eredmények a következők:

16 éven aluliak versenyében: szabadgyakorlatokban: 1. *Kupferschmidt* Dobó Katalin fels. ker., 2. Füzőr, Dobó Katalin fels. ker., 3. Kövi és Jakos, Dobó Katalin fels. ker., talajgyakorlatokban: 1. *Kövi,* Dobó Katalin fels. ker., 2. Nagy és Kövi, Zrinyi Ilona gimn., valamint Füzőr, Dobó Katalin fels. ker., ugrásban: 1. *Füzőr,* Dobó Katalin fels ker., 2. Nagy, Zrinyi Ilona gimn., 3. Takács, Dobó Katalin fels. ker.

16 éven felüliek versenyében: szabadgyakorlatokban: 1. *Csuvik,* Dobó Katalin fels. ker., 2. Barna, Zrinyi Ilona gimn., Kanz és Kovács Kecskemét, gerendagyakorlatokban: 1. *Szabó* Kecskemét, 2. Csuvik, Dobó Katalin fels. ker., 3. Kovács Kecskemét, talajgyakorlatok: 1. *Kovács* Kecskemét és Méreí, Zrinyi Ilona gimn., 3. Barna, Zrinyi Ilona gimn., ugrásban: 1. *Hannibál,* Dobó Katalin és Csuvik, 3. Kovács.

△ **Csodálatos reflektorfényben ragyogott az Elektromos futballpálya az esti világitási főpróbán,** amelyen ott volt *Szaszovszky* Ottó, az elektromosművek vezérigazgató helyettese, dr. *Günther* Ferenc igazgató, a sportegyesület elnöke, *Szilvássy* Dezső igazgató, a futballszakosztály elnöke, vitéz *Ginzeri* Dénes főtitkár és még sokan mások. Huszonnégy reflektor 150.000 gyertyafényt ontott a szépfekvésü dunaparti futballpályára amelyen *már a tavaszi évad folyamán esti mérkőzéseket bonyolitanak le.*

A „Bulcsu" Polgári Lövész Egyesület országos nyiltversenye, mint minden évben, ugy az idén is a céllövősport első országos jelentőségü eseménye, mely iránt minden oldalról máris igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A kilenc versenyszámból álló, négy vándordijért folyó versenyt a Marcibányi-téri lőtéren április 8., 9. és 10-én rendezik meg. A versenyszámok közt az egyre nagyobb teret hódító automatapisztoly 6 árnyalakos szám is helyet kapott, melyben az ország legjobb honvédtiszti sportlövőinek indulása várható. Meghivókkal, részletes versenykiirásokkal készségesen szolgál a verseny rendezőbizottsága IV., Cukor-u. 6. Telefon: 186—785.

△ **Az I. osztályu hatos asztalitennisz férfi csapatbajnokság eredményei:** MTK—VAC 19:4, Duna SC—Ferencváros 19:4, DSC—Pestujhely 19:1. Női csapatbajnokság: MTK—MOVE Széchényi 5:3, II. osztályu csapatbajnokság: Piaristák—Váci Emerikana 19:14. — A GyKSE Gyöngyösön vasárnap rendezi Hevesvármegye asztalitenniszbajnoki versenyét. Március 19. és 20-án a DTE Debrecenben rendezi Keletmagyarország asztalitenniszbajnoki versenyét. Ugyanakkor Budapesten az UTE is asztalitennisz versenyt rendez.

Az „Előre" Tekéző Egyesület március 15-én, kedden délután 7 órakor VIII., Baross-tér 10. sz. alatt, a Park-szálló vadászszobájában lévő hivatalos helyiségében rendkivüli közgyülést tart. A tárgysorozat megtekinthető az egyesület helyiségében. Ha a március 15-ikére összehivott rendkivüli közgyülés határozatképtelen lenne, ugy az ujabb rendkivüli közgyülést március 25-én este 7 órakor ugyanott tartják a megjelentek számára való tekintet nélkül.

△ **Az ETSC közgyülése.** A MOVE csoport egyik *legeredményesebben szereplő* egyesületet az ETSC — Salgótarjáni Kőszénbánya Budai Téglagyárának Sport Egylete — most tartotta tisztujitó közgyülését. Az uj vezetőségben *Erdélyi* Sándor egyetemi magántanár örökös diszelnök és *Kudelka* Dénes gyárvezető tiszteletbeli elnök mellett *Kiss* Gyula és id. *Gereben* Endre társelnökök, *Posch* Ödön elnök, *Horváth* József ügyvezető elnök, *Konrád* Lipót és *Kudelka* Alajos alelnök, *Kercsegi* Gusztáv főtitkár és *Verginella* József főpénztáros foglalnak helyet. *Kudelka* Dénes lelkes támogtása továbbra is biztositja az egyesület eredményes működését.

△ **Közlekedésrendészeti része is lesz az autókiállitásnak.** Egy héttel az idei autokiállitás kezdete előtt már ugyszólván minden készen áll a városligeti *Iparcsarnokban.* A kiállitas területen a belügyi és kereskedelemügyi miniszterium, valamint a rendőrség és csendőrség képviselői megbeszélték a nagy autókiállitás keretében tartandó *közlekedésrendészeti kiállitás* elhelyezkedését és berendezését. Ennek a kiállitásnak a legérdekesebb része a főváros utcáin már a legközelebbi időben felállitandó automatikus fényjelző oszlopok bemutatása lesz.

Cégliga-bajnoki labdarugómérkőzések. I. osztály: Kábelgyár—Révai 4:0 (4:0), Chinoin—Ujpesti Posztó 5:3 (3:1), Growe—Magyar Pamut 2:2 (2:0), Wertheim—Magyar Acél 2:1 (1:0), Danubia—Flóra 6:2 (2:1), Kemény és Tsa—Budavidéki Posztó 7:1 (1:0), Kispesti Textil—Hajós és Szántó 4:0 (2:0). — II. osztály: Shell—Weiss Manfréd I. 2:1 (1:1), Löwi—Magyar Vasfonál 1:1 (1:1), Engel—Magyar Radiátor 4:1 (2:1), Hirmann—Szüsz 5:0 (3:0), Gamma—Magyar Posztó 8:4 (5:0), Müller—Gizella-malom 5:3 (3:1).

Vasárnapi sportprogram

Futball:

Nemzeti bajnokság: Hungária—Budafok, Hungária-ut, háromnegyed 4 óra. — Nemzeti—Kispest, Hungária-ut, háromnegyed 2 óra. — Szürketaxi—Szeged, Hungária-ut, 12 óra. — Törekvés—Ujpest, Bihari-utca, háromnegyed 4 óra. — Phöbus—Elektromos, Berlini-utca, háromnegyed 4 óra. — ETO—Ferencváros, Győr, háromnegyed 4 óra. — II. liga: TUSC—V. Remény, Alba Regia—Drogisták, Csepel WMFC—SimBTC, Vác FC—Sz. MAV, Vasas—Erzsébet, DVTK—Haladás, VSE—SalBTC.

Torna:

A TFSC női ujoncversenye a Testnevelési Főiskolán, délelőtt 9 óra. — Országos szenior összetett verseny az NTE tornatermében, délelőtt fél 10 óra. — A VAC disztornája, délelőtt fél 11 órakor a Városi Szinházban. — Az országos szenior verseny keretében Budapest kerületi ifjusági egyéni bajnoksága, délelőtt fél 10 órakor. — A déli kerületi ifjusági csapat és egyéni bajnokságai Szegeden.

Birkózás:

Délkerületi bajnokság Szegeden.

Hokki:

Barátságos mérkőzések a Lóversenytéren, reggel 8 órától, a Margitszigeten 9 óra 40 perctől.

Kézilabda:

Elektromos—BLE, Latorca-utca, 10 óra. — Beszkár—MAFC, Ciprus-utca, fél 10 óra. — BTC—MTE, Fehér-ut, fél 11 óra — VAC—UTE, Simor-utca, fél 1 óra. (I. oszt. bajnokság.)

Kosárlabda:

Az MFSE férfi ujoncmérkőzései, TF, 9 óra. — Az MFSE női ujoncmérkőzései, Műegyetem, 10 óra.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Mester-utca. Miután nem irta meg hova akarja beadni kérvényét, nem szolgálhatunk tanáccsal. Illetőségi bizonyitványa érvénytelen, már azért is, mivel az illetőségi bizonyitvány csak négy évig érvényes. — **Fogadó óra.** Szombaton 12—1 óra között van. Előzetes bejelentés szükséges. Levélben is kérheti, röviden megemlitve, hogy milyen ügyben kéri a fogadást. — **N. J.** *(Budapest.)* Ha két évet betöltött és önálló munkakörrel rendelkezik hat hónap, ha két évet be nem töltött önálló munkakörrel rendelkezik 3 hónap, betöltött két év és nem önálló munkakör esetén három hónap, be nem töltött két év és nem önálló munkakör mellett hat hét a felmondási idő. Első két esetben a felmondó levelet a munkaadónak legkésőbb a hónap utolsó napján, utóbbi két esetben a hónap 15-ike előtt kell kézhez kapnia. — **Felvonó.** Budapest székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének 27-ik §-a szerint (Budapesti Közlöny 1936 julius 14-én megjelent 159. számában) a személyfelvonót nappal és éjjel is üzemben kell tartani bárki számára. A bérbeadó a bérlőtől, az albérlőtől, valamint a bérlő vagy albérlő házannépéhez tartozó személytől a felvonó használatáért külön dijat — felvonódijat — nem követelhet, kivéve ha a bérlővel beköltözése előtt felvonódij fizetésében megállapodott. A megállapodás akkor érvényes, ha irásban van foglalva és ha a felvonódijat személyenkint és menetenkint határozza meg. Felvonódijnak megállapodásban meghatározott összege azonban nem haladhat meg személyenkint és menetenkint hat fillért. Ha pedig a felvonót ugyanahhoz a családhoz tartozó és ugyanabban a bérleményben lakó személyek együttesen használják, az ezek után járó felvonódij menetenkint nem haladhat meg összesen hat fillért. — **Kapupénz.** Budapest székesfőváros lakásbérleti szabályrendelet szerint 1. A bérbeadó jogosult a ház kapuját nappal is, a bérlők előzetes hozzájárulásával, zárva tartani, de kapupénz ez esetben is is csak a (október 1-től április 30-ig bezárólag este 10 órától reggel 6 óráig és május 1-től december 30-ig este 10 órától reggel 5 óráig) rendes időben történő kapunyitásért jár, továbbá a háztulajdonos kötelességeiről szóló 57. §. második bekezdése *a)* pontja szerint, a háziur kötelessége a fent emlitett időben a kaput zárva tartani és csengetésre haladéktalanul kinyitni. Eddig a rendelet. Ha tehát nincs házmester, a háziur nem tud gondoskodni arról, (ha csak ő nem nyitja ki), hogy a kaput csöngetésre kinyissák s ehelyett kulcsot ad a bérlőnek, amelynek használatáért nem követelhet dijat (ha csak külön megállapodást nem kötött). Előfordulhat például az, hogy ön egész hónapban tiz óra előtt jön haza s reggel hat óra után távozik, tehát akkor, amikor a kapuk már nyitva vannak. Ekkor már a lakbérrendelet szerint nem jár kapupénz. Összegezve: nem látjuk jogosnak a háziur követelését. 2. Forduljon a vármegyei alispáni hivatal mellett működő Népgondozó Hivatalhoz. Ott adnak felvilágositást. 3. A Katolikus Legényegylet. (Budapest, Rottenbiller-utca 22.) — **R. József.** *(Pécel.)* Andrasavich Géza „Házinyultenyésztés, gereczna és angoragyapjutermelés" cimü könyve kapható és megrendelhető a Szent István Társulat könyvkereskedésében (Kecskeméti-utca 2.) A könyv ára 3 pengő. — **K. I.** *(Csanádpalota.)* A kérdezett testületnek nincsen külön nyugdijalapja. Felkérésünkre, egyébként, a magántisztviselők országos nyugdijegyesülete (V., Báthory-utca 5.) tájékoztatót küld önnek. — **Frontharcos előfizető.** A kérdezett ur az egyesület elnöke: VII., Rákóczi-ut 27. 2. I., Barta-utca 5. — **(Tápióbicske.)** 1. Szent József Otthon Gyón (Pestmegye), Szent József és Szent Erzsébet Otthon Pestszenterzsébet, Vörösmarty-utca 30., Szent József és Szent Teréz Otthon Ujpest-Megyer, Erzsébet-tér 9. 2. Méltóztassék a kislánnyal jelentkezni a külföldieket ellenőrző országos központi hatóságnál (IX., Fővámtér 8.). Megadják a tartózkodási engedélyt. 3. Eredetileg zsidó volt, mint anglikán halt meg. — **Egy vidéki előfizető.** Az özvegy néhai férje után az özvegyi nyugdij megváltását kérheti a kultuszminisztériumhoz (V., Holdutca 16.) benyujtott kérvényében. A beadványhoz csatolni kell: igazolását azon körülménynek, mely miatt a nyugdij megváltását kéri. 2. Két tanu előtt kiállitott nyilatkozat, mely szerint az özvegy nyugdijának megváltása esetén az államkincstárral szemben támasztható minden további igényéről lemond. 3. Ha kiskoru gyermekek vannak, az illetékes árvaszék hozzájárulása. 4. Tisztiorvosi igazolása annak, hogy korához és egészségi állapotához képest mennyi a valószinü élettartama. A maximális összeg: kétévi özvegyi nyugdij és lakáspénz együttes összege. — **Pécs.** 1. Ha csak iparból származó jövedelme van az illetőnek és az ezer pengőt meg nem haladja, ugy jövedelemadó mentes. Ha azonban az iparosnak más forrásból eredő jövedelme is van, tekintet nélkül ennek nagyságára (tehát többféle cimen élvezett jövedelem esetén) jövedelemadó köteles. 2. Erről a jövedelemadóról szóló hivatalos összeállitás intézkedik. 3. A 158.000—933. P. M. számu rendelet értelmében 1934 január 1-től kezdve a fodrászüzlet forgalmiadómentes. Az egyes pontokban felsorolt megállapitások szerint levelének utolsó részében feltett kérdés elesik. — **P. S. 26.082.** A takarékbetétek után vagyonadót kell fizetni. — **B. J. I.** A benyujtott vagy deponált kötvényekről feltétlenül kapott elismervényt. Méltóztassék ennek alapján kérvényt benyujtani a m. kir. belügyminisztériumhoz és szegényjogon kérni a karitativ segélyt. A bélyegmentes kérvényhez mellékelnie kell az elismervényt és hatósági igazolást anyagi viszonyairól. Fontos annak igazolása, hogy a kötvények 1918 október 31-ike előtt kerültek birtokába. — **Lenese.** Méltóztassék a m. kir. földmivelési minisztérium növénytermelési és védelmi hivatalához (V., Kossuth Lajos-tér 11.) fordulni. Mezőgazdasági rovatvezetőnk egyébként készséggel áll rendelkezésére.

Állványok Selyemernyők
Telefon: 1-344-57
Schäffer Béláné Erzsébet-körut 17
Ideiglenes

Szinház, művészet

HUBAY NEVE ÉS MUNKÁSSÁGA ÖNÁLLÓ FEJEZET A MAGYAR MŰVELŐDÉS TÖRTÉNETÉBEN

VOINOVICH GÉZA MONDOTT EMLÉKBESZÉDET HUBAY JENŐ HALÁLANAK ELSŐ ÉVFORDULÓJÁN

Egy esztendeje mult, hogy *1937 március 12-én* tragikus hirtelenséggel költözött el az élők sorából a magyar zenei élet csaknem félszázadon át kimagasló vezető egyénisége, *Hubay* Jenő, a világhirü hegedüművész, a nagy zeneszerző, akit kortársai méltán neveztek *a hegedü Liszt Ferencének.* Mélységes megrendüléssel állt most egy éve az egyetemes zenei világ a nagy mester ravatalánál, aki fáradhatatlan életének utolsó pillanatáig munkálkodva, a székesfőváros művészeti bizottságának ülésén sóhajtott utolsót és költözött el az örökkévalóságba.

A nagy művész és zeneköltő emlékének ápolására hivatott *Hubay Jenő Társaság* mélységes kegyelettel adózott a halhatatlan zeneszerző emlékezetének. Március 11-én, pénteken este a magyar rádió rendezett Hubay Jenő-emlékhangversenyt, amely előtt *Ugron* Gábor v. b. t. t., az Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke emlékezett mélyenjáró szavakkal *Hubay* Jenő művészi munkásságának uttörő jelentőségéről. Ezután a mester egyik legnagyobbszabásu szimfonikus alkotása, a „Vita Nuova" került előadásra. *Dohnányi* Ernő karnagy vezényletével az Operaház tagjaiból alakult zenekar, *Vaszy* Viktor vezényletével a Palestrina-kórus működött közre a hatalmas szimfonikus költemény előadásán, amelynek énekszólamait dr. *Székelyhidy* Ferenc, *Kreszné Sztojanovits* Lili, *Jandlné Sztojanovits* Edith és *Böhmné Sztojanovits* Adrienne adták elő nemes művészettel. Közreműködött a rádióhangversenyen a *Kertész-utcai polgári iskola fiu énekkara* és a harmoniumkiséretet *Nagy* Olivér látta el.

A mester halálának évfordulóján, március 12-én azután ünnepélyes rekviemen vettek részt a Hubay Jenő Társaság tagjai a budai kapucinusok templomában. Megjelent a gyászistentiszteleten a mester özvegye, *Hubay* Jenőné *Cebrian* Róza grófnő, két fia, dr. *Hubay* Andor és *Hubay-Cebrian* Tibor társaságában s csaknem testületileg jelentek meg a kegyeletes emlékezésnek ezen a bensőséges ünnepén Hubay Jenő egykori tanitványai, a Zeneművészeti Főiskola igazgatósága, tanári karának tagjai, valamint a zenei élet számos kiválósága.

A gyászszertartás alatt a misebetéteket Hubay Jenő egyik legtehetségesebb fiatal tanitványa, *Lengyel* Gabriella, az ismert nevü ifju hegedüművésznő adta elő.

A gyászszertartás után a rekviemen résztvett notabilitások a Kerepesi-uti temetőbe vonultak, ahol Hubay Jenő siremléke előtt *Voinovich* Géza, a Tudományos Akadémia főtitkára mondott emlékbeszédet.

— Mikor egy csillag kihuny — ugymond — sugara még sokáig száll az ürben, ragyog, világit. Maga a csillag már nincs többé, de fénye még sugárzik, repül felénk. Ha egy nagy szellem kialszik, lénye, hatása tovább él alkotásaiban, teteiben, tanitványai munkáiban, csodálók lelkében. A közember addig él, mig a hant el nem takarja. *A nagy ember tovább él a földön is, ugy lehet, évszázadokon át, a mig munkái élnek és hatnak.* Régi igazság, hogy valamely tudományhoz vagy művészethez tartozni — maga a *halhatatlanság!* Kis emberek asyluma ez, piramis-épitő rabszolgáké; fagyöngy-élet, mely az egészből kér parányi részt magának. *Hubay* Jenő *neve és munkássága önálló nagy fejezet a magyar zene, a magyar művelődés könyvében.* Fiatalon, mikor mások az első szárnypróbálgatással kisérleteznek, ő a legnagyobbak tolmácsává szegődött s világhirt szerzett, mint előadó művész. Példájukon fejlett, hozzájuk mérte felfogását a zeneművészetről. Első dalműve, *A cremonai hegedüs,* szerelemvallás az ő kedves hangszeréhez. Ez volt az első mű, amely magyar szinpadról világgá indult. *Lavotta szerelme* szintén a hegedü nagy hősét magasztalja. *A falu rossza* operája a magyar zene motivumait a nagy dalműbe emeli fel; ezzel és *Csárdajeleneteivel uttörője a magyar zene művészi kifejlődésének.* Nem zárkózott el *az ujabb zenei törekvések* elől sem; ujabb operáinak mindenike egy-egy lépés valamely uj irányban. Nagy szimfoniái a legmagasabbra törnek; egyik *Dantét,* másik *Petőfit* és az *Alföldet* fejezi ki. *1914*-ben, a fegyverek csörgése közben is szimfoniát irt; *megujult rajta szent Elmo csodája, aki fölött elállt a vihar és kiderült az ég, amikor prédikált.*

— Ma, a rádió korában, tudjuk, hogy a zene ugy áramlik a levegőben, mint egy éltető, meleg Golf-áram; ez a zengő áramlás vitte és viszi *Hubay* Jenő kincses hajóját, fennen röpködő lobogóval, melyre a tiszta művészet jelszava van felirva.

— E két alak (s itt *Voinovich* Géza a siremlék két alakjára mutatott), kiket a művész ideállitott, örökké zengi *a magyar dalt, magyar zenét — Hubay* dalát és *Hubay* zenéjét — s az énekes madarak idegyülnek tanulni...

— Az emlékezés és hála jele, melyet a *Hubay Jenő Társaság* ma e kőlapra letesz, *nem halotti koszoru, hanem örökzöld babér!*

Voinovich Géza ezután *Hubay* Jenő márványsiremlékére helyezte a Társaság babérkoszoruját.

MAGYAR SZINHÁZ: VOLPONE Ben *Jonson* több mint háromszáz éves késő reneszánsz komédiáját ujitotta fel a *Magyar Szinház Emőd* Tamás fordításában. A darabot, amelyet Stefan *Zweig* modernizált kissé, nem kell felfedezni, hisz Budapesten már játszotta a *Magyar Szinház* részben ugyanezekkel a szereplőkkel és a vérbő komédia, amely a pénz őrültjeit gunyolja ki, akkor is nagy sikert aratott. A darab most sem tévesztette el hatását, habár *Vaszary* János rendezése az amugy is kegyetlen humoru és a legszélsőbb utakon járó karikaturákat helyenként tulélesre fogta és néhány kétértelmü mondást oly vastagon hozott alá, amely *inkább ártott,* mint használt a komédiának, amelynek nincsen szüksége erősebb kiszólásokra, hogy hatást érjen el. Maga a pompásan szerkesztett darab beszél a legjobban magáért. Ben *Jonson,* a csavargó költő a maga életfilozófiáját is kitünően beleirta darabjába. A Mammon körül táncot járó alakok közül csak egyetlen egy érdemel szimpátiát, a pénzt szétszóró könnyelmü fráter, a márólholnapra élő örök vagabundus, akiben a költő egy kicsit maga-magát is megirta. *Csortos* Gyula egykori szerepét, a pénzéhes levanteit most *Törzs* Jenő játszotta el. Nehéz párhuzamot vonni a két alakitás között, hisz a magyar szinpad két nagy értéke egyaránt a maga egyéni karakterét vetette latba e szerepnél. *Csortos* Gyula alakitása annyiban volt szerencsésebb, hogy könnyedebbre, fölényesebbre, komédiázó kedvüre formálta a rókaképü levantei alakját, *Törzs* Jenő mély pszichológiáju kitünő alakitása helyenkint tultragikusra sikerült. Régi szerepében kitünő volt *Földényi* László, a kicsufolt és meggyalázott igazság tragikómikus megszemélyesitőjét megrenditően alakitotta. Külön öröm volt lemérni azt az óriási fejlődést, amelyet szerepének felfogásában nyolc esztendő óta megtett. *Turay* Ida is régi szerepét játszotta ugyanazokkal az apró maniros szavakkal és mozdulatokkal, mint nyolc évvel ezelőtt. *Szigeti* Jenő, a vén uzsorás alakjában ma is ugyanazt a hatást érte el, mint mikor ezzel a karakteralakitásával a budapesti szinpadokra beérkezett. *Bilicsi* Tivadar Mosca alakját vérbő humorral töltötte meg és oroszlánrésze van a felujitás sikerében. Csak kissé még könnyedebbé, lebegőbbé kellene válnia a darab egész felfogásával együtt, hogy hiánytalan teljességben kaphassa meg a diceséretet. Érdekes figurákat hoztak az uj szerepkörében a kitünő *Vaszary* Piroska és a darab stilusát legjobban eltaláló *Bánhidy* László, *Pataki* Miklós kissé könnyedebb lehetett volna. *Dávid* Mihály, *Pártos* Gusztáv, *Fehér* Tibor, *Doktor* János és *Haller* László szolgálták még az együttes sikerét. *Upor* Tibor diszletei gazdagok voltak.

Possonyi László.

HÁLÓ EBÉDLŐ KOMBINÁLT BUTOROK
Nagy választék, jó minőség, olcsó árak
BOG-MIL, VI., Vilmos császár-ut 43.

— **Lia Karina és Millos Aurél,** a kitünő táncművészek, külföldi sikereik után egy magyarországi turné keretében aratnak páratlan sikereket. Pécs, Sopron, Debrecen, Miskolc, Kecskemét és Szolnok után március végén és április elején ujonnan alakitott csoportjukkal a szegedi és pécsi nemzeti szinházban klasszikus műsorukat és a *Babatünder* cimű balettet fogják öt előadás keretében bemutatni.

A KONCERT RENDEZÉSEI:

Magyar szimfonikusok 18-án. Vez.: *Fricsay.*
Heimlich Lajos zongoraest 21.
Gertrud Herliczka vez. *Magyar Szimfonikusok* 23.
Bauer Lilla táncmatinéja 27-én.
KÁROLYI GYULA zongoraest 31-én.

*

Márkus-matiné márc. 20. Z. Közr.: **Dedinszky Izabella** orgona, **Ormos M.** ének.

— **Vizsgaelőadás.** Vizsgaelőadást tartott az Országos Magyar Szinművészeti Akadémia szombaton délután a Nemzeti Szinházban. *Hettyei* Aranka tanitványainak bemutatkozása Sophokles egyfelvonásosra leröviditett drámájában, az *Antigoneben* történt. A szereplők közül *Lontai* Margit kimagaslott nemcsak kiforrott drámai tudásával, de játékával és hangorgánumával is. Méltó társa volt Kreon szerepében *Bángyörgyi* Károly, mig *Szende* Bessy, *Sándor* Izabella, *Kántor* Lidia, *Gerő* Ilona, *Fogarasi* Mária és *Nagy* István állták meg kitünően helyüket. A leröviditett Antigonet *Hettyei* Aranka kitünő dramaturgiai érzékkel állitotta össze. A második vizsgadarab *Rostand:* A két Pierot-ja volt, amelyben *Zádor* Györgyi kitünően oldotta meg a reábizott feladatot. Tehetségesek *Pécsi* Ferenc és *Dienes* Ferenc is. Mindkét darab betanitását és rendezését *Hettyei* Aranka végezte, kinek irányitását erősen érezni lehetett a szininövendékek játékán.

— **Heifetz zenekari estje.** Ez az idegnélküli virtuóz a szenvtelenség tökéletes megtestesitője. Produkciója alatt valósággal megmerevedik, egyetlen arcizma meg nem rándul és egy áthatolhatatlan, kristálytiszta hidegség övezi, amely mögül minden birálat feletti *tökéletes technikai* precizitással szól remekbe készült régi mesterhegedüje. Öt hallgatva le kell mondanunk a beethoveni muzsika mélységes költői szépségeinek szivet-lelket átjáró bensőségeiről. Benne csakis a hegedülés utólérhetetlen virtuózát csodálhatjuk, de a művek költői értékeinek kivetitésével mindenkor adósa marad hallgatóságának. Balkéztechnikájának és vonóvezetésének csillogtatásában szinte egyedülálló, a Filharmóniai Társaság kitünő kisérő zenekarát a jeles külföldi *Breisach* Pál vezényelte, aki Mozart: *Don Juan* nyitányának stilusos dirigálásával vezette be a nagyszabásu hangversenyt, amelyen Heifetz, *Beethoven:* D-dur és *Vieuxtemps:* d-moll versenyműveit játszotta.

A SZÉPSÉG ÉS SZERELEM ISKOLÁJA!
POMPA ÉS KÁPRÁZAT!
EZ LESZ A VÁROS SZENZÁCIÓJA!
NŐK A TÜKÖR ELŐTT...
(RITMUS 1938)
Kedden jön: CITY és KAMARA

A 13 ÉVES LENGYEL ZONGORAMŰVÉSZNŐ BUDAPESTEN

Ruth Sleczynski a filharmonikusokkal hangversenyezik

Szombaton délelőtt érkezett *Párisból* a mátyásföldi repülőtérre Ruth *Sleczynski,* a lengyel származásu világhirü 13 éves amerikai zongoraművésznő, édesapja Joseph *Sleczynski* társaságában. Alkalmunk volt beszélgetni vele budapesti utjának céljáról. Elmondotta, hogy március 17-én a Zeneakadémián szerepel a *filharmónikusokkal.* Arra a kérdésre, hogy multjáról beszéljen, a következőket mondotta:

— 1925-ben születtem Sacramentoban, Kaliforniában. Édesapám, aki lengyel pianista, tanitott hároméves koromtól kezdve. *Négyéves voltam, amikor első hangversenyemet adtam Oaklandban, a Mills-kollégiumban,* ahol *Bach:* Kétszólamu invencióiból adtam elő néhányat nagy sikerrel.

Elmondotta ezután, hogy szenzációt keltő debütálását *Berlinben* folytatta *hatéves* korában, majd *hétéves* korában *Párisban* szerepelt, *nyolcéves* korában pedig *Newyorkban* szerepelt óriási sikerrel. A legkiválóbb amerikai lapok irták akkor a legjobb kritikákat szerepléséről. Az *Evening Journal* ezt irta róla: *Jött, játszott, — győzött!* Legutóbb, amikor a Metropolitan Operában adott koncertet a szimfónikusokkal, előadta *Beethoven:* c-moll concerto-ját, amelynek csillogó záróakkordjait maga komponálta. Oly nagy sikerrel szerepelt, hogy ötször hivta ki a közönség a pódiumra.

Bucsuzóul még elmondotta a kis zongoraművésznő, hogy a mult évben Amerikában *husz hangversenyt* adott és fellépésenkint 3000 dollárt kapott. Reméli, hogy pesti vendégszereplése is nagy sikerrel fog végződni.

Kulisszatitkok

— A fiatalon Párisba került magyar komponistának, Harsányinak, átütő sikere volt a Rékai András novellájából készült „Bábszinház" cimü ballet-szvit bemutatójával. A Le Journal páratlan szellemi kvalitásról és ötletességről ir beszámolójában. A mű Márkus Lászlónak, az Operaház igazgatójának a megbizására készült és a jövő évad első ujdonságai között szerepel az Operaház műsortervezetén.

— Fedák Sári nem érzi magát egészségesnek, ezért visszaküldte szerepét a Művész Szinháznak, amely most lemondott arról, hogy az „Ahol unatkoznak" próbáit folytassa. Most keresnek más darabot.

— Páger Antallal akartak elkészíteni egy eredeti magyar filmjátékot, de a kitünő szinész szinpadi elfoglaltsága miatt kénytelen volt lemondani a filmszereplésről. Lehetséges, hogy emiatt a filmet el sem készitik, illetőleg a felvételeket a nyárra halasztják.

— Wallace Beery, a hires amerikai filmsztár, a szabadságát az idén is Magyarországon tölti.

— Antonio Janigro, a fiatal és tehetséges olasz csellista hétfőn este hangversenyez Budapesten, nagy sikert aratott európai turnéja után.

— A miskolci Nemzeti Szinház március idusán előadást rendez, amelyre meghivták Ignátz Rózsit, a Nemzeti Szinház tagját, aki régi magyar balladákat ad elő, Hámory Imrét, az Operaház baritonistáját és Garamszeghy Sándort, a Nemzeti Szinház örökös tagját.

— Eredeti bemutatóra készül a pécsi Nemzeti Szinház, ahol kedden a „Kétszivü Bezerédj", Fábián Gyula drámája kerül bemutatásra.

— A Burgtheaterben a „Harang és kalapács" szereposztását most tették közzé. Anday Ernő szinjátékának főszereplői a bécsi bemutatón: Tőkés Anna szerepét Nora Gregor, a király szerepét Otto Tressler, a miniszterelnökét pedig Ewald Balser játssza.

— A jugoszláv sajtó nagy elismeréssel ir Matacsics Lovro, a zágrábi operaház főzeneigazgatójának pesti vendégszereplésére, amelyre most folynak az előkészületek. A zágrábi lapok külön megemlékeznek arról, hogy legjobb karmesterük pesti szereplése után Dohnányi Ernő vezényel Belgrádban.

— Befejezték „A levegő meghóditása" cimü nagy Korda-film felvételeit, amely a repülés fejlődésének történetét Ikarustól, Baconon, Leonardo da Vincin, Lilienthalon át a Wright, Bleriot repüléséig és Piccard sztratoszférakutatásáig drámai elevenséggel mutatja be.

— Károlyi György, a kiváló magyar pianista, németországi turnéja után kedden a finn filharmónikusokkal játszik a Lahti rádióállomás studiójában, majd március 31-én a pesti Vigadóban önálló zongorahangversenyt ad.

— Weixelgärtner Egon, a tehetséges fiatal zongoraművész március 18-án és 20-án hangversenyezik a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Első hangversenyén a Szimfonikus Zenekarral játszik.

SZINHÁZ

Különös szerelem

Bemutató az Andrássy Szinházban

Passeur Steve francia iró furcsa és nyugtalanitó szinmüvével nyitotta meg idei évadját az Andrássy-utról az izlésesen és gazdagon átalakitott Paulay Ede-utcai kamaraszinházba költözött *Andrássy-uti szinház.* A darab egy vénleány különös, s mondhatnók, patologikus mellékzöngékben sem szükölködő szerelme, már-már gyilkosságon keresztül a végső összeomlás, az öngyilkosságig.

A harminchatéves Elisabeth hosszu ideig gyászolta elesett vőlegényét, mignem a muló évek során, a vidéki magányban — édesapjával és annak vén dörmögő orvos barátjával él együtt a csendes házban — végzetes szerelem ébred benne az orvos fia, a fiatal Gilbert iránt. Gilbert azonban fényes pálya előtt áll, üzletember, nagy életet él Párisban s az apa — utalva a nagy korkülönbségre is — visszautasitja Elisabethet, aki jóformán megkéri a fiut, fölajánlkozik.

Azonban fordul a kocka, Gilbert teljesen letörve érkezik meg Párisból, üzleteket bonyolitott, beháló́zták, tönkrement s most a börtön vagy az öngyilkosság között kell választania, ha azonnal, még ma estig, ki nem fizet 400.000 frankot. Az imént megalázott Elisabeth most a szó szoros értelmében megveszi a fiut — férjül. Hozományából készpénzben és váltókban kifizeti a főhitelezőt s magához váltja Gilbertet. A gyenge, teljesen akarattalan fiu azonban mihelyt megjelenik régi barátnője, „a démon", ott akarja hagyni feleségét. Elisabeth most már minden nőiességét félredobva — vagy talán helyesebben éppen sokáig érlelődött és megalázott, eltaposott nőiességéért mintegy bosszut állva —, minden eszközzel meg akarja tartani férjét, hiszen az övé, kifizette, megvette és nem utolsósorban: szereti is.

Elisabeth, a „hűséges inas" segitségével, jóformán rabságba veti férjét. Elszedi a ruháját, megvonja tőle a cigarettát, ellenőrzés nélkül meg sem mozdulhat s hogy valami elfoglaltsága legyen, vesz neki egy fürészgyárat — de Gedeon, az inas, kiséri oda és vissza, reggel és este töltött fegyverrel, fölvont ravasszal —, kinozza nappal és éjjel s jóformán revolverrel kényszeriti, hogy tegye a feleségévé. Mig végül is a harmadik felvonásban ismét fölbukkan a démon, aki — időközben férjhezment és természetesen pont a főhitelezőhöz —, megszerezte a váltókat s visszaadja azokat Gilbertnek. Most már szabad az ut. A férfi elmegy és Elisabeth — a szerelmet nem lehet pénzért megvenni — öngyilkos lesz.

•

Ez volna hát a különös szerelem, amely, érzésem szerint, egy jó iró különös tévedése. A vénleány végsőkig lefojtott és most fékevesztett — de tébolyitó rendszerben fékevesztett —, gátat nem ismerő szerelme mindenesetre ugynevezett nagy téma s Elisabeth nagyon forró és nagyon élő alak. De amit köréje épitett, az zavaros és — őszintén szólva — sokszor értelmetlen „csinálmány". Talán regényalak ez a nő... de szinpadra állitva, minden csetlik-botlik, zörög körülötte.

Mindjárt érthetetlen az egész üzleti ügy a fiu körül, teljesen tisztázatlan *Brodard,* a hitelező alakja, nem értjük ezt a bonyodalmas üzletet s ha az első felvonásban el is siklunk fölötte, de gondolkodóba ejt, mikor a harmadik felvonásban visszatér és fontossá válik a négyszázezer frankos motivum. Fontos, mert hiszen ezen keresztül került a nő hatalmába. De hogyan? Nem derül ki. S még ha kiderülne, akkor is mondvacsinált dolog volna. És például, hogy lehet valakit napról-napra kilométereken keresztül a fűrésztelepre kergetni, töltött fegyverrel és visszakisérni? Hiszen megszökhetik, ha nagyon akar, fellármázhatja a csendőrséget satöbbi. Ha egyébként minden rendben volna, ugy ez a kérdés rosszindulatu szőrszálhasogatás. Ha a darabnak meg volna a sodra, feszültsége, amely magával ragad és nem enged gondolkodni az apró-cseprő zökkenőkön. De éppen ez az, hogy a darabnak nincsen ilyen vivőereje s a szereplők minden jövés-menése mögött van valami paródiaként ható gyámoltalanság. Ha a szerzőnek a cselekmény bonyolitásához szüksége van a szinpadon egy figurára, akkor valakivel azt mondatja: *im, itt jön Elisabeth!* vagy *jöjjön, jöjjön kedves Gilbert, éppen jókor!* Elisabeth vagy Gilbert erre bejön és elmondja, amit rábiztak. Ha pedig a szerzőnek már utjában van valaki a szinpadon, az eltüntetéshez ott van a háttérben egy kertdiszlet s valaki azt mondja: „kedves doktor bácsi, most sétáljon egy kicsit a kertben". S doktor bácsi kimegy a kertbe sétálni. Amig visszahivják. Ezek a jövés-menések nagyon indokolatlanok és kizökkentik a nézőt.

Van azután a darabnak egy alapvető hibája, valami *kellemetlen kettősség.* Az egyik pillanatban sulyos dráma — amelyen belül nagyzoló és hamis hangok terjengenek: *apám életére esküszöm, hogy élve nem léped át házam küszöbét! Mélyen megvetlek* stb. — s a másik pillanatban meglibben valami vigjátéki levegő, mely néha a bohózatig ereszkedik. Viszont tragédiává szélesedik ismét, mikor Elisabeth elbukik. Ő itt az egyetlen becsületes ember — tutyi-mutyi apja belemegy a férjvásárlásba; Gilbert eladja magát; papája, a doktor bácsi, a vén szemforgató, elősegiti az üzletet; Gedeon, a börtöntöltelék inas, vállalja, hogy ha kell, lelövi Gilbertet s a többiek: a könyörtelen üzletember, a szemtelen kokott és végül két légüres térben mozgó, a darabban teljesen felesleges alak: *Dorothée,* aki szégyenbecsett egy hajópincértől és kedves mamája, aki alkuszik a leánya vőlegényére. Aljas gazemberek, immorálisak és amorálisak valamenynyien, csak Elisabeth tiszta, akinek azonban szerelmétől elvakultan bukni kell. Bukása azonban — elveszik tőle féltveőrzött revolverét, mire tartalékrevolvert szed elő, bucsulevelet ir, azt hangosan felolvassa a közönségnek — bukása rikitóan olcsó ponyvában sülyed el.

•

A fordító, *Bálint* György, komolysága kétségtelenül hitelessé teszik, hogy mindezt a szerző igy is irta meg. A darabnak ilyen dráma- és vigjátékközötti hányódása azonban olyan utvesztő, amelyben eltéved a rendező — a kitünő *Bródy* Pál — és mit sem segithet. A darab ilyen kettős vágányon maradt s a néző igy sem egyik, sem másik hangot nem élheti végig — nincs ideje hozzá — sem a drámához, sem a vigjátékhoz nem tudja teljesen odaadni magát.

•

Ezt a zavart még fokozza az elhibázott szereposztás. *Makay* Margit az egyetlen, aki kivételes színészi képességeivel végig tudja vezetni ezt az alakot, akit megformált; végigvezeti egységesen és tisztán s felemelt szegény Elisabethet olyan magasságokig, mint például a második felvonásnak az a jelenete, mikor a fiatalember szemébevágja, hogy utálja még a közellétét is. Ahogy szavak nélkül és szinte mozdulatok nélkül tud szenvedni és ebben a szenvedésben megkeményedni!... De van egy leküzdhetetlen hibája: nem öreg és nem csunya. Kivánatos. Lehetetlen elhinni, hogy olyan borzasztó ezt az Elisabethet megcsókolni. A tenyerestalpas Gilbert, a melák szépfiu, ez az ideoda dobált báb természetesen ellenszenvesebb, mint ő s inkább azon csodálkozunk, hogy ez a férfi kell neki. Egy ilyen remek nőnek! *Hajmássy* Miklós játssza Gilbertet, láthatóan igyekezettel s néhol jól is. Jó Gedeon — a mindenre képes, hűséges inas, egyébként együgyü szerepében — *Fehér* Gyula, jelentéktelen *Bilicsi* Tivadar, mint Brodard az üzletember. A cselekmények háttal állanak és feleslegesek *Cadiené* és leánya *Dorothée* — *Zala* Karola és *Bársony* Erzsi. *Sennyey* Verának már többször volt alkalma megmutatni, hogy jó színésznő, de azt lehetetlen elhinni neki, hogy démon. S végül a két öreg: *Fontanelle* bácsi — Elisabeth apja — és *Courtefigue* dr. — a fiu apja — *Doktor* János és *Szigethy* Jenő. Ők sürögnek-forognak legtöbbet a szinpadon, közderültséget keltve a legdrámaibb pillanatokban, amint felbukkannak kabaré maszkjukban és megszólalnak kabaréhangjukon. Jórészt miattuk nevet a közönség ott, ahol lélegzetvisszafojtva kellene lesni a szót. Ha mulatságosak volnának, az is baj volna, de nevetségesek.

Upor Tibor diszletei szépek, mint mindig.

Török Sándor

---

* **Diszelőadás az Operában.** Kétszeres alkalomból tartott diszelőadást az Operaház szombaton este, a nemzetközi fürdőügyi kongresszus és a 100 éves fennállását ünneplő Budapesti Orvos Egyesület tiszteletére. *Weiner* Leó bübájos *Csongor és Tündéje, Siklós* Albert feszült légkörü pantomimje, *A tükör* és *Hubay* hangulatos *Csárdajelenete* voltak müsoron, zárószám gyanánt a Rákóczy-indulóval. Az egész nézőteret betöltő ünneplő közönség lelkes tapsaival köszöntötte a szép estét. *A tükör*-t a kitünő *Fleischer* Antal vezényelte, ezuttal először.

* **A Nemzeti Szinház müsorjelentése.** Október 10., vasárnap délelőtt: A proletárok (½11 munkáselőadás), vasárnap délután: A proletárok, vasárnap este: Jézusfaragó ember, hétfő: Jézusfaragó ember (E. bérlet), kedd: A proletárok (N. bérlet), szerda: Jézusfaragó ember (C. bérlet), csütörtök: Jézusfaragó ember, péntek: A peleskei nótárius, szombat délután: A peleskei nótárius (ifjusági előadás), szombat este: Jézusfaragó ember, vasárnap délután: Bizánc, vasárnap este: Jézusfaragó ember, hétfő: A proletárok (F. bérlet), kedd: Jézusfaragó ember.

* **A légvédelmi gyakorlat napján korábban kezdődnek a szinházi előadások.** Mint ismeretes, szerdán, 13-án éjjel fél 11 órakor légvédelmi gyakorlatot tartanak *Budapesten.* A gyakorlat ideje alatt az utcai lámpák legnagyobb része kialszik és félórán át teljes sötétség borul a városra. Ezért a *Szingazgatók Szövetsége* elhatározta, hogy a *magánszinházakban* szerdán az előadásokat fél 8 órakor kezdik. Az *Operaházban* 7 órakor kezdődik a *Hunyadi László* előadása. A *Terézkörути Szinpadon* 9 órakor, a gyakorlat megkezdése előtt kezdik az előadást és 12 órakor fejezik be, amikor a légvédelmi gyakorlat már véget ért.

Az Ön gyermeke a legszebb
és legjobb kötöttárut viseli, ha
Kérje mindenütt KAS-DOR márkát vásárol

* **Operaházi előadások.** Vasárnap, október 10-én, ünnepi előadás lesz a cs. és kir. haditengerészet magyar hősi halottai emlékműveinek fölavatása alkalmából: *Pillangókisasszony* I. felvonás, *Magyar ábrándok,* két kép. Jegyek nem válthatók (bsz.). Hétfőn *Tibbett* Lawrence, a newyorki Metropolitan opera, *Godin* Imre, a bécsi Staatsoper művészének és *Gyurkovits* Mária fellépésével *Rigoletto* (bsz.). Kedden *Tristan és Isolda* (A. 6½). Szerdán *Jaakson* Aleksander észt közoktatásügyi miniszter tiszteletére *Hunyadi László* (bsz. 7½). Csütörtökön a *Magyar Operabarátok Egyesületének* ünnepi estje: *Boccanegra* Simone (bsz.). Pénteken *A bűvös vadász* (C.). Szombaton *Május királynője.* Helena — *Tamási* Ilona, először. *Pierrette fátyola. Karnevál* (D.). Vasárnap, október 17-én délután 3 órakor *Bánk bán.* Munkáselőadás, jegyek nem válthatók. Este *Sybill* (bsz.) Hétfőn, október 18-án, nincs előadás. Kedden, október 19-én *A kékszakállu herceg vára, A háromszögletü kalap, Játékdoboz* (A.). Szerdán, október 20-án, *Bajazzok, Parasztbecsület.* Népmüvelési előadás, jegyek nem válthatók (bsz.).

* **Chamberlain miniszterelnök főszerepet játszik Korda Sándor politikai filmjén.** *Londonból* jelentik: *Chamberlain* Neville miniszterelnök megjelent *Korda* Sándor denhami filmmütermében, hogy eljátsza a konzervativ párt hivatalos propaganda-filmjének főszerepét Korda személyes rendezésében. A 11 percig tartó film kezdőjelenete *Chamberlain* Joenak, a miniszterelnök híres atyjának birminghami szobrát ábrázolja. Ezt egy harmincéves hiradó film felujitása követi, amelyet annakidején az idősebb Chamberlain southamptoni „diadalutjáról" vettek fel. A következő képsorozat *Chamberlaint* mint szenvedélyes halászt, majd a parlamentbe induló miniszterelnököt mutatja be s végül Chamberlain dolgozószobájában, irásztalától felállva ötperces beszédben ismerteti a konzervativ párt eszméit, ugymint: nemzetközi biztonság, béke és jólét és a világkereskedelemnek, mint a nemzeteket összefüző legerősebb kapcsolatnak fellendítése. *Korda* a felvétel után kijelentette, hogy a beszéd felvétele *bármily filmcsillaggal is négyórai munkát adott volna,* de *Chamberlain* alig félóra alatt készült el vele.

* **Fischer Annie,** a világhirü zongoramüvésznő a nagyobb vidéki városokba ezidén is ellátogat és az első állomás Pécs lesz, ahol október 20-án tartja hangversenyét.

LÁZ
LAKATOS LÁSZLÓ
uj darabját Bárdos Artur
rendezésében szombaton,
október 16-án mutatja be a
MŰVÉSZ SZINHÁZ
Főszereplők:
GÓTH, VIZVÁRI MARISKA,
SIMONYI MÁRIA, NAGY
GYÖRGY, SZENDE MÁRIA,
TORONYI, TARNÓCZAY
ANNA, SZEPES LIA
Jegyrendelés: 111—044.

* **Angyal.** Szombaton délután mutatták be a sajtónak *Dietrich* Marlene uj filmjét. *Lengyel* Menyhért irta és *Eveline* cimen a budapesti Vigszinház is bemutatta annakidején. Most megtörtént az, hogy a film jobb mint darab korában volt. Finomabb és érdekesebb, kevésbé valószerütlen emberibb, érthetőbb momentumokra támaszkodik. Az asszony, aki szerelmes az urába, akit elhanyagolnak, akinek a legfőbb vetélytársa az ura munkája — örökké aktuális téma. És *Dietrich* Marlene ezen a ponton fogta meg a figurát, hallatlanul szimpatikussá tette az asszonyt, aki a házasságában örökké egyedül vergődik. Megszédül — egy másik férfinak az érzései sodorják az örvény szélére. De csak éppen odáig... És itt tér el lényegében a darab a filmtől. A legfinomabb talán az, ahogyan az asszony a férje és az udvarlója között vergődik és az ember mindvégig érzi, hogy *a nagy szerelem itt nem a lángoló szeladon, hanem a férj...* Dietrich Marlene, ha lehet még finomabb és még jobb, mint valaha csak volt. Ez a nagyszerü és izgatóan érdekes színésznő a mimikának lehelletfinom árnyalataival dolgozik, egy szemrebbenése, ahogyan a karját felemeli, a vállát felhuzza, többet mond a pót-Marlenek és egyéb démonkák vonaglásainál. Két kongeniális színész játszik vele, *Marschall* Herbert és *Douglas* Melvyn. Mind a kettő kifejezésben, játékban méltó társai Marlenenak, különösen Marschallnak vannak egészen különös és ritka jó momentumai. Egy remek színészről kell még megemlékezni, aki az inast játssza: *Horton* Everett Edward. A filmet *Lubitsch* Ernő rendezte — uj stilust, uj tempót hozott Lubitsch az *Angyallal.* Ahogy az inasok a világpolitikát letárgyalják, ahogyan a magas diplomácia konyhájában forr, fő és buzog minden, ahogyan egy lámpával és egy hamutartóval egy egész éjszaka történetét elmeséli — kitünő! *(I. M.)*

* **Lakner bácsi operaelőadása.** Szombaton délután tizenkétperces vidám kis operát játszottak *Lakner* bácsi gyerekszinészei. *Három a csöpp leány* cimmel. A *Három a kisleány* mulatságos gyerekparódiáját. Nagy tetszést aratott a felnőtt és kiskoru nézők előtt. Tschöll mamát a nyelves szilvásgombóc, gömbölyü *Polgár* Zsuzsi énekelte felnőtthöz méltó koloraturával, Tschöll papát pedig *Kishegyi* Árpád. A három szerelmes kisleányt *Ilniczky* Ildikó, *Mezey* Ági, *Gábor* Emmi lejtették, az egyik hölgy hat, a másik hét, a harmadik nyolcéves. Az egész opera elragadó volt, a csiripelő, cincogó, hancurozó, angyali kis pockokkal. Volt még egy babakorzó is tizenkét gyerekkel és rengeteget nevettek a *Mi férfiak* cimü számon, amelyet tizenegy frakkos csöpp fiu adott elő, ahol a legkisebb négyéves volt. *Lakner* bácsi és kis inasa rengeteg tapsot kaptak.

* **A Temple Shirley** betegségével kapcsolatban elterjedt hirekkel szemben a pesti Foxfilm most kapott értesitést Hollywoodból. A sürgönyben megcáfolják azt, hogy a kis Shirley influenzát kapott, söt megcáfolják azt is, hogy egyáltalán beteg lenne. Az egész pletyka oka egy kis hűlés volt, amelyet az első számu amerikai kedvenc két nap alatt el is felejtett. Az sem igaz, hogy a felvételeket emiatt félbe kellett szakitani, mert legujabb szerepét, amelyet McLaglen Victorral együtt Kipling Rudyard regényének filmváltozatában, az *India lángokban* cimü nagy kiállitásos filmben játszott, már befejezte és most a harmadik elemi magánvizsgájára készül a kis sztár.

* **Kipling Rudyard, a legnépszerübb filmiró.** Az angoloknak az ujabb korban kevés irójuk ért el igazi népszerüséget. Az angol irodalmi élet távolról sem foglalja el a világ kulturájában azt az előkelő helyet, amely az angolokat egyébként megilletné. A legnépszerübb és a leghiresebb az angol irók között kétségtelenül Kipling Rudyard, akinek gazdag munkásságából már a mozi is sokat meritett. A Metro most filmre vitte Kipling Rudyard legizgalmasabb regényeinek egyikét *Tengeri titánok* cimmel. A regény meséje akörül forog, mennyi küzdelemmel, harccal és életveszedelemmel dacolnak a tengerjáró halászok. A film főszerepeit *Tray* Spencer, *Barrymore* Lionel, *Bartholome* Freddie és *Rooney* Mickey játsszák.

* **Ma, vasárnap délután 4 órakor lesz a Feld gyermekszinház disz megnyitóelőadása a Zeneakadémián.** Szinre kerül Grimm egyik legszebb meséje, *Rátartós királyleány* és *Rigócsőrü királyfi* ének- és táncokkal, ragyogó előadásban, pompás kiállitással. Jegyek a Zeneakadémián.

Saját halálát jelentette be egy sikkasztó debreceni portás

Debrecenből jelentik: Párját ritkító szélhámosság történt Debrecenben. *Balog* Béla, az itteni sebészeti klinika egyik portása, hónapokon át elsikkasztotta a tanárok és egyes klinikai tisztviselők cimére érkezett pénzküldeményeket. Mikor leleplezték, megszökött, azonban megelőzőleg ahhoz a furfangos trükkhöz folyamodott, hogy halottnak jelentette magát az anyakönyvi hivatalban. A klinikának e célra szolgáló bejelentő ivén minden adatot gondosan kitöltött, beirta nevét, életkorát, a halál napjául 1937 szeptember 23-át jelölte meg, okául pedig szivbénulást és gennyes vakbélgyulladást. A szabályszerüen kiállitott bejelentő ivet, amelyre ráhamisitotta *Schmidt* dr. egyetemi magántanár nevét, a sikkasztó személyesen vitte el az anyakönyvi hivatalba. A rendőrség természetesen nem hitte el halálát és országosan körözte. Most érkezett a budapesti rendőrség értesitése Debrecenbe, hogy a sikkasztó klinikai portást elfogták.

— **Október huszonnyolcadikáig kell a kerékpárokat bejelenteni a rendőrségen.** *Éliássy* Sándor dr. rendőrfőkapitány falragaszokon hivta fel a kerékpártulajdonosokat kerékpárjaik bejelentésére. A belügyminiszter rendelete alapján emberi erővel hajtott kerékpárokat és kerékpárnak tekinthető járóművet (segédmotoros kerékpárokat, tricikliket, stb.) üzemben tartói a rendőrhatóságoknál *bejelenteni kötelesek.* A bejelentési határidő 1937 október 28. A bejelentésre szolgáló lapokat a rendőrőrszobákon október 11-től kezdve dijtalanul lehet beszerezni. A kerékpár üzembentartója a bejelentőlap másodpéldányát *köteles állandóan magánál tartani* és a rendőr felszólitására felmutatni. A kölcsönadott gépeknél a bejelentőlapot is át kell adni. A rendelet ellen vétőket 200 pengőig terjedő pénzbüntetéssel büntetik.

A megnagyobbitott és átalakitott
Grinzing SÖRÖZŐ-ÉTTEREM
az uriközönség vacsorázóhelye. Bécsi hangulat. Pelikan-schrammel, Leimetter énekszámaival.
Károly-körut 3/a sz. Tel.: 137-257

A RENDŐRSÉG HIREI

Hármas szerencsétlenséget okozott egy motorkerékpár

Szombaton délben a Damjanich-utcában, a 34. számu ház előtt, egy motorkerékpáron haladó határőr, *Mrazik* János, elütötte *Görög* Mária 17 éves tanulót. A fiatal leánynak a lábát törte el a motorkerékpár. A határőr is lezuhant gépéről és sulyosan megsérült. A gazdátlan motorkerékpár ezután felrohant a járdára és ott *elütötte Kurzer* Lajost, aki *agyrázkódást szenvedett.* A furcsa karambol három sérültjét kórházba vitték.

Akinek a vérnyomása magas és szivmüködése rendetlen, ugy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyü székelést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes **Ferenc József** keserüvizet iszik. Kérdezze meg orvosát.

— **Világitási költségeink terén** az áramfogyasztás sokkal nagyobb szerepet játszik, mint izzólámpák vételára, mely csak körülbelül hét százalékát teszi ki a világitási költségeknek. Nagy szó tehát, ha olyan lámpa áll a modern ember rendelkezésére, mely jobb fénye mellett annyira gazdaságos áramfogyasztásu, hogy megtakaritásából egy-két további lámpa is kitelik. Az igazán takarékos ember ilyen gazdasgos Tungsram Duplaspirállámpát vásárol.

Minden este lefekvés előtt
Mouson arcápolókrém nélkülözhetetlen
hogy arcbőre állandóan üde és fiatalos maradjon. Kérje: **drogéria-** és **illatszer**-szaküzletekben.

— **Az amerikai rádiógyárak** éveken át elsőnek hozták ki a világpiacra a rádiótehnika ujitásait. Jellemző a magyar rádióipar óriási fejlődésére, hogy ma már lépést tudnak tartani az amerikaiakkal és igy például az idén velük egyidőben alkalmazta az u. n. „automatic-tuning"-et. Ezzel az automatikus állomásbehangolóval van felszerelve az Orion 99-es tipusu nagy luxus szuper rádió, mely minden vonatkozásban csucsteljesitményt nyujt. A rádiózásban kétségkivül a rövidhullámoké a jövő. Az Orion-rádiók rövidhullám terén egészen különleges kiképzésüek és a 99-es Orion-készülék automatikus állomásbehangolója éppen a rövidhullámu vételnél bir fontossággal, amennyiben rendkivül megkönnyiti az állomások beállitását. Elegendő ugyanis, ha a skálán lévő tolókát a kivánt állomás közelébe csusztatjuk, a továbbiakat már a készülék önmaga automatikusan elvégzi. Részletes felvilágositással és bemutatással készséggel szolgál minden Orion-rádiókereskedő.

ETERNA
Vilagmárka!
Ha Ön egy abszolut megbizható preciziós órát akar — ugy kérje ezen 1856 óta ismert márkát

— **A nyugatmagyarországi hősi halottak emlékünnepe Magyaróvárott.** *Győrből* jelentik: Győr, Moson és Pozsony egyesitett vármegyék törvényhatósági bizottságának tagjai a nyugatmagyarországi részek elcsatolásának évfordulója alkalmából november 7-én délelőtt 11 órakor Magyaróvárott gyászistentiszteleten vesznek részt és a magyaróvári temetőben megkoszoruzzák a nyugati végeken hősi halált halt felkelők közös sirját.

— **A szófiai román követ autója gázolt a püspökladányi országuton.** Jelentette a *Magyarság,* hogy a püspökladányi országuton egy bolgár rendszámu autó elgázolta *Rábai* Károly molnársegédet. Megállapitották, hogy az autóban *Grucsekha* Radomir szófiai román követ és meghatalmazott miniszter felesége utazott. A követ felesége a vizsgálat befejezéséig Debrecenben marad. Az ügyészségen kijelentette, hogy kártéritést fizet az elgázolt ember családjának. A vizsgálat egyébként megállapitotta, hogy az autó sofőrjét nem terheli gondatlanság, mert a kerékpáron haladó molnársegéd a sikos uton beleszaladt az autóba.

— **Kivégeztek Mordovóban hat magasrangu szovjettisztviselőt.** *Moszkvából* jelentik: Moszkva közelében, *Mordovóban* kivégeztek hat magasrangu szovjettisztviselőt, valamennyit mezőgazdasági géprombolással vádolták.

— **Áruházi sztrájk Párisban.** *Párisból* jelentik: Párisban az összes nagy áruházak alkalmazottai sztrájkba léptek. Az alkalmazottak drágasági pótlékot követelnek.

— **Toscanini vezényel...** de minden hiába, élvezhetetlen a muzsika. Főleg, ha rövidhullámu vétel közben a fading minduntalan elhallgattatja, vagy eltorzitja a legszebb zenét. A Standard idei készülékein, amelyeket aranysorozatnak nevez, a fading egy uj berendezés segitségével a lehetőség legkisebb határáig ki van küszöbölve. Zavartalanná válik a vétel Standard rádióval. Az Aranysorozat nyolc különböző rádiótipusa közül mindenki megtalálja a neki legjobban megfelelőt. A Standard Aranysorozat készülékei nem egy évadra készülnek, hanem, mint az arany, maradandó értékük.

A TÖRVÉNYSZÉK HIREI

Háromévi fegyházra itélték a városligeti rablótámadót

A büntetőtörvényszék *Héthelyi*-tanácsa szombaton tartott tárgyalást *Schreiner* Géza munkás bünügyében, aki ellen kétrendbeli rablás és egyrendbeli hatósági közeg elleni erőszak büntette miatt emelt vádat az ügyészség. Schreiner — a vádirat szerint — julius 24-én a Városligetben kirabolt két járókelőt s amikor az elősiető rendőrök elfogták, kést rántott ellenük. A törvényszék a bizonyitó eljárás lefolytatása után *bünösnek* mondta ki a vád értelmében és ezért *háromévi fegyházra* itélte. Az itélet nem jogerős.

A pestvidéki törvényszék teljes ülése

A pestvidéki törvényszék szombaton teljes ülést tartott, amelyen *Mendelényi* László dr., a törvényszék elnöke meleg szavakkal méltatta a nyugalomba vonult *Székely* Lajos törvényszéki tanácselnöknek az igazságügyi szolgálatban eltöltött negyvenhárom esztendős munkássága alatt szerzett érdemeit. Székely tanácselnök tizenhét éven keresztül volt a pestvidéki törvényszék birája. Ezután az ujonnan kinevezett *Sebestyén* István dr. és *Nagy* Miklós dr. kispesti járásbirák, *Melles* Ernő dr. budafoki járásbiró, majd pedig *Fábián* Károly dr. pestvidéki ügyész tették le hivatali esküjüket. A teljes ülés a folyó ügyek tárgyalásával ért véget.

Gyujtogatásért és biztositási csalás kisérletéért — háromévi fegyház

Krayzell Miklós dr. tanácselnök vezetésével szombaton tárgyalta a büntetőtörvényszék *Kaposi* István szücs és szőrmekereskedő bünpörét, aki ellen gyujtogatás büntette és csalás büntettének kisérlete cimén emelt vádat az ügyészség. A vádirat szerint fölgyujtotta a saját üzletét, hogy a 10.000 pengős biztositási dijhoz hozzájusson. A törvényszék a bizonyitóeljárás lefolytatása után *bünösnek* mondta ki a vád értelmében és az enyhitő szakasz alkalmazásával *háromévi fegyházra* itélte s egyuttal az ügyész inditványára azonnal letartóztatta. Az itélet nem jogerős.

gyermekkocsi vásárlásával. — Jó kocsi vásárlásához idő kell. Kérjen dijmentes árjegyzéket.
MARS GYERMEKKOCSI-GYÁR
Budapest, VI, Andrássy-ut 36. (Párisival szemben)
Gyár: IX., Liliom-utca 8.

— **A joghallgatók segitőegyesületének jubileumi pályázata.** A Joghallgatók Segitő és Tudományos Egyesülete 75 éves jubileuma alkalmából pályázatot hirdet a következő pályatételekre: 1. A kötött birtokok története, célja és következményei. 2. A koronázás és annak alkotmányjogi jelentősége Magyarországon és más királyságokban. 3. Budapest székesfőváros szervezete és jogállása, figyelemmel a főbb európai nagyvárosokra. Pályázhat minden, a Pázmány-egyetem jog- és államtudományi karára beiratkozott, illetve iktatás hatálya alatt álló hallgató és szigorló, aki a Joghallgatók Segitő- és Tudományos Egyesületének tagja. Beadási határidő 1938 március 31.

Hüvösödő idő, rövidülő napok a **110** pengős **öltöny** és a **120** pengős **átmeneti kabát** igazi ideje
BLUM ÉS TESTVÉRE angol uriszabók IV., Váci-utca 31—33.

— **Fenyves Dezső mondja:** Szombaton nyitottuk meg áruházunkkal szemben a Kálvin-téren ujonnan épült hét gyönyörü kirakatunkat. Örömmel látom hogy mily gyönyörü képet sikerült uj épitkezésünkkel teremteni. Az uj kirakatsor főleg női ruha és téli kabát ujdonságok bemutatására szolgál. Finom, valódi belvárosi izléssel összeválogatott darabok a megszokott jutányos Fenyves-árakon, például: női divat szövetruha, csinos fazonban, minden szinben 14.80, női szövetruha divatos fazonokban 17.80, átmenti kabát 19.50-től, telikabát, dusan szőrmézve 29.50-től, sportkosztümök 29.

— **Az osztálysorsjáték főárusitói kérik,** hogy akik a postán küldött sorsjegyek árát még nem egyenlitették ki, sziveskedjenek a megfelelő összeget azonnal megfizetni, mert a nyereményigény és minden más jog csak ugy biztositható, ha a sorsjegyek ára a hivatalosan megállapitott 30 fillér költségáltalánnyal együtt a huzás előtt kiegyenlitetett. Ha azonban bármely oknál fogva a sorsjegyeket nem akarják megtartani, küldjék azonnal vissza az illetékes helyre, mert a főárusitóknak kárt okoznak, ha azokat postafordultával nem kapják vissza. A huzások már október 16-án kezdődnek.

Modern függöny és anyag...

70 cmtr széles szines függönykelme 1 mtr	P	—.48
duplaszéles grenadin 1 mtr	P	—.96
150 cmtr széles mintás paplanvédőanyag 1 mtr	P	1.86
150 cmtr szé es fehér és ecrü svájci grenadin 1 mtr	P	2.28
70 cmtr széles montirozó müselyem lámé 1 mtr	P	2.30
180 cmtr széles csipkeszövet 1 mtr	P	2.70
300 cmtr széles jóminőségü tüll 1 mtr	P	3.75
300 cmtr széles csipkeszövet 1 mtr	P	3.60
100/100 cmtr-es filet terítő	P	3.95
125/125 cmtr-es diszes, összeállitott csipkeszövetteritő szines himzés	P	7.—
210 cmtr széles 250 cmtr hosszu vastagszálu gitterfüggöny, alul 10 cmtr-es müselyem rojttal	P	11.90
dupla ágyterítő csipkeszövetből tüll fodorral szines himzéssel	P	13 50

LIPÓTVÁROSI FONAL R.-T., SZENT ISTVÁN KÖRUT **25.**

Takarékos családok
őszi bevásárlásaikat olcsón eszközölhetik
Klein Antal
szövet-, selyem-, bársony-, vászon-, fehérnemü-, kelengye-, kötöttáru-, pongyola-, flanel- és nőikonfekció-üzletében
Király-utca 49. (A Terézvárosi templomnál)

— **Kiraboltak egy szegedi paprikamalmot.** *Szegedről* jelentik: A *Kertész-féle paprikamalomban* még a mult nyáron betörők jártak, akik több métermázsa őrölt paprikát vittek el. Szombatra virradóra ismét *kirabolták a malom raktárát.* Ezer pengőnél nagyobb értékü őrölt árut vittek el. A nyomozás megállapitotta, hogy a betörők *kocsival jelentek* meg a malom előtt és a rablott holmit vidékre szállitották.

Tisztaselyem nyakkendő

P **1.90**
Gutmann sarok Rákóczi-ut 12

— **Két deci rum a halálát okozta.** *Szegedről* jelentik: *Kiss* József 50 éves jánoshalmi magántisztviselő szombaton reggel betért az egyik szegedi vendéglőbe, ahol két deciliter rumot rendelt. Az italt megitta, majd pár perc mulva rosszul lett és meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A vizsgálat folyik.

Magaslati otthont és minden kényelmet megtalál **olcsó pausáláron** a **SVÁBHEGYI MÁTYÁS KIRÁLY ÜDÜLŐ-ben**
Terraszos szobák. Nagy park. Autógarázs. Elsőrangu ellátás. Diéta. **WEEK-END.**
Mátyás király-ut 7. Telefon 165-361, 165-362

TALÁLKOZÓ

A volt cs. és kir. utász, árkász, vasutas, távirász, közetfuró, aknavető, valamint *a volt honvéd hiradó és egyéb müszaki alakulatok bajtársai* minden hó második szerdáján, most október 13-án az Alkotmány-étteremben, Budapest, Vilmos császár-ut 68. alatt tartják bajtársi összejövetelüket.

A csurgói református Csokonai-reálgimnázium diákszövetsége október 12-én, kedden este 8 órakor tartja havi összejövetelét, V., József-tér 1., Treuber-vendéglőben Legközelebbi összejövetelek: november 9., december 14., 1938 január 11. Felvilágositással szolgál *Arany* Bálint mérnök (XIV., Abonyi-utca 13.).

Influenza elleni védekezés:
Chininett
Magas hatásfoku Iztelen Chinin.
30 napra való adag P 2.—
Csak gyógyszertárakban kapható!

— **Ha az arcszine fakó, szürkéssárga és tekintete bágyadt, ha hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kinozzák,** olyankor tanácsos néhány napon át reggel felkeléskor egy-egy pohár természetes *„Ferenc József"* keserüvizet innia. Kérdezze meg orvosát.

x **Kell, hogy önt is érje szerencse,** ha osztálysorsjegyet rendel *Gárdonyi* bankháznál. Teréz-körut 41. Tel.: 127-091. Sürgönycim: *Jobbsors.*

x **Nem kell alkudnia.** Legolcsóbb szabott árak a butorra irva. Nagy Zsigmondnál, VI., Lázár-utca 3., a legnagyobb választékban.

x **Mire jó a „Korelle-Reflex" fényképezőgép?** Páratlanul univerzális ez a nagy fényerejü kis gép: egyformán alkalmas müvészi, sport, riport és tudományos felvételekre vagy reprodukciós célokra. Kérje uj fotoárjegyzékünket, hitel- és cserefeltételeinkkel. Chmura, IV., Ferencieknek tere 2. (Vidéken Pécsett és Győrött).

x **Fütési gondjától megszabadul, ha vesz egy jó Héber-kályhát.** Fatüzelésben mindmáig utolérhetetlennek bizonyult a Zephir-kályha, hazai szenekre pedig a 2 aknás Rekord a legideálisabb folytonégő. Árlapot ingyen küld: Héber kályha- és tüzhelygyára, Vilmos császár-ut 39. Telefon: 124-610.

x **Kötöttáru a legpraktikusabb ruházati cikkek egyike.** A divat árnyalati ujabban egyre nagyobb lehetőséget nyujtanak kötöttáru viselésére. A Heilig harisnyaházba megérkeztek a legujabb kötöttáru modelek, amelyek izléses kivitelben bőséges választékban várják a közönséget. Rákóczi-ut 26.

SZINHÁZ

Pletykálkodás

Nagy általánosságban az erősen fellendült lovassportban csak a valóban kitünő, mondhatnánk *bravuros lovast* éri komoly baleset. Itt van legutóbbi példának, annak az angol főurnak az esete, aki saját maga készitette elő lovát a liverpooli nagy akadályversenyre és a mult héten, a reggeli munkánál olyan szerencsétlenül bukott le róla, hogy szörnyethalt. Ez az angol lord pedig a szigetország egyik leghiresebb lovasa volt!

Sulyos baleset, halálos katasztrófa hiteles statisztika szerint régi kipróbált lovasok közül szedi áldozatait, kezdők vagy akik *tudnak lovagolni* ugy fordulnak ki a nyeregből egyik pillanatról a másikra, hogy nem is védekeznek és semmiféle kisérletet nem tesznek azirán t, hogy lovon maradjanak. Egy rendesen belovagolt ló abban a percben, amint megválik lovasától, megáll mellette és egész kivételes eset, hogy megriadtan, ugy száguldjon el a baleset szinhelyéről, hogy hegyibe még bele is rugjon, rá is lépjen levetett lovasára. Ez a ritka kivétel történt vasárnap a Magyar Szinház egy *fiatal müvésznőjével*, akinek akkor lépett rá a lova a lábszárára, amikor már fel akart kelni. Még jó szerencse, hogy a baleset a lovardában történt, ahol rögtön segitettek rajta és nem a szabadban, *a rákosi gyakorlótéren* például, amelynek lovasélete a korai tavaszban hirtelen megélénkült.

Az elmult hét reggeli óráiban igen sokan lovagoltak odakint, akik a téli hónapokban fedett lovardákra voltak utalva. Köztük *egy másik ismert müvésznő*, természetesen férfinyeregben s akinek a lova olyan távolról vett egy egész könnyü akadályt, hogy az ugrás után felbukott és maga alá temette snejdig lovasát. Első percben csunyán festett a dolog, pillanatokra elvesztette eszméletét, de csakhamar kiderült, hogy zuzódásokon kivül a vállán, és erős bokaránduláson kivül nem történt nagyobb baj. De az is olyan fájdalmas volt, hogy a müvésznő minden hirtelen odasereglett segitség ellenére sem tudott felállni és a közeli tenyészállatvásártelep területéről a mentőkért kellett telefonálni. *A mentőautó* láttára a még mindig a zöldelni kezdő gyepen fekvő müvésznő visszanyerte kitünő lovaskedélyét. A jó doktor rögtön látva, hogy a veszély egyáltalában nem komoly, elővette a blokkját és bevezette szép sorjában a baleset bübájos áldozatának személyi adatait.

— Hogy hivják? — kérdezte, — hány éves, hol lakik, mi a foglalkozása?

A müvésznőnek most már minden zuzódásnál, bokatörésnél sokkal jobban fájt, hogy a fiatal doktor *nevének, korának* bemondása után sem tudja, hogy ő kicsoda és a *foglalkozása* iránt érdeklődik.

— A foglalkozásom — felelte *sértődötten* rövid habozás után — mülovarnő!

A bankvezér özvegye, mielőtt néhány hét előtt elutazott külföldre, *két kedvenc kanáriját*, mint legmegbizhatóbb emberére, az unokaöccsére bizta. A lelkére kötötte, hogy vigyázzon rájuk, mint a szeme világára, személyesen adjon nekik naponként friss kendermagot, sárgarépát és öntsön friss vizet a diszes kalitka oldalára erősitett fürdőkádba.

— Tudod — mondotta bucsuzáskor — mit jelent számomra e két kanári, hát ugy őrködj felettük és én nem leszek hálátlan.

Eleinte teljes gondoskodás történt a madarak kosztját és testi épségét illetőleg az unakaöccs részéről, reggelenkint megjelent a palotában, melyben a két kanárin kivül élőlény nem tartózkodott és friss kendermaggal, friss ivó- és fürdővizzel szolgált nekik. De aztán eljött a szombat és a fiatal ember, mint minden héten, mióta a nénjétől egy sportautót kapott, *elutazott weekendezni* kedves barátnőjével.

És ugy gondolva, hogy a kanárik hétfőig el vannak látva, százhusz kilométeres sebességgel rótták előre meg nem állapitott cél felé az országutakat. Végre valamelyik kies osztrák faluhelyen pihentek meg, ahol két felejthetetlen tavaszi napot eltöltve, igyekeztek haza. De utjukban visszafelé *az autó* nekiment egy kilométert jelző kőnek, *használhatatlanná vált*, utasai pedig olyan *sulyos sérüléseket* szenvedtek, hogy be kellett szállitani őket a legközelebbi kórházba, ahol mindketten egy álló hétig nyomták az ágyat.

Közben az autót megreparálták és az unokaöccs már jöhetett haza, ahol a kanárik hétfő óta türelmetlenül várták. A legutolsó kendermag elfogytával aztán belátva, hogy minden várakozásuk hiábavaló, nem tudtak szenvedni tovább és az éhségtől felfordultak szegénykék. Az unokaöccs, bár a kettős haláleset önhibáján kivül történt, mert hiszen érthető, hogy a maga nagy bajában teljesen megfeledkezett a kanáriakról, felelőssége teljes tudatában kétségbeesetten állott az elárvult kalitka előtt és nem tudta, mitevő legyen? Aztán elment egy madárkereskedőhöz, kitömette a két kanárit és preparált kis sárga tetemüket beállittatta a kalitkába. Az egyiket a kalitkában levő pálcikára, a másikat a hintára.

Most ott állnak élettelenül és kialudt üvegszemeken át tekinthetnek szeretett urnőjükre, akinek érkezése hirére az unokaöccs Budapest területéről, hosszabb tartózkodásra, ismeretlen helyre menekült.

A képes hetilap néhány év előtt ismert müvészek és müvésznők *gyermekkori arcképét* közölte. Hát persze, hogy nem mindenkinek volt ilyen relikvia a birtokában, de mivel a lap felszólitását nem lehetett megtagadni, hát a legtöbbje a *saját* fotografiája helyett *a kisfia, kislánya képét* küldte be a szerkesztőségbe. Ez a kis ellenőrizhetetlen csalafintaság annál is érthetőbb és megbocsáthatóbb, mert ezek a müvészcsemeték nagyrészt feltünően hasonlitottak apjukhoz, anyjukhoz.

Annak ellenére, hogy ez az egész ötlet már alaposan le van játszva, egy másik képesujság legutóbb ismét megpróbálkozott vele. Gyerekkori arcképeket kért müvésznőktől, müvészektől, köztük *Szőke Szakálltól* is, akinek szintén nincs efféle fotografiája. A jókedvü müvész egy darabig még habozott, hogyan, milyen formában tegyen eleget a szerkesztőség megtisztelő felhivásának, végül *egy hétéves leányka meztelen fotografiáját* küldte el, mint sajátját, ezzel leverván a magyar müvészvilág gyermekkori arcképcsarnokának mindenkori rekordját.

Sorry

ZONGORÁK
garantált jókarban **négyszáz pengőtől huszpengős** havi részletekben is **ZONGORA-TEREMBEN, Rákóczi-út ötven.**
(Erzsébet-körut sarok)

* **Opera.** *Németh* Mária Az álarcosbál Amália szerepében kezdte meg szombaton este ujabb fellépéseinek sorát Operaházunkban. Ugyanazt a szerepet énekelte, amelyben annakidején első nagy szinpadi diadalát aratta Budapesten. Oszkár szerepében uj volt *Szabó* Ilonka, aki kedvesen énekelt, ügyesen és jól játszott. Rászolgált sikerére. Sylvano kis szerepét *Bartos* Miklós énekelte szép hangon, elismerést érdemlőn. A közönség melegen ünnepelte valamennyiüket kitünő szereplőtársaikkal, *Halmos* Jánossal, *Budanovits* Máriával, *Hámoryval, Kálmánnal, Komáromyval* és a többiekkel, továbbá az előadást igaz müvészettel vezénylő *Fleischer* Antal karmesterrel együtt.

A tavaszi divatszezon és a 48 órás munkahét

Békeffy jubileumi estjén ugy hatott a nézőtér, mint egy Molnár-premieren. Az előkelő közönség soraiban is feltünést keltett két estélyi ruha: üdeségével és frissességével; meg kellett kérdeznem, hogy melyik szalonból került ki. Megtudtam, hogy Gács Rózsától. Meglepett, hogy miért nem értesitett még arról, hogy uj kollekciója elkészült és felnéztem hozzá. Dacára annak, hogy még nem volt hivatalos bemutató, igen sok divathölggyel találkoztam nála. Szebbnél-szebb angol kosztümöket és kabátokat mutatott: simák, egyszerüek és klasszikusak. A délutáni ruhák ötletesek és izlésesek. Sok az imprimé, sima anyagban a szinek variációja hatásos. — Végül három fiatalos pompás estélyi ruhát mutattak még. Mintha már 1—2 hét mulva lenne husvét, olyan tempóban folytak a megrendelések. Ez a sietség részben a 48 órás munkahétnek is tulajdonitható, mert csakis igy juthat mindenki idejekorán tavaszi toalettjéhez. *S. B.*

★

* **A vezető divatszalonok** bemutatott modelljein az uj ékszerdivatot is mutatták. *Arkanzas* uj exclusiv divatékszermodelljei és uj tenyésztett igazgyöngysorai megérkeztek. (IV., Váci-utca 20.)

ÖTÓRAI TEA

ÉSTE MEGMOSDOTT VARÁZSLAT TÖRTÉNT REGGELRE

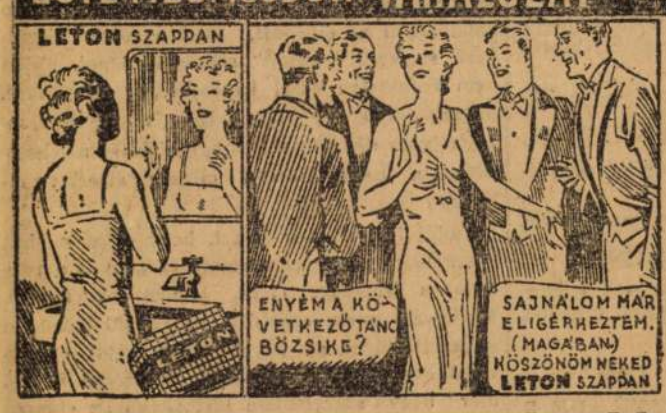

Hibátlan arcbőr, öntudatos, biztos megjelenés!

A mai nőnek tetőtől-talpig hibátlan bőrrel, szép teinttel kell rendelkeznie. Ez manapság könnyen, egyszerű eszközökkel elérhető. Szükségtelen össze-vissza kenegetni az arcot. NEM kellenek házi pakkolások és egyéb kiábránditóan ható pepecselések. Este egyszerűen megmossa arcát és nyakát a Leton-szappan krémes habjával. Rajta hagyja az arcbőrnek egy jótékony habot néhány másodperciig, aztán leöblíti először meleg, utána rögtön hideg vizzel. Ennyi az egész. Reggelre kelve, bámulatosan üde és fiatalos arc fog a tükörből visszamosolyogni. A Leton-szappan krémes habja kölcsönzi az arcbőrnek azt a fiatalos, leányos teinted, melyet a férfiak annyira megcsodálnak. A Leton-szappan beszerezhető mindenütt 96 fillérért. Főraktár: Hunnia gyógyszertár, Budapest, Erzsébet-körut 56.

Minden egyes mosakodás LETON-szappannal krémes fürdő az arcnak!

Már az első éjjel után csodálatosan szépül az arcbőr

Volpone

Repriz a Magyar Szinházban

Szombaton este a *Magyar Szinház* felujitotta nyolc év előtti szezonjának nagy sikerét: a *Volpone*-t, Ben Jonson tündöklő komédiáját. Az utókor ismét Shakespeare-hez hasonlitja Ben *Jonsont*, aki a maga korában becsültebb költője volt a müvelt közönségnek, mint Shakespeare, a tömegek szórakoztatója. Jonson müveltsége főként az olasz renaissanceból táplálkozott. Innen erednek a *Volpone* figuráinak jellegzetes, olasz állatnevei, amelyek bizonyos értelemben *commedia dell' arte*-szerüvé teszik az egész játékot. *Volpone* maga rókát jelent, *Mosca* piaci legyet, *Corvino* hollót, *Colomba* galambot, *Canina* nősténykutyát, *Leone* oroszlánt és igy tovább. A figurák allegórikus jelentése ezzel különös hangsulyt nyer és meg nyilvánvalóbbá lesz, hogy a *„Volpone vagy a pénz komédiája"* cimü darab nem is annyira Volpone, mint inkább csak a pénz komédiája. Mi a pénz rendeltetése? Hogy az öreg rókák és hollók ládáiban raboskodjék a sötétben? Vagy inkább, hogy megtalálja testvérét, az arany napsugarat? Volpone a pénz mágusa, aki jól tudja, hogy a pénznek nemcsak reális értéke, hanem irreális hatalma is van. A pénz vonzza a pénzt. (Háromszáz éve ez a gondolat számtalan változatban bukkant fel ismét.) Volpone öröksége körül haláltáncát járja az ügyvéd, a kereskedő, a zálogos, a kurtizán. Kincseiket, pénzüket erőltetik Volponera, hogy kedvében járjanak. A féltékeny Corvino saját feleségét tessékeli Volpone ágyasszobájába. Amikor Leone, a katona, a biróság kezére juttatja a csaló Volponet: mindenki Volpone mellé áll és az egyetlen igaz embert, Leonet hurcolják a pellengérre. Az örökséget végül is Mosca kapja meg, „Volpone kullancsa" és társa sok ármányban. Mosca könnyelmü csirkefogó. S a könnyelmü csirkefogókra nagy szüksége van a világnak: ha nem lenne, aki elszórja a pénzt, akkor „a kocsmárosok maguk ihatnák meg a borukat és a gazdagok saját zsirjukat falatozhatnák". Mosca felszabaditja rabságából a pénzt. Két kézzel szórja, ajándékozza a vagyont, amelyet Volponeval együtt gyüjtött a vasveretes ládába... A cimszerepet *Törzs* Jenő játszotta, nagyszerü elmélyüléssel és humorában is páratlan tragikus erővel. Annakidején Csortosé volt ez a szerep. Törzs Jenő alakitásában több a pszichológia, Csortosében több volt a diabolikus elem. A kitünő *Turay* Ida megtartotta régi szerepét, a siránkozó, együgyüen bájos Colombáét. Hasonlóképpen a karakterisztikus *Szigeti* Jenő, akinek nyekergő, ragadozó madár-szerü vér uzsorása még ma is legjobb alakitása. A kiváló *Vaszary* Piroska, *Bilicsi* Tivadar, *Földényi* László, *Pataki* Miklós, *Bánhidy* László, *Dávid* Mihály, *Pártos* Gusztáv és a kis szerepekben *Fehér* Tibor, *Doktor* János, *Haller* László és *László* Tivadar alakitásai stilusos és lendületes részei voltak a jó előadásnak, amelyet ezuttal is *Vaszary* János rendezett. *Emőd* Tamás pompásan ültette át magyarra Stefan Zweig Volpone-átiratát. *Nádor* Mihály szép, korhü hangulatu zenét szerzett. A diszleteket *Upor* Tibor tervezte.

V. E.

TRANSCONTINENT RENDEZÉSEI

dr. Félix WEINGARTNER

főzeneigazgató vezényletével

A WIENI STAATSOPER

müvészeinek vendégjátéka a *Városi Szinházban* ápr. 1. *Aida*, ápr. 5. *Trubadur* Ella Flesch, Vera Schwarz, Anday Piroska, Elena Nicolaidi, Norbert Ardelli, Jerger Ginrod, Bisuti kamaraénekesek felléptével. Jegyek 2—14 P-ig, a két előadásra együttesen 20% kedvezménnyel *Transcontinentnél* (Dorottya-u. 7. Telefon: 383-133, 383-158).

A TROUBADUR

pénteken, márc. 18-án este 8 ó. *Városi Szinház.*

MARIA HUSSA

a wieni Staatsoper tagjának vendégfelléptével Luna — Csóka Béla, Manrico — Liontas, Azucena — Rácz Tilda. Filléres Esti Operabérlet. Jegyek 1-től 6 pengőig.

Gál Alajosné
és
Guttmann Margit
Vörösmarty tér 3. szám alatt!
női divatszalónjában modelljeik bemutatását megkezdték

Hangversenyek

A KONCERT RENDEZÉSEI: TÜRK BERTA JUBILEUMA MA

Z. ½9. Egy békebeli vidám est. Fellépnek: **Adler—Fejér, Beregi, Dénes György, Felcki, Gárdonyi, Herczeg—Komlós, Kőváry, Kökény, László Miklós, Lakner bácsi és társulata, Petbes, Rajna Alice, Radó, Türk Berta, Rott Kató, Szentiványi, Törzs, Várnai, Bársony Rózsi, Basilides, Dénes Oszkár, Fellegi Teri, Gombaszögi Ella, Honthy Hanna, Lázár Mária, Latabár Kálmán, Rátkai, Rózsahegyi, Solti, Somogyi Nusi, Szepes Lia.** Jegyek egész nap Zeneak.

SLENCZYNSKI ZENEKARI EST

17-én (13 helyett). *Mesterbérlet* és *Zongorabérlet.* A 13 éves zongoraművésznő, akiről Cortot és Schnabel a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott, Amerikában már 5 éve a sztárlistán szerepel. Műsor: **Saint-Saëns** verseny, **Mendelssohn:** Capriccio brillante, **Liszt:** 3 Paganini-etüd, stb. A **Filharmóniát** vez.: *Ferencsik.*

Magyar Szimfonikusok 18-án. Vez.: **Fricsay,** közr.: **Kuttner** (Beethoven), **Weixelgärtner** (Schumann).

HEIMLICH LAJOS-ZONGORAEST 21.

Zongorabérlet. Műsor: *Beethoven* 3 szonáta op. 10-es. **Schumann:** Toccata, **Scarlatti, Mozart—Backhaus, Dohnányi, Bartók, Strauss—Heimlich,** nagy **Liszt**-sorozat.

Gertrud Herliczka vez. a **Magyar Szimfonikusokat** 23-án. Műsor: **Schumann:** B-dur szimfónia, **Respighi:** Trittico Botticelliano, stb. **Mozart, Milhaud** stb. duók *(Clovis—Steele).*

HALL CLOVIS—ELEANOR STEELE

duett-estje (ének) 26-án.

BAUER LILLA-TÁNCMATINÉ 27.

Művész Szinház. A Jooss-ballet kiváló v. tagjának szereplése elé nagy várakozással tekint a közönség.

Gustavo Carrasco kubai énekes dalestje 28.

SOMOGYI MOZART-EST UNGÁRRAL

márc. 30. **Hangversenyzenekar, Jupiter Szimfónia,** bemutatók. (Z 8.)

Quartetto di Roma 30-án. *Kamarazenebérlet.*

KÁROLYI GYULA 31-ÉN.

Ujabb Európa-turnéja előtt grandiózus műsorral: **Beethoven** op. 111, **Chopin:** f-moll fantázia, **Liszt:** Spanyol rapszódia, stb.

BUSTABO-HEGEDÜEST ÁPR. 1. DOHNÁNYI-ZONGORAMATINÉ ÁPR. 3. DOBROWEN A FILHARMÓNIÁVAL

ápr. 4. Közr.: M. **Tagliafero.** *Mesterbérlet kék.*

Barabás Lydia hegedüestje ápr. 7.

Schuler György Mozart-estje ápr. 8.

*

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI: SZENT-GYÖRGYI PÁL dr.

hegedüestje ma. Z. fél 9. Kisér: Kósa György.

JÁMBOR ÁGI ZONGORAESTJE

hétfőn. V. 8. Bach, Beethoven, Chopin.

DE SABATA SZERDÁN

vezényli a Hangv.-Zenekart. **Városi 8.** *Brahms* IV., *Ravel:* Bolero. *Pizzetti, Weiner, Catalani.* Kombinált B. és C.-sorozat. C.-bérlőinket felkérjük vigadói jegyeik becserélésére.

Flesch—Vida—Deák-est 17-én. Z. 8.

RÓZSA VERA ÁRIA- ÉS DALESTJE

19-én, nagyszerű műsorral. Z. fél 9.

Márkus-matiné márc. 20. Z. Közr. **Dedinszky** Izabella orgona, **Ormos M.** ének.

WALTER REHBERG ZONGORAESTJE

21-én. Beethoven: *Waldstein* szonáta, *Schumann:* Fantázia, Brahms, Liszt és **Jankó**-zongorán *Rehberg: Verdi-fantáziák.*

Koncsné Keümley Biancaária- és dalestje 22-én Z. fél 9. A kiváló dalénekesnő műsorán: Scarlatti, Schubert, Brahms, Wolf és magyar művek.

ANSERMET—BARTÓK 22-ÉN

Mozart-szimfónia, Bartók: II. zongoraverseny, Debussy: Egy faun délutánja, Stravinszky: Petruska. V. 8. C-sorozat III.

Weisz Margit III est 24-én. Z. 8.

Araló István zenekari kamaraestje 25-én. Z. fél 9. Közr.: **Eyssen Irén** (ének), **Sz. Molnár** Anna (hárfa).

III. Muzeumi Matiné Székelyhidyvel 27-én.

Matacsics Lovro 28-án vez. a Hangv.-Zenekart. Bruckner III., Dohnányi: Rurália, Mussorgsky, Baranovic, Konjovic, Gotovac.

Budapesti Kamarakórus (vez. **Paulovics Géza**), közr.: *Kopeczky Alajos* márc. 29. Z. fél 9.

J. Viraág Ilus táncestje ápr. 1. Z. 8.

Mikulai szimfonikus jazz-est ápr. 1. Fellépnek: *Gervay* Marica, *Halmay* Imre, *Kardos* vokálquartett, *Pikler* Miklós, *Vécsey* Ernő, *Vigh* György. Z 8.

Kleiber Beethoven-estje ápr. 2. VII és VIII. szimfóniák, Athen romjai. V. pont 8. Néhány jegy.

Peschko Zoltán (orgona) és **Forrai** kamarakórus estje ápr. 3. Z. fél 6.

Ray Lev zongoraestje ápr. 5. V. 8.

Ruth Holmes zongoraestje ápr. 6. Z. 8.

Eyssen Irén—Ignáth Gyula estje ápr. 6. Z. fél 9.

Basil Cameron ápr. 7-én vez. a Hangv.-Zenekart. Közr.: **Arányi Jelly** (hegedű).

Nagy Etel táncestje ápr. 9. Z. fél 9.

Hogyan dolgozik a szinpadi fegyelem és pontosság őre, az előadás névtelen hőse: az ügyelő

Nagyon különös eset történt az elmult héten egyik nagy budapesti szinházban. A szinpadon levő szinészek elmondták végszavukat és várták, hogy a női főszereplő belépjen. De hiába várták... *a primadonna nem jelentkezett.* A szinészek rögtönöztek néhány mondatot, de ezt nem lehetett sokáig csinálni. Leengedték a függönyt és az egyik szinész bejelentette a közönségnek, hogy „a primadonna muló rosszulléte" miatt az előadás néhány percig szünetel. A primadonna közben valójában — az igazgatói irodában tárgyalt legközelebbi szerepéről.

Hasonló esetre nem emlékszik a budapesti szinház történelme. Előfordult ugyan néha, hogy a függönyt előadás közben le kellett engedni, de annak mindig egészen más oka volt. A *Vigszinházban* az utolsó tíz év alatt két ilyen eset adódott: egyszer a női főszereplő, aki azóta már visszavonult a szinpadtól, idegrohamot kapott, mert *az öngyujtója nem akart meggyulladni.* A másik eset az volt, amikor szegény *Góthné* nyilt szinen rosszul lett. Ez volt az első jele, hogy a szivével valami nincsen rendben.

Ilyen kivételes esetek elkerülhetetlenek, de arra még nem volt példa, hogy azért kelljen abbahagyni az előadást, mert a soron következő szereplő „elfelejt" szinpadra lépni. Talán nem érdektelen ezzel kapcsolatban elmondani, hogyan folyik a gyakran igen nagy művészszemélyzet dirigálása és hogyan lehet az, hogy eddig a hasonló esetet mindig sikerült elkerülni.

Tudni kell először is azt, hogy előadás alatt a szinháznál nem az igazgató és nem is a rendező a legnagyobb ur, hanem az *ügyelő.* Az ügyelő szava szentirás, az ügyelő parancsa megszeghetetlen, az ügyelő olyan, mint a hajó kapitánya. A lelkiismeretes, tehetséges ügyelő már nagy százalékban biztositéka az előadás zavartalan lebonyolitásának, a jó ügyelő kincseket ér. Egy időben a Vigszinháznál volt ügyelő *Sándor* Jenő, akit a szinházi emberek „a világ legjobb ügyelőjének" neveznek. A rezsimváltozáskor őt is elszerződtette a *Nemzeti Szinház,* éppen ugy, mint a Vigszinház számos, a közönség előtt is ismert kiválóságát.

Előadás előtt félórával minden szereplőnek jelentkeznie kell az ügyelőnél. Még annak is, aki csak a harmadik felvonásban játszik. Közvetlenül előadás előtt a jó ügyelő végigjárja az öltözőket és személyesen győződik meg arról, hogy mindenki a helyén van-e. Azután elfoglalja helyét az ügyelői klaviatura előtt. Ez az ügyelői klaviatura külön tanulmányt érdemelne. Billentyürengeteg, amit laikus csak szédülve nézhet. De az ügyelő szinte oda se néz és egyetlen gombnyomással csengeti a szinészeket a szinpadra. Előtte fekszik a darab ügyelői példánya, amelynek az elkészitése nagyon sok gondot és munkát igényel. Ebben a példányban nem ott vannak beirva a szereplők nevei, ahol szinpadra kell lépniök, hanem hat—hét lappal előbb. Amikor a szövegben a piros ceruzával irt névhez érkeznek, akkor az ügyelő csengővel jelt ad az öltözőbe. Körülbelül tiz perccel a jelenés előtt. Két perc mulva ujabb jelzés, ujabb két perc mulva pedig a harmadik. Ha a szinész öt perccel a jelenés előtt nincs a szinpadon, akkor az ügyelő elküldi az „adjutánsát", a mindig mellette levő segédügyelőt, hogy „állitsa elő" a szereplőt. De erre ritkán kerül sor, mert a szinészek a szinházban — minden ellenkező hirrel szemben — *nagyon fegyelmezettek.* Az öltözőjükben várják a csengetést, ha pedig a társalgóban vagy az irodában vannak, akkor az ott felszerelt *hangszórókon* figyelik az előadás menetét. A legutóbbi különös esetnek is az volt a közvetlen oka, hogy az igazgatói irodában lévő hangszóró nem működött.

Az ügyelő dolgozik, figyel, izgul egész előadás alatt. Ha jól csinálja a dolgát, akkor nem kap dicséretet, se fizetésemelést, ha valami hibát okoz, akkor hamarosan elbocsátják.

Előadás végén az ügyelő holtfáradtan hóna alá veszi az „ügyelői példányt" és miközben hazaballag, talán irigykedve gondol a tapsokra, amiket a szinészek kaptak. Erre az irigységre oka is lehet, mert majdnem minden ügyelő szinésznek készült. Szinész akart lenni, nem sikerült: ügyelő lett. Most a legnagyobb boldogsága, ha néha mégis rábiznak egy inaszerepet s néhány percre, amig a szinfalak mögül a szinpad előterébe, az ismeretlenségből a rivaldafénybe léphet.

Vándor Kálmán: Kovácsy professzor

Eredeti bemutató a budapesti rádióban

Szombaton este mutatta be a budapesti rádió *Vándor* Kálmán „Kovácsy professzor" cimü uj darabját. *Vándor* Kálmán, aki specialistája a rádió-darabirásnak, uj müvében maradéktalanul megvalósitotta a rádiódaraboknak azt az elsőrendü és *igen nehezen elérhető* követelményét, hogy — élvezhető legyen a szem kikapcsolásával is. *Vándor* Kálmán uj darabja mai vigjáték. Helyesebben két világ összeütközését mutatja be. A régi világot, azt a bizonyos „békebeli", Kovácsy professzor képviseli, kutató tudós, aki öröklött kis családi szanatóriumát is vezeti. Csak a tudománynak él, a mai világban kicsit járatlan is és a szanatórium a maga békebeli korrekt, minden szemfényvesztést szigoruan mellőző egyszerüségében — csődbe kerül. A hitelezők azonban nem akarják a becsült professzor romlását, csupán arra szoritkoznak, hogy a szanálás idejére más vezesse a szanatóriumot. Nem ilyen lágyszivü, „ósdi" békebeli ember, hanem egy izig-vérig modern, mai fiatal orvos.

Ezt a tipust Taussig dr. képviseli, egy mondén szanatórium kissé sarlatán jellegü tulajdonosa. A darab második részében ennek a mondén szanatóriumnak mulatságos légkörébe viszi el a hallgatót Kovácsy professzorral együtt, aki szárazra vetett halként vergődik ebben a környezeben. A két szélsőséges emberfajta között, mint egészséges, józan ész áll egy fiatal orvosnő, aki egyesitve magában Kovácsy tudását és Taussig sarlatánságát: nemcsak szanatóriumát szerzi vissza Kovácsy professzornak, hanem megmenti tudományos felfedezésének eredményét is, mely ugyancsak veszélyben forgott.

A mulatságos, sokszor meghatóan emberi játék szerepelt kitünő szinészgárda vitte sikerre: *Uray* Tivadar, *Lehotay* Árpád, *Kürthy* József, *Keresztes* Mária, *Beöthy* Lidia, *Szász* Ila, *Mester* Ilona, *Szigeti, Szügyi, Hoykó* játszották a főszerepeket és *Kiszely* Gyula rendezésében kitünően egybehangolt előadást produkáltak. *Vándor* Kálmán uj darabja megérdemelt sikerrel startolt szombatesti bemutatóján.

(b.)

SZINHAZI MUSOROK

—

VASÁRNAP

OPERA: János vitéz (kezdete délután 3). — Simona Boccanegra (kezdete ½8). E. bérlet.
NEMZETI: Csalódások (kezdete délután ½4). — Harang és kalapács (kezdete 8).
KAMARA: Kék róka (kezdete délután 4 és este 8).
VIG: Gyermekelőadás (kezdete ½11). — Hajnali vendég (kezdete ½4). — Bors István (kezdete 8). B. bérlet.
MAGYAR: Volpone (kezd. d. u. ½4 és este 8). C. bér. Volpone (kezdete este 8) C. bérlet.
BELVÁROSI: Duo (kezdete délután 4 és este 8).
MŰVÉSZ: Vacsora a Ritzben (kezdete ½4 és 8).
PESTI: Hatodik emelet (kezdete d. u. 4 és este 8).
ANDRÁSSY: A hölgy hozzám tartozik (kezdete délután ½4 és este 8).
VÁROSI: Julia (kezdete délután ½4 és este 8).
TERÉZKÖRUTI: Lulu (kezdete délután ½5 és este 9).
PÓDIUM: Márciusi műsor (kezdete d. u. ½5 és este 9)
KOMÉDIA: Ha minden kötél szakad (kezdete ½5 és ½9).
ERZSÉBETVÁROSI: Vélegényem a gazember (kezdete ½4, 6 és 9).
JÓZSEFVÁROSI: Két lány az utcán (kezdete ½4, 6 és 9).
KISFALUDY: Csodahajó (kezdete ½4, ¾6 és ¾9).

Uj tavaszi kosztümhöz amazon princesse gumifűző

SZINHÁZAK JÖVŐ HETI MŰSORA

OPERA: Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A Cserkészszövetség diszelőadása Horthy Miklós kormányzó tiszteletére. 1. Himnusz. 2. Egy magyar cserkész köszönti a kormányzót 3. Székelyfonó. 4. Pesti karnevál. 5. Csárdajelenet. Szerda: Aida (Németh Máriával, B. szünet). Csütörtök: Szöktetés a szerályból (B. bérlet). Péntek: Rigoletto (Patakyval, C. bérlet). Szombat: A vajda tornya (D. bérlet). Vasárnap d. u.: Trubadur (munkáselőadás). Este: Háry János (Nagy Izabellával, népmüv. előadás). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Tannhäuser (Németh Máriával. Szerda: Bánk bán (ifjusági előadás).
NEMZETI: Hétfő (E. bérlet), szerda (C. bérlet), péntek, vasárnap este és jövő kedd (B. bérlet): Harang és kalapács. Kedd: Lehotay szavalata. Bánk bán Csütörtök: Az ember tragédiája. Szombat d. u.: Bánk bán (ifjusági előadás), este: Zivatar. Vasárnap d. e.: Süt a nap (munkáselőadás). Vasárnap d. u.: A nők barátja.
KAMARA: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Kék róka.
VIG: Hétfő, szerda (S. bérlet), csütörtök (K. bérlet), péntek (E. bérlet), szombat, vasárnap d. u. és este, jövő hétfő (G. bérlet): Bors István, Kedd: Hajnali vendég.
MAGYAR. Hétfő (D. bérlet), szerda (M. bérlet), péntek (V. bérlet), szombat és vasárnap este (B. bérlet): Volpone. Kedd, csütörtök és vasárnap d. u.: Egyetlen éjszakára.
BELVÁROSI: Egész héten minden este és vasárnap délután: Duó.
PESTI: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Hatodik emelet.
MŰVÉSZ: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Vacsora a Ritzben.
ANDRÁSSY: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: A hölgy hozzám tartozik.
VÁROSI: Hétfő: Harmath-Jubileum. Kedd, szombat, vasárnap d. u. és este: Julia. Szerda és csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Trubadur.
TERÉZKÖRUTI: Egész héten minden este és vasárnap délután: Lulu.
PÓDIUM. Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Márciusi műsor.
KOMÉDIA: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Ha minden kötél szakad.

MOZI

**** Előadás a szines filmről.** A Magyar Kinotechnikai Társaság csütörtöki ülésén Pozsonyi Gábor nagy érdeklődéssel kisért előadásban ismertette a szines film problémáit. Az előadó előadása végén azt a következtetést vonta le, hogy egyelőre csak olyan szinesfilmeljárások jöhetnek számitásba, amelyekkel a fekete-fehér filmekkel együtt akár egy tekeresbe ragasztható és ugyanazon a vetitőgépen lejátszható szines filmek készülnek.

MOZIMUSOROK

ADMIRÁL MOZGÓ (Margit-krt 5/b. 153-707.) A két fogoly. — Megzavart hangverseny. — Hiradók. — (½4, ½6, ½8, ½10, vas.: ½2-kor is. — Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: Szentiványi álom.)

ALKOTÁS (Alkotás-u. 11 155-374). Táncrend. — Kakaskorzó. — Hiradó. — (½4, ½6, ½8, 10, vas.- és ünn.: ½2-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor: Baboona és 5 rajzfilm.)

ANDRÁSSY (Csengery-u. és Andrássy-ut sarok 124-127). Táncrend. — Vitafon varieté. — Hiradók. — (½5, 7, ½10, szomb.: 4, 6, 8, 10, vas.: 2-kor is.)

Atrium FILMSZINHÁZ (Margit-krt 55. 153-034, Magdát kicsapják. — Hiradók. — (½6, ½8, ½10, szomb., vas.- és ünn.: ½4-kor is.)

BELVÁROSI FILMSZINHÁZ (Irányi-utca 21. 384-563). A préda. — A kétarcu Afrika. — Hiradók. — (Jobb t.: ½5, 7, ½10, bal t.: 3, vas., ünn.: jobb t.: ½3, 5, ¼8, ½10, bal t.: ½4, 6, ½9. — Vasárnap d. e. ¾11 és 12-kor fill. matiné: Port Arthur.)

BODOGRÁF (József-körut 63. 149-510.) A két fogoly. — A mi bandánk. — Mikrofonláz. — Hiradók. — (½4, ½6, ½8, ½10, vas.: ½2-kor is.)

BUDAI APOLLO (Csalogány-u. 46). Két fogoly. — Kétarcu Afrika. — Hiradó. — (½5, ¾7, 9, vas., ünn.: 1, 3, ¼6 ½8, ¾10.)

Capitol FILMPALOTA (Baross-tér 32. 134-337). Noszthy-fiu esete Tóth Marival. — Hiradók. — (½4, ½6, ½8, ¾10, vas.- és ünn.: ½2 órakor is.)

CITY FILMSZINHÁZ. (Vilmos császár-ut 36., 111-140.) Szerelem vádlottja. — Vadászat rókakomára. — (¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas.- és ünn.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.)

Casino Eskü-tér 6, 383-102). Marika. — Hiradók. — (½6, ½8, ½10, szom., vas.: ½4-kor is.)

Corso (Váci-u. 9 182-818.) Névaparti nász. (Gaby Morley, Victor Francen.) — Hiradók. — (½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn.: ½4-kor is.)

Corvin FILMSZINHÁZ (József körut és Üllői-ut sarok. 138-988, 139-584). Szeretlek. — Hiradó. — (½4, ½6, ½8, ½10, vas.: ½2-kor is.

Décsi FILMSZINHÁZ (Teréz-körut 28 125-952, 121-343.) Harapós férj. — Hiradók. — (6 8, 10, szomb., vas.: 4-kor is.)

ELIT MOZGÓ (V. Szent István-körut 16 116-151). Te csak pipálj Ladányi. — Hiradók. — (4, 6, 8, 10, vas.- ünn.: 2, 4, 6, 8, 10.)

Forum FILMSZINHÁZ (Kossuth L.-ut 18 189-543, 189-707.) Tovaris. — Hiradók — (½6, ½8, ¾10, szomb., vas.- és ünn.: ½4, ½6, ½8, ¾10.)

HOLLYWOOD FILMSZINHÁZ. (Bethlen tér 3 142-455.) Szerenád. — Hiradók. — (½4, ½6, ½8, ½10 órakor, vas.- és ünn ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI FILMPALOTA (Kálvária-tér 7 134-644). Két fogoly. — Nézd meg az anyját. — Világhiradó. — (½5, ¾7, ¼10, szomb.: 4, 6, 8, 10, vas., ünn.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. — Vasárnap d. e. ¾11-kor S. M. C.-matiné.)

Kamara FILMSZINHÁZ (Dohány-u. 42. 144-027). Harapós férj. — Ahol a világbajnokőket nevelik. — Hiradó. — (6, 8, 10, szomb., vas.- és ünn.: 4, 6, 8, 10.)

LLOYD FILMSZINHÁZ (Hollán-utca 7/a Szent István-krt. 111-994). 100 férfi 1 kislány. — Hiradók. — (2, 4, 6, 8, 10, vas., ünn. és március 15-én délelőtt 11-kor is.)

Metro FILMPALOTA (Teréz körut 60 112-230). hatodik hétre prol.: Walewska grófnő. — Hiradó — (½6 ½8 ¾10 szomb., vas. ünn.: 3, ¼8, ½8, ¾10. — Vas. d. e. 11 órakor féláru reprizmatiné: Botrány a turfon.)

NYUGAT MOZGÓ (Teréz-krt 11., 127-162). Tünemény. — A banditák réme. — Hiradó. — (½5, 7, ½10, szomb.: 4, 6, 8, 10, vas., ünn.: 2, 4, 6, 8, 10.)

ODEON (Rottenbiller-u 37/6., 130-263). Két fogoly. — Állatok az ember vadásztársai. — Négylábu tingli-tangli. — Világhiradó. — (Folyt. ½5, 7, ½10, vas.- és ünn.: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 — Vasárnap d. e. 11-kor filmmatiné: Zivatar Kemenespusztán.)

OLYMPIA (Erzsébet-krt 26. 142-947). A préda. — Négylábu tingli-tangli. — Megzavart hangverseny. — Hiradók. — (11, 2, 4, 6, 8 10.)

OMNIA FILMSZINHÁZ (József-krt és Kölcsey-u sarok. 130-125.) Az örök titok. — Magyar és Fox-hiradók. — (5, ¼8, ½10, szomb., vas.: 4, 6, 8, 10.)

OTTHON FILMSZINHÁZ (Benczúr-utca 3—5 146-447). A préda. — Embercsapda. — (4, ½7, 9, szomb.: ½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

Palace (Erzsébet-krt 8 136-523) Prol.: Orgonavirágzás. — Hiradók (Mindennap: 2, ½5, 7, ½10. — A kétórai előadás féláru helyárakkal.)

PATRIA FILMSZINHÁZ (VIII., Népszinház-utca 13). Két fogoly. — Kutyakomédia. — (11, 2, ½5, 7, ½10, vas. ünn.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.)

Royal Apollo (Erzsébet-körut 45. 342-946, 141-902.) Magdát kicsapják. — Hiradók. — (6, 8, 10, szomb., vas. és ünn.: 4-kor is.)

Rádius (Nagymező-utca 22—24 129-230 122-098.) Villanatnyi pénzzavar — Vonósnégyes. — ¾6 ¾8, ¾10, szomb., vas. és ünn.: ¾4-kor is — Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Nagy miki műsor.)

SAVOY FILMSZINHÁZ (Calvin tér Üllői ut 2 146-040). 100 férfi egy kislány. — Jótét helyébe jót várj. — (Mindennap: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10. — Vasárnap d. e. 10 és ½12-kor matiné.)

SIMPLON FILMPALOTA (Horthy Miklós-ut 62 298-499). 100 férfi 1 kislány. — Hiradó. — (½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn.: 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

Studio FILMSZINHÁZ (Akácfa utca 4 140-840.) 100 férfi 1 kislány. — Magyar világhiradók. (11, 2, 4, 6, 8, 10. — Hétköznap az első három, vasárnap az első két előadás félhelyárakkal.)

TIVOLI FILMSZINHÁZ (Nagymező-utca 8. 123-049). Két fogoly. — Az adria tenger mélyén. — Négylábu tingli-tangli. — Világhiradó. — (4, ¾7, ½10, szomb.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas.- és ünn.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. — Vasárnap d. e. 11-kor: Szent és rajongója.)

TURÁN (Nagymező-u. 21 123-401.) A két fogoly. — Oroszlánszivü nyuszi. — Nők a mikrofon előtt. — Hiradók. — (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas.: ¾2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: Egy szélhámos naplója.)

Uránia FILMSZINHÁZ (Rákóczi-ut 21 146-046). Becsületszóra. — Kócsodák. — Magyar és Fox világhiradók. — (5, ½8, ½10, szomb., vas.- és ünn.: ¾3, 5, ¼8, ½10. — Vas. d. e. 11-kor: Germanus Gyula dr. egy. ny. r. tanár: Mekkai zarándokutam.)

VESTA MOZGÓ (Erzsébet-krt 89 132-639) Tünemény. — Nők a mikrofón előtt. — Piccoló-revü. — (¾4, ½7, ¼10, vas.- és ünn.: 2, 4, 6, 8, 10.)

Ugron Tibor

MAGYARORSZÁG

A Hősök terén

O Mire ezek a sorok megjelennek, százezrek menetelnek zárt sorokban a Hősök tere felé. Az emlékmű, melynek sírkőszerű tömbje a világháborúban elesett magyar hősök jelképes sírja fölé borul, most a feltámadás szimbóluma lesz. »*1914—1918*« ez a két szám az emlékmű egész szövege. Azok a magyar katonák, akik e négy év alatt meghaltak a hazáért, nem haltak meg hiába. Ez most derül ki csak igazán, most, húsz esztendő után, történelmi napok dübörgésében, most, amikor a mindig konzervatív, mindig óvatos *Times* szerint »a békeszerződések reviziója a kirobbanásig megérett.« Néhány hét mulva lesz húsz éve, hogy elszakították tőlünk Magyarország történelmének egyik ledicsőségesebb színhelyét, a magyar kultúra egyik őstalaját: a Felvidéket. Most százezrek menetelnek a Hősök terére, hogy a jóvátételt követeljék. Elégtételt szolgáltatnak 1914—1918 hőseinek. A ma délutáni tömeggyűlés több mint egyszerű szónoklatok sorozata egy összegyűlt sokaság előtt. Az a negyedmillió magyar, aki most zárt sorokban vonul a Hősök terére: acélos akaratú, öntudatos tömeg, amely az egész egyetemes magyarság szócsöve. Ezek a napok a magyar nép nagy történelmi megmozdulásainak legszebb fejezeteire emlékeztetnek. A mai gyűlés *cselekedet*, a hatalmas teret betöltő kiáltásokban az egész magyar nemzet hangja szólal meg. Méltósággal, a teljes és tiszta egység erejével szólal meg a nemzet, mely íme, minden múló ellentétet félretéve, mint egy ember, egy lélek fordul a történelmi cél felé.

Nincs többé félreértés, nincs többé kétértelműség: a magyar követelés világos. Az elszakított Felvidéket vissza kell kapnunk és vissza is fogjuk kapni. A magyar ügy sohasem volt olyan biztos, mint ma. Holnap minden eldől

a godesbergi találkozón.

Két főszereplője van e történelmi találkozónak: Hitler és Chamberlain. A német államfő tegnap közölte a magyar miniszterelnökkel, hogy síkra száll a magyar ügyért és a felvidéki magyar népnek ugyanazt fogja követelni, mint amit a szudétanémeteknek.

A megbeszélés másik főszereplője Chamberlain. Minden jel amellett szól, hogy az angol miniszterelnök a legmesszebbmenő megértést tanusítja majd a határontúli és a határoninneni magyarság követelése iránt. Anglia ezekben a napokban színt vallott: nyiltan szembefordult a cseh önkényuralommal és nagy vonalakban azonosította magát a jogos követelésekkel. A londoni nagy lapok csaknem pártkülönbség nélkül elképzelhetetlennek tartják, hogy

a magyar és a lengyel népcsoport

és a szlovák nép ne kapja meg ugyanazt az önrendelkezési jogot, mint a szudétanémet. Az egész cseh kérdés ujjárendezését követeli — és ez a magyar követelés is. Amit húsz évvel ezelőtt elrontottak, azt most jóvá kell tenni. Csehszlovákiával a rendetlenséget akarták stabilizálni Közép-Európában. A reménytelen kísérlet két évtized mulva csúfosan megbukott. Most már új rend kell a Duna völgyébe, igazi rend, végleges rend. Ujjá kell rendezni a dunai tért, azoknak a követeléseknek a szellemében és értelmében, amelyek a cseh uralom alatt sínylődő magyarok határozatából kicsendültek s amelyek mögött minden erejével és történelmi elszántsággal áll az egész magyar nemzet. Ezt fogja hirdetni a délutáni gyűlés is. A Hősök terén, fáklyák ezreinek fényében kovácsolják meg a legközelebbi napok magyar programját, amelynek lényege: határozott fellépés kifelé, a Felvidék elszakított magyarjainak felszabadítása érdekében, fegyelem és egység befelé.

Ma d. u. 5
Felvonulu
kel a H
revíziós
kedves
bonyolí
Jillér
BAROSS TÉR

49 jeligés p
érkezett be
hősi emlé
titkos pá

A *Magyar Orvosszövetség* a *Honvédorvosok Tudományos Egyesületével karöltve* pályázatot hirdetett *a háborúban hősi halált halt orvosok* emlékének megörökítésére.

Tegnap délben 2 órakor járt le a pályázat határideje. Már a reggeli órákban egymásután érkeztek be a pályaművek gipszmodeljei az Ernst Múzeumba.

A negyvenkilenc model név nélkül, csupán a beérkezés sorrendjében kapott számokkal és a szobrász választotta jeligével van megjelölve A pályázat pártatlansága érdekében a megbízó testüietek — *nagyon helyesen* — úgy határoztak, hogy *a pályázók nevei titokban maradnak s a szakértőkből és a laikusokból álló zsűri* a névtelen mű alapján hozza meg majd a döntést. Három pályadíjat adnak ki. A döntés után csak azokat a borítékokat bontják fel, amelyek díjat nyertek s örök titok marad, kik pályáztak még a nyerteseken kívül.

Végignézve a negyvenkilenc pályaművet, az a benyomásunk, hogy *általában kielégítő a beküldött anyag és a pályázók szerencsésebben fogták meg a témát, mint a Madách-emléknél.* Igaz, hogy a feladat *tartalmi része itt kevésbé bonyolult.*

Nagyjában *négyféle stílusban* oldották meg a pályázók a feladatot.

A tiszta körvonalú, egészséges formákkal felépített, finoman, de nem a valóság rovására stilizált, modern értelemben vett klasszicizáló kompozíciók örvendetesen szép számmal szerepelnek. Talán legmegkapóbb megoldás az a négyszögletes tömör — tiszta és lírai körvonalú lapos domborművekkel díszített — sárgásfehér architektúra, mely előtt körülbelül az architektúránál egyszer magasabb vöröses színű férfiakt áll, balkezében könyvet, jobbjában pallost tart. Ez a pályamű (alkotóját nem ismerjük) szépen, modernül és közérthetően oldotta meg a feladatot. A reliefjelenetek az orvos segítőtársainak, az ápolónőnek, a szanitécekuek, a tábori gyógyszerészek önfeláldozó munkáját ábrázolják és nem feledkezett meg a szobrász a hűséges kutyáról sem, amely felkutatta a sebesülteket.

Két érdekes és leegyszerűsített megoldás *talapzatra helyezte az orvos főalakját*, amely *karjában sebesült katonát tart.* Szép, tiszta körvonalú zárt csoportok ezek. Egy másik műnél félköralakú, széles, reliefekkel gazdagon díszített architektura fogja

Szórakozás és művészet

AZ UCCA

Elmer Rice színműve a Magyar Színházban

Az amerikai Elmer *Rice* »Uccája« ahhoz a mostanában nagyon divatos színpadi műfajhoz tartozik, mely inább szélességben, mint mélységben akar az emberi életre világítani. »Keresztmetszet.«

Somló Valéria

Egy newyorki mellékucca sivár bérkaszárnyájának homlokzata néz ránk mind a három felvonásban; negyvenkét szereplő mozog a ház előtt és bent a házban, ahová a nyitott ablakokon át láthatunk. Kánikula, párás, fülledt meleg; s kicsinyes, szegényes, fülledt élet, melynek fanyar feszültsége végül gyilkos pisztolylövésekben robban ki... Az író ügyesen és lendületesen mozgatja a sok figurát, érdekesen intézi a ház és az ucca életét, de a figurák alig többek jó amerikai mozi-alakoknál, az érdekesség mozi-érdekességnél. E newyorki »kisemberek« életének sem sötét, ösztönös mélységét, sem irracionális egyéni színeit nem látjuk. Kétdimenziós, egyszínű darab, mintha valóban hangosfilm volna. Jó hangosfilm. Egyik érdekessége, hogy a szereplők sokféle nemzetiségűek, van köztük ír, német, olasz, svéd, orosz zsidó.

Az előadást *Hevesi* Sándor rendezte, biztos kézzel, biztos ízléssel. A színpadon felépített nagy házban, *Upor* Tibor stílusos művében, mindvégig eleven élet zajlik. Mind a negyvenkét szereplő megállja a helyét, az egészen apró szerepeket is finoman kidolgozták. Sok a kiváló alakítás. *Földényi* László acélosan, szinte kéklőn kemény és félelmes egy gyilkos munkás szerepében; gazdag egyéniségéből úgylátszik, a gyöngéd lágyság aranya mellett erre is telik. *Orsolya* Erzsi finom, megható. A fiatal *Somló* Valéria a magyar színjátszás komoly értékei közé emelkedett; őszinte, tiszta művészettel, kedves és meleg árnyalatokkal tudja megtölteni nagy szerepét. Ízes és bölcs *Szigeti* Jenő, szikrázóan eleven és szellemes *Bihari* Nándor. *Étsy* Emilia szinte megdöbbentő macbethi boszorkányt formál egy pletykás, gonosz vénasszonyból. *Dávid* Mihály vérforraló erővel tud durva lenni. Mint különös dícséretre méltókat, említsük meg még *Keresztessy* Máriát, *Haller* Lászlót, *Kováts* Terust, *Pataky* Miklóst, *Vándory* Gusztávot, *Lázár* Tihamért, *Petkes* Ferencet, *Szász* Lilit (néhány szavas vénkisasszony szerepe kis remekmű), *Bárdi* Margitot, *Farkas* Endrét, *Walter* Magdát, *Vértes* Tibort, *Szekeres* Magdát, *Szapáry* Lászlót. **N. A.**

Beszélgetés Iljinnel, aki Budapesten írja új vígjátékát

A Nemzeti Színházban délelőttönként résztvesz a »*Két cárnő*« próbáján *K. Iljin* orosz író, az ujdonság szerzője. Segít *Abonyi* Géza játékmesternek a rendezésben, illetve az orosz hangulat kidomborításában. Beszéltünk a vendéggel, aki a következőket mondotta:

— Ezt a darabot a Burgtheater játszotta Bécsben. Örömmel látom kibontakozni a próbákon a magyar előadás szépségét. Október elsejére tűzték ki a premiert.

— Itt marad a bemutatóig? — kérdeztük.

— *Két hónapig szándékozom Budapesten maradni.* Megállapodtam ugyanis a Belvárosi Színház igazgatóival abban, hogy most készülő darabomat a szezón második felében bemutatják. Itt fejezem be a vígjátékot, amelynek női főszerepére már találtam is alkalmas színésznőt *Turay* Ida személyében.

Az író elmondotta, hogy Londonban van állandó lakása. Több mint húsz esztendeje él ott, miután a bolsevisták elűzték a hazájából.

Már megjelent és kapható

Michel bélyegkatalógus 1939. évi kiadása

Európa katalógus P **5.10**, Világ katalógus P **7.50**

Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 16

1/28 1/210; szomb., vas., ünn. 1/4 3/6 1/28 1/210. — **BELVÁROSI** (3—845—63. Irányi ucca 21): **Döntő pillanat** (Tolnay, Páger). Elmaradt esküvő (Stan és Pan). H. (Jobbt. 1/25 7 1/210, balt. 8; V Ü jobbt. 1/23 5 1/48 1/210, balt. 1/24 6 1/29.) — **BODOGRÁF** (14—95—10. József körút 63. sz.): **Rácsnélküli börtön** (C. Luchaire) és a kísérő műsor. H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 és 1/210.) — **BUDAI APOLLÓ** (1—515—00. Csalogány u. 46): **Döntő pillanat** (Tolnay Klári, Páger). Magyar táncok. H. (1/25 3/47 9; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **CAPITOL** (1—343—37. Baross tér 32): Második hétre prolongálva! **Boresa Amerikában** (Mály Gerő, Dayka). Csacska halacska (színes). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **CITY** (1—111—40. Vilmos császár ú 36): **Veszedelmes életkor** (Hughette Duflos). H. (1/26 3/48 10; Sz V Ü 1/44 1/26 3/48 10.) — **CORSO** (18—28—18. Váci u. 9): **Nyugat lánya** (Jeanette MacDonald). H. (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 1/44 1/26 3/48 10.) — **CORVIN** (1—395—84, 1—389—88. József körút és Üllői út sarok): **Papucshős** (Kabos, Erdélyi M.). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210). Vas. d. e. 1/211: **Tip-Top Folies** (Alice Faye). — **DÁMJANICH** (1—348—03. Damjanich u. 1): **Rácsnélküli börtön** (Corinne Luchaire). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (1—213—43, 1—259—52. Teréz körút 28): **Nyugat lánya** (Jeanette MacDonald). H. (5 1/48 1/210; Sz V Ü 1/44 1/26 3/48 10.) — **ELIT** (114—502. Szent István körút 16): **Papucshős** (Kabos, Erdélyi Mici). A magyar vad (kultúr). H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FÓRUM** (1—897—07, 1—895—43, 188—528. Kossuth Lajos u. 18): Harmadik hétre prolongálva! **Mégis ártatlan...** (Danielle Darrieux). Le a kalappal (színes rajzfilm). (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 1/24 1/26 3/48 10.) — **GLÓRIA** (1—448—00. Thököly út 56): **Döntő pillanat** (Páger, Tolnay Klári). Bestiák birodalma (expedíciós film). H. (1/25 3/47 9, Sz 1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **HOLLYWOOD** (14—24—55. Bethlen tér 3): **Papucshős** (Erdélyi Mici, Kabos). Repülés bolondjai. H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210 órakor.) Vasárnap d. e. 1/211-kor: **Tánerend** (Harry Baur). — **JÓZSEFVÁROSI** (1—346—44. Kálvária tér 7. sz.): **Rácsnélküli börtön** (Corinne Luchaire). Bonbonparádé (színes). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) V d. e. 1/411-kor: S. M. C.-matiné. — **KAMARA** (1—359—67. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Veszedelmes életkor** (Jean Pierre Aumont). (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTÚR** (3—861—93. Kinizsi u. 16): **Éjféli sláger** (Fred Mc. Murray). Pilóta a babám (trükkfilm). Nők a mikrofon előtt (zenefilm). Buldog és Buksi kalandjai (kutyakomédia). H. (5 1/48 1/210; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7/a, Szent István körútnál): **Dsungelszerelem** (Dorothy Lamour). (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (1—271—62. Teréz körút 41): **Döntő pillanat** (Tolnay Klári, Kabos). Bestiák birodalma (dsungelfilm; konferál Pluhár). H. (1/25 7 1/210; Sz 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ODEON** (1—302—63. Rottenbiller u. 37/b): **Döntő pillanat** (Páger, Kabos). Chaplin, a holdkóros (bohózat). H. (Folyt. előad. 1/25 7 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210 órakor.) Vasárnap délelőtt 1/211-kor: Matiné. — **OLYMPIA** (3—429—47. Erzsébet körút 26): **Sally, Irén és Mary Kft.** (Alice Faye). Kanada, a gazdaság országa (útifilm). Kétezeréves Portugália (kultúrfilm). H. (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (1—301—25. József körút és Kölcsey u. sarok): **Ártatlan Theodora** (Irène Dunne). (5 1/48 1/210; Sz V Ü 4 6 8 10. — **ORIENT** (1—149—26. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Elcserélt ember** (Dayka Margit, Kiss Ferenc). Négylábú bajnokok Kiku az Északi sarkon (trükkfilm). A légkör titkai (beszél Pluhár). H. (1/45 3/47 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **OTTHON** (14—64—47. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Döntő pillanat** (Kabos, Tolnay Klári). Revű a szállodában (amerikai kabaré). H. (1/44 1/46 1/48 1/410; V Ü 1/42 1/44 1/46 1/48 1/410.) — **PALACE** (1—365—23. Erzsébet körút 8): **Tökéletes házasság** (A szerelem orvosi problémái) Szerelem szigete. Színes csodafilm. H. (D. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (1—456—73. Népszínház u. 13): **Rácsnélküli börtön** (Corinne Luchaire). (3/44 3/46 3/48 3/410; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) V d. e. 1/211-kor: Matiné. — **PHÖNIX** (14—44—54. Rákóczi út 68): **Rácsnélküli börtön** (Corinne Luchaire). Három csacska kicsi macska. H. (Folyt. előad. mindennap d. e. 11; d. u. 1 3 5 1/48 1/210.) — **RADIUS** (1—220—98, 1—292—50. Nagymező u. 22—24): **Szentpétervári éjszakák** (Kreutzer-szonáta; Gaby Morlay). H. (3/46 3/48 3/410; Sz V Ü 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **REX** (1—394—16. István út 39): **Döntő pillanat** (Kabos, Páger). Vacsora 3/48-kor (Pluhár beszél). H. (1/25 3/47 9; Sz 1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **RIALTÓ** (1—394—97. Rákóczi út 70): **Döntő pillanat** (Páger, Tolnay Klári). Kéményseprők (Stan és Pan). Kacérkodás a halállal (riportfilm). H. (D. e. 1/211; d. u. 1/21 3/43 5 1/48 1/210; V Ü d. e. 10 12; d. u. 2 4 6 8 10) — **ROYAL APOLLÓ** (141—902, 342—945. Erzsébet körút 45): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky Zita). Vadászat rókakomára (színes trükkfilm). Híradók. (1/46 1/28 3/410; szomb., vas. és ünn. 4 6 8 10.) — **SAVOY** (1—460—40. Kálvin tér sarok. Üllői út 2): **Négy férfi és egy nő** (Négyen a becsületért; Loretta Young). Dél királynője. Texas, a cowboyok hazája. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) V d. e. 1/211-kor: Matiné. — **SCALA** (11—44—11. Teréz körút 60): **Táncoló angyal** (Sonja Hennie). H. (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 3 1/46 1/28 3/410.) — **SIMPLON** (2—689—98, 2—689—99. Horthy Miklós út 62): **Dsungelszerelem** (Dorothy Lamour) és a kísérő műsor. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 és 1/210 órakor.) — **STÚDIÓ** (140—840. Akácfa u 4): Második hétre prolongálva! **A kétlelkű ember** (Raimu; Pierre Blanchar). H. (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (1—230—49. Nagymező u 8): **Döntő pillanat** (Kabos, Páger). Chaplin, a holdkóros (bohózat). H. (1/45 3/47 10; Sz 3/44 3/46 3/48 3/410; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) Vasárnap d. e. 11-kor: Matiné. — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Rácsnélküli börtön** (Corinne Luchaire) és a kísérő műsor. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **URÁNIA** (1—460—46. Rákóczi ú 21): Harmadik hétre prolongálva! **A berlini olimpiász I. rész: »A nemzetek ünnepe.«** (1/25 7 1/210; Sz V Ü 1/25 7 1/210.) Folyó hó 25-én, vasárnap délelőtt 1/211-kor: Lakner bácsi gyermekszínháza: Hamupipőke.

SZINHÁZ

Az utolsó fórum

A Magyar Színház szombati bemutatója

Vidéki kórház főorvosa feldúltan toppan be ügyész-barátjához, akinek bevallja, hogy pár óra előtt — tiltott műtét közben — megölte egy főispán csodaszép árváját, Péczely Juditot. Mondhatná azt is: műtéti hiba történt, — de nem mondja. Makacsul ragaszkodik hozzá, hogy ő gyilkolt. Nem készakarva és mégis szándékosan. Ahogy az ember »eltapos egy viperát«. Mert szóbanforgó Judit kisasszony vipera volt. Elkésett magyar kisvárosi rokona Júlia kisasszonynak, — Strindberg bocsássa meg. Ügyészbarát megdöbben. Főorvos arra kéri: tartóztassa le. Majd cigarettára gyujt, felhajt egy pohár konyakot, megköszörüli torkát és elmondja az egész izgalmas esetet. Mikép történt? Így: Öt hét előtt ismerkedtem meg Judittal a tenniszklubban... *(Irisblende* lassan enyésző fényében színpad elsötétül és kezdődik *a mozi.)* Első kép: tenniszklub. Csinos kis vipera bokaficamot szinlel és rácsavarodik agglegény-főorvosra. Elszédíti. Második kép: kórházi rendelő. Vipera anyának érzi magát. Fölszólítja főorvost — kivel öt hét óta viszonya van — szabadítsa meg szégyenétől. Főorvos házasságot ajánl. Judit szép polgári tervet visszautasítja. Végre főorvos megígéri: elvégzi a műtétet. Judit boldogan el. Ugyde öreg grófnő jó pihegve és főorvosnak kiböki: fia, az ifjú gróf, szerelembe esett Judittal. Hah, — mond főorvos magában izgatottan, — most már tudom, honnan fú a szél. Újabb kép: főispáni árva lakása. (Stílusos díszlet.) Főorvos szemébe vágja viperának a grófot. Vipera tagad, majd mindent beismer. De hangoztatja, hogy ő most már főorvost szereti. Főorvos nem hisz. Viszont gavallér: műtétet újra megígéri. További kép: ügyész irodája. Főorvos ügyész-barátja előtt befejezi vallomását. »Hát ez történt. Megoperáltam s a kezem, anélkül, hogy akartam volna: bosszút állt. Gyilkos vagyok«. Ügyész megrendülten töpreng, aztán hazaküldi barátját. Pár pillanattal később megtudja, hogy Judit benn van ugyan a kórházban, de nem halt meg. Sőt, még meg sem operálták. Operáció csak egy óra mulva lesz... (Óriási meglepetés második felvonásvégen. Kissé zürzavaros kibontakozás a hátralevő kórházi képek során.) Főorvos késik. Judit görcsökben fetreng. Naív alorvos azt hiszi: vakbélroham, holott — extrauterin abortus... Igazán apart dolog. Juditnak vége. Ezt ő maga is tudja, mert két félévig orvostant hallgatott. Húgának haldokolva megvallja: főorvost imádja, aki azonban természetesen már csak halál után érkezik ügyészbarátjával. Főorvos megnyugszik. Jobb így, — szól végül elborultan, — ez majdnem hepiend. Míg ügyész filozóf megértéssel teszi hozzá, kimondván a darab címét: Itt felsőbb hatalom ítélt, *az utolsó fórum...*

Isten látja lelkem: én szeretem a fiatalságot. Könyvben, színpadon, képzőművészetben szívesen köszöntöm, ha nemcsak fiatal, hanem tehetséges is. Ha újat akar, mer és tud. Ha van friss, egyéni mondanivalója. Ám mit mondjak erről a fiatal szerzőről, — *Matolcsy* Andorról, — aki mingyárt első színpadi művében a legelszántabb darabgyártó mesteremberek hűséges tanítványaként mutatkozik be? Mit szóljak ehhez az elképesztően idétlen álfilm-történethez, amelynek valószínűtlen helyzetei, hazug »képletei«, hamis vezércikkbetétjei és papírnyelvet beszélő papírfigurái azt akarják velem elhitetni, hogy ilyen ma a vidéki magyar élet, ilyen a mai urilányok sorsa, ilyen problémák gyötrik ma az ifjú főispáni árvákat és még náluk is árvább honi drámairókat, — egyszóval, hogy ilyen az az igazi, jó, friss és tehetséges, új, mai színdarab, amelyre a mai közönség vágyakozik. Nem szólok semmit. S azt is lassan mondom, úgy lehangol ez a *mai* szerzőavatás azon a színpadon, ahol *tegnap* még Laveryt és Zilahyt játszották. Vannak korok, amelyekben — Chateaubriand-nal szólván — még a csúfolódással is takarékosan kell bánni, az arra érdemesek nagy száma miatt. Inkább abbahagyom hát.

Az előadásban nincs hiba. Mindent ad, amit ilyen esetben adhat. Sőt külön meglepetéssel is szolgál, egy kellemes és tehetséges fiatal színésznő, *Raáb* Veronika személyében, akinek első szereplése határozottan sikerült. Erte érdemes odafigyelni *Az utolsó fórum* döntésére. Meg a kitűnő *Földényi* pompás orvos-alakításáért. Nem utolsósoron pedig *Törzs* monumentálisan egyszerű játékáért. Az ügyész alakjának életrekeltésében megragadó példáját adja annak a régi, manapság egyre ritkábban dokumentált igazságnak, hogy nagy színész számára nincs kis szerep, mert a feladatot mindig a maga mértékéhez szabja.

Törzs Miklós rendezése kifogástalan. *Upor* Tibor díszletei artisztikusak.

Kárpáti Aurél

(*) **A Bohémélet Dobrowennel.** Operaházunkban szombaton a Bohémélet előadásának külön jelentőséget adott Iesay *Dobrowen*, aki állandó jellegű idei vendégszereplését ezen az estén kezdte meg. A kiváló karmester zenei vezetése alatt Operaházunk kitűnő együttese, élén *Dobay* Liviával, *Osváth* Júliával, *Losonczyval*, *Székelylyel*, *Lendvayval* és a *Pataky* szerepét átvevő *Halmossal* ezúttal is nagy sikert aratott.

Színházak vasárnapi és egész heti műsora

OPERAHÁZ: Vasárnap: Hegyek alján (a Népműv. Biz. I. vasárnapi előadása; 1/28). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Hovanscsina (A. bérlet, 1. sz.; Issay Dobrowen vezényletével; 1/27). Szerda: Bánk bán (E. bérlet, 1. sz.; 1/28). Csütörtök: A láng (B. bérlet, 1. sz.; 1/28). Péntek: Hovanscsina (C. bérlet, 2. sz.; Issay Dobrowen vezényletével). Szombat: A nemzetközi fürdőügyi kongresszus tagjainak és a M. Kir. Orvosegyesület alapításának 100. évfordulója tiszteletére: Csongor és Tünde; a tükör; Csárdajelenet (1/28). Vasárnap: Himnusz; Pillangókisasszony I. felv.; Magyar ábrándok két képe; Rákóczi induló (1/28; ünnepi előadás a haditengerészeti emlékmű felavatása alkalmával). Hétfő: Rigoletto (Lawrence Tibbett és Godin Imre felléptével). Kedd: Tristan és Isolda (A. bérlet). Szerda: Hunyadi László. — **NEMZETI:** Vasárnap d. u.: Csodatükör (1/24); este: A peleskei nótárius (1/28). Hétfő: Medici Katalin (R). Kedd: Jézusfaragó ember (B. bérlet). Szerda: Jézusfaragó ember. Csütörtök: Bizánc (D. bérlet). Péntek: Jézusfaragó ember. Szombat: A peleskei nótárius. Vasárnap d. e.: A proletárok (1/211); d. u.: A proletárok; este: Jézusfaragó ember. Hétfő: Jézusfaragó ember (E. bérlet). Kedd: A proletárok (N. bérlet). — **NEMZETI KAMARA:** Hétfőtől péntekig: Nincs előadás. Szombat és vasárnap: Kék róka. — **VIG:** Vasárnap d. u. és este: Victoria Regina (1/24, 8). Hétfő, kedd: Victoria Regina. Szerda: Szabó a kastélyban (főpróba; 1/28). Csütörtök, péntek (L. bérlet), szombat: Szabó a kastélyban. Szombat d. u.: Gyermekkabaré. Vasárnap d. u. és este: Szabó a kastélyban (T. bérlet). — **MAGYAR:** Vasárnap d. u.: A 101 éves asszony (1/24); este: Az utolsó fórum (B. bérlet; 8). Hétfő (E. bérlet): Az utolsó fórum. Kedd (K. bérlet): A 101 éves asszony. Szerda (M. bérlet), csütörtök (P. bérlet), péntek (V. bérlet), szombat: Az utolsó fórum. Vasárnap d. u.: A 101 éves asszony; este: Az utolsó fórum (C. bérlet). — **BELVÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Szakíts helyettem (4, 8). Egész héten minden este (pénteken 25-ödször) és vasárnap d. u.: Szakíts helyettem. — **PESTI:** Vasárnap d. u. és este: Delila (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Delila. — **MŰVÉSZ:** Vasárnap d. u. és este: Királyi vér (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Királyi vér. — **ROYAL:** Vasárnap d. u. és este: Gyertyafénynél (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Gyertyafénynél. — **VÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Piros bugyelláris (4, 8). Hétfő d. u., kedd d. u., csütörtök d. u., péntek d. u.: Egy magyar nábob (ifjúsági előadás; 3). Vasárnap d. u.: Carmen (Anday Piroska felléptével; 1/24); este Falu rossza (8). — **ANDRÁSSY:** Hétfőtől péntekig: Nincs előadás. Szombat (megnyitó műsor), vasárnap: Különös szerelem. — **TEREZKÖRUTI:** Vasárnap d. u. és este: Kabaré (1/25, 9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Kabaré. — **PÓDIUM:** Vasárnap d. u. és este: Megnyitó műsor, 1937. (1/25, 9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Megnyitó műsor, 1937. — **KOMÉDIA:** Vasárnap d. u. és este: Folies Caprice (1/25, 1/29). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Folies Caprice. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Vasárnap: Sárga liliom (1/24, 6, 9). Csütörtökig bezárólag: Sárga liliom. — **JÓZSEFVÁROSI:** Vasárnap: Sárgapitykés közlegény (1/24, 6, 9). Csütörtökig bezárólag: Sárgapitykés közlegény. — **KISFALUDY:** Vasárnap: Egy vidám éjszaka (1/24, 3/46, 3/49). Csütörtökig bezárólag: Egy vidám éjszaka.

MOZIK

Rövidítések: H. = Híradó. **Sz.** = Szombat. **V. Ü.** = Vasárnap és ünnepnap. **M.** = Matiné.

ADMIRÁL (1-537-07. Margit körút 5. sz.): **Rabszolgahajó** (Wallace Beery). Hollywoodi pletyka. Zúg az erdő (színes). Híradó. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210; vasárnap és ünnepnap: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **ALKOTÁS** (1-553-74. Alkotás utca 11. szám): **Hét pofon** (Willy Fritsch). Táncol a világ (színes). H. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) V. d. e. 11-kor: Matiné a teljes műsorral. — **ANDRÁSSY** (1-341-27. Csengery u. 39.): **Nicsevo** (Harry Baur). **Ördögárok** (Tom Tyler). (1/25, 7, 1/210; vas. és ünnep.: 3/42, 3/44, 3/46, 3/48, 10.) — **ÁTRIUM** (1-540-24, 1-530-34. Margit körút 55.): Prolongálva! **Torockói menyasszony** (Dayka M., Jávor). Nyuszilakodalom (színes). H. (1/26, 1/28, 1/210; Sz. V. Ü.: 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **BELVÁROSI** (3-845-63. Irányi utca 21. szám): **Segítség, örököltem!** (Ágay, Uray). Rin-Tin-Tin bosszúja (a csodakutya). H. (Jobbt.: 1/25, 7, 1/210; balt.: 8; V. Ü.: jobbt.: 1/23, 5, 1/48, 1/210; balt.: 1/24, 6, 1/29.) — **BODOGRÁF** (14-95-10. József körút 63.): **Segítség, örököltem!** (Ágay, Uray, Gózon). Rin-Tin-Tin bosszúja. (1/25, 7, 1/210; V.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **BUDAI APOLLÓ** (1-515-00. Csalogány u. 46. sz.): **Segítség, örököltem!** (Ágay, Uray). Ramayana. H. (1/25, 3/47, 9; V. Ü.: 1, 3, 1/46, 1/28, 3/410.) — **CAPITOL** (1-343-37. Baross tér 32. sz.): Harmadik hétre prolongálva! **Mimi, a gazdag ember lánya** (Alice Faye). H. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **CASINO** (3-831-02. Eskü tér 6. szám): Prolongálva! **Elefántboy** (Sabu, a csodagyerek). Popeye mint szárazdada (trükkfilm). Híradó. (1/26, 1/28, 1/210; szombat, vasárnap és ünnepnap: 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **CITY** (1-111-40. Vilmos császár út 36. szám): **A család szégyene** (Wallace Beery). Tündértó (színes útleírás). Bosco és a kalózok (trükkfilm). H. (3/46, 3/48, 3/410; Sz. V. Ü.: 3/44, 3/46, 3/48, 3/410.) — **CORSO** (18-28-18. Váci u. 9. sz.): **Botrány a turfon** (Gaucsó, Csikó, Harpó). H. (3/46, 1/28, 3/410; Sz. V. Ü.: 1/24, 1/26, 3/48, 10.) — **CORVIN** (1-395-84, 1-389-88. József körút és Üllői út sarok): **Urilány u. 3. és Baross u. 87. sarok): Viktória három vőlegénye** (Jenny Jugo). Plutó a pokolban. Kisdedek Olympiája. (4, 1/27, 9; Sz.: 1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **PALACE** (1-365-23. Erzsébet körút 8. sz.): **Hotel Kikelet** (Tőkés, Páger). H. (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10.) — **PÁTRIA** (Népszínház utca 13.): Újjáépítve és legmodernebbül felszerelve e hét folyamán megnyílik! — **RADIUS** (12-20-98, 12-92-50. Nagymező u. 22—24.): Prolongálva! **Cafe Metropole** (Loretta Young). H. (3/46, 3/48, 3/410; Sz. V. Ü.: 3/44, 3/46, 3/48, 3/410.) — **REX** (1-394-16. István út 39.): **Segítség, örököltem!** (Ágay, Kabos). **A szökevény** (Chaplin). H. (1/25, 3/47, 9; Sz.: 1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) Vas. d. e. 1/211-kor: Gyermekszínház matiné. — **RIALTO** (1-394-97. Rákóczi út 70.) **Segítség, örököltem!** (Ágay, Rajnay). Rin-Tin-Tin bosszúja. (1/211, 1/21, 3/43, 5, 1/48, 1/210; V. Ü.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.) — **ROYAL APOLLO** (1-419-02, 1-429-46. Erzsébet körút 45.): **A férfi mind őrült** (Lázár, Jávor, Páger). H. (6, 8, 10; Sz. V. Ü.: 4, 6, 8, 10.) — **SAVOY** (1-460-40. Kálvin tér sarok, Üllői út 2.): **Koldus és királyfi** (Errol Flynn). Premier híradó. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) V. d. e. 10 és 1/212-kor: Matiné. — **SIMPLON** (2-689-98, 2-689-99. Horthy Miklós út 62. szám): **Urileány szobát keres** (Zilahy Irén). Mussolini németországi útja. Horthy István temetése. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.) — **STUDIO** (140-840. Akácfa u. 4. sz.): **Urilány szobát keres** (Zilahy I., Kabos). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **TIVOLI** (1-230-49. Nagymező u. 8.): **Rabszolgahajó** (Warner Baxter). Hollywoodi pletyka (majomburl.). H. (Folyt. előad.: 4, 3/47, 1/210; Sz.: 1/24, 1/26, 3/48, 10; V. Ü.: 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 3/410.) — **TURÁN** (128-401. Nagymező utca és Mozsár utca sarok): **Segítség, örököltem!** (Rajnai, Ágay). Zúg az erdő (színes). Lósport arisztokratái (riportf.). H. (3/44, 3/46, 3/48, 3/410; V. Ü.: 3/22, 3/44, 3/46, 3/48, 3/410.) — **URÁNIA** (1-460-46. Rákóczi út 21.): Utolsó hét! **Édes a bosszú** (Erdélyi M., Páger). Haway (színes zenef.). H. (5, 1/48, 1/210; Sz. V. Ü.: 3/43, 5, 1/48, 1/210.) — Vas. d. e. 1/211-kor: Lakner bácsi gyermekszínháza. — **VESTA** (1-326-39. Erzsébet körút 39.): **Segítség, örököltem!** (Ágay, Uray). **Ramayana** (Pluhár kísérőbeszédével). (1/44, 1/27, 1/410; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.)

(—) **Rozgonyinál 3 gyermekkép 8 P. Kálvin tér 5.**

(—) **Zongorázik? Hegedül? Gordonkázik?** Ugy ismerje meg Ön is a Kigyósi Kamarazene Kör kitűnő intézményét! Kérjen ingyen prospektust. (József körút 52.)

VIGSZÍNHÁZ

Csütörtökön, október 7-én először

Szabó a kastélyban

Zenés vígjáték 3 felvonásban.

Irták: Paul **Armont** és Leopold **Marchand.** Fordította: **Harsányi** Zsolt. Zenéjét szerezte: Alexander **Steinbrecher.**

FŐSZEREPLŐK:

Honthy Hanna, Komár Júlia, Medgyaszay Vilma, Tolnay Klári, Szaplonczay Éva, Páger Antal, Ajtay Andor, Dénes György, Gárdonyi Lajos, Lőrey Leó, Solthy György, Peti Sándor

Jegyrendelés telefonon 115-344

Budára fel!

27 éve fennálló üzletemet átalakítottam és megnagyobbítottam. Eddigi cikkeimen kívül új üzletágként **bevezettem a női konfekciót:**

őszi-, télikabátok ruhák, pongyolák árusítását

Legújabb modellek! Rendkívül olcsó árak! Legjobb minőség! Gyönyörű dolgaim vannak **kötöttárukban** és pedig:

kötöttruhák, blúzok, jumperek, kabátokban

26 kirakatom hozzávetőlegesen mutatja nagy felkészültségemet

Egyéni kiszolgálás! ***Szabott árak!***

Fábián József úri-, női- és divatüzlete, I., Krisztina körút 8—10 (Széll Kálmán tér sarok)

— **»Magyar asszonyok bástyája« az alagút felett.** A Közmunkatanács a Clark Ádám téri alagút bejárata feletti kis terecskét, ahol a MANSz a kormányzó bevonulásának tízéves emlékére fákat ültetett el, a MANSz kérésére Magyar Asszonyok Bástyájá-nak nevezte el.

— **A zsíros arcbőr házi kozmetikája az orvosi** utasítással ellátott »Antiszebor«-gyógypúder, Essencia és Resorcin-gyógyszappan! Dr. med. *László*-féle különleges kozmetikai készítmények. Egyedárúsítás: Múzeum-patika, IV., Kossuth Lajos u. 22.

— **Autógázolás a Lánchídnál.** Szombat délben egy órakor a Lánchíd budai hídfőjénél az AC 874. rendszámú magánautó *elütötte Gróf* Lajos 56 éves szabómestert, aki a Váci ucca 29. számú házban lakik. A szerencsétlen ember agyrázkódást és súlyos belső sérüléseket szenvedett. A mentők az Új Szent János-kórházba vitték. Az autó vezetője ellen eljárás indult.

— **Kollmann: A technika könyve.** Nevezhetnők a csodák könyvének is, vagy még több joggal: a csodálkozás könyvének. Kollmann könyve bőséges alkalmat ad, hogy ezt a filozófusi erényt gyakoroljuk. A mai átlagos műveltségű ember sokkal kevésbé tud a technika haladásával lépést tartani, mint apja, vagy nagyapja. A mi nemzedékünkre már úgy zuhogtak a találmányok, hogy lassan-lassan megbénult még csodálkozóképessége is: kezdett túlságosan is természetesnek találni mindent anélkül, hogy megérteni próbálta volna. Ezért van nagy szükség olyan könyvre, mint ez. Szemmel látható, hogy csodálkoztatni is akar s a csodálkozás segítségével tanítani. Előszeretettel válogatja össze a 20. század technikai teljesítményei közül azokat, amelyek már arányaikkal is imponálnak: a legnagyobb erőtelepeket, a leghatalmasabb turbinákat és motorokat, legnagyobb gőzhajókat, leggyorsabb mozdonyokat, legmerészebben feszülő hidíveket. Kétszáznál jóval több képe mind csupa lenyűgöző nagyságú gépet vagy technikai alkotást mutat be. Száznál több fejezet visz végig bennünket a technika és az ipar megannyi területén, egy-egy rövid utalással a fejlődés történetére is. Mindenütt egyformán azt látjuk, hogy a 19. század többet jelentett technikai, természettudományi és ipari haladás tekintetében, mint az addig eltelt évezredek összesen — a 20. századnak pedig minden évtizede fölér ebben a tekintetben az elmúlt századdal. Azt a száz esztendőt, amivel elmaradtunk saját korunktól, nem akkor ugorják át, amikor beszállunk a repülőgépbe vagy megszólaltatjuk a rádiót, hanem amikor Kollmann könyvének segítségével fogalmat szerzünk a mai nap csodáiról. E gyönyörűen kiállított könyv *Dante* kiadásában jelent meg.

HARASZTI ISKOLA

Diákok és egyetemi hallgatók részére zártkörű és az iskola vezetősége által összeállított;

TÁNC-tanfolyamokra a beiratkozás megkezdődött. Megbeszélés d. e. 11—1 és d. u. 4—8-ig

V., Gróf Tisza István ucca 1. Tel. 182-822

— **Kalfus az új cseh pénzügyminiszter.** *Prágából* jelentik: Hivatalos jelentés szerint a köztársasági elnök Emil *Franke* közoktatásügyi minisztert *felmentette a pénzügyminisztérium vezetésétől* és pénzügyminiszterré *Kalfus* osztályfőnököt nevezte ki.

— **»Ausztriának és Magyarországnak nemes feladatot kell teljesítenie Közép-Európában«.** *Bécsből* jelentik: *Fried* Jakab prelátus, az Osztrák-Magyar Társaság alelnöke, az Urániában nagyszámú hallgatóság előtt előadást tartott *Ausztria és Magyarország kulturális kapcsolatairól.* A két állam kultúrájának szoros kapcsolata — mondotta előadásában többek között — legjobban és legszebben az erkölcsi és vallási műveltség terén nyilatkozik meg. Ausztria és Magyarország az egész világ előtt keresztény állam akar maradni. Ennek a két államnak Közép-Európában nemes feladatot kell teljesítenie egész Európa és az egész világ érdekében. Arra kell törekedniök, hogy megóvják az Istenbe vetett hitet, az igazi kereszténységet és az isteni törvényhez való hűséget. A 34. nemzetközi *eucharisztikus kongresszus,* amelyet a jövő év májusában Budapesten tartanak, arra van hivatva, hogy bizonyságot tegyen a vallási kultúra ápolására és emelésére irányuló eltökélt akaratról. Ausztriát is ez a törekvés vezeti, amikor ezen a kongresszuson teljes szívvel és lélekkel résztvesz.

— **Döntő pillanat.** Mindnyájunk életében döntő pillanat lehet az az időpont, melyben megvesszük a legújabb m. kir. osztálysorsjátékra érvényes, nagy nyerési esélyt nyujtó sorsjegyet. A most befejezett osztálysorsjátékban is a 400.000 pengős nagy jutalmat ismét Török A. és Társa Bankház R. T. (Budapest, IV., Szervita tér 3.) szerencsés vevői nyerték. Török Bankház lapunk multheti számához kartonlapon felhívást mellékelt, valamint érdekes körleveleket küldött olvasóink címére. Ajánljuk, hogy a sorsjegyrendelést igen tisztelt olvasóink mielőtt eszközöljék, mert a nyereményhúzások rövidesen megkezdődnek. Elérhető legnagyobb nyeremény 700.000 pengő. Sorsjegyárak: Egész 28.— Fél 14.—, Negyed 7.— pengő.

— **Házasság.** *Fischer* Katalin és dr. *Révész* András október 2-án házasságot kötöttek.

= **Igazán jó** rövidhullámú vételt csak rövidhullámú előerősítő fokozattal lehet elérni. Ilyen előerősítő fokozattal pedig az idei szezónban csakis a Standard Grand Super rendelkezik. A Standard Aranysorozat készülékei nem egy évadra készülnek, hanem mint az arany, maradandó értékűek.

= **Szövetek, selymek a Fenyves Áruházban!** Egy nagy tétel finom nőikabátkelme érkezett a Kálvin téri Fenyves Áruházba. A kelmék mind 140—150 cm. szélesek, valóban elsőrendű minőségek, annak dacára igen jutányosak. Az áruk nem több, mint 9.80 pengő méterenként. Postán mintát is küld a cég.

= **Gyenge fény, gyenge munka.** Ha a rövidebb napok idején a természetes napfényt nem pótoljuk idejekorán megfelelő világítással, úgy teljesítményünk és idegeink egyaránt megsinylik szemünk megerőltetését. Kifogástalan világításról tehát idejekorán kell gondoskodnunk. A megbízható Tungsram duplaspirállámpa óvja jó fényével a szemét, gazdaságos áramfogyasztásával pedig csökkenti a világítási és háztartási költségeket.

= **Az őszi nagytakarítás** alkalmával időszerű kérdés lett a szőnyeg, függöny, terítő, paplan, takaró stb. beszerzése. Ezeknek a cikkeknek a megvásárlása még a szegényebb viszonyok között élő polgári osztálynak sem probléma, mert a népszerű Grünfeld Testvérek (V., Bálvány ucca 8) cég meglepően alacsony árakkal áll a közönség rendelkezésére.

3 szó:

ÖRÖKLAKÁSOK PARLAMENTNÉL

111-825

— **Leütöttek egy embert 30 fillérért és 6 cigarettáért.** Szombat reggel Rákospalotán a pestújhelyi körvasút és a Thököly út kereszteződésénél a járókelők egy fal mellett fekvő eszméletlen férfit találtak. Kihívták a mentőket, akik megállapították, hogy *a férfi fején hatalmas vágott seb van.* Rövid időre eszméletre térítették, s a sebesült ember ekkor elmondotta, hogy *Galvás* Sándornak hívják, 58 éves ablaktisztító. Péntek este Budapestről rákospalotai lakása felé tartott, s útközben egy hatalmastermetű cigány, akit már régebben látásból ismert, *leütötte és elrabolt tőle 30 fillért és 6 Levente cigarettát.* A szerencsétlen embert a mentők *súlyos koponyarepedéssel, agyrázkódással* a Rókus-kórházba szállították. A rendőrség az ügyben nyomozást indított.

— **Filléres gyorsvonatok.** A MÁV október 10-én, vasárnap — ötszáz utas jelentkezése esetén — a következő filléres gyorsvonatokat indítja:

1. *Budapestről Tokajra.* Indul Budapest keleti pályaudvarról 5.15-kor, érkezik Tokajba 9.57-kor. Visszaindul Tokajból 18.05-kor, érkezik Budapest keleti pályaudvarra 23.01-kor. A menettérti jegy ára 5 pengő.

2. *Ózd, Miskolcról Tokajba.* A menettérti jegy ára Ózdról 2.60, Miskolcról 1.30 pengő.

3. *Debrecen, Nyíregyházáról Tokajba.* A menettérti jegy ára Debrecenből 2 pengő, Nyíregyházáról 90 fillér.

4. *Debrecenből Tokajba (Hajdúnánáson át).* A menettérti jegy ára 2 pengő.

5. *Eger, Gyöngyösről Tokajba.* Ez a vonat az utasok fel- és leszállása végett Kálkápolna és Mezőkövesd állomásokon is megáll. A menettérti jegyek ára Gyöngyösről 3.60, Egerből, Kálkápolnáról és Mezőkövesdről 2.90 pengő.

6. *Kecskemétről Tokajba (Cegléd—Szolnok—Hatvanon át).* Ez a vonat az utasok fel- és leszállása végett Nagykőrös, Cegléd, Szolnok, Jászberény és Hatvan állomásokon is megáll. A menettérti jegy ára Kecskemétről 5.30 pengő, Szolnoktól 4.30 pengő.

Az 1—6. pont alatt felsorolt tokaji filléres gyorsvonatoknál a tokaji szüreti ünnepségre szóló 80 filléres beléptijegy megváltása kötelező.

7. *Budapestről Debrecenbe.* Indul Budapest nyugati pályaudvarról 6.27 órakor, érkezik Debrecenbe 10.57 órakor. Vissza indul Debrecenből 19.50 órakor, Budapest nyugati pályaudvarra érkezik 0.17 órakor. A menettérti jegy ára 4.70 pengő. Erre a vonatra a jegyeket *keddtől* kezdve kizárólag az IBUSz központi irodája (Vigadó-épületben) fogja árusítani.

8. *Gyuláról Debrecenbe.* Ez a vonat az utasok fel- és leszállása végett Békéscsaba, Mezőberény, Békésföldvár, Gyoma és Mezőtúr állomásokon is megáll. A menettérti jegy ára egységesen 4.50 pengő.

9. *Szegedről Debrecenbe.* Ez a vonat az utasok fel- és leszállása végett Kecskemét, Nagykőrös, Szolnok, Kisújszállás és Karcag állomásokon is megáll. A menettérti jegy ára Szegedről, Kecskemétről és Nagykőrösről 5.30 pengő, Szolnokról, Kisújszállásról és Karcagról 2.90 pengő.

10. *Miskolcról Debrecenbe (Szerencsen át).* A menettérti jegy ára 3.10 pengő.

A 7—10. pont alatt felsorolt debreceni filléres gyorsvonatoknál a debreceni gyümölcsvásár 60 filléres belépőjegyének megváltása kötelező.

Ha a Budapestről indítandó vonatok közül valamelyik utashiány miatt elmaradna, erről az utazóközönséget a szombaton reggel megjelenő napilapok útján fogják értesíteni.

— **Gondtalan életet** akar teremteni gyermekeinek? Akar lányának illő hozományt, fiának pályája megkezdéséhez szükséges tőkét biztosítani? Akarja? Akkor kössön *életbiztosítást.*

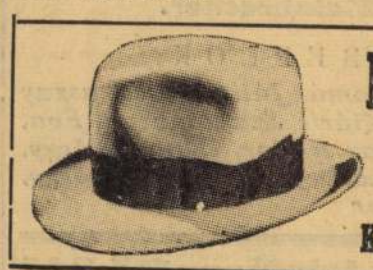

HABIG KALAP

Kossuth Lajos u. 1.

Upor Tibor

4. *Upor* Tibor zsidó tervezte a volt Dunaparti színpad színpadát. Tanuk: *Köpeczi Bócz* Lajos volt igazgató, *Strausz* tulajdonos, *Berger* magyar színházi és ugyancsak *Berger* operettszínházi kárpitosok.

A scenikai szakcsoport ezúton hívja fel az illetékesek figyelmét fent irtakra abban a reményben, hogy végül meghallgatásra találnak és orvoslást kapnak.

Az orsz. Színművészeti Kamara díszlettervező díszletfestő tagjaiból alakult scenikai csoport.

Magyarország 1940 jun. 29.

(Meddig dolgozhattak még a zsidó scenikusok és tervezők?)

BUDAPEST, ...

IX., HÖGYES ENDRE-UTCA 10

TELEFON: 181-595

Upor Tibor

Nemzeti Ujság 1939. ápr. 30.

ANDRÁSSY SZINHÁZ: A SZERELEM CYÜMÖLCSE

André *Birabeau* mintha csak Jókai Aranyemberének modern és francia változatát irta volna meg. Itt is egy kétéletü ember a főszereplő, akinek Párisban nágyvilági életet élő, csak bridzselő, lóversenyre járó, coctail-partikra rohangáló felesége van és aki vidéken egy kis boldog Senki-szigetet rendez be magának egy francia falu csendjében. *Birabeau* nem hiába irta azonban meg az *„Eltévedt báránykák"* és a *„Déligyümölcs"* cimü vigjátékait, amelyekben mind a gyermek és a szülő közti kényes vonatkozásokat és a gyermeklélek megrendüléseit irta meg mesteri pszichológiával, most is elsősorban a gyermekek sorsa érdekli. Egy kerékpárverseny alkalmából a kétéletü ember párisi fia átrobog a városon, apja házába kerül, ahol az a félreértés történik vele, hogy apjának házába szállásolják el. Itt egy kisleányra talál, aki a huga és aki sohasem sejtette, hogy apjának és anyjának élete rendezetlen. Rendkivül finom pszichológiai játék az, amit *Birabeau* a két gyermekkel kapcsolatban leperget előttünk a szinpadon, latin szellemből fakadó tiszta humánum szava, amelyek mögött az élet melege parázslik. Az *Andrássy Szinház* végre ismét irodalmi darabot játszik. A darab előadása elsőrendü. *Somlay* tétova apa szerepének egyetlen mozdulatából is megértjük, hogy ez a gyámoltalan ember hogy juthatott a kettős élet kinos szerepébe. *Makay* Margit, a vidéki anya alakját „tél-

[illegible] a tőle megszokott elokelőséggel, lehelletnyi nüanszokkal és mégis szivbemarkolóan játssza el. *Somló* Valéria a téves szereposztások után végre hozzáillőbb szerepben mutatkozhatik be bájosan és könnyedén. *Szilasy, Gombaszögi* Ella, *Vágóné, Pataki* Miklós, *Z. Molnár* László, *Pethes* Ferenc és *Szabó* Dezső jóizü karakteralakitásai, *Upor* Tibor izléses diszlete és *Vaszary* János perdülő forditása és ötletes rendezése két kellemes órával ajándékozzák meg a közönséget.

Possonyi László.

Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Beethoven kilencedik szimfóniáját adják elő s az együttesnek egyik érdekes vendégszereplője, Neményi Lili, aki a szopránszólót énekli. Neményi Lili, a Debreceni Színház primadonnája, Horváth Árpád igazgató felesége, Budapesten is többször fellépett, részben prózai, részben primadonnaszerepekben. Mint koncerténekesnőt ma este halljuk majd először.

*

Május 23-ára, keddre halasztották el a mult péntekre kitüzött *Romantikus estét*, *Eyssen* Irén és *Albert* Ferenc közös felléptét a Zeneakadémián. *Eyssen* Irén, a széphangú fiatal énekesnő *váratlanul megbetegedett* és a Népművelési Bizottság, az est rendezője, ezért volt kénytelen későbbi időpontra halasztani a hangversenyt. A megváltott jegyek az új dátumra érvényben maradnak.

*

Négy fiatal színésznőt ajánl a Nemzeti Színház gárdája a Farkas—Ratkó-díjra. A díj régebben jelentős summát jelentett. Már évek óta azonban gyűrű képviseli a kitüntetést. A díj odaítéléséről a Nemzeti Színház tagjaiból alakult bizottság dönt s a díj elsősorban az együttes elismerését jelenti a fiatal kolléga iránt. A gyűrűt egy-egy évig viseli a jutalmazott. Tavaly Juhász József nyerte el a kitüntetést, idén tehát a régi szokás szerint színésznőnek jut a gyűrű. A társulat négy fiatal színésznőt szemelt ki és ajánl jutalmazásra a bizottságnak. Sze-

Szeleczky Zita

A M. KIR. OPERAHÁZ

vendégciklusa az Operaház épületében

MÜLLER MÁRIA

és

SVANHOLM SET

felléptével

Május 5-én: Walkür

Vezényli:

HOESSLIN FERENC

Május 8-án: A nürnbergi mesterdalnokok

A szerelem gyümölcse

Birabeau-vígjáték az Andrássy Színházban

A főszereplők: Makay Margit, Somlay Arthur, Somló Valéria, Szilassy László, Gombsazögi Ella, Vágóné Margit

Francia darabot mutatott be szombaton az Andrássy Színház is. *Birabeau* nemcsak Párisnépszerű mulattatója, a darabjai szívesen látott színpadi vendégek mindenütt. Tavalyi darabja, a „Déligyümölcs" néhány vonásban rokon az idei vígjátékkal. A színhely most is egy francia kisváros s a bonyodalom ez alkalommal is egy gyerek körül forog. A játék hőse nem találja meg otthon családja körében a boldogságát, már közel húsz éve van egy másik otthona is, vidéken. Ez a másik otthon az igazi — és itt is van gyereke, akárcsak Párisban. A fiú és lány véletlenül összetalálkoznak s ennek az „igazi" családnak a békéje egyszerre felfordul.

Birabeau azonban vigyáz, nem ragadtatja el magát oktalan érzelmeskedések felé, erkölcsöt sem prédikál, csak egész egyszerűen bemutatja azt a különös helyzetet, amely a kétfelé szakadt férfi kettős élete mögött van. A problémát azonban érzésünk szerint kissé túljátsza, a könnyed hang mögött enyhén mesterkélt nagyképűség ásít s legfeljebb ezt lehetne a különben igen friss vígjáték terhére írni. *Birabeau* legnagyobb értéke: az alakjai olyan vitalitással élnek, hogy még a legkisebb epizódszereplő sem köszönheti az íróasztalnak a létét. A kis történetet ügyesen bogozza — még csak azt sem vesszük észre, hogy a modern vígjátékokból olyannyira nélkülözhetetlen „szabályszerű szerelem" ezalkalommal hiányzik. A régi recepteket a szerző félredobja s a téma odafut, amerre haladnia kell.

Az előadás remekül visszaadja a darab szellemét. *Vaszary* János, a fordító rendezése gördülékeny, szellemes és eleven. *Makay* Margit és *Somlay* Artúr pompás kettőse megkapóan tökéletes, csupa sugárzó fény, mosolygós derű és szívdobogtató lira szárnyal a jeleneteik nyomán. *Szilassy* László — az egy év előtt még Pesten ismeretlen bonviván ma már sztár és nem érdemtelenül. Hasonlóképpen meg voltunk elégedve *Somló* Valériával, a kitünő *Pataky* Miklóssal, *Pethes* Ferenccel, *Vágónéval*, *Z. Molnár* Lászlóval, *Szabó* Dezsővel, valamint *Upor* Tibor díszleteivel is. *Tetszetős tavaszi darab, sikere lesz.*

UJHELY JÓZSEF

VÁROSI SZINHÁZ SZENZÁCIÓS VENDÉGJÁTÉK

Hétfőn, május 1-én és kedden, május 2-án este 8 órakor

LIL DAGOVER

a világhírű filmsztár és társulatának vendégjátéka.

Csütörtökön, május 4-én és pénteken, május 5-én este 8 órakor

A világhírű

DON KOZÁK KÓRUS

SERGE JAROFF vezénylésével

A Vígszínházban Premier szombaton, május 6.-án

A *Vígszínházban* jövő szombaton, május 6-án kerül bemutatóra Patricia S. *Hars* angol irónő „Breach of Discipline" című színjátéka, mely *Harsányi* Zsolt fordításában

ORVOSKISASSZNY

címet kapta. A rendkívül érdekes, izgalmas és vidám jelenetekben egyaránt bővelkedő darab középpontjában egy fiatal orvosnő áll, aki egész jövőjét kockára téve ment meg egy emberéletet és ezúton jut el szerelmi történetének boldog megoldásához is. Az orvoskisasszony szerepében

Muráti Lili

kapott rendkívüli feladatot, míg a darab férfi főszerepeit

Ajtay, Bihary, Dénes György, Greguss, Kőmives, Köpeczy-Boócz, Perényi és Vértess Lajos

játsszák. Az előadás együttesének többi tagjai

Beleznay Margit, Erdélyi Erzsébet, Kormos Márta, Ladomerszky Margit, Márkus Margit, Orsolya Erzsébet, Sitkey Irén, Kürthy Sári, Biró Ági, Poós Evike,

továbbá

Benkő, Bimbó, Dózsa, Egri, Földes, Justh, Kédly, Szabó és Marinkovich.

Rendező: *Hegedüs* Tibor.

Díszlettervező: *Vörös* Pál.

* **Ha megunta régi fényképezőgépét, kedvezően becseréljük a legújabb modellekre is.** A különbözet havi részletekben is fizethető. Az új „F 11" fotóárjegyzék a cserefeltételekkel ingyen. Chmura László, IV., Ferenciektere 2.

(*) Szombat délután is tartanak előadást a Belvárosi Szinházban. A vásári közönség nagy érdeklődésére való tekintettel a Belvárosi Szinházban szombat délutánonkint szinrekerül Kodolányi János drámája, a „Földindulás". — Délutáni előadások félnégy órakor kezdődnek.

HOTEL SACHER, WIEN

Az állami Opera mellett.

Konyhája kiváló. Eredeti Sacher-tortája világhírű.

Függetlenség 1939. ápr. 30.

legrövidebb ... ezekben az órákban a magyar közvéleménynek el kell ismerni, hogy a törvényhozás mindkét háza megtette a nemzet iránti kötelességét. Húsz éves élet-halálharc és egy száz esztendő óta vajudó probléma jutott el abba a stádiumba, amelynél már komolyan lehet beszélni a végső rendezésről. Gróf Széchenyi István száz esztendő előtt kétségbeesetten vetette fel a kérdést: *ki fog bennünket a zsidóktól emancipálni.* Ezzel a törvényjavaslattal — hirdethet bármit az idegen propaganda — nem a zsidóság jogfosztása, megbélyegzése kezdődött meg, hanem *a magyarság emancipációja.* Tulajdonképpen most következik be a magyarság egyenjogúsítása.

A zsidóság — számarányához képest, sőt sok esetben azon felül is, megszállhat minden gazdasági és szellemi poziciót. Hat vagy tizenkét százalékig lehet orvos, bankdirektor, ujságíró, színész és — milliómos. Lehet hős, tudós, iparmágnás. De lehet robotoló munkás, verejtékező kubikos, izzadó napszámos is. Mert az utóbbi száz évben csak éppen ezek az utóbbi foglalkozási ágak nem tetszettek a magyar zsidóknak. Már pedig a magyar gazdanép, a befogadó nemzet igazán nem tűrheti sokáig, hogy egy beszivárgott kisebbség csak a magyar élet naposabb oldalán helyezkedjék el és visszahúzódjék minden hide-

Elrendelik a vádat Pullmann Károly százezer pengős sikkasztása ügyében

Hónapokkal ezelőtt a váci egyházmegyei Takarékpénztárnál

százezerpengős csalást és sikkasztást fedeztek fel.

Megállapitották, hogy a bűncselekményt dr. *Pullmann* Károly, a Takarékpénztár jogtanácsosa követte el, akit le is tartóztattak. Dr. *Szabó* Gusztáv ügyész szombaton készült el Pullmann ügyében a vádirattal, amely szerint az ügyészség az ügyvédet

tizenhatrendbeli csalás bűntettével,

azonkívül közokirathamisitással, magánokirathamisitással, sikkasztással és hamis tanuzásra való rábirással vádolta meg. Ugyancsak vádiratot adott ki az ügyészség *Boda* János és *Werner* József váci lakosok ellen, akik a vád szerint Pullmann tettestársai voltak. A pestvidéki törvényszék elnöke a bünügyet dr. Somody János tanácselnökre szignálta és a főtárgyalásra rövidesen sor kerül.

Súlyos kimenetelű kényszerleszállast hajtott végre Kanadában egy szovjetgép

Newyork, április 29.

A *„Moszkva"* repülőgép, amely *Moszkvából* kiindulva, *Izlandon* és *Grönlandon* át leszállás nélkül akart eljutni az Egyesült Államokba, a Szent Lőrinc-öbölben fekvő

Miscou Island szigetén kényszerleszállást hajtott végre.

Miscou Island szigete *Uj Braunschweig* kanadai államhoz tartozik és *Prince Edward Island* szigetétől 200 kilométernyire fekszik.

A „Moszkva" szárnyai és csavarjai a kényszerleszállás közben eltörtek.

Agép egyik motorja nem működik, úgyhogy a repülőgép nem tud a levegőbe emelkedni.

Az egyik pilóta bordatörést szenvedett, a másik ellenben sértetlen maradt.

A két pilóta az éjszakát a repülőgépen töltötte. Remélik, hogy *Kokkinakit* és társát vásárnap reggel sikerül majd halászhajón vagy repülőgépen biztos helyre szállitani.

— **Az IBUSz a Budapesti Nemzetközi Vásáron.** Az IBUSz a MÁV igazgatóságával karöltve mindent elkövetett, hogy a magyar ipar immár hagyományos tavaszi megnyilatkozásán méltóan reprezentálja a magyar közlekedést és idegenforgalmat. A MÁV—IBUSZ közös pavillon külső kiképzése egy Árpád sinutó nagyobbitott, hü mása, míg a pavillon belsejében egy korszerü menetjegyirodát helyeztek el, hol nemcsak idegenforgalmi propagandaképek és plakátok, hanem egy üzemben lévő menetjegyiroda áll a látogatók rendelkezésére. Nem céltalan talán megemliteni, hogy a Vásár területén a látogatók a világ minden részébe válthatnak vasúti, hajó- és repülőjegyeket, beszerezhetik információikat és igy mindenirányú utazási igényeiket kielégithetik. Az IBUSz — az általunk látottak alapján — a megnagyobbodott haza gyönyörü ipari seregszemléjén méltóan képviseli most már nemcsak a Csonka haza, hanem a részben visszatért Felvidék és Ruténföld utazási és idegenforgalmi szolgálatát.

gyespüspök s a város vezetősége fogadta a szent ereklyét. Veszprém vármegye határán dr. *Mesterházy* Ferenc főispán és *Berky* Miklós alispán szállottak fel a vonatra, a veszprémi belső pályaudvaron pedig katonai díszszázad tisztelgett az ereklye előtt. A Szentháromság-téren dr. *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprimás pontifikált tábori misét, majd a Szent Jobb előtt elvonultak a város lakói. Az Aranyvonat déltájban indult tovább Zircre és Pannonhalmára.

— **Nyitva van a bélyeg-múzeum.** A postavezérigazgatóság felhívja a közönség figyelmét, hogy a bélyegmúzeum (I., Krisztina-körút 12) a Nemzetközi Vásár tartama alatt, április 28-ától május 8-áig minden hétköznap s ezenkívül április 30-án, vasárnap délelőtt a Budapesti Nemzetközi Vásár vásárigazolványával díjmentesen, egyébként 40 fillérért megtekinthető.

BRESLAU

A HID DÉLKELET-EUROPA FELÉ

gazdasági és kultúrközpont Magyarország és Németország között

Festői szépségű város, nagyvárosi élet, sport, szórakozás, színház

Breslaui Vásár

mezőgazdasági gépkiállitással

1939 május 10—14-ig

Felvilágositással és prospektusokkal minden utazási iroda és a Német Birodalmi Vasutak Idegenforgalmi Irodája (Budapest, IV. kerület, Váci-utca 3) készséggel szolgál.

EREDETI FRANCIA

CITROËN

2 liter 48 HP.

120 km. sebesség

11 liter fogyasztás

P. 4.980

CITROËN és STANDARD

vezérképviselet

BOLGÁR MOTOR Kft.

V. Szabadság-tér 15. Tel. 124-021

Magyar Futár

SZINHÁZ

KLOTILD NÉNI

Vaszary Gábor bohózata az Andrássy Színházban

Az Andrássy Színház szezónnyitó ujdonságát a szerző mulattatás szándékával írta. Célját elérte, de egyéb, rangosabb eredményekkel nem nagyon dicsekedhetik. Ügyes francia recept, leleményes ujdonságokkal. Tartalma: minden asszony csal, minden férfi megbocsát. Ez a tárgy. A nézőtér és a színházi pénztár megtelik, de üres marad a lélek: ettől a darabtól kissé kijózanodunk. »Jó, jó, bohózat!« — halljuk a védekezést. De ennyi könnyűvérű és léha embert talán erőszak nélkül aligha lehetett volna összeverbuválni.

A cím alatt ott van ugyan a fedezet: »bohózat«, mint valami biztonságos páncél, de ez nem magyarázat.

Más lapra tartozik, hogy milyen a darab, mint *darab*, eltekintve felfogásától. Ebből a szempontból őszinte dícséret illeti meg a szerzőt. Alig lehet elképzelni mesteribb meseindítást, mint a *Klotild néni* első felvonása. Egy-két szó és máris kialakul a légkör, amelyben apró-cseprő, de mindig jókor robbanó események izzanak, bonmot-k sziporkáznak és ötletek permeteznek. A feszülő első felvonásban félni kellett, hogy a szellemesség hosszútávjára vetkőzött szerző kifullad.

Ez is történt. A második felvonásban megtorpant s a rendező — *Vaszary* János — locsolgatta, élesztgette, de a szusz csak egy-két ötletre futotta. A színészek is ellankadtak. A mesébe pedig új szálak gabalyodtak, de néha rosszkor. Előrángatták ezt is, azt is, de a sok sziporkázás szervetlenül lógott a darabon.

A harmadik felvonás indulásakor a szerző frissítőt vett be. Fölkel, ismét lohol, fut az esemény addig, míg a szerzőt utól nem érte végzete: hínárba kerül, de végre átvágja magát a bonyodalmakon. Egy kicsit magyaráz, okoskodik és kész a darab. A vége is ötletes és sikerült: ismét a rendező *Vaszary* János segített, mint ahogyan jó testvérhez illik.

A színészi játék megint új fejezet. *Törzs* Jenő bőles komédiázása és a mélységekig hatoló emberábrázolása elevenné tett egy képzeletbeli bohózatfigurát. Érdekes, hogy a nagydarab *Hajmássy* Miklósban mennyi természetes könnyedség, elegáns és finom humor lakozik. *Vaszary* Piri »trampli« cselédlányalakítása már több volt a színészetnél: érezni lehetett rajta a konyhaszagot. *Simor* Erzsi szép volt; *Szilassy* László, a darab parfőmös »szépfiúja« — erre a szerepre jó. *Gervay* Marica hamvas és üde, mint a friss málna. *Makláry* János, *Bihary* Nándor, *Szakáts* Zoltán, *Sugár* Lajos ügyes jelenetekben működtek közre. *Losonczy* Dezső diszkrét zenéje finoman festette alá a darab hangulatát. *Upor* Tibor ízléses díszletei jó keretet adtak. **B. F.**

(*) Az Operaház évadnyitó előadása. Szombaton, szeptember 30-án, új betanulással a *Farsangi lakodalom* kerül színre. Vezényel *Berg* Ottó, *Márkus* László szerint a darabot újra beállította *Rékay* András. Mint nemzetes asszony *Némethy* Ella lép fel, nemzetes úr: *Hámory* Imre, Zsuzsika: *Tamás* Ilona, Kálmán diák: *Sárdy* János. Uj díszleteket tervezett *Fülöp* Zoltán.

(*) Ferencsik János, a budapesti Operaház karnagya a berlini Népoperában vezényli a Nürnbergi mesterdalnokok előadását.

(*) Operabérletet szeptember végéig lehet váltani.

(*) Farkas Ferenc, a híres zeneszerző, nagy sikert aratott Berlinben Az ember tragédiája kísérőzenéjével. Mint ismeretes, kísérő zenéjéről a Tragédia hamburgi bemutatója alkalmával is elismeréssel írtak a német lapok.

(*) Sztárképző tanfolyam. *Ugyan, mi jutott eszébe két furfangos newyorki szélhámosnak? Sztárképző tanfolyamot állítottak fel Newyork kellős közepén és hirdetéseikkel elárasztották az összes lapokat. Jelentkezési díj 5 dollár volt, felvételi díj csekély 10 dollár. A jelentkezés és a »felvételi vizsga« 12 tagú bizottság előtt zajlott le. A zsűri tagjai a három napig tartó vizsga jelentkezőivel közöltek egy időpontot, amikor a döntésről értesülhetnek. A döntés eredményét mintegy 400 jelentkező várta. Kiderült, hogy a bizottság »ismeretlen helyre költözött«. A ravasz szélhámosok alaposan kihasználták a hiszékeny és ambíciózus amerikai lányokat és férfiakat...*

(—) Filharmóniai Társaság hat bérleti nagyzenekari hangversenyén **Dohnányi, Furtwängler** és más nagyhevű külföldi karmesterek vezényelnek. Az érdekes műsor keretében neves hazai művészek működnek közre. A hangversenyeket a m. kir. Operaházban pénteki napon rendezik. Bérletek eladása a **Filharmóniai Társaság** irodájában (Operaház) délelőtt 10—1-ig és délután 5—7-ig. Árak bérletben (fizetendő 6 havi részletben is) hangversenyenként 0.80—7.— P-ig.

ÉVADNYITÁS A VÍGSZÍNHÁZBAN

Szombaton, szeptember 30-án, először

A márkiné

Noel **Coward** vígjátéka.
Fordította **Zágon** István.

Főszereplők:

FEDÁK SÁRI,

Tolnay Klári, Somlay, Ajtay, Perényi, Kőmives, v. Benkő, Bárdi, Kürti Sári.

Váltson bérletet a Vígszínházba!

Háromféle bérlet! Páratlan kedvezmények!

Bővebbet a **Vígszínház Gazdasági Hivatala,** V. kerület, Pannonia-utca 1. — (Telefon: 115-344)

Visszavonul Garbo?

Newyork. *Az egész filmvilágban megdöbbentő hatást váltott ki Garbónak az az intézkedése, hogy már nem is titokban, hanem majdnem teljesen nyiltan árulja amerikai ingóságait. Megbizottai állitólag már meg is kezdték a tárgyalásokat néhány bankvállalattal. Ugyanekkor Garbo más megbizottai Svédországban megfelelő birtokot keresnek és megkezdték a Garbo-villa átalakitását. Garbo visszavonulásáról suttognak Hollywoodban is, amit az is bizonyitana, hogy a nagy színésznő nem fogadta el egy új film főszerepét.*

Greta Garbo

(*) A párizsi Opera Nantesban. Brüsszeli jelentés szerint a Nagyopera teljes művészegyüttesével, műszaki személyzetével *Nantesba tette át székhelyét.*

(—) R. Lukács Erzsi mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Gyermekeknek 3 éves kortól. Kedvezményes esti kurzusok. Vilmos császár út 31., I. 3. Telefon: 124—884.

(—) Tánctanítás. *»Horsey-horsey«* **és az** *új táncok.* Felnőtt-, diák-, gyermek- legjobb társaság. *Harasztiiskola* V., Gróf Tisza István u. 1. Tel.: 182—042.

(—) Bródy Tamás, a Vígszínház karmestere október 1-én kezdi meg a jazz-zongora tanítását, valamint a zongoratanárok átképzését a Fodor-zeneiskolában. Jelentkezés 4—5-ig. (Andrássy út 40.)

(—) Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja, színészképző oktatását lakásán, I., Menkina János út 11/a, mai napon megkezdte. Növendékek egész éven át jelentkezhetnek. Telefon: 15—34—06.

Koncert Beethoven-ciklus

6 est okt. 11—dec. 6-ig a Zeneak.

Műsor: *Appassionata, Hammerklavier, Mondschein, Pathétique, Waldstein, Les Adieux, Eroica var., op. 110* és *111,* stb. (zongora), *Kreutzer, nagy A-dur* (zongorahegedű), *nagy B-dur trió.* **Dohnányi** (2 est), **Bartók—Zathureczky, Fischer Annie, Ungár Imre, Dohnányi—Waldbauer—Kerpely** trió. Bérletek 4—28 P (2 részletben is) Koncertnél Váci u. 23.

*

Zenekari Beethoven-bérlet

6 est. Összes szimfóniák, zongoraversenyek. Vez.: **Komor.** Bérletek Rózsavölgyinél.

Színházak vasárnapi és jövőheti műsora

OPERAHÁZ: Szombat (30-án): Farsangi lakodalom (8). Vasárnap: János vitéz (N. B. I. bérlet). — **NEMZETI:** Vasárnap d. u.: Mindenki hazudik (½4); este: Énekes madár (½8). Hétfő (K. bérlet I.) és vas. d. u: A Kreml istene. Kedd, szerda, csütörtök, péntek (VI. bérlet): Énekes madár. Szombat (először: I. bérlet) és vas. este (VIII. bérlet): Nők az alkotmányban. — **KAMARA:** Vasárnap: A tenger asszonya (8). Hétfő, kedd és vas. d. u.: A tenger asszonya. Szerda (először), csütörtök, péntek, szombat és vas. este: Aiterego. — **VIG:** Jövő szombat: Márkiné (évadnyitó előadás; először). Vasárnap este (R. bérlet), hétfő (S. bérlet): Márkiné. — **PESTI:** Szerda: Gyümölcs a fán (évadnyitó előadás; először). Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap d. u. és este: Gyümölcs a fán. — **BELVÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Földindulás (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Földindulás. — **ANDRÁSSY:** Vasárnap d. u. és este: Klotild néni (½4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Koltild néni. — **FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ:** Jövő péntek (évadnyitó előadás; először), szombat, vasárnap d. u. és este: Pusztai szerenád. — **ROYAL:** Jövő péntek (évadnyitó előadás; először): Ki gyereke vagyok én? (½9). — **VÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Artista-olimpiász (4, 8). Egész héten este és szombat és vas. d. u. Artista-olimpiász. — **KOMÉDIA:** Vasárnap d. u. és este: Egyszer egy évben (½5, 9). Egész minden d. u. és este: Egyszer egy évben. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Vasárnap: Zimberi-zombori szépasszony (½4, 6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Zimberi-zombori szépasszony. — **JÓZSEFVÁROSI:** Vasárnap: Dalol a nyár (½4, 6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Dalol a nyár. — **KISFALUDY:** Vasárnap: Egy bolond százat csinál (½4, 6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Egy bolond százat csinál. — **FÉNYES CIRKUSZ:** Vasárnap: Szeptemberi műsor (4, 8). Egész héten: Szeptemberi műsor.

MOZIK

ADMIRÁL (353-707. Margit körút 5.): **Condor-légió és a kísérő műsor.** (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Nyomorultak** (Harry Baur). — **ALKOTÁS** (355-374. Gömbös Gyula u. 11. sz.): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Énekes próbahölgyek. Fox varázseszőnyeg. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. 11-kor: **A berlini olimpiász. I. rész.** — **ANDRÁSSY** (124-127. Csengery u. 39.): **Érik a búzakalász** (Fedák). Nagymama kedvence. H. (¾4, ¾6, ½8, ¾10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **ÁTRIUM** (154-024, 153-034. Margit körút 55.): **5 óra 40** (Kiss F., Tasnády Mária). H. (½6, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ½10.) — **BELVÁROSI** (384-563. Irányi u. 21.): **Szerelmesek** (Jeanette Mac Donald). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: jobbt. 2, 4, 6, 8, 10; balt. 3, 5, 7, 9.) — **BODOGRÁF** (149-510. József körút 63.): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **BROADWAY** (144-212. Károly körút 3.): **Mi lesz veled, Andy Heardy?** (Mickey Rooney) és a kísérő műsor. (½4, ½6, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **BUDAI APOLLO** (351-500. Csalogány u. 46.): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). (½5, ¾7, 9; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **CAPITOL** (134-337. Baross tér 32. szám): Második hétre prolongálva! **Acélkaraván** (Cecil B. de Mille filmje). H. (½4, ½6, ½8, ½10; vas. és ünnepnap: d. e. 11; d. u. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **CASINO** (383-102. Eskü út 1.): **A boldogság uccája** (Pat Paterson). Német-lengyel eredeti harctéri felvételek. (½6, ½8, ½10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10.) — **CITY** (111-140. Vilmos császár út 36.): **A boldogság uccája** (Pat Paterson) **és a kísérő műsor.** H. (¾6, ¾8, ¾10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ¾10.) — **CORSO** (182-818. Váci u. 9.): **A szerelem tolvaja** (Elisabeth Bergner). A nyolcadik világcsoda (színes trükkf.). (H. (½6, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ¾10.) — **CORVIN** (139-584, 138-988. József körút és Üllői út sarok): **Hétpecsétes titok** (Willy Birgel) és a kísérő műsor. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Kisasszony a mostohám** (Danielle Darrieux). — **DAMJANICH** (134-803. Damjanich u. 1.): **Condor-légió** és a kísérő műsor. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **DÉCSI** (121-343, 125-952. Teréz körút 28.): **Halló Janine** (Rökk Marika). H. (6, 8, 10; Sz. V. Ü.: 4, 6, 8, 10.) — **ELIT** (114-592. Szent István körút 16.): **Huckleberry Finn kalandjai** (Mickey Rooney). Nagy tiki-takarítás. H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **FORUM** (189-707, 189-543, 188-528. Kossuth Lajos u. 18.): Második hétre prolongálva! **Az élet komédiása** (Norma Shearer). (½6, ½8, ¾10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ¾10.) — **GLÓRIA** (144-800. Thököly út 56. szám): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Lélegzetfojtó pillanatok (riport). H. (½5, ¾7, 9; Sz.: ½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **HOLLYWOOD** (142-455. Bethlen tér 3.): Prolongálva! **Toprini nász** (Tolnay, Jávor). Régi Győr. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Két világ szerelmese** (Tibbett). — **IPOLY** (292-626. Csáky u. 65.): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Spanyol szerenád. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Lányok egymás között.** — **JÓZSEFVÁROSI** (134-644. Kálvária tér 7.): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). Csak a fejét. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Sebastopolpáncélos.** — **KAMARA** (144-027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Éjjeli kaland** (Sacha Guitry). (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **KULTUR** (386-193. Kinizsi u. 16. sz.): **Elkésett szerelem** (Victor Francen). Tíz pere világtörténelem (riport). Halali (kultúr). (5, ½8, ½10; vasárnap és ünnepnap: ½2, ½4, ½6, ½8, ¾10.) — **LLOYD** (111-994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Luxuskiszolgálás** (Constance Bennett). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **NYUGAT** (127-162. Teréz körút 41.): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Énekes próbahölgyek. H. (½5, 7, ½10; Sz.: 4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **ODEON** (130-263. Rottenbiller u. 37/b.): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Ahol a víz is aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (Folyt. előad.: ½5, ¾7, ½10; Sz.: ½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Magdát kicsapják** (Turay, Páger). — **OLYMPIA** (342-947. Erzsébet körút 26.): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). Mezőkövesd (kultúr). Unatkozni tilos (revű). H. (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **OMNIA** (130-125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Broadway rózsája** (Alice Faye). Kieg.: Televírek paradéja. H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **ORIENT** (114-926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Nemzetközi varieté. Ahol a víz aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (½5, ¾7, ¾10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **OTTHON** (146-447. Beniczky u. 3. és Baross ucca 87. sarok): **Condor-légió** (eredeti felvételek). A növényélet titkai. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ¾2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. 10 és ½12-kor: **Szerelem, bosszú, halál** (francia filmremek). — **PALACE** (136-523. Erzsébet körút 8.): Harmadik hétre prolongálva! **Suez** (Annabella). H. (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **PÁTRIA** (145-673. Népszínház u. 13.): **Gondviselő kft.** (Constance Bennett). Légiháború. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) Vasárnap d. e. ½11-kor: **Barjey Cirkusz** (Hans Albers). — **PHÖNIX** (144-454. Rákóczi út 68.): **A Condor-légió.** Magyar falu. H. (Folyt. előad.: d. e. 11; d. u. 1, 3, 5, ¼8, ½10.) — **RÁDIUS** (122-098, 120-564. Nagymező u. 22—24. sz.): Második hétre prolongálva! **Riadó Indiában** (Sabu). Német-lengyel eredeti harctéri felvételek. H. (½6, ¾8, ¾10; szombat, vas. és ünnepnap: ½4, ½6, ¾8, ¾10.) — **RIALTO** (139-497. Rákóczi út 70. sz.): **Vörös orchideák** (Olga Csehova). Hulló falevél (rajzf.). H. (D. e. ½11; d. u. ½1, ¾3, 5, ½8, ½10; V. Ü.: d. e. 10, 12; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **ROYAL APOLLO** (141-902, 342-946. Erzsébet körút 45. sz.): Második hétre prolongálva! **5 óra 40** (Kiss F., Uray T.) és a kísérő műsor. Befejezetlen szimfónia. H. (6, 8, 10; Sz. V. Ü.: 4, 6, 8, 10.) — **SAVOY** (146-040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4.): **Gondviselő kft.** (Constance Bennett). Légiháború. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Barley Cirkusz** (Hans Albers). — **SCALA** (114-411. Teréz körút 60. sz.): Harmadik hétre prolongálva! **A három testőr** (3 Ritz Brothers). A golfsport művészete. Híradó. (¾6, ¾8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) — **TIVOLI** (123-049. Nagymező u. 8.): **Mosolyhercegnő** (Shirley Temple). Nemzetközi varieté. Ahol a víz aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (Folyt. előad.: ½5, 7, ½10; Sz.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V. Ü.: ½2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Magdát kicsapják** (Páger, Turay). — **TURÁN** (120-003. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim) és a kísérő műsor. (4, 6, 8, 10; Sz. V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) Vas. d. e. 9 és 11-kor: **Mellékucca.** — **URÁNIA** (146-046. Rákóczi út 21.): **Hallo Janine** (Rökk Marika). H. (5, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ¾3, 5, ½8, ½10.) Vas. d. e. 11-kor: **A berlini olimpiász. II. rész: A szépség ünnepe.**

AZ IDŐ *(Átmenetileg szép, de hűvös.)* Miután a háborús viszonyok folytán Oroszországtól kezdve, Lengyel-, Német- és Franciaországon át Angliáig a meteorológiai megfigyelések adatait a békeidőkben kötött nemzetközi megállapodás szerinti módon, szikratávíró útján, most nem adják le, a semleges országok meteorológusai meglehetősen kényes helyzetben vannak. Prognózis céljából ugyanis naponta többször olyan időjárási térképeket rajzolnak, amelyeken nemcsak Európa meteorológiai állomásai találhatók meg, hanem a környező kontinensek velük szomszédos területei, sőt még Észak-Amerika keleti partvidékei, tehát a kanadai részek is. Mivel az említett államok nem adják le jelentéseiket, az időjárási térképen nagy úr tátong, mert északról csak Izland, a Skandináv félsziget, Dánia, Finnország, a Balti államok, délen pedig Olaszország, a Balkán és Kis-Ázsia, valamint Afrika olasz fennhatósága alatt álló északi partjairól kapunk jelentéseket. Így azután azt, hogy hazánk közvetlen határain túl, kezdve Szentgotthárdtól Bécsig, a Szlovenszkóban, Galiciában, le egészen a keleti Kárpátokig, majd fel északra egészen Litvániáig, Dániáig, nyugaton pedig az óceánig mi történik a légtengerben, legfeljebb csak sejthetjük, de pontosan nem tudhatjuk. Az olyan esetekben, ha felénk északnyugat felől áramló légtömegek befolyásolják időjárásunkat, bizony a sötétben tapogatódzunk. Csak feltételesen rajzolt görbékből következtethetünk, amelyeket úgy kapunk, hogy az észak- és déleurópai államok adatait képzelt vonallal kötjük össze. Ez volt szombaton is a helyzet, amikor azt láttuk, hogy Dániában és Svédország déli részein, valamint a Balti államokban már hideg és havazással járó időjárás uralkodott, de ugyancsak esős volt az idő egész Felső- és Közép-Olaszországban is. A Kárpátok medencéjében az átvonult esőfront keletre húzódott és hazánkban az időjárás derültre, de szintén hűvösre változott. Az ég még az esti órákban is mindenütt derült és szép holdfényes volt, amiből arra következtethetünk, hogy az északeurópai esős, havas front még nem közelítette meg a Tátrát, de az olaszországi esőzés sem érte még el hazánk déli határait. Napközben a hőmérséklet 18—22 fokot ért el, este azonban már csak 11—14 fokot mértek. A szél északi volt, amiből az látszik, hogy nálunk inkább az északeurópai időjárás juthat uralomra, ez azonban csak hétfőn következhetik be, úgyhogy a vasárnap nálunk még szépnek igérkezik, erős lesz azonban az éjszakai lehűlés és sokhelyen, különösen a szélvédett vidékeken gyenge fagyok is lehetségesek. Dr. Massány Ernő m. kir. főmeteorológus.

Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet 13 Celcius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 758 mm, alig változik.

Várható időjárás a következő 24 órára: Északi-északkeleti szél. Több felhő. Néhány helyen, főleg a délutáni órákban, záporeső. A hőmérséklet csökken.

— **Egy lengyel menekült-autobusz szerencsétlensége.** Egy tehergépkocsi, amely lengyel menekülteket szállított, Munkács és Beregszász között egy útkanyarulatban nekiment egy fának. A gépkocsi felborult és utasai közül heten súlyos sérüléseket szenvedtek. A sebesülteket a munkácsi kórházba szállították.

— **Szombaton hirdetett ítéletet a büntető törvényszék** Gátay tanácsa Erdős József volt IBUSz cégvezető, Dévai Imre volt IBUSz cégvezető és Sándor György volt IBUSz tisztviselő büntető ügyében. Erdős Józsefet 27 rendbeli magánokirathamisítás büntette, 16 rendbeli magánokirathamisítás vétsége és többrendbeli csalás büntette miatt 1 év 6 havi börtönbüntetésre, Sándor Györgyöt 27 rendbeli magánokirathamisítás büntette, 16 rendbeli magánokirathamisítás vétsége és többrendbeli csalás büntette miatt 1 év 8 havi börtön, Dévai Imrét sikkasztás és csalás vétsége miatt 8 havi fogházbüntetésre ítélte. Nevezettek a terhükre megállapított bűncselekményeket, mint az IBUSz Gyorsárugyűjtő és Filmszállítási osztályának tisztviselői követték el és az IBUSz-nak mintegy 40.000 P kárt okoztak. Az ítélet ellen úgy a m. kir. ügyész, mint a vádlottak fellebbezéssel éltek.

— **Internálótábor Afrikában — németek számára.** Hivatalos jelentések szerint Pretoriában és Windhukban internálótáborokat állítottak fel a Németbirodalom alattvalói részére. Pretoriában mintegy 130 németet internáltak, Délnyugat-Afrikában pedig százat. *(MTI.)*

— **Házasság.** Vitéz kisbarnaki *Farkas* Ferenc vezérkari ezredes, a Ludovika Akadémia parancsnokának leányát, Évát szombaton vezette oltárhoz vitéz csáfordi és potyondi *Pottyondy* László pilótahadnagy. Az esketési szertartást *Pottyondy* Imre kanonok végezte, vitéz *Mosonyi* Sándor pápai prelátus segédletével. Tanúk voltak *Wilhelm* Jenő MÁV műszaki tanácsos és *Negro* Aladár pilótafőhadnagy.

Dr. *Sebestyén* Péter és vajdahunyadi dr. *Szőllősy* Klára házasságot kötött. Az esketési szertartást *Ravasz* László református püspök végezte. Tanúk voltak: *Szladits* Károly egyetemi tanár és vitéz *Koós* Miklós ezredes, első szárnysegéd. (Minden külön értesítés helyett.)

Janovics Kató és *Fleischner* Pál (Soponya) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Neubauer Joli (Nyitranagykér és dr. *Hirsch* Andor (Kapuvár) Budapesten e hó 19-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Székely Irén és *Löffler* Andor, a Löffler-kesztyűgyár igazgatója ma délben 12 órakor tartják esküvőjüket a dohányuccai izr. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Markovits Malvinka (Sátoraljaújhely) és *Spiegel* Bernáth (Ungvár—Ungesztenyés) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Bárány Éva és *Deutsch* Imre jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Keller Arankát (Salgótarján) eljegyezte *Davidovics* Mór (Eger). (Minden külön értesítés helyett.)

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon.
Podmaniczky-utca 27. József-körút 44.

— **»Artista-olimpiász.«** *(Évadnyitó varietéműsor a Városi Színházban.)* A Városi Színházban szombaton bemutatott műsor sok sztárigényű szereplőt vonultat fel. Itt van mindenekelőtt Dolly *Hopkins*. Valami különleges egyéni báj jellemzi ennek a szép szőke lánynak minden mozdulatát. Emellett nagyon jól táncol. A műsor legfiatalabbjai a *Szőnyi-testvérek*, a brüsszeli Európa-táncverseny magyar nyertesei. Még gyerekek, de máris tökéletesek. *Mariette & Joe Martin* méltán »a párizsi Casino de Paris kedvencei«: ellenállhatatlan franciás humoruk van. *Nóra & Johnson* nagyszerű egyensúlyozóművészek. Nem szabad megfeledkezni a *Trio Mexicanos* akrobatikus táncairól és a kitűnő zenekarról. A magyaros revű kissé szegény azon a színpadon, ahol pár hete még a Gyöngyösbokréta szerepelt. A kedves *Náray* Tery és *Berczy* Géza kettős konferansza nem rossz ötlet, de a szöveg kínosan erőltetett. (Vigyék vissza a padlásra a Bicsérdy-tréfát.) Az ötletes, változatos, de néhány hosszadalmas számmal megrövidítendő műsornak a filléres mozihelyárak mellett valószínűleg megérdemelt sikere lesz. (m)

— **Zsindelyné Tüdős Klára a korszerű ruhákról és az idei új útjairól** okt. 3-án kedden d. u. 6 órakor az Iparművészeti Társulat előadótermében előadást tart, 80 ruha bemutatásával. Az előadásra már most lehet jelentkezni a társulatnál, d. e. 10 és 2 között.

— **A kabinetiroda főnökének pápai kitüntetése.** A kormányzó megengedte, hogy dr. Urai *Uray* István titkos tanácsos, a kormányzó kabinetirodájának főnöke a pápai Szent Szilveszter-rend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

— **Kormányzói elismerés.** A kományzó megengedte, hogy *Szőke* Károly államvasúti tanácsosnak a honvédség érdekében teljesített értékes szolgálataiért elismerését tudtul adják.

— **Letartóztatták a rákospalotai asszonyt, aki elégette férjét.** Hírt adtunk arról, hogy néhány nappal ezelőtt Rákospalotán *Czettner* Ferencné leöntötte férjét petróleummal, majd felgyujtotta, úgyhogy a szerencsétlen ember szénnéégett. *A férjgyilkos asszonyt szombaton hallgatta ki Felszeghy Róbert, a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája.* Az asszony görcsös zokogás között mondotta el, hogy férje iszákos volt, durván bánt velük, ütötte-verte őt és három gyermeküket. A gyilkosság előtt is két ragadott, majd borotvát vett elő, hogy megölje gyermekeit; a részegségtől azonban összeesett és az asszony ekkor végzett vele. Férje brutalitása elől egyébként sokszor éjszaka a rendőrőrszobán kellett oltalmat keresnie. *A vizsgálóbíró a kihallgatás után az asszonyt házastárson elkövetett szándékos emberölés bűntette címén letartóztatta.*

— **Apró hírek.** *Görögországban* benzinmegtakarítás céljából csökkentették a gépkocsiforgalmat; a hét négy napján nem adnak el húst. — *Kaliforniában* a trópikus hőség eddig ötvennél több halálos áldozatot követelt. — *London és Párizs között* helyreállították a légi forgalmat. — *Pécsett* széleskörű nyomozás indult hamis egypengősök forgalombahozói ellen. — *Az Égei tenger mentén* lévő Dikeliben 250 házat elpusztított a földrengés, amely Szmirnától északra is nagy rombolásokat végzett; eddig állítólag 200 halott.

— **Felhívás.** A Magyar Katonaujság kiadóhivatala ezúton is felhívja a figyelmet, hogy a lap javára történő előfizetések díjának kiegyenlítése — természetes és jogi személyek részéről egyaránt — kizárólag a lap 22.220 számú postatakarékpénztári csekkszámlán történik. *A pénz felvételére senki sincs feljogosítva.* Ha netán valaki a lap nevében mégis pénzfelvételt kísérelne meg, *az illetőt a rendőrségnek kell átadni.*

— **Millós egyházi hagyaték.** Az amerikai »Lutherischer Herold« közli: *Lederer* S. Harriet asszony, a baltimorei első evangélikus egyház tagja végrendeletében a különböző egyházi közösségekre, nő-misszióra, aggok és árvák segítésére, diakonissza-házra, teológiai oktatására, stb. összesen háromszázharmincnyolcezer dollárt, tehát több mint egymillió pengő készpénzt hagyott.

— **Felépült a mátyásföldi református templom.** Október 1-én, vasárnap szenteli fel a *Csaba* Rezső tervei szerint épült új szentegyházat *Ravasz* László püspök.

— **Az állampolgárság utólagos bejegyzését elrendelő** törvény értelmében augusztus elseje óta Kolozsvárott összesen 160 magyar családfőt írtak be utólagosan az állampolgárok névjegyzékébe.

— **Súlyosan elítéltek három IBUSz-főtisztviselőt.** A mult év nyarán az IBUSz-nál lefolytatott házivizsgálat nagyszabású visszaélést leplezett le. A rendőri nyomozás eredményeképpen az ügyészség csalás, sikkasztás és okiratthamisítás vétsége címén vádiratot adott ki *Sándor* György, az IBUSz filmosztályának főtisztviselője, *Erdős* József és *Dévai* Imre, IBUSz-cégvezetők ellen. A büntetőtörvényszék *Gátay*-tanácsa előtt megtartott tárgyaláson *Sándor* beismerő vallomást tett, társai tagadták bűnösségüket. *A törvényszék Sándor Györgyöt csalás és okiratthamisítás címén húszhónapi, Erdőst másfélévi börtönre, Dévait csalás és sikkasztás címén háromhónapi fogházra ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

— **A Pénzintézeti Központ** igazgatósága Szunyogh Szabolcs ügyvezető igazgatót vezérigazgatóhelyettessé, Fehér István és Weber Róbert igazgatókat pedig ügyvezető igazgatókká nevezte ki.

— **Öngyilkosság.** *Kran* István 30 éves kereskedősegéd szombaton éjszaka gázzal megmérgezte magát és meghalt. Kran szüleivel egy éve jött Németországból Budapestre, ahol ingóságainak eladásából tartotta fenn magát. A Kazár ucca 10. számú házban laktak. Szombaton Kran István egyedül volt otthon. Hazaérkező szülei találtak rá holtan. Németnyelvű búcsúlevelet írt, amelyben az élet nehézségeivel indokolja elhatározását.

— **Megjelent a Magyar Anyák Naptára az 1940. évre.** Keller Lajos, a Stefánia Szövetség országos ügyvezető igazgatója szerkesztésében s a Szövetség kiadásában most jelent meg a Magyar Anyák Naptára az 1940. évre. A könyv a szokásos naptári, postai, stb. részeken kívül gazdag népszerűen tudományos és szépirodalmi részt is tartalmaz.

SPORT

Isten hozta német vendégeinket!

Tizennegyedszer ütközik meg ma délután a magyar válogatott futballcsapat a németekkel. A nemzetközi találkozók történetében nem túlságosan nagy szám ez, de talán éppen ez a körülmény vonta maga után, hogy a németek ellen vívott mérkőzések felé mindig megkülönböztetett figyelemmel fordult a sporttársadalom. És a »megkülönböztetett figyelem« tétele a mai mérkőzésre még fokozottabb mértékben alkalmazható. Nemcsak sportbeli értékénél fogva, hanem a mai helyzetből eredő jelentősége miatt is, mert benne a nagy Németországnak velünk szemben érzett baráti érzelmei jutnak kifejezésre. S hogy mi legyen erre a méltó válasz? — csak idézni tudjuk az MLSz felhívásának következő passzusát:

»Az üllői úti pálya minden egyes nézője olyan szeretettel és olyan sportszerű magatartással fogadja a német csapatot, aminőben a magyar nemzeti színek képviselőinek mindenkor része volt német földön.

Legyen a magyar közönség ezúttal is méltó régi jóhíréhez! A magyar közönség ne feledkezzen meg arról a világszerte példaképpen emlegetett lovagiasságról, amely az ellenféllel szemben nem fukarkodik tetszésének elismerésével és csak tiszta fegyverekkel kivívott győzelemre tart számot.«

Igen, ismételjük mi is: a magyar közönség legyen méltó régi jóhíréhez s ne feledkezzen a világszerte emlegetett lovagias magatartásáról. Ezt joggal érdemlik meg német barátaink, akik a háború vérzivataros eseményei közepette is megtalálták a hozzánk vezető utakat, hogy egy barátságos küzdelemben velünk sporterőiket összemérjék.

Isten hozta német vendégeinket!

A tizennegyedik magyar-német válogatott futballmérkőzés

A magyar-német futballtalálkozó érzelmi részét külön cikk keretében méltattuk. Ami már most annak *sportbeli* részét illeti, elmondhatjuk, hogy azok a kritikák, egyoldalú viták, valamint a szövetségi kapitány szájába adott és a sajátmaga által kiválasztott játékosokra vonatkozó *megszégyenítő* nyilatkozatok *nem nagyon szolgálják a lelkesítés és vele együtt a győzelem ügyét.* Csak csodálkozni tudunk mindezen, de különösen *Ginzery* Dénes állítólagos nyilatkozatain, mert a szövetségi kapitányt meggondolt, *komoly úrnak, komoly szakembernek* ismerjük. Komoly embernek, aki tudja, mivel tartozik *saját presztizsének*, de ugyanakkor azt is tudta, mivel tartozik azokkal szemben, *akik egy válogatott mérkőzésen bizalmának első számú letéleményesei.* A nagy összevisszaságban szinte úgy tűnik, mintha bizonyos oldal számára nem is a győzelem ténye, a nemzeti színek viselőinek diadala lenne a legfontosabb, hanem hogy *»angol rendszerrel«* vagy *»középeurópai rendszerrel«* játszik-e a magyar együttes... Mintha a zavart keltő mesterkedések a vereség útját készítenék, hogy azon diadalmenetbe vonulhassanak be az »új rendszer« hirdetői, azok, akik *kiöktatnak szövetségi kapitányokat, válogatott játékosokat, sok sikert megért trénereket, de a labdát és a játékot legfeljebb könyvből vagy a tribünök messzi páholyaiból ismerik...*

Mi azonban reméljük, hogy a megalázott és a lelkesítés helyett állandó tűszúrások középpontjába állított játékosok kitűnő teljesítményükkel adnak feleletet a gáncsoskodóknak. Ha ezt teszik, a győzelem sem fog elmaradni, ami pedig ebben a »vitában« mégis csak a legfontosabb.

Megérkezett a német csapat és Eitel

A csapatok felállítása a következő:

Magyarország: Tóth—Pákozdi, Biró—Szalai I, Sárosi III, Szalai II—Kincses, Sárosi I, Zsengellér, Dudás, Gyetvai. *Németország:* Jakab — Janes, Schmaus — Kupfer, Goldbrunner, Kitzinger — Lehner, Gellesch, Schön, Scepan, Pesser. *A német csapat kísérői és Eitel 5000-es futó társaságában szombaton délután Budapestre érkezett.* A pályaudvaron ünnepélyes fogadtatás volt. A mérkőzés műsora: *1 órakor:* ifjúsági csapatok mérkőzése, *3 órakor:* 5000 m-es síkfutás, *½4 órakor:* magyar-német mérkőzés.

× **Tátos és Eleméri jó időt úszott a KISOK bajnokságon.** A középiskolai úszóbajnokságok közül a *400 m-t* Tátos 5 p 2 mp-es KISOK-rekorddal, a *100 m-es gyorsúszást* Eleméri 1 p 1 mp-cel, a *200 m-es mellúszást* Kulcsár 2 p 59.8 mp-cel, a *100 m-es hátúszást* Kovács Dezső 1 p 16.2 mep-cel, a *3×100 b-es vegyes stafétát* az egri ciszter gimnázium 3 p 46.4 mp-cel nyerte.

× **Az MLSz közli:** A vasárnapi német-magyar labdarúgómérkőzésen *nem lesznek korzóülések* a pálya szélén. A már kiadott jegyeket a szövetség vasánap a mérkőzés előtt a főbejáratnál kétoldalt felállítandó egy-egy különpénztárnál más ülő-helyekre cseréli be.

× **A Budapest—Bécs tekemérkőzés.** Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel kerül megrendezésre a Baross tér 10. szám alatti pályán a *Budapest—Bécs tekemérkőzés. Nyolctagú csapatok küzdenek.*

× **Svájc mozgósítási bajnoksága.** Svájcban szeptember elején megbénult a sportélet, azonban a sportszerető svájciak hamarosan alkalmazkodnak a változott viszonyokhoz és októberben megkezdik *a mozgósítási bajnokságok* küzdelmeit. Egyelőre *labdarúgásban* és *atlétikában* kerülnek eldöntésre ezek a küzdelmek.

vadász gyarmati orvos felesége beleszeret egy maláj hercegbe. Az ebből származó bonyodalom adja a „Malakkai nő" témáját. Franciául írták és franciául játszák, ezzel mindent megmondottunk. Edwige Feuillere nagyszerű színésznő, a gyarmati fehérek életének rajza remek. (Scala.)

*

Kissé ponyvaregény-ízű eszközökkel dolgozták fel újból „Rasputin" misztikus életét és tragikus halálát. Kárpótol ezért a hibáért, hogy a főszerepet Harry Baur játssza utólérhetetlen művészettel. Nézése szinte a publikumot is hipnotizálja és kis mozdulatai is lenyűgözőek.. (Décsi.)

A „Hajnali esküvő" egészen naiv eszközökel és túlhajtott jellemrajzokkal operál. A naiv mese ellenére sokat lehet mulatni a filmen Olivia Haviland és Rosalin Russel alakításain. Errol Flynnt minden nagyszerűsége mellett sajnáltuk ezért a szerepéért. (Átrium-City.)

*

Mickey Rooney megint egy lépéssel közelebb férkőzött a közönség szívéhez „A Heardy-fiút szeretik a lányok" című filmban. A történet annyira amerikai, hogy kissé messze esik tőlünk, de ez az aranyos kis csirkefogó remekül csinálja a dolgát. Lewis Stone alakítása is nagyszerű. Érdemes megnézni ezt a filmet. (Corso.)

*

Aranyásók életét vetíti elénk az „Aranyat asszonyért" című film. Küzdelmse az életük, de legnagyobb bajuk, hogy egyedül vannak, hiányzik az életükből az a varázs, amit csak az asszony adhat meg. Tehát nőket is kérnek a megbízottjuktól a konzervek és a whisky mellé. A megbízott el is küld hozzájuk tizenkét nőt, de az aranyásók szándékától eltérően, törvényes feleségekként. Remek jelenet, amikor a nők férjet választanak az ismeretlen nevek közül. Christen Heiberg meglepetés lesz a pesti közönségnek. Szép és nagyszerű színésznő. (Uránia.)

Az ezerkettedik éjszaka

A Magyar Szinház bemutatója

A „Néma levente" pár év előtt váratlanul kirobbanó sikere visszaállította a verses vígjáték kissé megkopott hitelét. Csodálatos, de egyben vigasztaló jelenség volt az, hogy ebben a materiális korban a törtető, acsarkodó emberek milyen áhitattal tudták hallgatni a mesét, amelyet versben mondottak el nekik. Ennek a csodának varázslómestere *Heltai* Jenő volt. Érthető tehát ,ha új munkája, „Az ezerkettedik éjszaka" elé a legnagyobb várakozással tekintettünk.

Várakozásunkban nem is csalódtunk. Tiszta költészett kaptunk, amelyen a tiszta humor opálos fénye csillog át. Bölcs ember írta ezt a darabot, aki egyben vérbeli költő is. A színpadon édes rímek muzsikálnak, de ez a muzsika csak halk kísérőzenének tünik, amikor az érdekes és bűbájos mese fordulatait figyeljük. Nemcsak a verseket írta a költő, hanem a mesét is költő álmodta meg.

*

Sahriar szultán mesét kér Saharazádtól, aki elmondja neki két jámbor zarándok történetét, akik tegnap érkeztek a szultán kairói udvarába. Ez a két zarándok eredetileg tolvaj volt Bagdadban, az egyiket fehér, a másikat fekete Hasszánnak hívták. Fehér Hasszán nappal lopott, a fekete Hasszán éjjel támadta meg az embereket. Egyszer aztán — úgy alkonyatkor — a két Hasszán egymást támadta meg és ekkor derült ki, hogy mindkettőjüknek azonos felesége van. A szépséges Lailát mindkettőjükhöz feleségül adta boszorkány anyja, Fatumah. Az egyikhez nappalra, a másikhoz éjszakára. Az is kiderült, hogy Laila tulajdonképen egyiknek sem volt igazi felesége, mert álompor segítségével mindkettő mellett megőrizte leányságát, az anyja által megjósolt *igazi* férj számára.

A két Hasszán halálosan szerelmes Lailába és ezért nem ölik meg felfedezett csalásáért, hanem versengeni kezdenek kegyeiért. Laila kijelenti, hogy kettőjük közül azé lesz, aki elhozza neki Almalik szultán kedvenc bolháját. A két tolvaj csak egyesült erővel tudja ellopni a híres bolhát és át is adják azt Lailának, de mindkettőjüket elfogják és halálra ítélik. A szultán azonban megkegyelmez nekik, mert elárulják, hogy hol van a bolha ,aki nem más, mint az ő elvarázsolt fia: Rusztám királyfi. A szultán dervisruhába öltözve keresi fel Lailát, akinél a két szabadonbocsájtott Hasszán is jelentkezik ,hogy most már válasszon közülük. Laila azonban már a keblén melengetett bolhát, azaz Rusztámot szereti, akit éppen a férjei szereztek meg neki. Ösztönösen talál rá a bűvös szóra, amely újra emberré változtatja a bolhát és Almelik szultán beleegyezésével Rusztám felesége lesz.

A két Hasszán elbujdosik bánatában és zarándokútra mennek Mekkába. Innen érkeztek meg végül Kairóba, Sahriar szultán udvarába. Saharazád meséje után maga elé hivatja a szultán a két Hasszánt és az egyiket kincstartójává teszi.

A Hevesi Sándor által nagyszerűen dirigált előadás méltó a darabhoz, *Tahy* Anna Laila szerepében színes, ösztönös tehetségről tesz tanúbizonyságot. Humora még leányosan szemérmes, de így is teljes elismerést érdemel. *Peéry* Piri, mint Fatumah nagy egyéni sikert aratott. A két Hasszán szerepében *Bilicsi* Tivadar és *Hajmássy* Miklós aknáztak ki minden lehetőséget. *Törzs* Jenő markáns vonásokkal rajzolta meg az apai fájdalmában szenvedő Almalik szultánt. Kisebb szerepeikben érdekes és értékes színfoltot adtak *Földényi* László, *Dobos* Anny, *Vándory* Gusztáv, *Szakáts* Zoltán, *Baló* Elemér, *Gonda* Fernc, *Pethes* Ferenc, *Gervay* Marica és *Bánhidy* László.

A színpompás és stílusos díszletek *Upor* Tibor, a festői szépségű kosztümök pedig *Zsindelyné, Tüdős* Klára munkáját dícsérik.

a leányban zajlik le, amikor megtudja, hogy ő a törvénytelen gyermek és a fiú a törvényes. Lepontet úr megható tehetetlenséggel nézi az általa felkavart vihart. Ő nem akart fájdalmat okozni egyik gyermekének sem, ő egyszerűen csak boldog akart lenni, amit a törvényes felesége mellett nem tudott soha megtalálni. Már többször el akart válni, de valahogy sohasem sikerült addig eljutnia. Végül is arra a konkluzióra jutott, hogy csak az a házasság birja el az erkölcsi törvényeket, amelyik tiszta, csendes és boldog, legyen az törvényes vagy törvénytelen. A megoldást a gyerekek találják meg: tiszta lélekkel és újjongó boldogsággal testvérekké fogadják egymást.

*

Az előadás ragyogó. *Somlay* Artur mélyen emberi és végtelenül rokonszenves alakítása maradéktalanul érzékelteti Lepontet szerepében az ember vágyát a boldogság után. A törvénytelen feleség szerepében *Makay* Margit annyira finom és jóságos, hogy mindenki örül, amikor a boldogság az ő oldalán marad. *Somló* Valériának tehetséges és őszinte hangjai vannak úgy a lelki válságok, mint a humor számára. *Gombaszögi* Ella minden gesztusa viharos derültséget arat. *Szilassy* László a fiú szerepében végleg beérkezett. Nagyon tehetséges és rokonszenves színész. Kis szerepeikben is tökéleteset nyujtanak *Vágóné* Margit, *Z. Molnár* László, *Pataki* Miklós, *Pethes* Ferenc és *Szabó* Dezső.

A fordítás és rendezés *Vaszary* János hibátlan munkája. *Upor* Tibor díszletei ízlésesek.

Előre

A szerkesztésért felel:
Pogány József.
Felelős kiadó:
Ruffy József.
Előfizetés mellékletekkel együtt évi 30 P
Bethlen-nyomda rt., Bpest IX., Kálvin-tér 8.
Felelős vezető: *Lombár László.*

Előre 1939 május 7.

dába fogni őket, három kivételével.

Ezek minden hájjal megkent, idősebb állatok voltak, amelyek nem engedték magukat újra fogságba ejteni. *Ezt a hármat azonban — egyikük kivételével — nemsokára elérte a végzet.* Az egyiket — egy gyönyörű bundájú és szépen ezüstözött prémű hímet — a mult évben elvetemült, lelketlen répáshutai mészégetők barbár módon elejtették:

hozzája hajított vasrúddal eltörték mind a négy lábát. A szerencsétlen állat ilyen borzalmas sérüléssel is menekülni igyekezett. El is vonszolta magát vérző, törött lábaival a tett helyétől pár kilométernyi távolságra, ott összerogyott

és az időközben értesített rókatenyésztő megadta neki a kegyelemdöfést.

A második szökevény róka szintén egy szép prémű hím volt, amelyet 1938 tavaszán a teleptől nagy távolságban, Kisgyőr község határában vettek észre a falusi legények, amint a Bükk legdélibb erdeinek szélén csörtetett és kikalandozott a földekre. *A vérszomjas, kegyetlen indulatú legények legott hajtóvadászatot rendeztek a szegény bolyongó idegen állatra, nagy hajsza után beérték és furkósbotokkal agyonverték.* Az értékes ezüstrókaprémet azután húsz pengőért eladták Miskolcon az egyik szűcsnek, aki a vétellel ritka jó üzletet csinált.

A harmadik ezüstróka *egy terhes állapotban elszabadult nőstény volt, amelyet a legravaszabb praktikákkal sem sikerült újra fogságba ejteni.* Ez az anyaállat még most is künn van az erdőségek szabadságában és mivel *akadálytalanul lefiadzott,*

a bükki ezüstróka-nemzedék ősanyjának, a Bükk-hegység ezüstrókafaunájának megalapítójaként lehet tekinteni.

A bükki vadászok, az erdőőri személyzet és az erdőkben dolgozó emberek pontos megfigyelései alapján *sikerült megállapítani, hogy ez a nőstény ezüstróka nemsokára lefiadzott a répáshutai Ballabérc őserdeinek valami kitünő rejtekhelyén és a mult évben újra párosodott, még pedig közönséges rókával. Ugyancsak párzottak az ezüstróka anya ivadékai is, részben közönséges rókával ,részben saját testvéreikkel s mindegyik párosodásnak jelentős számú eredménye lett, amit sikerült majdnem teljes pontossággal megállapítani.* Ezek szerint tehát az

Nagy készülődés világszerte a gödöllői leánytáborozásra

A *Magyar Cserkészleány Szövetség* külügyi titkársága címére naponta a levelek százai érkeznek, a világ minden részének cserkészleányai érdeklődnek a nyári *Pax-Ting* világtáborozás iránt. Rengeteg érdekes ötlet, kedves tervezgetés, mosolygásra ingerlő kérdés merül fel a gödöllői világtáborozással kapcsolatban.

Holland leányok lesznek a tábor rendőrei

Hollandiában már útrakészen áll az a mintaszerűen megszervezett csapat, amely a Németalföldet fogja képviselni. Mindjárt az első napon meg akarják hódítani a magyar közönséget: *pompás mutatványokkal, nemzeti táncokkal készülnek a bemutatóra.* Főleg a tábor terepe iránt érdeklődnek, mert ha az dombos és lejtős, tánc közben még elvesztik piciny facipőjüket. Az étkezés is nagy gondot okoz nekik, már otthon igyekeznek összehangolni a magyar konyhát a holland föld terményeivel, különösen tejet, vajat, gyümölcsfélét igényelnek nagy mennyiségben. A főzés hasznos tudománya mellett *nagyszerűen kiképzett rendőr-cserkészcsapattal is rendelkeznek s külön kérték a tábor vezetőségét, hogy a belső rend fentartását bízzák rájuk.*

Az *angol* leányok a tűzoltói tisztségre pályáznak, mert mint írják, ehhez különösen értenek. *Nagybritanniát igen nagy létszámú csapat fogja képviselni, hogy ezzel is kihangsúlyozzák a cserkészmozgalom angol eredetét.* Mint tengeri hatalomhoz illik, kitünő mutatók során *főleg vizicserkészleány-bemutatókkal fogják szórakoztatni a közönséget.*

Lengyelország valamennyi leánycserkésze nagy figyelemmel adózik a magyarországi világtábornak. Teljes fölszereléssel indulnak, *még vitorlázó repülőgépeiket is elhozzák.*

A *francia* leánycserkészeket a vizum és az utazási kedvezmények érdeklik. *Sokan szeretnének jönni s a takarékos franciáknál minden fillér számít.* A frank nagyon rosszul áll — panaszkodnak. Északi vendégeink: a *svédek,* norvégek, a sportolási lehetőségek iránt érdeklődnek. *Kiváncsiak a nagy magyar Alföldre, a pusztára. Már valamennyien jelentkeztek a hortobágyi kirándulásra.* Kicsit félnek a nagy melegtől és a tűző napsugártól. A *svédek* külön tornacsapatot állítanak a bemutatóra, hogy az nemzeti sportjukat népszerűsítse. A jókedvű, népviseletben jódlizó *svájciak bizonyára* hamarosan a tábor kedvencei lesznek.

Luxemburg kicsiny, litográfon készült cserkészleány-lapjában Magyarország történelmét és földrajzát közlik; a *dánok* még ennél is tovább mennek, *ők egyenesen magyarul tanulnak.* Ügyes szószedetet készítettek s a tejberizstől a cserkészblúzig mindennek tudni fogják a magyar nevét.

Messze földön élő rokonaink, a *finnek, lettek,* alig várják már a nyári nagytábort. *Majdnem mindegyik cserkészleánynak van magyar levelezőtársa* s most a barátság, ismeretség eleven valósággá fog válni. Az érkezések iránt érdeklődnek, mert *attól tartanak, hogy tengernélküli országban nem kaphatnak elegendő halat, ami náluk a főtáplálék.*

Jugoszlávia is megmozdult a jamboree hírére. Jellemző a helyzetre, hogy azt írják: a világszövetségi hivatalos angolnyelvű levelezés helyett *szívesen vennék, ha magyarul közölnénk velük a Világtábor utasításait.*

A modern amerikai lányok

Románia a cserkészethez hasonló Straje tarü nevű ifjúsági mozgalmát küldi el 120 taggal. A *délafrikai* és *ausztráliai* cserkészek igen hálásak, hogy a nagy távolság ellenére is kaptak meghívást és sok szép Magyarországot isemertető füzetet. Sajnos, csak kislétszámú képviseletet küldhetnek, de a tábor előzetes propagandája máris sok barátot szerzett a magyarságnak. *Indiai* és *japáni* cserkészleányok színes csoportja nagy feltűnést fog kelteni a táborban. A japánok különösen cserkészies sportversenyeket szeretnének.

Amerika cserkészleányai a tábor legtökéleteseben felszerelt tagjai lesznek: összehajtható gumisátraktól a képviseletek a közel jövőben [illegible] fognak foglalkozni és emlékiratukat a földművelésügyi miniszterhez elő fogják terjeszteni.

Búza- és lisztkivitelünk a tengely-államokba

Búzakivitelünket az utolsó két hónap alatt a tengelyhatalmak vásárlásai rohamosan felduzzasztották. Olaszország, amely a mult esztendő február és március hónapjaiban egyáltalában nem vásárolt tőlünk búzát, az idén februárban 316.676 q-t, márciusban pedig 360.679 q-t kapott tőlünk, a Német Birodalom pedig februárban kereken 440.000 q-val, márciusban nem egészen 81.000 q-val szerepelt búzavevőink között.

Ausztria búzakivitelünk statisztikájában csak márciusban szerepel ötezer q-val. Februárban a búzakivitelünk összesen 770.669 q-ra rúgott, márciusban pedig 15.450 q esett nemes valutájú vásárlóra, mégpedig mindkét esetben Svájcra. De Svájc tavaly februárban 105.000 q-t, márciusban pedig 95.150 q-t vásárolt a magyar piacon.

Búzakivitelünknek februári és márciusi forgalmi adatai rohamos emelkedést jelentenek nemcsak a mult esztendőnek ugyane hónapjaihoz mérten, hanem az idei tél előző hónapjaival egybevetve is. Az aratás után igen nagy arányokban megindult búzakivitel ugyanis az év vége felé már apadóban volt, tavaly pedig termésünk közepes volta folytán nem rendelkeztünk eladható búzamennyiségekkel. Rozskivitelünk e két hónap alatt a mult évihez mérten egészen jelentéktelen keretben folyt.

A nagy búzakivitellel korántsem állott arányban e hónapokban a búzaliszt kivitele. Az idén februárban összesen 22 ezer 544 q búzalisztet adtunk el a külföldre, márciusban pedig negyvenezer métermázsát. Ebből februárban csak körülbelül egyharmadrész, márciusban ellenben majdnem az egész mennyiség a tengelyhatalmak méreteiben zsugorodik, hanem hovatovább veszít abból a nemzetgazdasági jelentőségéből is, amely azt a nemes valuták megszerzése tekintetében megillette. A rozsliszt, búzakorpa és búzakorpaliszt kivitel ezekben a hónapokban egészen jelentéktelen volt.

Nagy Tibor

A szerelem gyümölcse

André Birabeau színjátéka az Andrássy Színházban

Olyan ez a darab, mint a bárányfelhős ég. Kék és mosolygó alapjában véve, de mégsem egészen zavartalan. Néha könnyű felhőfoszlány kerül a nap elé, talán néhány esőcsepp is hull belőle. Egy picit sír, de sokkal inkább nevet. Az ember nem tudja, mit csudáljon rajta jobban, a

Gombaszögi Ella

természetes kecsességét, vagy a kultúráját?

Arról van benne szó, hogy egy úriember elhidegedik a feleségétől. Talál egy másik nőt, akit jobban szeret és aki meg is érdemli, hogy nagyon szeressék. Születik ebből a viszonyból egy kis lány, aki meg van róla győződve, hogy apja és anyja törvényes házasságban él egymással. Egy szép nap ebbe a vadgalambfészekbe veri a sors az igazi feleségtől való fiut. A fiu — már pelyhezik a bajsza, pipázik — elég

Somló Valéria

(Barna Elek rajzai)

felnőtt hozzá, hogy lássa a helyzetet. Brüszk módon távozni készül apja kedvesének házából. De mielőtt elpárologna, beszélgetése támad a kislánnyal, a féltestvérével, aki azt hiszi, hogy ő született a törvény kerítésén belül és a fiú a szerelem gyümölcse. Csupa lelki nemesség ez a kislány, közli a fiuval, hogy nem törődik származása szabálytalanságával, testvérének tekinti és szeretni akarja egész szivével. Aztán kiderül a valóság. Mily szép és természetes, hogy most a fiu vigasztalja meg a lányt. Elmondja neki a latin emberség minden motívumát. Kiderül, hogy a hivatalos bélyegzővel ellátott gyerek nyugodtan szeretheti a szerelem gyümölcsét. Összeillenek, mint egy cseresznyepár.

Ezt a kerek, okos, meleg és üde darabot *Vaszary* János fordította és rendezte, a dologhoz illő pezsgő szellemességgel.

Az előadás párját ritkítja. Az apa *Somlay* Artúr. Ő az írott szövegén túl, azzal, ahogyan »él« a színpadon, azt is érezteti néhány finom jellel, mi módon kötött ki a második asszonynál? *Makay* Margit finom és nemes teremtést ábrázol. Meleg, egy kicsit fájdalmas. Az ember vele érez. Kívánja hogy sebesülés nélkül kerüljön ki a kínos helyzetből. A »szerelem gyümölcse« *Somló* Valéria. Friss és vonzó tehetséges teremtés, mint egy fekete-piros csipkerózsabimbó. *Gombaszögi* Ella egy házhoz járó varrónőt játszik. A szerepe nem nagy, de ő olyan kivételes művésznő, hogy alakításában klasszikussá válik minden figura. Mellette *Vágóné* Margit teremtett vidámságot egy zsörtölődő, vén cseléd hálás szerepében. Az »igazi« fiút *Szilassy* László játszotta. Csinos is, fiatal is, jó színész, ritka dolog együtt ez a három adomány. Igazán meg kell dícsérni *Pethest, Patakit, Szabót, Upor* Tibor elegáns szobadíszlete megint nagyon figyelemreméltó.

A főpróba közönsége azt tette, amit a kiváló *Birabeau* el akart érni a darabbal: felváltva könnyezett és nevetett.

—y.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 8 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig

VASÁRNAP, ÁPRILIS 30-ÁN

VIG: **A tetovált nő** (3½ d. u. és 8 este). BELVÁROSI: **Földindulás** (4 d u. és 8 este). NEMZETI-KAMARA **Utolsó tánc** (4 d. u. és 8 este). PESTI: **Ne bántsd a mását** (4 d. u. és 8 este). VÁROSI: **Csárdáskirálynő** (4 d. u. és 8 este). ROYAL: **Egy bolond százat csinál** (4 d. u. és 8½ este). KOMÉDIA: **Tanuljunk nyelveket** (8½ este)

HÉTFŐ, MÁJUS 1-ÉN

MAGYAR: **Erzsébet** (8). BELVÁROSI: **Földindulás** (8). NEMZETI-KAMARA: **Utolsó tánc** (8). PESTI: **Ne bántsd a mását** (8). ANDRÁSSY: **A szerelem gyümölcse** (8). VÁROSI: Spiel im Ernst (Lil Dagover vendégj. 4 d. u. és 8 este). ROYAL: **Egy bolond százat csinál** (8½). KOMÉDIA: **Tanuljunk nyelveket** (8½).

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Városi Színház

Hétfőn, május 1-én és kedden, május 2-án este 8 órakor

LIL DAGOVER

a világhirű filmsztár és társulatának vendegjátéka.

Szenzációs vendégjáték

Csütörtökön, május 4-én és pénteken, május 5-én este 8 órakor a világhirű

Don kozák kórus

Serge Jaroff vezénylésével.

Színházak műsora

OPERAHÁZ: Szombat: Fidelio (Hoesslin vezényletével, Huszka Rózsi felléptével, olcsó ciklus I., 1/28). Vasárnap: A mosoly országa (½8). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Siegfried (A. bérlet, Hoeslin vezényletével, Huszka Rózsi felléptével, ½7). Szerda: Falstaff (E. bérlet). Csütörtök: Lohengrin (A Népmüv. Biz. előadása, ½7). Péntek: Walkür (A. bérlet, Hoesslin vezényletével, Müller Mária és Set Svanholm felléptével, ½7). Szombat: Szöktetés a szerályból (Olcsó ciklus II., Pataky felléptével). Vasárnap: Háry János (Munkaselőadás). Hétfő: A nürnbergi mesterdalnokok (Müller Mária és Set Svanholm felléptével, B. bérlet, ½7). Kedd: Faust (A. bérlet). Szerda: Háry János (Népmüv. Biz. d. u. előadása), este: Bohémélet (Patakyval, E. bérlet). Péntek: A bűvös vadász. — **NEMZETI:** Szombat d. u.: Ludas Matyi (½4), este: Perrichon úr utazása (½8). Vasárnap d. e.: Az egér (vizsgaelőadás, 1/211), d. u.: Az ember tragédiája (3), este: Perrichon úr utazása (VIII. bérlet, ½8). Hétfő (II. bérlet), péntek (VI. bérlet): Perrichor úr utazása. Kedd: (N. bérlet), szerda (XI. bérlet), csütörtök (XII. bérlet), szombat este (VII. bérlet): Tündöklő Jeromos. Szombat d. u.: Ludas Matyi, ifjúsági előadás). Vasárnap d. e.: A zenélő óra. Vasárnap d. u.: Ludas Matyi, este: Az ember tragédiája. — **KAMARA:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Utolsó tánc (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u. Utolsó tánc. — **VIG:** Szombat d. u. és este (G. bérlet), vasárnap d. u. és este (R. bérlet): A tetovált nő (½4, 8). Hétfő (F. bérlet), kedd (H. bérlet), szerda (M. bérlet), csütörtök (K. bérlet), péntek (A. bérlet) és vasárnap d. u.: A tetovált nő. Szombat és vasárnap este: Orvoskisasszony. — **MAGYAR:** Szombat és vasárnap este (A. bérlet): Az ezerkettedik éjszaka (8). Vasárnap d. u.: Erzsébet (½4). Hétfő, péntek este, szombat d. u. és vasárnap d. u.: Erzsébet. Kedd (J. bérlet), szerda (M. bérlet), csütörtök (S. bérlet), szombat este és vasárnap este (C. bérlet): Az ezerkettedik éjszaka. — **PESTI:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Ne bántsd a mását! (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Ne bántsd a mását! — **BELVÁROSI:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Földindulás (4, 8). Egész héten minden este, kedd, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Földindulás. — **ANDRÁSSY:** Szombat, vasárnap d. u. és este: A szerelem gyümölcse (½4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: A szerelem gyümölcse. — **PÓDIUM** (a Terézkörútiban): Szombat, vasárnap d. u. és este: Uj műsor (½5, 9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Uj műsor. — **KOMÉDIA:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Tanuljunk nyelveket (½5, ½9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Tanuljunk nyelveket. — **ROYAL:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Egy bolond százat csinál (4, ½9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Egy bolond százat csinál. — **VÁROSI:** Szombat: Nincs előadás. Vasárnap d. u. és este: Csárdáskirálynő (4, 8). Hétfő és kedd: Lil Dagover vendégjátéka. Szerda: Hamburgi menyasszony (Klasszikus operettbérlet). Csütörtök és péntek: Don Kozák Kórus. Szombat: Nincs előadás. Vasárnap d. u. és este: Hamburgi menyasszony. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Szombat (½6, ½9). Vasárnap (½4, 6, 9): Bors István. Csütörtökig bezárólag: Bors István. — **JÓZSEFVÁROSI:** Szombat (½6, ½9), vasárnap (1/24, 6, 9): Trafikos Erzsike. Csütörtökig bezárólag: Trafikos Erzsike. — **KISFALUDY:** Szombat (½6, ½9), vasárnap (½4, 6, 3/49): Bubus. Csütörtökig bezárólag: Bubus.

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (353—707. Margit körút 5. szám): **Egy pesti éjszaka** (Danielle Darrieux). Hazatért a Ruténföld. H. (½4 ½6 1/18 ½10; V Ü ½2 1/24 ½6 ½8 ½10.) Vas. d. e. 1/210 és 1/212 órakor: **Beszállásolás** (Kabos, Páger). — **ALKOTÁS** (155—374. Gömbös Gyula u. 11): **Alexander's Ragtime Band** (Alice Faye). H. (½4 ½6 1/18 ½10; V Ü ½2 1/24 ½6 1/18 ½10.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Szivek csalogánya** (Deanna Durbin). — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery ucca 39): **Asszonyok a rendelőben** (Lionel Barrymoore). Boldog hollandusok. Magazinrevű. H. (¾4 3/16 3/18 ¾10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ÁTRIUM** (154—024, 153—034. Margit körút 55): **Hajnali esküvő** (Errol Flynn). H. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü 1/24 1/26 ½8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384—563. Irányi u. 21. szám): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). Hazatért a Ruténföld. (4 6 8 10; V Ü jobbt. 2 4 6 8 10, balt. 3 5 7 9.) Vas. d. e. 1/211 és 12 órakor: **Mimi, a gazdag ember lánya** (Alice Faye). — **BODOGRÁF** (149—510. József körút 63. szám): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). Hazatért a Ruténföld. (½4 1/26 ½8 1/210; V Ü 1/22 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BROADWAY** (144—212. Károly körút 3): **Sziniiskola** (Luise Rainer) és a kisérő műsor. (½4 1/26 1/18 ½10; Sz V Ü 1/22 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vas. d. e. 11-kor sportmatiné: **Olimplász I.** — **BUDAI APOLLO** (351—500. Csalogány u. 46): **Vadrózsa** (Dayka, Simor). Hazatért a Ruténföld. (½5 3/47 9; V Ü 1/22 1/24 ½6 1/18 1/210.) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32. szám): Második hétre prolongálva! **A varieté csillagai** (Bordy, Simor). Lakodalmak állatországban (színesfilm). (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 1/24 1/26 1/18 1/210.) — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **Hajnali esküvő** (Errol Flynn). H. (3/46 ¾8 ¾10; Sz V Ü 3/4 ¾6 ¾8 3/410.) — **CORSO** (182—818. Váci u. 9): **A Heardy-fiút szeretik a lányok** (vigjáték; Mickey Rooney). H. (1/26 ½8 ½10; Sz V Ü ½4 ½6 ½8 1/210.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József körút és Üllői út sarok): **Fehérvári huszárok** (Páger, Kabos) és a kisérő műsor. H. (½4 1/26 1/18 ½10; V Ü 1/22 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vas. d. e. ½11 órakor: **Tarakanova** (A cárnő kegyence). — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich ucca 1): **Vadrózsa** (Dayka, Rózsahegyi). Hazatért a Ruténföld. (1/24 ½6 1/18 1/210; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Rasputin** (Harry Baur). H. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ELIT** (114—502. Szent István körút 16): **Vágyak valcere** (Yvonne Printemps). H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528. Kossuth Lajos ucca 18): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). (1/26 ½8 3/410; Sz V Ü 1/24 1/26 ½8 3/410.) — **GLÓRIA** (144—800. Thököly út 56): **Vadrózsa** (Dayka, Rózsahegyi). Hazatért a Ruténföld. H. (½5 ¾7 9; Sz ½4 ½6 ½8 1/210; V Ü 1/22 1/24 ½6 1/18 1/210.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): Prolongálva! **A pajkos hercegnő** (Jeanette MacDonald). Híradó. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 1/26 ½8 1/210.) Vas. d. e. 1/211-kor: **Három bajtárs** (Robert Taylor). — **IPOLY** (292—626. Csáky u. 65): **Alibi** (Erich v. Stroheim). Hazatért a Ruténföld. Híradó. (5 1/48 ½10; Sz ½4 ½6 ½8 1/210; V Ü ½2 ½4 1/26 1/28 ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Szivek csalogánya** (Deanna Durbin). — **JÓZSEFVÁROSI** (134-644. Kálvária tér 7): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). A Ruténföld hazatért. (½4 1/26 1/18 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 1/18 ½10.) Vasárnap d. e. ½11 órakor: **Sztrájkol a szerelem** (Eddie Cantor). — **KAMARA** (144—027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Hófehérke és a hét törpe** (Walt Disney). Zenélő tündérek (színes). (4 6 8; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTUR** (386—193. Kinizsi u. 16): **Alexander's Ragtime Band** (Alice Faye) és a kisérő műsor. (5 1/48 1/210; V Ü ¾2 3/4 ¾6 ¾8 3/410.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Mesterdalnokok** (3 Ritz Brothers). Popeye és Kiku a Vadnyugaton. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (127-162. Teréz körút 41): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). Guruló kerék (sportfilm). Farsang Bécsben. H. (½5 7 1/210; Sz 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Szerelmes századok** (Sacha Guitry). Kenguruk országa (színes útifilm). Híradó. Vasárnaptól: **Tiszavirág** (Tolnay, Lehotay). Boldog hollandusok (színes útifilm). H. (Folyt. előadások: 1/45 3/47 1/410; V Ü 1/22 ½4 ½6 ½8 1/210.) Vas. d. e. ½11-kor: **Szerelmi álmok** (Gózon, Sulyok M.). — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26): **Alibi** (Erich v. Stroheim). Képek orvosa (kultúrf.). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **A nagy keringő** (Luise Rainer). Kieg: H. (5 1/48 ½10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114—926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Alexander's Ragtime Band** (Alice Faye). Akik semmitől sem félnek (sportfilm). H. (Folyt. előad.: 1/45 3/47 1/410; V Ü ½2 1/24 1/26 ½8 1/210.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Tiszavirág** (Tolnay, Lehotay). Fez és fátyol. H. (1/24 1/46 1/48 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/46 1/48 1/410.) Vas. d. e. 10 és ½12-kor: **Asszony a hadihajón** (Victor Francen). — **PALACE** (136—523. Erzsébet körút 8): **Bors István** (Páger, Tolnay). H. (4 6 8 10; Sz V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. 11-kor: **Hurricane** (Dorothy Lamour). — **PÁTRIA** (145—673. Népszínház u. 13): **Alibi** (Erich v. Stroheim). A Ruténföld visszatérése. (¾4 3/46 ¾8 ¾10; V Ü 3/42 ¾4 3/46 3/48 3/410.) Vasdélelőtt ½11 órakor: **D. O. X. Nincs kegyelem.** — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **Ködös utak** (Jean Gabin). A jég fejedelmei. Híradó. (Folyt. előad. mindennap: d. e. 11, d. u. 1 3 4 1/48 ½10.) — **RADIUS** (122—098, 120—250. Nagymező u. 22—24): Második hétre prolongálva! **Szerelmesek** (Jeanette MacDonald). Híradó. (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 3 1/46 ½8 3/410.) — **REX** (139—416. István út 39): **Tiszavirág** (Tolnay, Rózsahegyi). Hazatért a Ruténföld. Híradó. (½5 3/47 9; Sz 1/24 ½6 1/18 1/210; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **RIALTO** (139—497. Rákóczi út 70): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). A Ruténföld hazatért. H. (D. e. 1/211, d. u. ½1 ¾3 5 1/48 ½10; V Ü d. e. 10 12, d. u. 2 4 6 8 10.) — **ROYAL APOLLO** (141—902, 342—946. Erzsébet körút 45): Negyedik hétre prolongálva! **Flük városa** (Mickey Rooney). H. (1/46 ½8 3/410; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4): **Mesterdalnokok** (3 Ritz Brothers). Popeye- és Kiku-filmek. (1/24 1/26 ½8 1/210; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vas. d. e. 1/211-kor: **D. O. X. Nincs kegyelem.** Burleszk. — **SCALA** (114-411. Teréz körút 60): **A malakkal nő** (Edwige Feuillere). H. (1/46 ½8 ¾10; Sz V Ü 3 1/46 1/28 ¾10.) — **SIMPLON** (268—998, 268—999. Horthy Miklós út 62): **A pajkos hercegnő** (Jeanette MacDonald). Vasárnaptól: **A varieté csillagai** (Páger Antal, Jávor Pál) és a kisérő műsor. (Előadások: ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü 1/22 1/24 ½6 1/18 ½10.) Vas. d. e. 11-kor: **Réztábla a kapu alatt.** — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa u. 4): Harmadik hétre prolongálva! **Szajnaparti szerelem** (Jean Gabin). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező ucca 8): **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). Csintalan egér (trükkfilm). H. (Folyt. előad.: 1/45 7 1/210; Sz 3/44 ¾6 3/48 3/410; V Ü 3/42 ¾4 3/46 ¾8 ¾10.) Vas. d. e. 11-kor: **Szerelmi álmok** (Táray, Sulyok). — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Egy pesti éjszaka** (Danielle Darrieux). Hazatért a Ruténföld. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. 11-kor: **Beszállásolás** (Kabos, Páger). — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): Prolongálva! **A zöld császár** (Gustav Diessl). Nincs új a nap alatt. H. (5 1/48 ½10; Sz V Ü ¾3 5 1/48 ½10.) Vas. d. e. 11-kor: Dr. Mészáros Kálmán előadása: 15 év **Abesszíniában.**

MAGYARORSZÁG

Teleki Berlinben

Róma után Berlinbe, a másik baráti nagyhatalom fővárosába ment el Teleki miniszterelnök, Csáky külügyminiszter társaságában. Mint a római út, ez is jóval több egyszerű udvariassági aktusnál, amint a magyar miniszterelnök elutazása előtt adott nyilatkozatában is hangsúlyozta. Magyarországot és Németországot egyformán szoros szálakkal kötik össze a multbeli kapcsolatok emlékei s a mai barátság és érdekközösség. A két ország bensőséges együttműködése már eddig is nagyszerű eredményeket hozott s a jövőben is az igazságos béke ügyét, a két nép és egész Európa jólétét és boldogságát fogja szolgálni.

Hitler beszéde után

Európa elkövetkezendő heteinek történelmét Hitler tegnapi beszéde szabta meg. Hatalmas jelentőségű esemény volt ez az államfői nyilatkozat, melynek következményei nyilván döntően befolyásolják majd Európa és a világ sorsát. Magyarország szempontjából a beszéd jelentősége a lehető legkedvezőbb. Ismét dokumentálta a világ előtt azt a mély és őszinte barátságot, mely Németországot hazánkkal összefűzi és melynek elmélyítéséhez egyébként a ma Berlinbe érkező államférfiak látogatása is hozzájárul. Magyar szempontból nagy jelentőséget ad még a beszédnek az a határozott erő, amellyel Hitler végkép leszámol a béke fentartásának eddigi rosszul bevált rendszerével, a végelgyengülésben kimult népszövetségi módszerekkel. Ezek a módszerek egy rossz békét őriztek rosszul. A tegnapi beszéd irányt mutat az új módszerek felé, rávilágít, hogyan lehet egy jobb békét jobban megőrizni. Olyan felfogást juttatott érvényre, amely a békét nem hajlandó különválasztani az igazságtól. Ez volt húsz év óta a magyar álláspont is.

A Kollégium ünnepe

Mindenki, akinek szívügye a magyar kultúra, mély sajnálkozással értesül, hogy a nemzetközi feszültség miatt el kellett halasztani a debreceni református kollégiumnak 1939 június 30-ára kitűzött jubileumi ünnepségeit. A dicsőséges ősi kollégium a legszebb és legtisztább magyar hagyományokat őrzi s a jubileumi ünnepségek e hagyományok ízével és illatával töltötték volna meg a világ minden részéből összesereglett vendégeket. Az ünnepségeket újabb határidő kitűzése nélkül halasztották el; de reméljük, hogy éppen most, a német vezér és kancellár nagy békebeszéde után oly tartósan megenyhül a nemzetközi feszültség, hogy hamarosan ünnepelhet mégis a debreceni református kollégium, ünnepi fényben ragyogtathatja fel mindazt, ami szép, nemes és előkelő a magyar lélekben.

Élő műremekek

Virágok néznek ránk ágyaikból és cserepeikből a most megnyíló nagy kiállításon. E virágok nagy részének talán még a nevét sem tudja pontosan a laikus látogató — de ez nem is fontos. A név ilyenkor nem sokat jelent: a szinek beszélnek és az illatok. Műremekek néznek ránk a virágkiállításon: élő műremekek, melyekben nedv kering, melyek születnek és meghalnak. Közelségükben van valami varázsos. Nem lehet hidegen, közönyösen elmenni mellettük, mély, ősi érzéseket rezdítenek meg bennünk, eszünkbe idézik az ember és a természet régi, már-már elfelejtett kapcsolatát. Némán néznek ránk, de sokat mondanak. Azt mondják, hogy bármi történjen is, van még igazi szépség és harmónia a világon.

Selyem, bársony, egyke

Szomorú helyszíni beszámolót közöltünk tegnap egy egykés faluból. Különösen élnek e falu gazdalakosai. Gyerekük alig van, rengeteget dolgoznak, kínlódva robotolnak, úgyszólván csak azért, hogy minden asszonynak megfelelő számú gyönyörű ünneplő ruhája lehessen. E díszes, drága, selyem és bársonyruhák valóságos életcélt jelentenek számukra. Minden egyéb szempont és érdek eltörpül e cél mellett. Vannak családok, amelyekben semmire sem jut, nem telik még a legfontosabb szükségletekre sem: de hat-hét díszruhának meg kell lennie. Különös, megmagyarázhatatlan fanatizmus ez. Ha e szomorú és észszerűtlen jelenséget szemléljük, eszünkbe jut egy államférfiu szemrehányása, mellyel alig egy fél éve illette Budapest lakosságát. Azzal vádolta Budapest népét, hogy pazarol, hogy hiuságokra és cifrálkodásokra többet költ a kelleténél. Azok, akik minden elképzelhető szemrehányást Budapest népére koncentrálnak, vessenek egy pillantást arra a dunántúli vidékre, ahol selyemben-bársonyban járkál a nyomorúság.

Kétévi fegyház valutaüzérkedésért

Emlékezetes, hogy a valutaügyészség mellé beosztott detektívek mult év szeptember 23-án a tőzsdén meglepetésszerű razziát tartottak. A razzia alkalmával *Steiner* Samu Salamon tőzsdeügynök fiókjában *nagymennyiségű valutát és értékpapírt találtak.* A tőzsdeügynököt *letartóztatták és fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés bűntette miatt megindult ellene az eljárás. Steinert* ma vonta felelősségre a büntetőtörvényszék *Vály-Nagy* tanácsa. A tőzsdeügynök *beismerte bűnösségét.* Azzal védekezett, hogy egy értékpapírkereskedő megbizásából zugforgalomban vásárolta az értékeket. *Kleitsch* Imre királyi ügyész vádbeszéde után a törvényszék *bűnösnek mondotta ki Steinert valutaüzérkedés bűntettében és ezért kétévi fegyházra ítélte* és kötelezte háromszáz pengő vagyoni elégtétel megfizetésére. Az ítélet nem jogerős.

„Jóízű"

ÜDITŐ ERŐSITŐ TÁPSZER az OVOMALTINE

Kellemes alakban, töményen nyujtja az élet fenntartásához, az idegek, az izmok táplálásához, a gyermeki szervezet felépítéséhez nélkülözhetetlen tápanyagokat és

vitaminokat

Duszik Lajos miskolci evangélikus lelkész lemondott egyházi főtisztségeiről

Miskolc, április 29.

(A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.) Hivatalos helyen közölték a *Magyarország* miskolci tudósítójával, hogy *Duszik* Lajos miskolci lelkész a napokban betöltött tiszai egyházkerületi püspöki szék egyik volt jelöltje, az egyházkerület elnökségéhez intézett levelében *minden megokolás nélkül lemondott az egyházkerületi lelkész-főjegyzői tisztéről és a hegyaljai evangélikus egyházmegye főesperességéről.*

Duszik Lajos mint egyházmegyei főesperes egyben az egyházkerület *püspökhelyettese is volt.* Több mint két évtizede egyik legjelentékenyebb és legerősebb egyénisége a magyar evangélikus lelkészi karnak. Hatalmas erejű szónok, tagja a miskolci törvényhatósági bizottságnak és a magyar evangélikus egyetemes egyház életében már hosszú idő óta nagy szerepet visz.

Amikor *Geduly* Henrik püspök meghalt *Duszik* Lajost emlegették utódjául. A lefolytatott választás eredménye azonban *Domján Eleket ültette Geduly Henrik utódjául a püspöki székbe. Domján* Elek hosszúra nyúló betegsége alatt Duszik Lajos volt a püspökhelyettes és ő látta el a püspöki teendőket. Már annakidején, amikor Domján Elekkel szemben kisebbségben maradt, elhatározta, hogy visszavonul az egyházi közélettől és csak lelkipásztori tevékenységének fog élni. Akkor azonban hívei ettől az elhatározásáról lebeszélték.

Amikor azután Domján Elek elhúnyt, megint előtérbe került Duszik Lajos neve is a püspöklelöltek sorában.

Amikor aztán április 26-án püspökválasztó ülésre került a sor, a szavazóbizottság megállapította, hogy *Turóczy* Zoltán 74, *Duszik* Lajos 8 és *Pass* László 4 szavazatot kapott. Duzik Lajos ennek a választási eredménynek vonta le így következményét, hogy visszavonult az egyházi közélettől. Pénteken érkezett meg a levele homorogdi *Lichtenstein* László kerületi felügyelő címére. A levél mindössze annak bejelentésére szorítkozik minden kommentár nélkül, hogy Duszik Lajos lemond a főesperességről és a kerületi főjegyzőségről.

Elárulta a „szeretlek" szó

Nemrégiben történt, hogy a detektívek előállították a főkapitányságra *Árvai* István szövőgyári munkást. Azzal gyanusították, hogy szolgálati helyén, egy fővárosi szövőgyárban különböző holmikat lopott. Még mielőtt kihallgathatták volna, *Árvai egy alkalmas pillanatban megszökött* a főkapitányság Vigyázó Ferenc uccai szárnyából. Hiába futottak utána, eltűnt üldözői elől. A detektívek széleskörű nyomozást indítottak felkutatására. Megállapították, többek között, hogy a munkás kezefején a »szeretlek« szó van betetoválva.

Ma délelőtt az Árvai után nyomozó detektívek a Madarász uccai parkban figyelmessé lettek egy férfire, amint az egyik kúthoz támaszkodott és ivott. Mikor megközelítették, látták, hogy a kezefejére a »szeretlek« szó van tetoválva. Tudták, hogy Árvaival van dolguk, rajtaütésszerűen megrohanták és *pillanatok alatt megbilincselték.* Igy szállították a főkapitányság bűnügyi osztályára, ahol *Árvánt őrizetbe vették.*

x **A Ford-autók** a budapesti Nemzetközi Vásár autópavillonjában ízléses, modern vonalvezetésükkel méltán keltenek közérdeklődést. A vámok leszállítása következtében lényegesen mérsékelt áron kaphatók ezek a kitűnő autók Hahn Arthur és Tsai cégnél, Budapest, VI., Andrássy út 10.

Figyelje olcsó árainkat

ERMA függöny szőnyeg fehérnemű **ERMA** függönyanyag fonalak blúzok

Csipkeszövet, 300 cm széles P **3.15**
Csipkeszövet, 190 cm széles P **2.60**
Függönyanyag, 70 cm széles, színtartó ... P —.42
Függönyanyag, 150 cm széles, színtartó ... P **1.98**
Tüll, 100 cm széles ... P —.90
Csipkeszövetfüggöny, 150×250 méretben ... P **4.80**
Csipkeszövet ágyterítő ... P **9.80**
Csipkeszövet vitrázs ... P —.80
Tüll terítő, kézzel hímezve ... P **3.95**
Csipkeszövetből összeállított terítő ... P **6.80**
Filé terítő, 40×40 ... P —.85
Filé terítő, 100×100 ... P **3.90**
Szekrényceik (5 darab) ... P **3.80**
Angol vászon díszpárna ... P **4.80**
Week-end párna ... P —.98
Vitrinkendő, kézi filé ... P —.75
Majális (a magyar dirndli) P 12.80, 9.80, 7.80, 6.90, **5.90**
Blúz, kirándoláshoz, sporthoz P **2.98**
Hálóing, m. s. lavable ... P **8.20**
Hálóing, m. s. Crepe de Chine P **6.20**
Kombiné, m. s. Crepe de Chine P **3.20**
Kombiné, m. s. lavable ... P **3.90**
Zsebkendőtartó, kézi hímzéssel ... P **2.20**
Sportkendő, angol batiszt ... P **1.20**
Divatzsebkendő ... P —.19

Függönyanyagmintát postán készséggel küldünk. Utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

RÓZSA GYULA ERMA, TERÉZ-KÖRÚT 4

SZÍNHÁZ

„AZ UCCA"

A Magyar Színház mai bemutatója

A függöny szétszalad, előtűnik a hatalmas kültelki bérkaszárnya. Az első pillanatban világos, hogy Elmer *Rice*, a nagysikerű amerikai szerző azt példázza, hogy az élet olyan, mint a bérház. Nem egész biztos, hogy az élet, vagy a bérház ilyen. A pillanatfelvételek gyorsított és mégis olyan lassúnak tetsző forgatása, a szerény kis alapmotívum recsegő hangszerelése kábíthat el annyira, hogy nagyon kevés igaz szóra vagy gondolatra, de annál több amerikai színű hatásos tömegjelenetre emlékezünk. A szerző alaposan meggyötri szereplőit, teheti, hiszen tudja, hogy amúgyse élnek. Aznap meg éppen külön pokoli forróságban is gyötrődnek s ismerjük el, hogy ez az amerikai kánikula úgyis színpadi ürügy arra, hogy az egész háznép a kapualja elé csődüljön, ott élje le aznapi életét és a nyitott ablakok szerteharsoghassák a vajudó asszony sikításait, vagy a féltékeny férj gyilkos revolverdörrenéseit. Élet és halál körforgása, tanítja a szerző s jelképesen kenetes prédikálások, pletykázó összesugások és tagadhatatlanul izgalmas hatáskeltések közt. A végén, a kapura tűzött gyászfátyol mellett, új cédula jelzi, hogy itt egy lakás kiadó. Egyéb nem történt.

Valóban egyéb nem történt. De ami kevés történik, elég hangosan történik. Barátságtalan darab, amelyből hiányzik az a belső szépség, amely igazi művész elgondolásán mégis csak átsugározna a sok külső ocsmányságon is. De szerzőnk nem a szépséget, hanem a hatást keresi. A végén a tömegház áll tovább rendületlen közönnyel és főként némán. Talán ezért is ez a legjobb a darabban.

Lehetne mindezt esetleg gyöngédebben s a mai nehéz színházi viszonyokhoz mérten óvatosabban is körülírni, de a siker felől amúgy is a mai este nagy közönsége dönt s a tegnapi zárt főpróba hangulata után ítélve, úgy látszik, előnyösen. *Hevesi* Sándor mozgalmas, színes rendezése is a sikert szolgálja. *Bálint* Lajos fordítása is nagyon hatásos. Maga az előadás is a tömegjelenetekre épül, izgalmasabb magánalakításra nem sok az alkalom. De a jó színész ma is jó, a közepes ma is közepes és így tovább. Sokatígérő tehetségek indulása is érdekessé teszi az estet. Az egész színpadot betöltő hatalmas bérház *Upor* Tibor legelsőrangú munkája. (H—ó)

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZALLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-4-8-88) Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig

A kedvezményes áru előadások műsora

SZERDA, SZEPTEMBER 21-ÉN

VIG: **Fűszer és csemege (8).** BELVÁROSI: **Nincsenek véletlenek (8).** TERÉZKÖRUTI: **Megsértették a minisztériumot (9¼).** KOMÉDIA: **Bikavonat (8½).**

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 22-ÉN

BELVÁROSI: **Nincsenek véletlenek (8).** ANDRÁSSY: **Angyalt vettem feleségül (8).** KOMÉDIA: **Bikavonat (8½).**

PÉNTEK, SZEPTEMBER 23-ÁN

MAGYAR: **Az ucca (8).** BELVÁROSI: **Nincsenek véletlenek (8).** NEMZETI-KAMARA: **Hazajáró lélek (8).** TERÉZKÖRUTI: **Megsértették a minisztériumot (9¼).** KOMÉDIA: **Bikavonat (8½).**

SZOMBAT, SZEPTEMBER 24-ÉN

MAGYAR: **Az ucca (8).** VÁROSI: **Ide gyere rózsám (8).**

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 25-ÉN

VIG: **Fűszer és csemege (3½ d. u.)** MAGYAR: **Az ucca (3½ d. u.)** ANDRÁSSY: **Angyalt vettem feleségül (4 d. u.)** VÁROSI: **Ide gyere rózsám (4 d. u. és 8 este).** TERÉZKÖRUTI: **Megsértették a minisztériumot (9¼).** KOMÉDIA: **Bikavonat (4½ d. u. és 8½ este).**

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Juhász István kövér pesti színészt

HOLLYWOODBA HÍVTÁK

Ha beválik, Stan partnere lesz Pan helyett

Párizs, szeptember 21
(Az Est alkalmi tudósítójától)

Néhány héttel ezelőtt az egész világsajtó foglalkozott azzal a hollywoodi botránnyal, amely *Stan* és *Pan*, a világhírű kövér-sovány színészpár válásával végződött. A világhírű komikusok *anyagi és művészeti kérdésen vesztek össze* és a vita majdnem tettlegességgé fajult. A közönség sajnálkozva vette tudomásul, hogy *Stant és Pant többé nem látja együtt.* Ők pedig elhatározták, hogy új partnert keresnek. Sovány embert könnyű találni és Oliver *Hardy*, a kövér, már új emberrel próbálja a legfrissebb filmjét. Stan, azaz Stan *Laurel* elhatározta, hogy *az egész világ kövér színészeinek választékából* próbál új partnert szerezni. »Száz kilón felüli tehetséges komikus partnert keresek« — mondotta az ujságíróknak.

JUHÁSZ ISTVÁN

Itt kapcsolódik a történetbe az a fiatal pesti színész, aki most Stan Laurel új partnerjelöltjeként amerikai utazás, esetleg hollywoodi karrier előtt áll. A fiatal *Juhász* Istvánt néhány évvel ezelőtt még a pesti gyerekszínpadok közönsége ismerte *Juhász Pityu néven.* Most 21 éves, nyolc éve játszik és *173 kiló.*

— Félesztendeje vagyok párizsi tanulmányúton, — mondotta — néhányszor már itt is játszottam kisebb kabarészerepekben. Nemrég egy párizsi lapban olvastam, hogy Stan Laurel új partnert keres. *Levelet írtam neki.* Közöltem vele adtaimat és megírtam, hogy tekintélyes súlyom ellenére *fürgén táncolok, tudok lovagolni, teniszezni,* stb. Fényképeket is küldtem. Bevallom, nem nagyon reménykedtem a válaszban. Annál meglepőbb volt, hogy rövidesen *megérkezett a hollywoodi levél.* A filmgyár Stan Laurel megbízásából közölte, hogy adataim és a fényképek alapján *esetleg szerződtetnek* Stan partnerének. Hollywoodba kell utaznom próbafelvételre és azért, hogy megismerkedjem Stan Laurellal.

Juhász Pityunak csak egy aggálya van. A sokezer jelentkező között, aki Stan partnere szeretne lenni, esetleg akad valaki, aki még nála is súlyosabb. És akkor neki hízókúrát kell tartania.

Bónis János

KIS HIREK

A 75 éves *Herczeg* Ferencnek a következőt írja *Bajor* Gizi: »Ferikém, most ezen a nagy napon nézz a szemembe és felelj őszintén: kit szerettél legjobban? Micit, Dérynét, Cupidót, Évát, Júliát, Cecilt, Juditot, Jucit vagy engem? *Mert én minden sikeremben csak téged szerettelek,* neked vagyok hálás, a költőnek, a szerzőnek, az embernek, a barátnak. Bajor Gizi.«

⊙

Szirmai Imre, aki nemsokára 80 esztendős születésnapját ünnepli, tegnap a Svábhegyen sétált. Ott találkozott egy ismerősével.

— Mit keres errefelé művész úr? — kérdezték tőle.

— Öröklakást néztem.

⊙

Ránky György, a tehetséges fiatal zeneszerző, akinek egyik kísérőzenéjét a mult évben a Nemzeti Színház is játszotta, a British Colour Cartoon Film, az angol színes rajzos filmtársaság meghívására *két hétre Angliába utazott.* Résztvesz a »Brad Tin Soldier« című színes trükkfilmhez írt muzsikájának felvételein.

⊙

Érdekes technikai trükköt fog látni az Operaház megnyitó előadásán a közönség. Liszt »Krisztus oratóriumá«-t fogják előadni *Oláh* Gusztáv rendezésében. A mult szezonban az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával rendezett előadáson két kép hiányzott. Most beillesztik ezt a két képet is, amelyek közül az egyikben Krisztus a vizen jár.

Holnap este *a rádió is megünnepli Herczeg Ferenc születésnapját.* Este 8 órakor »A dolovai nábob leánya« kerül a mikrofon elé *Németh* Antal rendezésében. Nemeth mondja a bevezetőt is. Jób szerepét *Csortos* játssza, Vilmáét *Rápolthy* Anna. Szentirmayné *Szörényi* Éva, Tarján *Jávor* Pál és Bilitzky kadét *Apáthy* Imre lesz.

⊙

Tegnap délután volt az Országos Színészegyesület tanácsülése, amelyen elhatározták, hogy teljes erkölcsi támogatást nyujtanak *Sebestyén* Mihálynak, hogy *felépíthesse az ujpesti színházat.*

⊙

Mezey Mária néhány napra külföldre utazott.

⊙

Az Angol Parkban játszották a nyáron a »Csodarevü«-t. A revü valamennyi kosztümjét megvásárolta most *Tolnay* Andor, az új pécsi színigazgató.

⊙

Straus Oszkár, a »Varázskeringő«, »A bátor katona« és más nagysikerü operettek zeneszerzője ezidőszerint Párizsban él, ahol *két új film megzenésítésén dolgozik.* Straus Oszkár egyik filmjének a szövegét Sacha *Guitry* írta. A két művész együttműködése nem újkeletü: már évekkel ezelőtt együtt írták »Marietta« című operettjüket, amely nagy sikerrel került színre Párizsban Yvonne Printemps-pal, Guitry első feleségével a címszerepben.

„A szabad lány"

Denys Amiel új darabjának nagyjelenete

A Pesti Színház szombaton mutatja be Denys *Amielnek,* a kiváló francia színpadi írónak »Ma liberté« című darabját. Magyar címe: *A szabad lány«.* A címszerepet, Alice szerepét *Muráti* Lili játssza. Partnere Raymond szerepében *Básthy* Lajos. Itt közöljük párjelenetüket az első felvonásból.

RAYMOND: Szóval nem akarod elmondani a filmet?...

ALICE: Jobban szeretném, ha nem néznéd meg. Megbántam, hogy beszéltem róla.

RAYMOND: Nézd fiam, én igazán nem értelek. Ha jó az a film, akkor meg fogom állapitani, hogy hol játsszák és odamegyek. Nem fog soká tartani. Általában tudni szoktam, hogy mi az a mozikban, amit érdemes megnézni.

ALICE *(habozva):* Van egy külvárosi mozi, az Ursulines, ahol irodalmi filmeket játszanak. A film címe: »Free girl«. Menj és nézd meg. Azután majd beszélünk róla.

RAYMOND *(rémülten):* Micsoda? Az neked tetszik?

ALICE: El vagyok ragadtatva.

RAYMOND *(felkel):* Hát már engedj meg, de meg kell mondanom...

ALICE: Ne mondj semmit. Attól a filmtől el vagyok ragadtatva.

RAYMOND: Hát drágám, vedd tudomásul, hogy ez a film...

ALICE: Nem, nem, hallgass, mert valami butaságot fogsz mondani és az nekem rosszul fog esni.

RAYMOND: Hallatlan. Én azt a filmet utolsó piszoknak tartom.

ALICE: Én pedig el vagyok tőle ragadtatva. Előre figyelmeztettelek, hogy amit mondsz, az nekem rosszul fog esni.

RAYMOND *(némi habozás után):* Hát én igazán nem értem. Lehetetlen, hogy tévedjek. Abban a filmben egy feltűnő szépségű fiatal leányról van szó, aki annyira unja a férfiak örökös okvetetlenkedéseit, hogy egy szép napon férfinak öltözik és férfiéletet él, hogy jobban megismerje az életet. Ez az úgy-e? És elmegy olyan helyekre is, ahova egy nőnek lehetetlen elmennie.

ALICE: Nem tévedsz, ez az a film. »Free girl«. Szabad lány. Szabad! Szabad! Érted? Szabad!!

RAYMOND: Hallgass ide. Képes volnál te arra, hogy...

ALICE: Hogy ugyanezt megtegyem? Ezt akarod kérdezni?

RAYMOND: Ezt.

ALICE *(vállát vonja, habozik):* Ostoba kérdés. Ha az ember az összes színdarabok, filmek és regények hősnőit utánozni akarná, arra száz élet sem volna elég.

RAYMOND: Szerencsére.

ALICE *(telve jóakarattal):* Istenem, én úgy szeretném, ha te megértenél engem.

RAYMOND: Sajnos, az én csekély intelligenciámmal...

ALICE *(megfogja békítően a kezét):* Na igazán, most ne légy megsértve. Tudjuk jól, hogy nagyon intelligens ember vagy. Ha nem volnál az, rád se néztem volna. De az intelligenciád, hogy is mondjam, egy kicsit egyoldalú, hátat fordítasz sokmindennek, ami... ami még mindig maga az élet. *(Lelkesen.)* Tudod te, hogy milyen óriási az élet? Fantasztikus, hogy mennyi minden van, amit az ember szeretne ismerni, megvalósítani, átélni? Mennyi minden van... Mennyi minden... *(kezei, mintha láthatatlan dolgokat igyekeznék szorongatni).* Nem tudom magam elég jól kifejezni *(tehetetlenül vállat von).*

Szüret a tihanyi illatfarmon

A Coty-gyár illattudorának személyes ellenőrzése mellett takarítják be a levendulatermést

Tihany, szeptember 21
(Az Est tudósítójától)

Az ember rendszerint a Balaton felől érkezik Tihanyba, valamelyik pöfögő gőzösön, vagy fürge motoroson. Először nyilván a tóról szembetűnő tihanyi körkép tűnik a szeme elé, a villogóan fehér kőgátak, a kikötő, a sportszálló, József főherceg kastélya, a Gödrös villasora s végül a szirten büszkélkedő, komoly arcú monostor s amögött az apró, kacskaringós falu. Mindezek nevezetességei a balatoni félszigetnek, a visszhanggal együtt, de nem gondol az ember arra, hogy ez a tündéri körkép

gazdasági unikumot

rejt magában Négy esztendő óta ugyanis a félsziget belső lankáin, a Savanyú Jóska-féle betyárbarlang alján elterülő lapos fensíkon működik

Európa egyetlen illatfarmja.

Elég kikanyarogni a faluból, átvergődni a sovány szőlőkön s termőföldeken, hogy az ember kijusson a zöldesszürke gyeppel borított mezőkre, ahol *évtizedeken át nem termett semmi*, csupán az a kurta, keményszálú gyep, amit lelegeltek a marhák, de aminek semmi különös haszna nem volt. Négy év óta azonban beletelepedett a tájképbe egy nagy, különös színfolt, egy

negyvenegynéhányholdas levendulamező,

amit a nehéz munkával feltört földek barázdáiba vetettek be. Így szeptember közepén, a koraőszi napsütésben halványan felsárgálló dombok alatt *érdemes elnézni félórára a levendulatelepre.*

Egy kilométer távolságból már szállong a levegőben *a levendula sűrű illata*, amelynek fő sajátossága, hogy tömény állapotban sem hasonlít az illóolajokban gazdag növények furcsa, fojtogató, szédítő illatára. A levendula illata százszázalékos sűrűségben is valami *üde tisztaság érzését kelti az emberben, mintha frissen mosott, tiszta ruhákkal megtömött, ósdi szekrényeket nyitogatnának.* Nagyanyáink kedves, egyszerű illatszere, az ingyen parfőm, ami megtermett minden kert végében, most egyszerre nemzetgazdasági tényezővé avanzsált s nem kisebb nevezetesség vette a pártfogásába, mint a francia *Coty gyár.*

A negyven holdon most szeptember közepén

szabályszerű levendulaszüret

van. A hegyoldal szinte kidomborodik a lila levendula dekoratív borításában s az illat odacsalogat minden kirándulót a környékről. A durva, széles barázdák között meg térdigérő lila tengerként lebeg a levendulatelepítés. A piroskendős lányok elszórva hajlonganak az óriási tábla különböző pontjain

s nagy gonddal, apró kosarakba gyűjtik a levendula minden értékes részét.

A kosarakat aztán nagy ponyvákra ürítik s lent, a tábla aljában apró épületek között dohog egy miniatűr gőzgép, amely összetöri, szétcsomózza, majr megfosztja illatos olajától a levendulát. A gőzgép mellett deszkabódé áll s ez a tanyája Henry *Malliac* úrnak, aki foglalkozására nézve egyike Európa leghíresebb illattudorainak s Coty világhírű gyárának főszakértője,

az illatok költője.

A lelkes kis francia illattudor fehér kabátban sürgölődik a levendulaaratás körül, mint valami orvos, kémcsöveket tanulmányoz, mérőcskél s néha kijön a kunyhója elé, nyitott üvegcséből valamit szétpermetez a levegőben és hosszan szaglász utána.

Engedelmével körülnézünk ebben az illatműhelyben. Itt lakik már harmadik hete Malliac úr, hajnalban levendulával ébred, avval él és avval tér nyugovóra.

— A levendulaillat — mondja — ezen a télen a legnagyobb divat lesz. A hölgyek is únták a sok mély illatot, a bódító, nehéz parfümöket, de nem volt pótlás. Az angoloktól tanultuk meg szeretni az egyszerű, természetes illatokat. Az angoloknak évtizedek óta legkedvesebb illatuk a tiszta, semmivel nem kevert levendula. Érdekes, hogy a levendulát semmivel sem lehet hamisítani.

Később újabb és még lelkesebb magyarázatba kezdett Malliac úr.

— Próbálja kiszagolni kérem azt az illatot, amit itt érezni. Innen a kopaszodó erdőből jön valami fanyar illat, amit még nem tudok megfogni s a vízről, a Balatonról is jön valami könnyű, páraszerű, amit valószínűleg sohasem lehet üvegbe zárni. Ha ezt a hármat össze tudnám hozni, az őszi erdő, a levendula és a Balaton illatát, olyan illat lenne, hogy meghódolna előtte a világ. Már nevet is találtam neki: L'automne de Balaton, Balatoni ősz.

(b. g.)

A HALÁL NÖVÉNYE

Harc a marijuana ellen

Párizs, szeptember 21
(Az Est tudósítójától)

A franciaországi női szervezetek nagyarányú akciót indítottak az ellen a *különös kábítószer* ellen, amely a francia fővárosban a legutóbbi időkben rejtélyes esetekkel és megmagyarázhatatlan botrányokkal kapcsolatban hívta fel magára a rendőrség és a nyilvánosság figyelmét.

Párizsban a legutóbbi időkben feltűnést keltettek egyes *rejtélyes uccai balesetek*, amelyek rendszerint hasonló körülmények között játszódtak le. A nagy bulvárokon és a diáknegyed uccáin gyakran előfordult, hogy a legnagyobb forgalomban hirtelen minden látható ok nélkül fiatalemberek, néha nők is,

eszméletlenül estek össze az aszfalton.

Sem a járókelők, sem a kihivott mentők nem tudták őket életrekelteni, csak órák mulva, a kórházban ébredtek fel mély álmukból. Eszméletre térésük után *egyik sem adta magyarázatát rejtélyes balesetének.* Máskor egy-egy mozi fényes üvegtáblái körül csődítettek össze tömeget furcsa viselkedésükkel *mámorosnak látszó fiatalemberek*, akik félig önkívületben

lázas szerelmi vallomásokat suttogtak a moziplakát gyönyörű filmszínésznője felé.

A titokzatos botrányok természetesen nem maradhattak sokáig felderítetlenül. A rendőrség megfigyelte, hogy az uccai ájuldozók és önkívületben botrányokozók mindegyike

eddig ismeretlen, édeskésizű cigarettát szívott:

új, veszedelmes kábítószer volt a rejtélyes esetek hátterében.

Így került nemrégiben az európai nyilvánosság elé a

marijuana,

az új kábítószer, amely hihetetlen menynyiségben árasztja el Európát, miután drágább és ismertebb társait, az ópiumot és a kokaint sikerült jóformán teljesen kiüzni Franciaországból.

»A marijuana a halál növénye« — mondják az új kábítószer ellen harcoló női ligák és a rendőrök. Először a *mexikóiak* fedezték fel ennek az egzotikus kaktuszszerű növénynek *erősen narkotizáló* hatását, megszárított leveleiből ők készítettek először *dohányt.* A dohányt az Egyesült Államokba csempészték, ahol a *»Halál Növénye« rövidesen hihetetlen és veszedelmes karriert futott be.* Egy borzalmas eset a sok közül: Baltimoreban hét előkelő családból való fiatalember — mindannyian a marijuana rabjai — rettenetes szenvedélyük hatása alatt

rablóbandába verődve hetekig fosztogattak és gyilkoltak éjszakánként.

A város rendőrsége sokáig nem tudott nyomukra jutni, mert őrült tetteik nyomait *zseniális agyafúrtsággal* tudták eltüntetni, nappal pedig, miután mámoruk kialudták, *nyugodtan élték polgári életüket.* Amikor a bíróság elé kerültek, *mindent tagadtak, semmiről nem tudtak:* a halálnövény narkotikuma *emlékezőtehetségüket is eltompította.* Mind a hét villamosszékben végezte életét.

A *Sorbonne* egyik kiváló professzora az egyetem laboratóriumában érdekes kísérlet során győződött meg a kábítószer hatásáról. A kísérlet médiuma fiatal orvosszigorló volt. Félgram marijuana hatása alatt először *hisztériás nevetőgörcsökbe* tört ki, azután elszédült. Ekkor rejtett zongorán valaki *Chopin egyik prelüdjét* kezdte játszani a teremben A zene különös hatással volt az önkívületben fekvő fiatalemberre. Hirtelen felemelkedett és lázas vizionális állapotban suttogta: »Fekete háttér előtt fényes alakokat látok mozogni — dadogta. — ... *Mintha denevérek volnának .. Most elrepülnek ... gyorsan repülnek a fény felé, az Örök Csendbe ...«*

A veszélyt növeli az a körülmény, hogy felfedezték:

a marijuana mindenütt megél,

termelését nem lehet csupán a trópusokra korlátozni. A párizsi *Quartier Latin*-ben mindenesetre éber szemmel őrködik a rendőrség. Akit tettenérnek a kábítószer terjesztésén vagy élvezésén, többhónapi fegyházbüntetés után *könyörtelenül kiutasítják Franciaország területéről.* A világsajtón pedig, különösen a nők lapjain végigvonul a riasztó figyelmeztetés:

»Védjétek gyermekeiteket a Halál Növénye ellen!«

(b. j.)

2 óra békebeli boldogság!

20th CENTURY FOX

SONJA HENIE:
TÁNCOLÓ ANGYAL
Partnerei:
DON AMECHE, JEAN HERSHOLT, ETHEL MERMAN és CESAR ROMERO
MA PREMIER! SCALA

OSTENDE
TÜRK BERTA
10 NAPOS VENDÉGFELLÉPÉSE
SRAMLI ZENE ÉLÉN
GÖDÖLLŐI
VIDÁK JÓZSI
24 RAJKÓ
ELSEJÉTŐL ELSEJÉTŐL!
ORCHESTRE ZOO
A ZENÉLŐ ÁLLATKERT

— **A Légvédelmi Parancsnokság felhívása.** Az ország e célra kijelölt ipartelepei szeptember 21-én, 22-én és 23-án délelőtt 9—12 óra, továbbá délután 19 és 23 óra között légoltalmi gyakorlatokat tartanak. Az Országos Légvédelmi Parancsnokság nyomatékosan felhívja a közönség figyelmét arra, hogy *ezek a gyakorlatok kizárólag az ipartelepek területére szoritkoznak és tisztán gyakorlati jellegüek.* Éppen ezért felkéri a parancsnokság a nagyközönséget, hogy *az esetleg hallott riasztó jelzéseket, mivel azok kizárólag a gyakorlatokra bevont ipartelepekre vonatkoznak, teljes mértékben hagyja figyelmen kívül.*

— **A pápa a gyermek iránti tiszteletről.** A Középeurópai Katolikus Kurír jelenti: A pápa legutóbb fogadta az olasz katolikus akció gyermekapostolságában tevékenykedő papokat. Hozzájuk intézett beszédében hangoztatta a pápa, hogy már a régi pogányok is ismerték ezt az alapelvet, amely ma is teljes mértékben érvényben van: Maxima debetur puero reverentia — a gyermeknek a legnagyobb tisztelettel tartozunk. Ez a mondás annyival is inkább jelentőségteljesebb, mert a régi pogány-világból származik, amely egyébként nem nagy megértéssel viseltetett az ember értéke iránt.

— **Továbbra is kaphatók filléresvonatjegyek Egerbe.** Az egri ünnepi hétre a MÁV igazgatósága szeptember 25-én Budapestről, valamint több vidéki városból filléresvonatokat indít. A Budapestről induló filléresvonat jegyei már elfogytak, s ezért a MÁV igazgatósága egy második filléresvonatot iktatott a menetrendbe. A második filléresvonatra szóló jegyek az összes menetjegyirodákban kaphatók. A jegyek visszautazásra csak abban az esetben érvényesek, ha azokat a kiállítás területén a rendezőség lebélyegzi. Egyébként az ország minden részéből 50%-os vasuti kedvezményt biztosított az államvasutak igazgatósága az egri ünnepi hétre. Az ehhez szükséges igazolványok az összes menetjegyirodákban megkaphatók.

— **A kormányzó üdvözlése.** Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának szerdai közgyülése az alábbi táviratban üdvözölte a kormányzót: Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának a mai napon tartott közgyüléséből a vármegye egész közönsége nevében mélységes hódolattal köszönti Főméltóságodat abból az alkalomból, hogy Németországban tett államfői látogatása a két ország és nemzet gyümölcsöző együttműködését az eddiginél is szorosabbra fűzte. A Mindenható áldását kérjük Főméltóságodra és fenkölt hitvesére és a magyar feltámadásért végzett áldozatos munkásságukra". Táviratilag mondott köszönetet a közgyülés *Mussolini* miniszterelnöknek trieszti beszéde alkalmából. A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap céljaira 5000 pengőt szavaztak meg.

— **Uj tankelhárító gépágyu az Egyesült Államokban.** Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok vezérkari főnöke, *Malin Craite, uj tankelhárító gépágyut talált fel,* amely nemzetközi katonai körökben nagy feltünést keltett. A 37 milliméteres kaliberü ágyu *bámulatosan gyors tüzelésével tünik ki.* Az amerikai „Army and Naval Journal" katonai szaklap nagy cikkben ismerteti a szenzációs találmányt, amelynek a szakértők *nagy jelentőséget tulajdonitanak.*

— **Gázzal megmérgezte magát egy épitész elvált felesége.** Schiffer Miklós épitészmérnök 47 éves elvált felesége a Bálvány-utca 15. számu házban lakott két felnőtt fiával. Idősebbik fia néhány hónappal ezelőtt külföldre utazott. A fiatalabbik fiu reggel eltávozott hazulról. Délelőtt tiz óra tájban a család egyik ismerőse becsengetett a lakásba. Választ nem kapott, majd megdöbbenve vette észre, hogy *gáz szivárog ki az ajtó alól.* Rendőrt hivtak és behatoltak a lakásba. *A konyhában holtan találták az elvált asszonyt. Gázzal megmérgezte magát és ez okozta halálát.* Bucsulevelet nem találtak.

— **Halálozás.** Pécs város közönségének nagy részvéte mellett temették el szerdán délben dr. *Závodszky Levente* egyetemi magántanárt, a pécsi tankerület királyi főigazgatóját. A gyászszertartáson a vallás- és közoktatásügyi minisztert *Blaskovich Iván,* Baranya vármegye főispánja képviselte. A gyászoló közönség soraiban ott voltak még: *Liber Béla* szombathelyi tankerületi királyi főigazgató, *Malay István* polgármester, vitéz *Horvát István* alispán és *Szabó Lajos* itélőtáblai elnök. *Kühn Szaniszló,* a pécsi cisztercita főgimnázium igazgatója mondott gyászmisét; a beszentelési szertartást pedig *Jakab Béla* apátkanonok, tanügyi főtanácsos végezte. A gyászszertartás után *Koch Nándor* tanügyi főtanácsos a pécsi főigazgatóság alá tartozó három vármegye tantestületei és tanulói, *Holub József* egyetemi tanár pedig a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Heraldikai Társaság nevében mondott bucsubeszédet.

Özv. *Hauszmann Béláné* szül. *Gretzmacher Viktória* 58 éves korában, rövid szenvedés után, a szent kenet szentségével megerősitve, f. hó 20-án meghalt. Temetése folyó hó 22-én délután 4 órakor lesz a kerepesiuti temető halottasházában a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint. Az engesztelő szentmiseáldozatot kedves halottunk lelkiüdvéért folyó hó 23-án reggel 7 órakor a Szent Imre-városi plébániatemplomban fogjuk az Urnak bemutatni.

Mészner Sebestyén, a Magyar Nemzeti Bank ny. műsz. ig. h., f. hó 20-án elhunyt. Temetése 22-én d. u. 4-kor lesz a kerepesi temetőben.

Lovász Károly ny. plébános, aki 1909-től 1925-ig volt Pilisborosjenő plébánosa, ahol nyugalmi éveit is töltötte, hétfőn meghalt.

— **Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszitését követeli,** igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet, mert ez alaposan kitisztitja a bélcsatornát s előmozditja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, élénkiti a vérkeringést az egész szervezetben és ezáltal uj életerőt teszem. Kérdezze meg orvosát.

VISSZHANG A HŐSÖK TERÉRŐL

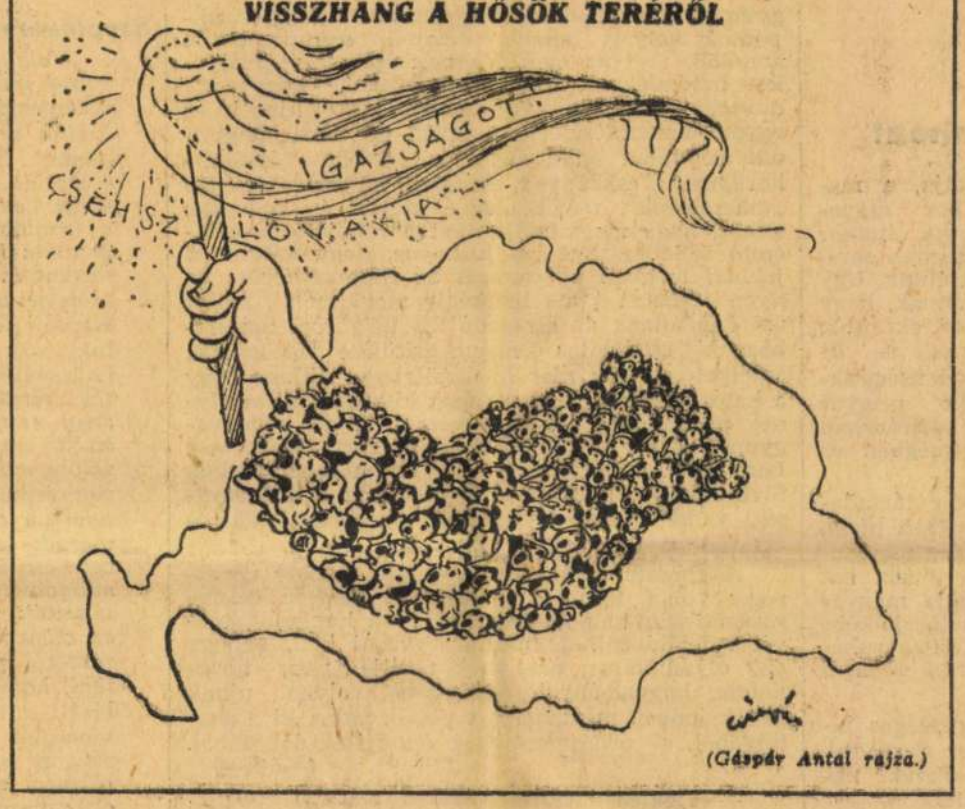

(Gáspár Antal rajza.)

Fagyasztó-gép

James Moran utazó ügynök,
Hire-neve nagy lesz maholnap,
Ő az, aki fagyasztó-gépet
Adott el, pont egy eszkimónak.

Melegen ajánlotta, mondván:
Fagyaszt ugy fókát, mint tinót,
Csak rácsapják a csapóajtót — —
Igy csapta be az eszkimót!

(—kas.)

— **Betörőkaland egy Retek-utcai lakásban.** Dr. *Röchel Waldemar* magántisztviselő, mikor szerdán este hazatért Retek-utca 24. számu házban levő harmadik emeleti lakására, megdöbbenve látta, hogy az ajtó tárvanyitva áll. Belépve, villanyt gyujtott és ekkor gyanus mozgolódás zaját hallotta a szobákból. Egyszerre két férfi toppant eléje. A megzavart betörők egyike *pisztolyt sütött rá, a másik pedig fejbevágta.* A magántisztviselő *eszméletlenül összeesett.* A betörők felhasználva e pillanatot, megszöktek. Az elősiető szomszédok téritették magához dr. Röchel Waldemárt. Ekkor kiderült, hogy a pisztoly — *riasztópisztoly* volt. A magántisztviselő fejsérülése nem sulyos. A rendőrség keresi a betörőket.

— **Orvosi hir.** Dr. *Jakab László,* az Ujságirók Szanatórium Egyesületének szakorvosa szabadságáról házaérkezett és rendelését ismét megkezdte. VI., Szondy-utca 102. szám alatt.

— **A kormányzó köszönete az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat most adta ki az 1938. évi működésének II. negyedévéről szóló jelentést, amelyet megküldött vitéz nagybányai *Horthy Miklós* kormányzónak is. A kormányzó, aki rendkivül nagy érdeklődéssel viseltetik a magyar iparművészet és házipar ügyei és a társulat munkássága iránt, az alábbi levelet küldette kabinetirodája utján a társulatnak: „A Kormányzó Ur Őfőméltósága az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak az 1938. évi második negyedévben kifejtett működéséről szóló jelentés megküldéséért köszönetét kifejezni méltóztatik. Erről van szerencsém a t. Elnökséget értesiteni. *Uray* s. k."

— **Adományok a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra.** Komárom szabad királyi város képviselőtestülete 700 pengőt ajánlott fel a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap céljaira. A városi lakosság körében folytatott gyüjtés eredménye meghaladja ezt az összeget. — A Magyar Siemens-Reiniger Müvek r.-t., Röntgen- és Orvostechnikai Gépgyár tisztviselői egyhavi fizetésüknek egy százalékát, munkásaik pedig négyheti keresetüknek egy százalékát ajánlották fel. — A biharmegyei községek közül Kőrösszegapáti 220, Sárrétudvari 440, Biharnagybajom 540, Bedő 28 pengőt szavazott meg a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra. — A gödöllői koronauradalom tisztikara a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra egyhavi fizetésének egy százalékát ajánlotta fel.

— **Meghivó.** A Székesfőváros II. ker. Hunfalvy János felsőkereskedelmi iskola végzett tanulóinak egyesülete az intézet tanári szobájában 1938 szept. 28-án este 7 órai kezdettel az alanti tárgysorozattal rendkivüli közgyülést tart. Tárgy: alapszabálymódositás. — Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a határozatképesség végett.

— **Tulipán és jácinthagymák** és hagymaujdonságok Hollandiából megérkeztek. Monori Mag, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7.

— **Menetrendváltozás a Magyar Légiforgalmi R.-T. és a képviselt külföldi légiforgalmi társaságok vonalain.** Október hó 2-án lép életbe a légiforgalom őszi-téli menetrendje. Az uj adatokat tartalmazó részletes menetrendet a MALERT dijtalanul küldi az érdeklődőknek. Előjegyzés és mindennemü felvilágositás: *MALERT Utazási Iroda,* V., Dorottya-u. 7. Telefon: 180—888.

— **Nem lesz háboru,** családi perpatvar, ha kidobatja lakásából elavult ócska kályhát és meglepi feleségét a tetszetős kivitelü, kitünő szerkezetü Gyöngy-kályhákkal. A Gyöngy-kályha egyenletes meleget ad és az abban eltüzelhető gyöngyszén leggazdaságosabb kihasználását teszi lehetővé.

— **Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadtság** sok esetben hamarosan megszünnek, ha bélműködésünket felkeléskor éhgyomorra egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Az utca

Bemutató a Magyar Szinházban

Az elmult szinházi évben egy párizsi bérház hatodik emeletének rajza elevenitette meg előttünk szinpadon azt az örök emberi tragikomédiát, amelynek neve élet, most a *Magyar Szinházban* egy newyorki felhőkarcoló-bérkaszárnya teszi ugyanezt, a földszinttől, helyesebben az utcától egészen a zsinórpadlás egébe vesző hatodik emeletig. (Itt azonnal emlitsük meg, milyen remek *Upor Tibor* diszlete, ennek a New York-külvárosi háznak és környékének egész vigasztalanságával, amely mégis lenyügöző, — ez a felhőkarcoló-diszlet a legtökéletesebb szcenikai megoldások egyike az utóbbi évek magyar szinpadain.)

Az a tavalyi bérkaszárnya-darab francia költő műve volt, amely nem akart tulságos mélyen meriteni az élet teljességéből és csak az idill fanyaredes habját hozta felszinre. Az amerikai *Elmer Rice* mélyen markol és a tiszta lira mellett sötét iszapot is felhoz a mélyből. Mindebben ott él, ez tagadhatatlan, az egész tenger, az emberiség tengere, szörnyetegeivel, ázalagaival, kisebb-nagyobb halacskáival és valószinü, hogy ugy, ahogy a darabot Amerikában játszották, erős szociális problémák forró áramai is hullámzásba hozták, de amire hozzánk eljutott, szabályos életkép vált belőle. Egy világvárosi bérkaszárnya életének képe, amelyben sok az árny, kevés a fény, ahol a születés gyötrelmes sikolyai összekeverednek a halál vészkiáltásaival, — nem történik semmi, csak ami mindennap ezerszer megtörténik az életben is. Sajnos azonban, a szinpad olyan furcsa valami, hogy az a semmi, ami életnek elég, sőt sok, szindarabnak kevés, drámának pedig legfeljebb életkép, amely egy-egy jelenetében az idegtépő grand-guignol határait surolja.

Hevesi Sándor is érezhette ezt, talán ezért fokozza fel, a kelleténél egy hanggal magasabbra az egész előadás beszéd- és mozgástónusát. Ez a tulfokozás azonban csak az igazán kitünően érvényesülő tömegjelenetekben indokolt, egyébként nem. Közel hatvan szinész játssza a darabot. Főszerep ugyszólván nincs, a legfutóbb szereplő is fontos, de épp az epizódisták között találjuk a legkevésbé élő alakitásokat.

A vezetőszerep uj szinésznőt avat, *Somló Valériát,* aki meglepően tehetséges. Olyan közvetlen és egyszerü, mintha már évek óta szinpadon volna, csak átélésben kell még elmélyülnie: meghatni már tud, meghatódni még nem. Igéretnek azonban — bátran mondhatjuk — rendkivüli. Partnere a fiatal *Haller László,* aki sokat fejlődött tavaly óta és ahol közvetlen beszéddel kell hatnia, ott őszinte és meggyőző tud lenni. Az előadás legkimagaslóbb értéke *Földényi László,* komor és robbanó erejü alakitása, mellette *Orsolya Erzsébet, Keresztessy Mária, Étsy Emilia, Kováts Terus, Pataky Miklós, Bihari Nándor, Szigeti Jenő, Vándory Gusztáv* játszanak élesen megfigyelt alakokat, a sok gyenge epizódista sorából az igazság kedvéért ki kell emelnünk *Dávid Mihályt, Walter Magdát, Móra Edithet, Gonda Józsefet, Pethes Ferencet, Szász Lilit, Vértes Tibort* és *Vincze Andort.*

Bálint Lajos magyar forditása erőteljes és jellegzetes hangot teremt a szinpadon.

Fóthy János.

A PESTI HIRLAP BÉRLETI SZOMBATJA A NEMZETIBEN

A legaranyosabb Herczeg-vigjáték

Gyurkovics lányok

Jegyek 30%-os engedménnyel összes pénztáralnknál

NAPI HIREK

Felhivás a magyar társadalomhoz!

Évezredes történelmünk azt mutatja, a magyar társadalom lelkében mindig akkor ragyogott fel legjobban a hazaszeretet lángja, amikor erre a legnagyobb szükség volt. Ma szintén sorsfordulat előtt állunk, sorsdöntő órákat élünk. Ugy kifelé, mint befelé jelét kell adnunk annak, hogy vagyunk, élünk és hogy lenni és élni akarunk. Éreznünk és tudnunk kell önmagunknak is, de látnia kell minden barátunknak és ellenségünknek, hogy tengernyi nép: kilenc millió magyar egy emberként, igazságában és életakarásában rendithetetlen hittel, sziklaszilárd egységben és izzó hazaszeretettel áll itt.

Hazafias kötelessége most a magyar társadalomnak, hogy ezt — ősi hagyományainkhoz hiven — hangtalanul, némán is bebizonyitsa és megmutassa. Ezekben a sorsdöntő napokban öltsön hát a magyar társadalom minden igaz tagja magyar ruhát magára, mely ezer éven át mindig jelképe volt a magyar öntudatnak, avagy ékesitse ruháját megszentelt szineinkkel és tüzzön fel nemzeti szinü szalagot.

A magyar öltözködési mozgalom országos bizottsága — vitéz dr. *Keresztes-Fischer Ferencné*, a hölgybizottság elnöke, dr. *Ferenczy Ferenc* miniszteri osztálytanácsos, ügyvezető elnök.

Régi házak, uj épületek

Mennyire igaza van Lord Snell angol képviselőnek, amikor kifakad az ellen, hogy London szép, régi házai hovatovább eltünjenek a föld szinéről és helyükre a mai kor sima, rideg épületei kerüljenek. A lord, aki, mint vérbeli angol, ugylátszik kitünően egyesiteni tudja magában a munkáspárti meggyőződést a hagyományok tiszteletével, igen pontos meghatározással „célszerüségi vandálizmusnak" nevezi ezt az irtóhadjáratot a mult nemes épitészeti emlékei ellen és ha van, aki helyeselve tapsol felé ezért a kifakadásáért, ezért a kitünő meghatározásáért, akkor mi vagyunk azok.

Mi is hányszor elsirattunk már egy-egy szép öreg házat, sőt egész városrészt, amelyet célszerüségi szempontokból leromboltak, hogy helyükre azok a házak, háztömbök, utcasorok épüljenek, amelyek annyira egyformák a maguk rideg hangulatlanságában, mintha gyári futószalagon készülnének. Itt persze nem a Tabánra gondolunk, elsősorban, amely ódon volt ugyan és hangulatos, de művészi szépsége, jelentősége egyetlen házának sem volt, tehát jogosan nyithatott utat pusztulásával a fejlődésnek. Ami annál sokkal fájdalmasabb és jóvátehetetlenebb, az a Belváros, a Viziváros, a Vár annyi ódon és nemes épületének pusztulása.

Hát persze, nehéz kérdés ez, majdnem megoldhatatlan. Akié a ház, a telek, azt tehet vele, amit akar és ki vehetné rossz néven, ha valaki gyümölcsöztetni akarja vagyonát és érzelmi szempontok helyett inkább értelmi szempontokból szemléli, ami az övé? Vannak épületek, amelyeket műemléknek lehet nyilvánitani, hogy igy mintegy társadalmi védelemben részesüljenek az egyéni haszonleséssel szemben, de néha megsajdul az ember szive akkor is, ha olyan épületbe harapnak a csákányok, amelyek, ha nem is eléggé „műemlékek", mégis eléggé szépek és kedvesek ahhoz, hogy megkimélje őket a romboló és ujraépitő fejlődés. Egészen bizonyos, hogy nálunk is jobban megvan a jóakarat az illetékesekben, az ilyen épületeket a lehetőségig megkimélni, amint azt épp annak az elragadó kis belvárosi barokkháznak csodálatos megmenekülése bizonyitja, amelyet tavaly már halálraitéltek. Ahhoz, hogy a hatóság minden olyan házat kisajátitson, amelynek pusztulásáért a szive vérzik, sajnos nem vagyunk eléggé gazdagok, de épp ezért értjük meg Lord Snell kifakadását, — a brit világbirodalom fővárosának bizony módjában állhat a „célszerüségi vandalizmus" usztitásainak megakadályozására.

A száguldó időnek utjába állni éppoly nevetséges volna, mint értelmetlen, a modern célszerüséget szintén nem lehet az ódon hangulat kedvéért feláldozni, de mégis vigyázni kell, nehogy egy olyan város, amelynek multja van, történelme, hagyományai, egyénisége, olyan ujnak lássék idővel, mintha most vették volna ki a skatulyából, — óriásgyermekek épitőjáték-dobozából.

(—óth—)

— **Egyetemi tanári kinevezés.** A kormányzó dr. *Fest Sándor* budapesti Pázmány Péter tudományegyetemi magántanárt, a budapesti báró Eötvös József kollégium rendes tanárát a debreceni Tisza István tudományegyetem bölcsészettudományi karán az angol nyelv- és irodalmi tanszékre egyetemi nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

— **Az angol munkáspárti képviselők elutaztak Budapestről.** A brit parlament nálunk időzött munkáspárti tagjai közül *Ben Riley* hétfőn reggel utazott vissza hazájába. *Rhys Davies* és *David Quibbel* még két napot töltöttek Budapesten és kedden este résztvettek a Nemzetközi Klubnak tiszteletükre rendezett vacsoráján. *Guilleaume Árpádné*, a klub elnöke üdvözölte a két angol képviselőt és a nagyszámban összegyült klubtagokat, akik közt több angol és amerikai vendég is volt. Rhys Davies és David Quibbel szerdán reggel utaztak el Budapestről az Arlberg-expresszel. *Rhys Davies* elutazásakor a következőket mondta a *Pesti Hirlap* munkatársának:

— Sötét volt a látóhatár, mikor idejöttünk, most azonban már lényegesen világosabb. Az eszmék a béke irányában tisztázódtak. A népszavazás és önrendelkezési jog került ismét előtérben s ezek jegyében a magyarságnak meg kell kapnia azt, ami őt joggal megilleti. Örülünk, hogy a középeurópai helyzetről a helyiszinen tájékozódhattunk.

Rhys Daviesék bucsuztatására számos barátjuk jelent meg a pályaudvaron.

— **A bolgár király meglátogatta édesapját.** Szófiából jelentik: *Borisz* király kedden Koburgba érkezett, ahol meglátogatta édesapját, *Ferdinánd* volt királyt.

— **Egy angol repülőrekorder halálos szerencsétlensége.** Londonból jelentik: *Llewellyn David* repülőhadnagy, aki rekordot állitott fel London és Fokváros közt, szerdán este Lymphne mellett repülőszerencsétlenség áldozata lett.

Szeplőverseny

Valahol Amerikában, hol is történhetett volna másutt, szeplőversenyt rendezett egy pihenteszü társaság. Hetedhét országból összehivták a nemes küzdelemre a pulykatojásképüeket. Értékes dijakat tüztek ki azok részére, akik a legtöbb szeplővel dicsekednek és hires kozmetikus szakértőkből állitották össze a birálóbizottságot, amelyre a döntés nehéz feladata hárult. A versenyre igen sok nevezés történt és a résztvevők már hetekkel korábban erőteljesen gyakoroltak. A legkülönbözőbb szeplőfejlesztő módszerek alakultak ki. Voltak, akik megelégedtek a sürü napkurázásokkal, mások mindenféle kenőcsökkel szaporitották bőrük pigmenttartalmát. Végül is a verseny napján a szeplőkkel legszebben „felékesitett" arcok egész légiója sorakozott fel a birálóbizottság előtt. A verseny eredménye igazán remek volt. Kétezer egynéhány szeplővel nyert a győztes és igazán alig pár szeplővel maradt csak le a második és a többi helyezett! Sajnos, a tengerentulról érkező hirek nem számolnak be arról, hogy technikailag hogyan oldották meg a szeplők összeolvasását, holott ez csöppet sem érdektelen kérdés. A magunk részéről például azt sem tudtuk volna eldönteni, hogy hol kezdjük meg a szeplők számlálását, a versenyző matador orrahegyén-e, vagy mondjuk a füle mögött? További nehézséget okozott volna számunkra a szeplők területi beosztása, mert hiszen enélkül aligha kerülhető el, egy-egy szeplő ismételt számbavétele. Az sem megvetendő nehézség, hogy egynémely összefolyó és elmosodó szeplőről a legélesebb szem sem döntheti el, hogy az egy szeplő-e, vagy pedig kettő? Minden bizonnyal a birálóbizottság tagjainak is voltak ilyesféle nehézségei és pártatlanságuk legteljesebb elismerése mellett sem tartjuk kizártnak, hogy egy-egy szeplőkkel boritott csinosabb fitos orrnál jóakaratubban számoltak. No, de ne bakafántoskodjunk! Higyjük el, hogy a versenynek nem volt semmi szépséghibája; higyjük el, hogy a győzelem szeplőtelen volt . . . (mja.)

— **Halálos motorkerékpárszerencsétlenség.** A Szőlő- és Vlador-utca sarkán egy személyautó, amelyet *Kiss Péter János* mérnök vezetett, összeütközött a *Krausz Sándor* szerelő vezette motorkerékpárral. A hátsó ülésen utazó *Szekula János* 23 éves sütősegéd kizuhant, a mentők a Margit-kórházba vitték, de ott meghalt. A mérnököt és a sütősegédet a mentők a helyszinen kötözték be.

— **Halál az utcán.** Reményi Béla, a 61 éves zeneszerző, a Fővárosi Napló segédszerkesztője, aki a Nürnberg-utca 20. számu házban lakott, a Hősök terén lefolyt revizlós nagygyülés idején este nyolc óra tájban a közeli Aréna-uti villamosvégállomásnál hirtelen összeesett és *meghalt*.

— **Házasság.** Alsódrskóczi *Morvay Pál*, a Moziegyesület ügyvezető alelnöke f. hó 21-én tartotta esküvőjét hazslini *Hazslinszky Carlával* a Deák-téri ev. templomban. Az esketési szertartást *Raffay Sándor* püspök végezte. Tanuk voltak: *Papp-Szász Lajos* cs. és kir. kamarás és *Morvay Jenő* államtitkár.

Gonda László, a Magyar Általános Kőszénbánya R. T. tisztviselője eljegyezte *Vágó Erzsébetet, Vágó Jenő*, a SzOSz. igazgatójának hugát.

A rossz ember

Irta Richard Davidson

Gyermekkorom óta üldöz az a rossz szokásom, hogy képtelen vagyok valamit megtagadni. Már az iskolában elkérték a fiuk a ceruzámat, zsebkésemet. Később, az egyetemi években, a frakkomat mindig a „barátaim" hordták és amikor egy estélyre sürgős meghivást kaptam és Dick barátomtól *„kölcsönkértem"* erre az estére saját frakkomat, amit a báli idény kezdete óta ő nyűtt agyon, halálosan megsértődött. Még most sem köszönünk egymásnak, ha az utcán találkozunk.

Teljesen ellentétes egyénisége volt Willy unokatestvéremnek, aki mindenre azt felelte, hogy *„nem adom..."*, *„nem igaz..."* Ha valakit baj ért, biztosra vehettük, hogy rámondja: *„ugy kell neki, rég megérdemelte volna..."*

„Ez a Willy a legrosszabb ember a föld hátán", — mondták róla az ismerősi körökben és néha csak csoda mentette meg attól, hogy meg nem verték.

Emellett Willy ahhoz is értett, hogy az én jellembeli puhaságomat hasznára forditsa. Minden találkozásunk legalább husz-harminc sillingembe került, mert a legváltozatosabb indokolásokkal megpumpolt és én képtelen voltam a kért kölcsönt megtagadni. A barátaink már fogadtak arra, hogy ha találkozom Willyvel, mennyi pénzembe fog kerülni. Különösen Tom barátom, aki Willyt csunya természete miatt gyülölte, egész sorsjátékot alapitott arra, hogy a fiuk kitalálják, hány sillingemet huzza ki a zsebemből Willy.

Egyszer mégis azt hittem, hogy Willy megemberelte magát, mert a következő kijelentéssel fogott el az utcán:

— Albert, husz sillinggel tartozom neked. Ez már nagyon bánt engem!

A lovagias felbuzdulása annyira lelkesitett, hogy gavallérosan tiltakoztam:

— Nem is emlékszem... Bizonyára már rég megadtad, csak megfeledkeztél róla.

De Willy erélyesen tiltakozott:

— Oh... Csak nem hiszed, hogy husz sillinget ajándékoztatok magamnak? Világosan emlékszem, hogy még nem adtam meg. Ez nem maradhat igy, ezt az adósságot feltétlenül *rendezni* kivánom.

„Rendezni?...

Ez nagyon gyanusan hangzott. Miért nem mondta azt, hogy *„fizetni"*?

Hamarosan kiderült, mert Willy igy folytatta:

— Pajtás, adj most harminc sillinget, hogy a tartozásom ötven silling legyen és akkor majd megadom egyszerre.

Szégyenlem bevallani, hogy megkapta az ujabb harminc sillinget, én ellenben az ötvenet soha.

Egy délután ujra berontott hozzám és igy szólt:

— Pajtás, ilyesmi is csak velem esik meg.

Nem várta meg, hogy kiváncsiskodjam, hanem igy folytatta:

— A földalatti csarnokában vártam a vonatra. Amint begördült, az emberek tolongni kezdtek és hozzálöktek egy kis köpcös bácsihoz. A szivarom, amelyet éppen a beszálláskor akartam eldobni, kiesett a szájamból és a hamu a kis öreg kabátjára esett. Sietve levertem a kabátjáról a még üszkös szivarhamut és bocsánatot kértem. Az öreg a nyakkendőjéhez ért a kezével, amiközben a megbillent kalapját akarta megigazitani. Hirtelen dühösen felorditott:

„Rabló, gengszter! Ellopta a brilliáns nyakkendőtümet!"

— Az emberek megálltak, fenyegető gyürü képződött körülöttem, a kis öreg pedig dühösen magyarázta, miközben a kabátom ujját megmarkolta, hogy meg ne szökhessek:

„Ismerem már ezt a fogást! A szivarhamu leporolása csak ürügy volt, hogy a nyakkendőtűmet kilophassa!"

— Az emberek elkezdtek kiabálni:

„Rendőr! Üssétek le a gazembert!"

— Tudod, hogy nem vagyok ijedős természetü ember. Keményen rászóltam a kis öregre:

„A vonatról már ugyis lekéstünk!! Jöjjön velem a legközelebbi rendőrszobába, ragaszkodom ahhoz, hogy megmotozzanak, de aztán Isten legyen irgalmas a bőrének!"

A hangulat erre hirtelen a kis öreg ellen fordult:

„Ugy van! Menjünk a rendőrségre! Ki tudja, talán nem is volt brilliáns melltüje! Hogy mer egy idegen gentlemant meggyanusitani!"

— Az öreg is megszeppent és miközben a közeli rendőrszoba felé mentünk, elkezdett mentegetődzni és alkudozni.

„Uram — mondta —, valóban elvesztettem a tümet, de elhiszem, hogy már akkor nem volt meg, amikor ön a kabátomat leporolta."

— „Nekem elégtétel kell! Becsukatom!" — morogtam vésztjóslón csattogtatva a fogaimat.

„Kész vagyok elégtétellel is szolgálni. Átadok önnek ezer sillinget azzal, hogy forditsa tetszése szerinti jótékony célra." — mondta az öregur.

— Nem akartam engedni, de a kis öreg tovább könyörgött:

„Köztiszteletben álló férfiu vagyok, ha a nevem egy botránnyal kapcsolatban belekerül az ujságba, árt a hirnevemnek. Fogadja el a pénzt, hiszen nem megvesztegetés, mert önnek közcélokra adom!"

— Végül engedtem.

Itt végre Willy egy másodpercnyi szünetet tartott a szózuhatagban és legalább ennyit mondhattam:

— Akarsz egy feketét... Vagy szivart?

Szinte sértődötten felelte, megszokott leereszkedő hangján:

— Nem bánom... De hogy folytassam, elfogadtam az ezer sillinget és már a kezemet nyujtottam a kis öreg felé, aki elővette a zsebéből a pénztárcáját, amikor... kopogtattak az ajtómon.

— Az ajtódon? Nem értem... Hát nem az utcán voltál, utban a rendőrszoba felé? — kérdeztem megdöbbenve.

— Hol voltam? Természetesen a szobámban.

— Nem értem!... És ki kopogtatott?

— A szobaasszonyom. Kopogtatott és bekiabált a zárt ajtón át:

„Tessék végre felkelni! Már tiz óra is elmult!"

— Csalódottan néztem a tenyeremre... Nem volt abban semmiféle pénz... Sem ezer silling, sem egy, nyomorult rézgaras. Elképzelheted a kétségbeesésemet. Az egészet csak álmodtam... De most megfulladok a szomjuságtól, ha nem iszom valamit... Ezt a lelki megrázkódtatást száraz torokkal nem lehet elviselni. Légy nagylelkü, öcsém, kölcsönözz nekem husz sillinget.

Nem tudtam *„nem"*-et mondani... Willy a husz sillinget megkapta.

— **Képviselői beszámolók.** *Plósz* István Visznek és Tarnaőrs községben beszámológyűlést tartott.

— **Masaryk londoni cseh követ Angliába utaltatja át magánvagyonát.** *Bécsből* jelenti a Német Távirati Iroda: Prágai bankkörökben egy pénzintézet indiszkréciója következtében elterjedt a hír, hogy Jan *Masaryk*, Csehszlovákia londoni követe *utasítást adott egész magánvagyonának Angliába való átutalására.*

— **»Amerika izolációjának vége«, — mondotta budapesti előadásában az »Economist« főmunkatársa.** A *Hungarian Quartely* meghívására szerdán délután a kereskedelmi és iparcsarnokban Graham D. *Hutton*, az *Economist* főmunkatársa előadást tartott *»Észak-Amerika és az európai politika«* címmel. Az angol előadót, aki hosszú időt töltött Amerikában, *Kornis* Gyula üdvözölte. A hallgatóság soraiban ott volt az amerikai és az angol követség képviselője, valamint *Gratz* Gusztáv, *Rassay* Károly és még sokan mások. *Hutton* rendkívül érdekesen beszélt amerikai tapasztalatairól és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy *Amerika sem tud többé elzárkózni az Európával való együttműködés elől.*

— **Döntött a közigazgatási bíróság a tavalyi újpesti tisztviselőválasztások ellen tett panasz ügyében.** Tavaly 25 állást töltött be Ujpest város képviselőtestülete választás útján. A választás eredményét többen megfellebbezték, arra való hivatkozással, hogy az egyes állásokra való jelölésnél a frontharcos-pályázókat mellőzték. A közigazgatási bíróság most döntött a panaszok ügyében. Az ítélet szerint a bíróság a nyolc fogalmazói állás ellen benyujtott fellebbezést *elutasította*, ellenben a tizenegy adótiszti és hat végrehajtói állás ügyében a közgyülés határozatát nem emelte jogerőre, hanem *utasította Pest vármegye közgyülését, hogy saját hatáskörében indítson vizsgálatot és hozzon véghatározatot.*

— **Ezredünnepély.** Az egykori losonci cs. és kir. 16. (27.) tábori tüzérezred és a cs. és kir. 27. nehéztüzérezred október 1-én tartja ezredünnepélyét. Délelőtt 11 órakor a krisztinatéri plébániatemplomban Falba János tábori főesperes gyászmisét mond, 3/412 órakor megkoszorúzzák a tüzéremlékművet, ahol Rendek Károly eml. százados mond emlékbeszédet. A kerepesiúti és farkasréti temetőben nyugvó bajtársak sírjának megkoszorúzása után ½2 órakor az Öreg diófa vendéglőben (Pálya u. 3.) bajtársi ebéd lesz. A részvevők közöljék címüket dr. P. A. rendőrtanácsossal, Üllői út 11—13.

— **Meghalt az utcán egy zeneszerző.** Szerdán este egy arénaúti villamosmegállónál hirtelen összeesett és mielőtt még a mentők kiérkeztek volna, meghalt *Reményi* Béla zeneszerző, akinek zsebében egy fővárosi lap igazolványát találta a rendőri bizottság. A zeneszerzőt valószínűleg szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A hirtelen halál okát a boncolás állapítja majd meg.

— **Halálos autószerencsétlenség történt szerda este a Szőlő ucca és a Viador ucca sarkán.** Az AD 163. rendszámú autó, amelyet *Kiss* Péter mérnök vezetett, belerohant a BI 728. rendszámú motorkerékpárba, amelyen *Krausz* Sándor motorszerelő ült. A motorkerékpár oldalkocsijában *Szekula* János péksegéd foglalt helyet. Az összeütközés következtében *Szekula kirepült az oldalkocsiból, az úttestre zuhant és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházbaszállítása közben a mentőkocsiban meghalt.* A mérnök és a motorszerelő is megsérült az összeütközés alkalmával, az ő sérüléseiket a mentők a helyszínen kötözték be.

— **A temetőben öngyilkos lett egy öreg házaspár.** *Pécsről* jelentik: Kedd délután *Pacság* Béla 79 éves nyugalmazott erdőmérnök és 70 éves felesége a temetőben közös öngyilkosságot követett el. Pacság forgópisztollyal felesége szájába lőtt, azután főbelőtte magát. Mindketten azonnal meghaltak. A nyugalmazott erdőmérnök zsebében búcsúlevél volt, amelyben Pacság megírta, hogy mind a ketten megöregedtek, nincsenek hozzátartozóik a városban, semmi értelmét nem találták életüknek, közös elhatározással mennek a halálba.

— **Szombathely Ünnepi Hete.** Szeptember 25—október 2-a között Szombathelyen Ünepi Hét lesz. Szeptember 25-én nyilik meg a virágbemutató és ugyanekkor nyitja meg a földmüvelésügyi kormányzat képviselője az új, modern közvágóhidat és a kertmunkásképző iskolát. 27-én és 28-án idegenforgalmi értekezletet tartanak, 30-án lesznek a gazdaegyesületek és a statisztikusok előadásai. Október 2-án, a Szent Domonkos rend szombathelyi letelepedésének háromszázadik évfordulóján avatják fel Szent Mártonnak, Savaria szülöttének szobrát, amelyet Rumi Rajki István készített. Az Ünnepi Héten az ország minden részéből 50 százalékos kedvezménnyel lehet a városba utazni. Felvilágositást ad a »Corvin« utazási és fürdőiroda, Budapest, Blaha Lujza tér 1.

— **Eljegyzés.** *Schwarc* Imre (Hodász) eljegyezte *Klein* Sándor bérlő leányát, Bözsikét (Papos).

= **Az asszony kötelessége törődni azzal, hogy bélműködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha reggelenként éhgyomorra egy félpohár természetes** *»Ferenc József«* **keserűvizet iszik, amely enyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szabályozza az anyagcserefolyamatát. Kérdezze meg orvosát.**

= **Nagytakarítás mindenfelé.** Az őszi nagytakarítás alkalmával aktualitást nyer a falak és bútorok Eternitlemezzel való bevonása, mert szép és higiénikus és munkamegtakarítást jelent. Bemutató helyiségek: Budapest, VI., Ó ucca 4.

= **Elveszi-e Jancsi Juliskát?** Amíg egy színdarab eljut odáig... — ezt a címet is adhatta volna Hunyady Sándor új regényének, amely arról szól, hogy egy kényes és igényes iró, aki a színpadi világba téved, hogyan adja fel egyik pozicióját a másik után, amíg a közönség elé kerül első, sablónmentesnek szánt színdarabja. Azzal indul, hogy nála a végén Jancsi nem veszi el Juliskát. Hogy aztán mi lesz később, arról majd beszél maga az új regény, a »Jancsi és Juliska«, amelynek első folytatása a Színházi Élet legközelebbi számában jelenik meg.

BOROS ÉS KOHN tőgtulajdonos BOROS JÓZSEF
sirkőraktára
most **Dob ucca 2**
OLCSÓ ÁRAK

SZÍNHÁZ

Az ucca

Elmer Rice színműve a Magyar Színházban

Elmer *Rice* az amerikai színpad legbátrabb és legtehetségesebb kísérletezője Eugene *O'Neill* mellett. Uj lehetőségeket keres és talál a lélektani és társadalmi problémák színpadi kifejezése számára. Legszebb darabja, a »Számológép« (nálunk megbukott), az átlagember tragikomédiája: megkapó furcsa szatíra, villanó, merész ötletekkel, csaknem filmszerű, expresszionista jelenetekben. Egy másik művével *(»We the People«)* megteremti az amerikai társadalmi tömegdrámát, egy harmadik, a *»Subway«*, a lelki monológok drámája. Legtöbb darabjában újszerű formai megoldásokat látunk, túl a színpadi naturalizmuson.

A *»Street Scene«*, melyet *»Az ucca«* címen mutatott most be a Magyar Színház, talán az egyetlen naturalista jellegű Rice-darab. Távoli rokona *Gorkij* »Éjjeli menedékhely«-ének — természetesen amerikai rokona. Az orosz nyomortanya helyett itt newyorki külvárosi bérkaszárnyát látunk a maga korrekt sivárságával. A hatalmas, zordon épület kapujában és ablakaiban megjelennek a félig kispolgár, félig proletár lakók és megmutatják céltalan és rideg életüket. Van köztük yankee, német, olasz, svéd, ír és orosz-zsidó. Nemzeti jellegük már csaknem belemosódott a newyorki sesznbe, de itt-ott még feltűnik egy-egy sajátos déli, északi, vagy keleti színfolt. Newyork a nagy *»melting pot of nations«*, a nemzetek olvasztó tégelye, háromnegyedrészben már elvégezte munkáját. A ház lakói már majdnem egyformán élnek, gondolkodnak és éreznek — bár ez utóbbi két funkcióról bajos beszélni nagyrészükkel kapcsolatban. Gépiesen, fáradtan élnek, uniformizált szegénységben, megcsontosodott előítéletekben. Még annyi egyéniség és éltető erő sincs bennük, hogy elégedetlenek legyenek. Csak itt-ott akad köztük néhány reménytelen »lázadó«: egy középkorú asszony, aki zsarnok férje mellett néha sóhajtva gondol arra, mi lenne, ha egyszer a maga életét élhetné, lánya, aki bizonytalanul kivágyódik a külvárosból, a szomorú, öreg társadalomkritikus, aki időnként izgatottan és eredménytelenül szól bele az eseményekbe és igazságot követel és fia, aki kicsit költő és nagyon neurotikus. Egy féltékenységi gyilkosság vad szenzációja rövid időre felveri a ház nyugalmát, aztán folyik a »rendes« élet, tovább tengetik lassú és kietlen létüket a lakók.

Halk, alig észrevehető tragédiák szövevénye ez a színmű. Csupa homályos színfolt, csupa félbemaradt, fojtott emberi rezdülés. Minden jelenete hétköznapi, szinte napihírszerű és az egészből mégis valami finom költői hangulat árad. Az előadás *Hevesi* Sándor kiváló rendezésében helyenként megeleveníti ezt a hangulatot — sokszor azonban más síkba megy át. Ilyenkor az egész együttes a kelleténél hangosabb lesz, túlhangsúlyozza az apróbb finomságokat, éles, színes fényképet ad félhomályos pasztell helyett. Az árnyalatoknak ez a túlzott felerősítése okozza azután, hogy a kispolgári hősök félszegen lírai, megkapóan primitív tűnődései időnként hangos közhelyekként hangzanak, az erősen megnyirbált és átfésült társadalomkritikai megjegyzések pedig kissé úgy hatnak, mint a vezércikkszólamok. Azt hiszem, hogy ez nem a nagyszerű rendezőn múlt, hanem a budapesti színpad utolsó két évtizedének beidegzett hagyományain. Maga Sztaniszlavszkij sem tudott volna a máshoz szokott színészekkel, a más akusztikájú színpadon egyszerre Sztaniszlavszkij-stílű előadást teremteni.

A női főszerepben új színésznő tűnik fel: az ifjú *Somló* Valéria, akinek finomsága, őszinte emberi hangja, ösztönös drámaisága a legszebb fejlődés reményét kelti. A többi szereplő nagy seregéből *Étsy* Emiliát, *Pataky* Miklóst, *Bihari* Nándort, *Haller* Lászlót, *Keresztesi* Máriát, *Földényi* Lászlót, *Orsolya* Erzsit, *Szász* Lilit, *Szigeti* Jenőt, *Vándory* Gusztávot, *Pethes* Ferencet kell kiemelni. *Bálint* Lajos fordítása finom, megértő, *Upor* Tibor bérkaszárnya-díszlete kitűnő.

Bálint György

(*) **Rövid beszélgetés Tolnay Klárival.** Beszéltünk *Tolnay* Klárival. Tőle hallottuk a következőket: — A nyarat vidéken töltöttem s az utolsó hetekben megbetegedtem. Influenzám volt, ágyban kellett maradnom és így kimaradtam a *Vígszínház* első újdonságából. Színdarab helyett *filmet* fogok játszani. Megállapodtam *Bolváry* Gézával, akinek rendezésében készül a *Tiszavirág* című film. A *Tiszavirág* német és magyar verzióban készül, de én csak a magyar verzióban játszom. Most *Szegedre* utazom, hogy részt vehessek a film külső felvételein. Egyelőre még nem tudom, hogy először a *Vígszínházban* vagy a *Pesti Színházban* fogok-e fellépni.

IZGALMAS! ÉRDEKES!! IDEGFESZÍTŐ!!!
a RIALTO MOZGÓ (Rákóczi út 70)
csütörtökön, 22-én induló műsora:
1. **Mexikó hiénái** cow-boy film.
2. **Mr. Moto nagy játszmája**
Péter Lorre bravúrfilmje

Holnap premier a Pódiumban

Elő az okmányokkal

Konferál: Békeffi László

(*) **Herczeg Ferenc 75-ik születésnapja.** *Herczeg* Ferenc szeptember 22-én *hetvenötéves.* Ezt a napot a *Nemzeti Színház* a *Bizanc*, a *Nemzeti Színház Kamaraszínháza* a *Kék róka* és a rádió a *Dolovai nábob leánya* előadásával ünnepli meg. *Herczeg* Ferenc még nem heverte ki teljesen betegségét és így egyik színházban sem fog megjelenni. *Kívánságára a színházakban minden ünnepi beszéd elmarad.*

(*) **Felhívás a színészekhez.** Az előkészítő bizottság a színészekhez a következő felhívást intézte: Felhívunk minden, a *színművészeti* és *filmművészeti* kamarába belépni szándékozó színművészt, vagy egyéb, a kamarához tartozó munkakörben működő alkalmazottat, akinek a belépéshez szükséges iratai még nincsenek kézben, hogy saját érdekében 24 óra alatt jelenjék meg színházának irodájában, vagy az előkészítő bizottság helyiségében (Andrássy út 69. Tel.: 113—305). A bizottság irodája az ügy sürgősségére való tekintettel szeptember 22-én nemcsak d. e. 9—2-ig, hanem d. u. 3—5 között is rendelkezésre áll.

(*) **Szeptember 26-án debutálnak a magyar színészek Milánóban.** *Bársony* Rózsi és *Dénes* Oszkár megállapodtak dr. Alessandro *Paoneval*, a milánói *Teatro Nuovo* igazgatójával s a közeli napokban már el is utaznak Milánóba, ahol e hó 26-án kerül sor bemutatkozásukra. Velük utazik a milánói *Teatro Nuovo* újonnan szerződtetett tagjaként a fiatal *Lévai* Zsuzsi is.

(*) **Jacques Thibaud középeurópai turnéja és budapesti hangversenye.** Jacques *Thibaud*, a világhírű hegedűművész november közepén indul *középeurópai* turnéjára. *Budapestre* november második felében érkezik és *Dohnányi* Ernővel együtt fog szonátázni. Utána néhány vidéki városban lép fel, azután *Belgrádban, Zágrábban* és *Bukarestben* ad egy-egy hangversenyt az ottani filharmonikusok kíséretével.

(*) **Az orvos dilemmájának bemutatója.** A *Vígszínház* igazgatósága elhatározta, hogy Bernard *Shaw* híres darabját, *Az orvos dliemmáját* a jövő hét péntekén, *szeptember 30-án* mutatja be. A darab nyilvános főpróbája szeptember 29-én délelőtt lesz.

(*) **Betty van Rhyn, a tizenegyéves holland zongoraművésznő és zeneszerző.** *Amszterdamból* jelenti tudósítónk: A *Die Kunst* című amszterdami művészeti hetilap főszerkesztője, N. H. *Wolff*, Magyarország igaz barátja telefonált, hogy azonnal menjek hozzá. Siettem s a főszerkesztő szobájában lévő pianinó mellett egy alig tizenegyéves, barnaszemű kislányt találtam, aki csodálatos szépen zongorázott. A leányka a játék után hozzámlépett s illedelmesen bemutatkozott. Megtudtam, hogy Betty van *Rhyn*-nek hívják, negyedik elemibe jár, már negyedik esztendeje zongorázik s ha csak egy kis ideje van, *komponál.* Elmesélte *Wolff* főszerkesztő, hogy a kisleányt ő vitte el a hírneves zenepedagógushoz és karnagyhoz, Theo van der *Bjillhez.* Okos, kedves leány Betty *van Rhyn*, akinek talán csak a mélyre és messzenéző szemei árulják el rendkívüli tehetségét. Az iskolában jó tanuló, szereti a játékot, de legszívesebben zongorázik s dalokat költ. *Beatrix* hercegnő születése alkalmából a *Het Oraniekind* (az orániai gyermek) címmel kedves gyermekdalt szerzett, a szöveget is ő írta hozzá, a kis dalt a királynőnek ajánlotta, aki azt szívesen elfogadta. A kis művésznőnek nincsenek nagy tervei. Egyelőre csak tanulni akar. Nagyon szeretne ellátogatni — *Budapestre.* (*b. p.*)

(*) **Kertész Dezső, a Royal Színház új igazgatója** a színház legközelebbi ujdonságáról beszél: *László* Aladár vígjátékára készülünk, melynek *Mindig a nők kezdik* a címe. Ez a vidám játék egyesíti magában mindazokat az előnyöket, amelyek *László* Aladár eddigi színdarabjait sikerre vitték. Kevés zene is lesz a darabban, többek között egy meleg, rendkívül hatásos keringő. A női főszerepet *Dayka* Margit játssza, a többi főszerepben *Peéry* Piri, *Rátkai* Márton, *Haraszthy* Mici, *Vendrey* Ferenc és *László* Lola lép fel. Színházam első ujdonságában magam is nagyobb szerepet vállaltam. Remélem, hogy a darab addig marad műsoron, amíg elérkezik a színház a karácsonyi bemutató előkészületeinek időpontjáig. A karácsonyi darab szerzője: *Zsigray* Julianna, aki magyar életképet írt, amelynek *Szűts Mara házassága* a címe. A darab női főszerepét *Dayka* Margit játssza és erősen bízom abban, hogy a másik női főszerepre leszerződtethetem *Turay* Idát. Október 6-án lesz a főpróbája és 7-én a bemutatója a *Mindig a nők kezdik* című vígjátéknak s egy héttel később megkezdjük *délutáni népszerű operettelőadásainkat.* Ezek az operettek egyelőre hetenként *háromszor* kerülnek színre. Az első operett a *Marinka, a táncosnő* lesz, melynek primadonnaszerepét *Lantos* Ica fogja játszani, aki eddig *Szegeden* és *Kassán* nagy sikerrel működött.

(—) **Zongorázik? Hegedül? Gordonkázik?** Kérjen díjtalan prospektust a Kigyósi Kamarazene Kör ezidei társas összejöveteleiről. (József körút 52.)

Tarantella
JEANETTE MAC DONALD
tüneményes szép filmje a
NYUGAT MOZGÓBAN

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Uj találmányok csodáit jelentették be Londonban. Az a legnagyobb csoda, hogy egyik sem hadászati felfedezés.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Drágább lett a bor, de sokkal erősebb, mint tavaly.« »Nagyon helyes, hiszen akkor nincs is drágulás, mert gyorsabban be lehet tőle rúgni.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon ha tartós marad a szép idő ez azt jelenti, hogy a csunya idők elmúltak felőlünk?«

A nap hőse: Toldi, akit saját csapata azzal büntet, hogy nem engedi játszani. Csak nehogy aztán a csapat is bűnhödjön az eredménnyel.

Illatos molyirtót találtak fel. A naftalin mellőzésével nem fogjuk tudni, hogy az őszi szezónban ki mikor veszi fel először a bundáját.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? A főváros nem vásárol rádiumot, hanem megvárja, amíg sokkal olcsóbb lesz.« »Végre egy közszükségleti cikk, amelyről azt hiszik, hogy egyáltalán nem fog drágulni!«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Minisztertanács.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök elnöklésével szerdán délután félhétórai kezdettel minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács *időszerű kormányzati ügyekkel foglalkozott* és éjjel tizenkét órakor ért véget.

— **»Csehszlovákia válsága és a magyarság álláspontja«** címmel dr. *Pethő* Sándor főszerkesztő előadást tartott az egyesült kereszténypártban. Pethő Sándor mindenekelőtt cáfolta a francia baloldali és szocialista köröknek azt a felfogását, hogy itt, a szudétanémet kérdés rendezésével kapcsolatban egy diplomáciai Sedán érné Franciaországot. Ez a diplomáciai Sedán csak akkor teljesednék be, ha Franciaország és Angolország kizáróan a szudétanémet kérdésre szorítaná a maga akcióját és *nem törődne azokkal a problémákkal, amelyek sürgős megoldása Európa szempontjából legalább is olyan fontos, mint a cseh-német kérdés szabályozása.* Ebből a szempontból az előadó megvilágította *a lengyel és magyar érdekkölcsönösséget,* majd a magyar problémának ismertetését a következő szempontokból taglalta és részleteiben megvilágította: 1. A trianoni határral szomszédos magyar részeknek feltétel nélkül való visszacsatolása. 2. A saintgermainsi békében biztosított jogok alapján a rutén önrendelkezési jog szabályozása. 3. Szlovák autonómia és végül 4. a Dunamedence általános rendezése. Az előadó a Dunamedence általános rendezésével kapcsolatban megvilágította a magyar nemzet nagy történelmi centrális szerepét Európa újabb történetében.

— **Repülőszerencsétlenség áldozata lett a London—Fokváros repülésrekordere.** *Londonból* jelentik: *Llewellyn* David repülőhadnagy, aki rekordot állított fel London és Fokváros közt, szerdán este Lymphne mellett repülőszerencsétlenség áldozata lett.

— **Az Ereklyés Országzászló Nagybizottság távirata Hitler vezér és kancellárhoz.** Az Ereklyés Országzászló nagybizottsága nevében *Urmánczy* Nándor a következő táviratot intézte *Hitler* Adolf németbirodalmi vezér- és kancellárhoz, Godesbergbe: »A nemzeti gondolat jelképei, a budapesti szabadságtéri országzászló és négyszáz magyar városban és községben lévő félárbócon csüngő országzászló tiszteleg Önnél nagy vezér és kancellár. Támogató állásfoglalását, mellyel a cseh uralom alá vetett magyarság sorsának igazságos megoldását követeli, mélységes hálával fogadjuk és legszentebb zászlóinkat Ön előtt és a nagy német nemzet előtt ezeréves multunk büszke öntudatával tisztelettel meghajtjuk.

— **Kinevezések a Közmunkák Tanácsánál.** A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsához Bajzát Imre, a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott miniszteri mérnököt a VIII. fizetési osztályba miniszteri főmérnökké, Richter Béla segédmérnököt a IX. fizetési osztályba miniszteri mérnökké és Kislégi Nagy István műszaki alkalmazottat a X. fizetési osztályba miniszteri segédmérnökké kinevezte.

CSILLÁR -bérlet VOGEL-nál. Vételnél a bérleti díjat beszámítjuk a vételárba. IV., Károly körút 28 (Városháza) VIII., Mária Terézia tér 1. Telefon: 130—123.

— **Imrédy miniszterelnök tanácskozásai.** Vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök szerdán délelőtt szakreferenseket fogadott, azután látogatást tett *József* főherceg tábornagynál, majd — a déli órákban — *Kánya* Kálmán külügyminiszterrel, az ő távozása után pedig *Rátz* Jenő honvédelmi miniszterrel folytatott megbeszélést a Sándor-palotában.

— **Felhívás a magyar társadalomhoz!** Évezredes történelmünk azt mutatja, a magyar társadalom lelkében mindig akkor ragyogott fel legjobban a hazaszeretet lángja, amikor erre a legnagyobb szükség volt. Ma szintén sorsfordulat előtt állunk, sorsdöntő órákat élünk. Úgy kifelé, mint befelé jelét kell adnunk annak, hogy vagyunk, élünk és hogy lenni és élni akarunk. Érzenünk és tudnunk kell önmagunknak is, de látnia kell minden barátunknak és ellenségünknek, hogy tengernyi nép: 9 millió magyar egy emberként, igazságában és életakarásában rendíthetetlen hittel, sziklaszilárd egységben és izzó hazaszeretettel áll itt. Hazafias kötelessége most a magyar társadalomnak, hogy ezt — ősi hagyományainkhoz híven — hangtalanul, némán is bebizonyítsa és megmutassa. Ezekben a sorsdöntő napokban öltsön hát a magyar társadalom minden igaz tagja magyar ruhát magára, mely ezer éven át mindig jelképe volt a magyar öntudatnak, avagy ékesítse ruháit megszentelt színeinkkel és tűzzön fel nemzeti színű szalagot. — A magyar öltözködési mozgalom országos bizottsága: vitéz dr. *Keresztes-Fischer* Ferencné, a hölgybizottság elnöke; dr. *Ferenczy* Ferenc miniszteri osztálytanácsos, ügyvezető elnök.

— **Serédi Jusztinián hercegprímás fogadta a sátoraljaújhelyi zsidó hitközség küldöttségét.** *Sátoraljaújhelyről* jelentik: *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás vasárnap bérmakörútja során Sátoraljaújhelyen küldöttségeket fogadott. A zsidó hitközség küldöttségét *Grosz* Dezső hitközségi elnök vezette a hercegprímás elé. *Róth* Sámuel főrabbi hébernyelvű imája után *Grosz* Dezső üdvözölte a hercegprímást, aki szép szavakkal köszönte meg a küldöttség megjelenését. Kiemelte a zsidóság mély vallásos erkölcsösségét, és hitéhez való szilárd ragaszkodását, majd hangsúlyozta, hogy a mai istentagadás felé hajló korszakban egyedül a hit és a vallásosság az az erő, amely az izgatásokkal felzaklatott demagógia ellen a szidóságot és az egész emberiséget jobb és boldogabb időkbe vezeti majd. Áldását adta a zsidó hitközségre és kézszorítással búcsúzott a zsidó küldöttségtől. A fogadtatáson, amelyet *Payer* Ferenc sátoraljaújhelyi protonotárius plébános rendezett, jelen volt báró *Waldbott* Frigyes, Mária Alice főhercegnő férje is.

— **A Nemzeti Repülőalapért.** A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap javára újabban a következő felajánlást jelentették be: *Magyar Siemens-Reininger Művek Rt.,* Röntgen- és Orvostechnikai Gépgyár tisztviselői egyhavi fizetésüknek egy százalékát, munkásaik pedig négyheti keresetüknek egy százalékát. — A biharmegyei községek közül *Kőrösszegapáti* 220, *Sárrétudvari* 440, *Biharnagybajom* 540, *Bedő* 28 pengőt szavazott meg a Nemzeti Repülőalapra. — *Komárom város* képviselőtestülete 700 pengőt ajánlott fel a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap céljaira. A városi lakosság körében folytatott gyűjtés eredménye meghaladja ezt az összeget.

— **A Légvédelmi Parancsnokság felhívása.** Az ország e célra kijelölt ipartelepei szeptember 21-én, 22-én és 23-án délelőtt 9—12 óra, továbbá délután 19 és 23 óra között légoltalmi gyakorlatokat tartanak. Az Országos Légvédelmi Parancsnokság nyomatékosan felhívja a közönség figyelmét arra, hogy ezek a gyakorlatok kizárólag az ipartelepek területére szorítkoznak és tisztán gyakorlat jellegűek. Éppen ezért felkéri a parancsnokság a nagyközönséget, hogy az esetleg hallott riasztó jelzéseket, miután azok kizárólag a gyakorlatokra bevont ipartelepekre vonatkoznak, teljes mértékben hagyja figyelmen kívül.

— **Továbbra is kaphatók filléres vonatjegyek Egerbe.** Az egri Ünnepi Hétre a MÁV igazgatósága szeptember 25-én Budapestről, valamint több vidéki városból filléres vonatokat indít. A Budapestről induló filléres vonat jegyei már elfogytak s ezért a MÁV igazgatósága egy második filléres vonatot iktatott a menetrendbe. A második filléres vonatra szóló jegyek az összes menetjegyirodákban kaphatók. A jegyek visszautazásra csak abban az esetben érvényesek, ha azokat a kiállítás területén a rendezőség lebélyegzi. Egyébként az ország minden részéből 50 százalékos vasúti kedvezményt biztosított a MÁV igazgatósága az egri Ünnepi Hétre. Az ehhez szükséges igazolványok az összes menetjegyirodákban megkaphatók.

— **A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája és a Pesti Izraelita Hitközség a felvidéki igazságtalanság jóvátételéért.** A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöksége és a Pesti Izraelita Hitközség elöljárósága *Stern* Samu elnöklete alatt tartott ülésén a következő határozatokat hozta: 1. A magyar zsidóság hálával és reménységgel üdvözli a magyar államférfiak küzdelmét az igazságtalanság jóvátételéért és felvidéki magyar testvéreink önrendelkezési jogainak érvényesítéséért. A magyar zsidóság összeforrva a nemzet egyetemével, szívvel-lélekkel és áldozatkészséggel áll e történelmi órákban a nemzet szolgálatára és imádkozik templomaiban, hogy hulljanak le végre a bilincsek. 2. A magyar zsidóság megújítja a magyar igazság kiküzdéséért tett szent fogadalmát, melyet húsz éven át vallási parancsként követett és meleg együtt-érzéssel gondol a Felvidéken élő magyarul érző és magyarul beszélő hittestvéreire, akik a legnehezebb időkben is hívek maradtak vallásukhoz és magyarságukhoz. 3. A Pesti Izraelita Hitközség elrendeli, hogy összes templomaiban péntek estétől fogva, a főünnepen át, állandóan könyörgő imákat mondjanak a magyar ügy győzelméért. Az ülés további folyamán *Stern* Samu elnök bejelentette, hogy a mai hazafias nagygyűlésre a Pesti Izraelita Hitközség összes iskoláinak tanulóifjúsága, cserkészcsapatai, az összes felekezeti egyesületek és intézmények, valamint a Vívó és Atletikai Club tagjai testületileg zászlóik alatt vonulnak fel.

CONSTANCE BENNETT BRIAN AHERNE BILLIE BURKE
FINOM URIHÁZ
ELIT Mától SIMPLON
114-502 268-999
HOLLYWOOD 142-455

— **A belügyminiszter jóváhagyta az Orvosszövetség alapszabályait.** A belügyminiszter most érkezett leiratával jóváhagyta a Magyar Országos Orvosszövetség alapszabályát, ügyrendjét és helyi szövetségeinek ügyrendjét és így ezek a szabályzatok már érvénybe is léptek. Az alapszabályokban végrehajtott módosítások következtében a *Magyar Országos Orvosszövetség nyugdíj- és segélyzőintézete különvált a szövetségtől.* Az alapszabályok jóváhagyása *elhárította az akadályokat az ezidei kongresszus megtartása elől.* A szövetség tisztikarára és számvizsgáló bizottságára a jelölést az igazgató-tanács előreláthatólag az október 22-re hirdetett ülésen ejti meg. Ugyanekkor történik döntés a *tisztújító közgyűlés időpontjára nézve is.*

— **A volt 1-es honvédek karácsonya.** A IV. Károly király volt 1. honvédgyalogezred bajtársi szövetsége idén is karácsonyi segélyben részesíti inséges bajtársait, az elesett bajtársak özvegyeit, árváit és a hadirokkantakat. A segélyre szorulók kérésüket, rövid indokolással, írásban juttassák el a szövetséghez (Károly király út 1. I. 6.) október 31-éig.

— **Bensőséges és családi jellegű ünnepi vacsorát rendezett** a Magyar Vörös Kereszt Egylet VI. ker. választmánya elnökének, *Bayer* Antal kormányfőtanácsos úrnak tiszteletére, gyógyszertárának 50 éves fennállása alkalmából.

— **Új tiszteletbeli doktorok.** A kormányzó megengedte, hogy a debreceni Tisza István Tudományegyetem *Choisy* Eugène, *Curtis* William Alexander, *Köhler* Ludwig, *Mackay* John Alexander, *Obbink* H. Th., *Severijn* J., *Schumann* Károly Frigyes, *Temple* William, *Weber* Ottó, *Colijn* Hendrik, *Bredt* Johann Viktor, *Bodelschwingh* Frigyes, *Järventaus* Arvi és *Slotemaker de Bruine* Jan Rudolf külföldi tudósokat és közéleti férfiakat tudományos érdemeik, kimagasló közéleti munkásságuk és a magyarság érdekében kifejtett értékes tevékenységük elismeréséül a hittudományok, az államtudományok, a jogtudományok, az orvostudományok, illetve a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktoraivá avassa és részükre a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

— **Szombathely város ünnepi hetet rendez.** Szeptember 25-én nyílik meg a nagyszabású virágbemutató, ekkor nyitja meg a földművelésügyi kormányzat képviselője az új modern közvágóhidat és a kertmunkásképző iskolát. 27—28-án idegenforgalmi értekezlet, 30-án gazdaegyesületek és statisztikusok előadása lesz. Október 2-án a Szent Domonkos rend szombathelyi letelepedésének 300 éves fordulóján avatja fel Szent Mártonnak, Savaria szülöttjének Rumi Rajki István készítette szobrát stb. Az Ünnepi Hét alkalmából az ország minden részéből 50%-os kedvezménnyel lehet Szombathelyre utazni. A kedvezményes jegyek váltására jogosító igazolvány minden menetjegyirodában és Szombathely idegenforgalmi képviseletének a »Corvin« utazási és fürdőirodában (Budapest, Blaha L. tér 1.) lehet kapni, ahol minden felvilágosítás is megkapható.

— **BEKÜLDÖTT HIREK. — CSÜTÖRTÖK. NAPIREND. — Múzeumok.** — Történeti (történet, régészet, érem): 9—½2. — Iparművészeti: 9—½2. — Néprajzi: 8—½2. — Szépművészeti (régi és modern képtár; közép- és újabbkori eredeti szabargyűjtemény; grafika): 9—½2. — Uj Magyar Képtár: 9—½2. — Levéltár: 9—½2. — Társadalomegészségügyi: 10—1. — Közlekedési: 9—1, ⅓3—5. — Akadémia (Széchenyi- és Vörösmarty-szoba): 10—12. — Erzsébet: 9—¼4. — Ráth: 9—½2. — Zsidó: 4—7. — Királyi Várpalota: 9—½4. — Országház: 9—4. — Növénykert: 8—12, 2—6. — Aquincumi: 9—12, 3—6. — Várhegybarlang: egész nap. — Hadi: 9—1. — **Könyvtárak.** — Fővárosi: 9—7. — Akadémiáé: 3—7. — Széchenyi: 9—2. — Statisztikai: 8—2, 3—6. — Technológiai: 5—8. — Iparművészeti: 9—½2. — Pedagógiai: 9—2, 5—8. — Vakoké: 8—12, 2—5. Kereskedelmi és Iparkamaráé: 9—12. — Egyetemi: 8—8. — **Kiállítások.** — Országgyűlési Múzeum (1914—1924, tíz év politikai története): 9—2. — Szépművészeti Múzeum (Lord Rothermere gyűjteményének válogatott képeiből rendezett kiállítás): 9—2. — Műterem (vydai Brenner Nándor és Juhász István festőművész gyűjteményes kiállítása): 9—6. — Nemzeti Szalon (89. csoportkiállítás): 9—5. — **KÜLÖNFÉLÉK.** — A **Természettudományi Társulat chemia-ásványtani szakosztálya** szeptember 27-én d. u. 6-kor az egyetemi chemiai intézetben (Múzeum körút 4/b.) ülést tart, amelyen Skita Aladár »Katalitikus hidrogénezés és konfigurációmegállapítás« címmel német nyelven ad elő. — A **budapesti rk. egyházközségek központi tanácsa** október 4-én d. u. 5-kor a Szent István Társulat nagytermében (Szentkirályi ucca 28.) ülést tart. — **Az Eszperantó Szövetség** a Népművelési Bizottság tanfolyamainak keretében október 5-i kezdettel tízhetes eszperantótanfolyamot rendez. Órák minden szerdán este 6—½8 között. Jelenkezés a Népművelési Bizottság irodájában (Szép u. 5.), vagy az első órán a tanfolyam kezdetekor (Reáltanoda u. 7). — **Angolnyelvű tanfolyamok** indulnak kezdők és haladók részére a Bolyai-gimnázium épületében (Markó u. 18—20.) október 3-án. Beiratás szeptember 28-tól október 1-ig.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLASOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UCCA 4.
Telefon: 185—416

Felháborodás Angliában a csehek halogató politikája miatt

Chamberlain holnap ujra találkozik Hitlerrel

London, szeptember 21.

(A MAI NAP távirata.) **Az angol-francia kibontakozási javaslatokra adott cseh kitérő válasz**

az angol közvéleményben ugyanolyan megütközést keltett, mint amilyen megelégedést az a hir, hogy csütörtökön Chamberlain miniszterelnök Godesbergben ujból találkozik Hitler vezérkancellárral.

A cseh kormány kitérő válaszjegyzéke fölötti megütközés — mint a reggeli órákban közölték — arra vezetett, hogy az angol kormány éjfél után Prágában diplomáciai lépést tett, hogy a cseh kormányt ujólag és sürgősen figyelmeztesse az angol-francia javaslatok elfogadására.

Londonban érthetetlennek tartják a prágai kormány kifogásait, hogy a területi módositásokat a parlament többsége nélkül nem lehet végrehajtani. Az angol kormány ugyátszik, nem hajlandó megértést mutatni az ilyen kifogásokkal szemben.

Az angol kormány egész éjszaka telefoni összeköttetésben állott a francia kormánnyal és éjfélután egy órakor a két kormány együttmüködése arra vezetett, hogy Prágában közös demarsot tettek. Párizs — ugy látszik, — minden tekintetben csatlakozott az angol kormány álláspontjához.

Az angol sajtó, beleértve a szocialista Daily Heraldot is, egyre világosabban fejti ki azt az álláspontját, hogy nem lehet a Prága által követelt nemzetközi döntőbiráskodási eljárást követni, mert most már hathatósabb szükökhöz kell nyulni, a sulyosabb bonyolodmak elháritása érdekében. Az angol kormány határozott fellépését indokolttá teszi — a lapok szerint — már maga az a körülmény, hogy Csehszlovákia maga idézte elő ezt a mostani helyzetet azáltal, hogy husz éven keresztül oly sulyos mulasztásokat követett el a kisebbségi kérdés rendezése terén. Egyre erősödnek azok a lapvélemények, amelyek azt hangoztatják, hogy semmiképpen sem helytelenek a kormány ellen intézett támadások, amikor azt hitte a kormány elárulta volna a demokrácia ügyét.

Ezek a hangok nemcsak Angliában, hanem egyre sürübben hallatszanak az Egyesült Államokban is.

A Daily Express szerdai vezércikkében rámutat arra, hogy a prágai kormány tizenhárom esztendőn keresztül a nemzetközi jogi alapelvekkel ellentétben idegen területeket irtokolt.

— 1919-ben a csehek voltak a támadók — irja a lap és megállapitja, hogy a prágai kormány halogató taktikája egyre nagyobb gyanakodást keltett Londonban és veszélyes következményekkel járhat. Londonban tisztában vannak azzal, hogy a Németországgal való megegyezést nem lehet halogatni.

A Daily Mail annak a reményének ad kifejezést, hogy a csehek a helyzet tisztázását jelentő utolsó lehetőséget nem mulasztják el, abban az esetben, ha ma háboru törne ki és Csehszlovákia ellen hadjárat indulna meg, egy egészen bizonyos, hogy ennek a háborunak semmiesetre sem lesz az az eredménye, hogy csehszlovák mintára egy második ilyen állam előálljon. A lap figyelmezteti Prágát, ne hagyja magát Szovjetoroszország aknamunkája által befolyásoltatni. A szovjet aláknázó csatornáin keresztül kisérletet tesznek arra, hogy Csehszlovákia bizonyos elemeit elhamarkodott eseleketekre birják rá.

A félhivatalos Times azt irja, hogy Chamberlain miniszterelnök csütörtöki godesbergi utazásának hire a szerda reggel legörvendetesebb eseménye. A lap ujból sikraszáll a Csehszlovák kérdés reális megoldása mellett.

— Tizenkilenc évig halogatták a reviziót — irja a vezércikk — és a tények nyomasztó hatása alatt robbanás következett be. Különös és paradox állitás, hogy az angol-francia javaslat a háboru után felépitett biztonsági rendszer végét jelenti, tekintettel arra, hogy ez a rendszer éppen a bizonytalanságon épült fel.

Olyan rendszer volt ez, amelyet minden gondolkodásu ember csak birálni tudott. Ma az angol és a francia politika azon fáradozik, hogy a megegyezés utját keresse az elvakult és nevetséges ellenállás helyett. Lehetséges, hogy ez az ujabb politika sem vezet majd eredményre, az angol nép azonban meg lehet győződve arról, hogy a kormány lelkiismerete szavának engedett, bármit is hozzon a jövő.

Magyarország kiváló barátja, Sir Robert Gower sikraszáll a felvidéki magyarokért

London, szeptember 21.

Sir Robert Gower képviselő, az alsóház középeurópai csoportjának alakitója és elnöke, Kent valamennyi lapjában közölt nyilatkozatában melegen helyesli Chamberlain miniszterelnök erélyes és bölcs magatartását, amely

meg fogja akadályozni a fenyegető, pusztitó európai háborut.

Beszédeimben és cikkeimben évek óta hangoztattam — folytatja a nyilatkozat — hogy a rendkivül veszélyes középeurópai állapotok elkerülhetetlen kirobbanáshoz fognak vezetni.

— Nem érzek semmi szánalmat Csehszlovákia, e természetellenes, mesterséges államtákolmány iránt, amely demokratikus országnak álcázván magát, lábbal tiporja szerződéses kötelezettségeit és a legfelháborítóbb zsarnoksággal nyomja el kisebbségeit, bizva a Népszövetség gyengeségében és tehetetlenségében.

Még sulyosbbodott a kisebbségek helyzete, amikor Csehország a bosevista Oroszországgal szövetkezett.

— Mint évek óta jósoltam, a kisebbségek végre elnyomóik ellen fordultak a szudéták földjén és

az őket megillető szabadságot követelik maguknak.

— Az államférfiu bölcseség feladata az észszerüség alapján dönteni Csehszlovákia és a kisebbségei között különösen örvendetes, hogy az angol nemzeti kormány főlgyekezete arra irányul, hogy ez a döntés igazságos legyen. Addig nem lehet állandó béke Középeurópában, amig nem vizsgálják felül a háboru után kötött szerződések területi határozmányait.

Ez főként azokra a részekre áll, amelye egykor Magyarországhoz tartoztak és amelyek lakosságának nagyrésze még most is magyar.

— A cseh propaganda ügynökök azt állitják, hogy Csehország demokratikus állam. Ez valótlanság, de különösen valótlan a kisebbségek sorsát illetően, amelyek fölött a cseh kormány a leggyalázatosabb zsarnokságot gyakorolja.

Szökés közben az Alpok elhagyott ösvényén lefagyott mindkét lába

Baján Gézának, a hirhedt pesti betörőnek

Érdekes és szokatlan körülmények között került rendőrkézre egy hirhedt, hónapok óta üldözött betörő, akinek mint kiderült,

menekülés közben az Alpokban elfagyott mindkét lába.

Amputálták a lábait és összetörve, betegen próbált megbujni Magyarországon, ahol *felismerték és letartóztatták a detektivek.*

Sopronból szállitották a főkapitányság bünügyi osztályára *Baján* Géza volt mechanikust, aki ellen hónapokkal ezelőtt bocsátott ki körözőlevelet a rendőrség. A budapesti detektivek, akiknek már többször akadt dolguk Bajánnal, csodálkozva és értetlenül nézték, hogy

az egykor daliás, atlétatermetü férfi mülábakon botladozik végig a rendőrségi folyosón.

A soproni detektivek jelentéséből azután kiderült, hogyan vesztette el mindkét lábát Baján Géza.

Még az elmult hét elején történt, hogy a német hatóságok egy amputáltlábu, lesoványodott, összetört férfit szállitottak toloncuton a magyar határra, ahol átadták a magyar hatóságoknak. A német detektivek közölték, hogy félig megfagyva és eszméletlenül akadtak rá az Alpok egyik elhagyott ösvényén, a német-svájci határon.

Az eszméletlen embert kórházba vitték, ahol az orvosok megállapitották, hogy mindkét lába elfagyott és *azonnali műtétre van szükség.* Amputálták mindkét lábát és mikor később magához tért, kezdte összeszedni magát, részletesen kihallgatták, hogy

miképpen került az Alpok közé, holott sem utlevele, sem igazoló iratai nem voltak.

Az amputáltlábu ember elmondotta, hogy *Baján* Gézának hivják, budapesti illetőségü és *az Alpokon keresztül akart átszökni Svájcba.* Maga sem gondolta, hogy milyen nehéz feladatra vállalkozik, járatlan utakra tévedt, hiába keresett segitséget, senki sem járt a közelben, összeroskadt, mindkét lába lefagyott és

ha a határőrök nem akadnak rá véletlenül, életével fizetett volna a szökési kisérletért.

Baján Gézát nem büntették meg a német hatóságok tiltott határátlépésért, mert hiszen nagyon drágán fizetett azért, hogy minden irás nélkül akart Svájcba jutni; áldozatul esett két lába, amelyet műtéti uton távolitottak el. *Mülábbal szerelték fel és mikor teljesen felépült, áttették őt a magyar határon.*

A kitoloncolt Baján Géza előéletére vonatkozóan kérdést intéztek a határőrség emberei a soproni rendőrséghez, amely a főkapitányságtól érdeklődött, hogy

nem volt-e különösebb oka arra Bajának, hogy ilyen kétségbeesett uton kisérelje meg a szökést.

A rendőrségen azután csakhamar megállapitották, hogy Baján Gézának sok számadása van még a magyar igazságügyi hatóságokkal. Egyike a leghirhedtebb betörőknek, aki *az elmult év nyarán a pestkörnyéki villanegyedekben és a Balaton mentén betörések egész sorozatát követte el büntársával, Mórócz Lászlóval együtt.*

Hosszu idcig hajszolták eredménytelenül a két veszedelmes betörőt a detektivek, végül is azonban Mórócz az egyik budafoki vendéglőben gyanussá vált költekezésével. A csendőrök igazoltatták, majd őrizetbe vették és átadták a főkapitányság detektivjeinek, akik azután hamarosan megállapitották, hogy

egyik tettese a pestkörnyéki és balatoni villákban elkövetett betöréseknek.

Mórócz voltakép csak segitője volt, mint később kiderült, Baján Gézának, a hirhedt betörővezérnek, aki

egyik legfélelmetesebb és legveszedelmesebb tagja a pesti alvilágnak.

Maga készitette betörőszerszámait, amelyeknek készitésében olyan gyakorlata volt, hogy *jó pénzért az egész alvilágot ellátta ilyen betörőeszközökkel.*

A detektivek országos körözést adtak ki Baján ellen, de nem sikerült őt kézrekeriteni. Most azután kiderült, hogy Németországba, majd Svájcba akart szökni Baján Géza, aki

majdnem életével fizetett azért, hogy megbujjon az igazságszolgáltatás elől.

A lábatlan, béna betörőt letartóztatták, átkisérték az ügyészségre és rövidesen megtartják ügyében a főtárgyalást.

Egy erdélyi falu eladta templomát

Kolozsvárról jelentik: A Besztercemegyei *Szászujfalu* község lakossága, amelynek tulnyomó része szászokból áll, *annyira megfogyatkozott,* hogy nem tudta már az egyházközség fenntartási költségeit elöteremteni. Ezért elhatározták, *hogy a templomot a hozzátartozó három épülettel együtt eladja.* A templomnak hamarosan gazdája akadt: a *görögkeleti egyház vásárolta meg a szászok templomát és román templommá alakitja át.*

Egyévi börtönt kapott, mert a rendelőben le akarta lőni az orvost

Megirta *A MAI NAP,* hogy *Magyar* Imre 41 éves budapesti molnársegéd Zalaegerszegen revolverrel támadt dr. *Farkas* Béla főorvosra a rendelőjében. A főorvos hosszabb ideig kezelte *Magyart,* akin később mütétet is kellett végrehajtani. A hosszas betegeskedésért *Magyar* főorvost okolta és ezért *2000 pengő kártéritést követelt tőle.* Dr. *Farkas* Béla erre nem volt hajlandó, *mire Magyar Imre revolverrel fenyegette meg.* Csak nagynehezen sikerült a veszedelmes beteget megfékezni. Most tárgyalta az ügyet, mint Zalaegerszegről jelentik, az ottani törvényszék, amely *Magyar Imrét egyévi börtönre és háromévi hivatalvesztésre itélte. Magyar* Imre *megnyugodott* az itéletben, az ügyész azonban *fellebbezést jelentett be.*

Öreg gulyás tragédiája

Nagykőrösről jelentik: *Zsiga* György gulyás a kuthoz vezette *Kecskés* Pál gazdálkodó bikáját, hogy megitassa. A bika csökönyös volt, mire a gulyás ütlegelni kezdte. A hatalmas állat erre megvadult, *nekirontott a gulyásnak, felöklelte és amikor a szerencsétlen ember a földre zuhant, taposni kezdte.* A segélykiáltásra összecsődült cselédség csak nagynehezen tudta megfékezni a felbőszült állatot. A kihivott mentők *Zsiga* Györgyöt beszállitották a kórházba, ahol azonban már nem lehetett segiteni rajta: *az öreg gulyás belehalt sulyos sérüléseibe.*

RÁDIÓ

Szeptember 21, szerda.

10.20. Jókai Mór legszebb napja. (Felolvasás.) — **10.45.** Tájfun. (Felolvasás.) — **12.05.** Németh Anna zongorázik, Kerényi György énekel zongorakisérettel. — **12.30.** Hirek. — **13.30.** Veres Károly cigányzenekara. — **16.15.** A rádió diákfélórája. — **17.** Madárvonulás. (Felolvasás.) — **17.30.** Hanglemezek. Sarasate müvei, halálának 30. évfordulóján. — **17.55.** Munkásfélóra. (Felolvasás.) —**18.25.** Rendőrzenekar. Vezényel Szőllössy Ferenc. — **19.40.** A belgiumi magyarság. (Előadás.) — **20.10.** Orosz Julia, az Operaház tagja énekel, zongorán kiséri Pongrácz László. — **20.40.** Hirek. —**21.** Vavrinecz Mór emlékest. Bevezetőt mond és a müveket ismerteti Papp Viktor. Az operaházi zenekart Dohnányi Ernő vezényli. — **22.** Időjárásjelentés. — **22.05.** Uhl Antal lillei lelkész üzenete a franciaországi magyarokhoz. — **22.20.** Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikál, Kubinyi György énekel. — **23.** Hirek angol és francia nyelven. — **23.10.** Tánclemezek. — **BUDAPEST II. 17.55.** Hanglemezek. — **19.05.** Olasz nyelvoktatás. — **19.35.** Puszta Sándor és Mihály László verseiből ad elő. — **20.** Hirek. **20.40.** A rádió szalónzenekara.

A MAI NAP sportrovata élénk, szakszerü, tárgyilagos

— A VESE-, HÓLYAG-, PROSTATA- ÉS ÉGBÉLBAJOK KEZELÉSÉBEN, reggel éhgyomorra egy pohár természetes «Ferenc József» keserüviz kiadós, hig székürülést és kielégitő anyagcserét eredményez, aminek következménye azután gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

Felelős szerkesztő és kiadó
FODOR MIKLÓS
Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Vilmos császár-ut 34.
Előfizetési ár egy hónapra 1.32, negyedévre 3.96 pengő.
MAI NAP előfizetési ára A MAI NAP könyvtárával együtt egy hónapra 1.70, negyedévre 5.— pengő
HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA R.-T. BUDAPEST.
Felelős: vitás Bánó Lehel.

LÁZADÁS LELKUNKBAN

ALEX H. ASH BÜNÜGYI REGÉNYE

COPYRIGHT BY A MAI NAP

26

Nem tudta. Gyötrődött. Az egyik pillanatban ugy érezte, meg kell mondania, a másik pillanatban nem... De ha bevallja neki, az annyit jelent, hogy önmaga felett mond ítéletet, mert akkor be kell vallania az igazgatónak is... és ujabb tárgyalás és a tárgyalás végén kimondják felette: halál. Éppen azért, mert ő más elbirálás alá esik, mint Aube... Aube tagadta és ő bevallotta! Tehát számára biztos a guillotine!

Halál! Loup félt a haláltól. Még nem akart meghalni. Az esztendők majd csak letelnek, kiszabadul, ujra szabad ember lesz... Viszont a hallgatás is kinos volt. Aube rendes fickó, becsületesen viselkedett, mintha összesodródtak volna... A barátja lett!... És becsapja a barátját? Elnézze, hogy őmiatta nyögjön?... Nem!... Ezt sem akarta... De hát mit tegyen?

A reflektor fénye beszökkent a zárkába, Loup másodpercekig belebámult. A fénymag olyan volt, mint hideg, kutató szem fénye... A szemhéját lezárta és várt.

Dur látta, hogy Loup szeme nyitva volt, látta lecsukódni... tehát ő sem aludt... Miért?... Nem tudta... Talán be van avatva Bleu dolgába? Vagy a fegyelmin töpreng? Hogy miért engedték ki másnap?... Elforditotta Loupról a fénycsóvát... Loupra is figyelmet kell szentelni, talán jobban kell vigyázni rá, mint Bleure?!

Sötét lett és Loup felnyitotta a szemét. Most megszólalt Diable:

— Loup, hallod amit mondok?

Loup felrezzent... Ki szólt hozzá?... Önkéntelenül is a másik ágy felé tekintett... Diable megint szólt... Hm, Diable?... Mintha csak most tért volna észhez valami hosszu kábulatból... Diable! Az a Diable szólt hozzá, aki tegnap a sétán elárulta őt és Aubet Durnek! Mert elárulta őket, hogy kockáztak, rájuk terelte a fegyőr figyelmét... Loup esze gyorsan forgott... És ezért volt minden: Dur ezért cipelte őket az igazgatóhoz, ezért volt a fegyelmi, ezért volt Aube vallomása... ezért tudta meg, hogy Aube őmiatta szenved...

A düh elfogta... Ha Diable nem villantja reá a szemét, akkor... Mély, rekedtes hangon átszólt a másik ágyra:

— Diable, te átkozott, te sátán... mondd, miért árultál el bennünket Durnek? Mi? Miért?

A sunyi Diable, a másik ágyon megrettent Loup fenyegetően mély hangjától...

Antony lehajolt az ágyról. A félteste a levegőben lógott és halk, remegő hangon kérdezte:

— Bleu, hallod-e... és... és mondd... hogyan lesz?... Beszélj róla... beszélj!

Nem mondott többet, csak annyit, hogy «róla», de mind a ketten tudták, hogy miről van szó... Miért kell a fegyver? A tőr? Miért is volna szükség rá, hiszen holnap...

— Psszt, hallgass... nem akarom, hogy Chien idő előtt megtudjon valamit!... Holnap délelőt te is mindent megtudsz... most add vissza a tőrt! — susogta Bleu.

Antonyt nem lehetett ily könnyen elintézni. A szabadságot már megcsillogtatták előtte és türelmetlen volt...

— Most beszélj! Most! És ne félj, Chien alszik, hallodd, hogy szuszog!... Hát most beszélj... addig nem adom vissza a tőrt!

Bleu felült az ágyon:

— Add ide a tőrt!

— Nem adom! Először beszélj!

A fényszóró rájuk villant, Bleu hirtelen hátravágódott az ágyon és Antony is visszahuzódott, mozdulatlan lett, mintha megmerevedett volna... Nehéz pillanatok teltek el, aztán ujra sötét lett. Bleu megint szólt, a tőrt követelte, Antony azonban nem adta. A következő másodpercben árnyékot láttak a rácsos ajtó előtt.

Az árnyék Hiver volt, az őr, aki éppen oly szigorusággal kezelte a fegyenceket, mint Dur.

— Ki susogott?... Valaki susogott?!

Senki nem felelt, ugy tettek mintha mindnyájan aludnának.

Az őr megismételte:

— Hé, ki susogott itt?

Bleu most felérzett, mintha ebben a pillanatban ébredt volna fel és álmosan dadogta:

— Mi... mi... mi...?

— Azt kérdeztem, hogy ki susogott itt? — mondta az őr.

Bleu dadogott:

— Se-se-senki... Va-vagy ta-talán Antony be-beszélt á-álmában... Me-mert ő... ő... szo-szokott!

Valóban, Antony most halkan, érthetetlenül mormogott,mint akik álmukban motyognak. Az őr dünnyögve odébb állt... Mikor az árnyék eltünt az ajtó elől, a fél szemü Jaune félhangosan felröhögött.

(Folytatjuk.)

szinház mozi

AZ UTCA

Elmer Rice szinmüvének bemutatója a Magyar Szinházban

Minden, az irástörvény rendelkezései alá tartozó mü, tehát a szinmü is, általában három részből áll. Bevezetés, tárgyalás és befejezésből. Ez a törvény nem azért termelődött ki, mert egyes bakafántoskodó irásesőszök kellemetlen pillanatokat akartak okozni fiatal vagy öregebb iróknak, hanem azért, mert az emberi ész, a felfogóképesség és a folyamatos gondolatkapcsolás is igy kivánják.

Elmer *Rice* uj szinmüvében tulteszi magát ezeken az alaptörvényeken és «in medias res» — a történendők közepébe dobja a nézőket, hogy a végén merész hirtelenséggel befejezze a játékot. Igy elmondva a dolog — igen szépen hangzik. Szinte azt hihetné az olvasó, hogy merész kezdet — gyors befejezés, rendkivüli lendület, fordulatos cselekményt, meglepő párbeszédeket jelentenek — holott mindebből nincsen semmi a szinpadon!

A tisztelet, amely a jószándéku és jóhirü szerzővel szemben kötelez, csak ennyit mondat velünk, bár nem hallgathatjuk el, hogy a szinpadi szerzőt is kötelezi a szokás, néha valami ujat mondani.

Mert ez a szinjáték nem uj Európának. Fölösleges volna felsorolni az összes efajta irásmüveket, amelyek a bérház-keresztmetszet költészetét megteremtették, elég, ha a „Hatodik emelet" cimü francia drámát emlitjük meg, amely tehetséges, izgalmas, szomoru és vidám munka volt. *És sok ujat mondott.* Elmer *Rice* szinjátéka csak ebben különbözik tőle. No meg abban, hogy ez nem a bérház lépcsőházában játszódik le, hanem a kapuja előtt.

Itt születnek a pletykák, amelyek feldulják egy napra a lakók életét, itt mutatja be a szerző a newyorki külváros és a szegénynegyed tipusait, erre járnak a proletárvilág annyiszor megrajzolt — többnyire hamis — figurái, akik nem termékenyithetik meg a fantáziát, mert papirmaséból vannak. Életükben, álmaikban, gondjaikban és bánatukban nem veszünk részt, mert életereikből hiányzik a „lympha", az életnedv — az igazság!

Közel 50 embert mozgat a szinmü, tipusokat, amelyekből a rendezőnek sem sikerült orkesztert összekovácsolni. Szétesik, szétfolyik minden a szinpadon, mert az iró, aki sokat akart adni és mondani, vezércikket és riportot irt dráma helyett. Még pedig ugy, hogy a robbanó drámai központ a riport, a mellékalakok által eldeklamált köret pedig a vezércikkek oktató, nevelő, tanulságlevonó hangja. A főszerepeket ennek következtében egy gyilkos munkás, egy pletykás öregasszony és egy világpolgár öreg „bolsi" alakitják. A többi szereplő, még a valóságos főszereplő is, függvénye ennek a háromnak, mintha csak azért volnának, hogy ezt a hármat igazolják.

Földényi játssza a gyilkost, megszokott erőteljességgel, *Szigeti* az öreg világpolgárt kissé tulozva. *Étsy* Emilia a pletykazsák szerepében csak egy pillanatig volt kielégitő a három felvonásból. *Pataky, Bálint Gaby, Gonda, Keresztessy Mária, Szász Ili, Kovács Terus, Bihari* mindent elkövettek a darabért. Kitünő volt *Orsolya* Erzsi és néhány perces meglepetést szerzett a szép és tehetséges *Somló* Valéria. Üditő pillanatokat csak *Pethes* Ferenc és *Vértes* Tibor szereztek. *Haller* László tul igyekezett, a kis *Farkas* Jenő nagyon tehetséges.

Upor Tibor meglepő és hatalmas diszletében, *Hevesi* Sándor rendezte, a *Bálint* Lajos forditotta, szinművet. Kevesebb sohsem nyujtott volna többet, mint ez alkalommal.

Pethő József

— SERDÜLŐ FIUKNAK ÉS LEÁNYOKNAK adjunk időközönként reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes «Ferenc József» keserüvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztitó hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Kérdezze meg orvosát.

partnerei: DON AMECHE, JEAN HERSHOLT, ETHEL MERMAN, CESAR ROMERO és a 200 tagu jégbalett
Előadások ma 1/46, 1/28, 3/410 órakor
SCALA
Ma premier:

Herczeg Ferenc-ciklus a Nemzeti Szinházban

Herczeg Ferenc, a legnagyobb élő magyar iró holnap ünnepli születésének hetvenötödik évfordulóját. A *Nemzeti Szinház* a nagy iró tiszteletére ünnepi ciklust rendez. *Hat Herczeg-darabot ujitanak fel.* Az első a *«Kék róka»* volt, amely szeptember 18-án, vasárnap került előadásra. Ez alkalommal diszbeöltözött a Nemzeti nézőtere és a betegen fekvő szerző távollétében az egész hivatalos és a müvészet iránt érdeklődő Magyarország megjelent ott. A kormányt *Imrédy* Béla miniszterelnök és *Kánya* Kálmán külügyminiszter képviselték. Kedden este az *«Ocskay bragadéros»* került felujitásra, ezt holnap, csütörtökön a *«Bizánc»* követi, majd szombaton a *«Gyurkovics lányok»*-ra kerül a sor. A *«Három testőr»* a ciklus utolsóelőtti darabja. A *«Dolovai nábob leánya»* zárja a hat Herczeg-darab bemutatását, ez 27-én került előadásra. Herczeg Ferencnek eddig a Nemzeti Szinházban, beleértve az egykori Várszinházat is és a jelenlegi Kamaraszinházat, *huszonhárom darabja volt müsoron, amelyek összesen 1274 előadást értek el.* Itt emlitjük meg, hogy a kiváló iró kérésére a hetvenötödik születésnap csendben zajlik majd le. Az iró eredetileg badacsonyi házában akarta eltölteni a szép évfordulót, de betegsége a szanatóriumi ágyhoz köti.

LUXUS BÉRAUTÓK
legolcsóbban
ORÁKRA - TEMETŐ - TURÁKRA
Tel.: 14-44-12
BODÓ-GARAGE

(Most vigjáték kell az embereknek!) Talán soha, vagy legalább is nagyon régen nem volt olyan szüksége a közönségnek arra, hogy egy-két órára megfeledkezzék a napiseményekről. Aki gondok között is meg tudja kacagtatni a közönséget, az hálás feladatot vállal magára. Ezt a feladatot — eddig világszerte legtökéletesebben *Laurel és Hardy*, a két népszerü komikus tudta megoldani. Megoldják ők ezt most is. Legujabb vigjátékuk, az *«Ujjé a hegyekben nagyszerü!»* cimü svájci történet, amely elsőizben mutatja be Laurel és Hardy uraknak európai miliőben, nemcsak ragyogó uj ötletekkel van tele, hanem kitünő slágerszámokkal és revüszerü táncjelenetekkel. 150 táncospár táncolja a film egyik nagy jelenetében a népünnepély tiroli és svájci táncait és ugyanebben a jelenetben Della *Lind*, a volt bécsi operettprimadonna énekli a film legsikerültebb slágerdalait. Az uj Laurel és Hardy-filmmel egy müsorban külön meglepetésekben is részesül majd a közönség, amennyiben ezzel a filmmel együtt kerül bemutatásra az *uj Audioszkop*, a plasztikus filmcsoda. A zöld és vörös szemüvegen keresztül nézhető első Audioszkopot annakidején a közönség világszerte a legnagyobb érdeklődéssel fogadta, az uj Audioszkop, amelyet ugyancsak kétszinü szemüvegen keresztül kell nézni, még tökéletesebb, még ötletesebb, még meglepőbb, mint az első volt.

(Bulu, a fehér tigris.) Hollywoodban most sokat beszélnek Clyde Elliot legujabb filmbravurjáról. A világhirü filmproducer, aki 3 évvel ezelőtt az «Élve hozzátok őket haza» cimü egzótikus filmmel óriási sikert aratott, a maláji dzsungelben töltött két esztendei életveszélyes munka után befejezte legujabb filmjét a «Bulu, a fehér tigris»-t. Eliot a film newyorki premierjén adott rádióinterjuban kijelentette, hogy nem hajlandó több dzsungelfilmet rendezni, mert az ott eltöltött állandó izgalmak teljesen megviselték idegeit.

A Vigadó nagytermében lesz a főváros közgyülése

A váciutcai uj városháza épületét hónapok óta javitják, mert *az épület falain és mennyezetén feltünő repedések keletkeztek.* A szakértők életveszélyesnek tartották a közgyülési termet is, ezért nagyobbarányu tatarozást rendeltek el. Jóval több mint *huszezer pengőbe* kerülnek a helyreállitási költségek és azok valószinüleg *még hónapokig eltartanak.* Igy tehát *a szeptember 28-ikára összehivott közgyülést más helyen tartják meg.*

A választás a pesti Vigadó nagytermére esett, ahol annyi sok fényes bált és hangversenyt tartottak az utóbbi évtizedekben. Az elnöklő főpolgármester és a referensek a pódiumon foglalnak majd helyet és mögöttük helyezkednek el a főtisztviselők is. *A bizottsági tagok széksorokban kapnak helyet, előttük asztalok lesznek, hogy jegyezhessenek a városatyák, illetve ott helyezhessék el a felszólaláshoz szükséges iratokat.* Az ujságirók az erkélyen dolgoznak, mig a karzaton a közönség helyezkedhetik el.

Egyelőre csak a szeptemberi közgyülést tartják meg a Vigadóban, amelynek napirendjén *Lamotte* alpolgármester nyugdijazása és több nagyjelentőségü épitkezés ügye szerepel. Lehetséges azonban, hogy *a hetekig tartó költségvetési vita is a Vigadó sok tapsot és muzsikát hallott falai között zajlik le,* ha **október végére sem készülne el a közgyülési terem tatarozása.**

ÚJ MAGYARSÁG Színház Zene. film Művészet

Egyetlen éjszakára

Bemutató az Andrássy Színházban

Olyan grandezzával osztogatja alakjainak Éri-Halász Imre a hét- és a kilencágú koronákat, hogy szinte az az érzésünk: idővel még a hajópincérről is kiderül: ő is egy név a gothai almanahból. Gróf az a Martens Péter, aki csak rövid ismeretséget hajlandó kötni a női nemmel. Grófnő az a hölgy, aki egy ilyen ismeretség után azzal döbbenti meg a derék férfiút, hogy — nem grófnő, hanem csak amolyan... mint például a vígjáték második számú hölgye, aki bizony félvilági lény, de a könnyebb siker kedvéért grófi koronát rak platinaszőke hajára. Azután még egy mágnáscsalád bukkan fel a látóhatáron, hogy teljes legyen a tabló.

És milyen különös nagyvárosi izgalom, utcaláz, az egyszoba-hallos lakás izléstelen hisztériája reccsen végig a székeken, amikor kirobban a szerző bölcsesége, mondván: oh, kérem, manapság már nem lehet megkülönböztetni az úrinőt, a mágnásnőt — a kokottól! És teljes erővel azon van Éri-Halász, hogy a színpadon, színpadi alakjaival ezt be is bizonyítsa. Bocsánat, de a derék szerzőnek vagy keserves tapasztalatai vannak, vagy még inkább: nem volt módjában a kettő között különbséget tenni. Hogy az úrinőt nem ismeri, az egészen bizonyos. Ami ezután megmaradhat — annak csak pocsolyaize lehet.

Mindez persze nem zárja azt ki, hogy a vígjátéknak sikere lesz. A szabadabb szájú francia konyha inyencségeit tálalják fel, rengeteg apró fogást, amely hol összhangban van egymással, hol pedig nincsen, de azok, akik szeretik az ilyen tohuvabohut, nem csalódhatnak, sőt örülni fognak az Andrássy Színház nem éppen hófehér abrosszal leterített asztalánál.

Az előadás kitűnő. Ha a szerző mondanivalója sokszor vérszegény, ha a darab konstrukciója dülledező is, a színészek friss játéka kétségtelenül sok mindent megment annál a nézőnél is, aki úgy érzi, hogy tévedés esett vele: színház helyett kabaréba került, vígjáték helyett gyengén sikerült operettlibrettót kapott. Lázár Mária finoman, fölényesen játszik és látni, hogy igyekszik távoltartani magát a félvilági mágnásnő szerepétől. Méltó partnere a kitűnő Hajmássy Miklós, akivel egy remek ének-duett sikerében osztozkodik.

Bilicsi Tivadar most is emlékezetes maszkban jelenik meg a színpadon. Alig lép elő a kulisszák mögül és néz körül csontkeretes szemüvegével, máris tapsot kap. Természetesen játszik Kiss Manyi, nagyon mulatságos Vaszary Piroska, halkan csipog Bársony Erzsi, jó Z. Molnár László, Pártos Gusztáv és Sugár Lajos. Losonczy György zenéje meglepetés. Az utóbbi esztendők tingli-tangli operett-muzsikája után végre rendes zene! A diszletek közül különösen az első felvonás színpadképe tetszett. A második annál sablonosabb. Upor Tibor készítette.

Dékány András

MILYENEK AZ ÚJ filmek?

Éjszaka kezdődött

(Décsi, Kamara)

Az amerikai hajógyáros erőszakkal akarja megtartani magának válófélben lévő feleségét, de nem sikerül, mert az asszony beleszeret egy ismeretlen férfibe, akiről kiderül, hogy egy divatos étterem üzletvezetője. A szerelem éjszaka kezdődött, amikor az üzletvezető megmentette az asszonyt a férje által rendezett úgynevezett tettenérési jelenet kínos helyzetéből. A mentőlovag szerepét a kivételes tehetségű *Charles Boyer*, az asszonyét a szintén kitűnő *Jean Arthur* alakítja. A zsarnok férjet, aki gyilkol, hogy az udvarlót gyanúba keverje, ugyancsak egy jó színész játssza. A film kissé hosszadalmas és különösen az első részben sok helyen zavaros. Ezért azonban sok jó jelenet kárpótol. Nagyszabású és bravuros felvételek is vannak a filmben. Például egy óceánjáró szemünk láttára ütközik össze a jéghegygyel. Hatalmas jégkockák omlanak a hajóra, víz árasztja el a fedélzeteket, kitör a pánik és a megrémült utasok halálos küzdelmet folytatnak, hogy a víz fölött függő mentőcsónakokba juthassanak. A film amerikai és Borzage rendezte.

MOZIHIREK

* **Filmezés 38.000 kilós felszereléssel.** Az Universal studiójában a „100 férfi, 1 kislány" című új Deanna Durbin-film egyik jelenetét fotografálták ezzel a hatalmas aparátussal, mely egy 18, egy 12 és egy 8 tonnás darura szerelt felvevőgépből áll. A műteremben felépítették Stokowski, a világhírű karmester palotájának előcsarnokát, melynek hatalmas lépcsőin és karzatán helyezkedett el a 100 muzsikus, akiket Stokowski a végjelenetben dirigál. A zenekarban Adolphe Menjou és Mischa Auer, Deanna Durbin partnerei is helyet foglalnak.

*

* **Bűnügyi film detektívnővel a főszerepben.** Egy négyszázhúsz karátos briliánskő, egy királyi gyémánt körül forog a cselekménye Cesar Romero és Claire Trevor „Önagysága a detektív" című filmjének. A newyorki ékszerésztársadalom elegáns milieujében játszódik ez a speciális témájú vígjáték, melyben az izgalmas ékszerlopások és a főhős, egy amatőr női detektív szellemes nyomozási trükkjei két hét óta „nagyfeszültségű" izgalomban tartják a párisi „Le Paris" filmszínház közönségét.

*

* **A Simplon-filmpalota** telt házak előtt mutatja be a „Torockoi menyasszony" című magyar filmet. Dayka Margit, Jávor Pál a legjobb magyar filmegyüttessel osztatlan sikert aratnak. Fényes kísérő műsor egészíti ki a programot.

* **A frontharcosok az Erzsébetvárosi Színházban.** A VII. kerületi frontharcos szövetség az Erzsébetvárosi Színházban szegénysorsú tagjainak karácsonyi felsegélyezésére jótékonycélú előadását tartott. Az előadás telt ház mellett zajlott le és különösen Oláh Magdát, a zeneművészeti főiskola tehetséges növendékét ünnepelte melegen a közönség.

* **Magyar dalestély a zeneakadémián.** Hajdu Anna énekművésznő vasárnap délután 5 órakor tartja újabb dalestjét a zeneakadémia nagytermében. A dalesten közreműködnek: Issekutz Viktorné zongoraművésznő, Fónyad Ernő, Sipos Bella, Csajághy Gyula mint előadók, valamint Szüts Ilonka, Ács Tivadar, Kovács K. István, Szücs Gusztáv kísérők.

* **Színházcsere.** A „független színpad" hirdetett Sophie Treadwell: „...mint a gépek" című drámájának előadását november 21-én és 28-án a Belvárosi Színházban délelőtt 11 órai kezdettel tartja meg. A Művész Színházba váltott jegyeket a Belvárosi Színház pénztára cseréli át azonos értékű jegyekre. Ajánlatos a jegyek becseréléséről mielőbb gondoskodni.

Magyar énekkari est

Szombaton, a zeneművészeti főiskola nagytermében gyönyörű műsorú, hatalmas sikerű magyar énekkari est zajlott le, *Bartók* Béla közreműködésével. A Váci-úti polgári leányiskola énekkara *Faragó* Mária vezényletével *Bartók* „Ne menj el", „Van egy gyűrűm" és *Kodály* „Lengyel László" című kórusait szólaltatta meg. A gázművek férfikara, *Endre* Béla vezénylő pálcája nyomán Kodály, „Huszt" és „Felszállott a páva" című műveit adta elő. A kecskeméti városi dalárda, *Vásárhelyi* Zoltánnal az élén, megszólaltatta *Kodály* remekbe készült „Molnár Anná"-ját. Ezután következett az est fénypontja, *Bartók* Béla zongorázása. A „tizenöt parasztdal"-ból eljátszotta a „Balladát" és a „Régi táncok"-at, a szünni nem akaró zúgó tapsokra, ráadásul pedig az „Este a székelyeknél" című megvesztegetően szép zongoramuzsikáját. Az egyetemi énekkarok és a Palestrina-kórus *Vaszy* Viktor vezényletével, *Kodály* egyik legművészibb kórus-művét, a „Jézus és a kufárok" című megrázóerejű alkotást szólaltatta meg. Döbbenetes hatást váltott ki *Bartók* „Elmúlt időkből" című paraszt kórustrilogiája. *Endre* Béla tanította be erre a viharzó őszinteségű költői igazságlátásra saját énekegyüttesét. Befejezésül *Bárdos* Lajos, ez a tüzes lelkű, karvezetőnek született, kitűnő muzsikus állott sajátnevelésű Cecilia-kórusa élére és két Kodály-szerzemény között elvezényelte saját termésű „Libera me Domine" című bensőséges, áhítatos hangulatu egyházi kórusát, valamint az ezzel szöges ellentétű, vígságtól és világi erőtől duzzadó „Spártai gyermek" című leleményes kórusát. Az egybegyült közönség őszinte meleg tapsokkal fejezte ki köszönetét a felemelő hangversenyért. **(H. G.)**

Az Uj Magyarság színházi jegyirodája

Az Uj Magyarság „Stádium" jegyirodájában e héten az alábbi színházak előadásaira válthatók kedvezményes jegyek:

NOVEMBER 14, VASARNAP DÉLUTÁN
Vígszínház: Szabó a kastélyban
Magyar Színház: Utolsó fórum
Művész Színház: Láz
Pesti Színház: Delila
Városi Színház: Éva a paradicsomban

NOVEMBER 14, VASARNAP ESTE
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Terézkörúti Színpad: Novemberi műsor
Városi Színház: Éva a paradicsomban

NOVEMBER 15, HÉTFŐ
Magyar Színház: III. Richárd
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Művész Színház: Láz
Terézkörúti Színpad: Novemberi műsor
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 16, KEDD
Pesti Színház: Delila
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 17, SZERDA
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Művész Színház: Láz
Pesti Színház: Delila
Terézkörúti Színpad: Novemberi műsor
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 18, CSÜTÖRTÖK
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 19, PÉNTEK
Magyar Színház: III. Richárd
Művész Színház: Láz
Pesti Színház: Delila
Terézkörúti Színpad: Novemberi műsor
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 20, SZOMBAT
Városi Színház: Éva a paradicsomban
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 21, VASARNAP DÉLUTÁN
Vígszínház: Asszonyok
Magyar Színház: Utolsó fórum
Művész Színház: Láz
Pesti Színház: Delila
Városi Színház: Éva a paradicsomban
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

NOVEMBER 21, VASARNAP ESTE
Magyar Színház: III. Richárd
Belvárosi Színház: Szakits helyettem
Terézkörúti Színpad: Novemberi műsor
Városi Színház: Éva a paradicsomban
Royal Színház: Szerelemről szó sincs

Pódium Írók Kabaréja: Egész héten minden este kedvezmény nélkül.

Telefonrendelés: 140-000, 144-401, 144-400.

* **Gyóni Géza-emlékest.** A Darányi Kálmán miniszterelnök díszvédnökségével működő társaság, amely Gyóni Géza hamvainak hazahozatalára alakult, a Vigadó nagytermében emlékestet rendezett. Tóth Pál dr. országgyűlési képviselő megnyitóbeszéde után Balogh István, a társaság elnöke, Gyóni Géza háborús költészetét ismertette, majd Jánossy Gábor volt országgyűlési képviselő méltatta Gyóni Géza hamvai hazahozatalának nemzeti jelentőségét. Gegus Dániel Gyóni Géza költészetéről tartott előadást. Honthy Hanna, a Vígszínház művésznője, Gyóni-dalokat énekelt, Basilides Mária, az Operaház tagja, ugyancsak Gyóni—Lányi-dalokat adott elő, Greguss Zoltán, a Vígszínház tagja, Gyóni- és Sajó-verseket szavalt, Nagy Margit és Laurisin Lajos operaházi tagok Gyóni—Lavotta-dalokat énekeltek. Nagy sikert aratott Komlóssy Emma énekszáma, Bucsár Béla zongoraszáma és Magyar Tamás hegedűjátéka is. A zongorakíséretet Bródy Tamás, a Vígszínház zenei tanácsosa, Laurisin Miklós zeneakadémiai tanár, Zoltán Magda és Radnai György zongoraművészek látták el. A nagysikerű emlékestet Székely Erzsébet és Gegus Dániel rendezték.

* **Vasárnap délután is „Egyetlen éjszakára"** mérsékelt helyárakkal az Andrássy Színházban.

* **Szerelemről szó sincs. (Royal Színház.)** *Vaszary* Gábor a nagysikerű „Monpti" című regényéből készített színműve után újra kísérletet tett a színpadra. Ezúttal azonban a legkönnyebb fajsúlyú és irodalmi babérokra nem pályázó bohózatot írt. A történet egy pipogya fiatalemberről szól, aki ötpercenként szakítani akar, flapper típusú menyasszonyával, de amikor újra találkozik vele, ellenállása azonnal megtörik. Erre bosszúból expressz tempóban feleségül veszi azt az ismeretlen kislányt, aki éppen a szeme elé kerül. Ebből a helyzetből származó bonyodalmakat sok humorral, vidám ötletekkel fűszerezi a szerző. A folyton „kínos" helyzetekbe kerülő izgága fiatalembert *Kertész* Dezső alakítja, aki könnyed eleganciával teszi elfogadhatóvá ezt a szerepet. A kiállhatatlan menyasszony, aki egy galambtövő klub tagja és nyilvánosan csókolózik klubtársaival, *Verebes* Emmi, aki erre a szerepre megfelelő. Az egészen fiatal *Bárczay* Kató, aki a kispesti színház tagja volt, a gyorsan elvett feleség szerepében mutatkozott be a pesti színpadon. A menyasszony apjának groteszk figuráját *Ihász* Lajos, a válóperes ügyvédet *Keleti* László játszták. A darabhoz *Sándor* Jenő, sok szép magyar dal szerzője írt kísérőzenét. Muzsikája dallamos, ötletes, hangulatos. A színpadi kiállítás díszes. A zenés vígjátékot *Szabolcs* Ernő rendezte. A zenekart *Nagypál* Béla vezényli lendületesen. **(K)**

STANDARD, PHILIPS, ORION, TELEFUNKEN és EKA legújabb típusu rádiókészülékek legolcsóbban, részletre, cserére.
2+1-csöves rádiókészülék ..... P 25.— -től
Csillár, 3+1-lánga, üvegezéssel.. ..... P 10.50-től
Garanciás anódtelep, 90 V 2.20, 120 ... P 12.—
REICH MIKLÓS cégnél, Budapest, VI., Vilmos császár-út 45 Nagymező-u. sarok
Kérje a legujabb képes árjegyzéket

A Szentivánéji álom a Nemzeti Szinházban

Már régebben folynak a Nemzeti Színházban a „Szentivánéji álom" felújításának próbái. *Shakespeare* mesejátékát *Németh* Antal dr. rendezi. Thezeus *Lehotay* Árpád lesz, Lysander *Perényi* László, Oberon *Ungvári* László, Titania *Szeleczky* Zita, Puck *Somogyi* Erzsi, Zuboly *Makláry* Zoltán, Vackor *Rajnay* Gábor, Hyppolita *Lánczy* Margit és Hermia *Olty* Magda. A felújítást november 26-ra tervezi a színház.

HANGVERSENY-NAPTÁR

Vasárnap, november 14-én: Magyar klasszikusok. Irodalmi matinébérlet T. előadása. (11, Zeneakadémia).

Vasárnap, november 14-én: „Les enfants terribles" Nagy Mária Romanowa énekes, táncos revüje. (11, Magyar Színház).

Vasárnap, november 14-én: A budapesti hangverseny-zenekar népszerű hangversenysorozatának T. matinéja. Vezényel Márkus Dezső. (½12, Városi Színház).

Vasárnap, november 14-én: Hajdu Anna, magyar dalestje. (5, Zeneakadémia).

Kedden, november 16-án: Waldbauer vonósnégyes II. estje. (8, Zeneakadémia).

Szerdán, november 17-én: Sauer Emil zongoraestje. (8, Vigadó.)

Csütörtökön, november 18-án: A budapesti hangversenyzenekar hangversenye. Vezényel Strasser István. (½9, Zeneakadémia).

Csütörtökön, november 18-án: Shafto Sylvia (London) dalestje. (½9, Zeneakadémia, Kamaraterem).

Pénteken, november 19-én: A magyar szimfonikus zenekar hangversenye. Vezényel Kádár Mihály. (½9, Zeneakadémia).

Pénteken, november 19-én: Brailowsky Alexander zongoraestje. (8, Vigadó).

Szombaton, november 20-án: Teschner Tas Helén hegedűestje. (8, Zeneakadémia, kamaraterem).

Vasárnap, november 21-én: A székesfővárosi zenekar hangversenye. Vezényel Páloss Marcel. Közreműködik Huszka Rózsi. (5, Vigadó).

Vasárnap, november 21-én: Bach-kollégium T.-est. (½8, Zeneakadémia, kamaraterem).

Városi Színház

Wiener Sängerknaben

két hangversenye. Jegyek kaphatók a Városi Színház pénztáránál és jegyirodákban.

*

Wagner-hangverseny ma d. e. ½12. Hangversenyzenekar, Márkus Dezső vezényel. Jegyek a Városi Színháznál.

Zenebarát rádiót csak Rózsavölgyinél vásárol.

*

A koncert rendezései: Revü-matiné ma 11-kor

a Magyar Színházban. „Les enfants terribles" Nagy Mária Romanowa revüje. Jegyek a színháznál.

Magyar klasszikus-matiné ma

d. e. 11-kor a Zeneakadémián. Petőfi, Vörösmarty, Arany, stb. verseit, dalait Kiss F., Táray, Dajbukát, Nagy Izabella, Olthy M., Ascher, Greguss, Laurisin, Cecilia-kórus, stb. adják elő. Jegyek a pénztárnál.

Sylvia Shafto dalestje 18-án.
Brailowsky zongoraestje 19-én.
Kádár vez. a **Magyar Szimfónikusokat** 19-én.
Segovia gitárestje 22-én.
Danyi gordonkaestje 23-án.
Magyar Szimfónikusok II. bérl. estje 24-én. Vez.: **Rajter**. Közr.: **Stell Andersen.**

Biztos recept uraknak!
Hideg és megfázás ellen egy jó **télikabát, öltöny** KEREKES ÉS VAJNA úridivatszabóktól, Erzsébet-körút 22, I. emelet. Tekintse meg nagy szövetraktárunkat vételkényszer nélkül. Áraink rendkívül olcsók! Kedvező fizetési feltételek

tették a kormányzónak, bizony, a követ igazat mondott, mindenfelé égnek a faluk, egyre-másra vonulnak a harcosok csapatai a még békességes vidékek felé.

A kormányzó tétovázás nélkül riadót trombitáltatott. A kürt recsegő hangjára megbolygatott hangyabolyként zúdult fel a katonaság, kinyíltak a raktárak kapui, töltényeket csomagoltak, élelmiszerrel rakták meg a teherhordó öszvéreket. Egész éjszaka folyt a lázas munka, azután kora hajnalban valóságos hadsereg kanyarodott ki Madangból, be az őserdőkbe, hogy gátat vessen a pusztító veszedelemnek. Tommy édesapja maga vezette a katonákat.

Gordon hadnagy tíz katonája élén akkor már régen bent járt a rengetegben. Mihelyt a postagalamb elrepült, azonnal a csontkarikadíszes fejvadászok ellen indult. Véletlenül pont ugyanakkor hagyta el az őrállomást, amikor a gyerekek búcsút mondtak az oltalmat nyujtó barlangnak. Mindannyiuk útja az irgalmatlan ellenségtől hemzsegő hegyvidék kellős közepébe vitt.

(Folytatjuk.)

ISMERI A KÓPÉKAT!

— Mondd, fiam, ha hét gyermek közül ötöt elenged a mamája labdázni, kettőt pedig nem, hányan mennek játszani?

— Heten.

A MEGLEPETÉS

Gyermekudülőben töltött néhány hetet egy kislány. Az utolsó napok egyikén ezt írta haza:

„Anyukám, legyetek szívesek 2 pengőt küldeni, hogy valami emléktárgyat vehessek itt nektek meglepetésül . . .”

Dunavári Annikó. Szorgalmaddal a dicséretre és jutalomra rászolgáltál. — **Pál Irénke.** Hány éves vagy? — **Jármai Lacika.** Rejtvényeid jók, ügyesek. Örülök, hogy a kép jól sikerült. — **Busch Piroska.** Ird meg legközelebb, új kis pajtás, hogy hány éves vagy? — **Szőcs Ferenc.** Milyen utalványbeváltásról írsz? A dobozhoz volt mellékelve? Ha az utalványon nincs magyarázat, úgy forduljt a kérdezett céghez. — **Mátraházi Ilona.** Hozott Isten, új kis pajtás! — **Holczer Béla.** Ügyes küldeményedet megörvendeztettél. Mihelyt helyünk lesz, közöljük. — **Tóth Bélus.** Pompásak a rejtvényeid! — **Horváth Erzsébet.** A hét közepén érkezett levelekre csak a második vasárnapon tudunk válaszolni e helyen, kislányom. — **Domonits Anna.** Szorgalmas vagy, így kérésednek máris eleget tettünk. Így tovább is! — **Réthy Miklós.** Közöljük, ügyes! — **Nánay Valika.** Várom a küldeményt. — **Zacskó Borbála.** Jól van, kislányom! — **Regula-gyerekek.** Rejtvényeitek javának majd sorát keritem. — **Gergely Erzsike.** Látom, kislányom, szorgalmas vagy. — **Vasskó Ilike.** Rejtvényeid kissé sántikálnak. No, majd legközelebb! — **Benke Mária Terézia.** Mélyen elszomorodva olvastam a lesujtó hirt. Szorgalmadért jutalmat küldünk. — **Kalmár György.** Jól van. — **Ördög Terus.** Helyes. — **Csizmadia Jóska.** Jól van, Jóska! — **Kiss Gizella.** A kérdezett Sátoraljaújhelyen lakik. Hát csak láss neki máskor is szorgalmasan a rejtvényeknek. — **Ferber Pista.** Jól tetted, hogy könyvet választottál, mert az sokáig kedves és értékes emléked marad. — **A többi levélre jövő héten válaszolunk.**

A furcsa ebéd

Jenő krumplilevest és kelkáposztafőzeléket evett ebédre. Azaz csak evett volna, de nem evett, mert nem szerette egyiket sem és így mind a kettőt visszautasította. Jenő édesanyja nem sokat teketóriázott, hanem elvette Jenő elől az ételt és csak ennyit mondott:

— Majd megeszed, ha éhes leszel.

Jenő tehát ebéd helyett lefeküdt aludni. Álmában tündérországban járt, ahol eléje állt a tündérkirályné és ezt mondta neki:

— Állits össze magadnak egy étlapot és pár perc mulva kész lesz az ebéd.

Jenő nem kérette magát mégegyszer, hanem az alábbi étlapot állította össze:

Előétel: Csokoládé.

Leves: Cukorszirup.

Főzelék: Nem kell, hanem helyette 5 tábla csokoládé.

Tészta: Cukros tészta, utána: csokoládé.

A furcsa ebéd percek alatt el is készült és Jenőnek sikerült is azt rekordidő alatt elfogyasztani.

Hanem aztán érezte, hogy mindég jobban és jobban fáj a gyomra. A végén pedig orvosért könyörgött. Mikor ezt látta a tündérkirálynő, csak ennyit mondott:

— Te kivántad az ebédet, viseld is a következményeit. — Azzal otthagyta őt a gyomorgörcseivel.

Örült és Jenő, mikor felébredt és szó nélkül fogyasztotta el az elébe tett krumplilevest és kelkáposzta-főzeléket.

HOLCZER BÉLA.

Sándor

XV.

Sándor akkor sem hanyagolta el a tanulást, amikor nem járt iskolába. Jól tudott már németül s ez nem azt jelenti nála, mint sok más gyereknél, hogy: „ejnye, milyen ügyes a német kisasszony, akire szülei bizták”. Nem is élt soha németül beszélők társaságában. Erős akarattal és szorgalommal tanulta meg a sok koplalás és vándorlás idején.

Most megint folytatni akarta az iskolát. Ideje volt, 18. évét betöltötte már. A jóhírű pápai iskolába iratkozott be, saját munkájával keresve meg annyi pénzt, amennyiből megélhetett, bár szükösen. Barátjával, Orlaival együtt lakott egy akkorka szobában, hogy egymás mögött lépdelve elférték a két ágy között s amikor diákvendégeik eljöttek, azok megállottak az ablak alatt, kivül és folyt a tere-fere, nevetgélés, amig valamelyik tanár arra nem ment, az iskola egész közel volt. Olyankor aztán szétrebbentek. Ennek a diáktársaságnak tagjai csaknem mind hires emberek lettek. Egy későbbi miniszter is akadt közöttük. És hozzájuk tartozott Móricz, aki nagykorában olyan gyönyörű meséket irt felnőttek számára, hogy nagyon sokan boldogok voltak, ha idejük és alkalmuk volt, hogy azokat olvashassák. Ezeknek a meséknek nagyrészét a gyermekeknek is el szabad és el kell olvasni. Egyik-másik tielöttetek se ismeretlen. Ugyan vajjon ki lehet az a Móricz?

Ő volt az, aki egyszer régen a Petőfi-szobor leleplezésénél igy beszélt a mi Sándorunkról:

„Diák voltam Pápán, mikor először megláttam az utcán kopott, fekete gallér-köpönyegben, mezttelen nyakkal. Szobatársam, aki ismerte, rákiáltott: „Jó reggelt, bús magyar!” Ez volt a tréfás gúnyneve. Engemet úgy hivtak, hogy „Jámbor”. Mindig olyan léptekkel járt, mintha távgyalogolna. Iskolában nem igen találkoztam vele, ezért kezdtem lenézni. Verseket irt s azokat a „Képző társaság” gyülésein elszavalta. Ekkor kezdtem rá irigykedni. Aztán megtudtam, hogyan él? Elhagyatva mindenkitől, studiumokat másol úrfiak számára. Ekkor kezdtem megbecsülni. Mikor elváltunk, akkor már szerettem.”

Miért kellett Sándornak gyakorlatokat (studiumokat) másolni? Mert oly szerencsétlen volt szegény, hogy kicsi tanitványa, akinek szülei jól megfizették a fiatal házitanitót, meghalt. Sirjánál Sándor elmondta saját verses búcsúztatóját s oly meghatottan és épp ezért meghatóan, hogy a szülők zokogva borultak a nyakába a temetés után.

Így megint kenyér nélkül maradt Sándor, mert a gyakorlatok másolása nagyon keveset hozott a konyhára, de ekkor versei egyikét, a „Borozó”-t beküldte annak a nagy irodalmi ujságnak, melyet nem kisebb emberek szerkesztettek, mint Bajza és Vörösmarty.

Csudák csudája. A hányt-vetett életű szegény kis Sándor verse megjelent a nagy, szigorú ujságban. Aláirás: Petrovics Sándor, tanuló. Nagy szó volt ez és meg is becsülték érte Sándort az iskolában. Év végén aztán az önképzőkör pályázatán a legnagyobb dijat nyerte egyik költeményével, 2 aranyat. Szavalatával még egy aranyat nyert hozzá.

Most már útnak eredhetett, hogy meglátogassa a szüleit.

Találd ki Kis Pajtás

1.

Holczer Béla rejtvénye: 1. Bibliai király, 2. Menyasszony, 3. Magyar folyó, 4. Sör készül belőle, 5. Tengeri emlős, 6. Országokat választ el. (A hat megfejtés kezdőbetűje egy magyar költő nevét adja.)

2.

Csizmadia Jóska rejtvénye: Ezzel rágunk, von, kertész teszi.

3.

Regula-testvérek rejtvénye: A szeretet jele (ékezethibával), állati lakhely (ékezethibával), jószivű teszi, lángol, Y, cipészszerszám.

4.

Réthy Miklós rejtvénye:

Ó ó ó églitest

5.

Jármai Lacika rejtvénye: Irószer, kopasz, állóvíz.

6.

Tóth Bélus rejtvénye:

d CS

7.

Csányi Teréz rejtvénye: Nem rossz, kicsinyitő képző, magánhangzó, szerecsenforma ember.

•

Az október 31-i számban közölt rejtvények megfejtése: Szépirás. — Rágcsáló. — Kar, kék, mér, kas, vér. — Cseréptető. — Esernyőcsinaló. — Erdély. — Lexikon.

Beküldési határidő: november 27. A jutalmat postán küldjük.

Kisnaitások jutalmai:

Dreher-csokoládé
(Házhoz szállitva)
Kapta: Oltványi György

Egy doboz

OVOMALTINE
az erő és egészség
Gyógyszer és Tápszergyár R.-T.
Házhoz szállitja: Dr. Wander
Kapta: Osváth Zoltán

Egy 3 pengő értékű vásárlási utalvány
LIEBNER bácsi játékáruházába.
Budapest, V., Szent István-tér 4. sz.
Kapta: Benke Mária Terézia

Utalvány egy-egy gyermekfelvételre
DISKAY és TARSA mütermében
Művészi fényképészet és fotoriportvállalat. Lift dijtalan.
Kapta: Vorobitz Panni, Busch Piroska

Utalvány egy diszdobozos desszertre
CADEAU csokoládégyárba
Kapta: Dominits Annuska

Kis Pajtások

SZERKESZTI: UNDI IMRE

Tarka cica, fehér cica

Tarka cica,
Fehér cica,
Haj!
Meglátta, hogy
Kemencén a vaj.

Tarka cica,
Fehér cica,
Egyet ugrott, haj!
S nyelvük végén
Elolvadt a vaj.

Gazdaaszony
Haragjában
Seprűt fogott, hej:
Kopogott a fehér cica
S tarka cicafej.

Sebesi Erzsébet

BEUGRATÓ

Jól megtréfálhatjuk pajtásainkat, ha komoly arccal az alábbiakat mondjuk:

— Te menj ki holnap a Keleti pályaudvarra . . .

— Miért? — kérdezi erre mindenki.

A feleletünk:

— Kérdezd meg, hogy nem jött-e meg az eszed?

AZ ÁLLATKERTBEN

Egy falusi gyereket elvisznek az állatkertbe.

A gyerek álmélkodva nézi az óriási vízilovat, aztán mikor tovább megy, megfordul és rosszaló fejcsóválással mondja:

— Már én csak azt, hiszem, ilyen állat nincs is . . .

MIÉRT?

Arról tanulnak egy iskolában a gyerekek, hogy a szőlő azért terem jól a homokos talajon, mert ott nem igen szeret lenni a pusztító filoxera.

A legköze lebbi órán felelés van.

— Miért ültetnek a homokon szőlőt? — kérdi a tanár úr az egyik nebulótól.

— Azért, hogy bort préseljünk belőle — válaszol a gyerek.

MAGYARÁZAT

— Kérem, mi az az épület ottan?

— Cukorgyár.

— Ilyen kicsi?

— Biztosan prominclicukrot gyártanak benne.

15

Akkor őket is megleli ott, ahová a repülőgép pihenni tér! Fari azt regélte, hogy őt a szellemek küldték a boró-boróiak segitségére Mostmár, hogy nincs Boró-Boró, segitségre sincs szükség, tehát visszatérhet oda, ahonnan idekerült! Máris indul, követi az útmutató integetését és nemsokára mindig-mindig látni fogja Anyát, mint ahogy látta Farit, amig meg nem ölték az erdőbeli harcosok — végezte be okoskodását. Forgószélként rontott a barlangba, összekapkodta a vándorláshoz szükséges dolgokat, kevés ennivalót, gyökérásó vasat, Fari gyógyfüveit, két kést kötözött derekára, vállára akasztotta apró ijját, halászsinegét és egy köteg nyilvesszőt. Igy felfegyverkezve, megpakolva, kézenfogta Lobit és nyomban nekivágott az ezer veszélyt takaró őserdőnek. A kislány engedelmesen bandukolt pártfogója oldalán és jól mulatott Főnök ugrándozásain. Számára tökéletesen mindegy volt, hogy hová vándorolnak, Mikor meghallotta, hogy a „Szellemek” országába indulnak, csak ennyit kérdezett:

— Ott is veled maradhatok?

— Hát persze — nyugtatta meg pajtása.

— Akkor menjünk! — bólintott bölcsen és többet nem faggatózott.

És mentek, törtettek úttalan utakon, egyenesen abba az irányba, melyet a Gyerek hite szerint a csodamadár integető embere kijelölt.

Pedig az integetés nem nekik szólt. A megfigyelő pilóta, a gépet vezető társának intett, hogy a munkának vége, induljon haza. Ők csupán parancsot teljesítettek, amidőn átrepültek az elpusztított falu fölött, bár ennek a parancsnak éppen a Boró-Borót is felduló garázda harcosok voltak az okai.

Ugyanis nemcsak a tengerparti kis falut rohanták meg, hanem sorra pusztították a többi törzset is. A sziget kikutathatatlan belsejéből törtek elő és ugyanaz nap, amikor Boró-Boróra rontottak, hallották meg először a fehér emberek, hogy micsoda rettenetes háborúság dúl hegyen-völgyön.

A hír legelsőül egy kis őrállomásra jutott el. Ez a favár a járatlan őserdő szélén volt, pont átellenben Boró-Boróval, csakhogy a roppant nagy szigetbirodalom tulsó oldalán. A favárból húsz feketebőrű katona vigyázta a környék rendjét és a vár parancsnoka, Tommy édesapjának egyik tisztje, Gordon hadnagy volt. Ő büntette meg a tolvajokat, de ő gyógyította a beteg pápuákat is. Akkor is éppen gyógyitani indult volna a közeli falucskába, midőn két katonája egy harcost támogatott elébe. Törzsi jelvényeiről látszott, hogy távoli vidékről való. Vérző, nyilszúrta, késvágta sebek borították és bár nagyonnagyon gyenge volt már, azért a parancsnok előtt kiegyenesedett és felemelt kézzel köszöntötte:

— Üdv neked fehér úr!

Utána nyomban elhagyta ereje és a parancsnok kénytelen volt egész közel hajolni a szájához, hogy megértse halk beszédét. Véres csatákról suttogott a sebesült, orrukban csontkarikát viselő, mindent leromboló tengernyi ellenségről és mire éppenhogy elmondta, amit akart, már meg is halt.

Gordon hadnagy úr fejét csóválva írta le szelet vékony papírra mindazt, amit a haldoklótól hallott, azután az udvari galambducból postagalambot hozatott be. Az irást gummigyűrűbe csavarva a galamb lábára csatolta, azután a madarat elereszttette. A kis madár magasra röppent és szállt-szállt sebesen Madang városa felé.

Alighogy beröppent a madangi dúcba, máris megfogta egyik katona, leszedte lábáról a levelet és a kormányzóhoz vitte. Tommy édesapja összerántott homlokkal olvasta a rossz hírt, majd rögtön a repülőtérre telefonált. Még le sem tette a telefonkagylót, mikor dörgött már a repülőgépek motorja. Mire pedig elérkezett az ebédidő, a kiküldött gépmadarak már messze röpültek a sziget benseje fölött. Esteledett, mikorra leszálltak a madangi repülőtéren és azonnal jelen-

hogy még a humor derűje sem bírja leolvasztani róla. Mosolya jeges vigyorgás. S micsoda *nagy komédiás* ez a púpos-sánta vadállat: a képmutató szenteskedőtől a szerelmes hódítóig minden szerepben otthon van. Bensőleg kész, bevégzett, fejlődésképtelen, akár az ördög. Csupán arcát, vagy inkább álarcát változtatja folyton. Törzs pontosan érzi ezt és rendre *megjátssza* minden maszkváltását. Richárdja hidegen, a kígyó ravaszságával, a lesbenálló mérges pók számító nyugalmával készíti elő újabb és újabb gaztetteit. De néha kitör belőle az *igazi*. A dühöngő őrült, az önkínzó lelkiismeret betege s a rettenthetetlen hős. Mert ez *együtt:* ő. Ezt nem ripacskodja, de éli. Ez a hármas tűz ég benne, hogy végül is elégesse. Milyen nagyra nő a csata előtt. Valóban tragikai hős lesz. Mire elbukik, már sajnáljuk. Mert ez a Richárd nem kapcabetyár volt. Valaki. Lángész, akiben a bűn öltött testet. Milyen kár érte, hogy nem használhatta másra, jobbra nagyszerű képességeit... Törzs mindezt döbbenetes hirtelenséggel, emberábrázoló művészetének meggyőző plasztícitásával mutatja föl. Magával ragad és hőse mellé hangolja még bujkáló rokonszenvünket is. Pedig, ép az utolsó jelentben, már érezhetőleg, inkább csak külső erővel, a hang mennydörgésével győzi szerepét. Ám így is a legmagasabb csúcsokon jár. S míg idáig jut: mennyi finom vonással gazdagítja Richárd eleven rajzát, a tőrrel vagy virággal való játszadozástól a halk fütyörészésekig, egy-egy cinkos mozdulattól az árulkodó elszólásig. Játékának ez a »dallamvezetése« olyan gazdag, mint dikciójáé, amelyben nem sikkad el egyetlen érzelmi árnyalat sem. Aki látta, épúgy emlékezni fog rá, mint *Ódry* Árpád és *Kiss* Ferenc merőben más, de művészileg egyenrangú Richárdjára.

A többi szereplő játékában alig méltányolhatunk többet az igyekezetnél. Talán csak *Szakáts* Zoltán, *Földényi* László, *Orsolya* Erzsi, *Keresztessy* Mária, *Laczkó* Aranka és *Pataky* Miklós vált ki eredményeivel is a népes együttesből.

Az artisztikus díszletek *Upor* Tibor találékonyságát és ízlését dicsérik.

Kárpáti Aurél

A jubiláris előadás

Péntek, október 29-ike. A *Magyar Színház* fennállásának negyven évi évfordulóját ünnepli *Shakespeare »III. Richárd király«*-ának előadásával. Már jóval nyolc óra előtt megindult a színház felé az ünneplő közönség. Autók tömege érkezett a bejárat elé, ahol díszruhás rendőrök álltak őrt. Igen sok érdeklődő gyült össze végignézni a nem mindennapi felvonulást és az előkelő vendégek érkezését. A külső folyosó és a nézőtér megtelt ragyogó estélyiruhába öltözött hölgyekkel, szmókingos, frakkos, díszruhás urakkal, a páholyokban magyar virágokból összeállított, nemzetiszínű szalagokkal átkötött csokor, minden páholyban aranynyomásos dísz-színlap. A közönség díszes soraiban ott láttuk *József* főherceg tábornagyot, *Auguszta* főhercegasszonyt, *József Ferenc* főherceget és *Anna* főhercegasszonyt, *Darányi* Kálmán miniszterelnököt és feleségét, *Hóman* Bálint kultuszminisztert és feleségét, *Vértesy* Sándort, a kabinetiroda főnökét, *Herczeg* Ferencet, *Karafiáth* Jenő főpolgármestert, *Szendy* Károly polgármestert, *Tasnádi Nagy* András államtitkárt, dr. *Eliássy* Sándor főkapitányt, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsost, stb. Nyolc órakor a leeresztett függönyök mögött az *Egyetemi Énekkar* elénekelte a *Himnuszt*, amelyet állva hallgatott végig a nézőtér közönsége. A *Himnusz* eléneklése után *Hevesi* Sándor lépett a függöny elé és ünnepi beszédet mondott:

— Negyven évvel ezelőtt — mondotta — mint vegyes műsorú színház indult el pályáján a *Magyar Színház* és a siker útjelzői egy *Lehár*-féle operett és egy *Herczeg* Ferenc-féle vígjáték voltak. De pontosan harminc évvel ezelőtt *Beöthy* László, részben az akkori *Thália Társaság* fiatal művészeiből, tisztán drámai színházzá szervezte át a *Magyar Színházat* s égő ambíciójával, kiváló hozzáértésével megszerezte számára nemcsak a legkitűnőbb magyar írókat, hanem minden drámai színház örökérvényű nemeslevelét, *magna chartáját*, amikor előadta *Hamletet*, *Faustot*, a *Sasfiókot* és a *Kék madarat* s a fényes tehetségű *Márkus* Lászlóval, az ízig-vérig művészrendezővel megteremtette egyúttal a színház igazi nagy hagyományát. Sajnos, volt egy, bár rövid, de hálátlan korszak, amikor ezek a hagyományok összeomlottak, öt év óta azonban az új vezetőség a romhalmazon keresztül visszaverekedte magát a színház legigazibb tradícióihoz. *Zilahy* Lajos társadalmi drámái, *Heltai* Jenőnek felejthetetlen sikerű verses vígjátéka és egy egész sor magyar színműírótehetség a színházat viruló erővel kapcsolta vissza a magyar tradícióhoz, az *Ur katonával* pedig, amelynek sehol olyan nagy sikere nem volt, mint nálunk, a vallásos megújhodásnak, az új lelkiségnek világáramlatába evezett be újra a színház.

— A másik kényszerítő okom, amely itt megszólaltat, az, hogy jubileumi esténken *Shakespeare* egyik leghíresebb és legnépszerűbb drámáját adjuk elő: *III. Richárdot*. De azt hiszem, nincs szükség külön megokolásra. *Shakespeare Arany* János, *Petőfi* Sándor és *Vörösmarty* Mihály jóvoltából *nemzeti klasszikusunk* lett, s 94 év óta *Lendvay* Márton, *Egressy* Gábor, *Tóth* József, *Odry* Árpád olyan nevezetes *Richárdok* voltak, akiket a legnagyobb külföldi mesterekkel hasonlítottak össze. *III. Richárd* kaméleonszerű szerepe a magyar színjátszás próbaköve és drágaköve majdnem száz esztendő óta s mi sem természetesebb, hogy e nagyszerű magyar hagyományba belekapcsolódik most az a rendkívüli, sokoldalú színész, akinek hatalmas *Peer Gyntjét* és törékeny *Sasfiókját* sohasem felejtheti el az, aki látta.

— Hogy *III. Richárd* előadása némiképpen *bemutatószámba* megy, ez ne lepjen meg senkit. *Shakespeare szövege még ilyen csonkítatlanul és csorbítatlanul nem került színre nálunk* s másutt is alig, de ép ezért nem kell tudni hozzá az angol történelmet, sem a fehér és piros rózsa harcát. *A darab beszél önmagáért.* Kemény és világos, mint a kristály, mihelyt meghagyjuk a maga eredeti formájában, ahogy *Shakespeare* elképzelte és színpadra varázsolta. Egy kiváló amerikai Shakespeare-tudós négy évvel ezelőtt fájdalmasan jegyezte meg, hogy mikor fogják felfedezni a színházak, hogy *Shakespeare* tudta, mit csinál s nem szabad operálókéssel belenyúlni az ő élő és viruló kompozícióiba. *Nem az a klasszikus mű, amely régi és elismert, hanem amely mindig új, amely időtlen és időtálló s ha elmúlt korszakot idéz is, a mai embereket érti. III. Richárd* a legaktuálisabb politikai dráma, amelyhez nem is kell magyarázat. Nem is fűzöm tovább a kommentárt. Majdnem ötvenéves tapasztalatom azt mondja, hogy a legjobb Shakespeare-magyarázat *egy igaz és hű előadás*. Reményem az, hogy ezt a célt sikerült megközelítenünk!

Hevesi Sándor nagy tapssal fogadott ünnepi beszéde után megkezdődött a *»III. Richárd király«* előadása. Az előadást gyakori nyiltszíni tapsok szakították félbe és az egyes felvonások után a közönség nagy ünneplésben részesítette a színészek élén *Törzs* Jenőt, aki a címszerepet játszotta, s vele együtt a többi színészt és a darab rendezőjét, *Hevesi* Sándort.

Törzs Jenő és Vándori Gusztáv ünneplése

A *Magyar Színház* díszelőadása előtt külön házi-ünnepeség folyt le *Törzs* Jenő és *Vándori* Gusztáv öltözőjében. Az igazgatóság vezetésével megjelentek a *Magyar Színház* tagjai *Törzs* Jenő öltözőjében, ahol az igazgatóság átnyujtott a művésznek harmincéves magyarszínházi tagságának emlékéül egy arany, művészi kivitelű cigarettatárcát. A színészek nevében *Loránt* Vilmos üdvözölte *Törzs* Jenőt és egy ezüst cigarettadobozt adott át, amelyben a következő bevésett felírás olvasható: *Törzs Jenőnek, a Magyar Színház harmincéves tagjának a Magyar Színház tagjai. Törzs* Jenő meghatott szavakkal köszönte meg pályatársai meleg ünneplését. Ezután a társulat az igazgatók vezetésével *Vándori* Gusztávot kereste fel öltözőjében, aki ugyancsak harminc esztendeje tagja a Magyar Színház együttesének. Őt is több értékes ajándékkal lepték meg kollégái.

(*) A 111-es. *Heltai* Jenő nagy sikert aratott pompás regényének, *A 111-esnek*, izgalmas, változatos és sok tekintetben újszerű meséje kél most életre ezen a filmen, amely bizonyára ismét meghódítja azt a közönséget, amely már rajongója volt a mesteri módon megírt regénynek is. A filmnek kitűnő a rendezője s egytől egyig kiváló minden szereplője. A film könyvét *Heltai* Jenő a tehetséges *Mihály* István társaságában írta. A könyv híven ragaszkodik a regény minden fontosabb részletéhez, s ott, ahol eltérések mutatkoznak is a mesében, minden csak a film érdekében s előnyére történt. *Székely* István rendezte a filmet. Frissen, újszerűen, nagyon tehetségesen, de a film minden egyes részletén meglátszik, hogy *Heltai* Jenő felügyelete mellett készültek a pompásnál pompásabb felvételek, s a kiváló író volt az, aki megadta a filmszínészek minél tökéletesebb játékához és az egyes jelenetek minél világosabb értelmezéséhez a szükséges utasításokat.

A 111-es hőse *Selfridge*, a világhírű bűvész, aki halálosan szerelmes *Olgába*, a gyönyörű táncosnőbe, aki viszont titokban egy könnyelmű, léha, nagyon elegáns fiatalemberbe, báró *Vajkba* szerelmes, anélkül, hogy a fiú viszonozná szerelmét. Báró Vajknak fontosabb a kártya, mint Olga, akit megöl a tüdeje s csak élete utolsó pillanataiban vallja be Selfridgenek, hogy *másba* volt szerelmes, nem belé. A haldokló Olga utolsó pilllanatában arra kéri a bűvészt, vegye gondjaiba hugát, *Verát*, aki egy varsói mulató táncosnője. Olga halála után Selfridge Varsóba siet, találkozik Verával, aki kísértetlesen hasonlít az elhúnyt Olgához s akit Varsóból magával visz. Ez az együttes utazás nem múlhat el végzetesebb következmények nélkül: Selfridge Verába is beleszeret, abba a Verába, akit a véletlen sors összehoz báró Vajkkal. A táncosnő és a báró találkozása egyre szorosabb kapcsolatot teremt a két fiatal között és a bűvésznek látnia kell, hogy minden erején, erőszakosságán és vakmerőségén diadalmaskodik a fiatalok szerelme. *A bűvész útjukra engedi a fiatalokat.* Nagyon szép, egyes részleteiben végtelenül izgalmas film. Nem akarjuk részletezni, csupán azt említjük meg, hogy nagy szerepet játszik a filmmese során a *guillotine* és többek között az a rablási történet, amelyet *Selfridge* inscenál és báró Vajk leplez le az amerikai parafakirály és leánya előtt. *Székely* István pompásan beszélteti és mozgatja szereplőit, a film felvételei kiválóak. Selfridge szerepében *Törzs* Jenő egyik legjobb filmalakítását adja. *Lázár* Mária Olga és Vera kettős szerepében nagyon szép, művészi és finom. Újra látjuk filmen a régóta nem szereplő *Gervay* Maricát. Kedves, csinos és tehetséges. *Jávor* Pálon, *Csortoson* és *Rajnain* kívül *Lendvay* Andort kell megemlítenünk, aki pompásan énekelte a *Bűvös vadász* egyik áriáját. *Buday* Dénes kísérőzenéje értékes. A film a bemutatón hangos sikert aratott. (f. i.)

(*) A Vígszínház elhalasztotta az »Asszonyok« bemutatóját. A *Vígszínházban* szombat délelőtt akarták megtartani Clare *Boothe* amerikai írónő *Asszonyok* című darabjának főpróbáját és szombaton este a bemutatót. A főpróbát és a bemutatót *Fejes* Teri betegsége miatt a jövő hétre, péntekre és szombatra halasztották. Addig minden este a *Szabó a kastélyban* című zenés vígjáték marad műsoron.

(*) Első jubiláris előadás az Andrássy Színházban. Az Andrássy Színházban péntek este volt Steve *Passeur Különös szerelem* című vígjátékának *huszonötödik* előadása. A közönség ezúttal is sokat tapsolt *Makay* Margitnak, s mellette *Sennyey* Verának, *Bársony* Erzsinek, *Hajmássy* Miklósnak és *Bilicsi* Tivadarnak.

(—) Adorjánné M. Frida tánc- és balettintézetében (Erzsébet körút 44.) új tánctanfolyamok november 5-én, pénteken kezdődnek. A balett (klasszikus tánctorna) csoportokban kezdő növendékek, már 4 éves kortól, még felvétetnek. Tájékoztatót az intézet kívánatra küld. (Telefón: 145—433.)

(—) Deutsch Jenő zongora-orgona est **ma Z. 8.**

(*) A »Szakíts helyettem« ötvenedszer. A *Belvárosi Színházban* péntek este volt *Bókay* János *Szakíts helyettem* című vígjátékának *ötvenedik* előadása. A színházat ezúttal is teljesen megtöltő közönség ünneplésben részesítette a kitűnő szerzőt s a szereplők élén *Mezey* Máriát, *Rátkai* Mártont, *Latabár* Kálmánt, *Dobos* Anniet és *Pálóczy* Lászlót.

(—) Gyenes tánciskolájában november 3-án új kurzus. József körút 8. — Telefón: 140—217.

RÁDIÓ **OKTÓBER 30. Budapest I. 6.45:** Torna. **Utána:** Hanglemezek. **Kb. 7.20:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** 1. A szoborné. 2. A beteg. Zsoldos László elbeszéléseiből (felolvasás). **10.45:** »Mit nézzünk meg?« Kossuth. Deák és gróf Batthyány Lajos sírját ismerteti Mesterházy Jenő. **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** A rádió szalónzenekara. **Közben kb. 12.30:** Hírek. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** Hanglemezek. **14.40:** Hírek. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** »Mesél a természet.« Gáthy Barnáné meséje. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »Mit üzen a rádió?« **17.30:** Radics Jóska és cigányzenekara. **18.20:** »Egerben szüret után.« Séta a híres vártól a híres pincékig. Beszélő Budinszky Sándor (lemezfelvétel). **19.00:** »Magyar táncok a török időkből.« Dr. Gombosi Ottó és Lavotta Rezső előadása zenekari bemutatással. **19.45:** Ághy Erzsi és Uray Tivadar előadóestje. Rendező Kiszely Gyula. 1. Kolostorból. Vígjáték 1 felvonásban. Irta Szigeti József. 2. Részletek Jókai Mór: Az aranyember c. színművéből. **20.50:** Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. **21.45:** Hírek, időjárásjelentés. **22.10:** Közvetítés az Emke-kávéházból. Garay György jazzenekara játszik. **23.00:** Közvetítés a budai Kis Royalból. Kiss Lajos és cigányzenekara muzsikál. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 17.00—17.20-ig:** Radics Jóska és cigányzenekara. **17.50—18.15-ig:** A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **18.30—18.15-ig:** Közvetítés a Rajna-cukrászdából. Kalmár Rezső szalónötöse. **19.35—20.25-ig:** Közvetítés hanglemezről. Sibelius: D-dur szimfónia (második) (Bostoni szimfonikus zenekar, vezényel Koussetwitzky). **20.30—20.50-ig:** Hírek. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (szórakoztató lemezek). **Utána: 15.20-ig:** Budapest I. műsora. **15.20—15.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 6.45—17.50-ig:** Budapest I. műsora. **17.50—18.15-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren. 24.00—1.00-ig:** Kéler Béla: Csokonai, nyitány. Előadja az Országos Postászenekar, vezényel Eördögh János (viaszfelvétel). »Mi ujság az óhazában?« »Tulipántos láda.« a) Csokonai-versek. Elmondja Uray Tivadar. b) Magyar nóták. Lakatos Flóris és cigányzenekara. »Dani bá' hozzászólásai.« Dr. Hosszú Zoltán vidám csevegése. Lehár: Pacsirta, részletek. Előadja a rádió szalónzenekara, vezényel Bertha István. (Viaszfelvételek.) »Magyarország a nagyvilágban.« Szózat.

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló olvasói és előfizetői részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: Az Est kiadóhivatalában, VII., Erzsébet körút 18—20., tel.: 143-888, reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

SZOMBAT, okt. 30. Royal: Gyertyafénynél (8). **Városi:** Éva a paradicsomban (8).

VASÁRNAP, okt. 31. Víg: Szabó a kastélyban (3½ d. u. és 8 este). **Magyar:** Utolsó fórum (3½ d. u.). **Andrássy:** Különös szerelem (4 d. u. és 8 este). **Royal:** Gyertyafénynél (4 d. u. és 8 este). **Városi:** Éva a paradicsomban (4 d. u. és 8 este). **Terézkörúti:** Mit járkálsz meztelenül (9). **Komédia:** Folies Caprice (4½ d. u. és 8½ este).

HÉTFŐ, nov. 1. Víg: Szabó a kastélyban (8). Hamupipőke Lakner bácsi előadása (3½ d. u.). **Magyar:** III. Richard király (8). **Belvárosi:** Szakíts helyettem (8). **Művész:** Láz (8). **Andrássy:** Különös szerelem (8). **Terézkörúti:** Mit járkálsz meztelenül (9). **Komédia:** Folies Caprice (4½ d. u. és 8½ este).

KEDD, nov. 2. Magyar: III. Richard király (8). **Belvárosi:** Szakíts helyettem (8). **Művész:** Láz (8). **Andrássy:** Különös szerelem (8). **Komédia:** Folies Caprice (8½).

SZERDA, nov. 3. Víg: Szabó a kastélyban (8). **Andrássy:** Különös szerelem (8). **Terézkörúti:** Mit járkálsz meztelenül (9). **Komédia:** Folies Caprice (8½).

CSÜTÖRTÖK, nov. 4. Víg: Szabó a kastélyban (8). **Magyar:** III. Richard király (8). **Belvárosi:** Szakíts helyettem (8). **Pesti:** Delila (8). **Művész:** Láz (8). **Andrássy:** Különös szerelem (8). **Komédia:** Folies Caprice (8½).

PÉNTEK, nov. 5. Magyar: III. Richard király (8). **Andrássy:** Különös szerelem (8). **Terézkörúti:** Mit járkálsz meztelenül (9). **Komédia:** Folies Caprice (8½).

SZOMBAT, nov. 6. Magyar: III. Richard király (8).

VASÁRNAP, nov. 7. Víg: Szabó a kastélyban (3½ d. u.). **Magyar:** III. Richard király (3½ d. u. és 8 este). **Belvárosi:** Szakíts helyettem (4 d. u.). **Művész:** Láz (4 d. u.). **Andrássy:** Különös szerelem (4 d. u. és 8 este). **Terézkörúti:** Mit járkálsz meztelenül (9). **Komédia:** Folies Caprice (4½ d. u. és 9 este).

— **A pápa a háború ellen.** *Rómából* jelenik: A pápa castelgandolfói nyaralójában búcsúkihallgatáson fogadta azokat a közbiztonsági megbízottakat, akik ottartózkodása alatt szolgálatot teljesítettek. Beszéde is intézett hozzájuk, amelyben hangoztatta, hogy a legnagyobb baj az igazságosság hiánya. Kiemelte a rendőr fontos szerepét és hangoztatta, hogy háborúban és békében egyaránt rendnek kell lennie. Végül súlyos szavakkal elítélte azokat, akik a háborúkat okozzák s megállapította, hogy bár a keresztény embernek néha el kell viselnie a háborút, *senkinek sem szabad azt kívánnia és előidéznie.*

— **Szabó Lőrinc székfoglalója a Kisfaludy Társaságban.** A *Kisfaludy Társaság* november 3-án 5 órakor ülést tart az Akadémián. Folyó ügyek tárgyalása után *Szabó* Lőrinc *Megemlékezés Kosztolányi Dezsőről* címmel előadást tart, majd *székfoglalóul költeményeket ad elő.* Ezután *Voinovich* Géza *Arany és Aristophanes* címmel tanulmányt olvas fel, majd Csengery János *Martialis* epigramma-fordításaiból ad elő.

— **Az illetménycsökkentés megszüntetését kérik a jegyzők.** Az Országos Jegyzőegyesület november 6-án egybeülő közgyülésén a tárgysorozat legfontosabb pontja a jegyzők illetménycsökkentésének megszüntetésére irányuló javaslat előterjesztése lesz. Annakidején két éven belül négy ízben csökkentették nemcsak a tényleges, hanem a nyugdíjas jegyzők és egyéb községi alkalmazottak illetményeit is. Az időközben előállott általános drágulás a méltányosságon túl is megokolja a csökkentések előtti fizetések mielőbbi visszaadását.

— **Nemzetgyalázásért 1000 pengőre ítéltek egy nyugalmazott vezérkari ezredest.** *Schmiedt* Imre ny. vezérkari ezredes ellen az ügyészség sajtó útján elkövetett *nemzetgyalázás* vétsége miatt emelt vádat, mert egy röpiratban, amelyet a vezetése alatt álló »Magyar Népnemzeti Rend« nevű nemzeti szocialista politikai alakulat adott ki, olyan tényeket állított, amelyek alkalmasak arra, hogy a *magyar állam s a magyar nemzet megbecsülését csorbítsák és hitelét sértsék.* A büntetőtörvényszék *Pálffy*-tanácsa előtt a vádlott *tagadta bűnösségét,* a törvényszék azonban *1000 pengő pénzbüntetésre ítélte.* Indokolásában a bíróság megállapította, hogy a vádlott röpiratában a magyarországi állapotokat olyan módon festette le, amely *a magyar nemzet erkölcsi megbecsülését sérti.* Az ítélet *nem jogerős.*

— **Waldbott Kelemen kitüntetése.** *Horthy* Miklós kormányzó báró *Waldbott* Kelemennek a II. osztályú érdemkeresztet adományozta a csillaggal. A kitüntetést *Darányi* Kálmán miniszterelnök adta át Waldbottnak.

— **A Munkácsy Céh** tűlei sorsjátékát a *Munkácsy Mihály szoborakció* szolgálatába állította. Értékes képek és szobrok, összesen 500 nyereménytárgy, mintegy 70.000 pengő értékben kerül kisorsolásra.

— **Meghalt a váratlan halálhír hallatára.** *Vácról* jelentik: *Hitzigrath* Lajos, a Váci Horganyhengermű Rt. igazgatója, szerdán szívszélhüdésben *hirtelen meghalt.* A gyár főgépésze, *Buchwald* Gusztáv, otthon elmondta édesanyjának, *Buchwald* Henriknének, gazdája hirtelen halálát. Az öregasszony a halálhír hallatára *összeesett és szintén meghalt.* Hitzigrath Lajos Vácon nagy népszerűségnek örvendett, szombaton temetik a középvárosi temetőben.

— **Akinek hashajtóra** van szüksége, Artin hashajtó dragéet vegyen.

— **A magyar-német kultúrbizottság német tagjainak látogatásai.** A magyar-német kulturális egyezmény értelmében alakult vegyesbizottság német tagjai *Zschintzsch* kultuszállamtitkár, *Rosenberg* követségi tanácsos, *Wacker* államminiszter, *Burmeister* kormányfőtanácsos és *Scurla* kormánytanácsos pénteken délelőtt a német birodalmi iskolában tettek látogatást, utána felkeresték a *Hősök emlékkövét,* amelyre Zschintzsch államtitkár koszorút helyezett. Később a Műegyetemre mentek, ahol *Szily* Kálmán államtitkár és *Kultsár* István miniszteri tanácsos társaságában látogatást tettek gróf *Teleki* Pál rektornál, majd *Verebély* és *Pogány* professzorok intézetét, később a könyvtárat tekintették meg. A Műegyetemről *Paikert* Géza miniszteri titkár kíséretében a Levéltárba mentek, onnan a királyi várpalotába, majd sétát tettek a Halászbástyán, később pedig a Szent Gellért-fürdőt nézték meg.

= **Az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértódulások** elhárítására igyék reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

= **Nem kell angol szövet.** Ahhoz, hogy kifogástalan legyen a ruha, ma már nem kell angol szövetet vásárolni. A *Trunkhahn Posztógyár* gyártmányai felveszik a versenyt a világhírű angol szövetekkel, hiszen szintén színgyapjúból készülnek. A Trunkhahn Posztógyár közvetlen a fogyasztónak is ad el szövetboltjaiban: *IV., Prohászka Ottokár u. 8 és VI., Teréz körút 8,* szöveteket. Vidékre kérje a mintakollekció bérmentes beküldését.

= **Reklám és Szervezés,** az üzleti siker lapja új száma megjelent. Hallossy István, Aba Endre, dr. Bányász István, Falu József Antal, Fokos Jenő, Gellért Andor, Gerő Sándor, Glass Géza, Komlós Pál, László Pál, Sebes Erzsébet, M. Szabó Sándor, Szilágyi Dénes, Werner Géza Kazmér és kívülük még több reklám- és szervezési szakember írása teszi értékessé és nélkülözhetetlenné a lapot. Bőséges kiskereskedő-rovat, szakcikkek, riportok. Szerkeszti Gellért Andor. **Szerkesztőség és kiadóhivatal:** VII., Wesselényi ucca 21.

SZÍNHÁZ

III. RICHÁRD KIRÁLY

A jubiláló Magyar Színház díszelőadása

Alig egy esztendővel a negyvenéves Vígszínház jubileuma után, a százéves Nemzeti Színházzal csaknem egyszerre ünnepli fennállásának negyvenedik évfordulóját Budapest harmadik nagy drámai színháza: a *Magyar Színház,* amelynek pénteki díszelőadásán Shakespeare *III. Richárd királya* került bemutatásra, *Hevesi* Sándor új fordításában és rendezésében. *Törzs* Jenővel a címszerepben.

Az ünnepi darab kiválasztása nyilván nem puszta tüntetés a mostanában hivatalosan kissé elhanyagolt *klasszikusok* mellett. Inkább stílusos hangsúlyozása a negyvenéves színház nemesebb törekvéseket őrző, eleven hagyományainak. Mert változó évtizedek küzdelmei közepette is, a Magyar Színház műsorából — akármilyen széles skálát mutatott művészi igény és költői érték tekintetében ez a műsor — sohase hiányoztak a külföldi és magyar dráma komoly termékei. Egyszer sűrűbben, máskor ritkábban, de mindig felfelbukkantak és visszatértek, akár *en suite* előadásokra, akár változatos *repertoir*-ra rendezkedtek be a színház vezetői. Sok hamar-múló, divatos érték szóhoz juttatásán túl, a Magyar Színház szinte ugyanannyi igazi értéket hozott színre és vitt sikerre, főkép az utolsó három évtized alatt. Elég, ha ennek bizonyságául bemutatott drámairói közül *Szofoklész, Shakespeare, Goethe, Schiller, Büchner, Dumas fils, Ibsen, Wilde, Shaw, Rostand, Maeterlinck, Lavery, Herczeg* Ferenc, *Molnár* Ferenc, *Heltai* Jenő, *Bródy* Sándor, *Biró* Lajos, *Szomory* Dezső és *Zilahy* Lajos nevét írjuk ide. A legjobb *tradíció* állandóságának vonalát elsősorban ők jelezték és jelzik ezen a színpadon, azokkal a kiváló színészekkel együtt, akiknek színes együtteséből olyan ragyogó tehetségek emelkedtek ki, mint *Fedák* Sári, *Gombaszögi* Frida, *Darvas* Lili, *Bajor* Gizi, *Tőkés* Anna, *Törzs* Jenő, *Csortos* Gyula, *Kiss* Ferenc, *Rózsahegyi* Kálmán, — hogy csak a legnagyobbakat említsük. S ha a művészi irányítók közül még hozzájuk adjuk *Beöthy* Lászlót, *Márkus* Lászlót és *Hevesi* Sándort: el kell ismernünk, hogy a Magyar Színház méltán jubilál. Nemcsak ünnepel, hanem van is mit ünnepelnie.

A színház 1897 október 17-én nyílt meg mai hajlékában, amely *Láng* Adolf tervei szerint épült, az Izabella tér Wesselényi uecai sarkán. Első este a *Gésák* került színre. A részvénytársasági alapon létesített Magyar Színház ugyanis eleinte operetteket játszott s csak később tért át a drámai műfajokra, amikor első igazgatóit — *Relle* Ivánt, majd *Leszkay* Andrást — *Beöthy* László váltotta fel, előbb 1898-ban, azután 1907-ben. Az utóbbi dátum különösen nevezetes fordulópont: ettől kezdve a Magyar Színház valóságos »irodalmi színházzá« válik s két évtizeden át a közönség széles rétegeit hódítja meg a komolyabb dráma, a magasabbrendű színpadi produkció számára. Beöthy zseniális igazgatása s Márkus László korszerű, művészi rendezése mellett a színház fontos és hasznos *nevelő munkát* végez, mind a nézőtéren, mind a színpadon, ahol egyre-másra bukkannak fel új tehetségek. Százas, kétszázas előadások itt ezidőtájt egyáltalán nem tartoznak a ritkaságok közé. Legnagyobb sikere a *Sasfiók*nak van, amely kétszázhuszonötször megy. De kétszáz előadást ér meg a *Sárga liliom,* a *Gyurkovics lányok,* a *Peer Gynt* is s százötvenet a *Vörös malom,* a *Hotel Imperial,* a *Farkas.* Színre kerül az *Ödipusz király,* a *Hamlet,* a *Faust,* az *Orleansi szűz,* az *Orvosok,* a *Gúnyvacsora,* a *Szent Johanna,* a *Danton,* a *Kaméliás hölgy,* az *Eső,* a *Volpone,* a *Külváros,* az *Oroszország,* majd az *Úr katonái,* — részint *Beöthy,* részint az Uniotrészt bukását követő, későbbi vezetőség: *Faludiék, Bródy* István, *Pünkösti* Andor, *Bródy* Pál és *Hevesi* Sándor idejében. Magyar darabjai közül főkép a *II. Lajos,* a *Lyon Lea,* az *Égi és földi szerelem,* a *Játék a kastélyban,* az *Olympia,* a *Színház,* a *II. József,* végül legújabban a *Néma levente* és a *Szűz és a gödölye* arat nagy sikert. Vázlatos és hiányos felsorolás ez. Mégis elég híven jelzi a Magyar Színház kulturális működésének eredményességét, drámairodalmi és művészi jelentőségét. Kivált ha arról sem feledkezünk meg, hogy színpadán — a fentebb említett művészeken kívül — a magyar színészet csaknem valamennyi értéke vendégszerepelt, *P. Márkus* Emiliától *Cs Aczél* Ilonáig, *Ódry* Árpádtól *Beregi* Oszkárig.

Az utolsó két esztendő folyamán különösen friss lendületet vett a Magyar Színház, ami jórészt *Hevesi* Sándor fáradhatatlan tevékenységének, gazdag rendezői tapasztalatának és művészi ízlésének köszönhető. Az ő kulturáltsága újra »vonalat« adott a színháznak. Némely kényszerű engedménytől eltekintve, majdnem töretlen vonalat, műsor és előadás tekintetében egyaránt. *Törzs* Jenő csodálatosan kiérett, tökéletes színjátszó zsenijében pedig olyan ideális segítőtársra talált, amilyenről rendező csak álmodhat. Nélkülük aligha jutott volna hozzá a Magyar Színház, hogy jubiláris estjét a *III. Richárd király* előadásával tegye emlékezetessé.

*

III. Richárdot színre hozni, kis színpadon, kevés anyagi eszközzel s még kevesebb alkalmas színésszel: olyan heroikus vállalkozás, amely ha sikerül, minden elismerést megérdemel. (Könnyű a Nemzetinek, ott, azonfelül, hogy semmiben sincs hiány, nem is játsszák Shakespearet mostanában.) A Magyar Színház előadása pedig — legalább ami a *shakespearei lényeg* felmutatását illeti — szinte páratlanul sikerült. S hogy így sikerülhetett: egy nagy rendező és egy nagy színész érdeme. *Hevesi* Sándoré és *Törzs* Jenőé. Két igazi művészé, aki tehetségének legjavát megértő és hívő alázattal állította *a költő* szolgálatába. Azért győzött. Azért tudott lebírni minden lehetetlennek tetsző akadályt és elfeledtetni minden olyan fogyatkozást, amely a rendelkezésére álló anyag természetében rejlik. Ezen az estén elsősorban ők vitték diadalra Shakespearet: a fordító-rendező és a címszereplő.

Az új Richárd-fordítás világos, gördülékeny. Tisztán beszélhető, friss és eleven, nyomatékosan kifejező. Amellett, híven juttatja érvényre Shakespeare fiatalkori verselésének egyik legjellemzőbb sajátságát: a jambikus sorvéggel együtt végződő értelmi tagolást. Mint dramaturg, Hevesi hasonlóképpen teljes tiszteletben tartotta a dráma eredeti szerkezetét. Egyetlen jelenetet sem hagyott ki, vont össze vagy vetett át más helyre. Rövidítéseinél csupán a legszükségesebb törlésekre szorítkozott s így — szerves részeket nem érintve — valóban az *igazi* Shakespearet vitte színpadra. A rendező pedig szerencsésen megtalálta azt a leegyszerűsített, keretes színpadot, amely *stabil* szerkezetével összefogja, egységbe köti az időben-térben változó jeleneteket. Nagyjából *Shakespeare színpada* ez — modern áthangolásban. A hármas kiképzésű, gótikus ívek, függönyeikkel és mutáló hátterükkel, inkább csak jelzik, mintsem ábrázolják az egyes színhelyeket. Gyors váltásuk biztosítja a három felvonásra tagolt tragédia menetének folyamatos lepergetését. Ilyen rohanó *tempót* Shakespeare-tragédiánál még alig láttunk. Az előadás túlnyomó részében ez a megoldás tökéletesen be is vált. Némi stílusbomlást csak ott okozott, ahol — mint például a sátorbeli jelenetnél — a keret nem jutott szerephez. (Ebben a jelenetben különben az egész *vizió* megoldatlannak érzik.) Vagy a csatamező-képnél, ahol viszont túlságosan is előtérbe kerül s bevont függönyeivel mint zavaró realitás hat. Maga a színpadi beállításmód azonban *elvileg* helyes és megtámadhatatlan. Már csak azért is, mert megint a *színészi játékot* helyezi az előadás középpontjába, mellőzve a technikai mesterkedések látványos, figyelmet elvonó, »öncélú« csillogtatását. Igy természetesen a zenei és világítási effektusok sem érvényesülnek önkényesen, csupán ott, ahol kísérőszerepük fontos és szükséges. Általában Hevesi egész rendezése komoly elmélyültségről és nemes mértéktartásról tanuskodott. Nem rajta múlt, ha a versmondástól elszokott, klasszikus stílustól idegen színészgárdából legodaadóbb fáradozása ellenére sem sikerült igazi »shakespearei együttest« kihoznia. Máról holnapra ez nem megy. Ilyen esetben igaztalanság lenne többet kívánni többé-kevésbé értelmes deklamálásnál, amely — ha meg is marad a középszerűség vonalán — legalább elviselhető. Különösen akkor, amikor a főszereplő alakítása mellett a többiek játéka amúgy is mellékessé válik. Mert itt valami ilyesmi történik. Az egész előadás mintegy keretül szolgál, csak *Törzs* Jenő döbbenetes erejű, vér és arany színeiben pompázó, lenyügözően érdekes Richárd-alakításához. S a művész, aki ebben a szerepében pályája csúcsára érkezett, fényes példáját adja annak: mikép kelthet életre egyetlen színész egyéni varázsa és szó szoros értelmében vett »színjátszó« tehetsége egy egész shakespearei tragédiát.

Törzs Richárdja félelmesen joviális szörnyeteg. Kaján baziliszkusz, egy bohócba ojtott, szörnyű kakodémon. Torz zseni, akinek rémületes vonásain ott a pokoli bélyeg. Olyan markánsan,

Bársony Rózsi
Ráday Imre
Kertész Dezső
GYERTYAFÉNYNÉL
UTOLSÓ 3 ELŐADÁSA
Ma szombat, vasárnap délután és este
Royal Színház

SZÍNHÁZ

„A hölgy hozzám tartozik"

Zenés komédia az Andrássy Színházban

A kellemes tetszésnyilvánítás mindenféle árnyalatát hallottuk tegnap az Andrássy Színházban Pierre *Veber* »A hölgy hozzám tartozik« című zenés komédiájának vastapsos bemutatóján: a szelíd derültségtől és vidám kacagástól kezdve a hangos nevetésig, sőt hahotázásig. Főképpen Dávid úrnak köszönhetjük ezt a kellemes estét *(Kabos* Gyula), aki mint szigorú határőr, biztos kézzel találja meg a csempészett holmit, még a legszebb utas pogyászában is. Minden nő született csempész (parfőm, harisnya ,selymek) és a hölgy csak úgy mentesülhet a vámvizsgálat alól, ha felszólít egy fiatal, jómegjelenésű diplomatát, hogy lovagiasságból vállalja el feleségnek és mondja azt: »A hölgy hozzám tartozik.« A diplomata csomagjait ugyanis nem ellenőrzik.

Ezt az ötletet forgatja Pierre Veber a darab három felvonásán keresztül a régi francia vígjátékok minden helyzetkómikumával, ötletességével, szellemes párbeszédeivel. Nálunk megzenésítették a vígjátékot, amelynek ügyes, mulatságos jelenetein, kitűnő viccein határozottan meg lehet érezni az átdolgozó *Stella* Adorján humoros tollát. *Eisemann* Mihály komponálta a muzsikát, *Békeffi* István slágerverseire. Minden száma melódikus és nagyszerű.

Persze könnyű nevetést varázsolni a nézőtérre olyan színészekkel, mint *Kabos* Gyula vagy *Vaszary* Piroska, akinek indián nő alakítása egészen új »démon« Vaszaryt visz a színpadra. A tehetséges *Kiss* Manyi ugrabugrálásai hálás publikumot kaptak. *Loránth* Vilmos rendezői trükkjeinek közreműködésével. *Sennyei* Vera mint énekes, táncos operettprimadonna határozottan érdekes. *Simor* Erzsébet finom szépsége és eleganciája, *Z. Molnár*, *Boross* Géza, *Dénes* György és *Szakáts* Zoltán játsszák még a főszerepeket, *Upor* Tibor szép díszleteiben, *Losonczy* Dezső karmesteri pálcájának vezénylésére. (K—f)

* **Párizsban is színrekerül a »János«.** *Párizsból* jelentik: A Théatre de l'Humour megvásárolta előadásra *Bús-Fekete* László »János« című darabját, amelynek *már megkezdték a próbáit.* Pierre *Chaine* dolgozza át francia színpadra. Párizsban »Ruy Blas 55.« címmel fog színrekerülni.

Amerikai komédia

Aszlányi Károly új komédiája a

Belvárosi Színházban

Bemutató: szerdán, febr. 9-én.

Főszereplők:

Mezey Mária
Rátkay Márton
Latabár Kálmán
Nagy György
Soltész Annie
Vidor Feri

Rendező: **Rátkay** Márton
Díszlettervező: **Gara** Zoltán

Jegyrendelés: 18-84-07

Szabadegyetemi tanár lesz Bajor Gizi

A színházról fog előadást tartani a kémiai intézetben

A Pázmány Péter Tudományegyetem és a Székesfővárosi Szabadegyetem új félévi programjában szerepel »a színjátszás problémái és a közönség« című előadássorozat is, amely február 8-án kezdődik és a tanév végéig minden kedden fél 7-től 8-ig tart.

Sikerült a Népművelési Bizottságnak megnyerni *Bajor* Gizit, a Nemzeti Színház művésznőjét is, hogy *mint tanár, előadást tartson színházi témákról.* Az előadások a kémiai intézet Esterházy uccai épületében lesznek.

Bajor Gizin kívül előadást tart még dr. *Németh* Antal, a Nemzeti Színház igazgatója, *Németh* Antalné *Peéry* Piroska, *Márkus* Emília, a Nemzeti Színház örökös tagja, *Kállay* Miklós, *Németh* Imre és *Szunyoghné Tüdős* Klára is.

Szombaton hódol a magyar színészet, tudomány és irodalom Kisfaludy szobra előtt

Szombaton lesz *Kisfaludy* Károly születésének 150. évfordulója. Ebből az alkalomból a Nemzeti Színház társulata délben egy órakor megkoszorúzza Kisfaludynak a Múzeum kertben levő szobrát. Az ünnepségen résztvesz a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy Társaság, A Petőfi Társaság, a Győri Kisfaludy Kör is.

Este díszelőadás lesz a Nemzeti Színházban. *Kisfaludy* Károly »Csalódások« című vígjátéka kerül színre. *Németh* Antal mondja a bevezetőt és *Abonyi* Géza elszavalja Kisfaludy »Mohács« című versét.

Elutazott az Operaház balettkara

Ma este már szerepel is Münchenben

Szerdán reggel elutazott az Operaház balettkara Münchenbe indultak, ahol *ma este vendégszerepelnek.*

A balerinák csoportjával elment a kultuszminisztérium és a főváros képviselője is. Az Operaház *Morlin* Amadé főtitkárt és ifj. *Oláh* Gusztáv főrendezőt küldte Münchenbe. Elutazott *Szalay* Karola és *Ottrubay* Melinda is.

Szombaton este érkeznek haza a magyar művészek.

RÁDIÓ

Csütörtök — *február 3*

Szabó Lőrinc

BUDAPEST I.: 5.30 Jazz. — 6.15 Gundulics Ivánról. — 6.45 Szórakoztató zene. — 8.00 Szabó Lőrinc verseiből ad elő. — 8.20 Hanglemezek. — 9.20 Cigányzene. — 10.05 Operaházi zenekar. — 11.10 Angol előadás. — 11.30 Hanglemezek.

BUDAPEST II.: 5.00 Kincs Elek előadása. — 7.00 Angol óra. — 7.30 Előadás. — 8.35 Cigányzene.

Hallgassa meg ma!

Fischer Annie, Ungár Imre

Hilversum I.: **Ungár Imre zongorázik** (8.45). Kalundborg: **Fischer Annie zongorázik.** Mozart d-moll versenymű (8.10). Stockholm: »Tristan és Isolda«, II. felvonás (8.30). Milánó: »Siegfried« Rómából (9.00). Bécs: »Abu Hassan«. **Weber** operája (9.20). Monte Ceneri: **Mascagni** vezényel (9.00).

* **Kék nefelejcs.** A legközelebbi szegedi eredeti bemutató február végén lesz. *Dénes* Gyula és *Sándor* Jenő »Kék nefelejcs« című operettjét fogják színrehozni.

Táblás házak! Óriási siker!

Fodor László

új vígjátéka

Hajnali vendég

Muráti Lili
Somlay, Ráday, Somló

VÍGSZÍNHÁZ

Jegyrendelés: 115-344

Czukor György az olasz koronarend lovagja

Hollywood, február 3

Az olasz király a koronarend lovagkeresztjét adományozta *Czukor* Györgynek, a magyar származású hollywoodi filmrendezőnek, *az amerikai és olasz filmipar közötti együttműködés* fejlesztése terén végzett munkájáért.

„Bors István"

Megkezdték az új Hunyady-darab próbáit a Vígszínházban

A *Vígszínházban* ma volt *Hunyady* Sándor új darabjának első próbája. *Az új Hunyady-színjáték címe: »Bors István«, hőse egy cselédsorból lett földbirtokos.* Ezt a szerepet *Páger* Antal fogja játszani. A háromfelvonásos darab többi főszereplői: *Somlay* Artur, *Vizváry* Mariska, *Komár* Júlia, *Szombathelyi* Blanka és *Ölvedy* Zsófi. Rajtuk kívül még huszan játszanak az újdonságban, amelyet *Hegedüs* Tibor rendez. A »Bors István« bemutatóját *március első felére* tervezi a Vígszínház.

KIS HIREK

1.

Mostanában annyi a jubileum, hogy a világ meglehetősen részvétlenül ment át egy érdekes félszázados fordulón. *Ötven esztendővel ezelőtt találták fel a hanglemezt.* A hengeres fonográfot, a hang rögzítésnek korszakalkotó eszközét, *Edison találta fel 1878-ban.* Ma persze hengerek helyett lemezeket használ az egész világ. Azóta már hozzátartozik a mindnapi életünkhöz a hanglemez, amely valóságos halhatatlanságot biztosít a nagy énekeseknek, színészeknek, zenészeknek, sőt a divatos könnyű műfajoknak, szárakoztató daloknak és zenekaroknak is. Ez a nagy találmány megérdemli, hogy most jubileumán ünnepelje a világ.

2.

Indig Ottó befejezte új filmjét, amelyet áprilisban készítenek el Budapesten. Címe: »Áll a bál«...

3.

Alpár Gitta Londonba utazott. A művésznő arról is tárgyal, hogy tavaszszal fellép a bécsi Scala Színházban az »Antoinette« című operettben. Arról is szó van, hogy bécsi szereplése előtt Zürichben lép fel.

4.

Új szereposztásban játszották tegnap este az Operaházban Verdi »Trubadur«ját. Különösen *Laczó* Istvánnak, a fiatal tenoristának volt nagy sikere, aki először énekelte Manrico szerepét. A közönség melegen ünnepelte. Failoni vezényelt.

5.

»Egy férfi az előszobában« a címe annak a bohózatnak, amelynek megvásárlása céljából tegnap Bécsbe utazott a Royal Színház igazgatója.

6.

Láng Erzsi, akinek »Egy szavába került« című darabját a Royal Színház játszotta két évvel ezelőtt, új darabot írt. Címe: »A kis Floris«. Még ebben a szezónban színrekerül.

7.

Hétfőn előadás helyett házi főpróba lesz a Belvárosi Színházban *Aszlányi* Károly »Amerikai komédia« című darabjából.

GUGLIELMETTI

KURT BAUM HERBERT WALDERS

Február 4. Traviata. Február 11. Pillangókisasszony.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Jegyek Transcontinentnél (Dorottya u. 7.) a két előadásra együttesen 25 % kedvezménnyel.

Ábrahám Pál-jazz matiné

vasárnap (febr. 6.) délelőtt 11-kor Városi Színház

MŰSORON:

Gerswin: *Rhapsody in Blue*
Rubinstein: *Melodie in F.*
Mendelssohn: *Spring Song*
Prokofieff: *Induló*
Ábrahám: *slágerek stb. stb.*

FELLÉPNEK:

Honthy Hanna — Adler—Fejér duo
Bársony Rózsi — Vágó Mary
Dénes Oszkár — 36 girl, 24 boy

Az 50 tagú zenekart vezényli Ábrahám Pal | Helyárak **50** fillértől **3.50** pengőig

CSODA MENTETTE MEG

a halálosan megsebesült ifj. dr. Rainprecht Antal életét

A nagytehetségű fiatalember mellbelőtte magát egy gyönyörű szuezi francia leány miatt

— *Az Est tudósítójától* —

A Bakay-klinikán két nap óta a halállal vívódik *Rainprecht Antal nyugalmazott főispán, volt nemzetgyűlési képviselő huszonkilencéves fia, ifj. dr. Rainprecht Antal* törvényszéki jegyző. Kedden este a *Baross* ucca 41. számú házban levő lakásukon, rosszul sikerült

szerelmi regényének drámai befejezéseül szívéhez szorította revolverének csövét a csalódott fiatalember és átlőtte a mellét.

A golyó keresztülfúrta a szívburkot, a főütőeret, ifj. dr. *Rainprecht* Antalt *haldokolva vitték át a szomszédban levő klinikára.*

Maga *Bakay* professzor vizsgálta meg, ő közölte a szomorú hírt a kétségbeesett apával: *nincs mentség.* És két nap eltelt már azóta, *ifj. Rainprecht Antal még mindig él.* Az orvosok maguk sem értik,

isteni csoda tartja életben

az átlőtt szívű fiatalembert. Állandóan eszméletén van, egyre azt hajtogatja, hogy *hagyják meghalni.* És nem tud meghalni.

Az előkelő társaságokban, melyeknek kedvelt tagja volt ez a különös életű, szőke fiatalember, *a legmélyebb részvét* hangján beszélnek a tragédiáról, a tragédiát elindító csodálatosan szép szerelmi regényről,

a regény hősnőjéről, Raymond Montpesat márkinak, a Szuezi-csatorna társaság igazgatójának gyönyörű leányáról

és arról a rejtélyes életuntságról, amely a volt főispán fiát már esztendőkkel ezelőtt eljegyezte a halállal.

Pedig az élet elárasztotta kegyeivel ezt a szerencsétlen fiatalembert. *Megnyerő külseje, vagyona, rendkívüli tehetsége* nem mindennapi karriert ígért. De ő nem kért a vagyonból, nem akarta kiaknázni tehetségét és karrierre sem vágyódott.

Megáll egy nagyszerű karrier

Párizsban, Lipcsében, Bécsben végezte tanulmányait,

huszonötéves korában öt diplomája volt,

az ügyvédi vizsgát, például, fiatal korára való tekintettel, *külön igazságügyi engedéllyel* tette le. Apja óhajának engedve, ügyvédi irodát nyitott. »*Jó, tehát ügyvéd leszek*«, mondta egykedvűen és az első esztendőben már nagy ügyeket vitt, külföldről kapott megbízatásokat és mint mondták, annyi pénzt keresett, amennyit akart.

Egyszer csak odaállt az apja elé:

— *Apám, meggondoltam, nem nekem való ez...* ha nincs kifogásod ellene,

én bíró szeretnék lenni.

— De fiam, — próbált érvelni az apa, — *tíz év mulva neked lesz az első irodád Budapesten...* gondolj a karrieredre.

Ifj. dr. *Rainprecht* Antal kesernyésen mosolygott.

— Ne haragudj...

én nem akarok karriert csinálni...

És búcsút mondott az ügyvédi pályának, *titkár lett* a törvényszéken, azzal a maximális becsvággyal, hogy majd kinevezik *járásbírónak* valamelyik vidéki városba, ahol *elbujhat a könyvei közé, elbujhat az emberek elől, az élet lármája elől.*

Gyanus revolver

Hónapokkal ezelőtt a volt főispán

megtudta, hogy fiának revolvere van.

»*Minek neked a revolver?*«, kérdezte tőle aggodalmasan. Komoran felelt a fiatal törvényszéki titkár: »*Szükségem lehet rá.*«

Aztán ellágyulva átölelte az apját, fátyolos volt a hangja. »Bocsáss meg, apám, hiszen tudod, *te vagy az egyetlen ember, akit szeretek...* nem akarok neked fájdalmat okozni... De ezen, sajnos, semmi nem változtathat: *én nem tudok megbarátkozni az élettel. Borzasztó érzés ez, hidd el...*«

De azért

megnyugtatta az aggódó apát, nem, nem lesz öngyilkos,

bármilyen céltalannak és rossznak tartja az életet, ilyesmire nem gondolt. És kivette a revolvert a nadrágja zsebéből, *bedobta az íróasztala fiókjába.*

Életmentő szerelem

Október végén megismerkedett Elisabeth Montpesat-val.

Montpesat márki, a Szuezi-csatorna társaság igazgatója, aki az egész esztendőt *Egyiptomban* tölti a társaság *Szuez* melletti telepén,

szórakozni küldte Budapestre a feleségét és leányát.

A márkiz és a szép szőke *Elisabeth* három évvel ezelőtt járt először Magyarországon, nagyon megszerették a magyar fővárost és az egyiptomi hőség elől szívesen menekültek a kellemes pesti őszbe. Kitűnően érezték itt magukat, nagy társasági életet éltek és szívesen látott vendégei voltak a legjobb köröknek.

Egy miniszter estélyén *Rupert* Rezső országgyűlési képviselő fia, *Rupert* Rafael

bemutatta a fiatal Rainprecht Antalt Montpesat márkiznak és leányának.

Egy hét mulva a fiatalok halálosan szerelmesek voltak egymásba. Két hét mulva heves telefonbeszélgetések és lázas táviratváltások után, *megtörtént az eljegyzés is* és a pesti szalónokban élénken tárgyalták a nagy esetet, legendák keringtek *a szőke francia lány fejedelmi hozományáról, a márki részéről felajánlott főúri apanázsról* és általában az egész valószínűtlenül szép, romantikus szerelmi regényről.

A törvényszéki titkárt magával sodorta ez a nagy szerelem. *Lelki sebe meggyógyult, életúntsága eltűnt,* most már volt tartalma, értelme, célja az életének, felszabadultan, mámorosan sütkérezett a boldogságban.

Mindenütt együtt lehetett látni őket,

kipirulva és kivirulva a szép szál magyar fiút és a gyönyörű francia leányt, estélyeken, teákon, a *Ritzben,* a szigeten, vagy *autókirándulásokon, amikor Elisabeth Montpesat maga vezette hatalmas amerikai kocsiját* és csillogó szemmel ült mellette a volt főispán fia.

A *revolverről* többé nem esett szó, elfeledten pihent a *Baross* uccai lakás íróasztalának fiókjában.

Megható búcsú

December elején a márki hazakábelezte feleségét és leányát. Elisabeth *Montpesat* elutazott Budapestről.

Az ifjú Rainprecht elkísérte Triesztig.

Megható volt a *búcsú,* már búgott a hajó szirénája, még mindig átölelve tartották egymást, nem tudtak elválni. A márkiz mosolyogva nyugtatta meg őket. »*Ne gyerekeskedjetek, két hónap nem a világ.*«

Így tervezték, két hónap mulva *Rainprecht* Antal *Egyiptomba* utazik hozzájuk, hogy megismerkedjék a márkival, *azután rövidesen megtartják az esküvőt.*

Addig is mindennap levelet írnak egymásnak.

»*Ha nem írok magának mindennap, ez annyit jelent, hogy már nem szeretem*« jelentette ki tréfásan, szerelmesen, mosolyogva a szőke Elisabeth *Montpesat.*

Két nap alatt 12 kábel

Jöttek is a levelek, mentek is a levelek *mindennap,* nem volt boldogabb ember Budapesten a fiatal törvényszéki titkárnál. *Azután...*

már nem jött mindennap levél Szuezből,

sokszor harmadnap sem jött és egyre ritkábban jött. Vasárnap reggel ifj. *Rainprecht* Antal hosszú kábelt küldött Elisabeth *Montpesatnak.* Kábelválaszt kér, mondja meg őszintén Elisabeth *Montpesat, megváltoztak-e érzelmei,* mert akkor nem zavarja őt tovább. Három óra mulva megérkezett a *válasz,* de nem volt túlságosan meggyőző. A törvényszéki titkár *újabb kábelt* adott fel. *Az erre kapott válasz sem elégítette ki.*

Tizenkét kábelsürgönyt küldött Egyiptomba vasárnaptól hétfő estig.

Egyiptom és Magyarország között ezalatt a két nap alatt *kábelúton ért véget egy szerelem.*

Szól a dsesz, dörren a revolver

Kedden délután érkezett *az utolsó* kábel Egyiptomból a *Baross* uccai lakásba. A szobalány vitte be a törvényszéki titkárnak. Látta, amikor

a szegény szerelmes fiatalember lehanyatlott egy székre,

még megkérdezte, nem parancsol-e a fiatalúr egy pohár vizet, azután lement vacsorát vásárolni.

Nyolc óra tájban *Rupert* Rafael becsengetett a lakásba, *senki sem nyitott ajtót.* Percek mulva lelkendezve jött a szobalány az uccáról. *Hiszen otthon van a fiatalúr,* miért nem nyit ajtót? Már rosszat sejtettek, idegesen rohantak be a lakásba és

dolgozószobájának kerevetén, átlőtt mellel, vértócsában találták ifj. dr. Rainprecht Antalt.

A revolver, amely kihullott elerőtlenedett kezéből, ráesett az utolsó kábelre, *vércseppek is hulltak a kábelre* és a szobában vidám dsesz rikoltott a nyitvafelejtett rádióban.

A halálosan megsebesült titkár

mindvégig eszméleténél volt.

Akkor is, amikor megérkezett a mentőorvos. A fájdalomtól eltorzult az arca, de a hangja nem remegett. »*Doktor úr,* — mondta határozottan — *én meg akarok halni...* Adjon valami injekciót, amitől gyorsan meg tudok halni...« Mialatt kötözték a sebét, könnyezni kezdett. »*Az apám...* — és most reszketett a hangja — *vigyázzatok az apámra...*« fordult kérő szóval a barátjához. Majd figyelmeztette a szobalányt, hogy a *végrendelete* az íróasztal középső fiókjában van és ott vannak a *búcsúlevelei* is.

Búcsúleveleiben azt írja ifj. Rainprecht Antal, hogy *az életről különben sem volt túlságosan jó véleménynyel,* nem hirtelen határozta el magát arra, hogy öngyilkos lesz, *régen* barátkozott már ezzel a gondolattal.

Ami október óta történt, ez csak elodázta

a régi tervet. De hát így kellett történnie és így jó, ahogy történt.

A csoda segít

Klinikai betegszobájában kedd este óta *mindegyre a halálról beszél.* De fiatal teste legyőzi megsebzett lelkét, a ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint ifj. dr. *Rainprecht* Antal

állapota javulóban van, a krízis végetért,

az életben és a szerelemben tragikusan csalódott fiatalember életben marad.

És talán meggyógyul a lelke is.

Komlós Jenő.

Eckhardt Tibor senkivel sem tárgyalt külföldön

Ma este érkezik haza a kisgazdapárt vezére

Genf, február 3
(Az Est kiküldött munkatársának telefonjelentése)

Eckhardt Tibor rövid külföldi útjáról visszautazva Budapestre, útbaejtette Genfet, ahol néhány órát töltött. Genfben nem találkozott és nem tárgyalt senkivel. Mindazok a hírek, amelyek külföldi államférfiakkal tervbevett tanácskozásairól, vagy bármi néven nevezendő külföldi megbizatásáról az utóbbi hetekben szárnyra keltek, nem fedik a valóságot.

Eckhardt Tibor ma, csütörtökön érkezik meg Budapestre.

Lillafüred hires primása
MOLNÁR JANCSI
először muzsikál Pesten a
Fischer étteremben

SAURER
TEHERAUTOMOBILOK
ÚJ
VEZERKÉPVISELETE
Budapest, VI., Liszt Ferenc tér 11
Telefon: 110-390.
SERVICE
VI., Szent László út 49. Tel. 291-373

OSTENDE
ESTE
KOSÁRY EMMY
DÉLUTÁN
KALMÁR PÁL

A krakkói polgármester hirdetménye Horthy Miklós kormányzó ünnepélyes fogadtatásáról

Krakó, február 3.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Krakó város középületeinek és magánházainak falaira ma reggel kiragasztották *Kapliczki* Miciszláv dr. polgármesternek a város lakosságához intézett felhivását. Ebben a polgármester *őszinte örömét fejezi ki, hogy az ősi város rövidesen falai között üdvözölheti Horthy Miklós kormányzót, Magyarország ujjáteremtőjét, aki a magyar közélet kiváló személyiségeinek kiséretében érkezik Lengyelországba. Moscicki,* a köztársaság elnöke *Smigly* Rydz tábornagy és a lengyel kormány tagjai, továbbá a városi hatóságok vezetői fogadják ünnepélyesen a kormányzót és kiséretét.

A polgármester ezután hangsulyozottan felhivja a város lakosságának figyelmét arra, hogy *Krakó város történelmében örökre felejthetetlen marad az a pillanat, amikor a kormányzó Wawel várába lép, abba a várba, ahol Hedvig Királyné és Báthory István király lakott egykoron. Horthy Miklós kormányzó annak a vitéz magyar nemzetnek a képviselője, amelyhez Lengyelországot ezeréves kapcsolat fűzi.* A két nemzet barátságát a nyugateurópai kulturáért együttesen kiontott vér pecsételte meg.

Végül felhivja a polgármester *Krakó* város lakosságát arra, hogy ezeknek a barátsági érzelmeknek *Magyarország* kormányzójának látogatása alkalmából *kifejezést is adjon, diszitse fel házait minél pompásabban a magyar és lengyel szinekkel,* zöld lombokkal és szőnyegekkel. A felhivás igy végződik: *«Éljen Horthy Miklós kormányzó őfőméltósága! Éljen a vitéz testvéri magyar nemzet!»*

Óriási izgalom Londonban az Endymion elsüllyesztése miatt

London, február 3.

(A MAI NAP távirata.) **Az „Endymion" angol gőzös elsüllyesztése miatt szerdán este az izgalom tetőfokra hágott az angol fővárosban. Ekkor váltak ugyanis ismeretessé azok a határozatok, amelyeket a szerdai minisztertanács elhatározott és amelyek mutatják, hogy**

az angol kormány milyen nagy jelentőséget tulajdonitott az ujabb kalóztámadás ügyének.

A minisztertanácsról nem adtak ki az esti órákig hivatalos jelentést, a kiszivárgott hirek szerint azonban a kormány utasitására

máris lényegesen megerősitették a Földközi-tengeri flottát s az angol kormány erélyes fellépésre határozta el magát, hogy intézkedéseihez megnyerje a francia és az olasz kormányt is.

Ilyen körülmények között feszült érdeklődés előzte meg annak az értekezletnek a lefolyását is, amelyet a nyoni egyezmény aláiró hatalmainak képviselői szerdán délután a Foreign Office tárgyalótermében tartottak. A nyoni egyezmény hatalmainak értekezletét az angol kormány kezdeményezésére hivták össze. Az értekezlet egyetlen napirendi pontja az „Endymion" angol gőzöst ért torpedótámadás kihatásainak megvitatása volt. Eden külügyminiszter még kedden érintkezésbe lépett Grandi gróf londoni olasz nagykövettel az értekezlet egybehivása érdekében és kevéssel utóbb Corbin londoni francia nagykövetet is fogadta ebben az ügyben.

A szerdareggeli lapo kvezető helyen foglalkoznak a Földközi-tenger ismeretlen tengeralattjárója ujbóli felbukkanásával és sürgetik a kormányt, hogy olyan intézkedéseket foganatositson, amelyek elejét vehetik hasonló esetek megismétlődésének. A Daily Telegraph ugy tudja, hogy az angol kormány ismét kiküldi légirajait, hogy azok felderitő szolgálatot végezzenek a Földközi-tenger nyugati részében. A baloldali sajtó élesen támadja Duff-Cooper haditengerészeti minisztert, akit figyelmeztet arra, hogy a támadót vette védelmébe, amikor kijelentette, hogy az «Endymion» nem a szabályos hajóutat követte.

A nyoni egyezmény hatalmainak értekezlete csak rövid ideig tartott. Az ülés, amelyen Eden külügyminiszter, Grandi olasz nagykövet és Corbin francia nagykövet, továbbá a két nagykövetség katonai attaséi és az angol haditengerészeti minisztérium több főtisztviselője vett részt, félórai tanácskozás után véget ért. A kiadott hivatalos jelentés szerint a Földközi-tengeri ellenőrző szolgálat szigoritását célzó angol javaslatokat tárgyalták le. Azokat a javaslatokat, amelyeket az angol minisztertanács kidolgozott. Az olasz és francia nagykövet átvették a javaslatokat, hogy azokat kormányaikhoz eljuttassák.

Az angol javaslatokról a késő esti órákban már közelebbi részleteket is sikerült megtudni, noha még nem adtak ki közleményt ezekre vonatkozóan. Az angol kormány javaslatai a következők:

1. A tengeri ellenőrző szolgálat szigoritása és további ellenőrzőhajók kiküldése.

2. Tiltakozás a nemzeti spanyol kormánynál. Az angol kormány állitólag Franciaországot és Olaszországot is felszólitotta, hogy csatlakozzék a tiltakozáshoz.

3. A támadás ügyét a benemavatkozási bizottság elé terjesztik.

A nemzetközi benemavatkozási bizottságot csütörtökön délutánra ülésre hivták össze. Napirenden ugyan a Spanyolországban harcoló önkéntesek elszállitási költségeinek ügye szerepel, beavatott körökben azonban ugy tudják, hogy a bizottság más ügyekről is tárgyalni fog.

A helyzet sulyosságát mutatja, hogy Chamberlain miniszterelnök közvetlenül a nyoni hatalmak értekezletének végeztével a királyi palotába ment és

hosszabb ideig tartózkodott az uralkodó dolgozószobájában.

A beavatottak ugy tudják, hogy a királyi audiencia tárgya a földközitengeri helyzetről szóló miniszterelnöki jelentés volt. Angol kormánykörökben nyomatékosan hangoztatják, hogy a kormány most már mindenképpen el van szánva arra, hogy megteszi az intézkedéseket a kereskedelmi hajózási veszélyeztető támadások elhárítására.

London, február 3.

(A MAI NAP távirata.) **Az «Endymion»-ügy szerdán délután az alsóházban is szóbókerült. Eden külügyminiszter az interpelláló képviselőnek adott válaszában hangoztatta, hogy az angol kormány által tervezett intézkedésekről nem nyilatkozhat, mert a tervbevett intézkedések még folyamatban lévő diplomáciai eszmecsere tárgyát képezik. Ezeket a diplomáciai tárgyalásokat az angol kormány az olasz és a francia kormánnyal folytatja. Feltünést keltett a külügyminiszternek az a bejelentése, hogy az angol admiralitás máris megrősitette földközitengeri ellenőrző szolgálatát.**

A külügyminiszter nyilatkozatát annak a hangoztatásával fejezte be, hogy biztosithatja az alsóház tagjait afelől, hogy az angol kormány ezen tulmenően is hathatós intézkedéseket foganatosit a Földközi-tenger nyugati részében az angol kereskedelmi hajók védelmére. Az „Endymion" — mondotta a külügyminiszter — angol lobogó alatt hajózó angol gőzös volt, amely szabályszerüen végezte utját és amelynek elsüllyesztése semmiképpen sem indokolható.

Calvert tengernagy helyszini vizsgálata

London, február 3.

(A MAI NAP távirata.) **Az „Endymion" ellen végrehajtott kalóztámadás ügyében az admiralitás a helyszinen akarja lefolytatni a vizsgálatot. Gibraltári jelentés szerint**

a „Southampton" és a „Newcastle" angol cirkálóhajók kifutottak Valenciába, hogy a vizsgálatot lefolytassák.

A „Southampton" páncélos cirkáló Calvert tengernagy, a 2. számu cirkálóraj paranesnokának zászlóshajója. A vizsgálat irányitását az admiralitás Calvert tengernagyra bizta.

Idegrohamot kapott és meghalt a villamosban egy idős asszony

Rejtélyes haláleset történt tegnap délután egy *Pestszenterzsébet* felé haladó villamoson. Négy óra tájban az egyik 32-es járat utasokkal zsufolt pótkocsiján egy idősebb, egyszerüen öltözött nő vonta magára a figyelmet, amikor a villamos a *Török Flóris-utca* és *Határ-ut* sarkához érkezett. A fekete kabátot és fekete svájci sapkát viselő nő felugrott a helyéről és *értelmetlen szavakat kiabálva, keresztül akart furakodni az utasok tömegén.*

A munkásemberekkel és tulnyomó részben asszonyokkal, leányokkal telt villamoskocsin nagy riadalmat keltett az ismeretlen utas különös viselkedése. Ijedten engedtek utat a feketekabátos asszonynak, aki néhány pillanattal előbb még ujságot olvasott, szemmel láthatólag senkivel sem törődve.

Az izgatottan viselkedő nő vérvörös arccal, elfuló hangon még mondani akart valamit, de már nem jutott szóhoz, *a torkához kapott és le akart ugrani a robogó villamosról.* A kalauznak sikerült az utolsó pillanatban visszarántania a különösen viselkedő utast, akit nagynehezen megnyugtattak és leültettek a kocsiban. A kalauz lecsengette a villamost, értesitették a legközelebbi rendőrőrszemet, aki azonnal telefonált a mentőkért.

Mielőtt a mentők megérkeztek, *ujabb rohamot kapott az idős nő és le akarta tépni magáról a kabátját, majd zokogni kezdett, azután felsikoltott és feje tehetetlenül hanyatlott mellére és eszméletlenül terült el a padon.*

Megérkeztek a mentők s a mentőorvos élesztgetni próbálta a szerencsétlen nőt, azonban minden eredmény nélkül.

A villamos utasa közben meghalt, a halál okát azonban nem lehetett pontosan megállapitani.

A halott nőt leemelték a villamosról és az egyik *Török Flóris-utcai* kapualjában helyezték el, amig megérkezett a rendőri bizottság, amely az asszonynál talált iratokból megállapitotta, hogy *Havas* Ferenc pestszenterzsébeti fogépész hatvankét éves felesége a szerencsétlen asszony.

Havasné holttestét beszállitották a boncctani intézetbe, elrendelték a boncolást, hogy megállapitsák a rejtélyes haláleset okát.

Árvai Ferencné, Liner Anna a Duna titokzatos halottja

A *Parlament* közelében — mint arról *A MAI NAP* beszámolt — *öngyilkos nő holttestét vetette ki a Duna.* Mivel kilétét nem sikerült megállapitani, *ismeretlen halottként* temették el. Később előkerült egy kis *fekete imakönyv,* egy női kabát, amelyeket az ujpesti vasuti hid közelében találtak és amelyeket a rendőrség következtetése szerint az öngyilkos hagyhatott a Duna partján. Az imakönyvben különböző feljegyzések szerepeltek, a lapok között fényképeket és leveleket is találtak, amelyek *Liner* Anna névre szóltak. Valószinünek látszott, hogy az imakönyv az országháznál kifogott nőé lehetett.

A MAI NAP hiradása nyomán most jelentkezett a főkapitányságon *Árvai* János szabómester, aki elmondotta, hogy gyanuja szerint édesanyja volt a *Duna* titokzatos öngyilkosa. *Árvai* fel is ismerte az édesanyja tulajdonát képező kabátot és imakönyvét. Ezzel meg is oldódott a dunai holttest rejtélye:

Árvai János édesanyja, akinek leánykori neve volt Liner Anna, követte el az öngyilkosságot.

Árvai János elmondotta, hogy édesanyja, kinek férje, *Árvai* Ferenc, évek óta *Sümegen* él, hetekkel ezelőtt eltünt hazulról.

Gyakran mondotta, hogy *öngyilkos lesz, mert megkáromlott az élettel, még sem gondoltak arra, hogy valóra váltja sötét terveit. Árvai* Ferencné rendkivül elkeseritette, hogy a háboruban elveszitette két fiát. Gyakran hajtogatta, hogy eldobja életét, *találkozni akar a tulvilágon a gyermekeivel.* A szerencsétlen asszony most végre is hajtotta végzetes terveit és az Ujpesti rakpartról a Dunába vetette magát.

A román külügyminiszter szerint a zsidókérdés egyelőre lekerült a napirendről

Bukarest, február 3.

Micescu román külügyminiszter Belgrádból jövet visszaérkezett Bukarestbe. A pályaudvaron Goga miniszterelnök várta a kormány több tagjával egyetemben.

Micescu az ujságirók előtt többek között a következőket jelentette ki:

„A zsidókérdés egyelőre lekerült a román külpolitika napirendjéről és ebben a pillanatban kizárólag belpolitikai jelentősége van.

Pusztitó tűzvész Rab szigetén

Belgrád, február 3.

(A MAI NAP távirata.) A szerdára virradó éjszaka *tüzvész pusztitott az egyik legszebb dalmáciai szigeten, Rab fürdőhelyen. A hatalmas tüzvész óriási károkat okozott és történelmi nevezetességü müemlékeket is elpusztitott. A lángok martalékává vált a régi fejedelmi kastély, továbbá a történelmi nevezetességü városháza.* A veszedelmes tüzvész még szerdán délelőtt is tartott és az a veszély fenyeget, hogy az egész fürdőhely elpusztul. A közeli szigetekről hajón szállitják a tüzoltóságot Rab szigetére.

Belgrád, február 3.

(A MAI NAP távirata.) A Rab szigetén kitört tüzvészt szerdán a koradélutáni órákban sikerült lokalizálni.

A szigetre a többi dalmát szigetről és a partvidék városaiból nem kevesebb mint száz tüzőrséget szállitottak és a tüzoltók megfeszitett munkájával sikerült megakadályozni a lángok tovaterjedését.

A tulajdonképeni fürdőtelepet sikerült megmenteni és a szállodák sem szenvedtek kárt. A hires rabi tölgyfaerdőt szintén sikerült megmenteni a lángok elől.

A tüz kedden este nyolc órakor keletkezett. A régi fejedelmi kastély egyik helyiségében petróleum- és benzinüzlet volt s a tüz ott tört ki. Több robbanás is történt.

— AKIKNEK FOGLALKOZÁSA MINDEN EREJÜK MEGFESZITÉSÉT KÖVETELI, igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes «Ferenc József» keserüvizet, mert ez szabályozza a bélmüködést, előmozditja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, élénkiti a vérkeringést az egész szervezetben és ezáltal uj életerőt teremt. Kérdezze meg orvosát.

„OLLA" Ezüstfátyol gumi A párisi világkiállitáson ujabb aranyérmet nyert!

Főlerakat: URÁNIA VEGYIPARI ÉS KER. RT. Budapest, II., Fő-utca 1.

Felelős szerkesztő és kiadó: H. FODOR MIKLÓS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Vilmos császár ut 24. Előfizetési ár egy hónapra 1.32, negyedévre 3.96 pengő. A MAI NAP előfizetési ára A MAI NAP könyvtárával együtt egy hónapra 1.70 negyedévre 5. pengő. HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA R.-T. BUDAPEST. Felelős: Schmidek Géza.

szinház mozi

A hölgy hozzám tartozik

Bemutató az Andrássy Szinházban

Pierre *Weber* vigjátéka, a párizsi szinpadok egyik legnagyobb sikere, *zenétlen bohózat formájában.* Kitünö és kipróbált szinpadi szakembereink fogadták nálunk örökbe. *Stella* Adorján forditotta, zenéjét pedig *Békeffi* István verseire *Eisemann* Mihály szerezte. Az örökbefogadók közé kell számitanunk *Lóránt* Vilmost, a rendezőt és *Losonczy* Dezsőt, a kitünő karnagyot is, aki a nem nagy igényü, de fülbemászó muzsikát betanitotta.

Egy belga-francia határszéli városkában kezdődik a vidám história, ahol egy magánosan utazó hölgy arra kéri a fiatal házas és véletlenül vele egyszakaszban utazó perui követségi titkárt, hogy a diplomáciai utlevél patronátusa alatt segitsen neki, a Párizsból hozott és vám alá eső illatszereket és ajándékokat a határon átcsempészni. Az ismeretségből és a csempészésből rengeteg bohózati bonyodalom támad, amelyben tevékeny részt vesznek a nagyköveten és indján származásu feleségén kivül, a fiatalasszony közben megérkezett férje, a titkár hirtelen betoppanó felesége és egy egész sereg, a végkifejlődést késleltető mellékalak. Lévén a darab zenés vigjáték, természetesen minden rendbejön a végén, kiderül a sok turpisság, sőt a szemfüles és „legmegvesztegethetetlenebb" vámört is sikerül leszerelni és megbékiteni.

A bohózat igy előadott meséje egész vidámnak, ötletesnek, sőt gördülékenynek látszik. A szinház felvonultatja benne legkitünőbb és legkedvesebb vigjátéki szinészeit is. A rendező egész sereg uj ötlettel füszerezi a játékot, a zenekar lendülettel kiséri az ének- és táncszámokat *és mégis valami nincsen rendben a szinpadon.* A cselekmény, amely semmi több, mint egy hosszabblélegzetü adoma, *ugylátszik nem birja el a zenés vigjáték formáját, mert hosszadalmassá, nyulóssá, sőt itt-ott unalmassá válik.* Minthogy többé-kevésbé bizalmunk van a párizsi szinházlátogató közönség itélőképességében, feltételezzük, hogy mint bohózat, mint tévedések vigjáléka, a kellő mennyiségü helyzetkómikumokkal felhigitva, sokkal érdekesebb és sokkal tempósabb lehet.

Ajánlanánk, tisztelettel bár, de nyomatékosan, *erős huzásokat a darabból, amely lehet, hogy ezáltal nem fogja kitölteni a tervbevett három órányi tartamot, de feltétlenül mulatságosabbá válik.*

A szereplők közül *Sennyei* Vera keltett kellemes meglepetést. Első nagy szerepében fölényesen és ügyesen mozog a szinpadon, toalettjei feltünő szépek, szövegkiejtése kifogástalan és énekhangja is kellemes. *Dénes* György szokott eleganciájával és könnyedségével teljes illuziót keltett, *Vaszary* Piroska pedig az indián asszony szerepéből faragott remekbeszabott figurát. *Kabos* Gyula ezernyi apró mókával sietett a darab segitségére, amelyben *Kis* Manyi „szubrettánca" a legnagyobb sláger. *Simor* Erzsi, a mulatságos *Z. Molnár, Gonda, Vándori,* a remek *Pethes Ferenc, Szakáts, Boross* és *Dávid* kifogástalanok voltak. *Upor* Tibor hangulatos diszleteket varázsolt a szinpadra.

Pethő József

Táblás házak! Óriási siker!
Fodor László uj vigjátéka
HAJNALI VENDÉG
Muráti Lili, Somlay, Ráday, Somló
Vigszinház
Jegyrendelés: 115-344

Tudja meg, mi a legujabb
PLETYKA...
amit az egész világ moziközönsége susog!
ALICE FAYE
és JACK **HALEY** egymásba szerettek a **PLETYKA** c. filmben. 7 slágert énekelnek és táncolnak! Pompás varietészámok! Öt világhirü komikus! Pazar kiállitásu zenés vigjáték

PREMIER MA: DÉCSI ÉS KAMARA

Walewska grófnő

(Bemutatta a Metro és a Corso.)

A nagyszabásu történelmi film *Napoleon* életének azt a részét eleveniti fel, amelyben uj csillag, a lengyel arisztokrata asszony világitott a császár életének egén. A ragyogó szépségü lengyel asszony végigkiséri *Napoleon* életének hanyatló szakaszát, a szerelem közöttük az Elba szigetéről való visszatérés után ér véget. *Walewska* grófnő csak hazáját akarta a hóditótól megmenteni, de mikor megismeri a császár magános és elmélyülő életét, halálosan belé is szeret. *Történelmet könnyü filmre vinni,* csak az események egymásutániságára kell a rendezőnek vigyázni. *Ebben a filmben azonban nemcsak történelem van.* Sőt! A történelem az, amelyre legkevésbé vigyáz a rendező, *aki egy tudós és egy költő felkészültségével vetili elénk két vergődő lélek, két vivódó sziv évtizedes párharcát.* Két ragyogó szinész áll mellé ebben a nehéz munkában: Charles *Boyer* Napoleon szerepében és Greta *Garbo* Walewskáéban. *Garbo* kissé passziv alakitása talán nem is a nagy szinésznő fejlődésbeli megállását jelenti, hanem azt, hogy a másik rendkivüli alakitó müvész mellett még az isteni *Garbo* is kisebbnek látszik. Idealizált, finom alak Waelwskáé, de amit Boyer csinál Napoleonból, az a szinészi munka teteje. Nem a diktátort, nem a császárt, hanem az embert mintázza meg. Clarence *Brown* rendezte a müvészi szépségü filmet, amely megérdemelt sikert aratott a diszbemutatón.

Ő ne mondja senkinek

...hogy szombat este a Zeneművészeti Főiskola nagytermében művészestét rendez a budapesti Művészet Barátok Klubja. Az est müsorán Somlay, Góth, Lehotay, Egry Mária, Fejes Teri, Somogyi Nusi, Gábor Magda, Rápolthy Anna és a budapesti művészvilág még egynéhány kitünősége szerepelnek, akiket dr. Herz Ottó kisér zongorán. Fiatal irók és muzsikusok szerzeményeit adják elő, akik közül itt mutatkozik be több kompozicióval dr. Hegedüs Tamás, a tehetséges fiatal zeneszerző is;

...hogy napok óta nagy sürgés-forgás, kopácsolás és épitkezés van a Fészek Klubban. A földszintet és az emeletet teljesen átalakitják — de csak időlegesen. Készül ugyanis a farsang egyik legnevezetesebb eseménye, a Fészek-bál, amely külsőségeiben is egyik legérdekesebb eseménye lesz a magyar művészvilágnak;

... hogy Magyarország előkelő helyezést kapott az európai filmgyártási versenyben. Számszerüség tekintetében ugyanis a hatodik helyre kerültünk, a mult évben gyártott 34 magyar filmmel. Első helyen Anglia áll, ahol 222 film készült. Utána a franciák, a németek, az oroszok és a csehek következnek. Néhány év alatt bizony elég tisztességes eredmény;

... hogy megfilmesitették Amerikában Marcel Pagnol, az ismert francia iró, annakidején nálunk is bemutatott szinmüvét, a «Fanny»-t. Főszerepeit Waliace Berry és Maureen O'Sullivan alakitják.

Maradékok
bámulatos olcsó
1—5 méterig

Fahánes és Crep Mongol Imprimé	1.58
Cloque és más divat anyagok	1.90
Miroir Satén, divatszinekben	2.90
Női gyapjuszövetek	1.90
3 méteres öltönykelme darab összesen csak	19.—
Mosó voál, Pizsama-flanel	—.58
Pongyola krepon, Fulárd müselyem, Azsurett és Kreton	—.78
Bársony flanel, piké, santung, valódi lenvásznak, pizsama kelmék és fehérnemü müselyem, bármelyik méterje	—.98
Mintázott és egyszinü matlassék, egyszinü lavable	1.58
Fehérnemü siffon —.95,	—.68 —.54
Battiszt siffon finomszálu	—.98
Madapolan siffon tartós minőség	—.88
Lepedő erősszálu, duplaszéles	1.58
Paplanlepedő creton 180 cm. széles, sürüszálu minőség	2.58
Raye köpper, igen tartós minőség	—.98
Selyemfényü damaszt, ágynemüre	1.68
Inlet és Kanavász, tartós minőség	—.68
Ajouros függöny etamin	—.38
Szines függönykelme maradékok	—.48
300 cm. széles Gitter tüll	4.90

Fenyves ÁRUHÁZ KALVIN-TÉR 7
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA
Mintákat küldünk.

(Alice Faye és Anthony Martin) Európába jönnek nászutra. Alice Faye most fejezte be „Wake up and live" cimü uj zenés vigjátékát, melynek newyorki nagysikerü premierje után hajóra szállt és a londoni premieren már jelen akar lenni. A csellóhangu szőke filmsztár kissé eltolódott nászutján (esküvője december 14-én volt), meglátogatja a nagyobb európai városokat is. Budapestet most elkészült filmjének másik főszereplője, Jack Haley ajánlotta figyelmébe, aki már élvezte a magyar főváros vendégszeretetét. A Fox film értesitette Alice Faye-t, hogy uj filmjét nálunk „Pletyka" cimen a közeljövőben mutatják be és meghivták a premierre is. Ha nem esik egybe a dátum a londoni premierrel, bizonyára rövidesen személyesen is üdvözölhetjük Alice Fayet.

AZ ASSZONY ÉS AZ ORVOS
LORETTA YOUNG és WARNER BAXTER modern társadalmi vigjátéka. Az első előadás fél helyárakkal Mától **SAVOY**

A Belvárosi Szinház bálja: február 12

Még a szokottnál is nagyobb a forgalom a Belvárosi Szinház igazgatósági irodáiban. Premierre készülnek, az Aszlányi-darab premierjére és közben bált is készitenek elő a szinház jóléti alapjának javára. Február 12-én este tiz órai kezdettel tartják meg a Belvárosi Szinház bálját a pesti Vigadóban. A táncot müsor előzi meg, amely magánszámból áll s előadói: *Bulla* Elma, *Honthy* Hanna, *Lázár* Mária és *Mezey* Mária, valamint *Latabár* Kálmán és *Rátkai* Márton lesznek. Az egyetlen hosszabb szám *Vidor* Feri és *Pártos* Gusztáv szereplése lesz, akik a legrégibb magyar kabarészámokat elevenitik fel egy röpke negyedórára. Hatalmas zenekar szolgáltatja a tánchoz a zenekiséretet. A magyar számokat a zeneszerzők vezénylik, többek között *Ábrahám* Pál, *Eisemann* Mihály és *Fischer* Sándor, a szinház karmestere. A refrének éneklésére *Kalmár* Pált, *Sebő* Miklóst, *Weygand* Tibort és *Sztáray* Mihályt kérték fel. A bár direktrisze *Mezey* Mária lesz, a két zongoránál *Balassa* János és *Szendy* Lajos ülnek. Dizőzök is lesznek a bárban, *Keresztesy* Mária és *Mezey* Mária, aki ilyenkor otthagyja a bárpultot és a dobogóra libben fel. Megnyitócsárdás is készül, szövegét *Pünkösti* Andor, irta, zenéjét most komponálják. *Pünkösti* szövege különben rajtatalálható a bál izléses meghivóin. Száztiztagu rendezőgárda, amelyben helyet foglal a szinháznak minden müvésze és barátja, gondoskodik a hangulatról. A bál célja, hogy azoknak a müvészeknek, akik nyárára kenyér nélkül maradnak, valami segélyt juttasson. A kollektiv szerződés értelmében ugyanis a szezonra szerződtetett müvészek is csak kilenc hónapig kapnak gázsit. A jövedelem nélküli három hónapot, egy ezuton létesitendő alappal próbálják támogatni.

— **MEGÜLTE A KUKORICA.** *Nagykanizsáról* jelentik: *Gál* János hatvannyolcéves palini gazda a ház körül dolgozgatott. A padlásfeljáró létra alatt furt-faragott. Közben egy kukoricával tele zsák leesett a padlásról, ráesett az idős ember fejére. *Gál* János koponyaalapi törést szenvedett és a helyszinen meghalt.

AMERIKAI KOMÉDIA
Aszlányi Károly uj komédiája a
BELVÁROSI SZINHÁZBAN
Bemutató: szerdán, február 9-én
Főszereplők:
MEZEY MÁRIA | NAGY GYÖRGY
RÁTKAY MÁRTON | SOLTÉSZ ANNIE
LATABÁR KÁLMÁN | VIDOR FERI
Rendező: Rátkay Márton
Díszlettervező: Gara Zoltán
Jegyrendelés: 18-81-07

Upor Tibor

1938. **ÚJ MAGYARSÁG** febr. 2

Upor Tibor

ÚJ MAGYARSÁG
Színház Zene. film Művészet

Ketten egyedül

Sok embert zavarba ejt majd újra, hogy mit írt már megint ez a *Vaszary* János a *Magyar Szinház* számára, *Ketten egyedül* címmel? Véres komédia ez a pesti polgár házasságáról, vagy csak szédelgő halandzsa? De az is lehet, hogy csak olcsó bohózat, vad burleszk, alantas erkölcsrajz. Hacsek és Hacsekné-kettős, undorodásra felépítve, amelyet a tehetséges szerző a környezetében található furiákról, puhányokról és jampecekről fabrikált, dühében. A *Zöld bárány*, a *Házasság* s most ez a *Ketten egyedül* című harcias ponyva egybehangzóan bizonyítják, hogy *Vaszary* János vérengző író. Irtóháborút visel egy félvilág ellen, amely a morális világ álarcában köt házasságokat, kínoz férjeket, csal meg asszonyokat, hazudozik, retteg minden tiszta és kemény elhatározástól s általában ragaszkodik ahhoz a lágy és puha mocsárhoz, amelyet a köz- és magánéletben minden egyház, minden épérzékű ember és minden tisztességes író szeretne lecsapolni. Vaszary János nem prédikál, hanem üt. Kíméletlenül püföli a pocsolyás és kocsonyás embereket. Legszívesebben disznóólban mutatná be őket a színpadon, *Upor* Tibor hatásos díszleteivel. Vaszarynál már majdnem rögeszme az, hogy a férfiak mind hitványak, a férjek hülyék, a nők utolsók és tisztátlanok, a lovagok strigók. Szörnyű tapasztalatai lehetnek és szánandóan szűk világa. S még csak azt se lehet ráfogni, hogy aljas indokból, számításból és üzleti érdekből foglalkozik szüntelenül ezekkel a fölösleges budapesti figurákkal. Vannak meggyőző fordulatai és döfései arra nézve, hogy nála ez a szenvedélyes fenékkotrás belső meggyőződés műve, vagy legalább is állandó inger hatása alatt túr, kotor és robbant szét embereket a színpadon. Munkája nem gusztusos foglalkozás, hogy esztetikáról ne is beszéljünk. Viszont minden egyes darabja alkalmával fölmerül az a kérdés, hogy meddig pazarolja még tehetségét a vitriolgyártásra, hogy miért nem emelkedik már felsőbb régiókba ez az író, mi tartja őt vissza ettől, mi köti ilyen erősen a láphoz? Jogos talán az a gyanu, hogy képességei azok, amelyek nem teszik lehetővé neki, hogy nemesebb témák felé evezzen? Kár lenne érte.

Egyelőre újra krokizik a színpadon, bizonyos Kelemenné testi-lelki gerjedelmeivel, amelyek egyaránt ostobák és laposak. Kelemenné a kótyagos moziművelt nő. Szabályosan korlátolt. Szélhámosok öröme. Most is nagyestélyi ruhában ül a balatoni kis panzió bárjában, pesti kis csukák és rókák közt és a lúdtalpú pincértől francia konyakot kér, napnyugati világlapokat, londoni zenét, holdsugarat s nagy életet. Orrcimpái remegnek, szép szeme „kancsalul festett egekbe néz." Épp jön Viktor. Ott találja a nőt, amint vonaglik a holdfényben. Vonaglik, mert úra és parancsolója, Kelemen úr, fütyül felesége hangulataira, nem megy vele ábrándozni a partra, hanem ágyba bújik este tízkor, olcsó regényt olvas és mérges, mert az asszony regényes nagyzási mániába esett. Kelemen úr szigorú nyárspolgár, kényelmes, gyáva és önző. Mindamellett reális. Nem úgy Viktor, aki jön, éppen a Kelemen úr bankjából, balillán s elfogy a benzinje. Meglátja a vonagló nőt s készen van a baj, illetőleg a darab. Az ifjú Viktor nem tudja, hogy főnöke felesége vonaglik karjai között s Kelemen úr nem tudja, hogy Viktor az ő felesége miatt nem megy tovább Albániába. közönséges kaland és találka alakul ki előttünk, a férj maga segíti elő, hogy Viktor zavartalanul együtt lehessen a saját feleségével s ezen a bámulatos bambaságon kitünően mulat a nép. A szerző aztán nagy nehezen leszedi a hályogot a háromszög szemről. Kelemenné az Kelemenné, nem orosz nagyhercegnő, Viktor az bankfiú, nem álomlovag s Kelemen nem nevető harmadik, hanem felszarvazott férj. Ezekután szétmennek? Nem. Együtt maradnak. Mintha semmi se történt volna. A szerző összeszedi a Kelemennében fellelhető összes jóindulatokat, a nő meg akar tisztulni, térdre rogy a férje előtt és bevallja, hogy megcsalta, itt, ebben a szobában: de Kelemen nem *hiszi el*. A *korlátolt* nőnek ez a nagy sikolya a *megigazulás után: ez valami, ha nem* is új. Ezzel a *megtisztulási* rohammal bélyegzi meg legjobban a szerző a maga *embereit*, itt bujkál a *szatira* egy csillogóbb sugara, mint ahogy a *férjből* is fel-felbuggyan egy hang, amely az igavonó panaszáról ad hirt. De ez a hang nem a komoly s rendezett erkölcsű *lelkekből* fakad. Ezek az alakok félnek a tiszta, száraz légkörtől, félnek a cselekvéstől, nem akarják meghallani a kényelmetlen igazságot és reszketnek a magányosságtól. Inkább ketten vannak egyedül, mint férj és feleség. A szerző valószínűleg nem tudja, hogy milyen ellenszenvesek s mennyire távol állanak ezek a nagyközönségtől, tőlünk és mindenkitől. Csak egymáshoz állnak közel.

Törzs Jenő játsza Lajost, a férjet. Kellemetlen érzést fakaszt. Nem férj. Féreg. A férges feleség *Lázár* Mária, aki nagy önuralommal nyávog, mikor hallja a Savoy-hotel zenéjét s ha süt a hold. Egyénisége és a szerep közt az ellentét nyilvánvaló. *Hajmássy* Miklós a balillás állovag. Komolyan játszik. Nem tehet mást. Jóízűen csak *Billcsi* Tivadar csámpás pincérén nevetnek. Jó még *Pártos* Gusztáv, *Berczy* Géza, *Földényi*, *Pataky* Miklós, *Szigeti* Jenő. A darabot díszletezte *Upor* Tibor, rendezte a szerző, unalmasan, fáradtan és önkritika nélkül.

Papp Jenő

TAMÁS GALÉRIA
AKADÉMIA U. 8.
MODERN MAGYAR MŰVÉSZEK GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSAI
két-három hetenként váltakozó sorozatok bemutatása a »MODERN KIÁLLÍTÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG« rendezésében.
A kiállítások vasárnap d. e. 10—2, hétköznapokon d. e. 10-től esti 7 óráig vannak nyitva.
BELÉPŐDÍJ: Vernissage-okon személyenként 1.— pengő, más napokon 50 fillér.

osztrák 449.52 p., 6. Bochenek lengyel 467.16 p., 7. Mardellin olasz 467.6 p., 8. *Demjén* 469.68 p., 9. *Tassonyi* Edömér 470.48 p., 10. Philipp cseh 471.08 p., 11. Sabatini olasz 475.72 p., 12. Hosquet olasz 477.2 p, ... 19. Bányász cseh 491.04 p., ... 22. Kaech svájci 501.16 p., ... 24. Marusarz Jan lengyel 505.68 p., 25. Dimitroff 521.80 p., ... 27. Gattinger cseh 533.52 p., ... 29. Zankoff bolgár 542.56 p., ... 33. Madjar bolgár 555.24 pont.

mázsánként 15—18 pengő.

— **(Kisipari kivitelünk fejlődése 1937-ben.)** A kisipari kiviteli intézet, amely hivatalosan foglalkozik a magyar kézműipar exportjának kérdésével, most állította össze pontosabb iparáganként az 1937. év kisipari kiviteli adatait. A főbb kiviteli cikkek a következők voltak: női konfekció 140.000, bőrdíszműáru 36.000, bőrkesztyü 110.000, köt-szövöttáru 14.500, szarufésü 32.000, gombok 24.000, optikai cikkek 35.000, rádióalkatrészek 20.000, női kalapok 15.000, háztartási eszközök 15.500, bútorok és asztalosáruk 1,800.000, egyéb áruk 50.000 pengő értékben. A kisipari kivitel értéke ezek szerint 1937-ben 2.3 millió pengőre rugolt. A legnagyobb értéket az asztalosipari kivitel képviselte, mert ez az iparág volt az, amely már hosszabb idő óta berendezkedett kiviteli tevékenységre. A többi iparág exportját jórészt a kisipari kiviteli intézet tevékenysége indította meg. A legnagyobb kiviteli tevékenység Anglia felé irányult, de nagyobb mennyiségben vásároltak magyar kisipari terméket Svédország, Norvégia, Hollandia, Németország és Ausztria. A távolabbi piacok között Palesztina, Szíria, Marokkó, Irak, Tunisz, Délafrika szerepelnek, de egyes különleges kisipari termékek eljutottak Amerikába, Indiába, Japánba és Ausztráliába is.

— **(Minimális kenyérárak megállapítását kérik a pékek.)** A magyar sütők országos szövetsége a kormány közbelépését kéri a sütőipar megmentése érdekében. Kérik a kenyérárak megvizsgálását és amennyiben az esetleg elrendelt vizsgálat megokolttá tenné, a minimális kenyérárak megállapítását is.

— **(Budapesten 1939-ben tartják a nemzetközi mezőgazdasági ipari kongresszust.)** A mezőgazdasági iparok hatodik nemzetközi kongresszusát 1939-ben Budapesten rendezik meg. Az előkészítő bizottság *Petneházy* Antal államtitkár és *Guothfalvy Dorner* Zoltán miniszteri osztálytanácsos vezetésével már megkezdte működését. Az összes érdekelt mezőgazdasági iparok és illetékes tudományos intézetek beterjesztették javaslataikat a kongresszus tárgysorozatának összeállítására. A kongresszus pontos időpontját a nemzetközi szervezet párisi központja határozza meg.

— **(Bizakodó a Hitelbank gazdasági jelentése.)** A Hitelbank most tette közzé a világgazdasági helyzet és a magyar gazdasági és pénzügyi viszonyok mult évi alakulását összefoglalóan ismertető gazdasági jelentését, amely kitér a konjunkturális kilátások vizsgálatára is. A bank rámutat arra, hogy a fokozott gazdasági tevékenység finanszírozása nálunk a hitelkeretek nagyobbarányú kiterjesztése nélkül történt és a gazdasági berendezés fejlesztésére lényegében csak tényleg megtakarított tőkék használtattak fel, ami csökkenti egy erősebb visszaesés veszélyét és reményt nyujt arra, hogy a gazdasági és pénzügyi konszolidáció terén mutatkozó haladás tartósnak fog bizonyulni. A konjunktura várható alakulását illetőleg a jelentés a kedvező tényezők közül kiemeli a mezőgazdaság vásárlóerejének változatlanul kedvező fejlődését, valamint azt a körülményt, hogy a magángazdaságnak és az államnak a gazdasági javulás során eszközölt megtakarításai bizonyos konjunkturális tartalékot képeznek, amely a beruházási tevékenység folytatását lehetővé teszi. Azzal a fenntartással, hogy a világgazdasági helyzetben tartósabb rosszabbodás nem következik be, a bank nem lát okot a kilátások kedvezőtlen megítélésére.

— **(Bécsi sertésfővásár.)** Felhajtás 6315 drb hússertés és 4758 drb zsírsertés. E közül 1707 drb magyar. Hússertés irányzata lanyha, zsírsertés közepes. Árak: Ia zsírsertés 154—160, kiv. 161, öreg 140—143, paraszt 145—155, kiv. 160, hússertés 140—160 garas.

MAGYARSÁG

SZINHÁZ

Ketten egyedül

Vaszary János darabja a Magyar Szinházban

Kedden este mutatta be a *Magyar Szinház Vaszary* János *Ketten egyedül* cimü vigjátékát. Vaszary szinmüve az utóbbi időben rendkivül elszaporodott családi háromszög-darabok válfajába tartozik.

A háromszög a lusta, kényelmes férj nyárspolgári egyéniségének és a romantikus, álomlovagot váró feleség meg nem értettség érzésének ellentétjéből fejlődik ki. A házaspár a Balatonnál nyaral. A férj pizsamában jár, gyomorsava van, pihenni akar és este korán fekszik le. Ezalatt felesége estélyi ruhában egyedül ül a szálló ürességtől kongó bárjában, Velencéről, álomlovagról és holdfényben fürdő tengerpartról ábrándozik. Egy este azután betoppan a várvavárt álomlovag. Az asszony először menekül a fiatalember heves udvarlása elől, aki már éppen fel akarja adni a reménytelen küzdelmet, amikor találkozik a férjjel. A férj régi jó ismerőse és most elmondja neki kalandját az ismeretlen asszonnyal. Végül is a mit sem sejtő férj segitségével sikerül meghóditania az asszonyt, aki alapjában véve becsületes és miután prózai módon lepottyant álmainak mennyországából, mindent bevall a férjnek és válni akar. A válásból azonban nem lesz semmi, felülkerekedik a férj nyárspolgári kicsinyessége, nem akar válni, mert már előre kifizette a szállói számlát.

Ezt a témát már sok változatban feldogozva, sok szinpadon látta a közönség. A nyárspolgári férje mellett meg nem értett asszonyt *Balzac* hozta divatba, de az irók és szinpadi szerzők, ugy látszik, nem akarnak kiábrándulni belőle. Természetes, hogy ebben a tárgykörben ma már igen nehéz ujat és irodalmi értéküt alkotni, de Vaszary Jánosnak nem is ez a célja. Darabját nem teszik értékessé a benne rejlő mély eszmék, emberi problémák. Vaszary Jánosban az iró fölött diadalmaskodik a szinpadi szerző, aki egy kellemes mulatságos estével ajándékozza meg közönségét, de semmi többel.

A könnyü témát jól kidomboritják a szikrázó szellemességü párbeszédek, a frappáns szofizmák, amelyek a századvégi francia vigjátékirodalom termékeire emlékeztetnek.

Az együttes nagyszerüen illeszkedik bele a darab könnyed hangulatába. Az előadás sikerét nagyrészt *Lázár* Mária kitünő alakitásának köszönheti, aki ebben a vigjátékban felülmulja önmagát. Különösen a harmadik felvonás végén nyujt egészen kimagasló és elvarázsoló jellemábrázolást. *Törzs* Jenő, a férj, egyébként is hálás szerepéből maradéktalanul hozza ki az összes lehetőségeket. Nagyon jó *Hajmássy* Miklós, az udvarló és fölötte tehetséges *Bilicsi* Tivadar a konfidens pincér szerepében. Meg kell emliteni még *Pataki* Miklós, *Kormos* Mária, *Szaplonczay* Éva, *Földényi* László és *Pártos* Gusztáv játékát.

Upor Tibor diszletei is nagy sikert arattak. Különösen a második felvonás diszlete pasztellszineivel és kiegyensulyozottságával keltett feltünést.

Mikszáth Antal

Upor Tibor

1938. febr. 2.

MAGYARSÁG

ORT

A svájci Francioli nyerte a mátrai mülesiklóversenyt

Mátraházáról jelentik: A *Magyar Si Szövetség* jubiláris versenyei során kedden délelőtt a nemzetközi mülesiklóverseny két futamát bonyolitották le. Az előző napon rendezett lesiklóverseny 53 résztvevője közül a legjobb 35 indult a keddi mülesiklószámban. A táv körülbelül 600 méter hosszu volt és a szintkülönbség 160 méter.

Délelőtt 11 órakor kezdődött a verseny erősen fagyott és letaposott pályán. Inditáskor a tetőn gyenge ellenszél volt, egyébként szélcsend ural-

HAJ

REGÉNY ✧ IRTA

(4)

— Hát mit mondtam volna?

— Nyiltan és őszintén szemébe kellett volna vágnod, hogy itthon vagyok ugyan, azonban nem fogadom. Hogy még a szemem elé se kerüljön soha!

— Nyakon teremtett volna, ha ezt mondom.

— Talán félsz?

Gazdagon illusztrált havi folyóiratunk, az „INNEN-DEKORATION" a lakásművészet lapja írásban és képben. Minden füzet kb. 50 nagyalakú képet hoz a legművészibb lakásokról és bútorokról; ezenkívül értékes szövegrészt is. Rendeljen meg egy próbalapot, amelyben 40-50 illusztráció van. Ára M 2·50 és portó. A legelőkelőbb külföldi építőművészek legmodernebb alkotásait tartalmazza. Negyedévi előfizetés M 6 és portó. A lap gazdagsága meglepő és nagy örömet fog Önnek szerezni. Gazdagon illusztrált prospektust kívánságára ingyen küldünk.

ÓN"

ációval és műmelléklettel 3 birodalmi márkáért kapható.

I ÉS MŰKERESK. RT.

VEZETŐ: FRÄNKEL ERNŐ

MÉNYEK ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSA

I, PAÁL, BÖHM, MÉSZÖLY, PÁLLIK, MARKÓ, BIHARI, ÁSZLÓ, MEDNYÁNSZKY, NYES, IVÁNYI-GRÜNWALD, K, KOSZTA, PERLMUTTER, MAGYAR-MANNHEIMER

TELEFON: 821—22

RON ÁLLANDÓAN VESZÜNK

Nyomdatgazgató: Wózner Ignác.

Előszó a hetvenötéves Thomán István ünnepléséhez

Irta Tóth Aladár

Az újesztendő hangversenynaptára sok fényes zenei eseményt ígér. De az elithangversenyek gazdag sorozatából is kimagaslik az a maga nemében páratlan zongorakoncert, melyen egyetlen hatalmas műsor keretében egymásután lép dobogóra a magyar zongoraművészet két legkiválóbb korifeusa, a Zeneművészeti Főiskola két legelismertebb tanára és végül a fiatalabb zenészgárda zongoraművész-óriása — *Bartók* Béla, *Lehnungi* Ernő, *Székely* Arnold, *Keéri-Szántó* és *Ungár* Imre! Vajjon milyen kivételes ünnepi alkalomnak köszönhetjük a magyar zongorakultúra vezérférfiainak ezt a ritka-érdekes összetalálkozását?

Valóban ünnepi alkalom hozta így össze egyetlen hangverseny keretében ezeket a művészeket. De nem alkalomszerűen, hanem sorsszerűen. Mert a magyar zongorakultúra jó sorsa köti őket egymáshoz, mint egyetlen szellemi család gyermekeit: valamennyien egy zenei nevelőatyának kezei alól kerültek ki. És lélekben velük ünnepel ennek a művészcsaládnak még sok-sok neves művészfia: világjáró exekutiv-művészek, kiváló teoretikusok, híres karmesterek, *Linz* Jenők, *Engel* Ivánok, *Kálmán* Györgyök, *Reiner* Frigyesek — és velük ünnepel a magyar zongorajátszás számtalan derék közkatonája, az amatőrök hatalmas serege, egyszóval mindenki, aki osztozott a jó sorsban, aki tanárának mondhatja *Thomán* Istvánt.

Thomán István most tölti be életének hetvenötödik évét. És ha visszatekint szakadatlan munkában eltöltött éveire, elmondhatja, hogy korunkban egyetlen magyar zenepedagógus, sőt az egész mai világ egyetlen zongoramestere sem ért el olyan hatalmas eredményeket, mint az ő mesteriskolája. Elmondhatja, hogy azt a magasságos művészi szellemet, melyet mint Liszt Ferencnek egyik legkiválóbb tanítványa vehetett át minden idők legnagyobb pianista-zsenijétől, senki sem örökítette át olyan teljességgel a következő generációkra, mint ő, Thomán István.

Mert igaz, Thomán sok nagy művész-szellemmel oszthatta meg a »Liszt-tradíciók hivatott letéteményesének« dicsőségét és ezek a nagy művészek, d'Albertek és Sauerek, a világ minden sarkában hirdették a »nagy zongorastílusnak« bennük átöröklődő hatalmas költői szellemét. De közülök egy sem bocsátott útnak egy *Bartók* Bélát, egy *Dohnányi* Ernőt és közülök egynek sem sikerült még a legifjabb muzsikus-nemzedékben is felszítani a legnagyobb zongoraköltészetnek azt a lángját, mely egy *Ungár* Imre művészetében lobog.

Magyarország keveset valósított meg Liszt Ferenc kultúrideáljaiból. Azonban éppen a zongorajáték terén az előadóművészetnek legmagasabbrendű lisztferenci eszménye, itt Magyarországon őrizze meg legmaradandóbban eleven erejét. Ami Liszt művészetében örökidőkre szóló tanítás volt — az előadás költőisége, a kifejezés igazsága és természetessége — az itt nálunk diadalmaskodott legfényesebben az üres virtuozitás, a lélektelen technika, a mesterkéltség és kiagyaltság mai kísértésein. És ezt a magyar zongoraművészet nagy bajnoknevelő bajnokának, Thomán Istvánnak köszönhetjük.

A legmagasabbrendű művésziségnek szellemét azonban Thomán István nemcsak nagy művésztanítványaiba oltotta be. Epoly kevéssé tartozott ahhoz a tanártípushoz, mely csak a kimagasló tehetséggel tud boldogulni, mint ahhoz a másik típushoz, mely csak jó középszert tud nevelni. Vannak tanárok, akik pompásan idomított csodagyermekeknek köszönhetik hírnevüket, vannak jó mesterember-faragók, jó dilettáns-oktatók, vagy jó teoretikusok, akiknek »specialitása« a »tanárképzés«. Thomán nem tartozik egyik típushoz sem. *Un verzalis pedagógus* ő. dicsőségét egyformán hirdetik a legnagyobb művészegyéniségek, a legderekabb átlagmuzsikusok, a leghivatottabb tanerők és lelkesebb műkedvelők. Tantermében természetesen virult ki a gyermek muzsikáló lelke és ha a gyermeklélekben zenei csodák bimbóztak: sohasem érte őket korai hervadás — mert ennek a pedagógiának nem a »csodagyermeknevelés« volt a célja, hanem a csodagyermek *felnevelése.*

A Thomán-iskola bámulatos univerzalitásának titka: ez a nagy zongoramester a zongoraoktatást ösztönszerűleg leguniverzálisabb alapjaiban, legáltalánosabb, legősibb lényegében ragadja meg. Az ő pedagógiája nem azt hirdeti, hogy a zene a »kiválasztottak« privilégiuma. Ellenkezőleg, abból indul ki, hogy a zene *mindenkié.* Ha embernek születtél: zenére is termettél. Mert nincs olyan botfül, melyen át be ne szűrődhessen valami a lélekbe a zene ősi szépségéből és nincs olyan ügyetlen kéz, mely ne érezne valamit a leütött hang ősi szenzuális örömából. Felébresztení a zenének ezt az ősi szerelmét, a hangszernek ezt az elementáris örömét, tettre serkenteni a mindenki lelkében ottszunnyadó muzikust: ehhez senki sem értett annyira, mint Thomán István.

Ezért tudott olyan ideális műkedvelő-pianistákat nevelni. Mert ahogy mindenkiben felkeltette a zene őszinte, természetes, egészséges szeretetét, ugyanúgy arról is gondoskodott, hogy tanítványa hű maradjon ehhez a szerelemhez, hogy a zenével kötött bensőséges, tiszta, közvetlen viszonyát semmi külsőség, mesterkéltség, semmi kiagyalt törekvés, semmi hamis ambíció se zavarja meg. *Boldog* amatőröket nevelt, akik a zenekedvelő szalónokban, az intim otthoni muzsikálásokban magasabb művészi nívót produkáltak, mint akárhány *boldogtalan* »zongoraművész«, aki valódi egyéni mondanivaló nélkül tolakodik a nagy nyilvánosság elé.

— Ha ember vagy már zenész is vagy — mondta Thomán a műkedvelőnek. A hivatásos zenésznek azonban már azt mondta: egészen zenész csak az lehet, aki emberebb tud lenni, egészen ember tud lenni a muzsikában, aki egész életét bele tudja önteni a zongora hangjaiba. Odaadni magunkat a muzsikának, a zongorának, fenntartás nélkül, közvetlenül, tárt szívvel: itt kezdődik Thomán pedagógiájában a *zongorajátékos.* De ha valaki annyira át tudja adni magát a zenének-zongorának, hogy a zenét és zongorát már egészen önmagának, saját életének érzi: az ilyen zongorázásnál kezdődik Thomán mesteriskolájában a *művész.*

Így érkezik el Thomán pedagógiája a legáltalánosabb, ősi zeneiség felébresztésétől az eredeti művészi *egyéniség* kibontakoztatásához. Bizonyos, az igazi egyéniség mindig utat tör magának. De mennyi idegenségen, mennyi kényszerű-szükséges »elsajátítandó« tudományon keresztül vezet az önmagátkeresés útja. Mennyi tévelygéstől, kerülőúttól, botlástól óvhatja meg művész növendékét az a tanár, aki olvasni tud a bimbózó művészlélek homályosan derengő rejtelmeiben, vágyaiban, törekvéseiben! Aki tudja, mikor kell serkenteni-bátorítani, mikor kell fékezni-visszatartani, hogy a növendék biztosan haladhasson az *egészséges, természetes* egyéni kibontakozás útjan! Az egyéniségnevelés nagy titkának a magyar hangszerpedagógiában ma kétségkívül Thomán István a legnagyobb letéteményese. Ezt a titkot nem lehet elsajátítani, módszertanokba lefektetni. Ez a csodálatos Thomán-féle tanári intuició, pedagógiai tapintat maga is a nagy egyéniség titka.

Kell-e mondanunk, hogy ilyen pedagógiához a tanárnak magának is művésznek kell lennie, művésznek a javából, amilyen az az ifjú Thomán István volt, akit majd egy félszázaddal ezelőtt maga Liszt Ferenc vezetett fel a hangversenydobogóra. És ez a művész, most is izzóan él a hajlottkorú Thomán Istvánban, csak a művész szent önzését váltotta fel itt a tanári hivatás szent önzetlensége. És az ilyen eszményi pedagógusnak a világműveltség minden kincsével gazdag kultúrembernek is kell lennie. Szellemének olyannak kell lenni, mint a gazdag, melengető napsugár, mely felé hajolnak öntudatlanul a zeneművészet zsenge palántái.

Mert ne higgye senki véletlen szerencsének, hogy korunk valamennyi nagy magyar zongoraművésze Thomán István iskolájából került ki; sőt ha akadnak fiatal pianista-generációnk'an olyan elsőrendű, zseniális zongorapoéták, akik nem a Thomán-pedagógia gyermekei — akkor ők is szinte kivétel nélkül a Thomán-pedagógia »unokái«, azaz olyan tanár neveltjei, aki maga Thomán-növendék volt. Nem véletlen szerencse ez, hiszen nálunk sok kitűnő zongorapedagógus működött és szabad volt a választás. De közöttük a legéltetőbb, legigazibb napsugár Thomán szelleme volt és a virulásra termett zsenge zenei palánták természetszerűleg feléje hajoltak.

A tehetség érezte, hogy Thomán tantermében találja meg azt a legtisztább művészi atmoszférát, melyben a valódi művészet legszabadabban, legteljesebben bontakozhatik ki. Érezte, hogy itt Thomán mellett találhatja meg a tehetség legmélyebb megértését, a belső érték legőszintébb, leglelkiismeretesebb megbecsülését. És végül itt találja meg azt a szívbeli jóságot, nemességet, azt a nagy, *emberiességet,* mely nélkül a legragyogóbb művészi és tanári erények is csak félmunkát végezhetnek. Dohnányi Ernő a megmondhatója, miképpen állt mellette a válságok-megpróbáltatások nehéz óráiban Thomán István, az ember. Ungár Imre a megmondhatója, hogyan karolta fel Thomán az elhagyatott világtalan művész ügyét, fáradságot nem kímélve, rendíthetetlen bizalommal a tehetségben, melynek a legsúlyosabb fizikai akadályon is diadalmaskodnia *kell!* Mert a szellem diadala az anyagon, a költészet diadala a mesterségen, az eszmény diadala a durva valóságon: ez Thomán István pedagógiájának jeligéje és legfőbb célja.

Ezért harcolt egész életében és ezt a harcot példázza most maga legszebben, mikor elgyötört testtel, de törhetetlen lélekkel ma is folytatja áldásos munkásságát. Ha az élet hálás volna és csak tizedrészét visszaadná annak, amit a nagy művész és a jó ember tanítványainak adott, akkor ma Thomán lenne ennek az országnak egyik leggondtalanabb, legboldogabb embere. De az élet nem hálás. Az élet küzdelmet követel. És Thomán István küzd tovább, rendíthetetlenül, magas művészi eszményekért, a zongora költészetének örök lisztferenci eszményeiért. És ami a hetvenötesztendős nagymesternek nehéz küzdelem, az boldogító áldás az egész magyar zeneéletre.

A Koncert rendezései:

Bartók, Dohnányi, Székely, Keéri-Szántó, Ungár

Thomán István jubiláris estjén

pénteken, január 7-én (Z. 8)

(Külföldnek viaszlemezadás másnap.)

Fiúárvaházi hangverseny

Vasárnap (V. 8.) Basilides Mária, Dobrowen, Ungár és Virovai közrem. Kísér: dr. *Herz.*

Bachkollégium jan. 9: Három kantáta, énekkar és zenekarra. Szólók: *Sztojanovits* L., dr. *Szedő,* dr. *Győri.* Vez.: *Lichtenberg.*

Pankey néger bariton 11-én

Műsor: *spirituálék, songok,* dalok, áriák.

Solti György vez. a Magyar Szimfonikusokat 12-én. Közr.: Réna Kyriakuo görög zongoraművésznő.

Dohnányi—Thibaud 13-án

Mesterbérlet, kék sorozat.

Louis Bailly és Genia Robinor brácsa—zongora szonátaestje 14-én. Z. fél 9 (zongorabérlet).

Dénes—Pethes vidámest 16-án

Z. ½6 15 éves *jubileumi* est. Bajor Gizi, Nagy Izabella, Pártos Gusztáv közrem. Jegyek 1 P tól.

Réna Kyriakou zongoraest 17

Faragó György zongoraest 19

Ungár Imre zongoraest 22

*

Transcontinent hangversenyei

(Dorottya u. 7. Telefón 383—133. 383—158.)

Ady-est szombaton

Kiss Ferenc, Lehotay, Táray, Lendvay, Baló, Andersen F., Simor Erzsi, Keresztessy Mária, Kormos M. Orgona: Ákom.

Sauer 12-én zenekarral

2 zongoraverseny és szólószámok V. Jegyek *Transcontinentnél.*

*

Rózsavölgyi hangversenyei:

Strasser István ma

vezényli a Hangv. Zenekart. Z. *fél 9.* Közr.: Győző Amália. Bazilika férfikara.

Maria Müller

zenekari ária- és dalestje hétfőn, 10-én, Városi 8. Jegyek korlátolt számban.

Friedmann Ignác Liszt: esz-dur koncertet játssza Maria Müller hétfői estjén. Vez. Ferencsik János.

Richard Staab zongoraestje 10-én, Z. 8.

Kleiber: Beethoven-est

kedden, 11-én. I. és III. szimfónia, B-dur zongoraverseny (Földes Andor) V. 8.

Pestiek, vidékiek, külföldiek mind a Sörkabarébamennek
attól mától fogva már minden este ½11-kor adják a
Régi pesti éjszakák szenzációs revűt, 1 pengős helyárakkal.
Ez ma a legjobb és legolcsóbb szórakozás Budapesten!

Az égő Spanyolországban történik a Szerelmi párbaj! szerelem, izgalom, humor, muzsika
20th Century Fox
Mától! Belvárosi, Bodograf, Józsefvárosi, Olympia, Rialto

SZULAMIT
FELLEGI TERI felléptével
Premier január 6-án, csütörtökön délután és este a KOMÉDIABAN

SZINHÁZ

Élettársak

A Magyar Színház szerdai bemutatója

A *Virágzó asszony* kitűnő írójának, Denys Amielnek új darabját, a *Mon amit* mutatta be szerdán este a *Magyar Színház*. A háromfelvonásos színmű *Bálint* György sima fordításában az *Élettársak* címet kapta. Budapesti előadása tulajdonképpen ősbemutató-számba ment, amelyen a francia szerző is megjelent. Az utóbbi körülmény fokozott érdeklődést biztosított a szokatlan színházi eseménynek, amire maga a darab épúgy rászolgált, mint rászorult. Mert az *Élettársak* minden formai kvalitása, dialógusszövési finomsága s érzelmi cocktail-keverése ellenére sem állja ki a *Virágzó asszonnyal* való egybevetés próbáját. Az új Amiel-darab faktúrája nemesebb, mint anyaga, amely háromnegyedrészében szinte »egyéni esetté« jelentéktelenedik. Már pedig színpadon a magánügy érdekessége tudvalevően mindig fordított arányban áll a közönség érdeklődésével. Formának és tartalomnak ez az inadekvátsága teszi a jelen esetben, hogy a keltett hatás sem bír egységes hangulattá alakulni. A néző mindenesetre kissé zavart benyomással távozik az előadásról: tetszése megoszlik a csendes unalomba szürkülő, a szivárványos vidámsággal felderített és a drámaian érzelmesre színezett jelenetek ingadozása között. S végül is abban egyezik ki önmagával, hogy ezúttal meglehetősen vékony vacsorát kapott — rendkívül gondos és előkelő tálalásban.

Mert miről van itt szó? Arról, hogy André, házasságának első napja óta, immár tizenkét éve, fűvel és fával megcsalja Vera, a felesége, a férj pedig — aki mindent pontosan tud — szemet húny és úgy viselkedik, mintha mitsem sejtene. Miért? Mert szereti az asszonyt. Mert szerény-bölcsen beéri annyival, hogy Vera így is az övé. Felesége, meghitt bizalmasa, barátja, aki mellett ő az állandó társ. Az »örökös tag«. A vendégszereplő szeretők jönnek-mennek, — Vera tulajdonképpen őket csalja meg: egyiket a másikkal, — de a férj marad. Nem változik. A szerelmi »felvonásközök« neki jutnak. S ez is valami. Majdnem több annál, mint amit André remélt. Mert ő már a házassága előtt tudta, látta, előre érezte, hogy mit várhat Verától, mint feleségtől. Mégis elvette. Mert imádta, mert nem birt lemondani róla. Mert ezért az asszonyért neki még szenvednie is boldogság. Ő hát a »boldog« férj, aki éppen boldogságának megtartása érdekében nem csinál botrányt, nem válik, nem vesz tudomást semmiről, csakhogy Vera mellett maradhasson. Reménykedve arról álmodik: egyszer majd — ha elfárad, kihűl és kissé megöregszik — Vera mégis az övé lesz. Egyedül az övé és senki másé. Ugy bízik ebben, mint egy drága sorsjegyben, amely ugyan sokba került, de amelyet végül is főnyereménnyel húznak ki. Buta, cinikus, poltron? — Istenem, nyilván nem valami hősi jellem. De azért nem ellenszenves. Sőt, az az önirónia, amellyel szomorú szerepét vállalja, csaknem részvétet kelt bennünk irányában, ami nem utolsó érdeme az író emberábrázoló művészetének. És Vera? Ő valóban nem sejti, hogy az ura mindent tud. Szemében André egyszerűen a gyanutlan férj. Ép azért csalja nyakrafőre, mert olyan gyanútlan. Különben — a maga módján — még szereti is André-t. »Lelki szerelemmel«. Már pedig szerinte ez a fontos. Az a kis »testi hűtlenség« ide vagy oda, úgysem számít sokat. Elmúlik. A barátság azonban megmarad.

Az *Élettársak* nagyobbik fele ennek az enyhén karikírozott, kettős beállításnak kimerítő helyzetrajza. Majdnem állókép, amely csupán akkor mozdul meg és változik valamelyest, amikor Vera — egy locsi-fecsi közös barátjuk elszólásából — megtudja, hogy André minden hűtlenségéről tudott, mindig megbocsátott neki és titkon szenvedett miatta. Ez az »emberfeletti« jóság megrendíti Verát. Mélyen meghatja és visszatéríti Andréhoz. Annál is inkább mert ép most lábolt ki szerencsésen egyik viharos, veszedelmes pénzügyi komplikációkkal fenyegető kalandjából — áldozatkész férje nagylelkű és diszkrét segítségével. Vera szerelmet vallva borul sokat szenvedett Andréja nyakába, mire az egymáshoz melegedett élettársak kései boldogsága fölött gyorsan összecsapódik a függöny. A gyanakvó nézőnek viszont az jár az eszében: vajjon mennyire vegye komolyan Vera hirtelen megtérését? Csakugyan kihúzták-e most azt a bizonyos sorsjegyet, avagy André csupán azt *hiszi*, hogy megnyerte a főnyereményt?

Amiel darabjának főerőssége a dialógus, amely valósággal pótolja a cselekményt. Rejta, benne, általa fejeződik ki minden: a vígjátéki tónustól a drámai komorságig árnyalt érzelmi skála gazdagsága, a figurák mesteri rajza, a téma játékos körülvilágítása, legfőképp pedig — amihez a francia szerzők olyan remekül értenek — a társalgás szellemes vezetésének művészete. Hangos jelenetek nélkül való, egyenletesen boncolgató, temperált párbeszédeken keresztül fejlik itt ki maga a szikár történet, amely különben szintén kerüli az izgalmasabb fordulatokat, vagy erősebb hatásokat. Annyira, hogy például az asszony soros szeretője meg sem jelenik a színen, csupán a róla folytatott beszélgetések villantják meg vázlatos portréját. Tulajdonképpen az egész darab lényege a férj másodikfelvonásbeli vallomása, amelyet a nehezen induló első és az ismétléssel tetézett harmadik felvonás keret módjára fog körül.

Az előadás igen jó, bár helyenként némi zökkenőt éreztet az érzelmes és vidám hangváltás kritikus pontjain. *Törzs* a férj alakját a keserű humor s a megértő életbölcsesség fény-árny ragyogásával teszi elevenné és rokonszenvessé. *Makay* Margit az idegesen kapkodó, szeleverdi, hazug, fölületes és elkényeztetett asszony figurájának ad hiteles reliéfet. Rendkívül mulatságos és kedves *Földényi*, a reménytelenül szerelmes, locsogó házibarát szerepében.

Vaszary János rendezése és *Upor* Tibor szép színpadképe egyformán elismerésre tart számot.

Kárpáti Aurél

*

Szerdán este volt a Magyar Színházban Denys *Amiel* új darabjának, az »Élettársak«-nak világbemutatója. A színházat teljesen megtöltő előkelő és nagyon elegáns közönség soraiban ott láttuk Budapest társadalmi és irodalmi életének számos előkelőségét. A közönség az első pillanattól az utolsóig nagy érdeklődéssel és izgalommal kísérte az előadás menetét, gyakoriak voltak a nyiltszíni tapsok és az egyes felvonások után sokszor kellett az előadás kitűnő szereplőinek a függöny előtt megjelenniök. Denys *Amiel* az első felvonás után hű maradt a párizsi szokáshoz és nem jelent meg a függöny előtt, a második és harmadik felvonás után azonban a színészekkel együtt nem győzte elégszer megköszönni a közönség szünni nem akaró tapsait. Szerdán este igen nagy sikert aratott Denys *Amiel* a Magyar Színház színpadán.

(—) Filharmóniai Társaság V. bérleti hangversenye 10-én este 8 órakor az *Operában*. Vezényel: *Dobrowen*. Műsor: *Cherubini:* Anacreon-nyitány, *Haydn:* Katona-szimfónia, *Falla:* El amor brujo, *Dohnányi:* fisz-moll szvit. Jegyek: Opera, Koncert, Rózsavölgyi.

Filléres esti operabérlet

a **Városi Színházban.** Hat opera rendkívül olcsó helyárakkal. A legdrágább hely mind a hat bérleti előadásra 24 pengő. Első előadás január 17-én este ½8 órakor: **Aida, Flesch Ellával** a címszerepben. Prospektus, bérletváltás a **Városi Színháznál és Rózsavölgyinél.**

Kedvezményes színházi előadásaink

E hét végére újabb előadásokat szerzett meg színházjegyirodánk, amelyekhez természetesen kedvezményt nyujt előfizetőinknek és olvasóinknak. Igy megszerezte többek közt a Pesti Színház nagysikerű vígjátékának, a *Kéjutazás*-nak az előadását és a Vígszínház kedves újdonságát, az *Edes otthon*-t.

Nagy az érdeklődés *Az ember tragédiája* pénteki előadása iránt a Nemzeti Színházban és a *Kék róka* szerdai előadása iránt a Nemzeti Színház Kamara Színházában.

Kapható jegy még a második jubileumát ünneplő, nagysikerű *Asszonyok*-hoz, a bájos és kedves zenés vígjátékhoz, a *Párizsi nők*-höz, a táblás házakkal futó zenés játékhoz, az *Egyetlen éjszaká*-hoz, a diadalmas, gyönyörű kiállítású operetthez, a *Júlia*-hoz, a mulatságos *Csodahajó*-hoz és a kacagtató *Zöld madár*-hoz.

Külön megemlítjük a Komédia Kabaré reprízét, a rendkívül népszerű zenéjű *Szulamitot*, a népszerű *Márkus Dezső féle hangversenyt* a Városi Színházban és *Baktay* Ervin előadását az Urániában.

A fent említett összes darabok színházak és napok szerint »*Rendkívüli színházi kedvezmény*« című hirdetésünkön találhatók.

Színházjegyirodánk külön telefonszáma: *143—888.*

(*) Thomán István hetvenötödik születésnapja alkalmából tisztelői és tanítványai január 7-én este 8 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében *Bartók* Béla, *Dohnányi* Ernő, *Keéri-Szántó* Imre, *Székely* Arnold és *Ungár* Imre szíves közreműködésével hangversenyt rendeznek. Jegyek szívességből a Koncert hangversenyrendező vállalatnál kaphatók.

(—) Márkus Hangv. Zenekarral. (Beethoven.) Jan. 19 délelőtt 11¼. Közrem.: Magyar Tamás. Városi.

Vörös Pimpernel visszatér

KORDA SÁNDOR új London filmje
ORCZY bárónő új Pimpernel-regénye
Mától
RADIUS

irka-firka

Azt hiszem, a legnagyobb születésnapi ajándékkal, amit valaha földi halandó kapott, Doris Cromwell dicsekedhetik, aki most, huszonötéves születésenapján, kapta meg tizmillió dolláros apai örökségét. Doris Cromwell, James Cromwell amerikai nagyiparos ifju és szépséges felesége, nemcsak férjét, hanem annak idején kedves papáját is jól választotta meg J. B. Duke, az amerikai dohánykirály személyében. Mr. Duke mint sokszoros milliomos fejezte be földi pályafutását és végrendeletében ugy intézkedett, hogy leánya a ráeső tizmillió dolláros örökséget huszonötödik születésnapján kapja meg. A milliomosfióka férjhezment egy másik milliomosfiókához, a legnagyobb pompa között él newyorki palotájában és most mindennek tetejében még megkapta a tizmillió dolláros születésnapi ajándékot is. Természetesen ezt nem azért közlöm az olvasóval, aki bizonyára nincs ilyen gondosan ellátva dollármilliókkal, hogy az ujesztendő első napjaiban a sötét irigység csunya kigyóit élesszem fel benne, hanem azért, mert szegény szerencsétlen Doris Cromwell most a legnagyobb zavarban van s bölcs tanácsra szorul. Ő ugyanis — mint már föntebb emlitettem — férjeura révén szintén milliomos s igy valóságos „csapásként" érte ez az ujabb tizmillió dollár. Szegény feje nem tud vele mihez kezdeni! Most a jó öreg Amerika találékony polgáraitól kérdezi, hogy mit csináljon a tizmillió dolláros születésnapi ajándékkal. Kár, hogy nem tőlünk kér tanácsot!

Fentebb láttuk, hogy milyen szomoru egy amerikai milliomosasszony élete, az alábbiakban pedig azt fogjuk bemutatni, hogy milyen sajnálatraméltó a nagy filmsztár felesége. Henry Garat, a hires francia filmszinész, most válik feleségétől, Betty Rowe filmszinésznőtől. Illetve, hogy egész tárgyilagosak legyünk, inkább arról van szó, hogy Garat ur felesége, Betty asszony adta be a válókeresetet ura ellen. E tanulságos ügyiratban aprólékos részletességgel kifejtette, hogy miért rossz az, ha valaki egy szép és körülrajongott filmsztár felesége. „Valószinü, hogy az asszonyok kilencvenkilenc százaléka alig tud szebbet és lélekemelőbbet elképzelni, mint azt, hogy a filmhős felesége legyen." Igy kezdi vallomását Betty Rowe. Ezután kifejti, hogy neki aztán sikerült elérni azt, amire az asszonyok ugy vágyódnak. Igaz lelkére mondja, hogy még egyszer nem tenné meg! „Nem lehet olyan emberrel együtt élni, aki naponta százával kapja a szerelmesleveleket." Eleinte a feleség maga is elolvassa ezeket az ömlengéseket, nevet rajtuk, de később az idegeire megy az a körülmény, hogy férje bolond és mindenre elszánt leányok és asszonyok ostromlásának pergőtüzében áll. Ezt az életet nem lehet elviselni, — panaszkodik a hires férjétől szabadulni akaró asszony, aki válókeresetében azt is előadja, hogy a hölgyrajongók igen gyakran még a lakásukba is behatoltak. Negyven oldalon sorolja fel a szép Betty, hogy miért nem lehet hires filmsztárral együttélni és szivhezszóló hangon kéri a biróságot, hogy házasságát bontsák fel. Tehát hölgyeim, vigyázat, csak filmsztárhoz ne menjenek feleségül!

A feleség uj kalapban jön haza. A férj rosszat sejtve vizsgálgatja az uj kalapot, azután igen halkan és bizonytalanul megkérdezi:

— Mibe került?

— Negyven pengőbe.

— Negyven pengő? Ez a kalap? A multkort sokkal nagyobb volt és az sokkal kevesebbe került. Hogy lehet egy ilyen kis kalapért negyven pengőt adni?

— Most ez a kis kalap a divat, — magyarázza az asszonyka.

— Rendben van, ezt értem. De a kalap mindig kisebb lesz és a számla állandóan nagyobbodik. Ha igy folytatod, legközelebb már kalap nélkül jössz és csak a számlát hozod...

L. A.

— **Nem kell angol szövet.** A *Trunkhahn Posztógyár* gyártmányai felveszik a versenyt a világhirü angol szövetekkel, hiszen szintén szingyapjuból készülnek. A Trunkhahn posztógyár közvetlen a fogyasztónak is ad el szövetboltjaiban, *IV., Prohászka Ottokár-u. 8.* és *VI., Teréz-körut 8.*, szöveteket. Vidékre kérje a mintakollekció bérmentes beküldését.

— **Akinek bélműködése rendetlen és gyakran fáj a gyomra, mája duzzadt, emésztése gyengült és étvágya megcsappant,** annak reggelenként egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz csakhamar szabályozza a székletét, előmozditja az emésztését, élénkiti a vérkeringését

FŐVÁROS

— **A székesfőváros közegészségügyi állapota december hóban.** Dr. Csordás Elemér tisztifőorvos jelentése szerint 1937 december havában Budapesten hasihagymázban 23-an betegedtek meg a novemberi 39 megbetegedéssel szemben; kanyaróban 535-en a novemberi 333-el szemben, vörhenyben 351-en a novemberi 413-al, szamárköhögésben 73-an a novemberi 67-el, roncsoló torokloban 143-an a novemberi 189-el, szövődményes influenzában 20-an a novemberi 14-el, gyermekágyi lázban 8-an a novemberi 6-al, bárányhimlőben 356-an a novemberi 369-el, vérhasban 35-en az előző havi 42-vel, trachomában 3-an, járványos agy- és gerinchártyalobban 1 a novemberi 1 megbetegedéssel szemben. A fertőző megbetegedések összes száma az előző hónaphoz viszonyitva 87-el emelkedett. Az 1937 november havában élve született Budapesten 825 budapesti és 341 vidéki lakos, mivel szemben ugyanebben a hónapban meghalt 967 budapesti és 257 vidéki lakos. A fontosabb halálokok megoszlása: agyvérzés 81, elmebajok 19, tüdő- és mellhártyalob 169, tüdőgümőkór 113, szervi szivbaj 250, érelmeszesedés 41, gyomorbajok 77, aggkori végelgyengülés 65, fertőző betegségekben 81, öngyilkosság 32 és végül egyéb erőszakos halállal 41. Tuberkulózisban e hónapban 128-an haltak meg, amig az előző év ugyane hónapjában 134-en.

— **Meghosszabbitották a Madách-szobor pályázati határidejét.** Az Országos Madách Imre-szoborbizottság a Madách Imre budapesti szobrára kiirt pályázat határidejét január 12-éről meghosszabbitotta, még pedig azért, mert az Iparművészeti Muzeum helyisége a Nemzeti Szinház emlékkiállitásának meghosszabbitása miatt csak későbbi időpontban áll a bizottság rendelkezésére. Az uj beküldési határidő: *1938 február 23-án déli 12 óra.* Pályaműveket az előtte való nap 9—12 órája között és aznap 9 órától vesznek át.

Ma délután és este,
szombaton este,
vasárnap délután és este
az elragadó zenéjü, kacagtató szövegü
CSODAHAJÓ
a Royal Szinházban

SZINHÁZ ÉS ZENE

Élettársak

Bemutató a Magyar Szinházban

Négyen, azaz inkább csak hárman — férj, feleség és a férj jóbarátja — három felvonáson át beszélnek szerelemről, érzésekről, féltékenységről, megbocsátásról, csalásról és hűségről, mintha ezalatt, odakünn a világban, nem viharzanának mindezeknél sokkal sulyosabb problémák. Élet ez? Bizonyára nem. Szinpad ez? Igen, szinpad, még hozzá a legelőkelőbb, legérdekesebb és merjük állitani: legizgalmasabb szinpad. *Denys Amiel*nek ez a darabja, amelynek „ősbemutatója" a budapesti, ujra csak arra figyelmeztet, hogy a világ legelső szinpadának, a franciának, voltaképpen nincs és nem is volt soha tulságos köze a való élethez, — mindig csak szinház volt a szinházért, irodalom és művészet a l'art pour l'art tökéletességében.

Igen, ezt, amit itt Denys Amiel elmond, csak franciák merik elmondani és ahogy elmondja, ugy szintén csak franciák tudják, a szinpadnak ezek a káprázatos illuzionistái, akik a játékot valósággá, a valóságot pedig játékká bűvölik, néha — mint ebben a darabban is — semmi egyébbel, csak a mondanivalók érdekességével és a párbeszédeknek azzal a hihetetlen eleganciájával, könnyedségével, mértékével, amely a legköznapibb témát is feszültté, érdekessé, izgalmassá füti, a legkényesebb témáknak pedig elveszi élét, rossz ízét, szinte átszellemitve a mondanivaló nyers anyagát.

Mit mond ez a darab? Az asszonyi test és lélek kettősségébe világit bele, abba a kettősségbe, amelynél „a lélek erős, de a test gyenge". A darab hősnője rajongásig szereti férjét, de megcsalja minden jött-menttel. A férj mindezt tudja és türi, nemcsak azért, mert szereti feleségét, hanem, mert azt is tudja, hogy a hűtlen asszony többet szenved a lelkifurdalástól, mint ő a féltéstől. A feleség csak egy kinos botrány fenyegető pillanatában eszmél rá, hogy férje mindent tudott és most is a férj az, aki átsegiti ezen a szakadékon. Mit lehet itt tenni? Továbbélni is lehet, együtt. A házasságban ugysem az érzékek mámora, hanem a lelki összetartozás érzése az igazi kapocs.

Persze, vitatkozni lehetne róla, van-e, és ha van, megérthető-e az ilyen férj és felmenthető-e az ilyen asszony? Az emberi erkölcs szerint mindegyik egyformán bűnös, a férj pedig még nevetséges is. De talán van egy kevésbé emberi elv is, a „mindent-megértés, mindent megbocsátás" elve, amely ennek a különös házaspárnak ad igazat. Ki tudja? Annyi azonban bizonyos: finomabb, érdekesebb és megirásában művészibb darabot keveset láttunk az utóbbi években, hacsak a *Virágzó asszonyt* nem, amely szintén Amielé.

A szerző büszkén vállalhatja a *Magyar Szinház* előadását, amelynek hirét elviheti Párizsba, szinpadi művészetünk nagyobb dicsőségére. A darab eredeti sulypontja, az asszony szerepe, áttevődik a férj és a jóbarát szerepeire, mert *Makay Margit* e[illegible] a figurá[illegible] ráló idegességében találja meg szokott nagy formáját. Annál remekebb kettős *Törzsé* és *Földényié*. Törzs bámulatosan egyszerü ezuttal, beszédének nem dallamával, hanem emberi közvetlenségével, alakitásának nem nagy hatásaival, hanem finom és halk gesztusaival ragad el, ami pedig Földényit illeti, jellemábrázolásának melegsége, humora és emberi közelsége, egyszerűen meglepő. *Sennyey Verát* kissé könnyedebbnek szeretnők, mozgásban, hangban.

A rendezés friss *(Vaszary János)*, a diszlet előkelően szép *(Upor Tibor)*, *Bálint György* forditása pedig a legtisztább és legfinomabb magyar szinpadi nyelv. **Fóthy János.**

*

Az „Élettársak" előző esti főpróbája után *Boros László*, az Ujságiró Egyesület alelnök-főtitkára vacsorát adott *Denys Amiel* tiszteletére. A meghivottak között megjelent *Gaston Maugras* francia követ, valamint a budapesti francia kolónia több tényezője és a magyar irodalom és hirlapirás néhány ismert tagja. A szerdai bemutatón természetesen jelen volt a kiváló francia szerző, akit a diszes nézőtér meleg ünneplésben részesitett.

• **Kiss Ferenc és Pethő Attila felváltva játszanak a Kék rókában.** Miután a Nemzeti Kamara Szinházban a *Kék róka* századik előadása után sem csökkent a közönség rendkivüli érdeklődése a pompás darab és a kitünő előadás iránt, a Nemzeti Szinháznak komoly gondjai támadtak a sztáregyüttes immár több, mint három hónapi állandó elfoglaltsága miatt. A Nemzeti Szinház műsora ugyanis ilyen hosszu időre csak nehezen nélkülözi a Kamara Szinházban szereplő művészeket. Kállay Miklós „Godiva" cimű, január 14-én szinrekerülő szinjátékának bemutatásához szüksége van a Nemzeti Szinháznak *Kiss Ferencre*, aki a *Kék rókában* a férj szerepét játssza. Erre való tekintettel a szóban forgó szerepet kiosztotta *Pethő Attilára* is, hogy a Godiva nemzetiszinházi bemutatása után azokon az estéken, amikor Kiss Ferenc a Nemzeti Szinházban játszik, szerepét a Kamara Szinházban Pethő Attila alakitsa. Január 14-ke után Pál szerepét tehát Kiss Ferenc és Pethő Attila felváltva játsszák a Nemzeti Kamara Szinházban.

SZULAMIT
FELLEGI TERI felléptével
Premier MA délután és este a **Komédiában**

Pre
pén

VÖRÖS PIMPERNEL VISSZATÉR
KORDA SÁNDOR
uj London-filmje
ORCZY BÁRÓNŐ
uj Pimpernel-regénye
MÁTÓL:
RADIUS

— **Az agyvértódulás, a szivszorongás, nehéz légzés, félelemérzet és álmatlanság,** ha ezek a rendetlen székürülés következményei, akkor ezek a rendkivül enyhén, de biztosan ható természetes **„Ferenc József"** keserüviz használata által igen sokszor gyorsan megszünnek. Kérdezze meg orvosát.

— **A román megszállt területen élő magyarság üldözése és sérelmei.** A *Donaukurir, Corriere del Danubio, Nouvelles Danubiennes, Danubian Review* igen érdekes cikksorozatot közölt dr. *Fritz László* itélőtáblai biró tollából. Az erdélyi kérdés e kiváló ismerője összegyüjtötte cikksorozatában azoknak a jogsértéseknek és üldözéseknek legkirivóbb és legkiáltóbb eseteit, amelyek a román megszállott területek magyarságát az utóbbi év alatt érték. E lapok szerkesztőségei most külön lenyomatban kiadták német, olasz, francia s ángol nyelven a cikksorozatot s *nagy példányszámban küldték el külföldre, hogy keretét és előzményeit adják a Romániában most lefolyó eseményeinek.*

CSALÁDI JELENET AZ ÁLLATKERTBEN

(Egy meteorológiai jelentés szerint nálunk hidegebb van, mint az északi sarkon.)

(Gáspár Antal rajza.)

JEGESMEDVE FÉRJ: Ezek a nők! Ha nem akarsz flancolni mindenáron a Rozmárné és a Bálnáné előtt a drága pesti vizzel, most nem fagyoskodnánk itt, hanem vigan lubickolnánk az északi sark jó langyos vizeiben.

— **A HONSz ujéve.** A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetségének igazgatósága és a különböző csoportok elnökeinek száztagu küldöttsége az ujév alkalmából tisztelgett dr. vitéz *Arvátfalvi Nagy István*, a HONSz országos elnöke előtt. Az országos Igazgatóság és a fővárosi csoportok részéről *Sárkány Ferenc*, a vidék részéről *Kecskés István* fejezte ki a hadigondozottak nevében jókivánságait. Dr. vitéz *Arvátfalvi Nagy István* megköszönve az üdvözlést, ismertette a HONSz elmult évi munkásságát és jövő célkitűzéseit.

— **A tizennyolcéves magyar állampolgárok jelentkezése.** A székesfőváros polgármestere felhivja a mindkét nembeli 18 éves magyar állampolgárokat bejelentési kötelezettségüknek teljesitésére. Ezt a kötelezettséget január végéig kell teljesiteni.

— **Egy nyugalmazott minisztériumi tisztviselő öngyilkossági kisérlete.** Szolády István Béla nyugalmazott minisztériumi tisztviselő *Pestszentlőrincen*, a Nagyváradi-utca 37. számu házban lévő lakásán *felakasztotta magát.* Még idejében elvágták a kötelét. A mentők eszméletre téritették és a Rókus-kórházba vitték. Tettének oka ismeretlen.

— **Házasság.** Tolcsvai *Sallay Erzsébet* és felsőozori és kohanóczi *Ottlyk Pál* f. hó 8-án, szombaton este 7 órakor tartják esküvőjüket a krisztinavárosi plébániatemplomban.

Gueth László (Fiume) és *Borbély Ilona* (Budapest) január 5-én tartották esküvőjüket a Szilágyi Dezső-téri református templomban.

Halász Edith és *Kellner Miklós* okl. gépészmérnök jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A Pesti Hirlap egynapos mátrai kirándulása** iránt olyan nagyarányu érdeklődés nyilvánult meg, hogy a jelentkezéseket a *Pesti Hirlap Utazási Irodája péntek estig meghosszabbitotta.* A sportkirándulás résztvevői vasárnap reggel 7 órakor indulnak és egyenesen a *Galyatetőre* mennek, ahol egész délelőtt alkalmuk van a különböző téli sportokat élvezni. Délután *Mátraháza* és *Kékes* havas lejtőin nyilik alkalom sí- és ródlikirándulásokra. Részletes felvilágositás és jelentkezés a *Pesti Hirlap Utazási Irodájánál*, Vilmos császár-ut 78.

Itt a farsang!

Vig Karnevál megjött most is,
Ugy, mint minden évben
Jött vidáman, át a
Fagyon, havon, jégen.

Tánc, daloskedv, móka lesz
Az idén is, hogyne —
Bár nagyon hideg van, a
Jókedv mégse fagy be!

(—kas.)

— **Pénteken megnyilik a Pesti Hirlap uj bridzstanfolyama.** Január 7-én, pénteken este fél 7 órakor tartja a *Pesti Hirlap* ujjászervezett bridzstanfolyama keretében idei első előadását dr. *Farkas Mihály*, a Pesti Hirlap tanfolyamainak állandó vezetője. Az uj tanfolyamon külön csoportban folyik az oktatás a *teljesen kezdők*, a *fél-haladók* és a *haladók* számára. A részvételre jogositó meghivókat az uj jelentkezőknek már szétküldöttük, akik a multévi tanfolyamokon már résztvettek, külön meghivó nélkül jelenhetnek meg az előadásokon. A tanfolyamot az *Unio Lawn Tennisz Club* helyiségeiben (VII., Erzsébet-körut 43.) tartjuk hetenként hétfőn és pénteken, este ½7 órakor. A teljesen kezdők és a haladók csoportjában még lehet jelentkezni a *Pesti Hirlap* szerkesztőségében a bridzsrovatnál — 112—295 számu telefonon is.

— **Nemzetközi trafikos-nagygyülést tartanak Budapesten.** A Dohányárusok Országos Szövetségének vezetősége elhatározta, hogy az eucharisztikus nagygyüléssel egyidejüleg nemzetközi trafikos-nagygyülést rendez Budapesten. A nagygyülés ügyében már érintkezésbe is lépett a világ valamennyi szakmabeli érdekképviseletével. A magyar trafikosság bizik abban, hogy a nagygyülés tapasztalatai alapján olyan helyzet alakul majd ki a magyar dohányárusitás és dohányegyedáruság ügyének hivatalos kezelésében, amely orvosolni fogja a trafikosok helyzetének jelenlegi sérelmeit.

— **A Pátria Magyar Irók, Hirlapirók és Művészek Klubja** január 16-án, vasárnap ünnepli fennállásának tizenötéves jubileumát. Ebből az alkalomból este ½9 órakor a klubhelyiség (VII., Erzsébet-körut 43., I.) diszteremben vacsorát rendez, amelyen az ünnepi beszédet vitéz levéldi *Kozma Miklós* titkos tanácsos, volt belügyminiszter, az MTI elnökigazgatója mondja. Az ünnepi vacsorán a klub tagjait és barátait szivesen látják. Négyfogásos vacsora ára 2.50 P.

— **A székesfehérvári gyilkos bevallotta, hogy előre készült tettére.** Székesfehérvárról jelentik: Ifjabb *Arany Gyula, Csapody Erzsébet* gyilkosa, szerdán önként jelentkezett vallomásra. Elmondotta, hogy a gyilkosság közben használt zsineget hazulról vitte magával, hogy azzal megkötözze áldozatát. A zsineg megmaradt részét a detektivek megtalálták a gyilkos lakásán. A még hiányzó kétméteres darabról azt állitja, hogy kidobta a vonat ablakán, amikor Budapestre utazott. A gyilkosság áldozatának kezében talált hajszálakat felküldték dr. *Orsós Ferenc* egyetemi tanárnak Budapestre. A vizsgálat eredményét valószinüleg csütörtökön közlik. A gyilkos a nyomozás érdekében egyelőre még a rendőrségen marad.

— **Orvosi hir.** Dr. *Nádory István* rendelőjét XI., Horthy Miklós-ut 2., I. 2. szám alatt megnyitotta. Rendel d. u. 4—5-ig. Telefon 268—178.

— **A Nagykanizsai Felsőkereskedelmi Iskolát Végzett Tanulók Szövetségének** budapesti csoportja 1938 január 8-án, szombaton este 9 órakor tartja a Savoy-kávéház emeleti különtermében a szokásos havi összejövetelét. Az elnökség.

A babona

Irta Jean Milhaud

A párizsi diáknegyed egyik üres, negyedik emeleti szobájában, hosszura kihuzott asztalon feküdt a halott fehér lepellel leboritva. Az ablak nehéz fatáblája csukva volt. De nyitva sem okozhatott a szoba korábbi lakóinak sok gyönyörüséget, mert szük világitó udvarra nyilt.

Este tiz óra körül, pontosan, amikor a közeli torony órája ütött, kinyilt az ajtó és egy férfi lépett a szobába. Odament a holttesthez. Mögötte becsapódott az ajtó és valaki kivülről kulccsal bezárta. A férfi gyertyát vett ki a zsebéből és meggyujtotta. A folyosóról behallatszottak a távolodó lépések. Ez a férfi, minden jel szerint, fogoly volt.

A férfi egy percig nézte a holttestet, azután odament az ablakhoz és kinyitotta a befelé nyiló fatáblát Az ablakon vastag vasrács volt. Közömbösen vonogatta a vállát, odament a szoba hátterében álló kisebb asztalhoz és leült a melléje állitott székre. Körülbelül harmincéves, erélyes arcu, szélesvállu férfi volt. A zsebéből könyvet vett elő és olvasni kezdett. Közben odapillantott a halottra, de a nézésében nem volt nyoma idegességnek, vagy annak a babonás érzésnek, amelyet ilyen körülmények közt, holttesttel egy elhagyott szobába bezárva, a legtöbb ember érezne.

Félórai olvasás után ujra odalépett a holttesthez, felemelte a fejéről a fehér lepelt és hideg pillantással nézte a halott arcát. Azután kezébe vette a gyertyát... a szobában nem volt villany... és méregette, hogy szemmérték szerint körülbelül meddig tart az élete. Nem volt egész gyertya... egy órán belül teljesen elég. A fejét csóválva kifujta, maga mellé fektette az asztalra, melléje tette a gyufaskatulyát és a sötétben némán ült, a könyökét az asztalra támasztva.

Körülbelül ugyanebben az órában Cartier doktor dolgozószobájában három férfi ült az asztal körül. Valami nehéz vörös bort ittak és szivaroztak. A házigazda harmincöt év körüli férfi volt, a vendégei jóval fiatalabbak. Mind orvosok.

— **A legtöbb ember — mondta Cartier a korábban** kezdett vitát folytatva — ösztönszerüen irtózik a halottól... Ez részben babona, részben velünk született érzés, amely ellen nehéz küzdeni. Az orvos és a hadviselt ember kevésbé van ennek az érzésnek alávetve, de bizonyos körülmények közt reá is hat a halott társasága. Alig tudok olyan embert elképzelni, aki nem válnék idegessé, ha elhagyott, elzárt szobában, egyedül kellene egy éjszakát eltölteni halott társaságában.

Megszólalt az egyik fiatal orvos, Alaux Robert:

— Fogadjunk, hogy az én Jeffrey barátom, akinek az ereiben egyébként indián vér folyik, szemrebbenés nélkül állná ki a próbát. Jeffrey Észak-Amerikában, Montana államban született. Az atyja félvér volt, az anyja telivér indián. Az atyja évek óta a párizsi követségnél van alkalmazásban és a fiu itt szerzett orvosi diplomát. Két évig egy szobában laktunk... egy nagy tüzvésznél láttam munkában... a félelem és az idegesség épugy hiányzik belőle, mint indián őseiből.

— Nos én száz frankba fogadok, hogy ő sem állja ki a próbát — mondta Cartier.

— Én is tartom a fogadást, hogy a te Jeffreyd is félni fog — kiáltott fel Bruneau, a másik fiatal doktor —, sőt hajlandó vagyok a holttest szerepét vállalni.

— Helyes. Tehát, Bruneau, te leszel a holttest...

*

Ezek voltak az előzményei, abban az elhagyott szobában kialakult helyzetnek. Bruneau, a *„halott"*, mozdulatlanul feküdt a lepel alatt, az őre pedig, akiről most már tudjuk, hogy Jeffrey, sötétben ült, kezeügyében a gyertyával és gyufával.

Jeffrey aludni igyekezett, a karosszékben hátratámaszkodva, de nem jött álom a szemére, ami nála teljesen szokatlan jelenség volt. Kis idő mulva idegesen ujra meggyujtotta a gyertyát és jó tiz percig égette. Dühösen állapitotta meg, hogy őt, aki babonát sohase vett komolyan, idegessé teszi a halott közelsége! Azért is ujra eloltotta a gyertyát és dacosan hátradőlt karosszékben. Valahogy mégis elszunnyadt. Hirtelen... félig, vagy talán egészen, álmában... világosan hallotta, hogy a nagy asztal recsegett és halk lépések közeledtek feléje. Felugrott, a gyertya után nyult, de gyors mozdulatával lelökte az asztalról a gyufaskatulyával együtt. Le akart térdelni, hogy a földön megkeresse, de a lépések rémülettel töltötték el...

*

Visszatérünk most Cartier doktorhoz, aki másnap korán ébredt fel és Alaux doktorral együtt taxin elment abba a házba, ahova *„a halott"* mellé Jeffreyt az este, saját beleegyezésével, bezárták. Felmentek a negyedik emeleti elhagyott lakásba és a Cartiernál maradt kulccsal felnyitották a szobát, ahova előző este Jeffreyt azzal zárták be, hogy reggel érte jönnek.

A sötét szobában kisérteties csend volt. Cartier a villamos zseblámpájával az ablakhoz sietett és felnyitotta az ablaktáblát. Beáradt a világitó udvarból a reggeli, homályos világitás. Körülnéztek. A „hulla" ott feküdt a lepel alatt... *a karosszékben azonban Bruneau ült* és mélyen aludt. Felemelték a „hulláról" a fehér leplet: Jeffrey arcát pillantották meg. A félindián nagyot ásitott és felült, miközben ledobta magáról a lepedőt. Bruneau is felébredt és pislogva nézett körül.

— Hát itt mi történik? — kiáltott fel meglepetten Cartier.

Bruneau nagyot nevetett és a következőkben adta elő a borzalmas „halottvirrasztás" eseményeit:

— Az ördög birja azt a kemény asztallapot! Éjfél körül már minden tagom elzsibbadt és a hátam rémesen fájt a kemény fekvéstől. Hallottam, hogy Jeffrey barátom... akit különben ma estig nem volt szerencsém ismerni... mélyen alszik és horkol. Gondoltam, lemászom kissé az asztalról és nyujtózom egyet. De ez a derék fiu azonnal felébredt, rámugrott és dühösen kiáltotta:

— Aki meghalt, az maradjon veszteg — és azzal fojtogatni kezdett. Szerencsére erősebb vagyok, mint ő és leráztam magamról. De hogy reggelig ne legyen a helyzet nagyon kedélytelen, röviden elmondtam a mi fogadásunkat, mire jót nevetett és bajtársiasan felajánlotta, hogy felváltva legyünk halott és virrasztó. Igy felváltva aludtunk az asztalon, illetve a karosszékben. Véletlenül a megérkezésetek percében én voltam soros a karosszékben.

A társaság elvonult Cartier lakására és ott elhatározták, hogy a kétszer száz frankot, amelyet Cartier és Bruneau elvesztettek, pezsgős vacsorán együtt fogják elmulatni. A vidám „halotti tor" reggelig tartott, noha ezuttal nem kellett a halottat és a virrasztót zárt ajtóval maradásra kényszeriteni.

Upor Tibor

PESTI NAPLÓ

Júlia

1937 dec 24

Operettbemutató a Vá-osi Színházban

Júlia, a szép özvegy báróné két pompás férfi között áll. Mindkét fiatalember huszártiszt, egy ezredes fogadott fiai, mindketten halálosan szerelmesek Júliába és még egymás élete árán is Júlia szíve közelébe akarnak jutni. Az öldöklő küzdelemben *Udvardy* Kálmán huszárkapitány marad alul és látszólag, de nem véglegesen *Udvardy* György marad a győztes. Érték elen győzelem ez, Júlia megesküszik, hogy soha egyik fiatalemberé sem lesz. Kálmán kétségbeesve, mindenről lemondva hajóra száll és hajója vele együtt elpusztul a tengeren. A tragédia hírére György ismét közeledik az özvegyhez, aki kétségbeesésében és tanácstalanságában elhatározza, hogy férjhez megy Györgyhöz. Két nappal az esküvő előtt távirat érkezik György címére *Kanzasból*, jelentkezik *a halottnak hitt Kálmán*, azt követeli Györgytől, hogy Magyarországra érkezéséig ne kössön házasságot Júliával. György letagadja Júlia előtt a sürgönyt s a gyanútlan asszonyt feleségül veszi. Kálmán csak a házasság megkötése után érkezik haza s az újra való találkozás teljes erővel kirobbantja az ellentéteket a két katonatiszt között.

All a harc, sorsok, életek forognak kockán, már-már minden tragédiába fordul, amikor a kitűnő író leleményessége és ízléses tudása úgy fordít vissza a happy-end felé minden eseményt, hogy egy váratlan pillanatban a színpadon már csak boldog és megelégedett emberek mosolyognak. Elvitathatatlan, hogy ez az operettszöveg távol esik mindentől, ami megszokott. A mindenáron való tréfahalmozás helyett a *szív* és a *lélek* drámája adja a történések igazi hangsúlyát. *Földes* Imre ebben az új, értékes, hatásos librettójában

ismét visszatér a világsikerű *Viktória* nem mindennapos emlékéhez, s az évekkel ezelőtt aratott nagy sikert akarja most megújrázni. Minden bizonnyal tökéletes eredménnyel.

Nem maradhat el az operett nagy sikere, mert elsőrangú a librettó, egészen pompás *Ábrahám* Pál zenéje, kitűnő a szereplők játéka és nagyon szép az operett minden egyes színpadi képe. *Abrahám* Pált feltétlenül megkülönböztetett hely illeti meg a magyar zeneszerzők között. A *Júliában* gyönyörű, melódikus, tudással felépített muzsikájá[illegible] a *Lehár* Ferencek és *Kálmán* Imrék közeli nyomában halad. Ez a kitűnő magyar muzsikus ezzel a leginkább magyaros ritmusú zenéjével ismét ott van, ahol lennie kell, a *legelsők között.*

Az előadás kifogástalanul jó. A szereplők élén *Honthy* Hanna, a primadonna halad, szépségének, művészi játékának s énektudásának teljes tündöklésével. *Honthy* Hanna nélkül ennek a bemutatóestnek egyenletes fénylése el sem képzelhető. *Dénes* Oszkár *Bajusz* Pista szerepében ismét a *Viktória* kedves, aranyos és tehetséges táncokmikusa. Énekszámai egyenlő értékűek kitűnő táncszámaival. *Kertész* Dezső a huszárkapitány s *Delly* Ferenc a huszárfőhadnagy szerepében kifogástalanul jó és nagyon hatásos. *Vágó* Märy a szubrett szerepében szép és tehetséges, *Somogyi* Nusi újra az elsők között van. *Bársony* Istvánról. *Zala* Karoláról. *Szász* Ibolyáról kell még jót mondanunk. *Harmath* Imre írta az operett nagyszerű verseit. A zenekart *Komlós* Pál vezényli kiválóan. *Tihanyi* Vilmos rendezte remekül az operettet. Rendezése a régi, felejthetetlen *királyszínházi* idők emlékét idézi. Bobby *Gray* nagyszerű tudással tanította be a táncszámokat. *Upor* Tibor meglepően szép díszleteket tervezett.

A főpróbán és a bemutatón nagy siker volt.

Fazekas Imre

Szenzációs Szilveszter a Vigadóban ½10 kor
3 és ½ órás pompás, mulattató, nívós műsor

Békeffi László tréfa és konferansz	**Csortos** SIMOR ERZSÉBET	**Barsony-Dajbukát** paraszt-tréfa	**Hacsek és Sajó** éjfélkor
Szász Ila **Pártos Gusztáv**	**Gyurkovics Mária** bravúr áriák fuvola- és zongorakísérettel	**Ciffra és Kovács** Gyuri István 2 zongorás számai	**Zoltán Irén** **Szücs László**
Gervay Marica **Szendi Lajos**	Az európai turnéra induló **„Blue Danube" női jazz-zenekar énekes-táncos revüje**		**OXFORD-TRIÓ** Abay tánctrió (Pallay-koreográfia)
László Miklós és Imre tréfában	**Bánóczy szilveszteri divatrevüje** 12 legszebb mannequinnel		**Fodor** Artur és **Mátrai** komikus páros jelenet

Zongoránál **Dr Herz Ottó.** — Jegyek **Koncertnél** IV., Váci u. 23. Tel.: 188-464

SZÍNHÁZ + FILM

Rögös utakon a csillagok felé...

Szende Mária, gróf Haller László, Keresztessy Mária és Pálóczy László nyilatkoznak első sikerükről

Rögös utakon a csillagok felé... Meglehetősen rögös volt az út, amelyet ez a két fiatal színésznő és a két fiatal színész megtett a világotjelentő deszkákig. Hogy a deszkákról azután a fénylő csillagokig emelkedjenek ..

Az alábbiakban két színésznő és két színész, azok, akik az utolsó félévben „ugrottak ki", nyilatkoznak első lépéseikről, útjukról, — az első sikerről.

Én az életben mindig elkéstem egy perccel...

***Szende* Mária, a Művész Színház tagja. Első fellépése *Lakatos* László: *Láz* című nagysikerű színművében volt. Sajtó és közönség egyaránt fedezte fel a fiatal színésznőt, akinek drámai mondatai, egyszerű, plasztikus játéka megragadták a közönséget.**

— *Én az életben* — mondja Szende Mária — *mindig és mindenhonnan elkéstem egy percet*... Mindig lemaradtam, így elkéstem arról az álomvonatról is, amely a siker és az érvényesülés felé robogott *Ezúttal azonban ez volt a szerencsém, hogy egy percet késtem.* A Művész Színház gárdája már együtt volt, nem sok reménnyel kopogtattam be késő ősszel *Bárdos* Artúr igazgató úr szobájába, hogy szerződtessen. Mégis meghallgatott. Azután behívta a gazdasági igazgatót és ezt mondta: „Kérlek, ha teljes is már a társulat, ezt a nőt leszerződtetjük." Megkaptam mingyárt az első szerepet a *Láz*-ban. A reménytelenül szerelmes ápolónő törékeny figurája átitatta a lelkem és a testem. Sikert arattam. *Életem legnagyobb boldogsága volt, amikor a Művész Színház vörösen-izzó neon traszparensén olvashattam a nevemet.* Lefotografáltam ezt a transzparenst a debreceni színészeknek ezzel az aláírással: *Látjátok, így hirdetnek engem Budapesten!* Ilyen egyszerűen ment az egész...

A Tiszát szabályoztam, mielőtt színész lettem

A fiatal gróf *Haller* László, a Magyar Színház tagja. Az új színészgeneráció egyik nagy reménysége. A *Százegyéves asszony*-ban lépett fel először, Fred-et, a fiatal, félszeg muzsikust alakította, akit senki sem ért meg, aki éjszaka kiszalad a templomba orgonálni És most a III. Richárdban alakította a fiatal yorki herceget. Mindössze huszonkét éves. Ezt mondja:

— A debreceni kollégiumban határoztam el, hogy színész leszek. Az egyik ünnepély alkalmával, az önképzőkörben Ady-verseket szavaltam. A diákok kifütyültek. Egész egyéni formában próbáltam Adyt interpretálni. A botrányos jelenet után odajött hozzám *Zsigmond* Ferenc, a magyar tanárom, aki ma már egyetemi tanár Debrecenben és gratulált. Jegyzőkönyvbe kellett venni az ő utasítására, hogy az idén ez volt a legszebb, legtökéletesebb iskolai szavalás.

— Amikor feljöttem Pestre, frő és ujságíró szerettem volna lenni. A *Magyar Hirlap*nál szívesen fogadták írásaimat, számos cikkem jelent meg Ezt megelőzően azonban polgári állásom volt: tisztviselő voltam az Államnál, beosztottak a gátépítéshez. Tiszakeszin építettük az új Tisza-gátat. A kultúrmérnöki munkákat már önállóan végeztem, kitűnően műszereztem *Magamat nem tudtam megfékezni, de legalább megfékeztem a Tiszát*... A Magyar Színháznál mingyárt levizsgáztattak. Aztán megkaptam az első szerepet Aztán a másodikat. Hevesi Sándor biztat... És ez nekem elég ahhoz, hogy én is bízzam magamban

A nagy szerelem miatt nem ujitották meg a szerződésemet

***Keresztessy* Mária Szegedről került fel Budapestre. Furcsa, nyugtalan, temperamentumos tehetség Tavaly *Zilahy* Lajos *Szűz és a gödölye* című darabjában játszotta néhányszor *Makay* Margit szerepét. Az idén pedig *Az utolsó fórum*ban szintén hálás feladat jutott számára. A *III. Richárd*-ban Lady Annát alakította most nagy sikerrel. A *III. Richárd*-ban, Lady Anna szerepében nemcsak színészi képességeivel, hanem — megjelenésével is hódított.**

— Szegeden voltam színésznő — kezdi Keresztessy Mária. — Nagy sikereim voltak, a szezón végén mégsem ujitotta meg szerződésemet a direktor. Hogy miért? Szerelmes voltam egy — színészbe. *A nagy szerelem miatt nem újitották meg a szerződésemet.* A színigazgatók nem szeretik, ha társulatuk tagjai szerelmesek egymásba. Felutaztam Pestre, bevallom, nem sok reménnyel. Jelentkeztem a Magyar Színháznál. Felállítottak a színpadra, meggyujtották az összes reflektorokat, szavalnom kellett. Lent a nézőtéren *Hevesi* Sándor, *Zilahy* Lajos és *Bródy* igazgató úr figyelték minden mozdulatomat. Leszerződtettek. Az az érzésem, ezt főleg Zilahynak köszönhetem. Ebben az első szezónban nem játszottam semmit, a nyáron kicsit szomorúan, szárnyaszegetten utaztam haza Miskolcra. Itt élnek a szüleim, apám vármegyei irodaigazgató. Ide kaptam egy sürgönyt, hogy azonnal utazzam fel, mert Zilahy *Két fogoly* című filmjében játszom.

Igy kezdődött. Nem tartom magam szépnek, csak érdekesnek. Életemben a legnagyobb örömet az okozta, amikor most a III Richárd után két kritikus is azt irta rólam, hogy — *Keresztessy Mária meglepően szép jelenség!* Ennek örültem a legjobban.

Págeréknak köszönhetek mindent

Pálóczy László a Művész Színház és a Belvárosi Színház tagja Legutóbb a *Szakits helyettem* című vígjátékban játszotta dr. Timár Ferenc nőorvos szerepét sikerrel. A *Párisi nők*ben a fiatal Maxim szobrász figuráját mintázza meg kedvesen, humorral, sok szívvel. *Tulajdonképpen itt aratta döntő sikerét.*

— Szegedre utaztam, mert halálosan szerelmes voltam egy színésznőbe. Azt mondtam a direktornak, nem tud olyan kis gázsit adni, hogy ne maradjak itt. Én minden pénzért itt maradok, mert mellette akarok maradni. Leszerződtetett. Mindenféle kis szerepet elvállaltam. Később azután megkaptam azokat a szerepeket, amelyeket itt fent Budapesten *Páger* Antal játszott. *A néma levente* előadása után — Beppót, a csatlóst játszottam — *Heltai* Jenő is gratulált. *A nagy trónak ez az elismerése sokat lendített egész pályafutásomon.* Egymás után kaptam a főszerepeket. Ugy volt, hogy *Páger* Antal és *Komár* Juliska jönnek le Szegedre, az *Udvari páholy*-ban vendégszerepelni. Őszintén szólva kissé bosszankodtam is, hogy Páger most eljátszik előlem itt vidéken egy jó szerepet.. Kiderült, hogy Páger nem jöhetett, csak a felesége érkezett meg és — *én lettem a partnere.* Amikor Komár Juliska elutazott Szegedről, gratulált és *megigérte, hogy felhívja figyelmét reám a pesti színigazgatóknak.* Tulajdonképpen tehát Págeréknak köszönhetek mindent.

— Még csak azt szeretném elmondani, hogy a *Szakits helyettem* premierje alatt be volt pakkolva a kofferem az öltözőben. Arra gondoltam, *ha megbukom, még az éjszakai vonattal utazom vissza Szegedre.* Premier után feljött az öltözőmbe *Hermán* Richárd igazgató úr, megszoritotta a kezem és csak ennyit mondott:

— *Megnyerted a csatát! Kipakkolhatod a koffert...*

Ők négyen azok, akiknek sikerült a start Vajjon melyikük jut el a — csillagokig...

R. L.

Hangverseny Thomán István tiszteletére *Thomán* István 75. születésnapja alkalmából tisztelői és tanítványai január 7-én este 8 órakor a Zeneakadémián *Bartók* Béla, *Dohnányi* Ernő, *Keéri-Szántó* Imre, *Székely* Arnold és *Ungár* Imre szives közreműködésével hangversenyt rendeznek. A magyar zongoraművészet nagymesterének ez a jubileuma kimagasló zenei és társadalmi eseménynek igérkezik. Jegyeket szivességből árusitja a *Koncert Rt* (Váci ucca).

Júlia

Operett-bemutató a Városi Színházban

Nem restellem bevallani, hogy valamikor szerelmes voltam az érzelmes duettekben megénekelt színpadi idillekbe s azokba a melódiákba, melyek túlélték a fiatalságunkat. Éppen ezért az *Hervé, Planquette, Lecocque* és főként a diabolikus muzikalitású *Offenbach*, majd a bécsi triász, *Strauss, Lehár* és *Fall* zenei zsenijének jegyében született operett lehanyatlását némi őszi szomorúsággal regisztráltam. A kedves, lenge műfajt egyre lejjebb szoritotta a színpadról a revü és knockautolta a filmoperett technikai lehetőségekben leküzdhetetlen versenye. De azért a lélektelenné sekélyesített operettben még mindig maradt egy kis eleven erő, mely a könnyű daljátékok újjászületését nem zárja ki.

Ábrahám Pál nemzetközi sikerekkel fémjelzett, melódikus tehetsége a Városi Színház péntek esti premierjén ünnepnapot szerzett az operett barátjainak. *Földesi* Imre kipróbált színműíró találékonysága fordulatosan, hatástkeltően romantikus mesével, *Harmath* Imre pedig mintaszerű, játékos könnyedséggel rímelt versekkel állottak a komponista rendelkezésére. Ábrahám Pál színes szövésű partitúrájában a szív ölelkezik a nagy zenei kultúrával és a hangszerelés bravúrjaival. Forró ütemű táncszámok, graciózus és mély lírájú muzikális ötletek egész „fontaine lumineuse"-ét csillogtatja. Nekünk legkedvesebb marad egy valcere: „Ma este a Burgban egy valcert tanultam...", mely a legnemesebb operett-tradiciók jegyében fogant.

A zene és librettó szerencsés találkozásán kívül *Honthy* Hannának van legnagyobb része az új Ábrahám-operett, a *Júlia* nagy sikerében. Ez a kivételes képességű színésznő a nagy, a klasszikus primadonnák sorából való. Egyéniség, vonzó, szuggesztív, énekében megnemesednek a melódiák. Hogy az operett feltámadjon, hozzá hasonló, de, sajnos, ma az utánpótlásból hiányzó énekes színésznőkre volna szükség. *Vágó* Märy ideális táncos lábai, szubrett-kedvessége, *Somogyi* Nusi vérbő groteszk humora derüs színfoltjai a *Tihanyi* Vilmos „békebeli" színvonalú rendezésében, *Upor* Tibor minden színváltozásnál megtapsolt artisztikus díszleteivel illusztrált előadásnak.

Az új operett népes ensemble-jában egyébként mindenki a helyén van. Legelső helyen közöttük *Solthy* György, aki egy huszárezredes alakját formálja meg nagyobb feladatokra is hivatott emberábrázoló képességgel és melegen zengő hanggal. A darabnak két bonvivánja is van: *Delly* Ferenc és *Kertész* Dezső, akik mindketten kitűnően töltik be a szerepüket. Egy ízes beszédű huszárőrmester kabinetfigurájáért *Bársony* Istvánt illeti teljes elismerés, melyet a premier-közönség bőven meg is adott neki. *Dénes* Oszkár szikrázóan egészséges, táncos vidámsággal illeszkedik a kifogástalanul összehangolt együttesbe, melyben epizódszerepekben is magukra terelik a figyelmet a groteszkül mulatságos *Fodor* Artúr, *Zala* Karola és *Verő* Erzsi is.

A bemutató közönsége a kihívások özönével avatta nagy sikerré a *Júlia* premierjét.

Várkonyi Titusz

Szerelemből nősültem

Bemutatta a Royal Apolló és az Átrium

Nóti Károly mulatságos vígjátéka egy szerelmes fiatal házaspár viszontagságait mutatja be sok jókedvvel. A bonyodalmat az okozza, hogy egészen a darab végéig nem derül ki, hogy az ifjú pár voltaképpen házaspár-e, vagy sem, illetve, hogy a két pesti fiatal Szumátrában megtartott esküvője érvényes-e, vagy sem. Ebből a zavaros helyzetből sok bonyodalom keletkezik, amit *Székely* István, a rendező ügyesen ki is használ. *Erdélyi* Mici és *Ráday* Imre játsszák sok vidámsággal a bizonytalanhelyzetű szerelmes házaspárt, *Kabos* Gyula egy egyáltalában nem csendes társat, *Csortos* Gyula a zord, de jószívű apóst. Van még egy névtelen szereplője is a mesének, egy pici kis baba, akinek a születése azután végleg megoldja a zavaros helyzetet s meghozza a happy-end-et.

Medgyaszay Vilma 30 éves színészi jubileuma január 23-án a Zeneakadémia nagytermében. A művésznő nagynevű kollégái és illusztris írók fellépésükkel ünneplik meg a jubileumot, mely az évad egyik legérdekesebb és leggazdagabb művészi estje lesz. Jegy Rózsavölgyinél és a Zeneakadémián.

Városi Szinház

Filléres esti operabérlet rendkívül olcsó helyárakkal. — A nagyszerű hazai operaegyüttest kiegészítik, mint vendégek: **Flesch** Ella, **Réthy** Eszter, Hilde **Konetzni, Medák** Sári, Adolf **Fischer, Kovács** Dezső. — Szinrekerülnek: *Aida, Bohémélet, Troubadour, Traviata, Mártha, Zsidonő.* — Első előadás 1938 január 17-én, hétfőn **Flesch** Ellával, Aida. — Vezényel: **Komlós Pál.** — Bérletek 4.20 P-től 24 pengőig, Rózsavölgyinél és a Városi Színház bérletpénztáránál.

Rádiót pontos időre be- és kikapcsoló órát, világító számlappal csinos kivitelben P 22-ért szállít
Reich Miklós
VI., Vilmos császár út 45. Nagymező ucca sarok

A „János" sikert aratott Londonban. *Londonból* jelentik: A *Vaudeville*-színház közönsége csütörtökön este melegen fogadta *Bús-Fekete* László: *János* című vígjátékának bemutatóját. A *Times* a darabbal kapcsolatban a következőket irja: Az új magyar darab nagyon kedves vígjáték. — A *Daily Telegraph* irja: Nagyon tetszetős, tréfás darab, azzal a bájjal, amelynek titkát főként bizonyos magyar írók ismerik. — A *News Chronicle* irja: Mulattató, noha nem nagyon izgalmas.

A színházak karácsonyi műsora

Operaház: Szombat: Jancsi és Juliska; A babatündér (3); Bohémélet (½8). Vasárnap: A mosoly országa (3); Aida (½8).

Nemzeti Színház: Szombat: Csodatükör (½4); Eszter (½8). Vasárnap: Jézusfaragó ember (½4); Az ember tragédiája (½8).

Nemzeti Kamaraszínház: Szombat és vasárnap: Kék róka (4 és 8).

Vígszinház: Szombat és vasárnap: Asszonyok (½4 és 8).

Magyar Színház: Szombat és vasárnap: Holnap ágyban marad (½4 és 8).

Belvárosi Színház: Szombat (Párizsi nők (4 és 8). Vasárnap: Szakits helyettem (4); Párizsi nők (8).

Művész Színház: Szombat: Antoinette (½4 és 8). Vasárnap: Láz (½4); Antoinette (8).

Pesti Színház: Szombat: Delila (4); Kéjutazás (8). Vasárnap: Delila (4); Kéjutazás (8).

Andrássy Színház: Szombat és vasárnap: Egyetlen éjszakára (½4 és 8).

Városi Színház: Szombat és vasárnap: Júlia (4 és 8).

Royal Színház: Szombat és vasárnap: Csodahajó (4 és 8).

Terézkörúti Színpad: Szombat és vasárnap: A zöld madár (½5 és 9).

Pódium: Szombat és vasárnap: Kabaréműsor (½5 és 9).

Komédia: Szombat és vasárnap: Párizsi ½ világkiállítás (½5 és ½9).

„A kis lord"-ot felújította a Magyar Színház. Pénteken délután a Magyar Színház színpadára visszatért *A kis lord* kedves, szeretetreméltó figurája. Burnet *Hodgson* sok esztendővel ezelőtt játszott darabját újitotta fel a színház a mai ifjúság számára. A *Lóránt* Vilmos által rendezett szép előadás szereplői közül különösen *Simor* Erzsébet, a kis lord szerepében *Ruttkay* Évi, *Földényi* László, *Vándory, Pataky Pethes, Keresztessy* Mária és *Dávid* kaptak sok tapsot.

Hangversenyek

A Koncert rendezései:

Nagy Szilveszter a Vigadóban

A Bach-kollégium jan. 9-i estjén a köv. kantináták kerülnek előadásra: *Aus der Tiefe, Du Hirte Israel* és *Wachet auf.* Szólók: K. Sztojanovits Lili, dr Szedő és dr Győri. Vezényel: Lichtenberg.

Basilides–Dobrowen Ungár Imre, Virovai

a szereplői a **Fiúárvaház jan. 9-i** nagyszabású jótékonycélú hangversenyének. Szenzációs műsorukon: **Musszorgszki:** Dalciklus (Dobrowen—Basilides), **Beethoven:** Mondschein, **Chopin** (Ungár), **Mendelssohn**-verseny, **Liszt—Hubay** (Virovai). Jegyek Koncertnél.

Aubrey Pankey néger bariton

dalestje 11-én. Műsoron: *Händel, Schubert, Debussy,* songok és spirituálék.

Solti vez. a **Magyar Szimfonikusokat** 12-én. Közr.: *R. Kyriakou.*

Dohnányi—Thibaud szonátaest

13-án. **Mesterbérlet kék sorozat.** Műsoron: *Frühlings*-szonáta, *Mozart, Brahms.*

Bailly Robinor szonátaest

(brácsa—zongora) 14-én. *Zongorabérlet.* Műsoron: *Brahms-, Gaillard-, Hindemith-, Weiner-, Clarke-,* stb. szonáták.

Dénes-Pethes vidám délután 16. Közrem.: Bajor Gizi

Nagy Izabella, **Palló, Pártos.** 15 éves jubileum. Jegyek 1—6 pengőig.

R. Kyriakou zongoraestje 17-én.

Faragó György zongoraestje 19-én.

Ungár Imre zongoraestje 22-én. Zongorabérlet.

Gina van de Veer dalestje jan. 31-én.

★

Rádiók zenegépek kedvező cseréje, grammofonok, lemezek Koncertnél!

★

EGY GÖRBE SZILVESZTER A ROYAL SZINHÁZBAN

Kezdete éjjel 11 órakor.

3 órás **ragyogó vidám műsorban** a legjobb békebeli **slágerek, tréfák, kuplék,** táncok váltakoznak a legujabb színház, kabaré- ésjvariété-attrakciókkal. Szereplők: **Solti Hermin, Türk Berta, Radó Sándor, Pártos Gusztáv,** kuplék, magánszámok a régi Royal Orfeum műsorából,

HONTHY HANNA, DÉNES OSZKÁR

Rátkai Márton—Somogyi Nusi, jelenetek a legjobb régi és uj operettekből. **Salamon és társulata, Gárdonyi, László** Miklós és Imre, **Keleti-Vértes, Fodor** és **Mátral,** a legmulatatóbb tréfákban, **„Blue Danube"** női jazz-zenekar revüje. Pompás magánszámokkal: **Zoltán** Irén, **Szendi** Lajos, **Oxford**-trió. **Révész** Vilma stb. Jegyek a Royal szinháznál, **Koncert** jegyirodában és a szokásos elővételi helyeken.

Rózsavölgyi hangversenyei: Strasser István 6-án

vezényli a Hangv. Zenekart, Z., 8. Közr.: **Győző Amália és a Bazilika férfikara. Kadosa:** Divertimento, **Schumann:** III. szimfónia, **Brahms:** Rapszódia, **Glazunov:** Stenka Rasin.

Maria Müller 10-én

a Hangv. Zenekarral. *Händel- és Weber-áriák, R. Strauss*-dalok, stb. Városi Színház. Jegyek csak korlátolt számban. B-sorozat II.

Richard Staab zongoraestje 10-én.

Kleiber: Beethoven-ciklus

I. est 11-én, V., 8. I. és III. szimfónia, B-dur zongoraverseny *(Földes Andor).*

Magyar Női Vonósnégyes 18-án. Z., 8. Közr.: **Kiss Judit** (zongora).

Isabella de Angelis dalestje jan. 20.

Ketter Ernő—Friss Antal szonátaest 20-án.

Kleiber: Beethoven-ciklus II. est jan. 21.

Klein Erzsébet—Halmos László szonátaest 27.

Elsa Scherz—Meisterária- és dalest 27.

Weiss Margit II. klasszikus est febr. 1.

*

Automatikus grammofonlemez-adogató — Novitas asztali zenegép kizárólag Rózsavölgyinél.

*

Transcontinent rendezései:

(Dorottya ucca 7. Telefón: 383-133, 383-158.)

Ady-est jan. 8-án (Z., fél 9) a legszebb műsorral, új nagyszerű együttessel: **Kiss Ferenc, Lehotay, Táray, Baló, Lendvay, Andersen F., Simor E., Keresztessy M., Kormos M.** Orgonabevezető: **Ákom Lajos.**

Sauer Emil jan. 12-én (V., 8) a Bp. Hangv. Zenekarral. Vez.: Komor.

Sláger-revü 1907—1937. Zerkovitz, Hetényi-Heidelberg, Grósz Alfréd műveiből jan. 30-án (Z., fél 9), a legkiválóbb előadó-gárdával.

Biró József hegedűestje febr. 2. (V., 8.)

Guglielmetti Annamária kamaraénekesnő fellépésével a Városi Színházban *Traviata* febr. 4., *Butterfly* febr. 11. Tenór: Kurt Baum. Vez.: Komor.

Shakespeare-est dr Hevesi Sándorral és a legkiválóbb művészekkel febr. 5. (Z., fél 9.)

*

Dénes Oszkár, Salamon, Gárdonyi, Gózon, Radó Sándor, Fodor Artúr, **Muráti** Lili, **Herendi** Manci, **Szász** Ila, **Kökény** Ilona, **Rajna** Alice, **Zoltán** Irén, **Kalmár** Pál, **Kertész** Gábor, **Szendi** Lajos, **Sárosi és a kis Zoli, Misley** gyermekbalett, stb., stb. fellépnek a **kómikusok nagy Szilveszter-estjén** a *Zeneakadémián.* Jegyek 1 pengőtől 6 pengőig Rózsavölgyinél, a Zeneakadémia portásánál.

Mr. DEEDS

Bemutatta a Kamara és a City

Izzig-vérig amerikai film ez, nem a revű, hanem a legmodernebb társadalmi szatíra értelmében. Ma talán egyetlen film sem mer olyan bátran hozzányúlni saját államának közéleti fonákságaihoz, mint az amerikai. Kis szerelmi história keretében ez a film is hol éles szatírával, hol ártatlan humorral, hol komoly drámai mellékvágásokkal támadja az amerikai közszellem hibáit és kinövéseit olyan mértékben és hanggal, hogy az alkalmasint mindenütt másutt is talál.

Garry *Cooper,* ez a rokonszenves és kitünő színész a hőse a film meséjének. Őneki kell azzal a vígasztaló tudattal biztatni a világ közönségét, hogy az igazság végül mindenütt győz. És Garry *Cooper* művészetének, behízelgő egyéniségének szívesen el is hiszik ezt a nézők. Frank *Capra* finom ízléssel és technikai fölénnyel rendezte a filmet, melynek többi szereplője is méltó társa Garry Coopernek.

A budapesti bemutató közönsége nagy tetszéssel, sok derültséggel és az elégtétel érzésének fel-felrobajló megnyilvánulásával fogadta az amerikai filmet, mely kétségen kívül nagyon előkelő rangot foglal el az idei filmtermésben. (sz.)

SZILVESZTERI BEMUTATÓ A VÍGSZÍNHÁZBAN

ÉDES OTTHON

London legnagyobb vígjátéksikere

Premier pénteken, december 31-én, 8 órakor

A *Vígszínházban* pénteken, december 31-én, Szilveszter estéjén 8 órai kezdettel kerül bemutatóra Gerald *Savory: George and Margaret* című vígjátéka, amelyet *Hatvany* Lili fordított le

ÉDES OTTHON

címmel.

Csakugyan egy édes, mulatságos otthon kedves és vidám jelenetei sorakoznak az újdonságban, amely kerek egy esztendő óta tölti be a londoni Wyndham-színház műsorát. Szerzője egy csapásra világhírre tett szert, darabja bemutatója után hamarosan előadták New Yorkban, ahol hónapok óta játsszák és most már a kontinensen is mindenfelé bemutatták, igen nagy sikerrel.

A fiatalság játéka: a szülők sem öregek, a fiúk és leányok pedig az élet tavaszának örvendenek. Ennek megfelel a Vígszínház szereposztása, amelynek főosztályosai

Szombathelyi Blanka, Ladomerszky Margit, Móricz Lili, Pártos Erzsi, Gárdonyi, Básthy, Perényi, Egry.

Rendező: *Tarján* György.

Díszlettervező: *Vörös* Pál.

Az első előadások jegyeit már árusítják. Szilveszter estéjén 11 órakor hagyományos második előadásul a színház nagy sikere, az

ASSZONYOK

kerül színre.

HALLOTTUK,

hogy Honthy Hanna lakásán a legszebb szoba legszebb falára néhány nappal ezelőtt különös díszt került: egy egyszerű, kopott fakeret:

A nem mindennapi szobadiszről azt mondja Honthy Hanna:

— Ismeretlen feladótól kaptam egy csomagot. Kibontottam. Ez az ütött-kopott fakeret volt benne. És mellette parányi kisérőlevél. De a levél nélkül is megismertem, hogy mi ez. Ez az a fakeret, amely a Budai Szinház kapuja mellett lógott és ebben a keretben helyezték el mindig a szinlapot. Ezen a szinlapon pedig az utóbbi esztendőkben mindig az én nevem szerepelt, hiszen az utolsó években minden operett főszerepét én játszottam Buddán.

Aztán elérzékenyülve mondja:

— Most itt lóg a falon. Az utolsó fadarab, amely még a Budai Szinkörből megmaradt.

*

hogy a szilveszteri pendlizés győztesei — az eddig beérkezett arányszámok szerint — Herczeg Jenő és Komlós Vilmos lesznek, a népszerű „Hacsek és Sajó-pár", akiknek színházban, varietében, moziban, klubhelyiségben és egyebütt Szilveszter éjjelén a legtöbb fellépésük van. Teljesen kimaszkírozva töltik a Szilveszter éjszakáját és autó szállitja őket villámgyorsan egyik fellépési helyről a másikra. Alighogy az utolsó szót kimondták és meghajolnak a tapsra, már be is ugranak az autóba és következik egy új fellépés, ugyanigy és es tart este tíz órától hajnali három óráig.

Sorrendben utánuk következnek majdnem ugyanannyi fellépéssel Salamon Béla, Gárdonyi Lajos, Kóváry Gyula, Peti Sándor, Rajna Alice és Kökény Ilona.

*

hogy az egyik gazdag nagykereskedőről mindenki tudja azt a titkot, hogy gyönyörű felesége valamikor tehetséges kóristalány volt.

Néhány nappal ezelőtt a mindig vidám Makláry Zoltán találkozott a nagykereskedővel. Azt kérdezi tőle:

— Mondd, öregem, a feleséged ismét kardalosnő lett?

— Uggyan miért? — kérdi hüledezve a nagykereskedő.

Mire Makláry, meggyőző hangon:

— Kérlek, én magam láttam önnagyságát a napokban valamelyik mellékuccán egy csinos fiatalemberrel karba járni!

Filmszínházak műsora:

Bemutató filmszínházak:

ÁTRIUM. Margit krt 55. (Tel.: 154-024, 153-034.) **Szerelemből nősültem.** Főszr.: Erdélyi Mici. — **Si-sport Ausztriában.** — **Hiradók.** — Előadások: ½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn.: ½4-kor is. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és A Noszty-fiu esete Tóth Marival.**

CASINO FILMSZINHÁZ. Eskü tér 6. (Tel.: 383-102. Ujra prolong.: **Orgonavirágzás.** Főszr.: Jeanette MacDonald. — **Hiradók.** — Előadások: ½5, 7, ½10, szomb., vas., ünn.: ½3, 5, ½8, 10. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és A Noszty-fiu esete Tóth Marival.**

CITY FILMSZINHÁZ. Vilmos cs. út 36-38 (Tel.: 111-140.) **Mister Deeds.** Főszr.: Gary Cooper. — **Hiradók.** — Előadások: ¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas., ünn.: ¾4-kor is. — Szilveszterkor **kabaré és Vörös Pimpernel visszatér.**

CORSO. IV., Váci u. 9. (Tel.: 182-818.) **Egy lány elindul.** Főszr.: Szörényi Éva. — **Hiradók.** — Előadások: ½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn.: ½4-kor is. — Szilveszter este kabaré, azonkivül a 3 Ritz Brothers legujabb filmje.

DÉCSI FILMSZINHÁZ. Teréz krt 28. (Tel.: 125-952, 121-343.) **Egy lány elindul.** Főszr.: Mezey Mária. — **Hiradók.** — Előadások: 6, 8, 10, szomb., vas.- és ünn.: 4, 6, 8, 10. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és „Vörös Pimpernel visszatér".**

FORUM FILMSZINHÁZ. Kossuth Lajos u 18 (Tel.: 189-543, 189-707.) 5. hétre prol.: **100 férfi, 1 kislány.** Főszr.: Deanna Durbin. Vezényel: Leopold Stokowski, a filadelfiai szimf. zenekar karmestere. — Előadások: ½6, ½8, ¾10, szomb., vas.- és ünn.: ½4, ½6, ½8, ¾10.

KAMARA FILMSZINHÁZ. Dohány ucca 42. (Tel.: 144-027.) **Mr. Deeds.** Főszr.: Gary Cooper. — Előadások 6, 8, 10, szomb., vas., ünn.: 4, 6, 8, 10.

METRO FILMPALOTA. Teréz krt 60. (Tel.: 112-230.) **Vadnyugati őrjárat.** Főszr.: Laurel és Hardy. — **Hollywood mulat. — Hong-Kong. Hiradók.** — Előad.: ½6, ½8, ½10, szomb., vas.- és ünn.: ½4-kor is. — Karácsony mindkét napján d. e. 11 órakor féláru reprizmatiné: **Botrány az Operában.** Főszr.: Csiko, Gaucso, Harpo.

ROYAL APOLLO. Erzsébet krt 45-47 (Tel.: 342-946, 141-902.) **Szerelemből nősültem.** Főszr.: Erdélyi Mici. — **Si-sport Ausztriában. — Hiradók.** — Előadások: 6, 8, 10, szomb., vas., ünn.: 4, 6, 8, 10. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és Falu rossza.**

RÁDIUS FILMSZINHÁZ. Nagymező u 22-24. (Tel.: 129-250, 122-098.) Prol.: **Modern Ali-Baba.** Főszr.: Eddie Cantor. — **Hiradók.** — Előadások: ¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas., ünn.: ¾4-kor is. — Szomb. vasárnap d. e. 11-kor matiné: **Micky Silly.** — Félhelyárak — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és „Fox Follies 1938".** Ősbemutató.

URÁNIA FILMSZINHÁZ. Rákóczi út 21. (Telefon: 146-045.) **Tokaji rapszódia.** Főszr.: Lehotay Árpád. — **Magyar és Fox világhiradók.** — Előadások: 5, ½8, ½10, szomb., vas., ünn.: ¾3 5, ½8, ½10. — Karácsonyvasárnap d. e. ½11-kor: **Lakner Bácsi Gyermekszinháza.**

Utánjátszó filmszínházak:

CORVIN FILMSZINHÁZ. József krt és Üllői út sarok. (Tel.: 138-988, 139-584.) **Kölcsönkért kastély.** Főszr.: Kabos Gyula. — **Hiradók.** — Előad.: ½4, ½6, ½8, ½10, vas.- és ünn.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. — Az első előadáson 1000 hely 40—80 fillérig — 25-én, szombaton d. e. ½11-kor: **Copperfield Dávid.** Főszr.: Freddie Bartholomew. — 26-án, vasárnap d. e. ½11-kor: **San Francisco.** Főszr.: Clark Gable. — Filléres helyárak.

ELIT MOZGÓ. Szent István körút 16. (Tel.: 116-151.) **Kölcsönkért kastély.** Főszr.: Tolnay Klári. — **A jég fejedelmei.** — Hiradók. — Előadások: 4, 6, 8, 10, szomb., vas.: 2-kor is. — Pénteken nincs előadás!

HOLLYWOOD FILMSZALON. Bethlen tér 3. (Tel.: 142-455.) **Családi pótlék.** Főszr.: Kun Magda. — Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10. szomb., vas. ½12-kor is. — Karácsony szombatján d. e. ½11-kor: **Top-Hat.** Főszr.: Fred Astaire. — Karácsonyvasárnap d. e. ½11-kor: **Csibi.** Főszr.: Gaál Franciska. — Az első előadás mérsékelt helyárakkal.

LLOYD. Hollán-u. 7/a. (Tel.: 111-994.) **Családi pótlék.** Főszr.: Kun Magda. — **Hiradók.** — Előadások: 4, 6, 8, 10, vas., ünn.: 2-kor is. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és Tánczenek.**

PALACE FILMSZINHÁZ. Erzsébet körút 8. (Telefón: 136-523.) Prol.: **111-es.** Főszr.: Lázár Mária. — **Hiradók.** — Előadások mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10. — Első három előadás félhelyárakkal. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és Tánczenek.**

SAVOY. Calvin tér és Üllői út sarok. (Tel.: 116-040) **Viki.** Főszr.: Bársony Rózsi. — **Premier-hiradó.** — Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10, vas.- és ünn.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. — Vasárnap d. e. 10 és ½12-kor matiné. — Az első előadás mindennap félhelyárakkal.

PHÖNIX. Rákóczi út 68. (Tel.: 144-454.) **Elssler Fanny.** Főszr.: Lilian Harvey. — **Hiradók.** — Előadások mindennap: 11 1, 3, 5, ½8, ½10. — Első három előadás félhelyárakkal. — Szilveszterkor 10-kor **kabaré és Mártirasszony.** Főszr.: Marlene Dietrich.

SIMPLON FILMPALOTA. Horthy Miklós-út 64. (Tel.: 268-999.) **Kölcsönkért kastély.** Főszr.: Tolnay Klári. — **A jég fejedelmei.** — Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn.: ½2-kor is. — Vas. dec. 26-án d. e. ½11: Matiné.

STUDIÓ FILMSZINHÁZ. Akácfa u. 4., a Nemzeti Szinház mellett. (Tel.: 140-840.) **Viki.** Főszr.: Bársony Rózsi. — **Hárem gyöngye.** — **Magyar és Fox világhiradók.** — Előadások mindennap: 11 2, 4, 6, 8, 10. — Az első három előadás félhelyárakkal.

Továbbjátszó filmszínházak:

BELVÁROSI FILMSZINHÁZ. Irányi ucca 21. (Tel.: 334-563.) **A férfi mind őrült.** Főszr.: Lázár Mária. — **Aranylányok.** — **Hiradók.** — Előadások jobb t.: ½5, 7, ½10, bal t.: 8, vas., ünn jobb t.: ½3, 5, ½8, ½10, bal t.: ½4, 6, ½9. — Az első előadás naponta 30—80 filléres helyárakkal. — Ünn. és vas. d. e. ½11 és 12 órakor filléres matiné. — Dec. 25-én: **Szivek melódiája.** 26-án: **Szines karácsonyi matiné.**

ADMIRÁL MOZGÓ. Margit-krt 5/b. (Tel.: 153-707.) **A férfi mind őrült.** Főszr.: Lázár Mária. — **Orségváltás.** — **Hiradó.** — Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10, vas.: ½2-kor is. — 25-én d. e. ½10 és ½12-kor: **Pajkos herceg nő.** — 26-án d. e. ½10 és ½12-kor: **Strogoff Mihály.**

HOMEROS MOZGÓ Hermina ut 7 (Tel.: 296-178 **Szöke kisértet** Főszr.: Constance Bennett. — **Fényes karácsonyi műsor. — Szilveszter estén monstre műsor.** — Előadások: ¾5, 7, ½10, vas.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. — Az első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal.

OLYMPIA. Erzsébet körút 26 (Telefón: 142-947 **Elssler Fanny.** Főszr.: Lilian Harvey. — **Indián paradicsom.** — **Hiradók.** — Előadások: 4 6, 8, 10, vas., ünn.: 2, 4, 6, 8, 10.

PÁTRIA. Népszinház ucca 13 (Telefón: 145-843.) **A férfi mind őrült.** Főszr.: Lázár Mária. — **Buváruszás művészete.** — Előadások: 11, 2, ½5, 7, ½10, vas., ünn.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

TURÁN MOZGÓ. Nagymező ucca 21. (Tel.: 128-401.) **A férfi mind őrült.** Főszr.: Lázár Mária. — **Kutyakomédia.** — **Hiradók.** — Előadások: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas.: ¾2-kor is. — Szomb., 25-én: d. e. 11-kor: **Leányintézet a Medvehegységbe.** Y. László.

Basilides Schubert-est

január 4-én a Zeneakadémián. (Jegyek Rózsavölgyinél és Koncertnél.)

A színházak jövő heti műsora

Operaház: Hétfő: Nincs előadás; kedd: Don Juan (A); szerda: Salome, A háromszögletű kalap (E); csütörtök: A vajda tornya (B); péntek: Denevér; szombat: Hovanscsina (D); vasárnap délután: Scherezáde, Csárdajelenet, Pesti karnevál, este: Iphigenia Aulisban (Népművelődési Bizottság előadása). — **Nemzeti Szinház:** Hétfő: Szerelem iskolája (E); kedd: Szentiványéji álom (N); szerda: Eszter (K); csütörtök: Az ember tragédiája; péntek este (½7): Szentiványéji álom, péntek éjjel (10): Süt a nap; szombat este: Eszter; vasárnap délután: Jézusfaragó ember, este: Az ember tragédiája. — **Nemzeti Kamaraszinház:** Minden este és vasárnap délután: Kék róka; Szilveszterkor 7 és ½11 órakor. — **Vígszínház:** Hétfő: Mindörökké (F); kedd: Mindörökké (B); szerda Asszonyok; csütörtök: Mindörökké (D); péntek: Édes otthon (8); Asszonyok (11); szombat délután: Asszonyok, este: Édes otthon, vasárnap délután: Asszonyok, este: Édes otthon (V). — **Magyar Szinház:** Egész héten minden este és vasárnap délután: Holnap ágyban marad; Szilveszterkor (½8 és 11); jövő szombat délután: Kis lord. — **Művész Szinház:** Hétfő este: és jövő vasárnap délután: Barbara őrnagy; kedd, szerda, csütörtök, péntek (½8 és 11), jövő szombat és jövő vasárnap este: Antoinette; jövő szombat délután: Láz. — **Belvárosi Szinház:** Minden este és jövő vasárnap délután: Párizsi nők; Szilveszterkor (½8, 11); jövő szombat délután: Szakíts helyettem. — **Pesti Szinház:** Minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Kéjutazás; Szilveszterkor (8, 11). — **Andrássy Szinház:** Egész héten minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Egyetlen éjszakára; Szilveszterkor (½8, 11). — **Városi Szinház:** Egész héten minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Júlia; Szilveszterkor (7): Júlia; (11): Kabaré. — **Royal Szinház:** Minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Csodahajó; Szilveszterkor (½8): Csodahajó; (11): Kabaré. — **Pódium:** Minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Kabaréműsor. Szilveszterkor (½8, ½12). — **Terézkörúti Szinpad:** Minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Zöld madár. Szilveszterkor (½8, ½12). — **Komédia:** Minden este, jövő szombat és jövő vasárnap délután: Párizsi ½ világkiállitás. Szilveszterkor (8, ½12).

RÁDIÓ

SZOMBAT

Budapest I. (550.5 m)

9: Ref. istentisztelet. — *10:* Szentmise. — *11.30:* Ev. istentisztelet. — *12.15:* Operaházi zenekar. — *2:* Hanglemezek. — *3:* Mesék. — *3.30:* Jazz. — *5:* Felolvasás. — *5.30:* Kolozsvári nótás est. — *6.30:* Útleírás. — *7:* Karácsonyi hangverseny a Vatinkánból. — *8.05:* „Karácsony", Dickens színműve. — *10:* Hangverseny Zenekar. — *11.10:* Cigányzene. — **Budapest II. (834.5 m).** *11.30:* Hanglemezek. — *5.30:* Felolvasás. — *6:* Gazdasági félóra. — *6.30:* Hanglemezek. — *8.20:* Szalónzenekar. — **Érdekes külföldi műsorok:** *Lipcse* (7): Tannhäuser; *Prága* (7): Az eladott menyasszony; *Stuttgart* (7): Varázsfuvola. — **Tánczenék:** *Berlin* (10.30); *Bukarest* (8.15); *Droitwich* (11.40); *Hamburg* (10.15); *Köln* (10.30).

VASÁRNAP

Budapest I. (550.5 m)

8.45: Hírek. — *9:* Unitárius istentisztelet. — *10:* Egyházi ének. — *11.15:* Görögkatolikus istentisztelet. — *12.30:* Hangverseny-Zenekar. — *2:* Hanglemezek. — *3:* Előadás. — *3.45:* Honvédzenekar. — *4.30:* Előadás. — *5:* Énekegyüttes. — *5.35:* Elbeszélés. — *6.05:* Cigányzene. — *7.15:* Adomák. — *7.45:* Víg özvegy. — *10.35:* Jazz. — *11.15:* Cigányzene. — **Budapest II. (834.5 m).** *11.20:* Hanglemezek. — *3:* Honvédzene. — *6.15:* Előadás. — *6.45:* Előadás. — *7.15:* Zongorakoncert. — *7.45:* Rádiószalónzenekar. — *9:* Hírek. — *9.45:* Tánclemezek. — **Érdekes külföldi műsorszámok:** *Róma* (5): Milstein hegedül; *München* (7): Varázsfuvola; *Boroszló* (8): Pique Dame; *Berlin* (8): Mignon. — **Tánczene:** *Berlin* (11); *Zágráb* (10.20); *Milánó* (11.15).

HÉTFŐ

Budapest I. (550.5 m)

6.45: Torna. — *10:* Hírek. — *10.20* és *10.45:* Felolvasás. — *12.05:* B. Fehér Miklós hegedül. Deák László zongorázik. — *1.30:* Szimfónikus zene. — *2.40:* Hírek. — *4.15:* Előadás. — *5:* Cigányzene. — *6:* Előadás. — *6.30:* Bodó Erzsi énekel. — *7:* Előadás. — *7.30:* Hanglemezek. — *9:* Fúvós kamarazene. — *10.10:* Jazz. — *11.05:* Cigányzene. — **Budapest II. (834.5 m).** *6.50:* Német nyelvoktatás. — *7:* Hanglemezek. — *8.05:* Előadás. — *9:* Jazz. — **Érdekes külföldi műsorszámok:** *Bécs* (6.55): Carmen; *München* (7.10): Vidám est; *Milánó* (9): Szimfónikus hangverseny. — **Tánczenék.** *Milánó* (11.15); *Köln* (10.30); *Róma* (11.15).

Magyarország az angol rádió karácsonyi ünnepén. Karácsony első napján az angol rádió Droitwich műsorában délelőtt 10 óra 20 perckor nagy zenés dalos ismertetőt ad az európai népek karácsonyáról. Magyarországról gróf *Hessenstein* Alfréd fog beszélni, aki gyermekéveit hazánkban töltötte. *Eléneklik angol nyelven a „Mennyből az angyal"-t is.*

Lepor Tibor

Pesti Napló 1938. febr. 2

Ketten egyedül

A Magyar Színház bemutatója

Vegyük a transzszibériai vasutat, az is egy vasút. Vegyük a hullámvasutat az Angolparkban, az is egy vasút. Vegyük a transzszibériai vasút célját: megkönnyíteni az érintkezést ember és ember között, árut szállítani, beteget vinni, az idő vérkeringését vinni a merev térbe, felderíteni, gyorsítani, cserélni, segíteni. Vegyük az angolparki hullámvasút célját: felvinni Jancsit és Juliskát a magasba, onnan minél több sikongatást keltve, az egyensúlyi szerveknek minél gyakoribb megrázkódtatásával, eséssel, kanyarral, lejtővel és gyomorizgalmakkal lehozni őket a pénztár háta mögé.

Tegyük fel, hogy az írás célja olyasmi, mint a transzszibériai vasúté. Óvatosan tegyük fel ezt, mert az utóbbi éveknek igen sok darabírója fog nekünk ellentmondani, többek között *Vaszary* János is. Ellent is mond, mingyárt a függöny felgördülte után, amikor is okos színész és buta kritikus vitatkoznak a színpadon arról, hogy voltaképpen miről is szóljon egy igazán jó színdarab. — Az életről szóljon — mondja az okos színész diadalmasan s ebben még egyetértenénk az okos színésszel, ha ezt az »életet« *Vaszary* Jánosnak a dialógust követő darabja nemcsak olyan emberekkel és cselekményekkel ábrázolná, amilyen embereket és cselekményeket inkább a kabarékban, mint az életben látunk s kabarékban is igen sokszor láttunk. S ha az írás célja valóban olyasmi, amit óvatosan feltettünk, az esetben *Vaszary* János célja úgy aránylik ehhez a célhoz, mint a hullámvasút célja a transzszibériai vasútéhoz. Egyperces kabarétréfát kapunk itt három felvonásra lassított felvételben, szaknyelven szólva »villámtréfát« — de országos esők idejéig. Hullámvasútberendezéséhez a tehetséges szerző azután olyan személyzetet szerződtetett, amelynek mindegyike közkedveltségnek örvend a színpadi hullámvasutak közönségénél: szerződtette a

hulye férjet, a holdkoros polgárasszonykat, aki kalandra vágyik, de megpörkölt szárnyakkal visszahull derék férje mellé, szerződtette a vicces pincért, aki századvégi humoreszkekben látta meg a napvilágot s már lassan kiöregszik a krokikból is, szerződtette az egész kedélyes és népszerű személyzetet. — Az életről szóljon — mondja az okos színész s mi is ezt mondjuk. Tegyük-e hozzá, hogy a felderítetlen életről szóljon, a színpad érdeklődésére szomjazó életről szóljon, a kifejezést kívánó életről szóljon? Minek? A vasút építője nem a nagy térben nézett szét, hogy hol volna szükség igazi vasútra, — csak az Angolparkban nézett szét, hogy ugyan hol volna még egy kis hely, egy újabb és fondorlatosabb hullámvasútnak.

A hullámvasút egyébként hullámvasútnak se működik mindig precízen és boszorkányosan, — időnként elakad, megáll s elgondolkozik ezenazon, hullámvasúti modorban. Szerencsére, ez az áldott jó közönség, ez a szórakozásra és egyensúlyi zavarokra vágyó közönség az ilyesmit nem veszi észre, olyankor nyilván csókolózik s az is jó, egyébként sikongva és boldogan élvezi a hullámvasút gyönyöreit. Mi, sajnos, nem bírjuk ilyen jól a hullámvasutat s ezért csak az ő sikongatásaikból következtethetünk, hogy annak ami, az új *Vaszary*-vígjáték tökéletesen megfelel s nyilván ugyanolyan nagy sikere lesz, mint az előbbieknek s nagyobb, mint Molnár Ferec Farkasának, amelyre csalókán bár, de feltűnően emlékeztet, noha inkább három kismalacot játszik és nem fél a farkastól.

Az előadás kitűnő színészekkel hozza közelebb a komolyan vett színházhoz a darabot, elsősorban *Lázár* Máriával, akit régen nem láttunk ilyen jónak, ilyen árnyaltnak, ennyire művésznek. A karrikatúra, amit az élményrevágyó polgárasszonyból csinál, s a portré, ami kibújik mögüle, eleven, gazdag és igazán életteljes — ragyogó összjátékban *Törzzsel*, aki egy szál csíkos pizsamában játssza végig a darabot, zseniálisan pótolva kabaréjellemének emberi fogyatékosságait egy gesztussal, egy szájrándítással, egy keménykalappal. A pincér szerepében *Bilicsi* Tivadar remek és üdítően új *Pataki* Miklós, a horgászó bácsi szerepében. A többiek színtelenebbek és banálisabbak, *Upor* Tibor díszletei könnyedek, szépek. Lehet urak, lehet, csak befelé!

Bródy Lili.

Ujpor Tibor

MAGYAR SZINHÁZ: KETTEN EGYEDÜL

Vaszary János uj vigjátékában is örök-egy témáját, a házasság problémáját boncolgatja. Tehetségével azonban eddigi darabjai során már annyira tisztába jöttünk, hogy szinte előre be tudtuk mondani a következő szituációt, vagy a kérdésre szóló feleletet anélkül, hogy a darabját ismertük volna. Ez nem nagy baj, hisz a nagyközönség szereti, ha azt kapja irójától, amit vár. A szinpadon azonban egyhanguvá válik, már nem tudni hányadszor, ugyanannak a témának a kiteregetése. *Vaszary* János egyszer már kiléphetne ebből a nem mindig izléses témakörből, amelyhez csak ujabb és ujabb vicceket és szarkasztikus aforizmákat füz, mint a diszletszegény szinházakban, ahol a meglévő szobaberendezést különböző szinü függönyökkel különböző szinterekké változtatják. Valami mély lelki trauma folytán evődött talán belé ez a téma, pedig akkor fog ismét nagy átütő sikert aratni, hogy ha iróí fantáziája valami más irányba lendül el. A kispolgári férj álmodozó felesége, aki az apró balatoni fürdőhelyen egy kis kalandba sodródik, csak nüanszaiban uj téma. *Vaszary* János azonban millió aktualitással tüzdeli tele, a helyzetkómikum valóságos orgiáját üli a szinpadon és vigságban igazán nincs hiány. Sajnos azonban, vonalve-

Nemzeti Ujság
1938 febr. 2.

zetése ingadozó, a könnyed vigjáték negyedfél óráig tart és a harmadik felvonást sehogy sem tudja befejezni. Ha nem ő lett volna egyuttal a rendező is, bizonyára előnyére rövidült volna meg a darabja.

A kitünő szereposztás és a szerzőnek a részletekben igazán sikerült rendezése igy is sikert csihol ki a kissé elnyujtott, heterogén vigjátékból. *Lázár* Mária a kissé bambán álmodozó nő ingatag szerepében ugyanolyan kitünő alakitást nyujt, mint a tavalyi „Egy pohár viz"-beli királynője volt. *Törzs* Jenő a kispolgári, anyagias és kicsinyes férj szerepét bravuros életszerüséggel teliti meg, szinte kellemetlenül az, aminek lennie kell. Csak egészen nagy szinészek engedhetik meg maguknak azt a fényüzést, hogy a megrajzolt alakban antipatikusok, művészetükkel pedig megragadóak tudjanak lenni egyszerre. *Hajmássy* Miklós a pesti udvarló szerepét feltünően jól játszotta meg. Szemmel kisérhetőleg szerepről-szerepre javul és mélyül mostanában, lassan kialakitja a maga egyéni veretét. *Bilicsi* Tivadar konfidens pincére, *Pataki* Miklós horgászó fogorvosa és *Földényi* László kritikusa márkás epizód-alakitások. A fiatal szinészgárda debütánsai közül *Kormos* Márta megkapó szinpadi egyéniségével, *Somló* Valéria ügyes vénájával és *Dunai* Sári tüntek fel. *Szaplonczay* Éva, *Berczi* Géza, *Szigeti* Jenő, *Pártos* Gusztáv, *Philippi* Irén, *Szücs* Irén és *László* Tivadar egészitették ki a népes együttest, amelynek minden egyes tagja kivette részét a sikerből. *Upor* Tibor diszletei szinesek voltak.

Possonyi László.

— **Eltünt egy szigorlóorvos.** A budapesti főkapitányság rejtélyes eltünés ügyében inditott nyomozást. *Néman Géza* gádorosi nyug. állami tanitó bejelentette a rendőrség eltünési osztályának, hogy fia, ifju *Néman Géza*, 37 éves szigorló orvos december 22-e óta nem adott életjelt magáról. A fiatal orvos ezen a napon levélben közölte szüleivel, hogy megismerkedett egy állitólagos külföldi hölggyel és vele *Olaszországba utazik*. Megigérte, hogy január első napjaiban értesiti őket hollétéről. *A szülők azóta nem kaptak értesitést.* A rendőrség megállapitotta, hogy *ifju Néman Géza december 25-én eltávozott Közraktár-utca 14. számu házban levő lakásáról és a házban senki sem tudja, hova utazott.* A fiatal orvos a II. számu szülészeti klinikán teljesitett szolgálatot és délutánonként az egyik ifjusági egyesület helyiségeiben tanult. Feljárt az orvosi segélyegyesületbe is, az egyetemen azonban nem tudnak róla. Ugy látszik az elmult évben nem iratkozott be. Az utlevélosztály megállapitotta, hogy ifju Néman Géza nevére nem változtak ki utlevelet. A rendőrség rádiótáviratban értesitette az olasz hatóságokat a fiatal budapesti orvos eltüneséről. Kutatják hollétét.

— **Halálozás.** *Martonosi Gálffy Lajos* ny. kir. tanfelügyelő 75 éves korában *Budapesten* meghalt. Csütörtökön délután négy órakor temetik a farkasréti temetőben.

Özvegy *Németh Péterné* született daruvári *Reményi Irma*, néhai *Németh Péter* kuriai biró hitvese, február 1-én, 82 éves korában meghalt. Fiai, dr. *Németh Péter* büntetőtörvényszéki tanácselnök és dr. *Németh György* ügyvéd, a Magyar Általános Hitelbank ügyésze és kiterjedt rokonsága gyászolják.

Relle Józsa ny. posta- és távirdafőellenőr, néhai *Relle Ivánnak*, a *Magyar Színház* alapitó első igazgatójának huga, kedden *Budapesten* meghalt. Csütörtökön délután négy órakor temetik a kerepesiuti temetőben. Halálát a *Relle-, Havas-* és *Günther*-családok gyászolják.

Hricsóvári *Ricsóvány Béla* ny. huszárezredes január 28-án, hosszabb szenvedés után elhunyt. Az elhunyt végakarata szerint gyászjelentők nem adattak ki.

Pék Béla ny. kir. birósági igazgató 58 éves korában *Budapesten* meghalt. Szerdán délután négy órakor temetik a farkasréti temetőben.

Dr. *Holló Dezső* ügyvéd, Nógrád vármegye tb. ügyésze, *Balassagyarmaton* meghalt.

Triebnigg-Pirkhert Ella, a budapesti származásu irónő, 63 éves korában *Bécsben* meghalt.

Novobaczky Rezső ármentesitő társulati főmérnök 49 éves korában *Szentesen* meghalt.

Kisvárdai Várday István földbirtokos 72 éves korában *Gáván* meghalt.

Rieger Andor 52 éves korában *Bonyhádon* meghalt.

Özv. *Gál Miksáné* szül. *Feymann Margit* 69 éves korában *Rozsnyón* meghalt.

Köszönetnyilvánitás. Szentandrási dr. *Szabó Imre* főorvos és neje, gyürki *Gyürky Irén* felejthetetlen *Csipetkéjük* végtisztességén tőle bucsut venni megjelent nagyszámu jóbarátnak és más ismerős és ismeretlen jó lelkeknek jóleső részvétükért ezuton mondanak hálás köszönetet.

— **Agy- és szivérelmeszesedésben szenvedőknek** reggel felkeléskor egy félpohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyü székürülést biztosit, azonkivül a gyomor és a belek működését előmozditja és kielégitő emésztést hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

— **Fiatalnak, öregnek,** reggelire-uzsonnára: Ovomaltine. Erőt, egészséget ad!

— **Áll a bál . . .** de rohan az élet, szeretteidről, öreg napjaidról gondoskodnod kell. Köss életbiztositást, nehogy a farsang után böjt következzék.

— **Hol vegyünk butort?** Olvasóink figyelmébe ajánljuk az évtizedek óta közismert Bog-Mil butorházát, Vilmos császár-ut 43. A földszinten, I. és II. emeleten a modern kor minden igényelt kielégitő legegyszerübb, jó kivitelü polgári butorokat, valamint a legkényesebb izlésü diszesebb berendezéseket találjuk nagy választékban. Jó minőség, olcsó árak és szolid kiszolgálás jellemzik a céget.

— **Az ember öregedése a belekből indul ki.** A székrekedés nemcsak az emésztést zavarja, hanem a vért is megmérgezi. Veszélyezteti az életfenntartó szervek működését. Ezért Darmol mindig legyen a háznál.

— **Kevesebb ruhát kell** csináltatni, ha a szövet szingyapjuból készül. A magyar uricsaládok részére évek óta szállitja angolosan gyártott kiváló szövetelt közvetlenül, ruhánként is első kézből a Trunkhahn Posztógyár, Budapest, XI., Lenke-ut 117. Kérje a szövetminták költség- és kötelezettségmentes elküldését. Nem fog csalódni, hanem évekre szóló megtakaritást ér el.

— **Társaságbeli hölgyek** még a legjobb barátnőiknek sem nyilatkoznak „egyéni" titkaikról. Hölgyek között ma már ilyen „nyilt titok", hogy szinében, tartósságában és fényében utánozhatatlanul egyéni a *Rivoire* lack ajakrouge.

— **Kertbirtokos, kertész gazda érdeke:** olcsó, de biztos vetőmag beszerzése, ezért kérje a közismerten olcsó Kazár magkereskedés uj képes árjegyzékét. Ingyen és bérmentve küldi a Kazár Mag, Budapest, IV., Váci-utca 84. Régi és megbizható cég.

— **A fejfájás és a migrén,** akkor, ha ezek a bélműködés és a gyomoremésztés zavaraiból erednek, gyakran már egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz használata után is megszünnek. Kérdezze meg orvosát.

Hogyan védekezzünk a lárma és zaj ellen?

A NEPTUN EAR PROTECTOR, a tökéletes fülelzáró, a fülbe helyezve megakadályozza a külső zaj behatolását.
Nélkülözhetetlen mindazoknak, akiknek álmát az utca forgataga, a szomszédok és a zene zavarják.
Lehetővé teszi a nyugodt alvást!
Kapható patikában, drogériában, ára **1.60.**
Főlerakat:
BALOGH L. DROGÉRIA, Budapest, Margit-körut 1.

A Montecarlo-i csillagtura
ABSZOLUT GYŐZTESE
FORD
az első 8 kocsiból 6 FORD
ez minden dicséretnél többet mond.
Magyar főképviselet:
HAHN ARTHUR és TÁRSAI
Budapest, VI., Andrássy-ut 10. Tel.: *11-86-19

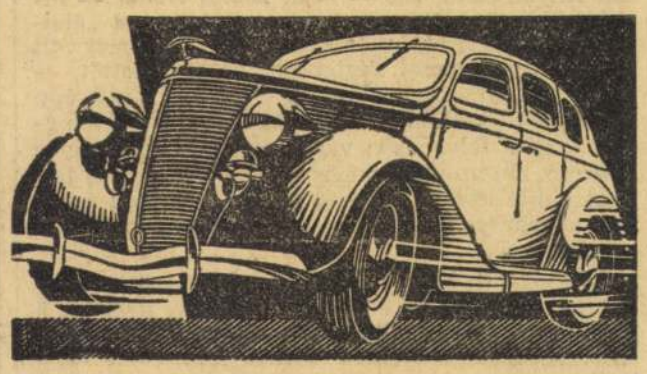

SAKK

Rovatvezető: MARÓCZY GÉZA

Eredeti 2 lépéses feladványok.
Kiss Lajostól, Budapest.

2105.

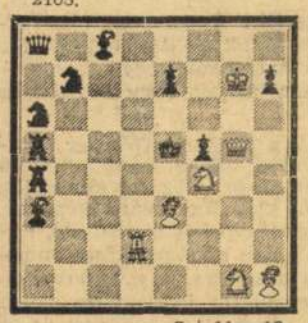

7 + 11 = 18.

2106.

10 + 12 = 22.

A megfejtési versenyen kettő pontot számit.

*

A december hónapban közölt tanulmányok megfejtései: 2093. sz. 1. Kg7! h4 (ha... Kb6 ugy 2. Kf6! h4, 3. Ké5 h3, 4. Kd6! és mindkét gyalogos vezérré változik; ha pedig a 3. lépésnél a sötét király leütné a c6-on álló világos gyalogost, ugy a világos király 4. Kf4!-el elfogja a h4-en álló sötét gyalogost). — 2094. sz. 1. Kg6! továbbiakban a játék azonos az előbbi feladvánnyal, azzal a különbséggel, hogy itt a h6-on maradó sötét gyalog nem elegendő a vezérek jelenlétében a nyeréshez. A vezércserét a gyöngébb félnek lehetőleg kerülnie kell. — 2095. sz. 1. g6! Kf8, 2. Kd2 a4, 3. Kc1 a3, 4. Kb1 Hb7, 5. Ka1 H tetsz. szerint, 6. Ka2 és nyer, ha a 3. lépésnél sötét Hb3†-et adja ugy következik 4. Kb2 Ha5, 5. Ka2 a3, 6. Kb1 Hb7, 7. Ka1 H tetsz. szerint, 8. Ka2 stb. mint fönn. A szabad gyalogok kötik az ellenséges királyt, a sötét huszár pedig elvész. — 2096. sz. 1. c7! Bh8, 2. H:c4 h4, 3. Fh5 Kb3, 4. Fé8 Bh7†, 5. Ff7 Bh8, 6. Hd6† Kb2, 7. Fg8 B:g8, 8. Hé8 é3, 9. c8V Bg2, 10. Vé6 é2, 11. Hf6 h3, 12. Hd5 h2, 13. Vé5† Kc1, 14. Vc3† Kb1, 15. Hb4 é1V, 16. V:é1† Kb2, 17. Vé5† K:a3, 18. Hd5 és nyer vagy: 13. ... Kb3, 14. Vc3† Ka2, 15. Hb4† Kb1, 16. Vc2† Ka1, 17. Va2 sakk és matt; vagy: 13. ... Kb1, 14. Vé4† Ka2, 15. Vé2† Ka3, 16. Vc3† Ka4, 17. Hd5 é1V, 18. V:é1 stb. nyer; vagy: 13. ... Ka2, 14. Hb4† Kb3, 15. Vé3† Kc4, 16. Vd3† Kc5, 17. Vc3† Kb6, 18. Kd7 Bg7†, 19. V:g7 é1V, 20. Vf6† Ka7, 21. V:a6† Kb8, 22. Hc6 sakk és matt; ha 19. ... h1V, 20. Vf6† Kc5, 21. Vc3† Kb6, 22. Vc7 sakk és matt; vagy: 7. ... h3, 8. c8V h2, 9. H:é4 h1V, 10. Vc3† Kb1, 11. Hd2 sakk és matt; vagy: 3. ... B:h5, 4. c8V bc4, 5. V:c4† K:a3, 6. V:a6† Kb3, 7. Vb7† Kc3, 8. V:é4 h3, 9. Vf5† és nyer; vagy: 2. ... bc4, 3. Fé8† Kb3, 4. c8V h4, 5. Vh3† c3, 6. Fg6 Kb2, 7. F:é4 c2, 8. F:c2 K:c2, 9. Kf7 a5, 10. Kg7 Bh5, 11. Vg4 B:e5, 12. V:h4 és nyer.

2066. sz. játszma. Játszották a párizsi mesterversenyen 1938 január hó 26-án. Világos: *J. R. Capablanca*, sötét: *H. Rossolimo*. 1. d4 Hf6, 2. c4 é6, 3. Hc3 d5, 4. Fg5 Fé7, 5. é3 0—0, 6. Hf3 Hbd7, 7. Bc1 c6, 8. Fd3 h6, 9. Fh4 dc4, 10. F:c4 b5, 11. Fd3 a6, 12. a4 (nem a legjobb) b4 (jobb ba4!), 13. Hé4?! H:é4, 14. F:é7 H:f2, 15. F:d8 H:d1, 16. K:d1 B:d8, 17. B:c6 Fb7, 18. Bc7 F:f3†, 19. gf3 Hb6, 20. Bc6 H:a4, 21. Kc2 Bdb8, 22. Ba1 b3†, 23. Kc1 Bb4, 24. F:a6 Hb6, 25. Kd2 é5, 26. dé5 Hc4†, 27. Kc3 H:é5, 28. Bc5 Bb6, 29. Fd3! meglepő lépés, amire sötét nem talált kielégitő választ és kapitulált.

2067. sz. játszma. Játszották a hastingsi főtornán a B) csoportban 1927 dec. 29-én. Világos: *König Imre*, sötét: *L. Prins*. 1. d4 Hf6, 2. c4 g6, 3. g3 Fg7, 4. Fg2 c5, 5. d5 d6, 6. é4 0—0, 7. Hé2 é5, 8. 0—0 Hh5, 9. Hbc3 Fd7, 10. Fé3 Ha6, 11. Vd2 Hc7, 12. f4 éf4, 13. H:f4 Hhf6, 14. h3 b5, 15. é5 dé5, 16. Hd3! bc4, 17. H:é5 H:d5, 18. Fg5 Vé8, 19. H:d5 V:é5, 20. Ff6! Vh5, 21. g4 F:g4, 22. hg4 V:g4, 23. Vh6! a meglepő lépés itt is azonnali kapitulációval járt.

Sakkhirek

A husvéti margatei versenyre a következő mestereket hivta meg az angol sakkszövetség: Aljechin, Keres, Böök és Petrow mestereket külföldről, az angolok közül pedig Alexander, Milner-Barry, Sir G. Thomas és Tylor játszanak. A magyar nevezések lekéstek. A főtornán Koltanowsky és Landau játszanak.

Capablanca befizette az Aljechin elleni match tétjét.

A hollandi AVRO rádió által tervezett verseny őszre marad. Rovatvezetőnk ugyanis hosszabb pihenést ajánlott Euwének. A versenyen Aljechin, Botwinnik, Capablanca, Euwe, Fine, Flohr, Keres és Reshewski játszanak.

FŐVÁROS

— **A polgármester üdvözlése.** Szendy Károly polgármestert kedden délelőtt a küldöttségek egész sora kereste fel, hogy magas kormányzói kitüntetése alkalmából üdvözölje. A *FANSz* küldöttségét dr. *Bódy László* tanácsnok, a Beszkárt küldöttségét dr. *Verebély* elnök vezették. Megjelentek tisztelegni a polgármester előtt az összes fővárosi üzemek vezetői, az egyházközségek vezetői, *Bednárz Róbert* prelátus vezetésével. Tisztelgett a tanitók küldöttsége is. A polgármester irodájába mintegy 2000 üdvözlő távirat érkezett, köztük az összes miniszterek köszöntő távirata is. — Délben a fővárosi rovatvezetők testülete jelent meg a polgármesternél. A testület nevében dr. *Rátkai Károly* mondott üdvözlő beszédet. Kijelentette, hogy a kitüntetés, amely a legmagasabb helyről érte a polgármestert, nemcsak az ő egyéniségét és érdemekben gazdag működését világitja meg, de dicsőséges fényt vet az egész önkormányzatra is. — *Szendy Károly* polgármester mélyen megilletődött szavakkal mondott köszönetet. Küldöttségek tisztelegtek a délelőtt folyamán *Lamotte Károly* alpolgármesternél is.

— **Bódy tanácsnok szakelőadója lett a Műegyetemnek.** A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem rektora az egyetem közgazdasági tudományi karának közigazgatási osztályán meghivott szakelőadói minőségben dr. *Bódy László* székesfővárosi tanácsnokot megbizta a *„Városi és üzemi közigazgatási praktikum"* cimü tantárgynak meghivott szakelőadói minőségben való előadásával.

— **63 ideiglenes altisztet alkalmaz a főváros.** A polgármester február 7-én pályázatot fog kiirni altisztek alkalmazására. Egyelőre 63 ideiglenes altisztet fognak felvenni, akik az ideiglenes alkalmaztatás ideje alatt bármikor elbocsáthatók, ha a szolgálatban nem felelnek meg.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Ketten egyedül

Bemutatta a Magyar Szinház

Nehéz ezt a darabot komolyan venni, de legalább ugyanilyen nehéz . . . nem venni komolyan. Ha ugy vesszük, ez sem egyéb *Vaszary János* eddigi vigjátékainál: házassági komédia, a legszókimondóbb, legnyersebb fajtából és mégis ez az első Vaszary-vigjáték, amelynek éles és cinikus keserüsége mögött megtaláljuk az „örök emberi" komoly magvát is, egy-egy pillanatra szinte lirai őszinteségben.

Az első felvonás, amelyben a néhai Bovarynénak egy késői és pesti utódja, a „meg nem értett", beteges romantikától megmérgezett asszony, az olcsó balatoni fürdőhelyen találkozik „álomlovagjával" — ez az első felvonás reménytelen operettbanalitással fenyeget.

A második felvonás, ha versekben irja meg és rokokójelmezben játszatja el a szerző, akár molièrei komédia is lehetne: a gyanutlan férj, egy *Ketten egyedül* cimü regény hatása alatt, nagy ravaszul maga rendezi el, hogy felesége megcsalhassa az álomlovaggal, aki egyébként a férj bankbeli kollégája. Ez a molièrei vonás nem jelent feltétlen dicsőséget egy mai vigjátékiró számára.

A harmadik felvonás, amelyben az asszony, a családtól kijózanodva, megcsömörödve, azt érzi, amit a lélektan „Bekenntnissdrang"-nak, a gyónás, bűnhődés lelki kényszerének nevez, ragyogó helyzetet teremt a szinpadon: a férj az asszony önvallomását is csak komédiának, hazug romantikának véli és egész egyszerüen nem hiszi el az igazságot. És amikor megtudja, hogy őnagysága — most az egyszer — valóban igazat mondott, mégsem él benne más, csak a megbocsátás vágya, mint

Emberek és elemek harca — exotikus szerelmek és trópusi szenvedélyek viharában:
TRÓPUSI VIHAR
a tökéletes szines film
Főszereplők: **OSCAR HOMOLKA, RAY MILLAND** és **FRANCES FARMER**
Holnap PARAMOUNT-FILM **CITY—OMNIA**

minden férfiban, aki — lásd: *Denys Amiel* — inkább megalkuszik, de elszakadni nem tud „élettársától." Ezért a harmadik felvonásért érdemes volt megirni és érdemes végignézni az első kettőt, — ez mélyen, keserün, sebzetten *emberi* és lirája épp mindennapi voltában szép. Viszont, mert a hangsuly ezen a felvonáson van, alaposan tulméretezte a szerző, aki azonban mégis inkább a megelőző felvonásokból törölje azt a jó félórát, amellyel a darab, akármilyen mulatságos is különben, hosszabb a kelleténél.

Az előadás kitünő. *Lázár Mária* az asszonyi lélek gyöngyházszinü fényjátékával, a mozgás, a gesztus, a beszéd lehelletfinomságaival, a nagy emberábrázoló művészek sorába lép; *Törzs Jenő* döbbenetesen élethü jellemrajzot ad, amelynek keserüségét humorral enyhiti; *Bilicsi Tivadar* megint elragad megfigyelőtehetségének frisseségével; pompás tipust rajzol *Pataki Miklós; Hajmássy Miklós* nagy érdeme, hogy az álomlovag ellenszenvességét finoman tompitja; kisebb szerepekben a szép *Szaplonczay Évát, Kormos Mártát* és *Somló Valériát* látjuk.

Vaszary János, a rendező, megakadályozhatta volna, hogy *Upor Tibor* túlszép és túlfényüző diszletei ellentmondjanak Vaszary János, az iró eredeti elképzelésének. Hol van olyan kis balatoni porfészek, ahol ilyen modern és elegáns szállodai bár, terrasz, szoba található potom pénzért? Hiszen épp a szegényes környezetből kell kirobbannia a darab alapötletének! . . .

Fóthy János.

• **A kormányzó és családja a Pesti Szinházban.** A *Pesti Szinházban A rossz asszony* kedd esti előadását végignézte *Horthy Miklós* kormányzó, *neje* és *Miklós* fia társaságában. *Hegedüs Tibor* főrendező fogadta a kormányzói párt és kisérte a diszpáholyba, ahonnan nagy érdeklődéssel figyelték a szinjátékot és sokszor tapsoltak a darab szereplőinek.

• **Herczeg Ferenc az Illustrazioneban.** Az Illustrazione Italiana, Olaszország legtekintélyesebb képes folyóirata, nagyon hizelgő módon emlékezik meg *Herczeg Ferencről*, akit a magyar irodalom doyenjének nevez. Közli, hogy a *Bizanc* és a *Kék róka* (Volpe azzurra) szerzője uj komédiát irt, amelynek *Utolsó tánc* lesz a cime. Elmondja a cikk azt is, amit a szindarab cselekményéről meg lehetett tudni. Anya és leány vetélkedéséről és az anya nemeslelkü áldozatáról már mi is megemlékeztünk. Azt is jelzi a cikk, hogy Herczeg Ferenc szeretné, ha a női főszerepet *Kiki Palmer* játszaná, akinek művészetét már volt alkalma megcsodálni.

• **A korcsolyázó ló.** A londoni Empress Hall látványossága, *Marina*, ugynevezett jégpantomim, amelynek egyik szenzációja Tishy, a korcsolyázó ló. Az állatvédő egyesülethez panasz érkezett, amiért ezt az állatkinzást elkövetik és megtürik. A hatóság az egyesület megkeresésére közbelépett. De ekkor kitünt, hogy a ló előrésze az életben *Monty Stott* nevü fiatalember, a másik része pedig *Sydney Spalding*. A hatóság erről hivatalosan értesitette az állatvédő egyesületet.

Amerikai komédia

Aszlányi Károly uj komédiája a Belvárosi Szinházban

Bemutató: szerdán, február 9-én

A Belvárosi Szinházban szerdán, február 9-én szenzációs bemutató lesz. Először kerül szinre *Aszlányi Károly*, a kiváló fiatal iró

Amerikai komédia

cimü uj komédiája.

Az ujdonság, amely csupa ötlet, kedvesség, ujszerüség s amely mulatságosabb a legvidámabb amerikai filmnél is, parádés szereposztásban kerül szinre.

Főszerepeit

Mezey Mária,
Rátkay Márton,
Latabár Kálmán,
Nagy György,
Soltész Annie

játsszák.

Jelentős feladathoz jutottak még a nagyszemélyzetü darabban: **Vidor Feri, Baróthy József, Fenyő Emil, Gonda György, Laczkó József, Gál Dezső, Szemere Sándor.**

Rendező: **Rátkay Márton.**
Diszlettervező: **Gara Zoltán.**

Jegyrendelés: 18—84—07.

• **Milyenek a szinigazgatók?** Sacha Guitry következő mondását idézik párizsi lapok: — A szinigazgatók, ha sikerük van, azt tartják magukról, hogy intelligensek, ha pedig megbuknak, azt tartják, hogy a közönség értelmetlen.

• **Bombák Japán számára.** Johannes Werner Guggenheim svájci iró „Bombák Japán számára" cimü drámája a bieli szinházban érte meg ősbremierjét. Ugyancsak aktuális témáról szól. Egy svájci gépgyár, amely hadianyagokat és repülőgépeket is állit elő, hatalmas megrendelést kap a japán hadügyminisztériumtól. Bombavetőket rendel a miniszter. A gyár vezetője azonban nem tudja összeegyeztetni lelkiismeretével a rendelés végrehajtását. Az üzleti elvek győznek és az idealista igazgató repülőgépen a halálba menekül a probléma elől. A szereplőket és a szerzőt ünnepelték.

Táblás házak! Óriási siker!

FODOR LÁSZLÓ

uj vigjátéka

Hajnali vendég

Muráti Lili, Somlay, Ráday, Somló

VIGSZINHÁZ

Jegyrendelés: 115—344.

• **A Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetsége** befejezte országos VI. műkedvelő szinjátszó versenyét. Első lett a *budapesti MÁV Törekvés dal, zene és önképző egyesület.* Kivüle részt vettek még: *Tungsram dal- és önképzőkör, Budapest székesfőv. Gázgyár önképzőkör, Óbudai Petőfi kulturgárda, Tamási isk. kiv. népművelési bizottság, Zagyvapálfalvai ifjusági sportegylet, Kaposvári ker. szoc. egyesület, Pilisvörösvári iparos olvasó- és dalkör, Mezőkeresztesi református egyházi olvasóegylet.*

• **A Belvárosi Szinház bálja.** A Belvárosi Szinház Jóléti Alapjának vigadói műsoros bálját óriási érdeklődés előzi meg. A bál február 12-én lesz. Fellépnek: Bulla Elma, Honthy Hanna, Lázár Mária, Mezey Mária, Vidor Ferike, Latabár Kálmán, Pártos Gusztáv és Rátkay Márton. A tánczenekart Ábrahám, Brotzky, Márkus Alfréd és Fischer Sándor vezénylik. Meghivó igényelhető a szinházban működő bálirodában. Telefon: 188—177.

GUGLIELMETTI

Kurt Baum és Herbert Walders felléptével pénteken, 4-én a Traviata, 11-én a Pillangókisasszony a Városi Szinházban. Jegyek a két előadásra együttesen 25% kedvezménnyel kizárólag a Transcontinentnél (Dorottya-u. 7. Tel.: 383-133, 383-158). Pénztár egész nap.

• **Dr. Plank Bella** tánciskolájában uj tánctanfolyam kezdődik a felnőtt uri társaság részére. Andrássy-ut 24. Telefon 128—888.

Roswaenge énekli a prológust „A bajazzók"-ban febr. 7-én a *M. Kir. Operaház* Városi Szinházi előadásán. Utána *„Parasztbecsület"*-ben, febr. 9-én pedig *„Faust"*-ban vendégszerepel.

• **Nádasy Ferenc** és csoportjának *táncmatinéja* a Magyar Szinházban febr. 20-án d. e. 11-kor. Jegyek a szinház pénztáránál.

• **Farsangi gyermekünnepély** vasárnap délután négy órakor a Feld-gyermekszinházban. Szinre kerül *Tompa Mihály* ismert meseköltemény, a *„Királylányból jávorfácska"* ének- és táncokkal a Zeneakadémián.

• **Filharmóniai Társaság** VII. bérl. hangversenye 14-én. Vezényel: *Dohnányi.* Műsoron *Bartók uj műve* és *Brahms* szimfónia stb. Jegyek már kaphatók.

Rózsavölgyi hangversenyei:

Matiné a Nemzeti Muzeumban 6-án, fél 12. Közr.: Dohnányi, Dömötör, Kresz G. kamarazenekara.

Ignas Friedman Chopin-estje 8-án, V. 8.

Dohnányi—Waldbauer—Kerpely trió 8-án, Z. 8.

Női Zenekar Bartókkal 10-én, Z. 8.

Orvosok vigopera előadása 13-án, Z. fél 6. Közr.: *Bajor Gizi, Halász Gitta, Dalnoky, Szedő.*

Lisinski-kórus (Zagreb) 13-án, Z. fél 8.

A **Koncert** rendezései:

Holley—Kubelik—Pázmán Bach-est a *Női Kamarazenekarral ma* Z. fél 9. vez.: *Sándor Frigyes.*

Slavko Popoff csellóest *holnap* Zeneak. kamaraterem 8 óra.

Bodenwieser táncocsoport *matinéja 13-án* a Belvárosi Szinházban.

TŐKÉS ★ DAYKA ★ PÁGER ★ CSORTOS ★ MÁLY

AZ EMBER NÉHA TÉVED

ROYAL APOLLÓ Ma este ½10 órától **ÁTRIUM IS!**

• **Ments meg, Napoleon!** Napoleone, salvami ... a cime *U. Palmerini* komédiájának, amelyet a milánói Odeonban jól fogadott a közönség. Nem kell uj Napoleon-szinműre gondolni, mert a szóban forgó Napoleon csak névrokona a nagy korzikainak, szimpla polgárember, aki belekeveredik egy családi bonyodalomba. A publikum jól mulatott.

JOAN CRAWFORD:

Az ismeretlen lány

MOLNÁR FERENC szinműve után

ELIT • CORVIN • HOLLYWOOD

Csütörtöktől Csütörtöktől Péntektől

• **„A hölgy hozzám tartozik."** Az Andrássy Szinház szerdai zenés ujdonságából kedden este nyilvános főpróba volt. A téma merész, a viccek borsosak, főleg a második felvonástól kezdve; a közönség nyiltszini tapsai és nevetései sikert jósoltak.

AZ ELŐKELŐ KÖZÖNSÉG FILMJE:

ZARAH LEANDER

La HABANERA

PROLONGÁLVA! URÁNIA

Beküldött hirek

• **„A nők barátja" a Nemzeti Szinházban.** „A nők barátja" ifj. Dumas leghiresebb, európaszerte évtizedek óta játszott pompás vigjátékát a Nemzeti Szinház *Kürthy Emil* forditásában 1895 november 29-én mutatta be. A bemutatón a darab rendkivüli sikert aratott, még ugyanebben az évadban huszszor kerül szinre, 1909-ig pedig 69 előadást ért meg.

• **Uj szereplők az Operaház „Trubadur"-jában.** Verdi február 2-án, szerdán, szinrekerülő dalművében először lép fel *Hámory Imre, Rigó Magda, Németh Anna, Laczó István, Székely Mihály.* Vezényel *Failoni.*

• **Biró József** hegedüművész, a kiváló tehetségü volt Hubay-tanitvány, ma tartja önálló estjét a Vigadóban. Biró előzőleg Angliában, Lengyel- és Olaszországban tett sikeres művészi körutakat. 1936-ban Róma nagy aranyérmével tüntették ki.

VIDÁM ÓRÁK

1. **„Ketten egyedül"** Vaszary János óriási sikerü vigjátéka a Magyar Szinházban!
2. **„A hölgy hozzám tartozik!"** zenés komédia az Andrássy Szinházban.
3. **„Egyetlen éjszakára!"** szombat délután és vasárnap délután az Andrássy Szinházban.

Kacagás, taps, üdülés!

JEAN GALLAND JEANNE BOITEL

első együttes szereplése az Örvény óta:

PRÉDA

Egy hűtlen asszony és egy meg nem értett férfi ujszerü drámája.

SLÁGER-FILM!

HOLNAP! RÁDIUS

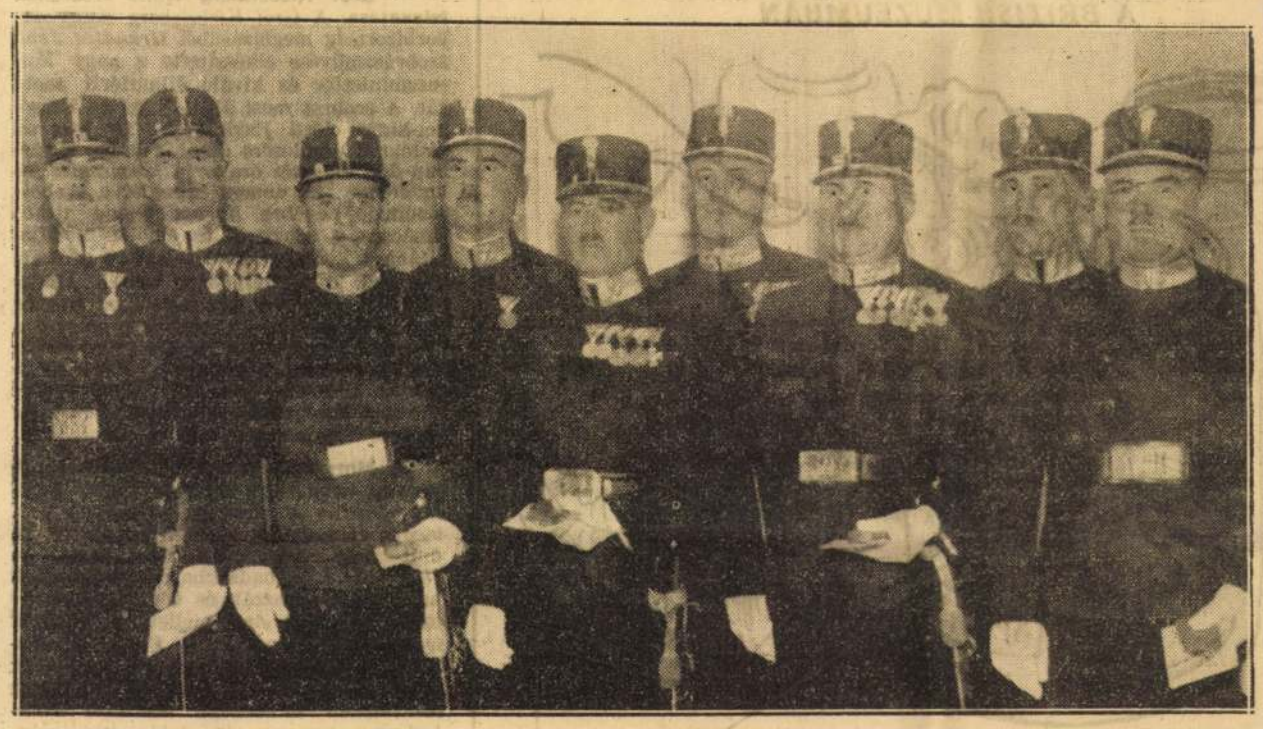

Orbán József, Horváth József, Csorba Lajos, Tóvári István, Szalontai József, Érsek Ferenc, Szalai Pál, Erdélyi György és Lehocky Konrád rendőrök, akiket számos életmentésért a kormányzó kitüntetett.

— **Emlékezzünk...**

Október 8.

1914 *A marosvásárhelyi 22. honvédgyalogezred az 1914. évi őszi hadjárat alatt e napon a Wilchowati-Borinsky magaslatot elfoglalta, majd hősies rohammal a Symonka magaslatot is birtokába vette.*

A brassói 24 honvédgyalogezred a San- és Visztula-menti őszi hadjáratban részt vett a Turka területére való előtörésben. Október 8-án az ezred Borynát támadta meg. Az ellenség felgyujtotta a házakat és megvilágitotta a község előtti térséget, amelyen a támadásnak át kellett haladnia. Katonáink többórás hősi küzdelme után az ellenség menekülve hagyta el állásait, amelyeket csapataink azonnal megszállottak.

— **Kettős halál a mustoskádban.** Szekszárdi tudósitónk jelenti: A Kadarka-utcában *Ferger József* hetvenéves szőlőbirtokost családtagjai az egyik hatalmas *mustos-kádban holtan találták.* Amikor a tüzoltók kivonultak, *Ferger József* holttestе mellett egy női holttestet is találtak. A halott nő *Hoska Horváth Rozália* napszámosasszony. Mind a két holttest arcraborulva feküdt és ez megmagyarázza a szerencsétlenség lefolyását. Ferger József a kád fölé hajolva, figyelhette, hogyan forr a must s *a gáztól megszédült és belezuhant a kádba. Horváth Rozália* valószinüleg segitségére ment, de ő is szerencsétlenül járt. A hatósági orvos szerint *legalább huszonnégy órája volt a két holttest a mustban.* Büncselekmény gyanuja nem merült fel s ezért megengedték a temetést.

— **Agyonlötte egy fiu az édesapját.** Szekszárdi tudósitónk jelenti: Néhány nappal ezelőtt bejelentették az itteni ügyészségen, hogy *Vicsik Pál* dunaföldvári községi mezőőr tanyáján szivenlőtte magát és meghalt. Holttestе mellett feküdt szolgálati fegyvere. *Vicsik Pált* eltemették. Csütörtökön reggel bejelentették a szekszárdi ügyészségen, hogy a mezőőr nem követett el öngyilkosságot, hanem *agyonlőtték.* Elrendelték a kihantolást és a boncolás megállapitotta, hogy körülbelül *öt-hat méter távolságból Steyr pisztolyból érte két lövés a szivét.* A gyanu a családtagokra terelődött. A mezőőr tizenhatéves fia végül *bevallotta, hogy ő lőtte agyon édesapját.* A nyomozás folyik.

— **Életuntak.** Grammer Jánosné 45 éves magánzónő a Vásárhelyi-utca 9. számu házban levő lakásán öngyilkossági szándékkal faszénnel befütött a kályhába és eldugaszolta a nyilást. Az igy fejlődött széngáz megmérgezte. Holtan találtak rá. — *Komoroczy Lajos* tisztviselő 33 éves felesége a Róna-utca 163. számu házban levő lakásán veronállal megmérgezte magát. Sulyos állapotban a mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Kisgörgényi dr. *Bartha László* ny. áll. vezértörzsorvos folyó hó 6-án 66 éves korában csendesen elhunyt. Temetése szombaton, október 8-án délután fél 3 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából a református egyház szertartása szerint.

Pete Csongorné szül. *Gebhardt Emma,* Pete Csongornak, a IV. kerületi egységes párt elnökének neje, néhai Gebhardt Lajos egyetemi tanár, volt székesfővárosi tisztifőorvos leánya, a IV. kerületben jótékonyságáról ismert, tisztelt és szeretett urhölgy, 6-án reggel elhunyt. Temetése 8-án délután fél 4 órakor lesz a Kerepesi-uti temetőben lévő családi sirboltban.

Hegedüs Ferencné szül. *Völgyi Paula Mária* f. hó 6-án hosszu betegség után elhalt. Temetése október 8-án délután 3 órakor lesz az evangélikus egyház szertartásai szerint a rákoskereszturi köztemetőben.

Blaha Béla droguista 52 éves korában f. hó 6-án elhunyt. Temetése vasárnap, október 9-én d. u. 4 órakor lesz a rákoskereszturi temetőben. Lelkiüdvéért az engesztelő szent miseáldozatot hétfőn, október 10-én, reggel 7 órakor mutatják be a Bakács-téri plébániatemplomban.

A *Kotzián-család* ezuton értesiti ismerőseit, hogy id. *Kotzián Péter* nyug. főmozdonyvezető f. hó 6-án meghalt. Temetése f. hó 8-án délután 3 órakor lesz a rákosi temető halottasházából.

Eggler Oszkár ny. takarékpénztári igazgató f. hó 2-án hosszu szenvedés után meghalt.

Szathmáry Ferencné szül. *Makkay Mária,* ny. kántortanitó özvegye, 88 éves korában *Sárospatakon* meghalt.

Szaplonczai Szaplonczay Sándorné szül. *forgolányi Kovács Ilona* 70 éves korában *Szilágysomlyón* meghalt.

Siremlékavatás. Bánó Sándor siremlékét vasárnap délben 12 órakor avatják fel a rákoskereszturi izr. temetőben.

— **Egy hétvégi pihenő története.** Londonból jelentik: Egész Anglia figyelte, milyen lesz *Chamberlain* miniszterelnök *első hétvégi pihenője* az elmult, drámai munkában eltöltött izgalmas napokban? Szombat délttől hétfő reggelig a londoni lapok különtudósitókat küldtek Chequers-be, Lord és Lady *Lee of Fareham* vidéki birtokára, ahol az angol „prim-ministre" előszeretettel tölti feleségével szabad óráit. A riporterek természetesen tapintatosak voltak, nem mutatkoztak Chamberlain előtt, de azért a szolgaszemélyzet révén értesültek a házaspár minden lépéséről. Igy a következő napokban minden ujságolvasó pontosan tudta, hogyan töltötte Neville Chamberlain ezt a történelmi hétvégét? Vasárnap Mrs. Chamberlain vette át a parancsnokságot. Először is megtiltotta, hogy ura ujságot olvasson, a telefonhoz menjen és hogy bárkivel egy szót is ejtsen politikáról. A reggeli sétán, amelyet együtt, kettesben tettek meg szemező esőben, a chequers-i kuria csodálatos kertjében, Chamberlain végre kinyithatta *azt a világhirüvé lett esernyőt,* amelyet repülőutjaira magával vitt. A hagyományos horgászás ugyancsak e történelmi esernyő védelmében folyt le és Mrs. Chamberlain még ide is elkisérte urát. A löncsöt két-három meghittjük társaságában fogyasztották el, utána egy kicsit lepihentek, majd az ötórai tea szertartásának végeztével leültek a kastély társalgójában a nyitott kandalló lobogó lángja elé. Mrs. Chamberlain ekkor engedélyt adott arra, hogy férje egy *detektivregény* olvasásába kezdjen, de hogy *melyik* legyen ez a regény, ezt már ő döntötte el; nyilván attól tartott, hogy egy tulizgalmas olvasmány kártékonyan hatna férje idegeire. Este, diner után, Mrs. Chamberlain a zongorához ült és ura kedvencét: Bach-ot játszotta vagy másfél óra hosszat. Kint ezalatt tovább szemezett az eső. A kastély ablakai hamar elsötétedtek, mindenki nyugovóra tért. Chamberlain, Londonba visszatérve, mosolyogva mondta egyik benfentesének:

— Hétvégi pihenőmön *alávetettem magamat feleségem parancsainak.*

— **Egy nizzai orvos különös gépkocsibalesete Körmend határában.** Szombathelyi tudósitónk jelenti: Körmend határában csütörtökön este gépkocsibaleset történt. Dr. *Buffier Pál* nizzai orvos és felesége *Marburgból Budapest* felé tartottak. *Körmend* előtt az esőtől sikos műuton gépkocsijuk *nekiment egy tehénnek.* Az összeütközés következtében *az állat felrepült a kocsi hűtőházára,* az orvos megsebesült, a felesége pedig a lábát törte. *Buffiernét* a körmendi kórházba vitték.

— **Menetrendváltozás a Magyar Légiforgalmi R.-T. és a képviselt külföldi légiforgalmi társaságok vonalain.** Október hó 2-án lépett életbe a légiforgalom őszi-téli menetrendje. Az uj adatokat tartalmazó részletes menetrendet a MALERT dijtalanul küldi az érdeklődőknek. Előjegyzés és mindennemü felvilágositás: *MALERT Utazási Iroda,* V., Dorottya-u. 7. Telefon: 180—888.

— **A szerencsésen megváltozott helyzet** miatt most ismét mindenki a saját dolgával foglalkozhat. Érthető tehát, hogy oly számosan vesznek részt az uj 15-én kezdődő osztálysorsjátékon. Az összes sorsjegyeknek a felét kisorsolják és egyetlenegy sorsjeggyel szerencsés esetben 700.000 pengő is nyerhető. A jutalom 400.000 P, főnyeremények: 300.000 P, 100.000 P, 70.000 P, 60.000, 2 drb. 50.000, 2 drb. 40.000, 30.000 stb. stb. pengő. Összesen közel 10 millió pengő készpénz. A sorsjegyek ára: 1/1 = 28, ½ = 14, ¼ = 7, 1/8 = 3.50 pengő az összes főárusitóknál.

— **Nehéz székelésben szenvedők,** különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, elöcsés, sipoly, szükület — teszik az életet kellemetlenné, bélürülésüket reggel és este negyed pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

Kitüntették az életmentő dunai rendőröket

A több mint ezer életmentést végző dunai rendőrség tiz rendőrét Magyarország kormányzója kitüntetésben részesitette és *Orbán József* tiszthelyettesnek a Magyar Vöröskereszt ezüst-érmét, továbbá *Csorba Lajos, Érsek Ferenc, Horváth József, Szalai Pál, Szalontai (Csepecz) József, Tóvári István, Lehoczky Konrád, Nagy Gábor* főtörzsőrmestereknek és *Erdélyi* György őrmesternek a Magyar Vöröskereszt bronzérmét adományozta.

A kitüntetéseket dr. vitéz *Simon Elemér* titkos tanácsos, a Vöröskereszt országos elnöke pénteken délelőtt bensőséges ünnepség keretében adta át a Magyar Vöröskereszt székházának disztermében a kitüntetett rendőröknek. Az ünnepségen jelent voltak vitéz *Guilleaume Árpád* altábornagy, a Vöröskereszt főgondnoka, *Balogh József* rendőrfőfelügyelő, a dunai rendőrség parancsnoka, vitéz *Benedek Géza* rendőrfőfelügyelő, *Lélek József* és *Kassay Lajos,* a dunai rendőrség felügyelői, valamint a Magyar Vöröskereszt központjának tisztikara teljes számban.

Dr. vitéz *Simon Elemér* lendületes beszédben méltatta a hős dunai rendőrök érdemeit és a társadalom nevében köszönetet mondott a sokszáz megmentett magyar életért. A kitüntetett rendőrök közül *Nagy Gábor* főtörzsőrmester időközben szolgálatának teljesitése alatt meghalt. Az ő kitüntetését a dunai rendőrség parancsnoka, *Balogh József* főfelügyelő vette át és személyesen fogja a hős rendőr hozzátartozóinak átadni.

A megható ünnepség végén a kitüntetett rendőröket a jelenlévők meleg ünneplésben részesitették.

FŐVÁROS

— **Budapest adóbevétele szeptember havában.** Kleisz Alajos adóhivatali igazgató most tette közzé Budapestnek szeptember hóra vonatkozó adóbevételeiről szóló kimutatását. A folyó év szeptember havában Budapestet megillető adóból összesen 6,122.426 pengő folyt be, ami 397.517 pengővel kevesebb, mint a mult évi szeptember havi bevétel volt. Emelkedett az alkalmazottak kereseti adója 146.000 pengővel, az általános kereseti adó 195.000 pengővel, a közlekedési adó 29.000 pengővel, amivel szemben visszaesés mutatkozik a községi adónál, a városi ingatlanvagyon átruházási illetékeknél, a községi fogyasztási adónál és a vigalmi adónál is. Végeredményben azonban *a folyó év első kilenc hónapjában 2,316.958 pengővel nagyobb volt a főváros bevétele, mint a tavalyi esztendő hasonló időszakában,* mert a folyó évben összesen 59 millió 775.000 pengő folyt be a tavalyi 57,438.000 pengővel szemben.

— **Elrontott gyomornál** és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfuvódás, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz is igen gyorsan, biztosan és kellemesen tisztitja ki az emésztés utjait. Kérdezze meg orvosát.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Légy jó mindhalálig

Felujitotta a Magyar Szinház

A szindarabról, regénynek és szinpadnak erről a ritka tökéletességü találkozásáról, akár ne is szóljunk. Ki ne ismerné *Móricz Zsigmond* költőlelkének legtisztább, legédesebb szülöttét, Nyilas Misit, akár a *Légy jó mindhalálig* regényéből, akár szinpadról? Ez a regény, ez a szindarab, ez a gyermek-alak örökéletü lesz a magyar irodalomban, akár Copperfield Dávid az angolban és ma időszerübb, mint valaha, hiszen mikor állottak még oly élesen egymással szemben, jóság és rosszaság, gyermeki hit és emberi komiszság, mint napjainkban?

Szép és okos vállalkozás volt a *Magyar Szinháztól,* feltámasztani ezt a remekművet, amely a Nemzeti Szinházban legfeljebb elaludt, de meg nem halt soha, — annyi életerő, a népszerüségnek annyi hajtóereje él még benne, hogy ezen az uj szinpadján csak folytathatja diadalutját a közönség szivében.

Hiszen ma is az a szinésznő játssza Nyilas Misit, aki ezt a szinpadi alakot életrekeltette, akitől elválaszthatatlan: *Vaszary* Piroska. Róla sem kellene külön beszámolnunk, — mindenki tudja, a lélekábrázolásnak minő kifogyhatatlan gazdagságu hangszerelésével éli át és eleveniti meg ezt a gyermek-alakot, a groteszk humortól egészen a megrázó mélységekig terjedő skálája, mennyi mosolyt és könnyet fakaszt a nézőtéren. De ma talán még érettebb a szinészi átélésnek ez a mély költészete, ma már nemcsak „nagy alakitás", nemcsak hatásos koncert-ária, hanem egy nagy szinésznőnek olyan időtlen kiteljesedése, amilyen — például — Sarah Bernhardt Sasfiókja volt.

— Körülötte — ha az előadás itt-ott kissé lassu tempóju is — egész sora él a kitünő emberábrázolásoknak. Elsősorban egy uj szinész, *Bihari Nándor* kedves, melegszivü tanárfigurája, azután *Pataky Miklós, Földényi László, Szigeti Jenő, Dávid Mihály, Pethes Ferenc, Gonda József, Vándory Gusztáv* és a kis *Ruttkai Iván* alakitásai. Fel kell figyelnünk egy uj szinésznő, *Sivó Mária* szép, drámai zengésü hangjára és közvetlen beszédére, *Simor Erzsébet* aranysugaras szépségére és *Upor Tibor* jó szinpadi képeire is.

F. J.

— **Adományok a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra.** A *Magyar Aero Szövetségnél* a *Nemzeti Repülőalapra* ujabban a következő felajánlásokat jelentették be: *Fiat Automobil Művek torinói törzsgyára és a magyar eladási r.-t.* 10.000, *Első Magyar Általános Biztositó Társaság* és az érdekkörébe tartozó vállalatok 5000, *Foncière Általános Biztositó Intézet* 5000, *Trieszti Általános Biztositó Társulat* és leányintézetei 2500, *Providentia Biztositó r.-t.* 1000, *Arizona* igazgatósága és alkalmazottai 947.50, *Maier Emil* udvari tanácsos, ny. jószágkormányzó 200, *Orosházi* m. kir. áll. népoktatási intézetek tanitói és óvónői 63.81 pengő. — A *csanádmegyei községek* a *Nemzeti Repülőalapra* a következő összegeket szavazták meg: *Apátfalva* 1000, *Földeák* 250, *Királyhegyes* 30, *Magyarcsanád* 100, *Püspöklelle* 100, *Mezőhegyes* 4000, *Csanádapáca* 450, *Dombiratos* 100, *Kunágota* 200, *Ambrózfalva* 87, *Nagymajlát* 50, *Medgyesbodzas* 135, *Medgyesegyháza* 400, *Nagykamarás* 300, *Pusztaottlaka* 50, *Elek* 500, *Kübekháza* 100 pengőt.

— **Nem szabad virágot dobni Hitler kancellár és kisérete kocsijába.** Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Ismét elrendelték, hogy *Hitler* kancellárnak és kiséretének a kocsijába a lakosság ne dobjon virágokat és tárgyakat, mert *Hitlert* pénteken egy gépkocsijába dobott virágcsokor az arcán könnyen megsebesitette.

— **Három hónapra megtiltották egy genfi napilap megjelenését.** Bernből távíratozzák: A Svájci Távirati Iroda jelentése szerint a svájci szövetségtanács három hónapra megtiltotta a *Journal des Nations* cimü, Genfben megjelenő napilap megjelenését. A lap szeptember 30-i számában „Sem a haladék, sem a háboru nem szinonimái a békének" cimü cikkében a müncheni értekezleten résztvett négy államférfi megbeszélését „mészárosok klubjának" nevezte. Ez a kifejezés a szövetségi tanács megállapitása szerint tulmegy a jogos birálat határán és alkalmas a jelenlegi sulyos nemzetközi helyzetben nagy veszélynek kitenni Svájc jó kapcsolatait más külföldi államokkal. (MTI.)

— **Hogyan menekültek meg a katasztrófától egy londoni gyorsvonat utasai?** Londonból jelentik: Angliában a viharos időjárás folytonosan tart. A vihar pusztitásai folyamán rendkivül érdekes eset történt. A london—nonwichi vasutvonal mentén, közvetlenül *Milton Arthur* gazdálkodó háza előtt az esti órákban a vihar nagy robajjal kidöntött több hatalmas telefonpóznát. A vastag faoszlopok rázuhantak a vasuti sinre. Tizenöt perccel később Broxburne felől jönnie kellett a londoni esti gyorsvonatnak. *Milton Arthur* betegen feküdt az ágyában, a család négy kiskoru gyermeke is aludt már, a cselédség szintén nyugovóra tért. *Miltonné* azonban figyelmes lett a nagy robajra, kirohant az udvarra és látta, hogy a vasuti sinen hatalmas faoszlopok fekszenek. Az asszony pillanatok alatt átlátta a helyzetet, tudta, hogy jön a zsufolt londoni gyors és a katasztrófa elkerülhetetlen lesz. Ha azonban a gyors kisiklik, feltétlenül elsöpri *Miltonék* házát is. *Miltonné* tehát először férjét és négy kis gyermekét, akiket mély álmukból keltett fel, kihivta az udvarra és családját felpakolta egy gépkocsira. Félkilométeres utazás után az ut mentén lerakta gyermekeit és lesegitette a gépkocsiról beteg férjét, akik azt hitték, hogy az asszony megőrült és hűségesen engedelmeskedtek néki. *Miltonné* a zivataros estén pokrócokat dobott gyermekeire, majd visszaugrott a gépkocsiba és őrületes sebességgel száguldott a broxburnei vasutállomás felé. Közvetlenül az állomás előtt találkozott a londoni gyorssal, mely már elhagyta a broxburnei állomást. Az állomásépületben az állomásfőnökhöz rohant és torkaszakadtából kiabálni kezdett: *„Állitsák meg a gyorsvonatot, állitsák meg a gyorsvonatot!"* Az állomásfőnök nem értette ugyan meg, hogy az asszony miért követeli a gyorsvonat megállitását, de mégis kiadta a parancsot: *„A londoni gyorsvonatot azonnal meg kell állitani!"* Mintegy 800 méterrel *Miltonék* háza előtt, a vasuti pályán hatalmas vörösfény gyulladt ki, mire a mozdony vezetője pillanatok alatt megállitotta a gyorsvonatot. Recsegtek a kerekek, az utasok egymásra buktak, a poggyász lezuhant az utasok közé, valóságos pánik keletkezett az utasok között. Komolyabb baja azonban senkinek sem történt. Ellenben a vasuttársaság emberei megállapitották, hogy *ha a vonat rohan tovább, a katasztrófa elkerülhetetlen lett volna, mert öt nagy faoszlop elzárta a százkilométeres sebességgel rohanó gyorsvonat utját.* A vasuton *négyszáz* utas ült, nagyobbára Londonból Nonwich felé igyekvő kereskedők és az utasok között sok asszony is volt. Milton Ada egyébként, mikor az állomásfőnökre rákiáltott, hogy állitsák meg a gyorsvonatot, az állomásfőnök karjai közé ájult és még akkor sem lehetett eszméletre téritení, amikor már a gyorsvonat megállt és mindenki tudta, hogy megmentették a london—nonwichi gyorsvonatot a pusztulástól.

— **Meghalt a kórházban egy motorkerékpárbaleset sebesültje.** Scsáb Ágoston 39 éves fővárosi tisztviselő, aki a Szőlő-utca 6. számu házban lakott, néhány nappal ezelőtt motorkerékpárjával az alsó Margitrakparton összeütközött egy tejvállalat lófogatu kocsijával. A motorkerékpár oldalkocsijában ült a tisztviselő felesége. A rud surolta a motort, *a tisztviselő továbbhajtott, de néhány pero mulva kizuhant a motorkerékpárból. Felesége ekkor fékezett, a gép azonban nekirohant egy utszéli lámpaoszlopnak.* Mindketten eszméletlenül terültek el a rakparton. A mentők a *Margit*-kórházba vitték őket. *Scsáb Ágoston koponyaalapi törést szenvedett és péntek reggelre meghalt a kórházban* anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Felesége állapota is sulyos. Kutatják, hogy miként történt a halálos szerencsétlenség.

— **Rejtélyes halál.** Peti Lajos 46 éves pincér pénteken este a Gróf Zichy Jenő-utcai Terminus-szállóban lévő szobájában rejtélyes körülmények között meghalt. Felboncolják, hogy halálának okát megállapitsák. A szállóbeliek szerint szivbajban szenvedett.

A BRITISH-MUZEUMBAN

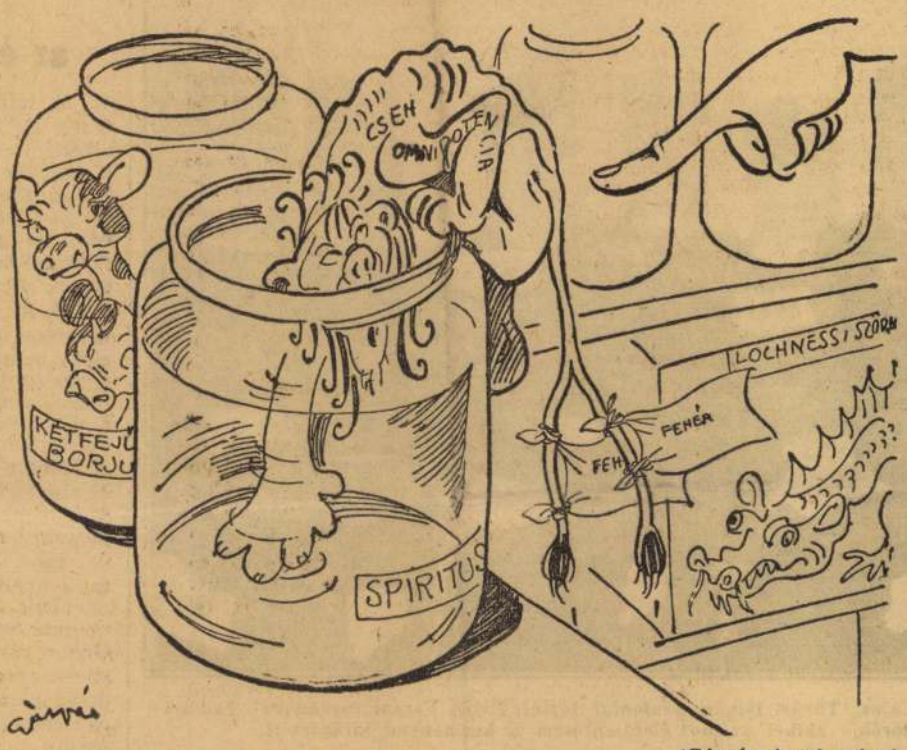

(Gáspár Antal rajza.)

— *Vissza!*

„Légi gőzmozdony"

Graham White uj légi járműt
Talált föl, mely „gőzmozdony-fajta" —
Teljes gőzzel dolgozik rajta.

Boternyő

Vettem ernyőt, mely egyuttal bot is,
Problemám nem a régi megszokott:
— Mit vesztek majd el? Ernyőt? Vagy botot?

(—kas.)

— **Tulipán és jácinthagymák** és hagymaujdonságok Hollandiából megérkeztek. Monori Mag, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7.

— **Az utolsó inka — él!** Quitóból jelentik: Az equadori *Guayaquil* kikötővárosban él egy igen bonyolult nevü uriember. *Don Luis Felipe Huaracara Duhicela*-nak hivják. Az indiánok a nagy *Atahualpa*, az utolsó inka egyenes leszármazottjának tartják és *XXVI. Luis Felipe* néven császárjukat tisztelik benne. A császár magánéletében *kereskedő.* Kis boltjában könyveket, bélyegeket és levelezőlapokat árul. Csendes, finom, művelt ember, előkelő tartózkodással érintkezik az idegenekkel. *Magánál őrzi az inka méltóság jelvényeit, amelyek apáról fiura szállnak.* Ezek a vörös „borla" vagy homlokkötő, a császárság jelvénye, az arányból, ezüstből és fémből készült *csatabárd*, a homlokdisz *három tolla*, végül a guanacónak, juhnak és kecskének gyapjából szőtt *szines átalvető:* a „poncho". E jelvényeknél az állandóan visszatérő hármas szám azt jelenti, hogy az inkák *három birodalomnak voltak urai*, amelyek körülbelül a mai Perunak, Boliviának és Equadornak felelnek meg. A „császár" családja egyébként *nagyon szegény*, számos rokona koldussorba süllyedt. Az equadori uralkodóosztály keveset törődik az inkák állitólagos utolsó képviselőjével. Ezzel szemben az indiánok még a mult évben beadvánnyal fordultak a kormányhoz, kérve, hogy „köztiszteletben álló uralkodójukat" *hivják meg a parlamentbe az indián érdekek védelmére.* Erre a beadványra mindmáig *nem érkezett válasz.* XXVI. Luis Felipe egyelőre tovább vár szerény boltocskájában, a bélyegek, képeslapok és az inka-méltóság jelvényei között.

— **Tömeges husmérgezésért tizhónapi fogház.** Debreceni tudósitónk jelenti: A komádi tömeges husmérgezés ügyében pénteken tartott főtárgyalást a debreceni törvényszék *Fövenyessy-tanácsa.* A vádlottak padján *Illiszy József* dusgazdag hentesmester ült, aki paratifuszos sertést dolgoztatott fel és a komádi hetivásáron árusitotta a belőle készült hentesárukat. *Illiszy* a főtárgyaláson azzal védekezett, nem tudta, hogy a sertés beteg és csak azzal követett el hibát, hogy az állatot levágás előtt nem mutatta meg az állatorvosnak. A biróság sok tanut hallgatott ki az ügyben. Kiderült, hogy a hurkától *Kurucz Menyhért* többgyermekes földmives meghalt és harminchatan sulyosan megbetegedtek. A biróság *Illiszyt* jogerősen *tiz hónapi fogházra itélte.*

— **Orvosi hir.** Dr. *Popper Hugó* főorvos szabadságáról visszaérkezett és rendelését ismét megkezdte XIV., Erzsébet királyné-utja 3. Telefon: 29—74—10.

— **Három embert megöltek, sokat megsebesitettek az elszabadult bikák.** Lisszabonból jelentik: A főváros közelében, *Villafranco de Xire* helységben egy bikaviadalokra használt aréna előtt sulyos szerencsétlenség történt. A viadal szinhelyére, szokás szerint, szabadon engedték a bikákat. A község népe kiáltozásokkal ingerelte az állatokat, mire azok megvadultak és a tömegre rohantak. A bikák bezuzták több üzlet kirakatát, *három embert halálra tapostak és sokat sulyosan megsebesitettek.* Két óra hosszat tartott, amig az elszabadult bikákat sikerült megfékezni és ártalmatlanná tenni.

— **Gróf Klebelsberg Kunó szobrának felavatása.** A Gróf Klebelsberg Kunó-szoborbizottság megbizásából *Grandter Jenő* szobrászművész elkészitette a nagy kultuszminiszter és kiváló államférfi szobrát. A szobrot most állitják fel az Erzsébet-hidfő előtti Eskü-téren. Itt lesz az emlékmű leleplezése október 16-án, vasárnap déli tizenkét órakor a *kormányzó* jelenlétében. Az ünnepi beszédet a szoborbizottság nevében *Kornis Gyula* titkos tanácsos, a képviselőház elnöke mondja. Utána a kormány képviseletében gróf *Teleki Pál* kultuszminiszter beszél. Budapest székesfőváros képviseletében *Szendy Károly* polgármester veszi át a szobrot a főváros gondozásába. Ezután az emlékmű megkoszoruzása következik. Közreműködik az Egyetemi Énekkar *Vaszy Viktor* karnagy vezénylésével. A meghivók szétküldése folyamatban van.

— **Mozgalom Schweidel József aradi vértanu hamvainak hazahozatalára.** Bajáról jelentik: A város és *Bácsbodrog vármegye* társadalma körében mozgalom indult meg, hogy *Schweidel József*, az 1848—49-iki szabadságharc vértanujának hamvait hazahozzák és édesatyjának és testvérnénjének sirja mellett *Baján* örök nyugalomra helyezzék. A *Schweidel*-sirokat eddig a bajai leányiskolák gondozták és az idén is megkoszorurták. A bajaiak részvétében mindenkor osztozott *Bácsbodrog vármegye* is, tekintettel arra, hogy a *Schweidel*-család férfitagjai különböző méltóságokat viseltek. Most mozgalom indult meg, hogy *Schweidel József* aradi vértanu hamvait az elcsatolt területről hazahozzák. Ugyanakkor *Mészáros Lázár*, a 48-as kormány hadügyminiszterének elcsatolt területen nyugvó hamvainak hazahozatala is időszerűvé lett, tekintettel arra, hogy a vármegye elcsatolt részén temették el.

A kis pilóta

„Tempora mutantur" . . . mondja a klaszszikus példaszó. Változnak az idők és mi is változunk együtt az időkkel. A békeévek apró fiugyereke akkor volt boldog, ha huszársipkát kaphatott. Szép, kis meggypiros huszársipkát ráncoltak a fejebubjára. De akkor aztán meg éppenséggel tuláradt a büszkeségtől, ha egész huszárformaruhát kapott, kanárisárga zsinóros piros nadrágot, sarkantyus kis csizmát, nikkelkosaras játékkardot. Az ilyen huszárgyerek rendszerint dagadó büszkeséggel sétált és szabályszerüen tisztelgett a járókelőknek. Azután jöttek a fekete felhők, a sötét nagy viharok, majd eltünt a forgótoll, a csillogó-villogó tölténytáska, meg a panyókára vetett mente. A huszárparádé, a csillogó, a régi, ma már szines emlék csupán. De azért eszünkbe jutott tegnap, amikor a villamoson láttunk egy fiucskát — pilótaruhában. Fényes sapka volt a fejecskéjén, fülvédővel, még parányi szemüveg is övezte a homlokát. Ez a kis fiu is tudatában volt formaruhája nagyszerü és meglepő voltának, de nem csörtetett huszárosan, régimódi hetykeséggel. Nyugodtan ült a mamája mellett és hidegen nézegetett körül, mert bizonyára tudta, hogy az ő legfőbb kötelessége a hidegvér, a lélekjelenlét és a nyugalom. Ime, a pengő-csörgö játék lovaskatonából, az idők jártával modern gépvezető kis katona lett, légi vándor, pilóta. Tempora mutantur. Változnak az idők, és idők mulásával — hiába — megváltozik minden a világon!

(*)

— **Balatonlelle — Amerikában?** Ahogy nem tudunk elképzelni szinvak festőt, ugyanugy magától értetődőnek tünik fel, hogy egy postahivatalnok nem lehet meg legalább elemi földrajztudás nélkül. De ugy látszik, mégis csak meglehet. Persze, ugy is néz ki az a postaszolgálat! Amilyennek az előttünk levő levélboriték mutatja. Romániában adták fel ezt a kalandos sorsu levelet, ahogyan a felülbélyegzés mutatja, julius 22-én. A tintával irt, tisztán olvasható magyar cimzés: *„Dr. X. Y. tanár urnak, Balatonlelle."* Ha tovább vizsgáljuk a boritékot, kitünik, hogy a levél megjárta Amerikát. Szeptember 12-én ütötték rá New Yorkban a „cimzett ismeretlen"-nek megfelelő angol nyelvü bélyegzőt és visszairányitották a feladónak Romániába. Ott szeptember 20-án került rá ujabb pecsét. A feladó aztán fogta az egész levelet és, másik boritékba téve, elküldte a cimzettnek, még pedig Budapestre, mert tudta, hogy az illető már befejezte lellei nyaralását és visszaköltözött a fővárosba. Természetesen közben a levél tartalma is tárgytalanná lett. Kérdés: hogy került a szabályszerüen megcimzett és bérmentesitett levél Magyarország helyett Amerikába? A választ szintén megtaláljuk a boritékon. A „Balatonlelle" szó mellett ceruzával irva olvasható ez a három betü: U. S. A. Mindenki tudja, hogy ez nem egyéb, mint az Amerikai Egyesült Államok nevének nemzetközi rövidítése. Ez a megjegyzés nem eredhet mástól, mint a román postahivatalnoktól. Aki a Balatont — ugy látszik — összetéveszti a Michigan-tóval. Nem veheti rossz néven, ha ismeretlenül beirjuk neki földrajzból a szekundát.

(—tor.)

— **Halálrasujtotta a villanyáram.** Pénteken délelőtt az Árverési Csarnok Lónyay-utca 32. számu épületében áramütés ért két javitási munkákat végző napszámost. *Mike János* 21 éves napszámos a villanyáramütés következtében *nyomban meghalt. Tusják László* 26 éves napszámos sulyosan megsérült és a mentők a Rókus-kórházba vitték. A szerencsétlenség körülményeinek tisztázására a vizsgálat megindult.

Upor Tibor

I.

„BUBUS"

Az Andrássy Színház bemutatója

Irta: **Vaszary** Gábor. Versek: **Szécsén** Mihály. Zene: **Losonczy** Dezső. Rendező: **Vaszary** János. Zenés bohózat három felvonásban.

Személyek:

Gáspár, **Bilicsi** Tivadar, Jolán, a felesége **Szász** Lili, Klári, a lányuk **Kiss** Manyi, A mama **Vaszary** Piroska, Pál **Hajmássy** Miklós, Olga, a felesége **Gervay** Marica, Kondorka **Pataky** Miklós, Hilda **Szaplonczay** Éva, Kisasszony **Kovács** Terus, Az ügyvéd **Szigeti** Jenő, Lukács **Szabó** Dezső.

Táncok: **Bob Gray.** Díszlettervező: **Upor Tibor.**

Jóleső érzést jelent ott lenni egy nagy siker bölesőjénél. Ezt éreztük tegnap este *Vaszary* Gábor darabjának főpróbáján. Bizonyára messzire el fog jutni ez a kedves darab, hogy mindenütt nevessenek, ahol szeretik a vidám színházat.

Egy rakoncátlan iskoláslánytól a matematikatanár elkoboz egy szerelmeslevelet. Ez a levél felborítja néhány család nyugalmát. A »Bubus« aláírás válóperekhez vezet, mert mint kiderül, valamennyi férjnek van valami takargatnivalója. Amíg rájönnek, hogy a levél keltezése néhány évtizeddel ezelőttről való, addig Vaszary rengeteg mulatság közben fellebbenti a fátyolt a férjekről, feleségekről. Felvonásról felvonásra emelkedik a fordulatoknak és meglepetéseknek a száma s olyan jól kidolgozott, épkézláb, egészséges darabot kapunk, amilyet már rég nem láttunk.

Ennek a briliáns bohózatnak *Bilicsi* Tivadar a tökéletes főszereplője. Remekel ez a színész. A férji együgyűség klasszikus portréját állítja a színpadra. *Kiss* Manyit minden darabnál újra felfedezi a kritika és a

Az Est. 1938. nov. 20.

VASÁRNAP **13** Kat. Szaniszló Prot. Szaniszló		10,—
HÉTFŐ **14** Kat. Jozafát vt Prot. Klement.		3
KEDD **15** Kat. N. Albert Prot. Lipót		5
SZERDA **16** Kat. Ödön pk. Prot. Ottmár	3	3
CSÜTÖRTÖK **17** Kat. Cs. Gergely Prot. Hortense	7	5
PÉNTEK **18** Kat. Pét., Pál b. Prot. Ödön	6 29	3
SZOMBAT **19** Kat. Erzs. assz. Prot. Erzsébet	6	5

Izr. 25. S. Khaje szarah

közönség. A 14 éves tülnevelt, de felvilágosodott iskoláslány szerepében magas művészi eredményt el. Van naiva, ismét lehet ilyen szerepeket írni. És *Vaszary* Piroska mint félelmetes anyós! Jobb szerepet már nem is kivánhatott volna.

Hajmássy nagyon érdekes, de különösen egy *Szabó* Dezső nevű színész tetszett nekünk, akinek jelenetei feltűnően kidolgozottak és tehetségesek. *Szaplonczay* Éva is kinyílt ebben a darabban, mint ahogy a mókás, ügyes *Szász* Lili, a finom megjelenésű *Gervay* Marica, valamint a tanár szerepét játszó *Bihari*, *Szigeti* és *Kovács* Terus dícséri a szereposztó munkáját. Sok minden köszönhető *Vaszary* János száz ötlettel megtüzdelt rendezésének, *Losonczy* bűbájos zenéjének.

34.—

Upor Tibor

A kamara is Upor Tibor felvétele ellen foglalt állást

Az *Uj Magyarság* csütörtöki számában foglalkoztunk *Upor* Tibor kamarai tagságának kérdésével és kifogásoltuk, hogy zsidó rajzolónak adnak alkalmat színházi díszlettervezésre, amikor tehetséges keresztény művészek munka nélkül állanak. A színházi kamara a legutóbbi választmányi ülésén tárgyalta a másodfokú hatóságnak: a színművészeti tanácsnak a határozatát, amely Upor Tibort mint ügyelőt és díszlettervezőt a III. szakcsoportba felvétetni kívánta. A kamara vezetősége most azt közölte velünk, hogy a választmány *Upor Tibort még nem jegyezte be tagjai sorába, hanem élt fellebbezési jogával és a színművészeti tanács határozatát legfőbb döntésre a kultuszminiszterhez terjesztette fel.* Örömmel állapítjuk meg, hogy ebben a kérdésben a kamara álláspontja egyezik a miénkkel.

Uj Magyarság 1940. aug. 3

MARIANUM
TÁRNOK-LIGETVÁROS
Postatakarékpénztári csekkszla: 47745.

D. a J. Kr.! KEGYELEM ÉS SZERETET! Ü. M.!

Magyar Testvérünk!

A kettős szentév emlékének méltó megörökítése sugalmazta a gondolatot, hogy Tárnok-Ligetvárosban, e fővároskörnyéki településen MARIANUM név alatt gyermekotthont nyissak a Szűzanya tiszteletére szánt kápolnával.

Szent István évében, Magyarok Nagyasszonya ünnepén kezdődtek a Gondviselés kegyelméből a tárgyalások az elszakitott országrészek sorsa felett s ekkor kelt fel-ujra a nap a REGNUM MARIANUMBAN. Növendékeim ebből a gondolatból formáltak emlékérmet, melyet az egyházmegyei hatóság 4576/1939 sz. engedélye alapján b. cimére megküldtem. Amikor őszinte hálával köszönetet mondok, hogy az emlékérmet megtartani szives volt, szeretettel felkérem, hogy fejében a csatolt

Ujvár Tibor

Pesti Napló 1938 dec. 24.

Fehér hattyú

Szabályszerű operett főpróbáját tartották csütörtökön este a Városi Színházban. A »*szabályszerű*« jelzőt inkább dícséretnek, mint kifogásnak gondoljuk, hiszen ez a könnyed és színes műfaj, amelynek már megszületése és legforróbb sikerei idején sem volt köze a való élethez, ma már romantikus, bájos történelmi távlatot kapott és olyan korba viszi vissza a fülbemászó melódiák és zengő tirádák szárnyain a nézőt, amelyben a cigányprímások és hercegnők, vagy nagyhercegek és balerinák szerelmein izgult — egyéb izgalmak híján — a mélyen tisztelt publikum. Izgulni a »*Fehér Hattyúnak*«, a cári balett primabalerinájának és *Konstantin* nagyhercegnek szerelmén már nem tudtunk, de szívesen merültünk el, mint valami kellemes langyos szellemi fürdőben *Földes* Imre librettójában, *Harmat* Imre verseiben és *Ábrahám* Pál muzsikájában. Sok újat (persze a körülhatárolt műfajon belül) egyik sem adott. Meglepetések a történésben, a versek rímeiben, vagy a melódiák fordulataiban nem érik az embert; de talán éppen az a jó, az a kiegyensúlyozott benne, hogy a társszerzők egyike sem akarja felülmúlni a másikat.

Röviden: arról van szó, hogy a nagyherceg egyszerűen ukázzal akarja kedvesevé tenni a »Fehér Hattyut«, aki azonban egy gyertyatartóval a legválságosabb pillanatban vágja fejbe a nagy-

herceget és a francia katonai attaséval Párizsba szökik. Ide megy utána a balett, hogy díszelőadást tartson a francia fővárosban és ide megy Konstantin nagyherceg is, aki a fejbekólintásból felgyógyulva tovább imádja a táncosnőt. De a maga módja szerint imádja. A párizsi orosz nagykövetségre költözteti a Fehér Hattyut és a díszelőadás után ismét magához *parancsolja*. A primadonna szerelmes a hercegbe, de nem akar parancsszóra az övé lenni. Már-már öngyilkosságot követ el, amikor kitör az orosz forradalom és a nagykövetség titkára el akarja fogatni a nagyherceget. A Fehér Hattyu menti meg. A harmadik felvonásban aztán a herceg teljesen letörik, taxisofőr lesz belőle. Így találkoznak a primadonna és most már megszelidült szerelmese. Végre megértik egymást és — heppiend...

Honthy Hanna a primadonna szerepében ismét elragadó. Szép, szépen énekel és táncol, gyönyörű ruhái vannak. Szívesen elhisszük *Delly* Ferencnek, hogy még kozákjait is mozgósítja, csakhogy kikényszerítse azt a bizonyos éjszakát, hogy elfelejti a fejbekólintást és Párizsba szalad szerelme után. Delly néha olyan kancsukacsattogtató, fogcsikorgató, töröm-zúzom nagyherceg, hogy a gyengébb idegzetű nézőknek bizonyára borsódzik tőle a háta. Finom és emberi *Köpeczi Boócz*, kedves *Sziklay* Szeréna, tehetséges szubrett a szépalakú és nagyon csinos *Szondy* Biri. *Solthy* György, *Bihary* Nándor, *Petheő* Zoltán, *Fodor* Artúr, úgyszintén a kéttucatnyi kedves kis táncosnő nagyban hozzájárultak a főpróba sikerére. Külön szeretnénk megemlékezni *Tihanyi* Vilmos kitűnő rendezéséről, *Upor* Tibor hatásos díszleteiről és *Eric* elragadó kosztümjeiről. (b.)

Nyomtatvány

6 Csütörtök	Izalás pr.	Esalás	19
7 Péntek	C. és Met.	C. és Met.	20
8 Szombat	Erzsébet	Teréz	21

AU

Napok	
1 Kedd	
2 Szerda	
3 Csütörtök	
4 Péntek	
5 Szombat	
6 Vasárnap	
7 Hétfő	
8 Kedd	

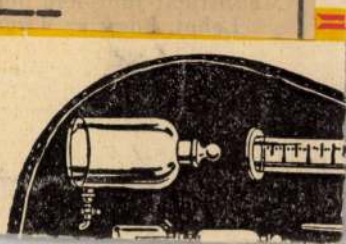

Upor Tibor

SZINHÁZ

Légy jó mindhalálig

Móricz Zsigmond szindarabja a Magyar Szinházban

A regény, a nemzeti színházi előadás és a film tüneményes diadalútja után pénteken este új állomáshoz érkezett *Móricz* Zsigmond költő mélységű gyermektragédiája, a *Légy jó mindhalálig*. A Magyar Szinház zsúfolt nézőtere most is lélegzetét visszafojtva leste a kis Nyilas Misi megrázó történetét — pedig vajjon volt-e a nézők között olyan, aki ebben vagy abban a formában legalább egyszer nem hallgatta már meg Móricz prózába foglalt költészetét... Mindenki tudta hogy mit hoz a következő jelenet és ennek ellenére a valódi nagy premiérek forró izgalma vibrált a nézőtéren. Csodálatos és páratlan siker ez az írónak, de kétségtelen része van az újabb csatanyerésben az új rendezésnek és a szereplőknek is.

A mult század debreceni kollégiumi életét eleveníti meg tudvalevőleg a darab, amelynek középpontjában Nyilas Misi áll, a kis filozófus, aki szakítani akar a gyerekkorral, mert hisz a gyerekek rosszak és nem tudják, merre vezet a jó út. Azután csoda történik, eljut a felnőttek közé és itt éri a nagy csalódás: a felnőttek világa is rossz, kegyetlen, sőt alighanem gonoszabb, mint a gyerekeké. De ezt már a kis Misi nem tudja megérteni, csak annyit érez, hogy áthidalhatatlan szakadék tátong a valóság és a között a világ között, amelynek legfőbb jelmondatát búcsúzáskor édesanyja a szívébe véste: *Légy jó mindhalálig.*

A darabról ma már nagyképűség volna szabatos kritikát írni, hiszen az már kitörölhetetlenül bevonult a magyar irodalomtörténetbe. És hogy ennek ellenére sem érte utól az irodalomtörténet értékeknek gyakran kissé poros íze, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a könnycsepp, amely az utolsó felvonás nagy jelenete után mindenki szemben megjelent. Minden szemben, kivétel nélkül: a komoly és kissé már érzéketlenné vált kritikusétól kezdve végig a legkülönbözőbb korú, nemű és foglalkozású nézőéig. Megnyugtató bizonyságául annak, hogy az igazi költészet nem hangzik el visszhang nélkül a mai világban sem.

Csábítóan kínálkozik az összehasonlítás a Nemzeti Szinház előadása és a Magyar Szinház felújítása között. A probléma csábító, de igazságosan nehéz volna megoldani. Az idő távlatából ma már senkiben sem élhet oly elevenen a régi előadás minden egyes apró részlete, hogy méltányos igazságtétellel az egyik vagy a másik oldal felé lehetne billenteni a mérleg serpenyőjét. Megmaradva tehát az új rendezés és betanulás keretei között: az első szó természetesen most is, mint a multban, *Vaszary* Piroskát illeti. Nyilas Misi tragédiája a köztudatban már régen elválaszthatatlanul Vaszary Piroska nevéhez fűződik — és ha volt még fokozás abban a csodálatos lelki fejlődésben, amelyen a kis Misi keresztülmegy a kollégiumban tett első tétova lépésektől egészen addig, *amíg már az életből* való kilépés gondolata érlelődik meg benne, ez a rendkívüli sokoldalú és sokszínű művésznő most megtalálta ennek a fokozásnak a lehetőségét: végesvégig uralkodik a színpadon, akkor is, ha pillanatnyilag nem szerepel rajta.

Derekasan megállják azonban helyüket a többiek is. *Bihari* Nándor az öreg Valkay tanár úr szerepében (ezt *Rózsahegyi* Kálmán játszotta annakidején) a jó *tanárnak* és a jó emberne szívhezszóló figuráját eleveníti meg. *Sivó* Mári

Pesti Napló 1938 okt. 8.

Gázmérgezés a Domb uccában

Bemutató a Városi Szinházban

Félig posthumus darab került színre most: az egyik szerző, *Simor* Miklós már nem érhette meg, hogy fővárosi színházban mutassák be darabját, melyet *Asguthy* Erzsébet társaságában írt.

Beszámolni róla nehéz feladat: a szív még sajog az augusztusi repülőkatasztrófa nyomán, melynek tragédiája *Simor* Miklós fiatal életét is áldozatul követelte, az értelem azonban tudja, hogy magának Simornak is jobban esnék, ha kritikusa meg tudna maradni a tiszta bírálat minden egyébtől zavartalan szempontjai mellett.

A kettőt teljesen szétválasztani mégis nehezére esik az embernek s természetes is, ha ezt a darabot kissé fátyolos szemmel nézzük.

A szerzők témaválasztása — »napihír 16 képben« az Erdélyből menekült tanítócsaládról, melyet gázzal irt ki a nyomorgó apa — alkalmat ad a hatásos »*Zeitstück*« minden kínálkozó lehetőségének bőséges kiaknázására; s a szerzők éltek is az alkalommal. Miért kellett a családnak idejutnia, miért kellett az ayának elzüllenie, az ügyvéd-fiúnak nyolcvan pengőért robotolnia, miért nem veheti el a fiú, akit szeret, miért kellett megnyitni a gázcsapot, ki felelős mindezért — mindezt perrendszerűen bizonyítani (a darab végül csakugyan törvényszéki tárgyalásra lyukad ki) valóban érdekes írói feladat volna. A darab mindezt nem annyira írói, mint inkább publicisztikai eszközökkel próbálja bizonyítani: a drámaírói dokumentálást hosszú s alig-alig dramatizált vezércikk-monológok pótolják. (Ugyanilyen tévedés a mindennél erősebb szerelem *ábrázolását* Salamon király Énekek Énekének lila fényben való szavaltatásával helyettesíteni.) Elhibázott s anakronisztikus a színváltozások közeit a kulisszák mögül vérfagyasztóan felhangzó szavalókórusokkal kitölteni — ez is, akár az egész ügyvészi retorikájú *Zeitstück*-beállítás a háborúutáni berlini színpad kevésbé szerencsés hagyományaira emlékeztet. Holott egész sor olyan jelenetet látunk itt (például a rendőrségi kihallgatás, vagy a börtönben való látogatás jelenete), amely szerencsésen adagolt humorával és drámaiságával szinte kísértetiesen idézi Simor Miklóst, a briliáns riportert s már-már felkeltené az emberben a gyanút: hátha a jó színpadismeretű, biztoskezű drámaírónak alapja éppen a jó riporter. Rejtve itt is, ott is megesillanó, komoly s helyenként költői erényeivel s aránytalan hibáival hatásos, de mindenestül nagyon fájdalmas darabot láttunk a Városi Színházban — s a legfájdalmasabb, hogy nem írhatjuk ide azt a mondatot, amely ennek a beszámolónak boldogabb körülmények között természetes befejezése volna: hogy egy pályája legelején álló, majdnem teljesen kiforratlan, de nagyon tehetséges író darabját láttuk.

Az előadásban három színészé a legfőbb érdem. *Toronyi* Imre nyugodt, végtelenül rokonszenves színész-egyénisége ebben a szerepében is emlékezetes marad, a fiatal, kedves *Gellért* Endre ezúttal is bebizonyítja, hogy minden kellék megvan benne ahhoz, hogy a magyar színpad egyik legegyénibb s legkülönb szerelmes- és jellemszínészévé váljék, *Salamon* Béla pedig egyenesen pótolhatatlan fűszere a darabnak. A kellemes, egyszerű *Szabó* Klári és *Könyves-Tóth* Erzsi, valamint *Sitkey* Irén, *Horti* Lajos, *Bogár* Gizi és *Solthy* György is legjobb munkájával szolgált s szívesen láttuk — s látnánk többször is — *Ascher* Oszkárt, a kiváló szavalóművészt, aki ezúttal egy orvos párperces szerepét játszotta el. *Upor* Tibor díszletei a lehetőségek határai közt megállják helyüket; a rendezésről bajos megállapítani, mennyi belőle a *Kürti* Pál egyéni felfogása s mennyi a szerzői instrukció.

R. M. Á.

Gázmérgezés a Domb-utcában

Bemutatta a Városi Szinház

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Simor Miklós, a debreceni repülőkatasztrófa egyik tragikus sorsu áldozata, iró és hirlapiró volt. *Simor Miklós* a hirlapiró, a hétköznapok mindennapos eseményei között töltötte be hivatását. Hirekben, cikkekben, riportokban irta meg, amit maga körül, az életben látott és megfigyelt. *Simor Miklós*, az iró, fölébe emelkedett az élet mindennapos eseményeinek. Képzelete a magasba szállt, hogy kutató szemmel átfoghassa az egész világot és a magasból a mélybe hatoló pillantással kereshessen választ az élet sok kinzó „miért"-jére?

A „Gázmérgezés a Domb-utcában" cimü szinjátékban, amelyet *Simor Miklós Ásguthy Erzsébet* társaságában irt meg, felfedezhetjük mind az irót, mind a hirlapirót. A darab első része a hirlapiró munkája. Adva van egy szürke napihir: egy Domb-utcai kis lakásban gázmérgezés történt. Sinka Ferenc, Erdélyből menekült tanitó családja esett a szerencsétlenség áldozatául. Az asszony és a kislány meghalt, a férfi sulyos mérgezést szenvedett. A hirlapiró gyorsan változó képekben villantja elénk az előzményeket, a kis család anyagi és erkölcsi nyomoruságát, amely végül odavezetett, hogy Sinka kinyitotta a gázcsapot.

A második részben megszólal az iró. Sinka Ferenc az élet és halál válaszutjáról visszatér a földre, mert fiát vádolják a gyilkossággal, a gázcsap kinyitásával. A fiu helyett őmaga kerül a vádlottak padjára. A fiu, aki ügyvédjelölt, tartja a védőbeszédet és ez a védőbeszéd csupa keserü vád a kor, a társadalom, az élet ellen, amely nem tudja megakadályozni az ilyesféle tragédiákat. Az iró lázongó világszemlélete, életbölcselete tüzel ebben a nagy tirádában.

A szinjáték a tulságosan irányzatos zárókép ellenére *megkapó alkotás*. Sajátos hangjával, izgalmas eseményének, egyre kristályosabban kicsendülő eszméinek varázsa alól nem szabadulhat a néző . . .

A Városi Szinház, bár a darab számára keresve sem lehetett volna alkalmatlanabb terepet találni, — becsületes munkát áldozott a szép és nemes feladatra. *Upor Tibor* illuziótkeltő szinpadképei között, *Kürthy Pál* megértő rendezésében, kitünő tempóban peregnek a filmszerü képek. Sok kiváló szinész is emeli az előadás szinvonalát. *Toronyi Imre* szivbemarkoló egyszerüsége, *Könyves Tóth Erzsi* drámai lendülete, *Gellért Endre* tuláradó lelkisége, *Szabó Klári* finom lénye kimagasló jellemábrázolásokban jut érvényre. *Salamon Béla, Sitkey Irén, Zátony Kálmán, Bogár Gizi, Ascher Oszkár* kitünő epizódalakitásokat nyujt. **(M.)**

*

Az előadás megkezdése előtt *Gáspár Jenő*, a *Petőfi Társaság* főtitkára, a *Nemzeti Ujság* munkatársa lépett a függöny elé és emlékbeszédet mondott a tragikus körülmények közt meghalt szerzőről, *Simor Miklósról*.

Megemlékezett a debreceni repülőgépszerencsétlenség valamennyi ujságiró-áldozatáról, majd rámutatott az ujságiró munkájára, amely névtelen munka és nagy szerepe van a közvélemény kialakitásában. Minden ujságirónak — mondotta többek közt — irói álmai is vannak, igy láttuk ezt *Simor Miklósnál* is, s az ujságiró sorsa, hogy életében nem kapott a szindarabja budapesti szinpadot, meg kellett halnia, hogy kiváló müve ezen a szinpadon hirdesse most tehetségét.

A közönség megilletődötten hallgatta *Gáspár Jenő* emlékbeszédét.

• **A Kisebbségi Magyar Irók előadását** pénteken este 8 órakor a Zeneakadémián megtartják, csupán a rádióközvetités marad el. Nyilván a rádióközvetités elmaradása adott arra a félreértésre okot, mintha az előadás maga is elmaradna.

• **A szinházak és a Horthy Miklós-repülőalap.** Hétfőn a szinigazgatók szövetsége ülést tart, melyen főleg azt beszélik meg, miképpen támogassák a szinházak a *Horthy Miklós repülőalapot*.

MOZI

• **Betiltott film.** Az Országos Mozgóképvizsgáló bizottság megtagadta az engedélyokirat kiadását „A tevétől a versenyautóig" (Speed mad) cimü riportfilmtől, amely a Columbia filmgyárban készült.

A Belvárosi Szinház
NAGY SIKERE
BÓKAY JÁNOS uj vigjátéka.
Ragaszkodom a szerelemhez

A veszélyes zóna

City, Kamara

Az amerikai filmgyártás ujra meg ujra megmutatja, hogy nem ismer müszaki lehetetlenséget és eget-poklot megmozgat, ha kell, hogy egy jól kigondolt „*story*" köré megfelelő valóság-keretet teremtsen. Sőt néha majdnem hogy a keret a fontosabb, mint az adott esetben is: a „veszélyes zóna", vagyis a japán-kinai háboru borzalmaitól megviselt Shanghai a szinhely. Az ember nem hinné, ha nem látná itt, hogy lehetséges egy légi támadás iszonyatát a maga megdöbbentő, halálos valószerüségében filmre vinni. De azért a cselekmény sem mellékes, sőt ellenkezőleg. A Kinába utazó, okos, bátor és becsületes amerikai pilótatiszt esete a dúsgazdag hadianyag-szállitóval, a rábizott vagyonra pályázó maffiával és a vele őszintén, a halálos önfeláldozásig szerelmes varieté-csillaggal — tele van a szó szoros értelmében „robbanó" izgalommal. *Dolores del Rio* szépsége lenyügöző, *Georges Sanders* játéka fölényes és nagyon rokonszenves, a mellékszereplők is kitünőek s egy bájos, finom filmszubrett szereplése a borzalmak közé kellő mértékben adagolja a jóleső derüt. *(—or.)*

HÁROM OPERAHÁZI ELŐADÁS A P. H. BÉRLETÉBEN

Csütörtökön
Május királynője, Pesti karnevál Csárdajelenet

Jövő vasárnap délután
Seherezade Coppélia

Jövő vasárnap este 30% engedménnyel
János vitéz

KEDVEZMÉNYES JEGYEK VASÁRNAP REGGELTŐL

A P. H. OLCSÓ JEGYAKCIÓJA

Ma és holnap tizenöt előadás — Légy jó mindhalálig

Ma és holnap a friss és régebbi sikerek sorozata teszi rendkivül érdekessé akciónkat. Vasárnap este

folytatjuk operaházi sorozatunkat.

Vasárnap — *hat délutáni előadás*. Az esti előadások közt két ujdonság is szerepel: *Gázmérgezés a Domb-utcában* és *Az ugynevezett szerelem*.

A jövő hétre máris jegyeket küldött a

Vig, Magyar, Pesti, Andrássy Szinház.

Az *Angyalt vettem feleségül*, melyen épp pénteken huszonötödször szórakozott a közönség, jövő héten négyszer szerepel akciónkabn.

*

Jövőheti előadások. Nemzeti. Kedd: **Két cárnő. — Vig.** Csütörtök, vas. d. u.: **Az orvos dilemmája. — Magyar.** Csütörtök, vas. d. u.: **Légy jó mindhalálig. —** Kedd, szerda: **Az ucca. — Andrássy.** Szerda, péntek: **Angyalt vettem feleségül. — Pesti.** Szerda, péntek, vas. d. u.: **A szabad lány. — Terézkörúti.** Hétfő, szerda, péntek, vas. este: **Az ugynevezett szerelem. — Pódium.** Hétfő, péntek: **Elő az okmányokkal! — Komédia.** Hétfő, kedd, szerda: **Kölcsönkért Sekszpir.**

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a müsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

*

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Telefon: 1—122—93—94—95). — Apponyi-tér 5. (Telefon: 1—833—99). — Erzsébet-körut 1. (Telefon: 1—352—96). — József-körut 30. (T. 1—343—71). — Krisztina-körut 133. (T. 1—509—24). — Horthy Miklós-ut 29. (T. 2—695—95). — Margit-körut 8. (Telefon: 1—520—25).

SZINHÁZAK	OPERAHÁZ (½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (4, 8)	BELVÁROSI (4, 8)	KAMARA (4, 8)	ANDRÁSSY (½4, 8)	VÁROSI (4, 8)	PESTI (4, 8)
Szombat	Varázsfuvola D. 2.	Két cárnő VII. 2.	Az orvos dilemmája	Légy jó mindh.	Ragaszkodom	Kék róka	Angyalt vettem	Gázmérgezés	A szabad lány
Vasárnap d. u.	—	A dolovai nábob	A világ közepe	Az ucca	Ragaszkodom	Kék róka	Angyalt vettem	Gázmérgezés	A szabad lány
Vasárnap este	Crem. heg. Magy.	Farkaskaland	Az orvos dilem. T.	Az ucca C.	Ragaszkodom	Villámfénynél	Angyalt vettem	Gázmérgezés	A szabad lány
Hétfő	—	Két cárnő IX. K. 2.	A világ közepe G.	Légy jó D.	Ragaszkodom	Hazajáró lélek	Angyalt vettem	—	A szabad lány

Terézkörúti (5, ½10). Naponta: Az ugynevezett szerelem. — Vas. este: akcióban. — **Erzsébetvárosi** (½8, ½9). Legyen ugy, mint régen volt. — **Pódium** (½5, 9). Naponta: Elő az okmányokkal! — **Komédia** (½5, ½9). Naponta: Kölcsönkért Sekszpir. — Vas. d. u.: akcióban.

SZINHÁZAK MŰSORA

SZOMBAT, OKTÓBER 8.

Operaház. Varázsfuvola. Mozart 2 fv. daimüve (Nagy M., Budánovits M., Horányi K., Koréh, Rösler, Osváth J., Farkas, Lendvai, Orosz J., Szabó I., Kováts J.) (D. 2. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** Két cárnő. E. K. Iljin 3 fv. történelmi legendája (Makay M., Jávor, Szörényi É., Makláry, Pataky) (VII. 2. bérl.) (½8). — **Vig.** Az orvos dilemmája. Shaw 3 fv. komédiája (Bulla E., Beregi, Ráday, Vértess, Vágóné M., Köpeczi-Boocz, Gárdonyi, Dénes) (8). — **Magyar.** Légy jó mindhalálig. Móricz Zsigmond 9 képes szinmüve (Vaszary P., Bihari, Simor E., Bánhidy, Bacsányi P., Keresztessy M., Földényi, Pataky, Szigeti) (8). — **Belvárosi.** Ragaszkodom a szerelemhez. Bókay János 3 fv. vigjátéka (Góth, Tahy A., Sennyei V., Mihályfi, Szilassy, Pálóczy, Vidor F.) (8). **Kamara.** Kék róka. Herczeg Ferenc 3 fv. szinjátéka (Major Gizi, Kiss F., Uray, Olty Magda, Rajnai) (8). — **Andrássy.** Angyalt vettem feleségül. Vaszary János, R. Dodgers 3 fv. zenés komédiája (Lázár M., Törzs, Billcsi, Molnár, Gervay M., Fenyvessy É., Zayzon G., Szakáts) (8). **Városi.** Gázmérgezés a Domb-utcában. Ásguthy Erzsébet, Simor Miklós 16 képes napihire (Toronyi, Könyves Tóth E., Gellért, Sitkey I., Szabó K., Salamon, Soltby, Zátony) (8). — **Pesti.** A szabad lány. Dénya Amiel 3 fv. szinjátéka (Muráti L., Básthy, Ajtay, Somló, Lengyel G., Bondy, Szemlér M., Keleti) (8). — **Teréz-körúti.** Az ugynevezett szerelem. Claude Bonnet 5 képes vigjátéka Gombaszögi E., Szepes L., Puskás, Ladomerszky M., Haraszthy M., Dán E., Fenyő, Primusz, Rácz V.) (¼10). — **Erzsébetvárosi.** Legyen ugy, mint régen volt (½6, ½9). — **Pódium.** Elő az okmányokkal (9). — **Komédia.** Kölcsönkért Sekszpir (½9).

MOZIK MŰSORA

Atrium Filmszinház, II., Margit-körut 53. Tel. 154—024, 153—034. Péntek Rézi. Főszr.: Turay, Páger, Gózon, Rajnay. — A magyar bor. Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ½10; szomb., vas., ünnep ¼4 ¼6, ½8, ½10.

City, V., Vilmos császár-ut 36—38. Tel. 111—140. A veszélyes zóna (Főszr.: Dolores del Rio és George Sanders. — **Barátaink, az állatok.** Paramount- és magyar hiradó. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas. és ünnepnap: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

Corso, Váci-u. 9. Tel. 18—23—18. Luise Rainer, William Powell: **A 14-es futár** (Kémregény). — **Jazz banditák** (Variété). Riportfelvételek a münchenі értekezletről. Magyar és Fox hiradó. Előadások szombat, vasár- és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10; a többi napon ½6, ½8, ½10.

Décsi, VI., Teréz-körut 28. Tel. 125—952 és 121—343. Nyugat leánya. Főszr.: Jeanette MacDoland és Eddy Nelson. **Fox és magyar hiradó.** Előadások: 5, ¼6, ½10; szombat, vas. és ünnepnap: ¼4, ½6, ¾8, 10.

Fórum Filmszinház, Kossuth Lajos-u. 16. Tel. 189—543, 189—107. 2-ik hétre prolongálva! Vágyak . . . Főszereplő: Danielle Darrieux. — **Ugy szeretlek, majd megeszlek.** (Szines rajzfilm). Hiradók. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ¾8, 10.

Kamara mozgó, Dohány-u. 42. T. 1—440—27 és 1—359—67. Veszélyes zóna (Dolores Del Rio, Georges Sanders). Hiradók. Előadások (szomb. kivételével): 6, 8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10.

Palace, VII., Erzsébet-körut 8. Tel. 136—523. A rend katonái (G-man). Főszr.: James Cagney, Ann Dvorak. — **A csendes óceán gyöngye** (Hawaj). Szines csodafilm. Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10. Az első három előadás mérsékelt helyárakkal.

Rádius Filmszinház, VI., Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—088, 129—250. 2-ik hétre prolongálva! Szerelmi vihar. Charles Boyer francia világfilmje. Fox és magyar hiradó. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas., ünnepen: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

Royal Apolló, Tel. 141—902, 342—946. Péntek Rézi. Főszr.: Turay, Páger, Gózon, Rajnay. — **A magyar bor.** Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szomb., vas. és ünnep 4, 6, 8, 10.

Savoy, Üllői-ut 2. Tel. 146—040. Csak felnőtteknek! Veszedelmes életkor (Prolongálva második hétre). Hiradóban szudétanémet események. Vas. délelőtt ½11-kor: Matinné. Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10; vas. ½2-kor is. **Az első előadás félhelyárakkal.**

Scala Filmszinház, Teréz-körut 60. Tel. 11—44—11. Csintalan asszonyok (Francoise Rosay, Jean Murat). Hiradók. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szombat, vasár- és ünnepnap 3 órakor is. — Vasárnap délelőtt 11 órakor: A gazdag ember lánya (Ritz Brothers).

Uránia Filmszinház, VIII., Rákóczi-ut 21. Tel. 146—045. Prolongálva! Hazatérés. (Zarah Leander, Heinrich Georg). Hiradók. Előadások: 5, ¼8, ½10; szomb., vasár- és ünnepnap: ¾3, 5, ¼8, ½10. Vas. d. e. 11-kor: dr. Cholnoky Jenő vetitett képes előadása: **Az ember élete a földön.**

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Megvédtem egy asszonyt (Lázár M., Páger). Kis kutya, nagy kutya (½4, ½6, ½8, ½10). **V. d. e. ½10 és ½12: Roberta. Alkotás.** Másodvirágzás. Szépség, egészség (½4, ½6, ½8, ½10). **V. d. e. 11: Kalózkisasszony. Astra.** A kis primadonna. A bestiák birodalma (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **V. d. e. 11: Tarzan bosszuja. Belvárosi.** Finom uriház (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Megvédtem egy asszonyt. Pánik a cirkuszban (½5, ¾7, 9). **Capitol. Mégis ártatlan** (Danielle Darrieux). Le a kalappal (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** Szentpétervári éjszakák (Gaby Morlay). Viziörület (4, 6, 8, 10). **Józsefvárosi.** Finom uriház. Pánik a cirkuszban (½4 ½6, ½8, ½10). **Kultur.** Shirley, a kis primadonna. Kiku, a hockybajnok. A négylábu bajnokok. Kiku, az aréna hőse (5, ¼8, ½10). **Lloyd.** (T. 111—994). Táncoló angyal (4, 6, 8, 10). Nyugat. Mannequin. A sikasztó (4, 6, 8, 10). **Odeon.** Megvédtem egy asszonyt. Megzavart mézeshetek (½5, ¾7, ¼10). V. d. e. ½11: Marika. **Orient.** Dzsungelszerelem. Bendzsokirály. A két bohóc (¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** Megvédtem egy asszonyt. A hegyek hőse (¼4, ¼6, ¼8, ¾10). **Rialtó.** Négyen a becsületért. Megzavart mézeshetek (½11, ½1, ¾3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Borcsa Amerikában (Dayka, Mály, Hámory) (½4, ½6, ½8, ½10). V. d. e. 11: Láthatatlan ellenség (Pasteur). **Studió.** 2-ik hétre prolongálva! Borcsa Amerikában (Dayka, Hámory, Gózon) (Naponta 11, 2, 4, 6, 8, 10). Hétk.: első 3, vas. élső 2 előadás félhelyáru. **Tiszti Kaszinó zártkörü filmszinháza.** Okt. 9-én: Borcsa Amerikában. 11-én: Négyen a becsületért. 12-én: Audioscop (Plasztikus film). Ujjé a hegyekben nagyszerü (Vigjáték) (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Négy férfi, egy nő. Megzavart mézeshetek (¾4, ¾6, ¾8, ¾10). V. d. e. 11: Marika. **Turán.** Megvédtem egy asszonyt (Lázár M., Páger). Kis kutya, nagy kutya. Légy a pajtikám (4, 6, 8, 10). V. d. e. 10 és 12: Elssler Fanny.

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. szombati müsora. 6.45 Torna, lemezek. **7.20** Hirek, étrend. **10** Hirek. **10.20** és **10.45** Felolv. **11.10** Vizállás. **12** Harangszó, időjárás. **12.05** Hangverseny, közben hirek **1.20** Időjelzés, időjárás, vizállás. **1.30** Lemezek. **2.35** Hirek. **2.50** Müsorok. **3** Árak. **4.15** Mese. **4.45** Időjelzés, időjárás, hirek. **5** Előadás. **5.30 Hangverseny. 6** Előadás. **6.30** Kétzongorás jazz. **7** Hirek. **7.05** Szlovák és ruszin nyelvü hirek. **7.20** Életképek. **9** Hirek. **9.25** Cigányzene, közben időjárás. **10.45** Szalonzene, közben **11** Hirek németül és olaszul. **11.10** Hirek. **12.05** Hirek. — **Budapest II. müsora. 6.30** Mezőgazdasági félóra. **7** Lemezek. **8** Hirek, lóversenyeredmények. **9** Lemezek. **10** Időjárás.

Előirás szerinti **légoltalmi mentőszekrények, egészségügyi felszerelések, hordágyak**
SCHOTTOLA ERNŐ, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 53. szám.

SPORT

A világ legjobb uszónőinek versenye megkezdődött

A dán-holland mérkőzés első napján a dán hölgyek vezetnek

Kopenhága, okt. 6. Zsufolásig megtelt nézőtér előtt kezdődött meg a világszerte nagy érdeklődéssel várt dán-holland női uszók mérkőzése. Az első nap megtartott három verseny közül az első kettőben a hollandok győztek, de a helyeket a dánok foglalták el, mig az utolsó versenyben a starthoz állt *Hveger* biztosan győzött. Az első nap három versenyének egyikében sem dőlt meg a világrekord, bár sportkörökben nem is egy világrekord megdőlését várták. Az első nap után a dánok 17:16 pontaránnyal vezetnek.

100 m hát (a világrekordot tartja *Nida Senff* 1 p 13.6 mp). 1. *Van Feggelen* holland 1 p 14.2 mp. 2. *Hveger* dán 1 p 17.1 mp. 3. *Ove-Petersen* dán 1 p 18.2 mp. 4. *Kerkmeister* holland 1 p 22.6 mp. — 200 m mell (világrekord *Jopie Waalberg* 2 p 59.6 mp). 1. *Waalberg* holland 3 p 00.4 mp. 2. *Sörensen* dán 3 p 03.3 mp. 3. *Larsen* dán 3 p 03.7 mp. 4. *Heeselaers* holland 3 p 05.4 mp. — 400 m gyorsuszás (*Ragnhild Hveger* 5 p 06.1 mp). 1. *Hveger* dán 5 p 08.7 mp. 2. *Van Veen* holland 5 p 23 mp. 3. *Arndt* dán 5 p 38.3 mp. 4. *Malcorps* holland 5 p 41.5 mp.

Ez évben már nem lesznek motoros versenyek

Hans Stuck Budapesten tárgyalt a magyar versenyben való részvételről

Október a motorossport versenyeinek a hónapja. A bajnoki pontszerző futamok, a gyorsasági és hegyiversenyek ebben az időpontban kerülnek lebonyolitásra. Ez évben is négy verseny volt október havára kiirva. Október 2-án a terepverseny, 23-án *Hartmann László Mártonhegyi-uti emlékversenye*, 26-án *a gyóni kilométerlancé* és 30-án a *Hármashatárhegyi* küzdelem.

Az október 2-i terepverseny még szeptember havában lemondta a rendező KMAC, mig most ugy a *Hartmann László* emlékversenyt, mint a *gyóni*, valamint a *Hármashatárhegyi* versenyeket elhalasztották és amint a Nemzeti Sportbizottságtól értesülünk, ez évben — felsőbb utasitásra — több versenyt nem rendeznek.

A versenyek elmaradása nemcsak a rendező egyesületeket, hanem magukat a versenyzőket is sulyosan érinti. Ugy a *Hartmann László*, mint a gyóni sebességversenyekre már nagy nemzetközi mezőny jelentette be részvételét. Néhány nappal ezelőtt Budapesten járt Európa hegyi bajnoka, *Hans Stuck*, aki dr. *Dárday Rezső* sporttitkárral folytatott hosszas megbeszélést és megállapodott, hogy az októbervégi versenyekre nemcsak ő, hanem az Auto Union egész versenyző gárdája eljön és starthoz áll. Ugyancsak bejelentette résztvételét Mdm. *Etinie*, a franciák legjobb női versenyzője, továbbá még számos olasz, angol és német versenyző. A magyar versenyzők is külön gépeket hozattak, melyeknek legtöbbjét most kénytelenek a gyárakba visszaküldeni.

A versenyek elmaradása nehéz helyzetbe hozza a Nemzeti Sportbizottságot, mert mind a négy küzdelem bajnoki pontszerző futam is volt és igy *a bajnokságok állását véglegesen tisztázni nem lehet*. Amint értesülünk, miután a versenyrendezési tilalom csak december 31-ig szól, a Nemzeti Sportbizottság nagyszabásu téli versenyt szándékozik kiirni, amely az 1938. évi bajnokságok befejező futama lesz és ennek az értékelései fogják véglegesen a helyzetet tisztázni.

A magyar motoros sportkörökben remélik, hogy még ez évben is sikerül — tehát a téli verseny előtt — olyan nagyszabásu verseny rendezése, amellyel a magyar bajnokságok állása pontosan megállapitható lesz és a bajnoki cimeket a pontozások alapján 1938. évre is kiadhatják.

— **Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknél,** akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyü bélürülésük legyen, a természetes **„Ferenc József"** keserüviz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve — sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Rövid hirek a sport minden ágából

Az október 9-én, vasárnap az MTK-pályán délután fél 2 órakor kezdődő Ferencváros—Nemzeti és az ezt követően délután fél 4 órakor kezdődő Hungária—Elektromos nemzeti bajnoki labdarugómérkőzésekre jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap Vilmos császár-ut 78. és Erzsébet-körut 1. szám alatti főkiadóhivatalaiban.

A Genova két délamerikai labdarugója bucsuzás nélkül távozott el tengerentulra. A kettő közül az ismertebb Figliola volt.

Viharos volt a római futballmérkőzés, amelyen a Juventus három játékosát állitották ki: a két Varglienfivért és Montit. A Juventus egy góllal maradt alul az S. A. Romával szemben. Montit 2 hétre, Varglien I-et 1 hétre tiltották el a játéktól, mig Varglien II. büntetés nélkül szabadult meg.

Darmstadtba kapott meghivást az Ujpest vizipólócsapata. Ellenfele a hannoveri Wasserfreunde német bajnokcsapat volna.

Az Ujpest füvesitette játékterét, amelyet most vasárnap avat fel. A bajnoki mérkőzésen Ujpestnek Zugló az ellenfele.

Kardos kimarad a Hungária csapatából. A csatársor belső hármasának összeállitása: Müller—Cseh—Kisutzky.

Dr. Sárosi, a nemzeti bajnokság előző évi gólrekordere, a most folyó bajnokságban csütörtökön rugta első gólját.

A befogadóképesség uj rekordja a nürnbergi stadion, amelynek nézőtere négyszázezer néző befogadását teszi lehetővé.

Von Hütschler vitorlásvilágbajnoki győzelmével megszerezte a németeknek a jövő évi világbajnoki verseny rendezési jogát. A legyőzött amerikaiak a világbajnoknak bejelentették, hogy a versenyre tiz yachtot küldenek *Detroitba*, ahol a futamokat a *St. Clair-tavon* tartják meg. A világbajnoki versenyt a szabályok szerint **északamerikai vizeken kell megrendezni.**

Turisták figyelmébe!
Weekendezés és turista-üdülőtelepnek elsőrangu hely **POMÁZ,** a község felett (Meselia) a hegytetőn, 30 perc az állomástól, remek kilátással, 31 m. hold **olcsón eladó.** Bővebbet Nedelko Sándor, Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11.

A vasárnapi kirándulások

Kárpát-Egyesület. Központ: 1. Kétáguhegy, Feketehegy, Fárikut, Vaskapu, Esztergom. T.: vasárnap reggel hatkor nyugati p. u. V.: Rózsa. — 2. Nógrádveröce, Madarashegy, Borbélyhegy, Nógrádveröce. T.: vasárnap reggel hatkor nyugati p. u. V.: Bártfai. — Börzsöny-osztály: Visegrád, Lepencepatak, Pilisszentlászló, Szentendre. T.: vasárnap reggel 6.15-kor rákospalota-ujfalusi v. á. V.: Sipos. — Fátra-osztály: Zsámbék, Telki, Nagykopaszhegy, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel 7.45 Széna-téren. V.: Hernádi. — Hegyjáró-asztal: Pomáz, Kőhegy, Szentendre. T.: vasárnap reggel 8.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: dr. György. — Kriván-asztal: Csév, Klastrompuszta, Pilistető, Pilisvörösvár. T.: vasárnap reggel 6.30-kor nyugati p. u. V.: Radó. — Pénteki asztal: Csillaghegy, Oszoly, Pomáz. T.: vasárnap reggel 7.30 budai margithidfői HÉV-nél. V.: Stern. — Sí- és evezősosztály: Budaörs. T.: vasárnap reggel nyolckor Vörösmarty-téren. V.: Reinitz.

MTE. 1. Vác, Nagyszál, Katalinpuszta, Veröce. T.: vasárnap reggel 7.20-kor nyugati p. u. V.: Vörös. — 2. Nógrád, Madarasfa, Királyrét. Kóspallag, Zebegény. T.: vasárnap reggel 5.50-kor nyugati p. u. V.: Riedelmayer. — 3. Budai hegyek. T.: vasárnap reggel nyolckor Széll Kálmán-téren. V.: dr. Szklenkay. — 4. Hüvösvölgy, Sasotthon. Nagyszénás, Klotildliget. T.: vasárnap reggel 7.30-kor hüvösvölgyi v. v. á. V.: Vigh.

BSE: Pomáz, Kőhegy, Szentendre. T.: vasárnap reggel 8.20, budai margithidfői HÉV-nél. V.: Lévainé.

FTC. Tahi, Rókakapu, Nagyvillám, Visegrád. T.: vasárnap reggel 7.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Kun.

ház. T.: vasárnap reggel 7.45 nyugati p. u. V.: Berend. 3. Nagymaros, Törökmező, Titház. T.: vasárnap reggel 7.45 nyugati p. u. V.: Elkán.

BTE. Központ: Óbuda, Csúcshegy, Óbuda. T.: vasárnap reggel 7.30-kor Berlini-téren. V.: Pimperl. — Alpinosztály: 1. Pilisszentlászló, Tahi. T.: vasárnap reggel 7.20 budai margithidfői HÉV-nél. V.: Verő. — 2. Solymár. T.: vasárnap reggel 8.30-kor hüvösvölgyi v. v. á. V.: Szegő. — Juventus-asztal: Budai hegyek. T.: vasárnap reggel 7.30 Berlini-téren. V.: Székely.

BBTE. 1. Mátraverebély, Csalános, Ágasvár (H), Vándorforrás, Mátraszentlászló, Nagybátony. T.: szombaton d. u. hatkor keleti p. u. V.: Faragó. 2. Hüvösvölgy, Remetehegy, Szarvashegy, Csúcshegy, Hármashatárhegy, Óbuda. T.: vasárnap reggel nyolckor Széll Kálmán-téren. V.: dr. Gaáli.

GSE. Farkastorok, Csillebérc, Svábhegy. T.: vasárnap reggel nyolckor Berlini-téren. V.: Faludi.

Hungária TE. 1. Farkasrét, Magasut, Sorrento, Lóhegy, Huszonnégyökrös, Budaörs. T.: vasárnap reggel 8.30-kor farkasréti v. v. á. V.: dr. Endrey.

Juventus TE. Budai hegyek. T.: vasárnap reggel 8.30-kor. Berlini-téren. V.: Pollák.

KERAK. 1. Tahi, Nagyvillám, Visegrád. T.: vasárnap reggel 7.20-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Bergsmann. — 2. Szentendre, Pilisszentlászló, Lepence, Visegrád. T.: vasárnap reggel 7.20 budai margithidfői HÉV-nél. V.: Pál. — 3. Budai hegyek. T.: vasárnap reggel nyolckor Berlini-téren. V.: Gruber.

Postás SE. Máriaremete, Solymár, Pesthidegkut, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel kilenckor hüvösvölgyi v. v. á. V.: Nemes.

Férfiöltöny v. télikabát 58 P-ért
rendelhető mérték után őszi és téli divatszöveteinkből, remek szabással, elegáns és izléses kivitelben. Ruhakereskedelmi K. T. Minden öndicsérettől tartózkodunk! Ferenc-körut 39., I. em.

Gyopár TE: 1. Pomáz, Majdánplató, Stiassny-pihenő, Gyopárház. T.: szombaton este 21.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Neumann. — 2. Csiki-hegyek. T.: vasárnap reggel nyolckor Berlini-téren. V.: Tarján Ányos. — 3. Pomáz—Gyopárház. T.: vasárnap reggel 8.20-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Sziklai. 4. Romaifürdő, Kevély, Stiassny-pihenő, Gyopárház. T.: vasárnap reggel 8.20-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Reich. — 5. Óbuda, Kevélyek, Margitliget, Gyopárház. T.: vasárnap reggel nyolckor óbudai trolleybusnál. V.: Rónai.

Magyar Alpesi Egyesület: Szár, Máriaszakadék, Vitányvár, Várgesztes. T.: vasárnap reggel 6.15-kor kelenföldi p. u. V. Reiner.

BOTE. Nagyszénás. Ind.: vasárnap reggel kilenckor hüvösvölgyi v. v. á. V.: dr. Oláh.

Duna SC. 1. Nógrád, Királyrét, Kóspallag, Titház. T.: vasárnap reggel 5.45-kor nyugati p. u. V.: Rosenbaum. — 2. Kismaros, Kóspallag, Titház. T.: vasárnap reggel 8.30-kor farkasréti v. v. á. V.: Schneller. — 2. Zugliget, Annakápolna, Máriamakk. T.: vasárnap reggel kilenckor zugligeti v. v. á. V.: Fichter.

Ügyvédek TE. Kétáguhegy, Öreghegy, Czakónyereg, Dömös. T.: vasárnap reggel 6.15 nyugati p. u. V.: dr. Meyersberg.

Vándorok TE. 1. Óbuda, Csúcshegy, Szarvashegy, Kálváriahegy, Malomcsárda, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel kilenckor óbudai trolleybusnál. V.: Balázs Bözsi. — 2. Pomáz, Szurdok, Pilisszentkereszt, Dobogókő, Dömös T.: vasárnap reggel 7.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Dénes. 3. Szentendre, Pilisszentlászló, Lepence, Visegrád. T.: vasárnap reggel 7.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Weiszmann. — Heti találkozó Carpatia-sörző, szerdán este kilenckor.

VAC. Óbuda, Pilisborosjenő, Kevélynyereg, Solymári fal, Rózsiforrás, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel nyolckor Berlini-téren. V.: Landsteinné.

Sólyom TE. 1. Farkasrét, Csillebérc, Máriamakk. T.: vasárnap reggel 8.30-kor farkasréti v. v. á. V.: Schneller. — 2. Zugliget, Annakápolna, Máriamakk. T.: vasárnap reggel kilenckor zugligeti v. v. á. V.: Fichter.

Ügyvédek TE. Kétáguhegy, Öreghegy, Czakónyereg, Dömös. T.: vasárnap reggel 6.15 nyugati p. u. V.: dr. Meyersberg.

Vándorok TE. 1. Óbuda, Csúcshegy, Szarvashegy, Kálváriahegy, Malomcsárda, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel kilenckor óbudai trolleybusnál. V.: Balázs Bözsi. — 2. Pomáz, Szurdok, Pilisszentkereszt, Dobogókő, Dömös T.: vasárnap reggel 7.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Dénes. 3. Szentendre, Pilisszentlászló, Lepence, Visegrád. T.: vasárnap reggel 7.15-kor budai margithidfői HÉV-nél. V.: Weiszmann. — Heti találkozó Carpatia-sörző, szerdán este kilenckor.

VAC. Óbuda, Pilisborosjenő, Kevélynyereg, Solymári fal, Rózsiforrás, Hüvösvölgy. T.: vasárnap reggel nyolckor Berlini-téren. V.: Landsteinné.

LÓVERSENY

A szombati lovaregyleti program

A *Totalizatőr hendikepben* kilenc telivért jelesnek indulónak. *Gyöngy*, amely legutóbb csődöt mondott, most talán hazaér. Ez a Weissdorn-mén nagyon szeszélyes, amelyet nem szabad sohasem számitáson kivül hagyni. *Cipónak* is jó esélye van. Legutóbb jól is futott. *Moulin Rouge* a meglepetés lova. A cseh *Alcazar* iránt nem tudunk lelkesedni, *Rüdiger*, az egykori osztrák derbigyőztes is csak „*kiugró*" formával győzhetne. A *Kartali-dijban Askarinak* jelentős sulya van, *Ábrándnak* gyenge a lovasa, *San Francisco* ellenben már nagyon esedékes és legutóbb *Pomádé* is jól futott. A *Welter-hendikepben Futó bolondnak* annak ellenére is nyernie kellene, hogy *Mravik Pál* gondozottjai már hetek óta formán kivül futnak. A 2000 méteres *Hendikepben Perelő, Dobos, Viszta* indul a legtöbb eséllyel. A részletes program:

Negyedik nap. Október 8.

I. Kartali dij. 3000 P. 1200 m.
1 Hg. Festetics Primás 63
2 Mendel H. Credo 63
3 Lajtos E. Vaklárma 60
4 Horthy J. Askari 57
5 Hg. Festetics Rianás 56½
6 Fodor A. Ábránd 55½
7 Erdőm. m. Pomádé 55
8 Rubin S. Rejtvény 53½
9 Horthy J. Sirató 53
10 Csern. San Francisco 50
Tip: San Francisco—(Ábránd)—Pomádé.

II. Eladóverseny. 1500 P. 1100 m.
1 Honig D. Szepes 55½
2 Kengyeli m. Művész 55½
3 Hesp J. Dongó 55
4 Kőrösi L. Kékes II. 53½
5 Zangen A. Minek? 52½
6 Foris G. Széltoló 51
7 Győrffy K. Napoleon 51
8 Katona L. Albusz 51
9 Szilassy L. Aviso 50½
10 Horváth E. Mécs 50
11 Horváth E. Hó 49½
12 Palotai ist. Argument 49½
13 Kövér A. Ravasz 48
14 Gr. Nádasdy Fergeteg 48
Tip: Hó—Dongó.

III. Totalisateur hendikep. 6000 P. 2800 m.
1 Geisselreiter Alcazar 60
2 Fehér E. Gyöngy 59
3 Gr. Berch. Moulin R. 57
4 Marq. Bona Rüdiger 56½
5 Kengyeli m. Skytha 56
6 Hg. Festetics Corsica 53
7 Erdőm. m. Nowhere 48½
8 Mendel H. Sydney 47½
9 Issekutz Gy. Cipó 45
Tip: Cipó—(Moulin Rouge)—Gyöngy.

IV. Nyeretlen kétévesek versenye. 3000 P. 1600 m.
1 Bárdi J. Nótárius 56
2 Issekutz Erkölcsbiró 56
3 Schiffer M. Casqué 56
4 Fodor A. Lehet 54½
5 Lesvári m. Boario 51
6 Dr. Rakovszky Buksza 51
7 Tekteji m. Tigár 51
8 Székely A. Libla 49½
Tip: Erkölcsbiró—Lehet.

V. Welter-hendikep. 2000 P. 1200 m.
1 Gr. Seilern Bonnie 66½
2 Szabó L. Agrippina 60½
3 Gr. Berchtold Tisane 58
4 Horváth E. Mécs 56
5 Kőrösi L. Kékes II. 55
6 Stielly W. Nóra 55
7 Szilassy L. Aviso 55
8 Nardai A. Hedle 51½
9 Klapka t. Futó bolond 47½
10 Jeney I. Bokréta 44
Tip: Futó bolond—Tisane.

VI. Hendikep. 2500 P. 2000 m.
1 Erdős D. Ereszd el 60
2 Mendel H. Sydney 60
3 Geisselreiter Amadeo 60
4 Mária Anna Caddie 57
5 Issekutz Gy. Cipó 56
6 V. Lázár K. Perelő 55½
7 V. Sibrik S. Nanking 53½
8 Kövér A. Ravasz 51
9 Horner J. Viszta 50½
10 Benson A. Kópia 48½
11 Hg. Festetics Kongo 47
12 Issekutz Gy. Dobos 46½
13 Keltner J. Blackie 41
Tip: Perelő—(Viszta)—Dobos.

TÖRVÉNYKEZÉS

— **Vitéz Endre László megrágalmazásáért kéthónapi fogház.** A kir. ügyészség sajtó utján elkövetett rágalmazás vétsége cimén eljárást inditott *Igali Béla* hirlapiró ellen a Népszava egyik cikke miatt. A sajtópert pénteken tárgyalta a törvényszék *Pálfy-tanácsa*. Igali ugyanis évekkel ezelőtt fegyelmi feljelentést tett vitéz *Endre László* pestmegyei alispán, akkori gödöllői főszolgabiró ellen, mert *Rotschild Gézát*, a HÉV csömöri állomásfőnökét internáltatta. *Igali* szerint a főszolgabiró „ok nélkül fosztotta meg személyes szabadságától Rotschildot". A fegyelmi feljelentést *Igali* a Népszavában közzétette, mire az ügyészség sajtópert inditott ellene. A törvényszék elrendelte az ügyben a tanuk kihallgatását. Dr. *Erdélyi Loránt* nyug. alispán elmondotta tanuvallomásában, hogy az Igali beadványban foglaltakért nem indult *Endre László* ellen semmiféle eljárás, erre nem is volt szükség. A tanuk kihallgatása, valamint a perbeszédek elhangzása után a törvényszék *Igali Bélát* bűnösnek mondotta ki sajtórágalmazás vétségében és ezért két hónapi fogházra itélte. Az itélet ellen a felek felebbeztek.

— **Ha gyomrát elrontotta,** igyék azonnal egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

— **Darányi Kálmánt és Eckhardt Tibort tanuként hallgatják ki egy sajtóperben.** A büntetőtörvényszék Pálfy Elek-tanácsa pénteken tárgyalta *Igali Béla* magántisztviselőnek azt a sajtórágalmazási perét, amelyet a kir. ügyészség báró *Vay László* államtitkár panaszára inditott ellene. Igali ugyanis a Népszavában a mult évben *Surgoth Jenő* gazdasági felügyelő öngyilkosságával kapcsolatosan egy cikkben báró *Vay László* földmivelésügyi államtitkárt, volt debreceni főispánt sértő formában állitotta be. Többek között azt állitotta a cikkben, hogy a Surgoth által sikkasztott pénzt jobboldali politikai szervezkedésre költötték el és a szabálytalanságokról báró *Vay László* főispán is tudott. A pénteki tárgyaláson dr. *Somogyi Ödön* védő a valóság bizonyitásának megengedését kérte. Dr. *Kertész Elemér* kir. ügyész kijelentette, valóban közérdek annak a bizonyitása, hogy egy főispán visszaéléseket leplez-e. A törvényszék végül *elrendelte a bizonyitást* annak a ténynek az igazolására, *tudott-e Vay László a Surgoth-féle sikkasztásokról és ezeket fedezte-e.* Beszerzik a *Surgoth Jenő* ellen folyt bünügyi és fegyelmi eljárás iratait, kihallgatják tanuként *Darányi Kálmán* volt miniszterelnököt, báró *Vay László* államtitkárt, *Eckhardt Tibor* és *Sulyok Dezső* országgyülési képviselőket, valamint a bejelentett többi tanut. A tárgyalást ezután elnapolták.

— **Kommunista szervezkedésért huszonkét hónapi börtön.** A rendőrség a mult évben Vértes György iró és több társa ellen kommunista szervezkedés miatt eljárást inditott. A büntetőtörvényszék *Vértes Györgyöt* négyévi fegyházra itélte, *Ordán József* cipészsegéd nyolchónapi fogházat, *Hirschl Béláné* hathónapi, *Gyarmati Gábor* háromhónapi, *Krajcsir József* négyhónapi, *Bende Zoltán* és *Veszprémi Lajos* fejenként kéthónapi, özvegy *Szücs Istvánné* tizenötnapi és *Mulató Pál* nyolcnapi fogházbüntetést kapott. A tábla *Harmath-tanácsa* most *Vértes* büntetését egyévi és tizhónapi börtönre szállitotta le, **mig a többi vádlott büntetését helybenhagyta.**

szinhász SZÓRAKOZÁS irodalom művészet

„Légy jó mindhalálig"

Móricz Zsigmond színművének főpróbája a Magyar Színházban

Hallottam már, hogy a remekmű egyik jellegzetes vonása, hogy örökké aktuális marad. Viszont azt is hallottam, hogy a remekmű azért őrzi meg frisseségét, mert nincs benne semmi abból a könnyen romlandó anyagból, amelyet aktualitásnak neveznek.

Móricz Zsigmond halhatatlan drámai színművének esetében mind a két mondásnak igaza van. A darab ideje és környezete nem aktuális. Benső mondanivalója azonban úgy kapcsolódik a szenvedéssel teli jelennel, hogy az ember szinte kétségbeesett tanácsnak, tömör kiáltásnak hallja az egész drámát: »Légy jó mindhalálig!«

A debreceni kollégium eminens kis diákjának története, aki a vak Pósalaky reskontója, Bella kisasszony szökése és János úr galádsága révén belekeveredik a nagyok dolgaiba, most is összeszorította a nézők szivét. Összeszorította, de ugyanakkor meleggel töltötte el. Sajátságos dolog, az ember szakadatlanul zokogó nőket lát maga előtt és egy kétségbeesett kisfiut lát, akit egyformán gyötör a buta véletlen és a »felnőttek« gonoszsága, mégis valami mély örömet érezünk a könnyeken át, vigaszt, reményt, égi lény által megvilágított utat... »légy jó mindhalálig!...«

A vezető szerepet most is *Vaszary* Piroska játszotta, aki ebben a darabban aratta élete legnevezetesebb diadalát, sok évvel ezelőtt a Nemzeti Színházban. Alakítása most is olyan megrázó erejű volt, mint akkor. Körülötte a Magyar Színház előadása mintaszerű. Kitűnő *Pataky* Miklós, *Bihary* Nándor, *Földényi* László, *Gonda* József, *Simor* Erzsi, *Bacsányi* Paula, *Lázár* Tihamér, *Sivó* Mária, a színház új tagja több mint biztató igéret, de meleg dícséretet érdemel a nagyszemélyzetű darab többi szereplője is.

A gazdagon és finoman árnyaló rendező *Vaszary* János, *Upor* Tibor nagyon szép és hangulatos díszleteket tervezett.

—y.

Gázmérgezés a Domb uccában

Simor Miklós és Asguthy Erzsébet színműve

Vidéki bemutatók után a *Városi Színházban* is színre kerül ma *Simor* Miklós és *Asguthy* Erzsébet színműve, vagy mint a szerzők maguk nevezték, *napihíre*. Gyengéd és kegyeletes érzés várta a budapesti előadásokat, mert az egyik szerző, *Simor* Miklós, ifjúsága hajnalán, pályája kezdetén megdöbbentő és szomorú repülőszerencsétlenség áldozata lett s szép álmát, művének fővárosi bemutatását már nem érhette meg. De bizonyos, hogy e gyengéd és kegyeletes várakozás nélkül is erősen és mélyen hatna a nézőre ez a tizenhat képben lepergő »napihír«. A flatalos, kedves naivság mögött, mely mint csillogó fátyol borul rá, komoly írói tehetség, meglepő színpadismeret, érzékeny lelkiismeret s emberség határozott színei vannak.

Maga a napihír egy Erdélyből menekült és sivár külvárosi szoba-konyha lakásban nyomorgó család öngyilkosságáról szól. A szomszédok gáz-szagot éreznek; mire a lakásba bemennek, az anya és a beteg kislány már halott, az apa, az állásnélküli tanító, még él, őt meg is mentik a haláltól. A nagy fiú, a havi nyolcvan pengőért robotoló ügyvédjelölt éppen az öngyilkosság előtt rohant el hazulról, hangos, csúnya, fájdalmas »jelenet« után.

Hogyan, miért jutott ide ez a család, melynek minden tagja jó és munkás ember, miért kellett már régebben két kislányuknak meghalnia, a harmadiknak orvosság nélkül szenvednie, az apának munkátlanul lézengenie, az anyának elzüllenie, a nagyfiunak hiába vágyakoznia, hogy feleségül vehesse a lányt, akit szeret, ki a felelős az egész szörnyűségért, — ezeket a kérdéseket veti fel, ezekre igyekszik válaszolni igaz emberi hangon, sokszor megrendítően *Simor* Miklós és *Asguthy* Erzsébet darabja. A képek lendületesen, érdekesen váltakoznak, a figurák emberiek és őszinték, ha nem is mindig elevenek és teljesek; meg-megcsapja az embert a külvárosi nyomor savanyú szaga, a valóságos szenvedés és halál hidege. Nyoma sincs ügyeskedő hazugságnak, a hatás eszközei szinte meghatóan tiszták.

A szereplők közül meleg, finom játékával, komoly, férfias egyéniségével mindenekelőtt *Toronyi* Imre tűnik ki. Kedvesen fiatal lendülettel játszik *Gellért* Endre. *Salamon* Béla, *Szabó* Klári, *Sitkey* Irén, *Solthy* György, *Bogár* Gizi, *Horti* Lajos, s különösen *Könyves-Tóth* Erzsi méltó még az említésre. *Ascher* Oszkárt, a kitűnő szavalóművészt örömmel látták tisztelői színpadi jelmezben, egy orvos néhányperces szerepében. Jó munkát végzett a rendező, *Kürti* Pál s a díszlettervező, *Upor* Tibor.

N. A.

2 nagy színházi siker

Az orvos dilemmája
Bernard Shaw híres színdarabja
Vígszínház

A szabad lány
Denys Amiel remek színjátéka
Pesti Színház

Dunacorso Kávéház
�onként (szombattól)
Rátkai Márta Kálmán Miklós Balázs Dodó
Délutánonként — Angyal szalóntrió

Színházak műsora

OPERAHÁZ: Péntek: Május királynője. Pesti karnevál. Csárdajelenet (1/28). Szombat: Varázsfuvola (D. bérlet 2. sz., 1/28). — **NEMZETI:** Péntek (VI. bérlet, 1/28), szombat (VII. bérlet): Két cárnő (1/28). — **KAMARA:** Péntek és szombat: Hazajáró lélek (8). — **VIG:** Péntek: Az orvos dilemmája (E. bérlet, 8). Szombat d. u.: A világ közepe (1/24), este: Az orvos dilemmája (8). — **MAGYAR:** Péntek és szombat: Légy jó mindhalálig (8). — **BELVÁROSI:** Péntek és szombat: Ragaszkodom a szerelemhez (8). — **PESTI:** Péntek és szombat: A szabad lány (8). — **ANDRÁSSY:** Angyalt vettem feleségül (8). — **VÁROSI:** Péntek és szombat: Gázmérgezés a Domb uccában (8). — **TERÉZKÖRUTI:** Péntek és szombat: Ugynevezett szerelem (1/410). — **PÓDIUM:** Péntek és szombat: Elő az okmányokkal! (9). — **KOMÉDIA:** Péntek és szombat: Kölcsönkért Sekszpir (1/29). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Péntek és szombat: Legyen úgy mint régen volt (1/26, 1/29). — **JÓZSEFVÁROSI:** Péntek és szombat: Julia (1/26, 1/29). — **KISFALUDY:** Péntek és szombat: Ámor expressz (1/26, 1/29).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnep M = Matiné.

ADMIRÁL (153—707. Margit körút 5. szám): **Megvédtem egy asszonyt** (Lázár Mária, Páger). Kiskutya, nagykutya (rajzf.). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vas. d. e. 1/210 és 1/212-kor: **Roberta** (Fred Astaire). — **ALKOTÁS** (155—374. Gömbös Gyula u. 11): **Másodvirágzás** (Lil Dagover). Szépség — egészség (kultúrfilm). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vas. d. e. 11-kor **Kalózkisasszony** (Gál Franci). — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery u. 39): **A kis primadonna** (Shirley Temple). Tavasz a télben. A jövő nemzedékei. H. (3/44 3/46 3/48 3/410; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ASTRA** (154—422. Ugocsa ucca 10): **A kis primadonna** (Shirley Temple). Bestiák birodalma. H. (1/24 1/26 1/28 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Tarzan bosszúja.** — **ÁTRIUM** (154—024, 153—034. Margit körút 55): **Péntek Rézi** (Páger, Turay). A magyar bor. H. (1/46 1/28 1/210; Sz V Ü 1/44 1/46 1/28 1/210.) — **BELVÁROSI** (3—845—63. Irányi u. 21): **Finom úriház** (Constance Bennet). H (4 6 8 10; V Ü jobbt. 3 5 7 9, balt. 4 6 8 10.) Vas. d. e. 1/211 és 12 órakor: **Farsangi álom.** — **BODOGRÁF** (149—510. József körút 33): **Finom úriház** (Constance Bennet). Pánik a cirkuszban. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **BUDAI APOLLÓ** (151—500. Csalogány u. 46): **Megvédtem egy asszonyt** (Páger, Lázár). Pánik a cirkuszban. H. (1/25 3/47 9; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32): **Mégis ártatlan** (Danielle Darrieux). Le a kalappal (színes). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **A veszélyes zóna** (Dolores del Rio). Barátaink, az állatok. H. (Előadások kezdete: 3/46 3/48 3/410; Sz V Ü 3/44 3/46 3/48 3/410 órakor.) — **CORSO** (182—818. Váci ucca 9): **A 14-es futár** (kémregény; Louise Rainer). Jazzbandíták (varieté). H. Riportfelvételek a müncheni négyhatalmi értekezletről. (1/26 1/28 1/210; Sz V Ü 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József körút és Üllői út sarok): **Borcsa Amerikában** (Dayka, Mály). H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vas. d. e. 1/211-kor: **Dalolj szivem, dalolj** (Alice Faye). — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich u. 1): **Négyen a becsületért** (Loretta Young) és a kísérő műsor. H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Nyugat lánya** (Jeanette MacDonald). Híradók. (5 1/48 1/210; Sz V Ü 1/44 1/26 3/48 10.) — **ELIT** (114—502. Szent István körút 16): **Szentpétervári éjszakák** (Gaby Morlay). Víziörültek (sportfilm). Híradók. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528. Kossuth Lajos ucca 18): Második hétre prolongálva! **Vágyak** (Danielle Darrieux). Úgy szeretlek, majd megeszlek (színes rajzfilm). (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 1/24 1/26 3/48 10.) — **GLÓRIA** (144—800. Thököly út 56): **Dsungelszerelem** (Dorothy Lamour). A holdkóros (Chaplin). Híradók. (1/25 3/47 9; Sz 1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): **Ujjé, a hegyekben nagyszerű** (Stan és Pan). **Az új audioszkop.** H. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210 órakor.) Vasárnap délelőtt 1/211 órakor: **Halálbrigád** (Ronald Colman). — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644. Kálvária tér 7): **Finom úriház** (Constance Bennet). Pánik a cirkuszban. (1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vasárnap d. e. 1/211-kor: S. M. C. matiné. — **KAMARA** (144—027, 135—967. Dohány ucca és Nyár ucca sarok): **Veszélyes zóna** (Dolores del Rio). H. (Előadások kezdete: 6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTUR** (386—193. Kinizsi ucca 16): **A kis primadonna** (Shirley Temple). Kiku, a hokibajnok (trükkfilm). A négylábú bajnokok (riportfilm). Kiku, az aréna hőse (trükkfilm). H. (5 1/48 10; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Táncoló angyal** (Sonja Hennie). (4 6 8 10; Sz V Ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (127—162. Teréz körút 41): **Mannequin** (Joan Crawford). A sikkasztó (Robert Taylor). H. (1/25 7 1/210; Sz 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Megvédtem egy asszonyt** (Lázár Mária, Páger). Megzavart mézeshetek (Willie West). Repülés bolondjai (attr.). Híradók. (1/25 3/47 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vas. d. e. 1/211-kor matiné: **Marika** (Jávor, Szepes Lia). — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26): **Négyen a becsületért** (Loretta Young). Megzavart mézeshetek (revű). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Bulu, a fehér tigris.** Kieg: Paramount-varieté. H. (5 1/48 1/210; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114—926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Dsungelszerelem** (Dorothy Lamour). Bendsókirály (zenésfilm). A két bohóc (attr.). H. (1/25 3/47 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Megvédtem egy asszonyt** (Páger, Lázár). A hegyek hőse (kutyafilm). (1/24 1/26 1/28 1/410; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/410.) — **PALACE** (136—523. Erzsébet körút 8): **Tökéletes házasság** (A szerelem orvosi problémái). Szerelem szigete. Színes csodafilm. H. A Revíziós Liga nagygyűlése a Hősök terén. (D. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **PATRIA** (145—673. Népszínház ucca 13): **Négy férfi, egy nő** (Négyen a becsületért; Loretta Young). (3/44 3/46 3/48 3/410; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) **Vasárnap d. e. 10 és 1/212-kor: Matiné.** — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **Finom úriház** (Constance Bennet). A három kis farkas. H. (Folyt. előad. mindennap: d. e. 11, d. u. 1 3 5 1/48 1/210.) — **RADIUS** (122—098, 120—564. Nagymező u. 22—24): Második hétre prolongálva! **Szerelmi vihar** (Charles Boyer). H. (3/46 3/48 3/410; Sz V Ü 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **REX** (139—416. István út 39): **Megvédtem egy asszonyt** (Páger, Lázár). Megzavart mézeshetek (burl.). H. (1/25 3/47 9; Sz 1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) — **RIALTO** (139—497. Rákóczi út 70): **Négyen a becsületért** (Loretta Young). Megzavart mézeshetek. H. (D. e. 1/211, d. u. 1/21 3/43 5 1/48 1/210; V Ü d. e. 10 12, d. u. 2 4 6 8 10.) — **ROYAL APOLLO** (141—902, 342—946. Erzsébet körút 45): **Péntek Rézi** (Turay, Páger). A magyar bor. H. (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 2): Második hétre prolongálva! **Veszedelmes életkor** (Huguette Duflos). Híradóban a szudétanémet események. (Előadások kezdete: 1/24 1/26 1/28 1/210; V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210 órakor.) Vasárnap d. e. 1/211-kor: Matiné. — **SCALA** (114—411. Teréz körút 60): **Csintalan asszonyok** (Françoise Rosay). H. (1/46 1/28 3/410; Sz V Ü 3 1/46 1/28 3/410.) Vas. d. e. 11-kor: Matiné. — **SIMPLON** (268—998, 268—999. Horthy Miklós út 62): **Borcsa Amerikában** (Dayka, Mály Gerő). (1/24 1/26 1/28 1/210; Sz V Ü 1/22 1/24 1/26 1/28 1/210.) Vas. d. e. 11-kor: **Láthatatlan ellenség** (Pasteur). — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa ucca 4): Második hétre prolongálva! **Borcsa Amerikában** (Dayka, Mály). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező u. 8): **Négy férfi, egy nő** (Négyen a becsületért; Loretta Young). Megzavart mézeshetek (Willie West). H. (1/45 7 1/210; Sz 1/24 1/26 3/48 3/410; V Ü 3/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) Vas. d. e. 11-kor matiné: **Marika** (Szepes Lia, Jávor). — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Megvédtem egy asszonyt** (Lázár Mária, Páger). Kiskutya, nagykutya. Légy a pajtikám. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. 10 és 12-kor matiné: **Elsler Fanny.** — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): Prolongálva! **Hazatérés** (Zarah Leander). Híradók. (5 1/48 1/210; Sz V Ü 3/43 5 1/48 1/210.) Vas. d. e. 11-kor: **Dr. Cholnoky Jenő: Az ember élete a földön** (vetített képek).

MAGYARORSZÁG

Nincs csehszlovák nép,

nincs csehszlovák nemzet, nincs csehszlovák nyelv. És amelyik pillanatban ezt a szlovákok — amint a zsolnai határozatban már meg is történt — kikiáltják, már meg is kezdi búcsúzkodását a kortól, a világtól, az élettől és rövid, világtörténelmi távlatból és világtörténelmi időmértékből arányian rövid, példátlanul rövid, megsemmisítően rövid fennállásától a »csehszlovák« állam is. Valaha meg sem fogják érteni, miként állhatott fenn akár csak ilyen rövid ideig is egy állam, amelynek alapja és léte egy fikción alapult; állam, amelyből hiányzott a nemzet; állam, amely »csehszlováknak« hirdette és nevezte magát, de amelyhez a szlovákságnak csak annyi köze volt, hogy — elnyomottja volt. Ezt az államot a káosz szülte — és a káoszt akarta fentartani. Fenn akarta tartani az európai bizonytalanságot, mert látta és érezte, hogy csak az európai bizonytalanság tarthatja fenn őt. Nemzeti léte és nemzeti »egysége« épúgy csak fikció volt, mint úgynevezett demokráciája — igen, egy tekintetben demokratikus volt Prága abszolutizmusa, annyiban demokratikus, hogy egyformán elnyomta az igája alatt vergődő nemzetek valamennyiét, az elszakított magyarságot csak úgy, mint a testvér szlovák népet, mint a németet és a lengyelt. Amióta a történelem igazságszolgáltató hatalmának feltartóztathatatlan érvényesülése megkezdődött, a magyar politika változatlanul ugyanazt az állásfoglalást hirdeti: a Felvidék magyarlakta területeit haladéktalanul vissza kell csatolni Magyarországhoz, a többi nemzetiségnek pedig haladéktalanul biztosítani kell az önrendelkezés jogát — de az igazi önrendelkezését, még pedig olyan formában, hogy annak függetlensége tiszta és dokumentált legyen!

A magyarságnak ez a politikája változatlan a zsolnai határozatok után is, amelyek szerint a három szlovák párt szlovák arcvonalat alakít a szlovák önkormányzat olyan megvalósítására, amely a régi osztrák-magyar monarchia mintájára dualisztikus berendezésére emlékeztetne. Ezt a kérdést az dönti el, mennyiben tesz magáévá ilyen — vagy bármilyen más — megoldást a szlovák nép egésze, a szlovák népé, amelynek rendületlenül követeltük az önrendelkezés jogát. Amit a szlovák nép vitán felül álló olyan formában, — tehát olyan formában határoz — amely valóban a saját magáról való rendelkezés érvényesülését dokumentálja, azt a magyarság el fogja fogadni. Hiszen a magyarság e téren soha mást nem akar, mint azt, hogy önmagáról rendelkezzen a testvér szlovák nép, amelyen Prága elnyomó uralma alatt a csehek rendelkeztek. Rendelkezett: a javaival, rendelkezett: egyéniségével, de rendelkezett még a nevével is, — így született meg a »csehszlovákság« negatívuma, az az egész »csehszlovák állam«, amelyben a Felvidék valóságos büntetőgyarmata volt a cseh politikának, büntetőgyarmat, amelyben az igazságtalanság vette üldözőbe az igazságot s amelyben a többi őslakossággal együtt a szlovákok joga csakúgy szél és habok játéka lett, mint gazdasági egzisztenciája.

A cseh propaganda ki tudta találni a csehszlovák népet, de megvalósítani nem tudta. Szembetalálta magát a szlovák néppel, amely kezdettől fogva hősies önvédelmi harcot folytatott a beolvasztó, leigázó, kizsákmányoló és megsemmisítő cseh politikával szemben, önvédelmi harcot, amely most ezekben a világtörténelmi órákban, a csehszlovák fikció összeomlásával végre elért oda, hogy Prága igáját lerázza. El nem képzelhető, hogy a szlovák nép, amelyet húsz esztendő megpróbáltatásaiban csapás csapás után ért Prága részéről, most, ezekben a történelmi időkben akármiféle formában is, akármilyen keretben vagy szervezetben is önön akaratából viselje azt az igát, amely eddig Prága akaratából, Prága abszolutizmusában, Prága kegyetlenségében nehezedett reá. A kor legnyomorultabb hazugsága: »Csehszlovákia« fikciója megdőlt, összedőlt; egyszer és mindenkorra összedőlt, a multé lett — miután a csehszlovák nép sohasem volt a jelené és sohasem volt az életé. Mert csehszlovák nép nem volt, voltak csehek, akik elnyomták vadul és kegyetlenül a szlovák népet és volt szlovák nép, amely ezt az elnyomatást végigszenvedte, együtt szenvedve magyar testvéreivel, akikhez egy évezred történelmének emléke és minden valósága fűzi.

A csehszlovák fikciónak vége és ez végre felszabadulását jelenti a szlovák népnek is, amelyet most e történelmi misszió elé állított a magyar sors, hogy maga döntsön új életének alapjairól. Mi magyarok azt kivánjuk, hogy ebben a döntésben világosan, vitathatatlanul érvényesüljön a szlovákok önrendelkezési joga. Azt kivánjuk, hogy a szlovák nép önrendelkezési joga a maga történelmi érvényesülésében ment legyen minden prágai »preparálástól«. Mi, magyarok, respektálni fogjuk a szlovák nép szavát, amint az félreérthetetlenül a szlovák nép szava. Respektálni fogjuk a szlovák nép akaratát avval a kivánsággal, hogy húsz év mérhetetlen sanyargatása után a testvér szlovák nép találja meg boldogulásának, felvirágzásának útját.

Rózsahegyi emlék

Irta: Féja Géza

Három esztendeje felvidéki nyaralásom során Rózsahegyre is ellátogattam. Éjfél előtt érkeztem meg a harcos szlovák öntudat városába. A szálloda vendéglőjében szlovák nemzeti viseletben ültek az emberek s a belső szobából kihallatszott szlovákul a tiltott nóta:

»Rózsahegyről jön a Hlinka,
Szlovák szabadságot hozza.«

Már életben volt a rendtörvény, s a szlovák szabadságmozgalom a hamu alatt parázslott.

Nagyon szeretem a kisvárosi éjszakát, az álomba szédült megszépítő pihenést. Rózsahegyen is egy kis éjjeli sétára indultam, fölkapaszkodtam a Fő térre, mely magasba szökve uralja a várost. Csönd volt, egyetlen rendőrőrszem állott a téren. Mikor a toronyban éjfélt vert az óra, felharsant a magyar Himnusz. Egy pillanatra földbe gyökerezett a lábam. Azután rájöttem, hogy egyik nyitott emeleti ablakból jön a hang, a rádióból, melyet nem fogtak halkabbra, sőt...

Azóta is magamban hordozom ezt az emléket, a magyar dac meghatóan szép villanását. Felvidék magyarságát húsz esztendőn át ez a komor, szép történelmi magyar dac éltette. Voltak reménytelen esztendők, jöttek sötét történelmi pillanatok, nagy kísértések, kétségbeesett meghasonlások s mi lett volna a szegény elszakitott magyarokból e dac nélkül?

Mi lett volna Rákóczi Ferenc szabadságharcából, ha mindenkitől elhagyatva, a tömlöc és a halál árnyékában nem lobog fel benne a dac s nem áll a reá váró szegény, meggyötört magyar s ruszin jobbágyok élére? S mi lett volna 48-ból, ha Görgey nem csinálja meg a gyakorlatlan, ifjú honvédsereggel dacos elszántsággal a híres felvidéki visszavonulást, melynek végén erős, fegyelmezett honvédség figyelte parancsszavát?

Ez a történelmi dac, az igazi kurucság a mi elszakított magyarjainkban támadt föl újra. Azokban, akik vállalták a »kisebbségi« sorsot s vállalták a »kisebbségi« sors mindennapos emberfeletti erőfeszítéseit. Néha-néha már úgy rémlett, hogy minden elveszett s a cseh sovinizmus polipkarjai között alig hallatszott a magyarság szívverése. Ilyenkor azonban megsokszorozódott a magyar erő és elszántság. Előkerültek az utolsó fillérek, a végső erőtartalékok és lett iskola, gyermekvédelem, sajtó, népi szinpad, »téli iskola« a parasztság számára, szövetkezet s mindenekfölött: *magyar testvériség.*

A »kisebbségi« magyarok bizonyították be, hogy nem vagyunk »passzívok«, álmosak és tunyák, csak meg kell mozdítani legmélyebb életösztöneinket, teremtő dacunkat, függetlenségi vágyunkat és kiirthatatlan szabadságélményünket.

Az elmúlt húsz esztendőben egymás mellett küzdött a magyar, a szlovék és a ruszin dac. Mindegyiknek volt védenivalója s féltenivalója. A magyar Himnusz, a titokban, féltve dudolt ének s a szlovák és ruszin szabadságnóta valahol a magasságban összefonódtak.

Húsz esztendő küzdelmeiben a magyarokat, szlovákokat és ruszinokat közös erő, közös élmény táplálta: a *várni, tűrni s teremteni tudó dac.* Egyazon arccal állottunk a történelmi viharban, közös volt a belső vezényszavunk. S úgy érzem, hogy ez a történelmi közösség immár örök rendelés számunkra, nem lehet elnyomni őt, fel fog támadni s a közös jövendő figyelmeztet mindannyiunkat.

A ruszin nép kimondotta önrendelkezési jogát. A szlovákok vezetői elmondották függetlenségi nyilatkozatuk első fejezetét. Ám kimondott szabadságukat intézményesen s minden időkre biztosítaniok kell; nem kétséges, hogy ezt fogja követelni az a nép is, amelynek képviseletében beszéltek. Függetlenségük biztosítása során egyre közelebb kerülnek majd hozzánk. Hiszek a szabadságvágyak, a szabadságélmények egyességében.

Erről mesél nekem ma is a rózsahegyi emlék...

Ma este ismét minisztertanács lesz

Tegnap este minisztertanács volt, amely éjfélig tartott. *Ma ismét minisztertanácsra gyűlnek össze a kormány tagjai Imrédy Béla miniszterelnök elnöklésével este ½7 órakor.*

A miniszterelnök a mai napot a miniszterelnökségen dolgozószobájában töltötte és előbb *Ravasz* László református püspökkel és *Balogh* Jenő református egyházkerületi főgondnokkal tanácskozott, azután *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter jelent meg a miniszterelnöknél, aki később *Luttor* Ferenc vatikáni követségi tanácsost fogadta. Délután *Serédi* Jusztinián hercegprímás jelenik meg a miniszterelnökségen és meglátogatja *Imrédy* Bélát.

DOLORES DEL RIO
a szépség, a szenvedély, a szekszepil, az utólérhetetlen
művészet hollywoodi királynőjének a
Veszélyes zóna
című páratlanul érdekes meséjű, a háborús Sanghaiban
játszódó izgalmas kalandorfilmje!
Premier ma: CITY * KAMARA

Upor Tibor

„Szomjas krokodil"

Szabadtéri operett a Márkus Parkszínházban

Minden vadevezős ismeri a »Szomjas krokodil« nevű vendéglőt. Ez adta az ötletet *Szilágyi* Lászlónak és *Harmath* Imrének egy mókás nyári revüoperett megírására. A Márkus Parkszínházban felépítettek egy nagy csónakházat, kabinokkal együtt és ebben a rómaiparti paradicsomban jelenik meg *Básthy* Lajos, mert hallani sem akar menyasszonyáról. Ott a csónakházban megismerkedik *Mezey* Máriával, aki dizőznek adja ki magát. A fiú csak őt akarja elvenni, mire az apja boldogan beleegyezik. A dizőz ugyanis nem más, mint a kijelölt menyasszony. A happy endig *Márkus* Alfréd nagyszerű zeneszámai kísérik el a közönséget. Mezey Mária mint operettprimadonna, elsőrangú. *Latabár* Kálmán és *Gárdonyi* Lajos szolgáltatja a humort.

Persze felvonulnak az összes vadevezősök *Szokolay* Olival, *Keleti* Lászlóval és *Rajna* Alice-szal az élen. *Upor* Tibor díszlete illúziókeltő. Az előadást *Tihanyi* Vilmos rendezte kitűnően. A táncokat Bob *Gray* tanította be. Szombathelyi Blanka *Pénzekhelyi* Blanka néven lép fel. A revü-operett — *sikerült*.

Pest, 1938 jun. 19.

szín ház mozi rádió zene szórakozás művészet

„Szomjas krokodil"
Vikend-operett a Márkus Parkban

A *Márkus Park Színház* vasárnap este nyitja meg nyári szezonját *Szilágyi* László, *Harmath* Imre és *Márkus* Alfréd »*Szomjas krokodil*« című, a színlap által »nagyon kedves«-nek jelzett *dunai vikend* énekes történetével. Vezényevezős *Márkus* Alfréd, főkormányos *Tihanyi* Vilmos, a rendező. Főhangász *Bondi* György. Egy rómaiparti csónakházat ábrázol a színpad. Az embernek kedve volna a színfalak mögé szaladni, ahol a Dunát sejti az ember. Vadevezős görlök és boyok táncolnak és énekelnek ebben a víkendházban, ahová szórakozni jön egy gazdag ember fia. Ez a fiatalember nem akarja elvenni azt a nőt, akit számára édesapja kijelölt. Megismerkedik a víkendházban Tamás Éva kisasszonnyal, aki meglehetősen szabad életet él a Rómaiparton. Mint dizőz lép fel a vadevezősök szórakoztatására. A fiatalember elhatározza, hogy vagy őt veszi el, vagy senkit. Édesapja a legnagyobb meglepetéssel beleegyezik ebbe a házasságba és az ifjú vadevezős nőül veszi az úrilányt. A fiút *Básthy* Lajos, a leányt *Mezey* Mária alakítja. Mezey mint primadonna elsőrangú.

Latabár Kálmán végigmókázza az előadást. *Gárdonyi* Lajos mint csónakháztulajdonos szellemeskedik. A másik női főszereplő *Szombathelyi* Blanka. *Rajna* Alice, *Szokolay* Olly, *Keleti* László, *Sárossy* Andor, *Verő* Erzsi és *Ferenczy* Marika a többi főszereplő. Upor Tibor tervezte az ötletes díszletet, Bob Gray tanította be a táncokat. A színészek szép időért fohászkodnak. *(K—f.)*

Rozgonyi, IV., Váci ucca 11/b. és Kálvin tér 5. művészi fényképek, jutányos árak.

---

x **Az idei nyár** legdivatosabb strandja a Csillaghegyi Strandfürdő. Hangulatos vacsorázóhely.

Puck télikabátban, Titania plédbe burkolózva játszott a Szentiványéji álom éjfeli főpróbáján

Hajnalban ért véget az érdekes előadás

Tegnap estére hirdette az újonnan épített *Sziget Színpad* megnyitó előadásának főpróbáját. Délelőtt az igazgatóság úgy döntött, hogy a *főpróbát elhalasztják* és helyette féltizenkét órás kezdettel *szigorúan zártkörű próbát rendeznek.*

Rendkívüli hűvös idő fogadta éjfélkor a Szentiványéji álom együttesét. *Németh* Antal igazgató tanácskozást tartott és úgy döntött, hogy a fázékonyabb hölgyeknek és uraknak nem kell felvenni a nyárias jelmezt. A legtöbben éltek is ezzel a jogukkal, úgyhogy *Puck télikabátban ugrándozott a fán, Titania plédbe burkolózva üldögélt a gyepen,* Hypolita vastag sállal védekezett a hideg ellen és a derék *Vackor, akit Gózon Gyula alakított, sötétszürke überciherben ágált a műkedvelő színészek élén.*

Bár szigorúan zárt kapuk mögött akarták megtartani a főpróbát, nem utasították el azokat, akik az érdekes csemege hírére megjelentek. A második felvonásnál már *többszázan ültek a nézőtéren,* benfentesek, írók, színészek és hozzátartozóik, sőt a Margitsziget éttermeinek és szállodáinak személyzete is eljött, hogy megnézze az új csodát. Szünetben érkezett az új szabadtéri színpadra Sommerset *Whelan,* a London Film híres rendezője *Zilahy* Lajos társaságában. Németh Antal üdvözölte a vendéget, aki elragadtatva nyilatkozott a szabadtéri színpadról és később, a harmadik felvonás nagyszerű tömegjeleneteiről.

— *Londonban is feltűnést keltene egy ilyen csodálatos színpad!* — mondotta.

Forralt borral és teával védekeztek a szünetben a szereplők az éjszakai hideg ellen. Az időjárás azonban semmiben sem befolyásolta a játékkedvet. Minden szereplő igyekezett úgy alakítani, mintha premier volna. *A technikai trükkök nagyszerűen sikerültek* és pompásan érvényesültek a fényhatások is. *Oláh* Gusztáv, a színpad technikai fő-fővezetője megelégedéssel konstatálta, hogy minden jól működik és az akusztika tökéletes.

Derengett a hajnal a szigeti fák koronája fölött, koránkelő madarak már elkezdték koncertjüket, amikor befejeződött a Szentiványéji álom főpróbája. A szereplők autókba és autobuszokba ültek és a télies kirándulás után visszamentek a városba. Tréfás hangulatban, az eljövendő siker reményében búcsúztak egymástól a színészek. *Pethes* Sándor mosolyogva jegyezte meg:

— *Jobb lett volna Shakespeare-ről a Téli regé-t eljátszani.*

Az időjárás azonban ugylátszik, kedvezni óhajt a művészeknek, mert ma délelőtt enyhébbre fordult az idő és remélik, hogy az esti premiert kellemes légkörben, plédek nélkül fogják megtartani.

Rózsahegyi növendékeinek vizsgája. *Rózsahegyi* Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja az idén is sok tehetséges növendéket készített elő a színipályára. Az ifjúság vizsgáját június 19-én délelőtt tíz órakor tartják a Belvárosi Színházban. A főváros valamennyi színházigazgatója bejelentette részvételét a vizsgán, amelyen a növendékek jeleneteket, párbeszédeket és magánszámokat mutatnak be.

MA a
„CSODAREVÜ 1938"
látványos, táncos, zenes nagy revü
bemutató díszelőadása
az
ANGOL PARKBAN
Simor Erzsi
Delly Ferenc ifj. Latabár Árpád
id. Latabár Árpád
Horváth Manci Salamon Csöpi
Az Operaház balettkarának táncosnői
görlök boyok
Kezdete este 9 órakor.
A színpadművészet remekei
A nyár szenzációja!

Bérletváltás a Magyar Színházban

A **Magyar Színház** igen tisztelt Bérlőinek régi helyeit, az 1938/39 évadra, e hó végéig tarthatja csak tenn az igazgatóság. Bérleti osztályunk a Magyar Szinház **előcsarnokában** délelőtt 10-től este 6-ig (vasárnap 10-től délutan 2 óráig) és az irodákban hétköznapokon este 7-től 9-ig áll az előjegyzők rendelkezésére. (Telefon 138-866 és 133-833).

Előjegyezhető a bérlet posta útján is.

Bérletváltás a Vígszínházban

A **Vígszínház** igazgatósága eddigi bérlői számára az 1938/39. évadra régi helyeiket csak június 25-ig tudja fentartani. **Aki tehát helyét biztosítani óhajtja,** délelőtt 10 és 1, délután 5 és 7 óra között rendelheti meg bérletét a Vígszínház gazdasági hivatalának bérleti osztályán (V., Pannonia ucca 1. Tel. 115-344.) Június 25-e után a fenmaradt helyeket újonnan előjegyzők számára fogják kiadni.

Színházak műsora

SZIGETI SZABADTÉRI SZINHÁZ: Szombat és vasárnap: Szentiványéji álom (9). Hétfő, kedd: Nincs előadás. Szerda és csütörtök: Csongor és Tünde. Péntek: Szentiványéji álom. Szombat: Csongor és Tünde. Vasárnap: Szentiványéji álom. — **BELVÁROSI:** Szombat és vasárnap: Nincsenek véletlenek (8). Egész héten minden este: Nincsenek véletlenek. — **MÁRKUS PARK SZINHÁZ:** Vasárnap este: Szomjas krokodil (8). Egész héten minden este: Szomjas krokodil. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Jövő szombattól: Legyen úgy, mint régen volt. — **FÉNYES CIRKUSZ:** Szombat és vasárnap: Rivelsék a majomszigeten (4, 8). Egész héten: Rivelsék a majomszigeten. — **ÁLLATKERTI SZABAD SZINPAD:** Szombat: Vidám este (8). Kedd: Rigoletto. Csütörtök: Mendelssohn- és Beethoven-est. Szombat: A Pódium kabaré vendégjátéka.

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnep. M = Matiné.

ADMIRÁL (1—537—07. Margit körút 5): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). Buster a varázsló. Eucharisztikus kongresszus teljes felvétele. H. (3/4 1/7 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 3/10.) Vasárnap d. e. 1/11: Borneo és Napsugár kisasszony. — **ALKOTÁS** (1—553—74. Álkotás ucca 11): **Inkognitó** (E. Popesco). Két asszony között (Mauren O'Sullavan). (1/5 6 1/8 9; V Ü 1/2 1/5 1/8 9.) — **ANDRÁSSY** (1—24—127. Csengery u. 30., Andrássy út sarok): **Magdát kicsapják** (Turay, Páger). Maj lányok (Kun Magda, Dayka). (1/5 6 1/8 1/10; V Ü 1/4 1/7 1/10.) — **ASTRA** (15—44—22 Ugocsa ucca 10., Böszörményi útnál): **Éjféli keringő** (Willy Birger). Acélkoporsó. H. (1/4 1/7 1/10; V Ü 2 1/4 1/7 1/10.) — **ÁTRIUM** (1—540—24, 1—530—34. Margit körút 55): **Történelem és filmtörténelem.** Min nevetett, min szomorkodott ez az emberöltő. (Előadások kezdete hétköznap: 5 1/8 és 1/10 órakor; vasárnap: 3 5 1/8 és 1/10 órakor.) **Szombaton 8.30-kor Imrédy miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **BELVÁROSI** (3—845—63. Irányi u. 21): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). A sikkasztó (Robert Taylor). Riport az eucharisztikus kongresszusról. H. Jobbt.: 1/5 1/8, balt.: 6 9; V Ü jobbt.: 1/4 1/7 1/10, balt.: 5 8.) — **BODOGRÁF** (14—95—10. József körút 63): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). A sikkasztó (Robert Taylor). H. (1/5 7 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 3/10.) — **BUDAI APOLLÓ** (1—515—00. Csalogány u. 46): **Pusztai szél** (Lázár, Jávor). Szőke kisértet (Constance Bennet). Az eucharisztikus kongresszus. H. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9 órakor kezdődik; V Ü 3 6 9.) — **CAPITOL** (1—343—37. Baross tér 32): **Második feleségem.** Charlie Chan Montecarlóban. A kongresszusról készült külön film. (Mindennap 1/4 1/7 1/10 órakor.) — **CASINO** (3—831—2. Eskü tér 6. sz.): **Az oxfordi diák** (Robert Taylor). Híradók. (1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/4 1/6 1/8 1/10 órakor.) **Szombaton Imrédy miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **CITY** (1—111—40. Vilmos császár út 36): **Döntő pillanat** (Tolnay Klári, Páger). H. (3/6 3/8 3/10; Sz V Ü 3/4 3/6 3/8 3/10.) **Szombaton 8.30-kor Imrédy Béla miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **CORSO** (18—28—18. Váci ucca 9): **A víg özvegy** (Jeanette MacDonald, Maurice Chevalier). Lubitsch rendezése. H. (Mindennap 1/6 1/8 1/10.) — **CORVIN** (1—395—84, 1—389—88. József körút és Üllői út sarok): **Hazugság, asszony a neved** (Carole Lombard) és a kísérő műsor. H. (1/4 1/6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **DAMJANICH** (1—348—03. (Damjanich u. 1): **Asszony a sivatagban** (Kay Francis). Egy leány, aki nyer (Jean Arthur). (1/5 7 1/10; V Ü 2 1/5 7 és 1/10 órakor.) — **DÉCSI** (1—213—43. 1—259—52 Teréz körút 28): **Serdülő lányok.** Vidám történet egy leányiskolában. (Előad. kezdete: 5 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) **Szombaton 8.30-kor Imrédy miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **ELIT** (1—161—51. Lipót körút 16): **A királynő álma** (Scipio Africanus). H. (6 8 10; V Ü 4 6 8 10 órakor.) — **FORUM** (1—897—07. 1—895—43, 188—528. Kossuth Lajos u. 18): **A botrány bolondjai** (C. Lombard). (1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **GLÓRIA** (1—448—00. Thököly út 56): **Csin-Csin** (Shirley Temple). Dzsungel tragédiája (magyar beszéd). Az eucharisztikus világkongresszus teljes felvételei. (1/5 től folyt., utolsó előadás 9-kor kezdődik; V Ü 3/4 1/7 1/10.) — **HOLLYWOOD** (14—24—55. Bethlen tér 3): **Rosalie** (E. Nelson). H. (1/4 1/6 1/8 3/10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **JÓZSEFVÁROSI** (1-346-44. Kálvária tér 7): **Tarantella** (J. MacDonald). A sikkasztó (Robert Taylor). Béke veletek... Az eucharisztikus kongresszus külön filmje. (1/5-től folyt., utolsó előadás 9 órakor kezdődik; Sz V Ü 3 6 9.) V d. e. 1/11-kor S. M. C. matinét: **Péter** (Gaál Franciska). Nyitott tető! — **KAMARA** (1—440—27, 1—359—67. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Gengszterek alkonya** (E. G. Robinson). (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) Szép időben nyitott tető! — **KULTUR KERT** (3—861—93. Kinizsi u. 16): **A néma vár** (Annabella). Szemet-szemért (Stan és Pan). H. (Teremben 5, kertben 3/8 3/10; V Ü teremben 3/2 3/4 3/6, kertben 3/8 3/10 órakor.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7/a, Szent István körútnál): **Három ember a hóban** (Robert Young). (Mindennap 4 6 8 10.) — **METRO** (1—122—30. Teréz körút 60 szám): Prolongálva! **Gengszterek alkonya** (E. G. Robinson). Bolhacirkusz (színes rajzfilm). Egy görbe éjszaka (ismeretterjesztő). H. (1/6 1/8 3/10; Sz V Ü 1/4 1/6 3/8 10.) — **NYUGAT** (1—271—62. Teréz körút 41. sz.): **Orgonavirágzás** (Jeanette MacDonald). Mikrofónláz. Tavaszi dal (színes). H. (1/5 7 1/10; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **ODEON** (1—302—63. Rottenbiller u. 37/b): **Csin-Csin** (Sh. Temple). **A bíboros futárja** (Conrad Veidt). H. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik; Sz 1/10-től; V Ü 1/5 7 1/10 órakor.) — **OLYMPIA** (3—429—47. Erzsébet körút 26. sz.): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). Az eucharisztikus kongresszusról külön kiadás. H. (1 4 3/7 1/10; V Ü 11 2 3/5 1/8 10.) — **OMNIA** (1—301—25. József körút és Kölcsey u. sarok): **Urlány szobát keres** (Zilahy Irén, Somló). Egymásnak születtünk (Fred Astaire). Egyes filmek kezdete: 6 1/8 9 1/11; Sz V Ü 5 1/7 8 1/10 11.) — **OTTHON** (14—64—47. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **A torockói menyasszony** (Kabos, Dayka Margit). A két fogoly (Bajor Gizi, Jávor). (1/5-től folyt., utolsó előad. 9-kor kezdődik; Sz V Ü 3 6 9.) — **PALACE** (1-365-23. Erzsébet körút 8): **Rácsnélküli börtön** (C. Luchaire). Híradók. (4 6 8 10; Sz V Ü 2 4 6 8 10 órakor.) **Szombaton Imrédy miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **PÁTRIA** (1—456—73. Népszinház ucca 13. szám): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). Az eucharisztikus kongresszus teljes filmje. (4 1/7 9; V Ü 1/2 4 1/7 9 órakor). **Szombaton Imrédy Béla miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **PHÖNIX** (14—44—54. Rákóczi út 68. szám): **Asszony a sivatagban** (Kay Francis). Éjjeli menedékhely (Jean Gabin). Folytatólagos előadások 5-től, Sz V Ü 3-tól. Egyes filmek kezdete: köznap 5 1/7 8 1/10; Sz V Ü 3 1/5 6 1/8 9 1/10. — **RADIUS** (1—220—98, 1—292—50. Nagymező u. 22—24): **Rágalom** (Clive Brook). H. 3/6 3/8 3/10; Sz V Ü 3/4 3/6 3/8 3/10 órakor.) **Szombaton 8.30 órakor Imrédy Béla miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **REX** (1—394—16. István út 39): **Csin-Csin** (Shirley Temple). A dzsungel tragédiája (magyar beszéd). Az eucharisztikus kongresszus külön híradója. H. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik; Sz V Ü 3 6 9.) — **RIALTO** (1—394—97. Rákóczi út 70): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). Béke veletek. Kongresszusfilm. H. (1/5 7 1/10; V Ü 2 1/5 7 1/10 órakor.) — **ROYAL APOLLO** (1—419—02, 1—429—46. Erzsébet körút 45—47): **Történelem és filmtörténelem.** Min nevetett, min szomorkodott ez az emberöltő. (Előadások kezdete: hétköznap 1/6 3/8 10; V 1/4 1/6 3/8 10.) Karinthy Frigyes konferál. **Szombaton 8.30 órakor Imrédy miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **SAVOY** (1—460—40. Kálvin tér sarok, Üllői út 2. szám): Prolongálva! **A hóbortos család.** Csin-Csin (S. Temple). Eucharisztikus kongresszus teljes filmje. (4 1/8 9; V Ü 1/2 1/5 1/8 9 órakor.) **Szombaton Imrédy Béla miniszterelnök rádióbeszédét közvetítjük.** — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa ucca 4): 2-ik hétre prolongálva! **Zöld frakk** (E. Popesco). H. (Előadások mindennap 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (1—230—49. Nagymező u. 8): **Csin-Csin** (Shirley Temple). A három betyár (a 3 Ritz Brothers). H. (1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor kezdődik; Sz 1/10-kor; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Tarantella** (Jeanette MacDonald). Sikkasztó (R. Taylor). Eucharisztikus kongresszus teljes felvétele. H. (3/4 1/7 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 3/10.) V d. e. 11: Camille, a végzet asszonya. — **URÁNIA** (1—460—46. Rákóczi út 21. szám): **A kölcsönkért kastély** (Turay, Tolnay Klári). Viki (Bársony Rózsi, Jávor). H. (Folyt. előadások 6 1/8 9; **V Ü 3 1/5 6 1/8 9.)**

MAGYARORSZÁG

Pénzen nem múlhat

⊙ Nagyszerűen sikerült légvédelmi gyakorlat izgalmasan szép részleteit jelentik Sopronból, a civitas fidelissimából. Remek gyakorlat volt, amelyben a polgári lakosság is mintaszerű fegyelemből vizsgázott le. Adja Isten, hogy sose kerüljön komolyra a sor, de végtelenül megnyugtató tudat, hogy ez a kicsi, lefegyverzett ország nem marad csupaszon, a magyar honvéd, aki a világ legelső katonája, helyén van szárazon, vizen és levegőben. Haladunk a korral, megtanuljuk a légvédelem minden tudós és bonyolult fogását, a polgári lakosság is belenőtt az időkbe, lelkülete és idegzete fegyelmezett. Ilyen nagyszerű próba után, mint a soproni, fokozott kötelessége mindenkinek, hogy áldozzon a légi honvédelem céljaira. Mi nem tudunk a nagyhatalmak módjára sok milliárdokban gondolkozni, ennek az országnak asztalát szerényen terítik úgy hétköznapokon, mint vasárnapokon, de akárhogyan is van, annyi mindig kell, hogy jusson, hogy megtudjuk védeni nemcsak a magyar földet, hanem a magyar égboltozatot is. Nem áldozat, amit a polgár légvédelemre szán. Magának adja. Városait, falvait, házait, fekvőhelyeit, műhelyeit biztosítja vele, az országot és a kultúrát, az iskolákat és a kórházakat, biztosítja vele a nyugalmat és a békét. Azt ma már a legegyszerűbb ember is kitűnően tudja, hogy csak annak lehet igaza, aki baj esetén meg tudja védeni magát. Csak azon nem ütnek, aki vissza tud ütni. Tehetség, bátorság, bravúr fölösen meg van arra, hogy meg tudjuk védelmezni magunkat felülről is. Pénzen pedig ennek nem szabad múlnia.

UTRAVALÓ

Egy doktoravató beszédet olvasunk, Geley József, a szegedi egyetem rektora mondta, ünnepélyesen szép és nemes beszéd, gazdagabb lelki útravalót nem is igen lehet adni a mai világban, mint aminőt ez a beszéd nyujt. Mély és tiszta idealizmusában csupa valóságérzék, szinte manifesztációként hat: a hamis ideálok ellen, amelyeket mindenféle jelszavak röpdösnek körül és manifesztációként hat: a valótlanságok ellen, amelyek szédítő igérgetésekben, a demagógiák versenyfutásában tombolták ki magukat. A rektor beszéde nemcsak a szellemi szakadékokra mutat rá, amelyek a jelszavak kavargása mögött ma világszerte leselkednek; de remek szavakban mutat rá arra a fényforrásra is, amely halhatatlan útmutatásaiban minden kisiklástól, minden dülőúttól megóvja a magyar lelket. A szentistváni hagyományoknak a magyar alkotmányban elevenen élő hatalmas ereje ez. Igen, a magyar élet útja nem úgynevezett »koráramlatok« frazeológiáinak bolygó lidércfényében vezet — soha nem is vezetett! A magyar élet útja ezer esztendő világtörténelmi pályáján, a magyar alkotmány géniuszának világításában vezet, amely dicsőséges multjában dicsőséges jövendőt is hirdet. Erről az alkotmányról, amely ezer esztendő viharaiban mindenha egyesítő erő volt, találóan mondja Geley rektor, hogy az mindig csak egybeforrasztott minden nemzetfentartó tényezőt.

A FÜGGÖNY

⊙ A darab nem volt valami ragyogó, az eső is esett, mintha vödörből öntötték volna, nem csoda hát, ha a kecskeméti színházban a hét valamelyik estéjén összesen tizenöten váltottak jegyet. Ez nem sok. Az a komikus veszély fenyegetett, hogy többen lesznek a színpadon, mint a nézőtéren. Megjelent hát a színházi titkár a függöny előtt és megszavaztatta a tizenöt megjelentet, hogy megtartsák-e az előadást? A nyiltszavazásos plebiscitum egyhangú közfelkiáltott eredménye ez volt: nem! A publikum fölkelt, kiment, a jegyek árát viszszaadták, a lámpákat eloltották, a kaput becsukták, a színház közönség nélkül majdnem olyan üres volt, mint közönséggel és véget ért az előadás, ami el sem kezdődött. Az egész azonban végtelenül szomorú, mert nem csepürágó ripacsokról van szó, hanem magyar szinészekről, akik közt ki tudja milyen jövendő nagy sztár nem evett aznap este vacsorát, mert a nézőtér még létminimumra sem telt meg. Valamit mégis kellene csinálni, felrázni az embereket, valahol az emberek tudatában helyreállítani a színház elsőszülöttségét a közönségesebb és a színházbajárásnál anyagilag nem, de lelkileg annál olcsóbb időtöltések fölött. Lehet, hogy színházba járni nem kell, de színházba járni kötelesség. És aztán nem ajándékba kérik a belépődíjat. Ezért adnak is valamit, ha nem is minden este egyformát, de olyan sokszor jót és tehetségeset. Vigyázzunk! Ne engedjük a függönyöket lehullni, a nézőteret ne adjuk át az egereknek és a magyar színházi kultúrát, amely még ma is világmárka, a vak véletlen szeszélyeinek és igazságtalanságainak.

Cipőáraimat leszállítottam
Az eddigi kirakati és szabott áraimból 10% engedményt adok
SUGÁR BERLINI TÉR 4 NÉPSZINHÁZ UCCA 11

A kormányzó ma hadparancsban a 2. honvéd gyalogezredet József főherceg tulajdonába adta

Magyarország kormányzója, mint a m. kir. honvédség Legfelsőbb Hadura, június 18-án az alábbi szövegű *hadparancsot bocsátotta ki:*

»Mélyen átérezve annak a különösen érdemdús tevékenységnek a jelentőségét, amelyet József királyi herceg tábornagy úr őfensége a világháború alatt hazánk érdekében kifejtett, Magyarország hálájának kifejezéséül a m. kir. »József nádor« 2. honvédgyalogezredet József királyi herceg tábornagy úr őfenségének magas tulajdonába ezennel átadom.«

Az adományozó okiratot a kormányzó úr őfőméltósága megbizásából rövid beszéd kiséretében vitéz nagylaki *Rátz* Jenő gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter június 18-án délelőtt fél 11 órakor adta át a királyi hercegnek a Szent György téri palotában. Az ünnepélyes alkalomnál jelen volt a 2. honvédgyalogezred parancsnoka és öttagú tiszti küldöttsége is renden- és soronkívüli díszben.

A 2. honvédgyalogezred június 19-én, vasárnap, tiszteleg ünnepélyes keretek között ezredtulajdonosa előtt Esztergom-táborban, ahol József királyi herceg családjával együtt megjelenik.

Az ünnepség főbb mozzanatai: Megérkezés után a királyi herceg fogadja az ezred alakulatainak tisztelgését, majd az ezred parancsnoka kihirdeti a hadparancsot és köszönti Őfenségét, mint az ezred tulajdonosát. A királyi herceg válasza után a tisztek és a legénység részére vallásfelekezetek szerint istentisztelet lesz, amelynek befejeztével *az ezred díszmenetben elvonul tulajdonosa előtt.* A díszmenet után az ezred parancsnoka bemutatja a királyi hercegnek az ezred tisztikarát. Ezután a tisztiétkezdében díszebéd lesz, amelyen József királyi herceg és József Ferenc királyi herceg is részt vesz.

A „kisebbségek kisebbségei" címén a telepített cseheket akarja külön megvédeni a prágai kormány

Prága, június 18.

Tegnap Párizsban fontos tárgyalások folytak a francia külügyminisztériumban a *csehországi kisebbségi helyzetről. Bonnet* külügyminiszter előbb *Ossuski* párizsi cseh követtel vitatta meg a helyzetet, azután fogadta a párizsi lengyel nagykövetet.

A prágai *A—Z* című lap érdekes részleteket közöl a cseh kormány nemzetiségi terveiről. A cseh kormány, amikor megadja a nemzetiségi községek, járások és tartományok önkormányzatát, *biztosítani akarja az egyes nemzetiségi kerületekben élő kisebbségek jogait is.* Ez azt jelentené többek között, hogy *a magyar vidékre telepített cseheket külön védelemben részesítené* és ezzel a betelepített területeken *a mai állapotokat* rögzítenék meg.

A felvidéki magyarság épúgy, mint a szudétanémetek, *követelik a csehszlovák betelepítések megszüntetését.*

A kormány táborában egyébként még mindig folyik a vita a nemzetiségi kérdésről. Bizonyos körökben *rossznéven veszik, hogy a kormány a szudétanémet emlékiratot elfogadta tárgyalási alapul.* A kormányhoz közelálló körökben ezzel szemben azt hangoztatják, hogy *a szudétanémet emlékirat követelései nem olyan messzemenők, mint a karlsbadi pontok.*

A berlini sajtó viszont a *legújabb határsértéssel* foglalkozik; a legélesebben elítéli, hogy egy cseh katonai repülőgép ismét átrepült német terület fölött.

x **A külföldi államok legtöbbje** bevezette Magyarország után az *Automenth* száraz fogkrémport, melyből borsónyi mennyiség a fogkefére hintve dús, krémszerű habot fejleszt pillanatok alatt és fogai hófehéren ragyognak. Praktikus, takarékos, mert egy doboz, mely csupán 90 fillérbe kerül, sok hónapra elegendő. A magyar fogyasztók ezrei dícsérik és hűséges ragaszkodással használják ezen világraszóló készítményt. Minden szaküzletben beszerezhető.

Dreher SZIVECSKÉM ÜDITŐ OSTYA-KEVERÉK A NYÁR CSEMEGÉJE

A Pesti Hirlap az állandó budai szinházért

Gyurkovics lányok

A *Pesti Hirlap* fennállása óta, hatvan éven át, sok-sok cikkben hangoztatta a budai állandó szinház szükségességét. Mig most, végre, a budai szinház felépitése nem óhaj, nem vágy többé, hanem valóság. Már kibocsátották a részvényeket, hogy az épikezésekhez szükséges tőke együtt legyen. A *Pesti Hirlap* csak önmagához hű, amikor a szükséges pénz előteremtésében segitségére óhajt lenni a készülő budai szinháznak. Többek között, időnként, *a pesti szinházakban előadásokat rendez, még pedig az állandó budai szinház javára.* Ezekre az előadásokra külön meghivót kapnak a budai állandó szinház részvényesei és a jegyeket *épp oly kedvezményes áron kapják, mint a Pesti Hirlap előfizetői.*

Mivel ezeket az előadásokat rendszeresiteni óhajtjuk, a budai szinház részvényesei időnként találkozót adhatnak majd egymásnak; más és más pesti szinházban, de mindig egyek az épülő budai szinház szeretetében. A pesti szinházak közül a *Nemzeti Szinház* látja elsőnek vendégül őket. Szerencsés találkozása szinháznak, darabnak és közönségnek. E szinházban most *a budai szinház legelső szellemi patronusának, szellemi ébresztőjének és vezérének, Herczeg Ferencnek* darabjaiból ciklust rendez *Németh Antal* igazgató. A darab pedig ebből a ciklusból való, a legaranyosabb Herczeg-vigjáték, a *Gyurkovics-lányok.* Jövő szombaton kerül szinre ez az elragadóan elmés, végtelenül mulatságos vigjáték.

Valamikor az egész nemzet összefogott, hogy a *Nemzeti Szinház* épülete mennél hamarabb felépüljön. A tehetőse pénzzel, a szegénye téglahordással sietett segitségére. Most, ugy tetszik, amikor a *Nemzeti Szinház* alkalmat ad a *Pesti Hirlapnak,* hogy segitségére lehessen a *Déryné játékszinnek,* visszaadja a kölcsönt: *fennállása századik évfordulója után egy talicskára való téglával ő is hozzájárul a budai szinház felépitéséhez.*

R. F.

Angyalt vettem feleségül

Az Andrássy Szinház ujdonsága

Öt évvel ezelőtt már irtunk egy ilyen cimü darabról. A darab egy haldokló szinház betegszoba-levegőjében, akkor hamar elsorvadt, a cime azonban szállóigévé válva élt tovább. De a pompás cimben nem kevésbbé kitünő szindarab-mag rejlett és *Vaszary János* vigjátéka — mert talán mondani sem kell, hogy az öt év előtti darab azonos a mostanival — egy váratlanul kirobbant amerikai diadallal bizonyitotta be életképességét. Most visszatér a budapesti közönség elé, felfrissülve, kicsit átdolgozva, tetszetős zeneszámokkal füszerezve, mint zenés komédia. Biztosnak és tartósnak igérkező siker jegyében inditja meg vele uj évadját az *Andrássy Szinház.*

A nagytehetségü szerző azóta irt polgári tragikomédiái mögött szatirikus él dolgában semmivel sem marad el az „Angyalt vettem feleségül". De a szerencsés alapötlet a mese szabad világába röpiti a házasélet szerelmi és egyéb természetü fonákságait. Igy az iró csufolódó kedve még szabadabban rakoncátlankodhat, amellett mégis jólesőbben váltja ki merészen szuró-vágó elmésségével a mosolyt, a derültséget, a meg-megujuló kacagást.

Kedvvel és tehetséggel szolgálja a szerző ügyét elsősorban ő maga, mint rendező, meg a keze alatt játszó kitünő együttes. *Lázár Mária* valóban „égből leszállt angyal", ingerlő asszonyi szépségével, igéző szem- és hangjátékával, a színészösztön mélyéről patakzó, telivér humorával. A vezérigazgató-férjet nagy művészi fölénnyel alakitja *Törzs Jenő.* Ragyogó *Bilicsi-Tivadar* titkár-karikaturája és *Boross Géza* banktdirektora, jó szinészi munka *Z. Molnár László* raisonneur-figurája és *Szakáts Zoltán* gavallérja. Egy pompás jelenetben *Gervay Marica* megnyerően bájos, friss egyénisége szépen bontakozik ki és sikerrel debutál mint énekes-táncos szubrett, a tehetséges *Szende Bessy.* A pikáns és temperamentumos *Fenyvessy Éva,* továbbá *Szaplonczay Éva, Zala Karola, Móricz Lili, Zayson Gabriella* játéka jól illeszkedik az együttesbe. *Losonczy Dezső* leleménye és tudása élteti a muzsikát, *Upor* diszletei szépek és ötletesek.

L. V.

* **A titkos drámairó és — rovatunk.** A *Nemzeti Szinház, Magyar Szinház, Városi Szinház, Vigszinház* igazgatói kéziratot kaptak. Nem ritka dolog, de már ritkább dolog, hogy egyszerre jelenkezik a titkos szerző ennyi szinháznál. A szindarab sokat igérő cime: *Békehajó a Duna örvényin.* A szerző azt kéri, hogy a döntést a szinházak a Pesti Hirlap szinházrovatában közöljék. Annak a szinháznak biztositja az előadási jogot, amely a revizió aktualitására való tekintettel a darab cime alatt elsőnek közli elhatározását. Jelzi azt is, hogy a kéziratot ismerő egyik szinművész szerint több nyelvre leforditva terjesztendő volna a szindarab. Talán elég lenne angol nyelven is, amire a magyar előadás után Rothermere lord is vállalkozna, hogy hadd ismerje meg Anglia és Amerika is. — Közben a titkos szerző pótlevelet is küldött, amelyben felhivja a szinházakat, hogy mutassák be a kéziratot a Reviziós Ligának. — Értesülésünk szerint egyik szinház sem óhajtja előadni a darabot, amelynek cselekménye egyes dunai kikötőkben játszik egy hajó fedélzetén, hol az érdekelt nagyhatalmak és kisebb országok képviselői törvényszéki tárgyalás formájában megvitatják a revizió problémáit.

Beküldött hirek

* **Márkus Dezső nyolc világhirü operettsorozata a Városi Szinházban.** Főszereplők: *Honthy Hanna, Kőszegi Teréz, Szedő Miklós, Rátkai Márton, 3 Latabár, Delly, Csóka.* Egy-egy előadásban: *Cigányszerelem, Cigánybáró, Vig özvegy, Orfeusz a pokolban, Szép Heléna, Madarász, Denevér, Cornevillei harangok.* Előjegyezni lehet szept. 20-ig 50 f.—3.60-ig. (Városi Szinház, Rózsavölgyi.)

* **Gál Béla** vezetése alatt álló *Filmművészeti iskola* e hó végén tartja második felvételi vizsgáját. Jelentkezni lehet minden nap d. e. 11—1 és d. u. 3—6 óra között az iskola (VI., Eötvös-u. 4. I. 1. Tel. 129—006) helyiségében.

Pallay Anna

az Opera v. primaballerinája, a Zeneművészeti Főiskola tanára balettakadémiáján (VII., Hársfa-utca 37. Tel. 142—359) a beiratások folynak.

* **Liontas Constantinné énektanárnő** (Szövetség-u. 10.) ujból fogad tanitványokat d. u. 4—6 között. Olasz módszerrel vállal hangképzést a legalsó foktól a legfelsőig. Tel. 330—637.

* **Az énektanitás Adler Adelinánál** megkezdődött (Gellérthegy-utca 1. Tel. 150—983).

* **Zongorázik? Hegedül? Gordonkázik?** Kérjen dijtalan prospektust a *Kigyósi Kamarazenekör* összejöveteleiről (József-körut 52.).

* **Riedl Margit** mozdulatművészeti iskolájának uj helyiségei Klebelsberg (Hold)-utca 15. V. em. Telefon 117—045. Tanárképzés, művészképzés, külön kurzusok kezdő gyermekek és felnőttek részére.

Filharmoniai Társaság bérleti hangversenyeit, elnökkarnagyán, dr. *Dohnányi Ernőn* kivül *Ansermet, Böhm, Desormière, Dobrowen, Furtwängler, Gui, Mengelberg, Wartisch* vezénylik. Közreműködnek: *Bartók Béla, Bartókné Pásztory Ditta, Casals Pablo, Holley Therese* (Paris), *Takács Jenő, Zathureczky Ede, Székesfővárosi Énekkar.*

Bérletek kiváltása az Operaházban. Felvilágositások, prospektusok ugyanott. Hivatalos órák: d. e. 10—1 és d. u. 5—7 óra között. Bejárat a Hajós-utcai kapun. Telefon 114—555.

KONCERT MESTERBÉRLET

2 sorozat, 11—11 est (8 zenekari, 3 szólóest).

Hegedü: Huberman, Szigeti, Milstein, Francescatti, Zongora: Cortot, Dohnányi, Fischer Annie, Brailowsky. Cselló: Piatigorsky. Zenekari: egy világhirü dirigens, szólista: *Schnabel, Fischer Edwin* kamarazenekarával, *Sztravinszki, Georgesco* (szólistával). *Bérletek még 20 P-től.*

Koncert zongorabérlet

10 est 6—38 P-ig (2 részletben).

Bartók—Bartókné kétzongorás, *Brailowsky* zenekari, *Casella* (zenekari közr.), *Dohnányi—Thibaud* szonáta, *Dobrowen—Bustabo* szonáta, *Engel Iván, Névay Ilonka, Lamond (Beethoven-est), Ungár Imre, Faragó György.*

Carla Linné ária- és dalest okt. 10. Z. ½9.

Basilides dalesték bérletben. I. okt. 12.

Heimlich zongoramatiné bérlete: *4 matiné: I. klasszikus, II. romantikus, III. modern, IV. ifjusági.* Bérletek 2—10 P.

Solymos Péter zongoraművész, Dohnányi Ernő mesteriskolájának végzett növendéke, néhány tanitványt vállal. Tel. 268—330.

ROZSAVÖLGYI BÉRLETEI:

egyesitett
Lyra és nagyzenekari
Weingartner—Sauer
De Sabata
Kiepura
Busch Fritz: Beethoven IX.
Molinari—J. M. Darré
Kreisler Fritz
Tito Schipa
Rachmaninoff
Bécsi Filharmonia — Sabata
Jehudi Menuhin
Stokowski

Bérletek 27—120 P-ig 7 havi részletben. Tavalyi bérlők jegyeit 27-e estig tartjuk. Kérjen prospektust.

Backhaus: Beethoven-ciklus

6 estén az összes zongoraszonáták. Prospektus.

Friedman 4 Chopin-estje bérletben.

Waldbauerék 5 Beethoven-estje bérletben.

Basilides bérleti dalestéi.

6 muzeumi matiné olcsó bérletben. Műsoron mesterművek és válogatott ritkaságok.

Rátkay mai estje elhalasztva.

MOZI

* **A világ legrosszabb asszonya.** Ily cimü szindarabban fog játszani *Mae West* film- és szinpadi primadonna, akit egyuttal irói babérok is öveznek. Több szindarabja ért el szép sikereket és még szebb botrányokat. Nemiség (Sex) cimü darabja több hónapig futott, amikor egyszerre betiltották és a szereplőket biróság elé állitották. A newyorki világkiállitás alkalmából jelenik meg Mae ismét a Broadwayn.

SPORT

Rövid hirek a sport minden ágából

A szeptember 25-én délután egynegyed 4 órakor kezdődő Ferencváros—Hungária nemzeti bajnoki labdarugómérkőzésre jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap Vilmos császár-út 78. és Erzsébet-körut 1. szám alatti főkiadóhivatalaiban.

— **Aranyérnél és bélduguláshál,** valamint az ezekkel járó derékfájás, melleszorulás, szivdobogás és szédülési rohamok esetén reggelenként egy-egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

Lazek Heinz osztrák ökölvivó Európabajnok Walter Neusel német bajnokkal mérkőzött és pontozással győzve, megvédte európabajnoki cimét.

Max Schmeling volt nehézsulyu ökölvivó világbajnok táviratilag értesitette a Madison Square Garden vezetőségét, hogy ujra versenyezni kiván. Január elsejére New Yorkba érkezik, hogy mérkőzéseket kössön le.

A Magyar Polo Club lovasmérkőzései vasárnap délután fél 4 órakor kezdődnek a margitszigeti pólópályán. Az első napon a csapatok a honvédelmi miniszter dijáért küzdenek.

3 és 4 szoba-hallos összkomfortos lakások és üzlethelyiségek azonnal V., Klotild-utca 10/a, b. és c. szám alatt kiadók.

A lengyeleknek a Gordon Bennet-kupaversényben résztvevő léggömbje leszállt a romániai Pojizena falu közelében.

A női európabajnoki atlétikai viadal szombaton kezdődött meg a bécsi stadionban ötezer néző előtt. *Szlankovits Szilárd,* az Európa-bizottság magyar elnöke üdvözölte a résztvevőket, majd dr. *Seyss-Inquart* birodalmi helytartó megnyitotta a bajnoki viadalt, amelynek első napi eredményei: 100 méter. 1. *Walasiewicz* lengyel 11.9 mp, 2. Kraus német 12 mp, 3. Koen holland 12 mp. — 80 m gátfutás: 1. *Testoni* olasz 11.6 mp, világrekord beállitva, 2. Gelius német 11.7 mp, 3. Ter Braake holland 11.8 mp. — Távolugrás: 1. *Praetz* német 5.88 m, 2. Walasiewicz lengyel 5.81 m, 3. Voss német 5.47 m. — Sulylökés: 1. *Schröder* német 13.29 m, 2. Mauermayer német 13.27 m, 3. Flakowicz lengyel 12.55 m. —

DÁN TESTVÉREK, IV., VÁCI-U. 6. (SAROK) BUNDÁK

Vasárnapi kirándulások. Duna SC: Nagyszénás. T. reggel nyolc órakor Berlini-téren. V. Márkus Sándor. — *FTC:* Római fürdő, Ezüsthegy, Nagykevély, Pomáz, Szentendre. T. reggel 8.30 budai margithidfői Hév-nél. V. Rácz Zoltán. — *Pénzügyi TSC.* Szentendre, Izbég, Iháros, Dobogókő, Rezső-kilátó, Hegedüs-bércek, Ilona-pihenő, Körtvélyespuszta, Dömös. T. reggel hét órakor budai margithidfői Hév-nél. V. dr. Rottmann Ádám.

A szombati barátságos labdarugómérkőzések során az *Ujpest—Phöbus* mérkőzés 3:3 arányban döntetlenül végződött, mig az *Elektromos* 4:0 arányban legyőzte a FIAT csapatát Szendrői (2), Lengyel és Rozsáli góljaival.

Az angol ligában az Everton győzelmi sorozata tovább tart. Most már a hatodik mérkőzést nyerte meg s ezuttal Portsmouth ellen győzött 5:1 arányban. Az Everton hat mérkőzésből szerzett 12 ponttal áll az élen, a gólaránya 17:3.

Menzel nem játszik már cseh szinekben. A jelenleg Meránban versenyző cseh-német Menzel, akinek párosban Cejnarral kellett volna szerepelnie, vonakodott a cseh Cejnarral párosban együtt szerepelni és kijelentette, hogy már nem érzi magát cseh állampolgárnak.

A Ferencváros a vasárnapi barátságos mérkőzésen már az *éjjel hazaérkezett válogatott játékosaival szerepel.*

Czája Gusztáv hivatásos magyar birkózóbajnok vasárnap döntő mérkőzést viv *Landau* bajor bajnokkal. Az este még a következő párok mérkőznek: Ali ben Abdu—Robecsenko, Mrna—Beilitsch, Kautsky—Váry, Zehe—Plume és Stibor—Petar Kop.

A vasárnap sportja

Labdarugás. Városközi mérkőzés Zágrábban Zágráb—Budapest. — Nemzeti bajnokság: Kispesten d. u. negyed négy órakor Kispest—Salgótarján. — „B"-bajnokság. Nyugati csoport: budapesti Postás-pályán Postás—Beszkárt, Pestszenterzsébeten Lampart—Tokodi ÜSC, Rákoskereszturon Rákoskereszturi TE—Pénzügyi TSC, Tatabányán Tatabányai SC—UTE, Pécsett Pécsi DVAC—Vasas, Székesfehérvárott Alba Regia—Soproni FAC és Szombathelyen Haladás—ETO. Keleti csoport: budapesti FTC-pályán FTC—Váci SE, kőbányai Mávag-pályán Mávag—Pereces, Csepelen Csepeli Move—Mezőturi AFC, Vácott Váci Remény—Törekvés, Diósgyőrött Diósgyőr—Debreceni Vasutas, Salgótarjánban Salgótarjáni BTC—Szentlőrinci AC és Szegeden Szegedi AK—Weiss Manfréd FC. — Barátságos mérkőzés: FTC-pályán d. u. kettőkor Ferencváros—Szolnoki Máv, MTK-pályán d. u. negyed öt órakor Hungária—Nemzeti, zuglói Öv-utcai pályán Zugló—Taxi, Kiskunfélegyházán Szeged KTK.

Atlétika. A BBTE I. osztályu versenye. BBTE-pálya, délután 3 órakor. — *Bécs.* A női Európabajnokságok második napja.

Birkózás. Hivatásos birkózóversenyek a városligeti Nagycirkuszban este egynegyed 9 órától.

20·- P havi törlesztésre elegánsan öltözködhet.
Őszi öltöny, átmeneti kabát mérték után 130 P
Télikabát mértékután ..... 140 P
Közismert kivitelben. **KEREKES ÉS VAJNA** uriszabók
ERZSÉBET-KÖRUT 22. I. EMELET.

Gyeplabda. A Lóversenytéren: FTC II.—BBTE II. reggel 8 órakor; FTC—BBTE 9 óra 20-kor; Kőb. HC—MHC 10.40-kor; MHC III.—AHC II. 12 órakor; SzIHC—SzHC délután 2.40-kor; SzIHC II.—SzHC II. 4 órakor. A Margitszigeten: MAC—Hungária délelőtt 9 órakor; MAC II.—Hungária II. fél 11-kor.

Kerékpár. Az UTE pályaversenye. Millenáris, d. u. 4 órakor; Magyarország 100 km-es országuti bajnokságának döntőfutama a bécsi országuton. Rajt reggel 7 órakor. — A déli kerület országuti versenye Szegeden. Rajt reggel 6 órakor a 167-ik kilométeres kőnél. — *Miskolc.* Hegymászóbajnokság az Avason.

Kis nyilttér Legkisebb hirdetés 10 fillér P 4.—, vasárnap P 5.50

Festő, szobrász és iparművészeti iskola
Grafika, reklámtervezés.
figurális kisplasztika
dekoratív dísztárgyak, kirakatreklámok, plasztikus játékok készítése: papírmaséból, fából stb. **Műhelygyakorlat! Hanák József festőművész vezetése alatt. Budapest,** V., Légrády Károly-utca 8—10, V. 2. Lift. Telefon: 49—81—93. 2046

Csavargyár keres művezetőt
azonnali belépésre. Ajánlatok képesítés, személyi adatok, eddigi működési helyek részletes megjelölésével „Fényes áru" jeligére **Blocknerhez, Vilmos császár-út 33.**

Celluloid ajtóvédő
megvéd kopástól, piszoktól. Higiénia Celluloidipar, V., Hold u. 5. T. 115-91.

VIII., Rákóczi-út 69
kétnyilásos kb. 50 m² területü
utcai üzlethelyiség
kb. 100 m² szuterénnel, **KIADÓ.** Felvilágosítás a házfelügyelőnél, vagy telefon: **181—915.**

Boráros-térnél bérpalotában
egyszobás garszóniakások
délkeleti fekvéssel, közp. fűtés, melegvízszolgáltatással **azonnalra vagy november 1-re kiadók.** Bővebbet a helyszinen: Tinódy-utca 2/c.

Hagyaték lakásberendezések likvidálását
szakszerűen vállaljuk ingatlannal is. Megkeresőket „Meg is vesszük 2061" jeligére főkiadóba

Gyönyörű szép korabeli
szalon- és hallberendezés
(Fodor-butor) **ELADÓK.** Telefon 29—28—73.

3 szobás hallos,
erkélyes, összkomfortos **LAKÁS** novemberre **kiadó.** V., Légrády Károly-utca 15. Csáky-u. sarok.

Bőrüzemmel kapcsolatos **cipő-üzem társat keres** „Bőrüzem" jeligére **Blocknerhez, Andrássy ut 4.** 2059

Vérmezőre nyiló
NÉGYSZOBÁS tágas URILAKÁS
nov. 1-re **kiadó.** Attila-utca 91. Telefon: 160—503. 2051

Intelligens, közgazdaság-kereskedelmileg képzett fiatalember **„MAGÁNTITKÁRI" állást keres.** „Keresztény 2057" jeligére Krisztina-körúti fiókkiadóba.

Nagy üzlethelyiség
gyönyörű portállal (esetleg berendezéssel)
Váci-utcai korzón
családi okokból
azonnalra is átadó.
Bővebbet: dr. Bárdosné, Nádor-utca 21. Telefon: 114—614.

Vilmos császár-ut és Révay-u. sarkán
6 nyilásos, 80 m² területü
PORTÁLOS SAROKHELYISÉG
nagy szuterrénnel kiadó. Felvilágosítás: **VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 15/A.,** házfelügyelőnél és telefon **181—915.** 109

Vasipari tömegekk, csavargyári
szakember
keresztény tűzharcos, emléklapos tiszt, elhelyezkedést keres. „Univerzális" jeligére főkiadóba

Kintlevőségeket
keresek behajtásra rokonom részére, akiért teljes szavatosságot vállalok. A behajtásra átadott tételek 10%-a erejéig esetleg előleget folyósítok. Csak bejegyzett cégek 100 P-n felüli, leinformált nagy és komoly cimanyaga érdekel. „Korszerű üzlet" jeligére a főkiadóba.

2 és 3 szobás
kertes villalakás, **garszóniakás** november elsejére **kiadó.** Nyaralást pótol. **XII., Tárogató-ut 4/A.** Érdeklődés a helyszinen, vagy **110—581.**

300 különleges mintából választhat **MAGYAR PERZSÁT, KELETI PERZSÁT** és **SZMIRNASZŐNYEGET. GYAPJUSZŐNYEGEK** minden méretben **OLCSÓN. Szőnyegantikvárium,** Ráday-u. egy. Telefon 182—134. **Javitás, vétel, csere.** 2064

ÜZEMHELYISÉGET KERESÜNK azonnalra, cca 300 m² beépitett területtel, udvarral. „Szerződés 2056" jeligére József-körúti fiókkiadóba.

1—2—3 szoba-hallos modern lakások és üzlethelyiségek
nov. 1-re **kiadók** most épülő házban. V., Markó u. 1/B. (Személynök-u. sarok.) Felv. helyszinen, vagy telefon: 160—503.

TERMŐSZŐLŐ, 3000 négyszögöl 250 termő gyümölcsfával, igen előnyös fekvéssel, sürgősen jutányosan eladó. Cim: Papp László, Tiszaszentimre. 2060

AKÉSZITŐNÉL
vásároljon kézi szövésű, modern **butorszövetet** és maradékot. **TURÁNYI,** Nádor-utca 20., az udvarban.

Fiatal, könyveini tudó **MAGYAR-NÉMET GYORS- ÉS GÉPIRÓNŐ** 9 évi irodai gyakorlattal, állást **keres.** (20%-os.) „Elsőrendű referenciák" jeligére **Boros Hirdetőbe, Andrássy-ut 54. sz.**

3 hónapos tanfolyamon a beiratások az
Állami Nőipariskolában
VIII., Rákóczi-tér 4. szeptember 20-ig vannak. Fehérnemű és himzés, ruhaszabás és varrás, iparosok részére szabászat és modellkészités tantárgyakkal. **Mesteri képesitést nyujtó** egyéves női szabómesterképesitő tanfolyam pótbeiratások szeptember 20-ig.

Kézilabda. I. oszt. férfibajnoki: Beszkárt—MAFC, Ciprus-utca, reggel 8-kor; MTE—UTE Hajdu-utca, délelőtt 10 órakor; BLE VII.—Széchenyi, Aréna-ut, d. u. fél 5 óra; Elektromos—VAC, Latorca-utca, délelőtt egynegyed 11 órakor.

Motor. Motorcsónak rekordnap a soroksári Dunaágban. Rajt délelőtt 9 órától.

Ökölvivás. Szövetségi-díj: MAC—Lapterjesztők és Mávag—Törekvés, Máv.-kolónia délután 6 órától.

Vizipóló. Komjádi-kupa mérkőzések: MAC—MTE, d. u. háromnegyed 4-kor; UTE—BSE egynegyed 5 órakor; MTK—Tipográfia háromnegyed 7-kor; NSC—FTC egynegyed 8 órakor a Margitszigeten.

LÓVERSENY

Gróf Károlyi Gyula emlékverseny

Örvendetes jelenség, hogy valamennyi lovaregyleti versenynapnak van egy-egy érdekes versenye, amely kisérő program nélkül is összegyüjtené a zöld gyepen a turf hiveit. Vasárnap például a *gróf Károly Gyula-emlékverseny* az attrakció. *Melvyn* nyilvános mérkőzése tréningtársával, *Álommal*, küzdelme *Locarnóval, Muzsikával, Récalcitrantevel, Pereputtyal* és *Sunionnal* igen érdekesnek igérkezik. Annyi a jó ellenfél, hogy *Melvyn* ezuttal könnyen akadhat legyőzőjére is, ámbár eddigi futásai alapján fel kell tételeznünk, hogy valóban nagyszerű versenyló. A részletes program:

Hetedik nap. Szeptember 18.

I. Nyeretlen kétévesek versenye. 3000 P. 1100 m.
1 Bárdi J. **Nótárius** 56
2 Borota M. **Mester** 56
3 Mendel H. **Henricus** 56
4 Rubin S. **St. Gallen** 56
5 Erdőm. m. **Hattyúdal** 54½
6 Gascoigne **Sandstrom** 54½
7 Horthy J. **Dear me!** 54½
8 Issekutz **Ékszerdoboz** 54½
Tip: **Sandstrom—St. Gallen.**

II. Kelenföldi díj. 3000 P. 1100 m.
1 Hg. Festetics **Primás** 63
2 Marquise **Boss** 62
3 Erdőm. m. **Titok** 61½
4 Horváth E. **Pénz** 61½
5 Rubin S. **Buvár** 60½
6 Gr. Pejacsev. **Csaba** 59½
7 Honig D. **Szepes** 58
8 Kőrösi L. **Epizód** 58
9 Br. Harkányi M. **való** 56
10 Csernovits S. **Franc.** 54½
11 Fodor A. **Ábránd** 54½
12 Horthy J. **Askari** 54½
13 Tóalmási m. **Rojtos** 54½
14 Issekutz **Diadém** 53
Tip: **Gutai-lovaglás—(Ábránd)—Askari.**

III. Háromévesek szeptemberi nagy hendikepje. 6000 P. 2000 m.
1 Horváth E. **Hős** 60½
2 Royaards V. **Föhn** 52
3 Mendel H. **Sydney** 51
4 Issekutz **Dankó Pista** 49½
5 Hg Festetics **Seregély** 49
6 vitéz Lázár K. **Perelő** 44½
7 Kőrösi L. **Aratás** 42½
8 Horthy J. **Rakoncátl.** 39
Tip: **Dankó Pista—Seregély.**

IV. Gróf Károlyi Gyula emlékverseny. 12.000 P. 1100 m.
1 Marquise **Parma** 56
2 Csernovits A. **Sunion** 56
3 Erdőm. m. **Locarno** 56
4 Erdőm. m. **Malert** 56
5 Fodor A. **Lehet** 56
6 Gascoigne **Sandstrom** 56
7 Horthy J. **Dinka** 56
8 Horthy J. **Drága** 56
9 Horthy J. **Orion** 56
10 Horthy J. **Pereputty** 56
11 Horthy J. **Salvia** 56
12 Issekutz **Ékszerdoboz** 56
13 Issekutz **Ezerjó** 56
14 Issekutz **Ezüstkirály** 56
15 Kend. m. **Mafalda II.** 56
16 Kengyeli m. **Muzsika** 56
17 Lesvári m. **Récalcitr.** 56
18 Mendel H. **Melvyn** 56
19 Palotai ist. **Senoritas** 56
20 Szilassy L. **Álom** 56
21 **Tritogenela,** 22 **Gremene,** 23 **Beatrix.**
Tip: **Melvyn—Locarno.**

V. Welter-hendikep. 2000 P. 2400 m.
1 Horthy J. **Karvaly** 70
2 Geisselreiter **Amadeo** 62
3 Horthy J. **Rakoncátl.** 59
4 Issekutz Gy. **Dobos** 59
5 Horner J. **Viszta** 56
6 Benson **Nincs több** 54½
7 Csernovits **Blackie** 50
8 Tóalm. m. **Mindenes** 46
9 Pusztag. m. **Panama** 42
10 Gombolai E. **Tekergő** 41
Tip: **Rakonczátlan—Mindenes.**

VI. Hendikep. 2500 P. 1800 m.
1 Endrey A. **Mayerling** 63
2 Fehér E. **Film** 50
3 Hg. Festetics **Clarion** 49½
4 vit. Sibrik **Nanking** 49½
5 Issekutz Gy. **Cipó** 48
6 Erdős D. **Ereszd el** 46½
7 Matejka G. **Virulj** 45
8 Benson A. **Kópia** 45
9 Csernovits **Nicolette** 44½
10 Horthy J. **Rakoncátl.** 43½
11 Nádasdy husz. **Fék** 42½
Tip: **(Rakonczátlan)—Clarion—Cipó.**

VII. Hendikep. 2000 P. 1200 m.
1 Csernovits **Farandole** 65½
2 Bárdi J. **Aprilia** 63
3 Szabó L. **Agrippina** 62½
4 Lajtos E. **Vaklárma** 60
5 Papp **Progressiva** 59½
6 Hesp J. **Dongó** 57
7 Stielly W. **Nóra** 57
8 Horváth E. **Mécs** 56½
9 Kőrösi L. **Kékes II.** 55
10 Szulányi ist. **Padisah** 53½
11 Nardai A. **Hedie** 52½
12 Győrffy M. **Signorina** 50½
13 Klapka tűz. **Futó bol.** 47
14 Zangen A. **Indiana** 46
15 Kertész S. **Trude** 39
Tip: **Győrffy-idomitás—Futó bolond.**

Cabala ujabb győzelme

Cabala, a valóban kitünő Caissot-mén, megnyerte a *Széchenyi-dijat* is. A 2800 méteres verseny egyenesében könnyen huzott el három ellenfelétől. *Bernadotte*, amint jeleztük, már fáradt telivér, *Csáklyással* viszont a nagyon ügyes *Nagy Géza* kissé megkésve vette fel a versenyt. Az előző futamban, a mérföldes *Kőbányai-dijban Nagy Géza* annál jobban lovagolta a győztes szürke *Vinko H.*-t, a végsőig várt, azután nagy erélyjyel vetette az élre lovát. *Igen szép és látványos küzdelem volt!* A *Kétévesek versenyében* a kitünő formában lévő *Szegényember* a startnál meghőkölt annyira, hogy erős orrvérzést kapott és igy reménytelenül követte a mezőnyt. A *nyeretlen* lovak versenyét *Bacchus* könnyen nyerte. a nagy tip, *Zimankó*, a kritikus pillanatban kitört. Az *eladó* lovak között meglepetést keltett *Klimscha Albert* győzelme *Üstökös* nyergében. *Lajtos Elemér*, a győztes ló gazdája, a verseny előtt *Klimschának* ajándékozta *Üstököst* abban az esetben, ha — *nyer* vele. A versenyt követő árverésen *Üstökösnek* nem akadt vevője, de az árverés után *Klimscha* 470 pengőért eladta lovát. A *Welter-hendikepben* a nagy favorit *San Franciscót* annyira bezárták, hogy r... helyezést sem tudott elérni, pedig akár könnyü nyerő lehetett volna. A részletes eredmények:

Hatodik nap. Szeptember 17. I. Kétévesek versenye. (1000 m.). 1. **Nemes** (Klimscha A.). 2. Indolent (Gutai), 3. Pattogó (Schejbal). F. m.: Mafalda II. (IV-ik), Dinka (V-ik), Részes, Szegényember. 2 és félh., 1 h. háromnegyedh. Tot.: 10:23, 11, 12, 11, befutó 97. — **II. Háromévesek nagy gátversenye.** (2400 m.). 1. **Faun** (Pintér), 2. Csilla (Dara), 3. Páncél (Szele). F. m.: Blonde Kathrein (IV-ik), Hadrian, Kegyetlen, Nepita. 1 és félh., nyakh., háromnegyedh. Tot.: 10:42, 20, 16, 36, befutó 164. — **III. Kőbányai díj.** (1600 m.). 1. **Vinkó H.** (Nagy G.), 2. Oculi (Teltschik), 3. Mayerling (Schejbal). F. m.: Figaro (IV-ik), Jonathan (V-ik), Napnyugta, Gellért, Rianás. Fejh., félh., félh. Tot.: 10:33, 13, 17, 14, befutó 214. — **IV. Széchenyi díj.** (2800 m.). 1. **Cabala** (Gutai), 2. Csáklyás (Nagy G.). F. m.: Alcazar (III-ik), Bernadotte. Ötnegyedh., 1 és háromnegyedh., háromnegyedh. Tot.: 10:21, befutó 59. — **V. Nyeretlen kétévesek hendikepje.** (1200 m.). 1. **Bacchus** (Kolonics), 2. Kigyó (Pfendler), 3. Pattantyus (Fetting A.). F. m.: Primus (IV-ik), Tigár (V-ik), Ezüstróka, Bajusz, Zimankó (kitört), Mester. Fejh., 1 h., 1 h. Tot.: 10:34, 15, 21, 17, befutók: 134 és 79. — **VI. Eladók hendikepje.** (1300 m.). 1. **Üstökös** (Klimscha A.), 2. Argument (Klimscha J.), 3. Salome (Kolonics). F. m.: Crataegus (IV-ik), Bokréta (V-ik), Mécs, Padisah, Dénes, Cinus, Fütykös, Ganymedes. Nyakh., fejhossz, háromnegyedh. Tot.: 10:100, 47, 57, 65, befutók: 1543. és 1509. — **VII. Welter hendikep.** (1000 m.). 1. **Pir** (Keszthelyi), 2. Pitypalaty (Dósai), 3. Babvirág (Klimscha A.). F. m.: Rohanj (IV-ik), San Francisco (V-ik), Napoleon, Áprilia, Hó, Minek?, Hindu, Fergeteg, Brezova, Baka, Széltoló, Perepáty. Félh., 1 h., nyakh. Tot.: 10:115, 28, 26, 33, befutók: 491 és 551.

A vasárnapi bécsi versenyek. Vasárnap a freudenaui pályán a bécsi nyári miting hatodik versenynapját bonyolitják le. A hét futamban az alagi lovak is szerepelnek. *Gróf Pejacsevich* és *Issekutz* idomárok küldötték el Freudenauba több gondozottjukat. *Schejbal József* és *Klimscha Albert* is Freudenauban lovagol vasárnap.

TÖRVÉNYKEZÉS

— **Egy volt számvevőségi igazgató izgatási bünügye.** Debreceni tudósitónk jelenti: A debreceni törvényszék ötös tanácsa *Gyeney Sándor* törvényszéki elnök elnökletével, szombaton tárgyalta *Pilisi József* volt számvevőségi igazgató izgatási bünügyét. Pilisi József „Zsidók" cimen könyvet irt és adott ki. Az ügyészség vádirata szerint a zsidó hitfelekezet elleni izgatást követte el könyve tartalmával és cimlapjával. A vádlott azzal védekezett, hogy tudományos munkát irt, és a könyvet nem bocsátotta közforgalomba, hanem zárt boritékban küldte el politikusoknak és más közéleti férfiaknak. *Bényey Zoltán* ügyész vádbeszédében azt hangoztatta, hogy a vádlott gyülöletre izgatott a zsidó vallásu magyar állampolgárok ellen. *Dr. Gájászy János* védő felmentést kért. *A biróság egy hónapi fogházra itélte a vádlottat, de az itélet végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette.* Az itélet jogerős.

— **Ideges emberek gyomor- és bélpanaszainál** reggelizés előtt egy félpohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz kissé felmelegitve igen kellemes háziszer, amely a székletétet elrendezi, az emésztést előmozditja és az egész anyagoserét jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

— **Autókarambolból gázolás.** A mult év decemberében a Margit-hidon két autó futott egymás mellett. Az egyik egy divatáruház teherkocsija volt, ezt *Szgál Oszkár* soffőr vezette, a másik személykocsi volt, volánja mellett *Molnár Dániel* soffőrrel. A két autó összeakadt és több méter távolságon át igy futott. Amikor szétváltak, a teherautó hirtelen balra lendült és elütött egy Pest irányában haladó lovasrendőrt, *Sárvári János* rendőrtörzsőrmestert, aki a nyeregből nagy ivben az uttestre zuhant és sulyosan megsérült. A büntetőtörvényszék *Fonyódy-tanácsa* előtt mind a két soffőr a másikra próbálta háritani a felelősséget a balesetért. A bizonyitó eljárás lefolytatása után a törvényszék *gondatlanságból előidézett sulyos testi sértés vétségéért ugy Szgál Oszkárt, mint Molnár Dánielt 15—15 napi fogházra itélte.* Az itélet nem jogerős.

Hazai szénnel nagyszerűen fűt a **2 aknás „REKORD"** füst-, korom és szagmentes
Árjegyzéket készséggel küld: **HEBER** Sándor, kályhagyára Vilmos császár-ut 39.

— **Elitéltek egy gyermekgyilkos anyát.** Szombathelyi tudósitónk jelenti: A szombathelyi törvényszék büntetőtanácsa négyévi fegyházbüntetésre itélte *Holdosi Etel* 26 éves csömötei lakost. Holdosi Etelt két ikergyermekével együtt felvették gondozásra a szombathelyi gyermekmenhelyre. Ott egy éjszaka, amikor ügyeletes szolgálatra volt beosztva, *mindkét gyermekét megfojtotta.* Az itélet ellen az ügyészség sulyosbitásért, a vádlott enyhitésért fellebbezett.

SZÍNHÁZ

A világ közepe

Paul Osborne szinjátéka a Vigszinházban

A nagy és csöndes Tanár ur, a sima *Halál* jár itt a szinpad deszkáin s tulnyulva a játék keretein, annyira közel lép a közönséghez, amennyire középkori misztériumdrámákban sem tudott közeljutni az emberhez. A törbecsalt, emberiesitett és mégis legyőzhetetlen Halál gyermeteg, fájdalmas mosolyu és bölcs nyugalomba simuló legendája ez a darab, amelynek amerikánusan — és mégsem giccsesen — naiv kifestésü felülete alatt kettős létünk, a földi és a tulvilági élet legmélyebb titka feszül, legerősebb vágya lázad. Attól eltekintve is, hogy Amerika a pesti szinházakban kezd „grande vogue" nagy divat lenni, szerencsés kézzel választotta a *Vigszinház* nyitó darabjául ezt a különleges szinjátékot, amelynek célja — ha ilyen értelemben vett célról lehet szó — az, hogy közelebb hozza a halált az emberhez, megbarátkoztassa vele, mint akire szükségünk van, durván szólva azt mondhatnánk: *gusztust akar csinálni a meghaláshoz.* Ezt azonban *csak emberi* módon akarja elérni, ezen a vonalon az emberinél magasabb nézőpontja nincs. Gondolatait bebugyolálja egy különös históriába, amely félig-meddig egy amerikaian kalandos és mosolyogtató történet, félig pedig szomorujáték és misztérium, mosolygó, bölcs grimasz a rejtelmes Idegen felé, a *fáramásztatott és kinevetett Halál* komédiája és a hiába ágaskodó ember lelki euthanáziás tragédiája, cukorramázolt keserü pirula. Akármennyire gondolkozóba eshet az ember ennek a különleges darabnak a láttán, akármennyire nem tudja hirtelen beskatulyázni a drámai féleségek egyik dobozába sem, akármennyire táncol ez a szinjáték a maga darabosan földi és ugyanakkor félelmetesen tulvilági koncepciójával a lét és nemlét megdöbbentő filozófiája és egy fantasztikus vigjáték harsány komikuma közt, tagadhatatlan, hogy erős müvészettel iródott.

Éles emberábrázolása, lélektani meglátásai és aprólékos realizmusa mellett tele van szimbolummal. *A világ közepe* egy öregapó almafája. Aki erre a fára fölmászik, addig nem tud lejönni róla, mig az öreg nem akarja. Itt szövődik a darabba a meseszerüség. A felesége, fia és menye halála után csak unokájával éldegélő ravasz öregapó erre a fára csalja föl az érte jött feketezakós Halált; az ottmarad, amig az öreg le nem engedi. Addig nem halhat meg senki. Igy lesz az almafa *az élet és halál fája,* a világ közepe, mindaddig, amig a sors nem kényszeriti az öreget arra, hogy leengedje róla a „tanár urat", aki aztán a kisfiuval együtt békében elviszi. A gondolat bizarr, de jól használható. Az élethez ragaszkodó öregember és unokája a maga két parallel szerepfutásában az *öregség és fiatalság* jól összefogott kettős szimboluma.

Szokatlan a darab tagolása is. Kétszer öt képből áll, egyetlen szünettel. De ez a beosztás mégsem fárasztó, viszont jól különválasztja a dráma két eltérő hangu részét. Az első képsorozatban több a poézis finomsága és a filozofikus derü, a másodikban több a drámaiság és fordulat, amelyek sokszor hajmeresztő közelitésekkel surolják a fenségesség és a nevetségesség határát. Kár, hogy éppen az utolsó szó — bármennyire is öszhangban van a darab kevert hangulatával — lerontja a végső jelenet finomságát.

★

A produkcióban *Hegedüs* Tibor példásan magasnivóju rendezésével jól érvényesül a harmonikus együttes, amelyből erősen kiemelkedik *Somlay* Artur és a kis *Szepes* Iván. Somlay emlékezetesen nagy figurát formál a „vén bünös", kivül durva, belül jó, de semmiféle fekete vagy fehér egyoldalusság felé nem torzitott, egyszerüen valóságos öregemberből s a rendkivül nehéz, fárasztó szerepben törés nélkül viszi végig az egyre növekvő drámai sullyal járó fokozást. A gyermek szerepében *Szepes* Iván helyenként döbbenetesen érett müvészettel játszik. Az együttes uj tagjának, *Kömives* Sándornak kitünő orgánuma van. A halál mozgást nem engedő szerepe meglehetősen korlátozta. *Vágóné* az öregasszony haldoklási jelenetében sok árnyalati finomságot és csak lélegzetfojtva követhető érzésrezdülést bont ki. Kedves, friss jelenség a fiatal *Kormos* Márta. Az álszent Demetria nénit senki sem tudta volna kifejezettebbé és ellenszenvesebbé tenni, mint *Vaszary* Piri. Rutinos a darab másik gyerekszereplője, *Orbán* Gyuszi. Szerepeik kevesebb produkciólehetőséget adnak *Bárdi, Greguss, Dózsa* és *Justh* számára.

Lendvai Károly

A jubileumok körül

A mult héten a *Nemzeti Szinház* három érdemes munkás tagját is ünnepelte: *Pataky* Józsefet, *Gabányi* Lászlót és *Ónody* Ákost. A szokásos diploma és a szinte már nemzeti *szinházi Corvin-koszoru* számbamenő aranygyürük mellett a kötelező igazgatói szónoklat, barátok, tisztelők és testületek üdvözlése és a pályatársak szerény ajándéka igyekezett külső melegséget adni ennek a pályatársak szeretetében belsőleg amugyis meleg ünnepnek. De fájdalmasan nélkülözték az ünnepeltek ez alkalommal azt az üdvözlőt, aki eddig soha el nem maradt és akinek az üdvözlete bár sem rangot, sem cimet nem jelentett, a becsületes munka jutalmának számitott. Ez az üdvözlő a kultuszminiszter volt, akinek elismerő levelét eddig mindig meghozta az ünnepi estére a müvészeti ügyosztály vezetője. Miért maradt ez most el?! Ezek a gerinces magyar szinészek nem érdemelték meg ezt a szimbolikus kézszoritást? Vagy talán egy világnézeti szellőcske fujta el a könnyü levélkét?

★

Gabányi László jubileumán a szinpadról a *NEP nevében* üdvözölte „Laci bácsit" *Gorup* György báró! A világnézetmentes szinház szinpadán *megjelent tehát a politikai párt,* hogy a jubilánst köszöntse. Nekünk nincs semmi kifogásunk ellene, de tisztelettel megkérdezzük az igazgatót, vajjon *ugyanilyen türelemmel fogadta volna világnézetmentes szinpadán, mondjuk, a Magyar Nemzeti Szocialista Párt — Hungarista Mozgalmának küldöttségét is? Mert amit szabad az egyiknek, azt szabad a másiknak is!!*

* **Bajor Gizi két uj szerepe.** *Bajor* Gizi az évad első felében két uj nagy szerepet játszik. Először a *Nemzeti Kamara Szinházban* lép fel *Herczeg* Ferencnek *Utolsó tánc* cimü darabja kettős női főszerepében. A *Herczeg*-darab sorozatának nagyságától függ az, hogy mikor kezdheti meg *Bajor* Gizi *Moreto* spanyol szerző *Donna Diana (Közönyt közönnyel)* cimü darabjából a próbákat. A vigjáték a klasszikus vigjátékciklus keretében kerül előadásra, fordította és átdolgozta *Inocent Vincze* Ernő, kisérőzenéjét pedig *Kiszely* György szerezte. Érdekessége a darabnak, hogy *Bajor* Gizi a második felvonás végén egy spanyol fandangót táncol.

Zsazsa Nürnbergben

A nürnbergi nagy napok kicsalták Németországba igen *régóta* tisztelt müvésznőnket, *Fedák* Sárit is, aki mint „sajtóférfiu" kivánta végignézni a látni valókat és helyet foglalni kiszemelt körökben. Hir szerint azonban a kedvenc „Zsazsa" kirándulása nem járt valami nagy sikerrel, mert *mindenütt igen hüvösen fogadták.* Ejnye, ejnyel...

* **Vig özvegy: Honthy Hanna.** A *Városi Szinház* olcsó bérleti előadásait október 12-én kezdi meg. A müsorón a *Vig özvegy* szerepel, amelynek cimszereplője *Honthy* Hanna lesz.

* **Angyalt vettem feleségül.** *(Az Andrássy Szinház bemutatója.) Vaszary* János, a szezonnyitó zenés vigjáték szerzője arról ismert, hogy franciás könnyedséggel tálal szinpadra igen tanulságos életképeket. Többnyire persze felszines történeteket — de, amelyek a napi élet javarészét kitöltik — és mindig sikamlós tréfákkal tüzdelve, kissé pőre nyelven. Nem aszfaltizüen, mert *Vaszary* magyar iró — ám olyan sajátosan egy bizonyosizlésü publikumnak adresszálva mondanivalóit, hogy azokon szinte kizárólag ez a közönség is derül. Az *Angyalt vettem feleségül* sem más ebből a szempontból nézve, mint a többi *Vaszary*-vigjáték. Felszines történet arról, hogy az ideált kereső vezérigazgató a duspénzü bankvezér, ráunva a léha nőkre, egy valódi angyalt vesz feleségül. Földi botlásoktól távolélő, igazmondó, jólelket. S ekkor összeütközésbe kerül magával, mert rájön, hogy az angyal, mint olyan nem való az emberek közé. És amig az angyal rosszá — de istenigazában romlottá nem változik, boldogtalan a kettejük élete. *Vaszary* ezt, ötletes jelenetek során igyekszik bizonyitani, igen életszerü alakokkal. És, ha nem áldozna annyi izléstelen közhelyet a témára és sajátos közönsége mulattatására, olyan ostorozó gunyrajz lehetne darabja, amely értékben jól tulnőne a szórakoztatási szinvonalon. Richard *Rodgers* muzsikája teszi ritmikussá a játékot, amelyet maga a szerző rendezett. *Lázár* Mária az angyalból lett feleség szerepében annyi bájt, közvetlenséget nyujt, amennyit kivüle ebben a szerepben senkitől nem láthatnánk. *Törzs* Jenő a bankár-férj szerepében, *Z. Molnár* László a barát és *Bilicsi* Tivadar a titkár szerepében játsszák meg az életszerü alakot. Sikere volt a bemutatón: *Szakáts* Zoltánnak, *Szende* Bessynek pazar táncával, *Szaplonczay* Évának rövidke szerepében. A hangulatos és pompázó diszletek *Upor* Tibor tervei. *(Sz. J.)*

* **Bodán Margit Amerikába utazik.** *Bodán* Margit, a rádió népszerü magyar nóta énekesnője októberben *Amerikába* utazik. Először *Newyork* egyik magyar szinházában a *Piros bugyelláris*-ban énekel, majd több amerikai városban szerepel.

„Személymotozás"

A szinmüvészeti és filmkamaráról szóló kormányrendelet 84. §-ában egy olyan csodabogár látott napvilágot, amely miatt a rendelet készitőit szinházi törvényszékünk elé kell állitani. Azt mondja a 84. §, hogy *a fegyelmi vizsgálat alkalmából bizonyitékok megszerzése végett, ha „személymotozás" válik szükségessé, ezek teljesitése végett meg kell keresni az illetékes törvényszék vizsgálóbiráját.*

Nem tudjuk, hogyan képzelte el magának a fegyelmi eljárást e rendelet szerkesztője, de mi ismerünk jó egynéhány és komoly testületek szolgálatára készült fegyelmi szabályzatot, egyikben sem fordul elő ez a lehetetlen intézkedés. Vagy talán még mindig az a szellem kisért a szinésszel szemben, amelyet egyesek akkor szivtak magukba, amikor a szinházügyeket még a belügyminisztérium erkölcsrendészeti osztályán intézték?! Ezek az idők már elmultak és a megujhodó keresztény, magyar, nemzeti világnézetü szinmüvészet tiltakozik az ellen, hogy ilyen pandurszellemü fegyelmi szabályzat lehessen érvényes a megalakuló kamarában.

* **Roham az Operaház bérleteiért.** Az Operaház a nagy érdeklődésre való tekintettel ebben az évadban kénytelen volt emelni a bérleti napok számát. Az E-bérlet a mult esztendőben 16 estét foglalt magában, idén a gazdasági hiva-25-re emelte fel az előadások számát. A régi bérlők szinte kivétel nélkül megtartották régi helyüket; az ujak pedig most rohamozzák meg a bérleti pénztárt.

* **A Filharmoniai Társaság** bérleti hangversenyeit, elnökkarnagyán, **Dohnányi Ernőn** kivül **Ansermet, Böhm, Desormiére, Dobrowen, Furtwängler, Gui, Mengelberg, Wartisch** vezénylik. Közreműködnek: **Bartók Béla, Bartókné Pásztory Ditta, Casals Pablo, Holley Therese** (Páris), **Takács Jenő, Zathureczky Ede, Székesfővárosi Énekkar.**

Bérletek kiváltása az Operaházban. Felvilágositások, prospektusok ugyanott. Hivatalos órák: d. e. 10—1 és d. u. 5—7 óra között. Bejárat a Hajós-utcai kapun. Telefon: 114-555.

Dohányzik Ön! Fontos könyvujdonság!

Az erős dohányzás következményei

Irta: Somogyi Béla dr Ára 1.– P.

Kapható a „Magyarság" könyvosztályában, Budapest, IV., Eskü-ut 6.

* **A Belvárosi Szinház évadnyitása.** Az elmult szinházi évet *Solt* Endre fiatal szinpadi szerző *Nincsenek véletlenek* cimü háromfelvonásos vigjátékával zárta a *Belvárosi Szinház.* A darab előadássorozatát a siker utján szakitották meg a nyár miatt. Szombaton este a szinház *Solt* Endre darabjával nyitotta meg kapuit. Az előadást, amelyen a főszerepet ismét *Turay* Ida, *Szilassy* László, *Simonyi* Mária, *Mihályffy* Béla, *Góth* Sándor és *Simon* Zsuzsa játszották, *Góth* Sándor irányitotta rendezői kezével. A közönség melegen ünnepelte a szerzőt és a szereplőket. A darab a százas széria felé indult el.

Nemzeti film

Zsidók filmesitik a János vitézt

A dicső „magyar" filmdiktátorok önhimnuszait nap mint nap mohón faló liberális sajtó filmrovataiban megjelentek az első hirdadások a legujabban készülő magyar filmmel, a *János vitéz*-zel kapcsolatosan.

Lelkes hirdetői vagyunk annak az eszmének, hogy a hazai filmgyártás a lipótvárosi kabarészinpadok müsora helyett a megfizethetetlen kincseket rejtegető *magyar mesevilágból, irodalmunk klasszikus alkotásaiból és a magyar történelem ezer és ezer regénynek beillő forradalatából meritse.* A nacionalista filmközvélemény szószólói számtalanszor követelték már, hogy a filmben rejlő hatalmas termelő erőt forditsák *hazafias irányba.* A fél világ ura, *Anglia,* a közismert demokrata és liberális állam is szükségét látja már annak, hogy költséget és kockázatot nem nézve, megelevenitse irodalmának *nemzeti* kincseit és *történelmének* fejezeteit a mozivásznon, — hogyne lennénk akkor mi, a minden európai vihar kellős közepébe kivetett magyarok, ráutalva *a nemzeti öntudat nevelésének* erre az eszközére.

Örvendeznünk kell tehát, hogy megvalósitói támadtak ennek a gondolatnak: *filmre kerül Kukorica János története.* Mi azonban ehelyett *bizalmatlanok vagyunk.* Bizalmatlanok vagyunk két okból.

Először azért, mert *Petőfi* Sándor örökbecsü müvét, a magyar mesevilág legnagyobb kincsét, a *János vitéz*-t egy *olyan vezetőkkel* megáldott produkció viszi filmre, akiknek, joggal hisszük, *az üzleti fantázián kivül semmi közük sincs Kukorica Jánoshoz. Schmolka* János mester változatos filmkalandjaiból már eddig is *elegünk volt* és most különös megdöbbenéssel vesszük tudomásul, hogy ez a zsidó vállalkozó a maga 20 százalékos környezetével éppen a *János vitéz* filmrevitelével kapcsolatosan kerül felszinre. Már csak a pontosság kedvéért emlitjük meg, hogy a produkciót a *nacionalista tüntetők körében* közkedveltségnek örvendő *Gál-Goldzieher* Ernő vezeti és a müvészi tanácsadó érdekes szerepében *Gál-Grün* Béla csillogtatja „szakemberi" tudását. *Schmolka* mester és a *Goldzieher—Grün* kettős szerepe láttán joggal kérdezhetjük, *hol van a magyar cenzura?* Hol van a hivatalos szerv, amely — függetlenül a 20 százalékos zsidótörvénytől — nemzeti kulturkincseink megvédelmezése érdekében elébe vág annak, hogy a lipótvárosi gettó ilyen *kifejezetten zsidó alakjai hozzányuljanak Petőfi Sándor örökbecsü alkotásához?*

Ellenünk lehetne vetni, hogy a gyártásba bevont keresztény magyar szakemberek és a magyar szinészek bizonyára mindent meg fognak tenni azért, hogy féltett nemzeti kincsünket megmentsék a vállalkozók idegen szellemétől. Ez az ellenvetés azonban nem állhatja meg a helyét egy olyan *költségvetés* mellett, amelynek tételei, számtalan példa tanulsága szerint, még *a sablonos, értéktelen „magyar" kabaréfilmek előállitásához is elégtelennek bizonyulnának.* Filmkörökben arról beszélnek, hogy eleinte *százharminc, ujabban száznegyvenezer pengőt szánt Schmolka mester a János vitéz megfilmesitésére.* Elismerjük, hogy nehéz és kockázatos gazdasági vállalkozás Magyarországon filmet készitení, különösen olyan irányban, amelyre vonatkozólag nem áll még elegendő tapasztalat rendelkezésre, ez azonban *nem menti sem a zsidó vállalkozó, sem a szemethunyó cenzura könnyelmüségét.* Aki csak egy kicsit is ért a filmgyártás és a filmvállalkozás nem is olyan rettentően bonyolult titkaihoz, az beláthatja, hogy *másfélszázezer pengőből komoly, értékes, nagy filmet csinálni a János vitézből lehetetlen.* Ha tehát nem áll elegendő tőke rendelkezésre, akkor *ne kockáztassák nemzeti irodalmunk egy ilyen értékét.*

Nem hisszük azonban, hogyha a *filmvállalkozók,* az állami irányitás alatt álló *filmgyárak* és az állami *filmalap* kellő hazafias fanatizmussal és lelkiismeretességgel irányitanák és szolgálnák a magyar kultura nagy ügyét: a nemzeti filmgyártást — akkor a sok üres, léha és értéktelen kabaréfilm után *ne lehetne legalább négy ötszázezer pengőt előteremteni* egy-egy nagyszabásu, nemzeti értékeinket mozivászonra vivő filmalkotás gazdasági megalapozására. Ez az a feladat, amelynél az előbb felsorolt érdekelteknek nem lenne szabad a *rideg üzleti álláspontra* helyezkedni s — elsősorban a hivatalos tényezőknek — vállalniok kellene a szokottnál nagyobb *kockázatot és áldozatot hozatalt.*

Ismételjük: *bizalmatlanok vagyunk* a készülő *János vitézzel* szemben és tiltakozunk az ellen, hogy a *Családi pótlék*-ok és *Lovaigas ügy*-ek közé sorolják be *Petőfi* Sándor halhatatlan meséjét. Lehetetlennek tartjuk, hogy egy *Schmolkával, Grünnel* és *Goldziehherrel* ékeskedő *kisded haszonleső társaság reklámnak használja fel Kukorica János nevét és a százharminc-száznegyvenezer pengős kis filmecskék gyártósának üzleti alapjára helyezkedve, valósággal kicsúfolja Petőfi Sándor halhatatlanságát.*

Ry.

A SZABAD LÁNY

A Pesti Szinház szezónnyitó ujdonsága

Bemutató előadás: szombaton, szeptember 24-én

A jövő hét szombatján kezdi meg uj szezonját a *Pesti Szinház.* Első ujdonságul Denys *Amiel*nek, a *Virágzó asszony* hires szerzőjének legujabb alkotása kerül szinre, amelyet *Harsányi* Zsolt forditott

A SZABAD LÁNY

cimmel.

Amielnek kétségtelenül legnagyobb sikerü munkája ez. Tavaly többszáz előadást ért Párisban. Jeannine Crispin játszotta a női főszerepet, ugyanaz a szinésznő, aki a *Virágzó asszonyt* is diadalra vitte. Nálunk is ugyanaz a szinésznő,

Muráti Lili

jut parádés feladathoz a női figurában.

Partnerei

Ajtay, Básthy, Somló.

Jelentékeny müvészi feladathoz jutottak

Lengyel Gizi, Szemlér Mária, Váry Gyöngyi, Keleti László, Bondy István, Kédly Gyula.

Rendező: *Tarján* György.

Diszlettervező: *Vörös* Pál.

Az első előadások jegyeit már árusitják a pénztárak és a jegyirodák.

Telefon: 115-438, 122-144.

Öreg ember hagyatéka

A minap a déli órákban megálltt egy ember a Dunaparton, kint, tul a Horthy Miklós-hidon. Levetette a kabátját, letette maga mellé a kalapját s leült a két ruhadarab közé a köre. Ezután lehuzta egyik bakancsát, előkotorászta egy hüznisskatulya tetejét, amit, ugylátszik, már előre elkészitett. A darabka keménypapirra rá volt irva ceruzával a következő rejtélyes mondat: *Guncsik J. hagyatéka. Csak rendőr vigye el.* A feliratot ráfüzte a bakancsszijra s odaállitotta a bakancs mellé. Ekkor már többen megbámulták a különös embert, aki igy, a Dunaparton végrendelkezett. Miután a jelekből rosszra lehetett következtetni, valaki szólt egy rendőrnek, aki lesétált a hidról az öregemberhez.

— Mit csinál itt, bácsi?

— Készülök — mondta az öreg. — El akarok menni.

— Hová?

— Messze.

— Miért?

— Mert ölég volt.

— Hát ez a hagyaték, ez a bakancs?

— Az.

— Osztán miért csak az egyik?

— Mert, ha mind a kettőt itt hagyom a parton, akkor ellopják. Ha mind a kettőt a lábamon hagyom, akkor is ellophatják, ha kifognak. Lehuzhatják. Igy azonban senkinek nem kell a félpár bakancs. Se annak, aki a parton megtalálja, se annak, aki kihalász a vizből. A partról beviszik a rendőrségre, mert ráirtam, a lábamról is bekerül ha kihalásztak, igy aztán összeköttetésbe jön megint a két bakancs és lesz belőle egy használható pár.

— A hagyaték.

— Az.

— Ki az örököse?

— A kis unokám. Azt a legjobban szeretem az egész világon. Az anyja eladta volna a bakancsokat és vett volna neki cipőt az árából. Mert nincs cipője se. Apja se. Én meg hetvennyolcadikat taposom, én se számitok már.

A rendőr megfogta a karját, elindultak a kapitányság felé. Az öreg, ahogy a rendőr mellett botorkált, elkezdett öregesen sirni. A hagyaték ott lógott a karján.

— **Egyesületté alakult át a Politikai Rovatvezetők Testülete.** A *Budapesti Napilapok Politikai Rovatvezetőinek Testülete* szombaton délben közgyülést tartott, amelyen elhatározta egyesületté való átalakulását. A közgyülés elfogadta az egyesület alapszabályait és megválasztotta az uj tisztikart. Elnök vitéz *Vass* Sándor dr., alelnök *Lukacsovics* Lajos, főtitkár dernői *Kocsis* László, ügyész *Kelemen* Kornél dr. országgyülési képviselő lett.

KÖLTÖZKÖDÉST helyben, vidékre és külföldre zárt bútorkocsiban és teherautóval szakszerűen vállal **LEHRNER MÁTYÁS** szállitmányozó és beraktározó, Budapest, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

— **Az idő pénz.** Időt és pénzt takarit meg, ha megnézi férfiruha osztályunkon az uj őszi öltönyöket és átmeneti kabátokat. Csodálkozni fog, hogy milyen csodaszép öltönyt vásárolhat szitavászonra dolgozva 48 pengőért, de nagy megelégedésére fog szolgálni a rendkivül jó szabásu 39 pengős divatöltöny is, a 36 pengős mellénynélküli sportöltöny már ezideig nagy kelendőségnek örvend. Átmeneti kabátaink a legdivatosabb szabással, gondos kivitelben készülnek és áruk erős kelmékből 29 pengő 50 fillérbe, finom szövetekből 48 pengőbe kerülnek. Rövid bekecsformáju jó bőrkabátot 39 pengőért, viharkabátot pedig 11 pengő 80 filjérért árusitunk. Fenyves Áruház, Budapest, Kálvin-tér 7.

Mindenkit érdekel!

PITKIN W. B.:

Negyvenéves korban kezdődik az élet

Benedek Marcell forditása

Csak tőlünk függ, hogy negyvenéves korunkban öregek leszünk-e, avagy pedig hatvanéves korban fiatalok. — hirdeti Pitkin és szavára ezrek és ezrek figyelnek fel. El mélete azért talált olyan példátlan vissz hangra, mert a legutóbbi évek sorozatos megpróbáltatásai és kudarcai után egyre többen akadtak a negyvenévesek között, akik már nem tudtak bizni abban, hogy van még ut lefelé. Kiderül a könyvből, hogy a negyven körül és negyven után még távolról sem kell lefelé vezetni az útnak.

— **Füzve 3.— pengő, kötve 4.50 pengő.** —

Kapható a Magyarság könyvosztályában. Budapest, Eskü-ut 6. Portóköltség csomagban 61 fillér, nyomtatványként — a rendelő felelősségére — 20 fillér.

— **Meghalt Clair Ignác.** Egy nagy és nemes sziv megszünt dobogni. Meghalt szentmihályi *Clair* Ignác volt honvédelmi h. államtitkár. És e nagyváros lakói nem is tudják, hogy sok ezren közülük őneki köszönhetik életüket. A háboru alatt ugyanis, amikor a volt közös hadügyminisztérium tulságos bőkezüséggel öntötte a magyar vért Európa valamennyi csatamezején, *Clair* Ignác volt az, aki — mint a háborus hadkiegészitési ügyek legfőbb intézője — vétót kiáltott és Tisza István személyes és erélyes támogatása mellett a magyar ifjuság diszparitásos harcbadobását megakadályozta. Francia neve volt, mert hiszen ősei talán a hugenottákkal jöttek Magyarországba: de az övénél tisztább és nemesebb magyar sziv még aligha dobogott itt. Az ő magyarsága nem ismert sem önzést, sem hiuságot. Ő magyar volt tetőtől talpig és legelső sorban magyar. Ezt a magyarságát nem fitogtatta, nem kiabálta ki: de dolgozott érte minden tudásával, minden akaratával és szorgalmával. Lelke volt hivatalának. Azért mindig megbizható és mindig becsületes, itéletéhez és eszéhez bármikor fordult is minisztere, soha nem csalatkozott benne. Őt nem lehetett sem megfélemliteni, sem arról az utról eltériteni, amit ő a magyarság igazi utjának tartott. Igaz ember volt és még igazibb barát. A nemes és önzetlen barátság önfeláldozó áldozatkészséggel párosult benne. Jóságos, meleg szivéhez nem fordulhatott jóbarát, hogy ott segitséget, mindig találó tanácsot vagy meleg buzditást ne kapott volna. Az ő lelki jósága és nemessége gránitszikla volt, amit sem a forradalmak, sem a világháboru viharai megingatni nem tudtak. Minden megvolt benne, ami egy embert becsültté tehet!

— **Részleges tisztujitás a rendőri rovatvezetők szindikátusában.** A *Budapesti Napilapok Rendőri Rovatvezetőinek Szindikátusa* szombaton délben ülést tartott, amelyen betöltötték a *Molnár* Béla tragikus halálával megüresedett egyik szindikusi tisztséget. A megüresedett szindikusi tisztségre *Borbély* Zoltánt (Uj Nemzedék) választották meg.

DARMO-STOP

CSOKOLÁDÉ HASMENÉS ELLEN, FELNŐTTNEK, GYERMEKNEK.

PATIKÁBAN 60-FILLÉR

— **Menetrendváltozás a Magyar Légiforgalom rt. és a képviselt külföldi légiforgalmi társaságok vonalain.** Október 2-án lép életbe a légiforgalom őszi-téli menetrendje. Az uj adatokat tartalmazó részletes menetrendet a *Malert* dijtalanul küldi az érdeklődőknek. Előjegyzés és mindennemü felvilágositás: *Malert utazási iroda*, V., Dorottya-utca 7. Telefon: 180-888.

Női ruhák és kabátok

szalonkivitelben legolcsóbban (hitelben is) **Árvai szalonban,** Baross Szövetség tag a. VIII. Szentkirályi-u. 1/b. Tel. 140-655

x **Bútor az egész házban,** Nagy Zsigmond, VI., Lázár-utca 3., lakások, irodák berendezése, remek antik bútorok, stil- és modern bútorok Jutányos árak.

— **Kicsi falvakban, távoli majorokban** ön éppugy ruházkodhat, mintha a fővárosban élne. Hazánk egyik legrégibb posztógyára önnek is szivesen küldi angolos gyártásu legdivatosabb szingyapjuszövet-mintáit közvetlen a gyárból. Kérje még ma a mintakollekció bérmentes és önre nézve kötelezettségmentes elküldését a Trunkhahn posztógyártól, Budapest, XI., Bocskay-utca 127.

— **Visszatértek a pécsi helyőrség csapatai őszi nagygyakorlatukról.** *Pécsről* jelentik: A pécsi helyőrség csapatai nagysikerü őszi hadgyakorlatukról pénteken visszaérkeztek. A visszatérő csapatokat az egész város osztatlan lelkesedéssel várta. A szép terveket azonban halomra döntötte a hideg, viharos és esős időjárás. A vegyesdandár-parancsnokság kérte az időjárásra való tekintettel a város vezetőségét, hogy tekintsen el a hivatalos fogadtatástól.

— **Összemarcangolta a medve Anghelescu vejét.** *Bukarestből* jelentik: *Anghelescu* volt miniszter vejét, *Ghica* földbirtokost, az argési hegyekben vadászszerencsétlenség érte. Ghica egy erdésszel szarvasvadászatra indult. Utközben *három medve támadta meg őket és az egyik medve Ghicát földre teperte.* A hatalmas medve fogaival és mancsaival borzalmas sebeket ejtett a földbirtokos jobbkarján, jobblábán és baltérdén. Az erdőőrnek sikerült a medvét néhány lövéssel megölni. Ghicát sulyos állapotban szállitották kórházba.

Az uj béres jelentkezett az urasági kastélyban szolgálatra. Amint az előcsarnokban forgolódott, tanakodva, hogy melyik ajtón is nyisson be, rákiált egy papagáj:

— Köszönj, bugris!

Szegény béres ijedten kapta le a kalapját:

— Bocsánatot kérek, méltóságos ur, hogy madárnak néztem.

★

Margitka sirva panaszolja nagynénjének, hogy anyja nem akar közbenjárni apjánál olaszországi utazása érdekében.

— Hát miért nem segit édesanyád? — kérdi a nagynéni.

— Azt mondja, hogy egy tizenkilencéves leánynak már magának is kell tudni ájuldozni — ha el akar érni valamit.

★

A suszterinas nagyon kevés hust kap ebédkor a főzelékhez. Elkeseredetten néz a gazdája bőséges tányérjára. A mester el akarja ütni a dolgok élét s azt kérdi:

— Mit busulsz, kenyeres?

— Hogyne busulnék, ha meggondolom, hogy ennyike kis hus miatt egy egész ökröt ütöttek le.

★

A természetrajz tudós tanára magyarázat hevében igy adott elő hallgatóinak:

— Nézzék, uraim, ez a koponya valódi remekpéldánya a gorilla koponyájának. Ilyen koponya csak kettő van hazánkban. Egyik a nemzeti muzeumé, másik az enyém.

— **Nem nyomja a zsebét** összehajtható szemüvegünk. Elfér a mellényzsebben, vagy a hölgyek kézitáskájában. Praktikus és izléses. Kapható Chmura látszerésznél, IV., Ferenciek-tere 2.

esőköpenyek, ballonkabátok

SHOT védjegyü

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 53

— **A Pedagógiai Társaság évadnyitó ülése.** Szombaton délután tartotta az őszi évadban első felolvasóülését a Tudományos Akadémián a Magyar Pedagógiai Társaság, *Pintér* Jenő dr. tankerületi főigazgató elnöklésével. Az évadnyitó ülésen a tagok majdnem teljes számban vettek részt s előttük Pintér Jenő előadást tartott a nevelés elméletéről és gyakorlatáról. A nagysikerü előadás után *Kiss* József rendes tag tartott nagy érdeklődéssel kisért előadást az 1868. évi 38. t.-c. parlamenti tárgyalásáról.

— **Olasz tanfolyam.** Ingyenes olasznyelvü tanfolyamok nyilnak meg az olasz királyi követség védnöksége és a budapesti olasz kulturintézet Istituto Italiano di Cultura) igazgatása alatt. A kezdő, közép és haladó fokozatokra, továbbá a nyelvtani és forditási gyakorlatokra kiterjedő tanfolyamokon a tanitást októbertől májusig, délutánonként 5 és 8 óra között heti két-két órában tartják. Beiratkozni lehet szeptember 19-től október 12-ig, délután 5-től 7-ig az Istituto helyiségében, Budapest, IV., Eskü-ut 6. I. emelet. Telefon: 388-128. A tanitás október 13-án kezdődik. Tandij nincs, beiratási dij félévenként 5 pengő. Kiváló előmenetelt tanusitó hallgatók jutalomban, illetőleg tanulmányi ösztöndijban fognak részesülni.

— **A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifáradt egyének,** akik csaknem kivétel nélkül már idültté vált székrekedésben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségekben szenvednek, igyanak reggelenként éhgyomorra egy-egy kis pohár természetes *„Ferenc József"* keserüvizet, mert ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdonságait egyesiti magában. Kérdezze meg orvosát.

— **A világpolitika eseményei ma mindenkit érdekelnek.** Az események szünet nélkül peregnek. A politikusok tárgyalásainak nagy része nappal történik, melyeket az egész világ adóállomásai azonnal továbbitanak a kivánesi rádióhallgatók millióihoz. A Standard-rádiók kivételes képességük révén még a legkisebb készüléken is nappal vehetik a külföldi állomások javát. Standard-rádió a rádiók rádiója.

x **Boldogság és szerelem** függ attól, hogy milyen az arcbőr. Helytelen mosdástól, továbbá, hogy a puder és festék eltávolitása meg nem felelő módon történik, eltömődnek a pórusok, a teint fonnyadt, szintelen és pattanásos lesz. A Leton-szappan krémes habja előirás szerint használva, mélyen hatol a pórusokba, alaposan, bántalom nélkül tisztit. Rövidesen rendbehozza a teintet és igy a nők gyorsan kis költséggel szert tehetnek arra az üde és leányos arcbőrre, mely annyira vonzóvá és kivánatossá teszi a nőket a férfiak előtt. Egy kiadós Leton-szappan kimeritő utasitással 96 fillér Kapható mindenütt. Főraktár: Hunniagyógyszertár, Budapest, VII., Erzsébet-körut 56.

x **Felhivjuk olvasóközönségünk figyelmét** N. Nánay szücsmesterre, Ujpest, Árpád-utca 38. (Magyarság olvasóinak 5 százalék árengedmény.)

x **Zongorát csakis ott vásároljunk,** ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk, ennélfogva csalódás soha sem érhet. Mint ilyen, teljesen megbizható céget, leginkább ajánlhatjuk: *Keresztély* hirneves zongoratermét. Vilmos császár-ut 66.

Panaszkodó férfiak!

Rengeteg van belőlük. Nem tudnak megállapodni a számos borotválkozási lehetőség közül.

VAN MEGOLDÁS.

Williams

BOROTVASZAPPAN

(SHAVING-STICK)

pillanatok alatt dusan habzik. Még a legborostásabb arcbőr is kisimul tőle.

Kapható szaküzletekben.

Milyen a szép nő a négereknél?

Vannak férfiak a világon (s még hozzá szép számmal), akik óvatosan elkerülik a feltünő szép nőket, ha nősülni óhajtanak. Ezeket a férfiakat rendszerint kigunyolják és óvatosságukat különcködésnek, vagy nem egyszer még ennél is sulyosabb, betegségszámba menő tulajdonságnak mondják. Pedig kár a szóbanforgó férfiakat igy meggyanusitani. Vannak példák, melyek számtalan esetben beigazolták, hogy a kiválóan szép nőkkel összekerült férfiak egy része rosszuljárt. Éppen ezért nem véletlen talán a négerek szokása, nevezetesen az, hogy ők azt a nőt tartják legszebbnek — aki *a legcsunyábbl* Tessék csak körülnézni Afrikában — akik ott jártak, tudni fogják —, hogy a csunya araknak mennyivel szebb lakodalmas ünnepet rendeznek, mint a kimondott szépségeknek! Régi, ősi néger közmondás (s mert régi, igaz is), hogy aki szép nőt vesz feleségül, az a bosszusággal házasodik össze. Hát nem igaz ez? A szép nő nagyon is tudja, hogy szép, igényei mindig nagyobbak, a férjével sem bánik esetleg oly szeretetteljes gonddal, mint az a nő, aki örülhet, hogy férjhezmehetett. Ezeken a dolgokon a szép hölgyek bizonyára felháborodnak. Nagy kérdés azonban, hol kezdődik a női szépség és hol végződik a csunya nő fogalma? A négereknél megvan ennek a meghatározása. Nálunk nincs. S éppen ezért le kell szögezni, hogy a feketék, ha másban nem is, de ebben — sok fehér embernél okosabbak!

— **Elütött a ceglédi gazdasági vasut egy kocsit.** A Cegléd—Törtel közötti gazdasági vasut Törtel község határában elütötte *Groszmann* Jakab ceglédi lakos lófogatu kocsiját. Az összeütközés következtében *Osztermann* Imre vonatvezető *a jobbcombján, Vigh* Sándor fuvaros *a fején sulyosan megsérült.* Mindkettőjüket a ceglédi közkórházba szállitották. A kocsi elé fogott lovak a helyszinen kimultak. A vonat kétórai késéssel folytatta utját.

Nehéz székelésben szenvedők, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, elődesés, sipoly, szükület — teszik az életet kellemetlenné, bélkiürülésüket reggel és este negyed pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

— **Hogyan lehetett még felfokozni 2—1 csöves rádiókészülékek teljesitményét?** Ezt a kérdést legjobban a Telefunken-cég laboratóriuma oldotta meg, amikor az uj Telefunken 239 tipusu készülékébe, a különben csak nagy szuperrádiókban alkalmazott luxushangszórót épitette be. A hangszóró kitünő hatásfoka által jóval nagyobb hangerőt lehet elérni, mint eddig a kétcsöves készülékekkel. A különleges felfüggesztésü navimembrán eddig a hangskála lényeges kibővitését és elismerten legszebb hangszint eredményezett.

Idegen—magyar müszaki szótár

gyárak, üzemek, müszaki és kereskedelmi vállalatok, bankok, müszaki irodák, közép iskolák, ipariskolák, ipartestületek, továbbá mérnökök, gépészmérnökök, épitészek, vegyészek, bányászok, kohászok, erdészek, közgazdák, szaklap szerkesztők, szakirók és magyar nyelvtanárok részére.

Összeállitotta:

Pávó Elemér okl. gépészmérnök

Nem mindegy, hogy magyarul, vagy valamilyen keverék nyelven beszélünk itt a Dunavölgyében!

Meg kell ismernünk anyanyelvünk müszaki szavait: a magyar szakkifejezéseket!

Ezeket tartalmazza a szótár. A 240 oldalas könyv két részből áll: ábécés és szakok szerint csoportositott kivonatos részből. Több mint 5000 anyanyelvünkben előforduló idegen szakszót tartalmaz. Ára vászonkötésben **6.80** P, félbőrkötésben **9.50** P.

Kapható: a MAGYARSÁG könyvosztályában Budapest, Eskü-ut 6. Vidékre 61 fillér portó

Három karácsonyi bemutató

Vígszínház „Márciusi szél": Ajtay Andor, Sulyok Mária, Muráti Lili, Somlay Artur — Belvárosi Színház „Örökké?": Szilassy László, Komár Juliska, Mezey Mária, Pálóczy László — Városi Színház „Fehér hattyú": Delly Ferenc, Honthy Hanna, Pulay Etelka, Köpeczi-Boócz Lajos

Márciusi szél

Zágon István vigjátéka a Vígszínházban

A vígjáték hőse, amint a darabban többször is mondják, a „gazdag Koller lány". Nagyon kedves, kellemes, jólöltözködő ifjú hölgy, aki annak ellenére, hogy egy vígjáték főszerepét játssza, nem ismer tréfát. „Megszán" egy igen jólöltözködő szobrászt, aki hallatlanul szerelmes belé, később rövid percek alatt beleszeret egy törekvő ingatlanügynökbe, aki igen jól keres és bár ipszilyonnal írja a nevét, korán kopaszodik. Mint előbb említettük, beleszeret, de nem megy hozzá — előbb említett okból. A szobrászhoz megy. Szintén előbb említett okból. A darabírói vakmerőség most jön. Önagysága, aki valójában sohasem szerette a szobrászt, a színfalak mögött időnkint találkozik az ingatlanügynökkel. Mindez kiderül. Sajnos, a szinpadon. Közlik velünk, nézőkkel a válópert. Ingatlanügynök és válóperes hölgy együtt távoznak, szobrász kétségbeesik. Darab közös megegyezéssel végetér.

Olyan jóakaratúak vagyunk — Isten látja lelkünket, — ezzel a jóakarattal azonban ne méltóztassék visszaélni. A Vígszínház remek színház, nagyszerűen tudnak színházat játszani ebben a épületben és olykor sikerül még a darabot is — ami nincs — darabbá bűvölni. Ezalkalommal a feladat nehéz. A szöveg oly kevés módot nyujt arra, hogy a közönség a szinpadi „eseményeket" elfogadja, hogy a mi előbb említett jóakaratunk csődöt mond. Szívesen tapsolunk a valóban mintaszerű produkciónak, a valóban elsőosztályú színészgarnitúrának és külön tapsolunk azért, amiért ezt a szappanbuborékot olykor tapintható és érzékelhető szinpadi cselekedetté varázsolják. Ez a legtöbb, amit színész és színház tehet. Szöveget adni mégis a szerzőnek kellene, és ezt Zágon István mit tagadjuk — elmulasztotta.

Muráti Lili, az ideges, sokféle szintjátszó, modern leány, elhiteti — el tudja hitetni, — mert hiszen (és ez most derül ki) számára akadály nincsen, ha a maga módján a figurát el tudja képzelni. A kicsit hamis szinpadi alakból az ő jóvoltából, mégis kialakult egy élő mai lány, akit olykor tudunk szeretni, avagy gyülölni. *Ajtay* Andor és *Rádai* Imre két lehetetlen szerelmes férfiszerepet igyekeznek eleven maszkba öltöztetni, több elszántsággal, mint eredménnyel. *Somlay* Artur akármikor és akár miben jön be a szinpadra, nem lehet rossz, feltünik egy kis szerepben *Szemlér* Mária és bravurosan ügyes, az egész nézőtér figyelmét maga felé fordító epizódfigurát játszik remekül *Sulyok* Mária. *Biharyról* még egy jó szót és *Tarnay* Ernőről, a rendezésért — több szavunk nincs erről a vígjátékról. Tetszetős, mulatságos — csak éppen a szöveget felejtette el megirni a szerző...

UJHELY JÓZSEF

ÖRÖKKÉ

Zenés vigjáték a Belvárosi Színházban

Félig prömier, félig röpríz. A darab régi, az átdolgozás és a zene új.

A jólszabott történet — az író úr és őnagysága kétéves „próbaházasságáról" — nem veszített elevenségéből, kedvéből, könnyelműségéből. Viszont furcsa *anakronizmusként* hat *a szereplők penetránsan könnyűvérű gondolkozása házasságról, hűségről, szerelemről.* A vígjáték első prömierje óta, átalakulásokban gazdag nyolc év telt el! Vígjátéknak ma már nem is igen lehetne előadni a *„Meddig fogsz szeretni?"*-t, viszont a belőle készült *„Örökké?"*-t vidám muzsikák mentik át abba a zenés régióba, ahol a darab tartalmát nem vesszük komolyan s elhiszszük, hogy a szerző, Éri-Halász Imre, csak szórakoztatni akar. Kicsit hányaveti, nem is nagyon válogatott eszközökkel ez sikerül is, a tréfákkal bőven olajozott szerkezet simán gördül egyik zeneszám állomásától a másikig.

Carlo *de Fries* tangói, sanzonjai, táncszámai üdék, kedvesek, fülbekívánkozóak, népszerűségre születtek. A hajlékony dallamok, ötletes ritmusok franciás charmeja hangulatba ringat, egy-egy jól sikerült dal még akkor is bennünk muzsikál, amikor a színpadon már régen másról van szó. S ez nem is baj. Sőt.

Mezey Mária zuhatag-frizurával, (á la Gréta Garbo) játssza a nőt, a Nőt, az ilyesfajta franciás játékok föllényes, forró asszonyát, s nem ujság, hogy ezt remekül tudja. Közben a legjobb Lucienne Boyer—Marlene Dietrich-stilusban énekel, zümmög, előad, sóhajt, mórikál, lusta „vamp"-mozdulatokkal táncol, sőt ezenfelül beleviszi szerepébe mindazt, amit szeretünk benne, ami hamisitatlan, *á la Mezey.* Nem vitás, hogy sikere lesz. A kedves *Komár* Juliska ezuttal új szint hoz, komikát farag önmagából, s igy is megvesztegetően bájos. Helyükön vannak a többiek is, *Básthy* Lajos, *Feleky* Kamil, *Pálóczy* László, s meg kell emlitenünk még *Raffay* Blankát, *Baróthyt, Benkőt* és a rendező *Sármássy* Miklóst. A játék alighanem tetszeni fog a közönségnek.

(INNOCENT)

Taubinger Zoltán lett a Filmkamara vezetője

Tegnap délben választották meg a Színész- és Filmkamara elnökévé *Kiss* Ferencet, — az Esti Ujság megirta — az elektorok egyhangú szavazása alapján. Délután sor került az alelnökök választására is. A filmművészeti főosztály alelnökei *Taubinger* Zoltán és *Mihályffy* Béla, a szinművészeti főosztály alelnökei pedig *Vértess* Lajos és *Bánky* Róbert lettek. A választás meglepetése, hogy *Bingerth* János, a Hunnia filmgyár elnöke kibukott a vezetőségből. Ezenkívül megválasztották a választmányi tagokat is, akik még e hónapban összeülnek, hogy megválasszák a kamara főtitkárát és titkárait.

Fehér hattyú

Operettbemutató a Városi Színházban

A cári Szentpétervár ragyogása, pompás táncok, szemkápráztató díszletek, csillogó ruhák vonulnak fel a *Városi Színház* új operettjében.

Nagyhercegi estély, orosz ballet, ősi kastély — és mélytűzű szerelem: *úgy látszik még ma is hatásos kellékei a sikeres operettnek.* Herceg és primaballerina szerelme: *olyan régi, mint maga a műfaj és mégis tetszik a közönségnek,* amikor újra, meg újra látja a szenvedélyes herceg erőszakoskodását és a művésznő önérzetes ellenállását.

A szerző, *Földes* Imre, a régi szokástól anyiban tért el, hogy a primadonna nem egy szegény, de szép és lelkiekben gazdag férfiba szeret belé, hanem a nagyhercegbe.

Látványos, hangulatos a darab kiállitása.

Tihanyi Vilmos rendező a régi iskola híve — de ezt az operettet csak igy lehetett sikerre vinni, jobban, mint *Tihanyi* Vilmos, senki sem rendezte volna.

Külön fejezet *Honthy Hanna,* aki a primadonna szerepben ezúttal a tánc koronázatlan királynőjét játssza, Nadia Petrovnának hívják a darab szerint, de Anna Pavlovát, a ballet híres „fehér hattyú"-ját sejtjük a mese mögött. *Honthy Hannáról* elég egy szó, ami eleget mond: — *primadonna.*

A többi főszerepet *Köpeczi Boócz* Lajos, *Soltész* György, *Delly* Ferenc, *Fodor* Artur, *Bihary* Nándor, *Fáy* Béla, *Galetta* Ferenc, *Sziklai* Szeréna, *Szedő* Andor játszották, jókedvűen, elevenen.

Boszorkányos táncszámokat láttunk *Pulay* Etelkától, aki bizonyára nagy nyereség lesz a magyar szinpadnak. Tehetséges, vonzó, — *nagy sikereket jósolunk.*

A zenekarban a Magyar Szimfonikus Zenekar hatvan tagja ül, a zenét *Abrahám* Pál szerzette. A szép díszletek tervezője *Upor* Tibor.

F. F.

Falk Géza: Zenei kis lexikon

Az állandóan fejlődő zenei kultúra és a művelt zenehallgató közönség igényének hiven megfelelő új zenei kis lexikon jelent meg *Falk* Géza tollából. A tartalmas lexikon a zene teljes anyagát felöleli. *Minden szakkifejezést egyszerű, érthető és világos szavakkal magyaráz meg a szerző.* A személyi részben a könnyen felejthető adatok helyett *jellemelemzést,* a művész stilusbeli hovatartozását adja a szerző. Az eddig meg nem mutatott, *rejtett mozgató erőket* tárja fel.

A szép kiállitású kötet *Bárd* Ferenc és Fia kiadásában jelent meg.

Három érdekes felújitást tervez januárra az Operaház

Januárban három reprizt rendez az Operaház, egy magyart és két külföldit. A magyar felújítás csaknem premiérnek számít. *Rékay* Nándor *Nagyidai cigányok* című operája kerül színre új formában. Az Operaház kiváló karnagya teljesen átdolgozta muzsikáját, a szövegkönyvet pedig újra írta *Kulinyi* Ernő. A dalmű *Arany* János hasonló című éposza nyomán készült. Felújitását *január második felében* tartja meg az Operaház.

Reprizee kerül ezenkívül *Puccini* régen játszott operája, a *Manon Lascaut. Failoni* Sergio végzi a betanítás munkáját. A Manon több mint tíz éve nem szerepelt az Opera műsorán. *Massenet* hasonló című operája hosszú éveken át népszerűbb volt *Pucciniénál. Az olasz Manont most kezdi igazán érdekelni a nagy közönség.*

A felújitások sorában a harmadik *Verdi Falstaff*-ja lesz, amelyet új rendezésben játszanak. A rendezést *Rékay* Andrásra bízta *Márkus* László igazgató.

Svéd Sándor Milanóban

Svéd Sándor, *Operaházunk* neves baritonistája, a milanói *Scalában* kezdi meg rövidesen vendégszereplését. *Svéd* a zeneirodalom több nagy bariton-szerepét énekli, többek közt a *Toscát* és a *Rigolettot.*

Szegény gazdagok

Amilyen üdülést jelent néha-néha leemelni a könyvespolcról Jókai megragadóan szép könyvét, a *Szegény gazdagokat,* olyan szórakoztató most a mozivásznon megelevenedve látni. Mondjuk meg azonnal, hogy *kitűnően sikerült az új Jókai-film.* Jobb, mint az eddigiek. Fatia Negra a kettőséletű bandita úgy él a vásznon, ahogyan a nagy mesélő megálmodta. Mennyi poézis, mennyi finomság, mennyi izgalom sürüsödik össze a kalandos történetben. Másfélórányi mesehangulatot jelent a film, régi magyar idők vonzó és hibátlan megjelenítését.

Eszterhás István a nagynevű iró biztos kézzel nyúlt a forgatókönyv nehéz feladatához s mindvégig hozzáértő, mesteri kézzel oldotta meg feladatát. *A kitűnő iró érdeme, hogy a magyar irodalomnak ez a csodálatosvilágú könyve méltómódon került a közönség elé.* Művészi érzékkel fogta össze a szétágazó mesét, a filmben sehol se találtunk egy pillanatnyi lankadást sem, sehol egy csöppnyi hiba, vagy fölösleges kitérés. A cselekmény végig feszült, drámai izgalomban tartja a nézőt.

Uray Tivadar a legjobb filmszerepéhez jutott Fatia Negrában. *Szeleczky* Zita Henrietteje csupa öntudatos kedvesség. *Szilassy* László férfiassága, *Mály* Gerő mókás ravaszsága, *Lukács* Margit temperamentuma és *Keresztessy* Mária asszonyos finomsága biztosítja a magyar filmgyártás legszebb új alkotásának átütő sikerét. Nem szabad elfeledkeznünk *Csepreghy* rendezőről sem, aki hamisitatlanul vitte vászonra *Jókai* történetének romantikus levegőjét. Az új *Jókai-filmet,* amelyet a *Kamara* és a *Décsi* mutatott be, megújúló tapsokkal, elragadtatással fogadta a közönség.

(K. E.)

„Tanganyika" karácsonyi premier a Komédiában

A zsidótörvény rendelkezései

Vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök kormánya pénteken a képviselőház elé terjesztette a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslatot. Ez a javaslat új fejezetet nyit meg a magyarság politikai történelmében. A szellemi és gazdasági életet felszabadítja a zsidó befolyás alól és végérvényesen megold egy régi problémát, amely körül áldatlan harcokban kellett elfecsérelni a magyarság legkonstruktivabb erőit. Az új zsidótörvény megszavazása után mód és alkalom nyilik arra, hogy a nemzet idegen befolyástól mentesen folytathassa tovább a nagy újjáépítő munkát.

Elvi alap: Ki a zsidó?

A törvény rendelkezései szerint

zsidónak kell tekinteni azt, aki az izraelita hitfelekezet tagja, vagy a jelen törvény hatálybalépésekor az izraelita hitfelekezet tagja volt, akinek mindkét szülője az izraelita hitfelekezet tagja, vagy tagja volt, továbbá minden félvér zsidó.

Ez az elvi alap. Nem kell tehát zsidónak tekinteni azt, aki egynegyed vérben zsidó. Ezenkívül a félvér zsidónál is van egy kivétel, nevezetesen azoknál a félvérzsidóknál, akik olyan házasságból származnak, amelyet 1938 január elseje előtt kötöttek és amely házasságban a zsidó fél már a házasság kötése előtt megkeresztelkedett. E házasságból származók tehát a törvény értelmében már keresztségben születtek. Ez az egyetlen kivétel.

Aki ezután köt ilyen vegyesházasságot, tekintet nélkül arra, hogy a zsidó fél a házasságkötéskor keresztény-e,

az ilyen házasságból származó utód a törvény szempontjából zsidónak fog tekintetni.

Az új törvény hatálya alá esnek azok is, akik 1919 augusztus 1-e előtt megkeresztelkedtek.

A tervezet szerint a törvény rendelkezései nem vonatkoztathatók azokra, akik a világháborúban ezüst, vagy arany vitézségi érmet szereztek, vagy az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért legalább kétízben kitüntetésben részesültek. Nem lehet a törvényt alkalmazni azokra sem, akik legalább 50 százalékban hadirokkantak.

A következő főrendelkezése a törvénynek, hogy megállapítja azt is, mely vállalatokat kell zsidó vállalatnak tekinteni.

Zsidó vállalatnak kell tekinteni azokat a vállalatokat, amelyeknek tulajdonosa vagy vezetője, vagy helyettes vezetője, elnöke, alelnöke, ügyvezető igazgatója, vagy ezek helyettesei többsége zsidó,

vagy pedig az értelmiségi munkakörben e vállalatoknál alkalmazott zsidó alkalmazottak számaránya nagyobb, mint amennyit a törvény alkalmazni megenged.

Revizió az állampolgárságnál

Ezután a törvényjavaslat közjogi rendelkezéseit ismertette az igazságügyminiszter.

Kimondja a törvény, hogy zsidók honosságot házasságkötés, vagy törvényesítés által nem szerezhetnek. A törvény felhatalmazza a belügyminisztert arra, hogy az 1914 július elseje után szerzett állampolgárságokat visszavonja attól a zsidótól, akit életviszonyai nem utalnak arra, hogy az ország területén maradjon. Azonkívül elrendeli a törvény, hogy

hatálytalanítani kell azokat a honosításokat, amelyeket visszaélés útján szereztek meg.

Tehát az első esetben hatálytalanítani lehet, a második esetben pedig hatálytalanítani kell a zsidó honosításokat. Ha hatálytalanítják a honosítást, akkor természetszerűleg az esetleges névmagyarosítást is hatálytalanítani kell.

Zsidó csak zsidóra szavazhat

A törvényjavaslat egyik legfontosabb része: a zsidók választói jogának szabályozása. A törvényjavaslat szerint a zsidóknak van mind országgyűlési képviselői, mind törvényhatósági, mind pedig községi választási joguk.

Ezeket a jogaikat azonban az általános választásokat követő 30 napon belül elkülönítve gyakorolják és pedig úgy, hogy külön zsidó listákra szavaznak.

Tehát a zsidók gyakorolhatnak országgyűlési választási jogot, de csak zsidó jelölteket tartalmazó listán. A zsidó képviselők száma az országgyűlési képviselők számának 6 százaléka lesz.

Ami a törvényhatósági bizottsági és községi képviselőtestületi tagságokat illeti, az összes tagokból itt is csak 6 százalék lehet zsidó, tekintet nélkül a zsidók arányszámára. Zsidót a törvényhatósági és községi legtöbb adófizetők jegyzékébe felvenni nem lehet. A felsőháznak tagja választás útján zsidó nem lehet, kivéve az izraelita vallásfelekezet képviseletére hivatott lelkészeket.

Zsidó nem lehet közalkalmazott

Zsidó tisztviselőül vagy alkalmazottul az államnál, törvényhatóságnál, községnél, úgyszintén bármely más köztestületnél, közintézménynél vagy közüzemnél nem lehet felvenni hadiérdem alapján sem. Természetes és magától értetődő, hogy a tisztára zsidó közintézményekre és zsidó testületekre ez a rendelkezés nem vonatkozik. Közjegyzővé, hites tolmáccsá, állandó bírósági vagy más hivatali szakértővé, becsüssé, közjegyző-helyettessé kinevezni zsidót nem lehet és zsidónak szabadalmi ügyvivői jogosítványt adni nem lehet.

Az ügyvédi, mérnöki, orvosi, sajtó, színművészeti és filmművészeti kamarák tagjai közé a zsidók 6 százalék erejéig vehetők fel.

Hat százalékon felül felvehetők azonban azok, akiket hadi érdemeik alapján kivesz a javaslat az általános rendelkezések alól, de ezek száma nem haladhatja meg az *összszám három százalékát.* E rendelkezést a törvényjavaslat azonnal végre kívánja hajtani.

Az időszaki és nem időszaki lapok szerkesztőinél az első és legfőbb rendelkezés az, hogy

zsidó egyáltalán nem lehet időszaki lap felelős szerkesztője, kiadója, főszerkesztője, vagy bármilyen néven megjelölt olyan munkatársa, aki a lap szellemi irányát megszabja, vagy pedig a lap szerkesztésére irányító befolyást gyakorol.

Ezt a rendelkezést alkalmazni kell a hadiérdemek alapján az általános rendelkezések alól kivont egyénekre is. A szerkesztőségek tagjai olyan arányban lehetnek zsidók, amilyen arányban a vállalatok értelmiségi alkalmazottai lehetnek. Természetesen azokra a lapokra, amelyek magukat zsidó lapoknak nevezik, a főcímben vagy alcímben, ez a rendelkezés nem áll.

A javaslat szerint

színház igazgatója, művészeti titkára, dramaturgja, vagy bármilyen néven megjelölt olyan alkalmazottja, aki a színház szellemi vagy művészeti irányítását végzi, zsidó egyáltalán nem lehet.

Ez áll a filmszínházakra is.

A törvény következő rendelkezései

az állami egyedáruságoktól és hatósági engedélyektől függő egyéb jogosítványokról intézkednek, amelyek zsidónak a jövőben egyáltalában nem adományozhatók.

A mai állapotot meg kell szüntetni és pedig legfeljebb a törvény hatálybalépésétől számított *öt esztendőn belül.*

Közszállítás és iparengedély

Közszállítások 1939-ben és 1940-ben zsidóknak az összes közszállítások 20 százaléka erejéig adhatók, 1941. és 1942-ben ennek az arányszámnak 10 százalékra kell leszállnia,

1943-tól kezdve pedig csak 6 százalék lehet az arányszám.

Ettől az aránytól eltérni csak akkor lehet, ha nem jelentkezik keresztény vállalkozó vagy ha ajánlata lényegesen kedvezőtlen. Nem szabad közszállításban részesíteni azt, aki a zsidó alkalmazottak arányszámának csökkentésére előírt rendeleteknek nem tett eleget és azt a nem zsidót, aki a maga neve alatt zsidó részére, úgyszintén azt a zsidót, aki nem zsidó neve alatt a maga részére szerez közszállítást.

Zsidók számára iparigazolványt, illetve iparengedélyt mindaddig nem lehet kiállítani, amíg ezek száma községenkint 6 százalékra csökken.

Ez alól közérekből kivételt tehet a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter.

Magángazdaságban: 15%

— A közszolgálatok körén kívül eső összes vállalatoknál a zsidók az általános arányszámú kétszereséig, tehát

tizenkét százalék erejéig vehetők fel és rajtuk kívül még a hadiérdemek alapján, a törvény általános rendelkezései alól kivettek 3 százalék erejéig.

Tehát szemben az előző törvény 20 százalékával és a hadiérdemek alapján kivetettek korlátlan számával, most

összesen 15 százalék lesz a zsidó alkalmazottak száma.

Ahol tíznél kevesebb az alkalmazottak száma, ott két zsidó alkalmazottat, ahol pedig ötnél kevesebb, ott legfeljebb egy zsidó alkalmazottat lehet felvenni.

— Fontos rendelkezése a törvénynek, hogy ugyanezek az arányszámok az alkalmazottak illetményeire is vonatkoznak.

— A törvény rendelkezése szerint 1942 december 31-ig kell az ismertetett arányszámot megvalósítani, de nem olyanformán, hogy esetleg az utolsó évben egyszerre hajtják végre a megfelelő rendelkezéseket, hanem félévenként legalább s egyenlő arányban kell létrehozni a változtatásokat. A törvény rendelkezik abban a tekintetben is, hogy semmi körülmények között sem lehet a zsidók javára egyetlen vállalatnál sem az 1938 március 1-i állapotnál rosszabb állapotot létrehozni.

Elősegítik a kivándorlást

— A törvény igen fontos rendelkezést foglal magában a *munkásegyesületekkel* kapcsolatban. Eszerint munkásegyesületek vagy más munkásszervezetek intéző szervében vagy tisztikarában *zsidó egyáltalában nem foglalhat helyet.* A munkásközvetítésekkel foglalkozó szervezetek tisztviselője vagy egyéb alkalmazottja szintén nem lehet zsidó.

— A törvény lehetővé teszi, hogy a rendelkezése alapján elbocsátottak *a rendes törvényes felmondási idő alatt és legfeljebb egyévi fizetésnek megfelelő végkielégítés* ellenében elbocsáthatók legyenek.

— Felhatalmazást ad a törvényjavaslat a minisztériumnak arra, hogy

a zsidók kivándorlásának előmozdítására és ezzel kapcsolatban a zsidó vagyonok kivitelének szabályozására rendeleti úton intézkedhessék.

Hashajtonak
Artin dragée
Biztos Olcsó

SPORT

Ki a felelős?

MLSz: „Az OTT dolga lett volna..."
OTT: „Az MLSz dolga lett volna..."

A Labdarúgó Szövetség kedd esti ülésén foglalkozott a prágai mérkőzés körül támadt zürzavar miatt őt ért támadásokkal s hivatalos nyilatkozatában a következő választ adta:

„A szeptember 18-iki mérkőzés a mult év szeptember 19-i budapesti mérkőzés revánsa lett volna s már a tavalyi mérkőzéssel egyidejűen lekötötték. A szövetség a mérkőzés engedélyezését szabályosan kérelmezte az OTT-tól, amely az engedélyt meg is adta. Ennek folytán a magyar csapat el is utazott, de a kormány szombat délelőtt kiadott rendelkezésére megszakította útját és visszafordult."

„A sportversenyek politikai szempontból való felülbírálása nem a szövetségek, hanem elsősorban az OTT, valamint a politikai felügyeleti hatóságok feladata, annál is inkább, mert a politikával való foglalkozást a szövetségek alapszabályai megtiltják. A mérkőzéssel a napilapok és a félhivatalos távirati irodák több mint egy hétig állandóan foglalkoztak, mindenki tudomást szerezhetett a készülődésről, a hatóságoknak tehát módjukban lett volna megakadályozniuk a mérkőzést, ha megtartásuk ellen kifogásuk volt."

„Egyébként feltűnőnek tartja az MLSz, hogy csak a labdarúgó-mérkőzéssel foglalkozik most a sajtó, hiszen vasárnap egy másik sportág versenyzői Prágában szerepeltek."

*

A fentiekre vonatkozóan az OTT részéről a következő nyilatkozatot kaptuk:

„A mérkőzések engedélyezését a szabályok szerint 8 nappal a szóbanforgó mérkőzés előtt kell kérelmezni. Tekintettel arra, hogy amikor az MLSz ezirányú kérelme a Tanácshoz érkezett, a politikai helyzet kevésbé volt feszült, a Tanács a mérkőzés lejátszását valóban engedélyezte. Ez azonban nem jelentette azt, hogy az MLSz a maga hatáskörében egyáltalán ne is akarjon foglalkozni azzal, vajjon a változott viszonyok nem szólnak-e sokkal inkább a mérkőzés megtartása ellen, mint amennyire az OTT régibb keletű hivatalos engedélye mellette szól. A politizálást megtiltó alapszabály egyáltalán nem vonatkozhatik a mostani helyzetre, amelyben egészen más értelmű „politizálásról" van szó, mint amelyet az alapszabály tilt."

Arra a kérdésünkre, vajjon a Tanács — látván a Szövetség erélytelen magatartását — miért nem avatkozott be még idejében, a következő választ adták nekünk:

„Az OTT nem foglalkozott a mérkőzés ügyével, mert egészen az utolsó pillanatig az volt a helyzet, hogy a mérkőzést a cseh hatóságok amúgysem engedélyezik. Pénteken délben az OTT hivatalosan értesült róla, hogy ez a döntés végleges. Ha tehát a helyzet a huszonnegyedik órában mégis megváltozott, az MLSz-nek föltétlenül fel kellett volna vetnie a kérdést: a cseh hatóságok engedélyezik ugyan a mérkőzést, de vajjon mit szól hozzá az OTT? Ennek elmulasztása vonta maga után azt, hogy szombaton maga a kormány lépett közbe s rendelte vissza a diplomáciai téren úgylátszik egészen gyenge lábon álló MLSz csapatát."

KIS SPORTHIRADÓ

DR. IVÁN FERENC tisztiorvos hétfőn este előadást tartott a futballbírák testületében a játékosok durvaságáról. „A testi durvaság lelki durvasággá változik át" — mondotta a többi között.

MA ESTE 7 ÓRAKOR van a nevezési zárlata a ping-pongozók idei kezdőversenyének.

A SZOMBATI nagy nemzetközi atletikai versenyen induló hat német versenyző névsora a következő: Scheuring (100 és 200 m), Linnhoff (400 m), Harbig (800 m), Eitel (5000 m), Sutter (rúdugrás) és Schröder (diszkoszvetés).

MA ÉS HOLNAP dől el a BBTE-pályán az ezévi dekatlonbajnokság, valamint az ifjúsági pentatlon-bajnokság.

SZIGETI GYÖRGY vezeti a Ferencváros—Hungária vasárnapi mérkőzését.

LÓSPORT

Csütörtökön ügető

A nap eseménye a Szent Gellért-díj, melyben legjobb kétéveseink találkoznak. *Becsali* és *Rajmer* választottja közül kerül ki a győztes. A két hendikep és a kettesfogatú verseny felállítását lapzártáig nem ismerjük, ezért holnapi számunkban a „Végső információinkban" adjuk részletes megbeszélésünket.

Jelöltjeink:

I. *Dália, Rajmer hajtás, Olyan.*
II. *Ráró, Gin, Lucifer.*
III. *Holnap jelölünk.*
IV. *Becsali, Rajmer hajtás.*
V. *Zuzmara, Pique Dáma, Bicskás.*
VI. *O-ha, Listrac, Csapláros.*
VII. *Holnap jelölünk.*
VIII. *Mikola, Liselotte, Daniló.*
IX. *Holnap jelölünk.*
X. *Sybill, Gyémánt, Pletyka.*

Keddi ügetőeredmények

I. *Manon, Dénes.*
II. *Tihany, Kincsem.*
III. *Lármás, Daniló.*
IV. *Uranos, Helios, Echo fia.*
V. *Imréd II., Palóc.*
VI. *Galagonya, András, Ipoly.*
VII. *Zsazsa, Orgona, Bicskás.*
VIII. *Várta, Csipkerózsa.*
IX. *Céda, Senki, Csibész.*
X. *Sebaj, Zászlós, Csicsóné.*

Dragonyos a *Magyar St. Leger* után valószínűleg starthoz áll a két héttel később lefutatndó *Német St. Legerben* is; mindkét versenyben Szentgyörgyi lovagolja.

Alcazar a Lovaregyleti díjat megelőzően a Totalisateur hendikepben is indul. Istállója egyébként itt szándékozik a mént treniroztatni, sőt a jövő évi Millenniumi-díjat és az Erzsébet királyné-díjat vette vele tervbe.

Cabala indulónak tekinthető a Lovaregyleti-díjban, melyben terhe 64 és fél kg.

SZÍNHÁZ

Interju a Halállal

Kőmíves Sándor, a Vígszínház új tagja szerepéről, életéről és felfedeztetéséről

Így nem is gondolná róla az ember, hogy ő a Halál!

Ahogy így ül a kávéházi széken, kényelmesen hátradőlve, elegáns duplasoros ruhájában, cigarettázva, feketét szürcsölve, a legkevésbbé sem gondolná róla senki. *Pedig minden este 8—11-ig ő a Halál a Vígszínház színpadán,* a *Világ közepe* című darabban.

Kőmíves Sándor

— Milyen érzés a Halált játszani? — kérdezzük tőle.

— Határozottan kellemes! — válaszolja. — Az a Halál, akit én játszom, nem az a vicsorgó, kaszás szörny, amilyennek ismerik, hanem *egy elegáns, korrekt, szimpatikus gentleman.*

Hosszú az út, amely *Kőmíves* Sándort, a Vígszínház ujonnan feltünt színészét elvezeti a vidéki színházi társulatoktól, a szentistvánvárosi színház színpadáig.

— Ne is beszéljünk a multról, — mondja Kőmíves szomorú hangon, — *sokat szenvedtem, sokat nélkülöztem, sokat éheztem.* Most inkább a jelenről szeretnék beszélni. Jó érzés érezni végre a sikert.

Elmondja, hogyan fedezték fel.

Pesterzsébeten egy alkalommal a tragikus halált halt *Simor* Miklós darabját, a *„Gázmérgezés a Domb-utcában"* című misztériumot játszották. Az előadáson, amelyet Simor Miklós emlékére rendeztek, megjelent *Roboz* Imre és *Jób* Dániel, a Vígszínház két igazgatója. Kőmíves egy csett, nyomorult kis tanítót játszott, akit az élet elgázolt. *Monumentális alakítást produkált.* A két színházi ember fölfigyelt rá és *szerződtették.*

És most minden este a Halált játssza a Vígszínház színpadán. A kritika egységesen a legnagyobb elismerés hangján számolt be alakitásáról.

— Mik a tervei? — kérdezzük tőle.

— Még nincsenek terveim! Esetleg az igazgató úrnak vannak velem kapcsolatban...

AZ UTCA

Elmer Rice színműve a Magyar Színházban

Egy amerikai, gondolom színpadi világosító, megöli a feleségét és a felesége szeretőjét. A gyilkos lánya erre elköltözik a véresemlékű lakásból s a négy szobát új lakó veszi ki. Ez a részletes meséje Elmer *Rice* darabjának, sem több, sem kevesebb. De háttere sem megy túl azon a szűk határon, amit az ujságolvasó egy ilyen hitványka napihír mögé képzel, egész tanulsága pedig az, hogy bizonybizony egy bérkaszárnya lakásában a sorsok úgy váltogatják egymást, mint a haldoklók a kórházi ágyon. Ezt az oktatást azonban alkalmasint rövidebben is el lehetne mondani.

Hevesi Sándor, a rendező, mindent elkövetett, hogy a széteső történetet összefogja és az érdektelenséget mozgalmas jelenetekkel töltse ki. A darab néhány jó pillanata feltétlenül az ő érdeme. De csodákat ő sem tud müvelni. Mint ahogy a színészek sem. De még így is jó *Földényi* László, *Orsolya* Erzsi, *Keresztessy* Mária, *Kováts* Terus, *Étsy* Emilia, *Szász* Lili, *Pethes, Bihari, Fehér. Somló* Valériának szokatlanul nagy rutinjához még nagyon sok szívet kell gyüjtenie. Feltünt a kiváló *Lázár* Tihamér és a nagyon tehetséges *Vécsey* Éva. *Bálint* Lajos fordítása lelkiismeretes. *Upor* Tibor kitünő díszlettervező.

F. B.

* **Zongorázik? Hegedül? Gordonkázik?** Kérjen díjtalan prospektust a *Kigyósi Kamarazene Kör* összejöveteleiről. (József-körút 52.)

Páger első szerepe

Megirtuk a napokban, hogy *Páger* Antal az idei szezonban egyik színházhoz sem írt alá szerződést, hanem csak ott lép fel, ahol megfelelő szerep akad számára. Az első szerepet, — mint értesülünk, — már meg is találta *Békeffi* István és *Stella* Adorján ezidőszerint még cím nélküli új vígjátékában, amelyet az *Andrássy Színház* fog bemutatni.

10 éves csodahegedűs

Zeneművészeti főiskolánkon nem igen volt még példa olyan esetre, hogy egy gyermeknövendéket az előkészitő és az első osztály kihagyásával egyenesen a második akadémiai osztályra vegyenek fel. Ez történt most *Dékány* Béla tizéves fiával, aki *Gabriel* Ferene tanítványa és hír szerint *Nagy* István óta nem fordult meg ilyen hegedűstehetség a zeneakadémián.

FENYŐ EMILT, *a Belvárosi Színház jeles tagját egy szerepre átengedte a Belvárosi a Terézköruti Szinpadnak, ahol Zágon István új darabjában fog fellépni.*

A mai műsor

NEMZETI: Farkaskaland (½8). — NEMZETI KAMARA: Hazajáró lélek (8). — VIG: Fűszer és csemege (8). — MAGYAR: Az utca (először, évadnyitó előadás, 8). — BELVÁROSI: Nincsenek véletlenek (8). — PESTI: Nincs előadás. — ANDRÁSSY: Angyalt vettem feleségül (8). — ERZSÉBETVÁROSI: Legyen úgy, mint régen volt (6, 9). — JÓZSEFVÁROSI: Nem leszek bálatlan! (6, 9). — KISFALUDY: Szomjas krokodil (6, ½9). — TERÉZKÖRUTI: Megsértették a miniszteriumot (9). — KOMÉDIA: Bikavonat (½9). — MAGYAR MŰSZINKÖR: Alföldtől — Párisig (½5).

Godesberg várja a világtörténelmi órákat

GODESBERG, szept. 21.
Kiküldött tudósítónk helyszini telefonja déli 12 órakor:

Bonn előtt az egyik ház falán hatalmas reklámtábla: *„Látogassa meg a híres godesbergi Dreese-hotelt, teadélutánok, tánc“.* A környékbeli fiatalság, ha ma délután eleget kívánna tenni a barátságos felhívásnak, alighanem táncvégezetlenül lenne kénytelen hazatérni, mert tegnap óta a máskor szórakozásra várakozó közönség előtt *nemzetiszocialista egyenruhás őrségek állják el az utat.*

A Dreese-hotelt mára teljesen kiürítették és kizárólag Hitler, valamint kisérete számára rezerválták.

A kiváncsiak tömege az utcára rekedt, itt állnak óriási sokaságban az egész országból idesereglett bámészkodók, akik tanui akarnak lenni a világtörténelmi pillanatnak, amikor holnap a Führer és az angol miniszterelnök először lépik át majd együtt a szálloda küszöbét.

Az Adolf Hitler-út végén álló Dreese-hotel már régi, kedvenc tartózkodási helye a kancellárnak. 1925 óta, — amikor a két Dreese-fivér maga is bekapcsolódott a nemzetiszocialista mozgalomba és amikor még, mint mesélik, *a súlyos anyagi nehézségekkel küzdő nemzetiszocialista párt vezére itt mindig ingyen kapott szállást, állandóan egész lakosztály áll fenntartva Hitler számára.* Ezeket a szobákat a legnagyobb idegenforgalom idején sem adják ki senkinek.

Ma a Dreese-hotel ismét lobogódíszbe öltözött. A vörös horogkeresztes lobogók közé ezúttal mindenütt

az angol Union Jack szinei

vegyülnek. Az egész szálloda illatos a sok virágtól és díszes, dús dekorációktól.

A szálloda csarnokában asztalokat toltak össze, fent az első emeleten pedig

közvetlenül Hitler kancellár lakosztálya mellett rendezték be az angol-német tárgyalások konferencia termét.

A magas, támlás karosszékek között álló hosszúkás asztalon már ma délben is mindenütt ott feküsznek a lakkozott bőr-írómappák, mellettük katonás rendben az élesre hegyezett ceruzák... ceruzák, amelyek ezúttal minden feljegyzésükkel és sorukkal világtörténelmet írnak majd abban a kis városkában, amelynek nevét egyszer később a történelem bizonyára a „godesbergi egyezmény“ kapcsán fogja ismerni és tanítani.

Dég Attila

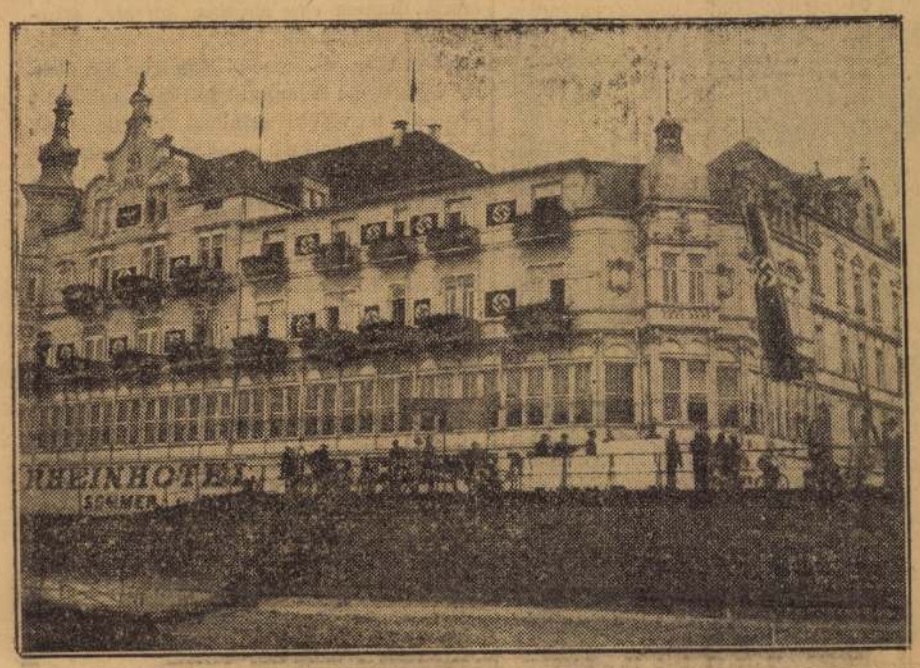

A GODESBERGI HOTEL DREESEN, AHOL HITLER HOLNAP CHAMBERLAINT FOGADJA

Első kép a szudéta szabadcsapatokról

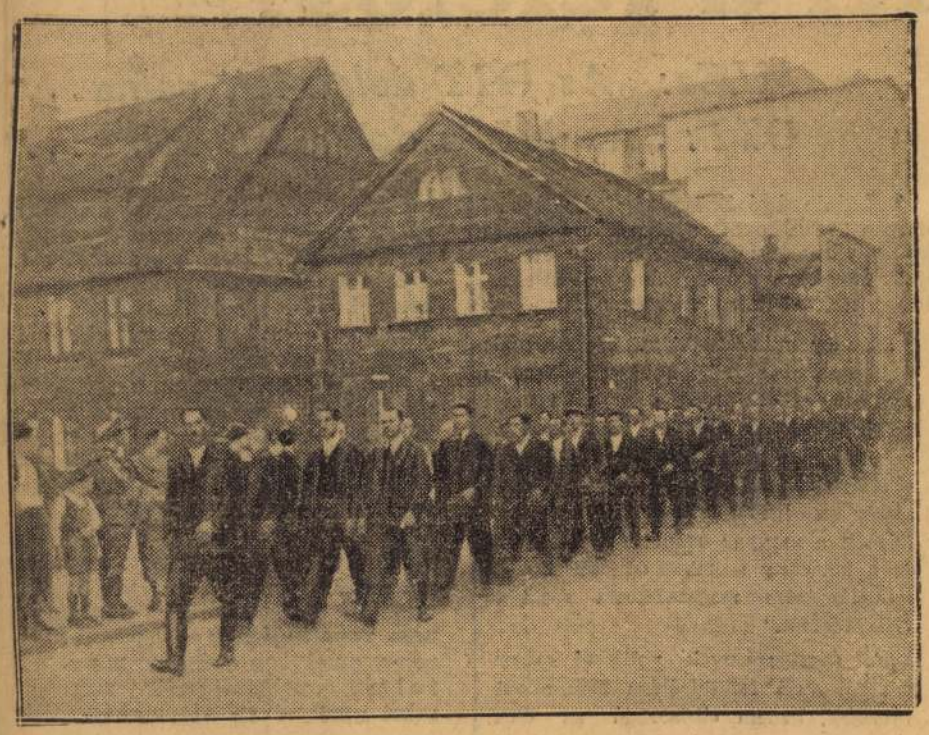

Megnehezítené a békés megoldást az angol parlament összehívása...

London, szept. 21.

(Inf.) Az angol kormány *nem hívja össze az alsóházat.* Chamberlain miniszterelnök kedden este *Attlee* őrnagynak, a munkáspárt vezérének, levelet írt, amelyben közölte, hogy nem tud eleget tenni az alsóház egybehívására vonatkozó második munkáspárti kérelemnek sem, tekintettel arra, hogy a jelenlegi időpontban súlyos és kényes nemzetközi tárgyalásokat folytat. A békés megoldást megnehezítené a parlament egybehívása.

A MAI TŐZSDÉK

ÉRTÉK: barátságos

A külpolitikai helyzet kedvező megítélése a budapesti értéktőzsde spekulációját további fedezési vásárlásokra ösztönözte. Kívülről is mutatkozott némi érdeklődés, minek következtében a tőzsde megnyitásánál a tegnapi záróárfolyamok érvényesültek. Nagy üzlet nem alakult ki, de a tőzsdeidő első felében barátságos alaphangulat érvényesült.

TERMÉNY: egyenetlen

A kedvező külpolitikai hírek és a jobb külföldi zárlatok a budapesti gabonatőzsdét gyengén tartott irányzatra ösztönözték. A kínálat az egész vonalon csekély maradt.

A búza iránt komoly érdeklődést mutattak a malmok és a 80 kg-os áruért 20.60—20.65-öt, a tiszavidéki jobbminőségüért pedig 20.80—20.90-et fizettek.

Rozsban csekély forgalom mellett és ezzel szemben gyönge kereslet mutatkozott.

Rozsban csekély forgalom mellett némi kínálat mutatkozott. A kereslet csupán hízlalási célokra köti le az árut. Az irányzat változatlanul tartott.

A takarmányárpa szilárd irányzatot követett. Gyenge kínálat mellett a megélénkült kereslet javított az árakon. Az árpa ára budapesti paritásban 17.50—17.60, beszámítva 17.70—17.80.

A zabban, csekély forgalom mellett mutatkozott némi kereslet, az árak 10—15 fillérrel drágultak. Budapesti paritásban a jobbminőségű áruért 17.30—17.60-at, a középminőségűért 17.20—17.30-at fizettek.

A mai napon 30.500 mázsa tengerit mondottak fel, ami természetszerűleg lanyhává tette a piacot. A közraktári áruért 19—19.25-öt, a dunántuli minőségért 19.20—19.40-et, a tiszai áruért 19.50—19.60-at fizettek.

ÁLLATVÁSÁROK

A mai ferencvárosi sertésvásárra összesen 472 darab állatot hajtottak fel. Ebből 146 darab az angol hússertés. Árak: I. r. szedettsertés 106—108, II. r. szedettsertés 102—104, III. r. szedettsertés 94—98. A vásár irányzata tartott.

Budapesten ma délben a hőmérséklet +20°

Az időjárás alig változik

Az európai időjárásban tegnap óta nagy változások történtek. A napok óta tartó déli szél helyébe keleti, majd északi szél lépett, a Kárpátoktól keletre erős borulás és Bukarest vidékén hatalmas esőzés indult meg. Hazánkat az időroszszabbodás szerencsére nem érinti. A Kárpátok lejtőjén lebocsátkozott északi szél fokozatosan felmelegszik, a napsütés is elvégzi melegítő munkáját, a kellemes kora őszi időjárás változatlanul tovább tart. A hőmérséklet napközben 20—22 fokig, a Balaton vizhőmérséklete Keszthelynél 16 fokig emelkedett. **Z. I. A.**

A Meteorológiai Intézet ma déli hivatalos időjelzése:

Mérsékelt szél, túlnyomóan derült idő. A hőmérséklet alig változik.

Budapesten ma délben a hőmérséklet +20 fok Celsius.

— **Meghűlésnél és náthaláznál** reggel egy pohár **természetes „Ferenc József“** keserűvíz gyakran igen jót tesz, mert a gyomorbélcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti, azonkívül pedig fokozott anyagcserét és kielégítő emésztést biztosít. Kérdezze meg orvosát.

Felelős szerkesztő és kiadó:
NAGY SAMU

Kiadja a 8 Órai Ujság Lapkiadó Rt. Szerkesztőség: V., Honvéd-utca 10 sz. Telefon: *1-153-60. Kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 47. Telefon: *1-272-30, 1-272-39. Fiókkiadóhivatal: Telefon: 1-199-92 és 1-138-73. Utazási Iroda: VI., Andrássy-út 16. Telefon: 1-289-81.

Nyomatott a Pallas Irodalmi és Nyomdai r.-t. körforgógépein. (Felelős: Györy Aladár igazgató.)

Ismert szinészek, szinésznők és filmemberek nevei a szinész- és filmkamarából kimaradtak listáján

Karácsonyra alakul meg a kamara

— *A 8 Órai Ujság tudósítása* —

Karácsonyra megalakul a színházi és filmkamara, mert az előkészitő bizottság már döntött a tagfelvételekről és *az új kamarai tagok névsora már holnap reggel megjelenik a hivatalos lapban.* Kiszivárgott hírek szerint *1500 fővárosi és vidéki szinészt és 550 filmszakmabelit vettek fel a kamara tagjai sorába.* A hivatalos taglista nyilvánosságra kerülése után a kormánybiztos rövidesen intézkedik a kamara megalakulásáról és akkor megválasztják a tisztikart is és január elsejével már megkezdi működését a szinházi- és filmkamara. Megalakításával sok vonatkozásban

megváltozik a budapesti szinházi és főként a filmvilág arca.

A felvételi bizottság rengeteg jelentkező közül válogatta ki ezt a 2.50 szinházi és filmembert. A felvételeknél sok nehézség merült fel, mert itt nemcsak a zsidótörvény rendelkezéseit, hanem más, *iratlan szinházi törvényeket is figyelembe vettek.* Sok mindenféle körülményre voltak tekintettel és a felvételek mögött sok harc és a régebbi időkre visszanyúló féltékenykedés, szinházi veszekedés és más hasonló összetűzés húzódott meg, amelyekkel mind meg akarták nehezíteni egyeseknek a kamarába való bejutását, s a felvételi bizottságnak éppen ezért nagyon sok ilyen személyes természetű ügyet kellett letárgyalnia.

Mindenkinél szigorúan megvizsgálták, hogy *rendelkeznek-e a kamarai törvénynek megfelelő feltételekkel és főként a filmszakmánál sokan voltak, akik a zsidótörvény által megállapított arányszámon túl estek s így ezeknek felvételi kérelmét elutasitották.* Ezzel aztán

a filmgyártás és a filmközvetités sok ismert exponense kimaradt a tagok sorából

s ezek január 1-től kezdve már nem is folytathatják munkájukat.

Értesülésünk szerint a színészek kamarai tagnévsorából hiányzik *Bársony* Rózsi, *Rajna* Alice, *Sólyom* Janka, *Soltész* Annie, *Fellegi* Teri, *Vidor* Ferike, a férfiak közül *Beregi* Oszkár, *Rádai* Imre, *Dénes* Oszkár, *Komlós* Vilmos, *Herczeg* Jenő, — a közkedvelt Hacsek és Sajó-pár, — *Rott* Sándor, *Salamon* Béla, *Keleti* László, *Hellai* Andor és mások.

Hiányzik ezenkívül a magyar kabarészinpadok ismert tagjainak nagy többsége is a tagok listájáról. Az igazgató.i főosztályban nem szerepel a felvettek között a Magyar- és Andrássy Szinház egyik igazgatója, *Wertheimer* Elemér, valamint a Városi Szinház jelenlegi igazgatója: *Föld* Aurél sem.

Hír szerint

szerepel azonban több olyan a felvettek között, akik több mint egy éve egyik szinháznál sincsenek szerződtetve.

Nem vették fel a tagok sorába az egyik legtehetségesebb díszlettervezőt: Upor Tibort sem, de a kimaradtak listáján szerepel Both Béla a Nemzeti Szinház egyik rendezője, Németh Antal felfedezettje is.

A filmkamaránál a külföldi filmvállalatok pesti igazgatói közül egyetlenegy sem lett kamarai tag.

Nem vették fel a Fox, a Metro Goldwyn Mayer, a Warner-gyár, az UFA és a többi külföldi gyár budapesti megbizottjait. De kimaradt a tagok közül a Royal Trust igazgatója, *Gerő* István is, kimaradt *Pásztor* Béla, aki több régi magyar népszinművet készitett el filmen, hiányozni fognak a taglistáról a producerek közül: *Gács* Miklós, *Szigeti* Imre, *Sas, Frankl, Beck* és *Preszburger*, a rendezők közül *Keleti* Márton, *Somló* Endre s *a zenei osztályból*

Polgár Tibor,

a rádió zenei műsorának egyik főintézője.

A filmkamarával történő változások előreláthatólag *erősen éreztetik majd hatásukat az új magyar filmek elkészitésénél,* de művészeti körökben azért bíznak abban, hogy tavaszra megváltozik a helyzet és új vállalkozók lépnek előtérbe. Az bizonyos, hogy a jövő szezontól kezdődőleg komoly változás lesz a magyar szinházi és filmvilágban, mert január 1-től kezdve csak kamarai tag vállalhat szerződést, illetve csak kamarai tag lehet felelős vezető a magyar művészvilágban.

Lipovniczky Pál meghalt

Munkács, dec. 5.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

Lipovniczky Pál, a külügyminisztérium sajtóelőadója tegnap este 61 éves korában *hirtelen meghalt.*

A népszerű külügyminisztériumi sajtóelőadó, akit a magyar és a Magyarországon élő külföldi ujságírók különösen szerettek és megbecsültek, résztvett az ujságírókból álló sajtócsoport kárpátaljai látogatásán, amely már napok óta folyik.

A sajtócsoport tagjai tegnap együttes vacsorán vettek részt, vacsora után vidám hangulatban tánc kezdődött. *A társalgás középpontja Lipovniczky Pál kedves, közismert alakja volt.* Lipovniczky később *maga is résztvett a táncban s egy keringő közben hirtelen megtántorodott és összeesett.* Sietve bevitték egy szomszédos szobába és orvost hívtak hozzá, de a közszeretetben álló Lipovniczky Pál *pár perc mulva szivszélhüdés következtében meghalt.*

Érdekes vallomások Domony Móric feljelentése ügyében

— *A 8 Órai Ujság tudósítása* —

Dr. *Pálffy* Elek törvényszéki bíró elnökletével ma tartott folytatólagos tárgyalást a büntetőtörvényszék *Hoffmann* Ödön banktisztviselő bűnügyében, aki ellen az ügyészség *Domony* Móricnak, a MFTR volt vezérigazgatójának sérelmére elkövetett *hamistanuzás büntette* címén emelt vádat.

Ma vallomást tett dr. *Langsch* József nyugalmazott MFTR igazgatóhelyettes, aki elmondta, hogy *Roeder* Sarolta soha a MFTR hivatalos ügyeivel nem foglalkozott, de tény az, hogy *igen sok magánügye volt, amelyet a rendelkezésére álló személyzet intézett el.* Ásványvizet például Karlsbadból hozatott,

százszámra csináltatta a sámfákat és a cipősarkokat.

és ha esetleg késett valamelyik hajó, ezt csak azért jelentették neki, mert *privát külföldi megrendelései ezáltal késéssel érkeztek.*

Több más tanu ugyanesak azt vallotta, hogy *Roeder Sarolttának semmiféle beleszólása nem volt a MFTR hivatali ügyeibe.* Az egyik tanu elmondta, hogy Roeder Sarolta többször lekiabált a Ritz-szálló ablakából a Dunaparton veszteglő valamelyik hajóra, hogy küldjenek fel neki embert, mert szüksége van különféle ügyei elintézésére. Egyszer egy aitisztet hivatott fel és meghagyta neki, hogy

verje el a cselédjét.

A tárgyalás tart.

DALLOS SÁNDOR
AZ EMBER NYOMÁBAN

„Az ember nyomában" a legnyiltabb, a legkímélet-lenebb, amellett művészileg a legtisztább önvallomás amit író valaha irt. Az új magyar irodalom ritka kincse ez a regény

Fűzve: P 6.50 Kötve: P 8.50

KÁDÁR LAJOS
ROZIKA

A pásztorélet csodálatosan szép éposza. Külön élmény a nyelvezete. Ilyen ízesen, valóban népi stílussal csak az tud irni, aki az idegeibe ívódva hozta magával a Tiszavidék parasztjainak romlatlan nyelvkincsét

Fűzve: P 4.50 Kötve P 6.—

GYENES RÓZSA
LÁNYOM

Remekül megrajzolt figurák, filmbe illő mese, sok-sok melegség (ha asszonyokról ír), sok malícia (a férfiakkal szemben) — ez Gyenes Rózsa regénye

Fűzve: P 3.50 Kötve: P 5.—

Roger Martin du Gard
A THIBAULT CSALÁD

Nobel-díjas regényciklus befejező 8—10 kötete **MEGJELENT!**

DANTE — 8—10 kötet fűzve P 11.—, kötve P 13.50

Öröklakások a Svábhegyen

a **Nagy Szálloda, Majestic** és **Mirabelle** társasházak közvetlen szomszédságában

A magyar Semmering. A már épülő luxuskivitelű üdülőpalotában 1 és 2 szobás, adómentes appartement lak sok központi fűtéssel és melegvízzel, festői kilátással, kedvező fizetési feltételekkel, 1939 junius 1-i beköltözéssel eladók. Biztos tőkebefektetés. Önálló telekkönyvi tulajdon. Télen-nyáron nagy kiadásilehetőséggel bérbe adhatók nagy jövedelmezőséggel. Erdeklődés a Majestic igazgatóságánál, I. ker., Karthausi-út 2. szám. Telefon: 165-416 vagy 17, vagy 116-224. Terv és prospektus.

MAGYAR HÉTKÖZNAPOKRA

Hétfő van. A nemzet november eleje óta egyfolytában tartó vasárnapjai után most magyar hétköznapok kezdődnek. Végig vonultunk az indulóktól zengő, derékig virágban és talpig zászlóban álló főútvonalon, szétoszlunk most a gyárba, irodába, a munka őrhelyére vezető szürke mellékutcákba s megpróbáljuk magunkkal vinni az ünnep igézetét, a felfrissült erőt, amit a nagy magyar diadalút adott.

Elég az útravalónk. Tömlőinket megmerítettük az ünnep oázisánál, kell, hogy kitartsanak, amíg a sivatag hétköznapban haladunk. Mindenki kapott valamit az igazságnak itt, a szemünk előtt kivívott győzelmétől. Egy édes dalt, egy felemelő hangulatot, egy örök tanulságot.

A katona megtanulta belőle, hogy őrajta fordul meg ennek a feltámadó hazának a sorsa, a munkás megtudta, hogy két keze műve nemcsak őt tartja el, hanem a nemzetet is, amelynek fia, a paraszt, a tisztviselő, a művész mind rá kellett jöjjön, hogy egy nagy közösségbe, a magyarságba tartozik, amelyért, íme, érdemes volt dolgoznia.

Öregen és fiatalon, férfin és nőn átzudult, mint a tavasz a mezők mélyén alvó gyökereken, a nemzeti érzés, a borzongató lelkesedés s új erők kezdenek keringeni bennük. Táplálóan áradt szét az ünnep mindenkiben, aki magyarnak érzi magát, mint egy korty bor az elfáradt szervezetben. Mámora és ereje tart még. Munkára serkent és további harcra hív. Magunkhoz vettük a magyar ünnep Úrvacsoráját s most tisztán kell, hogy álljunk a hétköznapok küszöbén, tele szeretettel ez iránt a nép iránt, amely elő tudta készíteni ezt az ünnepet.

Fáradságos volt az út idáig? Sok könnyünk, sok verejtékünk hullt alatta? Megérte. Oázist értünk el, megpihentünk és megerősödtünk. És most megyünk tovább, szent magyar karaván, az új hétköznapok tikkasztó útján, új oázisok, új ünnepek felé. A magyar hétköznapokra legyen útravalónk az elmult ünnep emléke és a következőkbe vetett erős hitünk.

f. b.

— **Halálozás.** Özv. *Haviár* Györgyné sz. *Henzel* Vilma, néhai Haviár György Máv. főfelügyelő özvegye december 4-én Budapesten elhunyt. Temetése 6-án, kedden délután fél 4 órakor lesz a Kerepesi-temető (Fiumei-út) halottasházából.

Langer Gyula, a Wolfner-bőrgyár főtisztviselője elhunyt, temetése kedden fél 2 órakor lesz a rákoskereszturi izr. temetőben.

Wabrosch Károly ny. székesfővárosi adóhivatali főtanácsos december 4-én hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése holnap, december 6-án délután félháromkor lesz a farkasréti temetőben. Lelkiüdvéért a szentmiseáldozatot szerdán, 7-én mutatják be a ciszterciek új Szentkirályúti templomában.

BETEGNEK, LÁBADOZÓNAK ERŐT AD AZ OVOMALTINE.

MIT HOZOTT A MIKULÁS?

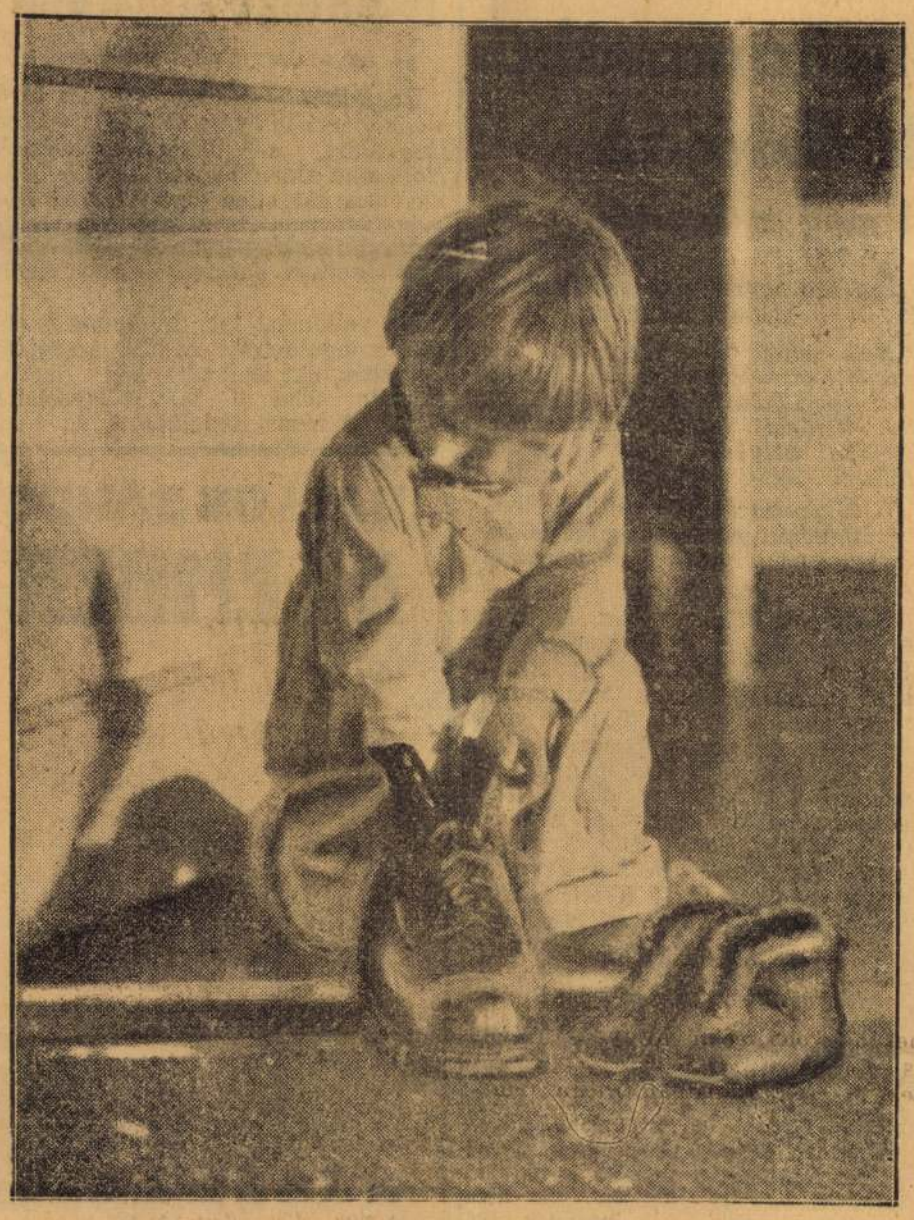

— **Megszépült a magyar testőrség palotája Bécsben.** Bécsben Raimund, a népszerű színész és színműíró szobrát áthelyezik a magyar testőrség régi palotája, a híres *Gardepalais* elé. Fischer von Erlach e szép, barokk ízlésű műve eddig nem érvényesült eléggé, most azonban *szabaddá teszik homlokzatát,* hogy a szobor méltó, építészeti hátteréül szolgáljon.

— **A halott nem siet...** Colchester Essex megyei város rendőrbírósága 30 pengő pénzbírságra ítélte Reginald *Burgesst,* mert óránként *85 kilométer sebességgel száguldott végig a városon halottas kocsijával.* A vádlottnak azon védekezését, hogy *nagyon sürgős temetkezésre* sietett, a bíró azzal utasította el, hogy *a fószereplő bizonyára nem türelmetlenkedett.*

— **Autóbalesetek.** Könnyebb természetű autóbaleset érte tegnap éjszaka *Jánossy* Bélát, a Trust igazgatóját és feleségét. Autójuk a Horthy Miklós-körtéren nekiszaladt egy járdaszigetnek és *mindketten megsérültek.* A mentők részesítették őket első segélyben, majd a János-szanatóriumba vitték őket. — A Teleki-tér és Kun-utca sarkán egy ismeretlen rendszámú gépkocsi elgázolta *Acsai* István fényezőmestert és feleségét. Az autó tovább robogott, az elgázolt házaspárt a mentők a Szent István-kórházba vitték. A rendőrség keresi a gázoló autót.

— **Newyorkban megöltek egy német emigráns zsidót.** Péntek éjjel meggyilkolták a német származású Christian *Morgenstern* nevű zsidót. Morgensternt utoljára rejtélyes egyénekkel látták együtt, akik törve beszéltek angolul. Morgensternt ma reggel inasa találta meg a szobájának padlóján, vértócsában.

Jó emésztés nagyon fontos
ARTIN enyhe, olcsó, pontos

— **Ján Masaryk is Angliába költözik.** Jan *Masaryk,* Csehszlovákia eddigi londoni követe, a Daily Telegraph értesülése szerint, *vissza akar vonulni a magánéletbe.* A követ, aki, — mint ismeretes, — néhai Masaryk elnök fia, a Benes-rendszer egyik legerősebb támogatója volt s ezért kénytelen most megválni az állami szolgálatból. Úgy hírlik, hogy a magánéletbe visszavonuló Jan Masaryk Angliában akar állandó tartózkodásra letelepedni, úgyanúgy, mint *Benes,* aki már két hónapja odaköltözött.

— **Selyemre szőtt étlapok.** Wuppertalban eredeti módon irányítják rá a vendég figyelmét arra, hogy itt *a szövőszékek hazájába* érkezett. Az étlapokat a legkülönbözőbb színekben *selyemre szövik,* úgy, hogy az ételek nevein kívül a város és vidéke panorámáját is mutatják. A vendégek tehát a fehér asztal mellett is gyönyörködhetnek Wuppertal és környékének képében.

— **A „Nemzetek Bálja" volt Berlinben.** A Berlinben időző külföldi diákok az idén is megrendezték hagyományos báljukat, a *„Nemzetek Báljá"t.* A Berlin társadalmi életében mindig fontos dátumot jelentő ünnepélyt az idén december 2-án tartották a Zooban. A védnökséget ismét a diplomáciai testületek és konzuli képviseletek vállalták el. A tánczenét Berlin öt legkedveltebb zenekara szolgáltatta. Ezúttal tombola is volt, amelyen *a nyereménytárgyak az egyes országok legjellemzőbb termékeiből kerültek ki.* A résztvevő nemzetek sorában a magyarokat előkelő hely illeti meg, hiszen a berlini külföldi diákegyesületek között a *„Bund Ungarischer Hochschütter 1842"* a legrégibb.

30 év óta
bírja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez legjobban bizonyítja, hogy milyen jól bevált. — Székrekedés ellen a kedvelt hashajtó: DARMOL

Halló! Rádió Budapest

Hétfő—kedd

December 5:

BUDAPEST I.:

4.15: A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt karácsonyi kiállítása és vására. Közvetítés a Rákóczi-téri női ipariskolából. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** „A fényképezés száz esztendeje." Boróczi Rezső előadása. — **5.30:** Hanglemezek. — Közben **6.00:** „Népegészségügy és honvédelem." Bartos Dezső dr. honvédfőorvos előadása. — **7.00:** vitéz Imrédy Béla m. kir. miniszterelnök beszéde a Vitézi Rend tagjaihoz a Kormányzó Úr Őfőméltósága névünnepe előestélyén. — Utána: Hanglemezek. — **7.50:** „Hajnalban, délben, este." Szerelmi játék három felvonásban. (Az előadás hangfelvételről.) — Utána kb. **9.20:** Cigányzene. — Közben **9.40:** Hírek, időjárásjelentés. — **10.30:** Hírek német és olasz nyelven. — **10.45:** Szalonötös. — Közben **11.00:** Hírek angol és francia nyelven. — **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II.:

6.30: Német nyelvoktatás. — **7.25:** „Utiképek a visszacsatolt Felvidékről." Írta Willant Rezső. — **7.55:** Hanglemezek. — **9.00:** Hírek.

December 6:

BUDAPEST I.:

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. — Utána: Étrend, közlemények. — **10.00:** Hírek. — **10.20** és **10.45:** Felolvasás. — **11.10:** Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — **12.00:** Déli harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. — **12.10:** Cigányzene. — Közben **12.30:** Hírek. — **1.20:** Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — **1.30:** A rádió szalonzenekara. — **2.35:** Hírek. — **2.50:** A rádió műsorának ismertetése. — **3.00:** Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — **4.15:** Mikulás-délután. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** „A finn függetlenség húsz esztendeje." Tarr László előadása. — Utána: Finn hanglemezek. — **6.00:** Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja magyar katonaverseket mond. (Hangfelvétel.) — **6.30:** Hanglemezek. — **7.00:** Hírek. — **7.10:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. — **7.30:** A Magyar Nemzeti Diákszövetség kötelékébe tartozó magyar egyetemi és főiskolai ifjúság ünnepi estje Őfőméltósága vitéz nagybányai Horthy Miklós úr, Magyarország kormányzója tiszteletére. (Közvetítés az Operaházból.) — Szünetben kb. **8.50:** Hírek. — Az előadás után kb. **9.50:** Időjárásjelentés. — Majd: A műsor azonos Budapest II. műsorával. — **10.30:** Hírek német és olasz nyelven. — **10.45:** Cigányzene. — Közben **11.00:** Hírek angol és francia nyelven. — **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II.:

5.30: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. — **6.30:** Francia nyelvoktatás. — **7.50:** Hanglemezek. — **9.30:** Hírek. — **9.25:** Országos Postaszenekar.

Élő karácsonyfa (Picea excelsa) 100–150 cm-es földlabdával 3.- P
Ünnepek után kiültethető KOLAUCH fajiskola SZEGED

ÉSZAK FELÉ
A magyar történelem tündöklő lapjai
ELIT Mától HOLLYWOOD
11, 2, 4, 6, 8 és 10 órakor Az első három előadás mérsékelt helyárakkal

SZINHÁZ

Válóok

A Magyar Színház szombati bemutatója

Martin Bishop newyorki közgazdasági író európai körútra készül, hogy legutóbb megjelent nagy műve fáradalmait kipihenje. Színésznő felesége, Sylvia, elfoglaltsága miatt nem tarthat vele. Így hát Bishop úr egyik rajongó kritikusa, bizonyos Klára nevezetű idült széplélek és fölöttébb kellemetlen sárkánykígyó társaságában akar elutazni, mire Sylvia elhatározza, hogy elválik tőle. Miután pedig Newyorkban a leggyorsabb és legbiztosabb válóok a tettenérés, a Bishop-házaspár, ügyvéd-barátja tanácsára, megegyezik abban, hogy Martin a különlakásán — ahol dolgozni szokott — egy felbérelt nővel rajtakapatja magát. A válópört aztán majd ennek a megrendezett házasságtörési komédiának alapján indítják meg. A remek tervet persze Klára is élénken helyesli, mert arra számít, hogy a válás után Martin őt veszi feleségül. Ekkép — egy igazi és egy mestereséges válóok összekomplikálásával — adva lévén a tipikus bohózati helyzet, szinte előre kiszámítható a belőle származó bonyodalom és szerencsés kibontakozás. A házasságtörési komédia eljátszása túlságosan is jól sikerül: Martinnak annyira megtetszik a száz dollárért szerződtetett, üdítően romlott, szemtelenül csinos és mulatságos »bűntárs«, hogy végül el sem ereszti. Ott tartja magánál másnap reggelig. Ez a nyilvánvaló erkölcstelenség a betoppanó Klárát úgy felháborítja, hogy örökre szakít vele. Martin viszont cseppet sem búsul ezért. Inkább örül, hogy megszabadult tőle, mert most már sokkal szívesebben vinné magával európai útjára ezt az elbájoló, harmatos-friss, vidám kis mocsárvirágot, Hettiet, aki azonban hallani sem akar Európáról. Közben Sylvia is megjelenik, hogy elbúcsúzzon férjétől. Hettie erre szépen megmagyarázza neki, hogy nincs itt semmi baj, őt csupán közismert jószíve sodorta bele ebbe az egész kalandba, amely végül is tiszta haszonnal zárul, hiszen Martin szakított Klárával. Így hát igazán megszűnt minden »válóok«, bolondság lenne szétmenni, férj és feleség nyugodtan egymás nyakába borulhat. Minek megtörténte után Hettie csendesen eltűnik a balfenéken, hogy megkeresse és kibékítse türelmes imádóját, aki egész éjszaka hiába várt rá a szakadó esőben a mozi előtt.

Mildred *Harris* háromfelvonásos vígjátéka igénytelen, szórakoztató színpadi holmi. Francia bohózatok mintájára készült, ügyes amerikai tömegáru. Éltetője egyetlen szerep: Hettie, a gamine-humorral bearanyozott newyorki kis fruska megvesztegető figurája és pajkos játéka. Látnivalóan ezért íródott az egész darab, amelynek sikerét is ez biztosítja. Kivált, ha olyan rátermett, elragadóan játékos tehetségű, remek színésznő kezébe kerül Hettie szerepe, mint nálunk *Dayka* Margit, aki valósággal lelke az előadásnak. Csupa szív, kicsattanó életkedv, sugárzó báj, naiv vásottság és neveletlen kedvesség. Nyugtalanul cikázó tavaszi napsugár módjára deríti föl és tölti be a színpadot. Ahogy grimaszokat vág, ostobáskodik, táncol, örül, sikongat, féktelenül tömi magát étellel-itallal — ellenállhatatlan. Érte érdemes megnézni a darabot, amelynek helyzetkomikumát a kitűnő fordító, *Stella* Adorján bőkezűen fűszerezte saját ízes elmésségével.

Az előadás szereplői közül elsősorban *Törzs* Jenőt emeljük ki. A félszeg közgazdasági író alakját egy-egy apró, mesterien megfigyelt jellemző vonás nyomatékával egyszerre karikírozza és hitelesíti. *Simor* Erzsébet Sylviája finom, kellemes és mulatságos. De elismerés illeti *Bacsányi* Paulát, *Szakáts* Zoltánt, *Z. Molnár* Lászlót és *Boross* Gézát is, az ötletes rendezővel, *Vaszary* Jánossal s a stílusos díszletek tervezőjével, *Upor* Tiborral együtt.

K. A.

(*) Két filmet betiltott a cenzura, kettőt engedélyezett a miniszter. A filmcenzurabizottság legújabb határozatával *megtagadta az engedélyokirat kiadását* a *Tobis*-filmgyárban készült *L. B. 17.* című filmtől s a párizsi *Cinéma Pantheon*-nak *A megbélyegzett asszony* című drámájától. Két betiltott filmet *a belügyminiszter* vizsgált felül s *megengedte* engedélyokiratuk kiadását. Az egyik a párizsi *Regina*-filmgyár *Kisasszony a mostohám* című Danielle *Darrieux*-filmje, a másik pedig az *Asszonyszeszély* című *Metro*-vígjáték.

Hoffmann meséi ma délután fél 4-kor

Kovács Dezső, a bázeli Opera művészének felléptével. (D. U. bérl. IV.) Fennmaradt jegyek egész nap a Városi Színház pénztáránál.

Tatjana Menotti pénteken

a Városi Színházban a Sevillai borbély Rosináját énekli. Figaro: Csóka, Almaviva: dr. Sándor István. Vezényel: Endre Béla. (Esti bérl.: IV.) Bérleten kívüli jegyek 1.50 pengőtől 8.50 pengőig **Transcontinentnél** (Dorottya u. 7. Tel.: 383—133, 383—158).

Operabérlet 8 estére

a Városi Színházban 8 világhírű vendégművésszel a legszebb karácsonyi ajándék. Olcsó bérletek és mindennemű felvilágosítás **Transcontinentnél (Dorottya u. 7.).**

A Miklós-nap színházi eseményei

A *Pesti Napló* a hét folyamán már beszámolt a tervekről, amelyekkel a budapesti színházak *Magyarország kormányzója névünnepének megülésére* készülnek.

Ismertettük, hogy *az Operaház* díszelőadásán *Purcell* 1689-i *Dido és Aenéas*-a, valamint a *Pozsonyi majális* című táncjáték szerepel s hogy *Lendvai* Ervin *A harangok szava* című dalát s *Liszt* Ferenc *Csata előtt*-jét az egyetemi énekkarok adják elő *Vaszy* Viktor vezényletével. A díszelőadás a Himnusszal kezdődik, melyet *Ádám* Jenő vezényel, majd *Szigeti* Béla, a Turul Szövetség országos vezére mond üdvözlő beszédet. A magyar táncjáték prológusát *Szilvássy* Margit mondja el.

Megírtuk, hogy a *Nemzeti Színház* december 5-én, hétfőn este félnyolckor ünnepi díszelőadáson adja elő *Sík* Sándor *István király* című drámáját, amelynek főszerepeit *Táray* Ferenc rendezésében *Kürti* József, *Tasnádi* Ilona, *Rápolthy* Anna, *Kiss* Ferenc, *Lukács* Margit és *Kovács* Károly játsszák s hogy az előadáson, melyre *a kormányzói pár* is kilátásba helyezte megjelenését, *Mécs* László mond hódoló beszédet.

A *Magyar Színház* hétfőesti előadásán *Somló* Valéria, az *Andrássy Színház* hétfőesti előadásán pedig *Keresztessy* Mária mondja el *Vályi Nagy* Gézának a kormányzói névünnep alkalmára írt *köszöntő versét*.

Az *Erzsébetvárosi Színházban* hétfő este a VII. kerületi frontharcos főcsoport rendez díszelőadást *Erdélyi* Mihály *Sárgapitykés közlegény* című zenés vígjátékából, amelyet *ünnepi hangverseny* előz meg *Pallay* Anna balettcsoportja, *Erdődy* Éva énekművésznő, *Egressy* Tibor operaénekes és *Rónay* Géza közreműködésével. Az ünnepi beszédet *Ribény* Kamilló ny. őrnagy tartja. Itt említjük meg, hogy *a Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége* december 8-ikán este nyolc órakor a Zeneakadémia nagytermében ünnepli a kormányzót, *énekkari díszhangversennyel*, amelynek jövedelme a *Magyar a magyarért* mozgalom céljait szolgálja s amelyen a kiváló budapesti és vidéki kórusokon kívül első alkalommal szerepel a visszacsatolt Felvidék egyik vegyeskara, *az Érsekújvári (Városi) Dalegylet is*.

(—) Sólyom Janka a legnagyobb magyar dizőz tegnap este mutatta be ragyogó új műsorát a Bristol Hallban. Vasárnap és csütörtökön délután is a teljes esti műsort adják elő.

5 TÁRSASJÁTÉK GYŰJTEMÉNY ÖSSZESEN 25 fill.

Tartalma: 1 Magyar-Olasz labdarugó mérkőzés, 1 Kötélhúzó játék, 1 Béka-verseny, 1 Ne örülj korán, 1 Buli játék, kockával és utasításokkal; összesen 25 fillér.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

I. emelet, 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

(—) Rozgonyi műtermeiben karácsonyi propagandaárak.

RÁDIÓ **DECEMBER 4. Budapest I. 9.30:** Hírek. **10.00—10.55-ig:** Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Prédikál Ravasz László püspök. **11.00—12.15-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd a királyi udvari és várplébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben Hetényi Gyula érseki tanácsos, mezőtárkányi plébános mondja. Énekel az Árpádházi Boldog Margit vegyeskar lovag Falk Zsigmond vezényletével. Orgonál Vadas István. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30:** Operaházi zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. **Szünetben kb. 13.05:** Hírek. **13.45:** »Egészségügyi kalendárium.« Az Országos Közegészségügyi Intézet közleménye. Felolvassa dr. Faragó Ferenc. **14.00:** Hanglemezek. **15.00:** »A mezőgazdasági munkástörvény.« Csorba Zsigmond, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet alügyészének előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.) **15.45:** A Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetsége képviseletében a Magyarországi Könyvkötő Munkások Szakegylete Dalárdája (vezényel Novák Károly) és a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetsége Dalárdájának (vezényel Endre Béla) műsora. **16.30:** »A tej az iskolában.« Kovácsné Tüdős Ilona előadása. (Közművelődési előadássorozat.) **17.00:** Járóka Feri cigányzenekara. **18.00:** »Népi játékok a Felvidéken.« Pukánszkyné Kádár Jolán előadása. **18.30:** Böszörményi-Nagy Béla zongorázik. **19.00:** Hírek. **19.10:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **19.25:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **19.50:** Hunyady Sándor csevegése. »Három erdélyi tél.« **20.15:** Sporteredmények. **20.25:** Operettrészletek. Közreműködik Rigó Magda, az Operaház tagja és Csóka Béla (ének). A Budapesti Hangverseny Zenekart vezényli Marthon Géza. **21.50:** Hírek, időjárásjelentés. **22.10:** Közvetítés a Kakuk-étteremből. Lovászi Ferenc cigányzenekara muzsikál. **Közben 22.30:** Hírek német és olasz nyelven. **23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **23.10:** Hanglemezek. **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.30—12.30-ig:** A Barsvármegyei Egyesület közgyűlése. Közvetítés a lévai városi vigadó nagyterméből. Beszél Pluhár István. **15.00—15.40-ig:** Eugén Stepat balalajkazenekara. **18.30—18.55-ig:** Mikes Margit elbeszélései: 1. Medvetánc. 2. Igazság. 3. A fegyenc. **19.00—19.20-ig:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **19.25—19.50-ig:** »A haza kultúrbölcse.« (Beöthy Zsolt.) Rubinyi Mózes előadása. **20.00—20.55-ig:** Hanglemezek. **21.00—21.20-ig:** Hírek, ügetőversenyeredmények. — **Telefonhírmondó. 9.30—15.00-ig:** Budapest I. műsora. **15.00—15.40-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Kassa. 9.45:** A kassai állami leánygimnázium megnyitó ünnepsége. Közvetítés a Capitol mozgóképszínházból. Beszélő Münszter Ilona. **10.30:** Slovenské cirkevné spevy. Premos z Dému sv. Alzbety. Egyházi ének szlovák nyelven. Közvetítés a kassai székesegyházból. **11.00—17.40-ig:** Budapest I. műsora. **17.40:** Felvidéki hírek, magyar, szlovák és ruszin nyelven. **18.00—00.15-ig:** Budapest. I. műsora. — **Rövidhullámon. 19.52 méteren. 15.00—16.00-ig:** Pécsi József: Petőfi, nyitány. Előadja az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara, vezényel Melles Béla (hangfelvétel). Hírek magyar nyelven. »Magyar nóták.« Közreműködik Nagy Izabella és dr. Palló Imre, kísér Pertis Pali és cigányzenekara (hangfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. Lehár: Dunai legendák. Huszka: Bob herceg, keringő. Előadja a rádió szalónzenekara, vezényel Bertha István (hangfelvétel). »Mit üzen a rádió?« Himnusz. **32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Pécsi József: Petőfi nyitány. Előadja az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara, vezényel Melles Béla (hangfelvétel). Hírek magyar nyelven. »Magyar nóták.« Közreműködik Nagy Izabella és dr. Palló Imre, kísér Pertis Pali és cigányzenekara (hangfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. »Mit üzen a rádió?« Szlováknyelvű hírszolgálat. Lehár: Dunai legendák. Előadja a rádió szalónzenekara, vezényel Bertha István (hangfelvétel). Ruszinnyelvű hírszolgálat. Himnusz. ■ **DECEMBER 5. Budapest I. 6.45:** Torna, hírek, hanglemezek. **Utána:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** Érsekújvár mindennapi kérdései 1885-ben (felolvasás). **10.45:** »Finnország függetlenségi ünnepe.« Irta A. Balogh Pál (felolvasás). **12.00:** Harangszó, Himnusz, időjárásjelentés. **12.10:** Deák László zongorázik. **12.45:** Hírek. **13.00:** Veres Károly cigányzenekara. **Közben 13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **14.35:** Hírek. **14.50:** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt karácsonyi kiállítása és vására. Közvetítés a Rákóczi téri női ipariskolából. Beszél Gecső Sándorné. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »A fényképezés száz esztendeje.« Boróczi Rezső előadása. **17.30:** Hanglemezek. **Közben 18.00:** »Népegészségügy és honvédelem.« Dr. Bartos Dezső honvédfőorvos előadása. **19.00:** vitéz Imrédy Béla m. kir. miniszterelnök beszéde a Vitézi Rend tagjaihoz a kormányzó úr őfőméltósága névünnepe előestéjén. **Utána:** Hanglemezek. **19.50:** »Hajnalban, délben, este.« Szerelmi játék három felvonásban. Irta Dario Nicodemi. Fordította O. de Franco. Zenéjét szerezte Lavotta Rezső. Rendező Csanády György. Zongorán kísér Turay Mihály. **Utána kb. 21.20:** Közvetítés a Gellért-szállóból. Kóczé Antal cigányzenekara muzsikál. **Közben 21.40:** Hírek, időjárásjelentés. **22.30:** Hírek német és olasz nyelven. **22.45:** Szalónötös. **Közben 23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 18.30—18.55-ig:** Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede). **19.25—19.50-ig:** »Utiképek a visszacsatolt Felvidékről.« Irta Willant Rezső. Felolvassa Sala Domokos. **19.55—20.55-ig:** Kamarazene (hanglemezek). **21.00—21.20-ig:** Hírek. — **Telefonhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (szórakoztató lemezek). **Utána 15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora.

Hozza el anyagát

készítek méret szerint

inget, blúzt, pizsamát

„ICA" fehérneműkészítő **Erzsébet-körút 29** Royal Színház mellett

Alexander Brailovsky Chopin-estje

A rendkívüli, a különleges alkotások sajátos sorsa, hogy népszerűségük teljében a köznapi képzelet általánosításának esnek áldozatul. A remekműveket típusokba sorolják, mentől gyakrabban szerepelnek, mentől többet tárgyalnak róluk, annál elmosódottabbá válnak a nyilvánosság számára. Mentől több ember tételezi fel magáról, hogy most már otthonosan mozog a nagy mű határai között, hogy annak minden egyes részletét beidegezte, annál valószínűbb, hogy a velük foglalkozó képzetek felületes meghatározásokból, a hibás osztályozásokból következnek. A mozarti műnek ugyanaz a sorsa, mint *Chopin* övrjének. *Wagnert* csaknem annyian ítélik meg hamisan, mint *Verdit*. A tolmácsolóra hárul legtöbbször a feladat, hogy egy-egy tévhitet a maga zseniális érzékeltetésével leleplezzen.

Alexander *Brailovsky*, akivel szombaton este találkoztunk a pesti Vigadó hangversenytermében, az érdekes és meggyőző leleplezők sorába tartozik. Brailovsky Chopin költészetéből azt bányássza ki, ami annak egyik legfőbb erőssége, a zongoramuzsika ötleteken alapuló szépségét, a költő fanatikus szépségvágyát kínzó szépségéhségét, mely a maga kielégítetlenségében forradalmi aszkézissel zárkózik el minden mástól. A nyugtalan és nyugtalanító szépségvadászatnak azonban vajmi kevés köze van a közhitben élő gyökértelen, holdkóros szalónpoezishez, ahová oly szívesen sorozza be a közhit Chopin zongoradarabjait. Kétségtelen Chopin világában is kisüt a hold, az éjszaka árnyai megmozdulnak, a kertek virágai szabadon illatoznak, az éjek Rembrandt parázsló, elhamvadó fényében színlenek fel, de ez az éji lét a vajúdás keserűségét rejti, a hold sugara balhittel teljes, a színek a közelgő végzet szimfóniái.

A balladák, a mazurkák, az impromptuk, a scherzok látszólagosan virtuoz világában baljóslatú dráma épül, melynek szenvedő tanuja és véres hőse: a költő. Chopin tragédiája, a költő és a költészet tragédiája, hogy még századok multán is félreértik. Chopin, mintha csak érezte volna, hogy a hétköznapok közeledése mennyi lappangó félreértést vetít a felszínre, a magányba rejtőzött az élet és az élők elől. Védőpajzsul emelte maga fölé a gyermekkor érzékenységét és félszegségeit, azokat ápolta, azokat becézte magában és maga körül.

Brailovsky csaknem tökéletes portrét rajzol a betegesen ideges, betegesen érzékeny Chopinről, aki a »szép« kifejezéséért boldogan vállalja a puszta élettel járó vértanuságot, azt, aki örömmel él a szenvedésnek s a szenvedés örömével szépíti az ember életét. Csaknem tökéletesen, mert Brailovsky csalhatatlan pianista érzékének plasztikus kibontakozását időnként sápadt meggondolások akasztják meg, néhol egy-egy hervadt ötlettel vág elébe az érzés lendületének, hogy végül az igazi zseni ösztönével hangsúlyozza a művek karakterét.

A titokzatos fájdalom árnyaival harcoló költő és a zseniális tolmácsoló közé tolakszik az utóbbi lényének és művészetének küzdelmessége, az, amitől játékában még nem domborodik ki a végső, biztonságos hang, mely fellebbezhetetlen ítélete a műnek, s a mű adaptálására vállakozó művésznek, Chopinnek és a Chopint játszó Brailovskynak is. Nem kételkedünk, Brailovsky eljut művészetében oda is, ahol fények és színek, temperamentum és szellem eszményi harmóniába egyesül, ahol játékának diadalmas egyöntetűségével némítja el az ellenvetéseket és győzi meg hallgatóságát, illetve önmagát. Ahol a harc véget ér, Brailovsky számára ott kezdődik az igazi győzelem; addig is megelégedik azzal a viharos lelkesültséggel, melyet nagyszerű játéka a Vigadó zsúfolásig telt hatalmas nézőterén ébreszt.

Kovács Kálmán.

(*) **Csárdáskirálynő.** *(Klasszikus operettrepríz a Városi Színházban.)* A Városi Színház sikeres klasszikus operettrepríz sorozatában szombat este a *Csárdáskirálynő* felújítására került sor. *Kálmán* Imre immár valóban klasszikus operettje, a sok örökéletű melódia, a Túl az operencián, a Lányok, a lányok, az Élet, élet, te rongyos élet és a többiek, változatlan frisseséggel hatnak és hódítanak, sőt talán többel is: egy boldog, régi világ és egy hajdan virágzó műfaj emlékeivel.

A Városi Színház előadása ezúttal csakugyan kitett magáért: díszletek, toalettek, kiállítás, zenekar, mind méltó volt a híres nagy operetthez. *Honthy* Hanna ismét nagy primadonnának mutatkozott, egyes számai után megérdemelten ünnepelte s újráztatta a közönség. Méltán kivette részét a közönség tapsaiból a remek humorú *Fodor* Artúr, a kitűnő *Köpeczi-Boócz* Lajos, a kedves *Verő* Erzsi, a jóhangú *Solthy* György, az elegáns *Delly* Ferenc, a finom *Vécsey* Ilona s mind a többiek. *Tihanyi* Vilmos rendezése kifogástalan volt; *Márkus* Dezső ambicióval, színes lendülettel vezényelte a zenekart.

Filharmóniai Társaság „B" bérlet

dec. 12. Operaház. Vez.: **Desormiére Roger.** Közr. **Holley Marie Therese.**

Francia est

Jegyek csak Operaházban.

A budapesti társulatok parádés felvonulása lesz a Vígszínház december 11-iki felvidéki díszelőadása

Jaross Andor és Szüllő Geza mond beszédet a szinpadról

A Budapesti Színigazgatók Szövetsége, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete és a Budapesti Színészek Szövetsége *az összes budapesti színházak közreműködésével* december 11-ikén vasárnap délelőtt 11 órakor a Vígszínházban a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap és a *Magyar a magyarért* akció javára *díszelőadást* rendez.

Harsányi Zsoltnak, a Vígszínház igazgatójának és a színpadi szerzők elnökének bevezetője után a *Magyar Színház* rendezésében *Jókai* Mór *A kőszívű ember fiai* című műve első felvonásából adnak elő részleteket, melynek szereplői: *Berky* Lili, — akit a Nemzeti Színház kivételesen engedett át — *Szakáts* Zoltán, *Simor* Erzsi, *Pethes* Ferenc és *Dávid* Mihály. Ezt követi *Törzs* Jenőnek, a Magyar Színház művészének fellépése, aki *Jókai »Csataképek«* című művéből a Komáromra vonatkozó részleteket adja elő. Ezután a *Belvárosi Színház* előadásában *Herczeg* Ferenc *Az árva korona* című darabjának egy részlete következik, melyben *Bulla* Elma és *Mezey* Mária lép fel. *Békeffi* Lászlónak, a *Pódium* igazgatójának konferansza után a *Városi Színház* rendezésében *Honthy* Hanna és *Solthy* György énekli el a *Kiskomárom-Nagykomárom* című dalt.

A szünet után *Jaross* Andor felvidéki miniszter beszél a Felvidékről és a *Magyar a magyarért*-akcióról, majd a *Vígszínház* rendezésében *Herczeg* Ferenc *Ocskay brigadérosa* első felvonásának egy része következik, amelyet *Greguss* Zoltán, *Makay* Margit, *Kormos* Márta, *Vértess* Lajos, *Dénes* György, *Básthy* Lajos, *Márkus* Margit, *Bihary* József, *Ajtay* Andor, *Köpeczi-Boócz* Lajos, *Perényi* László, *Justh* Gyula, *Dózsa* István, *Kömives* Sándor, *Egry* István és *Bárdi* Ödön játsszák el. *Somlay* Artúr, a Vígszínház művésze ezután elszavalja *Babits* Mihály *Áldás a magyarra* című versét, *Szedő* Miklós, a Városi Színház tagja pedig a *Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország* című dalt énekli el. *Muráti* Lili, a Vígszínház művésznője elmondja *Szabó* Lőrinc *Harmadik ugrás* című versét, majd *Rózsahegyi* Kálmán és *Bihari* József lép a színpadra és előadja *Balázs* Sándor színrealkalmazásában *A kaszát vásárló paraszt* című *Mikszáth*-jelenetet. A díszelőadás *Szüllő* Géza felsőházi tag zárószavával ér majd véget.

A Koncert rendezései:

Bacsák Erzsébet zongoraest

holnap Z. ½9. Nagysikerű külföldi turnéja után.

Stravinsky nagy zenekari est 7-én.

A Bp. **Hangversenyzenekart** vezényli: **Stravinsky Igor.** Műsor: *Kártyajáték* (balett), *Capriccio* (Soulima *Stravinsky*), *Rag Music* (*Rácz* Aladár) **bemutatók;** *Csajkovszki:* II.

André Navarra csellóest 13

Műsor: Haydn, Locatelli szonáták, Bach: Szvit, *Debussy, Granados,* stb. művek.

Heimlich II-ik (romantikus) **matinéja** átütő sikere után 18-án.

*

Rózsavölgyi hangversenyei:

Busch Fritz — Beethoven IX. és I.

szimfóniáit vezényli 14-én (Rózsavölgyi I. bérleti-est). Báthy, Basilides, Rösler, Losonczy, Szfőv. Énekkar, Hangv.-Zenekar. Jegyek 1.60-tól—10 P-ig. Városi Színház, 8.

Dalosszövetség hangversenye 8-án, Z. 8.

Bisztriczky Tibor 9-én

Z. 8. Műsoron: Bach, Franck Cesar, Mozart, Tartini, Debussy, Chopin, Hubay, Sarasate.

Szekeres, jazz-orgona

szólókkal, Bródy Tamás, Női harmonika-zenekar, Solymossy, Szász Ila, Szabó jazz-trió, Vécsey stb. dec. 10. Z. fél 9.

Múzeumi matiné 11-én

Közr.: **Luigi Magistretti.** Ravel Introduction et Allegro, Mozart: Serenata, hárfaszólók, régi dallamok és táncok.

II. Népsz. zenekari est dec. 17-én. Vivaldi és Schubert III. szinfóniák, Mozart: Zongoraverseny A-dur **(Kuti Adrienne)** stb.

Kaszás György 22-én

vezényli a Hangv.-Zenekar modern estjét. Műsoron Jean Rivier, Harsányi Tibor, Claude Delvincour, Ravel, Fl. Schmitt-művek.

Backhaus 6 Beethoven estjére

bérletek 15-ig válthatók. 32. szonáta.

Minden hangversenylátogató számára nélkülözhetetlenek Demény Dezső és Meszlényi Róbert Hangversenykalauzai. I. rész: Szimfonikus művek, operanyitányok, II. rész: Karművek, versenyek. **Rózsavölgyi kiadás. Kapható minden könyvkereskedésben.**

MOZIK

ADMIRÁL (153-707. Margit körút 5.): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). Gyorsaság őrültjei (sportfilm). H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: Mellékucca. — **ALKOTÁS** (155-374. Gömbös Gyula u. 11.): **Három bajtárs** (Robert Taylor). Kékmadár kabaré. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. 11-kor: Café Moszkva. — **ANDRÁSSY** (124-127. Csengery u. 39.): **Rákóczi-induló** (Dayka Margit, Jávor). Tüzes-jeges. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **ASTRA** (154-422. Ugocsa u. 10.): **Csikágó** (Tyrone Power). H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2-től folyt.) V. d. e. 11-kor matiné: Magdát kicsapják. — **ÁTRIUM** (154-024, 153-034. Margit körút 55.): **Rozmaring** (Páger, Kabos). H. (½6, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ½10.) — **BELVÁROSI** (384-563. Irányi u. 21.): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). Bonbon-parádé (színes). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: jobbt. 2, 4, 6, 8, 10; balt. 3, 5, 7, 9.) Vas. d. e. ½11 és 12-kor: Színes Mikulás-matiné. — **BODOGRÁF** (149-510. József körút 63.): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). Tavasz varázsa H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **BUDAI APOLLO** (35-15-00. Csalogány u. 46.): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). H. (½5, ¾7, 9; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **CAPITOL** (134-337. Baross tér 32.): Negyedik hétre prolongálva! **Robin Hood** (Errol Flynn). H. (3, ½6, ½8, ¾10; V. Ü.: d. e. ¾11; d. u. 1, ½4, ½6, ¾8, 10.) — **CITY** (111-140. Vilmos császár út 36. szám): **Csak egyszer vagy fiatal** (Lewis Stone). Laurel és Hardy mint válóok. Híradók. (½6, ¾8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) — **CORSO** (182-818. Váci u. 9.): **A nagy ábránd** (La Grande Illusion; Jean Gabin). H. (½6, ½8, ½10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ½8, ½10.) — **CORVIN** (139-584, 138-988. József körút és Üllői út sarok): **Péntek Rézi** (Páger, Turay). H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor matiné: Leányok egymás között (Danielle Darrieux). — **DAMJANICH** (134-803. Damjanich u. 1.): **Nehéz apának lenni** (Szeleczky Zita, Páger) és a kísérő műsor. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **DÉCSI** (121-343, 125-952. Teréz körút 28. sz.): **A nagy ábránd** (La Grande Illusion; Jean Gabin). H. (6, 8, 10; S. V. Ü.: 4, 6, 8, 10.) — **ELIT** (114-502. Szent István körút 16.): **Aranyborjú** (Kertész Mihály színes filmje). Földi paradicsom (színes). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **FORUM** (189-707, 189-543, 188-528. Kossuth Lajos u. 18.): **Hollywood Hotel** (Dick Powell). H. (½6, ½8, ¾10; Sz. V. Ü.: ½4, ½6, ¾8, 10.) — **GLÓRIA** (144-800. Thököly út 56. sz.): **Nehéz apának lenni** (Szeleczky, Páger). Jazzpárbaj (zenef.). H. (½5, ¾7, 9; Sz.: ½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **HOLLYWOOD** (142-455. Bethlen tér 3. sz.): **Nyugat lánya** (Jeanette Mac Donald). H. (½3, ¾5, ½8, ½10; V. Ü.: 2, ½5, 7, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Csin-Csin** (Shirley Temple). — **JÓZSEFVÁROSI** (134-644. Kálvária tér 7. szám): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky Zita) Mesebeli játékboltban (színes). (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: Vidám Mikulás-matiné; Vadnyugati őrjárat. — **KAMARA** (144-027, 135-967. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Rozmaring** (Turay Ida, Páger Antal). A rettenetes Robin Hudka (rajzfilm). (6, 8, 10; szombat, vas. és ünnep: 4, 6, 8, 10.) — **KULTUR** (386-193. Kinizsi ucca 16. szám): **Hol voltál az éjszaka?** (Willy Fritsch). Kőcsodák az Adria mentén (kultúrf.). Orosz lakodalom (zene, ének). H. (5, ½8, ½10; V. Ü.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) — **LLOYD** (111-994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Péntek Rézi** (Turay, Páger). (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **NYUGAT** (127-162. Teréz körút 41. sz.): **Három bajtárs** (Robert Taylor). Csirketolvajok. Cirmos mint kertész. H. (½5, 7, ½10; Sz.: 4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) — **ODEON** (130-263. Rottenbiller u. 37/b.): **Vágyak** (Danielle Darrieux). Stockholm a béke városa. H. (Folyt. előad.: ½5, ¾7, ¾10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor matiné: **Lovaglas ügy** (Kabos, Ráday). — **OLYMPIA** (342-947. Erzsébet körút 26.): **Vágyak . . .** (Danielle Darrieux). Szerelmes jánosbogárka (színes). H. (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **OMNIA** (130-125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Lázadás Marokkóban** (Harry Baur). Kieg: Cirmos bajban. A tevétől a versenyautóig. H. (5, ¾8, ½10; Sz. V. Ü.: 4, 6, 8, 10.) — **ORIENT** (114-926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Csikágó** (A bűn városa; Alice Faye). Cirmos az emberevők között (rajzf.). H. (Folyt. előad.: ½5, ¾7, ¾10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — — **OTTHON** (146-447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Hol voltál az éjszaka?** (Willy Fritsch). Lepkevadász. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. 10-kor matiné: **Walewska grófnő** (Garbo). — **PALACE** (136-323. Erzsébet körút 8.): **Azurexpressz** (Tolnay Klári, Szeleczky Zita). Tél a Dolomitokban. H. (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **PÁTRIA** (145-673. Népszínház u. 13.): **Vágyak** (Danielle Darrieux). (¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V. Ü.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) Vas. d. e. 10 és ½12-kor matiné: Tarzan bosszúja. — **PHÖNIX** (144-454. Rákóczi út 68. szám): **Nehéz apának lenni** (Páger Antal, Vaszary Piroska). Jazzpárbaj. Híradók. (Folyt. előad. mindennap: d. e. 11; d. u. 1, 3, 5, ½8, ½10.) — **RADIUS** (122-098, 120-564. Nagymező u. 22—24.): **Rozmaring** (Páger, Turay). H. (½6, ½8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Kékszakáll nyolcadik felesége. — **REX** (139-416. István út 39.): **Vágyak** (Danielle Darrieux). Szerelem szigete (színes). H. (½5, ¾7, 9; Sz.: ½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) — **RIALTO** (139-497. Rákóczi út 70.): **Vágyak** (Danielle Darrieux) és a kísérő műsor. H. (D. e. ½11; d. u. ½1, ¾3, 5, ½8, ½10; V. Ü.: d. e. 10, 12, d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **ROYAL APOLLO** (141-902, 342-946. Erzsébet körút 45. sz.): **Tarakanova** (Annie Verney). H. (½6, ½8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: 4, 6, 8, 10.) Vas. d. e. 11-kor: Zártkörű matiné. — **SAVOY** (146-040. Kálvin tér sarok, Üllői út 2.): Prolongálva! **Asszonyok a börtönben** (Viviane Romance). H. (½4, ½6, ½8, ½10; vasárnap és ünnepnap: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vasárnap d. e. ½11-kor matiné: Trükkfilmek és Tarzan bosszúja. — **SCALA** (114-411. Teréz körút 60.): **Heidi** (Shirley Temple). Rajzfilm. Híradók. (½6, ½8, ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap: 3, ½6, ½8, ¾10.) Csütörtökön délelőtt 11 órakor: Lakner bácsi Mikulás matinéja. — **SIMPLON** (268-998, 268-999. Horthy Miklós út 62. szám): **Észak felé!** (A felszabadult Felvidék története). Szent István országa. H. (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) V. d. e. 11-kor: **Koldusdiák** (Rökk Marika). — **STUDIÓ** (140-840. Akácfa u. 4.): Második hétre prolongálva! **Beszállásolás** (Páger, Szeleczky). H. (Mindennap: d. e. 11; d. u. 2, 4, 6, 8, 10.) — **TIVOLI** (123-049. Nagymező ucca 8. sz.): **Vágyak** (Danielle Darrieux). Stockholm a béke városa. H. (Folyt. előad.: ½5, 7, ½10; Sz.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V. Ü.: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.) Vas. d. e. 11-kor matiné: **Lovaglas ügy** (Perczel Zita, Ráday). — **TURÁN** (128-401. Nagymező u. és Mozsár u sarok): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). India gálában (színes). H. (4, 6, 8, 10; V. Ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) Vas. d. e. 10 és 12-kor matiné: Mellékucca. — **URÁNIA** (146-046. Rákóczi út 21.): Prolongálval **Észak felé!** (A Felvidék visszatérésének történelmi filmje.) Szent István, első királyunk. Tannhäuser-nyitány. H. (Mindennap: ½4, ½6, ½8, ½10.) Dec. 6-án d. u. ½3-kor: Mikulás-délután.

Gyári könyvvitel

Írta: **Nyárády József** Ára **4 pengő**

Kapható Az Est könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18—20. sz.

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Tavaszi szél

A Vígszinház soron következő ujdonsága *Zágon* István háromfelvonásos új vígjátéka, a *Tavaszi szél* lesz. A darab modern vígjáték, mely részben Budapesten, részben Párisban játszódik. Főszerepeit *Muráti* Lili, *Ráday*, *Somlay* és *Ajtay* játsszák. Hogy mikor lesz az új Zágon-vígjáték bemutatója, azt nem lehet még meghatározni, hiszen még csak most volt az *„Öregek és fiatalok"* bemutatója a Vígszinházban. A *„Tavaszi szél"-ben* mutatkozik be a Vígszínház új színésznője, *Kalotay* Kató. A próbák már megindultak.

Zenekari hangverseny

A Városi Színházban volt Zino *Francescatti* ezidei hangversenye. A *Budapesti Hangversenyzenekar* kíséretével játszotta el a Mozart G-dur koncertet és Lalo Spanyol szimfóniáját. Alig van magával ragadóbb művésze ma a hegedünek, mint *Francescatti*. A technikai tudás és az ihletett zenei lélek egyformán szól hangszerén, bármit is játszik. A közönség, aki már több év óta rajongó hive *Francescattinak*, tegnap sem tudott betelni az ünnepléssel. Ráadás is volt, ami zenekari hangversenyeken ritkaság. A *Budapesti Hangversenyzenekarnak* egyébként még egy előkelő vendége volt. A bukaresti filmharmónia elnökkarnagya, Georges *Georgescu* vezényelt, aki ezúttal is a legnagyobb dirigens egyéniségek művészetével vezényelt.

„Vörös pestis"

Egyelőre zártkörű szakmabeli társaság előtt mutatták be Párisban a „Vörös pestis" című első antikommunista filmet. A filmet a kommunizmus ellenes svájci nemzeti akció megbízásából forgatták és megrázó képet mutat be a szovjetorosz véres terrorról.

Csak egyszer vagy fiatal

A *City* filmszínháznak tegnapi premierjén minden reklámnál hangosabb volt a siker. A *Metro* új vígjátékát nézte meg a közönség. *„Csak egyszer vagy fiatal"* mondja a cím, de a film tanusága az, hogy aki tudott fiatal lenni ifjúkorában, az nem is öregszik meg soha. Ragyogóbban rajzolt polgári családot még nem láttunk filmen, mint itt, sőt azt is mondhatjuk, hogy még a legnagyobb íróknak sem sikerült a gyermekeikre gondos szeretettel és modern okossággal figyelő szülők és serdülő gyermekek inkább humoros és semmiképpen sem tragikus harcát jobban megrajzolni, mint ennek az új *Metro* filmnek. Szállóige lesz minden mondata és ha a gyermekeknek nem is tanácsoljuk, hogy filmbeli tükörképüket mindenkép utánozzák, a szülőknek annál inkább. Ebben a ragyogó vígjátékban kiderül, hogy a kor problémái nem egy-egy családban, nem egy városban, nem egy országban, hanem a világon mindenhol egyformák. A *Metro* új filmjének minden szereplője sztár és az a remek, hogy nincs is főszereplője. Nem hisszük, hogy akad valaki, aki ettől a filmtől nem lesz elragadtatva. Talán legjobb és legmeglepőbb, legellenállhatatlanabb muattatója a filmnek a Szentiványéji álom feledhetetlen *Puckja:* Mickey *Roney* a kamaszkodó fiúgyermek szerepében.

Válóok

Mildred Harris vígjátéka a Magyar Színházban

Bishopék szeretik ugyan egymást, de házasságukat lassan belepi az unalom pora. Fájó szívvel elhatározzák hát, hogy elválnak. Igen ám, de Newyork államban csak az in flagranti a válóok. Ügyvédjük segítségével erre olyan in flagrantit produkálnak, hogy belereccsen ennek a házasságnak minden bútordarabja, lerázza magáról az ujjnyi porréteget, mint kiskutya a vizet s a válóokkal elkezdődik az igazi családi boldogság. Az ötlet és a mese francia bohózatra vall, a kivitel azonban amerikai. Mintha egy grasse-i parfőmköltő legihletettebb kreációját egy yankee illatszergyáros ezerhektoliterszám gyártaná. Mildred *Harris* kihagyja játékából a témakínálta finom árnyalatokat, a bohózat törékeny ágai gyakran burleszk-törzsre vastagszanak s így a jelenetek erdeje már nem zúghat mindig poétikusan, ha közéje fúj a humor szele. De ennek a tenyerestalpas kómikumnak is megvan a maga külön bája, megrevettet, ha nem is elégít ki. Sőt megvan az az előnye is, hogy nyersebb, őszintébb szórakozást nyujt, mint a raffinált humor. Bizonyos, hogy a *„Válóok"*-nak meleg fogadtatása lesz Pesten, különösen, ha elterjed a híre, milyen eleven, milyen végtelenül mulatságos *Dayka* Margit alakítása. Ez a színésznő érezte meg legjobban a darab amerikai hangulatát, minden idegszálával belenőtt a burleszk keretébe s ezért egyszerre tele lesz vele a színpad. Életének leghálásabb és legjobban megoldott feladata ez. Mellette meg kell említeni *Simor* Erzsébet kellemes játékát, az igen jó *Bacsányi* Paulát, *Törzs* Jenőt és *Z. Molnár* Lászlót. *Vaszary* János rendezése stílusos és ízléses, friss *Stella* Adorján fordítása és szépek *Upor* Tibor díszletei. A francia téma és az amerikai párbeszéd szerencsés keveréke jól el fogja szórakoztatni a közönséget.

F. B.

A Fidelio — új köntösben

A Magyar Operabarátok Egyesülete december 16-án ünnepi előadást rendez a Horthy Miklós-repülőalap javára. Az előadáson a *Fidelio* kerül színre, több új szereplővel, új díszletekkel és új rendezésben.

* **Az indiai cirkon** még a szakértőt is megtéveszti... oly tökéletes. Gyönyörű példányok érkeztek most Arkanzas-hoz, 1—5 karátosak. Tenyésztett igazgyöngyökből is nemrég kapott a cég egy újabb küldeményt, mely csupa 10 éves érlelésű szemekből áll. (Arkanzas, Váczi-u. 20.)

A mai műsor

OPERAHÁZ: A láng (½8). — NEMZETI: Madarak (½8). — NEMZETI KAMARA: Utolsó tánc (8). — VIG: Francia szobalány (8). — MAGYAR: Válóok (először. 8). — BELVÁROSI: A Conway-család (8). — PESTI: Művészpár (8). — VÁROSI: Csárdáskirálynő (8). — ROYAL: Marinka, a táncosnő (4), Kávé habbal (½9). — ANDRÁSSY: Bubus (8). — ERZSÉBETVÁROSI: Sárgapitykés közlegény (½6, ½9). — JÓZSEFVÁROSI: Legyen úgy, mint régen volt (½6, ½9). — KISFALUDY: Gellérthegyi kaland (½6, ½9). — KOMÉDIA: Telefonbetyárok (½9). — PÓDIUM: Elő az okmányokkal! (9). — JÓKAI SZINHÁZ: Alexandra (6, ½9).

MIT NÉZZEK MEG A MOZIBAN?

ADMIRÁL (Margit-krt. 5/b. T. 35-37-07): **Nehéz apának lenni! Gyorsaság őrültjei. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Mellékutca.** — **ALKOTÁS** (I., Gömbös Gyula-út 1. T. 155-374): **Három bajtárs. Kék Madár kabaré. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10) Vas. d. e. 11-kor: **Café Moszkva.** — **ALFA** (Kápolna-u. 3/b. T. 348-185): **Három bajtárs. Híradó.** (5, 7, 9, vas. 3, 5, 7, 9) — **ANDRÁSSY** (Csengery-u. és Andrássy-út s. T. 124-127): **Rákóczi-induló. Tüzes jeges. Híradó.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas. és ünn. 2, 4, 6, 8, 10) — **ASTORIA** (Szt. László-tér 14. T. 148-030): **Nehéz apának lenni. Kísérőműsor.** (5, 7, 9, vas. 3, 5, 7, 9) — **ASTRA** (Nagycsa-u. 10, Böszörményi-útnál. T. 154-422): **Chicago, a bűnös város. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-től) Vas. d. e. 11-kor: **Magdát kicsapják.** — **ATRIUM** (Margit-krt. 55. T. 153-034): **Rozmaring. Híradók.** (½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn. ½4, ½6, ½8, ¾10) — **BELVÁROSI** (Irányi-u. 21. T. 384-563): **Nehéz apának lenni! Bonbonparádé. Híradók.** (4, 6, 8, 10, vas. jobb t. 2, 4, 6, 8, 10, bal t. 3, 5, 7, 9) Vas. d. e. ½11 és 12-kor: **Szines Mikulás-matiné.** — **BÉKE** (Szt. László-út 48): **Jégpokol. Popeye, a nagy főnök. Híradó.** (5, ½8, ½10, vas. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) — **BODOGRÁF** (József-krt. 63. T. 149-510): **Nehéz apának lenni! Tavasz varázsa. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) — **BUDAI APOLLÓ** (Csalogány-u. 46. T. 351-500): **Nehéz apának lenni! Híradó.** (½5, ¾7, 9) — **CAPITOL** (Baross-tér 32. T. 134-337): **4-ik hétre prolongálva! Robin Hood. Híradó.** (3, ½6, ½8, ¾10, vas. d. e. ¾11, 1, ½4, ½6, ¾8, 10) — **CITY** (Vilmos császár-út 36—38. T. 111-140): **Csak egyszer vagy fiatal. Laurel és Hardy mint válóok. Híradó.** (Előadások kezdete hétk. ¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas., ünn. ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) — **CORSO** (Váci-u. 9. T. 182-818): **A nagy ábránd. (La Grande Illusion.) Híradók.** (½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn. ½4, ½6, ½8, ½10) — **CORVIN** (József-krt. és Üllői-út s. T. 138-584): **Péntek Rézi. Híradók.** (½4, ½6, ½8, ½10) Vas. d. e. ½11-kor: **Lányok egymás közt.** — **DAMJANICH** (Damjanich-u. 1. T. 134-803): **Nehéz apának lenni! Kísérőműsor. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn. 2, 4, 6, 8, 10) — **DÉCSI** (Teréz-krt. 28. T. 125-952, 121-343): **A nagy ábránd. (La Grande Illusion.) Híradók.** (6, 8, 10, szomb., vas., ünn. 4, 6, 8, 10) — **ELIT** (Szt. István-krt. 16. T. 114-502): **Aranyborjú. Földi paradicsom. Híradó.** (4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ELDORÁDÓ** (Népszínház-u. 31. T. 133-171): **Nehéz apának lenni! Tüzes jeges. Híradó.** (4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10) Vasárnap d. e. 10 és ½12-kor: **Hindu bestiák.** — **FORUM** (Kossuth L.-u. 18. T. 189-543, 189-707): **Hollywood Hotel. Híradó.** (½6, ½8, ¾10, szomb., vas. ½4, ½6, ¾8, 10) — **FLÓRA** (Kispest. T. 146-702): **Észak felé. Kék Madár. Magyar falu művészete. Híradó.** (½5, ¾7, 9) — **HOMEROS** (Hermina-út 7. Tel. 296-178): **Férjfogás. Kísérőműsor. Híradóban a honvédség bevonulása Felvidékre és Kassára.** (Hétk. ¾5, 7, ½10, vasárnap ½2-től folyt.) — **HOLLYWOOD** (Bethlen-tér 3. T. 142-455): **Nyugat lánya. Híradó.** (½3, ¾5, ½8, ½10, vas. 2, ½5, 7, ½10) Vas. d. e. ½11-kor matiné: **Csin-Csin.** — **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária-tér 7. T. 134-644): **Nehéz apának lenni! Mesebeli játékboltban.** (½4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünn. ½2-kor is) Vas. d. e. ½11-kor: **Vidám Mikulás-matiné. Vadnyugati őrjárat.** — **KORONA** (Attila-krt. 15—21. T. 153-318): **A zsarnok. Tavasz vására. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) — **KULTUR** (Kinizsi-u. 16. T. 386-193): **Hol voltál az éjszaka? Kőcsodák az Adria mentén. Orosz lakodalom. Híradó.** (5, ½8, ½10, vas., ünn. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) — **LLOYD** (Hollán-u. 7/a. T. 111-994): **Péntek Rézi. Híradó.** (Mindennap 4, 6, 8, 10, vas. 2-kor is) — **NYUGAT** (Teréz-krt. 41. T. 127-162): **Három bajtárs. Csirketolvajok. Híradó.** (½5, 7, ½10, szomb. 4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ODÉON** (Rottenbiller-u. 37/f. T. 130-263): **Vágyak. Stockholm, a béke városa. Híradó.** (Folyt. ½5, ¾7, ½10) Vas. d. e. ½11-kor: **Lovaglas ügy.** — **OLYMPIA** (Erzsébet-krt. 26. T. 342-947): **Vágyak. Szerelmes Jánosbogárka. Híradó.** (Mindennap: d. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **OMNIA** (József-krt. és Kölcsey-u. s. T. 130-125): **Lázadás Marokkóban. Kleg: Cirmos bajban. A tevétől a versenygutólig. Híradó.** (5, ¾8, ½10, szomb., vas. 3, 6, 8, 10) — **ORIENT** (Izabella-u. és Aradi-u. s. T. 114-926): **Chicago, a bűnös város. Cirmos az emberevők között. Híradó.** (Folyt. ½5, ¾7, ½10) — **OTTHON** (Beniczky-u. 3. T. 146-447): **Hol voltál az éjszaka? Lepkevadász. Híradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn. ½2-kor is) Vas. d. e. 10 órakor: **Walewska grófnő.** — **PALACE** (Erzsébet-krt. 8. T. 136-523): **Azurexpressz. Tél a Dolomitokban. Híradók.** (Mindennap: d. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **PÁTRIA** (Népszínház-u. 13. T. 145-673): **Vágyak. Híradó.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas. ¾2-kor is) Vas. d. e. 10 és ½12-kor: **Tarzan bosszúja.** — **PHÖNIX** (Rákóczi-út 68. T. 144-454): **Nehéz apának lenni! Jazz-párbaj. Híradó.** (Folyt. mindennap: d. e. 11, 1, 3, 5, ½8, ½10) — **RADIUS** (Nagymező-u. 22—24. T. 122-098, 120-564): **Rozmaring. Híradók.** (¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas., ünn. ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) Vas. d. e. 11-kor: **Kékszakáll nyolcadik felesége.** — **REX** (István-út 39. T. 139-416): **Vágyak. Szerelem szigete. Híradó.** (½5, ¾7, 9, szomb. ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) — **RIALTO** (Rákóczi-út 70. T. 139-497): **Vágyak. Kísérőműsor. Híradók.** (½11, ½1, ¾3, 5, ½8, ½10, vas., ünn. 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10) — **ROYAL APOLLO** (Erzsébet-krt. 45—47. T. 141-902, 342-946): **Tarakanova. (A cárnő kegyence.) Híradók.** (Hétk. ½6, ½8, ¾10, szomb., vas., ünn. 4, 6, 8, 10) Vas. d. e. 11-kor: **Zártkörű matiné.** — **SAVOY** (Kálvin-tér, Üllői-út s. T. 146-040): **Prolongálva! Asszonyok a börtönben. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vas. d. e. ½11-kor: **Burleszk és Tarzan bosszúja.** — **SCALA** (Teréz-krt. 60. T. 11-44-11): **Heidi. Híradók. Rajzfilm.** (½6, ½8, ¾10, szomb., vas., ünn. 3-kor is) Vas. d. e. 11-kor: **Lakner Mikulás-matiné.** — **SIMPLON** (Horthy Miklós-út 64. T. 268-999): **Észak felé. (A felszabadult Felvidékről készült történelmi film.) Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas., ünn. ½2-kor is) Vas. d. e. 11-kor: **Koldus és királyfi.** — **STUDIO** (Akácfa-u. 4. T. 140-840): 2-ik hétre prolongálva! **Beszállásolás. Híradók.** (Mindennap: d. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA:** 4-én: **Észak felé. A honvédség bevonulása a felszabadult területekre.** (½5, ¾7, 9) 5-én: **Mikulás-est.** (Kezd. ½5) 6-án: **Asszonyok a börtönben.** (Kezdete: ½5, ¾7, 9) — **TIVOLI** (Nagymező-u. 8. T. 123-049): **Vágyak. Stockholm, a béke városa. Híradók.** (Folyt. ½5, 7, ½10, szomb., vas., ünn. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) Vas. d. e. 11-kor: **Lovaglas ügy.** — **TURÁN** (Nagymező-u. 21. T. 128-401): **Nehéz apának lenni! India gálában. Híradó.** (4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) Vasárnap d. e. 10 és 12 órakor: **Mellékutca.** — **URÁNIA** (Rákóczi-út 21. T. 146-046): Prolongálva! **Észak felé! (A Felvidék visszatérésének filmje.) Híradók. Szent István első királyunk. Tannhäuser-nyitány.** (½4, ½6, ½8, ½10) Kedden, dec. 6-án d. u. ½3: **Mikulás-délután.** — **WINKLER** (Róbert Károly-krt. 61. T. 292-012): **A 14-es futár. Földi paradicsom. Híradó.** (6, ½9) — **ZUGLÓI** (Angol-u. 26. T. 296-309): **Nehéz apának lenni! Kék Madár kabaré. Cirmos mint kertész. Híradó.** (¾5, ½8, ½10, szomb. ¾4, 6, 8, 10, vas., ünn. ¾2, 4, 6, 8, 10)

Színházak heti műsora

OPERAHÁZ: V. d. u.: Turandot (3). V. este: A sevillai borbély (½8). H.: Nincs előadás. K.: Díszelőadás Őfőméltósága vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr tiszteletére: Himnusz. Üdvözlőbeszéd. Dalok. Dido és Aeneas (először), Pozsonyi majális (először). Sz.: A cremonai hegedűs, Parasztbecsület, Pesti karnevál (E bérlet). Cs. d. u.: Francia saláta, Játékdoboz, Csárdajelenet. Cs. este: A kékszakállú herceg vára, Május királynője, Pozsonyi majális (B bérlet). P.: A nürnbergi mesterdalnokok (C bérlet, kezd. ½7 órakor). Sz.: Gioconda (D bérlet). V. d. u.: Tosca. V. este: János vitéz (munkáselőadás). H.: Nincs előadás. Filharmoniai hangverseny (8). K.: Aida (A bérlet).

NEMZETI: V. d. e.: Sasfiók (vizsgaelőadás, ½11). V. d. u.: Gyurkovits-lányok (½4). V. este: Madarak (½8). H.: István király. K.: Madarak (III. bérlet). Sz.: Vidéki történet (IX. bérlet). Cs. d. u.: Vidéki történet (V. bérlet). Cs. este: Madarak. P.: Madarak. Sz.: Ordasok (I. bérlet). V. d. e.: Madarak (munkáselőadás). V. d. u.: Gyurkovits-lányok. V. este: Ordasok (VIII. bérlet).

NEMZETI KAMARA: V. d u.: Villámfénynél (4). V. este: Utolsó tánc (8). Egész héten minden este: Utolsó tánc. V. d. u.: Hazajáró lélek.

VIG: V. d. u.: Francia szobalány (½4). V. este: Öregek és fiatalok (8). H.: Öregek és fiatalok (A bérlet). K.: Francia szobalány. Sz.: Öregek és fiatalok (S bérlet). Cs. d. u., Cs. este: Francia szobalány. P.: Öregek és fiatalok (E bérlet). Sz.: Francia szobalány. V. d. e.: Szinházak a Felvidékért (11). V. d. u.: Francia szobalány. V. este: Öregek és fiatalok (R bérlet).

MAGYAR: V. d. u.: Angyalt vettem feleségül (½4). V. este: Válóok (A bérlet, 8). H. (D bérlet), K. (H bérlet), Sz. (M bérlet): Válóok. Cs. d. u.: Angyalt vettem feleségül. Cs. este: Válóok (S bérlet). P. (V bérlet), Sz.: Válóok. V. d. u.: Angyalt vettem feleségül. V. este: Válóok (B bérlet).

BELVÁROSI: V. d. u., V. este: A Conway-család (4, 8). H. K. Sz. Cs.: Nincs előadás. P.: A bűvészinas (sajtófőpróba). Sz.: A bűvészinas (először). V. d. u.: A Conway-család. V. este: A bűvészinas.

PESTI: V. d. u., V. este: Művészpár (4, 8). Egész héten minden este, szombat és vasárnap délután: Művészpár.

VÁROSI: V. d. e.: Olasz-magyar tornászverseny (10). V. d. u.: Hoffmann meséi (½4). V. este: Csárdáskirálynő (8). H. d. u., K. d. u., Sz. d. u.: Balatoni rege (ifj. előadás, 3). Sz. este: Stravinszky-hangverseny. Cs. este: Csárdáskirálynő. P. d. u.: Balatoni rege (ifj. előadás, 3). P. este: A sevillai borbély. Sz.: Nincs előadás. V. d. u. (4), V. este: Csárdáskirálynő.

ROYAL: V. d. u., V. este: Kávé habbal (4, ½9). Egész héten minden este és vasárnap délután: Kávé habbal.

ANDRÁSSY: V. d. u., V. este: Bubus (½4, 8). Egész héten minden este, csütörtök és vasárnap délután: Bubus.

KOMÉDIA: V. d. u., V. este: Telefonbetyárok (½5, ½9). Egész héten minden este és vasárnap délután: Telefonbetyárok.

ERZSÉBETVÁROSI: V. d. u., V. este: Sárgapitykés közlegény (½4, 6, 9). Csütörtökig minden este: Sárgapitykés közlegény.

JÓZSEFVÁROSI: V. d. u., V. este: Legyen úgy, mint régen volt (½4, 6, 9). Csütörtökig minden este: Legyen úgy, mint régen volt.

KISFALUDY: V. d. u., V. este: Gellérthegyi kaland (½4, 6, ¾9). Csütörtökig minden este: Gellérthegyi kaland.

JÓKAI SZINHÁZ: V. d. u., V. este: Alexandra (½4, ½6, ½8, ½10).

SZOKOLAY OLLY esténként a DUNACORSOBAN
HARMATH IMRE egész estét betöltő mulattató műsorát énekli

BUNDÁK RÓKÁK KÉPPEK EREDETI MODELLEK UTÁN SCHMIDEG SZÜCS • IV., PÁRISI-UTCA 3.

Tilos a nászinduló a templomban

Shvoy püspök pásztorlevele a teátrális zenéről

A *Magyar Kurir* jelenti: *Shvoy* Lajos székesfehérvári megyéspüspök legutóbbi pásztorlevelében a hercegprimásnak ismert rendeletével egyetértően szabályozza a temetési éneket, valamint a papi temetések rendjét és ugyanakkor a házasságkötések alkalmával a templomban előadni szokott nászindulókat a következő rendelkezéssel tiltja be:

A egyházzenei törvénykönyv (X. Piu pápa „Inter pastoralis officii" motu popriorjának II. 3.) *etiltja a teatrális zenének templomi használatát.* Ez a zene szép muzsika, de csak a maga helyén, a színpadon. Templomainkba azonban nem való. Ebből kifolyólag *tilos operák és egyéb zenés szindarabok részeit templomban előadni. Áll ez a tilalom a nászindulókra is.* A jövőben tehát a plébánofokozottan ellenőrizzék ennek a tilalomnak betartását. Gyakorlatilag nem lesz nehéz a híveket meggyőzni, ha elmondjuk nekik, hogy Wagner: Lohengrin-jében a nászinduló gyilkossági kísérletet, meg egy emberölést és a házastársak elhidegülését vezeti be. Mendelssohn: Szentiványéji álom című operájának nászindulója mellett pedig szamárrá változik át a vőlegény a színpadon. Híveink okos lelkipásztori felvilágosítása bizonyára meggyőzi őket ennek a divatnak izlésteln voltáról. A házasság szentségének nem lehet ilyen keretből kiemelt zene a kísérete.

Agyonlőtték az utcán — de senki sem hallotta a lövést

Különös bűntény a Rákóczi-úton

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Tegnapelőtt éjszaka fél 2 és fél 3 között két munkáskülsejű, ittas férfi állított be a Rókus-kórház ügyeletére. Egyikük nagyon sápadt volt. Társa arra kérte az orvost, vizsgálja meg a barátját, aki nagyon roszszul lett. Mikor a doktor kibontotta a férfi ingét, megdöbbenve látta, hogy az ember melléből vér szivárog. *Tüdőlövést kapott* s állapota rendkívül sulyos.

Azonnal jelentette az esetet a főkapitányságnak. Onnan bizottság szállt ki a kórházba. Megállapították, hogy *Bakos Mihály 25 éves* hajómunkás a megsebesült férfi, akit barátja, *Kiss* Ferenc dohánybeváltó kisért a kórházba. Kiss elmondotta, hogy Budáról jöttek hazafelé a Rákóczi-uton, s már közel jártak a köruthoz, amikor Bakos rosszullétről kezdett panaszkodni. Kórházba kisérte ekkor, de *egyikük sem sejtette, hogy lövés okozta sérülésről van szó,* mert sem ők, sem a közelben posztoló rendőr semmiféle lövés zaját nem hallotta.

Bakost a bizottság ki sem hallgathatta, mert *tüdővérzést kapott s ma reggel bele is halt sérülésébe.* A rendőrség ma elrendelte Bakos Mihály holttestének felboncolását. A rejtélyes halálesettel kapcsolatban a rendőrség felkéri a közönséget, hogy aki csütörtökön éjszaka a Rákóczi-úton lövés zaját hallotta volna, jelentkezzék a főkapitányságon.

BUDAPEST—1939

Tavasszal nagyarányú építkezések indulnak

1. ÓBUDAI HID
2. 3000 KISLAKÁS
3. TABÁNI SZÁLLÓ

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Az új alkotások és közművek szempontjából jelentős esztendőnek igérkezik az 1939. év: a nagyarányú munkálatok egész sorozata indul meg, amelyek hosszú időre biztosítják Budapest nagyvonalú fejlődését. Első helyen szerepel ebben a programban *az óbudai Dunahíd építése.* A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a polgármesterhez és közölte, hogy

az óbudai híd építésének megkezdése küszöbön van

és ezzel kapcsolatban felkérte a fővárost, hogy az óbudai híd építéséhez érkező anyagok és eszközök *városi vámmentességét* engedélyezze. Ezek szerint a hídmunkálatoknál igazoltan felhasznált anyagok után a főváros a beszedett városi vámot visszatéríti a vállalkozóknak. A Közmunkatanács az eredeti hídfő szabályozási és környék beépítési terveken bizonyos változtatásokat végzett, amelyeknek alapján

az óbudai híd építését február közepén megkezdik.

Nagyszabású építkezést hajt végre a Szabadság-téren a belső szentistvánvárosi református egyházközség. A Szabadság-téren a Nádor-utca sarkán hatemeletes palotát épít, amelynek udvarán modern templom létesül. A kész tervek szerint

a Szabadság-tér egységes képének megóvása érdekében modern palotastilusban állapodtak meg, amelyen csak kisebb toronyszerű kiképzés jelzi a palota udvarát elfoglaló templomot.

A lakáshiány enyhítése céljából *3000 új kislakás épül a főváros költségén.* A kislakásokat belterületen építik, mert így megtakarítható a közművek létesítésének összege, amely több millió pengőre rúg. A 3000 kislakás céljaira 18 millió pengőt irányzott elő a főváros. Ugyancsak a kora tavaszi hónapokban

megkezdik a tabáni gyógyszálló építését,

amelyet az eredeti tervektől eltérően *a Szent Imre-fürdő helyén, illetve a fürdővel szerves kapcsolatban fogják felépíteni.*

A fővárosi alkalmazottak jóléti intézménye, a 30.000 tagot számláló Segítőalap már régebben akar *magaslati üdülőtelepet* létesíteni. Most, hogy a Felvidék egy része visszakerült hozzánk, a polgármester azt az utasítást adta a Segítőalap vezetőségének, hogy

a Rozsnyó környékén elterülő hegyvidéken építsék fel a magaslati üdülőtelepet.

A legmodernebb kivitelezésben elgondolt üdülőtelep építkezését *márciusban megindítják,* mert az ehhez szükséges költségek rendelkezésre állanak.

Hadiszergyárakat épít Lengyelország

Varsó, dec. 3.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

Kwiatkovszky helyettes miniszterelnök és pénzügyminiszter tegnap nagy pénzügyi expozét mondott, amelyben beszámolt Lengyelország nagyszabású gazdasági terveiről. Lengyelország több milliárd zloty költséggel hatalmas ipari központ létesítését tervezi a Szovjetoroszország és Németország közt elterülő úgynevezett korridorban. *Hadiipari gyárak* építéséről van szó elsősorban, amelyek Lengyelország katonai megerősödését is szolgálják s egyúttal a lengyel iparosítási program végrehajtását is célozzák. Az expozé azután beszámol Lengyelország kedvező külkereskedelmi szerződéseiről.

Udvardy Béla

A felvidéki gyapjutermelő jobb helyzetbe jutott

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A *„8 Órai Ujság"* tudósítást közölt a visszacsatolt felvidéki gyapjúkészletek értékesítéséről. Megemlítette, hogy a csehek magasabb áron vették át a gazdák gyapjúját, mint amilyen gyapjúárak nálunk érvényben vannak. Ezzel kapcsolatosan beavatott helyről azt közlik, hogy *a csehszlovák hatóságok által előírt átvételi árak a gazdákra nézve nemhogy előnyösebbek lettek volna a belföldi áraknál, hanem ellenkezőleg, azoknál mintegy 6—8 fillérrel alacsonyabbak,* mert az ottani előírások a gazdákkal szemben olyan levonásokat tettek lehetővé, egyrészt a csehszlovák gyapjúszövetkezet főbizományosa, a Pozsonyi Gyapjúaukció rt., másrészt pedig a gyapjú gyűjtését végző kereskedők javára, hogy ez a gazdákra nézve kg-ként közel egy csehkorona költséget jelentett, s így az A-A/AA minőségű 30%-os rendementu gyapjúért az itteni 1.71—1.76 pengő közötti árral szemben csupán 1.65—1.70 pengős árat kaptak.

Ezenkívül a csehszlovák kereskedők csupán előleget folyósítottak, elszámolni azonban csak akkor lettek volna kötelesek, ha a gyapjút a cseh gyáripar átveszi. Az 1937. évi termésből még ma is eladatlanul fekszik több gazda gyapjúja. Ezzel szemben viszont *a magyar gyapjúértékesítési rendszer keretében a termelő minden várakozás nélkül bármikor végleg elszámolhatja a gyapjúját a Futurával.* Kétségtelen tehát, hogy a felvidéki juhtartó gazdák gyapjútermésük értékesítésénél a visszacsatolás folytán előnyösebb helyzetbe jutottak.

A karmesteri pálca az Ön kezében!

OKTÁVKAPCSOLÓ VAN AZ 539 es 5+1 CSÖVES VILÁGVEVŐ

TELEFUNKEN

SZUPERBEN!

MAGYAR GYÁRTMÁNY.

27 éve fennálló

BODNÁR

cég az 1938—1939. évi RÁDIÓ újdonságokat díjtalanul bemutatja. Árjegyzék ingyen!

Részlet • Csere Vilmos császár-út 60.

Belgráder

Főüzlet: IX., Ráday-utca 11.

Fiók: VIII., József-körút 34.

KÉSZSÉGGEL BEMUTATJA:

Barta és Társa

VI., Podmaniczky-utca 39.

Fióküzlet: Rákóczi-út 30. (Nagydiófa-utca sarok.

Készpénz! Részlet! Csere!

— A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulléteknél egy-két pohár természetes „Ferenc József" keserűvíz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, gyakran a legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

RAGASZKODJON A HUNGÁRIA BORPINCE PALACKOS BORAIHOZ

Előírás szerinti légoltalmi mentőszekrények, egészségügyi felszerelések, hordágyak

SCHOTTOLA ERNŐ, Budapest, VI., Vilmos császár-út 53. sz.

Kraus

Budapest legszebb játékáruboltja

IV., Kossuth Lajos-utca 13

Csodaautó hangosan szóló rádióval ..... P **10.80**
Schuco távirányitó autó ..... P **4.80**
Szikrázó tankok ... P 9.50, 6.50, 4.—, **1.80**
Újfajta virágkészités százféle gyönyörü virág készithető ..... P 7.—, 5.—, 3.80, 3.—, **2.20**
Tökéletes élethü baba gummiszerü testtel ..... P 32.—, 26.—, 22.—, **18.—**

Kérjen ingyen árjegyzéket!

SZINHÁZ ÉS ZENE

Válóok

Bemutatta a Magyar Szinház

Mildred Harris, amerikai írónő írta ezt a darabot és *Dayka Margit* játssza főszerepét, — az utóbbi legalább annyira fontos, mint az előbbi. Hiszen nem mondom, a darab is kedves, mulatságos, üdítő, kedély van benne, ami eléggé ritka tünemény egyideje a színpadon, de ha a színészt valaha is társszerzőnek lehetett tekinteni egy darab megcsinálásában és főként sikerében, akkor ezt a *Válóok* című vígjátékot igazán ketten segitették életre: az amerikai írónő és a magyar színésznő.

A darabról könnyebb is beszámolni: egy házaspárról szól, a férfi író, az asszony színésznő, — szeretik egymást, csak épp mindegyikük „a maga mesterségét folytatja", mint kedvelt gyermekkori játékunkban mondogattuk volt. Nincs tehát más megoldás, válni akarnak, ehhez azonban az amerikai törvények szerint hűtlenségi bizonyitékra van szükségük. A válóperes ügyvéd ki is talál holmi „in flagranti"-komédiát, amelyet a férjnek végig kell játszania, hogy hűtlensége nyilvánvaló legyen.

Tovább nem mondom a mesét. A „válóok" ugyanis *Dayka Margit* és őt mindenkinek látnia kell, aki egy jóízű színházi estével akarja megajándékozni magát, viszont ha elmondanám, mi történik még a színpadon, sokat rontanék a néző örömén. Beszéljünk hát inkább Dayka Margitról, erről az aranyos napsugárkisasszonyról, aki igazán úgy hinti el a színpadon és nézőtéren a kedvesség, vidámság és derü sugarait, mint téli napfény, ha beárad az ablakunkon. Minden hangja, minden mozdulata a legközvetlenebb élet, ez az alakítás egy elragadó emberi és színészi egyéniség kivételes találkozása azzal a szereppel, amelyben kiteljesedhetik, sőt több: amelyet csak ő teljesíthet ki. Az a komédiás őstehetség, akit Dayka Margitnak hívnak, ez itt az egész darab. Ilyenkor érezzük, menynyire biztos pillérje lehet egy színész a színdarabnak és mennyire azon múlik minden, jó-e a szereposztás vagy sem. Ezt a vígjátékot például elképzelni sem lehet Dayka Margit nélkül, vele azonban olyan sikerré nőheti ki magát, amilyen régóta volt Budapesten.

Törzs Jenő, a másik főszereplő is legkedvesebb, legderűsebb pillanatait adja gazdag színészi tehetségének, — amikor a második felvonásban csak ketten vannak a színpadon, ő és Dayka Margit, legérettebb zamatait ízleljük a színjáték varázsának. Nagyon jó figurát rajzol *Z. Molnár László*, meglepő élethűségű *Bacsányi Paula* kedves alakítása, *Simor Erzsébet* finom, elegáns és sugárzóan szép, *Boross Géza* mulatságos, *Szakáts* Zoltán rokonszenvesen egyszerű, — a többi csak mutatós háttér.

Stella Adorján szellemes, friss fordítása, *Vaszary János* pergő tempójú rendezése és *Upor Tibor* két szép díszlete sem maradhat említés és dicséret nélkül.

Fóthy János.

MAGYAR DIADALOK SOROZATA

A BERLINI **OLYMPIÁSZ**

II. RÉSZ

A Szépség ünnepe

Az OLYMPIÁSZ csodálatos záróünnepe. Minden idők leghatalmasabb látványossága

PREMIER HÉTFŐN!

URÁNIA

ÜNNEPI FILMEK SZINHÁZA

„Az utolsó tánc" — könyvalakban

Fehérkötésü könyv, cimtábláján bölcs, meleg tekintetü férfi fej: *Herczeg Ferenc* képmása. A nagy iró uj, remek alkotása, „Az utolsó tánc" ebben a választékosan finom köntösben mint olvasmány kerül most a nagyközönség elé. A szinművet estéről-estére hatalmas sikerrel játssza a Nemzeti Kamaraszinház. A nézők serege elbűvölve gyönyörködik Bajor Gizi virtuóz kettős alakitásában s a mélyértelmű bonyodalomban, amelynek magva, gerince ez a szenzációs alakitás. Az olvasó, aki a könyvet kapja kézbe, képzeletben átéli a szinpadi játék varázsát. Közben kedvére élvezheti a mesteri szöveg páratlan szellemességét, a vigjátéki és drámai helyzetekből, a szereplők jelleméből könnyed, de következetes művészi logikával kipattanó dialogust. A könyvet olvasva az irói alkotás műhelyébe kapunk bepillantást. Szinte jelenetről-jelenetre álmélkodunk, hogy mily mesteri ötvösmunka eredménye az, ami a szinpadon oly természetes, életszerüséggel hatott. „Az utolsó tánc" Singer és Wolfner kiadásában jelent meg.

A csárdáskirálynő

Városi Szinház

Az örökszép, elnyűhetetlen muzsikáju operettek sorában harmadikul *Kálmán Imre* parádés nagy operettjét, a „Csárdáskirálynőt" mutatta be a Városi Szinház. Ez az operett, amely a háboru első éveiben ezrek és ezrek gondűzője, búfeledtetője volt, ma is friss, szövege époly hatásos, muzsikája époly szivhez szóló, mint volt annak idején.

A Városi Szinház előadása különösen zenei részében kiváló. *Márkus Dezső* avatott keze alatt elevenné válik az érzelmes, kedélyes, lendületes muzsika, ízük, zamatuk van a táncszámoknak, pompásan épülnek fel a finálék és a kálmáni hangszerelés minden raffinériája csengő érvényre jut. A szereplőgárda élén *Honthy Hanna* áll Sylvia pompázóan szép, üdehangu, hóditó megszemélyesitője. A herceg *Delly Ferenc*: sima modoru, rokonszenves bonviván. *Verő Erzsi*, mint Stázi, kedves, kellemes, *Fodor Artur*, mint Bonifác, jókedvü, jókedélyü. A kisebb szereplők között *Köpeczy-Boócz, Solthy* és *Petheő* erőssége az előadásnak.

A hatalmas nézőtér szépen megtelt és a közönség őszintén gyönyörködött az előadásban.

(M.)

Szinházak a Felvidékért

Diszelőadás a Vigszinházban december 11-én

A budapesti magánszinházak a Felvidék visszacsatolásának megünneplésére együttes diszelőadást tartanak december 11-én, vasárnap délelőtt a Vigszinházban.

Ezt a maga nemében első ilyen *szinházközi előadást* három szinházi testület: a Budapesti Szinigazgatók Szövetsége, a Magyar Szinpadi Szerzők Egyesülete és a Budapesti Szinészek Szövetsége rendezi és az előadás teljes jövedelmét felerészben a *Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap*, felerészben pedig a *Magyar a magyarért*-mozgalom javára juttatják. Érdekesen kiemelkedő száma lesz a műsornak *Jaross Andor* miniszter előadása. A műsor összeállitására és az előadás megszervezésére *Harsányi Zsoltot* kérték fel.

A szinházi részben a budapesti magánszinházak vezető szinészei egy-egy jelenettel, szavalattal, énekszámmal szerepelnek és pedig olyan számokkal, amelyek szerzőjük vagy tárgyuknál fogva a Felvidékkel valamilyen vonatkozásban állnak. A Vigszinház társulata *Herczeg Ferenc Ocskay brigadérosának* egy részletét adja elő. A Magyar Szinház *Jókai—Hevesi* szinművének, *A kőszivü ember fiainak* egy jelenetével szerepel. A Városi Szinház a *Kiskomárom-Nagykomárom* cimű szcenirozott jelenetet adja elő. A Belvárosi Szinház *Herczeg Ferenc Az árva korona* cimű jelenetével szerepel. Az előadás szerzői sorában még *Mikszáth Kálmán, Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Balázs Sándor, Ábrahám Pál, Vincze Zsigmond* és *Kulinyi Ernő* nevei szerepelnek.

Az előadó művészek közt szerepel többek közt: *Bulla Elma, Dayka Margit, Honthy Hanna, Mezey Mária, Muráti Lili, Ajtay Andor, Básthy Lajos, Perényi László, Dénes György, Rózsahegyi Kálmán, Solthy György, Somlay Artur, Szakács Zoltán, Szedő Miklós, Törzs Jenő.*

A zeneszámok kiséretét a *Magyar Szimfónikus Zenekar* vállalta. Az előadást *Békeffi László* konferálja.

DALLOS SÁNDOR

AZ EMBER NYOMÁBAN

„Az ember nyomában" a legnyiltabb, a legkiméletlenebb, amellett művészileg a legtisztább önvallomás, amit iró valaha irt. Az uj magyar irodalom ritka kincse ez a regény.

Füzve: P 6.50 Kötve: P 8.50

KÁDÁR LAJOS

ROZIKA

A pásztorélet csodálatosan szép éposza. Ilyen izesen, valóban népi stilussal csak az tud irni, aki az idegeibe ivódva hozta magával a Tiszavidék romlatlan nyelvkincsét.

Füzve: P 4.50 Kötve: P 6.—

GYENES RÓZSA

LÁNYOM

Remekül megrajzolt figurák, filmbe illő mese, sok-sok melegség (ha asszonyokról ir), sok malicia (a férfiakkal szemben)

Füzve: P 3.50 Kötve: P 5.—

Roger Martin du Gard

A THIBAULT CSALÁD

Nobel-díjas regényciklus befejező 8—10 kötete **MEGJELENT!**

DANTE — 8—10 kötet füzve P 11.—, kötve P 13.50

* **Nagy harangok és nagy irók.** Párisból jelentik: A német rádió felkérte Európa államait, hogy 1939 január elsején, az ujesztendő első órájában, sorra szólaltassák meg leghiresebb harangjaikat s egyben valamennyi nemzet egy-egy nagy irója utján intézzen üdvözletet az uj évre virradó emberiséghez. Az Ordre ugy értesül, hogy francia részről az ujév első órájában a Notre Dame székesegyház nagyharangját fogják megszólaltatni, utána pedig *Paul Valéry*, a francia akadémia tagja fog a francia nemzet nevében ujévi üdvözletet intézni Európa népeihez.

A gazdagság ára:

mindössze 3 P. Ennyibe kerül a magyar királyi jótékonycélu állami sorsjáték egy egész sorsjegye és 1.50 P-be egy fél. A huzás már közeledik, december 7-én. A sorsjegy kapható minden sorsjegyfőárusitónál, valamint az összes dohánytőzsdékben.

44 éve

alkalma volt a nagyrabecsült vásárló közönségnek pontos és előzékeny kiszolgálásunkról meggyőződést szerezni.

CSAK AZ UDVARBAN

Olcsó Maradék Szövet- és Textilraktár

Budapest, Király-utca 32. Sarokház

Kitünő tenniszflanell mtr-je 59 fill., divatmintás bársonyflanell vagy barchet mtr-je 98 fill., erősszálu pamutvászon vagy mosott schiffon vagy ágynemükanavász vagy angin vagy kékfestő mtr-je 69 fill., ajourozott függönyetamin vagy csikos törülköző mtr-je 39 fill., 2 méter hosszu kitünő kész lepedő drb-ja P 2.93 vagy P 3.90, fekete klott mtr-je 98 fill, pohártörlő drb-ja 29 fill., flanell fejkendő drb-ja 88 fill., férfi zsebkendő drb-ja 19 fill.

HÁROM MÉTER

140 cm. széles kitünő minőségü divatos férfiöltönyszövet fekete v. sötétkék szinben hozzávalóval együtt P 39.- vagy 29.88

Postai rendeléseket 44 éve lelkiismeretesen teljesitünk

* **Uj tánctanfolyamot** kezd a felnőtt uri társaság részére hétfőn este 8 órakor dr. *Plank Bella*, Andrássy-ut 24.

Menotti itt, Menotti ott

Sőt: Figaro itt, Figaro ott, vagyis más szóval: Rossini híres „Sevillai borbély"-a hat napon belül két különböző budapesti szinpadon fogja játszani a maga kis játékait, még pedig mind a kétszer a Rosinát játszó szép *Menotti Tatjana* társaságában. Az Operaház kiváló vendégművésznője ma este az Operaházban, most pénteken pedig a Városi Szinházban alakitja a klasszikus vigoperai szerepet. Ilyen „halmozásra" nem igen akadt példa az utóbbi időkben. A művésznő közvetlen környezetében érdeklődésünkre azt a felvilágositást kaptuk, hogy különféle szerződéses kötelezettségeinek összeegyeztetése hozta ily időbeli közelségbe két fellépését. Menotti egyébként örül a dolognak, mert mindig szivesen alakitja az egyéniségéhez kitünően illő szerepet. Bizonyos, hogy a közönség sem jár vele rosszul.

* **Brailowsky estje.** Tiszta Chopin-műsort játszott szombaton a fiatal korára máris nemzetközi hirnevű lengyel virtuóz. A Vigadó telt nézőtere (mostanában nem gyakori tünet!) s a koncert meleg sikere arra vall, hogy közönségünk a művészben a zongora halhatatlan költőjének hivatott poétáját ismerte fel. Ő maga pompás technikai felkészültséggel mélyed el a feladatban s a hangszer minden érzéki és költői varázsát tudatosan használja fel a teljes művészi hatás érdekében. A lelkes jószándék azt eredményezi, hogy a nagyszabásu alkotások (h-moll szonáta, asz-dur ballada, cisz-moll scherzo) hullámzó és viharzó romantikus lendülete itt-ott mérséklő féket kap Brailowsky klasszikus emelkedettségét és elvontságot kereső felfogásában. Ez korántsem akar gáncs lenni, csak megállapitás, egy adat a kiváló művész természetrajzához. Ezt kiegészíti, hogy a kisebb darabokban (valcerek, mazurkák), ahol őszinte lirizmusban olvad fel az előadás, igazabban és teljesebben érezték Chopin lelkét. A közönség sokat tapsolt és a gazdag műsor végén több ráadást kapott. *lv.*

Operaházi érdekességek

Ma délután	Ma este	Jövő vasárnap délután
Turandot	Menotti Tatjana és Pataky Kálmán felléptével **Sevillai borbély**	**Tosca**

* **Liszt-sorozat a rádióban.** *Böszörményi Nagy Béla*, a kiváló fiatal zongoraművész vasárnap, december 4-én este fél hétkor a rádióban öt részből álló Liszt-sorozatot kezd. Előadja a Vándorévek (Les années de Pelerinage) cimü ciklus mind a huszonhat darabját.

ÁRAM A TENGERBEN

Jászai Mari rajeci regénye. — Irta Ráskai Ferenc. A legnagyobb könyvsiker. Füzve 3.40, kötve 4.80. Megrendelhető Légrády könyvkereskedés utján is (Vilmos császár-ut 78).

Nemzetiszinházi bérleti esték

Ma este és péntek este	Vasárnap este
Madarak	**Ordasok**

KEDVEZMÉNYES JEGYEK AKCIÓS PÉNZTÁRAINKNÁL

A P. H. OLCSÓ JEGYAKCIÓJA

Ma tizennégy előadás — Hétfőn öt — Még egyszer Sevillai borbély — Ordasok — Csütörtökön ünnep

Ma két *operaházi előadásunk* van. Az érdeklődés irántuk rendkivül nagy. Akik az *operaházi Sevillai borbélyhoz* már nem kapnak jegyet, azoknak felajánljuk azokat a kedvezményes jegyeket, melyeket a *Városi Szinháztól* szereztünk meg. Itt — mint másutt megirjuk egészen rendkivüli esetként — szintén **a Sevillai borbély kerül szinre, Menotti Tatjanával.**

Mai műsorunk hozza a szenzációs *Aristophanes-felujitást.* Pénteken megismételjük. A *Conway-család* ma szerepel *utoljára* az esti műsoron. A *Royal Szinháznak* pompás *Ţiseman-operettje,* a *Kávé habbal,* délután és este. A *Csárdáskirályné* iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a *csütörtöki* ünnepnapon és jövő vasárnap délután és este is kapcsoljuk.

Eseménye a jövő hétnek, hogy a **Nemzeti Szinház Ordasok** c. ujdonságát vasárnap este bekapcsoljuk. Az *Operaházból* vasárnap délután a *Toscát* kaptuk.

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

*

Jegyárusitás. 9—2-ig: Vilmos császár-ut 78. (Telefon: 1—122—93—94—95). — József-körut 30. (Tel.: 1—343—71). — Apponyi-tér 5. Tel.: 1—833—99). — 10—5-ig: Erzsébet-körut 1. (Telefon: 1—352—96).

SZINHÁZAK		OPERAHÁZ (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	BELVÁROSI (4, 8)	KAMARA (4, 8)	ROYAL (4, ½9)	ANDRÁSSY (½4, 8)	PESTI (4, 8)	VÁROSI (4, 8)
Vas.	d. u.	Turandot	Gyurkovics l.	Francia szobal.	Angyalt vettem	A Conway csal.	Villámfénynél	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Hoffmann (½4)
	este	A sevillai borb.	Madarak	Öregek és fiat. T	Válóok A.	A Conway csal.	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Csárdáskir.
Hétfő . . .		—	István király	Öregek és fiat. A	Válóok D.	—	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Ifj. e. (3)
Kedd . . .		Dido és Aeneas	Madarak III. 6.	Francia szobal.	Válóok H.	—	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Ifj. e. (3)
Szerda . .		Crem. Parb. E 7.	Vidéki t. XI. 5.	Öregek és fiat. S	Válóok M.	—	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Stravinszkij hgv
Csüt.	d. u.	Francia s. Játd.	Vidéki történet	Francia szobal.	Angyalt vettem	—	—	—	Bubus	—	—
	este	Kékszak. h. Máj.	Madarak V. 6.	Francia szobal.	Válóok S.	—	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Csárdáskir.
Péntek . .		Nürnb. C 9. (½7)	Madarak	Öregek és fiat.	Válóok V.	Főpróba	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Sevillai borbély
Szombat .		Gioconda D. 10.	Ordasok I. 7.	Francia szobal.	Válóok	A bűvészinas	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	—
Vas.	este	Tosca	Gyurkovics l.	Francia szobal.	Angyalt vettem	A Conway csal.	Hazajáró lélek	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Csárdáskir.
	d. u.	János v. Munk e	Ordasok VIII 7.	Öregek és fiat. R	Válóok B.	A bűvészinas	Utolsó tánc	Kávé habbal	Bubus	Művészpár	Csárdáskir.

Terézköruti (5, 4/410). Naponta: Vigyázat, mázolva! — Ma este, hétfő, szerda, péntek, vas. este: **akcióban. — Pódium** (½5, 9). Naponta: Elő az okmányokkal! — **Komédia** terme) (½9). Ma, kedd, csütörtök, szombat, vasárnap: Három körösztyén leán. — Kocsonya Mihály házassága. — Madách: A civilizátor.

SZINHÁZAK MŰSORA

VASÁRNAP, DECEMBER 4.

Operaház. Turandot. Puccini 3 fv. dalmüve (Bodó E., Kálmán, Toronyi, Laczó, Nagy M., Lendvai, Szügyi, Somló) (3). — **A sevillai borbély.** Rossini 2 fv. vig dalmüve (Menotti Tatjana, Bársony D., Svéd, Pataky, Maleczky, Koréh) (½8). — **Nemzeti.** A Gyurkovics lányok. Herczeg Ferenc 4 szakaszos életképe (Berky L., Kiss, Somogyi E., Aghy E., Zádor Gy., Pataky, Lázár) (½4). — Madarak. Aristophanes 3 részes vigjátéka (Makláry, Matány, Major, Várkonyi, Gózon, Olty M., Apáthy) (½8). — **Vig.** Francia szobalány. Devall 3 fv. vigjátéka (Somlay, Tolnay K., Vizváry M., Ráday, Szombathelyi B., Dénes) (½4). — Öregek és fiatalok. Dodie Smith 3 fv. vigjátéka (Somlay, Tolnay K., Vizváry M., Titkos I., Ráday, Péchy B., Ajtay) (T. bérl.) (8). — **Magyar.** Angyalt vettem feleségül. Vaszary János, R. Dodgers 3 fv. zenés komédiája (Lázár M., Törzs, Bilicsi, Molnár, Gervay M., Fenyvessy É., Zayzon G., Szakáts) (½4). — Válóok. Mildred Harris 3 fv. vigjátéka (Dayka M., Törzs, Simor E., Z. Molnár, Sivó M., Szakáts) (A. bérl.) (8). — **Belvárosi.** A Conway-család. Priestley 3 fv. szinmüve (Bulla E., Orsolya E., Sennyei V., Tahy A., Baló, Nagy, Sármássy) (4 és 8). — **Kamara.** Villámfénynél. Németh László 4 fv. szinjátéka (Timár, Rápolthy A., Táray, Szabó M., Szeleczky Z., Apáthy, Szathmáry M.) (4). — Utolsó tánc. Herczeg Ferenc 4 fv. szinjátéka (Major G., Petheő, Szabó M., Rajnai, Ungvári, Tassi, Pethes) (8). — **Royal.** Kávé habbal. Barabás Pál, Eisemann Mihály 3 fv. zenés vigjátéka (Lantos I., Rátkai, Latabár K., Somogyi N., Szőnyi L., Pártos, Major) (4 és ½9). — **Andrássy.** Bubus. Vaszary Gábor, Losonczy Dezső 3 fv. zenés bohózata (Vaszary P., Kiss M., Bilicsi, Hajmássy, Szász I.) (½4 és 8). — **Pesti.** Művészpár. Fodor László 3 fv. komédiája (Mezey M., Páger, Básthy, Ladomerszky M., Bárdi, Gárdonyi, Pártos E., Peti, Keleti) (4 és 8). — **Városi.** Hoffmann mesél. Offenbach 4 fv. dalmüve (Gábor Zs., Kovács, Halmos, Fehér, Somogy, Sándor M., Arany) (½4). — Csárdáskirálynő. Kálmán Imre 3 fv. operettje (Honthy H., Verő E., Delly, Vécsey I., Köpeczi-Boocz, Fodor, Solthy) (8). — **Terézköruti.** Vigyázat, mázolva! René Fauchois 3 fv. vigjátéka (Gombaszögi E., Góth, Kökény I., Dán E., Náray T., Vértess, Gárdonyi, Peti, Gellért) (5, és ¼10). — **Pódium.** Elő az okmányokkal (½5 és 9). — **Komédia.** Telefonbetyárok (½5 és ½9).

HÉTFŐ, DECEMBER 5.

Operaház. Nincs előadás. — **Nemzeti.** István király. Sik Sándor 3 fv. tragédiája (Tasnády I., Kiss, Rápolthy A., Kürti, Lukács M., Kovács, Bartos) (½8). — **Vig.** Öregek és fiatalok (T. bérl.) (8). — **Magyar.** Válóok (D. bérl.) (8). — **Belvárosi.** Nincs előadás. — **Kamara.** Utolsó tánc (8). — **Royal.** Kávé habbal (½9). — **Andrássy.** Bubus (8). — **Pesti.** Művészpár (8). — **Városi.** Balatoni rege (Ifj. előadás) (3). — **Teréz-köruti.** Vigyázat, mázolva! (¼10). — **Pódium.** Elő az okmányokkal! (9). — **Komédia.** Telefonbetyárok (½9).

MOZIK MŰSORA

Átrium Filmszinház, II., Margit-körut. 35. T. 153—034, 154—024. **Rozmaring.** FőSz.: Páger, Kabos, Turay. Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ½10; szomb., vas., ünnepen: ¼4, ¼6, ½8, ½10.

City, V., Vilmos császár-ut 36—38. Tel. 111—140. **Csak egyszer vagy fiatal** (Lewis Stond, Cecilia Parker) — **Laurel és Hardy mint válóok.** Hiradó. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas. és ünnepnap ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

Corso, IV., Váci-u. 9. Tel. 18—28—18. Jean Gabin, Erich von Stroheim, Dita Parlo: **A nagy ábránd** (La Grande Illusion). Filmregény. Hiradók. Előadások szombat, vasár- és ünnepnap ½4, ½6, ½8, ½10; a többi napon: ½6, ½8, ½10.

Décsi, VI., Teréz-körut 28. T. 125—952, 121—343. **Nagy ábránd** (J. Gabin, Ditta Parlo). Hiradók. Előad.: 6, 8, 10; sz., v., ü.: 4, 6, 8, 10.

Fórum, Kossuth Lajos-utca 18. T. 189—543. **Hollywood Hotel** (Dick Powell, Rosemari Lane). Hiradó. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; sz., v., ü.: ½4, ½6, ¾8, 10.

Kamara mozgó, Dohány-u. 42. T. 1—440—24 és 1—359—87. **Rozmaring** (Turay, Páger, Kabos, Mály, Somlay). — **A rettenetes Robin Hudka)** (Rajzfilm). Előadások: szombat kivételével 6, 8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8, 10.

Palace, VII., Erzsébet-körut 8. Tel. 136—523. **Azur expresz.** (Főszerepben: Tolnay Klári, Szeleczky Zita, Páger Antal). — **Tél a Dolomitokban.** Paramount és magyar hiradó. Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10. Első három mérsékelt.

Rádius Filmszinház, VI., Nagymező-u. 22—24. T. 122—098, 129—564. **Rozmaring.** Főszerepben: Páger, Kabos, Turay. Amerikai és magyar hiradók. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas., ünnep: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. Vas. d. e. 11: matinéfélhelyárakkal: **A kékszakáll nyolcadik felesége.**

Royal Apolló. Tel. 141—902, 342—946. **Tarakanova** (A cárnő kegyence). Hiradók. Előad. ¼6, ½8, ¾10; sz., v., ü.: 4, 6, 8, 10. — **V. d. e. 11: Zártkörű matiné.**

Savoy, Üllői-ut 2. Tel. 146—040. Prolongálva! **Asszonyok a börtönben** (Viviane Romance). Premier hiradó. Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10; vas. ½2-kor is. Az első előadás félhelyárakkal. — Vas. d. e. ½11: **Burleszk és Tarzan bosszuja.**

Scala, Teréz-krt. 60. T. 114—411. **Heidi** (Shirley Temple). Hiradók, rajzfilm. ¼6, ½8, ¾10; sz., v., ü.: 3-kor is. V. és csütörtök d. e. 11: **Lakner bácsi Mikulás-matinéje.**

Uránia Filmszinház, VIII., Rákóczi-ut 21. Tel. 146—045. Prolongálva! **Észak felé.** A Felvidék visszatérésének történelmi filmje. Szent István első királyunk. Tannhäuser nyitány. Kisérő műsorok. Magyar és Fox világhiradók. (Naponta: ½4, ½6, ½8, ½10.) Dec. 6-án d. u. ½3-kor: **Mikulás-délután.**

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Nehéz apának lenni. A gyorsaság őrültjei (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. D. e. ½10 és ½12: Mellékucca. H.-től: Vágyak. Kisérő műsor (½4, ½6, ½8, ½10). K. d. e. ½10 és ½12: Micky-matiné. **Alkotás.** Három bajtárs. **Kékmadár-kabaré** (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. H.: ½4, ½6, ½8, ½10). **Astra.** Chicagó (½2, ¼4, ¼6, ¼8, ¼10. D. e. 11: Magdát kicsapják). H.-től: Vihar Texas felett (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** Nehéz apának lenni (Jobb t.: 2, 4, 6, 8, 10; bal. t.: 3, 5, 7, 9. H.: 4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Nehéz apának lenni. Hiradó (½2, ½4, ½6, ½8, ½10). H.-től: Hol voltál az éjszaka? (W. Fritsch, G. Huber) (½5, ¾7, 9). **Capitol.** 4-ik hétre prolongálva! Robin Hood. Hiradó (¾11, 1, ¼4, ½6 ¾8, 10. H.: 3, ¼6, ½8, ¾10). **Elit.** Aranyborju. Földi paradicsom (2, 4, 6, 8, 10). H.-től: Észak felé (A felvidéki bevonulás részletes felvételei). Szent István birodalma (4, 6, 8, 10). **Józsefvárosi.** Nehéz apának lenni. Mesebeli játékboltban (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. H.: ½4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** Péntek Rézi (Turay, Páger, Gózon) (2, 4, 6, 8, 10. H.: 4, 6, 8, 10). **Nyugat.** A három bajtárs. Csirketolvajok (2, 4, 6, 8, 10. H.: ½5, 7, ½10). **Odeon.** Vágyak. Stockholm, a béke városa (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. D. e. ½11: Lovagias ügy. H.: ¼5, ¾7, ¼10). **Orient.** Chicagó. Cirmos az emberevők között (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. H.: ¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** Csak 16 éven felülieknek! Hol voltál az éjszaka? Lepkevadász (¼2, ¼4, ¼6, ¼8, ¼10). H.-től: Jégpokol. Magyar világhiradó (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialtó.** Vágyak. Kisérő műsor (10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. H.: ½11, ½1, ¾3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Prolongálva! Észak felé. A felvidéki bevonulás nagy filmje (½2, ½4, ½6, ½8, ½10. D. e. 11: Koldusdiák (Rökk M.) H.-től: Az élet tükre ½4, ½6, ½8, ½10). **Studió.** 2-ik hétre prolongálva! Beszállásolás (Páger, Szeleczki, Kabos). Hiradó (Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10). V. az első 2, hétk. az első 3 előadás félhelyárakkal. **Tiszti Kaszinó** zártkörü filmszinháza. December 4-én: Észak felé. A honvédség bevonulása a felszabadult területekre (½5, ¾7, 9). 5-én: Mikulás-est (½5). 6-án: Asszonyok a börtönben (Viviane Romance) (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Vágyak. Stockholm, a béke városa ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. D. e. 11: Lovagias ügy. H.: ¼5, 7, ½10). **Turán.** Nehéz apának lenni (Páger, Mály, Szeleczky). India gálában (2, 4, 6, 8, 10. D. e. 10 és 12: Mellékucca. H.: 4, 6, 8, 10).

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. vasárnapi műsora. 9.30 Hirek. 10 Ref. istentisztelet. 11 Egyházi ének és szt. beszéd. 12.20 Időjelzés, időjárás, vizállás. 12.30 Operaházi zenekar, szünetben kb. 1.05 Hirek. 1.45 Felolv. 2 Lemezek. 3 Gazdáknak. 3.45 Munkásdalárdák. 4.30 Előadás. 5 Cigányzene. 6 Előadás. 6.30 Zongora. 7 Hirek. 7.10 Hirek szlovák és kárpátorosz nyelven. 7.25 Szalonzene. 7.50 Hunyady Sándor csevegése. 8.15 Sport. 8.25 Operettrészletek. 9.50 Hirek, időjárás. 10.10 Cigányzene, közben 10.30 Hirek német és olasz nyelven. 11 Hirek angol és francia nyelven. 11.10 Lemezek. 12.05 Hirek. — **Budapest II. műsora.** 11.30 A Bars vármegyei Egyesület közgyülése. Közv. Lévárról. 3 Balalajka. 6.30 Elbeszélések. 7 Szalonzene. 7.25 Előadás. 8 Lemezek. 9 Hirek.

MIT HALLGASSUNK KÜLFÖLDRŐL?

4 Stuttgart, Perras Margheritta és Roswaenge énekel. 5 Varsó: Jámbor Ági zongorázik. 6.20 Droitwich: Kerntler Lajos zongorázik. 7.35 Oslo: Magyar néprajzi lemezek. 8.30 München, Puccini: A fecske, opera.

Budapest I. hétfői műsora. 6.45 Torna, hirek, lemezek. 10 Hirek. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizjelzés. 12 Haranszó, Himnusz, időjárás. 12.10 Zongora. 12.45 Hirek. 1 Cigányzene, közben 1.20 Időjelzés, időjárás, vizállás. 2.35 Hirek. 2.50 Műsorok. 3 Árak. 4.10 Közv. a Vöröskereszt karácsonyi vásáráról. 4.45 Időjelzés, időjárás, hirek. 5 Előadás. 5.30 Lemezek, közben 6 Előadás. 7 Imrédy miniszterelnök beszéde a Vitézi Rend tagjaihoz a kormányzó névünnepe előestéjén, utána lemezek. 7.50 Dario Nicodemi: Hajnalban, délben, este c. szinműve. Kb. 9.20 Cigányzene, közben 9.40 Hirek, időjárás. 10.30 Hirek német és olasz nyelven. 10.43 Szalonzene, közben 11 Hirek angol és francia nyelven. 12.05 Hirek. — **Budapest II. műsora.** 6.30 Német lecke. 7.25 Felolv. 7.55 Kamarazene. 9 Hirek.

film szinház társaság

VÁLÓOK

Mildred Harris vigjátéka a Magyar Szinházban

A történet több mint ismerős: Mildred *Harris* előtt jónéhányan feldolgozták és valószinüleg utána is még jónéhányan fel fogják dolgozni azt a házassági bonyodalmat, amelynek főtényezője egy látszólag válni akaró, valójában egymásba szerelmes házaspár, meg a felbérelt «válóok», nevezetesen az az ifju hölgy, aki a törvény megkivánta tettenéréshez szükséges és aki végül is maga vezeti vissza egymás karjaiba az örökre elválni szándékozó házasfeleket. Ismételjük, a történet szereplőivel és kellékeivel egyetemben régi ismerősünk, de ebben az esetben nem ez a fontos. Inkább az, hogy Mildred *Harris* vigjátéka alkalmat nyujt *Dayka* Margit tüneményes komikai ösztalentumának tüzijátékszerü szikrázásához, amelylyel első jelenésétől az utolsóig lenyügözi és egyik önfeledt elragadtatásból a másikba ejti a nézőteret. Vérfagyasztóan tudatlan, angyalian egyszerü, megejtően jószivü kis külvárosi proletárleányt hoz szinpadra, ahol azután fölényes józansággal, ösztönös talpraeseltséggel és mindenekfölött boszorkányos temperamentummal és kifogyhatatlan jókedvvel bonyolitja a játék szereplőinek sorsát a legkényesebb helyzeteken keresztül egészen a végső, megbékitő kifejlésig. Rakoncátlanságban és derüs hancurozásban szinte önmagát mulja felül — nem csoda, hogy a főpróba közönsége a végjelenet után teljes tizperces nyiltszini tapssal adózott ennek a szikrázó, kivételes szinészi teljesitménynek.

A vidám zenebonához, amelyet *Dayka* a szinpadon rendez, a szinház kitünő együttese szolgáltat méltó kiséretet. *Törzs* Jenő a férj szerepében mulatságosan és kétségbeesetten igyekszik belekényszeriteni magát a válásba, amelyet sem teste, sem lelke nem óhajt, de ebben a komédiás igyekezetében sem marad adós fölényes emberábrázoló tehetségének és mély jellemzőerejének ujabb bizonyitékaival. Szép és rokonszenves alakitással örvendeztet meg a mind jelentékenyebbé fejlődő *Simor* Erzsébet a feleség szerepében, mig a dekorativ megjelenésü, érzéki hangu *Sivó* Mária, a «tulajdonképpeni válóok», a fellengző vetélytársnő kissé mostohán megrajzolt figurájába vitt életet. Z. *Molnár* László ravasz, cinikus, minden hájjal megkent válópörös ügyvédje kimagasló erőssége az előadásnak, amelyet a tehetséges, finom *Szabó* Klára és a kisebb szereplők elismerésreméltó munkáján kivül mindenekelőtt *Stella* Adorján szines, gördülékeny forditása, *Vaszary* János izlésről és találékonyságról tanuskodó rendezése és *Upor* Tibor két nagyvonalu diszletmegoldása segit hozzá a megérdemelt sikerhez.

Gaál Andor.

Madách megálmodta a magyar jövendőt is

Nagy siker a Független Szinpadon

A Zeneakadémia kamaratermét tegnap zsufolásig megtöltötte a közönség. Az érdeklődés Hont Ferenc vezetése alatt álló Független Szinpad első előadásának szólott. A közönség soraiban több társadalmi kiválóság jelent meg, ott volt a kultuszminisztérium több tisztviselője, a magyar irók és müvészek élgárdájából is számosan.

Feszülten várakozó közönség, szinültig megtelt széksorok elé lépett ki Féja Géza, a bevezető elmondója. Bevezető szavaiban rámutatott a népi szinjátszás szükségességére, olyan szinházat követelve, amelyben a közönség közösséggé nemesül, amelynél a nézők — résztvevők.

★

A müsor első darabja a török hódoltságkorabeli *Három kőrösztyén leán* cimü példázat volt. *Hont* Ferenc kitünő stilusérzékkel állitotta be a darabot ugy, mintha paraszti szinészek mutatnák be falusi udvarokon. A szereplők zsolozsmák éneklése közben a nézőtéren át vonultak fel a szinpadra és a játék végén ugyanugy távozlak. A tapsokra azonban visszaszaladtak az ajtóból a szinpadra és ott köszönték meg a közönség elismerését.

★

Kitünően sikerült a *Kocsonya Mihály házassága* cimü 18. századbeli komédia előadása is, ahol a rögtönzött szinjáték hangulatát a rendezői ötletek egész sora érzékeltette. Különösen tetszett a *játékmondó* felvonultatása, aki pálcájának kopogtatásával jelezte, hányadik felvonás következik.

★

Feszült érdeklődés előzte meg *Madách* előadatlan remekművének, *A civilizátor*-nak az előadását. A közönség megdöbbenve látta, hogy *Az ember tragédiája* költője mennyire élesen látott nemcsak az emberiség, hanem a magyar sors mélyére is. A mult és előrendő évszázadok álmodója *megálmodta a magyar jövőt is*. Tapsvihar után, zugott fel, amikor a lánykérő egy-egy mondata rakétaként világitott rá az akkori és a mai, az örök magyar helyzetre. Tomboló lelkesedés ünnepelte a befejező kép apotheozisát, a magyarság diadalát a Kossuth-nóta hangjai mellett.

Hont Ferenc és munkatársai, kitünő szinészei, *Hont* Erzsi, *Szendrő* József, *Harsányi* Miklós, *Kalla* István tegnap ismét a magyar szinházi kultura ismeretlen aranybányájának munkásai voltak.

Constanza

— *A kinok kinja vár!* — ezekkel a szavakkal kezdődik Constanza nagyáriája a *Szöktetés a szerályból* második felvonásában. E szavak után a német énekesvilágban *A kinok kinjá*-nak nevezik ezt a kényes, nagyigényü áriát. Méltán. De nemcsak ez azária, hanem az egész szerep rendkivüli igényeket támaszt megszemélyesitőjével szemben. Éppen ezért megfelelő Constanzát semmivel sem könnyebb találni, mint megfelelő Fideliót, Izoldát vagy Brünhildét.

A *Szöktetés* pénteki előadásán Constanza szerepébe egy fiatal énekesnő «ugrott be». Mi nem találunk abban semmi rendkivülit, ha egy énekesnő tud énekelni. Abban sem látunk hőstettet, ha próba nélkül énekel el egy szerepet. De rendkivüli megbecsülésre tarthat számot az olyan, *pályája legelején álló*, fiatal müvész, aki *a legnehezebb szerepek egyikét*, próba nélkül, *bravurosan* tudja megjeleniteni. *Gyurkovics* Mária Constanzája ilyen bravuros alakitás volt.

Kivételes tehetsége átütött elfogódottságán, lámpalázán. Elragadtatással hallgattuk, mert nem csak technikai tekintetben volt szinte hibátlan, de az volt — ami fontosabb! — zenei szempontból is. Hivebb volt Mozart szelleméhez, mint az a nő, akiről a költő akkor ábrándozott, amikor a *Szöktetést* irta, hivebb volt az igazi Constanzánál, aki később Mozart felesége lett. Rendkivül meleg sikerben volt része.

f. gy.

(*) Uj tánctanfolyamok. *Adorjánné* M. Frida tánc- és balettintézetében (Erzsébet-körut 44) december 5-én, hétfőn felnőtt-, diák- (bakfis) és gyermektanfolyamok már négyéves kortól kezdődnek. Telefon: 138-300.

Ma hallottam

hogy Szörényi Évának a Nemzeti Szinház igazgatója háromheti betegszabadságot adott. A kitünő szinésznő Capri-szigetre utazik.

hogy Horthy Miklós kormányzó névünnepének előestéjén, hétfőn este a Nemzeti Szinházban Sik Sándor drámája, az „István király" előadása előtt Mécs László, a kiváló papköltő köszönti a kormányzót, majd elszavalja két versét.

hogy a *Szilveszteri Központ* hivatalos helyiségében az első szilveszteri szerződést Pest legkisebb és legszökébb naivája, *Simon* Györgyi irta alá, aki *Szenes* Ernővel, a népszerü kövér Szenessel lép majd fel Szilveszter éjszaka nyolc szórakozóhelyen.

hogy a Filharmonia francia vendégei, Desmoriére Roger, a nagy francia karmester és Holley Marie Thérése csütörtökön érkeznek Budapestre. Desmoriére Roger még sohasem volt Budapesten, viszont Holley Thérése Marie már két izben járt nálunk. A Filharmoniai Társaság pénteken délután a két francia müvész tiszteletére teát ad.

hogy *Szokolay* Olly, a legfrissebb pesti dizőz ma délelőtti főpróbáján a dunaparti előkelő kávéházban sokan jelentek meg a szinészek és irók közül, akik az «uj pályára» lépő Szokolay Ollyt hatalmas virágcsokorral lepték meg. Az irók, szinészek ottmaradtak a főpróbán kezdettől a végéig és a kitünő szinésznőnek, aki mint előadó müvésznő is elsőrangunak bizonyult, sokat és lelkesen tapsoltak.

hogy Bacsák Erzsébet, a kitünő magyar müvésznő a müncheni Herkules Saal-ban hangversenyt adott. Müvészi játékát nagy siker kisérte. Bacsák Erzsébet december 19-én a bécsi, január közepén pedig a müncheni rádióban szerepel. Szó van arról is, hogy a müncheni magyar bálnak ő lesz a szólistája.

hogy a költő udvarol a népszerü, de szurósnyelvü szinésznőnek. „Legyen a *napom*" — suttogta szerelmének. Mire a szinésznő: „Szivesen, akkor legalább néhány millió kilométerre lehetünk egymástól."

Brailowsky megérkezett

Ma tartja a Vigadóban Chopin-estjét *Brailowsky*, a világhirü zongoramüvész *Brailowsky* már tegnap este megérkezett Budapestre. Elmondotta, hogy tulzsufolt programja van, de Budapestet örömmel vállalta, mert a pesti közönség kritikáját nagyra értékeli. Müsorán szerepel Chopin sok hires müve.

Magyar zenekar Monte-Carlóban

Serény Andor hegedümüvész zenekarával e hónap közepén Montecarloba utazik. Nemrég Budapesten időzött egy külföldi igazgató, aki elragadtatva a müvészi együttestől, azonnal leszerződtette és így karácsonyra már Montecarloban szereznek a magyar müvészetnek uj dicsőséget.

„Babatündér" mese táncjáték. „Cigányvér" tánceköltemény bemutatója

vasárnap délután fél 5 órakor lesz a Zeneakadémia szinháztermében. Feld Rózsi legkiválóbb növendékeinek fellépésével. Azonkivül gyönyörü csoport- és szólótáncok, ragyogó jelmezek. Minden látogató Mikulás-ajándékcsomagot kap. Jegyek a Zeneakadémián.

Két menyasszony, a pikk dáma és a középkori várurnő

Különös figurák sürögnek-forognak odakinn a *Hunniában*. Hol egy menyasszony tünik fel fehérfátylas, vakitó selyemruhában, hol a pikk dáma, a Jolly-Joker, vagy akár a Négus. Álarcos bál zajlik, kavarogörvénylik a nagy müteremben, szól a jazz, táncra állnak a vidám párok, amikor hirtelen lövés dörren és az egyik menyasszonyruhás nő, akiben ijedten ismerjük fel *Szombathelyi* Blankát — a földre rogy.

— *Öngyilkos lett! Orvost!* — hallatszik a terem minden oldaláról. (Persze a szerep szerint.)

A *Nincsenek véletlenek* filmváltozatát forgatják most a zuglói *Hollywoodban*, ebben szerepel az álarcosbál és *Szombathelyi* Blanka öngyilkossága is. Mondanunk sem kell, hogy a mese szerint kiderül gyorsan: *az öngyilkosság csak álöngyilkosság volt...*

A darab valamennyi szereplőjét a legfantasztikusabb és legkülönbözőbb jelmezekbe bujtatta a rendező *Kalmár* László és *Szalontai Kiss* Miklós, a gyártó vállalat *Mester Film* producere. *Szombathelyi* Blankán kivül *Turay* Ida is menyasszonyi ruhát visel — ebből keletkezik a nagy bonyodalom. *Árpád* Margit a pikk dáma kosztümjét viseli, *Kökény* Ilona spanyol táncosnőnek, *Keresztessy* Mária pedig *Navarrai Margitnak* öltözött és igy tovább. Természetesen a férfiak is kosztümöt viselnek, érdekes tarka kosztümöket.

Mulatságos epizódja volt a tegnapi felvételeknek, hogy *Szombathelyi* Blanka nem merte elsütni a pisztolyt, amivel «*öngyilkosságát*» elköveti, ugyhogy a kulisszák mögött a rendező intésére *Békeffy* István, a forgatókönyv véletlenül jelenlévő irója sütötte el a revolvert.

A Francia szobalány aranyjubileuma

A Vigszinházban a „Francia szobalány", Jacques Deval háromfelvonásos vigjátéka, december 10-én, szombaton este ünnepet ül. Ötvenedszer kerül a közönség elé. Nem kétséges, hogy a darab, amely a jövő héten aranyjubileumához érkezik, a szezon egyik legnagyobb sikere.

Tarakanova

Akikben kedves emlékként él a *Három testőr*, akik szeretik *Jókait*, Harwey *Allent*, a romantikát, azok el lesznek ragadtatva ettől az uj francia filmtől. Elejétől végig regényes szituációkból áll a *Tarakanova*, pittoreszk és izgalmas jelenetekből, amelyeknek a szereplők müvészi játéka és a hibátlan rendezés ad hitelt.

Az ellenállhatatlan *Orlov* gróf, *Katalin* cárnő kegyence és minisztere, uralkodónője megbizatásából leutazik *Velencébe*, hogy elrabolja és hazahozza *Oroszországba* azt a veszedelmes kalandornőt, akit *Radziwill* lengyel herceg pénzel. A kalandornő, aki *Erzsébet* cárnőnek nevezi magát, beleszeret a grófba. Hiába intik, beleesik a csapdába és kiszolgáltatja magát szöktetőjének. *Orlov* gróf közben ugyan visszaretten feladatától, de már késő, a fiatal lány a hajóra került, alantasai nem engedelmeskednek a gróf parancsainak, *a gálya Oroszország felé tart. Orlov* gróf hiába próbálja a szép *Erzsébetet* megmenteni: *a féltékeny Katalin cárnő mindkettőjüket kivégezteti.*

Ez a történeti anekdóta a film alapanyaga, amelyet a szövegkönyv a romantikus rekvizitumok kimeríthetetlen bőségével hangszerel látványossá. Van itt minden: *velencei karnevál, bajvivás, viziparádé, rajtaütések egész sora, olasz fény és orosz ridegség, megrázó börtönjelenetek, barbár kegyetlenségű akasztási szcéna.* A film első jelenetétől az utolsóig csupa izgalom. A három főszerepben Pierre Richard *Willm*, Annie *Vernay* és Suzy *Prim* megrázóan, valószerü játékukkal hitelesitik a fantasztikus eseményeket.

Az Olympia II. bemutatója

Megirtuk már, hogy rövidesen a pesti közönség elé kerül az *Ufa* nagyszabásu sportriportázsának, a néhány hónappal ezelőtt oly nagy sikerrel bemutatott Olympia-film második része is. Ez az *Olympia II.* számunkra annál is inkább érdekes, mert a nagy nemzetközi sporttorna magyar eseményeinek túlnyomó része ebben szerepel.

Az *Uránia* igazgatósága tegnap úgy döntött, hogy az Olympia-film második részét *hétfőn mutatják be.*

*** Ősbemutató Debrecenben.** A Horváth Árpád vezetése alatt álló debreceni Csokonai Szinház december közepén mutatja be *Tiszai* Márton és *Zelinváry* Andor operettjét, a „Magas diplomácia"-t. Az operettről sok jót beszélnek Debrecenben. A primadonna szerepét *Hamvas* Lucy játssza.

Az uj Darrieux-film

Pontosan egy esztendeje csak, hogy Danielle *Darrieux*, a többször *Budapesten* is járt nagyszerü szinésznő a francia, azaz hogy most már az amerikai filmgyártás ennyire körülrajongott sztárja lett. Egymásután születnek az uj *Darrieux-filmek.*

Legutóbb megint egy nagyon mulatságos francia vigjáték született Danielle *Darrieux* főszereplésével. Az uj *Darrieux-film* vidám bonyodalmakat igérő cime: *Kisasszony a mostohám!*

Margaret Sullavan — a revüénekesnő

Margaret *Sullavan* nevét a *Három bajtárs* budapesti bemutatójáig is jól ismerte a magyar moziközönség. Legutóbbi filmje női főszerepében Margaret *Sullavan* a legnagyobb drámai szinésznők produkciójával egyenrangu alakitást nyujtott. Az érdekes egyéniségü müvésznő legujabb filmje is elkészült *Amerikában. Shopworn Angel* az eredeti cime és benne Margaret *Sullavan* a *Három bajtárstól* eltérő szerepet játszik. Egy revütáncosnő Margaret *Sullavan* uj szerepe. A férfiszereplők a filmben, amelynek magyar cime Asszonyszeszély, James *Stewart* és Walter *Pidgeon.*

Csak egyszer vagy fiatal

Sorozat készül a *Hardy*-családról *Hollywoodban*, a film követi a regény irás divatját, a *Nobel*-dijas *Thibault* után a vetitővásznon *Hardy* biró, felesége, eladósorba kerülő lánya, kamasz fia s a körülöttük forgó kis világ mutatja meg: *milyen Amerika lelke.* Mert csupa lélek ez a szinmü s lehet, hogy mire a hozzája csatlakozókkal együtt itéletet tud formálni az egészről a közönség, a nagy irodalmi dij pálmája is feléje hajlik. Azt lehetne mondani: *semmi, de igazán semmi nem történik a filmben. Hardy* biró és családja kétheti szabadságra mennek egy kaliforniai szigetre. A biró kardhalat szeretne fogni, a lány halálos szerelemnek látszó flörtbe keveredik, a kamasz fiu fejét elcsavarja egy kis, üresfejü flapper s mire hazatérnek, egy leiárt váltó majdnem csődbe viszi őket. De *a bölcs és megértő családfő egyszerü szavakkal, mély polgári tisztességgel mindent eligazít*, a kis felhőcskék elvonulnak s kiragyog a nap ujra, nem hagyva homályban emberi gyengeségeket, kis hibákat, amelyektől egyikünk sem ment, de amelyek éppen olyan emberiek, mint az erények. Lewis *Stone* kapjuk a főszerepben, ezt a megnyerő, komoly, humánus szinészt, akit sokáig nélkülöztünk. Mellette a Rooney-gyerek tündöklik a kamasz-szerepben, utolérhetetlenül.

(*) Meglepetésül karácsonyra Kossak utódánál müvészi fényképek, lapok. Kossuth Lajos-utca 12. Telefon.

(*) Rozgonyinál propagandaárak.

„Kárpátalja népe a magyar állam keretében akar élni"

Ungvár, december 3.

(Magyar Távirati Iroda.) **Az Ungvárra érkezett ujságirók tiszteletére adott vacsorán Marina Gyula dr. papneveldei helyettes rektor a ruszinság nevében üdvözölte az Ungvárra érkezett hirlapirókat. Nem akarunk mást, csak objektivitást — mondotta —, mert a tárgyilagosság nekünk elég a mi ügyünk megitélésénél. Ruszin-Kárpátalján olyan népet találhatnak, amely semmi mást nem akar, mint élni görögkatolikus vallásában és a magyar állam keretében. Aki azt mondja, hogy mi hagytuk el a cseheket, az történelemhamisitást követ el, mert a csehek hagytak el bennünket. Amikor a katasztrófa órája közelgett, elküldtük vezérünket, Bródy volt miniszterelnököt és nem kivántunk egyebet a csehektől mint azt, hogy szövetségi alapon ismerjék el önkormányzatunkat. Vezérünket azonban börtönbe vetették és nyakunkra ültettek egy kisebbséget, amely ukrán emigránsokból áll.**

Ruszinszko csonka testét most odadobták a cseheknek és ukránoknak, akik orgiát rendeznek rajta. Mi ismételten azt kérjük, legyenek fáklyavivői az objektiv ujságirásnak és előre köszönjük azt, amiben majd igy hozzávezetnek.

Lipovniczky Pál válaszolt Marina Gyula nagyhatásu beszédére és pohárköszöntőjében a jelenlévők lelkes ünneplésének közepette éltette Horthy Miklós kormányzót.

Hlinka-gárdisták megtámadtak egy volt rendőrtanácsost

Komárom, december 3.

Pozsonyi jelentés szerint Mahacek Pál volt révkomáromi rendőrtanácsost, aki közvetlenül a visszacatolás előtt hagyta el a várost, Pozsonyban az utcán Hlinka-gárista csoport megtámadta és véresre verte. Mahacsekot kórházba szállitották. A volt rendőrtanácsos a komáromi közönség körében egbecsülésnek örvendett, mert intézkedéseiben mindig az igazságnak megfelelően járt el. A támadás a Mahacseknek állitólagos magyarságát érzelmei miatt történt.

Jelentéstételre hazarendelték a berlini cseh követet

Pozsony, december 3.

Tiso dr. szlovák miniszterelnök tegnap megbeszélést folytatott Szterházy János gróffal, a Csehszlovákiában visszamaradt magyar népcsoport vezérével. A megbeszélésbe később bevonták az állami szállogintézet igazgatóját. A kiszivárgott hirek szerint a megbeszélés a cseh és szlovák telepesek helyzetére vonatkozott, részben azokéra, akik a Magyarországhoz visszacsatolt országrészekről tértek vissza a Cseh-Szlovák területre, részben azokéra, akik visszamaradtak a Magyarországhoz csatolt vidékeken.

Prága, december 3.

Tájékozott forrásból közlik, hogy Chvalkovszky külügyminiszter berlini utazásának pontos ideje még nincs megállapitva. A külügyminiszter utazására — mondják — sor kerül, mihelyt a cseh-szlovák kormány megalakulása teljesen befejeződik.

A prágai kormány jelentéstétel céljából Prágába kérette Mastny berlini cseh-szlovák követet. A követ hétfőn vagy kedden tér vissza állomáshelyére.

Munkács, december 3.

A csehek szerdán délután végleg elzárták a munkácsi római katolikus, református és görögkatolikus temetőhöz vezető utat. A temetőt, mint ismeretes, a demarkációs vonal megállapitásakor Csehszlovákiának hagyták meg. Eddig szigoru ellenőrzés mellett még megengedték a gyászoló családtagoknak, hogy átkisérhessék halottaikat, szerdán azonban spanyollovasokat állitottak fel és nem engedik meg a temető megközelitését. A városparancsnokság most ideiglenesen egy régi temetőt nyittat meg a temetkezések céljaira.

Letartóztatták az orvos egész betörőbandáját

A budapesti főkapitányságon *Szücs* Kálmán detektivfőfelügyelő és csoportja tette ártalmatlanná Sali Sándor nagy betörőbandáját, amelynek orgazdái közé egy orvos is tartozott. Most már nemcsak az orgazdákat és a betörőbanda vezérét fogta el a rendőrség, hanem *Sali* Sándoron kivül *letartóztatta a főkapitányság Bencsik* Patai Sándor gyárimunkást, *Gasparik* Máté péksegédet, *Oroszi* Mihály gyárimunkást, *Hengel* Antalt és *Kroner* Rezsőt, akik mind ennek a betörőtársaságnak a tagjai voltak.

Az utóbbi időben ez a betörőtársaság fosztotta ki a *Régiposta*-utca 10. szám alatt lévő szőnyegüzletet, a *Hold*-utcában egy irodában kaszszát nyitottak fel és sok más helyen fosztottak ki még pénzszekrényeket és üzleteket.

FUNK MINISZTER DÉLKELETEURÓPAI TAPASZTALATAI

Berlin, december 3.

(NTI.) Funk birodalmi gazdasági miniszter külkereskedelmi értekezleten ismertette a német külkereskedelem fejlődését az utóbbi hónapokban és

különösen délkeleteurópai utján szerzett tapasztalatait ismertette.

Kiemelte a komoly külföldi, elsősorban az angol sajtó magatartását, amely legalább részben megkisérelte, hogy Németország kereskedelmi kapcsolatainak reális alapjait méltányolja. Jelezte, hogy

akciót készitett elő a kivitel fokozására és a kiviteli propaganda egységesitésére.

A belföldi termelés fokozását a kivitel fokozásának kell megelőznie. A kivitel elsőbbsége más feladatok időbeli elhalasztását teszi szükségessé. *(MTI.)*

Elitélték az „információs költségekkel" szélhámoskodó bankigazgatót

Tizennyolc napos tárgyalás után ma hirdetett itéletet dr. *Merschitz* Kálmán törvényszéki biró abban a monstre csalási bünperben, amelynek a *Kereskedelmi és Közvetitő Bank* volt igazgatói és a *Magyar Gazdasági és Áruforgalmi Bank* vezetője, valamint több ügynök voltak a vádlottai.

A főtárgyaláson kiderült, hogy a *Kereskedelmi és Közvetitő Bank* kölcsönöket igért azoknak, akik ingatlannal vagy nyugdijbiztositékkal rendelkeznek. Hangsulyozták, hogy *előzetes költség nélkül* bocsátkoznak tárgyalásokba. A hirdetésekre nagyon sokan jelentkeztek, akiktől

információs költség cimén 10—15 pengőt vettek fel, ezenkivül becslési költség fejében 40—50—100 pengőt fizettettek ki.

A legtöbb kölcsönigénylő azonban egyetlen fillér kölcsönhöz nem jutott és elvesztette a lefizetett információs és becslési költséget. A rendőrségre tömegesen érkeztek a feljelentések a bank vezetői ellen. Az ügyészség Pfeiffer László Mihály ügyvezet őigazgató, valamint Beoka Lajos igazgató ellen többrendbeli csalás büntette miatt emelt vádat. Porgesz Jenő, a bank tisztviselője, valamint mindazon ügynökök ellen, akik a kölcsönszerzési munkában résztvettek, ugyancsak vádat emelt az ügyészség. Ezenkivül Klauber Ármin, a Magyar Gazdasági és Áruforgalmi Bank igazgatója, valamint Sottler Imre, a bank tisztviselője ellen ugyancsak vádiratot adott az ügyészség, mert a kölcsönszerzési ügyekben közremiködtek.

Sottler azonban megszökött Budapestről

és igy ellene *nyomozólevelet* adtak ki.

A nagyarányu bünper tárgyalásán valamennyi vádlott *tagadta bünösségét.* Azzal védekeztek, hogy *a banknak módjában volt kölcsönöket folyósitani* és csak azok nem kaptak kölcsönt, akik nem tudtak megfelelő biztositékot nyujtani. A költségeket *effektiv kiadásokra* forditották.

A törvényszék *több mint háromszáz tanut* hallgatott ki a bünügyben. A tanuk legnagyobb része a károsultak közül került ki, elmondották, hogy *fiktiv kölcsönszerzésről* volt szó.

Tizennyolc napig tartott a főtárgyalás s ma került sor az itélet kihirdetésére. A törvényszék

Pfeiffer László Mihály igazgatót nyolcrendbeli csalás büntettében és 56 rendbeli csalás vétségében mondotta ki bünösnek és ezért egy évi és két havi börtönre itélte.

Beoka Lajos 28 rendbeli csalásért *egy évi börtönbüntetést* kapott, *Porgesz* Jenőt kétrendbeli csalásban való vétségéért *fejenként 3 hónapi fogházra* itélték. A többi vádlottat *felmentették* az ellenük emelt vád alól. Az itélet nem jogerős.

MIKULÁS ajándékok du: választékban

Carkon

Szervita-tér 5.

— **A Pesti Hirlaphoz érkezett hazafias célu adományok.** A *Pesti Hirlaphoz* legutóbb a következő hazafias célu adományok érkeztek:

„Magyar a magyarért!": Goldberger Sport Egyesület (Budafoki-ut 117.) 300.— P. — A *„Vatea"* Rádiótechnikai és Villamossági R. T. sportkörének műszerészei: 102.— P. — *Szalmássy Ferenc* (Szép Ilonka-asztaltársaság elnöke): 20.— P. — *Eddigi gyüjtésünk: 19.765 P 07 fillér.*

A kormányzóné nyomorenyhitő mozgalmára: Szalmássy Ferenc (Szép Ilona-asztaltársaság elnöke): 20 P.

*

A *Pesti Hirlap* pénteki számában *sajtóhiba* folytán tévesen jelent meg *Széchényi Ilona* tanitónő (Darnó) adománya. Helyesen: az egyévi fizetése egy százaléka, nem 9 P 48 fill., hanem *9 P 84 fillér.*

— **A zsidótörvény megszegése miatt kivetett pénzbüntetéseket soronkivül hajtják be.** A Magyar Országos Tudósító jelenti: A társadalmi és gazdasági élet egyensulya hatályosságának biztositásáról szóló törvény (zsidótörvény) végrehajtása ügyében kiadott kormányrendeletben megállapitott kötelezettségek megszegése vagy kijátszása a rendelet szerint kihágás. Az értelmiségi munkanélküliség ügyelnek kormánybiztosa most átiratban arról értesitette a polgármestert, hogy a zsidótörvény megszegése miatt többezer terhelt ellen eljárást indittatott, amelyekben a rendőrhatóságok a legtöbb esetben már jogerős itéletet is hoztak. A hivatkozott törvény jogerős és teljes végrehajtásához füződő nemzeti érdekre való tekintettel a kormánybiztos arra kéri a polgármestert, hogy a *megállapitott pénzbüntetéseknek közadók módjára történő sürgős behajtása iránt intézkedjék.* A polgármester ennek megfelelően utasitotta az összes kerületi elöljárókat, hogy a szóbanforgó jogerős pénzbüntetések behajtása iránt az adószámviteli osztályok utján soronkivül intézkedjenek.

— **Tiltott politikai tevékenységért egy évi börtönre itélték a bukaresti meteorológiai intézet igazgatóját.** Bukarestből jelentik: A katonai törvényszék *Otetelesanu Henrik* egyetemi tanárt, a központi meteorológiai intézet igazgatóját egy évi börtönre, politikai jogainak háromévi elvesztésére itélte tiltott politikai tevékenység miatt.

— **Iráselemző „jósokat" tartóztatott le a rendőrség.** Mintegy másfél évvel ezelőtt lelepleztek egy *óbudai* iráselemzőt, aki jóslással is foglalkozott. Az óbudai iráselemző sok hiszékeny embert megtévesztett, akiket kisebb-nagyobb összeggel megkárositott. *Többen panaszt is tettek ellene, mire a rendőrség letartóztatta.* Időközben meglehetősen elszaporodtak a fővárosban az olyan iráselemzők, akik jósolnak is. A rendőrség néhány héttel ezelőtt hozzáfogott, hogy a főváros területén működő jósokat és jósló iráselemzőket felkutassa, mert mind több panasz érkezett ellenük a főkapitányságra. Legutóbb letartóztattak egy flatalembert, aki mint *„hindu jós"* szerepelt és jövendölt, majd egy kereskedősegédet, aki a neve elé a *„Prof."* cimet biggyesztette. Pénteken ismét a rendőrségre került egy iráselemző jós, aki *nyolcvan pengőt kért egy földbirtokostól, hogy földbirtokvásárlásához jóslást készitsen.* A rendőrség megállapitotta, hogy közveszélyes munkakerülésért már elitélték és mivel állandó foglalkozása nincs, *közveszélyes munkakerülés vétsége és csalás büntette miatt letartóztatták.* A rendőrség tovább folytatja a jóslással és állitólag iráselemzéssel foglalkozó szélhámosok felkutatását.

— **Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél** a rendkivül enyhén ható természetes **„Ferenc József"** keserüviz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbélcsatorna tartalmát gyorsan kiüriti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az emésztést és a vérkeringést előmozditja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

irka

Az irodalmi postás
hez füződik. A francia
csony előtt, tömegével
donságait iróknak, kritik
gyakran előfordult, hogy
sőn érkeztek meg, nem
tekkel. Szelidebb és erős
tikai állásfoglalások tar
aszerint, hogy a postacso
rojalista levélhordónak
nyodalmak fordultak el
jegyek kézbesitésénél is.
értesiteni a kritikusokat
ról. A napokban, amikor
lalni rendes helyét, idege
kiderült, hogy levélkézbe
a kritikus lakik. A franc
goru intézkedésekre kés
ellen. Nyilván ugy gondo
hogy az irodalom iránti
de senki sem használha
tálja a posta megbizhato
pártatlanságát.

Egyik fővárosi muze
reggel megjelenik egy e
az ajtó feltárul, ő már ot
siet végig a néptelen
csendes sarokban, elősze
órákon át olvas. A muz
nem érdeklik. Az őrökne
és amikor beszédbe eleg
rázatát adta kitartó
dohányos vagyok s orv
szoknom róla. Itt magul
s ez nagyon jó kényszer
káros szenvedélytől me
ide korán reggel borotv
nap első óráit, amikor
cigarettáztam." Az őr m
történetet és megkérdez
hogy mit csinál vasárn
van. „Akkor templomba
tért jámbor halk válasz

A művészklubban m
elhatározta, hogy meghá
csut mondott a legényé
barátjától, végül pedig

— Ön ugyebár m
szeretne valamit tudni?

— Nem. Azzal én
multja érdekel.

— **Rejtélyes mérgezés.**
teri osztálytanácsost es
hozzátartozói az Eszék-utc
kásán. A mentők a Stefá
miniszteri osztálytanácsos
ket szedett, a feltevések s
ténél nagyobb adagot vett
mérgezést. A főkapitánysá
a mérgezés körülményeit

Alkalmi vétel

Irta Jean Milhaud

Mentegetődzéssel kezdem. Ha az alábbiakban a feleségemről nem azzal a hódolattal beszélek, ahogy azt az én drága Susanne-om tőlem megérdemli, ezt ne tessék félreérteni. Imádom Susanne-t, de van egy gyengéje: a pénz értékét nem ismeri, amióta én szerzem és ő fáradság nélkül jut hozzá. Ez annál különösebb jelenség, mert a drága teremtés, amikor elvettem, egy másodrendü áruházban kisfizetésü elárusitóleány volt.

Amikor az idén a nyár ujra beköszöntött, azt terveztem, hogy egy kis tengerparti faluban nyaralunk néhány hétig. De Susanne, szerencsétlenségemre, megtudta, hogy egy barátnője körutazást tett egy hajón a Földközi-tengeren és erre kijelentette, hogy nekünk is meg kell tennünk ezt az utat.

A hajón az első nap csak magányosan kóboroltunk a fedélzeten és kettesben gyönyörködtünk a tengerben. De már másodnap a feleségem megismerkedett egy Sabatierné nevü hölggyel, aki mingyárt bevonta bridzstársaságába. Harmadnap a feleségem és uj barátnője már annyira jóban voltak, hogy keresztnevükön szólitották egymást és tegeződtek. Nem nagyon örültem ennek a barátságnak, mert ez a Sabatier-né egy cseppet sem volt rokonszenves.

Sabatier-né esténként mindig más ruhában jelent meg. Feleségem elragadtatással beszélt arról, hogy a barátnője Páris egyik legszebben öltözködő asszonya és megmagyarázta nekem a kivételes elegánciája titkát:

— Madeleine... — igy tudtam meg, hogy ez a neve a *„bárátnőnek"* — Páris legművésziebben dolgozó szabónőjénél csináltatja a ruháit. Eddig hét estélyi ruháját láttuk, valamennyit az a kiváló művésznő. Madame Ernestine „alkotta". Madame Ernestine minden ruhára, mielőtt kiadja a kezéből, odahimezi apró betüvel a mesteri kézjegyét, egy „E" betüt. Ez a titkos jele az *„Ernestine"*-ruháknak, amiket Páris legelegánsabb asszonyai viselnek. És csodálatos, hogy mennyire ismeri Madeleine az előkelő

társaságot. A legnagyob
Minket is össze fog hozi
— Ezt magam se bá
rájuk sózom a cégem a
— Csak nem gondo
hogy abban a társaságba
Mint rendesen, most
Másnap a feleségem
— Sabatier-né rádi
nővére. Most természete
szines estélyi ruháit és
hét gyönyörü estélyi ruh
kért átengedni. Szédület
— Igazad van, én
hogy hét darab viselt r
fizessek.
Talán senkit sem le
ruhát már előbb át is vi
végül Sabatier-né asszon
ezer frankra szóló csekk
Amikor Párisba viss
lényeges változás követl
sorra hivta meg az is
módjában legyen a hét
a nyakamon nőtt ki, am
nőjének elmondta:
— Ezeknek az *„Erne*
egy „E" betü, amelyet
mesteri kézjegyét, minde
Már legszivesebben
de a lakás legtávolabbi z
története.
Ekkor történt, hogy
hivott vidéki birtokára,
gyon kedvesen fogadtak,
a vidéki arisztokrata tá
éreztem magam. Azonban
datban, hogy az ő „E" jelz
násasszonyokat is, ugy ér
ban, mint hal a vizben.
Egy este a szomszéd
is átjött a feleségével, eg
vel. Lady Cavenagh apja
meg és igy ő csak fekete
„E" jelzésü estélyi ruh

Pesti Hirlap

áz ujdonságából

szél

ekete szövetkabát, ezüst-sállal, fehér turbánnal. derékrésszel, bordó sállal ni matt selyemruha arany nái: 1. Fehér szaténruha koliéval, kék kalap bordó

MOLNÁR ÉVA rajzai.

emlékére. A terézvárosi n délelőtt gyászistentisznyt *Szikla Adolf* zenenázi karmester lelkiüdt Operaház ének- és zenyletével Verdi örökszép . A magánszólamokat *Rösler Endre* és *Szécek* énekelték. A gyászatotta az Operaház mültóképpen áldozott egy-

ége. New Yorkban egy t a moziba járó közönből. Természetesen sengy hány esztendős, csak kit az őt megillető csösszes *látogatók hatvan fiatal leány.* Jelentékeny atal férfiak is. Ellenben közöttiek) csak 4 százaek. A statisztika célja műsorok összeállításánál k rétegeződését.

A fehér hattyu

Uj Földes–Ábrahám-operett Honthy Hannával, a Városi Szinházban

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Egy operettnek általánosságban két szerzője van. Egy vérbeli *operettsikernek* rajtuk kivül néha még harmadik, velük legalább is egyenrangu társszerzője: a primadonna. *Földes Imre,* a leleményes szövegiró és *Ábrahám Pál,* a kitünő muzsikus, bizonyára nem veszik zokon, ha közös szép munkájukról irván, a krónikás az első sorokat *Honthy Hanna* népszerü személyének és tündöklő szereplésének szenteli. Ő volt diadalmas „Juliá"-ja tavalyi operettjüknek. Természetes, hogy őrá gondoltak most, amikor az orosz cári udvar ünnepelt ballerináját helyezték zenés szinpadi cselekmény középpontjába. Nincs is ma senki, aki *Honthy Hannáéhoz* fogható rátermettséggel, sokoldalusággal, az egyéni kifejezésmód kifogyhatatlan eszközeivel tudná képviselni nálunk a korszerüen módosult, mégis vérbeli operett-hagyományt. A hóditó, gyönyörködtető és szórakoztató műfaj kivirágzik körülötte, megtelik tartalommal, ugy amint ő a primadonna-szerepeit mindig megtölti egyszerü emberi bensőséggel. Meg tudja szeretteti a közönséggel az alakot, akit személyesit és az alakon keresztül mindig ujra önmagát.

A történet, amelyben az öncélu játék és a lelki átélés széles skáláját járja végig, ezuttal is izgalmas, érdekfeszitő, drámai logika fonalán vezetett cselekmény, mint Földes minden operettszövege. „A fehér hattyu", a pétervári ballerina, a világháboru éveiben egy asszonyfaló nagyherceggel kerül szerelmi összeütközésbe. Sértett női büszkesége — egy Toscaszerü, megrázó jelenetben — majdnem gyilkosságra viszi és a következmények elől Párisba menekül. Itt egy másik férfi van az oldalán, igazi gyöngéd lovag, de elszakitja tőle a háborus sors. Összekerül az életben maradt nagyherceggel, akibe közben beleszeretett. Egymáséi azonban csak a londoni emigrációban lesznek, amikor az orosz forradalom földrengése ledönti köztük a társadalmi válaszfalakat.

Kész szerelmi regény, de ugyanakkor kész és talpraesett operettszöveg. Nemcsak azért, mert az iró tapasztalt kézzel, ötletesen adagol komoly jelenetek közé vidámakat, hanem azért is, mert bőven ád természetes alkalmakat a muzsikának. *Ábrahám Pál* ki is használja valamennyit. Kedvére teheti, mert a darab a balett körül forogván, lépten-nyomon önként adódnak a táncos jelenetek, fölvonulások, s mert a szinház legnagyobbrészt énekelni tudó szereplőket bocsátott a rendelkezésére. (*Honthy* ezüst szopránja mellett *Solthy György* finom baritonját és *Galetta Ferenc* csengő tenorját is.) Különösen tetszettek az első felvonás orosz hangulatu és ritmusu számaiban szép keringője és tangója, a második fuga-fölépitésü tánckavargása és meghitt bucsuduettje.

A zeneszámok *Harmath Imre* jó verseire olvadoznak és pattognak. *Upor Tibor* szép, stilusos és gazdag diszletei közt ~~*Tihanyi Vilmos*~~ rendezői tudása és leleménye mozgatja a szereplőket, akik mind a helyükön vannak és megteszik a magukét a sikerért. *Delly Ferenc* kemény, szenvedélyes nagyherceg, aki az operett-sablon megforditott sorrendjében változik át kedélyes soffőrré s a tangójelenetet is a primadonnával — egészen ujszerüen —, az egyoldalu vágyakozás jegyében fejti. A mulattatásban *Sziklay Szeréna* komikumtól duzzadó, kacagtató figurája vezet. Finom, kellemes jelenség az üde hangu uj szubrett, *Szondy Biri.* Szinészi egyéniségéhez illő jellemalakitás jutott *Köpeczy-Boócz Lajosnak,* táncosbuffóként *Bihary Nándor* ügyesen szerepel. **L. V.**

• **A „Kövessy-Vár" XVII. karácsonyi ajándékosztása.** A „Kövessy-Vár"-nak pénteken délután volt a New York-kávéházban *tizenhetedik karácsonyi ajándékosztása.* Köztudomásu, hogy néhai *Kövessy Albert* elhalálozásakor alapitványt tett, amelynek egyetlen célja, hogy a magyar nyugdijas szinészeket és szinésznőket, akik elképzelhetetlen sorsban sinylődnek, a Szeretet ünnepén egy kis melegsághez juttassa. A természetbeni adományokat szombaton osztja ki az Országos Szinészegyesület Baross-téri székházában. Itt a New York-kávéházban pénteken az *ingyen kávéztatás* folyt le, amelyet boritékokba zárt szerény összegek szétosztása követett.

Mintegy *kétszázötven nyugdijas szinésznő és szinész* ült a hosszu földszinti teremnek e célra átengedett asztalainál. Megható volt nézni őket. Félháromra befejezték az uzsonnát; a zenekar adott jelre rázenditett a Himnuszra. Mindenki felállt. A karénekből itt is, ott is kivált egy-egy iskolázott énekhang, régi, szép esték emlékeit villantva meg egy pillanatra

Ezután *Radó Ágoston* ny. ezredes, az alapitvány gondozója, karácsonyi beszéddel üdvözölte a megjelenteket, akiknek nevében *Békeffi Lajos* válaszolt. Kifejezést adott annak a reményének, hogy a Felvidék egyrészének, a régi hires magyar városoknak visszatértével, talán jobb sors virrad a sok megpróbáltatáson átment vidéki szinészetünkre is...

Végül az öreg szinészek és szinésznők elvonultak a vezetőség asztala előtt, a meghatott nyugdijasok az ő kezükből vették át azt a kis kék boritékot, amelynek tartalma elviselhetőbbé teszi majd számukra a karácsonyt. *(g. l.)*

NYIKA" karácsony d. u. és este KOMÉDIA

SZÍNHÁZ ZENE RÁDIÓ

Nem lesz Operabál

Tavaly és tavalyelőtt is ígérték, hogy megrendezik az Operabált, amely annakidején olyan jól sikerült Budapesten. Mint értesülünk, néhány nappal ezelőtt az érdekelt ipartestületek tanácskozást tartottak az operabál ügyében és ez a tanácskozás azzal végződött, hogy *az idén nem kérik az Operabál megrendezését.*

Góth Sándor és Anday Ernő együttes darabja

Uj, egész estét betöltő vígjáték készült el »*Női zenekar*« címmel. Szerzői: *Góth* Sándor és *Anday* Ernő.

AZ ANGOL KIRÁLY KITÜNTETETT EGY SZÍNÉSZNŐT

Anglia egyik leghíresebb komikájának Gracie *Fields* a neve. A hollywoodi Fox studió meghívta egy filmszerep alakítására. Hollywoodban érte az angol király kitüntetése, amelyet művészi érdemei elismeréséül kapott. Gracie Fields megkapta az *Angol Szent János Rend parancsnoki keresztjét. Ő az első nő, aki elnyerte ezt a kitüntetést.* Egyébként valamikor egy londoni divatszalón elárusítónője volt.

„Vissza a munkához!"

Az új Pasternak—Kosterlitz film

Hollywood, január 5
(Az Est tudósítójától)

Az Universal studió szerződtette Bruno *Frank* német írót, aki »*Vissza a munkához*« című filmszcenáriumot írja saját darabja nyomán. A kép a modern ifjúság munkaproblémájáról szól. Frank filmjének producere *Pasternak* Joe lesz és rendezője Henry *Koster*. Az utóbbi időben Pasternak és Koster nem dolgozott együtt.

ERZSÉBET

Huszka Jenő és Szilágyi László romantikus operettje a Magyar Színházban

Angliai Erzsébet és Katalin cárnő után most a magyar mártir királynéból, wittelsbachi Erzsébetből csináltak színpadi hősnőt. Még pedig zenés műfajban: nyilván sorsának kimondott tragikuma miatt. Nem tagadjuk, némi aggodalommal ültünk be a Magyar Színház nézőterére. Szerencsére semmiféle kegyeletlen természetű baleset nem történik. Az invenciózus és hazafiasan melegszívű *Szilágyi* Lászlót úri ízlése és jóangyala megőrizte attól, hogy kilépjen a történelmi olajnyomat keretei közül s így a jóságos- és szépségesemlékű királyné megmaradhatott királynénak, nemcsak a történelem, de az operettszínpad színes birodalmában is.

Megőrizvén így drága illúzióinkat, amelyek napjainkban az élet minden területén fogyóholdnál is rohamosabban fogynak. *Kicsit sok volt ugyan a fenköltség, a Kossuth-szakáll, a honfibú és a díszmagyar-irredenta,* de mindez jó szándékkal történt s a piros-fehér-zöld—schwarz-gelb szöveg nem látta különösebb kárát.

A történelmi életrajzoperett talán éppen színességével és felfokozott pompájával fog sikert aratni. *Huszka* Jenő nagystílű és előkelő partiturája teljes testőri díszben kíséri a szöveget, megadva Bécsnek és a császárnénak, ami a bécsi valceré és megadva a Pest-Budai-nőegyleti báli miliőnek — ami a palotásé... Így lesz a darabból igazi hamisítatlan (kiegyezéskorabeli) *monarchiatípusú nagyoperett.*

Az előadás, főleg ami a kiállítást illeti, elsőosztályú. *Lázár* Mária játssza *Erzsébet* királynét, szállítván az alakításhoz a fejedelmi figurát, a frizurát, a strucctollas lovagkalpagot, s azt az eredeti felfogást, hogy a felséges asszonyt *enyhe racsosolással is jellemzi*... Az idősebb gróf Andrássy Gyula szerepét *Földényi* játssza remek maszkban és tüzes áhitattal. Pazar volt *Dajbukát* Ilona, jó a kis *Pethes, Dávid* és *Vértes. Szakáts* parfőmös tábornoka és *Latabár* vidám bécsi gigerlije is jó pillanatai az előadásnak. *Szilassy kökényszemű kis-barna az amorózók között. Somogyi* Nusi és *Kováts* Terus udvarhölgyduója üdítő, nem is beszélve *Fejes* Teriről, aki biedermeier pisztrángként elragadóan ficánkolja végig habosan pikáns szerepét.

Ferenczy Ida megszemélyesítője, *Zimonyi* Márta, akit Miskolcról hoztak a szerepre — meglepetés. Kellemes, finom, úri jelenség, csupa báj és mosoly, aki Trilbyként, kissé túlbűvölten imbolyogja végig szerepét, hogy a »*Szeptember végén*« átszellemült, felszabadult és elérzékenyült előadásával meggyőzzön bennünket kétségtelen színészi rátermettségéről. *Lóránt* rendezése kis kisiklásoktól eltekintve jó és szépek *Upor* díszletei. (Ad notam: *Erzsébet királyné nem lakkozta a körmeit, nem járt lovaglócsizmában estélyekre, a tábornokok nem viseltek még karórát, a huszártisztek más uniformisban jártak, mint 1914-ben stb. stb.)*

Egyed tolta.

„AZ ÖZVEGY"

Róma, január 5

Emma Gramatica, a nagy olasz tragika Renato Simoni »Az özvegy« című darabjának filmváltozatában játszsza a címszerepet. Az új olasz filmet Alessandrini rendezi.

* **Ez aztán siker...** *Sok szép sikerről hallottunk darabokat illetőleg, de még az amerikai méreteket is felülmúlja egy színjáték hatalmas sikere. »Tobacco Road« a darab címe és Newyorkban játszár már 265-ik hete, még mindig négyezer dollár heti bevétellel. Ilyen rekorddal talán csak az »Ábris rózsája« dicsekedhetett, amelyet szintén évekig játszottak. Szerzője egyébként a mult nyáron Magyarországon járt.*

Tarzan új partnernőt kap

Hollywood, január 5
(Az Est tudósítójától)

Ann Morris-ról, a Metro filmgyár fiatal, szép művésznőjéről, aki eddig görl volt, most új próbafelvételt készítettek. A legközelebbi Tarzan-film női főszerepét szánták neki. Maureen O'Sullavan, aki eddig Tarzan partnernője volt, egyelőre nem szerepelhet műteremben, mert anyaszerepre készül. Az életben és nem filmen. (Férje John Farrow, az író és rendező.)

KIS HIREK

Szörényi Éva, a Nemzeti Színház tagja Capriban töltötte szabadságát, ahonnan néhány nappal ezelőtt érkezett haza. Már próbál *Molière* »*Póruljárt negédesek*« című vígjátékában.

⊙

Új Traviata. Az Operaházban rövidesen új szerepben mutatkozik be *Dobay* Livia. A »Traviata« címszerepét énekli.

⊙

Laurisin Lajos, az Operaház tenoristája holnaptól kezdve Debrecenben vendégszerepel. »*A mosoly országa*« előadásain lép fel a Csokonai Színházban, majd a »*Három a kislány*«-ban énekel kétszer.

⊙

Érdekes közönség gyült össze tegnap este a Magyar Színházban az »*Erzsébet*« főpróbáján. Az erkély jobb egyes páholyban foglalt helyet *Herczeg* Ferenc, aki sokat tapsolt a daljáték előadása alatt. Az első felvonás után, a folyosón a nagy író kijelentette, hogy *igen tetszik neki a daljáték és el van ragadtatva Fejes Teri érdekes és kedves alakításától.* Egy másik páholyban *Szalay* Karolát láttuk, aki *Heltai* Jenőékkel ült együtt. A bal 4-es számú páholyban foglalt helyet *Huszka* Jenő, a szerző, akit Herczeg Ferenc felkeresett és *gratulált neki.* A bal 7. számú páholyban egy rádiókülönítmény ült dr. *Hlatky* Endre igazgatóval az élén. Figyelték a főpróba előadását, amelyet ma a rádió is közvetít.

⊙

Zártkörű erdélyi magyar kultúrdélutánok lesznek a Nemzeti Szalónban az erdélyi kiállítás alkalmából. Ma délután tartják meg az elsőt. Háziasszonyok: dr. *Ravasz* Lászlóné és báró *Vay* Lászlóné. *Ignácz* Rózsa is fellép, aki erdélyi balladákat és székely népköltményeket ad elő. A következő kultúrdélután január 10-én lesz. Akkor gróf *Teleki* Pálné és *Cholnoky* Jenőné lesznek a háziasszonyok.

⊙

Emlékezetes, hogy milyen nagy sikerrel játszott Budapesten egy esztendővel ezelőtt *Meisner* Lujzi, a kis zongoraművésznő, akit Kleiber fedezett fel. A fiatal, 14 éves zongorista már Amerikában tartózkodik, ahol legutóbb *Kansas City*-ben lépett fel igen nagy sikerrel. Meisner Lujzi, aki egy budapesti fuvolaművész leánya, Louisban született, az Egyesült Államokban.

RÁDIÓMŰSOR

Csütörtök, január 5.

BUDAPEST I.: 5.30 Clementis Klára zongorázik. — 6.00 A Rockefeller-alapítványról. — 6.35 Cigányzene. — 7.35 Nikolaus **Hübner** gordonkázik. — **8.05 »Erzsébet«. Közvetítés a Magyar Színház bemutatóelőadásáról.** — **11.30** Cigányzene.

BUDAPEST II.: 5.00 Dr. Schoen Arnold előadása. — **6.00** Cigányzene. — **6.35** Angol óra. — **7.30 Juhász** Vilmos előadása. — **8.00** Hanglemezek.

A színházak mai és holnapi műsora

OPERA: Ma: *Turandot* (B. bérlet; ½8). P.: *Bánk bán* (C. bérl.; ½8). — **NEMZETI:** Ma: *Ahogy tetszik* (V. bérlet; ½8). P.: *A zenélő óra* (VI. bérlet; ½8). — **KAMARA:** Ma és P.: *Utolsó tánc* (8). — **VIG:** Ma (8) és P. d. u.: *Francia szobalány* (½4); este: *Márciusi szél* (8). — **MAGYAR:** Ma és P. este: *Erzsébet* (8). **P. d. u.:** *Válóok* (½4). — **BELVÁROSI:** Ma este, P. d. u. és este: *Örökké?* (4, 8). — **PESTI:** Ma és P.: *Boldog órák* (8). — **ANDRÁSSY:** Ma, P. d. u. és este: *Bubus* (½4, 8). — **VÁROSI:** Ma és P. este: *Fehér hattyú* (8). P. d. u.: *A szevillai borbély* (½4). — **ROYAL:** Ma, P. d u. és este: *Kávé habbal* (4, ½9). — **TERÉZKÖRUTI:** Ma, P. d. u. és este: *Üstökös* (5, ¼10). — **PÓDIUM:** Ma, P. d. u. és este: *Elő az okmányokkal* (½5, 9). — **KOMÉDIA:** Ma, P. d. u. és este: *Tanganyika* (½5, ½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Ma: *Kiskomárom-Nagykomárom* (½6, ¼9). P.: *Mindig a nők kezdik* (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Ma: *Mindig a nők kezdik* (½6, ½9). P.: *Hazudik a muzsikaszó* (½6, ½9). — **KISFALUDY:** Ma: *Hazudik a muzsikaszó* (½6, ½9). P.: *Kiskomárom-Nagykomárom* (½6, ½9).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók **Sz** = Szombat. **V Ü** = Vasárnap és ünnepnap. **M** = Matiné.

ADMIRÁL (153—707. Margit-körút 5. szám): **Babafeleség** (Fru-Fru kisasszony; Louise Rainer) és a kísérő műsor. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Péntek d. e. ½10 és ½12 órakor: **Tommy, a megfagyott gyermek** (Ádám Klári). Vas. d. e. ½10 és ½12 órakor: **Csin-Csin** (Shirley Temple). — **ALKOTÁS** (155—374. Gömbös Gyula-u. 11): **Játék a halállal** (Maurice Chevalier). Jazzpárbaj (burleszk). H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Pénteken d. e. 11-kor: **Stuart Mária.** Vas. d. e. 11-kor: **Acélkoporsó.** — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery-u. 39): **Péntek Rézi** (Turay, Páger). Csodapapagáj. Textilipar. H. (¾4 ½6 ¾8 ¾10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ASTRA** (154—422. Ugocsa-u. 10. szám): **Péntek Rézi** (Turay, Páger Antal). Robin Hudka (trükkf.). Popeye mint Romeo (trükkf.). H. (½4 ½6 ¾8 ¾10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ¾10.) Pénteken d. e. 11-kor: **Légy jó mindhalálig.** Vas. d. e. 11-kor: **A falu rossza.** — **ÁTRIUM** (154—024, 153—034. Margit-körút 55): ½6-kor: **Szegény gazdagok** (Uray, Szeleczky). Két kicsi csacsi. H. ½8 és ½10 órakor: **Algiri légió** (Charles Vanel). H. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ¾4 ½6 ½8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384—563. Irányi-u. 21): **Varjú a toronyórán** (Egry M., Rajnay). Barátaink az állatok. H. (4 6 8 10; V Ü jobbt. 2 4 6 8 10, balt. 3 5 7 9.) Vasárnap d. e. ½11 és 12-kor: **Hotel Kikelet** (Tőkés Anna). — **BODOGRÁF** (149—510. József-körút 63. szám): **Varjú a toronyórán** (Vaszary Piroska, Egry Mária). Óceán martalócai. Szerelmes jánosbogárka. H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BROADWAY** (14-42-12. Károly-körút 3): Megnyitás január 6-án! Megnyitó műsor: **A hölgy kissé bogaras** (Tolnay, Ráday). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BUDAI APOLLO** (351—500. Csalogány-u. 46): **Csintalan asszonyok** (Françoise Rosay). H. (½5 ¾7 9; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CAPITOL** (134—337. Baross-tér 32): **Beszállásolás** (Páger, Szeleczky) és a kísérő műsor. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CITY** (114—411. Vilmos császár-út 36): **Hardy gyerek esete a szerelemmel** (Lewis Stone). Ámor az irodában (vígjáték). Híradó. (¾6 ¾8 ¾10; Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **CORSO** (182—518. Váci-u. 9): **Réztábla a kapu alatt** (Rosalinda Russel). Híradó. (½6 ½8 ¾10; Sz V Ü 3 ½6 ½8 ¾10.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József-körút és Üllői-út sarok): **Beszállásolás** (Páger, Szeleczky). H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. ½11-kor: **Zsarnok** (Harry Baur). — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich-u. 1): **Mi történik a paradicsomban?** (Hilde Krahl) és a kísérő műsor. H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz-körút 28): **Réztábla a kapu alatt** (Robert Donat). H. (½6 ½8 ¾10; Sz V Ü 3 ½6 ½8 ¾10.) — **ELIT** (114—502. Szent István-körút 16): Prolongálva: **Robin Hood** (Errol Flynn). H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707. 189—543. 188—528 Kossuth Lajos-u. 18): **A négy nővér**

Kodolányi János

Kodolányi János kapta a Ferenc József irodalmi díjat

— Az Est tudósítójától —

Tegnap délután hozta meg döntését a főváros Ferenc József irodalmi díjának bírálóbizottsága. A festészeti díjat tudvalevően még karácsony előtt *Medveczky* Jenőnek adták ki. A bírálóbizottság az irodalmi díjat nagyon szép indokolással *Kodolányi* Jánosnak, a kitűnő írónak ítélte »*Julianus barát*«, »*A vas fiai*« és »*Boldog Margit*« című a XIII. századról szóló történelmi trilógiáért. A pályázatot annakidején történelmi regényekre írták ki.

H. G. Wells jóslatai 1939-re

London, január 5
(Az Est tudósítójától)

A »News Chronicle« mai száma közli H. G. *Wells* világhírű író jóslatát az 1939-es várható politikai eseményeiről. A jóslat így hangzik:

1. Az angol kormány az év első negyedében meg fog bukni. Helyébe egy nemzeti szellemű, radikális pártokon felüli kabinet fog lépni, amely tulajdonképpen a nép felébredésének lesz a kifejezője.

2. A világ valamennyi angolnyelvű állama összefog.

3. A tavaszra tervezett rendszeres postarepülőforgalom Amerika és Anglia között a két államot még közelebb fogja hozni egymáshoz.

4. A világ a háború örvénye szélén fog haladni egészen addig, amíg Angliában olyan kormány veszi át a hatalmat, amely Amerikával együtt méltó ellenfele lesz az ellenfeleknek.

5. Olaszország nem fog belekeveredni ebbe a háborúba.

6. A japán-kínai háború tovább fog húzódni.

AZ ÚJ JAPÁN KORMÁNY FOLYTATJA A KÍNAI HÁBORÚT

Életbe léptetik Roosevelt japánellenes rendszabályait?

Tokió, január 5

Sotaro pénzügyi alminiszter elfogadta a pénzügyi tárcát. A Konoye-kormány tizenhárom minisztere közül heten helyet kapnak az új Hiranuma-kormányban.

Washington, január 6

Hiranuma megbizatását amerikai diplomáciai körökben úgy tekintik, hogy az a kínai hadjárat folytatását jelenti. Ezekután valószínűnek tartják, hogy alkalmazni fogják a Roosevelt elnök által javasolt erélyesebb japánellenes rendszabályokat. A tokióí amerikai nagykövetet jelentéstétel végett Washingtonba rendelték.

Aggódik a Szovjet

Párizs, január 5

Egy francia távirati iroda moszkvai jelentése szerint szovjet körökben *élénk nyugtalanságot* kelt a japán belpolitikai helyzet újabb alakulása. Szovjet kormánykörökben attól tartanak, hogy a japán katonai körök befolyásának megerősödése *fokozza majd a szovjet—japán feszültséget.*

Ma este iktatja be a mikádó Hiranumát

London, január 5

Tokióból jelentik: A mikádó *ma este iktatja hivatalába Hiranuma* új japán miniszterelnök kormányát, amelynek *csak négy új tagja* lesz. *Konoye* herceg, előző miniszterelnök, az új kabinetben *tárcanélküli miniszter* lesz. A külügyi tárcát továbbra is *Arita*, a hadügyi tárcát *Itagaki* tábornok, a haditengerészeti tárcát Yonay tengernagy tartja meg, akik az előző kormányban ugyanezeknek a tárcáknak a vezetői voltak.

PÁGER • SZELECZKY • KABOS • RAJNAY
BESZÁLLÁSOLÁS
LLOYD • SIMPLON • CORVIN • CAPITOL

DALADIER MINISZTERELNÖK KATONÁK TISZTELGŐ SORFALA KÖZÖTT MEGÉRKEZIK AJACCIÓBA

SIDI ACHMED TUNISZI BEJ, aki Daladiert nagy ünnepséggel fogadta Tuniszban

Január 9-én veszi át a miniszterelnök az ónodiak egyhangú mandátumát

— Az Est tudósítójától —

Tegnap járt le az ajánlások benyujtásának határideje az ónodi választókerületben. A választási biztoshoz egyedül vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök ajánlási íveit nyujtották be és így *a kormányelnök az ónodi kerület egyhangúan megválasztott képviselőjének tekintendő.*

Január 8-ára volt kitűzve a választás időpontja, tehát ezen a napon fogja a választási biztos *Imrédy* miniszterelnök egyhangú megválasztását kihirdetni. A megbízó levelet január 9-én *Borbély-Maczky* Emil főispán vezetésével nagyobb küldöttség nyujtja át a miniszterelnöknek Budapesten.

Beck uton van München felé

Párizs, január 5
(Az Est külön tudósítójától)

Nizzából jelentik, hogy Beck lengyel külügyminiszter tegnap délután elhagyta Montecarlót. A milánói gyorsvonatra szállott fel. Úgy tudják, hogy Münchenben megáll és tanácskozni fog Hitler birodalmi kancellárral és Ribbentrop külügyminiszterrel.

Felemelt karral kell köszönniök az engedélyezett román párt tagjainak

Bukarest, január 5

A január 1-i keltezésű királyi rendelet szabályozza Románia egyetlen engedélyezett pártjának, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának működését. A párt igazgatását a két évre kinevezett

24 tagú vezérlő bizottság

látja el. Három vezértitkár látja el az adminisztrációs ügyeket. A nemzeti ujjászületés arcvonalának tagjai nem lehetnek semmiféle titkos szervezet tagjai. A párt tagjai számára kötelező a »római köszöntés«, vagyis felemelt karral köszönnek. Jelmondatuk a következő: *Király és nemzet, munka és hit.* (MTI)

Macsütörtökön este megnyílik a
Monte Carlo
Budapest új Dancing-bárja
Bájos, kedves interieur
Lorschy tánczenéje
VI., Teréz-körút 15
Telefon: 121-052

A Pesti Hirlap harmadik Herczeg-estje

Április 4-én, kedden 8 órakor: **UTOLSÓ TÁNC** az idény legnagyobb sikere!

Kedvezményes jegyek akciós pénztárainknál

Nit-Wit

Shaw a filmről

• Nit-Wit — uj angol szó, *Bernard Shaw* csinálta és talán elmehiányost jelent *Shaw*, aki a Pygmalion filmváltozatának elkészitésében résztvett és azért nem bosszankodott a film miatt, egy beszélgetésben kifejtette, hogy hollywoodi és brit beszélő filmek gyártóinak rá kellene már jönniök arra, hogy hivatásos és hivatott iróemberekkel készittessenek szcenáriókat, nem pedig nit-witekkel, akik csak arra valók, hogy igazi irók müveit tönkretegyék. Kifejti azután Shaw, hogy a filmirók szövetségéhez azért csatlakozott, mert pártol minden testületet, amely közhasznu, és az irók érdekeit védi. Az a baj, hogy az átlagiró hülye, amikor üzleti érdekeiről van szó. Nem szabad magára hagyni. Shaw szerint a brit filmszakma viszonyai jobbak, mint általában mondják. Csak az a hiba, hogy a filmek éppen csak képek és nem filmdrámák. A vállalkozók és igazgatók még mindig nincsenek tisztában a beszélő film lényegével. Csak gyakorolt, tapasztalt irók irhatnak igazán jó dialógust.

— Én jó filmdrámákat irok és jó dialógust, mert értem a mesterségemet, amelyet éveken át tanultam.

A Mikádót a filmesek tönkretették. Nem respektálták Gilbert szövegét. És minek irtak hozzá prológot? Ezt igazán nem lehet megérteni.

— Azt tetszik hinni, hogy a mese fontosabb, mint a sztár? -- kérdezte a hirlapiró.

Shaw igy felelt:

— Dehogy hiszem! A két tényező kellő összeegyeztetése adja az ideális filmet.

* **Don Juan kalandjai.** Ily cimü filmet készitenek a Warner fivérek. *Kertész Mihály* rendezi és *Erol Flynn* lesz a főszereplő.

SPORT

A Mezőgazdasági Kiállitás országos lovasmérkőzései

A Nemzeti Lovardának az Országos Mezőgazdasági Kiállitással kapcsolatban rendezett országos lovasmérkőzései második napján három versenyszámot bonyolitottak le. Az Erdélyi-dijért való vadászugroversenyben 58 induló közül 7 volt hibátlan. Győzött *Némethy Bertalan* fhgy. A versenyben indult *Keresztes Erzsébet* kiváló urlovasnő is, aki negyedik helyre került és több mint 50 férfi versenyzőt hagyott maga mögött. A középosztályu dijlovaglást *Mándy Pál* fhgy nyerte. A honvédelmi miniszter dijáért tartott összetett mérkőzést, amely könnyü dijlovaglásból és a csütörtökön befejezett dijugratásból állott, *Hazslinszky Zoltán* fhgy nyerte. A részletes eredmények a következők: Vadászugratás az Erdélyi-dijért 1. *Némethy Bertalan* fhgy a Szentgyörgy-istálló „Repülj" nevü lován 93 mp, 2. Csenki Sándor hdgy „Rátót II." lován 95 mp, 3. Némethy Bertalan fhgy a Hungaria concours-istálló „Duce" lován 98 mp, 4. Keresztes Erzsébet Patay Pál „Rolla" lován 99 mp, 5. Kánia Antal alezredes a Szentgyörgy-istálló „Palotás" lován 100 mp, 6. Balogh Károly fhgy „Piszke" lován 104 mp, 7. Jankovits Lőrinc fhgy Hazslinszky Zoltán fhgy „Románc" lován 105 mp, 8. Walkó Károly fhgy a Szentgyörgy-istálló „Szeles" lován 107 mp. Középosztályu dijlovaglás a Magyar Lovassport Egyesületek Országos Szövetsége dijáért: 1. *Mándy Pál* fhgy, a Szentgyörgy-istálló „Polka" lován 5 pont, 2. Várkonyi Tibor fhgy a Szentgyörgy-istálló „Pezsgő" lován 6 p, 3. vitéz Hanthy László őrnagy „Csegez" lován 9 p, 4. Pauly Hartmann nyug. őrnagy a Hungária concours-istálló „Látod" lován 11 p, 5. Sörényi István csendőrfhgy „Laborc" lován. — Az összetett mérkőzésben (könnyü dijlovaglás és 110 cm-es dijugratás) a honvédelmi miniszteri dijáért: 1. *Hazslinszky Zoltán* fhgy „Románc" lován 77.11 pont, 2. Balogh Károly fhgy „Palánk" lován 54.66 p, 3. vitéz Szinay András fhgy „Rábeszél" lován 34.44 pont.

Válogattak a magyar-olasz birkozóviadalra

Izgalmas összecsapások voltak az OTT alagsori edzőtermében. A Magyar Birkózók Szövetsége tartotta két sulycsoportban válogató versenyét az április 5-én eldöntésre kerülő olasz-magyar válogatott birkózóversenyre. A meghivott versenyzők nagy iramu mérkőzéseket vivtak. Különösen *Rihetzky* harcolt hevesen, hogy válogatott legyen és ez sikerült is neki, mert a 9. percben tuss-győzelmet aratott Ferenczi ellen, aki viszont vasárnap elhóditotta tőle a bajnoki cimet. Pehelysulyban is kemény küzdelmet vivtak a jelöltek. Az első mérkőzés Tóth I. UTE és Simon, az idei bajnok között folyt le. Győzött Tóth. A második mérkőzésen a tatabányai Monos ismét legyőzte Fecskét, aki az utóbbi időben kissé visszaesett formájában. A döntő összecsapásból (Monos—Tóth) az ujpesti versenyző került ki győztesként. A válogatott csapat dr. *Papp László* szövetségi kapitány inditványára a következő lesz: légsuly *Bencze* UTE, pehelysuly *Tóth I.* UTE, könnyüsuly *Ferencz* Beszkárt, kisközépsuly *Sóvári* Husos, nagyközépsuly *Kovács* B. Vasutas, félnehézsuly *Rihetzky* Mávag és nehézsuly *Bóbis* MAC.

Sporthirek

A Magyar Birkózó Szövetség rendezésében április 5-én este a Fővárosi Nagycirkuszban eldöntésre kerülő olasz-magyar nemzetek közötti görög-római birkózóviadalra jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap Vilmos császár-ut 78. és Erzsébet-körut 1. szám alatti főkiadóhivatalaiban.

Uj injekciót kapott az olasz labdarugás nem kevesebb, mint *harminc délamerikai játékos* megérkezésével. A mult héten egyedül az Oceania hajón tizen érkeztek meg tengerentulról.

Kobona

Nők gyakran szenvednek fáradtság miatt migrainben és ideges gyengeségben. Ilyenkor Kobona segit. Az ember olyan lesz, mintha ujjászületne. Patikában P 1.40.

Vasárnap este 7 órakor az Aréna-ut 136. sz. iskola tornatermében a Lehel PLE—VI. ker. Levente—Beszkárt ökölvivó csapatai között meghivásos mérkőzés lesz, amelynek keretében a MÖSz a jugoszláv-magyar válogatott ökölvivó mérkőzésre válogatóversenyt tart. Ezeknek párositása a következő: Zseni Lapt.—Podány B. Vas., Bogács BTK—Horváth Beszkárt, Német MP—Bene B. Vas., Baron Lapt.—Jákits Beszkárt.

Kis nyilttér Legkisebb hirdetés 10 fill. P 4.—, vasárnap P 5.50

Élner butort venni érdeke VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

Elveszett Pannonia 21. trafik telefon fülkéjében kék bőrtárca. Kérem a becsületes megtalálót, hogy a benne levő pénzt megtarthatja, az okmányokat és a tárcát, mely reá nézve értéktelen, Sziget-utca 19/b, II. 2. elküldeni sziveskedjék, vagy a házfelügyelőnek adja le.

Kis bolthelyiség szoba-konyhas lakással kapcsolatban azonnalra is kiado. „Olcsó bér" jeligére főkiadóba.

Április 1. és 5-én d. u. fél 3 órai kezdettel ügetőversenyek.

A jugoszláv válogatott ökölvivócsapat, hir szerint, eleget tesz a MÖSz meghivásának és április 8-án összeméri tudását Magyarország válogatottjaival.

Már meg is ismételték az egyik skót kupaelődöntőt, amely első izben döntetlenül végződött. Most *Motherwell 3:1 arányban győzött Aberdeen ellen.*

Tavasszal

van az ideje a szokásos vértisztitó kurának. A Darmol hashajtót milliók használják, mert hatása kitünő. Használata után az ember mintha ujjá születne. Használja, mert Önnek is segit! DARMOL

A hivatásos versenyzők sorába lépett a bécsi Kaspar, aki egy év óta Ausztráliában él és a műkorcsolyázás férfi világbajnoka volt.

Alassióban a nemzetközi tenniszversenyen a női egyesben *Somogyi Klári* 6 : 4, 13 : 11 arányban verte a német Hein Müllert.

TÖLTSE a husvéti ünnepeket **Abbaziában**

Saját érdekében siessen szobát foglalni az

EDEN—QUISISANA

szállodákban. Olcsó árak! Szobarendelések feladhatók: Utazási Irodában, VI., Andrássy-ut 29. Telefon: 119—493.

Pénteken délután négy órakor érkezett meg Zürichbe a magyar labdarugóválogatott, amelynek vasárnapi szereplése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A svájci szakkörök 2—3 gólos győzelmet várnak. Az indok kettős: első a magyar csapat mérsékelt sikerü tavaszi szereplése, a második, hogy eddig magyar válogatott Zürichben még nem győzött

NANCY Egyetem — Szünidei tanfolyamok julius — szeptember. — Legmérsékeltebb beiratási dij: 3 hétre 180 frank. Teljes penzió: havi 600 frank. Kirándulások (Vogézek-Hadszinterek) — Sport. — Barátságos környezet. Felvilágositás: 13. Place Carnot, NANCY (France).

A magyar Mátra 100 tipusu motorkerékpár a legmodernebb konstrukciók egyike. A kis motor három lóerőt fejt ki, kettős kapcsolásu sebességváltóval messze felülmulja a hasonló nagyságu gépeket. *Urbach Lászlónak,* az uj magyar motorkerékpár kitünő szerkesztőjének sikerült kis üzemanyagfogyasztás mellett a nagyteljesitményü tipust megalkotni.

Cobb meg akarja dönteni Eyeston rekordját. Miként ismeretes, mult évben e két kiváló angol versenyző az amerikai Sóstó homokpartján egymásután állitotta fel az abszolut gyorsasági világrekordokat, ami végül is *Eyeston* győzelmével nyert befejezést. *Eyeston* néhány nappal ezelőtt jelentette, hogy 1939. évben nem indul uj rekordok felállitására, viszont Cobb már április elején átszerkesztett uj versenygépével [illegible] ehajózik az Ujvilág felé, hogy ott április má[illegible]en elérje a 600 kilométeres sebességi ha[illegible]

LÓVERSENY

Az áprilisi ügetőmiting első napja

Szombaton bonyolitják le az áprilisi miting első versenynapjának programját. Tizenkét verseny szerepel a programon. A győztes azonban csak a *Nemzetközi versenyben* kap — ezer pengőt. *Csalafinta,* a kitünő Bajnok-mén megverheti ellenfeleit, közöttük *Kangort* is. A *Nemzetközi hendikepben* az élről induló *Tilly* hazaérhet. *Csalán, Balla* erős ellenfelek lesznek. Több futamban hajt *Kucsera* segédhajtó is. A *Dungyerszki*-lovakat hajtja. Igy többek között *Abesinkát,* amelynek ujabb szereplése elé érdeklődéssel tekintünk. A részletes program:

Első nap. Április 1.

I. Háromévesek versenye. 945 P. 1600 m.
1 Gyarmati m. S. Pista 1580
2 Kiser. m. Durcás II. 1580
3 Körmendi m. Nicoletta 1580
4 Kamend. m. Sirius 1580
5 Domoszl. m. Ficsur 1600
6 Pam. Pamuki Harpia 1600
7 Varga J. Kincsem 1620
8 Vera ist. Zepperl 1620
Tip: Nicoletta—Pamuki Harpia.

II. Tallér dij. 945 P. 2100 m.
1 Baranyai I. Dália 2100
2 Staufer E. Ritola 2100
3 Lőrinci m. Thymian 2120
4 Rosem. ist. Dusán 2120
5 Mándy E. Nikla 2120
6 Deutsch I. Csicsóné 2140
7 Perti R. Rozál 2140
8 Biró T. Csatafia 2140
9 Reinisch J. Napsugár 2160
10 Gyurika ist. Paprika 2160
Tip: Thymian—Rozál.

III. Barcikai dij. 945 P. 2000 m.
1 Andresz A. Durcás 2020
2 Hermina ist. Angyalka 2020
3 Hollán ist. Filkó 2040
4 Kamend. m. Herkules 2040
5 Kossuth L. Éltes 2040
6 Pusztab. m. Zircz 2040
7 Domoszl. Dalma J. F. 2040
8 Laufer N. Egyes 2040
Tip: Herkules—Angyalka.

IV. Amateurverseny. 810 P. 2000 m.
1 Szekerka Engedelmes 2020
2 Baik örök. Matador 2020
3 Fácánk. Renaissance 2020
4 Sümeg I. Léva S. 2020
5 Nógrádi ist. Betörő 2040
6 Perti R. Tóni 2040
7 Göcseji ist. Lármás 2060
8 Deutsch I. Nestor 2060
9 Piroska Pamuki Böske 2080
10 Csabai ist. Toti 2080
11 Mattyasovszky Varázs 2080
Tip: Lármás—Renaissance.

V. Mechanikus hendikep. 810 P. 2100 m.
1 Ifj. Fehér S. Agyafurt 2100
2 Siró Gy. Dajka 2100
3 Ludányi Csipkerózsa 2100
4 Nemes I. Gulliver 2100
5 Melange ist. Siheder 2100
6 Szmrecs. L. Gin 2120
7 Dr. Szakách Margit 2120
8 Alexander ist. Lali 2120
9 Mayer A. Árvalegény 2140
10 Anna ist. Bicskás 2140
11 Weiss L. Orgona 2140
Tip: Gin—Csipkerózsa.

VI. Nemzetközi verseny. 1350 P. 2100 m.
1 Laufer N. Csalafinta 2100
2 Lenke ist. Danilo 2100
3 Pusztab. m. U. S. A. 2120
4 Dr. Szakách Ildikó 2120
5 Ujtelepi ist. Kilia III. 2120
6 Kenedi ist. Kangor 2120
7 Imrem. gazd. O-ha 2140
Tip: Csalafinta—Kangor.

VII. Nemzetközi hendikep. 1215 P. 2100 m.
1 Huszár L. Szeszélyes 2100
2 Hermina ist. Tilly 2100
3 Nagybánh. m. Csongor 2120
4 Domoszl. m. Orsolya 2120
5 Siró Gy. Csákány 2120
6 Baik örök. Ond 2140
7 György ist. Batu Khan 2140
8 Alexander ist. Oda 2140
9 Ifj. Fehér S. Csalán 2140
10 Tiszai m. Bájos 2140
11 Giza ist. Törzsfőnök 2160
12 Hoósz K. Lasta 2160
13 Dr. Szakách Mimóza 2160
14 Hung. ist. Triumpf 2160
15 Molnár L. András 2160
16 Kovács T. Balla 2160
17 Hollán ist. Tempó D. 2180
18 Devecseri ist. Levente 2180
Tip: Tilly—(Csalán)—Balla.

VIII. Elmés dij. 1215 P. 2200 m.
1 Pusztab. m. Wilt Mária 2200
2 Szmrecsányi L. Gin 2220
3 Ifj. Fehér Zuzmara 2220
4 Thurn. m. Peter Pilot 2240
5 Vasmegyei ist. Doba 2240
6 Kenedi ist. Uranos 2240
7 Vera ist. Décse 2260
Tip: Décse—Peter Pilot.

IX. Áprilisi hendikep. 1080 P. 2100 m.
1 Szentet. ist. Leo 2100
2 Kossuth L. Ursus 2120
3 Bauer V. Edömér 2120
4 Pam. Lord of Pamuk 2120
5 Csabai ist. Imréd II. 2140
6 Galla Gy. Lenke 2140
7 Imrem. gazd. Várta 2140
8 Bőröcz F. Ják 2140
9 Kom. i. Faccetta Nera 2140
10 Hermina ist. Zivatar 2160
11 Baik örök. Dundi 2160
12 Laufer N. Utána 2180
13 Szirmay T. Gyalla 2180
14 Hermina ist. Utóda 2180
15 Deutsch I. Marina 2180
Tip: Faccetta Nera—(Lenke)—Ursus.

X. Cremonai dij. 945 P. 2100 m.
1 Baik örök. Urilány 2100
2 Lenke Miss Magyaror. 2120
3 Kamend. m. Abesinka 2120
4 Giza ist. Czinka Panna 2120
5 Szabol. m. Rozmaring 2120
6 Imrem. gazd. Dancsi 2140
7 Magyarb. m. Detto 2140
Tip: Abesinka—Rozmaring.

XI. Hendikep. 810 P. 2100 m.
1 Ivancsics I. Perun 2100
2 Weisz B. Sybill 2100
3 Ulmer M. Vakarcs 2100
4 Horváthy S. Balbo 2120
5 Baross Századkürtös 2120
6 Báder Á. Léha 2120
7 Vámosi P. Opera 2120
8 Hernád ist. Rejtély 2120
9 Domoszl. m. Rubintom 2140
10 Kozma M. Utalvány 2140
11 Szentet. ist. Hyperol 2140
12 Törökszentm. ist. Kati 2140
13 Vasmegyei ist. Azdaja 2140
14 Guttmann M. Grilca 2160
15 Mándy E. Bessy L. 2160
16 Schenk T. Makfikó 2160
17 Andresz A. Capua 2160
18 Galla Gy. Biztos 2180
19 Almádi ist. Urpéter 2180
20 Gräber F. Bandika 2180
21 Mattyasovszky Varázs 2200
22 Siró Gy. Pique Dame 2200
Tip: Századkürtös—Hauser-idomitás.

XII. Ojtozi dij. 675 P. 2000 m.
1 Kassai K. Illés 1980
2 Deutsch B. Océán 2000
3 Tengelici m. Zsémbes 2000
4 Kamend. Holandjanin 2000
5 Vasm. ist. Orgona II. 2000
6 Rudics I. Bokréta 2020
7 Szekulesz I. Csak azért 2040
8 Gräber F. Magnézium 2040
9 Hangya ist. Zászlós 2060
10 Deutsch I. Légyott 2060
11 Tiszai m. Gyémánt 2080
12 Rosem. ist. Dusán 2080
Tip: Holandjanin—Zsémbes.

U.S.A. részére exportképes kis- és középgyárak cikkeit keresem.

Részletes ajánlatokat „Szeriőz 300" jeligére BALOGH hirdetőbe, Szent István-körut 9. kérek.

A Nyomorék Gyermekek Országos Otthona XXXVI. évi közgyülését 1939 április 16-án, vasárnap d. e. 11 órakor tartja meg Budapest XIV., Mexikói-ut 64. szám alatti székházában, melyre a tagokat és az érdeklődőket tisztelettel meghivja az **elnökség.** — A közgyülés tárgysorozata az alapszabályok 10. §-ának a) pontja értelmében az egyesület székhelyén van kifüggesztve és ott megtekinthető. Amennyiben a közgyülés nem volna határozatképes, ugy azt az alapszabályok 11. §-a értelmében az 1939 április 23-án megjelent tagok számára való tekintet nélkül megtartjuk.

BUTORT legjobban **BOG-MIL** BUTOR-HÁZ Vilmos császár-ut 43. vásárolhat! Hálók, ebedlők, kombinált butorok nagy választékban, mérsékelt árakon.

45 éve a világot uraló **The Champion és Royal Star kerékpárokat** előnyös fizetési feltételekkel, **kerékpár alkatrészeket** bármely kerékpárhoz, nagybani árban LÁNG JAKAB és FIA kerékpárnagykereskedés, Budapest, József-körut 41. Nagy képes árjegyzék ingyen.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Paprikáscsirke

Bemutatta az Andrássy-Szinház

Van egy régi anekdóta az egyszeri titkos drámairóról, akinek szindarabjában igy fest az egyik jelenet:

Gróf és grófnő: *(fel és alá járnak a szinpadon és nagyszerüeket mondanak.)*

Ez az adoma jut eszünkbe az *Andrássy Szinház* uj darabjáról, a *Paprikáscsirke* cimű bohózatról, amelynek szerzői, *Szántó Armand* és *Szécsén Mihály*, bármily távol állanak is attól, hogy titkos drámairók legyenek, mert hiszen sok jelentős szinpadi sikerre tekinthetnek vissza, mégis egy kissé a fenti recipe szerint irták meg ezt az uj darabjukat. Tegyük hozzá rögtön: épp ez a jó benne. Bohózatról lévén szó, nem az a fontos, amit a szerzők mondanak, mert hiszen tulajdonképpen nem is akarnak mondani semmit, hanem egyedül az a fontos, mit csinál szerepéből a szinész. Minden bohózat egy kissé rögtönzés, szerzői inkább a szinészek, akik kacagtatnak és a közönség, amely kacag, mint azok az irók, akik legfeljebb az alkalmat teremtik meg a szinpadnak és nézőtérnek erre az ősi összjátékára. Hát annyi bizonyos, Szántó és Szécsén erre bőséges alkalmat adnak és ha volt valaha bohózat, amely nem szinpadra, hanem *szinpadon* született, akkor ez a darab az, amelyben *André Rivière*-nek azt a vigjáték-ötletét használják fel a szerzők, hogy egy fontos, anyagi hátterü vacsora tizenhárom vendége mellé, az inast ültetik tizennegyediknek a babonás haziak és ennek köszönhetik, hogy a vacsora beváltja a hozzáfüzött reményeket.

— De — mondom — ez igazán alig fontos, mert hiszen itt csak arról van szó, hogy a szinészek minél jobban kimókázhassák magukat és ezt meg is teszik alaposan. Elsősorban *Kiss Manyi* és *Gombaszögi Ella*, — az egyik egy kotnyeles szobalány, a másik egy házisárkány-anyós szerepében, a vidámság legharsogóbb hullámverését támasztják a nézőtéren, szinte percről-percre. Ők ketten, már nem is annyira „viszik", mint inkább tartják a darabot, amely elképzelhetetlen volna ennek a két őshumoru szinésznek jelenléte nélkül. Buzgón és sok jókedvvel támogatják őket *Simor Erzsébet, Szende Bessy* (két sugárzó szőke szépség!), *Pataky Miklós, Szilassy László, Bihari Nándor és Z. Molnár László.*

A sok hangosan burleszk vidámságot kellemes, pezsgő jazz-melódiákban oldja fel *Fényes Szabolcs* zenéje, *Upor Tibor* pedig szép diszletet állitott a szinpadra.

Még egy szót: a darab bonyodalma azon fordul meg, hogy az urasági inasról kiderül: jól beszél franciául. Miért mondja hát *egyetlen* francia mondatát is olyan hibásan, hogy az ember felszisszen tőle?

F. J.

Bajor Gizi pihenője

Péntek óta *Bajor Gizi* a nappali órákat a svábhegyi szanatóriumban tölti. A kitünő müvésznő nem beteg, ellenben igen nagy mértékben lefogyott, ami nem is csoda, hiszen a tavalyi és idei szezonban háromszázhuszonötször lépett fel. Ehhez járult, hogy vállalta az uj *Heltai-darab* fő női szerepét, a *Magyar Szinházban*. Pénteken azzal mentette fel magát a próbák alól, hogy *keddig* a nappaljait mindenesetre a svábhegyi szanatóriumban tölti, hogy az ottani ápolás segitségével meg tudja közeliteni rendes testsulyát. Keddig tehát semmiesetre se próbál, ellenben *fellép az Utolsó tánc-nak minden egyes előadásán.*

• **Zenekari hangverseny.** Feltünő készséggel indul el a karmesteri pályán a fiatal *Bándó Gyula*. Kitünő muzsikusnak ismertük eddig is. Tudjuk, hogy mint a Gertler-féle magyar vonósnégyestársaság tagja, Belgiumban éveken át sikerrel működött, azóta pedig bejutott a budapesti filharmóniai zenekarba. Látszik, hogy eddigi zenészgyakorlata szervesen fejlesztette és nevelte ösztönös hajlamát a zenekarvezetéshez. Igy a szükséges szellemi és fizikai eszközök teljes birtokában, biztos partitura- és rokonszenves fölénnyel állhatott a Hangversenyzenekar élére. Mesterségbeli gátlások nélkül, mégis belső fegyelmezettséggel dirigálta végig nagyigényü, jó izléssel összeállitott műsorát. *Bach* f-dur szimfóniája hangzott el stilusos felfogásban és kivitelben, azután *Strauss Richard „Machbeth"*-jét aránylag nagyon jól kidolgozva, szép drámai lendülettel, majd *Roussel* érdekes, finom impresszionista szvitjét: „A pók lakomája" cimü balett-pantomimzenéjéből. Hogy *Beethoven*-nel is bensőséges lelki kapcsolata van, arról Bándó az Ötödik szimfónia bátor és itt-ott már nagyvonalunak ható tolmácsolásával győzött meg. Szép és megérdemelt sikerében a pálcája alatt kedvvel dolgozó zenekar méltóképpen osztozott

Iv.

• **Szünet és bemutató a Pesti Szinházban.** A Pesti Szinház hétfőtől péntek estig szünetet tart, hogy gyors ütemben előkészithesse uj darabját, *Londsdale* angol iró szinjátekát, *Ne bántsd a mását* cimen, *Bókay János* forditásában. Bemutató szombaton. Főpróba pénteken este.

• **Lybia és ami körülötte van.** A Földközi-tenger és környéke évezredeken át az európai történelem és művelődési folyamat központja volt. Erről a szinesmultu és még mozgalmasabb jelenü földsávról tart érdekes előadást *Mécs Alajos* vasárnap délelőtt 11 órakor az Uránlában. Az előadást kétezer méter hangos film kiséri.

VÁROSI SZINHÁZ

Szombaton, április hó 1-én, este 8 órakor
Vasárnap, április hó 2-án, d. u. 4 és este 8 órakor

KATINKA

HANGULATOS, VIDÁM OPERETT.

ÓRIÁSI SIKER! Filléres helyárak

MOZI

Ajánlólevél

Omnia

Furcsa, nem éppen csábitó filmcim, mégis találó. A mesében fontos szerepet játszik egy ajánlólevél, amelyért a hősnő az első jelenetekben még az életét is kockáztatja. Ebből a levélből tudja meg az öregedő film-amorozó, hogy a nála pártfogásért jelentkező kis szinésznő voltaképpen a leánya. És ebből a levélből tudja meg végül az a bizonyos fiatalember is, aki főleg a leány szivében játszik fontos szerepet, hogy a pletyka méltatlanul hozta hirbe a leányt az amorozóval. Közben ugyanis az amorozó meghasonlik önmagával, megbukik a szinpadon, öngyilkos lesz s igy sajátmaga nem tudja tisztázni a helyzetet. Érzelmes, romantikus történet, amelynek inkább csak az egyik epizód-szereplő kölcsönöz érdekességet. Ez a szereplő egy *hasbeszélő*, két mókás babával... A vicc a dologban ott van, hogy a babák beszédét akár *szinkronizálni* is lehetne. Mégis végig érezni lehet, hogy a hasbeszélő szerepét egy valóságos hasbeszélő-artista játssza. Az a temérdek móka, amivel babáit kezeli és beszélteti, sajátos zamatot és derüt visz a filmbe.

(mja)

A P. H. OLCSÓ JEGYAKCIÓJA

Ma öt előadás — A vasárnapi műsor — Uj bejelentések — Ezer hold pipacs

Ma: két esti — a *Cigánybáró* helyett a *Katinka* és *három délutáni*. Vasárnap *hét délutáni* előadás, élén a *Pillangókisasszonnyal.*

A jövő heti előadások közül máris szerepelt a szenzációs *Utolsó tánc* keddi előadása. Ma kaptuk meg a századik előadásra megérett *Erzsébet* ujabb sorozatát és a végtelenül mulatságos *Egy bolond százat csinál* nyolc előadását. A *Pódium* a jövő heti csütörtökön kapott helyet.

Külön jelentjük be, hogy a jövő héten alkalmat adunk a vásár vidéki közönségének, mielőtt hazatérne, hogy a *Vigszinház* nagystilü ujdonságát, *Ignácz Rózsi Ezer hold pipacs* c. vigjátékát megnézhesse. Két előadását, a hétfőit és a szerdait kapcsoljuk. A *Vigszinház* husvét két délutánjára, a *századik előadás* felé tartó *Francia szobalányt* küldte el.

*

Jövőheti előadások. Vig. Szerda: **Ezer hold pipacs.** — Vasárnap és hétfőn d. u.: **Francia szobalány.** — **Magyar.** Kedd szerda, vasárnap este: **Erzsébet.** — **Kamara.** Kedd: **Utolsó tánc.** — **Royal.** Csüt. és pent. kiv. minden esto, vas. és hétfőn délután is: **Egy bolond százat csinál.** — **Terézkörut.** Csütörtök: **Elő az okmányokkal!** (A „Pódium" vendégjátéka.) — **Komédia.** Hétfő, kedd: **Esti átképzés.**

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

*

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Telefon: 1—122—93—94—95). — Apponyi-tér 5. (Telefon: 1—833—99). — Erzsébet-körut 1. (Telefon: 1—352—96). — József-körut 39. (Tel.: 1—343—71). — Krisztina-körut 133. (T. 1—509—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel.: 2—695—95). — Margit-körut 8. (Telefon: 1—520—25).

SZINHÁZAK		OPERAHÁZ (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	KAMARA (4, 8)	BELVÁROSI (4, 8)	ROYAL (4, ½9)	ANDRÁSSY (½4, 8)	PESTI (4, 8)	VÁROSI (4, 8)
Szom.	d. u.	—	—	Grófk. 1. sz. b.	—	—	Földindulás	Egy bolond	—	—	—
	este	Márta D. 21.	A fiatalok I. 15.	Ezer hold pipacs	Erzsébet	Utolsó tánc	Földindulás	Egy bolond	Paprikáscsirke	Az Angol Bank	Katinka
Vas.	d. u.	Pillangókisassz.	Ludas Matyi	Francia szobal.	Erzsébet	Utolsó tánc	Földindulás	Egy bolond	Mondj igazat!	Az Angol Bank	Katinka
	este	Otello Nb. I. 8.	A fiatalok VIII 15	Ezer hold T.	Erzsébet	Utolsó tánc	Földindulás	Egy bolond	Paprikáscsirke	Az Angol Bank	Katinka
Hétfő . . .		Filh. hangv. (8)	A fiatalok II. 15.	Ezer hold F.	Erzsébet	Utolsó tánc	Földindulás	Egy bolond	Paprikáscsirke	—	—

Terézkörut (½5, 9). Naponta: **Elő az okmányokkal!** (A „Pódium" vendégjátéka). — **Komédia (½5, ½9).** Naponta: Esti átképzés. — Vas. d. u.: **akcióban.**

SZINHÁZAK MŰSORA

SZOMBAT, ÁPRILIS 1.

Operaház. Márta. Flotow 3 fv. Igoperája (Orosz J., Szilvássy M., Pataky, Komáromy, Vitéz, Szomolányi) (D. 21. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** A fiatalok szövetsége. Ibsen 5 fv. vigjátéka (Lehotay, Várkonyi, Rápolthy A., Kovács, Uray, Kürti) (I. 15. bérl.) (½8). — **Vig.** Grófkisasszony. Harsányi Zsolt 3 fv. vigjátéka (Tolnay K., Vizváry M., Perényi, Ajtay, Vértess, Erdélyi E., Kömives, Egri, Berczy, Bihary, Boross) (I. sz. szom. d. u.-i bérl.) (½4). — Ezer hold pipacs. Ignácz Rózsa 4 fv. vigjátéka (Makay M., Tolnay K., Ajtay, Bihary, Vágóné M., Dán E., Ladomerszky M., Zátony) (8). — **Magyar.** Erzsébet. Szilágyi László, Huszka Jenő 3 fv. daljátéka (Lázár M., Fejes T., Zimonyi M., Földényi, Szilassy, ifj. Latabár Á., Szakáts, Somogyi N.) (8). — **Kamara.** Utolsó tánc. Herczeg Ferenc 4 fv. szinjátéka (Bajor G., Pethő, Szabó M., Rajnai, Ungvári, Tassi, Pethes) (8). — **Belvárosi.** Földindulás. Kodolányi János 3 fv. szinműve (Páger, Vaszary P., Eszenyi O., Mihályfi, Boray, Szende M., Egyed L., Bacsányi P.) (4 és 8). — **Royal.** Egy bolond százat csinál. Szüle Mihály, Walter László 3 fv. zenés bolondsága (Kertész D., Latabár K., id. Latabár Á., Lantos I., Libertini E., Berky, Major) (4 és ½9). — **Andrássy.** Paprikáscsirke. Szántó Armand, Szécsen Mihály. Fényes Szabolcs zenés bohózata (Gombaszögi E., Simor E., Kiss M., Szilassy, Pataky, Z. Molnár) (8). — **Pesti.** Az Angol Bank nem fizet. Békeffi István, Stella Adorján, Bródy Tamás 3 fv. zenés komédiája (Turay I., Komár J., Ráday, Dénes, Gárdonyi, Köpeczi-Boocz, Kováry, Bárdi) (8). — **Városi.** Katinka. Bihari Nándor, Máthé István 3 fv. operettje (Barabás S., Solthy, Delly, Feleky, Bársony, Sziklai Sz., Verő E., Fodor, Horti) (8). — **Teréz-körüti.** Elő az okmányokkal! (A „Pódium" vendégjátéka) (9). — **Komédia.** Esti átképzés (½9).

MOZIK MŰSORA

Átrium Filmszinház, II., Margit-krt. 55. A varieté csillagai (Jávor, Páger, Bordy Bella). Amerikai és magyar hiradók. Előadások: ¼6, ½8, ½10; szomb., vas., ünnep: ¼4, ¼6, ½8, ½10.

City, V., Vilmos császár-ut 36—38. Tel. 111—140. Makrancos kisasszony (Csikós Rózsi, Halmay Tibor). — Szüret a Rajna mentén. Hiradók. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas. és ünnepnapon ¾4-kor is.

Corso, IV., Váci-u. 8. Tel. 18—28—18. Mesterdalnokok (Ritz Brothers-bohózat). Hiradók. Előadások szombat, vasár- és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10; a többi napon: ½6 ½8, ½10.

Décsi, VI., Teréz-krt. 28. T. 125—852. A varieté csillagai (Jávor, Páger, Bordy B.) Hiradók. Előadások: 6, 8, 10; szomb., vas., ünnep: 4, 6, 8, 10. Vas. d. e. 11: Argentina, Ausztrália, Ujzeeland.

Fórum, Kossuth Lajos-utca 18. T. 189—543; 189—707. Szerelem zsarnoka (Françoise Rosay, herceg Troubetzkoy). Előadások: ½6, ½8, ½10; szom., v. és ü.: ½4, ½6, ½8, ½10.

Kamara mozgó. T. 144—027. Hófehérke és a 7 törpe. Előadások: 4, 6, 8; szombat: 4, 6, 8, 10; vas. 2, 4, 6, 8.

Palace, VII., Erzsébet-körut 8. Tel. 136—523. Hét szál rózsa (Páger, Kabos, Egri M.) Paramount és magyar hiradó. Előadások: 4, 6, 8, 10; szomb., vas. és ünnepnap: 2, 4, 6, 8, 10. Az első előadás mérsékelt helyárakkal. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: Asszony a lejtőn. Félhelyárak.

Rádius Filmszinház, VI., Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—098, 129—554. Szélhámosnő voltam (Edwige Feuillere, Jean Murat, Jean Max). Hiradó. Előadások ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas., ünnep: ¾4, ¾6 ¾8, ¾10.

Royal Apolló. Tel. 141—902, 342—946. 4-ik hétre prolongálva! A nagy keringő (Luise Rainer). Hiradó. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szombat, v. és ü.: 4, 6, 8, 10. — V. d. e. 11: Cholnoky Jenő: Ausztrália.

Savoy, Üllői-ut 2. Tel. 146—040. Alexander's Ragtime Band (Alice Faye, Tyrone Power). Vas. d. e. ½11-kor: Egymásnak születtünk (Fred Astaire) és burleszk. Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10; vas. ½2-kor is. Az első előadás félhelyárakkal.

Scala, Teréz-krt. 60. T. 114—411. Prolongálva! Suez (Annabella, Loretta Young, Tyrone Power). Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szomb., v. és ü. 3-kor is.

Uránia Filmszinház, VIII., Rákóczi-ut 21. Tel. 145—046. A varieté csillagai (Bordy, Jávor, Simor, Páger, Szeleczky). Magyar és Fox világhiradók. Előadások: 5, ¼8, ½10; szom., vas. és ünnepen: ¾3-kor is. — Vas. d. e. 11 órakor Mécs Alajos előadása: Lybia.

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Francia szobalány. Sivadászat az Alpesekben. Szerelmes Jánosbogárka (½4 ½6, ½8, ½10). **V. d. e. ½10** és ½12: Rajzfilmmatiné. **Alkotás.** Pusztai királykisasszony. Kisérő müsor (½4, ½6, ½8, ½10). **Astra.** Réztábla a kapu alatt (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). V. d. e. 11. Tengeri titánok. **Belvárosi.** Süt a nap (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Süt a nap (Zilahy-regény). Sporthienák (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Engadini kaland. Hiradó (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** Ködös utak. Hiradók (4, 6, 8, 10). **Homeros.** (Hermina-ut 7. Tel. 296—178). Rozmaring (Turay, Páger). Robin Hudtka. Hiradó (Hétk. ¾5, 7, ½10; v. és ü.: ½2-től folyt.) **Józsefvárosi.** Süt a nap. A titokzatos Szahara (½4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** Szegény gazdagok (Szeleczky, Uray) (4, 6, 8, 10). **Nyugat.** Süt a nap. Kakasviadal (½5, 7, ½10). **Odeon.** Süt a nap. A titokzatos Szahara (¼5, ¾7, ¼10). V. d. e. ½11: Marika. **Orient.** Pusztai királykisasszony. **Vig mumiák.** Tantusz filmgyár (¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** Réztábla a kapu alatt. Hiradók (¼4, ¼6 ¼8, ¼10). **Rialtó.** Süt a nap. Tantusz filmgyár (½11, ½1, ¾3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Tilos utakon. A miniszterelnök ruszinszkói utja (½4, ½6, ½8, ½10). V. d. e. 11: Szent hazugság. **Studió.** 2-ik hétre prolongálva! Tilos utakon. Hiradó. Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10. Hétk. első 3, vas. és ü.: első 2 előadás félhelyárakkal. **Tiszti Kaszinó zártkörü filmszinháza.** Április 2-án: Szerelmes századok. 4-én: Moziszünet. 5-én: Lávazó hős (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Süt a nap. Kisérő müsor (¼5 7, ½10). **Turán.** Réztábla a kapu alatt. Hiradó (4, 6, 8, 10). Vas. d. e. 11: Rajzfilmmatiné.

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. szombati müsora. 6.45 Torna, hirek, hanglemezek, utána étrend, közlemények. **10** Hirek. **10.15** és **10.45** Felolv. **11.10** Vizállás. **12** Harangszó, időjárás. **12.10** Szalonzene, közben kb. **12.30** Hirek. **1.20** Időjelzés, időjárás, vizállás. **1.30** Hanglemezek. **2.35** Hirek. **2.50** Müsorok. **3** Árak. **4.15** Gyermekdélután. **4.45** Időjelzés, időjárás, hirek. **5** Hirek szlovák és ruszin nyelven. **5.10** Müszaki tanácsok. **5.30** Zongora hagv. **6.10** Séta a Studióban. **6.50** Magyar nóták. **7.45** Csevegés. **8** „A zenélő óra". Harsányi Zsolt szinműve. **10** Hirek, időjárás. **10.20** Hangverseny, közben kb. **10.40** Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. **11.30** Jazz. **12.05** Hirek. — **Budapest II. müsora. 5.30** Missziós ünnepek. **5.40** Felolv. **6.50** Mezőgazdasági félóra. **7.20** Előadás. **8** Hirek, ügetőeredmények. **8.20** Hanglemezek.

SZINHÁZ

Paprikáscsirke

Bemutató az Andrássy Színházban

André *Rivière*, a francia szerző, mint halljuk, Pesten él: a darabja is pesti. Van egy bizonyos fajta pesti zenés vígjáték, helyzetekkel és fordulatokkal, amelyek *így* sehol máshol nem képzelhetők el — a műfaj értékéről most ne értekezzünk: annyi bizonyos, hogy egy estére kacagtató, speciális mulatsággal szolgál s André *Rivière* ezt hibátlanul megtanulta nálunk s saját szellemességével fűszerezte is. (Ellenben van a darabban sok olyan különleges pesti fűszer, amelyről — nem jártunk ugyan a konyhán — a rendező *Vaszary* Jánosra gyanakszunk.)

Az ürügy — táncra, mókára, zenére — az, hogy egy vezérigazgatói vacsorán, hogy tizenhárman ne legyenek, tizennegyedik vendégnek beöltöztetik az angolul, franciául beszélő inast, akiről később, hogy a vendég amerikai milliomoskisasszonyt elvehesse, kiderül, hogy jogi doktor is; az inas »meghívásán« felbátorodik a szobalány is, megjelenik, mint vendég és iszonyúan szemtelen. Személyzet híján a háziak maguk szolgálnak fel, mindenkit leöntenek a címszereplő paprikáscsirke levével, végül kiderül, hogy a vendég amerikás magyar gyáros, akinek a kedvéért az egész cirkuszt rendezték, már nem is olyan gazdag, de aztán minden rendbejön, minden zsák megleli a foltját, s táncos, harsogó, mutatós, igazi operett-tablóban olvad fel a feszültség, amelyet különben is percenként kitörő hahota kísért a nézőtérről.

Szántó Armand és *Szécsény* Mihály ötletesen, símulékonyan alkalmazták magyar színre a francia szerző darabját, amelyhez *Fényes* Szabolcs gusztusos, jó kis zenét komponált — olyat, hogy hamarosan táncolni fognak rá itt is, ott is. (Irhatna már valami kiadósabbat is.) A zenekart *Losonczy* Dezső stílusosan, símán vezeti, *Vaszary* rendezése kitűnő (nem tudom, az ő ötlete volt-e a kedves kis vicc, hogy az egyik álmos főszereplő párna híján egy naranosra hajtja a fejét) s végül *Upor* Tibor díszletei is elsőrangúak.

A főszereplők együttesének élén *Gombaszögi* Ella fejedelmien mulatságos alakításával kell foglalkoznunk. Ez a nagyszerű színésznő olyan bámulatosan ösztönös karikírozó tehetség, akinek nehéz volna párját találni — és szívvel-művészettel csinálja a dolgát. Mellette a csupa tehetség *Kiss* Manyi az előadás egyik fővonzóereje. A szép, elegáns és finom *Simor* Erzsi decens, vonzó, kedves produkciót csinált a szerepéből s *Szilassy* Lászlóról, az ifjú bonvivánról meg kell mondanunk, hogy ezúttal végre igazán hibátlan, sőt kedvesen rokonszenves munkával szolgált. Z. *Molnár* László kifogástalan, megbízható stílusérzéke, *Pataky* Miklós korrekt, kellemes alakítása, *Szende* Bessy fiatalos kedvessége és *Bihari* Nándor esetlen humora sokat lendít a darabon, amely *Sala* Domokosnak, *Philippi* Irénnek *Pallai* Mancinak, *Dinnyéssy* Juliskának, *Hahnel* Arankának, *Szabó* Dezsőnek és *Kiss* Lajosnak is köszönhet néhány jó pillanatot.

R. M. A.

(*) Hollós Korvin Lajos szerzői estje. *Hollós Korvin* Lajos, a neves fiatal író április 9-én, vasárnap este 8 órakor *szerzői estét* rendez az Ügyvédi Kör Andrássy út 2. szám alatti helyiségeiben. A szerzői estét *Benedek* Marcell bevezetője nyitja meg s közreműködik *Ascher* Oszkár, *Aczél* György, *Baló* Elemér, *Bartos* Anna, *Demiány* Éva, *Gellért* Kató, *Kepes* Márta, *Kormos* László, *Róna* Vera és *Kuti* Sándor.

(*) Líbia és ami körülötte van. A Földközi tenger és környéke évezredeken át az európai történelem és művelődési folyamat központja volt. A 20. század fordulóján az északafrikai partvidék ismét az országokat formáló történelmi erők színpada lett. Erről a színes multú és még mozgalmasabb jelenű földsávról tart előadást Mécs Alajos *vasárnap délelőtt 11 órakor* az Uránia Filmszínházban. A előadást kétezer méter hangosfilm kíséri.

(*) Turul-dísztáborozás Kassán. A Turul Szövetség vasárnap Kassán a megyeházán dísztáborozást rendez, amelyen *Sipeki Balás* Károly egyetemi tanár felavatja a Turul Szövetség új tagjait: többek között *Jaross* Andor minisztert, *Szabó* Lőrincet, *Kodolányi* Jánost, *Sinka* Istvánt és *Erdélyi* Józsefet. Este a kassai Nemzeti Színházban irodalmi dísztáborozás lesz, amelyen a taggá avatott írók szereplésén kívül *Lehotay* Árpád és *Apáthy* Imre is fellép.

Gyere kicsim!... Gyere!
Irta: Dr. TORNYAI JÁNOS
Legújabb regény az EGYKE ellen.
Ára 3.50 P. — Kapható Az Est könyvesboltjában, Erzsébet-körút 18-20

Ha Bajor Gizi kipiheni magát, április 15-én programszerűen megtartják a Heltai premiert a Magyar Színházban

Péntek estére kiderült, hogy a sok mendemondából, amely arról szólt, hogy *Bajor* Gizi, az *1002-ik éjszaka* című magyarszínházi *Heltai*-újdonság Lailája végül mégsem játssza el szerepét, mert hiszen az *Utolsó tánc* a Nemzeti Kamaraszínházban még mindig táblás házakkal kerül színre s a művésznő különben is beteg — mindebből végeredményben *semmi sem igaz.*

Bajor Gizi

A tényállás, amelyet péntek este magyarszínházi információ alapján tisztáztunk, egyszerűen az, hogy *Bajor* Gizit a *Herczeg*-darab sorozatos előadásai csakugyan megviselték kissé, úgyhogy *fel is költözött egy időre a Svábhegyre s a Magyar Színház próbáin nem vesz rendszeresen részt.* Erre azonban nincs is feltétlenül szükség, hiszen *a művésznő, aki egyébként nagy ambicióval készül erre az alakítására, szerepét már szinte tökéletesen tudja* s ha kellőképp kipiheni magát, semmi akadálya nem lesz, hogy az *1002-ik éjszaka* premierjét az eredetileg meghatározott napon, *április 15-én* megtartsák.

Walter Brennan, aki mint szamár kezdte filmkarrierjét

Hollywood, március.
(A Pesti Napló külön tudósítójától.)

Walter *Brennan* ma híres ember Hollywoodban, mert filmakadémiai kitüntetést kapott, mint segédszereplő *(supporting actor)* azért a kitűnő alakításért, amit a Twentieth Century-Fox stúdió »*Kentucky*« filmjében produkált.

Brennanról tényleg el lehet mondani, hogy *mint szamár* kezdte a filmkarrierjét. Amint ő maga mesélte, tíz év előtt az akkori Foxt stúdió filmet csinált »*The Cisco Kid*« címen, melynek Warner *Baxter* volt a sztárja. Ebben a képben szerep jutott egy szamárnak is, melyet azért »szerződtettek«, hogy a rendező utasítására: *vihogjon.* De a szamár nem akart engedelmeskedni. Csak akkor vihogott, amikor ő akart. Ekkor az egyik statiszta jelentkezett, hogy ő *jobban tud vihogni,* mint akármelyik szamár. Amikor kipróbálták, megkapta a szamár-szerepet. Az igazi szamár állt a kamera előtt, míg az álszamár szolgáltatta a vihogást. Az álszamár volt a statiszta. A statiszta neve: Walter *Brennan.* 25 dollárt kapott a vihogásért. Később kiderült, hogy *Brennan jó színész is* Erre előléptették. Igazi szerepeket adtak neki. Brennan csakhamar feltört és karriert csinált. Most *aranyszoborral* tüntették ki. Sok szamárnak jutott már siker osztályrészül Hollywoodban. De Brennan azok közé a kevesek közé tartozik, akik *érdem útján* jutottak hozzá...

P. D.

(*) Ma: magyar mozdulatművészeti est a Zeneakadémián. *Antalné Herczegh* Ilona ma, szombat este félkilenckor tartja *magyar mozdulatművészeti estjét* a Zeneművészeti Főiskola kamarateremben.

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló előfizetői és olvasói részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: »Az Est« kiadóhivatalában, VII., Erzsébet-körút 18—20., tel.: 143-888, reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

SZOMBAT, ápr. 1. Vig: Grófkisasszony (3½ d. u.). **Belvárosi:** Földindulás (4 d. u. és 8 este). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Városi:** Katinka (8) **Royal:** Egy bolond százat csinál (4 d. u. és 8½ este). **Zeneművészeti:** Ady-est (8½) (rendes ár).

VASÁRNAP, ápr. 2. Vig: Francia szobalány (3½ d. u.). **Magyar:** Erzsébet (8) **Belvárosi:** Földindulás (4 d. u. és 8 este). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (4 d. u. és 8 este). **Pesti:** Az Angol Bank nem fizet (4 d. u.). **Andrássy:** Mondj igazat (3½ d. u.). **Városi.** Katinka (4 d. u. és 8 este). **Royal:** Egy bolond százat csinál (4 d. u. és 8 este) **Komédia:** Esti átképzés (8½).

HÉTFŐ, ápr. 3. Nemzeti: A fiatalok szövetsége (7½). **Vig:** Ezer hold pipacs (8). **Magyar:** Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (8½). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

KEDD, ápr. 4. Magyar: Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (8½). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

SZERDA, ápr. 5. Vig: Ezer hold pipacs (8). **Magyar:** Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (8). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

CSÜTÖRTÖK, ápr. 6. Belvárosi: Földindulás (8). **Terézkörúti:** A Pódium Kabaré előadása (9). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

SZOMBAT, ápr. 8. Magyar: Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (8). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (8½).

HÚSVÉTVASÁRNAP. Vig: Francia szobalány (3½ d. u.). **Magyar:** Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (4 d. u. és 8 este). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (4 d. u. és 8½ este). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

HÚSVÉTHÉTFŐ. Vig: Francia szobalány (3½ d. u.). **Magyar:** Erzsébet (8). **Belvárosi:** Földindulás (4 d. u. és 8 este). **Nemzeti Kamara:** Utolsó tánc (8). **Royal:** Egy bolond százat csinál (4 d. u. és 8½ este). **Komédia:** Esti átképzés (8½).

Szélhámosnő voltam

Aranyos, kitűnő kis francia film: mindenkinek szívből ajánlható.

Arról szól, hogy egy hármas nemzetközi csalókszövetkezet egyik tagja beleszeret az egyik kiszemelt áldozatba, hozzá is megy feleségül, de az árván hagyott két szélhámos, aki nem talál méltó utódot a hűtlen partnernő helyébe, minduntalan kísérti, vissza akarja állítani a bűnözőtriót, de végül is hasztalan. Amíg azonban idáig eljutunk, páratlanul kedves, szellemes és mulatságos dolgokon megyünk keresztül, remek felvételeket látunk s olyan fordulatokat, hogy a szemünket dörgöljük. A végén pedig a megoldás olyan elbűvölően kedves, hogy majdnem megtapsolja az ember a vásznat.

Csupa ötlet, csupa izgalom, csupa elegáns játék a témával — s a tetejébe még olyan kitűnő és szépséges francia színésznőt is prezentál, mint a Budapesten eddig ismeretlen Edvige *Feuillière*, akivel — szépségével, rugalmas és változatos tehetségével, nagyszerű szemjátékával — bizonyára még sokszor találkozunk. A páratlanul elegáns Jean *Max*-nak még ezt a szerepét sem sikerült ellenszenvessé tennie, Jean *Tissier* pedig érdekes tehetséggel formálja meg a szentimentalizmusra hajlamos, de azért ügybuzgó gengszter szerepét. Felbukkan a filmen, mint gavalléros ráadás, az ősz, de pompás Cécile *Sorel* is, Jean *Murat* pedig markáns, kellemes alakítással szolgál.

A rendező nevét érdemes megjegyezni: Raymond *Bernhard.*

(*) Holnap: lengyel-magyar est a Zeneakadémián. A Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége virágvasárnap este félnyolckor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében *lengyel-magyar estét* rendez, amelyen az ünnepi beszédet *Kosciusko* budapesti lengyel sajtóattasé mondja.

Színházak szombati műsora

OPERAHÁZ: Mária (D. bérlet; 1/28). — **NEMZETI:** Fiatalok szövetsége (I. bérlet; 1/8). — **KAMARA:** Utolsó tánc (8). — **VIG:** D. u.: Grófkisasszony (I. bérlet; ½4); este: Ezer hold pipacs (8). — **MAGYAR:** Erzsébet (8). — **BELVÁROSI:** D. u. és este: Földindulás (4, 8). — **PESTI:** Az angol bank nem fizet (8). — **ANDRÁSSY:** Paprikáscsirke (8). — **VÁROSI:** Katinka (8). — **ROYAL:** D. u. és este: Egy bolond százat csinál (4, 8). — **PÓDIUM** (a Terézkörútiban): Elő az okmányokkal (9). — **KOMÉDIA:** Esti átképzés (1/29). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Az utolsó Verebély-lány (1/26, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Kék Duna (1/26, ½9). — **KISFALUDY:** Csárdáskirálynő (1/26, ½9).

RÁDIÓ

APRILIS 1. Budapest I. 6.45: Torna, hírek, hanglemezek. **Utána:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.15:** »Ifjúsági rádió.« Dalos-zenés utazás magyar földön (II.). Közreműködik Földényi János (ének) és Böszörményi István. **10.45:** »Mit nézzünk meg?« A kőbányai plébániatemplomot ismerteti Mesterházy Jenő. **12.00:** Harangszó, Himnusz, időjárásjelentés. **12.10:** A rádió szalónzenekara. **Közben kb. 12.30:** Hírek. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** Hanglemezek. **14.35:** Hírek. **14.50:** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** »Tarka gyermekdélután.« Vezeti Kilián Zoltán. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **17.10:** A posta műszaki tanácsadója. **17.30:** Chopin: 24 preludium. Zongorán előadja Károlyi Gyula. **18.10:** Séta a Studióban, II. rész: »Munkában a studióerősítő.« Beszél Tomcsányi István postaműszaki tanácsos és Lőrinczky Gyula postamérnök. **18.50:** Votisky Alice magyar nótákat énekel, kísér Sárai Elemér cigányzenekara. **19.45:** »Emlékezés április 1-én.« Kóváry Gyula vidám csevegése. **20.00:** »A zenélő óra.« Színmű három felvonásban. Irta Harsányi Zsolt. Rendező dr. Németh Antal (hangfelvétel). **22.00:** Hírek, időjárásjelentés. **22.20:** Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. **Közben kb. 22.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. **23.30:** Közvetítés az EMKE-kávéházból. Szabó Kálmán jazzhármasa játszik, Kalmár Pál énekel. **00.05:** Hírek. — **Budapest II. 17.30:** A Szociális Misszió Társulat rádióelőadássorozata. Farkas Edit alapító-főnökasszony: Missziós üzenetek. **17.40—18.05-ig:** »Nagyapám jegyzetei az 1863-i lengyel felkeléséről.« Irta Bem de Cosban Vladimir gróf (felolvasás). **18.50:** Földmővelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **19.20—19.45-ig:** »Virágvasárnapi pajtás népszokások.« Manga János előadása. Közreműködik Littasy György ének (zongorakísérettel). **20.00:** Hírek, ügetőversenyeredmények. **20.20—21.35-ig:** Hanglemezek. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön hanglemezműsora. **Utána 15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** A Telefónhírmondó külön hanglemezműsora. **Utána 17.10-ig:** Budapest I. műsora. **17.10—17.30-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 6.45—18.50-ig:** Budapest I. műsora. **18.50—19.15-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Kassa. 10.00—10.45-ig:** Budapest I. műsora. **10.45:** Hanglemezek. **Közben kb. 11.00—11.15-ig:** »A magyar konyha.« Korányi Ilona csevegése. **11.35:** Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. **12.00—15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25:** »Utazás viharban.« Felvidéki útijegyzetek. Semetkay József előadása. **15.50:** Hírek, majd sportközlemények. **16.10:** A Linkesch-együttes vidám muzsikája. **16.40:** A kassai rádió műsorának ismertetése. **16.45—18.10-ig:** Budapest I. műsora. **18.10:** Régi magyar versek. Előadja Bíró László. **18.20:** A kassai Katholikus Legényegyesület Vegyeskarának műsora. Vezényel Filcsák Béla. **18.50—19.20-ig:** Budapest II. műsora. **19.20—00.15-ig:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren. 24.00—1.00-ig:** Lehár: Vásárhelyi induló. Előadja az 1. honvédgyalogezred zenekara. Magyarnyelvű hírszolgálat. Magyar nóták és csárdások. Angolnyelvű hírszolgálat. Buttykay: Változatok egy magyar népdalra. Előadja az operaházi zenekar. Szlováknyelvű hírszolgálat. Ruszinnyelvű hírszolgálat. Himnusz. Rákóczi-induló.

VÁROSI SZÍNHÁZ
Szombaton, április 1-én 8 órakor, vasárnap, április 2-án d. u. 4 és este 8 órakor
KATINKA
hangulatos vidám operett
Óriási siker! Filléres helyárak!

— **Ravasz püspök előadása.** A kálvintéri Férfitársaságban előadást tartott dr. *Ravasz* László püspök, a magyar református élet alapkérdéseiről, majd bejelentette a püspök, hogy a Református Világszövetség európai ága ezév szeptemberében Budapesten tartja kongresszusát s ebből az alkalomból felemlítette: milyen nagy szolgálatokat végezhetne magyar nemzeti életünk igazságainak megismertetésével az amerikai s az angol protestantizmus felé éppen a magyar reformátusság. Az előadásért B. *Pap* István alelnök mondott köszönetet, majd *Victor* János dr. szabadságtéri lelkipásztor a legújabb budapesti templomépítő munkáról, *Hetessy* Kálmán dr. kecskeméti lelkipásztor a tanyák lelkigondozásáról számolt be, végül *Zakar* Ferenc beszélt.

— **A főváros útépítési bizottságának ülése.** Pénteken a főváros út- és csatornaépítési bizottsága ülést tartott. Elhatározták, hogy a III. ker. Sarolta ucca egy részét csatornázzák. Az útépítési munkákhoz szükséges bazaltkő beszerzésére hirdetett versenytárgyalást megsemmisítették, mert az ajánlatok feltűnően drágák voltak. Uj versenytárgyalást írtak ki, s most már az ajánlatokat megfelelőknek találták. A bizottság a bazaltkőszükségletet megrendelte. Napirend után *Millok* Sándor a Vérmező út állapotát kifogásolta és a Salgótarjáni út kiszélesítését kérte, amit *Király* Kálmán tanácsnok meg is ígért. *Dorner* Gyula kérdésére a tanácsnok közölte, hogy a főváros érintkezésbe lépett a felvidéki kőbányákkal. *Pásztor* Imre a nyolcórai munkaidő szigorú megtartását kívánta. *Bechtler* Péter a XI. kerület mérnöki hivatalának vezetője ellen emelt panaszt, mire *Király* tanácsnok kijelentette, hogy szigorú vizsgálatot indít a panasz ügyében.

— **Féltavasszal a Gellérthegyen** A hegyvilágnak ez a legkellemetlenebb időszaka: mindenki elhanyagolja, meg is sértődhetne érte. Talán a hegyeknek becsülete van, mert engedelmesen tartják havas hátukat, hogy csuszkálhassanak, síelhessenek rajta. A hegyek biztosan nőies természeti jelenségek: önfeláldozók és megnyugvók. Ilyenkor minden hegy olyan, mint valami díszítetlen, üres színpad: régi események, ábrándok, emlékek, sikerek helye. Most senkinek sem kellenek. De ha nyáron felveszi a hegy a kacér-zöld ruháját, nekiesnek, reggeltől, de már hajnaltól ostromolják, látogatják, becézik. A hegy tudja, hogy nem őt szeretik, de női belenyugvással tűri az idegen szeretetet. Mert az embereknek a napfény kell és az árnyék, a lomb, a bokor, a hangulat és nem maga a hegy. Télen sem a hegy, hanem a hó vonzza az embereket. Ilyenkor, — így se tél, se tavaszkor — mikor hó már nincs, a lomb pedig még nem virult ki, a hegyek néptelenek, elhanyagoltak, mint a színpad, ahonnan elhordták a díszleteket s eltűnt a pirmadonna. Ilyenkor csak néhány ember tér vissza a hegyekbe, csak férfiak, akik emlékezni, vagy felejteni akarnak. Ennek a kevés embernek a hegy önmagában is jelent valamit. Ez a leghálásabb hegyilátogató. Meglátogatja a sziklák furcsa krikszkrakszjait, a bevésett sablónná csépelt szíveit, melyeket — természetesen — tőr vagy nyíl döf át. Ott látni az összes női neveket Kunigundától Mariskáig. Érdekes, a »finomabb«, ritkább nevek, mint Ildikó, gondosabb és művészibb betűkkel vannak bevésve, a Kati, a Juli, a Naca kemény, vaskos, goromba betűkkel. A Nacát biztos valami egyméter kilencvenes hajóslegény véste bele hatalmas disznóölőkéssel, mellyel talán már embert is ölt — esetleg éppen Naca miatt. A női nevek között kétségtelenül a Bözsi vezet és feltűnően sok a Vilma, mintha a Gellérthegy a hollandoké lenne. Gyakran egymás mellett szerepel a férfi és a nő neve, a boldog szerelmes nyilván így akarta kifejezni az összetartozás tényét, a boldogtalan pedig a megértés vágyát. A legérdekesebb »vést«: tőr egy szokatlanul gömbölyű kis szívben, mellette: »Gábor, Ilus, 1935«. Egy másik padon ugyanez az írás: »Gábor, Ilus, 1936«. Most már tőr nélkül. Ugy látszik, a fiatalok egymásra találtak. Most már lehet, hogy boldog házasok, talán van egy Gáborkájuk, vagy egy Iluskájuk, esetleg: egy Gáborkájuk és egy Iluskájuk. Vannak prózaibb emberek is, ezeket nem kötelezi semmiféle szokás. Valaki ezt véste a padba: Héviz. Más valaki: »Nincs tandíjam«. Elkeseredett egyetemi hallgató lehetett. »Nincs tandíjam« — ez a vallomás hatott meg legjobban. Szerettem volna én is odaírni: »Nekem sincs, sőt még Ilusom sincs«. Hozzá még a töltőtollam is eltört. *(B. F.)*

— **Jelentkezési felhívás motor repülőgépvezetői kiképzésre.** A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap támogatásával a Magyar Aero Szövetség kötelékébe tartozó sportrepülő egyesületet az ifjúságnak a motoros repülésben való rendszeres kiképzésére Budapesten, Debrecenben, Kassán, Pécsett és Szegeden repülőgépvezetői kiképző tanfolyamot rendeznek, amelyek előreláthatóan június 1-től szeptember 30-ig tartanak. A kiképzés díjtalan. Megfelelő testi alkalmasság esetén pályázhatnak olyan magyar állampolgárok: 1. akik valamely középiskola nyolc osztályát vagy ezzel egyenértékű középiskolának legfelsőbb osztályát elvégezték, esetleg középiskolai végzettségüknek megszerzésére a folyó iskolaévben reményük van és 1939 október 1-én tizennyolcadik életévüket betöltik, de ebben az időpontban 24. életévüket még nem lépték túl. 2. Akik valamely középiskola négy osztályának elvégzését igazolják, ha október 1-ig 18. életévüket már betöltik, de a huszadik életévüket még nem lépték túl. A motornélküli repülésben kiképzettek előnyben részesülnek. A tanfolyamokon *nem vehetnek részt olyanok, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek.* A részletes pályázati feltételeket írásbeli megkeresésre a Magyar Aero Szövetség (Budapest, V., Vigadó ucca 2.) az érdeklődőknek megküldi. A feltételeknek megfelelő felvételi kérelmeket teljesen felszerelve, április 15-ig kell a Magyar Aero Szövetséghez benyujtani.

— **Király Kálmán tanácsnok előadása a Mérnökegyletben.** A technikai alkotásokról újabban nemcsak fényképeket, hanem mozgóképeket is készítenek. Ennek jelentősége ugyanis kettős: egyrészt látjuk a munkaeredményeket, másrészt magát a végrehajtást is. Igy tehát, ha a munkát illetőleg később vita támad, a készítését bármikor szemléltetni lehet. De figyelembe veendő ily filmeknek várostörténeti jelentősége is. *Szendy* polgármester felismerve a film jelentőségét, megbízást adott *Király* Kálmán tanácsnoknak, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjének, hogy a fontosabb munkákról mozgóképeket készítessen. Ezeket a mérnökegylet egyetemes szakülésén bevezető előadás kapcsán *Király* Kálmán tanácsnok pénteken mutatta be. Az első mozgókép az *új Balatoni út építését* tüntette fel, a második a *Várhegy nyugati lejtőjén bekövetkezett hegycsuszamlás elleni védőmunkákra* vonatkozott. Szemléltető képet kaptunk a talajfúrásokról, a kutatóaknák létesítéséről, a végzett ducolásokról, végül a támfalak és a szivárgók építéséről. A központi *csatornaszivattyútelep új nyomócsatornájának építését,* a *Hősök terének átépítését,* az *új óbudai kivezető főút építését,* a *Pasaréti út* kiszélesítését, az iszapgázosító berendezést és a Tabán parkosítását is lefilmezték. *Király* tanácsnok a filmeket érdekes előadással kísérte.

— **Virágvasárnap egyházi zenéje.** A koronázó templomban ½10-kor Szent Máté passióját magyar nyelven éneklik: Mally Győző, Komlóssy János és dr. Polyánszky Tibor. — A belvárosi templomban ¾10-kor Orlando Lasso: Laudate Dominum mineje. 12-kor Kereszty: Stabat Mater, a magánszólamát Solymossy Margit énekli. — A bazilikában 10-kor Andrea Gabrieli: Missa Brevis-e. — A várplébánia templomból ½11-kor egyházi zenét közvetít a rádió. — A tabáni templomban 10-kor Schweitzer: F-dur miséje. — A krisztinavárosi templomban ½11-kor Máté passiója magyar szöveggel. — A felsővárosi templomban Griesbacher: Esz-dur miséje. — A ferdinánd-téri templomban 10-kor a XVII. sz. gregorián mise. A passiót Janovszky István, Vadas István, Hermányi Gyula és a vegyeskar éneklik. Fél 12-kor Bogdány Vera énekel szólót. — A terézvárosi templomban 9-kor Rheinberger: G-dur a capella miséje. — A józsefvárosi templomban 10-kor Dötsch Zoltán, Weninger Károly, Kalmár Károly, Jankovits Géza, Rejtő Károly, Balogh Ferenc és Reisz Károly a passiót éneklik. — A kőbányai templomban ¾10-kor Kromoliczki: Missa brevis-e. — A budai görög kat. magyar templomból 9-kor Aranyszájú Szent János miséjét közvetíti a rádió.

= **Radvány Kastély Szálló** a húsvéti pihenőre előjegyzéseket már elfogad. (Szalonkahúzás is ezidőre esik.)

A Budapesti Ügetőverseny Egyesület

1939 április 1., 5., 15., 18. és 27-én délután ½3 órai kezdettel

versenyeket tart

Belépő jegy. I. hely, úri 3.– P, Hölgyjegy 2.– P, II. hely 1.50 P, III. hely –.60 P. Különfogadási helyre 5.– P. Közlekedés a 75. és 76. számú villamosokon.

— **Székesfehérvár város** elvállalta *a nyitrai Magyar Ház felépítését.*

— **Ötmillió keresztény él Kínában.** Mr. *Koo* T. Z., a Keresztyén Diákvilágszövetség keletázsiai főtitkára, feleségével együtt most járja be a magyarországi protestáns központokat. A kínai nemzetiségi főtitkár érdekes nyilatkozatot tesz a Református Élet-ben. Elmondja, hogy a nyolcmillió négyzetkilométernyi területű Kínában, amelynek népessége ötvenháromszor annyi, mint a mai Magyarországé, csupán *ötmillió keresztyén* él. Mégis vezetőszerepet játszanak a keresztyének Kínában s az első, 1905-ben kezdődött nemzeti forradalom keltegetői is keresztyének voltak, ők tették állami üggyé a közoktatást és például az 1927-ben újjáalakult kínai parlament nyolc minisztere közül hat volt keresztyén s ebből öt protestáns. Kína száznál több egyeteme és főiskolája közül harminchárom kifejezetten keresztyén alapítású. A nők egyenjogúsítása és a testnevelés dolgában is úttörő a keresztyénség. A legnagyobb feladata: a tudósok, gazdák, kézművesek-kereskedők és a társadalmonkívüliek közötti kasztkülönbségek megszüntetése lesz. A japán-kínai háború főokát Koo főtitkár a túlnépes Japánban látja s *élénken cáfolja azt a hírt, hogy Kína szovjetbarát volna.*

— **A II. kerületi állatorvosi hivatal új helyisége.** A II. kerületi állatorvosi hivatal új helyiségbe költözött, a II., Hunyadi János út 9. sz. alá. A hivatal új telefonszáma: 357–741.

LÓSPORT

Ma ügetőverseny

Az áprilisi ügetőversenyek első napjának részletes programja:

Első nap

Szombat, április 1.

I. Háromévesek versenye. 945 P. Táv. 1600 m.

1	S. Pista *(Marek)*	1580
2	Durcás II *(Maszár F.)*	1580
3	Nicoletta *(Zwillinger)*	1580
4	Sirius *(Kucsera)*	1580
5	Ficsúr *(Jónás)*	1600
6	Pamuki Harpia *(Simkó)*	1600
7	Kincsem *(Kovács J.)*	1620
8	Zepperl *(Marschall)*	1620

Tip:
Pamuki Harpia—Sirius—Kincsem.

II. Tallér díj 945 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2100 m.

1	Dália 4é *(Fityó)*	2100
2	Ritola 4é *(Kovács István)*	2100
3	Thymian 6é *(Zwillinger)*	2120
4	Dusán 6é *(Benkő)*	2120
5	Nikla 6é *(Jónás)*	2120
6	Csicsóné 6é *(Jónás F.)*	2140
7	Rozál 4é *(Tomann)*	2140
8	Csatafia 6é *(Földi)*	2140
9	Napsugár 5é *(Maszár I.)*	2160
10	Paprika 4é *(Horváth)*	2160

Tip: **Thymian—Csatafia—Dusán.**

III. Barcikai díj. 945 P. 3 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1	Durcás *(Maszár I.)*	2020
2	Angyalka *(Marschall)*	2020
3	Filkó *(Raymer)*	2040
4	Herkules *(Kucsera)*	2040
5	Éltes *(Kallinka)*	2040
6	Zirc *(Kovács II)*	2040
7	Dalma J. F. *(Jónás)*	2040
8	Egyes *(Földi)*	2040

Tip: **Éltes—Egyes—Herkules.**

IV. Amatőrverseny. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1	Engedelmes 4é *(Evetovits)*	2020
2	Matador 6é *(Baik)*	2020
3	Renaissance 5é *(Jakupcsek)*	2020
4	Léva S. 5é *(Székely)*	2020
5	Betörő 6é *(Vecseklőy)*	2040
6	Tóni 8é *(Salgó)*	2040
7	Lármás 5é *(Háry)*	2060
8	Nestor 5é *(Deutsch)*	2060
9	Pamuki Böske 8é *(Galla)*	2080
10	Toti 6é *(dr. Szalay)*	2080
11	Varázs 8é *(?)*	2080

Táv. **Renaissance—Lármás—Nestor.**

V. Mechanikus hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Agyafúrt 4é *(Zwillinger)*	2100
2	Dajka 5é *(Steinitz)*	2100
3	Csipkerózsa 5é *(Kallinka)*	2100
4	Gulliver 6é *(Marschall)*	2100
5	Siheder 8é *(Kovács J.)*	2100
6	Gin 8é *(Benkő)*	2120
7	Margit 7é *(Maszár I.)*	2120
8	Lali 8é *(Feiser)*	2120
9	Árvalegény 7é *(Marek)*	2140
10	Bicskás 7é *(Tomann)*	2140
11	Orgona 8é *(Vári)*	2140

Tip: **Gin—Lali—Csipkerózsa.**

VI. Nemzetközi verseny. 1350 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Táv. 2100 m.

1	Csalafinta 6é *(Jónás)*	2100
2	Danilo 7é *(Zwillinger)*	2100
3	U. S. A. 5é *(Kovács II)*	2120
4	Ildikó 6é *(Maszár I.)*	2120
5	Kilia III 7é *(Simkó)*	2120
6	Kangor 7é *(Marschall)*	2120
7	O-ha 7é *(Zwillinger T.)*	2140

Tip: **Csalafinta—Kangor—Danilo.**

VII. Nemzetközi hendikep. 1215 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Szeszélyes 9é *(Maszár I.)*	2100
2	Tilly 6é *(Kovács J.)*	2100
3	Csongor 6é *(Kallinka)*	2120
4	Orsolya 8é *(Jónás)*	2120
5	Csákány 8é *(Steinitz)*	2120
6	Ond 9é *(Baik)*	2140
7	Batu Khan 7é *(Marschall R.)*	2140
8	Oda 10é *(Feiser)*	2140
9	Csalán 10é *(Zwillinger)*	2140
10	Bájos 8é *(?)*	2140
11	Törzsfőnök 7é *(Benkő)*	2160
12	Lasta 7é *(Fityó)*	2160
13	Mimóza 6é *(Maszár I.)*	2160
14	Triumpf 7é *(Kovács István)*	2160
15	András 8é *(Hauser)*	2160
16	Balla 10é *(Vári)*	2160
17	Tempó D. 5é *(Raymer)*	2180
18	Levente 5é *(Marschall)*	2180

Tip: **Csákány—Balla—Bájos.**

VIII. Elmés díj. 1215 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Táv. 2200 m.

1	Wilt Mária 4é *(Kovács II)*	2200
2	Gin 8é *(Benkő)*	2220
3	Zuzmara 5é *(Zwillinger)*	2220
4	Peter Pilot 8é *(Jónás)*	2240
5	Doba 5é *(Kreiter)*	2240
6	Uranos 5é *(Feiser)*	2240
7	Décse 5é *(Marschall)*	2260

Tip: **Décse—Peter Pilot—Doba.**

IX. Áprilisi hendikep. 1080 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Leó 7é *(Székely)*	2100
2	Ursus 5é *(Kallinka)*	2120
3	Edömér 7é *(Maszár I.)*	2120
4	Lord of Pamuk 8é *(Simkó)*	2120
5	Imréd II 7é *(Benkő)*	2140
6	Lenke 5é *(Galla)*	2140
7	Várta 5é *(Zwillinger)*	2140
8	Ják 7é *(Földi)*	2140
9	Faccetta Nera 8é *(Marschall)*	2140
10 (14)	Zivatar 8é *(Treso)*	2160
11	Dundi 6é *(Baik)*	2160
12	Utána 5é *(Marschall)*	2180
13	Gyalla 5é *(Vári)*	2180
14 (10)	Utóda 5é *(Kovács J.)*	2180
15	Marina 6é *(Jónás)*	2180

Tip: **Dundi—Leó—Lord of Pamuk.**

X. Cremonai díj. 945 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2100 m.

1	Úrilány 5é *(Baik)*	2100
2	Miss Magyarország 4é *(Zw. T.)*	2120
3	Abesinka 4é *(Kucsera)*	2120
4	Czinka Panna 6é *(Benkő)*	2120
5	Rozmaring 4é *(Zwillinger)*	2120
6	Dancsi 5é *(Feiser)*	2140
7	Dettó 4é *(Jónás)*	2140

Tip: **Abesinka—Rozmaring—Dettó.**

XI. Hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Perun 5é *(Feiser)*	2100
2	Sybill 6é *(Benkő)*	2100
3	Vakarcs 6é *(Marschall)*	2100
4	Balbo 7é *(Nerhaft)*	2120
5	Századkürtös 4é *(Zwillinger)*	2120
6	Léha 6é *(Dózsa)*	2120
7	Opera 6é *(Hauser)*	2120
8	Rejtély 8é *(Mann)*	2120
9	Rubintom 8é *(Vári)*	2140
10	Utalvány 5é *(Kovács István)*	2140
11	Hyperol 8é *(Székely)*	2140
12	Kati 7é *(Tomann)*	2140
13	Azdaja 6é *(Kreiter)*	2140
14	Grlica 8é *(Feiser)*	2160
15	Bessy L. 5é *(Jónás)*	2160
16	Makfilkó 5é *(Kovács F.)*	2160
17	Capua 6é *(Maszár I.)*	2160
18	Biztos 5é *(Galla)*	2180
19	Úrpéter 5é *(Vári)*	2180
20	Bandika 7é *(Földi)*	2180
21	Varázs 8é *(Kovács J.)*	2200
22	Pique Dame 5é *(Steinitz)*	2200

Tip: **Századkürtös—Kati—Perun.**

XII. Ojtozi díj. 675 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1	Illés 7é *(Vári)*	1980
2	Óceán 5é *(Jónás F.)*	2000
3	Zsémbes 4é *(Kovács F.)*	2000
4	Holandjanin 4é *(Kucsera)*	2000
5	Orgona II 4é *(Kreiter)*	2000
6	Bokréta 4é *(Horváth)*	2020
7	Csak azért 4é *(Marschall)*	2040
8	Magnézium 4é *(Steinitz)*	2040
9	Zászlós 5é *(Dózsa)*	2060
10	Légyott 5é *(Jónás)*	2060
11	Gyémánt 7é *(Soldos)*	2080
12	Dusán 6é *(Benkő)*	2080

Tip:
Holandjanin—Csak azért—Zsémbes.

Versenyek kezdete: ½3 órakor.

Fogadjon Abonyi Ödön
bookmaker irodáiban, Budapest, VII., Rákóczi út 41
Tel.: 135-501, 132-462, 135-333
Fiókirodák: Budán, Attila u. 8. T. 154-014
Miskolc, Széchenyi-u. 64
Pécs, Király-u. 15
Vác, Sörház-u. 1
Telefonon feladott fogadásokat mindenkor azonnal kikézbesítünk

A Nemzeti Színház szombaton este mutatja be Ibsen: A fiatalok szövetsége című víg játékát. A főszereplők: Eőry Kató, Uray Tivadar, Kovács Károly, Rápolthy Anna, Lehotay Árpád — Az Andrássy Színház ma este játssza először a „Paprikáscsirkét." A főszereplők Kiss Manyi, Szilassy László, Simor Erzsi

Mazzacurati olasz csellóművész az öttorony városában

Az Istituto Italiano di Cultura pécsi osztálya április 2-án vasárnap este olasz hangversenyt rendez tagai és Pécs közönsége részére. A hangversenyre Benedetto *Mazzacurati* csellóművész utazik az öttorony városába. *Mazzacurati* pécsi hangversenyének műsorán a legkiválóbb olasz szerzők szerepelnek. A kiváló olasz csellóművész kísérője *Sass* Dezső pécsi zongoraművész lesz.

Háromszáztagú monstreegyüttes szólaltatja meg a hétfői filharmoniai koncerten Berlioz Requiemjét

A világirodalom egyik méreteiben legnagyobbszabású zenei alkotása kerül előadásra hétfőn *Dohnányi* Ernő vezénylete alatt a Filharmóniai Társaság hangversenyén. *Berlioz*, a legnagyobb francia romantikus zeneszerző majd két órás időtartamú *Requiemjét* ezen az estén a teljes létszámú Filharmóniai Társaságon és a Székesfővárosi Énekkaron kívül még négy, a színpad négy sarkában elhelyezett *külön fúvószenekar* fogja megszólaltatni.

— *Háromszáztagú ének- és zenekari együttes mellett* — mondotta a Filharmóniai Társaság csütörtöki, a Carlton-szálló különtermében megtartott sajtóteáján *Dohnányi* Ernő elnökkarnagy — *még mindig redukált formában adjuk elő a partiturát, így tizenhat ütődob helyett tizet, nyolc fagott helyett négyet, huszonnyolc első hegedű helyett „csak" tizenhatot használunk, mert az előírt együttes fortisszimóihoz kicsi az Opera nézőtere. Így is egészen különleges akusztikai élményt fog nyújtani ez a ritkán hallható zenei alkotás.*

A továbbiakban elmondotta még *Dohnányi* Ernő, hogy *a zenei kamarára vonatkozó javaslat*, amely az Operaház és a Zeneművészeti Főiskola köré csoportosítja a zenei életet és a szervezet a központi irányításon kívül különböző szakosztályokra tagozódna, *már a kultuszminisztérium illetékes ügyosztályán tárgyalás alatt áll és a döntés a közeljövőben várható.*

Végezetül arról az érdekes tervről értesültünk, hogy a Filharmoniai Társaság a jövőben bérleti hangversenyeit *hétfő helyett pénteken* szándékozik megtartani és ugyanezt a műsort *mélyen leszállított helyárakkal megismételnék szombat délután és vasárnap délelőtt a munkások és a tanulóifjúság számára.*

(*) **Gergelyfy Gábort**, a Magyar Szövegírók és Zeneszerzők Szövetkezetének 26-án, a Zeneakadémián megtartott közgyűlésén felügyelőbizottsági taggá választották.

(*) **Ajánlólevél** cimmel kerül ma bemutatásra Adolph *Menjou* és Andrea *Leeda* legújabb filmje, melynek külön érdekessége, hogy ebben a filmben bemutatkozik a pesti közönségnek Edgar *Bergen*, a világhírű hasbeszélőművész. Két babával lép fel az Amerikában hallatlanul népszerű hasbelszélő: a régi kedvenccel Charlie *McCarthy*-val és annak új fa-testvérével *Mortimmerrel*, „akinek" népszerűsége az amerikai lapok jóslata szerint Charliét is felül fogja mulni.

Paprikáscsirke

Riviére-Szántó-Szécsény-Fényes-bohózat az Andrássy Szinházban

André Riviére. Van-e ki e nevet nem ismeri? Van. Például mi sem. Sorstársainknak elárulhatjuk, A. R. úr konzervatív ember. Szereti a bevált fogásokat: a kellemetlen, de humoros anyóst, az amerikai milliárdost, akit a gyanus téglaüzletbe csábítanak, de idejében elveszti vagyonát. Továbbá A. R. úr babonás. Világért sem ültetne tizenhárom vendéget egy asztal köré. A háziak inkább úrnak öltöztetik az inast is és bevezetik a társaságba. Még továbbá A. R. úr rajong a halmozásért. Nosza, a szobaleány is beöltözik vendégnek. Mindezek közben A. R. úr humora két véglet között ingadozik: 1. a háziasszony betálalja a paprikáscsirkét és levével leönti az összes vendégeket; 2. a darab frakkos bonvivánja energikus mozdulattal gombostűt döf hölgypartnere — maradjunk a csirkénél — püspökfalatjába.

Hát hiszen láttunk már ilyesmit, élénken emlékezetünkben él a közvetlenül szerelmi csínytevés után rogyadozó öreg professzor is, — a színház csak ott véti el dolgát, hogy *az ilyesmit igazi paprikáscsirke mellé kellene feltálalni, úgy mint ez régen az orfeumban volt látható. A szűk széksorok között azonban ezt a szoknyabillentős, luftballontpuffogtató, légsúlyú micsodát nem tudjuk kellőképpen goutirozni. A színháznak nyilván az a véleménye, hogy közönségének ez kell. Tavasz van. Nem vitatkozunk.*

Annál is inkább nem, mert az átdolgozók és a színészek harsányak, vidámak, jókedvűek, megteszik a magukét. *Kiss* Manyinak akad néhány ellenállhatatlan perce, *Simor* Erzsi szebb, mint valaha, *Szilassy* László percről-percre népszerűbb. Sikerült szám *Gombaszögi* Ella Marlene Dietrichet karikirozó sanzonja. Nagy igyekezettel működik *Bihary* Nándor, *Pataky Miklós, Z. Molnár* László, *Szende* Bessy és *Sala* Domokos is, vidáman viháncolnak, kergetőznek *Vaszary* János ernyedetlen rendezésében, *Upor* Tibor szép díszletében s időnkint a kitűnő *Losonczy* Dezső zenekara, *Fényes* Szabolcs számaival zenésíti a bolondóra-hangulatot.

Van egy jó színházi mondás: *„mit lehet tudni, mitől hízik a nézőtér"?* A magunk részéről azonban szívesebben megmaradunk a régi paprikáscsirke mellett — *tálban.*

I. V. E.

Fáradt vagyok, pihenni akarok...

— mondja Bajor Gizi, aki abbahagyta a Heltai-darab próbáit

A Magyar Színház szezónzáró darabként Heltai Jenő verses vígjátékát, az „1002-ik éjszaká"-t akarja bemutatni a hónap második felében. A darab főszerepére vonatkozóan sokféle tárgyalások folytak, végül a színház igazgatósága meghívta a próbákra *Bajor* Gizit, — aki Heltai előző versesdarabjának, a „A néma leventé"-nek a főszerepét is játszotta — *és felkérte, hogy vállalja el a női főszerepet. Bajor* Gizinek ugyanis Nemzeti Színház-i szerződése értelmében kéthónapos szabadság jár s ezt a két hónap szabadságot szerette volna a Magyar Színház a vendégjátékra felhasználni.

Bajor részt is vett néhány próbán, végleges választ azonban nem adott és kijelentette, hogy *a szerepet csak akkor vállalja, ha ez nem jelent számára nagyobb megerőltetést.* A kiváló művésznő ugyanis eddig *száznyolcvanszor* lépett fel a Kamaraszinházban, s a Heltai-premierig már a *kétszázadik fellépésénél fog tartani.* A megerőltető színészi munkát tetézte volna a kéthónapos vendégjáték, *ezért Bajor a színház igazgatóinak azt a választ adta, hogy kifejezetten orvosai tanácsától teszi függővé a vendégjátékot.* Amint értesülünk, orvosai és férje is azon a véleményen vannak, hogy ne vállaljon lehetőleg újabb színházi kötelezettséget. *Bajor* szót is fogadott, a szerdai próbán már nem jelent meg a színházban, egyelőre nélküle próbálnak, a színház azonban még nem döntött, hogy amennyiben *Bajor* szándéka megmásíthatatalan, kit léptessen fel a helyében. Pénteken reggel beszéltünk *Bajorral*, aki éppen indult fel a Svábhegyre.

— *Fáradt vagyok, pihenni akarok, egy kicsit magamhoz akarok térni. Tavaly kétszázötven előadást játszottam, az idén pedig pár hét mulva elérem a kétszázat. Ez nem kis dolog. Hat kilót fogytam, ki vagyok merülve, megpróbálom összeszedni magam. Most megyek fel a Svábhegyre — éppen az utolsó pillanatban csípett el. Kifekszem a terraszra s nem is gondolok színházra. Legalább egy-két kilót szeretnék hízni, mert az a közel kétszáz este alaposan az idegeimben van. Pihenni, pihenni. Másra nem is gondolok most!...*

KÖDÖS UTAK
Jean Gabin, Michelle Morgan nagysikerű filmjének új állomásai:
HOLLYWOOD CORVIN ELIT

Bulla Elma

szombaton és vasárnap Pécsett vendégszerepel

Makay Margit és *Timár* József sikeres pécsi estje után szombaton és vasárnap *Bulla* Elma vendégszerepel a pécsi színházban. A kitűnő és Pécsett is népszerű fővárosi művésznő *Váradi* Tibor az *Üstökös* c. pesti életképében mutatkozik be a pécsi közönségnek, amely igen nagyra értékeli *Bulla* Elma művészetét. A vendégművésznő mellett a pécsi társulat legjobb erői szerepelnek az „Üstökös" pécsi premierjén.

Vidám zeneestély lesz az Orvosegyesületben

A Budapesti Orvosok Kamarazeneegyesülete az Orvosegyesület Szentkirályi-utcai helyiségében, szombaton este vidám zeneestét rendez. Műsoron szerepelnek *Haydn, Beethoven, Mozart, Wolf Ferrari* humoros és groteszk kompozíciói, tréfás kvartettek és zenei karrikatúrák. A fellépő művészek természetesen a zenekedvelő orvosok sorából kerülnek ki, élükön *Milko* Vilmos tanárral.

A mesterdalnokok

A mesterdalnokok természetesen a *3 Ritz Brothers.* Három tehetséges kómikus nem tud elhelyezkedni Newyorkban, vadnyugatra utazik és östehetségek felfedezésével foglalkozik. Erre a vékony szálra építették a *Ritz-testvérek* új filmjét s ennek ellenére *a film jobb, mint a három népszerű kómikus legutóbbi filmjei.* Az első jelenettől az utolsóig kacagtatják a közönséget, rengeteg ötlet, humor és eredetiség akad az amerikai lendületű tempóval felépített *storyban.* A zenés bohózatok hívei ismét új szórakozási lehetőséget találnak *A mesterdalnokokban.* A *Corso-mozi* közönsége sok tapssal és nevetéssel fogadta a filmet.

Laurisin Lajos a felvidéken vendégszerepel

A felszabadult Szepsi-ben *Névery* László színtársulatánál vendégszerepel *Laurisin* Lajos, a m. kir. Operaház művésze a *Mosoly országa* c. operettben *szombaton*, április 1-én. *Buday* Géza rendezésében a többi szerepeket játsszák: *Turcsy* Jolán, *Barna* Manci, *Névery, Fekete, Gáspár* és *Gömöry.*

Szélhámosnő voltam

Francia film, ez már magában biztosítja, hogy szellemes, könnyed és bármennyire a bűnügyi regények világába kalandozik a meséje, nem mindennapi ponyvaregény. A történet az iparlovagok és kalandorok mondén aratóhelyére a Rivierára viszi a nézőt. Izgalmas és lebilincselően érdekes rendezésben mutatja be a film egy szélhámosnő történetét, aki felülmulhatatlan ügyességgel végrehajtott kalandok után, beleszeret egyik rajongójába, szakít a multtal és mindhalálig kitart szerelmese mellett, aki feleségül vette. Nagyon rokonszenves, szép, elegáns és finomjátékú színésznő Edwig *Feuilliére.* Jean *Murat*, a kitűnő francia színész és a két szélhámos figurájában Jean *Tissier* és Jean *Max* áll még az események középpontjában. A film sikerrel startolt a *Rádiusban.*

Lybia és ami körülötte van

A Földközi tenger és környéke évezredeken át az európai történelem és művelődési folyamat központja volt. Birodalmak és kultúrák keletkeztek és pusztultak el e ragyogó kékségű vizeken. A XX-ik század fordulóján az északafrikai partvidék ismét országokat formáló történelmi erők színpada lett. *Erről a színes multú és még mozgalmasabb jelenű földsávról tart páratlanul érdekes előadást Mécs Alapos vasárnap délelőtt 11 órakor az Uránia Filmszínházban. Az előadást kétezer méter hangosfilm kíséri.* Az arabs mesék exotikus világának drámai találkozója a modern gyarmatosító politikának, a gyönyörű filmfelvételeknek egyik külön érdekessége.

(*) **Antalné Herczegh Ilona**, Magyar Mozdulatművészeti Estjét április hó 1-én, szombaton este fél 9 órakor tartja a Zeneművészeti főiskola kamaratermében. Műsoron Bartók, Kodály, Veress, Szücs művei szerepelnek. Zongorázik Szücs Ilona, énekel Hajdú Anna. Csürdöndölöt járja A'bel. Jegyek 1—4 pengőig a főiskola esti pénztáránál kaphatók. Rendezi a „Szefhe".

Válsághírek és valóságok

A liberális sajtó és az érdekelt baloldali körök heteken, hónapokon át festették a falra egy pusztító gazdasági válság képeit. A propaganda, a fejlett technikás írásművészet és a rémhírterjesztés minden eszközét igénybe vették, hogy bebizonyítsák: a zsidótörvény megszavazása esetén pusztulás vár Magyarországra. Most egyszerre két oldalról kapott mindennél megsemmisítőbb erejű cáfolatot ez a hamis és célzatos irányú érvelés. Egyrészt itt ragyog, tündöklik a főváros szeme előtt a nagyszerű mezőgazdasági kiállítás, amely szebb, nagyobb, mint valaha volt. Minden részletével, minden porcikájával a legcsodálatosabb fejlődésről tesz tanubizonyságot. Azt igazolja, hogy az egymást követő világesemények, külső, belső izgalmak ellenére a magyar gazda nem izgult, nem ült fel a rémhíreknek, hanem dolgozott — és pedig teljes eredménnyel. S miután a nemzeti termelés legfontosabb ágazata ilyen kézzelfoghatóan demonstrálta életképességét, tegnap este elhangzott egy felelős helyről jött beszéd is, amely az ipari és kereskedelmi élet épp ily megnyugtató helyzetéről számolt be az ország közvéleményének. Az ország megnagyobbodása új lehetőségeket nyitott a fokozott munkatevékenység, a teljesebb prosperitás felé. Másfelől összeomlottak mindazok a híresztelések, amelyek a zsidótörvény megszavazásával álltak kapcsolatban.

Az első ilyen liberális mese arról szólott, hogy a gazdasági élet egyes pozicióinak átvételére nem áll rendelkezésre elegendő képzett keresztény szakember. A másik baloldali kitalálás a külföldiekről szólott, akik állítólag elözönlik a magyar gazdasági életet. Egyes jobb fantáziájú kávéházi törzsvendégek már arról is tudtak, hogy húsz-, vagy negyvenezer német érkezett Magyarországra S íme a cáfolhatatlan hivatalos statisztika, — amelyet Kunder Antal iparügyi miniszter ismertetett, — arról szól, hogy 1937 végén még 1446 külföldi munkavállaló dolgozott Magyarországon, 1939 februárjára még ezeknek a száma is lecsökkent 1044-re. Nagyobb részük ezeknek is a kisiparban dolgozik s azokról, akik a jól jövedelmező pozíciókban helyezkedtek el, joggal gyanítjuk, hogy nem német, hanem keletlengyelországi állampolgársággal rendelkeznek, mint például a kiváló Silberfenig Jósua és Judel.

A válsághírek tehát megbuktak. A rémítgetők leszerepeltek. Ugy látszik, nem mindenben volt egészen igazuk. S — úgy látszik — az idő sem nekik dolgozik...

Bevásárló köruton Uzsokon ahol karácsonykor árultak utoljára cukrot

Uzsok, március 31.

(Az Esti Ujság kiküldött munkatársának jelentése.)

A technika legremekebb vívmánya se ér néha semmit néhány deszkaszál, s két bükkfagerenda mellett. Én például most tapasztalom: milyen gyarlandó dolog, amit az emberi elme kitalál, akármilyen szemrevaló legyen is. Uzsokra, a faluba megyünk lefelé komoly bevásárlásra: krumplit, tojást, meg húst szeretnénk szerezni, s hiába áll itt az útszélen a nyolchengeres, gyönyörű feketére lakkozott Buick, a világon semmi hasznát nem tudom venni. Megfázott a motor, s bár

a soffőr kilenc órától kezdve kínlódik vele, sehogy se tudta elindítani.

Végül is egy falubeli ruszin szánkájára fanyalodtam s most azon csúszunk lefelé a szerpentinen. Ne gondolja senki, hogy ez valami csengős, vasalt szánka. Nem, igazán puritán közlekedési szerszám, annyi tudománnyal készült, amennyi egy ilyen egyszerű hegyiembertől kitelik. *Két bükkfagerendát gorombán megfaragott, reá deszkákból ládafélét ácsolt, az elejére odaakasztotta az istrángnak való késefát, az egész alkalmatosság elé pedig befogta a két bozontos kis muszkalovat, — s kész.*

Nincs tehén az egész faluban

A szánkában az atyafinak már nem is jutott hely. Ő szétvetett lábbal hátul áll, a szántalp végén, fogja a kenderkötél gyeplőt, az ostort, foga között pipa s valami kegyetlen büdös dohányt füstöl, miközben a lovacskákat szólongatja. Egy darabig azzal foglalkozom, hogy a leírhatatlanul szép tájékban gyönyörködöm.

Csupa vastag hó itt minden.

Az ormok, a meredek lejtők, a völgyek, amelyekben, mint valami opálszínű tenger, hullámzik a köd. A vasúti sínek hol jobbról, hol balról bukkannak elő a hegyoldalon; karcsú, merész viaduktokon feszülnek át a völgyek fölött, de

vonat bizony nem igen jár még rajtuk.

Azért kell nekem is ilyen kalandos bevásárló körútra indulnom, mert a konzervek már elfogytak s „menázsi" utánpótlásról másképp nem lehet gondoskodni, csak ha lekövetkezik az ember a faluba s ott vesz valamit — ha ugyan kap. *Mert ebben még nem vagyok egészen biztos.*

S ahogy mind lejebb ereszkedünk, annál vérszegényebbek lesznek a reményeim, mert közben komoly diskurzusba bocsátkozom Matejjel, rutén fuvarosommal, aki igen szkeptikus nézeteket vall az uzsoki élelmiszerkészletekről.

— Hajaj, — csóválja fejét, végtelen rosszillatú füstmacskákat eregetve, — nem olyan könnyű dolog az, panye, ahogy gondolod.

Ha Bata-csizmát akarsz venni gumiból, azt biztosan kapsz még, de tojást, meg kenyeret már nem tudom.

Igaz, hogy vajat is szeretnél venni?

— *Igaz.*

— *De nálunk*

nincs egy tehén se, az egész faluban,

csak kecske valami húsz darab. Tojást biztosan kapsz, az még tán az én feleségemnek is lesz néhány, de

a kenyérrel se tudom, hogy leszel, panye.

Minálunk nem igen fogy a kenyér, nincs arra pénz, a máléllisztünk meg... *Hajaj, mióta nincs már máléllisztünk se...*

Matej igen értelmes ember. Őszes, borostás arcából két kis szürke szem csillog, s ezek a szemek nagyon sokat láttak a világból. Matej, ahogy közli velem, végigharcolta a háborút, *a híres munkácsi regimentben szolgált,* káplári rangig felvitte, mert mint büszkén mondoatja, ő *írni-olvasni is tud...*

Egészen jól eldiskurálunk, míg csúszunk lefelé a szerpentineken, csak a kanyarodóknál hallgat el, s fogja szorosabbra a két muszkaló gyeplőit.

Matej lesujtó véleménye a Szics-gárdáról

— *Nem jó világ volt itt, panye* — mondja. — Különösen az utolsó két esztendő volt nehéz. Hogy magyarul nem volt szabad beszélni, azt még csak értettük, *nem tudom miért, de*

a csehek nagyon haragudtak a magyarokra.

Én egyszer a zsidó boltosnál voltam, nem is tudom már, mit akartam venni. Megszoktuk, hogy a zsidónál magyarul beszélünk, de vesztemre ott volt a csendőrőrmester, hallotta, hogy én magyarul beszélek. Ugy pofonvágott, hogy nekiestem a falnak.

— Mi vagy te? — azt mondja. — Magyar vagy te?

Matej köp egyet oldalt, aztán bölcs resignációval folytatja:

— Mit feleljek neki? Behúztam a nyakamat, megvettem, ami kellett, mentem haza.

Faggattam, hogy voltak-e erre Szics-gárdisták s miféle emberek voltak.

— *Zsiványok.*

Ebben az egy szóban fejezi ki tömören véleményét *Volosin* hadseregéről, de aztán később közlékeny lesz s megmagyarázza, miért formál ilyen elítélő véleményt a cseh zsoldra küldött s ellopott milliókból szép aranygombos mundérba öltöztetett Volosin-hadseregről.

— Amerre azok jártak, még a szög is megreszketett a falban.

Összeszedtek tyúkot, libát, mindent. Nálunk is járt egyszer egy csapat, azzal kezdték, hogy *megfogtak az útszélen két kecskét s vittek magukkal.* Az állatok gazdája utánuk ment a korcsmába, kérte a jószágot, vagy a pénzt.

Puskatussal verték meg. Levágták mind a két kecskét, megsütették, megették.

Szerettek azok jól élni. Mink nem is igen értettük a beszédjüket, mert ukránul beszéltek. Azt mondották, mi is ukránok vagyunk, ez az ország nem Podkarpatska Rus, hanem Ukrania. Egészen megbolondítottak bennünket.

Ami a cseh demokrácia vívmányaiból a hegyekbe eljutott

Igy beszélgetünk csendesen s közben megérkezünk a faluba. Matej elvisz a zsidó-boltig, amelynek ajtaja felett még mindig ott díszeleg a cirilbetűs felírás: Bata. A poros kirakatban pár gumicsizma,

ez az egyetlen vívmány, ami a cseh demokráciából Uzsokig eljutott.

Bocskor helyett most ebben jár minden rutén asszony, leány, de igen sok emberen is látni.

A zsidó boltja az egyetlen kőház az egész faluban, ezen vannak a legnagyobb ablakok is, két ajtaja van az utcára, egyik a divatáru üzlet, meg a fűszeres bolt, a másik kocsma. A ház előtt három olyan szánkó is áll, mint a miénk, a lovakon vastag darócpokróc, gazdáik odabent pálinkáznak.

Én a boltba megyek be. *Köldökig érő szakállú öreg zsidó készségeskedik elő valahonnan a homályos szögletből az ajtócsengő szavára, s egészen jó magyarsággal megkérdezi: mit akarok venni.*

Mondom: *kenyér kellene, meg valami húsféle.*

Nevet és rázza a fejét.

— *Az nincsen.*

És felvilágosít, hogy

legfeljebb abból a kenyérből adhat valamicskét, amit ők esznek, kenyeret az üzletben nem tart, nem érdemes, senki se szokott vásárolni.

Ezeknek a ruténeknek nem kell a kenyér, nincs pénzük rá, nem birnák megfizetni, nem is igen esznek azok káposztánál egyebet. Hús sincsen, se kolbász, se szalonna, semmi.

A Mezőgazdasági Kiállításra érkező gróf Teleki Pál miniszterelnököt gróf Teleki Mihály földmivelésügyi miniszter fogadja

De igen jó gumicsizmákat tudna ajánlani, van még néhány pár, igazán alkalmi vétel.

Mikor látja, hogy ragaszkodom az ennivalóhoz és semmi kedvem sincs divatárut vásárolni, nagynehezen megegyezünk abban, hogy szereztet vagy húsz tojást s talán, ha szerencsénk lesz, egy tyukot is. Azt mondjárt le is vághatja a gazdája s úgy vihetem fel a hegyre, mert tudja, hogy ott *nem igen van szakácsné.*

„Nem vesz itt cukrot senki"

Miközben így tárgyalunk, újabb üzletfelek érkeznek. Előbb két elképzelhetetlenül vékonyan öltözött kis rutén lány, kékreragyott kezekkel, piros orral. Még cseh pénzt szorongatnak a markukban, *sót, meg petróleumot akarnak venni.*

A petróleumnak mindössze kétdecis poharat hoztak, úgylátszik több világítóra nem telik, sót is csak pár dekát kapnak a pénzükért.

Aztán egy asszony jön. Az is sót visz, meg a változatosság kedvéért ecetet. Eszembe jut, hogy cukor is kéne, legalább teát ihatunk.

— *Cukor?* — húzza fel szemöldökét a boltos. — Az nincs. *Karácsony előtt kifogyott.*

— S azóta nem hozatott?

— **Minek? Nem vesz itt cukrot senki...**

A helybeli vevők körülállnak, mint valami csodát, hallgatják a beszélgetésünket. A két kislány nem ért belőle egy szót se, az asszony azonban tud valamicskét magyarul s mikor hallja, hogy csodálkozom: nincs a boltban cukor, elmosolyodik.

— Cukor? — mondja ő is. — *Húsvétkor sütöttem kalácsot, abban volt cukor.*

Útközben, míg megfeszült inakkal vonszolja a két kis macskaló a szánkát a meredeken fel, nem beszélünk már. Nincs kedvem szólni Matejhez. Nyomorúságos népére gondolok szüntelen s valami keserűt -rzek a torkomban.

DÖVÉNYI NAGY LAJOS

Hortobágyi juhturó
10 dkg 16 fillér

SZÍNHÁZ ZENE RÁDIÓ

Bajor Gizi nem lépett ki a Heltai-darabból

Heltai és Bajor nyilatkozata

Ma elterjedt a híre, hogy *Bajor* Gizi, aki szabadságot kért a Nemzeti Színháztól, hogy eljátszhassa vendégként a Magyar Színházban *Heltai* Jenő versesdrámájának női főszerepét, kimerültségére való hivatkozással (kétszázszor játszotta egymásután *Herczeg* Ferenc darabját a Nemzeti Kamara Színházban) *kétnapi próba után lemondta a szerepét.* Ez a hír ebben a formában *nem felel meg a valóságnak.*

A valóság a következő: Bajor Gizi örömmel vállalkozott arra, hogy Heltai *»Ezerkettedik éjszaka«* című új verses darabjának Leila nevű női főszerepét eljátssza, meg is jelent a próbákon, a kétszáz estén való egymásutáni játék következtében azonban *meg kellett állapítania, hogy az újabb munka túlterheli megviselt szervezetét.* Bajoron olyan idegkimerültség vett erőt a próbák alatt, hogy *ágynak esett. Egész nap fekszik, hogy este játszani tudjon.* Így hát valóban nélküle folynak három nap óta az *»Ezerkettedik éjszaka«* próbái. Beszéltünk *Heltai* Jenővel és *Wertheimer* Elemérrel, a Magyar Színház igazgatójával, akik egybehangzóan így nyilatkoztak:

— *Tény, hogy Bajor három napja nem vesz részt az »Ezerkettedik éjszaka« próbáin. Halálosan ki van merülve. A szerepet azonban nem mondta le* és minthogy azt szóról-szóra tudja, mi magunk kértük és tanácsoltuk, hogy *pihenje ki nyugodtan magát,* mi közben folytatjuk a többi szereplővel a próbákat. Egész szivünkből reméljük, hogy néhány nap alatt teljesen rendbejön és *így legkésőbb április 15-én megtarthatjuk a premiert.*

Meglátogattuk *Bajor* Gizit is, hogy tőle személyesen is kapjunk felvilágosítást a kósza hírekre vonatkozólag. Bajor kedves, finom, lelkes arcán *szemmelláthatóak a fáradalmak.* Sápadt arcából lázasan tüzel két nagy fekete szeme, *aggasztóan le van fogyva.* Ezt meg is mondjuk neki.

— Igen, *nyolc kilót fogytam a darab alatt* — feleli Bajor — *és olyan halálos fáradt vagyok, hogy legszívesebben egy félesztendeig semmit sem csinálnék. Szó sincs róla, hogy ennek dacára lemondtam volna a Heltai-darabot. Persze...* — hogy *az álmom* az volna, *ha a darabot el lehetne tenni őszre.* De ez nemcsak tőlem függ. Én csak annyit mondhatok, *ha helyrejövök, feltétlenül játszani fogok, mert játszani akarok.*

KIS HIREK

Nagyszombaton *bemutatót tartanak úgy a Vígszínházban, mint a Pesti Színházban.* A Vígszínházban *Éri-Halász* Imre *»A tetovált nő«* című vígjátéka kerül színre *Murátival, Rádaival* és *Ajtayval* a főszerepekben. A Pesti Színházban pedig Frederic *Lonsdale »Ne bántsd a másét!«* című színműve kerül színre *Bullával, Senynyei* Verával és *Somló* Istvánnal a vezetőszerepekben. Utóbbi darab Angliának és Amerikának egyik legnagyobb színpadi sikere volt. A Vígszínház darabját *Tarnay* Ernő, a Pesti Színházét *Hegedüs* Tibor rendezi.

⊙

Ma délelőtt a Nemzeti Színházban főpróba volt *Ibsen »A fiatalok szövetsége«* című vígjátékából. Ez Ibsen egyetlen vígjátéka és 1869-ben írta, közvetlenül a *»Peer Gynt«* után. A darab szatirikus politikai vígjáték, hőse Stensgaard ügyvéd, akit *Uray* Tivadar játszik. A politikai törtetőnek érdekes portréja. A másik figura benne Lundestad *(Nagy* Adorján) a fiatalság előretörésétől megrettenő, az ifjúsággal paktálni hajlandó, de azért ellenük egyre intrikáló politikusnak típusa. Rajtuk kívül szerepel még egy kamarás *(Lehotay),* egy meggazdagodott norvég kisgazda *(Kürti)* és egy csipkedő, rosszmájú figura: *Gózon* Gyula. A női szereplők között van *Rápolthy* Anna, aki a főszerepet alakítja és özv. Rundholmenné szereplője: *Aknay* Vilma.

⊙

A newyorki világkiállítás *magyar pavillonjában alkalmazandó feliratra pályázatot tűztek ki.* Az ötletpályázat három legjobb szövege nyomán állította össze a bizottság a feliratot és az első díjat is három részre osztotta el. Az így megszerkesztett szöveg a következő:

»Magyarok vagyunk! Ezer éve hazát foglaltunk Európában. Fővárosunk Budapest, a Duna királynője. Miként az Egyesült Államok népe, mi is mindig a szabadságot szerettük. A legnemesebb emberi eszmékért harcolunk. A déli harangszó, a krisztusi gondolat magyar védőinek győzelmét hirdeti. Az emberi jogokért hazánkon kívül is küzdöttünk. A magyar Kovács ezredes sok honfitársunkkal a nagy Washington tábornok oldalán harcolt. Ma kis nemzet vagyunk. Harcunkat még ma is birjuk és álljuk. Hogy miként, annak bizonyítékául szolgáljon a magyar munkának ez a kis gyűjteménye. Bízhatunk a Mindenhatóban, szorgalmunkban és tehetségünkben. Kedves vendégünk, Isten hozott!«

Paprikáscsirke

Zenés bohózat az Andrássy Színházban

Az este a Andrássy Színház főpróbáján megismerkedtünk André *Rivière* francia íróval, akiről azt terjesztették Budapesten, hogy nem is él, hanem csak cégérnek használják a »Paprikáscsirke« című zenés bohózat színlapján. André Rivière francia gróf, író és hírlapírót néhány évvel ezelőtt baleset érte és Henri *Grenet,* a szegedi egyetem francia lektora, aki jóbarátja, azt ajánlotta neki, hogy utazzék Szegedre, ahol a világ legjobb orvosai vannak. Ott ismerkedett meg *Fodor* Magda szegedi úrilánnyal, aki most a felesége. *Itt élnek Budapesten, a Rózsadombon.*

Rivière vígjátékát *Szántó* Armand és *Széchény* Mihály alkalmazta magyar színpadra. A »Paprikáscsirke« címe onnan származik, hogy a darab második felvonásában *mindenkit leöntenek a paprikáscsirke lével* s így a szereplők javarésze foltos frakkban, estélyi ruhában, bemaszatolt plasztronnal és manzsettával jelenik meg a színpadon. Z. *Molnár* László, az egyik szereplő még egy szem galuskát is talál a mellényében, mire szó nélkül bekapja, mondván, hogy míg meleg.

Egy téglagyárosról szól a darab, akinek villájába megérkezik egy dúsgazdag amerikás magyar a leányával. Tizenhárman ülnének az asztalnál, mire a jóképű angolul, franciául beszélő inast ültetik be tizennegyediknek. Azt állítják róla, hogy *ő a téglagyár igazgatója.*

A rokonszenves inas azonnal megtetszik a gazdag amerikai lánynak. Ugyanakkor nem hagyja magát a szobalány sem, mérgében *felveszi úrnője legszebb estélyiruháját* és beállít mint előkelő vendég. Természetesen nincs kiszolgálás és a háziaknak kell felszolgálni az ételt. A vendégek nagyrésze elmenekül. Minden bajnak Stefánia, az anyós az oka, aki vállalja a kiszolgálást, de mindenkit leönt. Később kiderül, hogy a téglagyár megmentésére szánt összeget az amerikás elspekulálta, de még mindig maradt neki csinos vagyona. Az is kiderül, hogy az inasnak jogi doktorátusa van, nem méltatlan hát az amerikai misshez. Még a házsártos Stefániának is akad társa, egy professzor veszi el. A »nokedlis« ember. Az öreg amerikás a szobalánnyal vigasztalódik. Amerikai demokrácia az egész vonalon.

Gombaszögi Ella játssza a félelmes anyóst s humortól duzzadó figurát alkot. Csak úgy árad ebből a remek alakításból a humor és a játékötlet. Állandó viharos derültségben tartotta a publikumot. A hölgyek közül a remek *Kiss* Manyi van a legtöbbet a színpadon, a tálcával ötször is fejbekólintva férfipartnerét, *Szilassy* Lászlót. Kiss Manyi az Andrássy Színház közönségének öröme. *Simor* Erzsi dekorativ szépsége sok kitűnő ruhájában érvényesül.

A milliomoslányt *Szende* Bessy alakítja. Egy kis epizódszerepben kitűnő volt *Hahnel* Aranka. *Pataky* Miklós mint házigazda, *Bihari* Nándor mint Mr. Kenedi örvendeztette a publikumot, amely rengeteget nevetett a főpróbán. *Fényes* Szabolcs szerezte a zeneszámokat. Egyik legkitűnőbb fiatal zeneszerzőnknek tartjuk. Éppen ezért írhatjuk meg, hogy egy ilyen friss tehetségnek nem szabad régi számokat is elhelyezni egy új darabban. *Vaszary* János rendezte bohókásra a darabot s *Losonczy* Dezső vezényli. Díszlet: *Upor.* A darab végén a közönségnek kedve támad egy kis paprikáscsirkére, valamelyik közeli kocsmában...

K—f K.

Puskinról filmet, a cári balettről darabot ír Budapesten Eugen Iljin, a „Két cárnő" szerzője

Budapesten dolgozik most darabjain és könyvein Eugen *Iljin* orosz emigráns író, akinek a Nemzeti Színház *Makay* Margittal a főszerepben bemutatta *»Két cárnő«* című színjátékát.

Iljinnel beszélgettünk új írásairól.

— *Puskinról írtam legutóbb filmkönyvet* — mondotta — és Franciaországban készítik el igen nagy költséggel, *világhírű francia színészek közreműködésével.* A monumentálisnak igérkező filmben az úgynevezett *decabristáknak a felkelését írtam meg I. Miklós cár ellen* és bemutatom azoknak az eseményeknek a láncszemeit, amelyek Puskin idejében Oroszországot megrendítették.

— *»Pillangók«* címmel új, egész estét betöltő darabot írtam. *Ezek a pillangók az orosz cári balett táncosnői,* akik az összeomlás után kirepültek a világba, hogy városról városra szálljanak csodálatos táncművészetükkel. Háttere *egy nagy táncosnő élete a táncművészet tükrében.* Cselekménye 1916-ban kezdődik Szentpétervárott a cári balettiskolában és a szomorú orosz sors egyik városról a másikra dobálja a balerinát, *Tatjana Florinát, pillangói élén.* Ezt a darabomat egy kiváló angol szerző fordítja és *Walter Timms* vásárolta meg londoni színháza számára. *Főszerepét egy kiváló angol táncosnő alakítja.* Külön érdekessége lesz a darab londoni előadásának, hogy *közreműködik benne az eredeti orosz cári balett is.*

VÁROSI SZÍNHÁZ

Szombaton, április hó 1-én este 8 órakor
Vasárnap, április hó 2-án d. u. 4 és este 8 órakor

KATINKA

hangulatos, vidám operett.

ÓRIÁSI SIKER! Filléres helyárak

RÁDIÓMŰSOR

Péntek, március 31.

BUDAPEST I.: 5.10 Elbeszélés. — 5.40 Éneklő ifjúság. — 6.35 Cigányzene. — 7.45 Három egyfelvonásos. — 8.50 Jazz. — 10.00 Cigányzene. — 11.00 Schmidt Ferenc emlékhangverseny.

BUDAPEST II.: 6.35 Gyorsírás. — 7.05 Ötven éves az Eiffel torony. — 8.00 Hanglemezek.

A szinházak mai műsora

OPERA: *Krisztus* (C. bérlet; ½8). — **NEMZETI:** *A makrancos hölgy* (V. bérlet; ½8). — **KAMARA:** *Utolsó tánc* (8). — **VIG:** *Ezer hold pipacs* (L. bérlet; 8). — **MAGYAR:** *Erzsébet* (8). — **BELVÁROSI:** *Földindulás* (8). — **PESTI:** *Az Angol Bank nem fizet* (8). — **ANDRÁSSY:** *Paprikáscsirke* (8). — **VÁROSI:** *Nincs előadás.* — **ROYAL:** *Egy bolond százat csinál* (½9). — **PÓDIUM** (a Terézkörútiban): *Elő az okmányokkal* (9). — **KOMÉDIA:** *Esti átképzés* (½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *Az utolsó Verebély-lány* (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** *Kék Duna* (½6, ½9). — **KISFALUDY:** *Csárdáskirálynő* (½6, ½9).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (853-707. Margit-körút 5. szám.) **Francia szobalány** (Ray Milland). Sivadászat az Alpesekben. Szerelmes jánosbogárka. H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. ½10 és ½12 órakor: Rajzfilmmatiné. — **ALKOTÁS** (155-374. Gömbös Gyula-utca 11. szám.) **Pusztai királykisasszony** (Szörényi Éva, Csortos). Kenguruk országa. H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: Asszony a sivatagban. — **ANDRÁSSY** (124-127. Csengery-utca 39. szám.) **Beszállásolás** (Szeleczky Zita, Páger). Kenguruk országa. Tinta Muki kalandjai. H ¾4 ¾6 ¾8 ¾10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **ATRIUM** (154-024, 153-034. Margit-körút 55. szám.) **A varieté csillagai** (Szeleczky, Jávor). Híradók. (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ¾4 ¾6 ½8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384-563. Irányi-utca 21. szám.) **Süt a nap** (Nagy Alice, Olasz János). Madarak világa. H (4 6 8 10: V Ü jobbt.: 2 4 6 8 10: balt.: 3 5 7 9.) Vasárnap d. e. ½11 és 12 órakor matiné: **India lángokban.** — **BODOGRÁF** (149-510. József-körút 63. szám.) **Süt a nap** (Nagy Alice, Rózsahegyi). Jack Denny zenekara. H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BROADWAY** (144-212. Károly-körút 3. szám.) **Nincs többé alvilág** (Edward G. Robinson) és a kísérő műsor. (½4 ½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: **Mellékutca** (Iréne Dunne). — **BUDAI APOLLÓ** (351-500. Csalogány-utca 46. szám.) **Süt a nap** (Nagy Alice, Rózsahegyi). Sporthiénák. (½5 ¾7 9: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CAPITOL** (134-337. Baross-tér 32. szám.) **Engadini kaland** (Louis Trenker). H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CITY** (111-140. Vilmos császár-út 36. szám.) **Makrancos kisasszony** (Csikós Rózsi, Halmay Tibor). Szüret a Rajna mentén. H (¾6 ¾8 ¾10: Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **CORSO** (182-818. Váci-utca 9. szám.) **Mesterdalnokok** (3 Ritz Brothers). H (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CORVIN** (139-584, 138-988. József-körút és Üllői-út sarok.) **Kódos utak** (Jean Gabin). H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. ½11 órakor matiné: **A rend katonái** (G-man). — **DAMJANICH** (134-803. Damjanich-utca 1. szám.) **Sebastopol páncélos** (Camilla Horn). H (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉLI** (121-343. 125-952. Teréz-körút 98.) **A varieté csillagai** (Szeleczky, Jávor). Híradók. (6 8 10: Sz V Ü 4 6 8 10.) Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: **Argentina Ausztália, Ujzéland.** — **ELIT** (114-502. Szent István-körút 16. szám.) **Kódos utak** (Jean Gabin). H (4 6 8 10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189-707, 189-543, 188-528. Kossuth Lajos-utca 18. szám.) **Szerelem zsarnoka** (Françoise Rosay). (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4 ½6

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ AZ ORSZÁGOS ALFÖLDI BIZOTTSÁG NAGYGYŰLÉSÉN AZ OMGE DÍSZTERMÉBEN. Balról ül a kormányzó, mellette vitéz Koós Miklós ezredes, szárnysegéd, Jobboldalt Kállay Miklós, az Országos Alföldi Bizottság elnöke beszél, mellette gróf Teleki Pál miniszterelnök ül

A kassai műegyetemért száll síkra ma a Mérnöki Kamara közgyűlése

— *Az Est tudósítójától* —

A Budapesti Mérnöki Kamara ma délután 5 órai kezdettel tartja rendes közgyűlését a pesti Vigadóban. Rámutat a jelentés arra, hogy

a mérnöki érdekvédelem

munkája még mindig göröngyös utakon jár. Ennek főokát abban látják, hogy a nemzet alkotmányos berendezkedései kényszerként írják elő, hogy *a műszaki kérdéseket is a politika, sőt a napi politika körében* oldják meg.

Foglalkozik a jelentés

a Kassán létesítendő műegyetem

kérdésével is. Megfontolandónak tartja, hogy az új műegyetem keretében nem volna-e célszerű *haditechnikai fakultást* is szervezni?

A közgyűlésen a jelentéssel kapcsolatban *Kolbányi* Géza okleveles mérnök fejti ki a *Mérnökpolitikai Társaság* álláspontját.

Hajnalban leugrott a III. emeletről s meghalt Baracs István, a Városi Színház gazdasági főnöke

— *Az Est tudósítójától* —

Megdöbbentő öngyilkosságot fedeztek fel ma reggel az *Erzsébet*-körút 27. számú ház udvarán: *Baracs István, a Városi Színház gazdasági főnöke, a budapesti színházi világ 56 éves »Pista bácsi«-ja, öngyilkos lett.*

Az elmult húsz évben *Baracs* István

egyike volt a legismertebb színházi embereknek.

1883 szeptember 2-án *Baracskán* született, 1914-ben mint főhadnagy bevonult és egész a háború befejeztéig katonai szolgálatot teljesített és kitüntetéseket is szerzett. *MÁV-főintéző volt,* 1921-ben nyugdíjazták és ekkor

Beöthy László meghívta az Unió színházüzemi és színházépítő rt. gazdasági főnökének.

Később a *Király Színház gazdája* lett. Évekig dolgozott *Beöthy* oldalán és amikor az Unió egyre kisebbre zsugorodott, változatlanul kitartott a »vezér«, majd utódai mellett. *A végén már nem volt egyéb jövedelme, mint az államvasúti nyugdíja,* illetőleg a Városi Színháztól kapott havonta kisebb összegeket, miután ott vállalta *a gazdai állást.*

Mégsem tudott elszakadni lelkes barátaitól, a színészektől:

éjszakáról-éjszakára megjelent a színházi kávéházakban és vendéglőkben,

ahol éppen úgy viselkedett, mint akkor, amikor az Uniótól nagy fizetést kapott nyugdíja mellett. Amint megjelent az éjszakai kávéházakban és vendéglőkben, *egész sereg állásnélküli színész és artista vette körül és »Pista bácsi« boldognak, boldogtalannak adott pénzt.*

Ha egy-két pengővel tért be valahova, biztos volt, hogy számláját nem tudja majd kifizetni, mert még mielőtt rendelt valamit, szétosztogatta a pénzét.

Az utóbbi napokban rendkívül levert volt.

Barátai, ismerősei faggatták, de ő nem válaszolt. Az elmult hetekben *fivérénél, dr. Baracs Lajosnál lakott az Erzsébet-körút 27. számú házban.* Ma éjszaka sem tartózkodott lakásán, mint ahogy az elmult hetekben egyetlen éjszaka sem. *Rendszerint csak hajnalban ment haza. Ma is.* Be sem ment a lakásba, a harmadik emeletre sietett fel és

onnan, keresztülvetve magát a korláton, az udvarra dobta magát.

A házbeliek kihívták a mentőket, de mire az orvosok kiértek, már csak a halált tudták megállapítani.

Dr. *Baracs* Lajost kihallgatták a főkapitányság központi ügyeletéről kivonult rendőri bizottság tagjai. Vallomása szerint *Baracs István*

idegösszeomlást szenvedett az elmult hetek során

és nyilván idegrohamában végzett magával. *Még nem volt a színházi kamara tagja,* de már benyujtotta a felvételi *kérvényét,* amelyet eddig nem intéztek el. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Lövöldözött a kávéházban egy fiatal tisztviselő

— *Az Est tudósítójától* —

A főkapitányság bűnügyi osztályán különös ügyben indult meg ma délben az eljárás. A Fő-utca 79. számban lévő *Régi Buda* nevű kávéházba ma reggel nyolctagú vidám társaság tért be bablevesre. Közben a társaság egyik tagja *Detrich* Elemér 24 éves belügyminisztériumi tisztviselő revolvert vett elő. Eleinte mindenki azt hitte, hogy tréfál, amíg hirtelen rá nem fogta a fegyvert *Rigler* Ilonka trafikosnőre.

A leány sikoltozni kezdett, segítségért kiáltozott, de későn, mert a jókedvű tisztviselő elsütötte a revolvert. A szeszélyes golyó *Rigler* Ilonka combjába fúródott, de ugyanakkor megsebesítette *Detrich* jobbkeze fejét is. A kávéház alkalmazottai kihívták a mentőket, akik Rigler Ilonkát az Uj Szent János-kórházba vitték. Detrichet első segélyben részesítették, majd a Fő-utcában szolgálatot teljesítő rendőrőrszem *a főkapitányságra állította elő.* A kávéházban a revolverdörrenésre egyébként pánik tört ki, a vendégek szerte széledtek és a környékbeliek csak akkor nyugodtak meg, amikor a rendőr elvitte a lövöldöző tisztviselőt.

Ma ünnepélyesen bezárult a közigazgatási továbbképző tanfolyam

— *Az Est tudósítójától* —

Ma délelőtt 11 órakor kezdték meg a belügyminisztérium dísztermében a belügyminiszter által rendezett IV. közigazgatási továbbképző tanfolyam ünnepélyes záróülését. A tanfolyam, amelynek egyre nagyobb jelentősége van a magyar közigazgatási köztisztviselők korszerű kiképzésében, március elsején kezdődött és amint annakidején *Az Est*-ben jelentettük, gróf *Teleki* Pál miniszterelnök, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter és *Bartha* Károly honvédelmi miniszter tartották a megnyitó előadásokat. Az egyhónapos tanfolyam ma ért véget és az ünnepélyes záróülésen elsőnek gróf *Teleki* Pál miniszterelnök tartott előadást, amelynek ez volt a címe: *Egyéni bánásmód a rokkantgondozásban.* Ezután *Kunder* Antal, az iparügyi minisztérium vezetésével megbízott kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter tartott előadást: *Ipari munkavállalóink szabadidő-intézménye* címmel, majd gróf *Teleki* Mihály földmüvelésügyi miniszter: *Mezőgazdasági szociálpolitika* címen adott elő. Végül dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter záróbeszédével berekesztette a negyedik közigazgatási továbbképző tanfolyamot.

NEM KELL AZT SZÉGYELNI...

Egetverő felháborodás fogadta azt a sajtólistát, amely a 92 betiltott lap szerkesztőinek régi neveit is közölni merte. Nemcsak az *Esti Kurir*, hanem a *8 Órai Ujság* is tiltakozik a mult felhánytorgatása ellen és élénken kikel az ellen, hogy a *Magyar Távirati Iroda* közölni merte a világgal, hogy a magyar kultura szinházi bajnokát még nem is olyan régen *Steinnek* s hogy a történelmi névre hallgató *Rádayt Schwarcznak* stb. hivták. Azt irja *Rassay* Károly köruti üvöltője, hogy „micsoda értelme van egy olyan beállitásnak, hogy a magyarság roppant kulturfölénye, nagyszerü hagyománya, embersége nem hoz tökéletes asszimilációt, micsoda rövidlátás volna az idegen nevek divatjával meghamisitani közéletünk tökéletes és maradéktalan magyarságát." Na hát, ez aztán telibe találta a betiltó rendeletet, mert valóban milyen értelmetlenség, sőt minő bárgyuság és elmaradottság felvilágositani arról a magyar közönséget, hogy *Szép* Ernőt, a *Lila akácok* szirupos szerzőjét *Schön Ezekielnek* s hogy a kurucos nevü *Bus Feketét* a nem éppen kurucos hangzásu *Trauer Schwarcz*-nak szólitották a munkácsi elemiben. Micsoda veres dühhel telitett hörgés vonult végig népfront-berkeken, hogy egy pár retye-rutyámos, heje-hujás és csárdást ropó főszerkesztőről lerántották az álarcot és az álarc mögül a pesti polgár ábrázatja vigyorgott a világra. Mennyivel szebb volt az a régi jó liberális idő, amikor *Kájem Jajtelesz*, mint Bodrogujfalussy — két essel és egy ipszilonal felszerelt — dalia vonult be a magyar kulturába és ott ellentmondást nem türő hangon irányithatta a magyar kutura ütemét. Sajnos, a bálnak vége, s hamvazó szerdán mindenkiről leszedik az álarcot. Hiába minden háborgás és tiltakozás, nem mi tehetünk arról, ha a magyarosan nyalkára pödört bajuszok és a kossuthlajosi körszakáll alól kikandikál a pajesz és a tincs, s a lehuzott csizmából sajnálatraméltó lőcslábak és hosszu vándorlások során lesülyedt bokák — magyarul ludtalpak — bujnak elő. Az asszimilációról pedig jobb lesz nem beszélni, sőt teljesen felesleges, hogy a magyarországi zsidóságot, *mint a magyar közélet tökéletes és maradéktalan magyarságu rétegét tüntessék fel.* Értsék meg egyszer, hogy a virradás — óh, nem Zsolt Béla spanyolországi virradása, hanem a magyar éjszaka virradása — végre megkezdődött s hiába minden kukorékolás, hamuszórás és süvetülés: a felkelő nap még a Kurirék kedvéért sem fog visszabujni a nagy liberális horizont alá.

— **Európa a legutóbbi 20.000 év alatt.** A *Természettudományi Közlöny* legujabb, igen érdekes és bőséges tartalmu számában az európai kontinens körvonalainak kialakulásáról, a pozsonyi kertről, a német gépkocsiutakról, a kaliforniai aszfaltmocsárban talált őslényekről értekeznek a természettudomány világában közismert irótudósok. A népszerü és rendkivül elterjedt tudományos folyóiratban még számos érdekfeszitő egyéb közérdekü közleményt is olvashatunk.

Vasut mozi és más techn. játékokról „J 3" árjegyzék ingyen
CHMURA IV., Ferenciek-tere 2.

— **Osztályelleni izgatásért egyhónapi fogházra itélték Szattyán Kurt hirlapirót.** *Nincs szükség a mai hitbizományra* cimen *Szmettán (Szattyán)* Kurt hirlapiró az egyik nyilaslapban cikket irt. Sajtó utján elkövetett osztályelleni izgatás vétsége cimén eljárás indult a szerző ellen, akit a büntetőtörvényszéken annakidején egyhónapi fogházra itéltek. A bejelentett fellebbezések következtében az ügy az itélőtáblához került, amely a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Szombaton foglalkozott az üggyel végső fokon a Kuria és a koronaügyész felszólalása után az alsóbiróságok ítéletét jogerőre emelte.

— **Lehangolt, étvágytalan, eldugult embereknél** reggel felkeléskor egy pohár természetes *„Ferenc József"* keserüviz megszabaditja az emésztőcsatornát a felgyülemlett erjedő és rothadó anyagoktól s az emésztőszervek további müködését előmozditja. Kérdezze meg orvosát.

ELŐADÁSOK

November 23

Budapesti Orvosok Turista Egyesülete (VII., Szövetség-utca 14.). *Zsembery* Gyula: *A visszacsatolt Felvidék turista szépségei és turalehetőségei.* (Este 8.)

x **A keresztény uri közönség** minden szezonban megtekinti a belvárosi Rózsika kalapszalon különlegességeit.

x **Válogasson rádiót!** Az összes 1939-es rádióujdonságokon kivül 50-féle alkalmi vétel közül választhat. „R 3" árjegyzék ingyen. Chmura rádió-osztálya. IV., Ferenciek-tere 2.

A váltók óvatolásának és bemutatásának elengedése a visszacsatolt területeken

A *Budapesti Közlöny* vosárnapi száma közli a m. kir. minisztériumnak a magyar Szentkoronához visszacsatolt területeken a váltók fizetés végetti bemutatásának és az óvás felvételének elengedéséről szóló 8280/1938. M. E. számu rendeletét, amely szerint olyan váltót, amelynek alapján a váltói kötelezettség a visszacsatolt területeken lakó természetes személyt, vagy ott székhellyel biró jogi személyt vagy céget terhel, sem a visszkereset fenntartása céljából, sem a telepitett váltó elfogadója, vagy kibocsátója elleni váltókereset fenntartása céljából nem kell fizetés végett bemutatni és nem kell a bemutatásnak, valamint a fizetés nem teljesitésének tanusitására óvást felvenni. Az ennek ellenére felvett óvás érvénytelen és annak költsége a váltókötelezetteket nem terheli.

— **A cár titkára a párisi biróság előtt.** *II. Miklós* cár magántitkára, *Staritzky* orosz közjegyző került a napokban a párisi esküdtszék elé. A 80 éves aggastyán okirathamisitásért került a biróság elé. 1918-ban az a hir terjedt el, hogy jó ismerőse, az elhalt *Alexej* tengernagy milliós örökséget hagyott hátra. *Khazim* orosz emigráns felkereste a cár volt titkárát és különféle iratokkal bizonyitotta az örökséghez való jogát. Staritzky hitelesitése alapján ki is fizette ennek az emigránsnak az amerikai bank a nagy örökséget. Egy-két éve derült ki, hogy az örökhagyó tengernagynak Párisban unokaöccsei is vannak és igy sült ki, hogy csalással vitték el az örökséget.

Mézesmadzag

A kassaiak ostort keresnek jó vastag nyéllel. Hát vajjon nekik mire kell az ostor?

★

Mint olvassuk, a felszabadult Beregszász mosdótálak, mosdóberendezések szállitására keres ajánlatot. Vajjon kiket akar ilyen alaposan megmosdatni Beregszász?... Zsidókat netalán?

Aki friss és munkaképes akar lenni és lehetőleg el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meglegyen zavarva, gyakran fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet. Kérdezze meg orvosát.

— **Halálos autógázolások.** A Széna-téren halálos autógázolás történt szombaton este 7 óra tájban. Az AL 311-es rendszámu autó elütötte *Rába* Mihály ötéves gyermeket, aki a Zsigmond-tér 10 .számu házban lakott szüleinél. A mentők haldokolva szállitották a Uj Szent János-kórházba. Nem sokkal később ujabb gázoláshoz hivták a mentőket: a Gubacsi-ut átjárójánál *Wohl* Ferenc 24 éves müszerész kerékpáron haladt az uttesten. Egy ismeretlen autó, amelyik egy teherkocsit került ki, teljes sebességgel robogva eltütötte Wohl Ferencet. Mire a mentők kiérkeztek, a szerencsétlen fiatalember kiszenvedett. Az autó a gázolás után továbbrobogott s mivel számtáblája nem volt kivilágitva, a szerencsátlenség szemtanui nem tudnak felvilágositást adni a gázoló autóról a rendőrségnek. Nyomozás indult a gázoló és továbbrobogó autó felkutatására.

LÁMPAERNYŐK
selyemből és pergámból. Készitj **Tóthné, Csányi-utca 3.** Tel.: 135 615. Előfizetőknek 10% engedmény

x **Liebner Zsigmond játékboltjának** gyönyörü árjegyzéke megjelent. Kivánatra bérmentve elküldi Liebner Zsigmond játékházlete, Budapest, V., Szent István-tér 4.

x **Felhivjuk olvasóink figyelmét a Ruhakereskedelmi vállalatra.** IV., Ferenc-körut 39. sz., I. alatt, ahol mérték után férfiöltöny vagy télikabát rendelhető a legujabb őszi-téli divatszövetekből, remek szabással, elegáns és izléses kivitelben, csodálatosan olcsón, 58 pengőért.

x **Uj nagy látványossággal szaporodott a Belváros.** A 130 éve fennálló Haas Fülöp és Fiai cég most nyitotta meg uj főüzletét a Vörösmarty-tér 3. alatt és uj fióküzletét a Károly király-ut 18. sz. alatt. Pazar világitásu, modern, izléses kirakatai, földszinti és emeleti helyiségei világvárosi jellegüek, szőnyeg és butorszövet különlegességei a magyar soproni gyár készitményei, amelyek a külföldi készitményeket felülmulják. Külön függöny-, gyermektakaró- és tapétaosztály, nagy választék, szolid árak és előzékeny kiszolgálás.

x **Kevesen tudják,** pedig van keresztény rádiószaküzlet, Marnitz Frigyes, VIII., József-körut 37. szám alatt, amely az összes ujtipusu Telefunken, Philips, Standard, Orion márkás uj rádiókat dijtalanul bemutatja az ön lakásán. **Telefon: 134-028.**

SZINHÁZ

Bubus

Bemutató az Andrássy Szinházban

Vaszary Gábor szellemes, ötletekkel teletüzdelt vigjátékának főhőse egy szerelmeslevél, amely három felvonáson keresztül rémisztgeti a szinpadi feleségeket, gyanusitgatja a férjeket és — mulattatja a nézőket.

Békésen, boldogan él a család, amikor a „Sors" megelégeli a nyugalmat és a kedvesen szemtelen diáklányka kezébe ad egy igazi szerelmeslevelet. A gyerek persze megörül neki, de nem vigyáz rá, a levél mindenkinek a kezébe kerül, feldulja a családi boldogságokat, válópörökhöz egyengeti az utat. De ha még csak a levél volna! Ott van az anyós is, aki alaposan közbeártja magát. Folyik az izgalmas nyomozás: ki az a Bubus, aki a levelet irta és mi több, a levélben bizalmasan eltöltött órákra hivatkozik? A feleség a férjet gyanusitja természetesen s az, bár nem tud éppen erről a levélről, nem tartja kizártnak, hogy valamelyik nőismerőse irta. Ezért jónak látja felkérni barátját a kimagyarázkodáshoz segédnek. De mivel egyszerre két barátját is felkérte, kiérdemelte az anyós gyanuját, aki viszont készséggel világositja fel mindkét barát feleségét, hogy férjük megcsalja őket. Most már hármas válópör küszöbén állunk, a szinpadon már mindenki gyanus, aki él. A kislánynál az algebratanár megtalálja a levelet, ezért kicsapják az iskolából, de a tanár ur felesége is ráakad zsebkutatás közben a levélre és egyáltalán nem hajlandó elhinni, hogy azt nem férjének irták.

Most már teljes a bonyodalom, mindenki gyanus, aki él. A kevésbé tiszta lelkiismeretű néző már-már önmagát is gyanuba fogja, amikor egyszerre csak a szerző megoldja a titkot: a levélben eddig mindenki elfelejtette megnézni a dátumot, amelyből kiderül, hogy a szerelmeslevelet annak idején maga az anyós nagymama irta, még pedig — boldogult férjének.

Vaszary Gábor darabja megmutatja majd, *mégis csak a jó magyar darab az igazi sikert.*

Vaszary János rendezése és a főszereplő *Vaszary* Piroska játéka egyformán kitünő segitőtársa a szerzőnek. Meglepetés a diáklány szerepében *Kiss* Manyi, akiről már eddig is sokszor kiderült, hogy nagyon tehetséges szinésznő, ez alkalommal azonban azt is bebizonyitotta, hogy nagy szerepeket is bátran lehet a számára irni. *Hajmássy* Miklós és *Bilicsi* Tivadar a két férfifőszereplő tökéletesen alakitották a bajbajutott férjek szerepét. Az együttes többi tagja is nagyszerü müvészi feladatot végzett.

Losonczy Dezső irta a bohózat finomhangszerelésü zenéjét és a diszleleket *Upor* Tibor tervezte.

(—lin)

Az Operaház vendégjátéka a kassai Nemzeti Szinházban

Szombaton reggel indult utnak az Operaház együttese Kassára, ahol este diszelőadást tartottak a Nemzeti Szinházban. A diszelőadáson a *Szent Erzsébet legendája* került előadásra, amelynek az adott különös aktualitást, hogy Szent Erzsébet a kassai dóm védőszentje s a diszelőadás napja éppen november 19-ére, azaz Szent Erzsébet napjára esett.

Az Operaház kassai vendégjátékát már napok óta örömmel várta Kassa közönsége. A diszelőadásra a jegyek már néhány nappal ezelőtt elkeltek s az előadás iránt nemcsak Kassán, hanem egész környékén is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A szombatesti diszelőadás a Himnusszal kezdődött, amit a szinházat zsufolásig megtöltő közönség állva, könnyes szemmel énekelt a zenekarral. A Szent Erzsébet legendájának előadása következett ezután, amelyet meghatottan hallgattak végig a kassaiak és a fővárosból a diszelőadásra érkezett budapesti vendégek.

Az Operaház a szombatesti diszelőadás után még folytatja vendégjátékát Kassán. Vasárnap a *János vitéz*, a *Pesti Karnevál* és a *Csárdajelenet* kerül előadásra. A mintegy kétszáztagu együttes hétfőn délután érkezik vissza Budapestre.

* **Négyszáz előadás — sztárok nélkül.** A budapesti utcán olyan szinházi plakát jelent meg, amely csakugyan ritkitja a párját. Az *Erzsébetvárosi Szinház* november 22-ére hirdeti a *Legyen ugy, mint régen volt* cimü operett négyszázadik előadását. *Erdélyi* Mihály pattogó muzsikáju operettje a nyár elején kezdte meg pályafutását az Erzsébetvárosi Szinházban, amikor *Jávor* Pállal és *Honthy* Hannával az élen a téli szinházak sztárjai játszották a darab főszerepeit, az ősz beálltával a sztárok kiléptek, a darab azonban megmaradt és mint a plakát mutatja — sztárok nélkül is eljut a négyszázas jubileumig.

G. DE LUCA 25-én
a Rigoletto cimszerepét énekli a Városi Szinházban. (Esti bérl. III.) Vezényel Vaszy Viktor. Egyes jegyek P. 1.60-tól 10.40-ig.

ANDAI PIROSKA — CARMEN
27-én vasárnap délután (D. u. bérl. III.) Egyes jegyek P. 1-től 5.50-ig.

OPERABÉRLET 8 ESTÉRE
1939 jan. 13., 20.; febr. 10., 24.; márc. 10., 24.; ápr. 14.; máj. 5. péntek estékre. Totti dal Monte, Jarmila Novotna, Guglielmetti, Helge Roswaenge, Enrico de Franceschi, Th. Alcaide, Chr. Eftimiadis, N. Ardelli felléptével, Tosca, Álarcosbál, Traviata, Bohémélet, Hoffmann meséi, Faust, Pillangókisasszony és Lammermori Lucia c. operákra. Vezényelnek: F. Weingartner dr., V. Guy, Mattasich, Komlós, Vaszy. Olcsó bérletek korlátolt számban a Városi Szinházban és a **Transcontinentnél** (Dorottya-utca 7. Tel.: 383-133, 383-158).

* **A papir türelmes.** Az alábbi soroka kaptuk: Most, amikor már a kormány is be látja, hogy véget kell vetni a zsidó világ szemlélet sajtóbeli garázdálkodásának, mé mindig akadnak „keresztény" lapok, am lyek megengedik, hogy hasábjaikon a k keresztelkedett zsidó „mentalitás" keres tényellenes propagandát üzzön. Az *Uj Ne zedék* kikeresztelkedett szinházi zsida *Balassa (Schlésinger)* Imre, akit sajtókörö ben a megkülömböztető „Lóbalassa" név ismernek, minden alkalmat felhasznál ar hogy az „objektivitás" ürügye alatt lebor jon a zsidó müvészet előtt és keresztény n gyar müvészek munkáit tervszerü kitartás becsmérelje a „keresztény világszemlél nevében. Legutolsó kritikájában, amely Vaszary Gábor darabjáról irt, megállapit hogy *Vaszary* Gábor az iró, *Vaszary* Ján a rendező és *Vaszary* Piroska a női f szereplő alantas és közönséges eszközökk dolgoznak. Ugyanannak a lapnak a hasá jain a közelmultban lelkendezve állapitot meg, hogy *Fodor* (?) László a legbrilliá sabb szinpadi iró, *Szabolcs (Singer)* Ernő legkiválóbb magyar rendező és *Gombaszö (Grün)* Ella a legaranyosabb humoru ma gyar komika. Ehhez nem kell kommentá *Egy szinházlátogató.*

* **Elhalasztották a Vigszinház bemutatóját.** *Vigszinház* a jövő hét szombatjára tervezt Dodie *Smith Öregek és fiatalok* cimü uj vig játékának bemutatóját. *A francia szobalán* rendkivüli sikere arra késztette a Vigszinhá direkcióját, hogy az ujdonság bemutatóját no vember 30-ára, szerdára halassza el.

* **A Kövessy Vár Szinészek a Szinészekér** előadáson a Zeneművészeti Főiskola nagyterme ben vasárnap fél 6 órai kezdettel az alant fel soroltak lépnek föl: Darvas Ibolya, Fellegi Ter Gárdonyi Vilma, Gyurkovics Mária, Keresztess Mária, Kis Manyi, Kondor Ibolya, Kökén Ilona, Medgyaszay Vilma, Mezei Mária, Murá Lili, Raáb Veronika, Rácz Valy, Rajna Alic Anna Suli, Simor Erzsi, Sólyom Janka, Soml Valéria, Szeleczky Zita, Szepes Lia, Szörén Éva, Tolnay Klári, Tóth Böske, Békeffi László Czobor Ernő, Dénes György, Feleky Kamil Fekete Pál, Gárdonyi Lajos, Greguss Zoltá Hámory Imre, Herceg Jenő, Komlós Vilmo Latabár Árpád, Latabár Kálmán, Ifj. Latabá Árpád, Lendvay Andor, Pálóczy László, Pethe Sándor, Radó Sándor, Rösler Endre, Salamo Béla, Várnay László, Pluhár István konferá Magyari Imre és cigányzenekara. Budai Dén H. Heidelberg Albert, Komlós Pál, Revere Gyul a zongoránál szerepelnek. Jegyek a Zeneművészeti Főiskola portásánál és az összes jegy irodákban válthatók.

Az „Angyalt vettem feleségül" óriási sikere miatt átköltözik a Magyar Szinházba

Az Andrássy Szinházban ma, vasárnap dé után játsszák 74-edszer és utoljára *Vaszar* János világsikerü *Angyalt vettem feleségül* cim zenés vigjátékát. Óriási sikere és a rendkivü nagy érdeklődés miatt *kedden* átköltözik a na gyobb befogadóképességü Magyar Szinházba é azontul ott fog szinrekerülni váltakozva *Mauric* gyönyörü szinművével, a *Démon*-nal. Az András Szinházban minden este és a jövő vasárnap dé után az uj szenzációs siker, a *Bubus* kerül szinr A remek *Légy jó mindhalálig* ma, vasárnap dé után szerepel utoljára a Magyar Szinház mi során.

PATKÁNYOK ÉS SVÁBBOGARAK

Nagy-Neumann Samu — ki maga is izraelita — lapjában érdekes és mindenképpen megszivlelendő rajz jelent meg az utóbbi napokban betiltott 92 lappal kapcsolatban. A rajzot egy *Vasi* nevü rajzoló készitette, aki azonban csak eszköz, mert a Honvéd-utcából kiszivárgott hirek szerint a rajzötleteket mindig a teljhatalmu Neumann Samu adja. Nos, a *8 Órai Ujság*-ban közzétett rajzon ott látható *Imrédy* Béla, aki lábával eltapossa a köruti zugsajtót, de eközben a háta mögött nyilasfoltokkal tarkitott vadállat vicsorit. Az ötlet mindenesetre jó és nagysamui. *Az eltaposott zugsajtót svábbogarak, patkányok és döglött macskák szimbolizálják,* emigyen is elismerve, hogy *a kiirtott sajtó Nagy-Neumann Samu szerint is a kloakában élt.* Eddig bennünket, nyilasokat vádoltak hasonló dolgokkal annak ellenére is, hogy mi már hosszu esztendőkkel ezelőtt megirtuk azt, amit *Nagy* Samu most rajzban szimbolizál. A legcsodálatosabb azonban az, hogy a kiirtott sajtó *főszerkesztői kivétel nélkül* közel vérségi — sőt mondhatnánk faji — kapcsolatban állottak azzal a *Nagy* Samuval, aki most oly bőszen, sőt olyan *visszatetszően* megtagadja régi barátját, *Incze* Sándort, *Klár* Zoltánt, *Falus* Ferencet és azokat a többi köruti publicistákat, akikkel hosszu évtizedeken keresztül szoros baráti kapcsolatot tartott fenn a *8 Órai Ujság.* Hát ez igazán szép, nemes dolog: belerugni az elhunyt barátba, *patkányhoz és svábbogárhoz hasonlitani Incze-Stein Sándort és a többieket,* sőt mindezeken tul megtagadni azokat, akikkel közös fronton harcoltak a keresztény nemzeti gondolat ellen. Brávó, *8 Órai Ujság,* brávó *Nagy* Samu, csak igy tovább...

EXPRESSZ-HIRDETÉS

— **Vasárnap boldoggá avatják a Segitő Szüz Mária Nővérei rend alapitóját.** *Vatikánvárosból* jelentik: Vasárnap avatják boldoggá Maria *Domenico Mazzarello* nővért, a Segitő Szüz Mária Nővérei rendjének alapitóját. A Szentszék rádióállomása közvetiteni fogja a Szent Péter székesegyházban délelőtt és délután tartandó ünnepi szertartásokat.

— **Tilos az üzleti propaganda az iskolákban.** Az elmult tanév befejezésekor a budapesti gyermekruhakongfekciósok érdekképviselete panaszt emelt a közoktatásügyi miniszternél, hogy egyes cégek az iskolákon elül saját megbizottjuk utján vagy egyiknásik tanerő támogatásával üzleti propagandát fejtenek ki. A közoktatásügyi miniszter most ezen konkrét panasz kapcsán rendeletet adott ki, amelynek kapcsán ismételten és nyomatékosan figyelmezteti az összes nép-, közép- és szakiskolák igazgatóit, illetve tanszemélyzetét, hogy bármely cég üzleti propagandája az iskolák falain belül szigoruan tilos és az iskoláktól távoltartandó.

30 év óta

birja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez a legjobb bizonyiték, hogy a Darmol milyen jól bevált hashajtószer. – Székrekedés ellen a jó és kedvelt hashajtószer, a DARMOL

— **Ezerszáz angol bányász ülősztrájkja.** *Londonból* jelentik: *Gelfach-Goch* bányában a bányamunkások béremelést követeltek s amikor az igazgatóság elutasitotta a kérésüket, a munkások elhatározták, hogy mindaddig nem hagyják el a bányát, amig az igazgatóság nem adja meg a kivánt béremelést és ha szükséges, ugy akár karácsonyig is folytatják az ülősztrájkot. A sztrájkolók hozzátartozói körében nagy elkeseredést váltott ki a bányaigazgatóság azon rendelete, amely megtiltotta, hogy élelmiszereket juttassanak a sztrájkolóknak. Mielőtt azonban komolyabb zavargásokra került volna a sor, a bányaigazgatóság visszavonta a tiltó rendelkezést.

— **A háztartási munka** egyik legfontosabb területe a konyhai foglalatoskodás. Asszonyom, kevesebb fáradsággal és eredményesebben akarja ellátni a konyhai teendőket? Ismerje meg a korszerü villanykészülékeket; vegyen részt az elektromosmüvek V., Honvéd-utca 22. szám alatti bemutatójának ingyenes gyakorlati főzőelőadásain, mégpedig hétfőn, csütörtökön vagy pénteken délelőtt fél 10 órakor, illetve szerdán délután 17 órakor. Program: képviselőfánk, foszlóskalács, tepertőspogácsa, pozsonyi kifli, hal- és különféle husételek készitése.

Főfájás, idegesség, hypochondriás állapotok gyakran a legrövidebb idő alatt megszünnek, ha bélmüködésünket reggelenként, éhgyomorra egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— **A szivbetegek** diétája mindig gondot okoz az orvosnak, betegnek, hozzátartozónak egyaránt. Ideális tápszer reggelire-uzsonnára egy-két csésze Ovomaltine. Gyorsan felszivódik, nem terheli a szervezetet, nagy tápértéket képvisel, élettani kisérletek igazolása szerint táplálja a szivet.

— **Pacelli Jenő dr. biboros államtitkárt tiszteletbeli doktorrá avatja a Pázmány Péter tudományegyetem.** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Pacelli* Jenő dr. biboros államtitkárt — aki mint tudvalevő a *Szentatya* külön követe volt a budapesti eucharisztikus kongresszuson — a hittudomány és kánonjog müvelése terén szerzett érdemeiért, valamint a magyar egyház és tudományos körök pártfogásáért a Pázmány Péter tudományegyetem a hittudományok tiszteletbeli doktorává avassa.

— **Országos gyász Atatürk Kemal temetése napján.** A miniszterelnök elrendelte, hogy hétfőn, november 21-én, Atatürk *Kemal* török köztársasági elnök temetésének napján a magyar nemzet gyásza jeléül az összes középületekre gyászlobogókat tüzzenek ki. Ugyanily intézkedést tett a honvédelmi miniszter, valamint a főváros polgármestere is.

— **Helyreigazitás.** A *Magyarság* november 16-i számában *Levél egy kassai zsidóhoz* cimü vezércikkben azt irtuk, hogy Goldberger Ödön csurgói ügyvédet Baranya vármegye tiszteletbeli ügyészének nevezték ki. Fenti megállapitásunkat helyreigazitjuk, mert Goldberger Ödönt nem Baranya, hanem *Somogy vármegye tiszteletbeli ügyészének nevezték ki* annakidején.

— **Uj lelkészek a Felvidéken.** *Serédi* Jusztinián dr. biboros-hercegprimás a Felvidék visszacsatolt részein már megtette az első diszpoziciókat. Ezek szerint segédlelkészek lettek: *Rakita* Árpád Tótmegyeren, *Kelemen* Antal Garamkövesden és *Kovács* Géza Révkomáromban.

— **Egy biciklizö nőt halálra gázolt az autó.** Szombat reggel félnyolckor az Aréna-ut és Váci-ut sarkán az AE 789 rendszámu autó elütött egy ismeretlen 28 év körüli nőt, aki kerékpáron haladt. Mire a mentők a helyszinére érkeztek, az ismeretlen nő meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállitották.

Egész Magyarországnak **Littke** *perzsőt!*

— **Örüljetek az életnek!** Ezzel a cimmel emlékezik meg az *Illustrirte Zeitung Leipzig* a *Kraft durch Freude* mozgalom alapitásának ötödik évfordulójáról. Érdekes fényképsorozatot közöl a lap a német torpedóflottáról. Szines cikk mutatja be a németkeletafrikai négerek életét. Szintén gyarmati kérdés körül forog a német gyarmatokon teljesitett postaszolgálatról szóló közlemény. Eleven és időszerü cikkek, pompás fotoriportok egészitik ki az *Illustrirte Zeitung Leipzig* legujabb számát.

— **Telket adott a főváros a budapesti olasz intézetnek.** A budapesti olasz intézet számára a főváros már régebben telket ajánlott fel a tabáni park határán. A telket szombaton délelőtt adták át ünnepélyesen az intézetnek. A polgármester és Da Vinci gróf olasz követ beszéde után aláirták a szerződést, majd a követ átadta a polgármesternek a Sanmarzio e Lazaro rend parancsnoki keresztjét, amellyel III. Viktor Emánuel király és császár most tüntette ki a polgármestert.

Balilla Aranciata
a nemes üditőital

— **Orvosi hir.** *Neuber* Ede dr. egyetemi ny. r. tanár, bőrklinikai igazgató, rendelését megkezdte. (IV., Petőfi-tér 3.)

— **A rádiószezon várva várt ujdonsága** megjelent és mindenkit meggyőzött, hogy a Standard Super Super a rádiók rádiója, technikai ujitásai egyedülállóak. Főbb előnyei: Automatikus hangolás nyomógombbal tetszés szerint kiválasztható állomásokra. Standard szab. kiszélesitett rövid hullámsáv, lendkerekes villámhangolás, teljes fading kiegyenlités.

— **A székesfővárosi pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget,** hogy aki a cimére küldött állami sorsjegyet megtartja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával egyenlitse ki. Aki a sorsjegyet nem kivánja megtartani, sziveskedjék azt a mellékelt portómentes válaszboriték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjáték jótékonycélt szolgál, s aki a megtartani nem kivánt sorsjegyet nem küldi vissza, a jótékonycélt kárositja meg. A sorsjegyek visszaküldése dijtalan.

Hol voltál az éjszaka? *Simplon*

VIII., József-körut 37. sz.
Telefon: 13-40-28.
Telefunken, Standard, Philips, Orion
rádiók összes tipusainak dijtalan bemutatása.
Keresztény szaküzlet

NEM SZERETIK A HUNGARISTÁKAT A VÖRÖS BÉKÁBAN

Ezt a levelet kaptuk:

Kedves Szerkesztő Testvér!

A napokban egy pár hungarista testvéremmel betévedtünk a Krisztina-köruti *Rana Rossa,* azaz magyarul *Vörös Béka* nevü vendéglőbe. A vendéglő — bár keresztény a tulajdonosa — ugyszólván hemzsegett a zsidó vendégektől, akik a cigányprimástól egymásután rendelték a ludtalp alá való nótákat. Éjfél felé, mikor már eltávoztak a vendégek, mi is indultunk, de távozásunk előtt megkértük a jeles muzsikust, hogy bucsuzásul játssza el nekünk az *Egy cili, két cili* kezdetü dalt. Nagy meglepetésünkre a derék cigányprimás szinte elsápadt és csodálkozásunkra más nótát kezdett muzsikálni. Később olyasmit mondott, hogy a vendéglő tulajdonosa *megtiltotta, hogy az Egy cili, két cili kezdetü dalt hegedülje.* Kedves Szerkesztő ur, azt hiszem, nem követek el hitelrontást, ha levelem utján felkérem hungarista testvéreinket, hogy *a jövőben olyan vendéglőket látogassanak, amely vendéglők tulajdonosai nem csak a vendéglőbe betévedt, romantikát kereső lipótvárosi szeladonokat, hanem a budai hungaristákat is szivesen látják.* Maradok nemzeti szocialista köszöntéssel:

Egy budai hungarista

— **Hat hónapra itéltek gyermekrablásért egy kanizsai napszámost.** *Nagykanizsáról* jelentik: *Simon* Lajosné fiatal kanizsai asszony kétéves leánykáját idős apjának gondozására hagyta otthon. Közben betoppant az udvarra egy férfi, aki játszani kezdett a kislánnyal. Virágot szedett neki, majd hirtelen kézenfogta és elvitte magával. A tehetetlen öregember nem tudott utánamenni, várni kellett, mig a házbeliek hazajönnek a munkából. Estére aztán kézrekerült az illető, *Vékási* János nagykanizsai napszámos. Gyermekrablásért följelentették. A törvényszék *Makáry*-tanácsa szombaton hathónapi börtönre itélte Vékásit.

HALÁLOZÁS

Szécsényi Széles Sándor nyug. postaszámvevőségi főtanácsos november 17-én 74 éves korában meghalt. Pénteken temették el a farkasréti temetőben.

Gyöngy Istvánné született *Marthon* Karolina 58 esztendős korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Keller János kegyestanitórendi aranymisés áldozópap, tb. és érd. asszisztens, volt házfőnök és gimnáziumi igazgató, életének 78-ik évében csütörtökön Magyaróvárott meghalt. Szombaton délután 4 órakor temették a magyaróvári városi temetőben a kegyestanitórend sirboltjába.

Csete Mihály szabómester, aki a nagykőrösi gimnáziumban még *Arany* János tanitványa volt, 99 éves korában meghalt. Szombaton temették el a nagykőrösi temetőben.

Özvegy *Kelemen* Vincéné született telegdi *Csanády* Ilona életének 82-ik, özvegységének 58-ik évében elhunyt.

Rendszeres bélmüködés
Leo-labdacs

— **Kényelmes ruházkodás.** Nem kell külön utakat tennie, szabadul az eladó rábeszélésétől, saját otthonában zavartalanul válogathat, ha megbizható, tartós szöveteket akar venni. A Trunkhahn posztógyár önnek is szállitja ruhánként angolosan gyártott szingyapjuszöveteit közvetlenül a gyárból. Kérje költség- és kötelezettségmentesen a mintákat: Budapest, XI., Bocskay-ut 127.

SZINHÁZ

Ibsen hősei — új megvilágításban

Elgondolkoztatóan érdekes könyvecske került a kezembe valamelyik este. A *Mitrovics* Gyula szerkesztette *Esztétikai Füzetek* legújabb száma, amelynek kissé rejtelmes címe: *Felsőbbrendű tévedéseink Ibsen drámáiban*, írója pedig *Erdős* László, egy eddig ismeretlen nevű, de igen alapos felkészültségű s egyéni utakon járó, fiatal esztétikus. Ez a száraz-tömör, alig másfél nyomtatott ívbe sűrített tanulmány nem kevesebbre vállalkozik, mint az *Ibsen-probléma* gyökeres megfejtésére, a sokat vitatott »ibsenizmus« lényegének egységes meghatározására és természetes rendszerbe illesztésére. Őszintén megvallva, némileg idegenkedem minden efféle sommás elintézéstől, — kivált irodalmi kérdésekkel kapcsolatban. Erdős tanulmánya azonban amilyen meglepő, olyan meggyőző. Okfejtése egyszerű, tiszta és világos. Nyilvánvalóan beható, részletesebb analízisre támaszkodik, amelynek az előttünk fekvő füzet csupán levont következtetéseit, mintegy végső eredményeit foglalja össze. Mindegy, a tanulmány így, vázlatszerű alakjában is komoly figyelmet érdemel. Főkép azért, mert teljesen *új világításba* helyezi az Ibsen-drámák főalakjait.

Erdős mindenekelőtt azt tisztázza: mit ért »felsőbbrendű tévedések« alatt? Minden kategória is[illegible]r bizonyos értékskálát. Eszerint tehát nemcsak az igazságnak, hanem a tévedésnek is megvan a maga hierarchiája. Más-más jelentőséggel bír a laikus, a szakértő és a géniusz tévedése. Felsőbbrendű tévedés létrejöttéhez az átlagember igazság-megállapításánál is nagyobb képesség kell. Ilyen hibát csak kiváló szellem, kiváltságos alkotóművész szokott elkövetni. (Például Wagner a *Gesamtkunstról* vallott felfogásával.) Az *ibsenizmus lényege* tulajdonképpen ilyen *felsőbbrendű tévedések sorozatos leleplezése — a* dráma síkján. Hogy miért itt, ebben a formában — egyszerű. A dráma: cselekvés. Már pedig a felsőbbrendű tévedés akkor válik igazán veszedelmessé, amikor az ember *cselekedni* kezd s téveszméit meg is akarja valósítani. Ibsen hősei éppen erre törekszenek.

Karakterológiai szempontból Erdős két új jellemet különböztet meg: a *centrális* és a *periferiás* ember típusát, tekintettel arra, hogy a jellemnek szimbolikus értelemben mindig bizonyos centruma és perifériája van. A centrum változó. Egyik embernél magva az akarat, másiknál az érzés vagy gondolkodás, esetleg a mult vagy jövő, idealizmus vagy realizmus. Ezzel szemben vannak emberek, akik — hiányozván belőlük a megfelelő érzés-, szándék- vagy élettartalom — magvatlanok s a *tartalom* helyett annak csupán *burkát:* elvét, látszatát, felszínét vagy üres formáját veszik birtokukba. Aki lelki életében *belső* tartalommal telített és a külvilág jelenségeinek is *magvát* ragadja meg: *centrális* ember. Viszont, aki mindennek csupán külső vázával éri be: *periferiás* ember. De az ilyen periferiás ember azért még nem tekinthető merőben üresnek. Lehet például rendkívül kulturált, erkölcsös, vagy akár ideális gondolkodású is. Ha azonban felhalmozott tudása csak puszta *adathalmaz*, ha erkölcsisége egyedül a *kötelességteljesítés* kényszerében gyökerezik, vagy *ha nem tudja életét egy idea mintájára tökéletesíteni*, ellenben az *elvont eszmét* teszi a *való élet* helyébe: mégis periferiás marad. Ibsen hősei pontosan ilyenek. Olyan *ideálokat* állítanak fel, amilyeneket az *élet* nem bír követni s mert képtelenek az életet egy eszme mintájára formálni: *az eszmét lefejtik az életről s a való helyett pusztán a burkolatot, az elvet vagy formulát tökéletesítik.* Nem tudnak kivezető utat találni a lét ideális és normatív perifériájából a lét centruma: az élet felé. Ezért lesznek legtöbbször üres pózok, lélektelenek cselekedetek, meggyőződéstelen hitvallások és tehetségtelen teljesítmények képviselői, anélkül, hogy bárki számára erkölcsi hasznot hajtanának, igazi értéket vagy éltető erőt jelentenének. Végleg eltávolodnak az élettől és nemcsak Brand büszke jelmondatát vallják: *Mindent, vagy semmit!* — hanem ilyen szólamokat is vállalnak: Tagadd meg önmagadat, pusztítsd el meglevő értékeidet, rúgd ki a szilárd talajt lábad alól — egy *idea* érvényesüléséért. Sőt, még erkölcsös szándékaidról is mondj le, egy még nagyobb parancs követelménye, vagy egy eszmény puszta *elképzelése* kedvéért.

Ez a tanulmány a *Népgyűlölő* és *Nóra* állásfoglalásában rendkívül meggyőzően mutatja ki a periferiás ember tipikus tévedését. Stockmann doktornak abból a magvas, erkölcsös szándékából, hogy a város lakóinak egészségét megvédje a fertőzött fürdővíz veszélyétől, hamarosan *elejtett* szándék lesz egy magasabbrendű, de *utopisztikus* ideáért, hogy tudniillik a fürdő vize helyett inkább *az emberek lelkét* kell megtisztítani. A fürdőorvos tehát a lélek fertőtlenítésének *puszta elképzelése* kedvéért lemond a vízfertőtlenítés *gyakorlati megvalósításáról.* Így aztán végül is oda jut, hogy amikor már se állása, se vagyona, se jövője, sőt még erkölcsi szándékának megvalósítási lehetősége sincs, egyebe sem marad egyetlen szép gondolatnál: »Legerősebb az, aki egyedül van!« A *centrális* ember semmi értéket el nem pusztít addig, ameddig jobbat nem tehet helyébe. A *periferiás* »felsőbbrendű tévedése« viszont ép abban áll, hogy a legmegvalósíthatatlanabb ideát is többre tartja a meglévő, tartalmas életnél. Valóságos életét mindinkább összezsugorítja, ennek egyik perifériáját: a merő ideát pedig — valami elhibázott tökéletességre való törekvéssel — fölfújja. Ugy, hogy az végre is szétpattan s neki legfeljebb egy »szép gondolat« lesz minden vagyona az eszmék légüres terében. *Nóra* is csak ilyen. Előbb becsületét kockáztatja férje megmentéséért. Aztán otthagyja őt, értékes élettartalmat áldozva fel a gavallérság üres ideájáért. Azért az elképzelésért, hogy férjének kellett volna magára vállalnia a váltóhamisítás bűnét.

Így veszi sorra Erdős Ibsen többi alakjait is. *Borkmant*, akinek már sikkasztása is periferiás vágyban fogant, (hogy az embereket boldogítsa) s akiről Ella méltán mondja, hogy sohase fog bevonulni győzelmesen a maga sivár, rideg birodalmába. A *Rosmersholm* Rebekkáját, aki mindent a puszta *látszatra* tesz fel s mikor gonoszsága megérik, negatív megsemmisülésbe zuhan Rosmerrel együtt. *Brandot*, aki többre tartva a *törvényt*, mint az *életet*, »hű marad a legfőbb Itélőhöz« s mindenkit elpusztít maga körül, mert azt vallja: Csak a lemondásban nyerhetsz győzelmet, ami *meghalt*, csak az él örökre bennünk... *Peer Gyntöt*, a maga centrumát hiába-kereső »hagyma-embert«, akiben nincsen *mag* az egymást borító levelek *burkolata* alatt. A *Trónkövetelők* Skuleját, aki beéri a rang és hatalom külső jeleivel, *Hedda Gablert*, akinek már valami magasabb idea sem kell ahhoz, hogy pusztítson és pusztuljon, *Solness építőmestert*, a *Tenger asszonyát*, a *Kis Eyolfot*, a *Kísértetek* Manders lelkészét, a *Társadalom támaszainak*, a *Szerelem komédiájának*, a *Vadkacsának* s a *Ha mi holtak feltámadunk*-nak hőseit ugyanígy hozza közös nevezőre. S mindegyiknél kimutatja, hogy az ibsenizmus lényegeként emlegetett »ideális« követelmény« bennük alapjábanvéve semmi más, mint periferiás megnyilatkozás, vagyis magasabbrendű tévedés. Tanulmánya második felében aztán a tehetséges szerző a centrális-periferiás elv *általános* érvényét hangsúlyozza az élet egyéb területein is. Az ember tragédiája — végzi fejtegetéseit — az, hogy a legértéktelenebb *lehetetlenséget* is többre becsüli a legértékesebb *lehetőségnél.*

Érdemesnek találtam az érdekes esszé eszmemenetének ezt a részletes ismertetését, már csak azért is, mert Erdős felfogása esetleg termékenyítő vita kicsíráztatója lehet. Bizonyos, hogy az általa felállított két tipus kategóriája közül a *periferiásnak* nevezett meglepően illik Ibsen alakjaira. Olyan, mintha egyenesen rájuk szabták volna. S elgondolkozva kissé az ekkép új beállításba került Ibsen-hősökön, többek között az a figyelemreméltó vonás is szembeötlik rajtuk, hogy egyáltalán *nem kedvenc gyermekei* a költőnek. Van bennük valami idegen és elidegenítő sajátság, amit maga Ibsen is idegenkedve, majdnem ellenségesen szemlél. Mintha ezek a drámai alakok nemcsak az élettel harcolnának és kerülnének szembe, hanem alkotójukkal is, aki úgy *győzte le*, hogy *megírta* őket, saját lelke »kísérteteit«. Mindenesetre Ibsen a *centrális* ember fölényével tekint le rájuk, a költészete és művészete révén elért *felsőbbrendű igazság* magasából. Bár ezen a ponton valami más is eszembe jut. Önkénytelenül arra az áldozatra kell gondolnom, amelyet élete utolsó éveiben a *drámairó* hozott a *költőnek*, elhagyva a *színpadi valóság* talaját a testetlen *eszmei elemek* kiteljesítése kedvéért. Vajjon nem osztozott-e maga Ibsen is hősei felsőbbrendű tévedéseiben, amikor a *szimbólumot* (Vadkacsa) odaadta az *allegóriáért* (Ha mi holtak) s a hús-vér alakok reális történetét árnyfigurák írott eszmetörténetévé szublimálta? *Költészetének* elvont jelképekbe merevedő konstrukcióját bizonyára megkoronázta és diadalmasan zárta le utolsó darabjával. Kérdés azonban, hogy ez a győzelem megérte-e az érte fizetett árat: a színpad követelményeivel számoló *drámairó* elsorvadását.

Különben — ki tudja — hátha csak annyi az egész, hogy Ibsen egyszerűen megöregedett. S mint a legtöbb öregembert, jobban érdekelte, akkor már az elvek, eszmék és ideák törvényszerű világa a konkrét valóság minden véletlen tarkaságánál és elevenségénél. Elvégre Goethével is megesett ilyesmi, mire befejezte a *Faust* második részét. Pedig őt igazán bajos lenne holmi »perifériás« gyanúval illetni.

Kárpáti Aurél

(*) **Az »Angyalt vettem feleségül« a Magyar Színházban.** Az Andrássy Színházban pénteken este volt a nyilvános főpróba *Vaszary* Gábor »Bubus« című vígjátékából. A színház nagysikerű szezónnyitó magyar felújítása, *Vaszary* János *»Angyalt vettem feleségül«* című vígjátékát vasárnap délután adják utóljára az Andrássy úton. A darab ezután átkerül a Magyar Színházba, ahol a jövő héten már Mauriac *Démon*-jával felváltva játsszák. Az Angyal *szereposztásában változás lesz* a Magyarban: a Bubus-ban elfoglalt *Bilicsi* szerepét *Latabár Árpád* játssza. A főszereplők változatlanul Lázár Mária és Törzs, a többi szerepeket is a régiek: Gervay Marica, Fenyvessy Éva, Szaplonczay Éva, Z. Molnár, Szakáts Zoltán.

HARRY BAUR ÉS TÁRSULATA

vendégjátéka nov. 29. és 30-án a Városi Színházban.

29-én: Pagnol: Jazz, színmű 4 felv. 30-án: Verneuil: »Mari, que j'ai voulu...«

Jegyek 2 P-től Koncertnél (IV., Váci u. 23. Telefón: 183—309) és a *színház pénztáránál.*

Bubus

Vaszary Gábor darabja az Andrássy Színházban

Három órán keresztül szédületes iramban követik egymást a különböző tévedések, komikusnál komikusabb jelenetek, közben persze valószínűtlenségek is jócskán — egy mondatba összefoglalva ez történik *Vaszary* Gábor darabjában, amely — mondjuk meg mingyárt bevezetőben — a siker biztos reményében indul útjára. Hiszen manapság az életben olyan kevés a humor és olyan ritka az az alkalom, amikor fentartás nélkül és semmire sem gondolva nevethetünk. Vaszary hozzájuttat három ilyen órához, örüljünk neki és ne keressük nagyító üveggel a darabban a szerkezeti, logikai és dramaturgiai zökkenőket.

Egy szerelmeslevél körül bonyolódik az egész történet. A levelet a család 14 éves leánykájának matematikatanára kobozza el a leánytól óra alatt és ebből azután a legkülönbözőbb zavarok adódnak. Ezek között aránylag még a legcsekélyebb az, hogy a kicsapásra amúgy is túlontúl megérett leányzót valóban kivágják az iskolából, ennél súlyosabb azoknak a válságoknak egész sora, amelyeket a bizonytalan szerzőtől származó és bizonytalan címzetthez szóló levél felbukkanása jó néhány úgynevezett jó házasságban előidéz. A szerző tétele szerint *a legeslegjobb házasságban is csak egy egészen apró véletlenre van szükség, hogy minden a feje tetejére álljon* és ezt a tételt a levél felbukkanása kellőképpen igazolja is. Persze van ennek a tételnek messzebbmenő, kevésbé szívderítő elágazása is. A gyanú legcsekélyebb árnyalatának megérzésénél azt hisszük: a férj vagy a feleség mindent tud. És ilyenkor bevallunk olyat is, amiről a másik még csak nem is gyanít semmit.

Az ötletes jelenetek, tréfák, briliáns helyzetek egymásbafonódnak és ebben nemcsak az írónak, hanem a rendezőnek, *Vaszary* Jánosnak, valamint a szereplők mindegyikének komoly és említésre méltó része van. Nem is tudjuk, kit említsünk először. *Bilicsi* Tivadar az együgyű férj szerepében megdöbbenti a nézőket, különösen azokat, akik egyszersmind férjek is: tényleg ilyen együgyűek tudunk lenni néhanapján? *Hajmássy* Miklós a »konkurrens« férjet alakítja. Egészen más, mint Bilicsi, de nem kevésbé szuggesztív. Azok közé a színészek közé tartozik, akik már megjelenésükkel aláfestik egész szerepüket és mondanivalójukat. Hogy a férfiaknál maradjunk: feltűnt az eddig nem ismert *Szabó* Dezső, aki nem túlságosan nagy, de mulatságos két jelenetében tökéletes kabinetalakítást produkál. Egy epizódszerepben jó *Szigeti* Jenő, *Pataky* Miklós pedig Kondorka tanár úr szerepében nyujt nagyon mulatságos alakítást, bár őszintén szólva az efajta kissé valószínűtlen túlkarikirozással szemben mindig bizonyos különvéleményt érzünk.

Áttérve a női szereplőkre: az első szó *Vaszary* Piroskát illeti, aki mint félelmetes anyós az egész darab lelke. Ahová egyszer ez a remekbefoglalt anyós beteszi a lábát, ott valóban nem terem többé fű. Nagyrészt neki köszönhető, hogy a három felvonás itt-ott elnyujtott menete ellenére is, szakadatlan nevetésben tartja a közönséget. *Kiss* Manyi a túlontúl felvilágosodott iskoláslány alakját meggyőzően viszi színpadra; *Szaplonczay* Éva végre igazán nekivaló szerephez jut, amelyet láthatóan kedvvel is játszik végig; *Gervay* Marica megjelenésével és játékával egyaránt teljes sikert arat és *Szász* Lili is stílusosan fogja fel a magát megcsaltnak érző, de titokban a csalást szintén meg nem vető feleség szerepét.

A rendezésről már szóltunk. *Losonczy* Dezső zenéje és *Upor* Tibor díszletei sokban hozzájárulnak a darab méltó feltálalásához. A megérdemelt siker nem fog elmaradni.

(k. i.)

G. DE LUCA 25-én

a Rigoletto címszerepét énekli a Városi Színházban. (Esti bérl. III.) Egyes jegyek P 1.60-tól 10.40-ig.

ANDAY Piroska – CARMEN

27-én vasárnap délután (D. U. bérl. III.). Egyes jegyek P 1-től 5.50-ig.

Operabérlet 8 estére

1939. jan. 13. 20., febr. 10. 24., márc. 10. 24., ápr. 14., máj. 5. péntek estékre. Totti dal Monte, Jarmila Novotna, Guglielmetti, Helge Roswaenge, Enrico de Franceschi, Th. Alcaide, Chr. Eftimiadis, N. Ardelli felléptével, Tosca, Álarcosbál, Traviata, Bohémélet, Hoffmann meséi, Faust, Pillangó kisasszony és Lammermoori Lucia c. operákra. Vezényelnek: Dr. F. Weingartner, V. Guy, Mattasich, Komlós, Vaszy. Olcsó bérletek korlátolt számban a Városi Színházban és a Transcontinentnél (Dorottya u. 7., tel.: 383-133, 382-158).

Az Operaház együttese Kassán

A vendégjáték első díszelőadása

Kassa, november 19.

Az Operaház együttese *Márkus* László igazgató vezetésével szombaton délben megérkezett Kassára. Különvonatukat *Tost* László polgármester vezetésével fogadóbizottság és nagy tömeg várta. A különvonattal érkezett *Jalsoviczky* Károly és vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, *Ugron* Gábor és *Fellner* Alfréd, az Operabarátok Egyesületének elnöke és alelnöke. A pályaudvaron *Márkus* László igazgatót és a társulatot *Tost* László polgármester és *Bartha* káplán üdvözölték.

— *Nem vagyunk sem Bayreuth, sem Firenze,* — mondotta Bartha káplán — *kirabolt magyar város vagyunk, amely húszévi rabságból szabadult fel. Szeretettel és hálával köszönjük ezt az áldozatkész és önzetlen vállalkozást.*

Márkus László igazgató meghatottan válaszolt az üdvözlésre.

Este 8 órakor tartották meg a vendégjáték első díszelőadását. Zsúfolásig megtelt a kassai Nemzeti Színház nézőtere az ünnepi alkalomra, a hölgyek gyönyörű magyar ruhákban jelentek meg. Jelen volt *Zsindely* Ferenc kultuszállamtitkár feleségével, valamint *Németh* Antal, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója is. A díszelőadás a Himnusszal kezdődött, azután *Liszt* Ferenc *Szent Erzsébet legendáját* adták elő. A megjelent közönség lelkes ünneplésben részesítette a budapesti vendégművészeket. Előadás után Kassa város a Schalk-házban vacsorát adott a vendégek tiszteletére.

Az Operaház kassai vendégjátékának terve a kassai bevonulás alkalmával vezető hely óhajára született meg. A kultuszminisztérium és Kassa város vezetősége közreműködésével vált lehetségessé a vendégjáték megvalósítása. *Zsindely* Ferenc kultuszállamtitkár a vendégjátékkal kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

— Az Operaház, valamint a magyar színművészet ma Kassán, ebben a szépséges kultúrvárosban tesz látogatást. *Legutóbb 1906 október 29-én* tartott a m. kir. Operaház teljes személyzetének közreműködésével díszelőadást Kassán. Nagy örömünnepe volt akkor is a magyarságnak. Akkor semmisült meg formaszerint is az a szégyenteljes törvénycikk, amely *II. Rákóczi* Ferencet, a nagy fejedelmet száműzöttnek nyilvánította. Rákóczi Ferenc hazatért és a nemzet azt hitte, hogy a bujdosó fejedelem immár nyugodan pihenhet. A trianoni békeszerződés azonban újból hontalanná tette a nagy fejedelmet és vele együtt elrabolta Kassát is. Ám a húszéves keserűség után felvirradt a magyar igazság napja. Ismét Kassán függ a nemzet csillogó tekintete és a m. kir. Operaház újra hálaadó kegyelettel zarándokol el Kassára, az Erzsébet dómban nyugvó fejedelem városába, hogy november 19-én Liszt Ferenc Szent Erzsébet legendájának előadásával adjon kifejezést a nemzet szeretetének és boldogságának. Ehhez pedig megfelelőbb időpontot, mint Szent Erzsébet napját, találni sem lehetett. A kuruc Kassa élete a magyar történelmi mult folyamán sokszorosan összekapcsolódott védőszentjének, Árpádházi Szent Erzsébetnek kultuszával. A kassai dóm, ez a kőbe faragott ősi himnusz, nevét viseli. Kassa a megszállás két évtizede alatt is tovább haladt és fejlődött a kultúra terén, előljáró továbbra is az irodalom és zeneművészet terén. Ezért minden valószínűség arra mutat, hogy *az Operaház együttese gyakran fog Kassán vendégszerepelni.*

„Észak felé"

A Felvidék visszacsatolásának történelmi filmje

Napjaink legnagyobb történelmi eseményéről, a Felvidék visszacsatolásáról szól az a történelmi nagyfilm, amely a jövő hét közepén kerül bemutatásra »*Észak felé*« címmel. A filmet a magyar királyi honvédelmi minisztérium irányítása mellett a Magyar Filmiroda munkatársai készítették a honvédség csapatainak bevonulásával egyidejűleg a helyszínen. A filmet először két pesti és két budai nagy filmszínház mutatja be egyidejűleg: az Uránia, a Rádius, az Átrium és a Simplon filmszínház. A Magyar Mozgóképüzemi Engedélyesek Országos Egyesülete elnökségének intézkedésére a film mind Budapesten, mind az egész országban bemutatásra kerül minden mozgóképszínházban.

Megrázó erővel tárja a közönség elé a film a húszéves elnyomatás után visszatérő több mint egymillió magyar testvér ujjongó lelkesedését, az örömkönnyes boldogságot amellyel a visszacsatolt Felvidékre bevonuló honvédség csapatait fogadták. Újra megelevenedik a nézők előtt *Magyarország főméltóságú kormányzójának komáromi és kassai diadalmas bevonulása.* Az egész magyarság örömünnepének dicsőséges és boldog napjait látja szeme előtt újra elvonulni a néző. Ennek a filmnek nincsenek sztárjai, nincsenek művészi szereplői. Szereplője és egyben sztárja is mindenki, aki a filmen látható és aki minden magyar szívnek egyaránt kedves: a visszatérő egymillió magyar testvér és a virágesőben lépkedő *magyar honvéd.* Minden díszletnél pompásabb keretet nyujt az a 12.000 négyzetkilométer Istenáldotta magyar föld, amely visszatért az anyaország testéhez.

(*) Miklós-nap előestéje a Nemzeti Színházban. December 5-én, a Kormányzó úr Őfőméltósága névünnepének előestéjén díszelőadás lesz a **Nemzeti Színházban**, Sik Sándor »István király« című műve **kerül** előadásra.

„Vigyázat, mázolva!"

Fauchois vígjátéka a Terézkörúti Szinpadon

»*Prenez garde à la peinture*« — frissen mázolt kerítéseken olvasható ez, mint a hasonló magyar felirat: »*Vigyázat, mázolva!*« Fauchois vígjátékának ez a francia címe és mégis a cím magyar fordítása, a Vigyázat, mázolva, nem fejezi ki azt, amit a francia. (»*Szegény Mavrier*« címen játszották a darabot öt éve a Nemzetiben, ez a cím se jobb, se rosszabb a felújításénál.) Nem mázolásról — festésről, illetve egy nyomorban meghalt festőről szól a vígjáték, akinek munkáját, igaz, csupán mázolásnak tekinti »mecénása«, (akire képei maradtak).

Halála után felfedezik *Mavrier*-t, a festőt és kiderül, hogy minden vászna ezreket ér. A vidéki orvos békés otthonát néhány óra alatt feldúlja a hír, a józan polgári erkölcsök között élő emberek mindenre elszánt vadakká lesznek — hajsza indul meg a képek után, ki akarják fosztani Annát, a 26 éve ott szolgáló cselédleányt, akiről portrét festett »*szegény Mavrier*«, zseniális Mavrier... Végül kiderül, hogy a festő halálos ágyán feleségül vette a cselédleányt, akit szeretett és így minden hátrahagyott képe az övé, az a kilenc kép is, amelyet eltüzelésre adott oda neki gazdasszonya.

A téma, a történet egyaránt lehetne dráma vagy vígjáték. Az első felvonás elején még nem is derül ki egészen határozottan, melyik irányban halad a darab. Fauchois a vígjátéki formát választotta, igazi mély francia szellemességgel írta meg szegény Mavrier történetét és a harmadik felvonás végén Anna gazdái iránti hálából a nagy festő hátrahagyott vásznait megosztja velük, gazdaggá téve őket.

Gombaszögi Ella utánozhatatlan művészettel formálja meg Anna megható alakját, minden jelenete, minden szava a tragikómikus alak szívhez szóló megjelenítése. *Góth* Sándor az orvos szerepében remekel, kitűnően alakítja az öregedő nyárspolgárt, akit megtántorít biztosnak látszó erkölcsi alapján a Nagy Pénz veszedelmes közelsége. *Dán* Etelka rendkívül mulatságos vénlány szerepében, de elsőrendű *Kökény* Ilona, a feleség, *Peti* Sándor mint képhamisító, *Vértes* Lajos és *Gárdonyi* is. A bájos szép *Náray* Teri és *Gellért* Endre szerelmes párja üdítő színfolt. *Góth* hibátlan fordításában, *Tarján* György rendezésében játssza a felújítást a Terézkörúti Színpad.

Magyar Pál

(*) Operaház. Az Operaház szombatesti *Tosca*-előadásán a színház nagytehetségű muzikális művésze, *Maleczky* Oszkár énekelte először Scarpia szerepét. Maleczky nemcsak a szerep zenei követelményeinek felel meg, hanem szerencsés színészi ösztöne kitűnően oldja meg a szereppel járó színpadi feladatot is. Pompás Scarpia, aki drámai szenvedéllyel, de ugyanakkor ízléses tartózkodással uralkodik a figurajáték nehézségein. A közönség őszinte rokonszenvével találkozott a kitűnő énekes új alakítása, őt, valamint nagyszerű szereplőtársait, *Walter* Rózsit, *Pataky* Kálmánt és *Székely* Mihályt többízben függöny elé szólította elismerő tapsa. *Kv.*

(*) Észt dráma a Nemzeti Színházban. December 10-én *Kitzberg*, a néhai kiváló észt író drámáját, »*A farkasember*«-t mutatja be a Nemzeti Színház, *Lavotta* Ödön fordításában.

Színházak vasárnapi és egész heti műsora

OPERAHÁZ: Vasárnap: Pillangókisasszony (½8). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Az álarcosbál (Pataky Kálmánnal; A. bérlet). Szerda: A makrancos herceg; Pierrette fátyola: Magyar ábrándok (E. bérlet). Csütörtök: Krisztus (ifj előadás; kezdete 4-kor). Péntek: Lohengrin (új betanulással; C. bérlet). Szombat: Bohémélet (Pataky Kálmánnal; D. bérlet). Vasárnap d. u.: Sylvia; Játékdoboz; este: Hoffmann mesái (Népműv. Biz. I. sor.). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Mária Veronika (A. bérlet). Szerda: Lohengrin (E. bérlet). — **NEMZETI:** Vasárnap d. e.: Éljen az egyenlőség! (½11); d. u.: A nagymama (½4); este: Vidéki történet (½8). Hétfő (K. bérlet I.), kedd (III. bérlet), csütörtök (V. bérlet), szombat: Vidéki történet. Szerda (IX. bérlet) és vasárnap d. u.: Fekete Mária. Péntek (először: I. bérlet) és vasárnap este (VIII. bérlet): Madarak. — **KAMARA:** Vasárnap d. u.: Kék róka (4); este: Utolsó tánc (8). Egész héten minden este: Utolsó tánc. Vasárnap d. u.: Országút. — **VIG:** Vasárnap d. u. és este: Francia szobalány (½4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Francia szobalány. — **MAGYAR:** Vasárnap d. u.: Légy jó mindhalálig (½4); este: Démon A. bérlet: 8). Hétfő, szerda (M. bérlet), péntek: Démon. Kedd, csütörtök, szombat, vasárnap d. u. és este: Angyalt vettem feleségül. — **BELVÁROSI:** Vasárnap d. u.: Ragaszkodom a szerelemhez (4); este: A Conway-család (8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: A Conway-család. — **PESTI:** Vasárnap d. u. és este: Művészpár (4, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Művészpár. — **ANDRÁSSY:** Vasárnap d. u.: Angyalt vettem feleségül (½4); este: Bubus (8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Bubus. — **VÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Nótás kapitány (4, 8). Hétfő, kedd, szerda, csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Rigoletto. Szombat: Ábrahám-hangverseny. Vasárnap d. u.: Carmen; este: Cigányszerelem. — **ROYAL:** Vasárnap d. u.: Mindig a nők kezdik (4); este: Marinka, a táncosnő (½9). Hétfő, szerda, csütörtök, péntek, vasárnap d. u.: Marinka, a táncosnő. Kedd, szombat és vasárnap este: Mindig a nők kezdik. — **TERÉZKÖRÚTI:** Vasárnap d. u. és este: Vigyázat, mázolva! (5, ½10). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Vigyázat, mázolva! — **PODIUM:** Vasárnap d. u. és este: Elő az okmányokkal! (½5, 9). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Elő az okmányokkal! — **KOMÉDIA:** Vasárnap d. u. és este: Fog ez menni! (½5, ½9). Hétfőtől péntekig: Fog ez menni! Szombat (először), vasárnap d. u. és este: Két telefonbetyár. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Vasárnap: Legyen úgy, mint régen volt (3, ½6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Legyen úgy, mint régen volt. — **JÓZSEFVÁROSI:** Vasárnap: Gellérthegyi kaland (3, ½6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Gellérthegyi kaland. — **KISFALUDY:** Vasárnap: Sárgapitykés közlegény (3, ½6, ½9). Csütörtökig bezárólag: Sárgapitykés közlegény.

RÁDIÓ **NOVEMBER 20. Budapest I. 9.30:** Hírek. **10.00 10.55-ig:** Református istentisztelet a Kálvin téri templomból Prédikál Muraközy Gyula lelkipásztor. **11.00—12.15-ig:** Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet mise után P. Bangha Béla S. J. mondja. Orgonál Faludi Béla. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30:** Operaházi zenekar. Vezényel Rajter Lajos. **Közben kb. 13.05:** Hírek. **14.00:** Hanglemezek. **15.00:** 1. Kisgazdák lányainak képzése. Banke Antal gazdasági tanácsos előadása. 2. A gazdakamarák. Halács Ágoston, az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatójának előadása. (A földmővelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.) 15.45: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. **16.30:** »Kárpátorosz nép és Kárpátalja« Illés József egyetemi tanár előadása. **17.00:** Felvidéki népdalok. Énekel a Budai Szent Cecilia Kórus, Bárdos Lajos vezényletével Bevezetőt mond Ortutay Gyula. Zongorán kísér Péter József. **17.35:** »Bizalmas vallomások.« Török Sándor csevegése. **18.05:** Suki Tóni cigányzenekara. **19.00:** Hírek. **19.10:** Hírek szlovák és kárpátorosz nyelven. **19.25:** M. Hir Sári Liszt-műveket zongorázik. **20.00:** Sporteredmények. **20.10:** »Krasznahorka büszke vára.« Történelmi legenda három részben. Írta Vándor Kálmán. Rendező Csanády György. **Utána kb. 21.30:** Hírek, időjárásjelentés. **21.55:** Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. **Közben 22.30—22.40-ig:** Hírek német és olasz nyelven. **23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **23.10:** Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Sárai Elemér cigányzenekara muzsikál, Orbán Sándor énekel. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.40—14.00-ig:** Kamarazene matiné a Nemzeti Múzeum dísztermében. Közreműködik: Sztojanovits Lili (ének), Durigó Ilona (ének), Sztojanovits Adrienne kamarakórusa és Kresz Géza kamarazenekara. **15.00—15.35-ig:** A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. **18.30—18.55-ig:** »Istenek és dámák Kréta szigetén.« Máthé Elek előadása. **19.10—19.25-ig:** Suki Tóni cigányzenekara. **19.30—19.55-ig:** »A magyar nagyipari munkásság fejlődése.« Rézler Gyula előadása. **20.10—20.55-ig:** Hanglemezek. **21.00:** Ügetőversenyeredmények. — **Telefonhírmondó. 9.00—15.00-ig:** Budapest I. műsora. **15.00—15.35-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. Egész nap:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 19.52 méteren. 15.00—16.00-ig:** Scharoch: A volt Pozsonyi 72. gyalogezred indulója (vjaszfelvétel). Lehár: Losonci induló. (vjaszfelvétel). Előadja a Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. Hírek magyar nyelven. »Régi magyar népdalok.« Énekli a váciúti polgári leányiskola énekkara. Farago Mária vezényletével (vjaszfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. Szánthó Gyula magyar nótákat énekel, kísér Pertis Pali és cigányzenekara (vjaszfelvétel). »Mit üzen a rádió« Magyar Hiszekegy. **32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Szózat. Scharoch: A pozsonyi 72. gyalogezred indulója. Előadja az 1. honvédgyalogezred zenekara (vjaszfelvétel). Hírek magyar nyelven. »Régi magyar népdalok.« Énekli a váciúti polgári leányiskola énekkara (vjaszfelvétel). Angolnyelvű hírszolgálat. Szánthó Gyula magyar nótákat énekel (vjaszfelvétel). Szolváknyelvű hírszolgálat. Szánthó Gyula magyar nótákat énekel Kárpátorosznyelvű hírszolgálat Lehár: Losonci induló. Előadja az 1. honvédgyalogezred zenekara (vjaszfelvétel). »Mit üzen a rádió« Magyar Hiszekegy. — **NOVEMBER 21. Budapest I. 6.45:** Torna, hírek, hanglemezek. **Utána:** Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** Losonci levelek 1880-ból (felolvasás). **10.45:** »Szőlőpásztorok Baranyában.« Írta Sebestyén Jenő (felolvasás). **12.00:** Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. **12.10:** Rendőrzenekar. Vezényel Szőllőssy Ferenc. **Közben 12.30:** Hírek. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** Kurina Simi cigányzenekara. **14.35:** Hírek. **14.50:** A rádió műsorának ismertetése. **15.00:** Ételmisszerárak. **16.15:** A rádió diákfélórája: »Róbert Károly.« Ferdinandy Mihály előadása. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »Lázadás a Pantheonban.« Laczkó Géza előadása. **17.30:** Liceti Dezső, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel. **18.00:** Időszerű előadás. **18.20:** Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. **Közben 19.00:** Hírek. **19.10:** Hírek szlovák és kárpátorosz nyelven. **19.45:** »Édes anyanyelvünk.« Halász Gyula előadása. **20.10:** Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Rajter Lajos. **21.35:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** Zenekari művek (hanglemezek). **Közben 22.30:** Hírek német és olasz nyelven **23.00:** Hírek angol és francia nyelven. **23.10:** Szalonötös. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 18.30—18.55-ig:** Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede). **19.05—19.20-ig:** Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara **19.40—20.05-ig:** Siemenczky Valéria zongorázik. **20.10—20.35-ig:** »Artisták és villámgsavarok.« Soós László előadása. **20.40—20.55-ig:** Filmdalok (hanglemezről). **21.00—21.20-ig:** Hírek. **21.25—21.55-ig:** »Magyar nóták és csárdások« (hanglemezek). — **Telefonhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (sírakoztató lemezek). **Utána 15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** A Telefonhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora — **Közvetítőállomások. Egész nap:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren.** Friesay: Horthy Miklós induló. Előadja a Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. Magyarnyelvű hírszolgálat. »Marika . . .« Balázs Árpád szerzeménye, énekel dr. Szedő Miklós, kísér Berkes Béla és cigányzenekara. »Haragszik az édesanyám . . .« Farkas Jenő és cigányzenekara csárdásokat muzsikál. Angolnyelvű hírszolgálat. Részletek a »Cigányszerelem« c. operettből. Énekel Szabó Luiza és dr. Szedő Miklós zenekarkísérettel. Szlováknyelvű hírszolgálat.

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló előfizetői és olvasói részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: »Az Este« kiadóhivatalában. VII., Erzsébet körút 18—20. tel.: 143 888, reggel 9 órától délután 5 óráig vasárnap délelőtt 9—2 óráig

VASÁRNAP, nov. 20. Nemzeti: Vidéki történet (7½). **Magyar:** Légy jó mindhalálig (3½ d. u.); Démon (8 este). **Belvárosi:** Ragaszkodom a szerelemhez (4 d. u.). **Pesti:** Művészpár (4 d. u.). **Andrássy:** Angyalt vettem feleségül (3½ d. u.). **Városi:** Nótás kapitány (4 d. u. és 8 este). **Royal:** Mindig a nők kezdik (4 d. u.); Marinka a táncosnő (8½ este). **Terézkörúti:** Vigyázat, mázolva (9¼). **Komédia:** Fog ez menni (8½). **Zeneművészeti:** Kövessy-vár (5½).

HÉTFŐ, nov. 21. Vig: Francia szobalány (8). **Magyar:** Démon (8). **Pesti:** Művészpár (8). **Royal:** Marinka, a táncosnő (8½). **Terézkörúti:** Vigyázat, mázolva (9¼). **Podium:** Elő az okmányokkal (9). **Komédia:** Fog ez menni (8½).

KEDD, nov. 22. Vig: Francia szobalány (8). **Magyar:** Angyalt vettem feleségül (8). **Belvárosi:** Conway-család (8). **Royal:** Mindig a nők kezdik (8½). **Komédia:** Fog ez menni (8½).

SZERDA, nov. 23. Vig: Francia szobalány (8) **Magyar:** Démon (8). **Pesti:** Művészpár (8). **Royal:** Marinka, a táncosnő (8½). **Terézkörúti:** Vigyázat, mázolva (9¼). **Komédia:** Fog ez menni (8½ este)

CSÜTÖRTÖK, nov. 24. Magyar: Angyalt vettem feleségül (8). **Royal:** Marinka, a táncosnő (8½). **Komédia:** Fog ez menni (8½).

PÉNTEK, nov. 25. Magyar: Démon (8). **Belvárosi:** Conway-család (8). **Pesti:** Művészpár (8). **Városi:** Rigoletto (8). **Royal:** Marinka, a táncosnő (8½). **Terézkörúti:** Vigyázat, mázolva (9¼). **Komédia:** Fog ez menni (8½).

SZOMBAT, nov. 26. Nemzeti: Vidéki történet (7½). **Magyar:** Angyalt vettem feleségül (8). **Városi:** Ábrahám jazz-hangverseny (8). **Royal:** Mindig a nők kezdik (8½).

VASÁRNAP, nov. 27. Magyar: Angyalt vettem feleségül (3½ d. u. és 8 este). **Belvárosi:** Conway-család (4 d. u.). **Pesti:** Művészpár (4 d. u.). **Városi:** Carmen (4 d. u.): Cigányszerelem (8). **Royal:** Marinka, a táncosnő (4 d. u.); Mindig a nők kezdik (8). **Terézkörúti:** Vigyázat, mázolva (9¼). **Komédia:** Fog ez menni (8½ este).

A „FEHÉR HATTYÚ" GÖRLJEI

(Barna Elek rajzai)

„Örökké?"

Zenés darab a Belvárosi Színházban

Néhány esztenrdővel ezelőtt sikerrel játszották a *Belvárosi Színházban Éri-Halász* Imre *»Meddig fogsz szeretni«* című vígjátékát. A darabot most kissé átalakítva és kitünő zenével fűszerezve ismét feltálalták a Petőfi Sándor uccai színpadon. *Carlo de Fries* kitünő zeneszámai csak emelték a mulatságos vígjáték esélyeit.

Pompás előadást prezentál *Sármássy* Miklós, a színház rendezője. *Mezey* Mária, *Komár* Júlia, *Básthy* Lajos és az együttes több kitűnő tagja *Gara Zoltán* meglepően szép díszletei között két és fél órán keresztül vidáman szórakoztatja a közönséget. Valoszínű, hogy a vígjáték a zenés reprízen is éppen olyan sikert arat, mint a premieren.

ÚJ FILM

„AZ ŐSERDŐK KÉME" (Kaucsuk)

Annakidején sokszor szerepelt a filmrovatokban az a hír, hogy az UFA gyár Braziliába küldött társaságot expedicios film készitésére. A külső felvételeket a *»Kaucsuk«* című filmben használták fel. A filmdráma hőse Henry Wickham, az ő életéről és viszontagságos braziliai kalandjáról szól a történet. Wickham volt az az ember, aki 1876-ban Angliának megszerezte Braziliának féltve őrzött kincsét: a kaucsukot. Halállal büntették akkor azt, aki Braziliából megkisérelte a gumifák termésének, a magvaknak kicsempészését és Wickham élete kockáztatásával tette meg ezt a szolgálatot Angliának, hogy a nagyon fontos nyersanyagot ne kelljen drága pénzért súlyos kereskedelmi szerződésekkel megszerezni. A film elsőrangú. Az expedicios felvételek kitünőek. A magyar rendező, Borsody Ede, nagyszerűen hozta összhangba a drámai történetet az egzotikummal. Olyan páratlan felvételeket láttunk benne, amelyek még a dsungelfilmekben is ritkák. Kitünően játszik Wickham szerepében René Deltgen és igen jó a másik férfiszereplő (Don Alonzo de Ribiera) Gustav Diessl is. A női főszerepet Vera von Langen játssza, de különösen nagy sikere van egy braziliai táncosnőnek. A nyersanyagért való harcnak ezt a filmjét minden mozilátogató szivesen fogadja.

Dr. Grünlander Árpád
A fitalp, boltasüllyedés és egyéb lábbajaimat P 1.80
Visszerecsáb. Visszértágulat ..... P 1.60
Csípés és derékfájás ..... P 1.80
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18

Honthy Hanna

FEHÉR HATTYÚ

Új Ábrahám-operett a Városi Színházban

Nagyhercegek, balerinák, trojkák, nagykövetek, jelmezes ünnepségek a színpadon — békebeli operett. *Földes* Imre, sok nagy siker szerzője ezúttal is bő cselekménnyel feldíszített, nagy kiállítást igénylő darabot írt szabályosan felépített drámai cselekménnyel pontosan adagolt humorral és néprajzi alapmotivummal. Igy aztán van alkalma *Ábrahám* Pálnak, a kiváló muzsikusnak, hogy szebbnél szebb szláv melódiákkal fűszerezze az operettet, amely nemcsak nívóban, hanem kiállításban is felveszi a versenyt a »régi jó világ« nagy produkcióival.

A cári balett prímabalerinája libeg két udvarló, egy nagyhercegés egy francia őrnagy között a tizennégy képre tagolt darabban. Szentpétervártól Párizson keresztül Londonig jutunk az ének és a tánc szárnyain, élvezzük az orosz, francia, sőt magyar muzsikát is, amelyet az európai hírű zeneszerző bőkezűen juttat tehetségének gazdag kincsesládájából. És a sok pazar kosztüm, díszlet és csoportos felvonulás után úgy érezzük, hogy a színház 1938 karácsonyán optimizmussal igyekezett szép és látványos zenés darabot nyujtani.

A kétségtelen siker részesei között elsősorban említjük *Tihanyi* Vilmost, a jeles rendezőt, *Harmath* Imrét, a versek íróját, a szerzők egyenrangú munkatársát, *Upor* Tibort, a megvesztegető díszletek és *Eric*, a színpompás kosztümök tervezőit.

Honthy Hanna elegáns játéka, finom éneke, könnyed és gráciával telített tánca igazi fénypontja az előadásnak. *Delly* Ferenc megnyerő bonviván, *Köpeczi-Boócz* jellegzetes, emberi orosz figura, *Sziklai* Szeréna jóhumorú »Schneider Fáni«. Kellemes igéret *Szondy* Biri, az új szubrett. A többi főszereplő: a széphangú *Solthy* György, *Bihary* Nándor, *Fodor* Artúr, *Petheő* Zoltán, *Galetta*, *Verő* Erzsi és a sok kedves balerina, közte a bájosan táncoló *Rév* Erzsi és *Pulay* Etelka egyformán megérdemelték a közönség tapsait.

A főpróbán maga a komponista vezényelte a zenekart, amely remekül interpretálta a művészieseu hangszerelt gyujtó számokat. (s.)

Egy régi nápolyi Betlehem és modern magyar Betlehemek a Nemzeti Múzeumban

Ritka elragadó látványban lesz része mindazoknak, akik megtekintik a *Nemzeti Múzeumban* felállitott óriási méretű nápolyi *Betlehemet*. Hatszáz kis figura, emberek, állatok mozognak, élnek, csodálják a Megváltó születését, a gyönyörű nápolyi kék tenger előtt. Az olasz nép ünnepi szimbóluma a Betlehem. Ez a most kiállított — a maga nemében műremeket — a XVIII. században III. Károly nápolyi uralkodó készíttette. Sanmartino nápolyi szobrász és egész iskolája mintázta a finom kis rokokó emberszerű babákat, a királynő és udvarhölgyei varrták az öltözeteket. Idővel a Betlehem szétkallódott és Ezechiele Giardascione nápolyi írónak húszévi fáradságos munkával sikerült a Betlehem összes darabjait megtalálni. Ő állította össze és hozta most Budapestre ezt a méreteiben páratlan, bájos, népszerű olasz karácsonyi élőképet.

Egy másik teremben szerényen húzódik meg az Emericana művészcéhének magyaros népi gondolatból táplálkozó karácsonyi munkája. A kitünő művészi plasztikák között *Korényi* Jenő többalakos Betlehemje, *Varga* Oszkár terracotta Szent családja, *Eösze Seemann* finoman átérzett színes reliefje és *Pédery* Dóra meseszerű, végtelen kedves, naiv, fából faragott élénkszínű három királyok csoportja, a magyaros Betlehemek helyes úton járó kitünő darabjai.

(dr. d. m.)

„ISTEN EMBERE"

(Dr. Luther Márton élete, irta dr. Varsányi Mátyás)

A magyar protestáns társadalom érdeklődése az utóbbi években egyre erősebben fordult a reformáció hőse, Luther Márton felé. Az egyház vezetői egy Budapesten felállitandó Luther-szobor céljaira gyüjtést indítottak, mely pár hét leforgása alatt 100.000 pengőt eredményezett. A szobor a közeli jövőben el fog készülni. Ez a nagyfokú érdeklődés követelte egy modern Luther-életrajz megirását. Ezt a közszükségletet akarta *Varsányi* Mátyás *budavári evangélikus lelkész* kielégíteni, midőn Luther életét megírta. Nem száraz életrajz ez, hanem eleven tollal megírt, érdekes korkép, melynek középpontjában ott áll a reformáció küzdő hőse, *Luther*. Ez az érdekes könyv, melyet a reformáció korából fenmaradt legszebb képek díszítenek, kapható a Fébé-nyomda könyvkereskedésében, Budapest, VII., Damjanich ucca 28.

SPORT

A vízimotorozásnak nagyon sokat hozott vissza a Felvidék

Beszélgetés gróf Andrássy Mihállyal

A *Budapesti Motor Yacht Club* most osztotta ki a bajnoki szalagokat és a tiszteletdíjakat a multévi versenyek győzteseinek. Ennek az egyesületnek az a kötelessége, hogy maga az elnöke is művelője az általa vezetett sportnak, sőt — gróf *Andrássy* Mihály nyerte meg tavaly is a több klasszikus versenyből összetett magyar motoros csónakbajnokságot, mint már többször.

A versenyző-elnökkel beszélgettünk a motorozás jövőjéről.

— A Felvidék visszatérése *óriási lökést ad a mi sportunknak,* — mondja gróf Andrássy. — Nemcsak az a jelentősége a Felvidék bekapcsolódásának, hogy most már a Dunának mind a két partján kiköthetünk, hanem az, hogy *a Felvidékkel 25%-kal nagyobb lett a víziterületünk,* ami kilométerekben kifejezve 417 kilométert jelent. Statisztikusaink már azt is kiszámították, hogy 77 »vízi« községet és várost kaptunk vissza és olyan területeket, ami nagyszerű vízi vadászterület és ez főként az idegenforgalom szempontjából jelentős.

— Mótorcsónakon nagyszerűen meg lehet közelíteni ezeket a területeket, de ezenkívül *a visszacsatolt Felvidéken nagyon nagy volt a motorcsónakázás.* Most az első kötelességünk bekapcsolni a visszakerült vizi utakat, ami rövid idő kérdése, mert már megbeszéltem a módozatokat a felvidéki minisztériumban a sport ügyeit intéző gróf Révay Istvánnal.

— Ami az idei eredményeinket illeti, ugrásszerű a fejlődésünk, mert nem szólva a rengeteg vizituristáról, *a versenyeinkre már 122 hajó nevezett.* Most az a célunk, hogy a hajó- és motorépítést egészséges alapokra fektessük és olyan olcsóvá tegyük, ami mindenkinek megkönnyíti a vízimotorozást. Szeretnénk a Balatonon is többet csinálni, mint eddig.

A tavalyi motorcsónakbajnokságokat egyébként gróf *Andrássy* Mihályon kívül *Dán* Ferenc, *Nagy* István, *Scheuer* Sándor, *Lukavecz* Ferenc, *Klein* Pál, *Gömbös* József, *Feledi* Sándor nyerték, míg a hölgyek közül *Bán* Éva volt a legjobb.

Megjelent az 1939. évre szóló Karitász Almanach. Sok minden történt az elmúlt esztendőben az emberért, főképpen az ország szívében: a fővárosban. Ennek az állandóan csak építő szellemű szociális léleknek vezérkönyve az 1939. évre szóló Karitász Almanach, mely a megújhodást szolgáló *magyar középosztálynak* nélkülözhetetlen kalauza lett. Az Almanach naptára, mindig friss energiákat gerjesztő tanulmányai, cikkei és irodalmi alkotásai, a szociális világfront elsővonalbeli munkásainak gazdag gondolatai, szociális címtára stb. mind *csupa emelőerő a segíteni vágyó modern kultúrember részére.* A közel 150 oldalas munka a Karitász Kiállítás 68 képével díszítve a Karitász Központ kiadásában jelent meg.

Kikapott a BKE jéghokkicsapata a milánói torna döntőjében

Milánó, december 23.

A *BKE* jéghokkicsapata, amely első két meccsén győzött az olasz és német csapatok ellen, a döntőben a svájci *Bern*-től váratlanul nagy arányban kapott ki 4:0-ra, miután Bern az első harmadban egy, a másodikban két, a harmadikban ismét egy gólt ütött. A magyar csapat *fáradt* és *tartalékos* volt.

A III. díjért *Milánó* 3:0-ra verte *Berlint.*

A tornán tehát a *Bern* győzött 6 ponttal, 2. BKE 4 pont, 3. Milánó 2 pont, 4. Berlin 0 pont.

Két nappal előbbre hozták a nehézsúlyú ökölvivó világbajnokságért vívandó „néger" mérkőzést

Joe háromszorannyit kap a mérkőzés jövedelméből, mint színes társa, John

NewYork, december 23.

Az amerikai ökölvívó körök nagy érdeklődése mellett írták alá a legközelebbi nehézsúlyú világbajnoki mérkőzésükre vonatkozó szerződést a Boxing Comission of Newyork előtt a két néger ökölvívó, a védő *Joe Louis* és a kihívó *John Lewis,* a kisnehézsúlyú világbajnokság védője.

A megállapodás meglepetése az, hogy az eddigi tervekkel ellentétben, *két nappal előbbrehozták a mérkőzés napját,* amely nem január 27-én, hanem már január 25-én döntésre kerül a Madison Square Gardenben, amelyet erre a célra kibővítenek.

A szerződés értelmében a védő *Joe* a bevételnek 37½%-át fogja kapni, míg a kihívó *John Lewis* csak 12½ százalékát.

A Boxing Comission rögtön jóváhagyta a szerződést, de csak azzal a feltétellel, hogy *John Lewis visszavonta 300.000 dolláros kártérítésre vonatkozóan a bizottság ellen beadott perét,* amelyet azért indított meg, mert a bizottság őt hanyagsága miatt megfosztotta kisnehézsúlyú világbajnoki címétől.

A két világbajnokjelöltet azonnal megrohanták és kikérdezték, hogy mikor kezdik meg tréningjüket.

Joe rögtön válaszolt:

— Január 2-án ütöm fel a sátorfámat Pompton Lakeben.

John azonban így felelt:

— *Még ráérek.*

Egyébként a világbajnoki cím lemaradt pályázói: *Lou Nova* és *Max Baer* exvilágbajnok is megállapodtak, hogy február 24-én összemérik erejüket. A győztes azonban csak a január 25-i mérkőzés új világbajnokát hívhatja ki.

Nem véglegesek még a Nemzeti Sportcsarnok tervei

Új tervpályázat készül?

A Nemzeti Sportcsarnok építési bizottsága — mint arról beszámoltunk — megkérdezte a sportszövetségeket, hogy az építendő sportcsarnokban minek felvételét és minek elhagyását javasolják. A tárgyalásokkal kapcsolatosan *többirányú elégedetlenség keletkezett* és mint jelentettük, az érdekelt sportszövetségek *fellebbezésre is készülnek* az értekezleten előterjesztett tervekkel kapcsolatosan. Különösen a kis sportcsarnok elhagyását nehezményezik és azt, hogy az egyes sportágak nem kapnak a Sportcsarnokban megfelelő tréningtermeket. De tiltakozásra készül a kerékpársport is, teljes mellőzése miatt.

A fellebbezések és tiltakozások tárgyában érdeklődtünk illetékes helyen. Kijelentették előttünk, hogy ezek a felszólalások legalábbis *koraiak,* mert hiszen az építési bizottság csak most fogja összegezni azokat a kívánságokat, amelyek a szövetségközi értekezleten elhangzottak és csak azután állapítja meg, hogy mi és milyen terjedelemben fér bele a hárommillió pengős keretbe, amelyet a kultuszminiszter a Nemzeti Sportcsarnok építésére előirányzott.

Ezzel kapcsolatosan azonban érdekes dolgot is tudtunk meg. Ez pedig az, hogy az építési bizottság *nem fogja felhasználni a legutóbbi tervpályázat anyagát, hanem mihelyt elkészül a maga összeállításával és azt illetékes helyen is jóváhagyták, akkor új tervpályázatot fognak kiírni a végleges keretben.*

Az új tervpályázat híre *nem keltheti sportkörökben a legteljesebb megnyugvást.* Új tervpályázat kiírása azt jelenti, hogy annak elkészítésére *ismét hosszabb időt kell engedni az építészeknek,* bizonyos időbe kerül a beérkezett tervpályázatok elbírálása is, azt is tudjuk, hogy a döntés sem történik meg azonnal, úgy hogy hosszú hónapokba telik, míg az építkezés megkezdésére kerül majd a sor.

Ilyenformán a magyar sportnak — sajnos — *le kell mondania arról, hogy a sportcsarnok már 1939 telén rendelkezésre fog állni, ami azt jelenti, hogy Helsinkire az olimpiai bajnokságokat védő sportoknak még a régi sanyarú körülmények között kell majd készülniök,* — hacsak a kultuszminiszter az utolsó pillanatban nem rendel el gyorsabb ütemet. Mi nagyon jól el tudnánk képzelni azt, ha a régi tervek felhasználásával, illetve azok alapján kapna megbízást a legutóbbi tervpályázat valamelyik győztese. Egyedül ez tenné lehetővé, hogy Helsinki előtt haszna lehessen a magyar sportnak a felépítendő Nemzeti Sportcsarnokból.

Jugoszláv úszók a MUE karácsonyi versenyén

Legrégibb úszóegyesületünk, a MUE régi hagyománynak megfelelően hétfőn, karácsony másodnapján versenyt rendez a margitszigeti fedettuszodában. Erre a versenyre meghívta azt a hét jugoszláv férfi- és hölgyúszót, akik hetek óta Budapesten tartózkodnak, hogy itt a magyar úszókkal együtt trenirozva fejlesszék tudásukat. A jugoszlávok startengedélyt kértek szövetségüktől, ha ezt megkapják, akkor indulnak a MUE versenyén. Legjobbjaik *De Filippis,* aki 400 m-en indulna, a hölgyek közül pedig *Inge Smoling,* aki hátúszásban állana starthoz.

A magyar úszók közül ismét *Kőrösi* és *Zólyomi* párharca lesz érdekes a 100 m-es gyorsúszásban s bíznak abban, hogy a győztes ideje egy percen belül lesz. Hölgyeink közül nagy harcot fognak vívni a 200 m-es mellúszásban *Szigethy-Varga* Emőke (MAC), a rekorder és *Felhős* Magda (MUE), aki legutóbb egy vegyesstafétа közben az országos rekordnál jobb időt úszott.

Vízipóló villámtorna fejezi be a versenyt, amelyen a karácsonyi kupáért az UTE, III. ker., BSE és MUE csapatai fognak mérkőzni. A villámtorna kétszer 5 perces mérkőzésekből áll, ami arra is jó lesz, hogy kipróbálja a németek által javasolt »levonásnélküli« játékidőt.

Jelentés az angol futballról:

az angolok is támadnak, nemcsak védekeznek

Londonból kaptuk a következő érdekes levelet:

— Magyarországon most úgy szerepel az angol futball, mint amely berendezkedett a védekezésre. Ezzel szemben a multheti angol futballmérkőzések történetéből közlöm a következő érdekes részleteket:

A nap nézőrekordját szombaton a Tottemham—Millwall II. ligamérkőzés állította fel, mert több mint 48.000 néző volt rá kíváncsi. A Tottenham 4:0-ra rohanta le ellenfelét. Charles Busan így ír a meccsről: »A Tottenham technikára alapozott játéka remekül érvényesült a sáros talajon. Különösen a két támadó, kitünően cselező, alaposan játszó összekötő, Willie és Alberthalltól rettegett a Millwall védelme.

Az Arsenal új balösszekötőt szerepeltetett, akivel sikerült is megtörnie a balszerencsesorozatot. Druryról ezt írta az Evening News: Drury nem húzódik hátra sokat a védelembe, de remek lendületet visz a támadásba.

Az angol sportszellemre jellemző az a nyilatkozat, amit Jimmy Seed, a Charlton igazgatója tett, a Wolwerhamptontól szenvedett 4:0 vereség után: »boldog vagyok, hogy csapatom és közönségünk sportszerűen viselte el ezt a súlyos vereséget, amilyet nyolc év óta nem szenvedett. Elismerjük, hogy ellenfelünk ragyogóan játszott.

A Grimsby Town középfedezetéről ezt írja az Observer: Az a tény, hogy Beatmed 15 yardról gólt lőtt, azt mutatja, hogy nem tartozik azok közé a centerhalfok közé, akik azt hiszik, hogy feladatkörük a saját 16-osuknál végződik.

Tehát Angliában is támadó szellemű lett a futball! *(B. P.)*

A levél nagyon alkalmas arra, hogy itthon helyesen tájékoztassa a magyar futballköröket, hogy Angliában sem minden »stopper« és »W-formáció«.

---

x Háziasszonyok! Nem kerül pénzbe, mégis a legjobb tésztarecepteket meg kapja, ha még ma kéri a *dr. Oetker-féle* világhírű *Fényképes receptkönyvet,* melyet bárkinek ingyen megküld a gyár: Dr. Oetker A., Budapest, VIII., Conti utca 25.

Az ezerkettedik éjszaka

Bemutatta a Magyar Szinház

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Csodálatos valami a mese, — egyetlen és páratlan a világon abban, hogy annál időszerübb, minél kevésbé időszerü. Amikor az emberi lélek ugy vándorol a valóság sivatagában, mint szomjas és fáradt utas, a mese oázisa felé kivánkozik öntudatlanul. Az emberiség nagy mesélőit mindig olyan nemzedékek fedezték fel, amelyeknek életéből hiányzott a mese és nem is tudom, ha a mi életünk annyira nyájas és simogató volna, amennyire nem az, vonzana-e bennünket akkor is a film és a kalandregény? De, sajnos, ez a mi két nagy „kollektiv dajkánk" nem tulságosan válogatós a meséiben, a film csak vajmi ritkán, a kalandregény sohasem szól azon a nyelven, amelyet oly jól tudtak az emberiség egykori mesélői: a költészet nyelvén, pedig vagyunk igen sokan, akik a mese mögött a mesélő hangjának zenéjét is hallani szeretnők, nem mindig a vetitőgép és a cselekmény-motor berregését.

Nem lehetetlen, hogy ez a szomjuság vezette el *Heltai Jenőt* is az Ezeregy-éjszaka mesevilágába, de-hát költő volna-e, ha magának tartaná meg azokat a kincseket, amelyeket talált? Először talán csak a maga gyönyörüségére nézegetett, forgatott, csillogtatott ujjai között egy ragyogó kis mesegyémántot, amelyet ott lelt, elrejtve Kelet gazdag kincsesházában, először nyilván csak magát mulatta, hogy ujjai egyre szikrázóbbá csiszolták a követ, azután, a kalifák és költők bőkezüségével, dús foglalatot faragott, öntött, vésett köré és átnyujtotta az embereknek.

Sok hamis gyémántot kapunk ma, szinarany foglalatban, néha igazi gyémántot is, hamis foglalatban, — a mozi, a kalandregény igen gyakran összevéti az egyiket a másikkal, van-e még szemünk, fülünk, inyünk, hogy lássuk, halljuk, izleljük az *igazit* az *igaziban:* az igazi mese fényét, zenéjét, édességét az igazi költészet szineiben, hangjában, zamatában?

Sahriar, az álmatlan szultán, akinek Sarazád *Az ezerkettedik éjszaka* meséjét mondja, kissé mi vagyunk mindnyájan, mai emberek . . . hallgassuk, mit mesél Sarazád: a költő?

Két bagdadi tolvajról mesél, az egyik nappal, a másik éjszaka hódol ősi hivatásának. Igy eshetik meg, hogy egy szép napon arra eszmélnek, hogy a gyönyörü Laila, akit mindegyik a maga feleségének vél, mindkettőjük közös felesége és egyiküknek sem felesége. Erre a boszorkányságra csak Laila boszorkány anyja lehetett képes, aki rábirja a két megcsalt csalót, a két meglopott tolvajt, hogy rabolják el Amalik szultán legféltettebb kincsét, szeretett bolháját, amelyet fegyveresek és eunuchok valóságos serege őriz, aki kettejük közül a bolhát elhozza, azé lesz a szép Laila. A férjek utrakelnek, a bolhát elrabolják, ám ez a bolha *„nem afféle jött-ment, utcai bolha, tisztátlan pimasz, ki a kutyán él, ólba vagy akolba"*, — a boszorkány tudja a titkot, hogy a szultán bolhája: elvarázsolt gyönyörü királyfi, akit leányának, a szép Lailának szánt fejedelmi férjül . . .

. . . igy szól a mese és mi, felnőtt emberek, izgatottan és szájtátva hallgatjuk. A mesét hallgatjuk, de nemcsak a mesét halljuk. A játékot nézzük, de nemcsak a játékot látjuk. Amit vele együtt hallunk, látunk, ami ott édesedik inyünkön, mint az aranyló méz, az *Heltai Jenő* költészetének tiszta muzsikája, gyémántos sugártörése, mély zamata . . . — mi történik itt? Nem több és nem kevesebb: mesére szomjas korunknak megint a költő mesél végre-valahára, lelkének, szivének, szellemének, bölcsességének, humorának minden szelid fegyverét harcbaveti, ritmusok és rimek ezüst és arany csengetyüin játszik, csak azért, hogy az embereket megfogja, megigézze és ebben az igézetben elhitesse velük: nem az az igazság, amit élünk, hanem az, amit álmodunk és a mese, a költészet az egyetlen dajka, amely bennünket ebbe a boldog álomba ringathat . . .

Engedelmes eszközei a költőnek ebben a hóditásban a szinészek is, akiknek kitünő együttesét *Hevesi Sándor* rendezői keze mozgatja. A fiatal *Tahy Anna Mária,* Laila galambszelidségével, amely azonban a galamb epéjét is éreztetni tudja, a magyar játékszin legujabb és legszeretetreméltóbb igérete. Sok finom szinészi eszköze van ennek a fiatal szinésznőnek, szépen beszél, már erőt is sejtet, nincs tehát szüksége arra, hogy *Bajor Gizi* utánozhatàtlan lényét utánozza... Fatumaht, a boszorkányt, *Peéry Piroska* játssza. Mintha az Ezeregyéjszaka könyvéből lépett volna ki: félelmetes és kacagtató, emberfeletti és emberi egyszerre, a tragikumtól a humorig olyan egyenletes skálában fel és le szineződő, annyira erőteljes és vérbő alakitás ez, aminőre alig emlékszünk az utóbbi időkben. Végre igazolva látjuk, hogy ebben az évekig fel nem ismert szinésznőben minden megvan, ami *nagy szinésznővé* tegye, eddig tán csak a szerep hiányzott hozzá és a jó szem, amely felfedezze. A két bagdadi tolvajt elragadó iker-humorral elevenitik meg *Bilicsi Tivadar* és *Hajmássy Miklós,* emberi és mégis mesebeli alakot rajzol kitünően *Törzs Jenő,* a szultán, hóditó és nemes jelenség *Szakáts Zoltán* a mesebeli királyfi szerepében, *Dobos Annie* dallamos hangu Sarazád, *Földényi László* derüs és bölcs Sahriár, kedvesek, szépek *Gervay Marica, Pulay Etelka,* jellegzetesek: *Vándory Gusztáv, Baló Elemér* és *Pethes Ferenc.*

Upor Tibor szép díszletei, *Zsindelyné Tüdős Klára* remekbekészült jelmezei ragyogó szinekkel, fényekkel, selymekkel, brokátokkal varázsolják az Ezeregyéjszaka pompáját a szinpadra, *Kardos István* zenéje is a Kelet hangján szól, de az Ezeregyéjszaka igazi szinei, fényei, Kelet bűbája mégis a költő, *Heltai Jenő* rimeiben és gondolataiban ragyog.

Fóthy János.

*

Diszbemutatónak hirdette a szinház az *Ezerkettedik éjszaka* premierjét, — azzá is lett a szerdai estén. Azzá lett, még mielőtt az előadás megkezdődött volna, a közönség révén. Előkelőség dolgában a legdiszesebb közönség. Egyik páholyban *József Ferenc* kir. herceg hitvesével, *Anna* kir. hercegasszonnyal. Egy másik páholyban *Zsindely Ferenc* miniszterelnökségi államtitkár, akit bizonyára büszkévé tett, hogy a csodaszép diszletek tervezőjében feleségét, *Zsindely Klárát* ünnepelték. Persze a darabnak, előadásnak teljes sikere adta csak meg igazán a szerdai est diszét. *A néma levente* szólalt meg ismét; már mint ennek a korábbi *Heltai-darabnak* nagy-nagy sikere. Hogy az egyes felvonások után hányszor hivták ki a költőt és a szereplőket, megszámolni se lehetett.

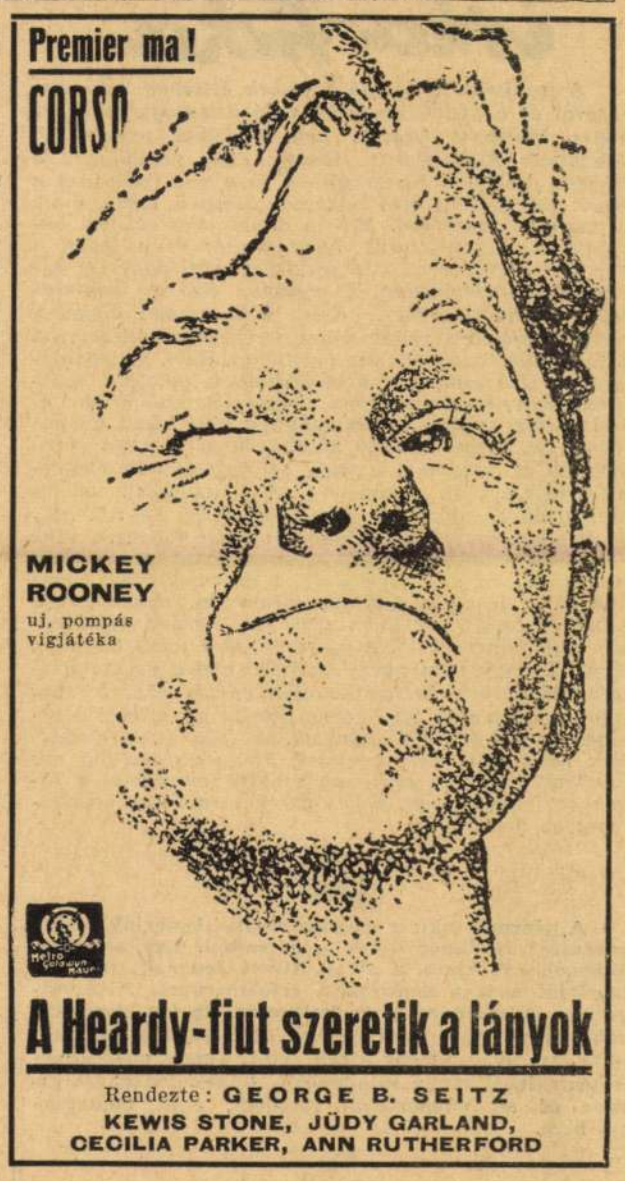

* **Paul Tibor a Budapesti Hangversenyzenekar élén.** Sok kiváló, hires karmester került már ki az egyszerü zenekari tagok sorából. Maga Toscanini annakidején gordonkása volt első zenekarának. Szerdán este *Paul Tibor,* a Budapesti Hangversenyzenekar kitünő klarinétosa indult el a komoly babérokkal kecsegtető karmesteri pályán. Hogy egy tehetséges és fogékony zenekari muzsikus lassankint számottevő karmesterré fejlődik, az szinte természetes. A zenekari játék sok apró csinját-binját, a zenekari zenészek lélektanát, az egyes hangszerek gyakorlati lehetőségeit önkéntelenül is elsajátitja a zenekari pultok közt. Emellett a zeneirodalom remekeit sorra végigjátssza a legnagyobbak keze alatt: személyes tapasztalatai alapján ismeri meg zenei felfogásaikat, elképzeléseiket és közvetlen közelből ismeri ki az elképzeléseket megvalósító munkamódszereiket. A zenei nyelv tudományának elsajátitásában ez az összehasonlitó filológia . . . *Paul Tibor* mindezen túl született, vérbeli zenekarvezető tehetség. Acélos ritmus, pontos, alapos kidolgozás, a hatáslehetőségek gyökeres, de mindig izléses kiaknázása jellemzi karmesteri munkáját. Karmesteri bemutatkozása valóságos meglepetés volt. A hangversenyen közreműködő *Bacsák Erzsébet* zongoraművésznő igen jó benyomást keltett. Dohnányi gyermekdal-változatait, kimagasló technikai készséggel, erővel, lendülettel, szines képzelettel szólaltatta meg. Őszinte sikert aratott. *(mja)*

* **Elmarad a párisi Furtwängler-hangverseny.** Berlinből jelentik: Alig néhány napja, hogy a francia kormány betiltott több német-francia sportmérkőzést, azzal az indokolással, hogy nem vállalhatja a felelősséget a rend fenntartásáért, most pedig lemondották francia részről *Wilhelm Furtwängler* május 7-ére és 9-ére tervezett párisi hangversenyét is. Furtwängler a berlini filharmónikus zenekarral akart vendégszerepelni Párisban. A párisi hangverseny-ügynökség szerdán értesitette őt, hogy a francia belügyminiszter utasitására kénytelen lemondani a hangversenyt. A párisi belügyminisztérium *„a jelenlegi körülményekre"* hivatkozik a hangverseny-irodának adott utasitásában. Berlini politikai körökben nyugodtan fogadták a párisi Furtwängler-hangverseny lemondásának hirét s rámutatnak arra, hogy a betiltás csak a párisiakat sujtja, akiknek a Furtwängler-hangverseny páratlan zenei élvezetet jelentett volna.

M. KIR. OPERAHÁZ
vendégciklusa az Operaház épületében
MÜLLER MÁRIA
és
SVANHOLM
felléptével.
Május 5-én:
WALKÜR
vezényli: **HOESSLIN**
Május 8-án:
A NÜRNBERGI MESTERDALNOKOK
Jegyek a m. kir. Operaház elővételi pénztáránál.

Kosztümök a Magyar Szinház szinpadán

Az ezerkettedik éjszaka

1. Dobos Anny: gyöngyös turbán, arannyal himzett derék és zöldvirágos nadrág. 2. Gervay Marica: kékeszöld hullámcsíkos fejkendő és bő nadrág. 3. és 5. Tahy Anna Mária: fehér muszlin bőnadrágos és ujjas kosztüm, rózsaszin brokát turbánnal és övvel. Rózsaszin, gyönggyel himzett muszlin köpeny, alatta rózsaszin virágos muszlin nadrág és derék, arany öv. 4. Peéry Piri: szürke bugyogó, kékesszürke mintázott felsőrész, szürke sál és bordó turbán.

Molnár Éva.

Beküldött hirek

* **Az olcsó helyáru ciklus első előadása az Operaházban.** A szombaton, április 29-én Hoesslin Ferenc főzeneigazgató vezénylésével szinrekerülő Fidelio szereplői: Leonora — *Huszka Rózsi,* Marcellina — *Tamás Ilona,* Florestan — *Rösler Endre,* Rocco — *Székely Mihály,* Pizzaro — *Losonczy György,* Jaquino — *Sárdy János.* A ciklus többi előadása május 6-án: Szöktet-s a szerályból; május 26-án: A bűvös vadász; junius 1-én: A varázsfuvola; junius 13-án: Figaro házassága. Jegyek mind az öt előadásra olcsó bérleti árakon válthatók. (MTI)

* **A K. M. P. P. Tudományegyetem Sportrepülő Egyesülete** vasárnap délelőtt 11 órakor *repülőmatinét* rendez a Fórum Filmszinházban. Jegyek elővételben a szinház pénztáránál kaphatók.

irka-firka

A fogaknak a fejlődő gyermek életében való szerepéről és a kedélyállapottal való összefüggéséről érdekes kisérletet végzett egy amerikai pszichiáter, Alexander Reid Martin. Hosszu ideig megfigyelte a fogazat fejlődését csecsemőknél és a száj, valamint a fogak szerepét az első hónaptól addig a korig, amig a gyermek rágni tud. Martin doktor kisérleteiről beszámolva, rámutat arra, hogy a száj és a fogak a gyermek életében az első eszköz az érdeklődés és kiváncsiság kielégitésére. A gyermek első és legfontosabb „nyomozószerve". Ezért nem szabad aggódni, ha a csecsemő szájához veszi játékszerét, feltéve, ha az abszolut tiszta. Ha ezt megtiltjuk neki, megakadályozzuk első tapogatódzó kisérleteiben, gátoljuk egyénisége kifejlődésében, mert a gyermek első öröme és kielégülése, vágyai és csalódásai a száj körül bonyolódnak le. Megállapitotta Martin, hogy az anya lelkiállapota és hangulata is nagy befolyással van a gyermek fogazatának fejlődésére. Aki nyugtalan, ideges és aggódó az anyasága idején, jól teszi, ha sok kálcium-, foszfor- és vitamindus ételeket fogyaszt, ezek elősegitik a fogak erősödését. Arra is int az amerikai professzor, hogy a szigoruság a gyermekekkel szemben káros lehet, a gyermek ideges lesz, összeszoritja ajkát és fogait. Az ilyen szokásból később fogbetegségek fejlődhetnek ki. A gyermek, akit sokat hagynak egyedül, vagy nem nevelnek kellő meleg és szeretetteljes légkörben, kielégithetetlen vágyat érez édesség iránt, mintha csak igy akarná pótolni azt a lelki édességet, amely életéből hiányzik. A fogak megerősödésére nagy sulyt kell helyezni, az egészséges fog sok mindent kibir. Az eszkimók minden munkánál a fogukhoz folyamodnak, mégis nekik vannak a legegészségesebb fogaik.

A pénznek sokféle meghatározását ismerjük a közgazdasági és tudományos irodalomból. Egy amerikai közgazdasági ujság, a „Wall Street Journal", most uj fogalmát adja a nemzetközi értékmérőnek. Nem szigoruan tudományos a meghatározás, de tán annál inkább közel jár a való élethez. Azt mondja az amerikai lap, hogy a pénz olyan érték, amely mint egyetemes utlevél elvisz mindenüvé, a mennyországot kivéve és ad ellenértékül mindent, csak boldogságot nem.

A tanitó kérdezi az iskolában:
— Miről állapithatjuk meg a csirke életkorát?
— A fogakról, — felelt egy kis diák.
— Hogyan? Hiszen a csirkének nincs foga.
— De van nekem.

(— mény)

— Elvitték egy ruszin népvezér szobrát az ungvári parkból. Ungvárról jelentik: A régi vármegyeháza mellett levő parkból a *Dobrianszki-szobrot* ismeretlen tettesek elvitték. *Dobrianszki Adolf* zemplénmegyei származásu ruszin népvezér volt, aki a mult század második felében a magyar politikai életben is szerepet játszott. A szobor eltávolitójának kézrekeritésére a rendőrség nyomozást inditott.

— Nyolc hónapi koplalás után kimult az Állatkert óriáskigyója. A budapesti Állatkertet érzékeny veszteség érte: a napokban kimult az akvárium egyik nevezetessége, a több mint hét méter hosszu óriáskigyó, amely a németországi *E. Ruhe* állatkereskedő cégtől került Budapestre. Az óriáshüllő az akvárium drótketrecében hétszámra mozdulatlanul, összecsavarodva gubbasztott. Különleges tulajdonsága volt, hogy *csupán kacsát fogyasztott*, holott a kigyók általában megelégszenek galambbal vagy nyullal. Az óriáskigyó ketrecébe azonban hiába tettek nyulakat és egyéb élő áldozatokat, érintetlenül hagyta azokat. A németországi állatkereskedő cégtől tudta meg aztán az Állatkert igazgatósága, hogy a hüllő *inyenc és csak élő kacsára vágyik.* Ezután már csak kacsát helyeztek ketrecébe és a kiéhezett állat *vadul vetette rá magát áldozatára, amelyet előbb körülszorongatott, majd szép lassacskán tollastul lenyelt.* Nyolc hónappal ezelőtt tünt el az óriáskigyó szélesre tátott torkán az utolsó kacsa. Azóta érintetlenül maradtak a később ketrecébe zárt megrémült kacsák. Az óriáskigyó többé nem nyult inyenc állataihoz, hanem szomoruan összecsavarodva, mozdulatlanul feküdt ketrece sarkában. Az ápolók és az orvosok is tehetetlenek voltak vele szemben. Az óriáskigyó *éhségsztrájkot kezdett és teljes nyolc hónapi koplalás után a napokban kimult.* A kigyót felboncolták és megállapitották, hogy *bélbaja* volt, *belei megkövesedtek* és ezért nem tudott többé enni. A kigyót most preparálják és az Állatkert a Nemzeti Muzeumnak ajándékozza.

— Jelentkezzék a károsult, vagy aki tud a lopásról. A budapesti kir. ügyészség fogházában letartóztatásban levő *Enzsöl Margit* cselédleány fogolytársai előtt azt a kijelentést tette, hogy a mult év tavaszán lopott cseléd-könyvvel egy hatszobás öröklakásban helyezkedett el. Amikor urnője üdülésre utazott, a lakást kifosztotta. A pénztárszekrényből ezer pengőt lopott el, ezüstnemüket, néhány perzsaszőnyeget és ruhanemüeket pedig bőröndbe csomagolva vitte el a lakásból. A rendőrség felhivja a károsultat, vagy azt, aki a lopásról tud, jelentkezzék a főkapitányságon dr. *Laczfy* rendőrtanácsosnál, vagy dr. *Knapik* detektivcsoportjánál.

— Vásári különvonatok. Az Államvasutak igazgatósága közli, hogy legalább 500 utas jelentkezése esetében április 30-án a következő vásári különvonatokat inditja:

1. Kassáról Budapest Keleti-pályaudvarra. A menettérti jegy ára 6.90 P.
2. Galánta és Léváról Budapest Nyugati pályaudvarra. A menettérti jegy ára Galántáról 5.10 P, Léváról 4.60 P.
3. Losonc-Rimaszombat és Rozsnyóról Budapest Keleti pályaudvarra. A menettérti jegy ára Losoncról 5.10 P, Rimaszombatról 5.50 P, Rozsnyóról 6.50 P.
4. Hódmezővásárhelyről és Szentesről Budapest Nyugati pályaudvarra. A menettérti jegy ára Hódmezővásárhelyről 6.20 P, Szentesről 5.10 P.
5. Sátoraljaujhely és Nyiregyházáról Budapest-Keleti pályaudvarra. A menettérti jegy ára egységesen 6.90 P.
6. Miskolcról-Egerből és Gyöngyösről Budapest Keleti pályaudvarra. A menettérti jegy ára Miskolcról 5.50 P, Egerből 4.80 P, Gyöngyösről 3.90 P.
7. Gyula-Orosháza és Mezőturról Budapest Nyugati pályaudvarra. A menettérti jegy ára Gyuláról és Orosházáról egységesen 6.— P. Mezőturról 4.80 P.

A fenti vonatoknál csakis a különleges kedvezményes menettérti jegyek érvényesek, melyek egyuttal a vásár területére való egyszeri belépésre is jogositanak. A jegyeket a vásár területén le kell bélyegeztetni, különben visszautazásra nem érvényesek. A jegyeket tintával vagy tintaironnal alá kell irni. Mindenféle kedvezmény vagy más menetigazolvány e vonatoknál érvénytelen. Jegyárusitás és közelebbi felvilágositások a tekintetbe jövő vidéki menetjegyirodáknál nyerhetők.

— Halálozás. Tardoskeddi *Benke Béla* nyug. altábornagy f. hó 25-én meghalt. Temetése 27-én, csütörtökön lesz a Gyáli-uti katonai-Kórház kápolnájából, délután 4 órakor.

Czerminger Alfréd nyug. m. kir. miniszteri tanácsos, volt budapesti bányakapitány, 75 éves korában hosszu szenvedés után Budapesten, f. hó 25-én meghalt. Temetése f. hó 27-én délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint.

Oláh Ferenc szinművész, emléklapos százados, több hadikitüntetés tulajdonosa, a kolozsvári Nemzeti Szinház volt tagja, életének 52-ik évében Szegeden hirtelen meghalt. Temetése csütörtökön délután lesz.

Láng Adolf, a *Pesti Hirlap* főtisztviselője, 58 éves korában Budapesten meghalt. Csütörtökön délután félnégy órakor temetik a rákoskereszturi temetőben. Halálát családján kivül kiterjedt rokonság gyászolja.

Cserta Kálmán ny. m. kir. állampénztári igazgató, előbb a szombathelyi, utóbb a pécsi m. kir. állampénztárnak hosszu időn át volt főnöke, 42 éves állami szolgálata után 85 éves korában, házasságának 60-ik évében Pécsett meghalt. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a pécsi köztemetőben, a családi sirboltban.

Valkovics János ny. takarékpénztári igazgató 89 éves korában *Szatmárnémetiben* meghalt. Nagy részvét mellett temették el.

Özv. *Rákos Gyuláné* szül. *Rubint Adél* 66 éves korában Budapesten meghalt. Kedden délután temették el a Kerepesi-uti temetőben.

Csury Aladár ny. postatakarékpénztári főszámtanácsos 67 éves korában Budapesten meghalt. Csütörtökön délután négy órakor temetik a farkasréti temetőben.

— Tavaszi főárjegyzékünk 18. és 39. oldalán felsorolt *konyhakerti*, illetve *egynyári virágpalántákra*, ugyszintén a 69., 75., 77. és 78. oldalon felsorolt *Dáhlia-gumók, Gladiolus-hagymák, Lilium* és *évelő növénytövekre* felhivjuk a kertkedvelők b. figyelmét. *Monori Mag*, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7. szám.

— Az I. G. Farbenindustrie A. G., Frankfurt-Main egy uj vegyszert hoz forgalomba, az *Akorol*-t. Ez a tudományos laboratóriumban és a gyakorlatban is legtüzetesebben megvizsgált anyag a gépjárművek hűtőjében a rozsdásodást és vizkőképződést akadályozza meg. Az *Akorol* a már meglevő vizkő- és rozsdarétegeket fel is oldja. Az I. G. Farbenindustrie A. G., Frankfurt-Main név is biztositéka az *Akorol* minőségének és igy remélhető, hogy a magyar autótulajdonosok előszeretettel fogják alkalmazni.

— Szépség és egészség után vágyik minden nő és férfi. Emellett a legelemibb egészségügyi szabályokat sem tartja be. Gondol-e mindenki arra, hogy emésztése rendben legyen? Pedig csak 2—3 szem Artin-dragéet kell esténként levennie, hogy minden reggel normális legyen a széke, egész nap jól érezze magát és emésztési kiütésektől, arcbőrének rendellenességeitől mentesüljön.

Élelmiszerárak kicsinyben

Marhahus: rostélyos, felsál kg. 140—240, leveshusok (tarja, csontos oldalas, szegye) 100—200. Borjuhus: comb szeletelve 240—300, vesés 140—260, Juhhus: hátulja 140—160, eleje 100—140. Sertéshus: karaj (hosszu, rövid) 200—250, tarja, comb, lapocka 156—200, oldalas 120—164, szalonna (zsirnak való) 132—144, háj 148—160, zsir 144—160. Élő baromfi: tyuk drb. 250—400, csirke drb. 180—320. Tisztitott baromfi: tyuk kg. 150—200, csirke 230—450, hizott lud 140—190, hizott ruca 150—190. Tojás: tea 10 drb-ig 7—9, 11 drb-tól kg. 135—145, főző és apró 10 drb-ig 6—7, 11 drb-tól kg. 120—135. Halak: ponty élő nagyság szerint kg. 120—200, u. a. jegelt és nem élő 98—140. Tej és tejtermékek: teljes tej (kannatej) lit. 30, tejföl liter 110—120, teavaj édes tejszinből (tömb) kg. 320—350, teavaj paszt. tejszinből (tömb) 360—370, tehénturó sovány 70—80. Kenyér: fehér kg. 42—46, félfehér 34—38, félbarna 32—36, barna 20—22. Szárazfőzelék: lencse kg. 44—96, borsó 40—56, fehér bab aprószemű 38—52. Zöldségfélék: burgonya Gülbába kg. 12—15, nyári rózsa 14—16, őszi rózsa 12, Ella 9—12, fojtott 16—24, vöröshagyma makói 18—24, fokhagyma 22—40, fejeskáposzta hazai 40—48, savanyukáposzta 18—20, petrezselyem és sárgarépa vegyese 18—24, kalarábé 12—20, sóska 16—28, paraj 16—28, fejessaláta szabadföldi 3—12, spárga kg. 30—180, zöldborsó külf. kg. 110—120, karfiol külföldi tisztitott 90—130, hónapos retek melegágyi csom. 8—36. Gyümölcsö fajalmá 88—180, közönséges válogatott 76—130 narancs vörösbélü 80—120, sárgabélü 68—100 fillér kg.

Rendszeres járatok
Észak-, Közép- és Dél-Amerikába, Ausztráliába, Afrikába, Indiába, Közel- és Távolkeletre
Egyéni és társas körutazások a Földközi-tengeren, luxus-óceánjárókkal.
Felvilágositás és prospektus
ITALIA-LLOYD TRIESTINO-ADRIATICA-TIRRENIA
Tengerhajózási Társaságok magyarországi fióktelepe
VII., Thököly-ut 2 IV., Váci-utca 4
és **ADRIATICA FORG. IRODA K. F. T.**
V., Nádor-utca 21 és V., Szent István-körut 4

SZINHÁZ ÉS ZENE

*** Operaház.** A jeles Hoesslin Ferenc, Operánk szivesen látott német vendégkarmestere, miután Wagner-vezényléseivel nálunk elismerést és hitelt szerzett, most a zenei klasszicizmus világában való otthonosságáról óhajt bizonyságot adni. Szerdán Mozartot dirigált, a „Szöktetés a szerályból" partituráját nyilván gondosan átvette az együttessel. Munkájának eredménye főként egyes zenekari hangzások kidolgozottságában, középszólamok beszédes kidomboritásában, virtuóz szinhatásokban, agogikai és dinamikai inyencségekben mutatkozott meg. A műről való felfogását sajátságos „optikai" csalódás jellemzi. Mintha forditott látcsövön át nézné Mozartot, mindent lekicsinyitve lát és igyekszik láttatni benne. Minthogy a térbeli dimenzióknak a zenében időbeliek felelnek meg, szokatlanul élénk, sőt sietős tempókat hallottunk. A zenekar játékát ez nem zavarja, sőt helyenként nagyon tetszetős, mozgalmasságot, szép virtuozitásokat vált ki belőle. De az énekszólamok rovására annál több a bökkenő és itt azután könnyen ellenőrizhető a Hoesslin-féle tempók aggályos volta. Drámai helyzettel, sőt drámai jellemmel szorosan összefüggő hatások nem érvényesülhetnek igy, ha még oly kitünő hangu és technikáju énekesek is állnak rendelkezésére. Ebben pedig igazán nem volt hiány. *Pataky Kálmán* énekelte, nálunk először, Belmontét, a muzsika lelkével áthatott, bensőséges kifejezés természetes eszközévé csiszolt tenorjának megkapó szépségeit gyönyörüséggel élveztük. Ennek az igazi Mozart-stilusnak szellemében fejlődik *Gyurkovics Mária* Constanzája és ezt képviselték az együttesben *Halász Gitta* tökéletes Blondéja is. Először lépett fel a darabban és pompás Ozmin-alakitással gyarapitotta klasszikus szerepeinek sorát *Kálmán Oszkár*, zengzetes basszusa a szerep fejedelmi humorát találó árnyalatokkal éreztette. Pedrillo szerepét a beteg Laurisin helyett a kiválóan muzikális *Somló József* vállalta és hibátlanul látta el a dolgát. *lv.*

*** A Zeneakadémia zenekari hangversenye.** A Zeneakadémia szerdai nyilvános hangversenyén a főiskola növendékzenekara Csajkovszki-műveket szólaltatott meg *Rajter Lajos* vezetésével. A fiatalon akadémiai tanárrá előlépett tehetséges karmester keze alatt szinesen, gyönyörködtetően hangzott az orosz mester vonósserenádja. A műsor bevezető száma a hegedüverseny, befejező száma a bé-moll zongoraverseny volt. Előbbit *Zöldy Sándor* játszotta szép tónussal, sok finomsággal, utóbbit pedig *Andor Géza* fölényes tudással, magával ragadó lendülettel.

*** A „Galántai táncok" a bécsi filharmonikusok hangversenyén.** *De Sabata Viktor* vezényelte az idei utolsó filharmónikus hangversenyt és a Kodály-féle „Galántai táncok"-at tette meg műsorának ékességéül. A bécsi lapok kimeritő cikkekben ismertetik a világhirü zeneszerző örökszép művét, amely próbára teszi a karmester és a zenekar tudását és művészetét. A közönség tomboló tapssal jutalmazta Kodály művét. Nagy sikert aratott még az először játszott Notturno, *Martucci Guiseppe*, a mult századvégi olasz mester hangulatos suite-je. A bevezetésül adott *Brahms* II. szimfóniájából dr. Sabata oly szépségeket hozott ki, amelyeket ritkán élvezhet a közönség ily tündöklő szinekben. *(n. t.)*

Budapest uj felfedezettje: EDWIG FEUILLIERE ragyogó uj francia filmben!
A MALAKKAI NŐ
Ma premier! ◆ SCALA ◆ Ma premier!

Reggeli levél

Három színház keresi a sikert

Magyar Színház: Démon

Egy csontkeretes pápaszem »rangrejtettsége« mögé menekült ifjú kékharisnya a főpróba alatt folyton ezt suttogta a hátam mögött: »A sánta ördög... a sánta ördög...« Nem is csodáltam, hogy ez a Molière tollára méltó édes gyermeki nagyképűség »fölfedezte« Le Sage Alain René halhatatlan sánta ördögét, mert hiszen — a színpadon is őt emlegették: Asmólit, aki egy kíváncsi diák kedvéért fölemeli Madrid háztetőit és megmutatja: mi minden rejtőzik alattuk? Mauriac az emberi test színpompás háztetejét emeli föl és mutatja meg: mi van alatta? Nyugtalan kutató-ösztönének tárgya, mióta csak tollat vett csontos, hosszukás ujjai közé, ez az ismeretlen földrész: az emberi lélek. Harcaival, konfliktusaival, szövevényeivel, labirintusaival, végnélküli ősrdejével, útvesztő lápjaival, rémeket rejtő bozótjaival. François Mauriac, aki már 54 esztendős, csak regényeket írt idáig. A látszatra mindig más-más mese, más-más téma alatt örök mesét mond és örök témát ír: a jónak és rossznak küzdelmét, a démonnak harcát Isten ellen, a lelkiismeret birkózását a megkísértetéssel. Az emberi léleknek ez az átható tekintetű, finomujjú anatómusa most szokatlan látványban részesít bennünket: még arra is képes, hogy regényírói erényeit és epikai művészetét hiánytalanul átmentse a színpad egészen ellentétes dimenziói közé. A fölsőbbrendű ember aktív kereszténysége szólal meg Mauriac nagy regényeiben, a »Desert de l'amour«-ban, a »Genitrix«-ben, a »Le fleuve de feu«-ben és a »Le baiser aux lepreux«-ben. A »Desert de l'amour«-ban apa és fiú szerelmi összeütközését írta meg — a »Démon«-ban anya és leány szerelmi összecsapását. A szemünk előtt, a fölszínen vajmi kevés történik itt! Éppen úgy, mint Mauriac regényeiben. A dráma a szavak mélyén izzik, szikrázik, feszül és robban. Az anya fölhasználja az ősi kastélyba beférkőzött démon, egy felemás lelkű, kicsapott papnövendék szuggesztivitását, hogy az az őt mohó vággyal szerető démonikus modern Tartuffe beszélje rá viruló 17 éves leányát a kolostorra, mert a lány rügyező szerelme útjában van a hervadó szépségű asszonynak. Megrázó ennek a fölkavart anyai léleknek a drámai képmása! Különösen azt a folyamatot ábrázolja Mauriac a művészet igézetével, mikor az asszony látszatra, a szavak fölszínén, megadja magát a sorsának, átengedi leányának szerelmesét, de mi döbbenten érezzük, hogy az égi kegyelem elhagyta ezt a lelket és ez a lélek reménytelenül vergődni fog tovább a föld poklában... Megkapóan érdekes a démon portréja: ez a Notre-Dame erkélyéről elszabadult, eleven életté tüzesedő gótikus rémalak, ez a kőből faragott chiméra, aki azonban nagyon is érthető, nagyon is emberi és nagyon is realitás. Mauriac, a vékony, halovány-barna bőrű, magashomlokú délszaki arisztokrata, egy Velasquez-lovag és egy középkori aszkéta barát keveréke, a színpadon sem hajlandó lemondani előkelő eszközeiről. De megnyeri a csatát az összes mai dráma-szabászokkal, jelenet-gyorstalpalókkal, párbeszédszögecselőkkel és irodalmi golyóscsapágy-olajozókkal szemben! Makay Margit az íróhoz méltó művészettel játssza az anyát. A megmeg szakadó mondatok, az elhalkuló szavak, a fél-lélegzetek, a márvánnyá dermedő arcban lángoló szem lenyűgözően fejezi itt ki a mauriaci dráma legbensőbb lényegét: azt, amit a szó csak jelez és ami a szó mögött éli a maga fülledten drámai életét. Földényi valóban démonikus sugárzású alakot formál a címszerepben. Kár, hogy túlzásokba téved. Az intrikus régi típusát használja fel, egy modern Quasimodo lárváját húzza az arcára. Somló Valériának van egy-egy szép, őszinte hangja, de nem tudja kiárasztani magából a bűvös emanációt, amellyel Mauriac fölékesítette ezt a szerepet. Perényi elragadóan kedves, józan, egyszerű, egészséges és vonzó az angol fiú, élettelje alakjában. Simor Erzsébet egy-egy őszinte, szép szívhangot pendít meg. Vándory, Dávid és a két kis Ruttkai-testvér igen jók. Upor díszlete nagyszerűen érzékelteti a hely hangulatát.

Pesti Színház: Művészpár

Fodor László a kulisszák világát ábrázolja új darabjában. Az izgalmas titkot, amely után lihegő kíváncsisággal törtet a színházjáró: mi van ott belül, a vászon mögött? Az Intim Pisták mesterségének örök tápláléka, fenntartója, életeleme az a kotnyeles kíváncsiskodás, amely azóta él az emberekben, mióta csak színház van a világon. Számító, ravasz színpadi mesteremberek éppen ezért szolgálják ki a publikumot ilyen »színpad a színpadon« és »játék a játékról« darabokkal. Fodor becsvágya azonban nem akarja alpári módon kiszolgálni ezt a tömegkeresletet, mint sok író megteszi, hanem a sokkal izgalmasabb műhelybe vezeti el a nézőt: a színészlélek forró kulisszái mögé. Finoman, szellemesen, játékosan teszi ezt: megmarad a fölszínen, ahol mondatok csillámlanak, fordulatok kápráztatnak. Érinti inkább a témát, átsiklik a szakadékok fölött és nem mélyíti el ezt a gyötrően érdekes, soha ki nem meríthető, nagy lehetőséget kínáló tárgyat, nem aknázza ki a színészlélek örök tragikumát: azt, hogy amikor a színész őszinte akar lenni, akkor is önkéntelenül a más szavai, a régi szerepek mondatai tódulnak az ajkára. Mert a színész lelkét, a színész életét megmérgezik a szerepei: megmérgezi a komédia! A színész örök paradoxonját érinti darabjában Fodor: azt a nagy kérdést, hogy mikor lesz véres valósággá a komédia, és mikor színesedik, vagy fölszínesedik komédiává az, ami pedig véres valóság? Az asszonyt igazán fojtogatja a színész, mialatt a szobalány nyugodtan nézi a jelenetet, mert, persze, a nagyságáék megint próbálják az új szerepet. Az asszony pedig »megjátssza« a fulladásos halált: szederjes lesz az ajka, elkékül az arca, még a keze is kihűl. A férfiban, aki pedig igazán fojtogatja a feleségét és kétségbeesetten ordít fel, »megöltem őt!«, — most föltámad a komédiás szakmabeli érdeklődése, mindent elfelejt és csak azt kérdezi: »Te, hogyan csináltad ezt? Hiszen még a kezed is kihűlt!« A Goncourt-fivérek halhatatlan Julie Faustin-je jut az eszünkbe, aki őrjöngő kétségbeeséssel nézi férjének, a tetanuszban vergődő fiatal angolnak a haldoklását. De azután fölszáradnak a könnyei, megfeszül minden idege, a szeme kidülledve figyel: oh, milyen érdekes ez, még sohasem látott tetanuszos haldoklót... hogy torzulnak el az arcvonásai!... És elkezdi a tükörben utánozni a haldoklót, akit pedig halálosan szeret. De nem tehet róla: színész...! Mezey Mária sokrétű egyéniségének, gazdag életű arcának, idegdrámákra hangolt nagyszerű alakítóképességének egész pompáját kiragyogtatja a színésznő szerepében. Páger a komédiás körvonalait kitűnően látja. Egy kis enyhe ripacs-zamatot is érzünk a játékából. Ez kedves! De a nagy szenvedélyek kifejezése nem tartozik az ő leghálásabb föladatai közé! Básthy igen jó. Hasonlóképpen Ladomerszky Margit, Gárdonyi, Pártos Erzsi, Bárd és Peti. Tarnay rendezése kiváló munka és Vörös díszlete szépek.

Nemzeti Kamara Színház: Országút

A darabot Jean Jacques Bernard írta. Megmondjuk őszintén: ha már Jean Jacques, akkor inkább legyen — Jean Jacques Rousseau! Nem azért, mintha éppen egyetértenénk ezzel a régmult franciával, akinek a világszemléletétől elfordulunk. De mindenesetre különb legénynek tartjuk, még eltévelyedéseiben is, mint ennek a fakó, sápadt, vérszegény kis darabocskának a hasonló keresztnevű szerzőjét. Főszereplője tulajdonképpen maga a kanyargós bourgognei országút, amelyről álmodozni lehet. Az út, amelyen egyszer majd el fog jönni a mesebeli herceg, akiről apa és leánya ábrándoznak. Ez a téma jó anyag volna egy költő kezében, derekas regényt is lehetne belőle írni. De drámát még egy sokkal különb, még egy irodalomtörténeti Jean Jacques sem formálhatna belőle! Bágyadt jelképek támolyognak ezen az országúton, ki nem bontakozó lelki konfliktusok ködalakjai tévelyegnek az ablak előtt és a nézőtéren szétterül észrevétlenül, de annál gyorsabban a dermesztő unalom. Szörényi Éva azonban elbűvölő bájossággal és érzelemgazdagsággal játssza az ábrándos leányzót. Gózon olykor megrázó tud lenni az Ibsentől kölcsönkért ábrándkergető apa figurájában. Lehotay férfias és nemes rezignációjában megindító. Apáthy siheder-kedvessége derűs, színfolt és Berky Lili meggyőzően ábrázolja a hétköznapok szilárd földjén oly egykedvű szívóssággal dolgozó-rakosgató polgárasszonyt. Major Tamás, a játékmester, kézszorítást érdemel az előadás gondosan kidolgozott tempójáért, a párbeszédek finom vonalrajzáért.

Balassa Imre

* **Gergelyffy Gábor** szerkesztésében megjelenő Magyar Muzsikus zenei ujság új számában a művészi, irodalmi és zenei világ előkelőségei szerepelnek!

A selyemfényű
DURDILLY AJAKRUZS
2.— P-ért kapható a szaküzletekben

9-es sláger!

1. Márai Sándor kritikája az októberről.
2. Bethlen Margit grófnő interviuja Bajor Gizivel.
3. Tolnay Klári életregénye képekben.
4. Móricz Zsigmond revüje.
5. Erdős René novellája.
6. Hatvany Lili szigorú mozikritikája.
7. Egyed Zoltán beszélgetése Harsányi Zsolttal.
8. Urak ankétja a Hölgyek új frizurájához.
9. A »Ragaszkodom a szerelemhez« című Bókay-darab teljes szövege

a SZINHÁZI ÉLET e heti ú. számában.

Rádióműsor. Színes gyermeklap. Kótamelléklet.

A SZEZON KÁPRÁZATOS, TÁNCOS, ZENÉS, MÓKÁS ATTRAKCIÓJA

A REGGEL SPORTJA

ARÉNA

Tschammer und Osten, a németbirodalmi sport vezére és Karl *Diem*, a német olimpiai bizottság főtitkára, meleghangú levélben üdvözölte *Prém* Lóránd dr-t és *Misángyi* Ottó dr-t abból az alkalomból, hogy az Országos Testnevelési Tanács vezetését átvették. *A két német sportvezér sok szerencsét kívánt munkásságukhoz.*

*

Vitéz *Kemenessy* Sándor, a Ferencváros főtitkára expresszlevélben közölte a *Kassai Atletikai Club* vezetőségével, hogy december 4-én vagy 8-án a Ferencváros boldogan játszana a KAC kitűnő csapatával. *Revánsképpen tavasszal Budapestre hívják a Kassai Atletikai Clubot!* A Ferencváros, Magyarország bajnokcsapata, mindig népszerű volt a Felvidéken is és népszerűségéből a cseh megszállás alatt sem vesztett.

*

Az egyik legszebb magyar sportlady, *Ferenczi* Ida asztaliteniszező bajnoknő, kitűnő teniszező, Muráti Lili tréningpartnere tavaly *Ungvárra* ment férjhez *Rozgonyi* Bélához, az ungvári Astoria-étterem és kávéház tulajdonosához. *Ferenczy* Ida félévvel ezelőtt azt írta *A Reggel*-nek, hogy a sporttal nem hagy fel, részt vesz majd a magyar versenyeken. Levelét azzal fejezte be, hogy: »*Magyar lány voltam eddig, magyar asszony maradok továbbra is*«. Azóta sok minden történt és Ferenczy Ida most a szüleihez intézett levelében örömmel tudatja, hogy *már készítik a nemzetiszínű kokárdákat és virágcsokrokat a magyar honvédeknek.* A sportszövetségek pedig boldogan várják vissza *Ferenczy* Ida bajnoknőt.

*

Botond Évi és Györgyi, a két kiváló magyar műkorcsolyázó, ezúton közlik *A Reggel* olvasóival, hogy november 12-én, szombaton este hat órakor a londoni rádióban az egyik speaker-rel beszélgetnek. Egyébként ez a rádióelőadás is mutatja, hogy a kedves, szép, tehetséges lányoknak *milyen nagy sikerük van a szigetországban.*

*

Multkor megírtuk, hogy a *Rákospatak* nem akar vizet szolgáltatni a műjégpályának. Elégtétellel közöljük, hogy a Rákospatak csatornáinak nyomán a műjégpálya gépei megindulhattak és *hétfőn* megkezdhetik a szezónt a jégsport hívei is. A főváros illetékes bizottsága azonnal intézkedett. És ez természetes is, *sohsem szenvedhet kárt a sport ott, ahol Szendy Károly a polgármester.*

*

A sportköröket sokat foglalkoztatta az a kínos affér, amely *Égner* Kálmán játékvezető és *Szabó* Péter tréner között történt. Égner Kálmán a Játékvezetők Testületéhez küldött *jelentésében* elmondotta, hogy a mérkőzés után Szabó Péter *bejött* az öltözőjébe, ahol meglehetősen *brüszk* és *goromba* hangon felelősségre vonta hogy a Bocskai javára egy 11-est nem adott meg. Erre Égner mondott valamit, *természetesen ő sem beszélt nemzeti kaszinói stílusban*, de kijelentése nem annyira Szabó trénerre, mint inkább *magára a 11-esre vonatkozott.* Erre történt, hogy a tréner »*parasztnak*« titulálta a futballbírót, mire Égner *torkónragadta* őt, majd ki akarta tuszkolni az öltözőjéből. Szabó nem hagyta magát és *inzultálta a játékvezetőt*... Nagyon sajnálatos, hogy a mai időkben egy 11-es körül ilyen incidensek keletkezhetnek. A Játékvezetők Testülete *Égner* Kálmán működését azonnal felfüggesztette és *addig nem vezethet mérkőzést, amíg az ügy nincs tisztázva.* Az *Aréna* mindentől függetlenül megállapítja, hogy *Szabó ment be Égner öltözőjébe* és nem Égner került Szabóékhoz.

*

Misángyi Ottó dr., az OTT főtitkára központi irányítása mellett készülődik a magyar sport a felvidéki sport bekapcsolására. Misángyi felszólította a szövetségeket, hogy lépjenek érintkezésbe a felvidéki sportegyesületekkel. *A felvidéki sport néhány vezetőjét — értesülésünk szerint — az Országos Testnevelési Tanácsba is meghívják.* Misángyi Ottó dr. kijelentette *A Reggel* munkatársának, hogy a sportintézmények *építése terén is mindenben a felvidéki sport rendelkezésére állanak.*

*

Az ökölvívó sport történetében nem volt még arra példa, hogy két *néger* ökölvívó mérkőzzön a nehézsúlyú világbajnokságért. Az érdekes meccset január 27-én rendezik meg a newyorki Madison Square Gardenben. A meccs egyik szereplője Joe *Louis*, aki legutóbb knockoutolta Max *Schmelinget*. Ellenfele a most feltűnt John A. *Lewis* lesz. A meccs tehát a világbajnokságon kívül »*a néger bokszhegemóniáért*« megy.

*

Hodászy Miklós testnevelési igazgató értékes előadása vezette be a Torna Szövetség női játékbizottságának szombat délutáni tanfolyamát. A *BSE*, a Damjanich uccai állami tanítóképző intézet és az *Olimpiai SC* végeztek szép gyakorlatokat. November 10-én, csütörtökön délután 4 órakor újabb bemutató lesz a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium tornatermében.

*

Vasárnap délután kaptuk a hírt, hogy az új-komáromi sportegyesület fuzionált az Ó-Komáromban működő kitűnő magyar egyesülettel, a *Komáromi FC*-vel. *Jövő vasárnap a Komáromi FC Lévára utazik az ottani atletikai klub elleni mérkőzésre.*

P. K.

Tatár István a jövő héten felvidéki szemlére indul

Elhatározták:

1. Kassán rendezik Magyarország maratóni bajnokságát

2. A vidéki kerületi atlétikai bajnokságok színhelye: Komárom, Kassa, Munkács

3. Sípályákat építenek a Felvidéken

(A Reggel tudósítójától.) A Magyar Atletikai Szövetség szombaton este a késő órákig eltartó nagy vidéki értekezletet tartott *Szilágyi* Lajos dr. társelnök vezetésével. Az ülés után

Tatár István,

a szövetség ügyvezető főtitkára a következő rendkívül érdekes ismertetést adta *A Reggel* munkatársának:

— Értekezletünkön megjelentek a vidéki atlétika vezetői is. Több kérdésben hoztunk határozatokat, amelyeket a szövetség csütörtök esti tanácsülése elé terjesztünk. A Magyar Atletikai Szövetség nagy lelkesedéssel és szeretettel foglalkozik a felvidéki sport kérdésével, annál is inkább, mert Kassa a magyar atlétikának ősi vára volt. Jómagam lévai vagyok és alig várom a percet, hogy útra indulhassak szülőföldemre és megszervezzem az ottani sportot. A felvidéki atlétikát teljes egészében bekapcsoljuk a Magyar Atlétikai Szövetségbe.

— Jelenleg az a helyzet, hogy a debreceni székhellyel működő keleti kerülethez fog tartozni Munkács, Ungvár és Beregszász. Miskolcon marad az északi kerület székhelye, amelyhez Kassát, Rimaszombatot, Losoncot és Ipolyságot kapcsoljuk. Az északnyugatmagyarországi atléta-kerület kapja Komáromot, Lévát és Érsekujvárt. Ennek a kerületnek jelenleg Székesfehérvár a székhelye, de tervek vannak arravonatkozóan, hogy a székhelyet Győrbe tegyük át. A kerületek számát semmi szín alatt nem szaporítjuk, elsősorban költségkímélés szempontjából.

— A kassai magyar atletika a cseh uralom alatt dícséretre méltó, nagy áldozattal működött és a Kassán rendezett atlétikai versenyek mindig európai színvonalon mozogtak. Ezt akarjuk meghálálni azzal az elhatározással, hogy jövő évtől kezdődően Magyarország maratóni futóbajnokságát Kassán rendezzük meg. A felvidéki szakembereket a legrövidebb időn belül felkérjük a további munkára. A jövő héten terepszemlére indulok és személyesen beszéljük meg a felmerülő kérdéseket. Az életet akarjuk biztosítani a csehek által elnyomott felvidéki magyar sport számára.

Tatár Istvánt, a magyar sportnak sokoldalú kiváló vezérét megkértük, mondja el, hogy *mit tervez a Felvidéken a Magyar Síszövetség.* Tatár ugyanis vezetőszerepet játszik ebben a szövetségben is, amelynek ügyvezető alelnöke. A következőket mondotta:

— Meg akarjuk menteni Kassa virágzó sí-életét. Ezerkétszáz méter magasságú hegyeket kaptunk vissza és itt lesikló pályákat fogunk építtetni. A magyar sísport kiváló sportemberekkel gyarapodott. Egyébként 1940-ben Budapesten lesz a nemzetközi síszövetség világkongresszusa. Alkalmat találunk majd arra, hogy a kongresszusi ünnepségek és versenyek egy részét Kassa környékén bonyolítsuk le.

Hatvan percig vezettek a zuglóiak

Hungária–Zuglói SE 2:1 (0:1)

(A Reggel tudósítójától.) Hatvan percig vezetett a Zuglói SE csapata a Hungária ellen! A Hungária számára *könnyű sétagalloppnak* indult mérkőzés meglepően *nehézre fordult* és a kék-fehérek *csak a második félidő közepén* tudták maguk javára fordítani a mérkőzés sorsát. Ettől kezdve azután a Hungária csatárai *tűzijátékot* rendeztek a zuglóiak kapuja előtt...

5000 néző előtt kezdődik a játék. A Hungáriából hiányzik Kisuczky. *Cseh helyettesíti.* A Hungária támad, de veszélytelenül. A 14. percben az amatőrcsapat csatársora átmegy a félpályán,

Kiss nem tudja elfojtani a kialakuló támadást, Fekecs III-hoz jut a labda, aki védhetetlenül a hálóba vágja. 1:0-ra vezet a ZSE!

A váratlan zuglói gól nagy lehangoltságot kelt a tribünön. Az egyik Hungária-drukker halkan felsóhajt:

— *Bárcsak a mi csatársorunk lenne ilyen veszélyes!*

A gól után ismét a kék-fehérek támadnak, de sem *Cseh*, sem *Kardos* nem veszélyes a zuglói kapura. A Hungária egyik támadásánál *Cseh* fordulásból akar kapura lőni, de »lyukat« rúg s azután *mérgében belelép Deli combjába.* Az állóhely népe hevesen tüntet Cseh ellen... A Hungária közönsége elégedetlen: *epés megjegyzésekkel kíséri Cseh és Kardos tehetetlen játékát. Biró* és *Dudás* is látja a csatárok erélytelenségét, az egyik sarokrúgásnál ők mennek előre lőni. A jól tömörülő ZSE védelmén azonban minden akció meghiusul. *Egygólos zuglói vezetéssel végződik a félidő...*

Fordulás után a 3. percben az egyik zuglói játékos véletlenül *Turai* gyomrába vágja a labdát, a középfedezet elterül, *Biró* segíti fel s közben tovább folyik a játék és *Szabó csak nagy szerencséjének köszönheti, hogy az utolsó pillanatban lábbal ki tudja védeni a kapu felé tartó lövést.* A 16. percben végre a Hungária híveinek nagy megkönnyebbülésére megszületik a kiegyenlítő gól:

Cseh a balsarokba vágja a labdát. 1:1.

Egy perc mulva kis híja, hogy a zuglóiak újabb gólt nem rúgnak.

De ez volt az utolsó fellángolás! Most már végig a *Hungária* marad fölényben és percek mulva megszerzi a vezetést. A 25. percben *Cseh kapja a labdát, körülnéz, hogy kinek továbbítsa, majd meggondolja magát és ő maga rúgja kapura.*

A zuglói kapus a váratlan lövést a feje fölött a hálóba engedi. 2:1.

Cseh nagy tapsokat kap, *a két gólért mindent megbocsátanak neki.* A Hungária csatárai most már egészen a félidő végéig ott tanyáznak a zuglóiak kapuja előtt, de *a sok lövés közül egyik sem jut be a hálóba.*

A zuglói csapat büszke lehet erre az eredményre! Hatvan percig vezetni a Hungária ellen nagy dicsőség. Igaz, hogy ebben része volt a Hungária csatársorának is, amely a mérkőzés első részében nagyon *gyenge formában* játszott. *Cseh* és *Kardos* végkép nem értik meg egymást. *Müller* túlkényelmes, *Titkos* már nem a régi, egyedül *Vidorban* van némi lendület. A Zuglóból elsősorban a védelem dicsérhető: különösen a jó érzékkel bíró *Csizmazia* kapus és a jobbhátvéd *Deli.*

NEMZETI GAZDASÁG

KILENCEZER

vagon kárpátaljai származásu tüzifát osztott szét a földmivelésügyi minisztérium. Az egyes cégekre eső kontingensekről az érdekelteket már értesitette és felszólitotta őket, hogy május 1-ig nyilatkozzanak az átvétel tekintetében. A kincstári tüzifából nagyobb menynyiségben részesültek: a Baross Szövetség, illetve annak telepes tüzifakereskedő tagjai, a Köztisztviselők Szövetkezete, a Magyar Általános Hitelbank, Csapó és Marczinkó, Szederjessy és Tsa, Saly Árpád, Kiss Pintér János, Fáy Zoltán, a Nemzeti Hitelintézet és még néhány kereskedő. A kincstár a tüzifát 3.50 pengőért adja budapesti paritásban 100 kg-kint, ami a jelenlegi kárpátaljai áraknál ugyan jóval magasabb, de a kincstár ezzel a magasabb eladási árral igyekszik tartani a tüzifa árnivóját. A kereskedők a tüzifát augusztus elsejéig kötelesek egyenlő arányban átvenni és az ellenértéket kifizetni. A szakmában az érdekeltek különböző kifogásokat hangoztatnak a kontingens felosztása ellen, de kifogások minden kontingens felosztásnál felmerülnek. A lényeges itt az, hogy a tüzifát 3.50 pengőért adja a kincstár, tehát a mai árakat tartja, amelyek jóval magasabbak a kárpátaljaiaknál. A tüzifa árproblémája még nem intéződött el, a fogyasztók pedig már várják az árleszállitást. Ez a kontingens szétosztás és annak feltételei arra engednek következtetni, hogy ugy látszik — árleszállitással minden várakozás ellenére sem számolnak.

MEGKEZDŐDTEK

az előkészületek az idei gyümölcstermés értékesitésére. Mindazokat a piacokat, amelyeken különböző gyümölcseink a multban vevőre találtak, ujból szemügyre veszik és tájékozódnak az elhelyezési lehetőségekről. Ezenkivül már tárgyalások is folynak a magyar gyümölcstermelés kivitelének feltételeiről is. Legnagyobb és legfontosabb piacunkkal, Németországgal már huzamosabb idő óta tárgyalunk és az eddigi eredmény az, hogy a németek 500 ezer márkával emelik a tavalyi keretet. A magyar érdekeltségek azonban más irányban is tárgyalásokat kezdtek a várható jó gyümölcstermés értékesitésére. Felvetődött az a terv, hogy azt a gyümölcsöt, amelyet a külföldi, vagy belföldi piacon nyers állapotban nem lehet értékesiteni, mint félkészitményt, gyümölcsvelőt vigyék távolabbi piacokra. Ilyen félkészitmények iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg, sőt a hirek szerint egy hollandiai tőkecsoport nagyobb arányu gyümölcsvelőüzemet szeretne Magyarországon felállitani. A külföldi piacok megszerzésén kivül azonban már most meg kellene szervezni a belföldi piacokon a gyümölcsértékesitést és megszüntetni azt a lehetetlen állapotot, hogy az országban legyenek városok és községek, amelyek nem tudnak elegendő gyümölcshöz jutni, de ugyanakkor a gyümölcstermelő helyeken az értékesitési nehézségek miatt mázsaszámra megy tönkre a gyümölcs.

A CUKOR

ára a londoni piacon erősen emelkedett az elmult napokban. Mult év utolsó negyedében 25 százalékkal emelkedett, azóta az áralakulás megnyugodott, de most ujból szilárdul a cukor ára. Az áremelkedésnek az okát a nemzetközi helyzet feszültségével magyarázzzák, mivel készleteket halmoznak. A nemzetközi feszültségen kivül egyéb dolgok is hozzájárultak a cukor árának az emelkedéséhez. A világ cukortermelése a tavalyihoz képest csökkent, viszont a szükséglet emelkedett. Jáváról kevés cukor érkezik most Európába, mert az indiai és a távolkeleti szükséglet megnövekedése jó piacot nyujt a jávai cukor számára. Ugyanakkor a másik nagy cukortermelő állam, Kuba is tartózkodik az európai szállitástól, mert meg kivánja várni, hogy milyen eredménnyel végződik az Egyesült Államokban folyamatban levő tárgyalás a preferenciális szerződésről. Változást jelent a multtal szemben az a körülmény is, hogy a cseh területről és Lengyelországból most nem jönnek cukorszállitmányok Londonba. Mindezek az okok a cukor árának emelését idézték elő.

A textilipari konjunkturáról nyilatkozik Módos József, a Magyar Pamutipar vezérigazgatója

A **magyar** textilipar helyzete az utóbbi időben lényegesen javult. A javulásnak ezt a tényét és okait világitja meg *Módos* Józsefnek, a *Magyar Pamutipar* vezérigazgatójának következő nyilatkozata, amelyet a *Nemzeti Ujság* munkatársának adott.

— A belföldi üzletmenet — mondotta — kétségtelenül kielégitő. ***A forgalom az elmult évhez, sőt még az elmult évekhez viszonyitva is emelkedett.*** A forgalom emelkedésének két okát emelhetem ki. Az első helyen emlitem a felvidéki területeknek a visszacsatolását, ami a textilipar piacát kiszélesitette. A forgalom emelkedéséhez hozzájárult még a fogyasztók vásárlóképességének emelkedése és mint harmadik okot azt hozhatom fel, hogy egyidőben a kereskedelem körében tartózkodtak a vásárlástól, emiatt a raktárkészlet megfogyatkozott, amit most pótolnak.

— A termelés emelését könnyüvé teszi, hogy *a nyersanyagellátás zavartalanul folyik.* A nyersanyagot feldolgozó fonógyárak a hatóságok támogatásával nemcsak a gyártásra szükséges nyersanyagot vásárolhatják meg nemes devizák ellenében, hanem óvatosságból tetemes készletet is tudtak beszerezni. A nemzetközi pamutstatisztika adatai is erre a tényre utalnak. Január végén a magyarországi készlet 38.000 bála pamut volt, amelyet 317.000 orsóra számitva, körülbelül 130 bála készletet jelent ezer orsónként. Ez a készlet elég tekintélyes, ami azonnal kitünik, ha a többi országok adatait nézzük. *Németországban* január végén 264.000 bála volt a készlet, közel 13 millió orsószám mellett. *Angliában* 307 ezer bálát tároltak több mint 36 millió orsószám mellett. *Svédországnak* a készlete ezer bálával kisebb, mint Magyarországé, de az orsók száma itt 561 ezer. *Jugoszláviának* 196 ezer orsószám mellett a statisztika 27 ezer bála pamutot mutat ki.

— A belföldi szükséglet emelkedése abba a nem kivánatos irányba hathat, hogy a textilipar exportja csökken. Az export devizaszerző jelentőségével a textilipar teljes mértékben tisztában van, ezért a legnagyobb erőfeszitéseket fejti ki exportpiacai megtartására, sőt ujabb exportpiacok szerzésére is. Az exportüzletnek azonban van egy komoly akadálya és ez az árkérdés. *Textilipari kivitelünk hanyatlása kizárólag az árkérdés miatt következett be,* tehát feltétlenül szükséges volna, hogy *exportkönnyitésekkel ellensulyozzák azt az akadályt, amely az árkülönbségekben jelentkezik.* A problémának a megoldása kézenfekvő, amennyiben *az exportkassza támogatásának mérvét fel kellene emelni.* Erre a lehetőség megvan, mert hiszen a forgalom emelkedése az exportkassza bevételét is emeli. A textilipar a támogatás mérvének felemelését már számtalanszor hangsulyozta, de hiába.

Fokozni kell a mezőgazdaság termésátlagát

Az ország szántóföldi termelésének alakulásáról különféle adatokat mutatott be az Országos Mezőgazdasági Kamara a mezőgazdasági kiállitáson. Bár ezek az adatok a központi Statisztikai Hivatal hivatalos adataiból valók, de a kamara az adatokat a kiemelni kivánt szempontoknak megfelelően átcsoportositotta és ebben a csoportositásban még nem ismeretesek. Gyakran hangoztatott felfogás az, hogy *szántóföldi termelésünket változatosabbá kell tennünk,* az egyoldalu gabonatermelésről át kell térni a takarmánynövények, az ipari és kereskedelmi növények fokozottabb termelésére. Hogy mennyiben jutott érvényre ez a törekvés, azt egy igen érdekes összeállitás világitotta meg, amelyből meg lehetett állapitani, hogy *a szántóföldi termelés változatosabbá tételére irányuló törekvés a háboru utáni időszakban nem mutat számbajöhető gyakorlati eredményeket.* A buzaterület alakulása inkább emelkedő, semmint csökkenő irányzatu, a *rozsterület* is változatlannak látszik, az *árpaterület* is kisebb ingadozások mellett egyazon szinten mozog. Bizonyos összefüggés látszik a két kenyérgabona és az árpa vetésterülete között, amennyiben olyan években, amikor a kenyérgabona vetésterülete csökkent, az árpáé emelkedett. Az egyedüli gabonaféleség, amelynek területe határozott csökkenést mutat, a *zab.* A *kukorica* bevetett területe viszont határozottan emelkedő tendenciát mutat, ugyanigy emelkedik a *burgonya* vetésterülete is. A *kapásnövények* termelésének felkarolása általános termelési szempontból kétségtelenül üdvös jelenség, sajnos, nem haladt ezzel párhuzamosan e két termelési ág szinvonalának a megjavitása, mert amint azt egy másik összeállitás kimutatta, ***a termésátlagok alig javultak,*** sőt a burgonyánál egyenesen visszafejlődtek. Az okszerü gazdálkodás helyes vetésforgó szempontjából különösen a szálastakarmányok termelésének felkarolásához füződik nagy érdek, mégis a szálastakarmányok területének alakulását áttekintve, csak az utóbbi két évben tapasztalhatunk némi emelkedést, amely azonban *számszerüségben teljesen elenyésző.* A közel kilenc és félmillió kat. hold szántóföldi területhez viszonyitottan az 1.2 millió kat. hold szálastakarmány termelés olyan gyenge arány, amely mellett *országos viszonylatban helyes vetésforgóról nem beszélhetünk.*

Ezek az elvont, száraz statisztikai adatok, amelyeket dr. *Halács* Ágoston kamarai h. igazgató tett szemléltetővé, meggyőztek arról, hogy minden olyan törekvés, hogy szántóföldi termelésünk változatosabbá tétessék, a háboru utáni időszakban számottevő eredményt nem mutat fel. Igen meggyőző, de egyben szomoru képet adott szántóföldi termelésünkről az a kimutatás, amely Magyarország *termésátlagait* tüntette fel az utolsó hatvan év alatt. A hét főtermény termésátlagaiban volt ugyan némi emelkedés, ez azonban távol sincs arányban a mezőgazdasági tudományok és a mezőgazdasági kultura hatvan év alatt történt átlagos fejlődésével. Ha termésátlagainkat összehasonlitjuk a külföldi országok termésátlagaival, kiderül, hogy a *külföldi átlagok megkétszereződtek, sőt megháromszorozódtak.* Ebből tehát az a tanulság, hogy ***a magyar mezőgazdaság termésátlagait a kisérletügy, valamint a szakoktatás további kiépitésével és közreműködésével emelni kell.***

A főtanács ülése. A *Magyar Nemzeti Bank* főtanácsa április 26-án ülést tartott, amelyen első izben vett részt a főtanács mult ülésén a póttagok közül behivott dr. vitéz *Gyulay* Tibor, a budapesti kereskedelmi és iparkamara főtitkára, akit ez alkalomból a bank elnöke melegen üdvözölt. Az üzletvitelről szóló jelentés meghallgatása után a főtanács folyó és adminisztrativ ügyekkel foglalkozott.

Svájci-román gazdasági tárgyalás. *Bukarestből* jelentik: Kedden svájci gazdasági tárgyalóbizottság érkezett a román fővárosba. Az esti órákban a bizottság már meg is kezdte tárgyalásait *Bujoiu* földmivelésügyi miniszterrel. A tárgyalások célja uj román—svájci gazdasági szerződés megkötése.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki a *Nyiregyháza* város területén *lévő nyilt árusitási üzletek* köznapi **zárórája tárgyában.**

Ujabb olajkutatások. Az *Eurogasco* szentadorjáni olajkutatásainál működött szakemberek közül most többen *Kaposvárra* érkeztek, miután a feltevések szerint az ugynevezett *Pannon*-medence, amely *Szentadorján* környékén kezdődik és kelet felé, *Inke, Görgeteg, Kaposvár, Kurd* irányában huzódik, több helyen is tartalmaz olajat. A szakemberekkel együtt *Kaposvárra* érkeztek a műszaki kutatóberendezések is és ezeknek segitségével a napokban *Kaposvártól* közvetlen északra, *Kaposfüred* határában megkezdik a robbantó kutatásokat. Remény van arra, hogy itt is sikerül olajat találni.

Ujra megkezdődnek a német-francia kereskedelmi tárgyalások. *Párisból* jelentik: A még februárban és márciusban Berlinben megtartott német—francia kereskedelmi bizottság üléseit május elején ujból felveszik. Ezért a német kereskedelmi küldöttség május elsején *Párisba* utazik.

A Nemzeti Bank heti kimutatása. A *Magyar Nemzeti Bank* bankjegyforgalma az április 23-i kimutatás szerint az április 15-i forgalommal szemben 17.6 millió pengővel 823 millió pengőre csökkent. A csökkenést váltóvisszaváltások és girobefizetések idézték elő. A váltóvisszaváltások összege a váltóbenyujtások összegét 9.3 millió pengővel haladta meg. Az állami giroszámlákról 14.3 millió pengő kiutalás történt, ellenben egyéb számlákra 23.8 millió pengő folyt be, ugyhogy végeredményben a girokövetelések állománya 9.5 millió pengővel emelkedett. Az érckészlet 5 millió pengővel növekedett. A váltópénzkészlet 0.7 millió pengővel szaporodott. Az állam adóssága rovatában vezetett koronajegyek és érmék átváltásából eredő összeg 40 ezer pengővel csökkent. Az „Egyéb követelések" 18.1 millió pengővel, az „Egyéb tartozások" pedig 13.6 millió pengővel apadtak.

Uj szőlőbetegségről, a *feketebélüségről* értékes tanulmányt irt *Erdély* László mezőgazdasági szakiró. Tanulmányában részletesen foglalkozik az utóbbi években az oltványszőlőkben fellépett pusztulások egyik eddig alig ismert okával. A legujabb tudományos kutatások megállapitották, hogy ebben az esetben egy gombabetegségről van szó, amely a külföldön is igen jelentékeny károkat okozott és amely betegség ellen védekezni még seholsem sikerült. A szerző tanulmányában részletesen ismerteti erről a szőlőbetegségről mostanáig megjelent hazai és külföldi irodalmat, tanulságosan vázolja tanulmányutját, amelyet körülbelül tizezer kat. hold kiterjedésü szőlővidéken tett és tapasztalatai, illetve kisérletei alapján rámutat a betegség elleni védekezés lehetőségére. Természetesen ismerteti a védekezés tüneteit és kártételét és ezeket rajzokban is bemutatja. Az izléses és több képpel diszitett tanulmánnyal meg kell ismerkednie minden szőlősgazdának, aki ezt a veszedelmes szőlőbetegséget távol akarja tartani szőlőjétől.

Az Uj Világ mai száma dr. Holota János országgyülési képviselő cikkét közli az uj gazdasági feladatokról, dr. Zombory Bertalan miniszteri tanácsos nyilatkozatát a nagyszabásu szőlő- és borpropagandáról s tartalmas cikkek számolnak be a világgazdaság eseményeiről, a gazdavédelem meghosszabbitásáról, a magyar—német ipari tárgyalások és a termésértékesités viszonyáról, stb.

Kaucsuktermelési kisérletek Romániában. *Bukarestből* jelentik: Román gazdasági szakkörökben komoly formában tárgyalják azokat a lehetőségeket, amelyek alapján Romániában kaucsukot termelhetnének. Egy szakember tanulmánya szerint a romániai erdőkben elterjedt kecskerágó, amelyet kártékony növénynek tartanak, alkalmas kaucsuk előállitására. Az illető szakértő szerint nyersgumi tartalma 13—17 százalék. Tizezer négyzetméteren 20 ezer kecskerágó palántát lehetne ültetni. A palánták 5 év alatt két-három méter magasra nőnek és akkor már gazdaságosan használhatók kaucsuktermelésre. ■

Láner Kornél vezeti a fiumei kereskedelmi forgalmi tárgyalásokat. *Rómából* jelentik: A lapok fiumei jelentése szerint Fiumében összeült a Fiumébe irányuló magyar kereskedelmi forgalom fejlesztésére alakult olasz-magyar szakértő bizottság. A tárgyalásokat magyar részről *Láner* Kornél, a MÁV elnöke vezeti.

Élelmiszerpiac

A szerdai piacra vasuton 61 vagon különféle árut hoztak fel, amelyből 35 vagon volt a darabáru, 16 vagon a burgonya, 2 vagon a hagyma, 1 vagon a zöldborsó, 3 vagon a vegyes zöldség, 2 vagon a narancs és 2 vagon a tojás. Hajón 291 mázsa darabáru érkezett. Élőbaromfiból 84 ketrec, vágott baromfiból 32 mázsa, tojásból 344 láda volt a felhozatal. Ezenkivül 13 őstermelőkocsival, 8 kertészkocsival, rendelésre pedig 36 kocsival és 16 tehergépkocsival hoztak fel árut. A piacon kielégitő felhozatal mellett a forgalom közepes volt.

Az élelmiszerpiac fogyasztói árai kg.-ként (zárójelben a nagykereskedelmi árak):

Husok: Marhahus: rostélyos és felsál 140—280, leveshus (fartő, tarja, szegye) 128—180, borjuhus: comb 240—320, vese 180—210, pörkölt 180, juhhus: hátulja 140—150, eleje 100—150, sertéshus: karaj 190—250, tarja, comb 144—200, oldalas 128—172, zsirszalonna 130—144, sertésháj 150—160, sertészsir budapesti 160—164 fillér.

Hal és vad: Ponty élő 100—150, szeletelt 90—140, szarvas 40—400, őz 40—500, fácán drb 200—250, fenyvesmadár drb 40—50 fillér.

Baromfi és tojás: Élő: tyuk drb 220—350, kg (135—145), csirke rántanivaló (200—320), kacsa hizott (135—150), lud hizott (140), pulyka h. (130). Vágott: tyuk (130—170), csirke rántanivaló (200—400), kacsa hizott (130—160), lud hizott (120—160), pulyka (140). — Teatojás válogatott drb 7—9, kg. 135—145, ládaáru (112—130), kosáráru (125—130), főző és apró drb 6—7, kg. 120—130 (96—120) fillér.

Zöldség és főzelék: Vegyeszöldség 22—24 (12—14), kalarábé (6—12), vöröshagyma makó (12—18), fokhagyma (10—16), fejeskáposzta (32—36), kelkáposzta (30—36), fejessaláta (2—10), hónaposretek (5—34), csiperkegomba (140—220), spárga 40—180 (20—140), karfiol tisztitott (50—100), paraj tisztitott 16—30 (12—25), gyökeres (6—14), sóska (10—20) fill.

Burgonya: Gülbaba 12—15 (10.2—10.5), nyári rózsa (11—11.1), őszi rózsa (9), kifli (20—22), Ella 9—12 (8—8.4), fojtott 16—24 (10—18) fillér.

Gyümölcs: Alma külföldi (85—130), nemesfaj (70—130), közönséges (36—70), narancs sárgabélü (60—100), vörösbélü (65—90) fillér.

Füszer: Paprika édesnemes csemege (400—420), édesnemes (360—380), félédes gulyás (320), mák kék (140—144), méz pergetett (170), bors (440), szegfűbors (680), japán rizs (66—68), Karolin rizs (92—100), bab fehér aprószemü (30—32), borsó hántolt feles (26—38), lencse (26—60) fillér.

SZINHÁZ — FILM — MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ: AZ EZERKETTEDIK ÉJSZAKA

Heltai Jenő az emlékezetes sikerü Néma levente után ismét verses mesejátékkal lép a magyar közönség elé. Ezuttal tul a renaissance olaszos mesevilágán, az ősforráshoz, az ezeregyéjszaka keleti mesevilágához fordul ihletért. Oly nagyfoku belső átéléssel, a fantázia akkora hevületével transzponálja magát ebbe a mesevilágba, hogy sokszor csak bölcs humora emlékeztet rá, hogy teljesen az övé ez a mű, nem pedig a páratlan gazdagságu keleti mesefa egyik eddig rejtőzködő hajtása. A keretes mese elején Sahriar szultán Sarazádtól uj, lélekderitő mesét kiván és igy születik meg az ezerkettedik éjszaka meséje a két bagdadi tolvajról. A fehér és a fekete Hasszán mindketten tolvajok, egyik nappal, a másik éjszaka folytatja mesterségét. Fatumah, a varázsló boszorkány, akit gazdagságából taszitott le Almalik szultán szeszélye, fejedelmi származásu leányát mindkét tolvajnak eladja, de varázsitalokkal, álomporokkal gondoskodik róla, hogy a szép virágszál egyiké se lehessen. A két tolvaj azután, bár meg akarja ölni a leányt, mikor ráébred a csalásra, mégis inkább engedelmes eszköze lesz a boszorkánynak, hogy Almalik szultán legféltettebb kincsét, a bolhává varázsolt királyfit ellophassa. *Heltai* Jenő legnagyobb érdeme, hogy néhány jelenet lepergése alatt meseváró gyermekekké varázsol bennünket is és ettől fogva készségesen követjük a bonyodalmas mese utvesztőjében. Néhány sorban hiába is ismertetnők ezt a hindu életfához hasonló, átváltozásos, dzsinekkel, nefritekkel bővelkedő, hasisálomként terjengő mesét. Annyira az Ezeregyéjszaka világa ez, képeiben, rimgazdagságában és keleti parabóláiban egyaránt, hogy prózában visszaadni lehetetlen és nem is illik előre elárulni a mese titkát. Hogy ez a gazdagság néha szétfeszíti a dráma kereteit, hogy a versfonadékok iszalagjai néha a drámai akciót is guzsbakötik l'art pour l'art pompázásukban, ez csak a keleti mese törvényei szerint történik, amely eredettől fogva elmondásra és nem szinpadi megjelenitésre született. Annál nagyobb érdeme *Heltai* Jenőnek, hogy drámai fonalat is tud szőni ebbe a cselekménybe Fatumah bosszuvágyó alakján keresztül és szerencséje, hogy *Peéry* Piriben olyan drámai szinésznőre akadt, aki egymagában testesiti meg az egész drámai akciót.

Peéry Piri nagyszerü művészi ösztönével, démoniságig emelkedő alakitó készségével szinpadralépése pillanatában a darab fölé nő, európai értelemben vett drámai hőssé magasodik és szerencsére mégsem töri meg a darab vonalát, hanem abban benne tud maradni. Elhisszük neki, hogy természetfölötti hatalma van, vele sodródunk a kockázatos varázsküzdelembe és vele gyötrődünk a válság pillanataiban. A bosszu természetfölötti, nemnélküli angyalává válik a szemünk láttára és a csengő, keletien édes mesevilágban minden szinpadi pillanata igazi drámává válik a szinpadon. Körülötte fehér galambokként repdesnek a szépen szavaló *Tahy* Anna, a bübájosan éneklő *Gervay* Marica és a mese elindításánál oly kitünően intonáló, mesébe ringató hangu *Dobos* Annie. *Hajmássy* és *Bilicsi* a két Hasszán alakjában humoruk természetes bőségével hatnak, a két szultán, *Törzs* és *Földényi* igazi mesealakok és dikciójuk kitünően érezteti a versek szépségét. Kis alakitásaikban feltünnek *Baló* Elemér, *Vándory* Gusztáv, *Pethes* Ferenc, *Bánhidy* László, *Pulay* Etelka és *Szüts* Irén. A mesevilág hangulatát kitünően éreztetik *Zsindelyné Tüdős* Klára és dr. *Horváth* Lajosné kosztümtervei, valamint *Upor* Tibor diszletei is pompás kelet varázsát lehelik. *Hevesi* Sándor rendezése virtuoz gazdagságu és mégis minden izében tisztavonalu szinpadi munka. Az oly sok igyekezettel előadott költői mű bemutatója nagy sikerrel járt.

Possonyi László

— **Meghalt egy volt kolozsvári szinész.** *Szegedről* jelentik: *Oláh* Ferenc szinművész, emléklapos százados, több hadikitüntetés tulajdonosa, a kolozsvári nemzeti szinház volt tagja életének 52. évében hirtelen meghalt. Temetése csütörtökön délután lesz.

— **Tizenöt év Abesszíniában.** Ezzel a cimmel tart mozgó- és vetitettképes előadást vasárnap délelőtt 11 órakor az *Uránia*-filmszinházban dr. *Mészáros* Kálmán, az excsászár udvari orvosa. Dr. *Mészáros* többezer kilométert bolyongott be öszvérháton az amharák földjén. Résztvett az olasz—abesszin háboruban is mint a négus seregeinek orvos-főnöke. Az előadás során mozgófényképek kerülnek bemutatásra az olasz csapatok győzelmes bevonulásáról *Badoglio* alkirály előtt. Nagyon érdekes vadászfilmeket is bemutat dr. *Mészáros* Abesszíniából nagy és veszedelmes vadjairól.

Szimfónikus-est

A *Budapesti Hangversenyzenekar* nemzetközi viszonylatban is kiváló együttesének élén fiatal karnagy állott a szerda esti hangversenyen. *Paul* Tibor, aki maga is művészember a javából, ezuttal mint karnagy mutatkozott be és komoly, figyelemreméltó, átfogó művészi vonalvezetéssel irányitotta a főváros egyik legkiválóbb zenekari együttesét. A változatosan érdekes müsor bevezetésében előbb *Weber Euryanthe* nyitánya hangzott el és *Paul* karnagy stilusérzéke helyenként rejtett szépségeit csillogtatta meg az alkotásnak. *Kodály Háry János*szvitje minden sokszinü érdekességében csendült meg a zenekar művészi kidolgozásában és az est másik vendégszereplője, *Bacsák* Erzsébet, a kiváló fiatal zongoraművésznő *Dohnányi* Ernő egyik gyermekdalra irt költőien szép változatainak előadásával aratott tüntető sikert. Nemes egyszerüség, megkapó dallamszépség jellemezték előadását, kifinomult stilusérzéke pedig a legtökéletesebben a műalkotás kantilénás részeiben jutott kifejezésre.

Az érdekes müsor méltó befejezése *Beethoven VII. szimfóniája* volt, ez a monumentális remekmü, amelyet *Paul* Tibor egyenesen meglepő felkészültséggel, a fiatalság bátorságával vezényelt. Kiérezhető volt, hogy a jeles ifju karnagy nem riadt vissza a roppant feladattól, amelyet Beethoven diadalmas szimfóniájának zenei kidolgozása jelent. Erőteljes, férfias accentusokkal emelte ki a leghatásosabb részleteket, s ha talán hiányzott még elgondolásából az egyetemes beethoveni nagyvonaluság, ezt is csak javára irhatjuk, mert ekkora feladatot tökéletesen megoldani valóban szemfényvesztés volna. Hálás elismeréssel fogadta a szépszámu közönség az értékes művészi megnyilatkozásokat és ünnepelte *Bacsák* Erzsébettel és *Paul* Tiborral együtt a felejthetetlen emlékezetü *Zsolt* Nándor professzor által megszervezett *Budapesti Hangversenyzenekar* együttesét.

(d. f.)

LÁTTA MÁR? Edwig Feuillere-t NÉZZE MEG:

NEM LÁTTA MÉG? Edwig Feuillere-t NÉZZE MEG:

a malakkai nő

MA PREMIER! című exotikus témáju, brilliáns, elegáns, vidám játékban! SCALA

Kulisszatitkok

Imrédy Béla, Rátz Jenő, Haász Aladár, Endre László, Kiss Ferenc és még sokan jelentek meg a „Földindulás" századik előadása után tartott lakomán, hogy ünnepelték a Belvárosi Szinház nagysikerének szerzőjét: Kodolányi Jánost, a kitünő szinészeket s ezt az igazán keresztény, magyar szellemü szinházi vállalkozást, amelynek biztató startja a legszebb reményekkel tölt el bennünket. Imrédy Béla, Kiss Ferenc és Endre László szólaltak fel vacsora közben.

*

Hétfőn lesz a főpróbája a Comedia Francaise szinpadán Paul Raynal uj darabjának, amelynek cime: „Szenvedett Pontius Pilátus előtt..." Ilyen darabot már régen nem játszottak francia szinpadon, Jézus, Pilátus, Judás és Kajafás állanak a szindarab középpontjában. A szinház nagy előkészületeket tesz a bemutatóra.

*

Karády Katalin, a nemrég feltünt ifju és szép drámai szinésznő legközelebb bemutatkozik, mint rádiósztár. A studió uj hangjátékának főszerepére szerződtette az érdekes szinésznőt.

Hollywood ujabb szenzációra készül! Ha hitelt lehet adni az amerikai lapok híradásának, legközelebb mint moziszinész mutatkozik be Jardine, a protestáns lelkész, aki a trónjáról lemondott windsori herceget annakidején elkisérte önkéntes számüzetésébe és felettes hatóságainak tilalma ellenére adta össze a windsori herceget feleségével. Az amerikai sajtó szerint Jardine most lemondott lelkészi hivatásáról, Hollywoodban már kész szerződés várja.

*

Párisban most nyilt Utrillonak, a hires festőnek kiállitása. A verniszázs szenzációja volt, hogy Utrillo, aki modern felfogásu tájképeivel lett világhirü, ezuttal először, mint virágcsendélet festő mutatkozik be.

*

Két külföldön dolgozó magyar filmrendező is itthon tartózkodik. Fejős Pál most jött a Távolkeletről, ahol svéd vállalata megbizásából expediciós filmet forgatott. Édesanyja látogatására érkezett haza s még a héten visszautazik Stockholmba. Pesten van Cserépy Arzén is, aki hir szerint végleg itthon marad és ba akar kapcsolódni a magyar gyártásba.

Csajkovszki-est

A Zeneművészeti Főiskola művésznövendékeinek sorozatos hangversenyei komoly élményt jelentenek a hangversenylátogató közönség számára. Egyre szebben, értékesebben bontakozik ki az ifju magyar művésznemzedék fáradhatatlan és céltudatos munkájának jelentős eredménye ezekben az átlagos szinvonalat messze tulhaladó pompás megnyilatkozásokban. A szerda esti hangversenyen Csajkovszki műveiből állitották össze műsorukat a szereplő fiatal művészek. Zathureczky Ede professzor jeles művészneveltje, *Zöldy* Sándor a D-dur hegedüverseny gondosan kidolgozott, finom stilusu előadásával aratott megérdemelt sikert és a főiskola sokszor méltatott értékes tudásu növendékzenekara a nagy orosz zeneköltő vonós zenekarra irt gyönyörü szerenádjának plasztikus előadásával keltett mély hatást a hálás közönség körében. A hangversenyest fiatal hőse meglepetésre *Anda* Géza volt, ez a kivételes adottságu fiatal pianista, aki egynéhány nappal ezelőtt Frank Caesar zongoraötöse koncertáló szólamának előadásával remekelt. Csajkovszki B-moll zongoraversenyét régen nem hallottuk ilyen fölényes virtuozitással, a dinamikai hatások csakugyan mesteri kihangsulyozásával. Acélos erő jelemzi a fiatal művész előadását, reméljük, nem a romantikus lira szépségeinek rovására. A közönség méltán ünnepelte az összes szereplővel együtt elsősorban Anda Gézát, aki máris kiforrott művész s tovább csiszolva bravuros technikáját, bizonyára sok hirt, elismerést szerez külföldön is a magyar művészetnek.

(d.)

— **Operaház.** *Hoesslin* Ferenc, a néhány esztendő óta Budapesten jól ismert és népszerü karnagy eddig javarészt Wagner-dalműveket vezényelt, most mégis szakitott ezzel a hagyománnyal. Mozart „Szöktetés a szerályból" már régebben nem hallott népszerü vigoperáját vezényelte szerdán este az Operaházban. Minden tisztelet a kiváló karmesternek, helyenként mégis ugy éreztük, talán kissé tulsulyosan, néhol bizony egyenesen nehézkesen irányitotta a zenekart és a kitünő szereplőket, akik közül olyan hirességek alakitották a csipkefinom alkotás főszerepeit, mint *Pataky* Kálmán és *Gyurkovics* Mária. *Mind a ketten remekeltek! Pataky* bársonyos tenorjának elragadó lirájával dalolta el Belmonte finom szólamait, *Gyurkovics* Mária az ékitményes ének tündöklő szépségével vivta ki ismét a közönség szünni nem akaró tapsát Konstanza nagy áriájával: *Halász* Gitta elragadóan kedves, szivderitően bájos Blonde, *Kálmán* Oszkár mulatságosan vidám Ozmin volt. Laurisin Lajos helyett *Somló* József figyelemreméltó buffo adottsággal alakitotta Pedrillo kedvesen vidám szerepét. A közönség már a gyönyörü dalmű kedvéért is tapsolt és lelkesedett; az európai hirü zenekarművész mellett szólt azonban ez az elismerés főként az Operaház kiváló együttesének, a zenekar nagytudásu művésztagjainak.

ELUTAZTAK A FINN DALOSOK

Szerda délután 1 óra 15 perckor utazott el Budapestről a finn Viipurin Lauluveikot énekkar. A fővárosban is komoly sikerrel szerepelt férfikar vasárnap Debrecenben befejezte keleteurópai hangversenykörutját. Bucsuztatására a Keleti-pályaudvaron megjelent Onni *Talas* finn követ és családja, a Magyar-Finn Társaság részéről *Gaskó* Dezső alelnök, a Budapesti Egyetemi Énekkar részéről *Balogh* Pál alelnök és sokan mások. A kiváló finn énekkar finn bucsudalokat énekelve hagyta el a magyar fővárost.

A francia belügyminiszter utasitására lemondták Furtwängler párisi hangversenyét

Berlinből jelentik: Alig néhány napja, hogy a francia kormány betiltotta több német-francia sportmérkőzés megtartását, azzal az indokolással, hogy nem vállalhatja a felelősséget a rend fenntartásáért, most pedig *lemondották Wilhelm Furtwängler május 7-ére és 9-ére tervezett párisi hangversenyét is.*

Furtwängler a berlini filharmonikus zenekarral akart vendégszerepelni Párisban. A párisi hangverseny-ügynökség szerdán értesitette őt, hogy *a francia belügyminiszter utasitására kénytelen lemondani a hangversenyt.*

A párisi belügyminisztérium „a jelenlegi körülményekre" hivatkozik a hangverseny-irodának adott utasitásában. Berlini politikai körökben *nyugodtan* fogadták a párisi *Furtwängler*-hangverseny lemondásának hirét s rámutatnak arra, hogy *a betiltás csak a párisiakat sujtja,* akiknek a Furtwängler-hangverseny páratlan zenei élvezetet jelentett volna.

Prolongálva!
JANETTE MAC DONALD és NELSON EDDY
PAJKOS HERCEGNŐ
HOLLYWOOD FILMSZALON Telefon: 14—24—55

MAGY. KIR. OPERAHÁZ
vendégeiklusa az Operaház épületében
MÜLLER MÁRIA
és
SVANHOLM
felléptével
május 5-én:
WALKÜR,
vezényli: HOESSLIN
Május 8-án
a NÜRNBERGI MESTERDALNOKOK
Jegyek a m. kir. Operaház elővételi pénztáránál.

Shirley Temple filmet rendez

Shirley *Temple* mint rendező és producer mutatkozott be tizéves születésnapján, az uzsonnára meghivott vendégek előtt. Ezen a délutánon vetitették le azt a filmet, amelyet *Shirley* irt és rendezett, sőt maga a kis sztár fotografálta liliput rendszerü kézigépével.

A film cime: *„Puddy vasárnapja"* és az I. számu közkedvelt kutyájáról szól, akinek egy teljes napi életét örökitette meg *Shirley* olyan ötletesen, hogy akár nagymoziban is vetithetnék. Sajnos, a film némán készült, a mit *Shirley* ugy korrigált, hogy a kis kutyát maga mellé ültette és a vetités alatt serkentette arra, hogy rögtönözzön megfelelő élő hangot, az elmaradt szinkronizálás helyett.

Kik játsszák az Éljen az egyenlőség!-et?

A *Nemzeti Szinház* legközelebbi magyar reprize a klasszikus vigjátékciklus első előadása, az *Éljen az egyenlőség!* lesz, báró *Eötvös* József darabja, amelyet *Galamb* Sándor dr. átdolgozásában és rendezésében újít fel a szinház. Az updonság női főszerepét *T. Mátray* Erzsi játssza. Hegymégi alispánnét alakitja, a büszke, gögös magyar nagyasszonyt, a darab egyik legérdekesebb figuráját. A szinházban most tárgyalnak a további szereposztásról. Annyi már eldőlt, hogy az egyik vezető férfiszerep *Abonyi* Gézának jut. Fontos feladatot kap az ujdonságban *Petheő* Attila is. A szereposztás a jövő hét elején lesz teljes, s akkor megindulnak a próbák is a szatirikus régi magyar darabból.

□□□

Linz Márta hangversenye Danzigban

K. Linz Márta, a Berlinben élő kiváló magyar hegedűművésznő és dirigens ma este 8 órakor hangversenyt ad Danzigban, a danzigi nagy rádiózenekar nyilvános hangversenyén. Dirigálni fog s azonkivül szólókat játszik. A hangversenyt a rádió is közvetiti.

Bábolnán dolgozik a János vitéz együttese

Vasárnap Dunántúlra utazik a János vitéz film-együttese. Mint az Esti Ujság már jelentette, *Kiss* Ferenc rendezésében film-készül a hires magyar daljátékból *Palló* Imre, *Dayka* Margit, *Simor* Erzsi, *Csortos* Gyula és *Bilicsi* Tivadarral a főszerepben. Bábolnán készülnek a külső felvételek, a hatalmas tömegjelenetek, János vitéz csatái a törökkel és itt kerül össze János vitéz először a burkus-királlyal.

Zilahy Irén új filmjét hétfőn kezdik forgatni Párisban

Pénteken este Párisba érkezett *Zilahy* Irén, akinek legújabb filmjét most kezdték el forgatni a francia fővárosban. A magyar színésznő néhány esztendővel ezelőtt egymásután négy nagy francia film főszerepét játszotta el — legutóbb ő volt a Tovaris francia filmváltozatának női főszereplője, — s legközelebbi filmjét ismét Párisban készitik el. Szeptember első napjaiban táviratilag szerződtették le Zilahy Irént a „Le Prince Bouboule" cimü új francia film női főszerepére s a film forgatását ezen a héten már meg is kezdték. *Zilahy* Irén hétfőn már szintén megkezdi a munkát a műteremben, a film férfi főszereplőjével, a népszerü komikussal, Miltonnal. A pályaudvaron a filmet készitő Cinema filmvállalat Miltonnal az élén meleg fogadtatást rendezett *Zilahy* Irén tiszteletére, riportfilmet készitettek az érkezéséről, amelyet már mától kezdve vetitenek is a párisi mozikban. Jövő hét egyik napján Zilahy Irén fellép a párisi rádióban.

Két új film

A *Royal Apollóban* és *Átriumban* szinrekerülő új magyar film, a *„Nehéz apának lenni"* az idei szezonban bemutatott magyar filmek között a legmulatságosabb és legszórakoztetőbb. Tanár a hőse, aki, már csak a hatás kedvéért is, kicsit professzorosan félszeg és esetlen. A szinhely leányintézet, ahol a tanár ur a nyolcadik osztály harsogóan jókedvü és rakoncátlan leánynövendékeit próbálja fegyelmezni. A keret tömérdek mulatságos szituációra nyujt alkalmat; a nézőtér — akarva-nemakarva — kénytelen nevetni, a film valóban az elképzelhető legvidámabb. Olykor már a burleszk határán jár egy-egy jelenet. *Keleti* Márton, a tehetséges rendező nem hagy ki egyetlenegy humorlehetőséget sem. *Páger* Antalnak nagyszerüen ülik ez a szerep, olyan esetlen és rokonszenvesen ügyefogyott s olykor annyira emberi, hogy önkéntelenül tapsra ütődik össze a tenyerünk. A csinoska *Szeleczky* Zita, a hamvas szépségü *Egry* Mária, a nagyon mulatságos *Vaszary* Piroska neveit kell még elsősorban megemlíteni. A film a bemutatón sikerrel indult.

A *Rádiusban* bemutatott francia film, a *Szentpétervári éjszakák, Tolsztoj* örökéletü müvéből, a *Kreutzer szonátából* készült. Nem először látjuk filmen ezt a mélységesen emberi novellát, az új feldolgozás azonban már csak a főszerepet játszó *Gaby Morlay* miatt is különleges figyelmet érdemel. A diálógusok mögött roboogó dráma hallatlan feszitőerővel tölti meg a jeleneteket s a mikrofonból áradó beethoveni muzsika még csak fokozza ezt a hatást. Igazi szép és jó film, különb, mint a megszokott tömegportéka.

A világ közepe

Évadnyitás a Vigszinházban

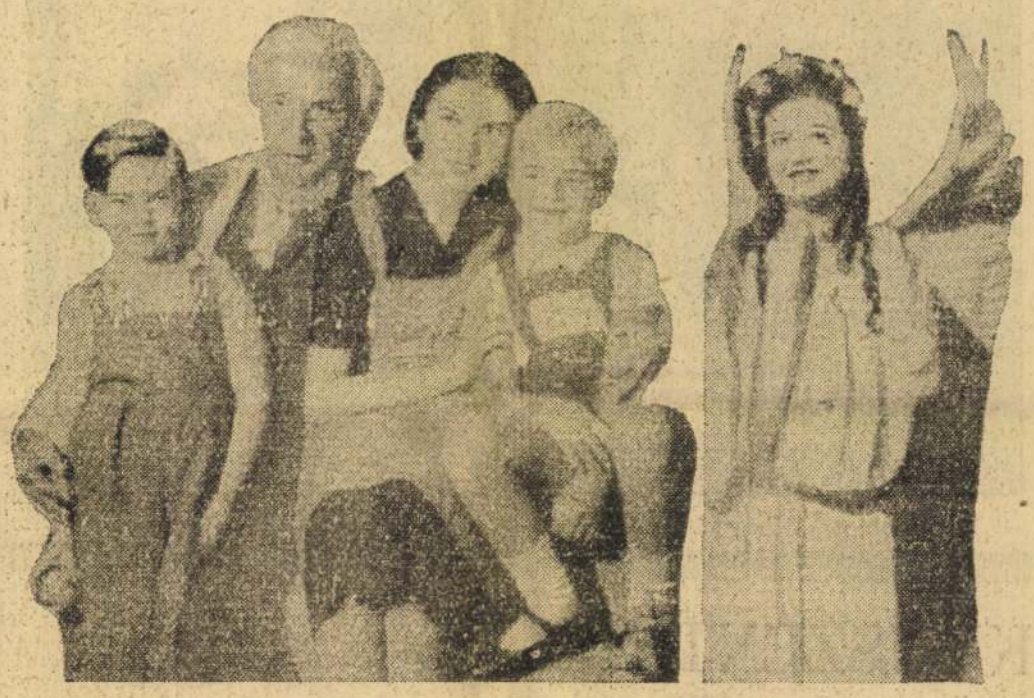

Két szombati premier: „A világ közepe": Ungvár Gyuszi, Somlay Artúr, Kormos Márta, Szepes Iván, „Angyalt vettem feleségül": Lázár Mária

Az élesszemü iró veszi észre az életben rendszerint elsőnek azokat a majdnem láthatatlan pörsenéseket, amelyek oly gyakran életveszélyes társadalmi betegségeket okoznak. Szükséges a külföldi irodalom pulzusán tartani kezünket, — de mégis elvártuk volna, hogy szinházaink végre magukévá tegyenek egy *irattan* törvényt: *nyissák meg évadjukat magyar szerző munkájával.* Ha tehát valamit kifogásolunk a Vigszinház évadnyitásával kapcsolatban, úgy *ez az.*

A bemutató szinjáték — Paul *Osborne* kiváló munkája — egyébként ötletes, szellemes, helyenkint *költői* irás. Nem szabad *tudákos tollal* dramaturgiai *„szabályokat"* mellének szegezni, mert a feladat, amit maga elé tüzött, érdekes: eredeti eszközökkel, *uj ösvényt* taposva igyekezett megbarátkoztatni a közönséget a halál misztériumával. *Vérbeli iró* müvészi kisérlete a darab. Egy öreg farmer viaskodik a megszemélyesitett halállal és a maga egyszerü filozófiájával vitába száll vele. A megszemélyesitett halállal számtalanszor találkoztunk már, — *Osborne* elképzeléséhez hasonlóval is — de egyik sem volt ennyire üdén könnyed, *közvetlen és szórakoztató.* Talán csak a magyar népmesékben van szellemi rokona az igy megszemélyesitett halálnak. Az arab népmesében is sok dialógust találunk a halállal, de azok nem ősei a *Világ közepé*-nek.

Két részből áll a darab és bár egyébről sem esik szó, mint halálról: sokat nevet, *mulat a közönség* és egy pillanatig sem unatkozik. Még a megható jelenetek hatása is inkább mosolyban jelentkezik, mint könnyben.

A kibékitő hepiend is halál. Amikor ugyanis az öreg farmer beleegyezik abba, hogy az ismeretlen útra keljen a halállal: nagyon megsajnáljuk, mert itt kell hagynia az unokáját, akit rajongásig szeretett. De *mire idecértünk,* már nagyon megbarátkoztunk a halállal és szinte felélegzünk, amikor a kis unoka is vele megy. Ez a halál: a *hepiend.*

Az előadás éppen olyan finom, mint a darab. *Hegedüs* Tibor izlését kell érte megdicsérnünk. Az öreg farmert *Somlay* Artúr játszotta. Vigyáznunk kell a nagy megállapitásokkal, mégis nyugodtan leirjuk, hogy sikerdús pályájának egyik *legmüvészibb alakitása.* Két új taggal is megismerkedtünk: *Kormos* Mártával és *Kömüves* Sándorral. *Kormos* Márta feltünően vonzó szinpadi jelenség, kellemes hangja van, halk játéka Varsányi Irénre emlékeztet. Nagy nyeresége a szinháznak, — biztosra vesszük, hogy *szép karrier indult el. Kömüves* Sándor nevével legutóbb Debrecenben találkoztunk. Nagyszerü szinész, örülünk, hogy a *Vigszinház észrevette.*

Vaszary Piri egy vénkisasszony szerepében viharos sikert aratott. Remek volt, mint mindig. *Vágóné* Margit alakitását sem fogja elfelejteni a könnyező nézőtér. *Szepes* Iván a kis unokát játszotta — talán tiz-tizenkét esztendős. Kivételes tehetség. *Greguss* Zoltán és *Bárdi* Ödön *kis* jeleneteikért *nagy* dicséretet érdemelnek. Kit kell még megdicsérni? Ja igen —: *Vörös* Pált a diszletekért és *Zágon* Istvánt a forditásért.

FELKAI FERENC

Angyalt vettem feleségül

Repriz az Andrássy Szinházban

Természetesen a házasságról van szó, amely — a darab versei szerint — „mint egy rossz álom, úgy jön elő". *Vaszary* János több darabjából ismert ember- és asszonygyülölete itt még (nyolc-kilenc éves darab és még ma is friss, ami igen nagyszó!) csak e nőre és a férfire szoritkozik. A vezérigazgató égből szállt angyalt vesz feleségül. (Az angyal megjelenése az amerikai előadáson, ma is, nap, mint nap, száz görl kiséretében történik, a nevezetes új táncot, a Lamberth-Walk-ot tömegek táncolják és a revüszerüsitett komédia óriási siker.)

Nálunk, a kisebb zenés méretek keretében, az angyal megjelenése fanyarul groteszk, viszont jóvátételül a darab többször hangosan figyelmeztet: „szatira" vagyok kérem! S a tendencia úgy türemlik elő minden második mondatból, mint kabátból a zsebkendő, az ember szeretné visszagyürni. Mert addig érzi jól magát, amig *a sok szellemesség, a rengeteg talpraesett ötlet, az egymásra torlódó nevettető tréfasereg* mögött a keserüséget nem veszi észre. A *szikrázó ötlet-tűzijáték* feledteti az apró izlésbeli botlásokat is. A nevető ember nem haragszik s ez az *Angyalt vettem feleségül sikere.* A siker kétségtelen, a közönség nem vette komolyan, amit látott s éppen ezért *nagyszerüen mulatott.* Az *Andrássy Szinháznak* nyilván sokáig nem lesz prömiergondja.

Az együttes olyan hevült beleéléssel és odaadó igyekezettel játszott, amihez hasonlót már régen láttunk. *Lázár* Máriát, a jelenet rohamában partnere úgy ütötte arcul, hogy kiesett füléből a fülbevaló. A kitünő szinésznő pedig véletlenül olyan hevesen vágta szinpadi férjéhez, *Törzs* Jenőtől az üvegcsészét, hogy a szinésznek felrepedt a bőre és véres homlokkal fejezte be a szerepét. *Lázár* Mária különben ismét ragyogó, kedves, szines, elragadó, különösen akkor, amikor már nem angyal többé. Fenntartás nélkül kitünő *Bilicsi* Tivadar és szimpatikus *Szakáts* Zoltán is, aki egyébként inkább drámai szinész, mint bonviván. *Z. Molnár* László keserves humora és *Boross* Géza is nagyon jól illik a darabba, amelyben lépten-nyomon felcsillan egy-egy üde fiatal *szépség: Gerváy* Marica, a tehetséges *Szende Bessy,* (vitéz *Szende* Ferenc operaénekesünk leánya), a pompás megjelenésü *Ihász* Klári, *Zayzon* Gabriella, *Szaplonczay* Éva, *Fenyvessy* Éva, *Móricz* Lili. Felemlitjük még *Sugár* Lajost és *Sala* Domokost.

Richard *Rodgers* zenéjét *Losonczy* Dezső vezényelte. *Vaszary* maga rendezte darabját, amelyhez *Upor* Tibor készitett diszleteket.

I. V. E.

Onódy Ákos a Sárga csikóban

Pénteken este ünnepelte a Nemzeti Szinház társulata és közönsége Onódy Ákos tagságának huszonötéves jubileumát. A zárt szinpadon *Németh* Antal, *Hidvéghy* Ernő és *Patáky* József üdvözölték a jubilánst a társulat élén, a házünnep után pedig a *Sárga csikó* került szinre. Csorba Márton csikósgazda szerepében *Onódy* Ákossal. A közönség már a szinpadralépésekor hatalmas tapssal üdvözölte *Onódyt* és ez az ünneplés csak fokozódott később. A kiváló alakitásért a felvonások végén percekig zúgott a taps.

PESTI ESTÉK

Jöjjön velünk szinházba az Esti Ujság kedvezményes szinházjegy irodája útján

Szinházjegyirodánk VIII. József-körút 5. hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére. Telefonrendelés: 140-000 144-401.

KEDVEZMÉNYES ÁRUSITÁSUNK E HÉTRE:

SZOMBAT, 17:
Belvárosi Szinház: Nincsenek véletlenek.
Városi Szinház: Ide gyere rózsám.
Kamara Szinház: Hazajáró lélek.
Komédia Szinház: Bikavonat.
Erzsébetvárosi Szinház: Legyen úgy, mint régen.

VASÁRNAP, 18:
délután:
Erzsébetvárosi Szinház: Legyen úgy, mint régen.
Városi Szinház: Ide gyere rózsám.
Andrássy Szinház: Angyalt vettem feleségül.
este:
Nemzeti Szinház: Kék róka.
Terézkörúti: Megsértették a minisztériumot.
Kamara Szinház: Villámfénynél.
Belvárosi Szinház: Nincsenek véletlenek.
Városi Szinház: Ide gyere rózsám.
Komédia Szinház: Bikavonat.

Heti szinházi műsor

Nemzeti Szinház (½3-kor) vasárnap d. u.: Csikós; este: Kék róka (Herczeg-ciklus); hétfő: Farkaskaland (II. bérl.); kedd: Ocskay brigadéros (Herczeg-ciklus; szerda: Farkaskaland (IV. bérl.); csütörtök: Bizáncz (Herczeg-ciklus); pénteken: Farkaskaland (VI. bérl.); szombat: Gyurkovics lányok (Herczeg-ciklus); vasárnap d. u.: Nagymama; este: Három testőr (Herczeg-ciklus).

Nemzeti Kamaraszinház (8) vasárnap d. u.: Villámfénynél; este: Hazajáró lélek; hétfő, kedd, szerda, péntek, szombat, vasárnap: Hazajáró lélek; csütörtök: Kék róka.

Andrássy Szinház (8, ½4) Minden este és vasárnap d. u.: Angyalt vettem feleségül.

Magyar Szinház (8, ½4) Szerdán először: Az utca; csütörtök: Az utca (O bérlet; péntek: Az utca (T bérlet); szombat és vasárnap: Az utca (este A bérl.)

Belvárosi Szinház (8) Egész héten minden este: Nincsenek véletlenek.

Városi Szinház (8, 4) kedd, csütörtök, szombat, vasárnap d. u. és este: Ide gyere rózsám.

Vigszinház (½4, 8): A világ közepe; szerda és vasárnap d. u.: Füszer és csemege.

Pesti Szinház (8) Nyitás szeptember 24-én: A szabad lány.

Józsefvárosi Szinház (6, 9) vasár- és ünnepnap (½4, 6, 9) Nem leszek hálátlan.

Erzsébetvárosi Szinház (8) Legyen úgy, mint régen.

Kisfaludy Szinház (6, ¾9) vasár- és ünnepnap (½4, 6, ¾9): Szomjas krokodil.

Terézkörúti Szinpad (5, ¾10-kor) Minden este és vasárnap d. u.: Megsértették a minisztériumot.

Mozi

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T: 153-034, 154-024). — Előadások kezdete: ¼6, ½8, ½10; szombat, vasár- és ünnepnapokon: ¼4, ¼6, ½8 és ½10 órakor. — Nehéz apának lenni (Páger, Szeleczky, Mály). — Híradók.

CITY Tel.: 1111-40) Előadások kezdete: ¼6, ¾8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap ¼4-kor is. — Veszedelmes életkor (Huguette Duflos). — Híradók.

CORSO (T: 18-23-18). Előadások szombat, vas. ünnepnap: ¼4, ¼6, ¾8, 10; többi napokon: ¼6, ½8 és ¾10 órakor. — Nyugat leánya (Jeanette MacDonald, N. Eddy). — Fox és Magyar híradó.

CORVIN (T: 138988) Előadások kezdete ¼4, ¼6, ½8, ½10; vasárnap és ünnepnap ½2-kor is. — Papucshős (Kabos, Erdélyi, Vaszary). — Híradók. — Vas. d. e. ½11-kor: Camille, a végzet asszonya (Greta Garbó). — Filléres helyárak.

DÉCSI (T: 121343, 135-952). Előadások kezdete: 5, ¼8, ½10; szombat, vasár- és ünnepnap: ¼4, ¼6, ¾8 és 10 órakor. — Nyugat leánya (Jeanette MacDonald, N. Eddy). — Amerikai és Magyar híradók.

FÓRUM (T: 189-543, 189-707). — Előadások kezdete: ¼6, ½8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap: ¼4, ¼6, ¾8 és 10 órakor. — Mégis ártatlan (Danielle Darrieux és Douglas Fairbanks jr.). — Le a kalappal (színes rajzfilm). 2. hétre prolongálva!

KAMARA (T: 144-027, 135-967). — Előadások 6, 8, 10; szombat, vasár- és ünnepnap: 4-kor is. — Veszedelmes életkor (Huguette Duflos).

LLOYD FILMSZINHÁZ (T: 111-994). Előadások mindennap: 4, 6, 8, 10; vasárnap 2 órakor is. — Dzsungelszerelem (Dorothy Lamour, Ray Milland). — Az első előadás mérsékelt helyárakkal.

PALACE (T: 126-523). Előadások kezdete minden nap: 11, 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. — Tökéletes házasság. (A szerelem orvosi problémái.) — A szerelem szigete. — Híradó. — Első három előadás mérsékelt helyárakkal.

RADIUS (T: 122-098). ¼6, ½8, ¾10; szombat, vasár- és ünnepnap: 3 órakor is. — Szentpétervári éjszakák. Tolsztoj világhírü regénye után. (Gaby Morlay, Pierre Renoir.) — Fényes kisérő müsor. — Magyar és Fox híradók.

ROYAL APOLLO (T: 141-902, 342-946). — Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szombat, vas. 4, 6, 8, 10. — Nehéz apának lenni (Páger, Szeleczky Z., Mály). — Vadászat róka komára. — Híradó.

SCALA FILMSZINHÁZ (T.: 11-44-11. Terézkörút 60.) Előadások kezdete: ¼6, ½8, ¾10; vasárnap: 3 órakor is. — Ártatlan Theodora (Irène Dunne). — Világhíradók.

STÚDIÓ (T: 140-840) Előadások kezdete: 11, 2, 4, 6, 8, 10. — Az első két előadás félhelyárakkal. — A kétlelkű ember (Rainer és Pierre Blanchar). — Magyar híradó. — 2. hétre prolongálva.

URÁNIA FILMSZINHÁZ (T.: 146-045). Előadások: ½5, 7, ¼10; szombat, vas. és ünnepnap: 2 órakor is. — A berlini olimpiász. — Híradó. — 3. hétre prolongálva.

MÁSODHETES MOZIK

ADMIRÁL (T: 153707) Előadások kezdete ¼4, ¼6, ½8, ¼10, vasárnap ½2 órakor is. — Rácsnélküli börtön. — Chaplin, a holdkóros. — Híradó. — Vas. d. e. ¼10 és ½12 órakor: Kalózkisasszony (Gaál F.).

ALKOTÁS (T: 155-274). Előadások: ¼4, ¼6, ½8, ¼10; vas. ½2-kor is. — Elcserélt ember (Dayka, Kiss). — Celluloid románc. Tűzveszélyes szines film. — Vas. d. e. 11 órakor: Esős délután.

ASTRA (Ugocsa-u. 9. Tel.: 15-44-22) — Előadások kezdete ¼4, ¼6, ½8, ¼10 órakor. Vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is. — Rose Marie (Jeanette MacDonald, N. Eddy). — Vas. d. e. 11 órakor: Mai lányok.

GLÓRIA (T: 144-800) ¼5, ¾7, 9 vas. 2-kor is. — Döntő pillanat (Páger, Tolnay, Kabos). — Rettenetes birodalma. — Híradó.

PALOTA (Kálvin tér 155. Tel.: 15-66-05) Előadások: ¼4, ¼6, ½8, ¼10 órakor, vasár- és ünnepnap ½2 órakor is. — Két fegyenc. — Bestiák birodalma. — Híradó.

PALLA (T: 145-653) ¾4, ¼6, ¾8, ¾10, vas. 2-kor is. — Rácsnélküli börtön. Francia filmremek. — Vas. d. e. ¼11 órakor: Burleszkmatiné.

PHÖNIX (T: 144-454) Előadások kezdete 11, 1, 3, 5, ¼8, ¼10 órakor. — Első három előad. mérs. — Rácsnélküli börtön (Corine Luchaire). — 3 csecsemő kis macska. — Híradó.

TURÁN (T: 128-401) Előadások kezdete: 4, 6, 8, 10; vasárnap 2 órakor is. — Rácsnélküli börtön. — Kisérő müsor. — Vasárnap d. e. 10 és 12 órakor: Stuart Mária (Katherine Hepburn).

VESTA (VII. Erzsébet-tér 1.) Előadások: ¼4, ¼6, ½8, ¼10; vas. és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. — Rácsnélküli börtön. — Kisérő müsor. — Az első előadás mérsékelt helyárakkal.

Dicsőséges dátumok

Szeptember 18.

1914.

A volt cs. és kir. Nagyvárad-i 1. huszárezred 1914-ben a Szan és Visztula menti őszi hadjáratban vett részt. Ebben a hadjáratban IX. 17—30-ig terjedő időben az 1. huszárezred a cs. és kir. 3. lov. ho. kötelékében harcolt. Szeptember 18-án Bankó György szakaszvezetőt 8 huszárral felderítésre küldötték. A járőr megtudta, hogy Sokolow falu templománál 25 kozák tartózkodik. Bankó szakaszvezető merész elhatározással megtámadta és szétverte az orosz lovasokat. A kozákok nagyobb része elesett, a többi egy közeli erdőbe menekült. Később Bankó szakaszvezető néhány emberével egy kozák századdal is felvette a tűzharcot s az egész századot hamarosan elkergette. Bankó szakaszvezető az arany vitézségi érmet érdemelte ki.

1917.

A m. kir. 17. népfelkelő gyalogezred (Székesfehérvár) az 1917. évi román-orosz támadás alatt a cs. és kir. 71. ho. kötelékében harcolt a József kir. herceg vezetése alatt álló Moldva-i arcvonalon. Szeptember 18-án az ezred II. zászlóaljának egyik szakasza a leghevesebb gyalogsági géppuska és tüzérségi tűzben megrohamozta és kiverte az állásainkba benyomult ellenséget. Papp Albert tart. zls., — a szakasz hős parancsnoka — azután szakaszával tovább üldözte a menekülő románokat. Az üldözés közben Papp zászlós három golyótól találva hősi halált halt. Papp zászlóst kiváló magatartásáért az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Angol képviselők Simongáton

Pécs, szept. 17.

Az angol parlament magyarbarát képviselői közül Rhys Davies két képviselőtársával a somogymegyei *Simongátra* érkezett, ahol *Mándy* Sándor képviselő vendégei. Szombaton Rhys Davies telefonon értesítette Kürsnerné *Kalyvoda* Olga énekművésznőt, hogy hétfőn Pécsre érkezik és megtekinti a várost és annak nevezetességeit. Pécsről valószínűleg *Szegedre látogat, amelynek tiszteletbeli doktora.*

Hétfőn részleges tisztújítás lesz Ujpesten és Pestszenterzsébeten

Vitéz *Endre* László, Pest vármegye alispánja, *Ujpest* és *Pestszenterzsébet* városokhoz leiratot intézett, amely szerint a két város képviselőtestületét hétfőre összehívja. *Mindkét városban részleges tisztújítás lesz, Ujpest* délelőtt kilenc órakor tanácsnokot és *Pestszenterzsébet* délután 5 órakor főjegyzőt választ.

A főtisztviselői állásokra tömegesen érkeztek be a pályázatok és míg *Ujpesten* dr. *Papp-Szilágyi* László aljegyző tanácsnoki megválasztásával számolnak, addig *Pestszenterzsébeten*, mint a legesélyesebb főjegyzőjelöltet, dr. *Karay-Krakker* Kálmán szolgabírót emlegetik.

Évadnyitás a Pesti Színházban

Szombaton, szeptember hó 24-én először

A szabad lány

Denys Amiel új színjátéka
Fordította: **Harsányi Zsolt**

Főszereplők:
Muráti Lili
Aitay, Bástyi, Somló
Lengyel Gizi, Szemlér Mária, Váry Gyöngyi, Keleti, Bondy, Kédly

Telefon: 115—438, 122—144

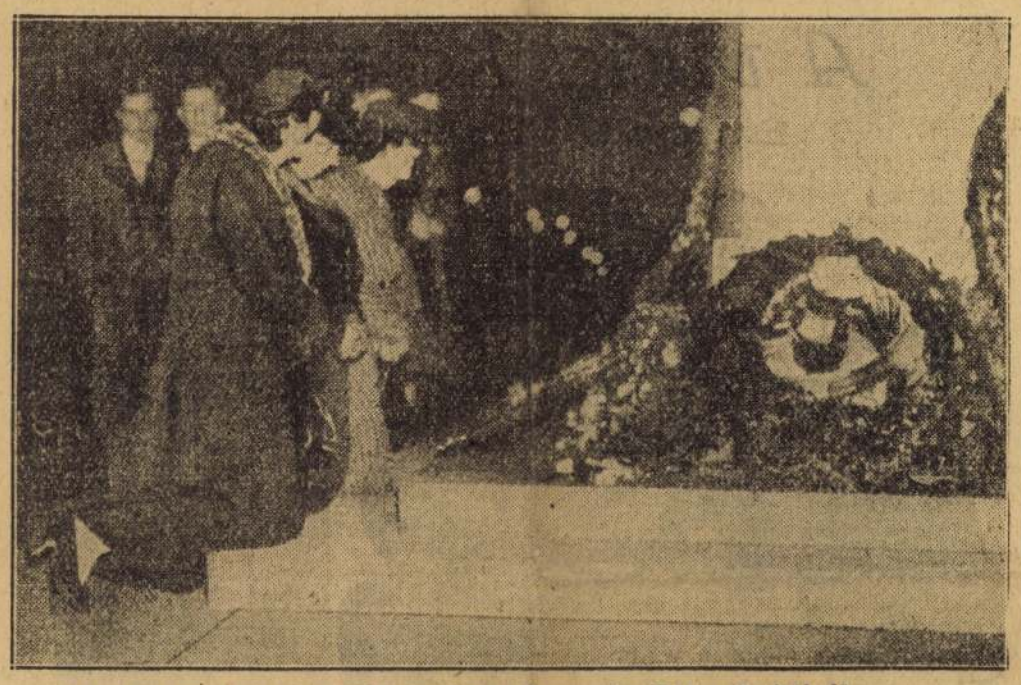

A londoni nők békéért imádkoznak az „Ismeretlen Katona" sírjánál

KUNSZENTMIKLÓS FŐJEGYZŐJE JELENTI:

Nincsen munkanélküli, aki dolgozni akar, dolgozhat

Megtörtént „a csodálatos forradalom" Kiskunság és a Dunamente tanyavilágában

Kunszentmiklós, szept. 17.

Kiskunság és Dunamente tanyavilágának szikes és homokos birodalmában is megtörtént a „csodálatos forradalom". Ezt a „forradalmat" néhai *Gömbös* Gyula, *Darányi* Kálmán és *Imrédy* Béla új honfoglalói errefelé nem a politikai életben, hanem *a népegészségügy és a szociális alkotások terén harcolták és harcolják végig.* Nagy munkát végeztek a pusztabirodalomban az új honfoglalók és munkájuk értékét csak az tudja méltányolni, aki itt él a robotos kiskunok között s a közelmúltban még elfogódott lélekkel figyelhette a temetőkben oly sűrűn szaporodó sírhantokat.

Nehéz volt a kezdet, a semmiből kellett megteremteni azt a biztos alapot, amelyen azután el lehetett indulni. *Mit ért volna, ha van egészségház, orvos, bába, zöldkeresztesnővér, patika, ha nincs út, amelyen mindezeket meg lehet közelíteni.*

Útról és munkaalkalomról kellett gondoskodni, hogy azután sikeresen oldhassák meg a falu magyarjainak és a tanya emberpalántáinak egészségvédelmét.

Hatalmas útépítés a Duna—Tisza közén

Ezért van igaza *Szentklárai* Béla dr. tisztiorvosnak, amikor ezt mondja:

— A népközegészségügyi problémákat csak úgy lehet megoldani és tovább fejleszteni,

ha van járható út,

amelyen azután az orvosolandó bajokat a legkisebb tanyán is személyesen gyógyíthatjuk meg. Ha arra várunk, hogy ezek a problémák maguktól jöjjenek hozzánk, akkor soha sem fogjuk azokat kiküszöbölni.

Nagyot is haladt a világ errefelé. Dömsöd—Kunszentmiklós tanyavilága kövesutat kapott. A pesti út is tízkilométerrel rövidült meg. Ugyanitt nyári út is épült, amely az aratás idején tesz nagy szolgálatot. Kerekegyháza—Kunszentmiklós közel harminckilométeres járhatatlan útjából — a tanyák között visz el — három év alatt közel a fele lett kövesút, amelyet az ősszel tovább építtenek.

Hatalmas munka folyik a Dunaföldvár—Solt — Fülöpszállás — Kecskemét közötti transzverzális út e szakaszán.

Itt vasút és út épül, amely a Dunántúlt a Duna-Tisza közével köti majd össze. A Kisdunán a vasúti híd már elkészült, de 1940-re elkészül a vasút és az út is. *Utat kapott Szabadszállás és Fülöpszállás tanyavilága,* Kiskunság két kitűnő, kövezett utat is kapott a Dunához. Az egyik Tassnál, a másik Fülöpszálláról Solton keresztül vezet a Dunához. A Dunamente nagy útja (baja—budapesti út) évről-évre épül mellékutaival együtt. A kunszentmiklósi és dunavecsei járásban minden lakott hely műúton közelíthető meg. *Számottevő az az útépítési munka, amelyet Dunavecsén a tavasszal, Kunszentmiklóson az ősszel fejeztek be, illetve fejeznek be.*

A két járásszékhelyen 7 kilométeres útátkelési szakaszt burkoltak be kiskockakövel, közel 750.000 pengős költséggel. A két községben ezzel eltűnt a por is. Ha mindezeket összegezzük,

a Duna mentén a Kiskunságban három év alatt többszáz kilométeres út épült

és a tervek szerint *két év alatt teljesen kiépül az úthálózat.*

A háziipar megszüntette a munkanélküliséget

Amíg az állam az utak kiépítését tette lehetővé, addig a helyi hatóságoknak arról kellett gondoskodniok, hogy a falu és a tanya szegény lakójának *téli munkaalkalmat biztosítsanak.*

Markó Jenő dr., a kunszentmiklósi járás főszolgabírájának volt az az elgondolása, hogy

a hatalmas területen élő 40.000 ember egészségügyét csak úgy lehet előbbrevinni, ha a kisembereket és nincsteleneket kiemelik a téli nyomorból.

Sürgős is volt a téli nyomorból kiemelni a falu népét, mert már Izsák községben megjelentek a nyomor vámszedői: a szociáldemokraták, hogy *híveket gyűjtsenek a nincstelen földmunkásokból.*

A háziiparral ezen a vidéken olyan eredményesen próbálkoztak, hogy *1937 telén Székely Sándor, Kunszentmiklós főjegyzője azt jelentette főszolgabirájának:*

„Nincsen munkanélküli, aki dolgozni akar, az dolgozhat."

A Gömbös-kormány kereskedelemügyi minisztere által küldött három szövőszékkel indult meg a munka. Fürdőgyékényeket szőttek raffiából és gyékényből, beleszőve abba a kiskun népművészet minden szépségét. Később már fürdőcipőket csináltak, majd kalapokat horgoltak, asztalteritőket készítettek raffiából.

Egyszerre ismertté lettek ezek a háziipari cikkek.

Nem tudtak annyit készíteni belőle, amennyit a piac fel ne vett volna.

Ma már a kiskun raffia és gyékény háziipari cikkeket a Külkereskedelmi Hivatal segítségével Németországba és Amerikába szállítják.

A legutóbbi budapesti exportkiállításon a kiskun háziipari remekek nagy feltűnést keltettek. Olyan nagy jelentősége van ennek a háziparnak a téli foglalkoztatás terén, hogy *ma már minden községben tanfolyamokat tartanak.* Miután a cikkek minden mennyiségben elhelyezhetők, két éven belül minden arra rászoruló embernek Kiskunságban lesz téli munkája.

Ezzel a munkával egy kéttagú család naponta 4—5 pengőt is megkereshet, de amellett a házimunkát is elvégezheti. *Igaz, hogy ez a kereset nagyobb lenne, ha ki lehetne zárni a zsidó közvetítőkereskedelmet,* amely még az ilyen tűrhető kereseti lehetőség mellett — hiszen télen 70—80 fillér a napszám — is tízszeresét keresi meg annak az összegnek, amit a munkás kap. Rövid idő kérdése most már, hogy ez a speciális kiskun-háziipar megteremtse errefelé azt a jelentést:

Minden községben van téli munkaalkalom.

Kiskunság hároméves egészségügyi fejlődéséről az „Esti Ujság" a közelmúltban számolt be, de azóta is olyan fejlődés állott be a Kiskunság két járásának 16 községében — ahol közel nyolcvanezer ember él — hogy

ma már teljesen kiépítették a népegészségügyi szolgálatot.

A zöldkeresztes-nővér, a Stefánia-védőnő minden községben működik, *a cukor, a tej eljut ma már minden arra rászoruló anyához és gyermekhez.*

Ezen a területen az évi 15—20 ezer szegény receptrendelés sem ritkaság,

de nem ritkaság a jó ivóvizet szolgáló ártézi kút sem a község közepén, *mert minden községben van, sőt 6 községben kettő is.*

M. F.

Üzleti ügy

A magyar válogatott futballcsapat szombaton reggel elindult Csehország felé, hogy barátságos mérkőzést vívjon Prágában a cseh válogatottal. Történt pedig mindez azután, hogy a magyar kormány kénytelen volt tiltakozását bejelenteni a magyar határ közelében történt cseh csapatösszevonások és határsértések miatt. Az ember esze megáll, ha ezt a két hírt egymás mellett látja. Amikor a motorizált csapatok, repülőezredek vonulnak a békés magyar határok felé, amikor statárium, kegyetlen üldözés provokálja a csehszlovákiai nemzetiségeket, akkor a legnagyobb tapintatlanságra mutat a magyar válogatott útnak indítása holmi barátságos mérkőzésekre. A prágai körök hovatovább kezdik megérni, hogy kiábrándultan, barátságtalanul fordul el tőlük az egész világ közvéleménye. De ugyanakkor a pesti szellem elviszi Prágába a magyar címert barátságos meccset vívni azokkal, akik tegnap a legbarátságtalanabb gesztust mutatták a magyarság felé. Elmegy kezet fogni azokkal, akikkel az üldözöttek, jogfosztottak tárgyalni is csak akkor hajlandók, ha megadnak nekik minden jogot és elismerik őket egyenrangú félnek.

A megszorult csehek persze, hogy örömmel fogadják most ezeket a gyász-magyarokat. Nekik elvégre jól jön egy kis önigazolás, egy kevés tüntetési alkalom a világ felé. Ők büszkén verik majd a mellüket, mondván: hogy nincs semmi baj, semmi elnyomatás ott, ahol ilyen barátságosan jelenik meg a magyar válogatott. Az itthon maradt magyar közvélemény azonban semmi közösséget nem vállal ezzel a prágai kirándulással. A meccset — nagyon helyesen — nem közvetíti a magyar rádió sem. Mert ezúttal a prágai meccs nem magyar ügy, hanem kizárólag azoknak a sportvezéreknek magánügye, akik az egyéni szereplési vágyukért feláldozták a magyar önérzetet!

Orvosi felügyelet alá helyezték a pestkörnyéki piacokat

Az utóbbi időkben számos súlyos kimenetelű gombamérgezés történt, úgyhogy már a hatóságok is szükségesnek tartották a közönség figyelmeztetését.

Ennek ellenére Pestkörnyéken újabb gombamérgezések fordultak elő.

Az elmult napokban Pestszentlőrincen egy család betegedett meg.

Péntek délután pedig Pestszenterzsébeten *Finisz* Jánosné Szemere-utca 8. szám alatti lakos esett össze gombamérgezési tünetekkel.

A mentők az asszonyt életveszélyes állapotban a Horthy Miklós-kórházba vitték.

Az újabb súlyos mérgezési esettel kapcsolatban a környéki piacok fokozottabb ellenőrzését rendelték el és mint értesülünk, ezeken *a piacokon állandó orvosi felügyeletet létesítenek.*

A **BAROSS** KÁVÉHÁZ-ban
Cselényi nek a
Farkas Jenő es cigányzenekara muzsikál

HÁROM JELENET AZ EZERKETTEDIK ÉJSZAKÁBAN

Dobos Annie és Földényi László — *Tahy Anna Mária és Peéry Piri* — *Törzs Jenő és Hajmássy Miklós*

(Barna Elek rajzai)

Az ezerkettedik éjszaka

Heltai Jenő keleti mesejátéka a Magyar Színházban

A darab műfaji meghatározása »keleti mesejáték«, de szövete a magyar nyelv legfinomabb csipkéje. Művészi rímei még az olyan hallgatót is megragadják, akinek nincs különösebb érzéke a költészethez. De ha valakinek sejtelme van róla, hogy mi a vers, végtelenül sok örömet találhat ebben a nemes anyagú, szép darabban.

Van egy édes kis lány, aki lány és ártatlan, holott két törvényes ura is van, a »két Hasszán«. Egy nappali tolvaj és egy éjjeli tolvaj. A két kedves csirkefogó között szűziesen és álmodozva vár Laila a harmadik férfira, az igazira. Ez meg is érkezik végül a mese ködeiből. Bolha volt szegény hét évig, elátkozott. Ami megváltotta; a szerelem és a varázslat, oly mesés, megindító és természetes, hogy a királyfinak sorsa szeretni a lányt, aki hagyja, hogy elpattanjon a szelencéből, amelyben megfogták. A bonyodalom szálait egy démoni anya szövi, akiben két nagy indulat él, valami homályos bosszúvágy a kegyetlen hatalom ellen és a végtelen imádat gyermeke iránt, akinek számára fénylő boldogságot akar teremteni. E boldogság néhány izgalmas arabeszk után ki is virágzik, ahogy a hajnal fölkél az éjszakából, rózsaszínű fényekkel egy keleti ház szökőkutas és márványmedencés udvarán.

Laila szerepét *Tahy* Anna játssza. Bájos, fiatal teremtés. Ahogy beszél és mozog, még szép arcocskája is emlékeztet Bajor Gizire, ami igazán nem csekélység, szerencsés az az ifjú színésznő, akinek módja van erre a példaképre hasonlítani. A másik nagy női szerepet, a boszorkány-anyát *Peéry* Piri alakítja, a szenvedély sötét szineivel, hatalmas drámai tirádái zúgó nyiltszíni tapsokat váltottak ki a publikumból. *Dobos* Anny melegen és gyöngéden vezeti be a mesét, már első mondataival éreztetve a játék tónusát. A fiatal rabszolganők, *Gervay* Maricával az élükön, mind nagyon csinosak voltak. A szultán, *Törzs* Jenő, valóban egy keleti mese bölcs és indulatos szultánja. Kitűnő a két Hassán páros, komikus szerepében *Bilicsy* Tivadar és *Hajmássy* Miklós. *Szakács* Zoltán illuziót keltő királyfi, nagyon jó volt *Földényi* László, *Vándory*, *Baló*, *Pethes*, *Sugár*. Általában az egész előadás — *Hevesi* Sándor rendezése — oly gazdagon árnyalt volt, mint maga a humortól csillogó és néhol mély szenvedélyek fölött hullámzó szöveg.

A megragadóan szép díszleteket *Upor* Tibor tervezte, a színes, pompás jelmezek *Tüdős* Klára zsenialitását dícsérik.

A tegnapesti főpróbán nagy sikere volt a darab illusztris költőjének és a színháznak is. A hálás, odaadó figyelem csendjét sűrű tapsok s sok helyen a spontán fölhangzó nevetés tette tarkává.

—r—

Nagyszerűen sikerült a Nemzetközi Vásár rádióleadójának ma délelőtti főpróbája

Ma délután tartották meg a *Budapesti Nemzetközi Vásár* külön rádióleadó állomásának főpróbáját. Ez a rádióleadó a holnapután megnyiló vásár egyik idei nagy attrakciója. A vásár területén felépítették a lakihegyi adó *egytizednyi nagyságban készült* mását. A rádióleadó 36 méter magas és berendezése pontosan olyan, mint a *lakihegyi nagy adóé*. A 267.4 hullámhosszon sugározza ki a vásár rádióműsorát, amely sok mindenben különbözni fog Budapest I. rádióműsorától. Ezen az adóállomáson csak szórakoztató műsorszámokat fog leadni a rádió.

A ma délutáni főpróba nagyszerűen sikerült. A vásár rádióadója tökéletesen működik. Néhány lemezt játszottak le és egy operaénekes, aki véletlenül az épülő vásár területén tartózkodott, néhány trillát is beénekelt a mikrofonba. A leadás után néhány perccel már megszólalt a telefon a rádióleadó studiójában, *Ujpestről, Pestszentlőrincről és más helyekről telefonálták a megfigyelők, hogy tökéletesen hallották a 267.4 hullámhosszot.*

Természetesen idén is lesznek *rádióüzenetek*. A vásárnak ezt a kedvelt szórakozását nem a vásári leadó, hanem épúgy mint tavaly, a lakihegyi adó sugározza szét.

El akarták rabolni Bing Crosby egyik gyermekét

Hollywood, április 26. *(A Magyarország és a United Press tudósítójától.)* Detektívhad őrzi *Bing Crosby* híres filmszínész házát, mert fenyegető levelet kapott, hogy ha nem fizet 100.000 dollárt, akkor *négy gyermeke közül egyet el fognak rabolni*. A hírlapírók kérdésekkel ostromolták Crosbyt és *látni akarták a fenyegető levelet*, de a színész kitért minden válasz elől azzal, hogy *a rendőrség titoktartást parancsolt*.

Budapesti ráktudós nyilatkozik az amerikai rákfelfedezésről

A *Magyarország* néhány nappal ezelőtt newyorki szerkesztőségének jelentése alapján ismertetett egy nagy feltűnést keltő orvosi felfedezést. *Elsasser* és *Wallace* professzorok, a newyorki egyetem tudós tanárai, az amerikai jelentés szerint, *megtalálták a rák korai diagnosztizálásának módját*. Jelenleg folynak a kísérletek, hogy ezt az eljárást tökéletesíteni lehessen és a newyorki tudósítás szerint remélik, hogy ez hamarosan be is következik.

A diagnosztikálási eljárás abból áll, hogy a rákbetegségre gyanús ember *veseváladékát, vagy vérsavóját terhes házinyúl vérébe fecskendezik be s ha a házinyúl öt napon belül abortál, ez annak a jele, hogy az orvos rákos megbetegedéssel áll szemben.* NewYorki tudósításunk nagy feltűnést keltett budapesti orvosi körökben. Ma délelőtt beszéltünk a rákkutatás egyik európai hírű magyar szakértőjével. A budapesti orvosprofesszor a következőt mondotta a felfedezésről:

— A tudósításban az van, hogy remélik, sikerül felfedezni a rák korai diagnosztikálásának módját. Én is csak annyit tehetek ehhez hozzá, hogy mi valamennyien orvosok, akik a rákkal foglalkozunk, ezt reméljük. Eddig körülbelül öt olyan módszer van, amelyiyel diagnosztizálni lehet a betegséget már kezdeti stádiumában. Sajnos, ennek az öt módszernek egy nagy közös hibája van. A betegek nyolcvan—kilencven százalékánál lehet csak megállapítani vele a rák jelenlétét. Csak ilyen százalékban pozitív ennek a módszernek a reakciója. Viszont az is előfordul, hogy tíz—húsz százalékban olyankor is pozitív eredményt mutat a vizsgálat, amikor egyáltalában nincs szó rákról. Emiatt a hiányzó tíz—húsz százalék miatt ezeknek a módszereknek praktikus értéke majdnem semmi, az orvos gyakorlatban nem tudja használni őket.

— Az amerikai legújabb kísérletekről még nem értesültem. Ezeknek az eredménye még nem jutott el Budapestre. Igy érdemében még nem lehet hozzászólni. Meg kell várni, míg a kísérletek befejeződnek és kialakul a végleges eredmény.

»Egy vidám hét a Balatonon«. Azok részére, akik a Balaton mellett kívánnak nyaralni, az IBUSz ezidén az eddiginél is jelentősebb kedvezményekkel bocsátja ki az *»Egy vidám hét a Balatonon«* cím alatt ismert, népszerű jegyfüzetét. A jegyfüzet Budapesten 57 pengős áron kerül forgalomba. Ebben egyheti teljes ellátás, vasúti jeggyel (budapest—balatoni állomás és vissza gy. v. III. o.), valamint az összes szolgáltatások benne foglaltatnak. Távolabb fekvő vasúti állomásokról ugyanez a jegyfüzet 59 pengőbe kerül. A jegyfüzetet a MÁV Hivatalos Menetjegyirodái és az IBUSz Autobus Tours (Balaton Fürdő Központ, Budapest, Vörösmarty tér 8. Tel.: 1—833—31) árusítják.

Két magyar győzelem, egy vereség a görög-római bírkózó Európa-bajnokságon

Oslo, április 26.

Az amatőrök görög-római birkózó Európa bajnoksága nagy érdeklődés mellett kezdődött meg.

Az első napon mind a három magyar birkózó sorra került. Pehelysúlyban *Tóth* Európa-bajnokunk a török *Issikkel* nagy fölényben birkózott, a török többször is kimenekült a szőnyegről, amiért a bírák ismételten figyelmeztették, majd pedig *a mérkőzés vége előtt leléptették.*

A középsúlyban *Kovács*, akit tanulni vittünk ki, *kikapott Galegatti olasz bajnoktól.* Kovács védekezésre szorult és *csak pontozással* kapott ki.

A nehézsúlyban *Bóbis* az észt Kotkas-szal mérkőzött. Állandóan Bóbis támadott és Kotkast többször igen nehéz helyzetbe hozta. Egy csípődobásnál azonban Bóbis megütötte a fejét, amire öt perc szünetet adott a zsűri. Utána is *Bóbis támadott és végül fölényesen pontozással győzött.*

Angol dícséret Körmöczy Zsuzsi játékáról

A teniszszövetség *letiltotta Körmöczy Zsuzsi további angliai szereplését,* mert elfelejtett tőle engedélyt kérni.

Angliában bizonyosan *sajnálják a letiltást,* mert az angol sportsajtó nagy elismeréssel emlékezett meg Zsuzsi játékáról. Ezt írja például a *Manchester Guardian* Körmöczy Zsuzsi Észak-Anglia bajnokságában aratott győzelméről:

»A tizennégyéves magyar iskoláslány teljesítménye *épolyan tökéletes, mint látványos volt.* Olyan formát mutatott, ami feljogosítja őt arra, hogy *nagyon is figyelembevegyék a többi versenyen,* amiken részt akar venni Angliában, mielőtt hazamegy. Körmöczy Zsuzsi *teljesen lehengerelte ellenfeleit briliáns, erős, alacsony dreivjeivel és hiába igyekeztek ellenfelei iramát is lelassítani.«*

Megérkezett a kecseszkecsken Európa-bajnokságra Novina lengyel világbajnok is

A városligeti nagycirkuszban folyó *profi kecseszkecsken Európa-bajnokság* küzdelmei minden este nagy érdeklődés mellett folynak.

Már az előmérkőzéseken *kialakult az élmezőny,* amelyet egyelőre Dick *Shikat* és *Konstantinov* világbajnokok, *Károlyi, Ulsemer, Nygreen* Európa-bajnok alkotnak. Most *csatlakozott hozzájuk a lengyel Novina világbajnok,* aki Párizsból ma érkezett meg.

Novina mingyárt első mérkőzésén *a mi Károlyinkkal kerül szembe.* Az ő mérkőzésükön kívül ma este még a *Konstantinov—Nygreen* mérkőzés a főesemény. A többi mérkőzés: Draganov—Kamarás, Vil Bur—Koch, Glavanov—Hámos. A mérkőzések ma is este negyedkilenc órakor kezdődnek.

Az Olaszország ellen győztes vívókat, dr. *Rajczy* Imrét, *Gerevich* Aladár és *Rajcsányi* Lászlót a kormányzó az ezüst Toldi Miklós érdeméremmel tüntette ki.

Dr. Sárosi játékára nemcsak a Ferencvárosnak, hanem az egész magyar futballnak szüksége van

A futballbajnoki döntő tanulságai s ami körülötte történt

Az első, amit az *Ujpest—Hungária* futballbajnoki döntővel kapcsolatban kell leszögezni: *közönségünk a nehéz időkben is változatlan szeretettel érdeklődik a futballsport nagy eseményei iránt,* ha kilátása van arra, hogy jó és szép sportot kap a pénzéért.

Az Ujpest vezetőségének dicséretére meg kell említeni azt is, hogy közönségünket nagyon kellemesen lepte meg *az üde és amellett gondosan nyírt zöld gyep is,* amin szivesen legeltette a szemét a néző akkor is, amikor nem futballoztak rajta. A közönséggel való bánásmód is gondos és figyelmes volt, szóval *az Ujpest úgy készítette elő ezt a nagy mérkőzést, mint az a bajnoki döntőhöz illik.* A közlekedés is kifogástalan volt, a külön villamosok egész tömege gondoskodott a ki- és hazaszállításról.

Nem lehetett volna azonban teljes a közönség megelégedése, ha nemcsak a pályán *»kívül«,* hanem a pályán *»belül«* is nem kapta volna meg mindazt, ami a sportközönséget megilleti.

Erő és stílus

Régóta vitatkoznak a futballban afelől, hogy *melyik csapat a legeredményesebb:* az-e, amelyik *az ész, stílus és technika* fegyvereivel harcol, vagy az, amelyikben *az erő, lendület, szívósság* képviselői vannak többségben. Ennek a vitának nincsen semmi köze a magyar futballt egy évtized óta boldogító vagy bolondító taktikai vitához. Mert — *ennek a két tényezőnek a szembeállítása több évtizedes és nagyon is helyén való.*

A futballbajnoki döntőn azt láthattuk, hogy *a Ferencvárosban* dr. Sárosi hiánya ellenére is többségben voltak *az ész-játékosok,* a nagyobb technikájú futballisták és az egész csapat stílusosabb volt, mint az Ujpest. *Az Ujpestben viszont többségben voltak az erő, lendület és szívósság emberei.* Hogy a mérkőzés 3:3 arányban döntetlenül végződött, annak nem az volt az oka, mintha a két tényező nem bírt volna egymással.

Meg kell állapítani, hogy a fenti megállapítások mellett is megállja a helyét az, hogy a *Ferencvárosból* sem hiányoztak — ha kisebb számban voltak is — *a küzdőerények,* viszont az *Ujpest* egyes játékosaiban, illetve csapatrészeiben is *fel lehetett fedezni az észt, a fejlett technikát, sőt a szép stílust is.* A Ferencvárosban például *Toldiban* és *Kiszelyben* is van elegendő erő, viszont az Ujpestben például *Zsengellért* vagy *Szalait* bátran sorozhatjuk a labdaművészek közé.

Az igazság az, hogy *egy csapaton belül szükség van technikára is, erőre is,* az észnek épolyan szerepe van, mint a lendületnek, gyorsaságnak, szóval a helyes összeállítás az, amely gondot fordít az észjátékosok mellett a lendületes, lelkes, bár kisebb technikájú játékosokra is. De nemcsak egy csapaton belül, hanem *még az egyénben is érvényesülniök kell ezeknek a tulajdonságoknak.* Bizony nem ártana, ha *Kiszelynek* a tecnikáját *»lázári magaslatra«* lehetne emelni, viszont az sem ártana, ha *Lázárba* bele lehetne oltani *Kiszely ellenállhatatlan kitörő erejét és lendületét.* Ugyanígy végig mehetnénk mind a két csapaton és megállapíthatnánk, hogy melyik játékosban van több a technikából és kevesebb az erőből és fordítva.

Talán ez a boncolgatás arra vezetne, hogy megállapíthatnánk, hogy *miért nem győzött a Ferencváros, vagy miért nem győzött az Ujpest,* s megtudhatnánk azt is, hogy hol kell a futballbajnokságban vezető csapatokon javítani, hogy az egyik a másik fölé kerekedhessék.

A hosszadalmas fejtegetés helyett azonban állapítsuk meg a közönséggel együtt: *az adott körülmények között a futballbajnoki döntő igazságos eredménnyel végződött.*

Míg a Ferencváros a mérkőzés elején biztos győztesnek látszott, mert valósággal »letámadta« ellenfelét, addig az Ujpest nemcsak Zsengellér csodálatos mentőakciója révén, hanem azért is megérdemelte a kiegyenlítést, mert *egy percig sem adta fel a küzdelmet* s amikor a Ferencváros 3:1 állásánál védelembe vonult, *okosan kihasználta ezt a lélektani pillanatot,* teljes mértékben küzdelembe dobta a maga erényeit és valósággal *rákényszerítette a kiegyenlítő két gólt* a védekező Ferencvárosra.

Sárosi dr. nem szorul védelemre

Ami eldönthette volna a csatát a Ferencváros javára: az dr. *Sárosi játéka* lehetett volna.

Miért nem játszott dr. Sárosi a futballbajnoki döntőn? Még egy nappal a mérkőzés előtt is beszéltünk vele. Azt mondotta, hogy *orvosa megtiltotta neki a játékot, de ő ennek ellenére is meg fogja próbálni,* hogy játékra alkalmassá legyen s ha úgy érzi, akkor jelentkezni is fog a Ferencváros vezetőségénél.

Sajnálatos, hogy *dr. Sárosi reménye nem teljesedett be,* nem érezte magát jól. De *a Ferencváros vezetősége is kijelentette, hogy a több heti szünet után nem meri megkockáztatni, hogy dr. Sárosit állítsa be csapatának tengelyébe.*

A tényállás ilyen ismeretében csak *felháborodással* lehet beszélni azokról a *gyanusítgatásokról,* amik a legjobb magyar futballjátékosnak a személyét már hetek óta körülveszik, mintha ő nem *betegsége* vagy *sérülése,* hanem *anyagi okok* miatt húzódozna a játéktól. A futballban ismert oldalon *divatba hozták a pletykálást,* ennek sok szomorú tünetét tapasztaltuk már, de a legelítélendőbb, ha dr. Sárosi személyét kezdi ki az alaptalan vádaskodás.

Mindenkinek illik tudni, hogy *dr. Sárosinak módjában lett volna elfogadni a külföld legcsábítóbb ajánlatait,* nemcsak Európából, hanem a tengerentúlról is, amik vagyonnal kecsegtették. Sárosi itthon maradt, *a tizedrészénél is kevesebbért, mint amit a lábai elé tettek.* És nemcsak *futballista,* hanem *szorgalmas munkása* is polgári állásában a társadalomnak. Legalábbis illik hitelt adni a szavának.

Dr. Sárosi *mindig elítélte a védekező futballt* és kedvetlenül vette tudomásul, amikor nemcsak a válogatott csapatot, hanem már a saját csapatát, a Ferencvárost is védekezésre akarták kényszeríteni. De a Ferencváros vezetősége is hamar rájött a különböző jelszavak káros voltára, s *ma már ez az ok sem tartja vissza dr. Sárosit attól, hogy legjobb tudásával résztvegyen a Ferencváros csapatában.* Azt a bizalmat viszont klubja is megadja dr. Sárosinak, hogy ő maga határozza meg, mikor érzi azt, hogy teljesen egészséges.

Kétségtelen, hogy *dr. Sárosi hiányzott és hiányzik a Ferencvárosból,* aminthogy az ő játéka nagyon hiányzott a legutóbbi magyar válogatott csapatokból is. Legyen egy csapat túlnyomóan stílusos vagy erőjátékosokból álló, *egyformán szüksége van olyan eszes és technikás irányítóra, mint amilyen dr. Sárosi.*

Hogy nem mindegy az, hogy ki áll a csatársor tengelyében, láttuk az *Ujpest* esetében. Nem tudjuk, hogy milyen okokból, az első húsz percben *Kállai volt a középcsatár és Zsengellér az összekötő.* Ezt a húsz percet az Ujpest *elpazarolta.* Egyetlen veszélyes helyzetet nem tudott teremteni ebben az időben a Ferencváros kapuja előtt. Csak akkor lett teljes értékű az Ujpest csapata, amikor *Zsengellér,* akiben a stílus és erő, technika és lendület csodálatosan egyesül, *visszszakapta az őt megillető irányító középcsatár helyét.*

A legjobb játékosokat azon a helyen kell szerepeltetni, ahol a legtöbbet használnak csapatuknak. *Dr. Sárosit nem nélkülözheti a Ferencváros és a válogatott csapat,* aminthogy nem nélkülözheti az Ujpest sem Zsengellért a középcsatár helyén.

Védelem és támadás

A futballbajnoki döntő ismét minden szakember előtt *tanuságot tett a támadó futball eredményességéről,* az oktalan védekezés káros voltáról.

Nem játszott sem a Ferencváros, sem az Ujpest kimondottan védekező futballt, csak *egyes játékosai estek bele a mostani divatos káros jelszavakba.* Azok a játékosok, akiket a multban sokszor sikerült letéríteni a helyes útról s így leginkább van meg bennük a hajlam arra, hogy visszaessenek hibáikba.

A játék első felében azt láttuk, hogy *Szücs* — ellentétben legutóbbi játékaival — *hátul maradt* és nem támogatta csatársorait. Ennek következménye az lett, hogy *Vinczét és Kállait is hátra húzta,* Zsengellér pedig egyedül maradt, hanem az is, hogy a Ferencváros egymásután intézte a veszélyes támadásokat az Ujpest kapuja ellen. Végül is azt láttuk, hogy az *Ujpest trénere, Guttmann, mindenki szemeláttára kergette előre nemcsak Szücsöt, hanem az összekötőket is.* Ekkor változott meg az Ujpest taktikája, vette fel azt a támadó jelleget, aminek az Ujpest idei sikereit köszönhette. Szerencsére még *meg lehetett menteni a mérkőzést.*

Része volt azonban a kiegyenlítésben *Sárosi III*-nak is, de a Ferencváros egész fedezetsorának is, amely *3:1 állásban »tartani« akarta az eredményt.* Ez arra vezetett, hogy *levegőt adtak az Ujpest csatársorának,* ez a Ferencváros kapuja előtt tartotta a játékot és *Ádám két váratlan gólja meghozta az Ujpestnek a kiegyenlítést,* a Ferencvárosnak pedig a biztosnak hitt egy pont elvesztését.

A védekező taktika ismét megbukott a futballbajnoki döntőn, de még inkább megbukott az Ujpest—Ferencváros meccs napján tartott *Hungária—Phöbus mérkőzésen.* A jelszavak hirdetői a Phöbust a tavaszi idény elején »mintacsapatnak« kiáltották ki, amely majd be fogja bizonyítani, hogy egyedül az angol taktika véd meg a góloktól és biztosítja a csatársor eredményességét. A múlt héten a három tartalékos Nemzeti győzte le a Phöbust, ezen a héten pedig *a Hungária hat gólt lőtt az angol taktika szerint »védett« kapujába.*

Talán a futballbajnoki döntő és a Hungária—Phöbus meccs hat gólja *észretéríti a magyar futball téves utain tévelygőket.*

A *Ferencváros* és *Ujpest* mérkőzése, amely a futball szépségei mellett felvonultatta az erőt, szívósságot, lendületet és gólképességet, *talán meghozza a magyar futball újjászületését,* amikor majd a közönség olyan *elégedetten fog hazamenni,* mint az *vasárnap Ujpesten történt.* **(dr. f. j.)**

RÖVID HÍREK

Hazautaztak a lengyel vívónők, akik magyar kalauzuknak, Vargha Ilusnak emlékül ezüst tálat adtak át.

Kitört a francia-német sportháború, miután Tschammer und Osten német sportvezér megtiltotta a német sportolók franciaországi szereplését, válaszul a francia-német futball- és rugbymérkőzések letiltására. A francia sportolókat azonban szívesen látják Németországban.

Meg lesz a Középeurópai Kupa, miután a milánói KK értekezleten megállapították, hogy a cseh csapatok szereplésének sehol sincs akadálya.

Városligeti (Fényes) nagycirkusz

Ma este ½9 órai kezdettel

Európa szabadstílusú hivatásos birkózó bajnokságáért:

Károlyi magyar—**Novina** lengyel
Kamarás magy.—**Draganov** macedon
Glavanov bolgár—**Hámos** magyar
Vilo Bur felvidéki—**Koch** néme
Konstantinov bolgár—**Nygren** svéd

SZINHÁZI MŰSOR

Operaház (½8). Szerda: *Szöktetés a szerályból* (E 22), csütörtök: *Fidelio* (B 24), péntek: *A nagyidai cigányok* (C 23), szombat: *Fidelio* (Olcsó ciklus I.), vasárnap: *A mosoly országa.*

Nemzeti Szinház (½8). Szerda (IV), csütörtök (V), péntek (VI): *Tündöklő Jeromos*, szomb. d. u.: *Ludas Matyi*, szombat este: *Perrichon ur utazása* (I), vasárnap délelőtt (½11): *Az egér* (vizsgaelőadás), vasárnap délután (3): *Az ember tragédiája*, vasárnap este: *Perrichon ur utazása.*

Nemzeti Kamara Szinház (4, 8). Minden este és vasárnap délután: *Utolsó tánc.*

Vigszinház (½4, 8). Szerda (V): *Ezer hold pipacs*, csütörtök: *A tetovált nő* (D), péntek: *Ezer hold pipacs* (E), szombat délután és este (G), vasárnap délután és este (R): *A tetovált nő.*

Magyar Szinház (½4, 8). Szerda, csütörtök (P), péntek (V), szombat: *Az ezerkettedik éjszaka*, vasárnap délután: *Erzsébet*, este: *Az ezerkettedik éjszaka* (A).

Pesti Szinház (4, 8). Minden este és vasárnap délután: *Ne bántsd a mását!*

Andrássy Szinház (½4, 8). Péntekig minden este: *Paprikáscsirke*, szombattól minden este és vasárnap délután: *A szerelem gyümölcse.*

Belvárosi Szinház (4, 8). Minden este és vasárnap délután: *Földindulás.*

Városi Szinház (4, 8). Szerda és csütörtök délután (3): *Sok hühó semmiért*, péntek, vasárnap délután és este: *Csárdáskirálynő.*

Royal Szinház (4, ½9). Minden este és vasárnap délután: *Egy bolond százat csinál.*

Terézköruti Szinpad (½5, 9). Minden este és vasárnap délután: *Uj műsor.*

Komédia (½5, ½9). Minden este és vasárnap délután: *Tanuljunk nyelveket.*

MOZIMŰSOR

ADMIRAL (Margit-körut 5/b. Tel.: 3-537-07): **Alexander's Ragtime Band.** (Alice Faye.) — Hiradó. (½4, ½6, ½8 és ½10, vasárnap ½2-kor is.) — Vasárnap délelőtt ½10 és ½12-kor: **Matiné.**

ALKOTÁS (Gömbös Gy.-ut 11. T.: 155—374): **Marco Polo kalandjai.** (Gary Cooper.) — Hiradó. (½4, ½6, ½8, ½10-kor, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) — Vasárnap délelőtt 11-kor: **Matiné.**

ANDRÁSSY (Csengery-utca és Andrássy-ut sarok. T.: 124—127): **János vitéz.** (Dr. Palló, Kiss, Dayka Margit.) — **Kenguruk országa.** (Ausztrália.) — Hiradó. (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vasárnap: 2, 4, 6, 8, 10.)

ATRIUM FILMSZINHÁZ (Margit-körut 55. szám. Telefonszám: 153—034 és 154—024): **Érik a buzakalász.** (Fedák Sári és Rózsahegyi.) — Hiradók. (½6, ½8, ½10, szombat, vas. és ünn.: ½4, ½6, ½8, ½10.)

BELVÁROSI (Irányi-u. 21. Telefon: 3-845-63): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) **Lengyel rapszódia. Hiradók.** (4, 6, 8, 10, vas. jobbt.: 2-kor is. balt.: 3, 5, 7, 9.) Az első 30—80 fill. — Vasárnap délelőtt ½11 és 12 órakor: **Matiné.**

BODOGRAF (József-körut 63. Tel.: 149—510): **Asszonyok a rendelőben.** (Lionel Barrymore, Lew Ayres.) **Kisérő műsor. Hiradó.** (½4, ½6, ½8, ½10.)

BROADWAY-FILMSZINHÁZ (VII., Károly-körut 3. szám. Telefon: 14—42—12): **Szinitskola.** (Luise Rainer, Polette Goddard.) — (½4, ½6, ½8, ½10, szombat, vas. és ünn. ½2-kor is.) Hétköznap az első, szombat, vas. és ünn. az első kettő mérs. Vasárnap délelőtt 11-kor: **Matiné.**

BUDAI APOLLO (Csalogány-u. 46. T.: 351-500): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) **Hiradó.** (½5, ¾7 és 9 órakor, vasár- és ünnepnap: ½2, ½4, ½6, ½8 és ½10 órakor.)

CAPITOL FILMPALOTA (Baross-tér 32. sz. Tel.: 13-43-37): **Varieté csillagai.** (Bordy, Simor, Szeleczky, Jávor, Páger.) **Lakodalmak állatországban.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. és ünn. ½2-kor is.) Az első mérsékelt.

CITY (Vilmos császár-ut 36—38. T.: 111—140): **Érik a buzakalász.** (Fedák, Erdélyi Mici.) — Hiradók. (¾6, ¾8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap ¾4-kor is.)

CORSO (IV., Váci-u. 9. szám. Tel.: 18-28-18): **A meg nem értett férj.** (Luise Ullrich, Johannes Riemann.) Hiradók. (½6, ½8, ½10, szombat, vasár- és ünnepnap ½4 órakor is.)

CORVIN (József-körut és Üllői-ut sarok. Tel.: 138—988 és 139—584): **Varieté csillagai.** — Hiradók. (½4, ½6, ½8 és ½10 órakor, vasár- és ünnepnap ½2 órakor is.) — Első előadáson mindennap 1000 hely 40—80 fill. — Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Matiné.**

DAMJANICH (Damjanich-utca 1. T.: 4-348-03): **Magyar feltámadás.** (Tőkés A., Csortos.) — **Kisérő műsor.** — Hiradó. (½4, ½6, ½8 és ½10, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8, 10.)

DÉCSI FILMSZINHÁZ (Teréz-körut 28. Tel.: 125—952 és 121—343): **Szervusz Péter.** (Páger.) — Hiradók. (6, 8, 10, szombat, vasár- és ünnepnap 4-kor is.) 2-ik hétre prolongálva.

ELIT MOZGÓ (V., Szent István-krt 16. szám. Tel.: 114—502): **Ingovány.** (Jules Berry.) — Hiradók. (4, 6, 8 és 10-kor, vasár- és ünnepnap 2-kor is.)

FORTUNA (Rákóczi-ut 22. Telefon: 1-325-83): **Robin Hood kalandjai.** (Errol Flynn.) — Hiradó. (4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2-kor is.) Első mérs.

FORUM FILMSZINHÁZ (Kossuth Lajos-utca 18. sz. Tel.: 1-885-28, 1-895-43 és 1-897-07): **Három kis angyal.** (Deanna Durbin.) — (¼6, ½8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap ¼4-kor is.)

GLORIA (Thököly-ut 56. Telefon: 144—800): **Küdös utak.** (Jean Gabin, Michele Morgan.) — **Viglányok zenekara.** — Hiradó. (½5, ¾7 és 9 órakor, szombaton: ½4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) Az első mérsékelt.

HOLLYWOOD FILMSZALON (Bethlen-tér 3. Tel.: 14-24-55): **A pajkos hercegnő.** (Jeanette MacDonald, Nelson Eddy.) — Hiradó. (½4, ½6, ½8 és ½10, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) — Az első mindennap mérs. — Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Matiné.**

HOMEROS (Hermina-ut 7. sz. Tel.: 2-961-78): **Alexander's Ragtime Band.** (Tyrone Power, Alice Faye.) **Vadnyugati rablókaland.** Hiradó. (¾5, 7, ¼10 órakor, vasár- és ünnepnap ½2-től.)

IPOLY FILMSZINHÁZ (V., Csáky-utca 65. Ipoly-utca sarok. Telefonszám: 292—626): **Mellékutca.** (Irene Dunne, John Boles.) — **Kiegészitő műsor.** — Hiradó. — (5, ½8, ½10, szombaton: ½4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) — Vasárnap délelőtt ½11-kor: **Matiné.**

JÓZSEFVÁROSI FILMPALOTA (Kálvária-tér 7. szám. Telefon: 134—644): **Asszonyok a rendelőben.** (Lionel Barrymore.) — — Hiradó. (½4, ½6, ½8 és ½10 órakor, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) — Az első mérsékelt. Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Matiné.**

KAMARA MOZGÓKÉPSZINHÁZ (T.: 14-40-27): **Érik a buzakalász.** (Fedák Sári, Egry Mária, Góth Sándor.) (6, 8 és 10, szombat, vasár- és ünnepnap: 4-kor is.)

KULTUR FILMSZINHÁZ (Kinizsi-u. 16. sz. Üllői-ut és Kinizsi-utca sarok. Tel.: 38-61-93): **Csodák csodája.** (Sonja Henie.) — **Kisérő műsor.** — (5, ½8, ½10, vasár- és ünepnap: ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.)

LLOYD FILMSZINHÁZ (V., Hollán-u. 7/a. sz. Szent István-körut sarkán. Tel.: 111—994): **Hét szál rózsa.** (Páger A., Kabos Gy.) (4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2-kor is.) Az első mérsékelt.

NYUGAT MOZGÓ (Teréz-krt 41. T.: 127—162): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) — **Az ismeretlen katona.** — Hiradó. — (½5, 7 és ½10-kor, szombaton: 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2-kor is.) Az első mérs.

ODEON (Rottenbiller-u. 37/6. Tel.: 1-302-63): **Alexander's Ragtime Band.** (Tyrone Power, Alice Faye.) — **Motorsport rabjai.** — Hiradó. — (¼5, ¾7 és ¼10, vasár- és ünnepnap: ½2, ½4, ½6, ½8 és ½10.) Az első mérs. — Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Matiné.**

OLYMPIA (Erzsébet-körut 26. Tel.: 342—947): **Asszonyok a rendelőben.** (Lew Ayres.) — **Amerikai csodabogarak. Viglányok zenekara. Hiradó.** (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10.) Az első mérsékelt.

OMNIA (József-krt és Kölcsey-u. sarok. Tel.: 130—125): **Nagy keringő.** (Luise Rainer.) — Hiradó. — (5, ¼8 és ½10 órakor, szombat, vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8, 10.)

ORIENT (Izabella-u. és Aradi-u. sarok. Tel.: 11-49-26): **Marco Polo kalandjai.** (Gary Cooper.) **Tevétől a versenyautóig. Hiradó.** (¾5, ¾7 és ¼10, vasár- és ünnepnap: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10-kor.) Az első mérsékelt.

OTTHON MOZGÓ (Beniczky-utca 3—5. szám. Tel.: 146—447): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) **Amerikai csodabogarak. Hiradó.** (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 10 és ½12-kor: **Matiné.**

PALACE (Erzsébet-körut 8. Telefon: 136—523): **Bors István.** (Páger Antal Tolnay Klári.) — Hiradók. (4, 6, 8, 10, szombat, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.) Az első mérsékelt. — Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Matiné.**

PÁTRIA (Népszinház-u. 13. Tel.: 145—673): **Alexander's Ragtime Band.** (Tyrone Power, Alice Faye.) — Hiradó. (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vasár- és ünnepnap ¾2-kor is.) — Vasárnap délelőtt ½11-kor: **Matiné.**

PHÖNIX MOZGÓ (Rákóczi-ut 68. T.: 144-454): **Alexander's Ragtime Band.** (Tyrone Power, Alice Faye.) — Hiradó. (Folyt. előadások mindennap: 11, 1, 3, 5, ¼8 és ½10 órakor.) Az első három mérsékelt.

RÁDAY (Ráday-utca 32. Telefon: 1-876-65): **János vitéz.** (Hámori, Kiss F., Dayka.) — **Tantuszfilmgyár.** — Hiradó. (½5, ¾7, ½10, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10-kor.) Az első mérsékelt.

RADIUS (Nagymező-u. 22—24. T.: 120—564 és 122—098): **Szerelmesek.** (Sweethart.) (Jeanette MacDonald, Eddy Nelson.) — Hiradók. (¼6, ½8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap: 3, ¼6, ½8, ¾10 órakor.)

REX (István-ut 39. szám. Telefon: 1-394-16): **Marco Polo kalandjai.** (Gary Cooper.) — **Kiegészitő műsor.** — Hiradó. (½5, ¾7, 9, szombaton: ½4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) Az első mérsékelt.

RIALTO (Rákóczi-ut 70. sz. Telefon: 1-394-97): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) — **Kisérő műsor.** — Hiradó. (½11, ½1, ¾3, 5, ¼8, ½10, vasár- és ünnepnap: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10 órakor.) — A délelőtti előadás 40, 50, 60 fillér.

ROYAL APOLLO (Erzsébet-körut 45—47. Tel.: 141—902 és 342—946): **Fiuk városa.** (Spencer Tracy, Mickey Rooney.) — Hiradók. (¼6, ½8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8 és 10 órakor.) 3-ik hétre prolongálva.

ROXY (Rákóczi-ut 82. sz. Telefon: 143—824): **Szegény gazdagok.** (Uray, Szeleczky Zita, Mály.) — **Lázadó bálnavadászok.** — Hiradó. (3, ½6, ½8, ¾10.) Az első mérsékelt.

SAVOY (Kálvin-tér, Üllői-ut 2. Tel.: 1-460-40): **Egy pesti éjszaka.** (Danielle Darrieux.) — **Csintalan egér.** (½4, ½6, ½8 és ½10-kor, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt: **Matiné.**

SCALA FILMPALOTA (Teréz-körut 60. Tel.: 11-44-11): **Suez.** (Annabella, Loretta Young, Tyrone Power.) — Hiradók. (¼6, ½8, ¾10, szombat, vasár- és ünnepnap 3-kor is.) — 5-ik hétre prolongálva.

SIMPLON (Horthy Miklós-ut 64. T.: 268—999). **Pajkos hercegnő.** (Jeanette MacDonald, Eddy Nelson.) (½4, ½6, ½8, ½10 órakor, vasár- és ünnepnap ½2-kor is.)

STUDIO (Akácfa-utca 4. Nemzeti Szinházzal Tel.: 140—840): **Szajnaparti szerelem.** (Jean Gabin, Viviane Romance.) — Hiradó. (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor.) — 2-ik hétre prolongálva. — Hétköznap az első három, vasár- és ünnepnap az első kettő félhelyárakkal.

TIVOLI (Nagymező-utca 8. Tel.: 1-230-49): **Szerelmes századok.** (Sacha Guitry.) — **Vizi örülttek.** — **Cirmos bajban.** — Hiradók. (¼5, 7, ½10, szombat: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vasár- és ünnepnap ¾2-kor is.) Az első mérsékelt. — Vasárnap délelőtt 11-kor: **Matiné.**

TURÁN (Mozsár-u. és Nagymező-u. sarok. T.: 128—401): **Alexander's Ragtime Band.** (Alice Faye, Tyrone Power.) — Hiradó. — (4, 6, 8 és 10-kor, vasár- és ünnepnap 2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Matiné.**

URÁNIA FILMSZINHÁZ (Rákóczi-ut 21. sz. Tel.: 146—046): **A zöld császár.** (Gustav Diessl, Carola Höhn.) — **Nincs uj a nap alatt.** — Hiradók. (5, ¼8, ½10, szombat, vasár- és ünnepnap: ¾3, 5, ¼8 és ½10.) — Vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Mészáros Kálmán előadása: **15 év Abesszíniában.**

VESTA FILMSZINHÁZ (VII. Erzsébet-krt 39): **A repülő ember.** (Fred MacMurray, Ray Milland.) — **Kedélyes zenebona.** — Hiradó. (½4, ½6, ½8 és ½10 órakor, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné.**

HOGYAN ÉLNEK

a kivándorlók Venezuelában?

Egy 74 éves emigráns asszony érdekes levele

Hajók usznak a tengeren, fedélzetükön földönfutó szerencsétlenekkel, kiknek minden utravalójuk: utlevél — vizum nélkül.

A hajók utjának végső célja ismeretlen, ott kötnek ki, ahol lehet és az utasok ott szállnak partra, ahol engedik őket. Több hajó már visszafordult Európa felé. Akadt azonban olyan, amelynek kedvezett a szerencse — kikötőt talált.

Az egyik szerencsés kivándorló hajó a Königstein volt, amely 165 utasával járta a délamerikai kikötőket, míg végre Venezuelában partra tehette a menekülteket.

A kivándorló hajó utasainak sorsáról érdekes levél számol be.

A Königstein fedélzetén utazott a bizonytalan jövő felé egy budapesti uri család matronakoru ismerőse, egy 74 éves magánzónő, aki 50 év előtt a magyar családnál volt nevelőnő. Az egykori tanitványok már a nagypapa korban vannak, ők kapták néhány nappal ezelőtt öreg nevelőnőjüktől az érdekes tartalmu levelet, amely igy hangzik:

— Tudom érdekli, mi történt a Königstein utasaival.

— Mi március elsején hajóra szálltunk és tizenhat nap mulva Barbadosba érkeztünk. Az ut kellemesen telt el, mindnyájan arra gondoltunk, hogy a bizonytalanságból végre biztonságba jutunk. Idegeink megnyugodtak. Az idő is kedvező volt, örültünk, hogy célhoz érünk, de legnagyobb megdöbbenésünkre *nem engedtek partra lépni közülünk senkit sem.* Állitólag *Barbadosban* nem volt hely 165 ember számára. Ugy látszik, hogy az ottani kereskedők féltek a mieink versenyétől. Párnapi eredménytelen tárgyalás után utaztunk tovább *Gorgetownból, La Guerra felé Bridgetownba. Itt ugyanigy jártunk.*

Kikötés Caracasban

Caraças, Venezuela volt a következő állomásunk. Mi ismét a hajón maradtunk, csak a kapitány szállt partra két utas kiséretében. Miközben a hatóságokkal a tárgyalások folytak az izraelita hitközség megbizottai jöttek a hajóra, *közölték, hogy partra szállhatunk és már letelepedésre alkalmas helyet is szereztek számunkra.* Boldogok voltunk, ismét egy napig, ekkor kiderült, hogy *a letelepedésünkre szánt hely egészségtelen, forró.* Végre három nap mulva a *Königstein* kapitánya boldogan ujságolta, hogy véletlenül megismerkedett egy gazdag orvossal, aki *egészséges és európai ember számára is elviselhető klimáju vidéken elterülő haciendáját rendelkezésünkre bocsátja.* Másnap elhagytuk a hajót és elindultunk a hacienda felé. Késő este érkeztünk, első éjszaka a földön aludtunk, három nap mulva már *volt ágyunk, takarónk, szerszámunk. Kocsiszámra kaptuk az ajándékokat, részben a venezuelai kormánytól, részben a hitközségektől.* Berendeztük a konyhát, amelynek első «üzemanyagát», hust, burgonyát — ami itt nagyon drága — gyümölcsöt és más élelmiszert szintén ingyen kaptunk. A férfiaknak még cigarettát is küldtek az ajándékozók.

Az uj élet

A mi társaságunk tagjai *hallatlanul ügyesek.* A munkát csoportonként osztották be és a munkacsoportok egy hét leforgása alatt sokat végeztek. Házakat épitettek, asztalok, ajtók, padok, állványok készültek. Az utakat most hozzák rendbe és *közben már fürdőt is állitottak fel a folyó partján.* Szóval egy hét alatt teljesen megváltozott a környék. *Ma már a földet müveljük, hogy magunk termeljük a közös konyha számára az élelmiszert.* A környéken lakók településünknek csodájára járnak. Felajánlották segitségüket és kijelentik, hogy *a zsidóságról alkotott fogalmaik megváltoztak.* Több venezuelai község már levelet irt a tábornak és arra kérte a vezetőséget, hogy *szakembereket küldjön a számukra.*

A vezetőség most tárgyal és ha az ajánlat komoly, akkor a társaság egy része elkerül innen.

Az elmult vasárnap rengeteg vendégünk érkezett, az egész tábor tele volt velük, *mindnyájan ajándékokat hoztak.*

Tábori életünk tehát szép, a környék gyönyörü, az őserdő minden képzeletet felülmul.

A hétköznapok a munkával telnek el. A napirendünk a következő: reggel hét órakor munka kezdődik, *fél 11-től fél 4-ig szünet, mert a hőségben nem lehet mozdulni sem.* Fél négytől fél hétig ismét munka, ezután jön a vacsora, majd a megbeszélés, végül *zene és ének.*

Az éjszakák meglehetősen hűvösek, de jól esik a forró nappalok után a friss levegő. A hálótermek különben egy oldalon nyitottak. Kicsit szük a hely, de azért megférünk.

Engem nem engednek dolgozni, legfeljebb csak poharakat törülgethetek, én vagyok ugyanis 74 *évemmel a tábor öregje.* Enyélm jól vannak.

Caracas, Venezuela, március.

PÉNTEKTŐL KEZDVE SZABAD AZ UTAZÁS A KÁRPÁTALJÁRA

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Április 28-ától kezdve a felszabadult Ruténföldre való beutazást a magyar királyi honvédvezérkar főnöke szabaddá tette. Ennek következtében a Felvidékkel megnagyobbodott Magyarország területéről az ujonnan visszacsatolt Ruténföldre való beutazás magyar állampolgárok részére teljesen szabad, külföldi állampolgárok pedig a Magyarországra érvényes utlevelükkel a Ruténföldre is beutazhatnak.

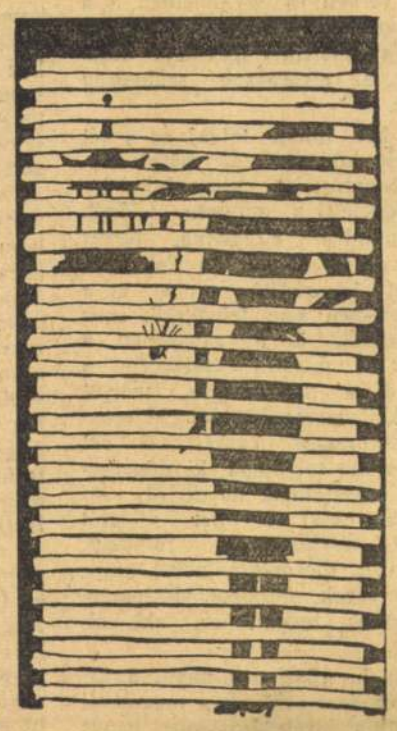

a malakkai nő

Francia erkölcsrajz egy asszonyról, aki rosszul választotta meg élettársát...

A FŐSZEREPBEN:

EDWIGE FEUILLERE

a „Szélhámosnő voltam" c. film gyönyörü asszonya. Partnere:

PIERRE RICHARD WILLM

KOVÁCS-FILM

HOLNAP PREMIER!

SCALA

SZINHÁZ • FILM • TÁRSASÁG

„AZ EZERKETTEDIK ÉJSZAKA"

Heltai Jenő keleti mesejátéka a Magyar Szinházban

Egy nemes költő szólalt meg a zsivajban, a világ mai zsivajában, tanubizonyságot téve arról, hogy a költészet irthatatlan. A költő, az igazi költő mindig el tud mondani mindent. A költő Bagdadba menekül varázs-szőnyegen; angyali szavára leomlanak a kőfalak, suttogása erősebb a harsogásnál, egy pillantása hatalmasabb a szultán testőrcsapatainál. A költő legyőzi a valóságot, összezuzza a gonoszok s a félbolondok világát, igazságot tesz a számüzött erénynek, a bujdosó királyfinak, kiszabaditja őt a kárhozott varázslatból. Az üldözött igazság megdicsőitése ez a költemény, mely méltán tart igényt a maradandóságra. Mert időtlen ez a költemény, idő és tér nélkül való, mint a remekművek. Az igazság örökkévaló benne. Bagdadban vagy Newyorkban, Kairóban vagy Londonban, ötezer éve vagy most „ur volt a keserüség. Véres pasák és kapzsi dervisek, pártoskodók, kiket fölvet a gőg, mindent helyeslő rongy hizelkedők, Allah nevében orditó, konok hitetlenek, nagyszáju szónokok, mohó kufárok, vásáros csalók, világjavitó hitvány eunuchok, kiknek szavából irigység huhog, udvari költők, szorgos talpnyalók, fontoskodó buták, hamis prófétáik: bus életünkből számüzték a tréfát. Vér, gyülölet, sötétség mindenütt..."

Ez a világ sora mindig és mindenütt. De a vérben, gyülöletben és sötétségben fölzendül a költő szava, fölzendül, ahogy lehet. S mindenki meghallhatja, ahogy tudja s ahogy értenie megadatott.

A költő a sötétséggel is bánni tud. A vérben és gyülöletben is a mesét, az égi szépséget, a mulhatatlan és ölhetetlen igazságot tudja zengeni, az elvarázsolt szabadság diadalát.

Ez a két tunya tolvaj, ez a két nagyszáju hős, aki csak mások zsebében ismerős, de cselekedni képtelen, ez jelzi a modern világot, mely mindent elragadna, holott semmit sem érdemel. És Fatumah, a végzet bosszuálló anyja, ki a számüzetésben sem feledkezik meg királyságáról, de a rabságban, a mélyben is jogaira emlékezik, a jogra és a szabadságra, melyet vissza kell szerezni a bitorló sorstól. «Átkozzatok csak!» — ezt kiáltja a két tolvajnak, ki dögvésznek és öregátoknak nevezi őt. «Átkozzatok csak! A cudar világtól *mindent visszaszerzek*, mindent, amit elvett, dicsőséget, nevet, mindent, betyárok, mindent visszaszerzek s leszek megint az, aki voltam.»

Fatumah, a szigoru anya, a királyi örökséget őrző anya megmenti az ártatlan királykisasszony jussát a félbolond s gonosz világban. A tolvajokat, kik tolvajnak is tehetségtelenek, elküldi a szultán udvarába ellopni a bolhát, a szultán bolháját. Ez a megfoghatatlan bolha jelzi a hirt és dicsőséget, a pénzt és hivatalt, ez a délibáb, melynek mindegy, mi a neve. De mindig egy jelszó, mely maszlagosan szebb jövőt varázsol. És mi „reménykedőn, bután, türelmesen álltunk örök bolha-lesen, *hajszolva azt a tücsköt-bogarat*, aki jósorsunk. A szines varázsnak fekete böjtjét meghozta a másnap. Kezünk üres volt, az maradt. Rokkant a lábunk, meggörnyedt a hátunk, mindig kerestünk, sohasem találtunk és végtelen során a bus napoknak maradt mi volt, *a jelszó változott csak*. Ma bolhát kergetünk. Ki tudja, holnap fülünkbe lepkét, madarat dobolnak, szép nesze-semmit, álmot, hazugot, szaladj utána, fogd meg, ha tudod!"

Ám Fatumah konoksága, hosszu és elszánt türelme, szivós akarata megkeriti az elbüvölt szabadságot, égzengés és földindulás közben. *„Nekem dörög! Nekem villámlik!"* — kiáltja Fatumah s az égzengésből a meggyötört igazságot menti meg a hófehér Lailának. Az elvarázsolt királyfi, akire a számüzetés keserü napjaiban ugy áhitozott, megjelenik a sötétségből. Megjelenik *a győzhetetlen szeretet* erejével. Mert ez a szó: *szeretet*, ez a bübáj-oszlató szó, ez, mely megtöri a varázst. Varázs ellen varázs kell. Gonosz varázs ellen *a szeretet varázsa*. A türelmes szeretet, az erős szeretet, a diadalmas és szelid szeretet szavára elevenedik meg az elátkozott királyfi, aki hét esztendeig várta az ártatlanság szabaditó igéjét. Ez a költő igazságszolgáltatása a keserü világban, mely elfeledte a szeretetet. Ez a mese, mely érvényesebb a valóságnál. A mese, mely legyőzi a durva és esetleges valóságot. A mese, melynek mindig igaza lesz. A mese, mely mindig megmarad. Ez az égi szeretet, melyre oktat a költő, a müvészet minden ragyogásával.

A két tolvajból is — szolgálatuk jutalmául — kincstárnok és főkapitány lesz, ami megint fájó és kesernyés kicsufolása a balga világnak. Igy az egész költemény, az egész mü gazdag és terhes ezekkel az örökké időszerü és örökké érvényes, izzó és fájdalmas igazságokkal. A nézőtéren percenként zug föl a taps, a fölismerés moraja, az ámulat egy nagy költő müvészetén, mely minden módon kizengi a mondhatatlant a mondhatatlan korokban is. Versei bámulandók, rimei üdén és frissen csengenek, pompázva és tündökölve fonódnak egybe. Könnyed és bájos verselése, a szinpadi szerkesztés készsége, csaltanói és tréfái valósággal megbüvölik a hallgatóságot ebben a komisz és keserü világban.

Csodálatos előadás volt, a szinház igazi ünnepe. A diszletek s a szines kosztümök keleti csodákat idéztek a szinpadra, megtöltötték a szinházat, mely megbabonázva ringott a költő varázslatában.

Tahy Anna Mária játszotta Laila szerepét igen nagy sikerrel, ártatlanul és kedvesen, várakozva a csodára, mely kétségtelenül megjön, csak tenni is kell érte valamit. Laila anyjának, Fatumah-nak szerepében *Peéry* Piroska valóban démonikus volt; az ő hevülete fütötte végig a müvet, az ő engesztelhetetlen lendülete. *Törzs* Jenő bölcs és szigoru szultán volt, a két tolvajt is nagyon mulatságosan elevenitette meg a kiváló *Bilicsi* Tivadar és *Hajmássy* Miklós. Rusztám királyfi az elegáns *Szakács* Zoltán volt. *Baló* Elemér különös sikert aratott az Öreg Házi, a besugó szerepében. Nagyon tetszettek a szép rablányok, különösen *Gervay* Marica és *Szemere* Anna. De az egész együttes derekasan megállta helyét, itt az egész szinlapot el kell sorolni, mert mindenki helyén volt, minden remekül müködött. S ez a rendező *Hevesi* Sándor érdeme, aki tömérdek ötlettel, ügyesen és igen hatásosan vitte szinpadra ezt a mesejátékot. *Upor* Tibor stilizált, keretes diszleteit forró tapssal fogadta a főpróba előkelő közönsége. *Kardos* István kisérő zenéje keleti motivumokkal szépen illett a meséhez. S a jelmezek, *Tüdős Klára* jelmezei, szinesek, mesevilágból való kelmék és öltönyök, álom és valóság müvészi keveréke — illendők ehhez a csodálatos meséhez, ehhez az igaz meséhez, mely igazabb minden valóságnál.

Horváth Béla

Tánc-cavalcade

Pallay Anna junius 8-án a Magyar Szinházban rendezi ezidei táncbemutatóját. Uj táncai közül különösen nagy érdeklődésre tarthat számot a Gerskwin-rapsodie in blue zenéjére szerzett kompoziciója, amelyben Tánc cavalcade cimen bemutatja a tánc fejlődését. Másik müvészi táncszáma a Hófehérke és a hét törpe sujetjén épül fel.

Ma hallottam

hogy ami még soha, az tegnap este megtörtént. A szinház igazgatója *nyilvános főpróbán látta először, sőt ismerte meg egyáltalán a darab főszereplőjét.* Tegnap este volt *Heltai* uj vigjátékának, *Az ezerkettedik éjszakának* főpróbája a Magyar Szinházban. Az előadás végeztével *Tahy* Anna Máriát, a nagyon tehetséges és szép szinésznőt lelkesen ünnepelték a kulisszák mögött. Az üdvözlők között volt a szinház igazgatója, *Bródy* Pál is, aki Genfből tegnap este, a főpróba előtt érkezett meg Budapestre és aki a szinésznőt *most látta először játszani.* Az igazgató távol volt Pesttől, amikor *Tahy* Anna Máriát szerződtették. De megjelent a főpróbán egy másik igazgató, *Bárdos* Artur is, aki *Párisból jött haza, hogy felfedezettjét, Tahy Anna Máriát megnézze a Heltai-darabban.* Mint ismeretes, annakidején *Bárdos* Artur volt az, aki a szinipályára lépő *Tahy* Anna Máriáról kijelentette, hogy rövidesen egyik legkitünőbb tagja lesz a magyar szinésztársadalomnak.

hogy Aurelio Pertile, a világhirü énekes, meleghangu levelet irt az Operaház igazgatóságának, amelynek köszönetet mondott azért a szeretetteljes fogadtatásért, amelyben Budapesten részesitették. Pertile jelenleg Rómában tartózkodik.

hogy Móra Edit, a Magyar Szinház tagja és Simon Ili, a Városi Szinház tagja, a Művészbarátok Körében szombaton este művészestet adnak.

hogy az Erzsébet-et, Szilágyi László és Huszka Jenő zenés daljátékát hétfőn, május 8-án százötvenedszer adják a Magyar Szinházban.

hogy az egyik budapesti virágüzletből számlát kapott kedves, szőke szinésznőnk, akit a virágüzlet tulajdonosa, mint irja, *„utoljára szólit fel"* a szinházhoz küldött csokrok árának kifizetésére, amelyeket *a szinésznő egyik premierje alkalmából még a tél folyamán rendelt a virágkereskedésben.*

hogy Fodor Arturt, a vidám komikust, akit szinészi pályája huszonötesztendős fordulóján pénteken este a Városi Szinházban a Csárdáskirálynő cimü operett előadásával ünnepelnek, a nyilt szinpadon felköszönti majd az 1-es honvédek küldöttsége is. Az 1-es honvédgyalogezreddel volt annakidején a fronton Fodor Artur.

hogy egyik szinházunkban iskolai emlékekről beszélgetnek a szinészek; játékokról, amiket az iskola udvarán játszottak; tantárgyakról, amelyekből felelni kellett. Szóbakerül az igeragozás. Az egymásnak adott kérdésekre felelni kell. A nem éppen fiatal és a legszebb koron már jóval tullevő szinésznő azt kérdezi: „Milyen idő az: Én szép vagyok." A rosszmáju szinész felel: „Mult idő."

Beugrás volt Somló József tegnapi szereplése

Az Operaházban tegnap este *Somló* József, a kitünő énekes énekelte Diridongó szerepét *A nagyidai cigányok*-ban. A szerep *Laurisin* Lajosé, aki azonban hirtelen megbetegedett. Állandó helyettese, *Fekete* Pál viszont nem tartózkodik Budapesten. Az Operaház igazgatósága tehát *Somló* Józsefet kérte meg, hogy az érdekes szerepet vállalja és az előadást mentse meg. A kérést, bár az utolsó pillanatban jött, *Somló* József teljesitette. *Egyetlen éjszaka leforgása alatt megtanulta a nagyterjedelmü szerepet* és este már énekelte, mind a kritika, mind pedig a közönség legnagyobb elismerése mellett. *Somló* József ma ismét szerepel. A *Szöktetés a szerályból* cimü Mozart-operában megint vállalnia kell *Laurisin* Lajos szerepét.

Diadalmenet volt a Palestrina-kórus olasz utja

Vasárnap a IX. szimfóniában énekel ujra itthon a gárda

A Palestrina kórus most érkezett haza kéthetes olaszországi utjáról. Beszéltünk a világhirü kórus vezetőjével, Dunay Jenő egyetemi tanácsossal, aki a nagyszabásu itáliai utról ezeket mondotta:

— Husvét hétfőjén indultunk el a *Primavera Siciliana* nagy ünnepi heté-nek két előadására. Palermóban nagy küldöttség várt bennünket és megérkezésünk napján délután a csodálatosan szép székesegyházban megtartottuk hangversenyünket.

— A rákövetkező vasárnapon

Filippi érsek miséjén

szerepeltünk a dómban, *Palestrina, Liszt* és *Mozart* műveit énekeltük, ugyanakkor pedig este a Theatro Massinoban *Beethoven* Missa Sollemnisét adtuk elő. Nápolyban *Kodály* budavári Te Deumát énekeltük a Scarlanti-kórus meghivására. Torinóban szintén a Missa Sollemnist adtuk elő és Milánóban volt a záróhangversenyünk. A hangversenykörut fárasztó volt, de gyönyörü. Az olaszok

külön vasuti kocsikat

adtak nekünk.

— Pihenőre nem sok idő jut. Két napig pihentünk Velencében, de most vasárnap már fellépünk a Zeneakadémián a IX. Szimfóniában, *Komor* Vilmos vezénylete mellett. Májusban még *Liszt* Koronázási Miséjét is énekeljük.

Egy igazgató keres egy szerzőt

A Royal Szinház igazgatói irodájában néhány héttel ezelőtt megjelent a postás vastag levéllel kezében. *Szüle* Mihály, a szinház titkára felbontotta a boritékot, amelyben egy szindarab volt. A szindarab napokig pihent a titkári irószatal fiókjában, amig azután *Siklóssy* Pál, a Royal Szinház főrendezője kihalászta onnan, elolvasta és átadta *Latabár* Kálmánnak a darabot azzal, hogy olvassa el, ennek a megjegyzésnek a kiséretében:

— *Ennél jobb nyári bohózatot még nem olvastál.*

Latabár Kálmán még aznap elolvasta a darabot és másnap már azzal jelentkezett az igazgatói irodában, hogy a bohózatot, amelynek cime *A kanadai ikrek*, minden körülmények között szinre kell hozni a nyári szezonban, ha lehet zenével, ha nem, eredeti formájában, muzsika nélkül.

A szinház tehát elhatározta, hogy a darabot szinre hozza — *zenével*. Ehhez azonban a szerző belegyezésére volna szükség. De szerző nincs. Sem a darabon, sem a boritékon nem áll a neve. Ezzel a jelzéssel küldte el a levelet: *„Feladó: K. József"*.

A szinház igazgatója tehát most *kéri K. Józsefet, hogy haladéktalanul és föltétlenül jelentkezzék a Royal Szinház igazgatói irodájában*, hogy darabjáról, *A kanadai ikrek*-ről tárgyalhassanak vele.

Reiner Frigyes, Amerika legelfoglaltabb muzsikusa

Az egyik amerikai ujság ma hosszabb cikkben foglalkozik *Reiner* Frigyessel, a kiváló magyar karmesterrel, akiről azt mondja, hogy ma *Amerika legelfoglaltabb muzsikusa*. A kijelentést mindjárt bizonyitja is *Reiner* Frigyes programjával.

Az Amerikában élő hires magyar karmester, aki *a pittsburgi filharmonikus zenekar főzenelgazgatója*, most fejezte be a pittsburgi hangversenyszezont és utban van Newyork felé. Közben még három alkalommal a filadelphiai zenekart vezényli. Newyork-környéki saját kis villájába tér meg ezután pihenni rövid néhány napra, mert *májusban három alkalommal szerepel a detroiti rádióban, háromszor pedig Newyorkban operaelőadást vezényel.*

A pihenési idő, amelyet villájában tölt el, sem zavartalan, mert közben a *Curtis*-zeneakadémián, amelynek tanára, előadásokat tart. Juniusban, juliusban végre pihenhetne, ha szabadegyetemi előadásai nem lennének és nem kellene próbálnia annak a tizenegy szabadtéri hangversenynek müsorát, amelyet *a newyorki Stadionban* vezényel majd augusztus hónapban.

Tervei szerint tehát a szeptembert használja majd fel a magyar karmester a pihenésre, ha ugyan addig jónéhány további meghivás nem érkezik hozzá.

Tarnay Ernő két sikere

Egy Budapestre érkezett szükszavu távirat jelentette, hogy a Párisban tartózkodó *Éri-Halász* „Egy csók és más semmi" cimü szindarabját nagy sikerrel mutatták be és adják a lyoni városi szinházban. Ugyanekkor *Éri-Halásznak* egy másik darabja, „A tetovált nő" is jelentős sikereket arat Budapesten a Vigszinházban. Érdekes, hogy *Tarnay Ernő*, a Vigszinház főrendezője, részese mind a két nagy sikernek. A Lyonban bemutatott Egy csók és más semmi-t ő rendezte annakidején Budapesten, amikor még a Magyar Szinház rendezője volt és *Éri-Halász* uj darabjának kitünő rendezése a Vigszinházban, is az ő érdeme.

Londonban 7-kor, Pesten 8-kor Bordy Bella a rádióban

Jelentettük tegnapi számunkban, hogy Bordy Bella, a Londonban holnap, csütörtökön este bemutatkozó Magyar Csupajáték primadonnája, mikrofón előtt ismerteti Paulini Béla magyar játékát. Bordy Bella rádióelőadását a londoni rádió este hét órakor közvetiti, ami középeurópai időszámitás szerint este nyolc órának felel meg.

A 24 EVES Tyrone Power feleségül vette a 33 éves Anabellát

A két sztár szerelméről és házassági terveiről szóló első hollywoodi hírek reklámhírek voltak. Ugy mint száz más házassági és válási hír, amelyet jobb ötlet híján a nagy filmgyárak reklámfőnökei agyalnak ki és röpítenek világgá egy-egy sok költséggel készülő új film férfi- és női sztárjairól. Annabella és Tyrone Power ügye is gyanús volt. A millió dolláros költséggel készült Szuez-filmmel kapcsolatban lanszírozták a hírt, hogy a két csodált moziesillag halálosan egymásba szeretett. Ez egyszer az életben is valóra vált, amit már filmen annyiszor láttunk hogy a kitalált szerelemből házasság lett. Tyrone Power kedden feleségül vette Suzanne Charpentiert, az év elején elvált 33 éves asszonyt, egy 14 éves leány anyját, Jean Murat francia filmszínész elvált feleségét, akivel négy évig élt házaséletet, azaz röviden Annabellát. A Hollywoodban megtartott esküvőn násznagyok Don Ameche és Charles Boyer és felesége, Patt Patterson voltak. Az „ifjú" házasok az amerikai nászutasok Velencéjében, a Coloradóban töltik a mézesheteket. Utána visszatérnek a film Mekkájába, ahol a

Beverley Hillsen, a Grace Mooretól megvett villában fognak lakni, Grace Mooreval egy tető alatt...

Hogyan ünnepelték Shirley Temple 10 éves születésnapját?

Shirley Temple 10 éves születésnapja alkalmából a *Fox*-filmgyár propagandaosztálya kiállítást rendezett abból az anyagból, amelyet a kis sztár ötéves karrierje alatt gyüjtöttek és amelynek minden egyes darabja a kis primadonna népszerűségét igazolja. Kiállították azt a több mint *hatezer Shirleyről készült fotót,* amelyek egyrészt különböző szerepeiben, másrészt magánéletében ábrázolja kedvencünket, de egy egész termet megtöltöttek azok a *rajzok, festmények és szobrok is,* melyeknek modellje *Shirley* volt. Külön teremben vannak kiállítva azok a Shirley hihetetlen népszerűségét bizonyító tárgyak, amelyeket különböző vállalatok készíttettek vagy a kis tündér képével, vagy nevének felhasználásával. Több mint *100 féle Shirley-cukorka és csokoládé, rengeteg szappan, gyermektápszer, samphon, ruhanemű* viseli az ő nevét, nem is szólva azokról *a képeslevelezőlapokról és öltöztetőbabákról, vagy kiszínezésre alkalmas képekről,* melyek az amerikai gyerekek legkedvesebb szórakozásai.

□□□

A Földindu'ás századszor

Zsúfolt nézőtér előtt játszották kedden századszor *Kodolányi* János nagyszerű parasztdrámáját, amely az év egyik legnagyobb sikere volt. A kitűnő színészgárda: *Páger* Antallal, *Mihályffy* Bélával, *Vaszary* Pirivel, *Eszenyi* Olgával a vezetőszerepekben, most is olyan kitűnően és olyan belső tűzzel játszott a századik előadáson, mint a premieren. A közönség melegen ünnepelte a színészeket és az egyke-dráma kiváló szerzőjét. Az előadás után a színház vezetősége, a szereplők és a szerző banketten ünnepelték a színdarab sikerét.

Az ezerkettedik éjszaka

Bemutató a Magyar Szinházban

A főszereplők: Bilicsi Tivadar — Törzs Jenő — Tahy Anna Mária — Peéry Piroska — Hajmássy Miklós

Nehéz volna rövidesen összefoglalni mindazt, ami *Heltai* Jenő úr darabjának cselekményét adja. A költő nem kénytelen alkalmazkodni a realitáshoz, még a logikához sem, fantáziáját bátran szabadon engedheti, túl teheti magát minden valószínűségeken. Az *„Ezerkettedik éjszaka"* ragyogó díszletei, színes selyem, bársony és ékszer áradatai között szeszélyesen csapongó események követik egymást. Kedélyesen szentimentális rablók ketten élnek egy feleséggel és annak kedvéért éjnek éjszakáján elindulnak, hogy ellopják a szultán palotájából az aranykalitkában tartott, féltve őrzött és mindenekfölött kedvelt udvari bolhát. És a két rabló feleségé, aki két hatalmas szál, bűnöző, vérengző férfi mellett is ártatlan leány maradt, belcsempészi a bolhába, aki tulajdonképen elvarázsolt királyfi. És végül, utolsó történésként a leány kimondja a bűvös szót, amely mindenkit megvált és mindeneket feloldoz, amely a legnagyobb varázslat minden mesebeli motivumok között. Ez az egy szó a szerelem szava.

Három felvonáson át, aprólékos gonddal, művészien megírt, tisztán csengő versek ezreit hallgatva, a nézőben először bizonyos elégedetlenség, azután mind türelmetlenebb várakozás támad. A bolhamotívum, a bolha dédelgetése, hol tréfás, hol szentimentális aposztrofálása időnkint már majdnem megbánásképpen hat. Királyfiakat sok mindenféle állattá elvarázsoltak már boszorkányok és költők, a bolha azonban újítás a szimbólikus mese műfajában és tegyük hozzá: veszedelmes, kockázatos, nem nagyon gusztusos újítás. A néző komoly erőfeszítésekkel igyekszik belenyugodni abba, hogy az egész ezeregyéjszakai ragyogás a bolha kedvéért való és hogy végül bizonyára kibontakozik az ingatag cselekményből valamiféle emberi mondanivaló, költői tartalom, amely felfokozza mindennek jelentőségét és utólag megmagyarázza, miért kellett a bolhát elviselni. a végső kifejlés, a szerelem mindent legyőző hatalmának említése nem megnyugtató. Életbölcsességnek nem eléggé új és nem sokatmondó, költészetnek nem megkapó. Az *„Ezerkettedik éjszaka"* gyönyörűen megírott, formailag tökéletes versei, teljes költői szabadsággal megalkotott cselekménye és gyönyörű díszletei mögül éppen az hiányzik, ami a legfontosabb volna, sőt egyedül volna lényeges: a poézis. Az „Ezerkettedik éjszaka" ezért messze elmarad a tavalyi Heltai-darab, a *„A néma levente"* jelentőségétől és érdekességétől, nagyon valószínű, hogy el fog maradni annak sikerétől is.

A színház munkájáért elsősorban *Upor* Tibort, a díszlettervezőt kell megdicsérni. A főpróba közönsége majdnem minden díszletét kitörő tapsviharral fogadta, *Zsindelyné Tüdős* Klára munkája a rengeteg ragyogó, valóban az ezeregyéjszaka csodálatos hangulatát árasztó jelmez. Az egész előadás mintaszerűen csiszolt, minden részletében kidolgozott, mégis hiányzik belőle valami: éppen az a szárnyalás amelyet Bajor Gizi adott meg *„A néma levente"* tavalyi előadásának és amely sok mindent pótol a költő mulasztásából is. *Tahy* Anna Mária rokonszenves, tehetséges fiatal színésznő, de még nem való ilyen nagy erőpróbára. *Peéry* Piroska érdekes, helyenkint azonban egy árnyalattal groteszkebb a kelleténél. *Bilicsi* Tivadar, *Hajmássy* Miklós, *Földényi* László, *Törzs* Jenő, *Gonda* József, *Pulay* Etelka szépen mondják a rájuk bizott nehéz versszöveget, kiemelkedő színészi teljesítmény azonban ezuttal nem akad az előadásban.

THURY LAJOS

Négy új magyar tánclemez készül Ania Sulival

Ania Sulit, a népszerű fiatal énekesprimadonnát egy pesti grammofónvállalat leszerződtette. Négy új magyar tánclemez készül el a közel jövőben *Ania Suli* énekével. A zenekíséretet a *Solymossy*-zenekar szolgáltatja. A négy lemez közül az egyik *Akom* Lajos *„Ma még"* című tangója lesz, amelyet a *„Nem loptam én életemben"* című új filmben is hall majd a közönség.

Ur gratulál

Nagy feltűnést keltett a pestkörnyéki földbirtokos és a levitézlett szőke művésznő házassága. A földbirtokos egyik régi bizalmas barátja hangot is adott csodálkozásának a házassággal kapcsolatban:

— Nem értelek, kedves komám, — mondotta. — Mi mindnyájan azt hittük eleinte, hogy ez csak flirt lesz...

A földbirtokos fanyar arccal igy felelt:

— Ja, „eleinte"! Eleinte én is azt hittem...

(*) Edwige Feuilliere új szerepe. Edwige *Feuilliere*-ről elmondhatjuk, hogy jött, látták és győzött. A *„Szélhámosnő voltam"* főszereplőnője valóban ma Budapest kedvence. A pesti szerint talán még soha nem volt színésznő, akiben kedvesség, szépség, lenyügöző báj, az a bizonyos *„je ne sais pas quoi"* annyira egyesült volna, mint ebben a csodálatos francia nőben. Most hozzák ki az új *Feuilliere*-filmet, *A malakkai nőt,* amely ennek a nőnek a parádés szerepe. Pierre-Richard *Willm* és Jaques *Copeau* a partnerei, Marc *Allegret* rendezte a filmet és Francis de *Croisset* irta.

Gaston Baty nem jön Budapestre

Tárgyalások folytak arravonatkozóan, hogy a franciák egyik híres rendezője és színházigazgatója, Gaston *Baty,* a *Theatre de Montparnasse* társulatával Magyarországra jön és a Magyar Szinházban két estén vendégszerepelne. A francia szintársulat budapesti vendégjátéka része lett volna annak a külföldi turnénak, amelyet Gaston *Batyéknak* a francia kultuszminisztérium égisze alatt Magyarországon, *Svájcban, Jugoszláviában, Romániában és Bulgáriában* kellett volna megtenniök. A budapesti előadásra május 12-én került volna sor. Ez a külföldi túra azonban *elmarad,* amennyiben a francia kultuszminisztérium „a külpolitikai helyzetre való tekintettel nem tartotta tanácsosnak a francia színészek külföldi vendégszereplését."

□□□

Lázár Mária vidéki körúton

Az „Erzsébet" diadalmas előadássorozatának a befejezése után *Lázár* Mária vidéki vendégjáték-körútra indult. A vidéki vendégjátékot Kassán kezdte el, ahol az *„Egyetlen éjszaka"* női főszerepét játszotta. Két napos kassai vendégszereplése után Miskolcra utazik, ahol szintén két napig játszik. Vasárnap délután azonban résztvesz az *„Erzsébet"* budapesti előadásán.

Artista-bemutató

A Magyarországi Artista Egyesület vasárnap, április 30-án délelőtt 11 órakor *artista*-bemutatót rendez a *Magyar Szinházban.* A bemutatón varietéműsor kerül előadásra, világot járt artisták felléptével. A díszbemutató főpróbáját 29 én, szombaton délután 3 órakor tartják meg.

„A rácsnélküli börtön" szinpadon

Megszokott dolog, hogy nagysikerű szindarabokból filmet készítenek. A világ évi filmprodukciójának húsz százalékát ilyen filmek adják. Eddig azonban még sohasem fordult elő, hogy egy eredeti filmből — szindarabot irjanak. A Budapesten is nagy tetszéssel bemutatott francia film, *„A rácsnélküli börtön"* az első film, amely megfordította a dolgok rendes menetét. A londoni *„Q"* szinházban mutatták be a filmből készült szindarabot, amelyet *Peggy Barwell* angol drámaíró dolgozott át szinpadra. Ugy a kritika, mint a közönség nagy tetszéssel fogadta a szindarabot.

□□

Felújítják a Hamburgi menyasszonyt

A Városi Szinház klasszikus operettciklusának keretében, május 3-án felújításra kerül *Pekár—Kulinyi* és *Vincze* Zsigmond hangulatos magyaros operettje, a *Hamburgi menyasszony.* („Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország...") A felújításban a főbb szerepeket *Viola* Margit, *Révész* Vilma, *Verő* Erzsi, *Solti* Görgy, *Dely* Ferenc, *Fodor* Artur és *Galetta* Ferenc játsszák. Az operettet *Márkus* Dezső vezényli.

A dunamenti békét szolgálják Cincár-Markovics külügyminiszter velencei és berlini tárgyalásai

Berlin, április 26.

Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter berlini látogatásáról és *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseiről a lapok vezető helyen számolnak be. A sajtó kiemeli a megbeszélések szivélyes hangját,

a tárgyalások tartalmát illetőleg azonban a lapoknak nicsenek értesüléseik.

Valamennyi lap hangoztatja, hogy Cincár-Markovics olyan ország külügyminisztere, amelynek már akkor is meg volt a bátorsága, hogy a maga útját járja, amikor Délkeleteurópa a nyugati hatalmak diktátumának és intrikáinak menthetetlenül ki volt szolgáltatva. *Jugoszlávia minden fenyegetődzés ellenére megkötötte békéjét Olaszországgal és nem volt hajlandó kisujját sem nyujtani a népeket romboló bolsevizmusnak.*

Jugoszlávia mindig távol tudta magát tartani a németellenes kombinációktól és mesterkedésektől.

A *Vreme* hangoztatja, hogy a tanácskozások során a két külügyminiszter kölcsönösen tájékoztatja egymást a két országot érdeklő politikai kérdésekről.

Ez a tárgyalás nagyban hozzá fog járulni a béke megszilárdulásához.

a politikai kérdések mellett gazdasági kérdéseket is érintenek.

Ribbentropp az elmult héten a román külügyminiszterrel folytatott tárgyalást, természetes tehát, hogy most meg akarja hallgatni a balkánegyezményt aláíró négy állam egy másik képviselőjének a véleményét is. *Gafencu* és *Ribbentropp* tárgyalásai kedvező visszhangot keltettek Romániában, ahol a német külügyminiszter kijelentéseit őszinte megnyilatkozásnak tartják. Ennek alapján elvetették a Németországgal szemben fennállt tartózkodó magatartást, úgy hogy a két ország között lojális és korrekt viszony áll fenn. Másrészt a velencei tárgyalások azt a célt szolgálták, hogy a Délszlávia és Olaszország közötti viszonyt politikai és gazdasági téren elmélyítsék. Mindezeknek a tárgyalásoknak tehát az volt a céljuk, hogy

a békét szolgálják a Duna mentén,

másrészt a Délszlávia és Németország közötti baráti viszonyt megszilárdítsák.

A mesemondó nizzai rádió

A méregkeverésnek és a háborús rémhírterjesztésnek számtalan változatával volt szerencsénk megismerkedni a közelmúlt hetekben. Minden képzeletet felülmul és minden eddigi valótlanági rekordot diadalmasan lever azonban a nizzai francia rádió, amely kedden este 22 óra 50 perckor olasz nyelven a következő épületes mondatot olvasta fel:

— Az olasz nép fokozódó idegenkedéssel veszi tudomásul azt a tényt, hogy Olaszországba mind nagyobb tömegekben érkeznek német csapatok.

Ha a naptárra tekintünk, kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy április hónap még tart, azonban ez a gonosz kis mondatocska mégis több egy rosszul sikerült áprilisi tréfánál. Csupán azt nem lehet biztosan tudni, hogy mit képzelnek a derék népfrontos, demokrata hírügynökségek? Azt gondolják talán, hogy akad Olaszországban, vagy bárhol a világon józan ember, aki felül ennek az őrülettel határos mesemondásnak. Vagy azt hiszik, hogy miután sehol a földtekén nem sikerült nagyító üveggel sem felfedezni egy államocskát, amely fenyegetettnek érezte volna magát a nacionalista hatalmaktól, most majd pont Olaszország, vagy az olasz nép fog gyors segélyért jelentkezni Roosevelt elnöknél?

Megfejthetetlen rejtélyek ezek, amelyekből az a tény derül ki, hogy a demokrata hírkoholóknak rosszindulatánál csupán a naivitásuk nagyobb.

A londoni felsőtizezer kínos szenzációja

Ujjlenyomatot vett a rendőrség Marlborough herceg estélyének vendégeiről

London, április 26.

(Az Esti Ujság londoni szerkesztőségétől.)

A londoni felső tízezernek szenzációs botránya van. A rendőrség *kénytelen volt ujjlenyomatokat venni több előkelő társadalmi állású úrról és hölgyről, hogy egy rejtélyes tolvajlási ügyet tisztázhasson.*

A kényes botrány előzménye az volt, hogy Anglia legszebb és legnagyobb vidéki kastélyában a *Marlborough* hercegi pár estélyt adott. A Blenheim-palota híres termeinek nagyrésze ez alkalomból teljes fényárban úszott. A válogatott vendégeken kívül e terjedelmes kastélyban *a személyzettel együtt alig ötven ember tartózkodott.*

Ezen az estén az ismeretlen tettes közvetlenül a vendégség számára kinyitott termek szomszédságából *felbecsülhetetlen értékű családi ékszereket, emlékplaketteket, valamint miniatür képeket vitt el.* A lopást csak napok mutlával fedezték föl. A nagy fogadó melletti teremben, ahol ezek a történelmi ritkaságok vitrinekben voltak, *rendetlenségre lett figyelmes az egyik szobalány.* A székek nem voltak rendes helyükön, a zegyik üvegszekrény ajtaja pedig tárva, nyitva állt.Rögtön jelentette az esetet a hercegnek. Megállapították, hogy az estély folyamán valaki besurrant a palotába.

A betörő nagyon is jól ismerhette a helyi viszonyokat, mert a sötét szobában, a karosszékek és kisebb asztalok temérdek akadályai között — pusztán tapogatással — a legnagyobb csendben eltalált azokhoz az üvegszekrényekhez, amelyekben az értékes családi és történelmi ékszerek voltak.

A herceg rövid tanácskozás után *értesítette a rendőrséget.* Az oxfordshirei rendőrfőnök oly titokzatosnak találta az egész ügyet, hogy a híres Scotland-Yard segítségét kérte. A londoni detektívek megjelenése a csendes főúri kastélyban felkeltette az ujságírók figyelmét. Így a szenzációs bűnügy nyilvánosságra került.

Megindult a nyomozás. *A detektívek kétségtelenül megállapitották azt, hogy a kínos tolvajlást egy ember követte el.* Az is biztos, hogy az értéktárgyakat *kisebb bőröndbe, vagy kendőbe csomagolta be.* Ez a felfedezés még jobban összekuszálta a helyzetet. Ugyanis *a tolvaj másfelől nem juthatott a terembe, mint abból a szobából, ahol a vendégek tartózkodtak.* A nyomozás későbbi során ugyan felfedeztek egy betört ablaku ajtót a palota déli szárnyán, de ha itt jött be a tolvaj, akkor *raksötétben végig kellett mennie kilenc termen s egész sereg kisebb közbeső helyiségen.* Erre pedig alig lehetett ideje.

Végül is a rendőrség arra az elhatározásra jutott, hogy *ujjlenyomatokat vesz a ház összes lakóiról, valamint az emlékezetes est valamennyi vendégéről.* Ezt a kényes eljárást a rendőrség azzal magyarázza, hogy az asztalokon *és a vitrineken egész sereg kitünően konzervált ujjnyomot találtak,* amelyeknek tulajdonosait tisztázni kell, — a nyomozás érdekében.

Három helyen is megtalálták a vakmerő tolvaj kézjegyét, de mellette mindig volt két-három „ártatlan" nyom is. Igy nem volt más hátra, mint hogy annak a húsz egynéhány előkelő hölgynek és úrnak, akik azon az estén a hercegi pár vendégei voltak, be kellett menniök a rendőrségre.

A herceg véleménye szerint a tolvaj feltétlenül ért a régi ékszerekhez, csak nincs tisztában azok történelmi becsével. Erre vall többek között az a körülmény, hogy *szemre értéktelenebb, de történelmi ritkaságánál fogva sokkal becsesebb tárgyakat érintetlenül hagyott.* A rendőrség ezzel szemben azt hangoztatja, hogy ez még nem bizonyít semmit. A tolvaj nagyon is intelligens ember volt, aki tudta, hogy a *nagyon is közismert történelmi ereklyéket majdnem lehetetlen eszményi árukon eladni.* Igy inkább azokhoz az érmékhez nyúlt, amelyek kivitelüknél és alapanyaguknál fogva is értéket jelentenek.

De még így is sok történelmi becsű műtárgy tünt el. Igy többek között *az első Marlborough herceg tábori ezüst evőkészlete.* Azután *XV. Lajos francia király arany burnótos szelencéje.* Ugyancsak lába kelt annak a nemzeti kincsként szereplő órának is, amely valamikor a hercegi ház megalapítójáé volt.

A rendőrség reméli, hogy miután az összes ujjlenyomatok illetőségét tisztázta, — a tolvajt hamarosan előkeríti. Egyelőre tény az, hogy Angliában régen volt bűnügy, amely oly kényes feltünést keltet volna, mint a Marlborough-kincsek titokzatos tolvajáé.

(B.)

Furcsa bonyodalmak a Berger és Lipschitz-cég kényszeregyezsége körül

Pár héttel ezelőtt nagy feltünést keltett a sátoraljaújhelyi *Berger és Lipschitz* üveg-, porcellán- és zománcáru nagykereskedő cég és a *Hollóházai Majolika Kőedény és Kályhagyár* kényszeregyezségi bejelentése.

A meglepetés főoka az volt, hogy a céget mindenfelé igen jó bonitásúnak és megbízhatónak ítélték meg és a cég által vezetett üzemet és nagykereskedést is rentabilis és jómenetelü üzletnek tudták. Az ügyben megejtett szakértői vizsgálat után

mára tüzték ki az OHE-ben a cég fizetésképtelenségi ügyének tárgyalását.

Az ülésen nagyszámú hitelező jelent meg s az elnöklő dr. *György* Ernő igazgató felszólítására előterjesztették az ügyben elkészitett szakértői véleményt, amely szerint a cég 1910-ben alakult üveg-, porcellán- és zománcáruknak nagyban és kicsinyben való forgalombahozására. Fiókja is van Békéscsabán és ez a cég áruforgalmának mintegy 40%-át bonyolítja le. A *Berger* és *Lipschitz* cég 1928-ban bérbe vette a gróf *Károlyi* István hitbizomány tulajdonát képező Hollóháza község határában fekvő kőedénygyári telepet a hozzátartozó épületekkel és gyári felszereléssel 1912 december 31-ig terjedő időtartamra, 5 kemencés üzem esetére 12.500 pengő évi bérért.

Ennek az üzemnek folytatására jogilag külön cégként jegyezték be a sátoraljaújhelyi törvényszéknél a *Hollóházai Majolika Kőedény és Kályhaárugyár* céget, de

lényegileg ez az üzem a Berger és Lipschitz cégnek csak egy különvállalkozása volt.

A gyár kőedények, majolikaáruk és kályhaáruk gyártásával foglalkozott. A gyár készitményeit a Berger és Lipschitz cég hozta forgalomba és a gyári adminisztrációt is itt végezték. A békéscsabai fióküzletet *Lipschitz* Jakab veje: *Ehrenfeld* Jenő vezette, a fiók ellenőrzése azonban a szakértő megállapitása szerint egyáltalában nem volt kielégitő. A csabai üzlet eredményét illetően a főüzletben teljesen tájékozatlanok.

A fiók nem vezetett egyebet, mint pénztárkönyvet és adósnyilvántartást, úgy hogy úgyszólván teljesen ellenőrzés nélkül, önállóan működik és sem a fiók, sem pedig a központ nem tudja kimutatni, hogy milyen eredménnyel.

Ezután a szakértő megállapitotta, hogy a cég 1936. évi mérlege 68.000 pengő veszteséget mutat ki és ebben a mérlegben a békéscsabai fiók 125.000 pengő tartozással szerepel, amely tartozás az 1937-es évben 143.000 pengőre emelkedik.

1938-ban a szakértői megállapitások szerint a cég 576.000 pengő értékű árut vásárolt hitelbe, szemben az 1937. évi 801.000 pengővel s üzleti forgalma pedig 735.000 pengőt tett ki, szemben az előző év 938.000 pengős forgalmával.

A cég brutto haszonkulcsa 14.5%-os, ami vel szemben a rezsi meghaladja a 20%-ot. A status összeállításával kapcsolatosan a szakértő foglalkozott az adós cégnek azzal a bejelentésével, amely szerint

Ehrenfeld Jenő, az egyik cégtag veje és a békéscsabai üzlet vezetője 12.000 pengő kölcsönt adott volna a cégnek, amely összeg tulajdonképpen a könyvekben, mint a pénztárba befolyt tétel egyáltalában nem szerepel.

A szakértő szerint annak ellenére, hogy a cégtulajdonos közjegyzői nyilatkozattal akarta igazolni, hogy 12.000 pengő hozományt adott vejének, ezzel a bejelentéssel *csak a cég hitelezőjévé kivánta tenni vejét.*

A cég tartozását 296.000 pengőben állapitja meg, amihez hozzájön a hollóházai gyárnak a külön 107.000 pengős passzivája, úgy hogy a tartozások összege meghaladja a 400.000 pengőt, amivel szembenálló fedezet a Berger és Lipschitz cégnél 212.203 pengő, a gyárnál pedig 88.610 pengő, úgy hogy a két cég összaktivuma a 300.000 pengőt eléri.

Ezután foglalkozott a szakértő a cég fizetésképtelenségének birálatával, megállapitotta a kihitelezéseknél bekövetkezett nagy veszteségeket, a haszonnélküli üzletvitelt, s végül is arra a megállapitásra jutott, hogy a cég

üzleti gazdálkodásával szemben kifogásoknak van helyük.

Az a körülmény ugyanis, *hogy mindenhova a családitagokat ültették, nem indokolja a fokozottabb ellenőrzés mellőzését.*

Az adós által felajánlott kvóta megfizetésére csak abban az esetben lehet számitani, *ha a cég a csabai fiók tevékenységét teljesen beszüntetni és lemond a hollóházai üzem folytatásáról s*

annak egész vagyonát felajánlja a hitelezőknek likvidációra.

s a cég maga kizárólag a sátoraljaújhelyi üzletet folytatja tovább.

A szakértői jelentéshez sok hitelező szólt hozzá.

Megérkeztek a várva-várt világhirű DKW-motorkerékpárok 1939 évi modelljei

Legújabban csökkentett árak:

RT 3 HP	Luxus 3 sebességváltós modell	P 760
KS 200 ccm.³	Túra	„ P 1200
NZ 250 ccm.³	LUXUS Túra	„ P 1400
NZ 350 ccm.³	Túra	„ P 1650
SB 500 ccm.³	NORMAL Túra	„ P 1950
SB 500 ccm.³	LUXUS önindítós	„ P 2.00

Kedvező fizetési feltételek

Szállithatók raktárról mérsékelt számban

Vezérképviselet:

MAJLÁTH, VI, Lehel-u. 2

Budapestre érkezett a világ legfiatalabb zongoraművésznője

Szombaton délelőtt érkezett a mátyásföldi repülőtérre Párisból Ruth *Slenczinsky*, a lengyel származású világhírű hegedűművésznő, aki mindössze tizenhárom éves. A kis *Slenczynsky* kedves, barátságos, vidám leányka, aki közvetlen hangon mesélte el az Uj Magyarság munkatársának pályafutását. Elmondotta, hogy 17-én, csütörtökön a zeneakadémián szerepel a filharmonikusokkal. 1925-ben született Sacramentóban, Kaliforniában. Négy éves volt, mikor első koncertjét adta Oaklandban, a Mills-kollégiumban. Debütálását Berlinben folytatta hatéves korában, majd egy évvel később Párisban, nyolcéves korában Newyorkban szerepelt nagy sikerrel. Legutóbb, amikor a Metropolitan-operában adott koncertet a szimfónikusokkal, előadta Beethoven C-moll hangversenyét, amelynek csillogó záró akkordjait maga komponálta. Oly nagy sikerrel szerepelt, hogy egymásután ötször hívták ki a pódiumra. Búcsúzóul még elmondotta, hogy az elmult évben Amerikában húsz koncertet adott és *fellépéseként háromezer dollárt kapott!* Reméli, hogy Budapesten is nagy sikerrel szerepel és kiállja azt a próbát, amelyen sok világhírű művész elbukott.

Az Uj Magyarság színházi jegyirodája

Az Uj Magyarság jegyirodájában (József-körut 5) reggel 9 órától este 8 óráig az alábbi színházak előadásaira válthatók kedvezményes jegyek:

MARCIUS 13, VASARNAP DELUTAN

Vígszínház: Hajnali vendég
Magyar Színház: Egyetlen éjszakára
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Belvárosi Színház: Duo
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Városi Színház: Julia

MARCIUS 13, VASARNAP ESTE

Művész Színház: Vacsora a Ritzben
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Városi Színház: Julia
Terézköruti Színpad: Lulu

MARCIUS 14, HÉTFŐ

Magyar Színház: Volpone
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Városi Színház: Harmath Imre-est
Belvárosi Színház: Duo
Terézköruti Színpad: Lulu
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

MARCIUS 15, KEDD

Nemzeti Színház: Bánk bán
Magyar Színház: Egyetlen éjszakára
Művész Színház: Vacsora a Ritzben
Andrássy Színház: Délután és este: A hölgy hozzám tartozik
Vígszínház: Hajnali vendég
Belvárosi Színház: Duo
Pesti Színház: Hatodik emelet
Városi Színház: Julia
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

MARCIUS 16, SZERDA

Magyar Színház: Volpone
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Belvárosi Színház: Duo
Terézköruti Színpad: Lulu

MARCIUS 17, CSÜTÖRTÖK

Magyar Színház: Egyetlen éjszakára
Művész Színház: Vacsora a Ritzben
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Belvárosi Színház: Duo
Pesti Színház: Hatodik emelet
Pódium: Márciusi műsor

MARCIUS 18, PÉNTEK

Magyar Színház: Volpone
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka
Belvárosi Színház: Duo
Terézköruti Színpad: Lulu
Városi Színház: Trubadur

MARCIUS 19, SZOMBAT

Magyar Színház: Volpone
Művész Színház: Vacsora a Ritzben
Városi Színház: Julia
Belvárosi Színház: Duo
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

MARCIUS 20, VASARNAP DELUTAN

Vígszínház: Bors István
Pesti Színház: Hatodik emelet
Városi Színház: Julia
Magyar Színház: Egyetlen éjszakára
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

MARCIUS 20, VASARNAP ESTE

Magyar Színház: Volpone
Művész Színház: Vacsora a Ritzben
Andrássy Színház: A hölgy hozzám tartozik
Városi Színház: Julia
Belvárosi Színház: Duo
Pesti Színház: Hatodik emelet
Terézköruti Színpad: Lulu
Nemzeti Kamara Színház: Kék róka

Telefonrendelés: 140-000, 144-401.

ÚJ MAGYARSÁG Színház Zene.film Művészet

VOLPONE, vagy a pénz komédiája

Az anyagiakra esküszö világszemlélet a kritikus hangulatokban soha nem mulasztja el figyelmeztetni a megzavart közönséget, hogy vigyázzatok: minden eszme és minden nagy gondolat mulandó, csak a pénz örök! Túlontúl át is vagyunk itatva az arany mindenhatóságába vetett csalárd illusióval. Zsarnok az arany, térdének szorítása alatt állandóan remegve él a társadalom. S nem véletlen, hanem logikus, hogy ugyancsak a válságos pillanatokban az ideálok hivői legelőször pontosan a pénz bűvölete alól igyekeznek felszabadítani a lelkeket. Nagy elhatározása előtt Győrben a miniszterelnök éppen a napokban tett vallomást amellett, hogy a pénz nem fenség, nem Isten és nem bálvány, csak eszköz, mikor azt mondta: „Hiszek a szellem anyagot átformáló erejében." Vajjon Ben Johnson, a Volpone írója és Shakespeare állitólagos dramaturgja és társszerzője: igaz ember-e? Miben hisz: a pénz mindenhatóságában-e, vagy abban, hogy az arany, mint anyag alá van vetve az eszmények felsőbbrendű erejének? Sajnálatos volna, ha a Magyar Színház előadása kételyt hagyna hátra a mai emberek lelkében, vagy rejtett tiszteletet a pénz iránt, hogy mindez igaz, amit a szép és nagy dolgokról hirdetnek a prófé ák, de azért a „pénz beszél, kutya ugat". Sajnálatos volna, ha ennek a szatirának felujítása ki nem mondott intés volna, hogy emberek, ti lelkes állatok, legyetek óvatosak, mert minden elporzik, csak az arany marad, mi volt: a lényeg. A hatalom.

Ben Johnson tisztességesen és ragyogóan lát feladatához: megutáltatni az emberekkel a kapzsi és aljas levantei pénzes zsákot, Volponét. Vidáman és ügyesen mutatja be, hogy mi minden becsületes dolgot lehet pénzen megvenni. Volpone barátot és egyben szellemes titkárt vesz pénzen maga mellé a börtönből: Moscát, a léhűtőt. Megvásárolja az örökségre való sóvárgás útján a kereskedőt, annak fiatal hitvesét, a velencei kurtizánt, a jogtudóst, a vén uzsorást. A gazdagság varázsa megtéveszti a birót s a végrehajtó hatalom, a sbirrek kapitányát is. Az aljas bűnszövetkezet ellen a kiváló iró szemmelláthatóan csak egy puritán és korlátolt tengerészkapitányt vonultat föl, aki nem tud mást, mint szétütni a rothadt legyek közt és trágár szitkozódással ront rá a hiúvány hazudozókra. Ez az egyenes gondolkozású katona azonban túlságosan faragatlan és észbelileg is sokkal hátrányosabb helyzetben van, semhogy rá tudná bizonyítani a bitangokra különböző gazságaikat.

Az iró tehát választ a piszkos pénz számára egy ugyancsak piszkos, de igen fejlett tehnikával dolgozó ellenfelet, Moscát, az adósok börtönéből pénzen kiváltott titkárt, aki Ben Johnson darabjában a magasiskola méregkeverőjét játsza és a komisz rókát, Volponét, saját gyűlöletes hatalmi eszközével, a pénzzel fogja meg és csalja be saját csapdájába. A romboló és becstelen pénz tehát nem a becsületes és egyenes katonától kap ki Ben Johnson szerint, hanem egy félig bohém s egészen körmönfont ellenféltől, a fiatal és szemtelen Moscától. Mosca a végén belemarkol a zsugori Volpone kincsesládájába, amelyet a diszletező Upor Tibor a sugólyuk fölé épitett meg és két kezével szórja szét az emberek közé az ebül szerzett aranyakat. Az irónak ez a hajlama a könnyed harc felé megszabja az előadás tónusát is. Egyszerűen és közvetlenül kellett volna Vaszary János rendezőnek eljátszatnia ezt a komédiát. Ha a katona lett volna az, aki az iró szerint leveri trónjáról az aranyat, akkor érthetőbb és indokoltabb lett volna a nehéz játékstílus, persze, kevesebb bömbölő kereskedővel és mérsékeltebben torzított uzsorásokkal. Vaszary János azonban nem az a zseniális rendező, aki ezt a mozzanatot, amely döntő, sikeresen tudta volna érvényre juttatni. A figurák a végletekbe tévedtek a karikirozásban, kivéve Vaszary Piroskát. A tisztaság öröme, amelyet Moscának kell elzengenie, a kabaréiró szélsőség miatt nem tud tisztán kibontakozni. A közönség nem érzi a pénz nyüge alóli felszabadulás gyönyörét. Pedig Ben Johnson ezt írta meg s a fordító, Emőd Tamás, válogatott lelkesedése is ezt szolgálta. Közepes és zavart hatású mókát mutatott be a színház. Ráadásul nyomja a darabot Stefan Zweig célzatos átdolgozása, amely csoportositásban, hangsúlyban és stílusban feleslegesen ötleteskedik, rontja a régi reneszánsz nyerseségét, amely egykor természetes gorombasággal bökte ki a durva szavakat s most bántó éllel kapjuk őket a fülünk közé. Kihegyezte őket. A történelmi esszéiró súlyos tévedését, amellyel megszüntette Ben Johnson korának paraszti báját: a fordító nem igazitotta helyre.

S végül a főszereplő Törzs Jenő véti el a célt, mikor ebből a bővérű, puffadt pénzpókból selyempizsamában hempergő kulturlényt faragott, aki csipkék közt zazabálja a libacombbuzogányt. A robusz us volt szmirnai kereskedőből, akit Csortos Gyula évekkel ezelőtt úgy mintázott meg, mint a pénz Memnon-szobrát, rengő hájakkal, izzadt kezekkel és akiből rengett a furfangos manipulációk gyönyöre, mint a pénz dalailámájából: ebből a félelmetes, hízott aranyvadkanból Törzs Jenő nyöszörgő kaftánost csinált, egy levantei handlét, aki Velencében karriért futott be és nem egyetemes figura, csak lokális nagyság, akin lóg a sok fényes sallang és cicoma. Vitába nem lehet szállni a kitünő művésszel, mert valószínűleg ő ezt így tartotta jónak s így tudta fedni a figurát egyéniségével, hitével és képességeivel. De tudnia kell ehhez azt is, hogy az ő alakítása, amely a maga nemében kifogástalan volt, egészen más tájakra vitte a hatást.

Bilicsi Tivadar a másik fontos szereplője a szenzációs komédiának. Ő Mosca. Élvezetes, fürge, kedélyes és kedves is. Csak éppen hogy remekül pongyola. Fel lehet ismerni rajta is a rendezés felületes felfogását. Az alakok cselekvésében és jellemük mélyén annyi erő van, hogy ezt még lengő szakállakkal, gyerekelőadások mozgalmasságaival, rettentő tollbokrétákkal megtoldani: bűn. Sőt hiba. Turay Ida engedjen abból a világnézetéből, hogy az ő egyéniségét emeli a nyávogás. Tehetséges ő anélkül is. Szigeti Jenő kitünően játszotta végig aranyodujában a csábító jelenetet a hódítóan közönséges kurtizánnal. Földényi László talán egyedül hallatja a helyes hangot. Pataki Miklós sajnálatosan téved. Jó Pártos Gusztáv és Dávid Mihály. A közjáték szép, Nádor Mihály muzsikája igen találó. Csak az egész szükségtelen kinövés. A kabaré beleszól... Szücs Endre igen szindús kosztümöket tervezett.

Papp Jenő

A szépség és szerelem iskolája
Pompa és káprázat
Ez lesz a város szenzációja
NŐK
A TÜKÖR ELŐTT...
(Ritmus 1938)
Kedden jön: City és Kamara

Londoni színházi levél

London, március hó.

A *színházi kultúra terén a világon ma Anglia vezet:* Londonban mintegy hatvan színház van s száz meg száz mozi telik meg esténként zsúfolásig nézőkkel. Esténként beláthatatlan autótáborok bizonyítják a színháznegyedben, hogy a lelkesedés nem csökken, sőt egyre növekszik. A *Shaftesbury Avenue, Leicester Square, Charing Cross Road, Haymarket és a Piccadilly Circus határolják* az úgynevezett színháznegyedet s a szabályt erősítő kivételt voltaképpen csak a *Covent Garden Theater* és a *Drury Lane* jelentik. A londoni színházakat rendszerint bizonyos számú előadásra bérlik ki vállalkozók s ezért nem ritka, hogy abban a színházban, ahol januárban klasszikus drámát jászottak, februárban már valamilyen könnyed darab szerepel a műsoron.

És a városban, ahol egymást érik a világbemutatók, amelynek kegyeiért minden iró verseng, ahol egy igazi siker nemcsak a legmagasabb irodalmi elismerést, de vagyont is jelent, ott *nincsen Nemzeti Színház, ahogyan Londonban nincsen állami Operaház sem.* Bár Kensingtonban, a csendes múzeumnegyedben *már épül* a Nemzeti Színház, de vannak, akik nem szívesen fogadják az új intézményt és inkább az eddig ezt a szerepet betöltő *„Old Vic"* színházba fektették volna a költségeket. A Covent Garden-i Opera is nem egy jellegzetességgel dicsekedhetik, elsősorban azzal, hogy *ikerépülete a gyümölcsvásárcsarnokoknak.* Nem állami intézmény, de régóta átment a londoniak húsába és vérébe. A májusban induló operaszezón vezeti be a híres „season"-t, ilyenkor egy Toscanini, Furtwaengler, vagy Sir Thomas Beecham dirigál s régi szokás szerint egymást követi a német és az olasz ciklus. Az angol közönség rajong a balettért s az operaszezón után már évek óta egy orosz balettkar vonzza a nézőket a Covent Garden-be.

A már említett „Drury Lane" színház 1812-ben épült, azóta többször modernizálták, de másküléonben is alapos változáson ment keresztül. Az előző században az angol színjátszás fellegvára volt, ma a legendás Garrick helyén revűket játszanak. *Ivor Novello* ünnepli itt hatalmas sikereit, melodramatikus revűivel, amelyek szövegét ő írja, zenéjét ő komponálja, maga rendezi, sőt leggyakrabban a főszerepet is ő játsza.

Az „Old Vic" színházban *John Gielgud* mesteri alakításával az angol és külföldi drámairodalom remekei kerülnek színre.

Leghíresebb színpadi szerzőik Semerset *Maugham*, J. B. *Priestley*, Noel *Coward* és John *St. Ervin*, legnevesebb színészeik: Mary *Tempest* és Sybyl *Thorndyke* a régibb gárdából, Flora *Robson*, Gladys *Cooper*, Gertrud *Lawrence*, Anna *Neagle*, Margaret *Rawlings* és Diana *Wyniard* Thália papnői közül, a legismertebb férfiszínészek, a már említett és eléggé nem méltatható John *Gielgud* mellett: Owen *Nares*, Leslie *Banks*, Lawrance *Olivier*. A legkörülrajongottabb hang tulajdonosa — Gracie *Fields*.

A variéték hajlékaiban, a *Palladiumban, Windwillben, Holborn Empire-ben* és a *Prince of Wales*-ben folytatólagos előadások vannak, akárcsak a mozikban, elsőrangú zenével és már amerikai méreteket surolóan sok nagyon szép görllel. A legérdekesebb színházi jelenség Londonban a sok színház-club. Kis színpadok ezek, apró nézőtérrel, ahol csak tagok, vagy meghívott vendégeik ülnek. Leghíresebb talán a *Charing Cross* pályaudvar melletti *„Gate Theatre"*. Feltűnően gyakoriak a dilettáns színházi előadások, amelyeken nem egy nagytehetségű „amatőr" bizonyítja, menynyire kedvelik Angliában a színjátszást s milyen magasra értékelik.

M. Zs.

* **Elmarad a vasárnapra hirdetett osztrák hangverseny.** A székesfőváros népművelési bizottsága vasárnap délután öt órára osztrák hangversenyt hirdetett, az Österreichische Junglehrer Musikgruppe részvételével. A zenés csoport az osztrák eseményekre való tekintettel lemondta budapesti szereplését, s így a hangverseny elmarad.

ASSZONYOM

Akar Ön elegánsan öltözködni?

KOVÁCS-hoz jöjjön

Akar Ön olcsón vásárolni?

KOVÁCS-hoz jöjjön

Muzeum-körut 21.

— **Szendy Károlyt ünnepelte a tisztviselőkaszinó.** A tisztviselőkaszinó Esterházy-utcai helyiségének dísztermében tartotta ezévi rendes közgyűlését Szendy Károly polgármester elnöklésével. A közgyűlés Martin István ügyvezető alelnök előterjesztései alapján belső ügyeket tárgyalt, majd titkárrá választották Heyek Lászlót. A közgyűlés után ünnepi vacsora volt, amelyen a serlegbeszédet Vecseklőy József ny. kúriai bíró mondotta, aztán a megjelent nagyszámú és díszes közönség lelkes ünneplésétől kisérve Osvald István, a Kúria ny. elnöke Szendy Károly polgármestert üdvözölte abból az alkalomból, hogy a kormányzó legutóbb a II. osztályú magyar érdemrenddel tüntette ki. Szendy Károly mélyen megilletődött szavakkal mondott köszönetet az ünneplésért.

— **Divéky Adorján előadásai Vilnában.** Varsóból jelentik: Divéky Adorján dr., a varsói magyar intézet igazgatója, a vilnai tudományos társulat meghívására felolvasást tartott a magyar jognak a lengyel és litván jogra való hatásáról. A felolvasást Zdziechowski Marián volt egyetemi rektor vezette be. Vilnai tartózkodása során Divéky Adorján még egy felolvasást tartott, amelynek tárgya: „Magyarország egykor és most", igen nagy érdeklődéssel találkozott. A Báthory István-egyetem aulájában egybegyült közönség előtt Wojcicki rektor üdvözölte a felolvasót, vázolva Magyarország és Lengyelország nagy történelmi küldetését a nyugati kultúra védelmében.

MAI PROGRAM

Vacsora — Tánc

BELLEVUEBEN Menü 2.80

— **Uj regény.** Ma abban a korban élünk, mikor minden ember élete regény. A mai kor regényei azonban már nem romantikusak, sem szentimentálisak, hanem az élet küzdelmeit tárják elénk. Tudjuk, hogy a regényhős élete mindig jobbra fordul és ezt vagy ő irányítja, vagy a szerencséje okozza. Talán e sorok olvasója életében is éppen most érkezett el az időpont, hogy saját akaratával és a szerencse közbenjöttével jövőjét megalapozhassa. Legalkalmasabb módja ennek, ha a szerencséről közismert Török-bankházban (Budapest, IV., Szervita-tér 3) osztálysorsjegyet vesz a nemsokára kezdődő új m. kir. osztálysorsjátékra. Török sorsjegyei az elért nyereményeredmények folytán nagyon keresettek, ezért ajánlatos, ha a sorsjegy rendelését vagy vásárlását sürgősen eszközli. Hivatalos árak: egész sorsjegy 28.—, fél 14.—, negyed 7.— pengő.

FÁJ A GYOMRA?
SOK A SAVA?
ROSSZ A KÖZÉRZETE?
Szedjen GUSZTIN CAPSULAT!
Minden gyógyszertárban kapható. Egy doboz ára 1.20 P

— **A nemzeti munkaközpont előadássorozata.** A nemzeti munkaközpont előadássorozatában pénteken este Vágó Pál dr. műszaki főtanácsos „Munkanélküliség, hitel és országépítés" cimmel tartott előadást, amelynek keretében rámutatott arra, hogy a munkanélküliséget állami irányitással, közhasznú gyümölcsöző közmunkák végrehajtásával, korszerű adópolitikával és a belső gazdasági tartalékok mozgósítása útján lehet leküzdeni. A legközelebbi előadást március 16-án, szerdán este ½8 órakor Hilscher László egyetemi magántanár „Szociálpolitika" cimmel tartja.

— **Székrekedésben szenvedő bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknél** a bélmozgást reggel éhgyomorra egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvíz csakhamar megélénkíti, az emésztőcsatornában összegyült salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi s a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát.

— **Március 15-iki munkaszünet az Otinál.** Az országos társadalombiztosító intézet értesíti az érdekelteket, hogy hivatalaiban március 15-én, kedden munkaszünet lesz. Az ezen a napon esedékes segélyeket az intézet március 14-én, hétfőn fizeti ki. Az intézet orvosi rendelőintézeteiben a sebészeti, szemészeti és fogászati osztályok március 15-én délelőtt 10 órától 12 óráig ügyeletes orvosi szolgálatot tartanak.

Lovasberényben négy jelölt nyujtott be ajánlásokat

Székesfehérvár, március 12.

Szombaton délben 12 órakor járt le a *lovasberényi* képviselőválasztással kapcsolatban a képviselőjelöltek ajánlóiveinek benyujtása. *Négy jelölt nyujtotta be ajánlási iveit*, mégpedig: *Sigray* István (nemzeti egységpárti), *Hubay* Kálmán (pártonkívüli), *Fitz* Artur (egyesült keresztény-párti) és *Nagy* Ferenc (független kisgazdapárti).

— **Uj vármegyei tb. tisztifőügyész.** Heves vármegye főispánja ifj. Studinka Elemér dr. budapesti gyakorló ügyvédet vármegyei tb. tisztifőügyésszé nevezte ki.

— **Három testvér agyonvert egy gazdalegényt.** Gyöngyösről jelentik: Abasár hevesmegyei községben Juhász Antal, András és Vilmos földműves testvérek csütörtökön késő este találkoztak régi haragosukkal, Petrovics János földműveslegénnyel. Szóváltás támadt köztük és a testvérek ólmosbotokkal úgy összeverték Petrovics Jánost, hogy eszméletlenül maradt a helyszinen. Pénteken hajnalban találtak rá az éjjeli őrök. Petrovics János még pénteken meghalt. A három testvért letartóztatták és az ügyészség fogházába szállitották.

— **Két bombamerénylet Belfastban.** Londonból jelentik: Pénteken éjfélkor bombamerényletet követtek el az angol hadsereg belfasti toborzóirodája ellen. A bombarobbanás erősen megrongálta az épületet. Néhány órával a merénylet előtt a Milltown-temetőben felrobbantottak egy angol emlékművet. Sebesülés nem történt.

— **A külügyi társaság Komáromban.** A külügyi társaság vidéki előadásai során március 15-án vasárnap délután a komáromi városháza nagytermében Alapy Gáspár polgármester elnöklésével ülést tart, amelyen Eöttevényi Olivér ügyvezető-elnök „Fejedelmek szövetségei, fajok harca, bolsevizmus antibolsevizmus", Gömöry-Laiml László ny. rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter pedig „Koronás asszonyok a külpolitikában" cimmel tart előadást.

Vendégeket hogyha szeretsz: legyen otthon Dreher bonbon, Dreher kekszt

— **A „keresztényszocialista munkáspárt" belépett a nemzeti munkaközpontba.** A javarészben közüzemi alkalmazottakból álló, „keresztényszocialista munkáspárt" március 10-én a Move nagytermében megtartott nagygyülésen egyhangú határozattal csatlakozott a nemzeti munkaközponthoz. A csatlakozó gyülésen a munkaközpont részéről Boconádi-Szabó Imre országgyülési képviselő, Kövesligethy Miklós törvényhatósági bizottsági tag, Vándor Lajos központi titkár és Gál Károly, a munkaközpont közlekedési szakmai országos titkára szólaltak fel, majd Rákóczy Béla középiskolai tanár a keresztényszocialista munkáspárt összes szervezeteinek csatlakozását kimondó határozatot terjesztette elő. A nagygyülés táviratilag üdvözölte vitéz Marton Béla országgyülési képviselőt, mint a nemzeti munkaközpont országos elnökét.

x **Mit tanulhatunk ezen a héten** a népművelési bizottság háztartási telepén a gázművek VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutató helyiségében: március 14-én, hétfőn délután 5—6-ig Szili Leontin: Az ételtes és szép maradékkonyha. Főzőbemutató: tojás-, tészta- és zöldségmaradékok felhasználása. Március 16-án, szerdán délután 5—6-ig Anghi Hajnalka: A dán háziasszony háztartása. Főzőbemutató: hústekercs szilvával töltve, tojásos galuska édes öntettel, kocsonyázott gyümölcslé. Március 17, csütörtök délután 5—6-ig Göczyné dr.-né Haviár Margit dr.: A háziasszony egészségéről életszakaszok szerint. Főzőbemutató: tojásos ételek készítése. Az egyes előadások belépődíja 60 fillér. Március 18-án, pénteken délután 5 órakor főzőbemutató a takarékos gázhasználatról. Belépődij nincs.

NAGY PÉTER LEVÁGATJA A BOJÁROK SZAKÁLLÁT

Ezt az egykoru karikaturát, mely a legzseniálisabb, egyben legkegyetlenebb „forradalmár" cár egy reformját gunyolja ki, A. Tolsztoj nagysikerü történelmi regényéből, a NAGY PÉTER-ből közöljük.

— **A mentők első segélynyujtási tanfolyama.** A budapesti önkéntes mentőegyesület legközelebbi első segítségnyujtási tanfolyamát március 28-tól április 2-ig (hétfőtől szombatig) mindennap délután 6—½8 óráig tartja. Jelentkezni lehet levelezőlapon, vagy a tanfolyam kezdetekor (V., Markó-utca 22).

x **A tavaszi nagy divat** külföldi és hazai vezető ujdonságait, úgymint szövet, selyem, ruhaanyagokat, csipkekelméket nagy választékban hozta eredeti kivitelben a Binét és Barna cég, Budapest, Deák Ferenc-utca 18, hol előnyös árak mellett szerezheti be választékos tavaszi ruházati cikkeit.

A 26 ÉVE FENNÁLLÓ BODNÁR cég az összes RÁDIÓ -típusokat díjtalanul bemutatja és árjegyzéket küld. RÉSZLET. ~ CSERE. VI, Vilmos császár-út 60.

— **Kiállítás a műegyetemen.** A Hungaria magyar technikusok egyesületének V. Masztaba-csoportja Wälder Gyula műegyetemi tanár védnöksége alatt március 15 és április 1 között rendezi hagyományos kiállítását a műegyetemen. Az ifjabb építésznemzedék műegyetemen kívül készült rajzai, tervei, munkái iránt érdeklődőket szívesen látja a csoport. Belépés díjtalan. Nyitva délelőtt 10—1 óráig.

x **Az új sorsjáték** április 9-én kezdődik, sorsjegyek kaphatók az összes hivatalos főárusitóknál: nyolcad 3.50, negyed 7, fél 14, egész 28 pengőért. A szerencse útja ismét mindenkinek nyitva áll.

x **Férfiöltöny vagy raglán 60** pengőért mértékszerint rendelhető a legújabb tavaszi divatszövetekből, remek szabással, elegáns, ízléses kivitelben. Ruhakereskedelmi Rt., Ferenc-körut 39, I.

— **Márciusi ünnepségek.** A szentimrevárosi társaskör és kultúregyesület március 15-én este Horthy Miklós-úti helyiségében ünnepséget rendez, amelyen Szombathy Kálmán mond beszédet. Az ünnepség után társasvacsora lesz, amelyre március 15-én délelőtt 10 óráig lehet postán vagy telefonon jelentkezni. — A lipótvárosi polgári kaszinó Szent István-körút 18. szám alatt levő helyiségében szerdán este társasvacsora keretében ünneplik március idusát. A lakomán résztvesz Bessenyey Zénó és Krompaszky Miksa országgyülési képviselő is. — A vasutasok országos gazdasági egyesülete március 15-én, kedden délelőtt fél 11 órai kezdettel egyesületi székháza tanácstermében (VIII., Kenyérmező-utca 6) hazafias ünnepélyt rendez. Közreműködik Pataky Jenő színművész, a Nemzeti Színház tagja, Varga Imre operaénekes, a Városi Színház tagja és a Weidinger-vonósnégyes. Az ünnepi beszédet Pillich Nándor, a Voge központi főtitkára tartja.

Astor minőség:

sportöltöny 64.- tavaszi ulster 88.-

vízhatlan és molymentes

110.- mérték öltöny 94.- Astorberry raglán

Astor ruha

RÁKÓCZI ÚT 16

— **Vértesy Sándor temetése.** Vértesaljai Vértesy Sándor, a kabinetiroda nyugalmazott főnöke, volt pénzügyminisztériumi államtitkár földi maradványainak beszentelése március 14-én, hétfőn délelőtt 11 órakor a pénzügyminisztérium palotájában lesz. Tekintettel arra, hogy az ünnepélyes szertartáson a kormányzó megjelenésére is számítani lehet, felkérik a meghivottakat, hogy helyüket 10 óra 45 percig elfoglalni szivesked jenek, mert ezentul a közlekedést lezárják.

— **Címadományozás.** A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére Litsek Jenő nyugalmazott miniszteri osztálytanácsosnak nyugalombavonulása alkalmából a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

ÖRÖM

AZ EMBER ÉLETE HA RENDES AZ EMÉSZTÉSE

ARTIN AZ ENYHE, BIZTOS É. OLCSÓ HASHAJTÓ

— **Megölte gyermekét, aztán öngyilkos lett egy munkásasszony.** Megdöbbentő családi dráma játszódott le szombaton hajnalban az Üllői-út végén lévő Mária Valéria-telep 33-as számú házának egyik szobakonyhás lakásában. Haig János gyári munkás fiatal felesége beretvával felvágta hat éves kislánya karján és nyakán az ereket, majd egyetlen metszéssel a saját nyakát is átvágta. A tragédiát a szomszédasszony fedezte fel, aki reggel hét óra tájban benyitott a baraklakásba. A kihívott mentők már nem tudtak segíteni, mert az anya és gyermeke percek alatt elvéreztek. A szomszédok állítása szerint Haig Jánosné rémes tettének oka az lehetett, hogy egy ismerősének kölcsönzött többszáz pengőjét nem tudta visszakapni, adósa elköltözött a telepről és többé nem is akadtak nyomára.

Ke'eti Károly-u'ca 9. alatti szálloda bérházban egy- és kétszobás GARZONLAKÁSOK központi fűtéssel és melegvizszolgáltatással május 1-re.

Olasz Fasor 15/15. alatt három utcai szobás, hallos, összkomfortos lakás balkonnal, május 1-re

KIADÓ

Érdeklődni lehet a helyszinen, vagy telefonon 129-550

x **Magyarország és a külföld** legpompásabb tavaszi szövet- és selyemanyagait találja meg a Kálvin-téri Fenyves-áruházban. Ime néhány példa a hatalmas választékból: Tiszta gyapjú ruhaszövetek az összes divatos szinekben 2.90-től. Kosztüm- és öltönyszövetek, 140 cm széles 5.80-tól. Mongol imprimé gyönyörü mintákban 1.90-től. Divatcsikos ruhaműselymek 2.70-től. A maradékok még jutányosabban, például: 4 méter mongol imprimé összesen 6.30. 4 méter fahéncs imprimé összesen 6.30. Öltönykelmék 3 méteres darabokban összesen 19.—. Női ruhaszövetek 4 méteres darabokban, tiszta gyapjú összesen 10.—. Mintákat még a maradékokból is szívesen küld a Fenyves-áruház.

Ami biztos, hogy csak mindig többet ér Balatonföldváron egy jó villatelek

a modern strand és az uj luxusszálló közelében, vízvezeték, villany, befásitva, 5 éves kedvező részletre kapható. Okvetlenül kérjen tájékoztatót irodánktól: BALATONFÖLDVÁR FÜRDŐ RT. parcellázási irodája, Andrássy-út 27. Telefon: 12-76-60.

x **Trunkhahn-posztógyár,** a magyar uricsaládok bevásárlóhelye, Önnek is rendelkezésére áll. Közvetlenül a gyárból szállítja a fogyasztónak szingyapjúszöveteit angolos gyártási módon elkészítve. Kérje megtekintésre a szövetminták költség- és kötelezettségmentes beküldését. Trunkhahn-posztógyár és ruhagyár rt., Budapest, XI., Lenke-út 117.

Nagyszabású művészi események az idei szegedi szabadtéri játékok programján

Szegedről jelentik: Szeged az idén olyan nagyszabású programmal készül a Dóm-téri ünnepi játékokra, hogy azok valóban hivatva vannak megmozgatni a legszélesebb nemzetközi nyilvánosságot, különösen most, amikor a salzburgi ünnepi játékok eseményei miatt fokozott érdeklődés nyilvánul meg a már évek óta elismert és művészi rangu szegedi magyar ünnepi játékok iránt. Szeged városi az idén majdnem *négy hétre szélesitette ki a játékok idejét*, julius 23-a és augusztus 15-e között tizenöt előadást, három monstre hangversenyt rendez a Dóm-téren, ezenkivül pedig különféle zenei eseményeket a Dómban. A szegedi szabadtéri játékok hét év óta állandó müsordarabját, *Az ember tragédiáját* az idén *Kiss* Ferenc rendezi, az előző évek programjából megismétlik *Herczeg* Ferenc *Bizánc*-ának rendkivüli hatásu előadásait és ezeken kivül három uj nagy művészi esemény vezeti a fejlődés utjára a szegedi játékokat. Az egyik legnagyobb eseményt a *Turandot*-nak szabadtéri bemutatása jelenti, amelynek cimszerepét a világhirü olasz énekesnő, *Gina Cigna* énekli, de szerepel a milánói Scala két másik kiváló művésze is: Giovanni *Breviario*, aki *Kalaf*-ot és Dora *Doria*, aki *Liu*-t énekli. Az összes operaelőadásokon szerepel a Budapesti Filharmonikusok Zenekara, a Turandot *Fleischer* Antal vezényli. Nagy érdeklődéssel várják *Kodály* Zoltán *Háry Jánosának* Dóm-téri bemutatóját, amely kiemeli a szegedi játékok magyar művészi célkitüzéseit. A Szent István-év alkalmából ősbemutató keretében bemutatják *Ujházy* Györgynek, a *Missa Sollemnis* szerzőjének történelmi tragédiáját, az *István király népét*. A három nagyszabásu szabadtéri koncert közül kiemelkedik a *Verdi-rekviem* előadása Gina Cignával és Giovanni Breviarióval, a budapesti filharmonikusokat *Rubányi* Vilmos vezényli, valamint az önálló *Kodály*-hangverseny, a *Psalmus Hungaricus*-t, a *Te Deum*-ot és a *Jézus és a kufárok*-at maga a világhirü szerző vezényli. A harmadik filharmonikus koncertet *Fricsay* Ferenc dirigálja. A *Turandot* és a *Háry János* rendezői munkáját *Nádasdy* Kálmán, az Operaház kiváló rendezője vállalta, a szinpadterveket *Fülöp* Zoltán készíti, mig *Az ember tragédiája, Bizánc* és *István király népe* hatalmas szinpadi épitményeit *Varga* Mátyás tervezi. A már is megnyilvánult nemzetközi érdeklődést fokozza az, hogy a kormány a külföldiek részére teljes vizummentességet engedélyezett, az államvasutak pedig julius 20-tól augusztus 15-ig az egész ország területéről féláru utazási kedvezményt, ezenkivül minden nagyobb városból ünnepi vonatokat inditanak Szeged nagy ünnepi eseményeire.

*** A Nemzeti Szinház féláru évadvégi bérlete.** A *Nemzeti Szinház* hat előadásból álló évadvégi bérlete a közelmultban nagy sikert elért darabokat féláron nyujtja a közönségnek. Az április 25-től május 16-ig tartó ciklusban szerepelnek *Nyirő* József, *Bibó* Lajos, *Dékány* András, *Zilahy* Lajos, *Kállay* Miklós és *Babay* József darabjai. Az évadvégi ciklus közkedveltségét bizonyitja, hogy bérletjegyek a szinház gazdasági hivatalában már csak korlátozott számban kaphatók.

Gondoljunk gyermekeink egészségére!

Földes Lajos dr.: Gyermeket akarok!	1.80
Földes Lajos dr.: A fiatal anya, orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak	2.60
Orosz Dezső dr.: A gyermek szervezete, életmüködései táplálása, gondozása, gyakori betegségei és ápolása, 20 ábrával	4.—
Orosz Dezső dr.: A csecsemő, kisgyermek és iskolásgyermek gondozása, képekkel	4.—
Preisich Kornél dr: A gyermek gondozása, táplálása és ápolása születésétől 6 éves koráig	2.—
Stekel Wilhelm dr.: Üzenet az anyáknak!	
I. rész: Kisgyermekkor, csecsemőkortól kétéves korig	2.60
II. rész: Óvodáskor és az első iskolaévek	2.60
III. rész: Serdülőkor és az érettség kora	2.60

Ne várja meg, amig gyermeke megbetegszik! Rendelje meg előre fenti könyveket!

Beszerezhetők a **Magyarság** könyvosztályában, Budapest, Eskü-ut 6. szám. Vidékre portóköltséget kérünk!

A nagy siker! Remek előadás!

Füszer és csemege

Csathó Kálmán uj szinjátéka

VIGSZINHÁZ

Telefon: 115-344

*** A Lear király felujitása a Nemzeti Szinházban.** Pénteken, április 22-én, a centenáris klasszikus müsor keretében ujitja fel a *Nemzeti Szinház Shakespeare* tragédiáját, a *Lear királyt*. A tragédiát 1838 április 30-án mutatta be a Nemzeti Szinház *Egressyvel, Szigligetivel, Laborfalvi* Rózával, *Barthánéval* és *Lendvaynéval* a főszerepekben. A mostani felujitáson a tragédia szerepeit *Kiss* Ferenc, *Szabó* Sándor, *Ujlaky* László, *Lehotay* Árpád, *Abonyi* Géza, *Táray* Ferenc, *Timár* József, *Kovács* Károly, *Makláry* Zoltán, *Uray* Tivadar, *T. Mátray* Erzsi, *N. Tasnády* Ilona, *Szörényi* Éva, *Várkonyi* Zoltán, *Balázs* Samu és *Koltay* Gyula játszszák.

*** Francia ujdonság a Müvész Szinházban.** Április 27-én mutatja be a *Müvész Szinház Debriell Rablókaland* cimü szinmüvét. A darabot *Orbók* Attila forditotta le és *Siklósi* rendezi.

*** A nagy szerelem.** *(A Metro—Scala bemutatója.)* Emlékezhetünk még reá mindannyian, egyidőben — a jazz csecsemőkorában — divat volt áthangszerelni, jazzre irni különböző hires zenemüveket. Igy lett shimmy Solvejg dalából, tangó a Mondschein szonátából. *Molnár* Ferenc *Nagy szerelem* cimü vigjátéka, ha nem is éppen *Chopin*-keringő, de legalább is *Kuhlau*-etüd — szorosan hozzátartozik a Schule des Gelaufigkeithoz — mindenesetre furcsa foxtrottnak viszontlátni. A átformálás mesterien sikerült, az ember alig-alig ismer rá az eredetire, melyből nem maradt meg más, csak a melódia, a vezérmotivum. Az átformálás különösen a mü utolsó részében vált a film javára, ahol már-már burleszki magasságokat ér el és a könnycsordulásig mulatságos. A film eleje, valljuk be, nem tulságosan érdekes, vontatott, lassan indul, itt még a szép Myrna *Loy* sem sokat lendit rajta. William *Powell* a legkedvesebb bohóc, akit valaha amorozói szerepkörön láttunk. A film meglepetése egy nyakigláb, szögletes, esetlen fiatal fiu — John *Peale*, aki a nyámnyila szerelmes fiut játssza. Vannak jelenetei, ahol valósággal lehengerli a közönség régi kedvencét, William *Powellt*. A filmet már csak ő miatta is érdemes megnézni. *(—y—t.)*

50—75 előadás!

Hatodik emelet

Alfred Gehri világhirü szindarabja

PESTI SZINHÁZ

Telefon: 115-438

*** Fekete gyémántok.** *(A Kamara filmszinház bemutatója.)* A *Hirsch és Tsuk* cég harmadik Jókai-filmje. Bátorság és nagy áldozatkészség kell hozzá, Jókaihoz hozzányulni, akit mindenki ismer és mindenki másképpen ismeri — mert hiszen a sajátmaga fantáziája pergeti olvasás közben a filmet —, a feladat majdnem reménytelen. Nem akarunk kritizálni, illetlen volna megállapitani, hogy bezzeg, külföldön ezt másképpen csinálták volna, a nagy bányaégést, a tömeget és tökéletes technikai berendezkedést igénylő részeket milyen másképpen vették volna fel. Amit szükreszabott keretek között produkálni lehet, azt megtették. Mindenesetre hálásabb és talán okosabb lett volna egy kevésbé bonyolult apparátust igénybevevő Jókai regényt filmrevenni — de igy is vannak szép és művészi részei a filmnek. Főképpen ott, ahol a szinészek játéka maradéktalanul érvényesülhet. *Csortos* pár jelenetében fejjel kimagaslik a környezetéből, *Jávor* Berend Ivánja illuziót keltő, *Köpeci-Boóc* jóságos öreg hercege csak pár jelenetben kerül elénk, de megfogja a szivünket. Remek: *Mály* Gerő és *Rózsahegyi* Kálmán. *Greguss* Zoltán sötét tekintete nem sokára ugy hozzá fog tartozni minden magyar filmhez, mint Kabos elengedhetetlen bohóckodása. Talán nem volt olyan jó, mint ahogyan vártuk tőle: *Törzs* Jenő. Legutoljára hagytuk, de elsőnek kellett volna emliteni *Szeleczky* Zitát, akinek poétikus, csupasziv, bájos Evilája a leginkább Jókai regényhősnő. Erre a szép fiatal szinésznőre még nagy karrier vár a magyar filmen. *Vajda* László a rendelkezésére álló eszközök keretén belül mindent megtett a film érdekében, különösen a bányakatasztrófának az a része szép, amikor az eltemetett tárna mélyén meglelik a bányászokat. *(I. M.)*

*** Egy döbbenetes amerikai rekord.** A jövő évi szezonra készülő amerikai filmek legnagyobb sztárja, a most beérkezett Tyrone *Power* lesz. Az amerikai méretekhez viszonyitva is rekordot jelent az az összeg, melyet arra az öt filmre költenek a gyárak, melyeknek a főszerepét Tyrone *Powerre* bizták. Az öt film előállitási költsége *tiz és egynegyedmillió dollár*, vagyis körülbelül *ötvenmillió pengő*. Ezek közül négyet a 20th Century-Fox, egyet a M. G. M. cég gyárt és valamennyi film a jövő szezonban kerül forgalomba. Tyrone *Power* népszerüségét Amerikában *Szerelmi riport* cimü filmjének sikere alapozta meg, melynek rövidesen meglesz a pesti bemutatója is.

*** Német darab a Royal Szinházban.** Szombat este kezdődött meg *Jushnij* és alkalmi együttesének háromnapos vendégszereplése a *Royal Szinházban*. Az együttes a *Danke schön es war bezaubernd* cimü háromfelvonásos zenés vigjátékot adta elő. A mulatságos darabot Paul *Morgan* irta, a fordulatos zenét *Sennhofer* szerezte, *Jahn* verseire. A főszerepben, Professor Rogin szerepében maga *Jushnij* játszott. Könnyed és vidám játékával nagyszerüen elszórakoztatta a közönséget. A többi szereplő is kitett magáért.

*** Sanghaj lánya.** *(Bemutatták az Omnia és a City filmszinházak.)* Hosszabb szünet után Anna *May Wongot* láttuk viszont ebben az átlagosan érdekes amerikai kaland-filmben. Az embercsempészés, a huszadik századi rabszolgakereskedés elvadult és kegyetlen alvilága ellen folyik a harc a filmben, nem tulságosan uj és eredeti, de nem is elcsépelt fordulatokkal. Néhány megrázó jelenet a rabszolgacsempészés köréből és Anna May Wong lényének finom, belülről áradó exotikuma: ezek különböztetik meg mégis a *Sanghaj lányát* a hasonló müfaju átlagfilmektől. *(P—pp.)*

*** Rozgonyi** nemcsak a kirakat részére, de rendelőinek is művészi képeket készit.

A RÓMAI KIR. OPERAHÁZ

művészeinek vendégjátéka.

A Magy. Kir. Operaház előadása a Városi Szinházban.

Szombat, ápr. 30.	Hétfő, máj. 2.
TRUBADUR	AIDA

Cigna Gina, *Somigli* Franca, *Benedetti* Mária, *Merli, Nava, Mongelli, Vasari.*

Vezényel: Votto Antonino.

*** A Csodatükör a miskolci szinház ünnepi előadásán.** A miskolci nemzeti szinház április 20-án, szerdán ünnepli 80. éves fennállásának jubileumát. Ugyanezen a napon kapcsolódik bele a szinház a budapesti Nemzeti Szinház százéves jubileumába. A kettős ünnepen ünnepi müsor kerül szinre. *Babay* József nagysikerü mesejátékát, a *Csodatükröt* hozza szinre a szintársulat. Az előadás budapesti vendég, *Jávor* Pál vendégszereplésével kerül szinre.

*** Uj neveket kell tanulnunk.** Néhány évvel ezelőtt a francia filmek könnyű rohammal foglalták el a mozik fellegvárait. Márólholnapra uj arcok, uj nevek lettek népszerüvé, s ez a sikersorozat most ismét bővült. Párisban bemutatták a *Rácsnélküli börtön* cimü filmet, amelynek főszereplői ma még ismeretlenek, de holnap már együtt emlegetjük a legnépszerübb filmsztárokkal. A *Rácsnélküli börtön* egy női fogház titkos életét mutatja meg, s rengeteg uj szereplővel ismerteti meg a közönséget. Néhánynak a nevét jegyezzük meg jóelőre. Az ártatlan fiatal leány alakitója Corinne *Luchaire*, a szerelmes igazgatónő: Annie *Ducaux*, a fogház orvosa: Roger *Duchesne*, a házsártos öreg igazgatónő: *Maximilienne*, de nem szabad megfeledkeznünk egy nagyszáju női fogolyról, Ginette *Leclercről*, akinek alakitása felejthetetlen lesz mindenki előtt.

ZENE

*** Zenekari hangverseny.** Az *Országos Postás Zene- és Kultur Egyesület* Erkel Ferenc nevét viselő zeneiskolája nagyszabásu hangversenyt rendezett a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. A müsoron főként az intézet kiváló művésztanárai szerepeltek, akik tudásuk és munkájuk legjavát hozták erre a hangversenyre. *Jatzkó* Gyula Boccherini Gordonkaversenyét, *Dániel* Ilona Liszt Magyar fantáziáját és *Országh* Tivadar Mendelssohn Hegedüversenyét szólaltatták meg tökéletes előadásban. *Dohnányi* zongoraötösében *B. Szollás* Magda, *Országh* Tivadar, *Banda* Márton, *D. Szerémi* Magda és *Jatzkó* Gyula mint kiegyensulyozott játéku kamara-muzsikusok mutatkoztak be. *Eördögh* János Magyar nyitánya és *Veress* S. Divertementója szép sikert aratott. *Gere* Lola és *Hámory* Imre, az Opera tagjai mint vendégművészek emelték az est fényét. A hangversenyt Weber Oberon-nyitánya zárta be a Postatisztviselők Szimfonikus Zenekara előadásában. Ugy a Postatisztviselők Zenekarát, mint az Országos Postás Zenekart Eördögh János vezényelte nagy karmesteri rátermettséggel. Az intézet tanári karának és a közreműködő művészeknek hálás közönség adózott szünni nem akaró tapsokkal. *(G. L.)*

*** Budapesti Ének- és Zenekaregyesület hangversenye.** Csütörtök este a Zeneakadémia nagytermében Baach fenséges Máté passiója hangzott el a Budapesti Ének- és Zenekaregyesület, valamint a skót leányiskola (tanár: *Dedinszky* Gizella dr.) előadásában. A magánszólamokat *Basilides* Mária, *Báthy* Anna, *Breznóy* Judit, *Győri* Pál dr., *Kálmán* Oszkár és *Tibor* Zoltán énekelték tökéletes átérzéssel és megjelenitő erővel. *Lichtenberg* Emil fáradhatatlan kitartással és szorgalommal szólaltatja meg évről-évre Bach egy-egy remekét. Együttesének szép előadása méltóan kapcsolódott a nagyhét áhitatába. *(g.)*

*** Szarvas Klári hárfaművésznőt Hubermann szerződtette.** A fiatal és idehaza is nagyon elismert művésznőt, *Szarvas* Klárit *Hubermann* Broniszláv, a világhirü hegedümüvész külföldről sürgönyileg szerződtette, hogy résztvegyen azon a többhetes *egyiptomi* turnén, amelynek hangversenyeit *Toscanini* fogja vezényelni. Szarvas Klári már el is utazott Budapestről, hogy a Hubermann-zenekarban, Toscanini vezetésével résztvegyen a próbákon. A tehetséges magyar hárfaművésznő a kairói rádióban *önálló szólóhangversenyt* is ad.

*** Zenekari hangverseny.** Elsőrangu zenei élvezetben volt része annak a közönségnek, mely Karl *Kruegernek* a Budapesti Hangverseny-Zenekarral tartott koncertjére összegyült. A kiváló amerikai karmester megmutatta, hogy ott is vannak dirigensek és zeneszerzők. A puritán, szinte pupos megjelenésü férfiu lehiggadt, egyszerü, csiszolt mozdulataival szinte a hipnotizőr erejével vezeti a zenekart. Nemcsak zenében, de még mozgásban sem törekszik virtouz hatásokra. Nem üz kultuszt önmagából és ennek köszönheti, hogy az európai fül számára kissé szokatlan tempóban előadott Haydn: D-dur (óra) szimfónia is megnyerte a közönség tetszését. Az Arbos hangszerelte Albeniz „Fête dieu à Seville" (az Ibéria szvittből) és a *Strauss:* Salome-tánc hangjait szinte itta a hallgatóság. Müsora második felében *Kodály* pompás Háry Jánosa és két amerikai érdekesség szerepeltek még. *Skiltonnak*, Amerika egyik legjobb komponistájának „War dance"-a izelitőt adott az amerikai-indián népi zenéből. Ha a melódiája tényleg olyan hiteles, mint például a magyar népzenei kutatók gyüjtötte magyar népdalok és a feldolgozás legalább félig is stilusos, akkor fogalmat alkothattunk magunknak a „fiatal Amerika" csupa tüz ritmusu népi zenéjéről. *Still:* Scherzo az „Afro-American Synfonie-ből, rövid lélegzetü, frappáns befejezésü kompozició. Az egész mü egyetlen nagy dinamikai és ritmikai fokozás, jazz-elemekkel átszőve. Ez utóbbi számot meg kellett ismételnie. A zenekar tökéletesen alkalmazkodott a mester pálcájához. *(G. L.)*

*** A Madách-gimnázium öregdiákjainak estje.** A Barcsay-utcai Madách-gimnázium Volt Iskolatársak Egyesülete április 22-én, pénteken este a Zeneakadémia nagytermében jótékonycélü müsoros estet rendez. A est keretében fellépnek: *Daybukát* Ilona, *Eyssen* Irén, *Laky-Tóth* Erzsi, *Mezey* Mária, *Bárdos* Artur, *Bársony* István, *Góth* Sándor, *Friss* Antal, *Kósa* György, *Laurisin* Lajos, *Magyar* Tamás, *Nagy* György, *Polgár* Tibor és *Somló* István. Megnyitót *Hindy* Zoltán, ünnepi beszédet *Pintér* Jenő, volt diák mond. Ez alkalommal fölavatják a gimnázium Székely Bertalan körének szépmüvészeti zászlaját. Jegyek Rózsavölgyinél.

*** Szonáta-est.** Szerdán este *Schwalb* Miklós és *Hermann* Pál rendeztek együttes zongora-cselló hangversenyt a Zeneakadémia kistermében. Müsorukon Beethoven, Schubert és Debussy zongora-cselló szonátákon kivül Bach G-dur szvitje hangzott el szólógordonkán. A kamaramuzsika akkor tökéletes, ha a koncertáló hangszerek szólamai egymással kiegyensulyozottan egységes hangszint adnak. Ez az intim muzsikálás nem türi meg a nagy dinamikát. A Schwalb—Hermann együttes szerencsésen megtalálta azt az izléses határt, amely nem egymás elnyomására, hanem az egyes szólamok értékének megfelelően helyes egyensuly elosztásra törekszik. Debussy szonátájával közös munkájuk csucspontját érték el. A finale tétel sokrétegüsége és könnyed szelleme ennek az előadómódszernek kiválóságát hirdette. *(—l.)*

*** A Zeneművészeti Főiskola V. zenekari estjének** a *Melles* Béla vezette intézeti zenekar gondos, lelkiismeretes munkáján kivül három nagytehetségü fiatal müvésznövendék adott külön izt. *Wehner* Tibor Schubert Vándor ábrándját játszotta fölényes muzsikalitással, elmélyedő müvészi felfogással, *Bachmann* Géza Brahms Hegedüversenyével jeleskedett, *Meiszner* Lujza pedig csodálatos koraérettséggel tolmácsolta Grieg op. 16. zongoraversenyét. Mindhármukról bizonyára még sok szépet fogunk hallani.

MÜVÉSZET

*** Müvészeink Rigában, Helsinkiben, Tallinnban.** Az északi fővárosokban sorban kiállitott magyar reprezentativ tárlat nagy sikeréről több izben megemlékeztünk. Müvészetkedvelő közönségünket bizonyára érdekelni fogja, hogy kik azok a müvészeink, akiket a multbeli és mai magyar müvészet főképviselőiként kormányunk gondoskodása az északi nemzeteknek bemutatott. Ime a bemutatott müvészek névsorából: *Elhalt müvészek: Barabás, Benczur, Deák-Ébner, Ferenczy, Hollóssy, Lotz, Mészöly, Munkácsy, Paál, Perlmutter, Rippl-Rónai, Székely* B., *Szinyei-Merse, Tornyay* és *Karlovszky. Élő müvészek: Aba-Novák, Áldor* János, *Burghardt, Csók, Edvi Illés* A., *Glatz* Oszkár, *Iványi, Kóbor, Márton, Frank* Fr., *Rudnay, Vaszary* stb. *Festőnők: Müller* Ágota és *Mattioni* Eszter. *Szobrászok: Kisfaludy-Stróbl* Zs., *Ligeti,* Sidló F., *Pásztor* János, *Damkó, Telcs* stb.

DEZSÖ GABOR:

A magyar nóta zongoraiskolájának

V-ik füzete megjelent!

Előfizetőinknek, akik az esedékes 2 pengőt már beküldték, az V-ik füzetet a mai napon postára adtuk Felkérjük előfizetőinket, hogy az elmaradt részleteket mi előbb megküldeni sziveskedjenek, mivel a füzeteket csak a pénz beérkezése után adhatjuk postára Tisztelettel: a *Magyarság* könyvosztálya, Budapest, Eskü-ut 6.

Hármas halálos szerencsétlenséget okozott a cipőkrémfőzés közben felrobbant terpentin

Nyiregyházáról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt Nagycsütörtökön a késő délutáni órákban a Nyiregyháza közelében lévő Érpatak községben. *Medve* György napszámos, akit vámjövedéki kihágás miatt *négyhónapi fogházra ítéltek*, a nyiregyházai ügyészség fogházába került s népes családja így minden támogatás nélkül maradt. Feleségére, hogy a husvéti ünnepekre pénzt szerezzen, cipőkrémet akart főzni eladásra. Fillérekért bevásárolta a szükséges anyagokat és a terpentint, majd édesanyja, *Kremniczky* Sándorné, valamint három gyermeke, a 12 éves *János*, a hétéves *Ilonka*, a kétéves *Anna* jelenlétében hozzáfogott a főzéshez. Közben a forró tüzhelyre ejtette a kezében lévő üveget, amely széttört s tartalma, *a szétfolyó terpentin felrobbant s pillanatok alatt lángrafelobbantotta a konyhát és a szegényes butorzatot.*

A faluban a ház fedeléről felcsapó lángok láttára félreverték a harangokat s a község lakói egyesült erővel láttak hozzá az oltáshoz. Behatoltak a lakásba, ahol Kremniczkynét és a 13 éves Medve Gyurkát *holtan találták.*

A sulyosan sérült Medve Györgyné, akit az ugyancsak összeégett hétéves Ilonka és a kétéves Anna leányával kórházba szállitottak, még *utközben meghalt.* Kisleányainak állapota *életveszélyes.*

Oláh János dr., a nyiregyházi ügyészség elnöke, amint az eseményekről értesült, azonnal érintkezésbe lépett az igazságügyminisztériummal és *kieszközölte Medve György rögtöni szabadlábra helyezését.*

A 26 éve ismert
BODNÁR cég az összes RÁDIÓ típusokat díjtalanul bemutatja és árjegyzéket küld RÉSZLET. ~ CSERE. VI, Vilmos császár-út 60.

— **Öngyilkos lett Budapesten egy szegedi gyáros fia.** Szombaton délelőtt a Vigadó-utcában levő penzióban megmérgezte magát *Sámár* János szegedi gyártulajdonos fia. Az öngyilkosságot a fiu édesapja fedezte fel, aki tizenegy óra tájban bekopogtatott az ajtón s amikor nem kapott választ, felnyittatta és az ágyban eszméletlenül találta meg fiát. Néhány perc mulva megérkeztek a mentők, azonban Sámár Jánoson már *nem tudtak segiteni*, a méreg felszivódott szervezetébe és meghalt. A főkapitányságon jegyzőkönyvet vettek fel a szegedi gyártulajdonos vallomásáról, aki elmondta, hogy fia mindenáron *mérnök akart lenni*, a család céljai azonban mások voltak. Pénteken Sámár János váratlanul elutazott hazulról, édesapja sejtette, hogy öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik s utánautazott. A szerencsétlen sorsu fiatalember holttestét Szegedre szállitják.

— **Nemzetközi győztes kutyakiállitás Budapesten.** A *Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete* a nemzetközi vásárral egyidőben, *május 1-én* rendezi a Tattersall fedett csarnokában *nemzetközileg elismert egynapos kutyakiállitását.* Kiadásra kerül: a *nemzetközi champion bizonylat*, az ugynevezett *C. A. C. I. B.*, a *Hungária-győztes* és a *Hungária prima junior* cim. Ezen a kiállitáson az összes elismert fajtáju kutyák kiállithatók, ha a kiállitás napjáig nyolchónapos korukat már betöltötték. A birálatokat külföldi és hazai birók fogják végezni. A benevezendő ebeket április 23-ig kell bejelenteni *Ilosvai Hollóssy* Lajos, gazdasági főtanácsosnál az egyesület irodájában, VIII., Rákóczi-ut 29. szám alatt. Telefon: 138-464.

Rövidhullámu
„Eka" rádió dynam. hangszóróval, csak 98.— P és sok más alk. vétel 20 pengőtől. „R 6" árjegyzék ingyen
CHMURA IV, Ferenciek-tere 2

ELŐADÁSOK

Április 20

Fővárosi Népmüvelési Bizottság (VIII., Muzeum-körut 4.). *Csuppay* Lajos: *Sopron és vidéke.* (Vetitésekkel, este 7.)

Április 22

Statisztikai Társaság (II., Keleti Károly-utca 5., I.). *Szigeti* Gyula: *A nemzeti jövedelem és az adóstatisztika.* (Délután 5.)

Szent István Akadémia IV. osztálya (Szentkirályi-utca 28.). *Terkán* Lajos: *Déli csillagrendjegyzékünk összehasonlító rendszere; Hoffmann* Ernő: *A látás folyamatának dualisztikus rendszere.* (Délután 5.)

Április 25

Egyetemi Élettani Intézet (VIII., Eszterházy-utca 9.). *Mikola* Sándor: *A tapasztalat és a gondolat viszonya az uj fizikai megismerésben.* (Este 7.)

— **Székrekedésekben szenvedő bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknél** a bélmozgást reggel éhgyomorra egy pohár természetes *„Ferenc József"* keserüviz csakhamar megélénkiti, az emésztőcsatornában összegyült salakot kiüriti, a vérkeringést szabaddá teszi s a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát.

Lomb-utca 29. szám alatt
gyári ingatlan
3 szobás lakással és irodahelyiségekkel **május 1-re**
bérbeadó
Érdeklődni **telefon 185-672** lehet

— **Agyonlőtte magát a merénylő Beck Ferenc.** Szerdán este *Ujpesten* a Rákóczi-ut 13. számu házban revolveres féltékenységi dráma játszódott le. *Beck* Ferenc gyári munkás felkereste különváltan élő feleségét. A férj arra kérte az asszonyt, hogy *térjen vissza hozzá.* Az asszony megtagadta férje kivánságát, mire Beck revolvert rántott és *lelőtte feleségét*, aki sulyosan megsebesült. Beck Ferenc a zürzavarban elmenekült. A rendőrség hiába kutatott utána, nem találták meg. Pénteken délután *Rákospalota* határában a Farkas-erdőben sétáló emberek *egy negyven év körüli férfi holttestére bukkantak.* Értesitették a közeli rendőrőrszemet, aki a halotton lévő ruha zsebeiben talált iratokból megállapitotta, hogy *Beck Ferenccel azonos.* A rendőri bizottság megállapitása szerint Beck még a délelőtti órákban követte el az öngyilkosságot.

— **Pénzpolitikai előadás.** A Magyar Mérnök és Épitészegylet közgazdasági és szociálpolitikai szakosztálya április 19-én, kedden délután 6 órakor, az egylet székházában (Reáltanoda-utca 13—15.) ülést tart, amelyen *Tóth* József dr., a *Nemzeti Ujság* közgazdasági szerkesztője ad elő *Meddig mehet el a pénzpolitika az infláció veszedelme nélkül a munkaszerzés terén* cimmel. Vendégeket szivesen látnak.

Jutaszakmában
(Zsák, ponyva zsineg) üzletszerző tisztviselő felvétetik. „Arja" jellegére kimeritő ajánlatot kérek Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33

— **Amerikai kocsi épült európai gyárban.** A General Motors Opel-gyár eddig csak kis- és középkocsik gyártásával foglalkozott és sikerült is e téren a kontinensen a vezető helyet megszereznie. Ha most az Opel-gyár egy egészen különleges szerkesztésü, amerikai rendszerü nagy luxuskocsival lép a piacra, ugy biztos, hogy az uj kocsi ugy kivitelben, mint teljesitményben maximumát nyujtja annak, amit egy elsőrendü kocsitól el lehet várni és ki fogja elégiteni a legkényesebb kényelmi igényeket is. Az Opel Admiral egyesiti magában a fejlett amerikai automobiltechnika minden ujitását európai luxussal és izléssel. Rövidlöketü motorja 86 lóerős, 132 km.-es csucssebesség kifejtésére képes és több órán keresztül és bármily távon tartja a 120 km.-es átlagsebességet. Felgyorsulása és gazdaságos üzeme, felülvezérelt motorja következtében, egészen rendkivüli. Automatikus előmelegitő berendezése egyenletes átmenetet és könnyü inditást biztosit. Különleges felszereléséhez tartozik többek között a szivásra szerkesztett automatikus előgyujtásszabályozó is. A karosszeria különleges széles és öblös méretezése 5 személynek a legnagyobb utazási kényelmet biztositja. Vonalvezetése és kivitele oly különleges, hogy még az európai metropolisok utcáin is méltán feltünést kelt. A kocsi széles épitése és kitünő sulyelosztása folytán a legmerészebb kanyarok is maximális sebességgel a legnagyobb könnyüséggel vehetők. Ujrendszerü, különlegesen méretezett hidraulikus olajfékjei teljes biztonságot nyujtanak. A rugalmas kormánykerék, a legmagasabb sebesség mellett is kellemes vezetést biztosit. Az Admiral 5 és 7 üléses csukott és — ami különös érdeklődésre tarthat számot — *4 ajtós* cabriolet tipusban kerül kivitelre. Szakkörök általános véleménye, hogy ily alacsony árért oly nagy nagy teljesitményü kocsit csak az a gyár produkálhat, mely mögött a General Motors nagy felkészültsége áll. A vezérképviselő, a Nemzetközi Gépkereskedelmi r.-t.-hoz már megérkezett nagyobb Admiral küldemény, igy az Admiralok raktárról szállithatók.

x **A mindig kitünő** — sőt ma még jobb, mint valaha — Nikotex-Leventének méltó riválisa akadt, az uj, meglepően csinos csomagolásu Nikotex-Symphoniában. Ize, illata, egész kiállitása folytán ez a jövő cigarettája: enyhe, tartalmas és zamatos, ára csak 3.7 fillér. Nagy jövőt jósolunk és kivánunk a Nikotex-Symphoniának.

x **Régi rádióját** most még kedvezően becserélheti legujabb, rövidhullámu gépre (részletre is). Kérjen ajánlatot Chmurától, IV., Ferenciek-tere 2.

SZINHÁZ

A firenzei »zenés májuson« a magyar Operaház is szerepel

Rómából jelentik: *Firenze* a *Hitler*-ünnepségek mellett erősen készül a *Zenés május* immár hagyományossá váló ünnepségeire, amelyek — mint tavaly — az idén is már április végén megkezdődnek. A legfontosabb ünnepségek a Teatro Communaléban lesznek és itt nyitják meg a *Zenés májust* Verdi *Simone Boccanegra* cimü dalmüvének bemutatásával. Bemutatásra kerül ezenkivül Malipiero *Antonius és Cleopatra* cimü müve. Offenbach *Hoffmann meséi* és rendkivül nagyszabásu rendezésben az *Aida.* Ezuttal először kerül modern szinpadon bemutatásra egy XVI. századbeli olasz zeneköltőnek, Orazio *Vecchinek Anfiparnaso* cimü müve is. A zenei programot a *berlini opera* zenekarának szereplése egészíti ki *Furtwaengler* vezényletével, mig Bruno *Walter*, akinek eredetileg a bécsi operaház zenekarát kellett volna vezényelnie, Brahms *Rekviemjét* vezényli, Beethoven ünnepi miséjét pedig *Klemperer* vezényletével adják elő.

Egyik kiemelkedő eseménye lesz a májusi zenei ünnepségeknek a *magyar Operaház* együttesének szereplése. A magyar Operaház tagjai, akik a *balettkarral* és a *technikai személyzettel* együtt több mint 250-en jönnek Firenzébe, az Operaház diszleteivel fogják előadni május első napjaiban Kodály *Székelyfonó*, Bartók *A kékszakállu herceg vára* és Respighi *A láng* cimü müvét.

Dinasztia

Operettbemutató a Magyar Szinházban

Iván király otthagyja trónját és nejét a szerelemért. Vöröshaju barátnőjével édeleg Párisban, majd kötelességét felismerve, egy fehér pincsikutyával karjai között, de minden trillák és áriák mellőzésével, visszatér hitveséhez — a dinasztiáért. A királynő sem maradt tétlen, honleányi felbuzdulásában leszerelt időközben egy anarchistának hitt titkárt, akinek pedig három felvonáson keresztül elég alkalma van bizonyitani, hogy valósággal szerelmes a monarchiába. Szöveg — mint látható — egyenesen az „életből ellesve"; zene innen-onnan. De kitünően! *Brodszky* Miklós a legtehetségesebb, legötletesebb a fiatal magyar operettszerzők közül; motivumok ügyes alkalmazásával, gazdag hangszereléssel, jobbnál-jobb táncszámokkal dus és mégis könnyü operettmuzsikát irt. Csak az a baj, hogy a szöveg nem iveli át elég kecsesen és elég szórakoztató arabeszk szeszélyével diszesen a sikeres zeneszámok közötti szüneteket. *Vári* Pál a librettista, ahhoz képest, hogy ez a bemutatkozója, otthonosnak látszik ebben a mesterségben, de nem ártana illatositott operettköltészetet lehelő dialógusait kicsit megkurtitani. *Harmath* és *Békeffi* versei mulatságosak.

A szinház mindent elkövetett, hogy ragyogó rendezéssel, szinpadi aranyozással győzedelmeskedjék a kevéssé kedvező konjunkturán. *Törzs* Jenő nagyon kedvesen játssza, a komoly müvész mókázását éreztetve ennek az operettkirándulásnak területén a bohém uralkodót. *Honthy* Hanna tud énekelni. Hangja friss, csillogó és mindvégig kellemes. Ruhái remekek. Különösen a magyaros motivumu estélyi kapott lelkes tapsokat. Azt hisszük, a magyar divat propagálása vezető szinésznőink részéről rövid időn belül minden asszonnyal megkivántatja majd, hogy egy-két népi motivumokkal diszitett ruhának legyen boldog birtokosa. *Kiss* Manyi vérbeli szinésznő. Minden pillanat, amit kint tölt a szinpadon, érdekes a nézőnek. *Zala* Karola, *Földényi*, az elragadóan kedves *Bilicsi* Tivadar, az elegáns *Kertész* Dezső, *Sennyei* Vera és *Boross* Géza vitték még sikerre ezt a Brodszky-operettet. Az udvarhölgyek csinosak voltak, a titkos rendőr: *Pataky* Miklós pedig majdnem olyan jó, mint francia kollégája az *Inkognitó* cimü filmben. *Upor* diszletei szépek és izlésesek. *Losonczy*, a karnagy és *Lóránt*, a rendező szintén hozzájárultak ahhoz, hogy a közönség kifogástalan előadást kapjon.

V. M.

Buda szinházáért és kulturházáért

Felhivás a magyar társadalomhoz!

A következő felhivás közzétételét kérték:

A nemes tradiciókat őrző ősmagyar főváros: Buda szivében, a Horváth-kertben a magyar szinjátszás hőskora nagy müvésznőjének — Dérynének — kőbevésett kedves emléke áll. Fővárosunk vezetősége ennek tőszomszédságában kivánja Buda állandó szinházát fölépiteni.

A magyar, de különösen a budai társadalom szivevágyát elégiti ki e rendelkezés és a gondolat tettéválásának máris szépszámu apostola, lelkes szóvivője van. *Ezrek és ezrek szive dobbant meg* arra a gondolatra, hogy Buda nemes társadalmának *régi álma végre megvalósul, állandó kőszinházat emel saját erejéből* és igy hajlékot épit a nemes nemzeti kulturának, oltárt a tiszta müvészetnek.

A Községi Takarékpénztár utján már megindult részvényjegyzés eddigi sikere is várakozáson felüli eredménnyel járt, *a társadalom minden rétege kiveszi részét e történelmi munkából.* Nem technikai propagandával dolgozunk. *A szivek lelkesedése viszi* el a hirt mindenhová, ahol a mult minden szépségét kegyelettel őrzik és a *jövőt aggódással féltik.*

A Déryné Játékszin fölépitésének nagyjelentőségü munkájában mindenki közreműködésére számitunk és ezért mindenkit kérünk, hogy részvényjegyzéssel minél többen és minél nagyobb hazafias lelkesedéssel járuljanak hozzá az ősmagyar fővárosban, Budán a magyar kultura legszebb intézményének megteremtéséhez, hogy ilymódon a magyar feltámadást is előmozditsuk.

A megértő szives együttmüködésért hálás köszönetet mond

Budapest, 1938 husvét ünnepén.

Herczeg Ferenc
m. kir. titkos tanácsos, védnök,
Balogh Elemér
m. kir. titkos tanácsos
ügyvezető elnök.

★

A *Magyarság* kezdettől szivesen állott Buda társadalmának szép és minden támogatásra érdemes mozgalma mellé s készséggel ad helyt a husvét alkalmából kiadott felhivásnak. Olvasóink lapunk hasábjairól jól ismerik a mozgalom keletkezését és fejlődését, tudják, hogy itt Buda évszázados vágyának megvalósitásáról van szó.

Nemcsak szinház lesz a Déryné Játékszin, hanem egyuttal *Buda kulturháza és központja*, mert a szinház egyuttal hangversenyterem is lesz és Buda fejlett zenei kulturáját is további föllendüléshez segiti, azonkivül a kulturális egyesületek számára előadóterem is létesül az épületben.

A magyaros stilusu szinházépületet a Horváth-kert tradiciókkal megszentelt területén, homlokzatával a *tabáni park felé* tervezik s kétségtelen, hogy a fürdőváros itt létesülő intézményei közt *idegenforgalmi szempontból is fontos szerepet tölt majd be.*

A polgárság saját erejéből épiti föl szinházát és kulturházát, amelynek résztulajdonosa és egyuttal hűséges törzsközönsége lesz. A modern technika minden vivmányával épülő szinház, amelyben az Operaház is gyakori vendégjátékokat rendez, nemcsak Budáé, hanem az egész országé lesz. Vonzóereje és hatásköre messze tulterjed majd határain.

A részvényjegyzés szép eredménnyel folyik s amennyiben az őszig együtt lesz a szükséges összeg, jövőre megkezdhetik a szinház épitését. A százpengős részvény a Községi Takaréknál másfél év alatt törleszthető, tehát a középosztály kevésbé tehetős tagjai is résztvehetnek a nagyszerü kulturintézmény létesitésében.

A harmadik kiadás javitva és bővitve most jelent meg!
Tanuljunk könnyen gyorsan németül
A német nyelv alapos elsajátitásának könnyü és gyors módszere. Irta: **Ernst Häckel dr.**
A német nyelv ismerete ma már létérdek!
350 oldal, ára füzve 6 P, kötve 7 P

Ernst Häckel dr. tanár nyelvpedagógus MÓDSZEREI
TANULJUNK KÖNNYEN GYORSAN ANGOLUL!
Az angol nyelv alapos elsajátitásának könnyü és gyors módszere
Irta **Szenczi Miklós dr.**
Ára füzve 6 P, kötve 7 P.
Kapható: a Magyarság könyvosztályában, Budapest, Eskü ut 6. Vidéki rendelésnél a portót felszámitjuk.

Upor Tibor

évd

Nemzeti Újság

1938. dec. 4.

(Válóok.)

Ungi István

Pontfiere a monori jab-ili-
állítóson

d. g. Vel-Pestmegyei képzőművészek
szeregnemléje Monoron

Pestmegyei Hirlap, Bp. 1970. nov. 16.

Unyi István M.D.K.

Faültetők , tempera, repr.

Pest megyei Hirlap 1965. május 30. 7. l.

Unyi Istv án festő M.D.K.

Esti fényben, Felvonulás,

Nagygy ülés, Fehér pünkösdi rózsák

Portrék tájképek

B ognár Miklós: Tárlat Gyömrőn Unyi István és

Bodócsi Béla festményei a község előtt

Pest megyei Hirlap 1965. április 7. 4.l.

Unyi István

M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

P.A. Megyei képzőművészeti kiállitás Vácott

Pest megyei Hirlap 1965. augusztus 29. 10. l.

Unyi István

Három fa; Téli táj; Tavasz; Fa tanulmány; Csendélet c. képe (eml.) szerepel a Dél-Pest megyei képz. mint. tárlatán

-pápay-: A monori járás képzőmiszeme
- Dabason

Pest megyei Hirlap 1969 II. 18

Ungi István

Akvarelljei szerepeltek a váci megyei képzőművészeti kiállításon.

Pestmegyei Hírlap 1965. aug. 29.

MDK.

Unyi István

Kritika a müvészről

Pestmegyei Hirlap 1965 ápr.8. lap -

Unyi István

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyílo tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen a művész műve szerepelni fog.

Losonci Miklós: Pest megjei alkotások Omszkban.

Pest Megjei Hírlap, 1976. jan. 25.

Unyi István

A Nagy István Csoport jubileumi tárlatát a Csepel autógyár Művel. Közp.-ban rendezték. – A gyönnyi csoportba tartozik a művész, akinek művei szerepelnek a hiállításon.

Sasonci Miklós: A Nagy István Csoport tíz éve. Pest Megyei Hírlap. 1977. szept. 21.

Unyi István, festő-
művész

Vendégkiállításokon

Unyi István gyömrői festő-
művész komoly sikereket ért
el, a Magyar Néphadsereg ál-
lományában működő amatőr
alkotók zalaegerszegi kiállítá-
sán első díjat nyert váci tema-
tikájú festményével, — egy
váci festő, ifj. Fejér Ferenc pe-
dig romantikus és szürrealisz-
tikus hangvételű portréival mu-
tatkozik be a Vízivárosi Pin-
ceklubban —, festészetünk új
ígéreteként.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: Megyei kiál[illegible]tmekben.
Pest Megyei Hírlap, 1947. okt. 4.

Unyi István

Megnyílt Gyömrön a Nagy István Csoport felsőfarkasdi művésztelepének idei kiállítása, melyen a művész művei szerepélnek.

Sosonci Miklós: Felsőfarkasd, 1976.
Pest Megyei Hírlap, 1976. nov. 25.

Unyi István, Sestő

Lovaci Miklós: Megyei kiállító-termekben.

Pest, Megyei Hírlap, 1947, szept. 1.

Unyi István

festő

A Honved Stúdió tagja volt. Elsősorban Kurucz D. István intelniat kamatoztatta. Mage is földmüves munkát végzett így müvészetében hapcsolata a természettel állandósult.

Losonczi Miklós: Amatőr müvészek.

Müvészet, 1971.november - 32.oldal

Unyi István
festő

Nagyon szereti a fákat, érzékeny festői riportokat készít róluk. A Honvéd Stúdióban II. díjat ért el művészetével.

Losonczi Miklós: Amatőr művészek.
Művészet, 1971.november - 32.oldal

Unyi István

a Dél-Pest megyei Nagy István képzőművészeti csoport Tóalmáson rendezett kiállításán „Faültetvény" c. rajza szerepelt. (említve.)

Losonci Miklós: Kiállítás Tóalmáson.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 29.

Unyi István

Győrött megnyílt a Pest megyei Nagy István képzőművészeti csoport tárlata, melyen szerepelnek művei.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 3.

Unyi István képzőművész az üllői Művelődési Házban megnyílt Bodóczi Béla, Unyi István és Jakab István gyűrűi képzőművészek kiállítása.

Pestmegyei Hírlap, 1974. aug. 2.

Unyi István, festő

a Nagy István csoport hagyományos őszi tárlata megnyílt Cegléden, melyen szerepelnek a művész művei.

Lasonci Miklós: A Nagy István csoport kiállítása Cegléden.
Pest Megyei Hírlap, 1948. okt. 24.

Unyi József

gyömrői festőművész,
neve említve

Pestmegyei Hírlap 1969 október 22
6. old.

Umnyikov Szergej

a tokaji Tisza-parton megnyílt a Népművelési Intézet nyári tábora. Az Ifjú Népművészek Stúdiójának tagjai jelenleg faragják a fát: Nagy Kristóf és Umnyikov Szergej, – mindketten kecskeméten élnek.

(gyarmati): alkotótábor Tokajban.

Déli Hírlap (Miskolc), 1976. júl. 5.

Upsai János

1343-ban a bolognai egyetem rektora-
tulajdonában volt VIII. Bonifác papa
decretaliája

Magyar Kódexek Bp. 1965. 28. o.

MDK

Uopper S. Sándor

Művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállitásán.

Cikk: A független művészek társ.kiáll.Pécsett.

Dunántúl, 1929.máj.3. 7.o.

M.D.K.

Upor

Andrássy Szinház: "Mondj igazat! c. Vaszary János darab szinpadképeit tervezte.

Deák Zoltán: Andrássy Szinház: Mondj igazat! Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. febr. X 8-16. II. évf. 6. sz. 40-45. lap

M.D.K.

Upor

A Nemzeti Szinházban előadott -Móricz Zsigmond: "Kerek Ferkó" c. szindarab diszleteit tervezte.

Nagy Endre: Móricz Zsigmondról, a magyar klásszikusról. c.
Szinházi Élet. Bp. 1931. nov. ~~1-7~~. 8-14. XXI. évf. 46. sz 12-16.

Uper Dagmár

Grafikus munkákkal szerepelt a Szfőv.Községi
iparrajziskola kiállításán.

P.H.933.XII.17.

M.D.K.

Upor Tibor

A Magyar Szinházban bemutatott „Egy vidám éjszaka" c. Vaszary darabhoz készitett minpadképtervéret.

Stella Adorján: „Vidám este" a Magyar Szin[illegible] Szinházi Élet Bpest, 1937. máju[illegible] XXVII. évf. 22. sz. 30-32. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

"Az ezerkettedik éjszaka" c. Heltai darab diszleteit tervezte.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. ápr. 3o. II. évf. 18. sz. 9-11. lap.

MDK

Upor Tibor

A "Fehér hattyu" diszleteit tervezte.

8 Orai Ujság, 1938.dec.24.

M.D.K.

Upor Tibor

Márkus László: "Szinházi levél" c. kritikájában ir a Magyar Szinház "Részeg éjszaka" c. előadásáról, amelyhez a diszleteket tervezte a müvész.

Szinház, Bp. 1946. febr. 13-28. II. évf. 7. sz. 6. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Relle Pál: Jean Anouilh: "Poggyász nélkül" c. kritikájában ir a müvész által tervezett szinpadképekről A Müvész Szinház előadásán.

Székely Julia kritikájában kiemeli a müvész diszletterveit, amelyeket Bourdet: "Rab - lélek c. darabjához készitett. Belvárosi Szinház előadása.

Szinház, Bp. 1946. jān. 23-29. II. évf. 3-4. sz. 7., 10. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Heltai Jenő: "A néma levente" c. darabjának előadásához tervezett szinpadképeket. Vigszinház felujitása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 16. X. évf. 37. sz. 6-7. lap

1-es számu cédula

M.D.K.

Upor Tibor /1904-1960/

"Budapesten született Elvégezte a római Képzőművészeti Akadémiát, majd 1927-ben Braunschweigben szerzett épitészmérnöki diplomát. 1927-től itthon dolgozott. 1930-35-ig a Nemzeti Szinház, 1935 után a Magyar Szinház diszlettervezője lett. Hevesi Sándorral és Horváth Árpáddal dolgozott együtt. 1945 év előtti tervezései: "Szőrös majom", "Számum", "Vakablak","Tüzek az éjszakában", "Az ember tragédiája", "A néma levente", a "Magyar Elektra".

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli. 22.
X. évf. 29. sz. 24-25. lap

.U.A.

2-es számu cédula M.D.K.

Upor Tibor

"Az ur katonái"-t 1935-ben mutatták be az ő diszletterveivel, melyet 1938-ban felujitottak. A felszabadulás után a Belvárosi Szinházban , a Néphadsereg Szinházban s a Vigszinházban dolgozott - vendégként sok diszletet tervezett a Nemzeti Szinház számára.
Braunschweigből való hazatérte után épitészmérnöki diplomával a kezében szcenikai vezetőként kezdte pályáját a mai Vidám Szinpad helyén az édesapja által alapitott Uj Szinházban.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli. 22.
X. évf. 29. sz. 24-25. lap

2-es szám oldala

Ügyi Tiszt

M.D.K.

Upor Tibor

A Belvárosi Szinházban bemutatott: "Uj Isten Thébában" c. darabhoz tervezett szinpadké-peit Márkus László kritikájában igen magasra értékeli.

Szinház. Bp. 1946. juni. 12-18. II. évf. 22. sz. 6. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Gáspár Margit: "Reakzius és Prometheus" c. darabjához tervezett diszleteket. Belvárosi Szinház előadása.

Szinház, Bp. 1946. május 29.-juni.4. II. évf. 2o. sz. 13. lap

3-as számu cédula M.D.K.

Upor Tibor

A felszabadulás után egy félreértés következtében kikerült a szinházak világából és éveken át mérnökként dolgozott az egyik tervező intézetben. Később ujra a szinházhoz került és a Nemzeti Szinházban dolgozott. „Pygmalion", "Bernarda háza", "Kormos ég" szinpadképeit tervezte. A "Szent Johanna", „Ilyen nagy szerelem", "Pesti emberek", „Háboru és béke" „Lysistrate," "Az öreg hölgy látogatása" c. darabokat emliti még Kazimir Károly: "Az egyetlenegy" c. Upor Tiborra emlékező cikkében.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli.22.
X. évf.29. sz. 24-25. lap

4-es számu cédula M.D.K.

Upor Tibor

Munkájának elismerésül Érdemes müvész lett. Kazimir Károly: "Egyetlenegy" c. visszaemlékezéséhez Kornis-rajz mutatja be arcképét. A lap két szinpadképét is hozza: A Vigszinházban Shaw: Szent Johanna - a III. felvonás első képét és Hauptmann: Naplemente előtt c. müvéhez tervezett szinpadképét.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli.22.
X. évf. 29. sz. 24-25. lap.

Upor Tibor M.D.K.

Az előadás diszlete

Mátrai Betegh Béla: A néma levente. Heltai Jenő szinmüve a Vigszinházban

Magyar Nemzet 1966. szeptember 11. 11. 1.

Ujor Tibor M.O.K.

Az előadás dátuma

Mátrai Betegh Béla: A néma levente. Beltai
Jenő szimmetriája a Vigszínházban

Budapest Nemzeti 1966. szeptember 11. 11. 1.

M.D.K.

Upor Tibor

Hárs László: „Müvész Szinház" "Eső" c. kritikájában kiemeli a müvész diszletterveit. Somerset Maugham: „Eső"c. müve.

Szinház, Bp. 1945. dec. 12-18. I. évf. 18.s
sz. 6. lap.

MDK

Upor Tibor, díszletvező

tervezi a díszleteket Tolsztoj: Szellemesek című színművének a Magyar Néphadsereg Színházában történő bemutatásához.

Osvát Katalin: Tolsztoj-színmű bemutatójára készül a Magyar Néphadsereg Színháza.

Nők Lapja, Bp. 1953. október 22. [13. l.]

Úpor Ibor

diszlettervező MDK

a M. Népköztársaság érdemes művésze cimet kapta.

Műterem 1958 I. évf. 5. sz. 45.o.

UPOR Tibor diszlettervező

F. G. Lorca: Bernarda háza
diszletei

Lányi A: Spanyol rendszer

Irodalmi Nyság 1955 II ért. 20 n. máj. 14,
2 l.

UPOR Tibor diszletterező

diszletek Csoporin: Tavani áradás-
ához

Rajki: Tavani áradás

Nérszava 1956 május 20, 84 évf. 118 n. 7 l.

UPOR Tibor diszlettepercs

Egerbaú E: A néma levente

Nepszava 1955 jan. 24, 83 évf. 20 n. 6 l.

M.D.K.

Upor Tibor

G.B. Shaw: Pygmalion c. szinmüvéhez tervezett sz szinpadképeket.
Katona József Szinház előadása.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. márc. 10-19 VI. évf. 10.-11. sz. 15. l.

Upor Tibor

A Vigszínház színpad-terrezője volt. Meghalt 1960-ban.

emlékve.

Valóság, 1961. 1. sz. 56. l.

MDK

Upor Tibor

Kik maradtak ki a Szinész- és Filmkamarából.
Esti Ujság 1938. dec. 6. 6.l.

MDK

Upor Tibor

Az Est 1939. ápr. 27. 8.l.

Upor Tibor, díszlettervező MDh

Helyet kapott a Párizsban megjelent „Le décor de theatre dans le monde depuis 1950." c. műben.

– drás: Díszletek világversenye, 2

ESTI HIRLAP bp. 1964. szept. 3.

Upor Tibor

U. 3340.

vrsd

Papp Jenő: A murányi kaland. Móricz Zsigmond vigjátéka. Magyarság. 1933. febr. 25.

Diszletek fentitől.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

Méltóságos

Dr. Gerevich Tibor eg

A Müemlékek Országo

Méltóságo

A középkori

rán szüksége mutatkoz

nak használatára s eg

M.D.K.

Upor Tibor

Müvei szerepelnek a Szinházmüvészeti Szövetség által rendezett kiállitáson a MÉMOSZ székházában, ahol az elmult husz év szinpadképeit, jelmezeit és plakátjait állitották ki.

N.J.: Egy kiállitás képei c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 11. IX. évf. 24. sz. 13. lap

Ujpor Tibor

vród
2

Magyar Nemzet

1946. január 13.
(S. Z.: Poggyász
nélkül. A Művész
Hinhár bemutatója.)

a díszletek fentitől.

Upor Tibor

vöd
1

Relle Pál: Poggyász nélkül. Bemutató a Művész Kinházban.
Világ 1946. jan. 13.

a diszletek fentitől

Upor Tibor

diszlettervező

l.

Németh Antal

Az ember tragédiája

a szinpadon.

Bp., 1933. 113. l.

OTECHNIKUM

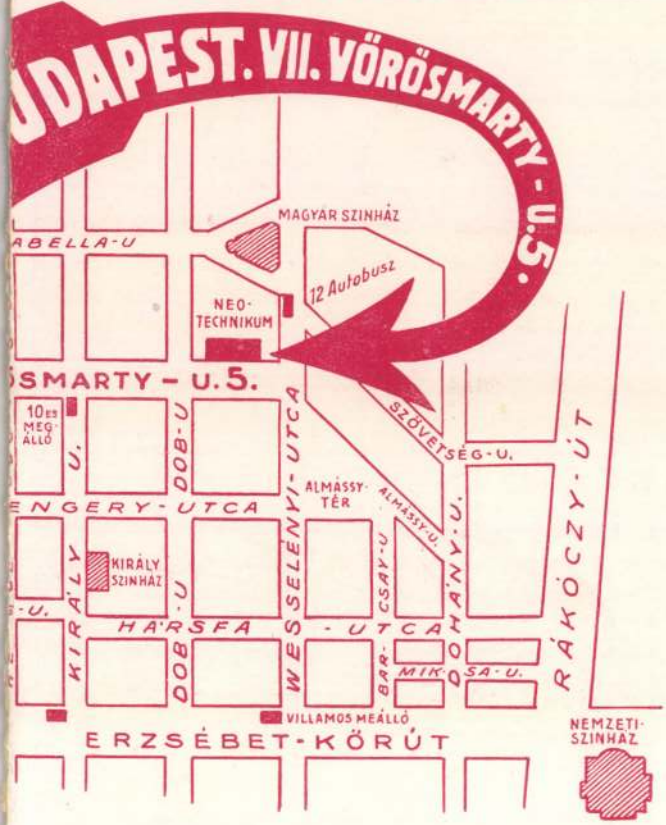
UDAPEST. VII. VÖRÖSMARTY - U. 5.
MAGYAR SZINHÁZ
ABELLA-U
12 Autobusz
NEO-TECHNIKUM
ÖSMARTY - U. 5.
10 ES MEG-ÁLLÓ
U.
DOB-U
WESSELENYI-UTCA
SZÖVETSÉG-U.
RÁKÓCZY-ÚT
ENGERY-UTCA
ALMÁSSY-TÉR
ALMÁSSY-U.
KIRÁLY SZINHÁZ
KIRÁLY
DOHÁNY-U.
-U.
HÁRSFA - UTCA
DOB-U
WESSELENYI
BAR-CSAY-U
MIK-SA-U.
VILLAMOS MEÁLLÓ
ERZSÉBET-KÖRÚT
NEMZETI-SZINHÁZ

Upor Tibor

építész

vül. Bpest 1904 jun. 15.

l.

Lex Magyars

586. b. 1.

áncz) r. k. templom és fal-

k. templom.
atincz nevű várkastély.
nplom. (?)
k. templom.
om.
templom. (?)
a.
r. k. templom.
Petrócz), r. k. templom.
, r. k. templom.
en régi kápolna.
sdorf), r. k. templom
ír (Burg) templomrom

a, vár és templom. Egyik
aumkircher Endre életnagys.

emplom. (?)
lomon domborúmű.
ai vízvezeték.
iz.
rum nyomai.
rum nyomai
Győr felé.

Upor Tibor

diszlettervei -

Rosner Károly:

A milanói Triennale.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 94. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyugtatvány

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Upor Tibor

László

MAGYAR IPARMŰVESZET

1934. 79.-l.

Upor Tibor

Mondj igazat!
dinletei

Ujság 1939. febr.
5.

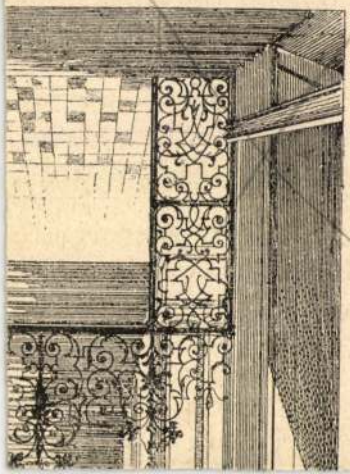

St. Florian

Corn. Gurlitt, *Geschichte des Barock-*

ven újabb, részint franczia, részint német
vány czíme foglaltatik, kettőnek t. i.
litt szóban levő munkája és Gustav Ebe,
Späl-Renaissance czímű, de az előbbinél
al fogyatékosabb könyvének kivételével
nennyi vagy monographia, vagy gyűjtemé-
munka. E tekintélyes számú, legnagyobb
ben terjedelmes és sok költséggel járó
vány rövid nehány év folyama alatt jelent
. Vajjon czélnélkül való, üres kedvtelés-
bocsátottak volna a kiadók ily sok könyvet
aczra? Távolról sem. A kiadók rendszerint
szséges üzleti érzékkel bírnak, s vállala-
nál első sorban a valószínű haszon által
ettetik magukat, mindig azt keresik, van-e
kség erre, vagy arra a kiadványra? A negy-
munkát tartalmazó jegyzék tehát, mely
is teljes, mert például hiányzik belőle
Hahn. *Ornamente und Motive des Rococo-*
es aus deutschen Kunstdenkmalen, továbbá
Leibig, *Rococomotive aus Schloss Hirschberg*,
azt bizonyítja, hogy a barokk és a rokoko

Upor Derso

disslettverso

Mondj igazat!
disslettes

Magyar Nemzet

1939. febr. 5.

Upor Tibor

milánói iparmű-
vészeti kiállitás 1933
emlékem.

Magyar Iparművészet

1934. 72. l.

Upor Tibor

építész, diszlettervező

laid

Ki-Kiroda?

865. l.

4to

Képző Müvészeti
szemle

Budapest

UPOR TIBOR

SZÍNRŐL

SZÍNRE

47.o.

Upor Tibor, díszlettervező

Szerepel a Scenographia Hungaricában.

Kristóf Károly: Kulissák könyve 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 19.

Upor Tibor MDK

diszlettervező

tervével szerepel a "Le decor de theatre /így az EH-ban/ dan le monde depuis 1950" c. albumban.

-drás: Díszletek világversenye.
ESTI HIRLAP 1964 szept. 3.

UPOR TIBOR

SZÍNRŐL SZÍNRE

47.0.

ont, mert realitásokon nyugszik, s mert
eges megoldás felé mutat. Minden más
is, mint a rosszindulatu rombolás
arja, élő emberek bőrére és rovására. -
. Attól félek, megszünhet máról
számomra, hogy ilyesmivel foglalkoz-
mákkal kerülök majd szembe. Én csi-
s amit csinálni tudok, az utolsó
dve, hogy reálisan, okosan és tisz-
igazi érdekeit szolgálom vele, biz-
szhetek. Ha mégis el kell vesznem,
m volt igazam. Ez az érzés egyelőre

Upor Tibor

Urai Dezső: "Emlékezés" c. kritikájában nagyra értékeli a müvész diszletterveit, melyeket -Philo Higley és Philip Dunning: "Emlékezés" c. szindarabjához- tervezett. A darabot a Bethlen-téri Szinházban mutatták be.

Délibáb, Bp. 1936. szept.19. X. évf. 39. sz. 38-39. lap.

Upor Tibor

André Rivière: "Paprikás csirke" c. szindarabjához tervezett szinpadképeit dicséri r.a. sign.-val közölt kritika.

Délibáb, Bp. 1939. ápr. 8. XIII. évf. 14. sz. 8-9. lap.

Upor Tibor, a Vígszínház díszlettervezője

Az idei könyvhétre megjelent Scenographia Hungarica címmel a mai magyar színházi díszlet- és jelmeztervezésről szóló könyv, amely művészi áttekintést kíván adni az utóbbi mintegy másfél évtized alapján. A kötetből hiányzik Upor Tibor munkásságát bemutató anyag, mert a szerzők külön kívánják ismertetni Oláh Gusztávval együtt.

Magyari Vilmos: Scenographia Hungarica.

Hajdúbihari Napló, 1973. jún. 10.

Upor Tibor:

A Nemzeti Színház díszlettervezője, az architektonikus megoldásokat kedveli.

A színház világtörténete /2.

1096. old

M.D.K.

Upor Tibor

A Vigszinházban bemutatott Gorkij: "Éjjeli menedékhely" c. szinmü előadásához tervezett diszleteket.

Pesti Müsor, Bp. 1945. juli. 12-18.
3. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

A Vigszínházban bemutatott Gorkij: "Éjjeli menedékhely" c. darabnak eldöntő szerepe van a díszletekre.

Pesti Műsor, Bp. 1945. júl. 12-18.
3. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

Makay Margit: "Társszerzők" c. vigjátékához tervezett diszleteket.
Madách Szinház előadása.

Magyar Szinház "Csodabár" előadásához készitett szinpadképterveket.

Pesti Müsór. Bp. 1945. aug. 2-8.
2. lap 3. lap

M.I.K.

Ugor Tibor

Makay Margit: "Tersaszerűek" c. vigjátékának bemutatóval díszletének.
Madách Színház előadása.

Nagyvár Színház "Csodabár" előadásának kiállított szimpadképének vázlat.

Pesti Napló. 1945. aug. 2-8.
2. lap 3. lap

M.D.K.

Upor Tibor

A Vigszinházban szinrekerült Molnár Ferenc: "Hattyu" c. vigjátékához tervezett szinpadképeket.

Pesti Müsor, Bp. 1945. juli. ~~12-18.~~ 19-25.
2. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

A Zenemüvészeti Főiskola Kamaratermében szinrekerülő -Goldfaden-Köv esi-Donath: „Szulamit" c. -mesejáték előadásához tervezett diszleteket.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. márc. 30. ápr. 5. IV.
14. sz.

M.D.K.

Upor Tibor

Kálmán Jenő: "Hazudik a nő" c. kritikájában k
emeli a müvész által tervezett diszleteket a-
melyeket fenti c. szindarabhoz a Magyar Szin-
ház előadásához készitett.

Szinház, Bp. 1948. junius 1-7. IV. évf.
23. sz.

MDK

Upor Tibor

A "Fehér hattyú"c. darab diszleteit tervezte.

(b): Fehér hattyú.

Pesti Napló, 1938. dec.24.

MDK

Upor Tibor

Abrahám: Fehér hattyú c. operett diszleteit tervezte.

(s.): Fehér hattyú.

Magyarország, 1938.dec.24. 9.l.

MDK

Upor Tibor

Huszka Jenő: Erzsébet c. operett diszleteit tervezte.

F.J.: Erzsébet.

Pesti Hirlap, 1939.jan.6. 10.l.

MDK

Upor Tibor

Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka c. mesejátékának diszleteit tervezte.

Fóthy János: Az ezerkettedik éjszaka.

Pesti Hirlap, 1939.apr.27. 12.l.

MDK.

Upor Tibor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 máj.22.lap -

Upor Tibor
díszletterverő

M.D.K.

A neuvieg elhunyt művész élet-
művéből emlikeztető-fotók van-
nak a Magyar Szinházművészeti
Szövetség kiállitásán.

Révész Iszusa: „Húsz év szinpadképei"
Művészet, 1965. szeptember – 39 lap

Vpor Tibor

Neve emlékére

Magyar Nemzet 1968 nov. 19
— Napló —

Upor Tibor

diszletterve Aristophanész: Lüszisztraté előadásához; fekete-fehér reprodukció.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi

Kislexikon, Budapest, 1969

lapszám nélkül

Upor Tibor

Született Budapesten 1904. junius 15 – meghalt 1960. junius 4; díszlettervező, érdemes művész. Képzőművészeti tanulmányait a római akadémián végezte.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

4671.

Upor Tibor

Utóbb 1927-ben Braunschweig-ben mérnöki diplomát szerzett. Mint diplettervező pályáját 1927-ben az apja vezetése alatt álló II j kinházban kezdte.

Hont Ferenc - Staud Géza: Kinházi kislexikon, Budapest, 1969.

467 f.

Ilpor Tibor

Itt néhány egyszerűségében művészi szín-padkép fölhivta rá a figyelmet. 1930-1936-ig a Nemzeti Szinház, 1936-39-ig a Magyar Szinház diszlettervezője.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969.

46 fl.

Upor Tibor

A felszabadulás után különösen nagy feladat várt rá, mert bár hivatalosan a Magyar Néphadsereg Szinházának, illetve a Vigszinháznak díszlettervezője, a többi szinház is elhalmozta őt feladatokkal. Hont Ferenc – Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969 4671.

5

Upor Tibor

Racionális térképzés és architektonikus megoldás jellemezte dipleteit. 1953-óta tagja volt a Művelődésügyi Miniszterium művészeti tanácsának.

Hont Ferenc - Staud Géza: Kinházi kislexikon, Budapest, 1969.

467 l.

Upor Tibor

neves díplettervező volt.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969

10 Ft.

Upor Tibor

Magyar Nemzet

Szerda, 1949. június 1

Színházi hírek

Meztelen hazugság

(Modern Színház)

Vaszary Gábor nyári tropikká darabja műfaját tekintve: történelmi, szinte mondhatnók: múzeális bohózat, nem mintha szereplői történelmi személyek lennének, de mert témaköre — ú. n. „úrilányok" és jampecek üres, léha balatoni flörtölése — ma visszavonhatatlanul a multé.

Az ifjú mulya műtörténész kimenti a Balatonból a meztelenül lubickoló „úrilányt", aki a ruhaszerzésnek a legegyszerűbb módját választván, kombinéra vetköztet egy másik nyaraló hölgyet; ez alaphelyzetből adódó komikum alapos, néhol szinte túlzásbamenő kiaknázásával bonyolódik a mondvacsinált, de kacagtató fodulatokban bővelkedő s természetesen kőbreemelt happyenddel végződő cselekmény.

A tartalmát fölösleges részletesebben kivonatolnunk, úgy sem lesz belőle (szerzője sem erre szánta) „kötelező házi olvasmány".

Szabolcs Ernő, a rendező, néhol meg-megakad az egymásra torlódó bohózati helyzetek labirintusában. A színészek játéka ellen nem emelhető lényeges kifogás. *Bárczy* Kató a meztelen, *Lőrán* Lenke a kombinés, *Murányi* Lili az emprimés „menyasszonyok" szerepében, valamint *Greguss* Zoltán, *Pataky* Jenő, *Rátponyi* Róbert, *Vargha* Dénes, *Berczy* Géza — mint különböző rendű, rangú és korú jampecek — mindent megtesznek a darab sikere érdekében.

Ehhez nagy mértékben hozzájárulnak *Buday* Dénesnek — *Kóváry* György ügyes verseire szerzett — friss ritmusú s melódikus zenés betétei. *Csanák* Béla és *Lőrinczy* Pál zongoristák interpretálásában.

A napsugaras, levegős díszleteket *Upor* Tibor tervezte.

Kunszery Gyula

Önkritikát gyakorolt a *Józsefvárosi Színház* üzemi bizottsága, amely megállapította, hogy az eddigi műsorpolitikájuk sok kivánnivalót hagyott maga után. Az operettműsoraik mellett ezentúl nagyobb teret szándékoznak adni az építő szándékú szocialista irodalomnak.

Kodály Géza emléknünnepély lesz halála tizéves fordulóján *szerdán*, június elsején *fél hétkor az egyetemi templomban*. Rendezi az *Országos Magyar Cecilia Egyesület*, közreműködik *Gergely* Ferenc és *Pécsi* Sebestyén orgonaművész, *Harmat* Artur és *Hergenröder* Miklós vezényletével a *Bazilika* és *Központi Szeminárium* énekkara. Beszél dr. *Werner* Alajos professzor.

A DOLGOZÓ NŐ NYÁRI DIVATJA

A dolgozó nő életformája új divatot alakított ki. A mai nő ruhái egyszerűek, szépek és kevés változtatással minden alkalomra megfelelnek. A kánikula legkedveltebb ruhadarabja az idén a többféleképpen hordható ruha. Legtöbbnyire két részből áll: mosóanyagból készült, ki-

be, utána mossuk ki hideg, majd meleg vízben.

Női szépség és az alvás

A női szépség legnagyobb őrzői: a pihenés és az alvás. Ennek időtartama — hogy kinek mennyi alvásra van szüksége — teljesen egyéni. Nemcsak az illető szervezeti adottságaitól és munkabírásától függ, hanem a munkától is, amelyet végez. Szervezetünk azonban pontosan tájékoztat bennünket arról, meddig tart az egészséges, üdítő álom és hol kezdődik az egészségtelen lustálkodás. Mert a túlsok alvás ellenkező hatást vált ki: elkedvetlenít, lustává, fáradttá tesz és — legbiztosabb módja az elhízásnak!

A lengyel ügyv

A lengyel kormány legutóbb jegyzéket intézett a kanadai kormányhoz a kanadaiak által visszatartott *lengyel kultúrkincsek kérdésében*. Dr. Henryk *Minc* budapesti lengyel ügyvivő az *MTI* munkatársának többek között a következőket mondta erről:

— A felbecsülhetetlen értékű kultúrkincsek már majdnem tíz

Upor Tibor

düzlettervező,
építész

Építés-Építészet
1949. I. évf. 5. n. 61-l.
(P.F.: A tervező iro-
dák képzőművészeinek
kiállítása.)

Fényképekben
mutatta be mű-
veit. Kávéházi
karikatúrái eredetiek.
Az ITI-ben
működik

Upor Tibor

Müvei a kiállitáson

/g.i./ Husz év szinpadképei

_agyar nemzet 1965. május 22. 4.l.

M.D.K.

Upor Tibor

Földes Imre Szindarabjához, a "Tüzek az éjszakában" c. előadáshot tervezett szinpadképeit dicséri a kritika.

Tizennyolc éves volt... c. kritika
Szinházi Élet. Bp. 1928. nov. 11-17. XVIII. évf. 46. sz. 28-29. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

Sólyom László: "Holnapra kiderül" c. vigjátékához készitett diszletterveket.
A darab a Magyar Néphadsereg Szinházában kerül bemutatásra.

Szinház és Mozi. Bp. 1954. május 28. VII. évf. 22. sz. 27. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Tolsztoj Leó: „Szellemesek"c. szatirikus vigjáték diszleteit tervezte.
A Magyar Néphadsereg Szinháza bemutató előadása.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. nov. 6.-12. VI. évf. 45. sz. 14. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

A Katona József Szinházban Garcia Lorca: "Bernarda háza c. bemutató előadásához tervezett szinpadképeket.

- - -

Egyik későbbi számban az alábbi kritika kiemeli a darabhoz tervezett diszleteket.

- - -

Szinház és Mozi. Bp. 1955. ápr. 29. VIII. évf. 17. sz. 4-5. lap.
Mátrai-Betegh Béla: Bernarda háza c. kritikája 1955. május 13. VIII. évf. 19. sz. 7. lap.

M.D.K.

Upor Tibor

Heltai Jenő: "A néma levente" c. vigjátékhoz tervezett szinpadképeket.
Déryné Szinház bemutató előadása.

"Szájad pecsétjét én most feltöröm" c.
Szinház és Mozi. Bp. 1955. jan. 14. VIII. évf.
2. sz. 13. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Fall Leó: "Pompadour" c. operettjéhez készitett díszletterveket.
Épitők "Rózsa Ferenc" Kulturotthona bemutató előadása.

Szinház és Mozi. Bp. 1954. aug. 6. VII. évf. 32. sz. 30. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Az Ifjusági Szinház bemutató előadására, Szász Péter: "Két találkozás" c. szinmüvéhez tervezett diszleteket.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. május 2-8. V. évf. 18. sz. 11. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Háy Gyula Kossuth-dijas iró: „Erő" c. szinmüvéhez tervezett diszleteket.
Egyik jelenet keretében a lap bemutatja a darab egyik szinpadképét fényképreprodukción.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. márc. 14-20. V. évf. 10. sz. 20. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Hollós Korvin Lajos drámájához, a "Hunyadi" előadásához készitett-igen komoly elismerésben részesitett- szinpadkép terveket.

A Magyar Néphadsereg Szinháza bemutató előadása.

Vajda György Mihály: Hunyadi c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. juni 1. IX. évf.
22. sz. 3. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Néphadsereg Szinházában müsorra tüzött Shakespeare "A makrancos hölgy" c. vigjátékához tervezett diszleteiről a kritika megirja, hogy a József Attila Szinház előző évi előadására készült szinpadképei komoly elismerésben részesültek.

Szücs László István: A makrancos hölgy c. Szinház és Mozi. Bp. 1956. okt. 20. IX. évf. 41. sz. 9. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Babay József: "Veronika" c. négyfelvonásos magyar legenda -Nemzeti Szinházban bemutatott- előadásához tervezett diszleteit a kritika kiemeli.
Az egyik diszletet fényképen bemutatja a lap.

Szinházi Élet, Bp. 1932. szept. 25-okt. 1. XXII. évf. 4o. sz. 22-23. lap.

M.D,K.

Upor Tibor

A József Attila Szinházban bemutatott Shakespeare: A makrancos hölgy c. vigjátékához tervezett szinpadképeket.

Sebestyén György: A makrancos hülgy. c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. május 18. IX. évf.
20. sz. 5. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Jean-Paul Sartre: "Főbelövendők klubja" c. előadás szinpadképeit tervezte. "...mesteri diszletei: megaanyi önálló szatira..."- irja a kritika.
A Katona József Szinház előadása.

Demeter Imre: Sartre és magyar tolmácsai. c. Szinház és Mozi. Bp. 1956. febr. 3. IX. évf. 5. sz. 7. l.

M. D. K.

NPOR Tibor

b. d.: Hajnalban, délben, este
Felújítás a bigszínházban

Magyar Nemzet 1932. junius 24. 9. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Magyar Néphadsereg Szinházában bemutatott Szent Johanna c. előadáshoz készitett diszletterveket.

Vajda György Mihály: Szent Johanna c.
Szinház és Mozi. Bp. 1955. dec. 2. VIII. évf.
48. sz. 2. l.

Upor Tibor

MDK

ezüstérmet kapott

A milanói Triennale díjai
Pesti Hirlap 1934. ápr. 1o.

Upor Tibor MDK

ezüstérmet kapott

Magyar Iparmüvészet 1934. 72.o.

MDK

Upor Tibor diszlettervező

Magyar Szinház, Mindenki lépik egyet.
Budapesti Hirlap, 1935. szept. 29. 18.l.

M.P.U

UPOR Tibor díszlettervező és festő

(1904–60)

Müvészettörténeti Á=B C Bp . 1961. 104, 564. e.

Upor Tibor, díszlettervező MDk

A Kösel múltban elhúnyt művész tervezte az Iphigenia díszleteit a Körszínház részére.

-bel-: A Jégrevű helyén Euripidész 2.

Esti Hírlap, bp. 1960. jún. 29.

~~MŰEMLÉKvédelem~~

Upor Tibor, diszlettervező MDk

A nemrég elhúnyt művész utolsó diszletterve a Néphadsereg Szinházban bemutatott amerikai szinműhöz készült.

A. G.: Alci szelet vet 2.l

Esti Hírlap, Bp. 1960. jún. 21.

M.D.K.

Upor Tibor

Molnár Ferenc: Az ördög c. darabjának felujitásához készitett diszletterveket.

Zelk Zoltán: A Modern Szinház kapunyitásáról. Szinház és Mozi. Bp. 1948. szept. 8. I. évf. 4. sz. 5. l.

Upor Tibor, díszlettervező MDK

Upor Tibor terveit vette alapul Rajkai György Euripidész: Iphigeneia jának díszletezésében.

Két bemutató a Körnünházban

Antal Sábor: Iphigeneia Aulisban 2.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. júl. 19.

M.D.K.

Upor Tibor

Mesterházi Lajos: „Pesti emberek" c. a Néphadsereg Szinházában bemutatott előadás diszleteit tervezte. A darab sikeréhez hozzájárult a "diszlettervező, -aki- szinte észrevétlenül oldja még a negyvennél több változást."

Hámori Ottó: Pesti emberek.c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. okt. 31. II. évf. 44. sz. 5-6-7. l.

M.D.K.

Upor Tibor

John Patrick: "Teaház az augusztusi holdhoz" c. vigjáték diszleteit tervezte. A kritika dicsérő elismeréssel ir a szinpadképekről.

Lenkei Lajos: Teaház az augusztusi holdhoz c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. nov. 1. I. évf. 25. sz. 15. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Néphadsereg Szinházában bemutatott "Ilyen nagy szerelem" c. -Pavel Kohout dráma- előadáshoz tervezett szinpadképeit kiemeli a kritika.

Szolnokon a Csendes otthon c. előadáshoz készitett -a kritika szerint dicséretet érdemlő- diszletterveket.

Hámori Ottó: Ilyen nagy szerelem. c. kritikája Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. május 23. II. évf. 21. sz. 6-7- l.
Lux László: Szolnok Csendes otthon c. kritikája. ugyanezen szám 18. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Film Szinház és Zene rovat közli az uj érdemes müvészek nevei között: Upor Tibor a Néphadsereg Szinházának diszlettervezője "Érdemes müvész" cimet kapott.

Fényképfelvétel mellékl.

. - .

A debreceni Csokonai Szinházban előadott-Méliusz József:„Hamiskártyások" c. szinmüvének- bemutatójához készitett diszletterveket.

. - .

Film Szinház Muzsika . Bp. 1958. ápr. 4./II. évf./14. sz. 9. l.

Sándor Iván: Hamiskártyások c. kritikája. 1958. ápr. 11. II. évf. 15. sz. 23. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A szolnoki Szigligeti Szinházban előadott Cirkuszhercegnő diszleteit tervezte.

. - .

A Magyar Néphadsereg Szinházában Kohout csehszlovák iró: "Ilyen nagy szerelem" c. darabjának próbáján mutatták be a tervezőművész különleges szinpadi megoldásokkal kisérletező diszletterveit.

. - .

Szinház rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. márc. 7. II. évf. 10. sz. 35. l.
Szinház Film rovat hiradása. 1958. márc. 28. II. évf. 13. sz. 35. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A szolnoki Cyrano előadáshoz tervezett diszletei -a kritika szerint- "..fővárosivá tágitották a Szigligeti Szinház kis szinpadát.."

/sándor/: A "Cyrano" Szolnokon c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. febr. 14. II. évf. 7. sz. 16. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A„Pályámról" c. visszaemlékezések során elmondja, hogy eredetileg épitésznek készült. Édesapja alapitotta a Révai utcában a Folies Caprices helyén a mai Vidám Szinpadot és Upor Tibor vezette az épitkezést. 1927-ben a mennyezet állványai közül figyelte az első szinházi próbákat, itt kapot kedvet a szinház müvészetéhez és egy év mulva már diszleteket tervezett. Hevesi Sándor mellett dolgozott a Nemzeti Szinházban. Később a Magyar Szinházban dolgozott és más helyeken is. Ezután leirja az élete folyamán tervezett, egyes nagy sikert aratott szinpadképeit, megemliti korunk megnövekedett szcenikai feladatait, mint a szinpadképtervező technikai felkészültségének egyik velejáróját.

Pályámról c. visszaemlékezés. Film Szinház Muzsika Bp. 1959. okt. 30. III. évf. 44. sz. 18-19. l.

M.D. K.

Upor Tibor

A Néphadsereg Szinházában bemutatott Földes Imre: Hivatalnok urak c. müvének előadásához tervezett szinpadképeiről a kritika megjegyzi: ".. kitünő diszletei ... felidézi-k a kor levegőjét."

- - -

Két szinpadkép repr. a Pályámról c. visszaemlékezések mellékleteként:
Az ilyen nagy szerelem szinpadképe
A Lysistrate szinpada

- - -

Sándor Iván: Hivatalnok urak c. kritikája. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. okt. 16. III. évf. 42. sz. 8-9.l.
Pályámról. c. közl. Bp. 1959. okt. 30. ●●● III. évf. 44. sz. 18-19. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Hevesi Sándor volt a tanitómestere, éveken át dolgozott mellette. Elmondja, hogy a szinpadkép-tervezőnek értenie kell a rendezéshez is. "Nem véletlen, hogy Oláh Gusztáv, vagy Márkus László tervező is volt, rendező is."
Fényképfelvételen Upor Tibor a rajztábla mellett, /Kotnyek felv./
/A riporter megjegyzi, hogy a rajztáblán: Dürrenmatt: Az öreg hölgy látogatása diszletének vázlata szerepel, azonban a felvételen ez nem látszik./

N.J.: Upor Tibor. c riportja.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 8. III. évf. 19. sz. 14. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Dürrenmatt: Az öreg hölgy látogatása c. előadás diszleteit tervezte.

- - -

A szolnoki Szigligeti Szinház szabadtéri vendégjátékához tervezett szinpadképeit nagy elismeréssel emliti a kritika. A Szentiványéji álom a Józsefvárosban került bemutatásra.

- - -

Hámori Ottó: Az öreg hölgy látogatása c. kritikája. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. juli. 3. III. évf. 27. sz. 6-7.l.
/déel/:Szentiványéji álom. c. kritikája.
Bp. 1959. aug. 7. III. évf. 32. sz. 13. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A szolnoki Szigligeti Szinház előadásában bemutatott, Hans Pfeiffer: Lampionok ünnepe c. drámájához tervezett diszleteket. A kritika elismeréssel nyilatkozik a szinpadképekről.

- - - - -

Ugyancsak a szolnoki szinházban bemutatott -Beaumarchais: Figaró- előadásra tervezett -a kritika által kiemelt-diszleteket.

- - - - -

N.J.:Lampionok ünnepe c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. febr. 13. III. évf. 7. sz. 27. l.
/d.i./: Két vidéki szinházban c. kritikája
Bp. 1959. márc. 13. III. évf. 11. sz. 16. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Szcenikus meghalt junius 7.-én

Népszava 1960. juni.7. 1.old. 134.szám.

M.D.K.

Upor Tibor

Haláláról, életéről és munkájáról Somló István emlékezik meg. Elmondja többek között, hogy "...apja Réva utcai szinházában kezdett, mely a Thália és az Uj Szinpad után a leghaladóbb..." volt szinházmüvészeti törekvéseiben. Ezután a Nemzeti, majd a Magyar Szinházban„...Hevesi Sándor halhatatlan rendezői müvészetének diszlettervezői kiegészitője." A háboru után Gorkij:„Éjjeli menedékhely" diszletével indult utána a Nemzeti Szinház igen sok emlékezetes diszletét tervezte s haláláig a Néphadsereg Szinháza diszlettervezője volt.

Somló István: Upor Tibor c. megemlékezése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. junius 10. IV. évf. 24. sz. 15. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Mesterházi Lajos: Üzenet c. szinmüvének diszleteit tervezte. A Nemzeti Szinház előadásáról Illés Jenő ir kritikát, melyben Upor Tibor diszleteiről dicsérettel emlékszik meg:„...a jelenetek egymásutánja, a különböző szinpadképek, a bányaváros egész atmoszféráját érzékeltették."

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. május 13. IV. évf. 20. sz. 10. l.

Illés Jenő: Üzenet. c. kritikája.

M.D.K.

Upor Tibor

Aki szelet vett...c. kritika-a Néphadsereg Szinházában előadott darabról-s Upor Tibor utolsó munkájáról azt mondja: ..." a szinpad nagyszerü mesterének..." diszletei ."nemcsak az amerikai kisváros atmoszféráját idézte fel hallatlan biztonsággal, hanem mintegy dramaturgiai elemként a játék friss ritmusát is biztositotta."

Hámori Ottó: Aki szelet vet... c. kritikája. Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. juni . 24. IV. évf. 26. sz. 13. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Osztrovszkij: Erdő c. és Patrick: Teaház az augusztusi holdhoz c. drámák „jelmezeinek és a különlegesen érdekes" diszletek tervezését vállalta.

Néphadsereg Szinháza előadásai a következő évadban.

Hirek rovatban: Mi ujság a Néphadsereg szinházában c. hiradás.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. aug. 16. I. évf. 14. sz. 33. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Németh László: Széchenyi c. drámájának diszleteit tervezte. A kritika dicsérettel ismeri el a szép szinpadképeket.

Demeter Imre: Széchenyi c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. május 24. I. évf. 2. sz. 9. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Magyar Néphadsereg Szinházában Barnassin Ánna: Idegen partok előtt c. darabjának -többek között egy hatalmas vihart idéző- diszletterveit készitette.

Fénykép-mellékleten Upor Tibor és Kazán István megbeszéli a diszletterveket.

Mi készül a szinházakban?c. rovat. 1960. Január 1.
Film Szinház Muzsika. IV. évf. I. sz. 16. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Lew Urwantzov: "Marusja" c. szindarabhoz tervezett diszleteit a "Marusja" c. kritika kiemeli.
Uj Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 1928. május 19. II. évf. 2o. sz. 7-9. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Az Uj Szinházban bemutatott O'Neill: "Szőrös majom"" c. darabjának előadásához tervezett diszleteit a kritika kiemeli.

Délibáb, Bp. 1928. ápr. 28. II. évf. 17.sz. 19-22. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Az Uj Szinház "Számum" c. előadásához tervezett díszleteit kiemeli Sz.: "Számum" c. kritikájában.

Délibáb, Bp. 1928. cimlap hiányzik. II. évf. 14. sz. 26-27. lap

M.D.K.

Upor Tibor

Leon Kruczkowszki: A szabadság első napja c. darabjának /Katona József Szinház/ szinpadképét készitette.

Illés Jenő: "A szabadság első napja" c. darab.
Film Szinház Muzsika. 1960. IV., évf. 3. sz. 10-12.l.
Január 15.

M.D.K.

Upor Tibor

Kossuth-dijas tervező munka közben fénykép felvételen. /Foto: Dolezsál/ A Néphadsereg Szinháza diszlettervezője beszél Barnassin Anna: Idegen partok előtt c. szindarabjának diszleteiről, amely a filmszerüséget szolgálja és 27 képből áll, s 27-szer változik a diszlet is. A darab eredetileg filmforgatókönyvnek készült.

Szinházi Napló c. rovatban: „Amig egy „hajó" elkészül." c. Film Szinház Muzsika. 1960. Január 22. IV. évf. 4. sz. 5. l.
Kürti László: Idegen partok előtt. febr. 12.-i sz. 7. sz. 18. l.

M.D.K.

Upor Tibor

A Szolnoki Szinház Othello előadásáról a dráma kritikusa igy emlékezik meg: A szereplőknek „a főszereplőkkel együtt sikerült Upor Tibor ötletes és korhü keretü diszletei között méltó hangot adni a Shakespeare-előadásnak.."

N.J.: Az Othello Szolnokon c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. márc. 4. IV. évf. 10. sz. 29. l.

M.D.K.

Upor Tibor

Az Uj Szinházban bemutatott "Vakablak" c. szindarab diszleteit tervezte.

Együtt nőttem fel a "Vakablak" hőseivel c. Szinházi Élet. Bp. 1929. márc. 3-.9. XIX. évf. 10. sz. ~~30~~ 36-37. lap.

MDK

Upor Tibor

Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka c. mesejátékának diszleteit tervezte.

Possonyi László: Az ezerkettedik éjszaka.

Nemzeti Ujság, 1939.márc.15.

MDK

Upor Tibor

A Dinasztia c. operett diszleteit tervezte.

V.M.: Dinasztia.

Magyarság, 1938.ápr.17. 23.lap

MDK

Upor Tibor

A Démon drámа diszleteit Upor Tibor tervez-
te.

Balassa Imre: Három szinház keresi a si-
kert.

A Reggel, 1938.nov.7. 11.lap

MDK

Upor Tibor

Heltai Jenő: "Az ezerkettedik éjszaka" c. mesejátékának diszleteit tervezte.

Horváth Béla: "Az ezerkettedik éjszaka"

Esti Kurir,1939.ápr.27. 12.l.

MDK

Upor Tibor diszlettervező

Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka c. mesejátékának diszleteit tervezte. A főpróba közönsége majdnem minden diszletét kitörő tapsviharral fogadta.

Thury Lajos: Az ezerkettedik éjszaka.

Esti Ujság, 1939.ápr.27. 6.l.

MDK

Upor Tibor

Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka c. mesejátékának diszleteit tervezte.

-r-: Az ezerkettedik éjszaka.

Magyarország, 1939.ápr.27. 9.l.

MDK

Upor Tibor

A Volpone diszleteit tervezte.

Papp Jenő: Volpone.

Uj Magyarság, 1938.márc.13. 18.lap

UPOR TIBOR

"Macbeth" szinpadképének terve.

Magyar Iparmüvészet, 1934. 74.old.

MDK

/~~Upa~~/ Upor Tibor

A rendező és diszlettervező együttműködésével jött létre Upor Tibor, Varga Mátyás, Köpeczi Bócz István, Cselényi József/Biedermann/ jónéhány stilusos diszlete.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad.

FILM, SZinház, Muzsika. 1962 jun. 22.
34-35.l.

M.D.K.

Upor Tibor

Nevét emliti meg a Madách Szinház előcsarnokában rendezett szcenikai kiállitásról szóló közlemény-ben,mintegy követendő példaképen-müveit összehasonlitva a jelenlegi, illetve "..a közelmultban megvalósitott diszlet és jelmez..." tervekkel.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 22. VI. évf. 25. sz. 34-35. lap.

MDK

Upor Tibor diszlettervező

Karácsonyi szinpad. Szinházi Élet 1934. karácsonyi sz
szám

MDK

Upor Tibor

Vaszary János: Angyalt vettem feleségül c. darabhoz a diszleteket Upor Tibor készitette.

I.V.E.: Angyalt vettem feleségül.

Esti Ujság, 1938.szept.18. 10.lap

MDK

Upor Tibor diszlettervező

Az ezerkettedik éjszaka. Pesti Napló 1939.
ápr. 27. 15.l.

MDK

Upor Tibor,

reá is vonatkozik mit R.P.mond a magyar szinpadmüvészet fejlődéséről. / fantázia, izlés, alkalmazkodó képesség európai szinvonalra emeli a m. szinpad müvészetet. /

Relle Pál: A magy. szinpadmüvészet utja.
Iparmüvészet. 1-2.l. 1936.

M.D.K.

Upor Tibor

O'Neill: a "Szőrös majom" c. drámájának előadásához tervezett szinpadképeket.
Uj Szinház előadása.

A milliárdos kisasszony és a szőrös majom c.
Szinházi Elet. Bp. 1928. ápr. 29.-május 5.
XVIII. évf. 18. sz. 42-43. lap.

Lipor Tibor, díszlettervező MOK

A nemrég elhúnyt tervezőművész utolsó munkája Jerome Lawrance és Robert Lee: Aki szelet vet... c. darabjának díszletterve. (Néphadsereg Színház)

Hámos György: Aki szelet vet...

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 6. 9.

Upor Tibor, dinlettervező - MDH

Az Iphigeneia Aulisban s' az Török Amphitrigon dinleteit tervezte.

Falus Róbert: Iphigeneia s' Amphitrigon a Körszínházban

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 28. P. l

Upor Tibor, díszlettervező (1 BDh

1960. június 4-én tragikus hirtelenséggel elhúnyt.
1904-ben született budapesten. Rómában járt képzőmű-
véneti akadémiára, Németországban egyetemre.
1927-ben Braunschweigben nyert építészmérnöki
oklevelet.
1927-ben az Új Színháznál, 1930-tól a Nemzeti
Színháznál, 1935-től a Magyar Színháznál dolgo-
zott.
– Meghalt Upor Tibor

8.l

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 7.

Upor Tibor, díszlettervező (2) M Oh

1945 után a Víg-, a Művész, a Katona József s a Nemzeti Színházban láthattuk díszleteit.
1953-ban került a Néphadsereg Színházához. Tervezett a szolnoki Szigligeti Színház részére is.
Ő kénítette – többek között – a „Bernarda háza", a „Kormos ég", a „Szent Johanna", a „Néma levente", az „Üzenet", az „Ilyen nagy szerelem", a „Pesti emberek", az „Idegen partok előtt", a „Háború s béke" díszleteit.

—: Meghalt Upor Tibor

8. l

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 7.

Ol. D. K

UPOR Tibor díszlettervező

A Magyar Népköztars. Érdemes Művésze

A Néphadsereg Szintházának díszlettervezője

Pályáját a 20-as években a Vemzeti Szin-
házban kezdte.

Megh. 1960. jún. 4.

Magyar Vemzet 1960. (XVI.) 134. sz. 4. l.

Mátrai-Betegh Béla; Meghalt Upor
Tibor

Upor Tibor, dínlettervező M Dk

Máj. 10-én a farkaszéti temetőben eltemették a Magy. Néphadsereg kinkáza dínlettervezőjét, Upor Tibort.

– Elbúcsúztatták Upor Tibort

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 11. 10.1

50

Kupor Tibor, díszlettervező

MOk

A napokban elhunyt tervező, Kupor Tibor készítette Mesterházi Lajos drámáinak a díszleteit. (Nemzeti Színház)

→ Rényi Péter: Intenet

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 12. 9. l.

Upor Tibor, dinlettervező

TDK

A „Háború és béke" dinleteit tervezte.

-: Hermann István: Tolsztoj Háború és békéjének színpadi változata a Magyar Néphadsereg Színházában

Népszabadság, Bp. 1959-dec. 20

8.1

Upor Tibor, díszlettervező MDK.

Hivatalnok urak cimű szindarab (Néphadsereg Szinház) díszleteit tervezte

Lenkei Lajos: Hivatalnok urak

Népszabadság, bp. 1959. okt. 16. 8. l

MDK

Upor Tibor (díszlettervező)

díszleteivel vitte színre Shakespeare: A makrancos hölgy című komédiáját a József Attila Színház.

Csvár Katalin: Színházi levél A makrancos hölgyről.

Nők Lapja, Bp. 1956. május 17. [11. l.]

MDK

Upor Tibor [díszlettervező művész]

díszleteivel hozták színre a Magyar Néphadsereg Színházában G. B. Shaw: Szent Johanna című drámai krónikáját.

Osvát Katalin: Színházi levél a két Johannáról.

Nők Lapja, Bp. 1955. december 8. [8. l.]

MDK

Upor Tibor [díszlettervező]

díszletei közt játszák a Katona József Szín-
házban Vészi Endre: A titkárnő című
színművét.

o.k.: Színházi levél A titkárnő-ről.
Nők Lapja, Bp. 1955. november 3. [13. l.]

Upor Tibor, díszlettervező MDk.

A Néphadsereg Színházának tervezője:
A díszletezés technikai feltétele leíról.

Békés István: A zsinórpadlás és a süllyedő között
Népszabadság, Bp. 1959. jan. 4. 8-9. l.

Upor Tibor, díszlettervező MDk.

I. Aristophanes: Lysistrate-
jának díszletei
a Néphadsereg Színházában
1959. jan. 16-án.

II. A bírálószerint a díszletek kifejezőek,
jól sikerültek.

I.–: A Néphadsereg Színháza ma mutatja be...
II. Jalus Róbert: Aristophanes: Lysistraté
I. Népszabadság, kp. 1959. jan. 16. 4. lap
II " " " jan. 31 4.

MDK

Upor Tibor

díszleteivel újították fel Heltai Jenő A néma levente című szín-művét. (Egy színpadkép repr.)

Barabás Tamás: Színházi levél „A néma levente"-ről.

[Nők Lapja, Bp. 1955. január 20. [7.l.]

MDK

Upor Tibor

Magyar Elektra, diszlet

Rosner K: A milanoi Triennale. Magy. Iparmüvészet, 1933. 94 l.

MDK

Upor Tibor

szinpadi diszlet

Rosner K: A milanói Triennale. Magy. Iparmüvészet, 1933. 94 l.

Upor Tibor, díszlettervező MDk.

Dürrenmatt: Az öreg hölgy látogatása című drámájának — a Néphadsereg Színházában mutatták be — díszleteit tervezte. „Upor Tibor díszletei valóságos főszereplői a játéknak."

Rényi Péter: „Gazdasági csoda és lelkiismereti válság"
„Az öreg hölgy látogatása", Dürrenmatt drámája a Néphadsereg Színházban

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 12. 7.(

MDK

Upor Tibor díszlettervező

tervezte a Háború és béke díszleteit a Néphadsereg színházában.

Bögel József: Pesti színházi élmények – vidéki szemmel. Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 109. l.

Upor Tibor, dinlettervező, D Ok

Euripidész tragédiájához (a Körszínház előadása) a dinleteket tervezte.

Almási Miklós: Iphigenia Auliszban 9. l

Bp. 1961. aug. 2.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Ypsor Tibor (díszlettervező)

és Rajkai György tervezte a Körszínház díszleteit Euripidész: Iphigénia Aulisszban c. drámájához.

Bozó László: Bemutatók a Körszínházban.
Ország-Világ, Bp. 1960. 30. sz. (19. l.)

M.D.K.

Upor Tibor, díszlettervező

„teretsége, abszolut egéni felfogása majdnem ujitónak mondható... a szinpadi beállítást, jelmezeret és világitást annyira a tiszta művészet céljaira használja fel, hogy kétségtelemül fejlődést mutat, európai viszonylatban is."

Hettyey Aranka: Müvelődéstörténeti jegyzetek.
Bp. 1932. 6.old.

Upor Tibor

Marcel Pagnol: "Fanny" c. vigjátékát mutatta be a Kamara Szinház.
Az előadást Forró Pál ismerteti és kiemeli a müvész diszleteit, melyek hangulatosak és dicséretet érdemelnek.

Délibáb, Bp. 1932. okt. 15. VI. évf. 42. sz. 12. lap.

Upor Tibor

Jacinto Benavente: "Érdekek vására" c. szindarabja a Nemzeti Szinházban került előadásra.
Kristóf Károly kritikájában kiemeli a müvész artisztikus szinpadképeit.

Délibáb, Bp. 1932. juni. 4. VI. évf. 23. sz. 10-12. lap.

Upor Tibor

A Kamara Szinházban bemutatott "Világrekord" c. szindarab ismertetésében Ujházy György igen megdicséri a müvész ötletes szinpadképeit.

Délibáb, Bp. 1932. márc. 19. VI. évf. 12. sz.6-8. lap.

Upor Tibor

"A nagyon tehetséges müvészt az igen szép és hatásos diszletekért a legnagyobb elismerés illeti"-irja Ujházy György: "Az egyetlen asszony" c. -Nemzeti Szinházban bemutatott- előadás ismertetésében.

Délibáb, Bp. 1932. febr. 13. VI. évf. 7. sz. 10-12. lap.

Upor Tibor

Andai Ernő: "A másik" c. szindarabjához tervezett szinpadképei minden elismerést megérdemelnek,-irja Forró Pál, az előadásról szóló kritikájában.

Délibáb, Bp. 1932. dec. 24. VI. évf. 52. sz. 6. lap.

Upor Tibor

A Nemzeti Szinházban Ibsen: "Peer Gynt"-jének előadásához tervezett szinpadképei kifogástalan müvészettel készültek,-mondja a kritika a müvész munkájáról.

Délibáb, Bp. 1932. jan. 2. VI. évf. 1. sz. 7. lap.

Upor Tibor

Ötletes diszleteket készitett a Kamara Szinházban bemutatott: "Caruso, vagy Ramses" c. vigjátékhoz, melyet Lengyel Menyhért irt és Szini Gyula ismertetett.

Délibáb, Bp. 1931. okt. 24. V. évf. 43. sz. 6-8. lap.

Upor Tibor

Ujházy György: "Gavallérok"c. kritikájában igen nagyra értékeli a müvész diszleteit, melyek a Kamara Szinház előadásához készültek.

Délibáb, Bp. 1931. ápr. 25. V. évf. 17. sz. 20-22. lap.

Upor Tibor

"Magyar passió" cimmel a Nemzeti Szinház előadásáról számol be Szini Gyula.
A müvész diszlettervei külön elismerést érdemelnek,-irja- a Kassai dóm homlokzatáért pedig még sokkalta nagyobb dicséret jár a müvésznek.

Délibáb, Bp. 1931. máprilis 4. V. évf. 14. sz. 6-8. lap.

Upor Tibor

Rendkivül ügyesen mozgatható, igen érdekes diszleteket tervezett a müvész Pásztor Árpád: "Őnagysága egy napja" c. darabjának előadásához az Uj Szinházban.

Bónyi Adorján: "Az elcserélt ember" c. darabjához is a müvész tervezett szinpadképeket, amelyekről Ujházy György elismeréssel azól kritikájában.

Délibáb, Bp. 1930. okt. 25. IV.évf.43.sz.
" " " Nov. 1. " " 44. "
6-10. és 6-8. lapokon.

Upor Tibor

Stella Adorján ismerteti a Nemzeti Szinház "Leona" c. előadását.
A szinpadképeket igen nagyra értékeli, s megállapitja, hogy "az uj diszlettervező nagy nyereséget jelent a Nemzeti Szinháznak.

Aszlányi Károly: "Szélhámos kerestetik"c. darabjáról Ujházy György ir.Kiemeli a művész diszleteit, melyek közül egyet bemutat a lap. A darabot a Kamar Szinház tüzte müsorra.

Délibáb, Bp. 1930. okt. 11. IV. évf. 41. sz. 8. és 12-15. lapokon.

Upor Tibor

Nagy Endre: "Nyárspolgár" c. darabjához tervezett diszleteit kiemeli a kritika. Az előadást az Uj Szinház mutatta be.

Délibáb, Bp. 1930. május 31. IV. évf. 22. sz. 12-14. lap.

Upor Tibor

Vincze Márton, Oláh Gusztáv, Váradi Tihamér müvészek elkészitették "Az ember tragédiája" uj ~~Dj~~ rendezésben előadásra kerülő Madách-mü Falanszter jelenetének diszletét.
A felkérésre tervezett szinpadképeket bemutatja a lap a müvészek arcképével együtt, "Négy müvész - egy diszlet" cimmel.
Repr.

Délibáb, Bp. 193o. május 3. IV. évf.
18. sz. 2o. lap.

Upor Tibor

"Lamberthier ur" c. szindarabot at Uj Szinházban mutatták be.
Szilágyi Ödön irja a kritikát és dicséri a szinpadképeket.
/A példány hiányos, igy az adatok is hiányosak./

Délibáb, Bp. 1930. febr. 15. IV. évf. 7. sz. 19-21. lap.

Upor Tibor

A feltünően szép diszletekért a legnagyobb elismerés illeti meg a müvészt,- irja Mihály István: "Béla, aki 26 éves" cimmel, az Uj Szinházban bemutatott, azonos c. szindarabról.

Délibáb, Bp. 1929. dec. 21. III. évf. 51. sz. 4-6. lap.

Upor Tibor

Földes Imre: "Az égő város" c. szindarabját az Uj Szinház mutatta be.
—i— : kritikájában igen nagyra értékeli a müvész meglepően remek diszleteit.

Délibáb, Bp. 1929. okt. 19. III. évf. 42. sz. 24-27. lap.

Upor Tibor

Benamy Sándor: "Kajüt" c. darabját az Uj Szinház mutatta be.
A lap kritika rovatában kiemeli a hangulatos, jól sikerült szinpadképeket.

Délibáb, Bp. 1929. szept. 28. III. évf. 39. sz. 7. lap.

Upor Tibor

Jacques Natanson szindarabja Heltai Jenő forditásában "Szerelmi A-B-C" cimmel az Uj Szinházban került előadásra.
A lap kritika rovata kiemeli a kitünő hatásu szinpadképeket.

Délibáb, Bp. 1929. máj 11. III. évf.
19. sz. 18-2o. lap.

Upor Tibor

Stilusos és hangulatos, igen szép diszleteket tervezett Bródy Sándor: "Lion Lea" c. müvéhez.
Az Uj Szinház előadásáról Ty. sign.-val számol be a lap kritika rovata.

Délibáb. Bp. 1929. ápr. 27. III. évf. 17. sz. 18-2o. lap.

Upor Tibor

Ty. sign.-val a lap kritika rovata Boross Elemér szindarabját, a "Vakablak"-ot ismerteti, melyet az Uj Szinházban mutattak be. A hangulatot teremtő szinpadképeket kiemeli a kritikus.

Délibáb, Bp. 1929. márc. 2. III. évf. 9. sz. 4-6. lap.

Upor Tibor

Földes Imre: "Tüzek az éjszakában" c. szindarabját az Uj Szinházban mutatták be.
A müvész diszletei stilusos keretet adtak az előadásnak,-közli a kritika elismerésel.

Délibáb, Bp. 1928. nov. 1o. II. évf. 45. sz. 19-2o. lap.

Upor Tibor

Faragó Sándor: „Bérkaszárnya" c. darabjához tervezett szinpadképeit kiemeli a kritika.
Uj Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 1928. okt. 13. II. évf.
41. sz. 4-5. lap.

Upor Tibor

O'Neill: "Szőrös majom" c. darabjának az Uj Szinházban való bemutatásához ujszerü, eredeti szinpadképeket tervezett.
Az előadáshoz készitett nyolc szinpadkép a nagytehetségü müvész munkáját dicséri, — közli a lap a szinházi kritikában.

Délibáb, Bp. 1928. ápr. 28. II. évf. 17. sz. 19-22. lap.

Upor Tibor

Az Uj Szinház előadásához tervezett a művész eredeti szinpadképeket.
A müsorra kerülő "Számum" c. szindarabot Sz. sign.-val ismerteti a lap.

Délibáb, Bp. 1928. ápr. 7. II. évf. 14. sz. 26-27. lap.

Upor Tibor

John v. Druten: "Mindig lesznek Juliák" c. darabját a Nemzeti Szinház mutatta be. Az előadásról Forró Pál számol be és elismeréssel méltatja a remek diszleteket.

Délibáb, Bp. 1932. okt. 22. VI. évf. 43. sz. 4-5. lap.

Upor Tibor

A Nemzeti Szinházban bemutatott: "Ahol tilos a szerelem" c. előadáshoz készitett "zavartalanul harmonikus, finom és stilusos diszleteket" Upor Tibor.
Az érdekes korhü jelmezeket Pauspertl Teréz tervezte.

Délibáb, Bp. 1933. márc. 18. VII. évf. 12. sz. 2-4. lap.

Upor Tibor

Heltai Jenő: "Néma levente" c. szindarabjának előadásához Upor Tibor tervezett "szinpompás, festői, gyönyörü szinpadképeket" és
Tüdős Klára minden elismerést megérdemlő jelmezeket,-közli a lap.

Délibáb, Bp. 1936. márc. 28. X. évf. 14. sz. 6-9. lap.

Upor Tibor

A Nemzeti Szinházban került bemutatásra Antoine és Lery: "Szembekötősdi" c. vigjátéka.
Ujházy György a szindarabbal azonos c. kritikájában igen nagyra értékeli a diszleteket, mint irja: remek izlésü müvész munkája.

Délibáb, Bp. 1934. nov. 24. VIII. évf. 48. sz. 2-4. lap.

Upor Tibor

Öteletes szinpadképeit kiemeli Urai Dezső: "Tékozló fiu" c. kritikájában, melye Ujházy György azonos cimü szindarabjához tervezett.

Délibáb, Bp. 1934. nov. 1o. VIII. évf. 46. sz. 1o-12. lap.

Upor Tibor

Diszletei "monumentálisak és méreteikben és hatásaikban egyaránt nagyszerüek" -közli a lap "Az Ur katonái" cimmel, T.S. sign.-val.
A szinpadképek E. Larvery amerikai iró -a kritikával azonos cimü- szinmüvének előadásához készültek.

Délibáb, Bp. 1935. nov. 9. IX. évf. 46. sz. 4-6. lap.

Upor Tibor

Zilahi Lajost "Az utolsó szerep" c. szindarabjának a Nemzeti Szinházban bemutatott előadásához tervezett hangulatos diszletei is hozzájárultak a darab sikeréhez,-irja kritikájában Stella Adorján.

Fenti szindarab egyik diszletét bemutatja a lap, a következő példányban.
Repr. ---

Délibáb, Bp. 1935. márc. 16. IX. évf.
12. sz. 2-3. lap. " 23. " "
13. sz.

Upor Tibor

Fóthy János: "Szélcsend" cimmel ir Bónyi Adorján azonos c. szindarabjának, -a Nemzeti Szinházban bemutatott előadásáról. A kritika nagyra értékeli a szinpadképeket, melyek közül két részletet bemutat a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1933. nov. 11. VII. év. 46. sz. 2-3. lap.

Upor Tibor

Ujházy György ir a Nemzeti Szinházban bemutatott "Igéret földje" c. Zágon-darabról és kiemeli a diszlettervező müvész izléses szinpadképeit.

Délibáb, Bp. 1933. szept. 3o. VII. évf. 4o. sz. 7. lap.

Upor Tibor

"Két nagyszerü diszletet tervezett Éri-Halász Imre vigjátékának bemutató előadásához, - irja T.S.: "Egyetlen éjszakára" c. kritikájában.
Diszletrészleteket a darab szereplőivel bemutat a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. nov. 20. XI. évf. 47. sz. 9-11. lap.

Upor Tibor

Felkai Ferenc: "III. Richárd" c. kritikájában a Magyar Szinház előadását ismerteti és igen nagyra értékeli két müvész munkáját:

Upor Tibor „izléses müvészi szinpadképei"-t és

Márk Tivadar "stilusos kosztümjei"-t.

A kosztümök egy réaszétereplőkkel bemutatja a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. nov. 6. XI. évf. 45. sz. 4-6. lap.

Upor Tibor

Matolcsy Andor: "Az utolsó fórum" c. szindarabjának a Magyar Szinházban bemutatott előadásához kitünő diszleteket tervezett a müvész, -közli a lap a darabról szóló kritikában -i- szignaturával.

Steve Passur:"Különös szerelem" c. szindarabjához készitett szinpadképeit igen nagyra értékeli Felkai Ferenc az előadást ismertető kritikájában .

Délibáb, Bp. 1937. okt. 9. XI. évf.
41. sz. 2o-22. lap. " 16. " "
42. sz. 15-17. lap.

Upor Tibor

Szántó Armand és Szécsén Mihály: "A romantikus asszony" c. operettjének előadásához tervezett diszleteit a darab fontos tényezőiként emliti meg Kristóf Károly, a szindarabbal azonos cimü kritikájában.

Délibáb, Bp. 1937. ápr. 3. XI. évf. 14. sz. 7o-71 lap.

Upor Tibor

Heltai Jenő: "Tündérlaki lányok" c. szindarabjához tervezett izléses diszleteit kiemeli a kritika.

Délibáb, Bp. 1937. febr 27. XI. évf. 9. sz. 14. lap.

Upor Tibor

"Bónyi és Zilahy-bemutató" cimmel Torday Sándor ismerteti Bónyi Adorján szindarabjának előadását a Nemzeti Szinházban és Zilahy Lajos:2a "Szüz és gödölye" c. müvét.
A Bónyi darab szinpadképeit Varga Mátyás, a Zilahy darab diszleteit Upor Tibor tervezte.
A kritika mindkét müvész munkáját elismeréssel emliti meg.

Délibáb, Bp. 1937. jan. 23. XI. évf. 4. sz. 10-14. lap.

Upor Tibor

Vári Pál-Brodszky Miklós: "Dinasztia" c. zenésjátékát a Magyar Szinház mutatta be. Bérczi Barna Jenő a darabbal azonos cimü kritikájában Upor Tibor rendkivül szép diszleteit és Vogel Eric mutatós kosztümjeit dicséri.
A lap bemutat néhány kosztümöt a szereplőkkel.
Repr.

Délibáb, Bp. 1938. ápr. 23. XII. évf. 17. sz. 10-12. lap.

Upor Tibor

Szinpadképeit igen magasra értékeli a lapban közölt kritika: "Holly-wood Budapesten" cimmel, Vaszary János: "Hollywood" c. vigjátékának -az Andrássy-uti Szinház bemutató- előadásához tervezett.

melyet

Délibáb, Bp. 1935. okt. 26. IX. évf. 44. sz. 1o. lap.

Upor Tibor

Balassa Emil: "Mikszáth Kálmán mesevilága a szinpadon cimmel ir a "Mindenki lépik egyet" c. előadásról, amelynek bemutatójára a müvész tervezte a szinpadképeket.
Magyar Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 1935. okt. 12. IX. évf. 42. sz. 12-14. lap.

Upor Tibor

A Nemzeti Szinhában bemutatott Stuart Mária c. előadáshoz készitett szinpadképeket Upor Tibor, akit a kritika "a diszletek költőjének" tart.

A kosztümöket Nagyajtai Teréz tervezte. Mindkét müvész munkáját igen nagyra értékeli az előadást ismertető beszámoló.

Délibáb, Bp. 1935. május 4. IX. évf. 19. sz. 3-4. lap.

Upor Tibor

Felkai Ferenc: "Válóok" c. vigjáték előadását ismertető kritikájában kiemeli a müvész diszleteit.
/A lap hiányossága miatt nem lehet megállapiteni sem az előadás irójának nevét, sem az előadó szinházat./

Délibáb, Bp. 1938. dec. 1o. XII. évf. 5o. sz. 4-6. lap.

Upor Tibor

Sherwood: "Légi támadás" c. szindarabjának a Bethlen-téri Szinházban bemutatott előadásához tervezett diszleteiről elismeréssel ir T.S. sign.-val közölt kritika.

Délibáb, Bp. 1936. okt. 31. X. évf. 45. sz. 16-18. lap.

MDK

Upor Tibor

— díszleteivel ülte színre a Magyar Néphadsereg Színháza Kárpáthy Gyula Zrínyi című drámáját.

Gyemes István: Színházi levél a „Zrínyi"-ről.

Nők Lapja, Bp. 1954. december 2. [7.l.]